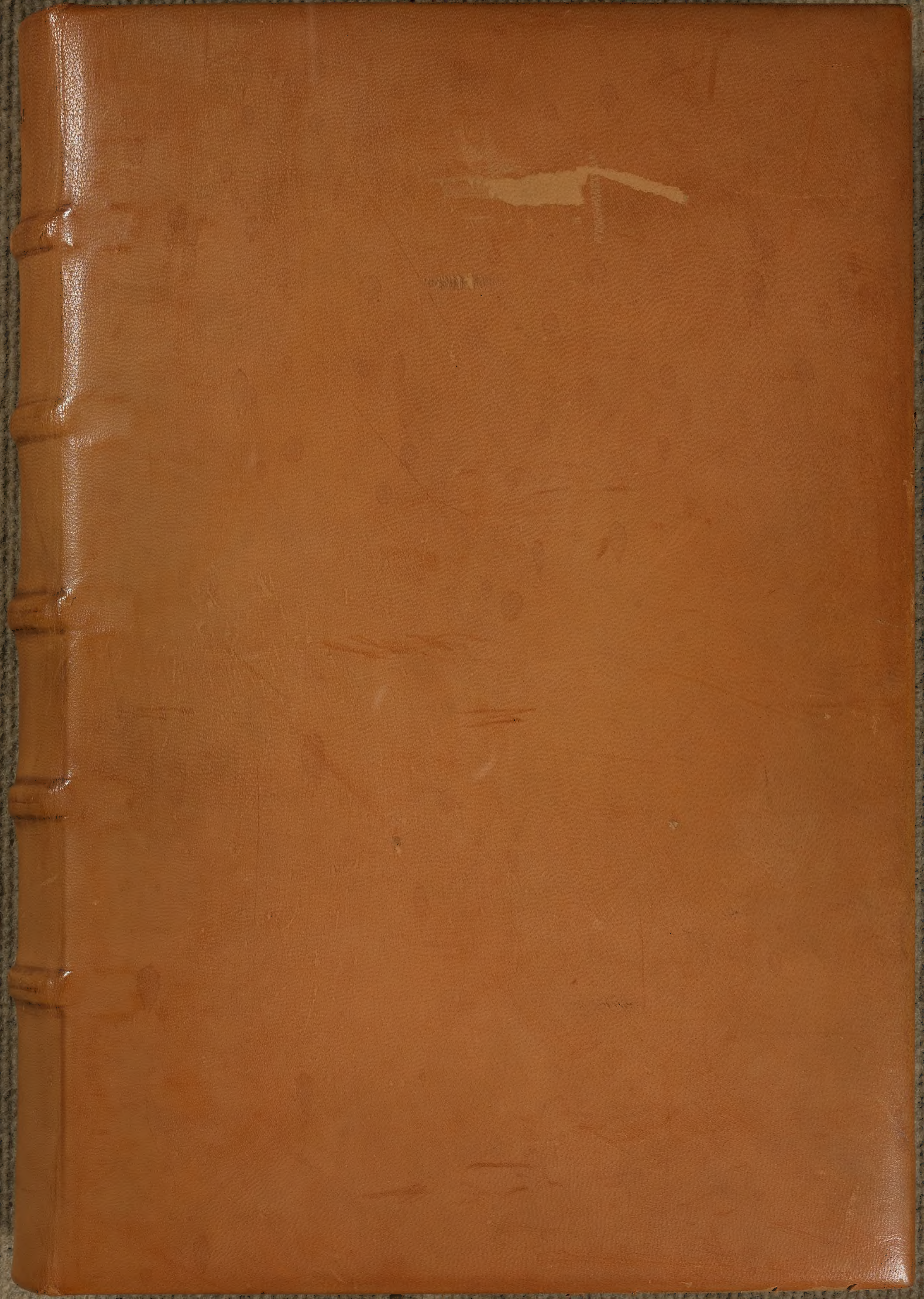
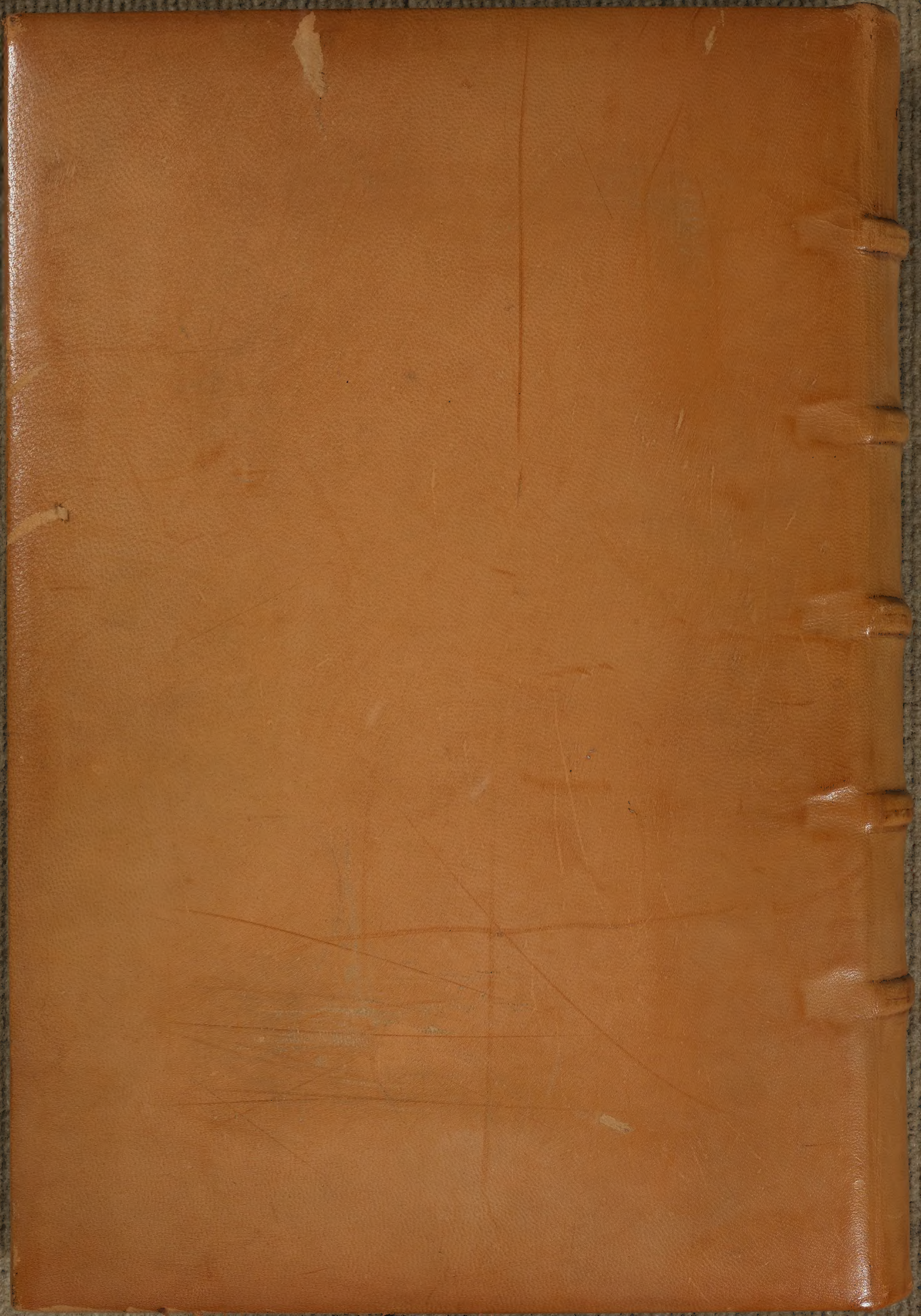
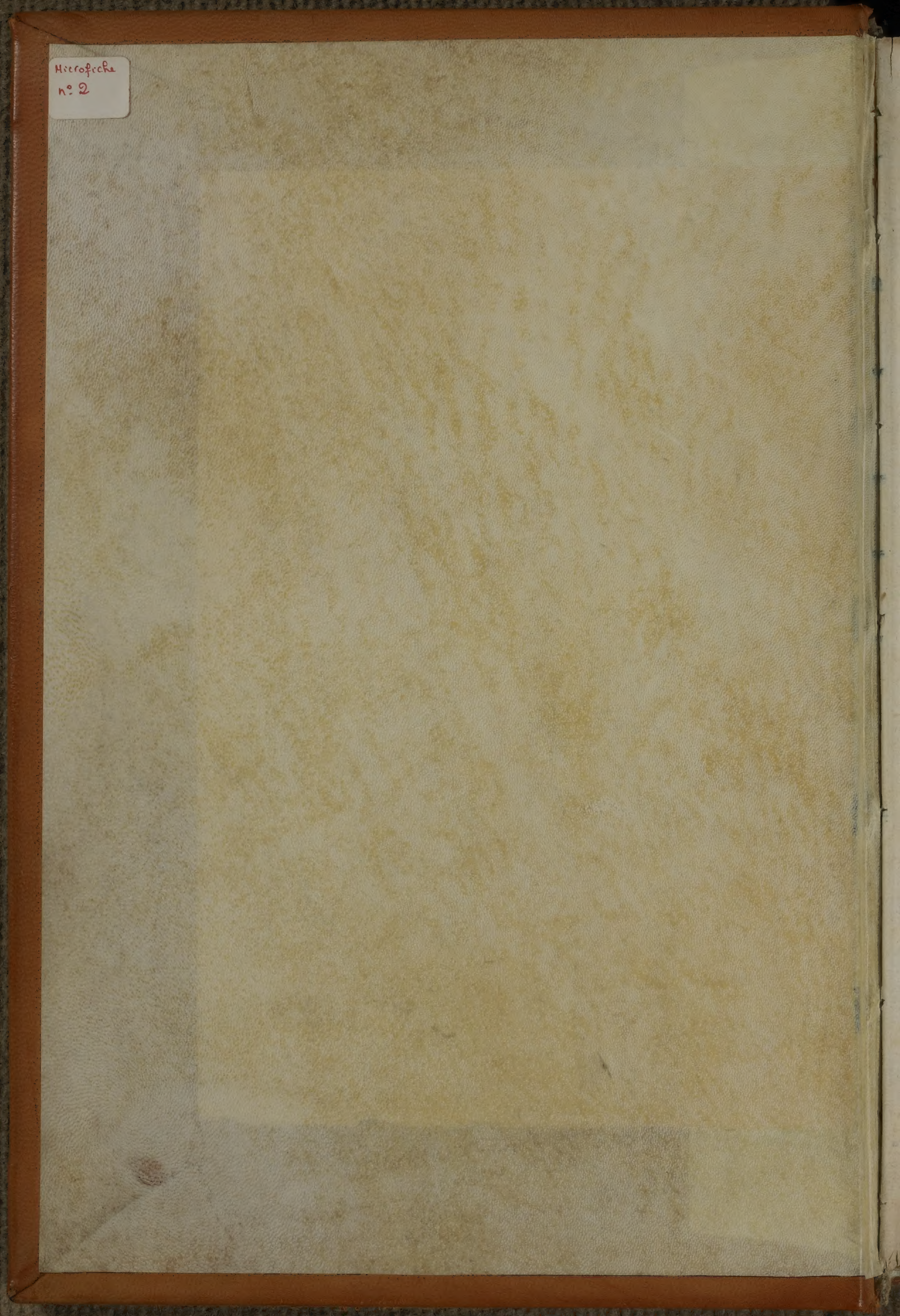

MS. 2046

Microfiche
n° 2

[illegible]

— [illegible] 15 – 75c

– Le 18 février 1909, on a constaté que le feuillet 19 de ce manuscrit, (pages 19 et 20) avait l'angle inféro-externe coupé sur une longueur de 0,10 centimètres ~~[illegible]~~ environ, portant sur l'une des deux colonnes de texte.

Liber hic continet

aphorismorum hippocratis sectiones septem cum Galeni commentariis. ex arabico in latinum et ante versiones e graeco

Prognosticorum hippocratis. libri tres } per Constantinum africanum M. Cassinensem

De victu in acutis cum comm. ejusdem divisé en quatre sections

~~Le traité de~~ Tractatus de ~~regimine~~ arte parva Galieni cum — Tegni seu τεχνη

commentariis haly ex arabico in latinum vertit gerardus cremonensis + (non Cremonensis sed carmonensis e Carmona urbe andalusiae) qui vixit Toleti mortuus anno 1187. ~~cod~~ manuscriptus × [ǫ̃. c^x. lxxxvij] hic codex ejus laudes continet et ~~epitaphium~~ elenchum operum.

+ codex regi[?] seu [?] Bibliothecae Victorinae Paris. ait MCLXXXVIII pag 223.

Johannicii isagoge ad librum de ~~regimine~~ arte parva Galieni — Tegni seu τεχνη.

Theophili liber de urinis. } philaretus de pulsibus

Versus ægidii de Pulsibus

Versus ejusdem de urinis cum integris commentariis

commentarii in hos libros quibus inseritur Alkendi. sive de gradibus ~~ad~~ per Constantinum africanum

Prephatio domini Constantini affricani eiusdem cassinensis monachi ad aconem discipulum suum. [illegible] G. super amphos. ypocratis.

Licet petitionibus tuis continue fili acco sepius mihi insisteres ut ex opuscul[is] Gualieni aliqua tractatum seu translationem latine lingue ex arabica lingua insistens diu tamen multum denegaui. hesitantem transferre opera phy[sica]. Sed cum petere non desisteres et latinam lingam tanto carere uiro te dolere diceres. tandem condescendens tibi opus q[uo]d a[ppellatur] suum super amphorismos ypocratis gloriosissimi transferre destinaui. Quod si perspicaciter quis intenderit operam suam se non amisisse congaudebit. Sunt enim in hac materia plurima uerba quoque ponderosa quibus lectis et si Gualienus poeta non fuerit. illius tamen satirici usum est sibi imitari. Et prodesse uolunt et delectare poete. In medicina enim prosunt in uerbis ponderosis et prosunt et oblectant. Explicit prephatio. Incipit liber amphorismorum ypocratis. Prima particula:

VITA BREVIS

ars uero longa. Tempus autem strictum. Experimentum timorosum. Iudicium autem difficile. Oportet ergo non solum se ipsum prebere facientem que oportet sed egrotantem et presentes et ea que extrinsecus sunt.

Incipit comentum Gualieni super amphorismos ypocratis.

Plurimi interpretes huius libri in hoc sermone maxime sunt concordati sine unus siue plures sint amphorismi totius esse quasi prohemium subsequentis operis in quibus conuenit inuestigari que ypocratis intentio fuerit. Nos forsan enucleabimus si uerba sua singula considerentur. Uitam quidem dicit breuem ad uniuerse prolixitatis artis comparationem. Artem longam. Tempus [illegible] particulariter est operandum strictum uel esse atque paruum. Hoc siquis uelit capere

[illegible] exerciteus et longus usu capi necesse est. Cum enim quis artem qualibet ducere ad actum uelit obseruari necesse est seu instrumentis scilicet experimento [illegible] [illegible] indicante. quorum primum scilicet experimentum timorosum. secundum uero difficile. Tempus autem [illegible] propter sui mobilitatem in quo [illegible] est. hoc autem humanum esse corporis humani esse patet. Dictum proprie facile moueatur. quanto magis extrinsecus accidentibus. Experimentum est timorosum propter sui nobilitatem non propter motionis sue uelocitatem que ad tempus attinet strictionem. Iudicium uero [illegible] intellectum patet esse difficile cum discordent in eo omnes usque hodie. Siquis enim methodicos intelligere uelit hec ut iudicium sit rei probate et quam inueniunt [illegible] [illegible] cum [illegible] etiam [illegible] rationabilibus sit prior [illegible] tenenda erit. [illegible] finem huius amphorismi pars. Subsequens uero non est ita [illegible] scilicet facientem quod facientis est instruere. [illegible] enim inquid non solum prebere se ipsum ac si diceret. [illegible] lectorem huius libri mei [illegible] [illegible] tempus uel [illegible] [illegible] uelit [illegible] cum medicus inde effectus [illegible] non tantum hiis que ad ipsum [illegible] facere [illegible] sed etiam ordinet res infirmum et assistentes [illegible] et que extrinsecus sunt sicut expedit. [illegible] a uitam breuem et artem longam in [illegible] [illegible] uitam breuem et artem longam esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ypocratis et legentes suum librum. Sed huic ad [illegible] [illegible] [illegible] quare uitam esse breuem et longam artem dixit. Hec enim nobis prima intentio fuit. Quidam enim dicunt eum intendisse ad assiduationes huius artis lectores instigare. Quidam ad hec confirmant eum [illegible] [illegible] ut lectores ab hac arte remoueret. Alii eum uoluisse discernere qui ad hanc artem essent promptiores quiue tardiores. Quidam uero dicunt ut ostenderet quare liber de medicina sit necesse esset. Plurimique testantur eum intendisse breues de hac arte libros fieri debere [illegible] amphorismos eum intitulasse dicunt. [illegible] autem et alii clamantes eum uoluisse nullum [illegible] huius artis posse attingere [illegible] [illegible] proposse suo artem aspirare. Alii dicunt quod intendit magnam culpam fore medici [illegible] dare iudicium explere non posse. [illegible] fere puto esse remotos a sua intentione. non est enim sapientis [illegible] [illegible] libros facere et lectionem dicere sua [illegible] non complere posse et ita [illegible] eos repellere. cum hoc repugnet [illegible]. Quod oportet non solum se ipsum prebere facientem que oportet [illegible] quibus [illegible] certificauit [illegible] posse expleri que precepit [illegible] [illegible] quamquam [illegible] [illegible] precare [illegible] [illegible] [illegible] ne posse quod si diceret non [illegible] oporteret. Sed postquam uitam breuem dixit et cetera. Medicus precat in infirmum et in [illegible] et assistentes sibi precant dicendum [illegible]. [illegible] sunt laudandi dicens eum dixisse. Uitam breuem ut discentes artem repelleret. Magne enim esset amentie cum libros facere et potius se uelle eos diuulgare et cum lectiones deterrere [illegible] facere [illegible] eos artem repellere. Quidam autem dicit quod in [illegible] discipulos ac si diceret propter uite breuitatem et artis prolixitatem opus esse laborare [illegible] quibus esse [illegible]. Secundum dicit in [illegible] intentioni. ypocratis in [illegible] libri expedit.

Uita quod uita potest accipi multipliciter primo modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc modo accepta sic diffinitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uita est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Alio modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Tertius est sensibilium se mouentium [illegible] loci sicut brutorum animalium. Quartus rationabilium animalium. Alio modo accipitur uita tamen pro actu uirtutis nutritiue. Hoc modo sic diffinitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Uita est consistentia per alimentum. Alio modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc modo accipitur hic.

p

Dicentes eum quoque uoluisse discipulos temptare dicendo artem diuinam et longam esse et tamen possint uerum dicere. Plato ad temptandam uoluntatem discipuli cum in qualibet arte debeat introduci persuadet ut ars longa et dura dicatur quo lector magis animetur. Sed cum oportet eum debeat persuaderi non apponendus erat prohemio huius libri. Sed quia prologus suis subsequentibus semper est adaptandus forsan Ypocras uoluit omnium librorum suorum amphorismos esse primos et ideo in capite horum posuit quod omnibus aliis esset uniuersale monstrare hanc non posse capi ad plenum nisi et multum adsit exercitium et tempore longum sicut natura expetit discentium. Credentes Ypocratem prologum hunc fecisse omnibus libris suis uniuersalem non obuiant dicentibus hunc uoluisse ostendere quare de medicina fuit necesse libros facere. Sed cum iste idem librum fecerit quem introductorium medicine intitulauit cui et prologum uniuersalem huius artis adhibuit sicut et nos docebimus cum eundem explanabimus absurdum esse uidetur ut hoc de quo agimus uniuersale esse dicatur. Vero quia isti sunt laudandi plus aliis et qui asserunt huius prologi fuisse intentionem amphoristicam sermonum suorum monstrare auctoritatem. Et confirmantes hunc uelle ostendere quare de medicina libros facere fuit necesse. Primi quia cum amphorismus sit breuiter expedire suam auctoritatem magnam per hoc iuuamentum tribuitur longam artem breui tempore discere uolentibus. Alii sicut laudandi necessitatem faciendi libros huius artis confirmantes quia cum uita uniuscuiusque hominis ad longitudinem artis breuis sit quilibet ad perfectionem huius artis peruenire non potest nisi antea legerit et ad plenum intellexerit libros illorum qui ante artem istam experimentis didicerunt. Et cum ipse expertus sit actualiter experta aliis tradere libris non deneget quousque ars omnino tradatur expleta. Tertia intentio confirmanda est hoc modo. Cum uita in qualibet humana ad longitudinem artis sit breuissima impossibile est ut quis eam ad plenum capiat nisi priores libros experientie sue tradant et successiue ex sui parte addiderint quousque posteriorum experimenta in perfectionem deuenerit ars. Sequentia post addidit ut postea confirmet longitudinem artis acsi diceret. Vita breuis ars uero longa quia tempus est strictum et experimentum timorosum difficile uero iudicium. Ars uero longua est quia tempus operandi eam strictum est cum sic dicimus artem habere sine duobus his quasi instrumentis operari nequeamus. Hominis scilicet adiuuamento et rerum operandarum exquisito. Quorum duorum est experimentum timorosum iudicium uero molestum. Non sum autem uituperandus neque lectori tedio est alicuius si breuiter et qui sub epilogo repetam omnia supradicta. Tempus ergo strictum propter subiectum corpus humanum quod est medicinandum. hoc enim subito et tempore mouetur prius. Timorem experimenti nobilitas facit eiusdem subiecti quod non aliis subiectis assimilatur cum in eo medicinam operatur. In lapide enim corio ligno et similibus in quibus artificialiter allaboratur nulla fere corruptio subsequitur si in eis facta non bene successerint artificia. Sed si circa corpus humanum male ceciderit experimentum ipsum destruitur et quasi gaudium fit eius inimicus. Iudicium id est ratio difficilis uidetur quia cum propriam comprehendendi experimentanda testatur hoc hic esse grauiter multitudo discordantium in eam adiuuescendam. Que ratio si facile inuenta esset non tanta inea discordia oporteret. Alii dicunt Ypocratem intellexisse iudicium non rei esse sed potius determinationem esse rei experimentande. Sed propter quam sit difficile. Siquis enim diuersitas medicinantibus medicinatur si quolibet diuisorum inuenitur seu

disturbetur quid iuuerit seu quid nocuerit non est facile uideri. Verbi gratia si suauis infirmus dormierit et post somnum epythimate se unxerit. deinde cathaplasma uerit seu cristerizatus et postea quale quid comederit et exhinc spontanea solutio uenerit non facile est uideri quod unum horum iuuerit seu nocuerit. Vnde uniuersaliter ars longa est. ad uitam singulorum hominum comparationem. Libri ergo necessarii erunt in arte faciendi et postea diminuendi amphorismice. erat namque utilis et adipiscendi artem ad detinendam et memoriam eorum que didicerat quibus et admonendum eorum que quis prius oblitus est. hic modus doctrine aptus est abreuiare. Oportet enim potest. Oportet non solum seipsum prebere et cetera. Subiunctive talis precedenti continuari conuenit. Et si hec dicendi certitudine uel non solum oportet faciendi ex tua parte sed et infirmum obedire. ne in aliquo oportet eum tibi obuiare. Ministros quoque studiosos et gratiosos sibi esse. immo omnia extrinsecus aduenientia infirmi et ut oportet apparentur. Quibus inoportunitatibus et me [illegible] mortificatur et sanitati obuiatur. per exercitiorum eius [illegible] noceret suum iuuamus intellectum. nuptias quoque tristiciam uel angustiosa uel [illegible] nimis leta et strepitus quilibet sompnum sibi prohibentes immo alia plurima que fere sunt innumerabilia. Hec enim omnia si fiant sic oportet nichil inconuenientie me scripsisse in ueritate.

In perturbationibus uentris et uomitibus qui sponte fiunt siquidem qualia oportet purgari purgentur confert et leuiter ferunt. Si uero non contrarium. Sic et inanitio siquidem quale oportet si fiat confert et leuiter ferunt. Si uero non contrarium. Contemplari igitur oportet et tempus et regiones et etatem et egritudines in quibus oportet fieri aut non.

Ga in hijs uerbis suis non quantitatem purgationis sed qualitatem solum respexit. quod manifestatur in eo quod qualia oportet dicit. Qualibet autem incipit cum qui sponte fiunt dixit. postea artificialem tetigit. cum sic et euacuatio et reliqua que subiunctiue sequuntur. Si de utraque quantitatem tractare uoluisset et in spontanea quantam et in artificiali quantam dixisset. Ostendit etiam per uerbum purgari. Non enim simpliciter dicit siquid quale oportet euacuari. Sed siquidem qualia oportet purgari autem. Hec multi interpretari disponentes peruertunt non uerba sua nec intentionem uerborum attendentes. quorum error maior apprehenditur. ubi sic et inanitio dicitur. Alii fatentur eum intellexisse cibi abstinentiam. alii flebotomiam. quod ideo fit quia Ypocras omnem purgationem solet uocare euacuationem. Sed si sicut diximus de sola qualitate intellexit quia autem semper naturam medici actiones nature debent sequi et ideo quia sponte fiunt perturbationes et qualia oportet purgentur ut nociua tantum prendantur. Similiter et in artificiali purgatione oportet nociua tantum purgare sic aliis uero ipse. Oportet inquid nociuos humores non alios purgari. Si ergo talia corpori ducentur quibus oportet purgari purgetur. Quasi si colera uel talia ducentur oportet purgari. talia diminuantur et in hijs euacuandis intendatur. Idem et de sanguine intelligatur.

Hic potest esse perturbatio purgatio et purgationis [illegible] que sunt species purgationis. Purgatio est [illegible] humorum [illegible] alia est spontanea alia est artificialis. Spontanea est que sit per se. Artificialis est que fit ex [illegible]. Et spontanearum uero alia naturalis alia sinthomatica. Naturalis que [illegible] scilicet quando natura [illegible] materiam [illegible] per conuenientes regiones euacuat ita quod ex tota eductione eger [illegible] efficiatur immo in salute restituatur. Sinthomatica est que fit uitio prius accidentis. Aut enim hec fit ex nimia quantitate aut ex eiusdem fumositate aut ex quantitate et qualitate. Aut ex membrorum [illegible]. Ex quantitate ut quandoque in henteria que contingit ex [illegible] uillorum [illegible] et etiam intestina lenientia. Ex qualitate sui ex materie fumositate ut contingit in dissinteria ubi in colera pessima illa passione [illegible] in qua omnia intestina [illegible] educuntur propter fumositatem colere. [illegible] ex [illegible]. Ex quantitate simul et qualitate ut quandoque in henteria que prouenit ex precedenti [illegible] [illegible] [illegible] membrorum incontinentia ut [illegible] mortificatione. uirtutes enim in membris debilitate et [illegible] [illegible] retinere. Tertia autem sinthomatica purgatione propter nociue materie educitur.

educitio tantum illa non confert. aut enim id educitur de materia quod subtile erat et illud et residuum partem debeat relaxare et obedientiam ad digestionem reddere. illud quod remanet est solidius et compactius et sic egritudo efficitur [illegible] et uis nature debilior. Aut fumositate sua intrans membra per que transit dissipat et dissipando in [illegible] [illegible] aut quantitate sue replendo et [illegible] [illegible] maiorum [illegible] est nocumenti. Artificialis purgatio fit .v. modis. Aut acuitate dissoluente ut scamonea. Aut uiscositate coherente ut [illegible]. Aut humiditate lubricante ut cassiafistula. Aut [illegible] aggrauante ut [illegible]. Aut qualitate comprimente uti nespila.

[Or]dinantes autem chimi aequalitatem per corpus possumus intelligi nisi cum chimi interiores non idem fuerint quod exteriores. Ypocras alibi testatur: color inquid corporis humorum dominium ostendit si non in profunditate corporis acciderit. Qui cum non ubique sint equales chimi cum prioribus tempus, regionem, etatem et morbum investigamus. Cum enim quilibet horum dicetur propria signa habere dignoscitur quod postea plenius exequemur. Inprimis ergo queratur de tempore, postea de regione, etate quoque et infirmitate. Ut si in corpore colera rubea se ostenderit et tempus cognoscis, scilicet si estas fuerit, deinde regionem si calida sit, et si infirmus in perfecte iuventutis sit. Similiter si flegma dicetur si tempus sit et regio frigida et infirmus senex. Huius exploratio morbi materia similiter natura est investiganda quod si bene perquiratur plane patebit quod terciane fiunt de colere rubee dominatione, quartane de nigre, cotidiane fiunt de flate, cancri de melancolia, erisipila de colera rubea. Unde morbi singuli et cetera investigandi quod si bene perquiruntur utilitatem et rationem purgandorum cognoscemus.

Palam ergo est eos male interpretari qui Ypocratis dictum esse putaverunt inanitionem solam cibi abstinentiam in febribus esse cum nunquam febres nominaverit sed potius universaliter que sit extra naturam retigerit. Ostendit quoque purgandorum qualitatem se non quantitatem voluisse cum in subsequentibus dicturus sit de quantitate. Tempora curationum morborum et quando evacuare et modus purgandi ego alibi dicturus sum. Non enim aliqua necessitate compellor ista presentium cum si in loco tangerem illa non melius Ypocrate tacente dicerem et non tangenda tangens sermonem non preclarum procelarem.

In exercitantibus ad summum bone habitudines fallaces sunt si in ultimo fuerint. Non enim possunt manere in eodem neque quiescere. Quia vero non quiescunt nequaquam possunt ad melius addere. Relinquitur ergo ad peius. Horum igitur causa bonam habitudinem solvere confert non tarde ut rursus principium nutrimenti accipiat corpus. Neque compressiones ad ultimum ducere: fallax enim est. Sed qualis natura fuerit detinentis sustinere ad hoc ducere. Similiter evacuationes ad ultimum ducentes fallaces et iterum refectiones in ultimo existentes fallaces sunt.

[O]In amplis precedentibus de qualitate purgandi

[illegible] fuisse dicimus Ypocratis. In isto et subsequenti ad quantitatem purgationum intendit. Incipit autem de plenitudinis ultimitate et de eius inanitione. Quibus indiciis similitudines sicut suus est mos introduxerit solvere. Similitudo in corporibus se exercentium est crassitudo. Hanc autem intellexit artificialem et ut ita dicam industrialem. In hac enim athlete student dies suos et palestre. Crassities autem absolute in quibusdam se exercentibus sicut aratoribus et similibus laudabilis est que non in corporum plenitudine est ultimitatis neque adeo est molesta. Sed ad similitudinem introducta est in laudabilissima, cuius intentio tantum corporum est magnificatio, in qua procul dubio augmentantur chimi ad nutriendum membra totius corporis. Huius enim magnificatio impossibile est corpora ultra modum magnificari. Et hec crassities fallax et molesta est. Si enim vasa ultra modum impleantur timendum est ne forte vene crepeant vel calor naturalis suffocetur. Unde multi morte subitanea sunt extincti corporibus in ultimitate plenitudinis pervenientibus. Sed crassities naturalis in aratoribus est laudabilis cum non ad ultimitatem perveniat plenitudinis. Unde nos sic priorem naturam est hanc minui per suspectionem molestationis necessitatem aut minorandi priorem. Ypocras causa cum non posse manere in eodem neque quiescere dicerit. Natura enim cum per cibum digerat in loca mittens sibi destinata, eum quoque in sanguinem mutet et in totius corporis membra deleget, membra vero sic similitudini adaptent ad proprie nutritionem et assimilationem nimentibus operatum corpore ad hoc devenientem ut non plus possit capere et in venis locus non sit vacuus, ubi chimum capi necesse est venas rumpi aut subita morte interimi quod calor naturalis extinguitur. Verbi gratia in lampade videbimus que cum oleum non redundet quasi quodam suo publo [illegible]. Ac si modus excessit est necesse eum extingui.

Ad hanc vero ultimitatem minuendam est festinandum ut de recipiendo suo nutrimentum corpus competens habeat spatium. Nec tamen hec ad ultimum est minuendum. Ultimitas enim tam fallax est in plenitudine quam etiam inanitione. Neque sola quantitas in purgando est consideranda sed virtus et corporis natura que diversitas corporum in quantitate tolerandi discordat purgationum. Hanc exercitantium crassitiem Ypocras preter dicimus ad quantitatem introducere similitudinem quatenus per hanc similitudinem precedens intelligatur sequens sermo, ubi addit et cetera, et ut facilius per hanc precedentia continuarentur sequentibus dicens ubi addit: Similiter evacuationes ad ultimum ducentes sunt fallaces et iterum refectiones in ultimo existentes sunt fallaces. Quibus exemplis monemus nos ne plenitudinem vel inanitionem ultimemus. Crassities enim in exercitantibus si chimi temperati et virtus fortis et idonea fuerit laudatur. Plenitudini ergo in ultimitate minutionem oportet festinari que cum huius ultimitati non debeat inanitionibus, nec in aliis erit etiam ultimanda. In omni ergo purgatione virtus consideretur et sic tantum pro suo posse habundantia purgetur. Si enim virtus deficiat purgatio est cohibenda et si non tota exierit habundantia. Quod dicit refectiones iterum in ultimo existentes fallaces, si continuitate verbis superiorum sit et intelligatur de bono corporum ultimitate plenitudinis non quod dicitur ne enim plenitudo cogeretur ultimari potest quidem si ita intellectum accipi. Sunt autem qui quesitum dicunt repetitum diversa tamen vocabula cum sint omnes evacuationes [illegible]

ne fallacior.

tinum ducentes sunt fallaces dicit interdum nos reddere uolens ne euacuationem ultimatam que fallit. propter hoc interdum fugienda nimia subtilitas que refectio fallit nimia succedens nimie euacuationi cum uirtus euacuata deficere ne cibum possit immutare et quod oportet membris eum assimilare. Uel si sic intelligatur dixit preter ypocratis sunt euacuantur ultimatus plenitudine et crassitiei in ablatio. et quod dicit et uerum in multis id prius esse diuersum.

Tenues et certe diete in diuturnis semper passionibus et in acutis egritudinibus quibus non conueniunt difficiles. Ad ultimum tenuitatis que adducuntur diete difficiles. Et enim repletiones in ultimo existentes difficiles.

G. In precedentibus amphorismis .y. intendit de ultimitate omnis purgationis et refectionis. Hic uero de ordinanda dieta infirmorum sua est intentio. In diuturna ergo egritudine semper dieta tenuis fallax est. in acuta uero non conueniens semper. Cum in pluribus acutis egritudinibus oportet ut subtilis dieta semper detur. in quibusdam acutis egritudinibus ultimitas danda est tenuitatis. Erit autem tenuis dieta in ultimitate .s. cum totus cibus auferatur aut solum mellicratum usque in diem creticam dabitur. Subtilis uero dieta non in ultimitate in cibo est putatur aut in cibo ut puta ptisana parum nutriente. Danda est autem dieta subtilis cum deficientis uirtutis ad quam sustinendam precipimus dari aliquantulum. Sanis dabitur duobus modis aut ut custodiatur uirtus sicut eorum fuit usus. aut augmentanda ut uirtus eorum confortetur. Grossus uero cibus augmentabit moderatus custodiet. Subtilis uirtutem minuit et ideo cauendus est sanis. Infirmorum non debet uirtus augmentari sed sicut inuenitur custodiri sicut in passionibus diuturnis. Aut non multum minui sicut in acutis in quibus si custodiatur uel augeatur morbus augmentabitur. In qua autem acuta egritudine tenuissima et certa dieta danda et in qua tenuissima non in ultimo tamen .y. in peri ptisanis ostendit in multis quod tamen melius dicemus cum librum illum exponemus. Hic enim breuiter et parum dicere proposuimus. Uirtute inquam in firmitate instituti morbi existente forti. si morbus in die .iiij. uel alia decidi debeat omnino cibus auferatur que tenuissima et certa dicitur. Si autem instituti bene scitur et tamen .vij. diem non transeat dandus est solum mellicratum que subtilissima est dyeta non tamen in ultimitate. Si uirtuti non confidimus ptisanam colatam demus que dieta quodammodo subtilis est secundum non in ultimitate si cibariam paucam sumat. Ptisanam non colatam neque subtilis dieta est nisi parum detur. neque grossa sicut ius tritici oua pisces et similia. Quod dicit in acutis egritudinibus quibus non conueniunt de paucis intellexit de quibus et post dicit. Cum uero acutissima egritudo est continuos et ultimos labores habet subinfert.

In tenuibus dyetis peccant egrotantes ideo magis leduntur. Omne enim malum quodcumque fit magnum magis fit in tenuibus quam in grossioribus dietis. Propter hoc et sanis fallaces sunt certe et constitute diete. quoniam peccata sani difficilius ferunt. Propter hoc ergo sunt tenues fallaces et certe dyete amplius parum solidioribus.

G. Quidam interpretantes talem huius amphorismi intelligunt quod peccatum egrotantium non a semetipsis fit sed insistentibus eis a medicis ut peccent cum in uictus precipiant ut subtilem dietam teneant unde et magis leduntur quam si tenuis dieta uitaretur cum insani cogantur quod cum fit nimia abstinentia uirtus deficit. Alii absolute ponunt quod inde magis laudandi sunt qui absolutionem dant intellectum. Siue uel nobilitatis uel auctoris intelligi faciant. ac si dicat .y. De primo in subtili dieta sicut plus sit fiat multe naturam est conplectitur cum uirtus per abstinentiam deficiat quam certa constitucio. non talem dietam expostulat. Hic sensus manifestatur ex sequentibus propter hoc inquid in sanis fallaces sunt certe ualde et constitute diete. Sed tamen est peccare assiduatus subtilis diete. Que deinceps apposuit manifestet.

Ad ultimas uero egritudines ultime curationes ad perfectionem sunt potentes.

G. Ultimas egritudines intelligit nullas habentes ultimitates post se. Unde et precipit subtilissimam dari dietam. Que si sit acuta ipsa est quam peracutam uocat quamque et subiungit.

Ubi ergo secundum acutum egritudo continuos et ultimos labores habet et ultimo necesse est tenuissima uti dyeta. Si uero non. non. Sed conuenit grossius reficere et tantum sub condescendere quantum egritudo mollior ultimis fuerit.

G. Sicut superius ultimam egritudinem intellexit quam nulla alia excedere possit ita et hic labores ultimos ponit post quos nulli alii sunt. Has autem actiones febrium et cetera intendit accidentia causa quod peracute febres et continuos et ultimos labores habent .i. in primis diebus .iiij. precedentibus unde status illico uelud subsequitur. Status autem nihil aliud est nisi cum labores et eorum accidentia ultimantur. Peracutus morbus est cuius status erit continuus quod in primis quatuor intelligit dies in quorum quarte diei subsequentibus. In peracuti morbi acumine ultima tenuissima dieta oportet dare cum subtilissima dieta in statu sit necessaria sicut ipse in libro de egritudine acuta huius status continuus est. in quar

diebus. Sufficit de hac re tantum dixisse. Et quia autem in pacutis egritudinibus cibum dare timetur propter apostemata incensiones sive febrium continuitates tunc et in statu necesse est magis caveatur quam apostemata et incensiones et febrium continuitates in pacutis egritudinibus in hoc tempore in suis sunt ultimitatibus sic .y. inpyton execon exmaton [illegible] particulariter de calido apostemate dixit ultimitate de omni apostemate cum ultimitate et febrium quoque incensionem dedit intelligi. Sic enim utrumque ponere [illegible] [illegible]. Et quoniam hoc intelligatur bonus et certus est intellectus. Bonum est ut et natura in hoc statu operi permittatur nec cibo vel aliqua re impediatur. Quod ergo ut in statu tenuis dieta utimetur. Si tamen status alicuius morbi post primos dies .iiii. non devenerit nec statim utendum est tenuissimis ne forte infirmus ante statum moriatur. In illo ergo cuius status est prima .iiii. die bonum est illico ultimam dietam dare. Tunc natura pati potest dare commodum cibationem [illegible] melle vel parum ptisane sufficiat. Et in ultimitate sunt ultimate huius sana [illegible] .y. cibum vocat grossum debere dari in statu post diem quartam cum sub condescendant quantum in morbus movetur. Ubi ergo si status alicuius morbi aliquantulum detur cibus parum grossior. Si vero remotior detur paulum grossior. Sic enim ordinata utilis est dieta.

Quando egritudo est in statu tunc tenuissima dieta necesse est uti.

Hunc amphorismum et alius sicut et hos ipse iungunt [illegible]. Alii vero continuaverunt. Verum quoquo modo continuetur semper unus solum erit sensus. In statu enim morbi subtilissima dieta valet. Dari cum in tunc multa succedunt accidentia et morborum differentia. Non enim est ergo impediendi natura in humoribus digerendis qui sunt materia morbi cum tota illa sola rei intendat utrumque superfluitas humores vincat. Non ergo impediatur nam in aliorum digestionibus quod in libro alius [illegible] de die cretica prohibuimus. Et hec omnia ypocratem statum cum sentiebat declinatio [illegible] [illegible] sole pronostica sunt dimittenda in quibus moraverunt solis pronosticas sunt dimittenda in quibus futura premittantur in premissis. Igitur perpendatur qualis dieta sit tempora morbi et in subsequentibus sunt virtutes infirmi [illegible] debet.

Contemplari autem oportet et egrotantem si sufficiat dieta ad statum egritudinis et utrum ille prius deficiat et non sufficiat dieta aut egritudo deficiat et obtundatur:–

Quia in superioribus sermo habitus est continuus et remotum concedat in dieta. Hic diffinit quod circa virtutes pacientium sit ordinatum ut virtus non in morbis [illegible]. Sufficientem decernit. Hec duo si bene consideretur scilicet dieta secundum longitudinem et brevitatem status et formam virtutis perpendatur utrum infirmum operi subsequetur. Si enim virtus defecerit et non sustinuerit cibi exquantitate ut qualitate detur secundum quod expetit virtus. Cibus ergo in statu aliquantulum illico est dandus accidentibus virtutem dissolventibus. Quia in dieta maxima debet esse medici cautela. Sed .y. in precedenti amphorismo sicut subiungendus putavit continuo. Si tres istos amphorismos aliquis pro uno intellexerit non peccabit. Ego autem vertas diversis ut melius exponantur sigillatim.

Quibus ergo continuus est status continuo et tenuiter reficiendum est. Quibus vero posterior status ad illud tamen illud parum est auferendum prius uberius est reficiendum ut sufficiat egrotans.

Sunt enim egritudines tam acute ut sibi a principio statum habere putantur. Sed his autem dieta tenuis continuo detur. Quibus in quibus status paruerit eos in statu et parum ante statum abstinere expedit. Et tamen diu paululum sunt ad statum reficiantur ut ad statum venire sufficiant. In statu vero abstineant ut ad diminuendum natura sit parata et non omnino vigori intenta. Hic amphorismus ut dicimus superioribus est iungendus. Et tamen universalior est prioribus. In precedentibus a principio et continuo in morbis pacutis tenuissime uti dietam. In hoc absolute in statu omnis morbi continuo parum post .i. initium tenuiter dare. Quod etiam in subsequentibus idem innuit.

In paroxismis subtrahere oportet apponere enim est lesio. Et quecumque secundum circuitus exacerbantur in exacerbationibus subtrahere oportet.

Omnis dieta in singulis morbis est duplex ordinanda vel secundum brevitatem et longinquitatem status morbi vel virtutem infirmi. Sed quomodo in singulis diebus secundum quod expedit dietentur hic insinuatur. Et diximus nobis non dari cibum in hora accessionis nec aliquando dies sua veniat quomodo explanavimus in libro de regimine acutorum. Sic dietari non oportet in quo in hora accessionis febrium ante quam dies sua venerit sed cum iam declinaverit et quieverit.

Paroxismos et consistentias declarant egritudines et tempora anni et circuituum ad invicem incrementa sive cotidie sive post diem sive per amplius tempus fiunt. Sed ex apparentibus post quemadmodum in pleureticae

Que [illegible] materia egritudinum declarat statum remotum vel propinquum [illegible] materia [illegible] declarat nobis statum propinquum. [illegible] remotum. [illegible] remotissimum. Nam [illegible] [illegible] est [illegible]. Et quomodo materia declarat paroxismus [illegible] est ut afflictio sua incipiat in tertia hora diei et durat usque ad nonam. Et illa [illegible] affligit in nocte et [illegible] in hora [illegible] et durat usque ad nonam.

6

P

·s· si a principio appareat·

spu͠tum· si continuo quidem appareat
·i· significat abreuiationem egritudinis
rubeum· incipiente quidem abreuiat· si
·i· si in fine a principio appareat · ·i· egritudinem longam
uero posterius appareat prolongat. ¶ Et
·i· cibi egestiones
urine et egestiones et sudores et discret
·i· bene iudicabiles
itas et euctitas breues et longas
egritudines apparentia declarant.

G Et si de ordinata dieta diceret ·y· dieta· iste tamen locus maiorem tractatum expetit. Cum enim supra uirtutem infirmi et tempora morbi in dieta considerauerit ·s· essentiam morbi acuti et pacienti siue diuturni secundum quiddam subintroducit intelligentiam ex quibus cotidiana dieta secundum crementum suarum accessionum erit ordinanda. Sic ergo ordinatio uidetur esse triplex· ex uirtute uidelicet infirmi· essentia morbi· et interpolatione cuiuscumque particularis morbi. ¶ Uirtus facile potest intelligi in prima uisitatione infirmi tam in pulsibus et ceteris in pronosticis demonstratis significationibus. Unde nullus proprie talem dicere nullatenus uirtutem infirmi se posse cognoscere cum omnis medicus adhuc qualiter sit dispositus licet non naturaliter tamen artificialiter. Hos morbos tamen et interpolationes eorum medici arbitrantur se non posse cognoscere nisi cum adsint quibus ·y· est contrarius. ¶ Hec uero cognoscuntur sicut et cetera que in medicina habentur raro tamen certe aliquando arbitrio ueritati uicinantur. Quibus pendemus statum morbi et interpolationes quando futura sit febris. hoc autem perfecte monstrauit ·y· in pronosticis et in epidimia. ¶ Quod autem hic dicit exposuimus in prima particula crisis et numquam quando cognoscatur aliquid status morbi sit ostendimus. quod autem hic innuit (mg.: ·ad· menstruationes) breuiter exponamus. Sicut autem hec non sufficiet librum tamen creseos inuestiget. Dico ergo egritudines suas declarare consistentias et exacerbationes. ¶ Creticus (·i· terciana) demonstratur se breuem esse et periodicam suam uicinam facit· aphorismi (...) terciana longum· quarta uero longiorem ea secundum demonstrat et diu duraturam. In continuo causo non igitur se morbos esse acutos. febris autem diffiniatur (mg.: ·ad· diurna) secundum periodicas et emitriteus media inter hac esse sufficienter que qualiter possent intelligi ab initio explanaui in tercia particula libri creseos. Unde hic noluimus repetere ne in diuersis locis idem dicere uideremur. ¶ Sed hic uolumus rememorari quod si terciane ab initio possit intelligi breuitas sua et uelocitas sue crisis denotari et interpolatio sua unaque die tota futurum est. hoc est quod ·y· intellexit cum dixit exacerbationes et consistentias declarant egritudines. Multotiens enim quartanas notaui ab initio sui non ergo necesse fuit suam tertiam accessionem expectari. Cum ergo ordinauimus dietam infirmi a principio secundum quod disponenda erat in morbo longuo (·i· quartana). Similiter quoque fecimus in aphimerinis et tercianis secundum breuitatem et longitudinem status sui. ¶ Inde ergo intelligi in omni morbo quod et de febribus diximus. Plerisque enim et perplexionia atque frenesis sicut acute febres intelliguntur. Squinantia· pleuresis· similiter paciente esse causa· peripneumonia· mania· empima uenientis· ptisis ·i· ulcerus pulmonis diuturnis assimilantur. Plerumque autem in pleuresi· frenesi· in tribus diebus interpolatio erit. Uulnerati in stomacho uel in epate cum empimati seu in pulmone interpolant omni die et maxime in nocte. Splenetici uel melancolici per quartanam febricitant. ¶ Et de dixit ·y· tempora anni prioribus continuauit. Tempora enim anni declarant egritudines et earum interpolationes. non enim sufficit dietam ordinare in quartanis secundum longitudinem egritudinis nisi et intelligatur sicut febris incepit· yemps· estas· autumpnus uel uer fuerit. Estiua enim quartana breuis erit· autumpnales uero longe erunt· et maxime si uicinentur yemi. hec autem monstrabit ·y· in sequentibus amplius. Terciana uero breuis est et uelox et uicina ei sua crisis sed tamen in estate breuior in yeme uero longior. Sic quidem omnium quorum morbum estas abreuiat· yemps uero elongat. Interpolationes uero febrium in estate et uere plurimi fiunt. In autumpno uero tertiane· in yeme uero amphimerini. ¶ Complexiones quoque corporum designant egritudines sicut et tempora anni quantitates quas in multis locis ·y· tetigit hoc ea ratione quod crassius humores siue putruerint id palam fit. Magis etas innuit idem est quod complexio calida et sicca potentiores. Si etas quoque infirmi fuerit prius iuuentutis et si regio habitantis calida et sicca fuerit: aer etiam consistens fuerit designant egritudines. Uidere aer qui infirmum circuierit quod monstrabitur post. Uidere iudicatur de egritudinibus in ceteris temporibus. ¶ Consistentiam morbi ostendunt (mg.: =ostendunt) si acutus et pacientis morbus sit siue diuturnus que necesse est nosse ad discernendum statum morbi. Interpolationes cotidiane tercianas uel quartanas febres et quota die et hora diei siue noctis incipiunt. Et postea addit et circuitum ad inuicem in crementa ·i· febrium circuitionum augmenta in uicem siue cotidie siue per tres dies siue per amplius tempus fiant. ¶ Quod autem per circuitum sit quod ·y· dicit per hoc similiter possit intelligi per circuitum enim ad inuicem incrementa significantur per incrementa quoque et interpolationes morbi augmenta morbi propinquitas et longinquitas status significetur sicut in presentia monstrabitur. Augmentum enim accessionis tribus monstratur modis uel ex tempore incipiendi· uel ex longitudine uel ex magnitudine. Magnitudo hic siue magnitudo dicatur siue fortitudo una tamen est intentio. Cum enim medici dicunt hec febris maior est siue fortior potest idem utrumque debere intelligi. febris autem hoc siue maior siue fortior aliquando prius incipit quam soleat aliquando diutius perseuerat aliquando manet sicut solet quod in magnitudine accidit in fortitudine sed potius longitudine uel breuitate. Paroxismum autem intelligere oportet declinationem particulam totius periodi que a prima inuasione est usque ad statum (mg.: ·ad· principium totius). periodus que inter statum et initium dico. ceterum cunctis est molestior. periodus enim in declinatione est et melior. festinantius aliquando quam soleat et diutius morans sua diutius quam soleat et maior seu fortior siue cotidiana sit· seu terciana uel quartana faciunt morbum breuem. ¶ Hac ratione incrementa morbi sunt perspicienda quod si interpolatio febris aliquando prima die incepit et plus morata fuerit et magis confortatur se augmentum febris est fortior et crisis uelocior et status propinquior non enim conuenerunt ut status sit fortior et status remotior. Et si interpolatio per paruos gradus minoretur status remotius prenditur. Uni planum reddi quod tempus status uicinatur et quando accessio morbi recedat. Quo prius cognito scitur et diete ordinatio in toto tempore morbi. accessi

¶ Suppl. pro ordinationem diete.
¶ Supp. ordinaui dietam secundum longitudinem.
¶ Supp. in ordinatione diete in omnibus egritudinibus secundum longitudinem et breuitatem status.
fecit ex colera ·u· dig. sincera in media sp.
Supp. egritudinibus.
secundum plenius fit ut exuolitur magis affligit de tertio in tertianam.
fit ex flate uitreo apilantes pituit ·a· pit. ·i· ... et fit a toto euer media inter ...
est media inter ... et calore.

one uero cognita sit qua hora diei eius sit danda.
Ex quo .y. dietam ordinare incepit ad hoc intendit,
ut sciatur quanta et quando debeat dari. Et procul dubio ra-
tionalis incrementum in circuitu uocatur nisi de initio
morbi in eo quod fuerit. ¶ Nunc autem .y. per ex apparentibus
p[ro] dat intellectum nobis interpolationem febris
et essentia morbi rursus innuit debere intelligi siue ista
apparentia significationes uocentur seu accidentia; Que
cum fiunt cum morbo uel secuntur morbum et quedam significant
crisim. alie coctionem. alie coctionis ablationem. alie
perditionem. Significationes cum morbo incipiunt cum
ipso. Sequentia morbi alia post aliam cum neutro eorum
non sint morbi inseparabilia accidentia nec subiiciuntur sibi
in herentia sed sunt quasi quedam qualitates separabiliter
accidentes. Hec accidentia crisim significantia cum
non cum morbo in suo eius incipiant initio. in suo tamen
initio apparent sicut ex tota consideratione quam post hec explan-
are. aliqua accidentia non apparent in initio morbi sed
in augmento et statu sunt apparentia. certius initium est
tunc quod terminant principium quod est ut pars totius egritudi-
nis. Signa uero ablate digestionis incipiunt cum
morbo alia in principio alia uero post. Et sic mortis sig-
nificationes post sunt apparentes. ¶ Initium uero morbi
explanauimus in crisibus libris. Dicimus enim initium incipi-
entis morbi cuius tempus est in diuidium. Dicitur etiam
initium quod est pars totius morbi sicut cum diuidimus mor-
bum in initium augmentum statum et declinationem
diuiditur quod est inter initium et tres dies transeun-
tes. Et in eodem libro monstrauimus uirtutes omnium
accidentium que hic dicuntur in quo multa in similiam
ypocratem contra huic operi necessaria. et multa de quibus nunc
dicetur breuiter. Et quicumque uoluerit intelligere omnia dicta
.y. de hac re legant eundem librum. ¶ Cum autem
.y. uoluerit ostendere per apparentia post essentiam
morbi significationum pleureticam ad similitudinem introdu-
xit dicens. Sicut in pleureticis si sputum con-
tinuo appareat fit breuis morbus si postius pro-
longatur. hoc autem planius intelligetur si hoc tra-
ctatur quod in tertio libro epidimie dixit. Antiochus
in quo fuit de ciuitate alexandrie uicinus porte
parrochie regioni opposite. acuta laborauit febre con-
tinua. doluit in dextro latere et tussiuit sicce neque
screauit in primis diebus sui morbi sitiens et passus
est uigilias. sed tamen urina sua laudabilis in colore
fuit subtilis quoque et multa. die tamen sexto alienati-
onem sustinuit. Cumque multotiens calefieret non tamen
dolor alleuiatus est sed post diem septimum maior fuit.
febre augmentata et dolore minuente. tussis quoque
multum nocuit anhelitus angustiosus. viii. die de in-
teriori parte brachii flobotomatus est et quod oportebat multum
sanguinis minuit. Unde et dolores alleuiauit tussis
sicca permansit. xi. die incepit parum screauit. et
tussis mollior fuit et febris atque screatus pulmonis
humidior fuit. in die .xvii. cepit screare parum digesti
bilibus sicque alleuiauit dolore. xx. die sudauit febris
itaque cessauit et uenit crisis cum alleuiauit. Sed
tamen paciebatur sitim nec tamen laudabilis fuit screatus sicque
febris. xxvii. rediit sicque tussiuit et screauit mul-
tum siccum digestum. In urina fundus apparuit albus
et multus. cessauit autem sitis dormiuit et sudauit
toto corpore. xxxiiii. die sicque febris cessauit et
perfecta fuit ei crisis. ¶ Huius autem anni morbus
in primis pleureticis fuit qui ab initio screare
non potuit tussis usque in .vii. diem protractum
fieta sicut dicit .y. unde et morbus usque ad .xxx.

dies est prolongatus cum tamen pleuresis plurima .xiiii.
diem non excedit quia si excesserit protenditur
in .xx. Si pleureticus excreauerit die tertio perfecto
ueniet crisis die .vii. uel .ix. uel ad plus undecima
sed si iste tertia die screasset morbus .xiiii. non tran-
siret. ¶ Quia sicut in apostemate de scoopito est
cute celato solet eruginosus apparere sudor sed que
est subtilis in initio. Cumque digeri incipiat fit
mollior et grossior priori. sicque screatus est diue
diuersus est in coctione alius uero plus alius
uero minus coctus est quod manifestatur in apos-
tematibus in ore uel in oculis nascentibus in cute
et subcute manentibus. Si enim cutis incisione per-
foratur fluit inde sudor multus sicut diximus.
Si uero non perforetur erugo illa continetur quod
diu uidentur digeritur et tarde. Inde intelligitur est
de pleureticis iste est morbus de genere apostematis
esse cognoscitur. Oportet ergo ut significationes
sue maturationis perpendantur. ¶ Ergo si nichil
screauerit morbus in ultimitate cruditatis est
et iste est primus gradus consideramus in pleuresi. Si uero
purum et subtile est screatus morbus non tamen in ultimitate
cruditatis est secundum gradum faciet. Quod si screatus
ingrossauerit non iam morbi crudus erit sicque tertius scilicet
esse gradus. Quod si screatus finaliter completur erit angustia
erit quartus gradus in pleuresi. Inquantum si sputum
grossius erit quam fuerit uel perfecte coctum in die tertia
apparuerit in posse est morbum .vii. die transferre.
longitudo ergo et breuitas morbi per apparentiam
coctionis sunt. Si ergo sicut intelligimus sputum
apparere album equaliter omnibus diebus perfecto coctionis sig-
nificatur sic ablatio sputi ablationem totius significabit
coctionis. Quod si sputum purum sit et subtile puram
coctionem significabit esse. Si uero sputum par-
uum uel rufum siue rubeum uel citrinum non est
laudandum. Eruginosum uel liuidum seu nigrum perdi-
tionis sunt signa. ¶ Omnibus ergo uelis et digestis
et in digestis signis et adhuc in his tertio primo sig-
nis sciendum est quando oportet intelligere significationem
coctionis bonam et laudabilem procul dubio esse
que morbi finem significat esse uelocem. Extra-
lis significatio perditionis pessima erit cum infir-
mus paruo uel cito esse peruenit. Ob hoc uero coctionem
non perditionem uel salutem sed longitudinem morbi
significabit. uirtute tamen infirmi considerata
bene nuntiare poterit futura. ¶ Sunt et alia sig-
nificationum genera que ab ypocrate uocantur
cretica tempore crisim significantia sicut Sudor
Rigor sanguinis fluxus. Solutio nimia uentris.
Urina nigra. Nimius uomitus. Dolor capitis
sine causa magna. Tremor cordis. Angustia spi-
ritus cum precedente. Titillatio sub dyafragmate
Sitis uigilie. Alienationes. Angustie nocturne
sine causa. festinatio accessionis febrium. Lacrime
subite sine oculorum macula. Rubor faciei. Tetri-
gatio labiorum inferiorum. Visio nigredinis siue splen-
doris ante se subita. Rubor maxillarum siue na-
rium. Apostemata sub auriculis uel in quibuslibet aliis lo-
cis. Sed omnia ista appellantur accidentia sibi scilicet laocis
pertinentia propria et similia cretica que significant
ante citum et uelocem motum duobus sunt modis
rei future nuntiatiua. Si enim post coctionem morbi
apparuerint salutem citam nuntiant sed si ante morbi
coctionem sunt illaudabilia perditionem infirmi
uel morbi longitudinem precedentia. Crisis autem

signa non coctionis signis sunt similia hic. y. testatur in primo libro epidimie. coctio inquid uelocitatem pretendit crisis et fidem salutis. cruda signa cruditatis et indigestionis aposteata dolores uel crisis malas longitudine morbum uel morbi recidivationes significant significantia. Coctionem talem hic laudavit. y. similiter in pronosticis autem particulariter laudavit cum diceret laudabilior urina est in qua ypostasis alba et equalis. laudabilior est cum usque in die critica securitatem significat et morbi brevitatem talem autem laudavit urine coctionem in vasis. Coctionem in stercore. y. laudavit cum dixit. egestio laudabilis est tenera uiscosa et que eo tempore quo solita fuerat in sanitate quantitas autem sua secundum quod infirmus accipiat. Item laudavit significationem coctionis in spiritualibus instrumentis cum dixit. oportet inquid exire sputum in omni dolore pulmonis et in dolore costarum sputum bonum uelox et facile mixtum cum rubore egreditur. Coctionis ergo omnes significationes sunt laudabiles si non sint crisis significationes. Signa crisis apparentia dixit si crisis non affuerit mortem significat uel molestationem creticam. Quod monstravit idem firmans cum diceret bonam crisim significantia non oportet apparere subita. Signa autem coctionis bona sunt quecumque apparuerint ista enim generaliter significationum bonum portendunt procul dubio. Ubi ergo dicit ex apparentibus quemadmodum in pleureticis. sputum si continuo appareat. incohante quidem absolvitur non certum sunt huius qui modo cum diceret bonam crisim significantia non oportet esse subita. Quia crisis signa alia sunt malis coctionis uero nisi quam que eis citius appareant uelocitatem coctionis demonstrant. sufficiat nobis brevitatis rationibus in hoc loco. In libris enim crisis perfectissime declarantur.

Quia dictionem quam superius fecimus semiplenam esse noluimus significationes cum morbo existentes in morbisque sequentes et dictas eorum a speciebus explanare uolui. In pleuresi in qua febris acuta apparet. angustie spiritus. tussis. dolor lateris cum punctura. hec significationes pleuresis sunt similes. Signa morbum sequentia sunt dolores descendentes in diafragmate uel ascendentes in furculas. similiter cum iacet infirmus in infirmo latere leuius sibi esse uideatur quam in sano iacere. Pitagoras epiltagenie de signis morbos sequentibus duos libros scripsit unum autem de apparentibus post de quibus. y. hic intendit si post appareant euecrisim et discrisim monstrant longitudinem et brevitatem morbi. Modo solum sputum dixit sufficere hec sed urinam et egestionem et sudorem que omnia introduxit ad sufficientiam similitudinis ut recordaremur que in pron[o]sticis operatur. Illos autem in bonis crisibus et super prognostica aperuimus secundum quod oportebat.

Senes facillime ferunt ieiunium. secundo consistentes facilius. minus uero pueri. omnium maxime infantes. horum uero ipsorum quicumque sunt animosiores existentes.

Diversitates etatum intellecte sunt in ordinatione diete uniuscuiusque. Abstinentia et cibi senibus est facilis dura uero pueris. Facilitatem dixit cum neque sunt famelici senes neque noceat eis si abstinuerint esuries. et intelligendum est de pueris. pueri enim citius esuriunt et citius famis nocumentum incurrunt acibus longius tempore abstinentes. Etates inquam secundo consistentes que medii sunt inter pueros et senes. Quia nam tres autem extremitates facilitates et duricies abstinentie in etatibus intellecta sunt. Quod. y. monstravit in hoc amphorismo in subsequenti monstrabit. Qui inquit crescunt plurimum habent innatum calorem. Siquis hos duos amphorismos unum fecerit potest quasi fieri sic. Senes facillime ieiunium ferunt. secundo consistentes facilius minus pueri. omnium non horum maxime infantes. horum ipsorum quicumque animosiores existentes. Qui enim crescunt plurimum habent innatum calorem. Secundo consistentes intelliguntur quorum etas inter perfectam iuventutem et senectutem mediantur ut pote qui cum iuventutem perfectam transeant non dum tamen senes fiant. Quos theophodius secundo consistentes appellavit primo inter quos et pueros alia est etas harum duarum media. Quare sicut est media ita mediocriter necesse est abstineat ut nec facillime ferant sicut senes nec sicut pueri. sed mediocre sunt pacientes hanc pretermisit. y. ut lector per se intelligat. Quod autem infantes animosiores minus dixit esse pacientes naturalem ostendit diversitatem. nam animosiores maiorem calorem habent naturalem. Unde multum nocet eis si ultra modum abstineant. Nota autem quod dixit senes et non seniores. Quod si uiciose in senibus denotaverit te ieiunium ferre facillime illo puro contentum dixit esse. Cum decrepiti neque facile ieiunia ferant nec multam tamen ciborum quantitatem capiant quorum natura est sic lucerna ad extinguendum parata que cum fere extinguatur quietus ut paucum oleum administretur si plus nimis habundaverit citius eam extinguit. Iuvenis autem etas puerorum et non multum sibi cibum postulat nec multis temporibus ad accipiendum indicatur quod eius euenerat eis incipit reddere dicendo.

Qui crescunt plurimum habent innatum calorem. plurimo ergo indigent nutrimento. Si uero non consumitur corpus. Senibus uero paruus calor propter hoc ergo paucis indigent fomitibus. Sub multis enim extinguitur calor naturalis et propter hoc et febres senibus non similiter acute fiunt. frigidum enim corpus habent.

In libro de complexionibus monstravimus quod calor a quibusdam medicis in perfecta iuventute esse maior dicatur. Alii intelligunt infantes maiorem habere calorem quam iuvenes quia calor in iuvenibus fortior et acutior per eos esse uidetur sed sublimis in infantibus ubi calor est habun

dicitur est. necessitas quod inconsequitur ut expositus hic possimus multum dicere de hac re et tamen breviter dicamus. Alii qui autem hii medici proprie calorem solam intelligunt qualitatem. Alii et corpus secundum equalem dimensionem dicuntur qui consuetudinem sunt loquendi et magis antiquioribus. Theophilus vero in quodam suo libro quem fecit de calido et frigido aliquid corpus ceterarum qualitatum diversis suscipiens specibus cum calorem autem suscipiens cum calido, cum frigore suscipiens frigidum appellavit. Dicimus autem calorem multum esse vel parvum ex substantie commixtione. Suscipitur autem calor maior et minor vel in confusione substantie vel in non confusione substantie. In non confusa substantia veluti si duo vasa in equalia aqua equaliter calida impleta in quantitate caloris non erunt equalia. dicemus quod alterum altero calidius de maiori vase hoc intelligi debemus. In confusa substantia minor et maior vocabitur esse calor veluti si duo vasa equalia vino cum aqua equaliter sint plena sed tamen in commixtione non equali dicimus in altero vase plurimum vinum habundare in altero vero aquam habundare plus. Similiter si utrisque in utroque vase equaliter admisceantur tamen aliud vas non sit equale illi tunc dicemus plus vini in maiori et minus in minori. Alii non quantitas sed sola in hiis intelligitur qualitas. dicemus ergo calorem in hoc vase minorem in altero et in altero esse minorem. duobus ergo vasis in quantitate equalibus si in uno est calidum in alio calidior habetur dicamus calorem in hoc vase maiorem altero vel minorem quod tamen est abusivum cum fortiorem et debiliorem dicere debeamus que qualitativa sunt et non quantitativa. nam quantitas soli substantie reservatur qua abusione non solum vulgus sed et medici utuntur dicentes morbum unum maiorem vel minorem cum morbus non sit substantia. Similiter febrem maiorem vel minorem dicunt. Idem de epilentia et pleuresi. In qua nominum expositione intentionem dicentis oportet considerare ne quis nominum dictione diversa sed potius sit dignus infamia non bene comprehendens sua dicta. Unde quidam ypocrati hic in calore obviant dicentes eum intellexisse solam qualitatem cum ipse calidam intellexerit substantiam. Substantiam enim calorem naturalem per substantiam aeream et aquosam et sanguinem vel spiritum intelligimus in quo sanguinem propter terrestrem in iuvenibus qui plurimum habent innatum calorem et humiditatem sicut dixi in libro meo de spermate et menstruo sanguine quibus efficitur corpus humanum. Sanguis enim menstruus naturaliter est calidus et humidus. cum corpus humana nutritur in terrestria sicut in iuvenibus videmus augmentatur veluti et si calidissimum sit erit ignee nature. In hiis enim calor naturalis necesse est ut parvus sit. Et si non esset calor naturalis in febricitantibus multus foret sicut in nostris in ipsis qualitate ante fuit quod ergo maior esset. Calor enim naturalis temperate est complexionis ignee vero accidentalis. Et autem est de corporibus accidentali calore dissolvitur et fumo igneo calidum et siccum plus est. fumus enim calore naturali temperatus est et suavis quod tactus testatur. Calor enim in sanis suavis et gratus est tactui in tactu nocuus in puerorum ingenitus. Sed in febricitantibus magis in solidis arteriis calor quidam qui est ex humoribus putrescentibus horribilis est et acutus et tactui pungitivus. Qualitas autem caloris sanorum in infantibus aerea et pura in iuvenibus. Propterea iuventutis habet calorem pungitivum et non humectativum necessaria amicabilis est nature. Quia enim de qualitate re dissolvitur et unde dissolvitur necesse est assimilari. Si ergo infantium substantia unde fumus dissolvitur aerea est et humida et dissolutum suave erit et humidum. Et si substantia terrestris et sicca est et dissolutum erit acutum et siccum sicut in exterioribus videmus quod fumus de aqua dulci dissolutus suavis est et humectativus et gratus. Ex lignis autem corporum cum incenditur fumus siccus est et acutus. Calor autem corporis duobus modis se habet. aut est suavis et gratus aut est acutus et ingratus. Suavis et gratus magis est in infantibus. acutus et ingratus in iuvenibus. Et si perspiciatur prius planius erit videri. Videmus enim elementa omnia in quibus proposse meo hec reddimus plana. Elementa ergo ex quibus corpora omnia constituuntur scilicet terra. ignis. aqua et aer esse tamen unius substantie infantie est parum terrestris ex parte enim materie aerea est et aquosa et iuventus parte huius est contraria. Et si sic quod et in calore intrinseco esse dicimus equum esse non tamen est possibile. Substantiam calidam in hiis esse equalem. substantia enim infantis est calida et humida. in iuvenibus calida et sicca. Iohannes. Ypocras hic intendit suavitatem esse in infantibus. contrarium vero in iuvenibus. quicquid vero dixit ad quantitatem corporis refertur. substantia humida dignius calori naturali subiugatur cum corpora infantium de substantia humida constituantur. Substantia vero sicca calore extraneo mutato est calida. Si ergo plus pueri aerei sunt et calidi est necesse plus habundare sibi habet caloris naturalis. Iuvenes quanto magis terrestres sunt et minus humidi tanto minus calore naturali necesse est habundare. Quicquid de substantia humida dissolvitur multo magis est quam de sicca etsi in calore sint paria quod videtur in exterioribus corporibus. Si enim corpus humidum et siccum calefiant equaliter per caldubio multo magis dissolvitur de humido quam de sicco sicut patet in oleo et aqua calida. simul ex aqua constat plus dissolvi. Ubi vero calor est paucus et cibus expetitur paucus, si enim paucis carbonibus multa ligna aggregentur necesse est ut ignis extinguatur. Et autem dixit senibus non esse acutas febres sicut iuvenibus sine dubio corpora eorum oportet esse frigidiora. Si autem febris nichil aliud est quam calor naturalis in igneum mutatus constat hunc non tamen mutari in senibus quantum in iuvenibus in quibus multitudo caloris facile adulterinitatem pervenit. Non ergo tamen senes febriunt quantum iuvenes. Quod si acciderit signa sunt perditionis ex magnitudine sui et debilitate subiecti. Hec ypocratica cape volentibus nos contra eum cavillantibus breviter tanta sufficiant que diximus. Ducere autem cum ypocrate cavillantis in quadam epistola respondi quod ita intitulavi. Ypocratem non peccasse ubi dicit. Et crescentes calorem innatum habent plurimum.

Crescentes yeme et vere calidissimi sunt natura. et sompni longissimi sunt. In hiis ergo horis oblationes plurime dande sunt. Etenim innatus calor multus. Multo ergo indigent nutrimento. Signum sunt etates et atlete.

Secundum Galienum potest accipi tripliciter. Primo modo pro ibi concentis tibiis auris. Secundo modo pro isto sub tali pluribus. Tertio modo pro membris nutritivis sicut accipit hic iuste Amphorismo. Hic sunt multa dubitabilia. Primo videtur quod in yeme venter non est calidus et probant tali modo. dicit philosophus in libro de pulsibus quod yemes similat etatem ad primum eius. Preterea qualis est aer tale est corpus. Athanasius. sed yeme est frigidus aer. ergo et membra corporis in frigidum aliter. Preterea videtur quod hic debuit dici de autumpno. Philosophus. Autumpnus est frigidus et siccus sed ratione frigiditatis habet condensare. Ratione siccitatis et constringere. ergo erit magis quod debuit intelligi de autumpno. Preterea videtur quod non potest intelligi de vere. Ver est calidum et humidum cum ratione porositatis calor sanguinis et ideo calor et hic in ipso tempore erit debilior. Preterea et ipse dicit de yeme et vere calorem fortificari tamen non dixit naturaliter unde aut accidentaliter aut violenter. Ad primum dicendum est quod calor potest accipi dupliciter primo pro calore qui fumat in ipso humido spermatico. Secundo pro calore generali. ipse autem intelligit pro calore qui fumat in humido spermatico quod est in spiritibus et respiratis et non pro calore generali. Ad secundum quod tempus autumpni est tempus disordinarium et precedit etas que facit exalationem spiritus unde non assimilatur etati et ideo de ipso non habuit mentionem. Ad tertium est distinguendum de vere quod potest considerari tripliciter. primo pro principio. secundo pro medio. tertio pro fine. primo si ver est totum frigidum et in hoc habet veritatem simpliciter. secundo pro principio et in hoc illud habet veritatem. tertio pro fine et in hoc non habet veritatem. Ad quartum dicendum quod aliquid dicitur accidentale tripliciter. primo per respectum motoris accidentis et naturale per respectum motum. ut verbi gratia. Si ventus movet lapidem sursum intantum quantum ad motorem est accidentale quantum ad motum est naturale. Secundo per respectum motoris est naturale et per respectum moto est accidentale ut verbi gratia. Adamas attrahit ferrum. Sed de proprietate adamantis est attrahere sursum et de ferro est accidentale ire sursum. Tertio quando utrique accidentale ut si quis movet lapidem de sursum deorsum. Sed ad propositum modo quantum ad motorem est accidentale videlicet quantum ad frigus. Sed quantum ad calorem est naturale fortificari interius.

Tempora anni magnum dant adiutorium in ordinationibus cibi. yeme enim maiorem ciborum appetitum videmus maioremque digestionem. in estate vero contrarium, quod bene diffinit cum dixit: ventres calidissimi sunt natura vere et yeme dixit et sompnos longissimos. hoc autem quare sit subiungendo exposuit. etenim innatus calor multus quod multo indigent nutrimento. in calorem absolute dixit sed innatum id est naturalem determinando apposuit. naturam autem caloris naturalis in precedentibus dixit. Cur autem crescat in yeme alibi innuitur ab ypocrate. Calor inquid in yeme in interiora corporis ingreditur et ibidem adunatur. In estate sua similitudine congaudens et exteriora petens dissolvitur et in corpore minoratur. propterea quod digestiones et exsanguinationes et nutritiones meliores in his horis. Sed et sompni longissimi propter longitudinem noctis. Sompno autem quantum natura unitatur bonum est preponere. Quod etates et athlete signum subiunxit in fine calorem multum ostendit nutrimento multo indigere. pueri enim qui multi sunt calorie multo indigent nutrimento. Sed hoc non universaliter in omnibus est intelligendum animalibus. sunt enim excipienda in cavernis que yeme accubantia que tamen non multo indigent nutrimento. Si enim tunc comederent hoc tempore non possent illud digerere. Hac patiuntur id est quod quidam homines cum frigida lavantur aqua. quod si homines qui corpore defecerunt in frigida aqua balnearentur corpora infrigidantur unde male patiuntur. fortes enim corporibus primum recipiunt calorem in interioribus postmodum plus calefiunt calore ad exteriora recurrente. hoc autem sunt in animalibus frigide nature est considerandum quorum calor yemis sustinere non potest frigiditatem unde et quasi mortua inveniuntur et in cavernis habitantia quedam sunt insensibilia et nullum motum habentia quedam vero tandem penitus. Sed calidiora et sanguine habundantia in yeme patiuntur idem quod humana corpora fortiora que aqua lavantur frigida in quibus calor petit interiora cum autem eorum hic immorari videatur non tamen calorem interiora est dicendum petere sed potius intus vadunt calor et sanguis que sunt cum carnis. Cum enim humana natura corporis subsistat spiritu et sanguine et spermatis quoque et humectatione sicut in libro nostro de spermate monstravimus in quo diximus sperma subtiliorem substantiale cum esse, ex qua post solidorum membrorum corporis sit generatio postea vero augmentatio et nutricatio in his ac. Certum est quod meliorem digestionem fieri si sanguis et spiritus in interioribus corporis congregentur. Quod non solum ypocras testatur. Sed in duobus temporibus multum nutrimentum dandum esse conceditur. Quibus temporibus si pauca dissolverentur non multus cibus dandus esset eis cum ad recuperanda dissoluta sit necessarius. proportionale igitur esse ut quantitas nutrimenti quanto transfigurationis. vel ex tempore supra vero dixit ille ypocras comparatur. Vel non solum in his temporibus bene digeritur sed etiam si parum comeditur corpora infrigidantur et maxime impediuntur. Si autem nimium diu comederint non illud patiuntur quod multum comedentes in aliis temporibus. In quibus dicit non solum ypocras redarguitur sed omnes idem facientes. Insulsus enim est qui non fateatur animalis corpus dissolvi sed incomprehensibili sensu solo tamen intellectu quod ostendit necessitas reficiendi. Si enim in eodem statu permaneret et nichil de corpore dissolveretur non sibi cibus esset necessarius. Super quo tendens nec omnis impugnator ypocratis nullam obiectionem tuam nulla responsione ypocratis vel suorum discipulorum esse dignam. Cum ypocras nil consensum dixit ego vice sua non dubito refragari. Aliquid in quantum animal conficit ab initio sui complet quoque atque regit quod non est nisi calor naturalis qui est ut causa omnis actionis naturalis et maxime yemales necessario appetitum augmentat digestionem confortat. sanguinem auget in corpore dissoluta restaurat a corpore purgationis dissolvit superfluitatem. exterior vero calor non tamen superfluitatem corporis dissolvit sed et calorem naturalem quo corpus consistit. Sed dissolutio que occulta vocatur a medicis a solo calore naturali fit qui solus principalis est animalis sicut ypocras ostendit sibi dixit et nos ostendimus in libro de naturali virtute. Sed hic non solum appetitum facit convenientem digestionem quorum sustinet membra et assimilationem sed et expellit superfluitatem cibi. Cum igitur calor naturalis sit fortior et dissolutio superfluitatum et digestionis fit sensus occultatior. Inde dyascorides sudorem exnaturam in quo sit si enim per cursum fit corporis secundum actionem nature fit. quia natura ibi ordinans cibum ipsum vincit vel adcutem humiditas mandetur sensibiliter. Sudor enim in laborantibus vel in nimis exercitantibus vel excercitus fit ex nature fatigationibus. Cursus igitur corporis in yeme est conveniens in omnibus animalibus si menstruum tempus conveniens sit sicut ait ypocras in fine huius libri secundum tempora blasphemant. sine sunt temperata. Virtus enim actionis naturalis caloris si cibus in stomacho bene digeritur testatur in yeme corpus secundum naturale cursum se habere. Quia hoc tempore calor naturalis augmentatur in interiori corpore sompnus fit longissimus superfluitas corporis expellitur licet non sentiatur fumosa cum anhelitu. et grossa tamen via egreditur. Ypostasis quoque urine in yeme magis feculentior est quam in estate et quantitas maior ac turbide urine unde corpora magis nutriuntur. calor augmentatur et sanguis multiplicatur ordinatione tamen modo non excedere. Si qualitas in quid inquiratur corporis in multitudine sanguinis et carnis ex multa comestione fit et ex digestione non solum stomachi sed et venarum et membrorum totius corporis. Quamvis igitur rei veritatem ex partis est non solum in se sed in singularibus purgatio sanguinem in fine veris et ante initium estatis si calida estate superveniente maxime periculum se sibi ne estimet si non se purgaverit. cum calor estatis sanguinem dissolvat et humores sparsos ebullire faciat. vene autem in eo tuntur sed ante ea sibi convenerit. Unde aut crepantur aut putrescunt debilitata humores malos immittit. quibus flegmones erisipile aliique morbi fiunt per naturam rerum humorum que omnia ypocras in amphorismo testatur. In his inquid homines non solum corporis plus digerit sed etiam multo plus cibum dandum est ei. quia cibus ad comparationem naturalis caloris expetitur si non subeat ca

1

11

... extrinsecus extraneus sicut diximus quo uirtute imbecilli effecta minuitur cibus. Ypocras uero iterum tractauit de uere sicut de estate quod ego tamen intactum relinquere nolo. Dico enim initium ueris filius est yemi quam estati. exitus uero finis autem non semper est totum uer frigidum sicut yemps uel calidum sicut estas. unde qui in principio ueris cibum ordinari sicut in yeme fuit ordinatus sitim si totum uer friguerit uelud in yeme ordinandus inueneris et si fine totus caloris est ordinanda dieta sicut in estate. Si mediocre mediocritatis diete ordinanda erit. Que omnia in sanis sunt obseruanda post enim infirmorum subiciuntur dyeta.

Humide dyete omnibus febricitantibus conferunt. maxime uero pueris et aliis sic assuetis refici.

Precedens amplius de quantitate cibi subsequens de qualitate tetigit in quo multa innatura sub breuitate tetigit et introducit Ypocras. Primum quomodo febricitantes oporteat nutriri. Secundum qualiter nutriantur sani. Res enim extra naturam egrediens per contrarium reducenda est ad naturam propriam. Naturalia secundum similitudinem sunt conseruanda. In febribus quia calidus est morbus et siccus cum febris nichil aliud sit quam calor naturalis in igneum mutatus humida dieta dabitur cum ei existente secundum contrarium ex etate uel consuetudine humidum non secundum contrarium sed secundum similitudinem dieta est danda. Opportet enim naturam custodire non minuere nec mutare sicut in morbis est facere. Cum uero in ydropisi cum febribus repugnare Ypocrati arbitrantur quia non humidis sed siccis dietantur in ordinandis maxime de simplici dieta que multum huic loco est necessaria. Sed in megategni apertius autem est explananda ubi singuli morbi simplices sunt ... medicabuntur. compositi compositis uel equaliter uel uno alterius minus. ydropisi uero cum febribus sic medicandi sunt ut pleuretici et sanguinei secantur hii enim morbi duo quia sibi contrariis medicaminibus indigent contingens. Infirmis quoque duobus ... ut fortiori medicine plus. alteri tamen non negligatur. sic et ydropisia cum febribus duobus contrariis ... inueniuntur sicut in compositis fit infirmitatibus. Ypocras autem hic reprehensus non hic neglexit si preterea proto ... comunium ponit sicut in hiis amplius etatem et consuetudinem ponens sine tamen intellexit similem tempore quoque et regionem. Si ergo corpus naturam exierit medicando est et ... reducendum sanitati. Si uero naturam seruauit sanitatem in sanitate custodiendum assimilandum erit. sicut Ypocras auctorizauit de quibus planius in megategni diximus.

Et quibus semel aut bis aut amplius aut minus et secundum partem dandum uero aliquid tempori et etati et regioni et consuetudini.

Cum superius de quantitate et qualitate ciborum sufficienter disputauerit ordinem quoque addi ... recitare hic uoluit non enim satis est hoc solum scire si infirmo cibum multum siue paruum dietatiuum seu humectatiuum nisi et hoc scieris cui semel uel bis amplius quoque siue minus dandum sit. Que intelliges ex tempore etate consuetudine sicut et superius dictum est. scilicet de quantitate et qualitate. Unde subiunxit dandum aliquid tempori et regioni etati et consuetudini ubi innuitur si multotiens uel paulatim uel non etiam dandum sit. Quibus disponendis qualitas morbi uirtus quoque infirmi consideranda est in primis deinde tempus etas consuetudo et similia que quo modo fiant in presenti dicam. Si uirtus infirmi debilis sit et qualitas corporis corpus corrupta sit uel minorata parum cibi et multotiens dandum erit. ... ex uirtute est defecta qui scilicet multum cibum non sustinet multotiens dandus est quia corpus minoratum multam refectionem expetit ut crescat. Corruptioni restauratio necessaria est cum temperamento. Si uirtus sit debilis huic defecta corpore non extenuato uel corrupto uel minorato et chimus naturalibus non corruptis habundantibus oportet ut parum et paulatim detur. quia ... exsistente forti chimus uero multus et temperatus reficiendum erit. Virtute uero forti corpore corrupto uel tenui multus cibus et multotiens erit dandus. Multa enim refectione corpus indiget quia uirtus sua fortitudo digerere eam potest. Si nobis ... febris obuiauerit multotiens cibus dandus erit ... multum cibum ... Si uero uirtus fortis et morbus ex habundantia fuerit paruus detur cibus et paulatim. ... uirtus digestiua fortis sit ... morbi cum parum dandus erit. Cibus ergo dabitur hoc modo secundum quantitatem morbi et uirtutem infirmi. Secundum tempus quoque etatem et consuetudinem et similia ciborum erit quantitas. In estate enim cibus multotiens dandus ... paruus ... quia indiget ... dissolutione. parum ... uirtutis ... refectione. In yeme ... paulatim ... est dandus. multus ... fortitudinem ... paulatim quia non ... indiget refectione. ... multis euacuati sanos enim ... sufficienter euacuatur. In yeme ... calorem ... interioribus latitantem. ... uero uere appropinquante iam estate parum cibi et longius ... temporis. hoc enim tempus morbo de plenitudine assimulatur. quia ... in yeme congelati dissoluuntur et ... Idem quod diximus in morbo de plenitudine faciendum est. parum enim cibi si uirtus sit fortis et longius dandus interuallis. Similiter et ... faciendum est et maxime in febricitantibus de quibus Ypocras in hoc loco ... de sanorum dietis iam diximus. ... morbo de humorum corruptione assimilatur. unde et febricitantes hoc tempore ... indigent refectione laudabilis cibi. ... multis cibis et multotiens dandus erit ... et parum. Secundum etatem regionem et consuetudinem ... secundum qualitatem morbi et uirtutem infirmi. ... illam uirtutem augmentant et confortant uel minuunt et debilitant qualitate quoque et ma...

p

terium morbi augent uel minuunt uel in malas qualitates conuertant.

Estate et autumpno cibos grauissime ferunt. Yeme uero facillime. Vere secundo.

Et uerba non sunt ut quidam putant duplicata. Quidam enim quod prius dixit uentres yeme et uere calidissimi sunt natura et hec uero estate et autumpno grauissime ferunt cibos et reliqua putant uerba sua esse duplicata. Sed non est ita cum enim superius per tempora anni quantitatem diete ordinare infirmis ad quod sanis ostendisset hic nunc fuit ostendere multum cibum semel acceptum non nocere quia facile in yeme ferunt in estate uero difficile. Cum certa corporis calor non creat et uirtus digestiua defecta sit caueant ne multus cibus subito detur. De aliis uero temporibus duobus scilicet uere et autumpno dico quod autumpnus in natura sua assimilatur estati uer quoque yemi. Et potest intelligi quod in autumpno corpus incipit refrigerari pori uero claudi. Vere quoque dissolui et rarificari pori. Hic etiam ypocras de sanis innuit non ergo eadem uerba duplicauit. Item quod superius dixit de sanis intelligere debet. Hec autem attinet infirmis.

His qui in circuitibus exacuunt nichil dare neque cogere sed auferre exappositis ante crisim.

Omnis ordinatio diete uel triplex est in quantitate uel qualitate aut quando debeas dare. In duobus precedentibus in febrium interpolationibus nulla autem doctrina datur in tercio id est quando debes dare quod multum nos adiuuat. Unde etiam in circuitibus id est interpolationibus aliquando per quartane potenderit interpolatio nes interpolationes febrium in quid quo tempore cibus debeat dari. Si enim interpolant febres unum tempus custodiant et in ipsum interpolant tunc nichil esse dandum. Si autem interpolationes unum tempus non obseruauerint tempus dandi cibum si quoniam non possunt certificari. Unde ypocras his qui in circuitibus exacuuntur nichil dare neque cogere. Precepit ergo nobis in incipientibus in accipiendum appropinquantibus morbis cibum debere dari. Ante dixit ante crisim uel dixit ante horam accessionis uel ante statum uel ante ueram crisim intelligi. Quoniam horum intelligas satis uerum esse constat. Secundum intentio sua fuit non ante accessionem aliquid dari. Superius enim de statu dixit cum quo in crisim deueniunt hic ergo de accessione solum intellexit.

Ea quorum crisis fit et quorum facta est equaliter non mouere neque nouum facere oportet neque farmaciis uti neque aliis prouocationibus sed sinere.

Postquam ypocras de ordinatione diete exple uit quando natura debeat diminuti operari ostendere incipit ut faciat si quod oporteat infirmis. Obtestatur autem ypocras ut ne aliquod adiutorium preoccupantes festinemus nisi solum in dieta ordinationibus et ostendit quando natura non permittatur operari sed potius debeat adiuuari dixit Galienus Ea quorum crisis fit aut iam eorum facta est equaliter natura sunt permittenda ut sicut oportet facere faciat. Nam de ea nos introiungunt impedienda. Sed si natura moueatur ad crisim non perfecte oportet quod de motu suo minuit supplere. Galienus in libro de crisibus dixit in quo libro idem intendit. Crisis inquid perfecta est ut natura currit sicut quod oportet. Nam de numero significationum laudabilis crisis aliquid mutet quarum prima hec est. Crisis autem cum purgatione aliqua melior est ea quam cum apostemate est. Secunda est que chimos purgat nociuos qui sunt causa morbi et dimittit corpori in ista melior sibi opposita. Tercia significatio crisis est que cum purgatione recta fit id est procedens de loco morbi que melior est quam sibi contraria. Quarta crisis est que est cum quiete et leuitate corporis et hec est melior quam sibi opposita. Quinta significatio crisis est post apparitionem coctionis que melior est quam sua contraria. Sexta est in die cretica et laudabilis melior quam sibi opposita quas omnis in crisi perfecta esse oportet. Si enim minus sit una uel altera siue crisim excedat nec perfecta esse crisis cum dicitur neque certa.

Que ducere oportet unde maxima trahit natura inde ducere oportet per conuenientes regiones uel loca conuenientia.

In huius uerbis intelligere nobis innuit purgationes humorum qui sunt materia morbi quibus crisis est imperfecta aut imperfecta futura est. Et etiam monstrat per que loca purgari oporteat. Et secundo significari innuitur. Unum naturam scilicet morbi per quod purgatio debeat fieri. Alterum quo humores effluere habent. Dixit Galienus Unde maxime trahit natura. Loca uero per que apte sunt purgationes sunt hec. Intestinum. Stomachus. Vesica. Vulua. Cutis. Fauces. Nares. Cum neque cerebrum debeat purgari purgabitur fluxu sanguinis qui e naribus fit maxime membro opportunis quod si non contrarie. Cutis autem chimos ad loca non sibi conuenientia est cum membra nobilia sit et sensibilia et ad patiendum suspectius quod si purgare per se uelint magis dampnum quam si crisis accidit incurrunt. Ubi gratia. Si in epate sunt chimi morborum generatiui et quos purgare necesse sit. Conueniens locus erit stomachus et intestina ipsius meliora sunt tu egestionibus quam superiora cum uomitu uel renes et uesica. Ad si ipsi chimi ad pectus currerint uel ad pulmonem sine eorum peruenit non signum laudabile erit. Unde et in parte medicum inuestigare oportebit unde siue ubi natura destinat humores uehi. Quia si natura ad apta loca mittit propter uiam ipsius et succurritur eis. Sin autem sine diri [illegible] quo possit repugnet et ad apta loca transmittet.

Digesta medicari et movere non cruda neque in principiis nisi furiosa sint. multa autem non sunt furiosa.

Sed Consuevit ypocras cum medicari dicat intelligere laxativam. Sed quod dixit furiosa abusive posuit cum ab animalibus mutuatur furiosis humoribus hoc attribuerit. cum enim animalia ad coitum furiant in loco uno stare non possunt propter nimiam sui concupiscentiam que movet ea et facit furiosa. nocentes eius inde et humores aliquando se movent et infirmo nocent de menbro in menbrum currentes egrum quiescere non permittentes actionesque nature disturbantes quod si fuerint huius oportet eos purgari. Si autem quiescant et in quibusdam menbris habitantes se non moveant non sunt medicamentis movendi quia natura non regit eos in expulsione donec maturaverit. Quibus maturatis natura nos adiuvat in illis expurgandis. Natura enim non post morbum maturatum dividit humores eorum expellens superfluitates que sunt nocive et morbi cause quo in tempore crisis solet evenire. Cum tamen natura perfecte ad crisim moveat non indiget medicaminibus. Si autem in perfecte oportet eam nos adiuvare et minoritatem sue virtutis explere ut crisim faciat perfectam cum utroque id est natura et medicamine. Nos autem in libro de virtutibus naturalibus monstravimus quia natura cuiusque menbri iiii virtutes habet. scilicet appetitivam attrahentem sibi convenientia. Alteram contentivam circumdantem. et digestivam exequentem et mutantem digerenda. quartam expulsivam expellentem nociva. Et iuvamur quia medicina laxativa extrahit sibi similia. Bene autem nos adiuvat ypocras cum multa et non furiosa esse dixerit. quod per experimentis nostris est enim currentes humores de menbro ad menbrum maxime in uno eorumque menbro quiescentes et consistentes. et in quo permanentes usque ad finem morbi se excoquant et digerantur. Hic autem amphorismus raro in libris invenitur sed ego eum inveni in libris de chymus.

Que egeruntur non multitudine considerare oportet sed quomodo egerantur si qualia oportet purgari purgentur. et confert et bene ferunt. Et ubi oportet usque ad defectionem ducere et hoc facere si sufficiat egrotans.

Oportet purgandorum habere definitas quantitates sive naturalia sive artificialia sint et sicut fuerint qualitates materiam morbi assimilantes sic et quantitates secundum quantitatem materie debent esse depurgantes. Qualitates autem purgationum superius monstravimus ubi in perturbationibus ventris et vomitibus qui sponte fiunt diximus. purgationum vero quantitatem nusquam tetigimus in hoc igitur amphorismo posuit signa quantitatis purgationis. Si enim cum medicina tota materia et causa morbi purgetur infirmus quiescit levius. Si si cum re naturali purgandus misceatur gravatur et angustiatur infirmus cum sua deficiat virtus. Unde non ex quantitate purganda considerentur sed ex dicendis significationibus id est levitate et quiete infirmi et nocivorum exeuntium qualitate. Dixit et ubi oportet usque ad defectionem ducere utile est si adsint significationes quas quidem sic habent. quas cognoscemus experimentis et rationibus. quam defectionem tamen ypocras testatur prius tamen videamus illam scilicet que de flomia vel alia medicina venit vel ex humoribus acutis in ore stomachi. de hiis enim necesse est deficere. quoniam cum hee defectiones soleant contingere cum oportunas purgationes non videntur esse sufficientes sunt febricitantes qui patiuntur defectiones propter angustias. Unde et propter eorum assiduam surgere et eorum movere. unde quia aliquando hee defectiones non sufficiente virtute stomachi puto oportere. Intendit autem ypocras hic defectionem id est purgationis quantitatem sic in acutissimo apostemate et in febricitantibus pacientibus et in maximo dolore non nos intromittamus temere nisi et virtus custodiatur. Quorum experti fuimus inmirabilem et maximam iuvamentorum invenimus. cum enim stomachus usque ad defectionem in pacientis febribus statim eorum refrigerantur et febris extinguitur et plurimis ventres solvuntur et sudores patiuntur. multi quoque perfecte sanantur. In maximo igitur dolore nulla medicina est utilior seu perfectior hac defectione. Oportet tamen discernere ubi flebotomare et ubi medicinam vel farmaciam dare oporteat quod diximus in libro de flomia.

In acutis egritudinibus raro et in principiis uti farmaciis et hoc prius diiudicantes facere.

Consiliatur ypocras materiam purgare non crudam hic purgationes necessarias monstravit ab initio et tamen in febribus pacientis et raro cum scilicet furiose sunt passiones precepit id fieri consideratione maiori. In diuturnis autem morbis purgationes expectentur adsignato decoctionis. Quare dixit bene diiudicantes facere quod intenderit debemus perpendere. Utrum corpus infirmi ante purgationem paratum vel expectare naturam operari ut corpus farmatie aptum sit aut quid portendit. Si quidem recte consideravit maxime custodiendum et cavendum est nobis in purgationibus huius. Si enim in acutis febribus secundum quod non oportet dentur periculosum est valde. Omnis enim laxativum secundum se calidum est et siccum unde febris sunt non ergo necesse est dare medicinam calidam et siccam sed refrigerativam et humectativam non igitur farmatia in febribus cum caloris est exercenda. danda tamen causa chimorum qui sunt materia febrium cum purgationes intellexerimus plus iuvantes quam angustie timores quod sit cum materia morbi sine corporis nocumento potest purgari. in quo perimendus est si corpus farmatie appetitum sit. Quorum enim morbi ex ... pinguedine vel ex multis cibariis grossis et viscosis vel ex tumore vel extensione subdiafragmate vel ex nimio calore vel alicuius menbri apostemate. stulti inquam ... purgationem ad purgationi parati sunt in principio. Ubi igitur purgo co

grunt. multum eorum conuenit. Conueniunt enim humores subtiles et faciles esse et sic euidens est. ac materia exeuntium paratum esse. alii continuatione quod totum illi artificiale est faciendum illo. sic hic in subsequentibus affirmauit. In egritudine acuta non nisi firmat. Principio dicit est .i. prima die. uel aliquis sedis qui non est tam spatium ut corpus ad hoc appareat suscipiendum quod esse posset medicatum, totum dare forte in quo equatur, ysopus. calamentum amcos et his similia. Hac de causa ypo. precepit raro in principio farmaciam in egritudine acuta dare et maxime cum sit furiosa que si sint caueanda cum non est apparata materia, actum morbi dabit spatium appareat.

Si qualia oportet purgentur confert et bene ferunt contrarium uero inportune.

Iste amphorismus in prioribus explanatus est. ut in perturbationibus uentris et c. di. Sed quia de artificiali purgatione dicebat hic et qualiter debet fieri non fuit sibi graue repetere quod ante dixit. Quod ad hoc tamen repetit ut recordemur quod prius dixit. et quia in priori amphorismo artificialem solam tetigit hic utramque intelligenda innuit. Secunda particula.

In quo morbo sompnus laborem facit mortale. Si uero sompnus iuuerit non mortale. Quod in hoc loco laborem nocumentum intellexerit ex subsequentibus monstrat. cum si iuuerit dicit. unde ex oppositione monstrat nocumentum. labor siue per locum ab oppositis e intellectus labor nocumentum. Nocumentum uero sompni duobus est modis. uno modo uniuersali cum in initio interpolatarum febrium infirmus dormierit. alio particulari cum in morbis quibusdam infirmus dormierit. huc p. intendit cum prius non nec mortem, neque nocumentum portendit, sed potius naturam in initio iuuat. Calor autem in chimis in initio interpolate febris interiora petit sicut idem alibi innuit maxime si quis rigorem habuerit tremorem et nimiam frigiditatem in corpore exterior. Si in initio interpolate febris dormierit prolongantur hec accidentia neque febris ad statum nisi post magnum laborem appropinquat. Si uero apostemata alicubi lateant augmentantur et si chimi aliqui ad stomacum currere solebant non solum digeruntur sed etiam augmentantur. Quapropter infirmi hoc tempore non sinunt permittendi dormire ut exteriora habeant spiritum et sanguinem et calorem sicut et interiora. Sed arguitur a sophistis obicientibus nobis quia nouerit illos non a sompno uenit sed a febribus quod tamen excitatur minuitur magis aut nec si non excitaretur non tamen causa sompnus fuit nocumenti sed quia non excitatus sit. hoc ergo palam est sompnum iam initio febrium nocere. sed potius auferre sompnum innuit nocumentum. Alii uero dicunt quod sompnus noceat confirmatur ypocras uino in initio febris in

tendisse sed alio quodam ipsi fuerit. Multi autem ut uiuare magis in febrium declinatione et alii in statu et alii in augmento statum uiciniorem. Si ergo noceat in augmento statum uicinum non est ad mortem fortis eius significatio. In declinatione uero nocens certum signum dat ad mortem. Si ei solentia uiuant in suo tempore tunc non iuuent cum debeant uiuare mala procul dubio est eorum significatio. Nocumentum uero sompni contrarium erit iuuamento sint cum febrem non minuat sed potius augeat. dolorem quoque minuitur, maiorem et. alii apostemata augmentet, et alii infirmus irrationabiliter in sompno loquitur cum uero excitatur in eadem uanitate manet aliquamdiu. Alii surgit stupide nisi magna cum uirtute excitatus. Hec omnia proueniunt ex humorum pessimitate. Si enim catarrus in corpore fuit fortis in sompno eos digerit. Si autem debilior fuit et chimi eum uicerit dominantur chimi uisceribus unde hec omnia accidentia eueniunt. intendit exteriora corporis in uigiliis calefieri in sompno uero refrigerari in quo plurimi concordant philosophi. Sompnus uero et uigilie calores naturales intus et exterius fuit coadunate. Sic ergo calor iste in uisceribus coadunatur in ma morbi cum supergrediatur certa modo significatur. Sed si natura uicerit et sibi potuerit dominari bonum quidem est. Si non etiam signum sanitatis post tamen dicit infirmum ipsi deleri sanari et alia de causa periculum .i. si patiatur apostema in aliquo nobili membro et apostema diu si fit dissolutum quidem ipse est ipsum mori. Bonum est ergo ut dicamus si laborem faciat sompnus quod mors significatur si uero iuuet non mortale. Et sompnus nocet inuitatur in epidimia cum dicat. Multi inquit hominum alienationem oppressi fuit et stuporem. Alii uero per sompnum soluerunt.

Ubi delipientiam sompnus sedat bonum. ubi uero prauat mortale.

Sic hic amphorismus superioribus continuetur ut sumus fiat amphorismus iam dictus. In quo morbo sompnus laborem facit mortale si iuuat non mortale. Si ergo alienationem sompnus sedat bonum est. unde iste amphorismus priorem uidetur confirmare. Et intendit et ypocras sompnum bonum esse si dolorem mitiget et apostemata similiter sed si eum hec omnia intellexerit periculosus quod non tamen unde hec intelligeretur nominauit.

Sompnus et uigilie utraque magis modo facta malum.

Quidam medici male arbitrantur malas uigilias esse excedentes modum et sompnum sed non sic sompnus quod sompnus semper bonum signum est ubi sompnus modum excedit. Multi quoque erraverunt stuporem putantes longum esse sompnum. quibus nos obuiamus quia tamen usque ut stupor longus uocaretur sompnus. Cum ergo modum excessit et sine stupore fuit longus sompnus uocabitur quem

primus sensus .i. cerebri frigiditas facit. que si sit fortis et commixta humiditati litargiam facit. Si vero misceatur siccitati catalempsiam .i. congelationem facit. Econtra vigilie eorum ex primi sensus caliditate fiunt que vel ex frenesi sit fine cerebri dominante vel ex colere etc. commixtione quod in quibusdam libris meis nos meminimus explanasse. Unde hic tamen breviasse sufficiat. Sicut autem quidam sompnum excedere negant temperamentum. frenesim et de vigiliis putant sentiendum.

Ubi plenitudo non indigentia neque aliquid quodcumque fuerit magnatura nichil bonum.

Cum impedientibus .ypocras. quadam unum intellexerit in hoc subsequenti omnia subintroduxit omnes sanitatem temperamentum esse et equalitatem. Exiens ergo temperamentum vel equalitatem pecul dubio incidit in infirmitatem. et ubi nichil egrotatur morbus. Si vero parum est morbi appellatur.

Labores spontanei narrant morbos.

Nomen laboris motum non nimius motus conficit. Si autem nimium est sed quod sine motu tale quid contigerit non labor absolute sed potius labor sine causa appellandus est. Qui labor triplex est sicut in libro de regenda sanitate monstravimus. Unus .s. sicut dolor vulneris. Secundus dolor q. techam. Tercius vero dolor in apostematibus. Causa primi mali est chimi. Secundi de habundantia bonorum chimorum. Tercii utrumque. Quod cum ita sit necesse est hic laboribus morbos nunciari.

Quicumque dolentes aliquid corporis plurimum dolores non sentiunt his mens egrotat.

Cum dolorem ypocras sepe appellare consueverit non hic dolorem intendit. Si enim doloris sicut in epydimia dolores primi quos craton sustinuit fuerunt frigidi posteri calidi per calidorum et frigidorum non dolorem intellexerit sed qualitates has queque fuerunt causa doloris. Frenesim hic autem significavit. Apostemata et calida ut erisipila. Vulnera. Incisiones excoriationes et contusiones et similia et que corpus patiuntur infirmi mente egrotante ea sciunt. Neque distat sive mentem sive intellectum. sensum quoque sive memoriam.

Quecumque in multo tempore extenuantur corpora tarde reverti consueverunt. Quecumque vero in modico modice.

Omnes parvo tempore extenuans corpora exinanitione humiditatis corporis est intelligenda non quod dissolvantur solida membra. Que vero multo tempore macrescunt carnes autem solum portendunt et membra cibum per corpus distribuentia eumque digerentia sanguinem quoque generantia intelliguntur esse corrupta ut non possit cibus digeri quantitate corpori sufficiente. Unde cum necesse sit corpus cibo refici multo plus quam tempore revocari. Hic autem ypocras intendit corporis sola humiditate exinanita cum dieta cibi velocissime ad crassiciem revocanda sicut est ei digestivam appetitivam creavimus esse fortia. Finis autem huius amphorismi in diversis diversus invenitur libris. sed tamen eidem tendit. Que in modico modice. ubi que in brevi tempore cito reverti consueverunt.

Si ex egritudine cibum accipiens quis non convalescat significat quoniam corpus amphori cibo uti. Si vero cibum non accipienti hoc fiat significat quoniam corpus evacuatione indiget.

Hic amphorismus ex brevitate unius verbi est obscurus quod fuit usuale asiam habitantibus et est adhuc usuale et est illud accipiens. desiderantis intelligitur seu volens. non desiderantem eum cibum. non accipientes. desiderantes et corpus implentes dicimus accipientes. Siquis ergo ex egritudine exiens cibum desiderans et accipiens non corpus revocatur ad sanitatem pristinam cibo accepto non corpus nutritur sed potius agravatur. non desiderans vero accipiens quantum sufficiat humores malos se habere significat. Quibus si non purgetur per corpus ad proportionem virtutis non relevabitur. ypocras autem in hoc libro et in multis aliis multos augmentantes proportionaliter humores et simul minuendos innuit. Sic si est unus farmatia minuetur. Oportet enim ipse probasset et alibi dixisset duos amphorismos sub intuitu in quibus de eadem dispositione ut per precedentem asseritur dicitur. Si vero quod cibum non accipiente hic fiat significat quoniam corpus evacuatione indiget. Multi discordavit liber de his duobus amphorismis in fine sui ordinis. Quam autem sic ordinavit non pura corpora quantumque nutries magis ledens ut continuatione verba sic: Si cibum non accipienti hic fit significat corpus inanitione indigere quia non pura corpora quantumque magis nutries magis ledes. Si enim libros revoluerim et in eis ita sic modo hic habere reperirem. sic inveniendum explanavi et .s. dimisi.

Corpora oportet ubi quis vult purgare fluxa facere.

Multi medicorum fluxa facere arbitrati sunt ut vomitum medicantes vomitum preparent cum aqua calida et humidis et fastidiosis cibariis cibare et sic tandem materiam duci. Quibus vero farmatia deorsum venientes mollificentur ut ventres ad laxationem apparentur. Sed non tamen vult fieri in tertio ypocras.

aliud enim est maius et magis necessarium. Hic prudenter quod multis multotiens probavimus experimentis. Subtiliandi enim sunt humores grossi et viscosi per apozimata quibus valeant currere et cum medicinis extrahi et expelli facile temperata in qualitate non contrariantur natura. Qui neglexerit et ad medicinam tamen intenderit humores dissolutos grossos et angustiosos reddit, et cum nimiis tortionibus defectionibus et vertiginibus multis et pulsibus inordinatis. Que quomodo fiat in quodam libro nostro exposuimus. Hic Ypocras intendit corpora scilicet fluxa. nostri vel solone purganda facere mollia ut relaxetur aperiatur subtilietur et dissolvatur materia.

Non pura corpora quantumque nutrieris magis ledes.

Cibi subeuntes corpora non prius mundificata corrumpuntur malis humoribus quorum quantitas necesse est ut augmentetur et qualitas non mutetur. Hoc primum patiuntur quorum stomachus redundat malis humoribus. Patientes enim primo quod dictum est interius cum dixit. Si ex egritudine cibum accipiens quis et non convalescat et hoc dicit.

Facile est repleri potu quam cibo.

Cum hic Ypocras intendit hic de his qui erant refectum ut ad se redeant corpora sua: quod faciant statim. Hic voluit ostendere cibaria hic facientia. Sicut enim in quodam libro suo declaravit. Qui cito vult reintegrari ad hoc si optimum est humidis repleri. qui vero celerius refici vult potu reficiatur. Non tamen intelligendum est absolute quod ibi dicit humidis hic dicit potum. Sed potius illa vina que corpora sunt nutribilia et grossis cibariis admiscenda sicut vina grossa. Vinum enim aquosum et subtile atque album naturam aque et vinum et illius virtuti et illius virtuti (?) ad nutriendum unde urinam provocat nec inde corpus nutritur nisi parvissime. Vinum quoque grossum et rubeum nutribilius esse certius in presente cito corpus obnoxia in auctiori. Cumque autem quis cibus digeratur intelligit hic de cibaria nutribiliora et faciliora corpori prediciatur.

Que relinquuntur in morbis post crisim subversiones facere consueverunt.

Hic amplius superiori continuatur ubi dicit. Si ex egritudine cibum accipiens quis non convalescat amplior cibo utitur corpus. Si autem non acceperit hic sit evacuatione se indigere significat. Vult enim hic ostendere quare cibum quidam abhorreat ac si diceret. Sicque in quo cibum accipiens non convalescit evacuatione se indigere significat. Quia que relinquuntur in morbis post crisim subversionem facere consueverunt. Que relinquuntur sicut quod intendit Ypocras. mali enim considerantur quibus longius tempore putrefacta necesse est febres generari. Omnis enim humor extraneus qui non de naturis corporum

est comprobatur impossibile est ut ea mutat sed potius in putredinem mutatur quod si in locis congregatur calidis fortior et velocior efficitur.

Quibuscumque crisis fit in his nox difficilis ante accessionem superveniens non levior ut in pluribus.

Crisis est velox et vehemens motus morbi cum infirmus ad mortem vel ad salutem deducitur. Est autem cum natura alicuius diu dat nociva ut ad expellendum faciat apparata. Quod cum fiat necesse est infirmus patiatur angustias a morbis directat. Nocte autem plus apparet. Consuetudo enim est humana ut nocte dormiat. Si autem angustia sompnum aufert facilius quietis hora apparent pericula. Nisi autem apparent pericula in die quod crisis in nocte esse debet. Quod dixit postea superveniens vero levior ut in pluribus quibusdam libris non invenitur per que vel quod tamen crisis intelligit que ad salutem pretenditur. Et bene dixit Ypocras quia post humoris repulsionem necesse fit subsequi corporis quietem et levitatem. Crisis vero ordinatio plus attinet sanitati quam morti nisi morbus sit pestilentialis.

In ventris fluxibus mutationes egestionum iuvant si non ad mala se transmutet.

Diversitates egestionum et mutationes earum significant purgationes multorum et diversorum humorum et fiduciam sanitatum et mundificationem corporum nisi cum transmutentur ad malum. Si enim significent dissolutionem corporum solidorum et dissolutionem membrorum corruptionem vel putredinem eorum malum erit. Sicut Ypocras in pronosticis dixit cum egestionem tetigit pinguedinis quam significare dixit dissolutionem substantie humiditatis. fetentem quoque dixit egestionem corporis pretendit putrefactionem.

Ubi fauces egrotant aut pustule nascuntur in corpore oportet considerare egestiones. Si enim colerice fuerint corpus egrotat. Si vero sanis similes certum est corpus nutriri.

In hoc amplius duo apposita inveniuntur esse opposita. quibus oppositis necesse est nos respondere. Sed si cum unicuique oppositorum partem quandam sibi subtraxerit per partes oppositas dedit intelligere veritatem. Si autem hic veritates poluerimus (?) universorum suorum erit intellectus. Ubi fauces egrotant vel pustule seu vulnera

certificantur egestiones seu alia a corporibus expulsa considerentur. Si enim colatura emittetur corpus infirmabitur neque certi erimus utrum mittere ipsum debeamus. Quod si exercitia sanis sunt, salva corporis erit sanitas et pro certo nutriendum. Hoc autem .y. sic est intelligendum oportet autem hic subici. Evacuationem autem regitiva alia de membris nobilibus malos expellit humores cum uomitu aliis cum urina et egestionibus quamque per porros apertionibus .i. sudore quos si eos oppilatos inuenerit et materia expellenda grossa et uiscosa fuerit non potest materia expelli clausa latens sub cute corporis unde pustulas et uulnera necesse est generari. Frequenter autem facile recipiunt humores descendentes a capite unde et subsequitur eos infirmari. Oportet ergo considerare utrum ne natura omnes illos humores in debilia membra expellerit et nichil tamen in reliquo corpore remanserit quod intelligitur per exeuntia a corpore. Si enim natura malos humores non expulerit necesse est egestionem donari colericam. Aliqua pustule uel uulnera ex incisione fiunt sanguinis que incisio per coleram rubeam fit. Ypocras autem hoc monstrauit corpus prius debere mundificari quam nutriri. Corpore enim non mundificato et nutrito magis fit lesio. Si autem corpus exercitia sanis sunt salva humores in corpore puros significat.

Ubi indigentia non oportet laborare. Certa fames est cum homo indigentius sequitur appetitus. Fa[illegible] cibo una [illegible] mem autem ypocras indigentiam nominat in sua epidimie particula. Hebdomadis inquit cum pro indigentia comederint leguminibus sequitur eos pedum debilitas. Idem ergo indigentiam coactam siue uoluntariam famem nominat. Ubi dixit humidum huius corpus oportet indigentia mediatur quia humorum superfluitas desiccet. Frequenter in pronosticis oportet infirmum interrogari an solutionem uentris uel indigentiam habuerit. Ubique ergo indigentiam nominat cibi paupertatem intellexerit. Ubi ergo indigentia non oportet laborare quod qui inde manducare non habet non oportet ut laboret. Laborare autem nimium dicit mouere quod alibi exercitium dixit. Cibus ergo semper exercitium precedere debet uel precurrere. Quod uniuersaliter sanis et infirmis faciendum est. Sanus autem non indigens est laborare et tamen ieiunare. Frequenter infirmorum corpora non magno motu sunt fatiganda. Et breuiter ieiunia in firmata uel stomachi ieiunantibus est nociua. Quia in hiis membris deficit uirtus quod dissolui siue sanus sit quis siue infirmus. Ypocras autem ad hoc intendit ut uirtus conficiatur infirmitas sicut in libro sicut in libro de dieta antiqua. Uirtus enim una est et non una ingenie una et multiformis et non una in specie.

Quecumque cibus intrat preter naturam illic egritudinem facit. Manifestat uero sanatio.

Quod hic dicit in alio amplius particulari monstrauit ubi dixit neque plenitudo neque indigentia uel alias res si naturam excedit est laudabilis. Si hic de sola dixit plenitudine naturam posse excedere. Quod autem preter naturam dixit ad comparationem alterius

appositum plenitudinis que operatio duobus modis fit uel ad largitatem uasis respiciens uel ad tenorem uirtutis corpus regentis. Quod autem cibum preter naturam nutrimentum dicit facere egritudinem ad hoc subiunxit ne arbitremur stomachi excedentia nocere uehementius quam possit capientem non nocere. Si enim uirtus sit fortis possibile est ut cibum implentem stomachum digeri. Si debilis etiam paruus cibus non potest digeri maxime si sit digestibilis cibus implens stomachum non autem implens indigestibilis est. Aliter est intelligendum de secunda epatis digestione. Uirtus enim sanguinis generatiua si sit debilis mutare in sanguinem chimos illos non poterit qui a cibo ad epar ueniunt et si quantitas chimorum sicut quod oportet fuerit. Aliam non mutari in melius etiam si chimi duplicentur uel triplicentur. Ita dico si uirtus est fortis et cibus quod qualitate conuenientibus. Tertia quam interius proueniunt digestione que certum uocant nutrimentum per quod membra corporis recipiunt augmentum est equale aut parum siue plus ad comparationem autem uirtutis in dictum est hoc autem uincatur ab ea aut non uincit corrumpetur et egritudinem generabit. Hunc autem modum intendit plenum secundum tenorem uirtutis humana corpus regentis. Aliter autem et ab aliis possibile est intelligi. Preter enim naturam ypocras cibum dicit esse excedentem naturam qualitatis sue. Et intelligere possumus ut est. Si enim membra singula ad nutriendum expectant conuenientia et competentes illos cibos naturales dicemus unde conuenientius nutriuntur. Si autem cuique membro conuenientibus aliquis incongruus cibum uenit per absolutionem preter naturam contrarius ei erit cui conueniunt. Licet tamen non necesse esse in morbum generari qui in quantitate prius digeritur quod inde morbus generatur. Quare et necesse membra corrumpentes proprius sicut mandragora. Euforbio et similibus quibus morbus non exigunt si non quantitas eorum augmentaretur. Et idem et de chimis intelligitur qui etiam si sit debilis et paruus non morbi erit generatiuus sed potius quod membrum cui competit inde nutrietur. Non ei ita fieret si aliquis eum cibum uocaret sic ei si uentus flatus ad stomachum tractus ui sua dat prius [illegible] ad pulmonis canales a dextris proueniens [illegible] non ei [illegible] nocere uidetur. Similiter prependimus de aliis et corporis nutrientibus. Alii autem aliter hoc intendunt preter naturam enim .y. dixisse arbitrantur [illegible] la naturam excedatur et quod est ut sed si est [illegible] usus ut non dixi. Totaliter talia preter naturam [illegible] enim cibos generatis solent nominari [illegible] frigus plenitudo ciborum corpus corruptio chimorum. Talium generant morbos [illegible] quam tantas intelligere neque nocere est debilitate ponentur non enim est in certum cibum naturam excedentem in quantitate sicut si quis cum librum cibi soleat accipere [illegible] crementum sue nature postea pondus tenuem uidetur supra addidisse de [illegible] et nichil est in hac quantitatis excessione nocuisse cum tamen mortem [illegible] sic multiplicetur et paullatim. Unde eorum intentio uidetur esse superflua et tamen sit uera quod qui intelligunt de semper naturam excedente. Quod autem subdit manifestat uero sanatio melius utique fieret cum [illegible] conuersatione scriptum [illegible] hunc modum manifestat autem et sanatio. Non enim sola sanatio manifestat hoc .i. nutrimentum ubique mittat amplius egrotare si curare sed natura contradicat supra [illegible] ei [illegible]

media

sanatione. In omnibus ergo actibus abeuentu testimonium suscipitur. Quod autem subdidit manifestat uero sanatio benedicit qui non solum cibus preter naturam corporis ingrediens sanatio egritudinem facere manifestat sed qualitas ipsius sanationis. Et similiter sunt de fine omnes futura actio applicatur. Secundum quod per sanationem intelligere subsequentem id est rei nocitiue purgationem. Hec tamen significatum philosophus prosequitur in de libro que de tribus fecit diggerendi uirtutibus quod totum explanatur sum. Ponamus ergo hominem comedisse quod prius comederat ex consuetudine et secundum suam consuetudinem plus uel minus exercitasse post uero corporis grauitatem sustinuisse et cum rubore et uenarum tumore febricitasse. Si ex humorum esse plenitudine non frustra fuit extimare. Sed tamen si purgetur et purgationem profuisse uiderimus tunc hec magis certificatur. Et scire alterum de hac eadem infirmitate purgare audebimus et nos qui expectant expectabimus qui futuram expectamus accessionem multis uicibus accumulatam equaliter certificat econtra contrarium. Secundo nos procul dubio si de plenitudine ciborum aliquem uideremus egrotare et purgatio purgationis profuisse hanc plenitudinem ciborum sic fecisse. Sed cum per minorationem nominat absolutam omnium humorum intelligit equalem esse faciendam. Cum autem mundificationem tamen malorum humorum significat inequalitatem. Sanitas autem in precedenti infirmitate fiat ergo cum minoratione et non mundificatione. Ergo ex hoc confirmat dicere quod ex humorum fit plenitudine. Humorum autem minoratio equaliter sic fieri cum flebotomia propria est et certa magis quam cum re alia. Sed cum scarificatione circa spatulas sic consuetudo non fuit post exercitia balnea fricationes ieiunia et cetera talia que non minuunt sicut superiora per dissolutionem sufficiunt ista. Propter ea autem peteretur periculum non de plenitudine sufficiat. Sed tamen quedam res huic subiungenda est id est humorum plenitudo per uirtutis tenorem id est qualitatis humorum putrefactionem que plenitudo si dum perfecta remanet sed longo tempore in qualitate mutata corrumpi. Ergo cum fiat plenitudo non corruptorum uocatur quo adusque dum perfecte purgantur quod non restat bonum esse intelligimus. Cum enim sanguinem corrumpi contingit idem fit quod in membris solet sed quod est uinum in acetum incipit mutari et in perfectum acetum deuenerit impossibile est amplius in uinum redigi. Quod si parum mutetur et non ad acetum mutetur plerumque ad uinum uetustum reuertitur. Item et in sanguine intelligere ergo quod si uetustus sic corruptus tamen possibile est ut in purum sanguinem reducatur. Si parum superfluitate mutata uena remanens in suam naturam reuertitur. Cum ergo hic contingit multitudinem non corruptionem humorum uocamus. Corruptionem uero cum sanguis ad hoc deuenerit ut non possit digeri et ad suam naturam reuerti.

Eorum qui nutriuntur copiose et uelociter ueloces secessus fiunt.

Quod dicit uelociter nutriuntur. Aut hora qua accipiuntur aut que post paruum subtrahit intellige cum per totum corpus dispergatur. Ergo nam qui huiusmodi uelociter expelle maxime si cibaria acuta fuerint. Que natura maxime mouetur ut citius expellantur. Si autem cibaria fuerint uiscosa, acrescentia erunt tardiora subtilia uelociora. Omnium autem uelociter et subtiliter nutrientium est uinum. Paulatim et tardius caro uaccina et conalle marine. Oua ouium sorbilia duras carnes similia. Durus quoque caseus. Caro salsa et maris in aqua calida cocta. Sed et huius similia in tempus longum post acceptionem nutriunt. Dum esse in tellus. Unde corpus nutritur ex magnitudine et fortitudine pulsus cognoscitur infirmi in digerendo patiuntur debilitatem uehementem motus. Facilius autem probatur in hiis quorum debilis est uirtus per minutionem ieiunium seu laborem. Cum enim cibaria acceperint tardius et post longum tempus exeuntia necesse emittitur. Si autem huius contraria acceperint facilius exeunt. Uinum autem certissimum est contrarium. Sunt autem uina in actione diuersa. Sed et alia uina in huius similia. Sed de uinis prius dicam postea similia dicam. Uinum aquosum minus dat corpori nutrimentum cuius color albus et liquor sicut aqua subtilissimus. Uina grossa et rubea nutribiliora sunt quam aquosa sed tamen minus quam nigra. Uina alba et grossa minus nutriunt quam rubea grossa plus uero quam alba subtilia. Secundum ergo diuersitates uinorum est diuersitas enim eorum exeuntium. Aquosa enim cum urina adcrescendo sunt uelociora. Alia uero urina cum egestionibus egrediuntur. Secundum tempora quoque nutriendi ipsa sunt adcrescendum. Item et aliis uero similibus ptisanam enim acceptam corpus nutrit post tempus non longum non tamen multum dat nutrimentum sed in paruo tempore dat et subito. De frumento autem iustula nutrimenta dat post longum tamen tempus et multum. Eadem et in aliis consideranda preter diuersitates specificas. Similiter et de milio et de fabis intellige leguminibus fructibus similibus consilibus. Carnes uero singule in substantiis et artificiis suis sunt accipiende ut uno et eodem modo cocte assate sint uel elixe. Artificialiter autem sunt purgando quare humectationes sunt nocitiue utpote in carnibus et multis granulis et multis faciendus est leguminibus quare purgationes qualiter fiant. Ut dum in una aqua fuerit cocta mittatur in aliam illa prius expulsa. Si enim ita fieri facile intelligetur earum qualitas que sunt uelocius exeuntia siue citius nutrientia. Tamen corpus nutriendi earumque qualitatum sunt inueniendi. Est et aliud uinum et nutrimentum facilius quorum impedimentum exitus licet sint uelocissima. Si autem intelligere sillibrum de uirtutibus relegeres. In quo diximus stomachus primo tempore cibum unde sibi sibi similem ad nutrimentum. Cum autem nutriantur sufficienter reliqua abiecte emittuntur. Separatur tamen alii per minimo desiderio et per mesaraicas uenam recipit quam stomachus reddere uelit. Si autem non indiguerit stomachus tamen sibi prius mittatur prius tamen digeste eum similia quam alter emittatur. Secundum et totum corpus ad naturam epatis mutatur. Unde cum superiora tempora bis in exinanito corpore plenius efficit dixit prius respicientem. Quidam sophiste putant de formatia hoc dixisse per ipsum et uoluit ad hoc quod dixit in libro de dieta concordare. Cibaria ergo que tarde mutantur et tarde dissoluuntur uelociter mutabilia uelociter dissoluenda sunt quod uerum est et econtrario. Sed exitus uel secessus non huiusmodi concordat. Exiberet enim consuetudinis dicere cum similia in corpore exeuntur uel de uentre uel qualibet parte corporis. Caro autem porcina et similia grossos chimos et uiscosos generantia post longum tempus sunt dissoluentia. Herbe pisces de clara aqua et petrosis locis immo omnia sunt subtiles chimos generantia et ad nutriendum corpus et implendum prioribus uelociora.

Ergo nutrit quidam in uelocitate. Item est alio id est post paucum tempus absque exitu nutriuntur. Sed spiritu naturali examinatur autem hec per in culpate sanos. Secundo uero sic que postquam incipit nutrire in paruo tempore omne quo exeunt nutrimentum dat corpori.

sed tamen instabilia et velociter cito dissoluentia.

Acutorum morborum non omnino certe pronuntiationes sunt neque salutis neque mortis.

Acuti morbi cum velocitate sui finis dicuntur esse magni. Ephimera enim est febris que cito finitur non acutus est morbus uocandus quia acuti morbi duobus modis sunt. vel acuta materia non in uno loco corporis sed in omnibus membris clausa equaliter. vel de acuta que in uno loco tamen agminata sicut est pleuresis et peripleumonia et squinantia. Febres quoque in acuto morbo continue sunt et calidissime. Acuti morbi sine febribus sunt rari sicut apoplexia. Diuturni uero morbi de grossis sunt humoribus et uiscosis atque frigidis non cito digerendis sed in loco uno etiam inuiscatis. Et raro autem sunt diuturni morbi non inferentes passionem alicui membro propter quod gratia melie uel flatus eius sunt habundantium inuenimus. hec enim materie si putride fiant febres generant. in quibus ypocras pronuntiationes testatur esse incertas propter tarditatem motus suarum materierum. In acutis autem morbis non certe sunt autem ypocras has testatur incertas esse quia perfectus medicus in his aliquando errat non tamen semper sed non omnes homines certas dicit esse pronuntiationes ac si dicamus non omnis homo iniustus quidam tamen iusti reperiuntur tamen et iste non omnis homo salutis uel mortis pronuntiationes sunt certe. et in acutis morbis maxime. quod contingit propter uelocitatem motus materie morbi que cum acuta sit et instabilis et de loco ad locum plurimum est mobilis.

Quibuscumque iuuenibus existentibus ventres humidi his senescentibus siccantur. Quibuscumque iuuenibus ventres sicci his senescentibus humectantur.

Hoc non semper contingere sed intelligere actum quod in eis aliquibus in pluribus debemus. testatur enim dicens. Aliquibus humidos ventres humidos melius commutat. Si iuuenes sunt humidi sicco in senectute tamen deterius. siccantur enim vt in pluribus senescentibus. humiditatem siue siccitatem uentris non absolute oportet intelligi sed secundum ordinatam dietam. vt si cuius dieta in iuuentute quod alexandrinus fuit qui in primo plurimos pisces salsos et potros preparantibus. post ea que sicca uel frigida aqua bilentibus in senectute uero diuersa mutata adiuuentes se uerrentibus et pontica uina et alia. Similis in quam non dicendum qualitatem arbitrium propter mutatam esse etatem. Et econtra si in iuuentute stipticis sic lenitibus et nebulis et ponticas. In nis aliquis sic dietauit. In senectute uero ad alteram dietam dietam se uertet non iuste iudicabimus in his secundum illam ypocras. Sed si bene secundum eum iudicaueris in equali dietantibus considerare debemus si digestiones mutentur in quibus per ... propter etatem efficitur. Mutato enim nature digestionis propter etatem est in qua est considerandum qualitatis diuersitas que uentris in humiditatem et siccitatem mutatur. Vnde hoc sit mul-

ti inuestigauerunt medici et ego hic demonstrare proposui. Sed quia si uoluimus huic rei non sufficere uideretur solum unum in fine destinaui non tamen hic recitaturus propter paruitatem operis. volo ergo recordari que in libro de uirtutibus naturalibus et libro de accidenti et morbo dixi. Ventres in quibus humectentur humiditate que aliquando accipit egreditur de cibis uero humectantibus quando aliquando digitur in siccitatem mutantur enim tota cibi humectatio aliquando ad epar egreditur uel quia hoc phisicam naturam sit epar recipiat uel per uelocitatem cibi cum digestione egredientis. Tunc enim cibi modum excessit ex quo totam humiditatem capere non posset superest pars humiditatis digestionis illam liquidam reddens. Si autem cibus uelociter exierit non inducie tante dantur epati ut humiditatem recipere possit. Velocitas cibi egredientis sit uel propter nimiam coleram ad stomachum et intestina a felle missam uel propter defectionem contentiue uirtutis in his locis. et uires expulsiue uirtutis. Cibum plus desiderant recipere ex stomachi. frigiditate uel ex debilitate est epar propter frigiditatem minus trahentis. Contentia stomachi propter humiditatem eius ipsius deficit. Ventres ergo in iuuentute propter frigiditatem stomachi humidi maiorem cibi quantitatem ex desiderio cibi accepturi cum senectute corpus infrigidatur augmentate stomachi frigiditate necesse est ut appetitus minuatur unde quia parum manducant humectationem cibi ut pote pauci paucam habentes excrementitate habebunt digestionem siccam. Sed quia minime humidis humida propter minimam coleram ad intestina descendentem. Cum enim in senectute ueniunt et colera iuuentutis defuit natura sui digestionem exsiccauit humidi uentres in iuuentute per defectionem contentiue non est adueniturum in senectute deuenerit ex natura cum quantitate caloris in iuuentute habitum in senectute non amittunt. Si enim stomachus in iuuentute in frigidatur in senectute frigiditas augmentatur. defectio ergo contentiue remanet qualis fuerit ante. quia omne corpus cum sit frigidum necesse est defectus actiones habere excrementitate. Que si stomachus abundans collegit in senectute uirtus contentiua confortatur. Corpus enim sua non mutat sit siccum cum antea fuerit humidum. Que si humida non esset uirtus contentiua abundans non defecit nec parum calida cum ante fuerit calida. Constat ergo quia in iuuentute uentribus humidi in senectute in contrarium deuenerunt plurimi. In senectute uero humidi qui in iuuentute fuerunt sicci. Siccitas enim uentris uel est paruitate cibi ad operationem uirtutis epatis. Vel ex paruitate colere ad stomachum et intestina uenientis a felle. Deficit uero desiderium eo festinante saturari cum esset appetitus loci et festinatio saturitatis et siccitas et humiditas cibi. Vel propter temperamentum est epatis. Vel propter sui multum caloris. Paruitas quoque colere ad intestina descendentis a felle est

al' humectatorum ipsi

corporum

libros medicinales late de hiis tractantes non legerunt sed tantum ad medicinam solam tendentibus solum hoc posse sufficere videtur.

Potus indigentiam soluit. G. Quando

potum intelligere consueuit uinum. unde et in libro de uictus ratione dixit hec. Si uinus et idem morbus omnibus contingeret hominibus iuuenibus et senibus feminis et maribus potantibus aquam bibentibus etc. hoc liquido monstrauit quod potum uinum esse intendit. Quod famem hec auferre dicat non tamen omnis cibi famis ablationem intellexerit nisi famem naturalem appetitum facientem. Sed eam que cum nimio appetitu canino et incessabili. quem medici appetitum caninum uocant quem solum uinum soluit. Fames enim ex nimio ieiunio fit uel ex nimia maceratione corporis quocumque modo fuit uinum maxime impetit. Si quis enim famelicus huiusmodi uinum accepit cito spasmum et alienationem mentis incidit. Caninum ergo appetitum soluit uinum cum et non comederit multum. Calidum ergo uinum propriam multum calefacit scilicet quod acerbum quod album non est. Oportet ergo dari uinum rubeum uel rufum non acidum. Cibaria autem conuenient in primis pinguia et humectatiua. que si non habeant artificialiter mathematicantur. et post albos liquidos huiusmodi. una superdicti dari. Si uero non fecerit portendit uelocior cessatio sue famis. Hec per intendit et bene quod caninus appetitus ex frigida complexione stomachi esse deprehenditur. uel de acidis humoribus in substantia ipsius se implicantibus. uinum autem cum calida sit utrumque solum uenenum famis. Unde qui bolismum intendisse. ypo. putant multum ab sui intentione deuiant. in primis quod particulariter iste intendit uniuersaliter accepimus. et uero quod bolismus ex sola frigiditate generatur. ex eo quod in principio sui famem faciat sed augmentando deficit.

Ex plenitudine quecumque egritudines fiunt euacuatio sanat.

Et quecumque ab euacuatione plenitudo et aliorum contrarietas.

G. Si morbus aliquis ex plenitudine fuerit plenitudo uero cessauit non est necessarium cum euacuatione morbum sanari. Si autem causa cum plenitudo est euacuanda causa nocendi cessauit habundantia ... diuturnus in morte est ... contrarium suo contrario sit

dium et ne uitalis caloris in febres nimias. Melius ergo uerum dixit esse et quod uiuerit. Sed tamen ego uolo obuiare huiusmodi medicorum nouorum qui super de solis nominibus gloriantur se putantes dicere de rebus quarum nomina sunt. auferre inquiunt causam morbi non est sanatio morbi sed quasi preseruatio curatiue inimitatis. Sed quod est solum in nominibus esse intentionem eorum deque hoc etiam ipsi quod oportet intelligunt. Huius ergo dico si causa morbi auferatur in incorpore quidam inueniatur quod in corpore erat curamentum morbi est. Si autem sit causa morbi generatiua et nichil tamen adhuc fecerit sic plenitudo cause eius ablatio pars erit medicine que uocatur preseruatio curandi morbi. Si uero causa morbi euenire iam incepit curatio eius completa erit in preuidere custodia sanitatis et sanare. unde hoc est. appellatur quoque preseruatio custodiende sanitatis et ablatio cause morbum futurum. Si uero causa illa iam euenit et completa fuerit est necesse solum sanare. unde hoc completa est quod que causa euenire incepit completa est fieri et que facta est curata est. Sicut antiquos inuenimus morsum rabidi canis duobus modis nuncupant. Aliud est dicere sanare rabiositatem rabidi canis. Aliud preuidere custodiam sanitatis ne ueniat rabiositas canis.

i. absolute

Acute egritudines in quatuordecim diebus iudicantur.

terminantur

G. Acute egritudines magne sunt et uelocis sui motus et necesse est ut uelociter perueniat ad statum et maximo motu uera morbi qui motus crisis uocatur. Atque hiis uerbis intendit .y. Alii enim in huius infirmis sanantur subito. Alii subito moriuntur. Alii ad uiam salutis alii ad uiam mutantur mortis. Sed tamen ad contrarium deuenit. Magnus ergo iste naturalis motus est quartanarius sicut idem ypo. in prima epidimiarum. periculum autem inquid est ad salutem aut ad mortem. aut ad melius aut ad peius. Monstrauit quoque esse necesse in acuta egritudine crisim magnitudine et suorum accidentium periculositate aut subito uincitur uirtus et infirmi patiens aut mouetur ad expellendum nociua. Quibus expellentibus si preualuerit sit bona crisis et laudabilis. Si autem uincitur uirtus mala et pessima crisis efficitur. unde crisis in acutis egritudinibus non longiori tempore morabitur. Dies autem in morbis ypocras duas ebdomadas terminauit quas acuta egritudo non excedit. Aliquando tamen crisis ante .xiiii. diem uenit. Multi enim quos cognouimus et uidimus et ypocras in epidimiis de multis prestatur quod crisim habuerint in .xi. .viii. .vii. .v. aliquando quoque ordo ut in .vi. Sed tamen si non eius tempore laudandi sicut in nostra crisicos ostendimus qui ypo. uult intelligere dum in libris se exerceat hic ei propter breuitatem obstantum est. Ego autem in hiis dixi latius et planius. Si autem in hiis crisis non compleatur et in quibusdam partibus moueatur nisi tamen in quibusdam partibus compleatur in quibusdam diebus post has complebitur quas ypo. in prognosticis monstrauit et in sequentibus monstraturus erit. Dicit autem ... crisis que post .xiiii. diem non dum completus est sed pars permanens morbi post modum tamen crisim suam complebit et finem habet. terminum qui non transit scilicet .xl. dies. Morbos ergo quorum crisis .xiiii. die uel ante uentura erit

ypo. acutos absolute noiauit. Morbi uo acuti quorum hec diebus non complet crisis sed permanet aliquod diu postidonibus tis completur seu complebitur non absolute acuti uocantur. Sed quadam quasi diffinitione ab eodem sic appellantur. Quandam inquid morbi acuti quidem qualibet qualitate in qualibet aliam sunt mutati quos etiam noiauit in pronosticis. Quibus inquid cognosci bonitatem flatus magnum esse signum salutis in omnibus acutis morbis qui sunt cum febribus quibus supuenerit crisis .xl. die. In his libros uocauit .y. morbos absolute acutos quorum crisis .xiiii. die pbauit. Non ergo talem intendit sicut quidam arbitrati sunt ut non crisim .xiiii. die diceret sed potius .viii. crisim computantes .xiiii. die numerum. Credo hic sic intelligere ter in morbis non acutis absolute .xl. crises considerabiles. quare unus dicere et uno et eodem ponere hic aliud dixit acute inquies egritudines in .xiiii. diebus iudicantur. In pronosticis uero dixit acute egritudines cum febribus in .xl. diebus iudicantur que utraque cum non possint intellectibus suis tructinare in hanc mirabilem inmo periculosam suspitionem non inquam dispositionem incidere disponere. Sed ipsa ueritas testatur quod absolute acute in .xiiii. diebus iudicantur. Talem enim iudicium morbum acutum motum et uelocem atque ordinatum ab initio habuisse et hec tempus transisse nisi una quasi de .iiii. crisibus supuenerit quas ante iam diximus. Alii autem quidam morbus ab initio prima die debilis est et priuus post uero acutior fieri quarta die incipit et moratur tunc ut in .vii. diebus. Est et alius morbus qui .vi. uel .vii. die fortior fit et acutus cuius terminus uel crisis usque ad uicesimum moratur. Similiter nullus fuit morbus ab initio acutus continui et ordinatus motus cuius terminum .xiiii. finem transgredere. Morbi ergo illi quorum motus inordinati et diuersi sunt a .xiiii. die usque .xl. aliquas subsequentium quod progrediuntur plurima eorum. Morbos autem quorum motus diuersos dico hos esse intendo qui confirmantur aliqua die et augmentantur. postea fine uniti siue in initio debilitantur deinde uero ad idem acumen sibi reuertantur. Si ergo aliquis perspicaciter intendit quantitates morbi absolute acuti nullum inuenit motum acutum uelocem et ordinatum habere et quartumdecimum diem transire.

Septimana quarta manifestat. alterius uero ebdomade octaua est principium. contemplaria uero .xi.a hec est enim quarta secunde ebdomade uero contemplaria. Rursus .xvii.a hec enim quarta a quarta decima. septima uero ab .xi.a

Ubi hic ypocras intendit nuntias dies aliquas sumens crises portendentes quas nuntias nunctiuas uocare consueuerunt sicut in pronosticis ostendit. Quamuis non fecit quartanarium diuidens bifariam unamquamque ebdomadam. Certa inquid nuntiat .vii.us .xi.a ab initio morbi .xiiii. .xi.a est secunde mediatrix est ebdomade et est dies .iiii. Itera ratione eadem .xvii. dies .xx. nuntiare quod dies .xvii. tertiam septimanam septimi permedium diuidit et est media dies .iiii. Sed secundum tertia septimana per se septimane est continuanda secundum ipsam primam ab hac sic separauerit cum alterius ebdomade .viii. principium esse dixit. nec initium tertie ebdomade .xv. die fecit sic fecerunt moderni non enim tertiam ebdomadam in .xxi. finiunt sed .xiiii. faciens initium tertie in .xx. finiunt eas. Et quare fecit in mensura crises monstrauit. secundo ostendi quare duas primas septimanas separauit tertiam uero per se coniunxit. Sufficit ergo nobis ut hic intelligatur quod longo tempore experimentis certificatam remota causa intellectus. Hic autem .y. de multis dicit infirmis in epydimia quibus crisis in hoc modo uenit in primas tres septimanas finiens in .xx.a die. has uero tres septimanas in .xl. hic quoque modo in .xl. et .lxxx. Experimenta quoque testantur hec et nos quod in mensura criticos monstrauimus unum de infirmis proponentes quem ypocras recitauit in epydimia cum crisis in hoc modo uenit. Sed opus nostrum prenditur si quemquam infirmorum hic recitauerimus. Sufficit ergo tamen interponi quod dixit in pronosticis. Crisis in quo in acuta febre in eodem modo saluandis uenit et copiturus quod febris in saluandis sicut crisis signis laudabilia et presta sunt in die fine quarta uel ante ea. Similiter sic mortalis et pessima. hic initium est sic circulationis. scilicet terminus .vii. tertius .xi. quartus .xiiii. quintus .xvii. Sextus .xx. huius circulationis cursus in acute egritudine quartanarius usque ad .xx. prenditur quibus in uerbis innuit quod tertia septimana secunde sit coniungenda et .xvii. .xx. est nuntia.

Estiue quartane ut multum sunt breues. autumpnales uero longe et maxime que ad yemem coniunguntur.

Non solum quartane breues in estate sed etiam omnis morbus. quia hoc tempore facile chimi soluuntur et per totum corpus spargantur et adnichilantur. Et ex uirtus et fortis et chimorum morbos generantium purgantur et morbus cessat et quiescit. Et sic deficit a purgationibus ut uero fit ut morbus nullus in estate prolongetur. Quare ypocras longiores morbos fieri dixit ut per hunc ceteros darer intelligi. Sic uero chimi in estate dissoluantur ad longum uel etiam uirtus cum ut ad naturam iuuet contrario contingit in yeme ut humores congelati quiescant in interioribus corporis et uirtus permaneat fortis ubi morbus sunt tamen chimi ipsius morbi generatiui non minoret nec infirmus moriatur quia uirtus subueniatur.

Ephemera in spasmo melius est fieri quam spasmum in febre.

Insubsequentibus quod spasmus nascitur ex repletione et inanitione dictum est. Si spasmus in sano uenit subito. necesse est illud fieri de repletione. Cum enim febris et uiscosi sunt humores ipsum replebunt quibus spasmus fit. Cumque si febris superuenit plenitudo calefacit et dissoluit chimum qui neruum repleuit et ubi spasmus fit. Si autem febris superuenerit acuta per uirtutem dessicat corpus. corpus quippe desiccatum ...

mus subversivum malum est magnum et periculosum. Quia tunc adsimandus tardantur magnitudine morbi non breviter finientur necesse est mors sequatur virtute dissoluta.

Non secundum rationem alleviatis non oportet credere. neque vereri valde mala que fiunt irrationabiliter. Multa enim talium incerta sunt et non valde permanere neque morari consueverunt.

Omnia de hiis rationabiliter dicenda in libro crisis sunt dicta non ergo hic dicenda nisi inquantum sufficiat explanationi verborum. In magno enim et forti morbo si subita veniat alleviatio purgatione non precunte cum vomitu vel egestione vel sudore vel ex naribus sanguine neque signis apparentibus certioribus non oportet credere vel confidere illi alleviationi. Sed certioribus signis perfectis apparentibus et in firmo malum spiritum habente cum mentis alienatione seu febris duricie sive virtutis defectione non oportet de hiis timere non enim diu permanent et alii cum sint significant laudabilem. Et quales agnoscamus et providentes premittemus in libro criseos monstravimus.

In febricitantibus non omnino in superficie permanere et nichil minuere corpus aut contabescere magis eo quod est secundum rationem malum. Hoc enim longitudinem egritudinis significat. hoc vero imbecillitatem significat.

In hoc loco condicionaliter dixit non fortiter quia si absolute dixisset febricitantibus permanere et nichil corpus minuere falsum esse comprobaretur. possibile est enim febrem venire non fortem et cum eius plenitudine esse. Etiam quoque aeris frigidum fore et non corporis minuere necesse si fiat malum signum est. Si si minuatur plusquam oportet malum est quia febres fortes sive seu debiles defectionem enim significat virtutis. Quod dixit contabescere non est accipiendum sic absolute significat hic illud. Alioquin enim est positum ibi permanere bene et addidit magis eo quod est secundum rationem. Ut taliter intelligatur febricitantibus non fortiter si minuatur corpus aut permaneat plusquam oportet malum est. magis eo quod est secundum rationem utrumque permaneat minus. Si enim plusquam oportet corpus permaneat aut macrescat malum est secundum bonum autem esset si hic unum intelligentiam ostenderet sed dimisit quia hic in libro congaudet brevitati. Nos autem in intentione ypocratis dignum est interpretemur et explanemus. Corporis inquid qualitates corporis considerare an crescant an macrescant secundum quantitatem febrium et longitudinem morbi et etatem quoque tempore et regionem et aeris complexionem sensibilem purgationem et vigilias angustias aliosque motus. Si enim sit febris maior et velocior sit macies velocior atque maior et prelatum morbi magnitudo. Etatem quoque oportet providere

pueri enim et decrepiti magis et velocius macrescunt secundum non tamen eandem de causa pueri enim propter humiditatem et calorem dissolvuntur citius et plus decrepiti propter defectum virtutis. tempora vero anni regio et aer si calida sunt et sicca citius et magis contabescere faciunt corpora frigida et humida claudunt ea et contrahunt dissolvenda. Purgationem sensibilem non est necesse in loco hic tangi cum omni homini sit intelligi facile ut sicut vomitus sudor egestio fluxus sanguinis multa menstrua veniant ut non macrescant plusquam necesse sit. Abstinentia enim cibi facit et tristicia similiter et nimius motus. Sed tamen raro fiunt motus in febricitantibus quia non moventur cum plurimum habent iacere et quiescere. Aliquando tamen in ventre in febres cadit aliquis et cum festinat repatriare ex nimio motu macies eum subsequitur. Alii quoque infirmi alienationem sustinent et multum motum inferunt et multiplicem et loquelam nimiam quorum in paucis diebus necesse est macrescat corpus. Huius ergo omnibus corpus minoratur et contrarius custoditur et superficies permanet eiusdem et nullum horum singulorum significatur defectio virtutis. Sed tamen singulis horum est causa ut moretur virtus. sic enim macrescit corpus ita et virtus minuitur. Corpus sine hiis precedentibus plusquam oporteat minoratum ypocras defectum significare virtutis et hoc est quod ego dixi causam esse de natura decrepitorum maciei. Si autem ypocras intendit de macie corporis plusquam oportuerit sic enim portendit defectionem virtutis. Huic subinferre volo quod dicitur aliud verum in febricitantibus minoratio subsequatur. Corporis est autem subtilitas humorum et rarefactio pororum corporum. que duo si iungantur fiunt velox causa minorationis corporis minorationem que est occulta quam sic amedicis vocant. Sic si contraria id est grossities humorum et constipatio pororum advenerint fient ut corpus eam permaneat superficietenus quod ypocras intelligit cum dixit hoc longitudinem egritudinis significat dimittens oppositum sibi quia hic breviter prenendum erat. febricitantibus non vero fortiter si superficies corporis permaneat vel minuitur plusquam oportet malum est. permanet enim superficies corporis plusquam oporteat constipatio facit pororum et grossities humorum et multitudo eorum unde et morbi significatur longitudo minuitur vero corpus plus quam oporteat aut humorum facit subtilitas aut pororum raritas aut sola virtus defecta.

Inchoantibus morbis si quid videtur movendum move. In statu vero silentium habere melius est.

Quia de eo sic dixit ypocras in subsequentibus ubi tale cum dixit. circa principia et fines omnia in localibus ora. nos autem omnia intelligimus accidentia. cum enim accidentia fuerint non necesse est in statu esse maiorem. in salvandis enim minor est in statu quam in initio fuerit. In statu autem silere et in principio dixit movere cum infirmus debeat sanari morbis enim mortalis non solum non oportet movere in statu sed nec ante statum. nullum enim convenit medicari cuius virtus sit destituta

inde sciendum mortalis. Et omnia futura predicit et sic ab eo fugere. Si autem salubris sit morbus de quo spes salutis habetur et locum est ad fortem medicinam ut dicimus faciamus quod ypocras intendit hic fortis autem medicina est fleubotomia et alia farmacia quorum nullum est in statu facienda cum tunc sit coctio morbi sicut in libro crisis dicitur. In quo tempore plus oportet in morbo digerendo naturam adiuuare quam farmaciam facere ut de materia minus natura ad digerendum alleuiatur et corpus fiat facilius. In statu uero non sic quia plurimum tunc laborat animata uirtus sed tunc respirat ut dicitur.

Circa principium et finem omnia imbecilliora circa status fortiora.

Omnia accidentia circa principium et fines intellexit esse debiliora que sunt hic accessiones uel febrium inpolationes uigilie angustie dolores sitis. Causa omnium accidentium generatarum est .i. morbi necesse est incipiat declinare in statu si sit morbus sanatiuus.

Ex egritudine bene reficienti et nichil addere corpus malum.

Hunc amphorismum necesse est iungi subsequenti et ipse dictus est ex egritudine ubi dicit plerumque omnes male habentes secundum principia quidem bene reficientes. Hic nobis innuit nichil corpus addere exeuntes ex egritudine que est dignior dicta et fine mala autem et huiusmodi malorum habundantia.

Plerumque omnes male se habentes secundum principia bene reficientes et nichil addentes in fine rursus abstinent. Secundum principia uero abstinentes fortiter postea uero bene reficientes melius commutant.

Hoc sic de exeuntibus manifestatur ex egritudine dictum est quod nichil addentes dicit. Consueuerunt autem ypo. et ceteri antiqui per nichil addentes intelligere egritudinem exeuntes. Si igitur exeuntes egritudinem in initiis bene reficiunt et nichil addunt cum ubi hoc contingunt facit ut in fine abstineant. Rursus cum quamuis nichil addit et bene reficit. In principio est malicia totius corporis et fortitudo appetitus qui cum causa diu augmentatur ut inde instrumentis appetitus patiatur quod ypo. intendit cum bene reficientes nichil addentes dicit. Hanc ratio amphorismus dicit sic. Ex egritudine non reficientes farmatia uti necesse est. Abstinentes enim secundum principia fortiter postea uero bene reficientes melius commutant. quia cum abstineret ab initio morbi non fuit impedita ad digerendum causam superfluitatem que fuit abstinentie medicina.

In omni egritudine confortari mente et bene ad oblationes se habere bonum. Contrarium uero malum.

Cum in quibusdam locis ypocras bonum esse siue laudabile dicat non oportet intelligi ut infirmum necesse sit sanari. Cum quamuis malum signum dicat uel illaudabile mori eum non est necesse. Aliud enim malum signum superat bonum et bonum malum esse secundum bonum uel malum in se natura in sanandi in morte dignitate donat. Considerentur igitur omnium uirtutum significationes et ad se inuicem conferantur sic. ypo. in pronosticis. Quod autem hic dicit confortari mente et bene se habere ad oblationes bonum et laudabile signum esse. In omni egritudine acuta eodem modo intellige. Sunt autem quedam signa que non in omni homine bona. Iam in epidimia. Bonitas in quo sit fortis et magnum signum est ad salutem in omnibus acutis egritudinibus. Cum autem confortatio mentis bonum signum est et laudabile sit hic subiungere dispositionem quia mens sana sanitatem cerebri et panniculorum suorum significat. Et siue quoque et dyafragmatis et omnium membrorum neruosorum et maxime cerebro uicinantium. Similiter si infirmus bene se habeat ad oblationem cibum sanitatis stomachi et epatis bonum est signum et etiam ceterorum uiscerum quia cum omnia sint sana salutis spes est bona uel magna.

In morbis minus periclitantur egrotantes quibuscumque propter nature et etatis et habitudinis et hore egritudo in est magna quam quibus non propria sed aliquod horum in est.

Natura multis modis dicitur sed hic oportet eam intelligi calidum quasi ipse in aliis suis libris ponere consueuit. Galienus in libro de humana natura dicit. Sanguineo est per eorum complexio acti diceret. Si morbus est proprius propter complexionem et etatis .i. etatis figure temporis minus molestatur quam si sibi esset oppositus. Quia cum enim morbus calori attinet nature etatis figure temporis calori uicinantibus conuenibile est et etiam contrarius ut in frigido et humido et sicco. et hoc est quod ypo. dicit. Contrarius uero Johannes damascenus affirmat huic amphorismo. In morbis minus etc. dicit enim calidi morbi plus frigidis sunt mortiferi propter ignei motus uelocitatem et hoc est quod ypo. dicit. Cum archigenes qui librum fecit de ebdomadibus contrarius est huic rationi. Oportet est in quo morbo similem morbum facit quasi furere et augmentare contrarium uero morbo eiusdem est cessatio quia omnem morbi curationem contrario suo esse sic sicut ypo. dicit. Intellexit autem omnem acutam febrem in yeme uelocius sanari quam in estate non recordans febres acutas in estate yeme non nisi ex acuta materia esse quam natura temporis uincere non potuit cum fortis esset cui nec natura temporis nec uirtus infirmi posset resistere quantum debilitas infirma est. hec etiam experimentis potest intelligi. Verbi gratia. Si autem duas consideres febres acutas equales in acuitate uel magnitudine alteram in estate alteram uero in yeme yemalem iuuenies periculosiorem. Si autem febris acuta sit et caliditas aeris et aer subito se ad frigiditatem mutauit contrario erit egritudinis si est hoc tempus fiat pars curationis magna quia est temporis nature contrarium sicut illius febris acute. pala[m] laudabile est temporis naturam cum febris incipiat significationis quia materia est pauca. Secundum ueniens in fine bona

[illegible]

est causa uel mutatio frigiditas et aeris & contrarium
cum metu in febris non q. quod dicit hunc amphorismum est contra-
rium sed potius quasi firmamentum. Quare de sen-
ioribus dicit quod branci et corize non curantur sed huic etati.
hi morbi sint congrui non tamen sunt huic amphorismo contra-
rii multis de causis. In primis quia res in natura
non potest esse acuta et periculosa. Secundo quia non dixit abso-
lute cum dixit absolute valde quia uerum non esse. Omnis
morbus nascens ualde senioribus ex defectu uirtutis
est periculosus quod testatur ypocras in particula epidimiarum. Peri-
culosior natura in qua fuit propinqua peritie perituri
sunt mortui. Sed quis hominibus fuit cum eis natura. Dixit
non elementa intendit sed potius formam corporis
que alii solet uocari natura. Si ergo acutis
morbis fuerit in acutis complexionibus minus peri-
culosus est. Et angustia pectoris non solum facile peri-
culis infirmantur sed etiam cum inciderint est de peri-
culosioribus morbis. Multi enim errauerunt in hugonis
obscuritatibus similem morbum dantes nature infir-
mis magis conuenientem qui contrarius est sue com-
plexioni. Sed hii multum auitate et ab ypocrate sicut dixi-
mus errant intentione et ita qui extra naturam sunt dis-
temperantia nimiam significat ueluti si causon
quod incendium interpretatur iuueni contingat
in yeme nimium humores significat excreuisse in cor-
pore et peius est si in inferiori contingat etate
fortis. Sicut ignis est qui ardet in aqua non extinguitur.
Sed si causon in estate iuueni contingat non mi-
nus timendus est quia multus calor facillime quia multus
calor facillime inuenitur sepe iteratur eamque cito
dissoluitur.

In omnibus morbis ea que circa umbilicum sunt et pectinem spissitudinem habent melius est. Enimus non tenue et calefactum malum.

fallat huius ad inferiorem purgationes.

Totum uentrem debilis que sunt extra naturam
dicit esse salubrem. Ypocras ut in pronosticis sub ypo-
condria locus non conuenit esse dolorosos. Sed mo-
les equales et teneros. Cum autem subtiles et
alii grossi. Grossi tamen sunt melius meliores.
tenues et calefacti mali sunt significantes defecti-
onem eorum locorum et cibum in stomacho non bene digestum nec sanguinem
in epate bene creatum propter nuditatem pinguedinis horum
locorum quos oportet esse pingues ut calefiunt. Sed si macri sint
refrigerari necesse est et non bene digeri. Quibus etiam quod in-
feriorem fallacem esse purgationem et bene. Subpecti-
ne enim membra oportet esse fortiora ut purgamentorum sint ad-
iuuamenta sin autem magna facient nocumenta. Sed
querendum est quare quia inferiores dixerit et uomitus
purgationem reticuit cum sit satis periculosus. Vomitus enim
patet omnibus esse periculosus. Inferior autem purgatio de-
cliuior est atque minor et melior. Cum ergo hec sint cauenda et
multo magis altera. Pectinem locum illum esse intelli-
gimus qui inter uirilia siue uuluas et uentrem habet ut uentre
interna diuidatur scilicet sub ypocondria circa umbilicum.

Sana habentes corpora [et pectinem] farmatiis purgati exsoluuntur ce-

lerius malo cibo utentes.

Ex huius uerbi ingenio quod farmatiis sana
corpora non purgantur sed potius consumuntur et
deficiat uirtus et subtilis humiditas minuatur
unde necesse est ut dissoluantur. Malo cibo
uero utentes uelocius in purgationibus exsolui
oportet cum eorum corpora malis humoribus sint plena
occultantibus se inter uacua menbra. Quos cum
farmacia moueat apparere et suam malam actionem
ostendere est necesse. Malo cibo dixit bene duobus mo-
dis intelligas. Aut scilicet cibum exteriorem aut quem
ex acceptis mittit menbris. Nulli enim est dubium mal-
um cibum sanguinem generare malignum.

Sana habentes corpora farmatiis uti difficile.

In antecedenti amphorismo ostendit farmatiis cum exsoluuntur
quid accidat sanis ex-
dixit. Hic autem uniuersaliter
significauit cum uti farmatiis difficile eis esse
dixit. Multi enim uertiginem et tortionis uentris
incurrunt uel tussim per magnam ducticiam uel
angustiam expellendi nociua uim et dissoluuntur.
Quia potio laxatiua cum sibi similia sit tractura
et non inueniens sibi coleram rubeam flegma et coleram nigram
et aquosos humores fuerit se ad sanguinem et car-
nem similem sibi cum magna angustia trahens inde.

Parum deterior cibus et potus delectabilior uero melioribus quidem delectabilibus uero magis appetendus.

Non solum in huius cibis uoluntas con-
sideratur infirmi sed quod certificatur huius adiu-
uari. Omnis enim cibus sapidus quo quis delecta-
tur acceptus auido amplexu retinetur et cum magna
delectatione digeritur plusquam qualis alius. Et
si sit abhominabilis fugit uim uomitus fastidium
in flatus rugitus generatur.

Senes iuuenibus egrotant minus plerumque. Quecumque uero egritudines cronice fiunt multotiens commoriuntur.

Non omnis senex minus egrotat quolibet
iuuene. Non enim omnis malam dietam plus deserit
quam aliquis iuuenis immo et magis egrotat quam iu-
uenes cum corporibus sint defectiores. Quorum uirtus
defecit est in cronicis passionibus commori est causa.
Unde nec morbus uelociter digeritur. Morbi enim
diuturni semper sunt frigidi et ideo sepius senibus
eueniunt quia eorum etatibus magis competunt.

Branci et corize ualde senibus non maturant.

In superiori huius continuatione
uerbis talis est ac si diceretur. Senes minus egro-
tant iuuenibus quecumque uero eis cronice egritudines

fiunt multotiens commoriuntur. unde virginei et contrarie non valde senibus maturantur. hic ergo in feriorum amphorismus superior est confirmativus. Neque enim solum senes huius infirmitatibus sunt commorientes, et aliis sunt incongruentes sicut podagra arthetica frigiditas intestinorum, asmata, tussis, gibbositas anterior seu posterior seu lateralis, et ceteri in morbis invenientibus ad sanandum diuturni quam in maturis in senibus.

Qui exsolvuntur frequenter et fortiter et sine manifesta occasione repente moriuntur.

Non enim omnes qui exsolvuntur subito moriuntur, sed si tria conditionalia frequenter adiunguntur et fortiter et sine manifestis occasionibus. Vidi enim quendam balneo in morientem, inde dissolutum, quia balneum ex sibi vectivus lignis calefactum erat, quod tamen fuit causa repente moriendi, cum causa manifesta fuit. Scio et quendam in balneo dissolutum fuisse magis ieiunum et alterum licet non ieiunum, sed tamen prius acceperat cibum. horum causa vel defectio oris stomachi vel nimius sensus fuit. Si exsolutus sine causa aliqua manifesta, virtus spiritualis est defecta sicut quidam presbiter fuit qui cum dissolveretur tremorem habuit in pectore ... unum et subito periit. Sic et spiritus ... in nimiam defectionem seu dissolutionem propter cardiacam ... hec non est defectio frequens et fortis dissolutio sine causa manifesta significat nimiam et subitam solutionem spirituum in loco primis cordis que postquam ad cor venerit mortem infert. Sunt autem manifeste occasiones ut fluxus ventris, emissio sanguinis, longeque egritudinis debilitatio.

Apoplexiam solvere fortem impossibile est, debilem vero non facile.

Accidentia apoplexie subito toti corpori sensum et motum auferunt, et si cum spirituali motu ... si auferetur maior et peior erit. Si autem apoplectici spirant cum difficultate et angustiose passio erit fortis. Si vero spiritus continue sit non eiusdem scilicet ordinis et ... quiescit, passio quidem erit fortis sed non tamen priori erit illius. Ut si quidem spiritus unius sit ordinis passio erit debilis in qua sine medicine ... possibile est ut curetur. Causa omnis apoplexie est cum spiritus animalis a capite vel ad inferiores corporis partes sive in subtensis corporis non possit descendere. Quod autem propter apoplexiam cerebrum fit aut quia ventriculi cerebri flegmatica humiditate sunt repleti, secundum autem quantitatem antisemorbi magnitudo et fortitudo est sua. quam maxime est in cumbentis propter impedimentum hanelandi. Et ... in hac passione lacertos pectoris moventes se dilatare cum spiritus illuc nequeat descendere et moveantur angustiose et omnium aliorum lacertorum motus sit ablatus. Secundum arbitrium ... nature naturaliter mobiles movere ipsos ex spiritus desiderio. Unde in pluribus apoplecticis lacertos totius invenimus pectoris moveri in aliis vero non. Sic passionibus in tanto et cum multus motus sit etiam ... cuius causa est quia multum hanelitum desiderent in illa hora. In apoplexia vero non solum

propter hanelitus appetitum sed propter virtutis defectionem sic invenimus in virtute defectis ex febribus quorum lacerti in corpore magis moventur ut multa quantitas aeris quam paulatim recipere nequid multo in pectore recipiatur.

Strangulatorum et dissolutorum nondum mortuorum non referunt quibus spuma circa os fuerit.

Spuma concreatur ex duorum corporum commixtionibus, vento scilicet et humiditate, que numquam commiscerentur nisi cum multum prius eis ex divisione quasi quedam corpuscula in conficiuntur deinde circumdantur quedam ex humiditatis quantitate pre ventositatis. Unde quedam quasi granula rotunda concreantur et multa. Aquorum maria cum sit intra viscosa non cito est dissolvenda, sed diu in monumentum ... concreata ut in oribus equorum ut fatigatorum multiplex cursu et in porcis silvestribus irascentibus. Causa corpus aliorum divisionis et eorum commixtionis vel de utriusque corporis confusione commixtione naturalis conciliationis que demum sive de utroque sit corpore vel de nimio calore. Unde nobis non potest obviari a calore sine motu non posse fieri, quibus respondemus per hec que sensu percipiuntur. Spuma duobus modis generatur vel per magnum motum quo aqua maris percutitur que spuma ex motu et percussione conficitur. Vel in olla per nimium calorem quod ut in animalibus in athletis ... virtus sui motus spumam concreat motibus in porcis silvestribus fortitudo caloris. In equis currentibus utrisque similiter adiunatur. cum enim aer in eis nimio et spisso motu intus et exteris moveatur saliva subtiliata diminuitur et aeri commiscentur sicque spuma concreatur. Fumus de pulmone ascendens fumi saliveque et commixtus augmentat spume quantitatem illius. Unde arbitrantes spumam illam ascendere alto comprehenditur decipe multo errore. Impossibile enim est tamen spumam sine aliquo motu ascendere vomitu vel fastidio non pellente, sine quibus duobus altus non ascendere in. Fieri impossibile est fumum alto ascendere et a pulmone flatum expellente quod manifestat sanguis a pulmone screatus qui ut spumosus et quasi ... ipsius procelis alto vero non sit. Sanguis enim a pulmone mutuus est et subitus et cum tussi. Fumus vero exiens est cum expulsione flatus paulatim ex humiditate pulmonis egreditur ideirco tussis in non concreatur. Cum autem collum constringitur suffocatione cor et pulmonem necesse est necesse est fumosum aerem expellere, sicut est in oratione quod nos monstravit in libro intitulato quare necessarius sit hanelitus cum fumosus aer nequeat exire prima suffocatione. Angustiatur autem pulmo animal cum maiori angustia expellitur a pulmone aliquantulam parte cum ipso et partem naturalis humiditatis sue eminentis sicut in sanguinis screatu est videre. Quod cum apparuerit portionem significat cum nimia sit angustia pulmonis propter suffocationem animalis. Angustiatur autem pulmo pre calore nimio sibi accidere misso. Si ergo ascensio spume ex caloris est ebullitione et motus hanelitus duritie et pulmonis angustia in emissione signum erit mortale. Sed tamen aliquando ... in ore suffocati spuma apparuit et non mortuus fuit. Intelligitur ergo ... non in omnibus sed in pluribus ... sicut ... in iuvenibus in quo ... ventres humidos non in omnibus sed in pluribus ... perpetualiter expressius significatur etiam ut in pluribus senescentibus.

[illegible]

Grassi valde secundum naturam cito moriuntur magis gracilibus.

G. Crassos valde a principio sue nativitatis intelligit. bonum enim est corpus non multum esse crassum neque multe macie[n]tia que si talis pervenerit usque ad ultimam senectutem viveret. Si vero alterum ultimetur in macie melius est quam in crassitie. crassiorum enim corporum vene sunt anguste unde nec spiritum habundantem neque sanguinem [illegible] eorum etas protelatur prius et paucis accidentibus supervenientibus extinguitur. secundo autem non deficit eorum membra principalia sunt [illegible] cooperta prius extrinsecus sine patientia. temperati in terminis dietantes delectabiliter ut crassescant vene eorum et arterie fiunt et permanet large unde non cito eorum extinguitur calor.

Epilenticorum iuvenibus alterationem mutationes maxime etatis horarum et locorum et victuum faciunt.

G. Epilensia apoplexie est vicina et una utriusque est causa. Sed in apoplexia virtus [illegible] tota est ablata. In epilepsia non tota sed eadem virtus quodammodo est impedita. Utraque vero facientes [illegible] frigidi [illegible] et [illegible] iuvenis [illegible] epilepsie est [illegible]. Secundum has rationes sentiunt qui regionum mutationes sive mutationes etiam victuum [illegible] corpus ad caliditatem et frigiditatem et siccitatem [illegible]. Post et victuum absolute [illegible] et iuvamentum erit epilenticis. hec enim passio [illegible] et inordinata nascitur [illegible]. Mutationes vero ipsas [illegible] semper ad meliora [illegible] passioni contraria

Duorum dolorum qui simul fiunt non secundum eundem locum vehementior debilitat alterum.

G. Super hec quod dicit simul unum [illegible] esse [illegible]. Si vero loca inter [illegible] spatium [illegible] brachium [illegible] et [illegible]. In [illegible] fiunt dolores unus alterum augmentatur [illegible] magis sentitur. Si vero in duobus locis [illegible] in brachio [illegible] maior ob[illegible] alterum [illegible] enim sensibilis [illegible] ad maiorem [illegible] dolor est [illegible] minor [illegible] minorem [illegible].

Circa generationes saniei dolores et febres accidunt magis quam facta sanie.

G. Sanies de sanguine est mutatio in qualdam qualitates in [illegible] bonum et malum se habentes. mutatio enim [illegible] absolute [illegible] putredinem et fetorem se habet [illegible] ad bonam qualitatem membrorum significat temperamentum. [illegible] generatio saniei [illegible] utrumque se habet [illegible] de solo calore [illegible] naturali [illegible] non naturali. Dolor autem non fit inde nisi per extensionem membri ubi [illegible] et calefactionis [illegible] calefit ex calore membri in quo [illegible] est quod erit cum sanguis moveatur [illegible] ad mutationem in saniem. sanies enim de sanguine est sicut [illegible] est de [illegible]. Unde et dolor et febris alleviatur cum facta iam esse videatur. et maxime

[illegible]

si sanies egrediatur. [illegible] iam materia consumitur et calor extinguitur.

In omni motione corporis cum cepit quis dolere requiescere statim remedium est.

G. Exercitium utile est nam commovet naturalem calorem et validiores facit que in membris sunt virtutes naturales et virtutes animales utiles. Verum [illegible] in exercitio sunt consideranda tempus et motus et quantitates [illegible] [illegible] de quantitate regulas dat ypocras. [illegible] in lingua greca [illegible] locum [illegible] fatigationibus esse. [illegible] intelligitur [illegible] videtur si enim homo se moveat quo ad membra doleat ex nimio motu et [illegible] fatigetur ut si [illegible] dolore eadem membra moveantur quies cum incepit dolor remediatur.

Assueti assuetos labores ferre et si fuerint imbecilles vel senes insuetis et fortibus et iuvenibus facilius ferunt.

G. Hic afforismus superiori est continuus [illegible] de sanitatis hic sermo est et superius quidem de quantitate exercitii hic vero modum utendi significat [illegible] sicut [illegible] exercitatos ad consueta deducere gimnasia. dat autem nobis ypocras medicinales [illegible]. Omnis consuetudo prius [illegible] levior est [illegible] alio [illegible] fatigari utpote quidam [illegible] vero manibus alius vero [illegible] et quidam [illegible] eadem membra quibus ad labores [illegible] magis sunt exercitantes. quidam vero minus. Membra enim ad laborem exercitata sunt [illegible] consueverunt in suetis confortationem [illegible] [illegible] lesa.

Ex multo tempore consueta et si fuerint deteriora insuetis minus molestare consueverunt. Oportet igitur ad non consueta transmittere.

G. Non solum [illegible] de exercitiis [illegible] in [illegible] de omni absolute consuetudine dicit sive potus sive cibi sive balnei quietis caloris sompni frigoris tristicie [illegible] omnia si sunt consueta minus in suetis sunt ledentia. [illegible] est eadem que [illegible] exercitantibus eadem membra ex consuetudine dicta est superius. De omni alia consuetudine ego dicturus sum. Cibus inquam et potus [illegible] natura de [illegible] cetera nutriuntur membra. [illegible] cibus et potus [illegible] corpus in suam naturam mutant que mutatio longis temporibus augmentatur [illegible] cibum et corpus [illegible] mediatur que omnia [illegible] in libro de accidentibus [illegible] ubi [illegible] quod [illegible] assimilatur.

[illegible]

...tio. assimilans assimilatum in suam transit naturam et omne mutabile mutando sive mutat mutandum facile. Immo omnia corpora corpus tangentia quantaliter in mutatione illud eunt mutata ut si aere modo calido modo frigido corpus tangatur frigido corpus constipatur et pori clauduntur. calido aere pori aperiuntur et inanificantur. Si autem corpus calido aere rarefactum frigidus aer tetigerit statim interiora patiuntur et multum nocet ei que omnia in libro de consuetudine dicta sunt. Ypocras non hic monstrat quod experimento probavit in tamen causam ostendit sicut nos satis explanavimus. Sufficiat autem quod in prima parte huius amplius diximus. Quod autem nisi dicit quod ad non consueta transmittere auctoritati quo corporis sanitatem recuperare possit. Si enim homo unam consuetudinem habuit in dubio moratur quod mutabilis est quod non aliquando aliquo non consueto moveatur. Unde in utriusque bonum esse ad omnia probandum se transferre ne forte sibi conveniunt quod ille non consuevit quod magis sibi nocivum. Hic vero facere potest si non in una consuetudine permanens ad contraria se transtulerit.

Secundum multum et repente euacuare aut replere aut calefacere aut infrigidare aut aliter quolibet corpus mouere fallax est et omnino nature inimicum. Paulatim uero certum et etiam ab alio ad aliud transire aliter non decet.

G. Innuit hic quod omnia nobis extra naturam molestant. Corporis enim perfectio non est nisi cum temperamento. Unde ad utilitatem devenientia naturam sunt contrarium penitus. Que autem paulatim de plenitudine vel inanitione vel sibi sunt bona et leviora sunt in consuetudinem exeuntis. finalis autem dicit ad inconsueta debere transmittere.

Omnia secundum rationem facienti et non euenientibus secundum rationem non transire ad aliud manente eo quod uisum est a principio.

G. Sapientem non debemus infamare si non illico in quali bene sibi successerit et si non arte appareat huius rei quod quia non evenit. Sicut enim aqua diu guttatim effluens petram ex sui frequentia penetrare omnis solet quod ostendere. sic et in morbis gradu digerendo curis si rationabiliter et bona via exercuerit sapiens et cum non diu apparuit non desistat. Rationabiliter transire ad aliud ... mos sit secundum qualitatem uel quantitatem. Secundum qualitatem ut si quis ex calidis ad frigidas mutet medicinas. Secundum quantitatem ut si quis ex calidis ad calidiora uel ex fridis ad frigidiora. Experit ergo quia secundum rationem medicamen et sanus secundum sensum ... nouit egroti adiutorium sibi fieri non tamen transferens ad alia uel quantitate uel qualitate. istam hec fuere methodicon est et eorum qui secundum experimenta medicant.

utuntur manente egritudine que in principio uisa est causa. istam si mutetur, ut patet quod de terciana fit cotidiana tunc et medicina uertenda est mutari.

Quicumque uentres habent humidos iuuenes quidem existentes siccos habentibus melius comutantur. In senectute uero deterius comutantur. Siccantur enim ut in pluribus senescentibus.

G. Hic amphorismus iam expositus est ut pote superius expositus ubi dicitur. Quibuscumque iuuenibus existentibus. Et est bonum in iuuentute fluxus uentris hinc quia superflua corporis facilius egrediuntur. Sed quibus hec insunt senectus est grauis quia propter causam superius dictam desiccantur.

In magnitudine uero corporis iuuenescere quidem decens est et non est insuaue. Senescere uero inutile et prius minoribus.

G. Magnitudo corporis procul dubio hic dicitur quia temperamentum in longitudine latitudine et profunditate egreditur. Si corpus in longitudine solum homines consueuerunt dicere magnum nomen tamen eius est solummodo longum. Si corpus in ultimitate longitudinis et profunditatis magnum uocatur sed tamen certe nomen est grossum. Ypocras autem non ad hanc magnitudinem intendit. hec enim non est mala in senectute. nec grossum intellexit quia si sic in senectute molesta non est in iuuentute fuit bonum. Solum ergo longum intellexit in quo hoc quod dicit certificauit. Si enim in senectute torquetur curuatur gibbosatur et uix ab inicio portatur. talibus iuuenibus contrahuntur maiores musculi in senectute non contracti manent hiis. Et peius est eis quia minus ... si contingat eisdem circa spinales musculos.

Librum tercium nostro uolumine disposuimus exponere quia in tercia hac particula dicit de uerris temporibus anni et estate obscurum tamen uolumen dicet indigentia exponere unoquoque ergo horum primum consuetudine est innuendo. quorum licet sua diuisio distincta sunt secundum Ypocratem. in quarum inuolutione regnat quod licet superius hiis que inuisibiliter nostri est exposuisse et intendo quod in hoc libro dissimulatus quam exposuit a quodam magistro meo cum ratione accepit. Hic autem michi irrationabiliter accidit sed quod experimento didicit ... tibi testimonium quod non solum experimenta ...

Tercia particula

Mutationes temporum maxime generant morbos. et in horis permutationes magne mutationes ... estus et alia secundum rationem.

P

Quidam arbitrati sunt mutationes temporum ypocratem dixisse continuationem eorum ac si diceret quando alterum temporum succedit alteri. In mutatione enim yemis ad ver generatur sicut dicit infirmitates potius non diceret in vere maniam epilentiam esse. Cum vero ver in estatem mutetur et minimum est acutis continuas febres tertianam causon et alia que in estate esse retulit. Similiter et in autumpno et in yeme ita. Ypocras autem dixit intendisse temporum mutationes eorum continuationes. Sed in hac amphorismo unum quidam aliud hic quod hoc ypocratem autumant non intellexisse. Si enim hee mutationes temporum hos morbos quos dixit generarent non alios morbos paulo post dictos numeraret. Si vero testatur quod alii minime dicitur. Si autem ita esset ut autumant mutationes temporum magis proprie generarent morbos quam eos auferrent. Et si sic esset quare in horis magne in mutationes accideret. Unde intendere nos sinunt non solum temporum mutationes sed etiam eorum omnes. Que maxime sunt generantes morbos cum omni modo suas mutent qualitates. Sic vero in epidimia dixit quod postea dicam. Quae subiungit et in horis maxime morbos generari cum mutentur in omnibus fieri vero esse potuit. Sed non qualiscumque mutatio fit in ea omnes morbos generari nisi cum mutatio magna fuerit et non magne mutationes dixit in horis frigiditatis sive estus. Et alia per rationem evenire sic. Idest humiditate siccitate ventorum sufflatione eorum quiete. Sed utrum esse expositoris libri et intentio ypocratis. Inveniunt autem hic amphorismi alii in aliis libris. Conversiones temporum anni cause sunt generandi morbos maxime sed magne quibus exuerb mich est obscurum maxime huius qui mea interiorem expositione intelligant et aliis libris aliter est mutationes temporum. Quidam hic intelligunt transitum unius temporis ad alterum ut estatis ad yemem et yemis ad ver non absolutum quidem nam et hec parum egritudinem vel indigne. Ypocratis intentionem explicat. Sed mutatio hic est intelligenda eiusdem temporis secundum qualitates alteratio. Ubi Galienus. Si quod est frigidus natura fiat calidus magne mutationes que omnium qualitatum permutationes fiunt ut si estas calida et sicca mutetur sive fiat frigida et humida ab eone firmat vel si eadem die nunc calor et postea frigus vel calor autem frigus fiat.

Naturarum hee quidem ad estatem, hee vero ad yemem bene aut male nate sunt.

In hoc loco naturas nominant que debite et vere debuere nominari idest sed habitudines naturales. Hoc autem hic omnes elementorum esse dicit. Idest humiditatem siccitatem caliditatem frigiditatem. Monstravimus quoque in libro complexionum ix esse omnes una equalem et perfectam esse et viii inequales et hec in portiones horum quattuor singule qualitates vinciuntur. Idest sicca et humida iiii duabus idest calorum et sic calida humida frigida sicca. Frigida humida. Unde complexione habentes frigidam et humidam in estate bene se habent calidam et siccam in yeme melius. Siccam calidam et siccam in estate peius. Frigidam et humidam peius in yeme. Et alia optime in hac secundum calida et humida. In estate yeme vero humiditate peior in yeme melius et calorem in estate bona per humiditatem.

Egritudines alie ad alia bene aut male nate sunt.

In estate bene et naturales se habent frigide et humide distemperantie. Contrarium est in moderatio eorum a caliditate et siccitate. Male autem tunc calide et sicce se habent eo quod necesse est temperantie vel in moderatione cadere. Similiter in yeme frigide et humide temperantie male se habent calide et sicce bene. Bene et male duobus modis est. Dicit enim secundum generationem bene et secundum solutionem ut quod bene nata est sed vel natura est solutioni. Ut calide egritudines bene nate sunt in estate et bene nate sunt solui in yeme eo quod contrarie contrariorum fiunt solutiones. Que autem sunt calide ut tertiane et causon quedam male nate sunt sicut ostenditur et nimium calore. Qui infert male autem nate solui in estate. Similiter et secundum locum et secundum etates et dietas.

Et etates quedam ad regionem et horas et dyetas.

Hic parum attentiones ypocratis de tractatu. Totum autem esse si sic diceret. Omnis morbus vel etates ad tempora anni et regionum et dietarum comparationes bene et male melius vel peius nate sunt. Morbi enim ex his generari et eis curari meliores esse ex comparatione vel ex parte temporum anni quos explanavimus cum in morbis diceremus. Egrotantes quibuscumque nature per minus predictum. Etates vero sic et nature intelligitur. Quibus humidus in estate dicatur et quibus calor in yeme melius se habet. Senes autem in estate melius iuvenes vero melius in yeme. Item de morbis et etatibus secundum regionem intelligit. Morbi enim calidi in regionibus calescentibus minus sunt molesti. Etas vero calida similiter est in regione frigida. Primo ubi sic naturalis omnia bona sunt econtrario accepta. Morbis enim frigidis et etatibus frigidis dicere calide meliores sunt. Morbis et etatibus calidis frigide dicere sunt. Sed hec meliores sunt econtrario accepte. Autem tamen temperat regionem tempus et dietam temperatam oportet. Sed ei sola melioratur ex sibi similia. Etates quidem ideo quod secundum naturam similibus gaudent in eo vero quod etiam naturarum causis. In egrotantibus etatibus est ille sermo.

In horis quando eadem die aliquando fit calor aliquando vero fit frigus autumpnales quidem egritudines expectare oportet.

Tempora enim non sunt cause morbi sed mutationes sive complexionis. Complexionibus ergo cuiuslibet temporis in qualitatibus alias naturas sibi oppositas mutatis quando hora seu tempore mutentur necesse est ut morbi generandi tunc generentur. Cum in temporibus ut in vere eadem die incipit sed calor ita certa etiam hora frigus media autem die rursus frigus et iterum calor. Autumpnales idest inequales egritudines expectare oportet. Sicut in equalis autumpno fiunt eo quod inequale naturaliter fit tempus. Inequalitas autem fit quando tribus horis fit calor diffunditur enim natura extra et relaxatur corpus. Item frigore rursus intenso subito revertitur

in profundis ita constrictionem corporis faciet. diuersa g° rē ad calorem nāe quād ad frigus dissoluitur l aliorū ās ex te nō fit s̄rationem digō. Sȝ ex quia humores uarij ᷓ diuersi generantur que uarias et incompositas ᷓ inequales faciunt egritudines.

Austrini flatus grauant auditum caliginosi. capita grauantes. pigri dissoluentes. qñ ista preualent talia patiuntur egrotantes. Si uero boreas fuerit tusses. fauces. uentre duri. dissinie. horrores. dolores tiborum ᷓ pectorum uel laterum. qñ iste preualuerint talia in morbis expectare oportet.

Ypocras de infirmitatibus futuris cū austrinos auditum grauare dicat. Or nēe fuerit eū tangere eorum que nascuntur de naturis morborum uel de extraneis causis medicum discernere ut si qs uisum ē possit iudicare. Nō est graue uidi un grauet auditum austrini. qr si ḡ hō uenti sit calidi ᷓ humidi nēe ē ut faciat grauitatem capitis. un ᷓ cū iste sufflet instrū te sualia humiditate inueniuntur plena ᷓ sic capud grauantia. Cum uō initia neruorum humectentur huius uenti temporibus uoluntarij motus grauatur et omes homines impotentes ᷓ debiles efficiunt. Et in borea fit eo qr tū postea tanget ypo. qui quas egritudines faciat hui uenti tetigit ut possimus discernere accidentia que de morborum nascuntur essentia ᷓ q̄ de eā extrinseca. Vñ dixit si boreas fuerit tusses que fiunt ex mutatione complexionis instrorum spiritualium ᷓ asperitas gutturis. Cū enim fauces diceret ad gule actiuitates uoluit asperitatem. Cū enim uentus gulam perflet nēe est ut deliceat ᷓ induret. uentres duros dixit ᷓ egrōs intellexerit q̄ siciores ᷓ duriores fiunt in horum flatu uentorum cū totū corpus per hoc desiccet. vñ plus de humiditate ciborum nēe est trahatur ᷓ feces inuenientibus ex illius siccitate moret. Dissinie uō fiunt ex passionibus uesicarum. Cum enim uesica frigida sit et sine sanguine plus patitur quā alia membra ex accidentium frigiditate ᷓ siccitate. Itē fridias borei dolorem facit in spectore cū fuit desiccationis ᷓ pectoris instrūt ᷓ sic inuicinitate. Horrores quoqȝ fiunt propter huius uenti nimis frigiditate. Itē de eodē. Austrini flant calidi et humidi un resoluūt eā q̄ in nob est humiditate h at dissoluta dissoluit omēs uirtutes. 1. aīales naturales uitales et spuales. Nam si circa uenas femoris calidas inter humiditates resoluit. Si aūt circa arterias uitales. Si uō circa tenorem neruorum ᷓ marie uoluntariorum h humiditas fiat rē ᷓ p differentes locos p̄ducit diuersas passiones. Nam si circa capud fiat deletatū facit capitis grauitatem pp multos uapores et spissos in eo gñatos. Si autem circa aures facit grauiores auditus. Si uō circa oculos oculorum caligines facit. Or si circa posteriores ptes facit motus difficiles. Dissolutio uirtutis duobus modis fit dicitur enim euaporatur aut extinguitur. hic aūt eam extingui dixit.

Quum autem estas fit similis ueri. sudatores multos in febribus expectare oportet.

Sicut enim dixit qñ eadē die aliqn quidem estus aliqn quidem frigus autumpnales egritudines expectare oz. Sic ᷓ hic qñ estas est similis ueri. i. cū omes sue tempore sit multos in febribus expectare oz sudores ᷓ uero est. qr multus sudor fit ex superfluitate et multa humiditate ᷓ horum utrū ē inuenire in yeme alterum in autumpno. In uere utrūq. Si uō estas sit siccior nāe est humiditas desiccetur. Si similis ueris nāe est humiditatem corporis ad cutem trahi cū uis caloris pp nimiam humiditatem in fumum dissoluere non possit ᷓ per humores illos expulsos nāe est sudores fieri. Itē de eodem in prioribus amplius de compositis qualitatibus hic aūt de simplicibus est ubi sermo. i. de siccitate ᷓ nō de qualitate siccitate. Sȝ dein moderata nā moderata non facit egritudines immoderata uō nō qualibet h acutas. s. tertianā ᷓ causonem si n siccitas per se ᷓ sola soleat generare coleram rubeam ᷓ si calidius tempus fiat quā oportet oīo acutas facit febres. Si aūt duo tpa peior ē complo. Si uō .iij. ul .iiij. molestissimum est hic nāmque pōt graues pestilentias generare ᷓ abusiones.

In siccis temporibus febres acute fiunt. Et siquando amplius annus fuerit tal existens qualē constitutionem fecit. ut in pluribus ᷓ egritudines tales expectare oz.

In siccis tēpibus nō multas egritudines siue febres sed acutas nasci fatē. paulo uō post dicere oz constitutiones anni oīo qȝ sicce pluuialibus sunt saniores ᷓ minus mortifere. Egritudines aūt dicit in pluuialibus febres longuas. Or nēcitate consequi qr ex humiditate aeris multi humores flatici in corpibus adunant. Et eē aeris siccitas eni mus enim minorat si tū in qualitatibus suis acutiores fruc uū ᷓ febres pauciores sint quā in humiditatibus temporum acutiores tamen propter siccitatem.

In moderatis temporibus si temporale tempus reddit ... tunc boni status et marie bone determinationes egritudinum fiunt. In inmoderatis uō maxime inmoderate ᷓ difficiles determinationes.

Quare ypo. intentio fuerit demoderatis temporibus pōt intelligi in hiis suo qui uocatur p̄i con naporiapton. Si enim appareant signa in ortibus stellarum et in occasibus earum s quod apparere oporteat cū autumpno quedam pluuie fiunt yemps uō temperata nō multū calida nō multū frigida In uere uō pluuie temporibus slagari in estate sit annus ille sanus sit nāe est. Ex quia ex marie tpm cum ypocratis prouerbiis intellectum poteris eius intendere quid in huius possit obuiare que tpe in moderatis dixit. Et in hiis morbis nascentes in moderate dictas terminationis bone qr ceteris in huius morbis cum temporibus concordantibus ueniunt. Alii ipa naturaliter in se ipsa pessima

[illegible]

alii motus in toto purgans materiam sed parte unde infirmi recidivant in egritudines.

In autumpno acute egritudines et mortifere. maxime vero ut in pluribus. ver vero sanissimum et minime mortiferum.

Si tempora anni per quod oportet complexiones suas servaverint ver ceteris temporibus sanius et minime mortiferum erit quia temperatius erit aliis. Autumpnus acutorum et morborum est generativus et pestilentior ceteris temporibus ver quia sicut dixi ver inter temperatum est omnibus. Autumpnus in multis est illaudabilis rebus primo quia eadem die aliquando frigus aliquando est estus. Secundo quia cum sit post estatem invenit in multis corporibus chimos intus et in quibusdam ut dictum est citrinum solum etiam hoc tertio quod antequam eveniant chimi ad cutem moventur et dissolvuntur. Sed tempus veniens recludit frigiditatem in interioribus quod naturaliter facit in omnibus hominibus. Particulariter vero in male dietantibus et nimis fructuum comestionibus quibus malis chimis corpora.

Autumpnus ptisicis malus est. Omnibus superioribus ulterius hic vero particulariter autumpnus blasphematur ut in ptisicis vere autem ptisicos intellexit ex vulneribus laborantes pulmonis. Potest etiam hoc quod dixit de omni consumptione corporis hoc accipi. Unde non possum certificare ad quod horum intendit ypocras maxime. Sed sive prius sive posterius intellexerit autumpnus necesse est ut malus sit, est enim frigidus et siccus et inordinatus.

De horis vero siquidem yemps sicca borealis fuerit. ver vero pluviosum et austrinum necesse est in estate febres acutas obtalmias et dissinterias fieri maxime mulieribus et humidis natura. Ab essentia temporum anni incipit quia hec veris et yemis dicens. Si yemps sicca et borealis fuerit ver vero pluviosum et austrinum que quidem mutatio parva est sed extra cursum nature unde in estate febres acutas et obtalmias et dissinterias necesse est fieri quarum cause in piton [illegible] dicaton sunt. Unde ipse cum dicit. Si yemps sicca et borealis fuerit. ver austrinum et humidum necesse est estate febres acutas esse. quod si sic subito obtalmiam necesse est subsequi. Terra enim cum eo tempore sit humida propter veris pluvias et austrini venti calorem duplicem ventres non desiccantur et humiditas cerebri minime necesse est febres acute subsequantur et maxime flacidas dissinterie vero mulieribus et naturaliter humidis sed in pyton aeron [illegible] explanato. hoc idem nasci dicit in estate in cratone civitate et nascebantur tunc in corporibus eorum quedam pustule que ignis sacer vocatur quod sic in eodem libro contextuit. Fuit in civitate craton in estate nimia pluvia et in tota estate maxime cum austrinis ventis ut ypocras monstravit carbunculi id est carbonum pustularum nascentium maximus est tunc temporis inequalitates putredinem facientes mutari festinavit humiditas quorum natura ad hoc apparata fuit. Sic hic dicit morbi inquit in humidis nascentes temporibus obtalmie fiunt febres fluxus ventres et putredines et magis calor operatur quam humiditas que est utraque quemadmodum et adeo fiunt fortia sicut in craton civitate fuerit cito putrefactiones faciunt. Yemps vero sicca et borealis quibusdam corporibus idem efficit sicut ipse dicit. Boreas tussim facit. asperitatem quoque gutturis. ventres siccos dissinteriam. horrores dolores costarum et pectorum. Item inquit. Si tempus siccum fuerit minus facit infirmari quam pluviale et minus mortale. Itaque yemem siccam et borealem dicit esse nocentem secundum febres et dissinterias. Quare autem in vere si austrinum et humidum fit illud idem non contingit quia yemps ante frigor et siccior fuerat unum ypocras non sufficit. Inquid presentes qualitates temporum cognoscere sed etiam quales fuerint preterite. Sed ergo corpus ventres prius desiccatum est propterea quod yemps sicca et borealis fuit non solum liberatur a passionibus in vere contingentibus sed et aliquando vere utuntur et aliquando diu sustinentur ut ad temperamentum quod ponderat redeat. Quasi contrarium ver sit humidius fiat prius mutabitur in contrarium cum propter diuturnitatem veris humiditatem pariter ponderis et sic in humiditate temporum ipsorum omnium reversi. Nisi fit superveniente estate apparet est putredo unde [illegible] causa obtalmie fit et dissinterie. Cum enim terra adhuc sit humida nec venti illo tempore flant adhuc apparuerunt quod post in diebus apparere solet canicularibus necesse est hoc tempore quod initium est estatis et canicularis dies ventis adhuc absentibus febres acute sequantur. chimi enim putrescunt in corporibus ex caloris et humiditatibus commixtionibus. Unde et obtalmie fiunt et dissinterie. Hec tunc contingunt superveniente membrorum chimos illos recipientium. Cumque diversitates omnium corporum obtalmie vero ulcerose omnibus ab humidis quam sicut fieri certificantur sive humidi sive sicci. Si vero sicci sunt absque humidis qui habent fortes oculos non recipientes humores a capite descendentes. Dissinteria vero fit humidis natura et mulieribus sicut ypocras testatur. mulieres enim humidiores sunt masculis in quibus si sola putredo inflametur necesse est humida corpora sed sicca patiantur. humiditas enim quasi materia est putredinis. calor autem in corpore desiccare non permittit unde et adiuvantia est causa putredinis efficiens. Unde ergo dixit flacias plurimum febres pati cum eorum corpora naturaliter sint humidiora. In quibus cum quedam putrefiant cum eis permanentes febres generant. et dissinterias si per intestina exeunt. Qui morbi necesse est per totam estatem fieri sive in diebus canicularibus aliqua mutatio supervenerit sicut ypocras. ypocras aeris[illegible] narrat. Dissinteria inquid mulieribus et naturaliter humidis fit. et subdit. Si pluviale et yemale fuerit tempus post dies caniculares veniat et venti illo tempore flatu subcedant illi morbi quos dixit ut speramus sunt cessaturi autumpnus sanior erit. quod si non mortalitas superveniens et mulieribus speranda erit. Iuvenes sunt remoti ab infirmitatibus huius. senes vero evaserint sine dubio in quartanas incidunt et postea in ydropisim. Sed quare fiat sed unde et quare subitis in eodem debet explanari. Hunc autem amplius exposui quod necesse est in piton

aereon reidaton sic posuit. Hic vero certificavit experimentis et rationibus naturalium investigatoribus non solum sed experimentis. ¶ Quod autem in quo aut in quibus pluunt hi in diebus vite sue vel bis vel ter vel pauci plures. Si enim videris .v. vel .iii. homines qualiter medicamentis mobiles experimento solo non potuisti certificare illa medicamenta omnes homines posse movere. Non ergo ypocras dicit naturale esse non rite et rationibus naturalium investigate.

Si autem austrina hiemps et pluvialis et tranquilla fiat. Ver vero siccum et boreale fiat. mulieres quibus partus inest ad ver ex omni occasione abortiunt. ¶ Si vero generaverint imbecilles et morbidos parient pueros ut aut statim resolvantur aut tenues et morbidi vivant existentes. ¶ Aliis vero hominibus quidem dissinterie et obtalmie sicce fiunt ¶ Senioribus vero catarri celeriter dissolventes.

G. Complexiones horum temporum in hoc amphorismo oppositas facit superiori. Hic enim visibiliter superiori ver... hiemem vero veri assimilavit. ¶ Iam vero diximus quare in his hieme egritudines non sunt fortissime. Hic vero dicemus quare si hiemps sit calida et humida. Ver vero frigidum et siccum necesse est homines egrotare in vere ex prima occasione abortire. ¶ Corpora in hieme calida et humida vero et tenera et mollia. unde cito frigiditudo aeris ad interiora penetrabit. Pueri autem longo tempore calido assueti aere percussi magna et subita percussione aere penetrante. Unde abortiunt femine et pueri aut cito in ventre obeunt aut tunc pereunt quando exeunt. et quos si vivos genuerint non possunt tam magnam mutationem assueti caloris in frigiditate pati. Cito ergo moriuntur aut debiles vivunt. ¶ Homines autem flatici et maxime mulieres sicut diximus fiunt dissinteria ex occasione flatus a capitibus in ventrem descendentis quod necesse est cum sic augmentetur. quia cum capita hieme flate impleantur in initio veris subito infrigidantur. Cerebrum enim cum infrigidatur ut neque cibi neque sui nutrimentum digeritur in flata nature e mutetur. ¶ Quod autem flata ex nimia frigiditate gigni acidum efficit et si ex nimio calore fit salsum et si de prima fit dulce aut sine sapore. Flata ergo que in hieme calida generatur in capite salsam necesse est esse ex eius calore unde et dissinterie que est dum flata illud in intestino moretur sua salsedine pungunt et vulnerantur intestina. Occasio morbi maxime est viscositas. ¶ In oculis naturalis et collectis sicca obtalmia erit quod sicca dicitur cum nil ab oculis emittatur quod rerum natura fuit evenit.

quia cum caput in hieme plenum sit humiditate. vere frigido et sicco existente clauduntur pori et exsiccantur et sic humores a capite exprimuntur sicut cum aqua spongia plena manibus prematur. descendit autem ad loca sibi apparata humiditas. Unde et oculos habentes debiles obtalmiam sunt patientes que si curatur propter frigiditatem aeris et constipationem in superficie in panniculis oculorum quod ypocras palam testatur in pyton aereon reydaton. E dicit quibus flata dicatur necesse est flate a capite descendente dissinteriam patiantur et maxime hoc contigit mulieribus quibus flata propter humiditatem suam descendit a capitibus. Colericis vero sicca obtalmia venit propter calorem carnis et siccitatem sui. ¶ Quod in fine dicit hic amphorismi. Senioribus vero catarri cito dissolventes in pyton aereon reydaton taliter substituit. Senioribus vero decrepitis catarri veniunt propter debilitatem venarum et consumptionem corporis unde celeriter pereunt. Vel in dextro latere paulatim sustinebunt. In hoc loco ypocras catarrum intellexit sicut solet intelligere qui a capite ad canales pulmonis descendit sed intendit eum qui a capite descendit in venas que sunt sub capite. Unde et hic celeriter dissolventes unde addit quod cum sit hic catarrus cito evenit cum omnis alius soleat esse diuturnus. ¶ Alii hic amphorismi interpretes intellexerunt catarrum descendentem a capite in gutture et ad canales pulmonis et ideo ipsi non negativam particulam adiungunt scribentes senioribus catarri non celeriter dissolvuntur. Confirmant autem omnem catarrum frigidum non cito in huius materiam propter etatem eorum. Sed quia mens omnis ypocras in pyton reidaton aereon concordatur. Ubi cito igitur pereunt.

Si estas sicca et borealis fiat autumpnus vero pluviosus et austrinus sit capitis dolores in hieme et tusses et branci et corize. quibusdam vero et ptisis.

G. Hic complexiones autumpni et estatis tetigit sicut et superius hiemis et veris quando hiemem siccam ver vero pluviosum et austrinum dixit in acutas autem febres dissinterias et obtalmias in estate nasci dixit. Hic vero dolores capitis tusses brancos corizas quibusdam et ptisim contingant dixit. Tamen ibi estatis hic vero hiemis complexiones nominavit. Unde videtur ypocras intendisse hiemem et estatem cum suis complexionibus esse. Que aliis complexionibus mutentur alteros morbos faceret augmentes et mutatis complexionibus. ¶ Ypocras vero alibi recitavit hiemem siccam et frigidam. Ver autem calidum et humidum. Hic vero econtra hiemem calidam et humidam ver autem frigidum et siccum. Hec omnia in pyton aereon reidaton tamen ibi complexiones hiemis nominavit cum sic dixit Si estas calida et humida et autumpnus fiat et aliorum multorum dixit. Sed hic reticuit quod omnia ego explanabo cum illum librum interpretaturus ero. ¶ Modo vero de hiis amphorismi qualitate disputabo. et incipiam sic dicimus ypocratem intellexisse hiemem suas qualitates servantem ut sit frigida et humida. Frigiditas vero hiemis et humiditas sit secundum quod oportet in medio in tribus locis habitabilibus que loca paulo post ego dicam. Si autem hiemps post qualitates precedentium temporum talis sit non tales morbos generabit. Dolores capitis enim tusses branci catarri cum caput in pleatur humoribus solent nasci. ¶ In autem superadictis temporibus id est estate et autumpno pluvia et australis venti fuerint a principio estatis morbi incipient esse calidi et humidi. et si non tunc procul dubio in autumpno expectentur. Cum igitur estas fuerit frigida et sicca et autumpnus pluvialis et austrinus

mus necesse est non morbos festinare quia humiditas autumpni sicut calor estatis in corpore. Sed quia quando eadem quantitate humitatis autumpnus totus perseveraverit naturalis huius plenitudinis in capite humorum necesse est nasci quia sicut calor hominum accidentium que ab ypocrate dicta sunt. ¶ Ptisis autem in quibusdam fit in huius s. qui ad ptisim sunt parati i. stricta habentibus pectora et quibus humores a capitibus assueti sunt descendere in pulmonem. Fortiores autem morbi nulli huius temporibus hominibus contingunt nisi tamen tusses branci coriza cum catarro et similia. Yempe vero invenit capita plena per austrinas in autumpno pluvias. Unde si in capitibus plenitudo illa in more dolores capitum generantur cum in yeme humores de multis corporibus dissolvuntur. ¶ Quibusdam autem per frigiditatem yemis a capitibus expressi descendunt ad membra capitis subteriora unde tusses et similia generantur.

Si vero boreale etiam in aquilo fuerit humidis quidem natura et mulieribus confert. ¶ Reliquis obtalmie erunt sicce et febres acute et similia. et corize diuturne. Quibusdam vero melancolie.

Hec pars non erit amphorismus sed pars illius que iam exposuimus et ita utrumque est unus. Cum enim estatem in parte prima huius amphorismi siccam et borealem et parte huius amphorismi autumpnum austrinum pluviosum posuerit hic autem boreale dixit et siccam nec eum siccum et inaquosum differunt. Cum enim hec duo in quibus duo tempora sicca sint et inaquosa necesse est ut non solum non ledant sed etiam adiuvent humidos naturam. ¶ Unde sit in peri aeron ydaton mostravit. Siccitas in quo hec vitium erit cum corpora desiccentur et veniente yeme nulle humiditates dominentur alias per siccitas siccam pati invenitur obtalmiam acuta febres et coriza et quidam melancolia. In quo libro etiam monstravit causas horum in firmitatum cum dixit cotidie hoc nocumentum est ut eorum corpora nimium desiccentur nisi sicce erunt obtalmie et febres acute et continue quibusdam melancolie de quibus et subdit. Si vero huius in quo colera dominatur et aquosa desiccantur et consumuntur cum grossa et acuta permaneat in et de sanguine est in cecitate. Hec autem cum est horum morborum. ¶ Sufficiunt enim hec de qualitatibus aeris quas solas quamquam dixerit alias vero reticuit ignoro cum alie sunt. Sed tamen in omnes omnium qualitatum aeris cognoscere possis volo hic ostendere. Oportet ergo prius singulares aeris qualitates cognoscas et eas faciat aliarum materiam et fundamentum quas deinde tribus modis dividas in fortissimas debilissimas et mediocres deinde investigues quales morbi quibusdam generentur in quibus in anni diversis temporibus et si in diversis corporibus post quas duorum componere complexiones temporum secundum quod ypocras hic fecit. Et cum bene ymaginatus fueris ad triplicandas temporum complexiones tende et considera quales morbi inde nascuntur deinde omnium anni componere tempora secundum corporum complexiones diversas quod cum feceris optime et perfecte exercitatus. Ergo tamen si forsitan deus spacium dederit inde singulares libros faciam. Hec vero sufficiunt dicta. Quia complexiones temporum anni quas in hoc amphorismo ypocras tetigit paucissime sunt quantum ad has quas non scripsit quas si dixeris cum possibile addiscere non poteris verior erit quam si consideraris esse preter recitatorum complexionum in peri aeron ydaton et super epidimiarum dixit multa tamen et plura. ¶ Quod superius pre misit mediocritatem locorum inhabitatorum hoc dicit. Quecumque de mutationibus temporum ypocras hic dixit ad loca temperata et habitabilia intellexerit maris vero finitima et propinquiora

ut pote locorum plagabilia sicut in parochie et absque mari remotiora sicut in nubia et egypto sunt premissa ab eo parochiarum et loca frigida sunt terminis humida temperamentum excedentia. Alia vero loca calida et sicca que loca ex necessitate posuit sola quia in parochia frigidiora que mari sunt vicinio in ut pote sunt sibi propinquiora in frigiditate. In eodem quoque parrochio sunt loca mari remotiora calidiora ut pote a loriea sese elongantia. In nubia vero et egipto maris vicinia infrigidantur ab eodem loriea remota sunt calidiora. Loca vero ¶ contemperata et mediocria a meridie et septentrione. Ab oriente quoque et occidente. Recta linea equaliter sunt distantia. Hec loca ypocras intendit cum complexiones aeris et temporum dixit. ¶ De constitutione autem temporum anni quod ypocras incepit et sapientes ostendunt alii ex ortu pliadis estatis est initium et medium ortus canicularium. Sene ortus autumpni initiatur in occasu pliadis. yemps est principium. In equinoctio post yemem ver est incipiens.

Constitutiones vero anni omnino pluvialibus sicce sunt saniores et minus mortifere. Melius quidem esset sibi amphorismos priores precederet quia naturalis et artificialis generatio sic precedunt speciales. Hic tamen ponendus erat ut quecumque precederent speciales que hic precessissent non tamen est infamandus de posuerit cum eum et quedam sequantur hic posuit ut superiora in sequentibus per hic quasi generale continuarentur. Et bene dixit constitutiones quidem anni omnino sicce et cetera quia cum in siccis temporibus humiditates desiccantur in pluvialibus vero abundentur et putrefactiones augeantur. Sed non quibusdam diebus exercitiis mundificentur corpora. Balneis enim non consumuntur nisi que cuti vicinantur. Interiora enim in concavis membris exterioribus balneis non emittuntur. Sed ut farmatia vel vomitu sunt purganda que ex magna necessitate raro sunt exhibenda vel expetenda. Unaquaque vero die in corporibus adunata media inter hec sunt curanda. ¶ Sed siquis semel vel bis in mense cum farmatia vel vomitu voluerit purgari timendum erit ne in corporibus humores adunentur et nimii et nocentes in malos usus redigant corpora. Ubi autem cum superfluitates duas habeant unam humidam et aquosam que et abundantem provocante lubricam. Alteram quasi fumosam quod sit cum cibum novum aliquid habeat quod natura assimilare corpori non valeat. Omnibus ac diebus corpus huius mundificet cum hec in qua omnia ita se habeant. Necesse est siccis anni temporibus suis temporum constitutionibus melius curentur quam in pluvialibus. Unde bene dixit ypocras constitutiones anni siccas pluvialibus esse saniores et minus mortiferas.

Egritudines in pluvialibus quidem temporibus ut multum fiunt. et febres longe et ventris fluxus et putredines. et epilensie. et apoplexie et squinances. ¶ In siccis vero corruptiones ptisis. obtalmie. artetice. stranguirie. dissinterie.

Longe febres procul dubio per nimias humiditates

sunt ut pote longo tempore dissolventes. Vel quia humores flava in pluvialibus sunt frigidiores, id est febres longiores. Sic in temporibus siccis febres nascuntur acute et brevissime. Ex humidis colericis unde fluxus ventris in nimia pluvia fit. Palam est videri humiditates chimi quoquomodo sunt purgandi. Cum autem putredines in humidis sint, in humidis sunt citiores, in siccis vero tardiores remotiores curandi sunt, utpote plures apoplexia epilentia sine dubio sunt flava. Ideo et hi morbi humidi habundant temporibus humidis. Squinantia a liquidis et humoribus in gutture se coadunantibus et a capite descendentibus fit. In nimia enim pluvia humores adunantur in corporibus sunt, maxime descendentes a capite et a cerebro ad membra inferiora. Infrigidiori in quo sunt constitutiones obtalmie, artetice, strangurie, dissinterie, dissinterie. Si auctorem pauca neglexisse eum dicemus quia ex siccitate huius aeris ptisis nasci dixit cum ptisis duobus modis fit aut ex nimia frigiditate aeris unde quedam vene crepantur in spiritualibus instrumentis, aut ex ipsius aeris calore et humiditate. Unde humores adunati in capite descendunt in pulmonem. Sed si aer sit siccus ad calorem et frigiditatem se habens naturaliter omnibus morbis preter solam ptisim aptus est generationis. Unde et quidam ptisim intelligunt passionem qua oculi patiuntur consumptionem ac si dixerit morbi nascentes in siccioribus temporibus obtalmie sunt et ptisis, id est obtalmie ille ad consumptionem oculorum devenientes: quod fit dum nutrimentum suum auferatur oculus macilentus et exsiccatus plusquam non expetit et hic cum pupillam angustius. Contingit autem ex gelidis aut evacuationis humorum desiccatis. Si vero obtalmie tales intelligantur ut sicce consiserantur, nos autem quod dicimus ubi obtalmia sicca nascitur cum de siccitate aeris loqueremur. Artetice autem que sunt ex humoribus ad membrorum concatenationes descendentibus, non possibile est de siccitate aeris nascatur. Que autem de acuitate nascitur cum nimio calore enascitur alioquin artetice non conficerentur. Oportet ergo in alio investigare et considerare quare artetichos in siccis nasci dixerit.

Sed cum aer nimium desiccatur humiditas concatenationis consumitur unde duritiem motus voluntarii membra illa patiuntur et nimium exsiccantur et hoc est cum dolore illius. Dolor tamen certus arteticus non inde nascitur. Sed tamen aliquis dicit dolorem qui concatenationibus membrorum patitur artheticum dolorem vocari et possibile est sic esse. In venientibus autem ypocras tales dixisse in hac particula epidimiarum. Athenienses legumina comederunt et inde pedes eorum debilitati sunt. Comedentibus autem in fine orobum dolor genu successit, nec tamen hunc dolorem nominavit dolorem artheticum. Si autem sophiste redarguant non debet nominari dolorem artetice qui inequalitatem concatenationibus membrorum fit. Si qui exultans multis et diversis potest etiam sic accipi. De stranguria quoque idem est investigandum quam si nata est pati in siccitate aeris nisi tribus de causis. In ultimitate siccitatis ex calore scilicet et ex frigiditate cum tamen nulla hic nominatur. Sed qui naturam aeris in omni tempore investigare voluit intelligat siccitatem aeris in ultimitate sit. Tunc enim in corporibus temperatis aliud facit et aliud in siccis, aliud vero in humidis, aliud in frigidis, aliud in calidis. Que si sic omnia investigaveris quid stranguriam dixerit scire poteris. Stranguriam ergo aut de acuitate urine aut defectione virtutis contentive nascitur in vesica. Defectio autem contentive virtutis est ex sua deficientie complexiones quot sunt octo, quarum in aliquibus deficiente et virtus deficiet contentiva ut deveniat in stranguriam. Item si acuitas urine ex complexionis est corruptione et maxime calide et humide vel solum humide. De his omnibus stranguria nascitur, vel ex vulneribus accidentalibus.

vesice venientibus et apostematibus et ex mala dieta et aliis. Intentio nostra tamen de aeris qualitatibus fuerit. Ceterum que autem de stranguria diximus idem dico et de dissinteria nam tamen absolute dissinteriam in siccis dico temporibus evenire sine quodam tenore. In primis ergo si siccitas aeris sit in ultimitate. Deinde si cum calore, frigiditate vel calliditate. Solo enim autem ypocras recordaberis cum ipse qui hanc artem tractavit sit primus. Ars quoque ista sit latissima et profundissima unde non est mirabile si res sic sint non ut certificavit. Potius miror compositum et miseram aliosque plures rectam viam et certam ypocras cum experimentis sequi volentes cum melius et magis necessarium esset aeris investigare qualitates ut ad certum finem inde veniant. Sed hanc dimittentes hii nil penitus dixerunt despicientes. Sed si deus optet hoc opus explere promisit opus inde singulare faciemus.

Quotidie vero constitutiones boreales quidem et corpora constituunt fortiora et bene mobiliora et boni coloris et melius audientia faciunt et ventres siccant et oculos mordicant et circa thoracem dolorem faciunt. Et si quid precesserit magis dolet. Austrine vero corpora dissolvunt et humectant, gravitates capitis et auditus graves faciunt et vertigines faciunt in oculis et in toto corpore et difficilem motum et ventres humectant.

Boreas cum frigidus sit et siccus constringit superfluitates corporum necesse est eo desiccentur et membra confortentur, actiones animales et naturales vigorantur. Animalem autem actionem tetigit cum corpora bene mobilia et melius audientia dixit. Naturalem tetigit cum adderet boni coloris. Utrumque intendit cum corpora fortiora promisit.

Cum audire tetigit, iiii sensus reliquos intellexit. In quibus omnibus boreas adiuvare videtur et maxime sanis et humidis corporibus aliquantulum. Nocet tamen secundum partem comparatum est ad austrinum. Ventres enim siccare et oculos mordicare circa thoracem dolorem nullus vero dubium malum esse. Si tamen auster dissolvere et humectare corpora consideratur animalibus et naturalibus actionibus magis est nocitivus. Item gravitas capitis vel corporis et auditus non malum sunt levius. Vertigo quoque sine dubio mala est cum apoplexie epilepsie sit vicina. Item motus corporis et oculorum difficilis mala sunt cum non proficiant. In nullo ergo prodest auster nisi quod tamen humectat ventres. Ceterumque autem facit sola humectatione fieri et calore agit. Bonum autem esset si ventrem humectare proposuisset ut tale diceret. Austrine humectant corpus dicens subiungeret alia causa est intelligi. Quicquid autem agit humectatione fieri et calore

P

contingit adiuvari. Ego autem dico omnes actiones corporis et substantias et membra que extrinseca humectatione solent gravari et corrumpi.

Secundum horas quidem veris et extreme estatis et eorum affines etatibus et bene digerentur et maxime sani sunt. Estate vero et autumpno usque ad aliquid senes. Reliquo vero autumpno et yeme medii etate.

Sunt estiges quod dicit seu estifices non solum in etatibus sed etiam in omnibus tempore seu intemperate complexionis verum est invenies. Omnia enim tempora anni si sint temperata adiuvant et confortant semper corpora et similiter et regiones temperatas non enim suas qualitates mutant sed potius cogunt ut custodiant. cum omne custodiendum suo simili sit faciendum. E contrario sibi contrariis mutentur mutabilia. Pueri igitur et eorum affines in vere quia humidis sunt et calidis cum hec etates sunt meliores eadem quoque ratione in omni tempore temperata regione considerandum est. Veri adiuvit initium estatis intendens iuvamentum meliorari boni tamen esse si sic dixerit. Pueri in vere se habent optime. Infantes vero in estatis initio. Senes sue complexionis frigiditate adiuvantur ab estivo calore. Et sic per iuventute et yeme que sunt complexioni contraria sibi dominante. Similiter in conditione nature corporis. Yems enim bona quibus colera dominatur. estas vero quibus flegma. temperatis vero ver. Regionibus temperatis vero ver temperatum bonum est. Estas autem corporibus frigidis. yems calidis eadem ratione temperata tempora mediocria intellige pertinendo tamen quod ver pueris et non omni etati opportunum id est mediocre esse dicitur autumpnum omnibus enim nec regioni nocivus est [illegible]

Egritudines quidem omnes in omnibus horis fiunt. quedam vero maxime. Sed quedam earum et fiunt et acuuntur.

Si complexiones acute sole egritudinum sunt cause necesse est omnes homines egrotare egritudine tempore. Sed egritudines extrinseca dieta et exercitiis evenire necesse est ut omnibus temporibus homines infirmentur. Sunt tamen tempore infirmationes que sibi simile cum tempus augmentatio sit egritudinis sibi similis. Item diversitates nature adiutrices sunt egritudinum. Frigide enim et humide complexiones non patiuntur calidas et siccas equaliter. De compositis intelligendum est similiter.

Vere siquidem manie et melancolie epilensie. sanguinis fluxus et squinancie coriçe brancus tusses lepre et lichines alfitudines ulcerosi plurimi et pustule et arthetice.

Similiter sic hic dicit quod quod prius dixit. ver est sanissimum et minus mortiferum intelligitur et hic rursus infirmum dicit magis esse aliis temporibus. omnia quoque mania et epilensie et squinancie morbi sunt autumpnales. brancus et corize et tusses yemales. Estivos morbos ipse postmodum tangit et colligentia initium estatis et ver dicens. In estate quedam harum subiectionum veniunt morborum. In vere tamen hec plus nascuntur quam in ceteris temporibus. Sanguinis fluxus lepra lichines. alfi. rubores. ulcerosi plurimi. pustule et arthetice. Sed cum vere sit omnia salubria. unde ypocras commendatur dicit ver esse sanius quam infirmius. cum interiora et inferiora corporum hoc tempore mundificantur et mali humores de membris nobilibus et principalibus ad cutem deducuntur ut et cutis exterior excoriatur et alfi et lichines et pustule nascuntur. Adhuc in aer corpus mundificatur ulcerosis ruboribus pustulis et artheticis. Quorum omnium causa mutatio est humorum de membris nobilibus ad ignobilia. Sed sanguinis fluxus sine dubio habundantiam malorum purgat humorum et aufert morbos de materia illa nascituros. Ver enim si corpus equaliter temperatum humoribus invenerit in suo perfecte custodit in extrinseca parte aliquid sibi infert mali. autumpnus. yemps. estas. faciunt contrarium quibus enim horum cum corpus invenerit mundificatum ex sua tamen parte generat sibi similem morbum. Estas enim colera. yemps flegma. autumpnus melancoliam generat. Ver idem facit in corpore quod exercitia facere insunt que corporibus sunt sana. Si tamen exercitantur flegmate plena vel quolibet alio humore generantur in eis epilensie apoplexie ex eorum exercitatione. Aliquando vene crepantur in pulmone. vel febres nascuntur alie acute. Sed quibus corporis interiora mundificant exercitia malos humores impellunt ad exteriora. hiis pustule generantur in cute et scabies. Unde ypocras. exercitia in non mundificatis corporibus generant pustulas in vere exactis calore corporis circumdante quia humores mali ad cutem egrediuntur dissoluti. non solum exercitia veri in corporibus sunt assimilanda sed et actiones [illegible] semper enim vere de corporibus dissolvuntur dissolutione a medicis vocata occulta que eum mundificet corpus de futuris liberet infirmitatibus.

Estate vero quedam horum et febres continue et causon et terciane plurime. vomitus et diarrie. oculorum et aurium dolores. oris ulcerationes et pudendorum putredines et sudationes.

In estate enim ypocrate testante vernales nascuntur morbi unde initium estatis intellige. sicut enim initium estatis veri assimilatur sic et hic in egritudinibus generandis. Dixit tamen ex hiis et quosdam morbos estati proprios. febres continuas. causon. et tercianas et omnia que de colera sicut dictum est cum enim calor id est humores nature

more stomachi ebullientia. ¶ Dissinterie cum petuit inferiora. obtalmie cum implentur capita. alba quoque preter hec de capitum nascitur plenitudine. que est in eis ad inanita expellunt esse capita et a membris eiciantur in membra. Unde fiunt ulcerationes colli a capitibus descendente reuma. Putredines quoque in vulneribus non sepe in estate nascuntur nisi cum humiditate mutatum aut cum venti currant vel auster sufflat sicque ventum habet estas cum sit accursu sue nature in humiditatem. veniente et sine ventis fuerit non solum in vulneribus putredines fiant sed etiam in omnibus membris sicut ypo. dicit in tertia epidimie particula. Sed tamen si estas in propria humiditate se mutauerit in vulneribus ex propria occasione generant putredinem cum calore et humiditatis. Desudationes in exteriori nascuntur cute que sicut vulnera cutem exasperant exteriorem quorum causa est multus sudor collectus. Unde heleni huiusmodi pustulas absinue vocant desudationes

Autumpno vero et estiuorum multa et febres quartane. et erratice. et splenes. et ydropes. et ptisis. et stranguiria et lienterie. sciatice. et squinancies. et anhelitus et ylei. et epilensie. et manie. et melancolie.

Omnia in autumpno plurima dicit nasci estiua quia chimi dominantes in estate scilicet colera rubea autumpno intrante remanent in corpore. non enim sic cum estas post ver veniat purgantur humores veris in estate sicut in autumpno solet euenire quia autumpnus est opacitas portans humores ab exterioribus ad interiora. Unde ypo. in estate nasci dicit quosdam inuales morbos hic et multa estiuorum omnia testatur et in autumpno. ¶ Verbi gratia quartanas que de colera nascuntur nigra que duobus modis fit aut de adustione colere rubee aut de grossitudine sanguinis. Item febres erraticas in autumpno ex turbatis autumpni complexionibus fiunt. ¶ Et splenes quod contingit in maiori ex habundantia colere nigre. et ydropes propter splenis passiones. Et ptisis in apparatis illis infirmitatibus et hec autem fit per siccitatem et frigiditatem aut humorum corruptionem. ¶ Et stranguirie quia mutationes autumpnales subite sunt et inordinate. aliquando calide aliquando frigide. Unde patiuntur vesice ex humorum acuitate et eorum in hoc tempore corruptione maxime si subito in frigitudinem est mutatus calor quo humores inclusi clauduntur qui in estate subito dissoluuntur et sic ad vesicam reuertuntur. ¶ Lienterie ex ulceribus sed in interiori stomachi et intestinorum superficie aut ex defectione virtutis contentiue. prima fit ex humoribus acutis pungitiuis. Secunda ex nimia mutatione complexionis intestinorum et stomachi. Hec autem in autumpno semper nascuntur. ¶ Et sciaticas propter corruptos humores et illius temporis frigiditates. ¶ Squinancies propter cliuos humores descendentes. Differunt autem squinancies in vere et autumpno nascentes quia vernales flaetica autumpnales sunt colerica. ¶ Anhelitus autem fit ex humoribus motibus et illius temporis frigiditatibus. ¶ Similiter ylei ex constrictionibus fiunt in intestinis. Stomachus enim et intestina maxime patiuntur scilicet cum frigidum et siccum tempus fit. humores enim in estate subtiles sunt et facile se mouentes. In autumpno autem interiora repetentes et in intestina currentes yleon faciunt. ¶ Epilie-

uenirent propter partis adiuuantem morbum propter nimium motum in eodem tempore et subito in contrarium modo calidum modo frigidum non autem magis adiuuat in complexiones epilensie. fiant hee mutationes. ¶ Manie ex subtilitate humorum et colericorum corruptione. ¶ Melancolie ex habundantia colere nigre.

Yeme pleuresis peripleumonie corice branci tusses dolores pectorum laterum et lumborum dolores capitis vertigines apoplexie.

Omnes morbos recitans yemales autumpnalibus subsidentes non declarat omnia dicit multa autumpnalia sed morbos absolute tetigit nascentes in yeme. Ex duabus de causis fecit velut ut intelligentie ex superiori similitudine. uel quia yemales autumpnalibus non autumnant commiscentur. ¶ Sed ratio et experimentum testatur ut initium yemis finis autumpni assimiletur in infirmitatibus. Morbi autem yemis sunt hii proprii. pleuresis. peripleumonie. catarri. branci. tusses. corice. dolores laterum et femorum vertigines. apoplexie. ¶ Pleuresis et peripleumonia ex constrictione fiunt passione. Cum enim omnia membra ex frigiditate aeris possint defendi hec nullatenus ex constrictione sic possunt fieri. Unde tusses fiunt et dolores laterum. Similiter et humores capitum descendentes faciunt dolores capitis femorum et catarrum et ulterius omnia neruosa patiuntur ex capitis passionibus. Apoplexie ex capitis flatica multitudine sui plenitudine.

In etatibus vero talia accidunt. pueris quidem et noviter genitis ulcerationes oris vomitus tusses faringes/ timores/ umbilici inflationes/ vigilie/ aurium humiditates.

Omnes etates plus inuestigauit ypo. quam tempora anni quas in minimas partes diuisit tangens morbos uniuscuiusque etatis. ¶ Ulcerationes oris in pueris fiunt quia instrumentum oris infantium tenera et mollia sunt. unde propter teneritudinem sui lac non possunt pati. lac enim qualitates acutas aquosas habet. unde non est mirandum si ulcerationes oris faciat puerorum. ¶ Vomitus ex gulositate lactis contingit pueris. ¶ Vigilie vero que pueris accidunt non naturales sunt. in consuetudinem contraria semper enim dormiunt. Sed tamen si illis desiciat ex gulositate sua cibaria corrumpuntur quorum fumus ascendens capitum vigilias et timores generant. Ex etiam paruam in etate propter terribilia uidentibus in sompno cum malo dietetice cibo maxime si os stomachi debile sit. ¶ Umbilici inflationes in hac etate non est mirabile ex incisionis vicinitate. ¶ Aurium humiditates aurium dixit non natiuum in palati. hec enim naturaliter maiori contingunt. auricularum humiditates extra cursum nature sunt existentes in fontibus ut ex habundantia flatis capitum earum trudentur. Et bene dicit quia humiditates aurium propter hunc etatem attribuit. tota enim nascentium corpora sunt humidissima et

cerebri propter humiditatem in etate illa; sit humidum in similibus erit humidissimum. Unde et humores illi particulas effluunt.

Cum vero dentes producunt gingivarum pruritus, febres, spasmi, dyarrie, et magis quando producunt caninos dentes. ¶ Et pinguissimis puerorum et duros ventres habentibus.

G. Pruritus gingivas dentes producentium non est mirandum. Febres, spasmus et dyarrie nascuntur in infantibus et dentes emittentibus, ut ait Ypo. testante. ¶ Quorum causa est quia dentes gingivarum perforantes carnes sicut cum spine carni infiguntur pungitive; sed tamen dentes acerbiores spinis faciunt dolores. Spine enim cum penetrant in primis carnem tantum tandem inferunt dolorem; dentes vero per quod acerrimo emergunt. Unde infantes patiuntur febres, dolores vigilias; unde et spasmus sibi sequitur. ¶ Et quia cibaria ab eis non bene digeruntur, nam eis non dum est firma nec fortis in cibis digerendis, unde diarriam necesse est subsequi; quia cibis indigerendis in corporibus permanentibus diarria sequitur. ¶ Pinguissimis puerorum et duros ventres habentibus, quia enim huiusmodi corpora sunt plena humiditatibus et propter constipationem egrediuntur, incidunt in spasmum et huiusmodi genera morborum.

Senioribus vero factis paristhmia, spondilium secundum collum intus impulsiones, asmata, calculositates, lumbrici rotundi, ascarides, acrocordines, satiriasis, scrofule et alie pustule.

G. Ypocras in primis qualitates nascentium infantium nominavit et postea dentes producentium tetigit. Modo vero tertiam etatem tetigit, que iam dentes complevit et vicina est pubescentie, subintulit hac .n. completa que est .xii. annorum vel eo amplius .xiiii. dicturus est et aliqua multa horum contingunt. ¶ Dicit autem parichimiam prioribus evenire, quod nomen tumorem significat inter os et menti quem greci lactam vocant ysmon. Hec autem dicitur via aliquo stricta inter ... posita. Sed autem latini ... vocantur. Greci abusive hoc nomen huic loco ... ¶ Tumor autem iste ... est in pelliculis ... interioribus ... gutturis et oris. Alii in lacertis post pelliculas has positis. Unde necesse est spondiles que sunt secundum collum intus patiantur impulsiones. Sic Ypo. post parichimiam subintulit spondilium secundum collum intus impulsiones. Has enim spondiles cum lacerti trahant tumorem necesse est moveri ... collum. Ypo. autem non ... secundum collum intus. ¶ Oportet ergo inquirimus qualiter hec accidentia non in nascentibus pueris nascentibus, quibus non ... quam huic etati in nascuntur in cerebri humectationibus que cum sit humida necesse est ut humores mittat ad loca inferiora. Sed Ypo. hic ... non hic huiusmodi quia noviter nascentes pueri ... quam hec loca in

... ... digitatis locorum .i. nervorum et lacertorum hec ferre non valentium. ¶ Et membra noviter genitorum tante sunt teneritatis ut extensionem pati nequeunt, ut tenere pellem tumores illi rumpant. Patiuntur hi in etate asmata. ¶ Asma est spissitudo spiritus sive suffocatio, quo motu se moventes patiuntur propter necessitatem spiritus vel flatus recipiendi multos. Cum enim quibus ... minimum moveatur ... flatus ... quem cum recuperare velint necesse est mutare ... ¶ Si autem asma per has causas venit per angustias viarum spiritus que sunt in pulmone et ... Hec autem angustia viarum pulmonis est ex humoribus descendentibus a superioribus, quos humores maxime in noviter genitis ... ¶ Quare ergo Ypo. in illis reticuit ... neglexit ... quam hec eis eveniat ... noviter geniti qui qualitates ... quam asma ... ... acutiore .i. ... in aeris frigiditate mutentur. ¶ ... cibariorum ... angustie dentium ... ... quanto autem magis asma ... magis ... ¶ Calculosi: hic morbus huius etatis est proprius ex eorum gulositatibus, unde crudi humores et multi in corporibus coadunati sunt et ingrossescunt cum urina in vesicis et in materia fit lapidis et tamen cum calor ... ... multus materia illa mollis coagulatur et in petram induratur. ¶ Dehinc quoque crudis humoribus ... multa quantitas remanens non minuitur. In quibus tamen gulositas cum non sit ex defectione virtutis digestive ... ... non efficit quia calor naturalis deest unde materia deficiente et lapis efficiatur. ¶ Lumbrici rotundi et ascarides. Hec autem animalia sese carentia nascuntur ergo de putredine, non sola quia et calor eam augmentat. Bene autem intelligimus in stomachis puerorum et intestinis cibos corrumpi et putrescere, unde horum vermium materia fit. In noviter genitis non tantus calor est unde possint hii concipi. ¶ Sed in ergo huius etatis sunt propria materia et calore unde concipiuntur ... Lumbrici vero sunt subtiles in inferioribus grossis intestinis ... ... multi ... ¶ Ascarides multi et sepius in superioribus intestinis nascuntur et plus in infantibus. Et ... genus qui lati sunt et cucurbitini vocantur ... sunt longiores ut pote ... sibi continuatos. Pueris vero non nisi ... nascentes unde Ypo. ... loco eos reticuit. ¶ Acrocordines, satiriasis, scrofule, pustuleque. Acrocordines et satiriasis sunt morbi quos vulgus verrucas et porros appellat. Scrofule quoque et pustule non indigent expositione quia omnia Ypo. appellavit pustulas et omnia sunt ex humoribus pessimis et multis abundantioribus ad exteriorem cutem corporis propulsis. Scrofe in inguinibus nascuntur et in ascellis atque gutturibus propter illorum teneritudinem in carnibus.

Senioribus et adolescentie accedentibus et horum multa et febres diuturne magis et ex naribus sanguinis fluxus.

G. Pueris autem .xii. annorum sive .xiiii. pubescentibus secundum diversitatem caloris, quia plus calefacientes citius, alii vero pubescunt tardius. Huius inquam pueris horum subauditur predictorum in alia etate morborum multa contingunt propter similitudinem ambarum etatum. ¶ ... et febres magis diuturnas sui caloris cum ... mutantur in qualitates diversas per humectationes

fluas et uirtutis fortitudines. Sanguis fluit quia augmentatur calor et multum ubi locutus quia non multum crescit amplius tanto magis sanguis augetur.

Plurime pueris passiones terminantur hee quidem in .xl. diebus. hee vero in .vii. mensibus. hee vero in .vii. annis. hee vero ad iuuentutem accedunt. Quecumque vero permanent pueris et non soluuntur circa iuuentutem aut feminis circa menstruorum eruptiones ueterascere consueuerunt.

Galienus. [illegible] aliis libris sic iuncta eorum permanent. Sed si dixisset addidisset melius quidem esset. sed ex consuetudine uerborum suorum intelligi potest quia absolute aliquos morbos dicit diuturnos intelligit. In multis enim locis [illegible] morbos acutos diceret eos [illegible] diuturnos [illegible] absolute posuit et incomplete posuit ut si diceret plurime diuturne passiones pueris terminantur hee quidem in .xl. diebus. hee in .vii. mensibus. hee autem in .vii. annis. Quadraginta autem dies sunt morbi diuturni initium. finis uero acutorum morborum [illegible] diuturnis mutatorum. Quecumque passiones huius numerum transeunt per septenarium quidem procedunt neque solum dierum sed et mensium et annorum. Septenarium vero transeuntes per .xiiii. necesse est quod compute .xiiii. enim secundum septenarium est finis. Horum autem mutationes maxime sunt cum pueri iam pubescunt et maxime mulieres cum ad menstrua deueniunt. Quecumque vero non tunc finiuntur necesse est inueterentur.

Adolescentibus uero sanguinis sputa. ptisis. febres acute epilentie et alie egritudines maxime perueniunt.

Galienus. Ypocras multum subtiliauit a prima etate usque ad pubescentem. Ignoro autem quare premisit etatem que est inter pubescentem et perfectam iuuentutem. Sed forsan putauit nos intelligere per anteriorem et subsequentem quales morbi huic etati futuri essent. Hec enim etas illis duabus etatibus in multis [illegible] centur in firmitatibus. Et hinc masculi proprie sanguinem emittere de naribus quemadmodum in pubescentia tetigit. ab ipsis enim sanguis e naribus fluere incipit et finitur cum ad perfectam tetigit iuuentutem uel etatem deueniatur. Unde ypocras hanc etatem reticuit et post pubescentes posuit adolescentes quos dicit pati sputa sanguinis et ptisim et febres acutas epilentias et egritudines alias maxime vero [illegible] quod bene uidetur adiunxisse. Sed tamen neglexit hic de febribus dictare acutis que non minus pubescentibus quam adolescentibus eueniunt. bonum ergo esset si diceret. maxime acuti morbi scilicet febres [illegible] et causon deueniunt huius. hii enim sunt proprii quibus [illegible] dominatur. Ptisis uero et sanguinis fluxus non proprii sunt huic etati accidit ergo deueniunt huius. huius tamen frequentius seniores inquantum minus egrotant quam iuuenes. sicut et de hac re iam diximus cum iuuenes pati multa propter teneritatem diximus non extrinsecis [illegible] defectionibus. Unde et eis succedit frequenter sanguinis fluxus. Vel et de percussionibus aut de saltibus aut de quibusdam talibus obuiationibus siue de uoce siue de nimia frigiditate uel ad [illegible] calefacere siue [illegible] ante iacere. vel de nimia comestione. De fluxu autem sanguinis maior in ptisim. ptisis enim non naturaliter euenit huius iuuenibus. [illegible] ergo consequitur. Epilentie quoque non naturaliter euenire huius uidetur et mirandum quare dixerit euenire iuuenibus cum alibi hunc morbum infirmitatum dixerit proprium esse et per etates crescentes transire. Sed adolescentibus dico euenire per inordinationem diete et tolerantiam fatigationis assidue uel propter famis uigilie caloris et frigoris modum excedentium unde et calore mutato in illas incidunt hii tamen [illegible]. Alii quoque morbi huius subsequuntur multi per consideratione huius rationis. Bonum autem esset si sic hic dixisset. adolescentibus omnes morbi possunt subcedere quos in aliis etatibus diximus sed tamen proprie et causon [illegible] uere.

Ultra uero hanc etatem asmata pleurides peripleumonie litargie frenesis causon dyarrie diuturne colere dissinterie lienterie emorroyde.

Galienus. Iuuentus in quinto septenario finitur unde in pronosticis plurimum inquid fluxus sanguinis huius [illegible] .xxxv. annum sunt etatis. etati uero huic succedenti duo absunt septenarii in qua multum laborant et omnibus assuescunt passionibus tempore famis uigilie calore nimio frigiditati animi et pue comestioni et [illegible] sic et prius fuerunt in iuuenibus. Sed tamen hic plus nocet huic etati quam in iuuentute. Iuuenes enim cum sint fortiores et calentiores et [illegible] pro fortiores. Hii autem [illegible] colere sunt [illegible] unde in maniam incidunt cum autumpno similis sit [illegible] eorum. autumpnus enim cum estate subcedat corpus inuenit plenum colera in estate succensa que cum naturaliter sit frigidus huic etati frigide assimilatur. Sicut quare iuuentute subeunte inueniuntur corpora plena colera in iuuentute incensa. Et mirandum quare huic etati melicoliam non ascripsit. Inueni tamen in quibusdam libris malencolicam infirmitatem huius attribui. Sed nescio quare [illegible] ypocras. hic ascripsit arbitramus quia negligentia [illegible] scriptoris. Multi uero ptisici pereunt in hac etate. Iuuenes enim sanguinem screantes et in ptisim deuenientes in hac etate moriuntur [illegible] cum parum remanet sanguis screatus quia non tantum est quantitas sanguinis quanta est iuuenibus. Asmata uero et pleuresis et peripleumonia [illegible] huic quam iuuentuti quia cum [illegible] labor [illegible] uiuens et corporibus sint debiliores ad hac necesse est incidere infirmitates. Hic autem notandum quosdam morbos in adolescentibus premisit et alibi breuia [illegible] alias egritudines dixit. Similiter frenesis que ex humoribus contingit nascentibus in panniculo cerebri seu dyafragmate. Et causon quoque excolera [illegible] putrefacta et corpore [illegible] motus [illegible] uomitum et digestione et dissinterie non minus adolescentibus quam huic etati innascuntur. Tale uero omnis cole [illegible] fiunt. Dyarrie in hac etate crouiti ores fiunt quam in iuuentute quia horum corpora minus in

digerit nutrimentis quam quelibet alia in etatibus preteritis. Et minus de corporibus huius solet dissolui nec tantum eis est caloris quantum preteritis affuit. Virtus enim contentiua non tantum est in eis defecta quantum in iunioribus ut de eorum corporibus plusquam oporteat dissoluatur. Quia cum diarrie est aut minoratio uirtutis digestiue aut minoratio uirtutis psitendi corpus. aut acumen colere vel rubee intestina pungentis. que omnia in hac etate inueniuntur unde necesse est diarria ut ea sit diuturna. Litargia est febris ex flatis humoribus in cerebro se adunantibus. Hii uero humores in hac etate sunt dominantes quia habundantes senioribus sunt habundantiores non tamen propter eorum frigiditates minus sunt. generantur. hiis autem qui corpora non adeo sunt frigida febrium quoquomodo sunt generatiua huius egritudinis. Cause autem frenesis sunt flatica aut contentiue uirtutis inuicata insto et incelsius aut defecta vel instupefiant inferioris uirtutis. Emorroides sunt huius etatis proprie sicut in nuthe eam est ex . ru. descendentes in posteriores uenas ibique humidat. Quoscumque autem morbos uel accidentia huic etati attingentia tetigit ypocras. Ergo hic posse meo habeo exposita que qui plenius inuestigare uoluerit libros meos legat quorum nomen et utilitatem querens illum librum legat quem de ordine legendi libros meos feci singularem et solum.

Senioribus disnie catarri cum tussi. stranguirie. dissurie. articulorum dolores. nefresis. uertigines. apoplexie. pruritus totius corporis. insompnie uigilie. uentris humiditates. oculorum hebetudo. glaucosis grauitas auditus.

Quandam innuit ypocras. faciunt differentias inter senem et seniorem dominantes cum intellexisse seniores decrepitos esse. Senes uero qui post iuuentutem sunt et seniores antecedunt. Quod et si uerum sit hic ypocras tamen non differentie uidetur autumari cum seniores quos dixerit et in hiis sine suppositione omnis etates se tetigisse debemus debere intelligere. In hac etate in quibus sunt dissnie id est defectiones et spiritus inordinationes que fit ex debilitate spiritualium in senioribus. Catarri cum tussi propter frigiditatem sunt cerebro dominantes ex habundantia flatica quod quia nimium est et grossum et in eorum corporibus et maxime cerebro dominatur descendens in pulmonem facit disniam et catarrum cum tussi. Si in renes facit nefresim et lithiasis. Articulorum dolores sunt propter humores in eos descendentes aut propter instrumentorum uoluntarii motus frigiditates. Vertigines ex fumosis sunt uentositatibus in substantia cerebri commorantibus et eam commouentibus et aliis ex pessimorum humorum fumositatibus caput ascendentibus. Apoplexie huius etatis sunt propter eam hominum cerebrum flatica humiditate sit repletum. Vnde si uulnera in nascuntur propter paruitatem sanguinis numquam sanantur. Et ideo hec etas habet pruritus ex maciam patitur propter constipationem cutis et superfluitatem non expelli. Et uigilie quia uigilant senes et si non quia hec duabus ex causis sunt aut ex eorum siccitate aut ex tristicia quam affert eis senectus quam quia patiuntur sani sunt pur experdit se moribus. Nos autem in libro de amphorismis eorum senum naturalem siccitatem ostendimus et si multi humores flatici ladmagis in eis quibus sunt et humidi naturaliter extimantur huius in corporibus adiunatis multus sompnus sit ex eis. expulsis autem humoribus uigilie sunt subsequentes. Humiditas oculorum et narium palam est esse ex humiditatibus habundantibus circa cerebrum. Que si inuenerint descendentes eos humectant. Hebetudo est egritudo oculorum et grauitas auditus ex defectionibus sunt uirtutum uisus et auditus sensualium. Glaucosis in uisu sensuali ex siccitate ultimate.

Quinta particula.

Pregnantes purgare si conuenit a quarto mense usque ad septimum. minus uero has. minora uero et seniora uetari oportet. Ex huius uerbis ypocras. hic inducitur similitudo. ligamenta fetus in uulua sunt sicut fructuum in arboribus ligamenta. Cum enim in arboribus primum fructus generantur non firmiter ligantur unde si fortis in sufflauerit uentus illico labantur completi ligantur fortius ut a uentorum flatibus non decidant. maturi cadunt tamen nulla re extranea cogente. Itidem et fetus in uulua se habet cum enim prima uulue incidantur ligamenta sunt debilia unde et si casus uel lapsus mulieri contingit siue motus quilibet animalis ut est tristicia timor ira et consimilia. Vel corporalis ut exercicia et inanitio et repletio et similia ligamenta fetus corrumpuntur et abortit. Quare compleatur ex parua occasione labitur. Tempore mediante ligamenta fortiora sunt et duriora unde et mulier fortiores motus patitur sine impedimentis fetus. Hoc ypocras. intelligens dixit pregnantes et cetera. Si purgare conuenit a. iiii. mense usque ad. vii. menses minus uero minora uero et seniora uetari oportet. Non autem omnes pregnantes purgandas dixit si quas conuenit. scilicet si humores sunt instabiles humores enim corpori dominantes si de loco ad locum sunt mobiles et in quolibet membro se figentes natura quae sunt in eis expellendis tamen indiget adiutoriis. Sed si contigerit non omnibus in pregnantibus est inquietum. Vnde ypocras. alibi. Siquis inquid uelit purgare membra apostemata habentia cum aliqua farmacia non purget in initio morbi quia non dum farmacie est conueniens cum non dum maturantur. Si autem detur alicui farmacia. sana in loco debilitat morbo repugnantia. Cum autem ypocras. alicubi farmaciam dicat intelligit que a superioribus uomitum et ab inferioribus solutionem mundificat non

rima quidem est extimus notione
que secundum dissolucionem sic

autem notum est quorundam librorum suorum uerba repetere referuntur in loco dicendo suo.

In farmatiis talia educere a corpore
qualia et sponte uenientia utilia
que uero contraria uenientia quiescere.

Spontanea dicuntur a corpore educi que sine medici iuuamento natura uidetur emittere. Que aliquando fiunt extra naturam corporum egritudinum expellere tantum nociua et mundificare inde corpus. Aliquando furor humorum pungit unde uasa non possunt continere. Si ergo nociua purgant iuuant excessiua. Si autem humorum furore uel quibusdam alia accidentia non iuuant sed potius mala sunt signa. Unde Ypocras actionem nature debere sequi ... [illegible] ... que iuuant si spontanee purgarentur. Quod uidetur ipse superius dicere sic. Et in inicio si qualia oportet fiat et confert et bene ferunt. Hic uero modo intendit agere de purgationibus cum farmacia agendis. De cuius diuersitate tamen innuit sic ... quod medicorum est facere eam artificialiter et corpora infirma mundificare modo ... posse dispositum disputauimus. ... Aliquando farmacia uniuersaliter corpus mundificat cum uomitu superius uel cum secessu inferius. Aliquando unum solum membrum purgat siue caput ... uel pulmonem et pectus cum tussi. Vel sanguis aquosas superfluitates cum urina uel incensione ... et aliis similibus. ... eius non totum corpus equaliter purgatur. ... facere ... omnis purgatio sanguinis ... efficiat sicut emoroidas et menstrua. ... exercitia fricationes et calefactiones. balnea cum aqua calida marina si aqua uitrea sit uel sulphurea seu picea. ... abstinentia. omnia hec ... totum corpus purgant equaliter ... si expurgantur ... superfluitates purgationum ... inuenimus unde et totum corpus equaliter purgare ... omnium uero nominibus et solones que quodammodo faciunt aliud uero ... palam est intelligi. De qualitatibus actionum Ypocras ... tamen ... dicere quam de omnibus aliis. Intentio eius sua in omni purgatione est una ut emittantur superfluitates nocentes corpori ... Que quomodo possunt intelligi ex apparentibus in superficie totius corporis et ex qualitatibus et accidentibus ... temporibus quoque anni. regionibus etatibus aeris ... infirmi natura etate arte sua dieta ... eius tota cutis corporis mutata in citrinitatem fuerit sicut in yctericia est ... [illegible] ... in corpore uero nascuntur pustule ... in quibusdam membris sua ... acutas ... punctiua quoque ... angustia ablatione appetendi siti amaritudinem oris et aliis ... in aliquibus membris ... hec omnia coleram rubeam significant ... competentibus. ... Ypocras intendit cum qualia sponte ueniencia ... purgare ... humores qualitatibus suis corpori nocentes ... eius purgationem ... Secundum ... consuete sententie omnis inuestigatio est ... medici ... ut alias significationes nobis daret quas subintulit leuitatem infirmitatis et facilitatem purgationis quibus ostenditur quod bene purgandum purgauimus in ...

aliquo errauimus. ... de eo ... intelligere et de nigra que si corpus ... cutis in nigredinem mutatur. pustule nigre ... infirmitates de eo ... sicut lepra cancer quartane spleneses varices ... et audacia detractiones et angustia. Mulieribus morbo ... intelligunt de menstruis quod ego monstraui qualiter ... per librum de doloribus mulierum ... eo ... potest intelligi quod si studiose inuestigauerimus non errabimus. Secunda intentio in purgationibus ... erit infirmi et leuitas. Sic de eo ... intelleximus ... et sic de flate intellige. quod si corpus ... color corporis albus ... mentis pigricies ... stupores. dormitiones. oscitationes. capitum grauitates ... hec signa purgationes ... purgatiue ... Et si infirmus post purgationem leuis est et suauis et sollicitus purgationes ualuisse probant. ... ad hec infirmi etas ... anni tempora aer regiones ... dieta. artes ... adiungatur ... ubi hec omnia ... sunt inuestiganda ut qualiter purgatio sit danda per hec certificemur ... autem auctoritatem ... firmant ... manifestant. firmat et leuitas infirmi. Iocunditas ... dolor ... Et ... dolorem ... colicam dolor ... adiuuat.

Si qualia oportet purgari pur
gentur et confert et beneferunt
contraria uero grauiter. Hec etiam sunt manifesta exemplis prioris expositione premissa unde non indigemus ut aliam iterum exponamus. Unde in aliis libris mentem ascripta inuenis ne in ... rei repetere ... morem suum fecisse uideatur.

Purgare quidem estate etc. Colera namque in estate generatur que quoniam ignea est et leuis semper superiora petit. purgare ergo in estate et in autumpno per superiora ne forte adhuc dissipentur membra. Fleuma uero in yeme habundat quod quoniam graue est inferiora petit. purgare ergo in yeme ... in uere ne ... distemperantiam faciat. ... autumpnus accipitur pro estate. ver pro yeme ... in duabus partibus. ... estatis loco ... et yemis ... subiungens. ... ut fiat in uere et autumpno quando graues humiditates ... De estate intellige autumpnum et per yeme ver ... amplius ... Estate et autumpno.

Ante canem et sub cane farmacia

Tertia uero que extra compositionem secundum resolucionem inuentorum

... superiora ... plurimum ... yeme ... inferiora ...

tertia uero extrinsecus in dissolucione

eo illam alibi p[er]tractauim[us]

P

[illegible]

cum nunc in[con]sistunt apel lare aut licet ipsi doctrinam non solum terminum dissolutionem. secundam apertionem ut quidam nominauerunt. alii etiam resolutionem. aut diuisionem. aut quidam alii. aut explicationem. aut expositionem non alii

tiam dare difficile est.

G Quod contingit his tempore calorificato est corporis natura non ualet sufferre potiones uomitiuas et soluentes. plurimi enim in incidunt in febres. uel quia uirtus deficit ex inmiet[ate] calor[is] ... potionibus multo magis debilitatur ... calor extraneus ... ut tollant ... aque calide ... calor ... mag[is] fortis est.

Graciles et facile uomentes purgare superius timentes yeme.

G Macilentos co. tu. dicuntur. si aut facile uomatur sit hoc certius. In yeme humores sunt quieti et coagulati in interioribus corporis. Hic tamen bonum esset si plurimus accidisset. Alii enim macilentos in ueniunt colera nigra dicunt.

Difficile uero uomentes et mediocriter carnosos inferius timentes estatem.

G Si facile uomentes et macilentos ... purgari ... in uere et estate ... sola aut yeme est necesse cauere. Tunc et mediocriter carnosos et difficile uomentes ab inferiori purgari necesse est. Et si indigeant assumptione soli estati attribuendus esset et alia tempora sunt cauenda.

Pthisicos uero timentes ad superiores farmatias. G In pthisicis cauendum est ne aliquo tempore superiores dentur potiones ... in spiritualibus. Pthisici uero hic sunt intelligendi ... aut quia ab dispositi sunt. ... ypo. in pa. epidi. ... plurimi inquid sunt ... natura ... Pthisici pectoribus sunt constricti quibus ... et pulmonem necesse est angustiari et uias suas stringi.

Melancolicos uero inferius uehementius eadem ratione contraria apponentes.

G Oportet quibus colera nigra dominatur ... uentris ... non purgentur. uehementius ... purgatur propter grauitatem et ... que potioni non obedit. Attrahitur propter grauitatem ... propter suam leuitatem purganda ... aut ... ascendit usque ad os stomachi. Intentio uero nostra in utrisque purgandis est ... membra ... Sed tamen ... purganda erit propter nimiam grauitatem suam. Superius enim oportet ... adiuuari. Hic aut ypo. sic intendit ... uehementius ... humor ... et glutinosior. est enim ... humorem ... contraria ... colericis alia ... melancolicis alia calidis alia frigidis

onati ergo sunt quidam erophilon huius modi doctrinam facere que admodum ...

onati sunt eadem que secundum ... et ... philyi. et quidam ... et athemensis achaleus

Nullus tamen ante nos scripsit eam qui ex finis notionem incipit ex qua omnes artes constituit secundum rationem

medicamina conferunt.

Exhibere in ualde acutis si expedit eadem die. Differre enim in talibus malum est. G ... ypocras furiosum ... natura ... membra ... febris augmentum ... humores furiose se mouentes ... acutos ... intelligimus ... prima ebdomada ueniunt.

Quibuscumque torsiones circa umbilicum dolores et lumbos et dolor non solutus neque a farmaciis neque aliter in ydropem siccam perficitur.

G Torsiones aut fiunt ex materia furiosa ... ut non inde exire ualeat ... torsiones ... circa lumbos et umbilicum ... non dissoluitur ... farmacia ... medicamine ... humores ... generantur ydropisis ... ypo. ... timpanias uocant ... tympano ... ydropem ... magnitudinem ... ydropisis ... aeris multum.

Quibus uentres lienteria yeme superius medicari malum est.

G Lienteria est ... qualitatibus ... uirtutis ... ulcera seu pustulas in stomacho uel intestinis ... Hic aut morbus uel ... generatur ... stomacho ... humoribus ... purgari ... yeme. ... intestinis ... uomitu ... nisi quod in stomacho

Hic uero diffinitiuam faciem doctrinam que ... relinquimus ... secundum resolutionem et rationem et dignitatem enim est ... ad comprehensionem totius ... et memoriam ... secundum partem facile ... memorabilia ... dissolutione ... totius artis ... optimum ... quidam ... diffinitiue rebus ... uero ... consistunt

Hic uero secundum partem est ... medicinalis ... in ... mentis

alius a nobis septa est negocens quibus expositor ad tres uel decimas

solo fuit et quia ista inferiora petit quam sunt causa eius morbi
mechius per inferiora purgatur quam per superiora.

Ad elleboros hiis qui non facile purgantur sursum ante bibitionem oportet prehumectare corpus plurimo nutrimento et requie. G. Nam cui elleborum datus est si facile ei non sit

ante temptare omnium cuius rei plus est cum re uomitiua et ciborum

extractiua. Et autem hoc non sunt stiptica facta non elleborum demus

sibi nisi prius corpus preparemus desiccante corpus exercitio

sisit et requies custodit eius humectationes et non dis

soluit eas. Multus uero cibus absolute non humec

tat. Sed ille solus qui omni absolute caret siccitate .i.

acredine uel ponticitate salsedine et amaritudine

et fortassis non est uocandus cibus absolute sed

medicinalis cibus maxime. Solus ergo cibus sine cuiuslibet

rei additamento naturaliter humectat substantia membra

corporis. Requies uero accidentaliter .i. non eo quod humec

tare quia non desiccat humiditatem cum in corpore. Aqua

uero si bibita uel in ea quis balneetur membra corporis solida

non humectantur quod certificabis si libros nostros

de naturalibus uirtutibus legeris et de partibus.

Cum biberit quis elleborum ad motionem quidem corporis ducere. ad somnos uero et inmobilitates minus. Declarat autem nauigatio quoniam motio corpus perturbat.

G. Monstrauit ypo. quare sit necesse cum elleborum

sumentia moueri quies enim corpus in suis qualitatibus

facit manere motus autem mouere et turbare

sicut uidemus in nauigantibus quibus naue agentibus

corpus solo motu mouentur et quanto magis fiet

actio .i. perturbatio si motus et potus simul adiun

antur. Iohicius. Ego nauigationem in qui

busdam libris non inueni sed potius nomen quod dat

fastidium et abhominationem significans ut sit amplius

iste hic sc. Declarat autem abhominatio aut fastidi

um super sequentia motum corporum quod motus necesse est

mouere et turbare uentres.

Cum uolueris magis ducere elleborum moue corpus. Cum uero statuere somnum fac et noli mouere.

G. Motione namque et humores mouentur et corpus

turbatur. Inis autem quies motis requiescendi facultas non

datur elleboro si propriam turbationem subito confortato

purgato foras emittitur. Si enim diu moueret

paullatim humores et carnem desiccando spasmum

inferret et mortem. Moueatur ergo corpus

non sit perturbatione. quasi in magno motu ue

xetur elleborum. motio namque corpus perturbat quod

nauigatio declarat. hoc est quod intendit.

[illegible] Quod duobus fit modis. Aut assuefactione uomitus

ad quod tamen y. non intendit hic. uile enim est et abhomi

natur. Aut ex corporis humectatione et hec melius

que plurimum cum nutrimento et requie efficitur. de

requie palam est. Sicut enim

ed nunc adiferentia [illegible] ad hunc

[illegible] exponentes quod sola capitula [illegible]

[illegible] explicationes de [illegible] dicere

nunc

Elleborus quidem periculosus sanas carnes habentibus. Spasmum enim facit. G. Et sicut est cum motu inci

tatur natura et inquiete mi

nuatur. Fecit ergo purgatione fiat quies et sompnus.

Nemo ergo sanis elleborum dare presumat. dec

et autem hiis quibus humorum distemperantia nimia su

perfluitate factum est ut forti infirmitati fortis

medicina occurrat. Si enim humores superfluos

in eis non inuenerit desiccando spasmum facit.

Non febricitantibus existentibus si fiat fastidium et cordis morsus et tenebrositas et os amaricatum sursum farmaciam indigere significat.

G. Colera namque distemperata sursum uaporans fastidium

facit cum acredo et cordis morsus et os facit amaricatum.

Abstinentia uero cibi est ablatio desiderii. Cordis mor

sus in ore stomachi est intellige quod antiqui hoc membrum cor

semper appellare consueuerunt. Tenebrositas est cum ante

oculos motus cuiusdam corporis uel nimia obscuritas appa

ret quod fit ex malis humoribus et pungitiuis in ore stomachi.

a cerebro enim adhuc locum magnus descendit neruus

unde cum os stomachi patiatur necesse est ut per eum cerebrum

mata patiatur quod naturaliter accidit omnibus humoribus pun

gitiuis. Amaritudo in ore est propria est co. ru. et bene

dixit hiis apparentibus superiori indigere farmacia .i.

uomitu indigere.

Sup diafragma dolores sursum farmacia indigere significat. Quicumque uero inferius [illegible]

G. Hic nobis ypo. ostendit omnem dolorem sup diafragma

indigere purgatione cum farmacia sursum purgantem oportet.

Subtus uero diafragma purgatione inferiori est necesse. unde

et indigere dixit non in omni dolore superiori uel inferiori

farmacia superior uel inferior danda est sed cum hiis

hoc indiguerit. Et ideo que sup diafragmate sunt

superiori indigent purgatione que leuia sunt. Que

uero subtus inferiori indigent quod grauia. Unde

subditur. Que ergo uero in suis uadit et inferius cogunt

ut et omnis inferior aperiatur porta.

Quicumque in farmatiis non sitiunt cum purgantur non quiescat donec sitiant. G. Quia cum farmatiam

accipiunt sitiunt statim. quando

uero non illico sed morantur aliquantulum quod quando exiccat

stomachum uel ipsius corporis uel humorum qui inde debent pur

gari. Excitatum stomachum si calidus sit et siccus uel utrumque.

que autem naturalia sunt accipienti. Aut per potionem

tunc eueniunt. Et etiam potionis si acuta colera et

pungitiua fuit ex humoribus purgationis [illegible]

[illegible]

Right margin: [illegible]

Left margin: [illegible]

42

P

affluunt huiusmodi omnibus sicut urentes potionibus. Si si omnia adsunt non sicut urentes potionibus quia non cathoretis non sitiunt. Si autem nimie purgationes fiunt similiter se sitis.

Non febricitantibus existentibus si fiat strophus vel genuum gravitas et lumborum dolor deorsum farmacia indigere significat.

G. Sicut antea purgationes sursum necessarias monstravit ita et hic inferiores ostendit. Perspicaciter autem intelligentibus ratio una videbitur. Significationes diversantur utrisque vero invenit purgationes que de cognitis locis in quibus membris purgandi contraria quibus talia incommoda fiunt deorsum fiat farmacia quoniam hii humores graviores sunt sub dyafragmate. Considerentur tamen utrum febris adsit quoniam ex febribus hec fieri solent.

Egestiones nigre vel qualis sanguis sponte venientes et cum febre et sine febre pessime sunt. Et quantocumque plures colores fuerint magis malum. Cum farmaco vero melius. Et quantocumque colores plures fuerint non malum.

G. Nigras egestiones dicit secundum antiquos et non ex colera nigra cum necessario habeat acredines vel acetositatem ut si terram decidens ebullitiones eo nigre faciunt attinentes si sunt sicut sanguis vel grossiorum feces que cum in corpore permaneant neque inde exeant mutate putrefiunt et etiam colerum nigram fatiunt. Splen enim cum sanguinis feces ad se trahat et de eis epar mundificet et se inde nutriat sicut in libro de rebus naturalibus ostendimus quod superius in se est stomacho remandat ut cum aliis suis superfluitatibus id expellat. Si autem splen propter contrariis humoribus epar non mundificet cum epar multas de bile teneat quantitates aut si defectum hac non valeat retinere exeunt cum egestione quam nigram dicit ypocras. Qualis sanguis addidit quia quasi sanguinem nigrescentem esse eas ostendit. Quia enim hanc egestionem arbitrati sunt esse nigram et non alia de causa nigrescere nisi quia in intestinis diu sit morata male autumavit. Forsitan enim est modo egestionem esse nigram modo rubeam. Nos autem in quadam pestilentia vidimus multos hanc egestionem habuisse inque tamen plures obiisse quam evasisse. Sed si tamen hec non apparuerit ab initio morbi nec in augmento sive evaserit infirmi. Que autem insolubilibus morbis ab initiis et suis augmentis digestis apparuerint et cause dissolutionum corporibus fuerunt colorem rubicundum vel citrinum et non alium habuerit. Egestiones vero nigre in fine morbi et fecibus sanguinis assimilate nimiam intentionem vel putredinem venarum significant sicut sit in eis in isto indigis

qui in pessimos humores et malos solent mutari. Egestiones ergo nigre cum in morbis appareant in initio morbi non significant bonum, cum magnam passionem epatis portendant. Sed si post statum appareant bonum significant quia naturam invenit humoribus malis prevalere et eos accepisse expellere. Quod tamen ypocras non declaravit sed sibi universaliter dixit. Omnia autem que in prefatis sunt etiam si appareant statim in subsequenti amphorismo subinnuit. Egritudinibus quibuscumque incipientibus si fel nigrum sursum aut deorsum exierit mortale. Forsan nec cum dixit sponte longum tempus vult significare quia hec egestiones tales in toto vel primo tempore morbi fiunt. Si enim in uno solo tempore intellexerit morbi apparentes solum venientes dixisse debuit. Sed quia sponte addidit multum tempus significare voluit. Cum ergo accepta potione nigre egestiones exeunt mitte est laudabile nigras exire. Similiter vero colores egestionum fuit. Verum spontanee malam materiam multam et pessimam et diversam volunt monstrare.

Egritudinibus quibuscumque incipientibus. si fel nigrum aut sursum aut deorsum exierit mortale.

G. Ex amphorismo autem superiori posito monstravi quantum hu. co. ni. vicini differunt a colera quam hic nigram dixit et eas unum fieri dixi secundum quod oportuit et quare in initio morbi malum. In fine vero significent non malum. Modo vero in hoc amphorismo aliquam tibi reddere volo causam necessitatis future expositionis. Et dum in quam morbus est in initio nulla quidem facit secundum cursum nature est purgatio sed potius est accidentalis per qualitates extra naturam in morientes. Forsitan enim est tunc cum natura gravatur magis a morbo neque mere adhuc aliquid digerentem ut secundum suum cursum multum operetur. Sed bona est crisis et laudabilis natura est coctiones precedere post dividere deinde expellere. Sicut ypocras in prima epidimiorum particula. Coctio inquid portendit velocitatem crisis et fiduciam sanitatis. Cruditas autem in digestibilis nature est portendit malum exitum futurum sive non crisis seu doloris vel morbi longitudinis vel mortis morbive reversionis. Hyppo. Si autem post coctionem morbi quosdam malos humores expellat intelligimus mundificationem corporis esse vim et collectam. Aut alii humores mali apparentes post signum coctionis significant bonas et laudabiles purgationes. Si vero cum crisis non. Sed vel quilibet mali humores ante coctionem apparuerint pessima signa sunt cum in initio morbi cogitatio apparere non debuit nec possit inveniri.

Quibuscumque in egritudinibus acutis aut multi temporis aut ab vulneribus aut aliter extenuatis fel nigrum aut qualis sanguis niger exierit sequenti die moriuntur.

G. Intendit in hoc amphorismo quod si coleram predictam

vel egestiones quasi sanguinolenta appareant et intestinorum corpora sint multum attenuata necesse est mori in die altera. nam enim deficit iam in huiusmodi non ualens digerere diuidere seu purgare et hos humores malos maxime cum sit necesse ut illi humores preualeant extrinsecus effluant cum natura non sit talis que eis resistere ualeat. Ergo cum ita sit non consequitur sicut in aliis morbis sic et in hoc morari. Monstrauit autem hoc ypocras in amphorismo precedenti intellexit. Niger inquid niger egestiones qui sanguis est. nigrum sanguinem debere in tertio hoc docuit modum discernendi inter egestiones nigras et coleram nigram. Egestio autem nigra sicut sanguis est a sanguine uero discernitur quia hec est coagulata sanguis uero non est coagulatus. Item egestio nigra differt a colera nigra cum egestio sit coagulata colera uero est que nigra est et lucida sicut acetum pungitiuum et terre iniectum bullat. egestio uero nigra nullum horum habet signum.

Dissinteria si a felle nigro incohauerit seu inceperit mortale.

Maxima dissinteria ex eo est rubea cum humorum acumina excoriet intestina nimio suo acumine quibus ingeritur uulnera. Multi tamen hanc euadunt infirmitatem. Sed si sit ex eo nigra impossibile est quod subsequatur sanitas cum hic morbus a uulneroso cancro non differat. Et quod si cancer nascens in exterioribus duret uel tarde sanetur et cum talis sit locus in quo medicina possit supponi quanto minus in intestinis ubi nulla potest medicina apponi uel applicari. Concedamus autem sub quadam ypothesi quia et medicamina possit apponi cum tamen egestio hec loca transeat nulla ibi poterit remanere medicina.

Sanguis sursum quicumque qualiscumque fuerit malum. Deorsum uero si niger exierit bonum.

In alio amphorismo iam ostendit de egestione nigra. hic uero de hac ubi sanguis qualibet exeat siue de ore siue de parte posteriori. Ubi tamen sursum de ore solum et non de naribus oportet intelligi. Ac si dicat. sanguis de ore exiens malum qualiter exeat siue despumosus siue rubeus uel rubicundus uel purpureus niger subtilis aquosus uel spissus. De posteriori lauda bilis si tamen quamuis multus sit quasi furuus non est bonus oportet ergo paulatim egrediatur ut morando in nigredinem transducitur. Si autem sanguis ad aliquod fluat intestinum oportet arbitrentur esse multum quid enim furuus melius est quam multus qui est furuus. Item tollit autem exierit si uis erit. ab inferiori bonum signum esse et hoc tamen non certum sed abusiue ut prependerimus niger exeuntem bonum signum esse certum et laudabile est. de ore exiens illaudabilis est qualiter exierit. Sed hic nobis obici quod superioribus contrarium erit ut egestio nigra sit bona cum autem nigram malam dixit. Secundum dixit nigrum ipsum est quod sanguinem. dixit in receptus erit nigrum sine receptione omnis uenam que nigre dicitur esse curamentum et est uera. frequentes eam etiam optime curant.

si sanguis exeat ab inferioribus. Suspectus uero ad hunc morbum huius sanguis uero non permittit. Sic ypocras intellexit sanguinem sursum exeuntem qualemcumque malum esse. Deorsum uero bonum. sicut per emorroidas bonus est niger si natura illius corporis multam quantitatem inde habuerit quia si non non oportet nam permitti ad hoc assuescit. Cum utrumque molestum sit si plusquam oporteat uel si minus exeat.

Si a dissinteria habito ut intestinorum carnes egerantur mortale.

Dissinteria excoriatis est intestinis que uulnera si adhuc in initio sunt cum egestionibus quasi pinguedo exit. Sed si moretur et non restringitur cum egestionibus quasi pellicule de superficie intestinorum excoriata egrediuntur et quasi cortices pellis exterioris esse uidentur. Item si adhuc plus dissinteria moretur ypostasis intestinorum egreditur quo intempore uulnera hec non in initio uel in augmento dicuntur esse sed potius iam statu uel completa fore. Cum ergo in dissinteria exeant de intestinis tam magne partes que quasi frustra carnis ualeant dicit ypocras. mortale est. uulnera enim in huius locis huius quantitatis impossibile est carnem creare uel ea loca consolidare.

Quibuscumque in febribus sanguinis fluit multitudo undecumque in refectionibus uentres huius humectantur.

Calor naturalis cum ex sanguine fluxu defecerit non sicut prius oportet cibum digerit nec in sanguinem transducit. et cum sit necesse per corpus non diuidi posse nec ipsum inde nutriri. Unde fuit cum humectandi uentres plusquam oportuerit quo ad naturam suam caliditatem redierit.

Quibuscumque fellee egestiones sunt surditate superueniente quiescunt. Et quibuscumque surditas fellibus egestionibus superuenientibus quiescit.

In hoc loco ypocras surditatem illam que stabilis et insolubilis est non intellexit sed potius eam que in febribus uel in morbis aliis superuenit. Cum colera caput ascendit. Colera enim cum tincturam in instrumentis auditus surditatem facit quam cum natura in egestione emittit surditatem illam tollit.

Quibus in febribus sextis existentibus rigores fiunt difficiles.

Rigores in febribus maxime acutis superuenientes crisim illi consequi oportet. Sed si rigores in die cretica fiunt et signa coctionis appariant crisis illa bona erit. Sed si nec in die cre-

tica neque signum coctionis apparuerit in crisis illa bona fuerit nec completa testante ypo. in prima epidimiarum particula. Oportet itaque humores quibus concoctio inuenitur laudabiles sint digesti. nos autem iam hec diximus in superioribus. Signum coctionis fiduciabiliter sanitatem et crisis uelocitatem ostendit. ¶ Item cum non omni die ueniat dicit in pronosticis. sed in amphorismis in prima epidimiarum particula quod decretorios adiuuantes omnia et experimentis quantum oportebat dici certe terminata criticos. ¶ Coctioni uero peruenientia in libro criticos sunt dierum. Item in libro .y. meru criticos monstrauimus dictam esse crisim sexte diei quia ypo. hec tetigit in febribus sextanis si rigores fuerint discreti. ¶ Dicit autem ypo. intendit aut malam crisim aut incurabilem aut suspectam ad infirmitatem reuertendam uiue morbi diuturnitatem que cum .vi. die cum pessimis accidentibus uenit. hec autem omnia que libris prenotatis sunt dicta et experimentis sunt firmata. Hec autem si autem si omnia repetam timeo ne prolongetur opus necessitate expetente cum iam melius ex plenum libris.

Quibuscumque exacerbationes fiunt uel paroxismi. si qua hora febris dimiserit in crastinum eadem hora accipiat difficile.

Si enim morbi initio aliquem febris inuadit hora tertia diei et post cessans aliqua hora diei altera die in primis accipit in eadem hora qua inuadit .i. hora diei tertia et quocumque diei tempore dimiserit eadem tertia die accipit et quarta die ut numquam mutet suum accessum sed ita diuersatur eius accessio morbi ulterius quam prolongatur magis eo cuius incipere diuersatur quod ypo. in his uerbis suis intellexit. ¶ Alii dicunt eum intellexisse quia si febris primi diei hora tertia incepit et duodecima et in crastinum dimisit .xii. accepit et sic ex ordine ut horas precedentis initium sit sequentis diei discreta qua diuersa si nulla ratione nituntur ut firmare possit experimento. ¶ Intendit autem ypo. discreta esse morbis diuturnitas sic dicunt si tempus accessionis equale fuerit, cotidiane seu tertiane siue quartane discretarum febrium et patiens ultimus moriatur homo. Hec autem omnia experimento possunt firmare. Quia si febris accessio instabilis sit non interpolandi tempus nimium custodit. Sed firma et stabilis tempus minus interpolationis non dimittit tunc ergo eius dissolutio dura est instabilis expectatione est facilis. ¶ Si enim febris fuerit firma et unam interpolationem custodierit necessaria est medicina que moueat et spatium etiam temporis. hec ypocras discreptam intendit.

Laboriosis in febribus circa articulos et circa maxillas maxime apostases fiunt.

Sed de labore dicimus quod et cum fit nimius motus et hic labor certus dicitur. Absolutus est autem labor alius qui non ex tumultu et forti motu et hic non dicitur absolutus sed potius districtus .i. labor spontaneus. laborem ex nimio motu nimius calor in concatenatione membrorum fiens. ¶ Neque admirandum si in his locis apostases creari fiunt quia cum concatenationes plurimum oporteat calefiunt necesse est ut collectiones apostematum fiant. labor uero spontaneus humores in concatenationem contrahit. Sicut et in omni modo solet fieri. cum enim ex nimia et liberaliter in spatio concatenationis in humoribus apparato recipiendis. ¶ In quibus morbis apostemata solent fieri. in morbis et ex labore apostases fiunt plurime et maxime in spontaneo labore. Si labor ille ex nimiis sit humoribus. ¶ Hic autem amphorismus sic dicitur in tertia particula. laboriosis quoquo modo et in febribus apostases et in articulos circa maxillas necesse est nascantur. Quorum causa sunt humores illos ad caput mittentes quos deinde illa caro mollis recipit que est circa maxillas. Si autem hi humores in ascellas uel in inguina descendunt mollis illa caro que ibi est eos suscipit. unde apostemata necesse est fieri.

Quibuscumque resurgentibus ex morbis si aliquid doluit ibi apostases fiunt.

Si fatigatio nimium motum huius hec labor sit dolore protestatur sicut autem dixi cum in tenuisse in hoc quod dixit doluit nimium motum oportet intelligi et in dolorem pati. Ergo autem uidi homines a morbis resurgentes in corporibus suis humoribus nondum modificatis qui fuerunt morbi materia. sed adhuc remanente aliqua in eis quantitate cum quando inquam membra fatigarent mouentes ut inde dolerent apostemata ibidem sunt nata quorum causa labor fuit. dolor uero est signum laboris quia ubi nimius motus uirtute deficiente calor augmentatur dolor quia humores ad ea membra descendunt et sic sunt signa apostematum incipientium. calor uero et defectio in motu materiei cum sint collectionis apostematis. hec ergo ypo. intendit de labore morbum faciente. ¶ Potest etiam intelligi hoc quod dicit fatigatum ut ad utrumque uertatur. sed tamen hic sue intentioni melius competit. Cum autem febris ex labore nominauerit debuit ergo ante utique subsequi si aliquid fatigauit membrum. uerba enim prioris amphorismi priorem sensum dant intelligi ubi dixit laboriosis in febribus et cetera. ¶ Hic uero amphorismus quem modo interpretamur laborem illum tamen dat intelligere quem ex egritudine resurgentes patiuntur. uerba uero subsequentis et alii exponendi laborem ante egritudinem pretendunt. Ratio namque pre fuit initium distemperantie et propter humorum conturbatio. uel in qua ante egritudinem dolor precedit futuram egritudinem nominatur. Ille ergo egritudo confirmatur quoniam quia ad proprium locum ibi superflua cuncta feruntur. Pergratur ergo quis locus magis doluit et ibi magis impendatur cura.

Si uero et prius doluerit aliquid ante egritudinem. illic confirmatur egritudo.

Nulla dubitatio esse uidetur si hic amphorismus superioribus iungatur et omnes tres fiant unus amphorismus siue singuli ad inuicem separentur. Demonstrauimus quod tres sunt unus et quasi singuli singulis pertineant sensibus. ¶ Hic tamen rursus aliquid dictum sumus si infirmus in sua

infirmitate laborem sensit in apostemate in articulis et magis in mascilla. Si vero ex egritudine exiens aliquod membrum fatigauerit aut in infirmitate fatigauit in eo dicimus membro apostema debet esse quia humores semper ad membra fatigata currere solent. Hec omnia ypocras innuit esse intelligenda in morbis suspectis ad apostemata facienda non in quibus crisis cum purgationibus venit. Ego autem prius monstraui quomodo utrique morbi sunt intelligendi quod siquis notare velit libro de crisi sibi sit legendum.

Si a febre habito tumore non existente in faucibus suffocatio repente superuenerit mortale.

Quod a febre habito dixit absolute sic potest intelligi acsi dixerit qui habet febrem et non timuerit aut per febrem singulariter positam unam quandam determinate sicut in epidimiorum facere consueuit ubi in multis locis ita dixit. febris cum unxit. sic. cum accepit. vel febricitauit non absolute qualiter posuit sed cum determinatione tamen forte intelligitur. Potest tamen etiam esse ut sine febris fortitudine suffocatione superueniente repente sit mortale. Sed si nimia sit certius signum est quod infirmus non euadat et mors magis sit certa. In tali enim febre sicut monstraui in libro de corruptione spiritus multum aerem trahi est necesse. suffocatur autem plurimum potest trahere subfocationem, ergo mors certa significatur. Minoratur enim hanelitus in aeris attractu propter quasdam stricturas in instrumentis spiritualibus. Mors enim que non uenit ex angustiis instrumentis spiritualibus ex sola ablatione est spiritus non ex suffocationibus. Aufertur autem spiritus aut ex defectione uirtutis pectus mouentis aut ex nimia frigiditate in fortitudine durante. Suffocatio uero ex angustia magis spiritus est sine dubio. Que autem de plenitudine est spacium inter pectus et pulmonem medii. Aut in spatiositate minus pulmonis. Aut ex apostemate in pulmone vel in canalibus suis. Vel in capite canalium qui guttur uocatur. Aliud autem apostema est in spatio quod est circa guttur id est in faucibus oris. Homerus. cibus inquid et potus per fauces transgredivuntur. hic fauces intellexit ubi guttur et meri uersus os iunguntur. Ypocras quoque hunc eundem locum fauces uocauit cum dixit. tumore non existente in faucibus quo in loco innuit quod locus ille possit bene uideri certissime de gutture non tali fit. Sunt ergo dicta ypocras taliter intelligenda a febre habito suffocatione superueniente subito sine tumore in faucibus mortale est. Antiqui apostemata et tumorem dixerunt esse idem. Intelligunt autem omne apostema triplex esse cum dolore quod a modernis flegmon uocatur quo nomine calor significatur et incensio sine dolore. et cum duricie sclirosis appellatur vel sine dolore. et non durum et tumor siue mollicies nuncupatur. Moderni autem omnem antiquitatem postponentes omnem omnem superfluitatem in sensibilibus membris collectam uocant tumores. Si autem uideris fauces non apostematas et subito suffocatio superueniat passio in solo gutture est intelligenda quia suffocatio autem uenit sic dixit. subita. Sed de gutture uenire dixit. Apostema enim in pulmone non suffocat subito. sed ab initio paulatim augmentatur usque ad statum tarde suffocare dicitur. Fecit enim facit et uulnera pulmonis sanies est. Idem quoque fit cum spatium inter pectus et pulmonem. sanie est repletum que sanies ex rupto apostemate est. unde facit duriciem spiritus sed non suffocationem fortem propter foraminis longitudinem et sui corporis subtilitate; non cum impletur apostemate canalis pulmonis. ergo necesse est ex solo gutture suffocationem subitam uenire ubi uie spiritus sunt anguste que lacertis suis cum pelliculis suis ipsis circumdantibus apostemate superueniente opplentur. Hoc autem apostema quidam medici uocant sclynanciam. Alii siniancia. Alii quinanciam alii squinanciam. Sed apostema fit in lacertis post fauces et sic in lacertis a gutture exeuntibus necesse est ut a gutture dolor sit iste. Hec item ypocras confirmat in pronosticis. Sed fauces inquid dolentes et non tumentes cum angustia et molestia cito suffocant et occidunt. Sed tamen inde amplio non nominat dolor. arbitratus est enim sine suo dicere nos posse intelligere. Aut intellexit esse posse hanc suffocationem sine dolore uenire. Quod uerum esse posse enim est si nimia humiditas flatica ad pelliculas interiores gutturis ueniat et apostema sine dolore faciat et ut lacertorum gutturis aperientium motum auferat unde uie stricte suffocationem cogimur facere. Potest fieri uero sic cum inducatur in lacertis interioribus gutturis et ita incordentur nimiis extensionibus ut uie istius stringantur. Ego autem monstraui in libro de uoce que lex sit ubi lacerti et quomodo claudant et oppilant uiam hanc in corde.

Si a febre habito collum conuertatur ut uix deglutire possit tumore non existente mortale.

Cum tumorem nominaret hic ypocras non dixit loca in quibus non appareat sic superius dicens in faucibus fecerat. dico ergo uel in faucibus eum intellexisse uel nusquam in toto collo apparere neque intrinsecus uel extrinsecus possit uideri. Quod cum infirmus transglutire ualeat necesse est mortale sit. · fiat in Vel de apostemate in lacertis meri uel in suis substantia. Sed enim loca multa nobilia membra sunt adunata. trachea. pellicule. spondiles neruorum ligamenta. Cum ergo apostema neruos et ligamenta membrorum ipsorum attrahat necesse est spondiles incuruentur intus aut in partem unam. Si enim nerui extenduntur et ligamenta de parte altera tunc mouentur spondiles in partem eandem sed de ambabus partibus mouebuntur intus. Quod melius explicatur cum librum ypocras de dislocatione membrorum explanabo in quo dixit torturam spondilium ex motu suo interiorum ex apostematibus et augere suis. Item in eodem. Gibbus retro inquid extensionibus est spondilium interioribus. In sua particula epidimiorum. hanc speciem nominauit squinantie. passio inquid squinantie fit ex spondilibus colli interius se mouentibus inde et locus concauus apparet exterius qui dolet si tangatur. Quorum uerbis in hoc amphorismo omnem torturam debet intelligi dicens si collum conuertatur etc. Sed cum uerba omnem conuersionem spondilium que extra natura sunt significantia. Huic autem torture dolorem in cordam addidit si retineat hic ex collum necesse uideretur dolere ex calido apostemate. Sed forsan ne intendat torturam ex nimia siccitate [illegible] la tamen mortale dixit. tortura enim ei de apostemate [illegible] necesse est mortale esse sicut illa que est de suffocatione quia molestie in suffocatione et in non transglutire [illegible]

eque. nisi cum fortis tortura et non terminatur ex siccitate sua nimia maxime cum febrium fortiter uelme. de hoc dixit. a febre labo[ra]nti nimia siccitas superueniens huic membro ex febribus est que in hac passione signum et cum siti mortis. Signum quod in tortura esse ex siccitate. cum quod mortificat sicut et cetere cause.

Febricitanti si sudores si ceperint boni sunt terciani. quintani. septeni. et noueni. et .xi. et .xiiii. et .xvii. et uigesimi. et uigesimi primi. et uigesimi quarti. et uigesimi septimi. et .xxx. et .xxxiiii. et .xxxvii. et quadragesimi. Hii enim sudores iudicant egritudines. qui uero non ita fiunt dolores significant et longitudinem egritudinis et conuersionem.

Non solum sudores sed etiam multe egestiones et urinarum quantitates. apostemata post auriculas et inarticulis laudabilia fiunt si in diebus creticis apparuerint et si ita dixisset sufficeret. Secundum intendit hec omnia singula crisim ostendere nisi solummodo sudores et dies creticos usque .xl. inuenire. Morbi enim [illegible] terminos transeuntes non crisim cum sudoribus euntes faciunt neque cum egestionibus sed potius cum dissolutionibus paulatim exeuntibus uel cum apostematibus. Experimenta autem testantur quod non omnis dierum numerus creticis diebus est annumerandus sibi attribuendus immo manifestum est de eis quidem nullam esse differentiam in diebus quantum ad crisim. et bonum esset debilibus hominibus si acquiesceret experimentis quia inuestigauerunt eius spatiorum temporis sicut nos fecimus in tractatu criseos ubi ostendimus in omnibus precedentibus ... quicquid pertinet predicis de hiis rebus et [illegible] pericula earum eius. Multe autem sunt diuersitates horum dierum in multis libris cum quis inuenire eos si quis uoluerit. Sed ego secundum ypocratem numeraui sicut sepe inuenitur in epidimia et in pronosticis et in hoc libro quem nunc cum coadunaueris in libro criseos et imitem eos posui. In hoc libro incipit ypocras. a tertio quod iterat quartum in breuibus morbis post subinfert quintum. quod cum crisis non peruenit in quarto necesse est ut appareat in quinto. Ego autem quintum postposui tertio quod ita in omnibus libris inuenio nec in aliquibus libris quartum inueni. Scio tamen quod quartus est inter creticos dies licet ypocras hic pretermisit. Vel forsan qui primus hunc librum scripsit quartum reticuit hac de causa tamen scire quod omnis morbus pacatus cuius crisis sudore portenditur in tertio uel quinto uel plus in quarto est futurus. in quarto enim est rarus quod post nimiam inuestigationem inueni. Est autem secunda causa huius licet ypocras quartum pretermisisse in primo die interpolationis pacati morbi quod exacerbationes et consistentie grauiores debent esse. alio uero in tertio. In tertio enim sine dubio iste morbus est pacatior. Secundum quorum morborum interpolationes in imparibus diebus fuit crisis meliorem facit siue ueloxiorem. in paribus tardiorem. unde si interpolationes morbi in primo impari fortiores sint et morbum constat prolongitudinis mutabitur interpolationum magnitudo in imparem numerum. Hec ego inueni de quarto. Infine huius amphorismi quidam .xxxi. quidam .xxxiiii. ascripserunt ego autem utrumque creticum credo. et .xxxiiii. est certior. .xl. hic pretermisit quod inter creticorum dierum in diuturnis morbis esse ostendit quod per sudorem non iudicatur. Quem enim creticum inuenimus precedentem .xl. qui tamen cum sudore ueniat raro autem sicut .xxxi. .xxxiiii. et .xxxvii.

Frigidi sudores cum acuta febre quidem facti mortem significant. Cum molliori uero longitudinem egritudinis.

Quod hic dixit certum esse constat experimentis. Oportet autem causam inuestigare. Equum enim impossibile esse ut hac calidissimam febrem habente etiam in sudore frigescere. Sed est intelligendum causam calorem febris esse unum frigus sudori emersit. Quasi esset naturalis sudorem calefaceret. Sed cum sudor per cutem exeat quod possibile est ut sit frigida post et sudor esse frigidus intus calescentibus. Nos autem alibi inuenimus [illegible] acutas non esse nisi ex quorumdam humorum putredine in [illegible] clam humores alii in toto corpore putrescunt. Aliquando in quolibet suo uase. Sed tamen utrumque conueniant ut et putredo fit in uasis et calor naturalis membra substantia regens uel iam extinctus sit uel uicinus extinctioni. necesse est ut quod purgans inde egreditur frigidum [illegible] neque contrarium est ut calor febris in suo acumine permaneat et sudor frigescat. unde et mortem significat. Alia materia oportet esse frigida et nimiam corporis dominatam quam neque calor febris neque calor naturalis calefacere potuit. In febre uero molliori possibile est infirmum sanari. Cum et materiam illam frigidam et humidam longo tempore digessit. Febris ergo acuta et signum mortis est et causa. quod corpus dissoluit signum quod humiditatem dominantem frigidissimam ostendit seu portendit quam neque calor naturalis neque accidentalis calefacere potuit. Febris uero non acuta sed potius mitis et quieta dat nature spatia quibus materiam illam digerat neque corpus dissoluit sicut cum acuta non ergo mortem designat.

Et ubi in corpore sudor ibi egritudinem narrat. Hic porro innuit ut si totum corpus morbo aspergatur necesse sit et totum sudore purgetur. sudor enim nichil aliud est quam purgatio nature exterminis superfluitatibus. bona crisis esse comprobatur. Aut cum humiditas morbo cogente a corpore dissoluitur. Ex quo cumque fiat ex solis illis locis est ubi regnat morbus.

Et ubi in corpore calidum aut frigidum illic egritudo. Id est in quo cumque membro calor corporis uel frigus fuerit necesse est ut morbus ibi sit. Significat enim ipsum membrum exisse temperamentum. ubi est morbidum.

Et ubi in toto corpore mutationes fiunt. et si corpus

infrigidatur aut statim calescit a[t] alter ex altero fit significat longitudinem egritudinis.

G Morbus habens diuersam et multã materiã longior est habente unã et quãuis multã. naturã enim in paruo tempore non pot multã et diuersã digerere materiã: multi namque humores diuersam pati equalr talia solent facere signa. fla[uma] quidem et colera nigra infrigidant. Sanguis uero et colera rubea calefaciunt. Deniq; cũ unusquisq; humor per se calorem facit. longa igitur est egritudo qm alter alteri succedit.

Sudor multus ex sopno sine aliq̃ cã manifesta factus sig[nificat] qm plimo cibo utit[ur]. Si uero cibũ nõ accipienti hoc fiat sig[nificat] qm indiget euacuatione. G Quidam medicorum rasẽ[runt] hunc amphorismum. Sudor multus in sopno sine cã manifesta fc̃us. Alii sine aliqua causa. Et etiam si non scribatur tamen intellr. Sudor namq; multus in sopnis aliquando ciborum aliquando uero humorum importunitate fit. Inquirendũ ẽ ergo ab eo cui accidit qualiter et quanta dieta sua sit. Si enim ex cibis fuit facile solui. Si uero ex humoribus euacuẽ. Mõt[us] namq; labor multaq; fatigatio sudorẽ facit. Ergo qm in humoribus uel cibis digerendis laborat natura fit sudor ratio. Inuenimus enim ypo. in multis libris suis huic tenorẽ pretermisisse. arbitrantẽ nos posse intelligere. Jn enim capitulis accidentia que apparent non esse extrinseca sed potius intrinseca. Multus enim sudor dixit quia si multus fit ex defectiõe ẽ uirtutis uel ex raritate corporis. Est enim duobus modis aut enim ex cibo multo ante morbũ assũpto qui cũ ẽ hui[us] materie aut ex cibis in morbo ipso assũptis multitudine q̃ si fuit cum purgatione abstinentia corrigitur.

Sudor multus frigidus uel calidus semper fluens. frigidus maiorẽ. calidus uero minorem egritudinẽ significat.

G Sudor dici creticẽ debũs est am. sed si sudor ẽ in toto tẽpore morbi apparens modo hic dixit. Sudor inquid frigidus maiorẽ egritudinem. calidus uero minorem significat. Cum ambo multos humores significent sit frigidus calidus calidus uerum q[uia] hic minorẽ designat morbũ frigidus uero maiorem. Ma[teria] multa materia et cũ paruo calore ostendit. Ecce uero calidus sudor calorẽ multũ cum pauca materia et ideo minorẽ ostendit infirmitatem.

Febres quecũq; non deficiẽtes tertia die fortiores sũt et periculo se. Quecũq; uero sic defecerit sig[nificat] qm non periclose.

G Febris enim nõ deficiens in natiam quiescere nullum nec egrum cibum sumere permittit. preterea et cum deuenerit in certis diebus in quibus minui deberet fiat fortior et crescit. et eius dubitat periculũ fieri. Que nõ crescunt sed in contrariis sciz si paulatim minuũtur periculose non fiunt. Ypocras hic intendit febres nõ deficientes quarum immundificatione corp[us] nõ sunt interpolationes quo dicũ si quis inuestiget sic se hunc inueniret. febres enim deficientes hĩt interpolationes ut quotquot sunt interpolate et nõ sunt moleste. Nulla febre nõ molestatur nisi illa que corpus mũdificat et si interpolatio sua sit secura & longa & si breuius sit interpolatio sua sic ĩ tertiana est uidelicet ut accessiõ minor .xii. horarum nõ solũ nõ est molesta sed et cito cessat. Si aũt tpra accessionis sue maiora .xii. horis sit satis salubris est et nõ molesta. Secundũ longiora quod inuenit tertiana. Unde dixit. febres mundificantes corpus in accessione sua nõ sunt moleste. Non enim fiunt ex apostematibus in uisceribus nec ex humorum putredibus febres autẽ hui[us] nõ mundificant corpus de se.

Quibuscũq; febres longe hiis pustule aut dolores in articulis fiũt.

G Hoc nõ semper contingit. Causa uero hanc est quia diuturnitate morborum aut ex multitudine materie generantis febrẽ fiunt aut ex grossitudine siue frigiditate sua unde tamẽ fit apostematũ et horum humorum in articulis descendentium et ex hiis dolores fiũt.

Quibuscũq; ex febribus resurgẽtibus aut pustule aut dolores in articulis fiunt. hii amplioribus cibis utũtur. G Hic loquitur de surgentibus ex egritudinibus qui cibũ acceperunt plusquam oporteat. necesse est ut nascantur morbi ex nimia plenitudine sua maxime cum uirtus eorum sit defecta.

Si rigor inciderit febre non deficiente. iam debili existente mortale. G Non dixit inciderint ac si iam ante fuerint. Inciderit enim .q. semel uenerit ut significaret. Si autem dixerit inciderint rigores multotiens euenisse significaretur. Si si semel euenit nõ ẽ cum signũ mortis siue bone crisis quia hec passio fit ex defectiõe uirtutis. Rigor enim in debilibus fuus et intus et extra calorem et uirtutẽ defecisse significat. Et aliud est signũ mortis et aliud sequitur crisis. que et si molesta sit bonũ futurum ostendit. Si autem rigores multos euenerint et febris non deficiat licet uirtus fortis sit non tamẽ laudabile ẽ. Si debilis mortale. Si enim rigor purgatio sequatur et febris non dissoluatur necesse est corpus dissolui duabus ex causis ex defectu uirtutis commotiones rigoris nõ patiente et eius molestationẽ aut ex purgatione uirtutis defectionẽ augmentante. Si rigor sine purgatione fuit nec hec laudabile erit duabus de causis.

hec enim accidens est cum defectio uirtutis uel sig. e. uide deficientis quia rigore consueuit purgo sequi uomitus uel sudoris que cum non sit debilitate uirtutis denuntiat

Excreationes si in febribus non deficientibus liuide uel sanguinee et fetide et fellee omnes male. Egeste uero bene bone. et secundum secessum et secundum urinas. Si uero non aliquid utilium egrediatur per hec loca et hoc malum.

G Secundum quod amplius dicit esse ita debet abreuiasse. Omnes purgationes que ex mala materia sunt et bene purgantes sunt laudabiles. Secundo ypo. intendit taliter. monstrantur enim tria genera purgationis. unum ex ore cum excreatione. Alterum est cum egestione. Tercium cum urina. postquam inuestigauit species purgationis cum excreatione dicens. liuide. sanguinee. fetide et collice. que omnia sunt screationi accidentia. Si enim malam materiam purgant malas qualitates fuisse demonstrant in purgato corpore. Tamen alia purgatio illa est sicut purgatio erugis in putrefacto apostemate que mundum iuuat morbum ultimum cuius cum exiuit. Alia erit purgatio illa sicut sanies rupti apostematis quam sequitur mundificatio laudabilis membri. Signa uero boni esse quod egreditur monstrantia sunt materie maturitatis et corporis accelerantia et subsequens infirmi leuitas. et morbi natura. tempus. quamquam etas et regiones. et infirmi natura. Finis uero huius amphorismi in libro inuenitur duobus modis. Unus taliter sicut hic scriptus est. Si uero non aliquid utilium egrediatur per locos hos malum. Alius liber continet non. Si uero aliquid utilium egrediatur per locos hos malum. melior littera est p.

In non deficientibus febribus si qua que exterius sunt fuerint que uero intus ardeant et sitim habent mortale.

G Oportet inuestigari si hec accidentia possunt esse in febribus non deficientibus. ego enim hec accidentia non uidi nisi esse cognoui nisi in febribus pacientis et estimauis si periculose et pessime sunt sicut in febribus liparius. in aliis enim neque in acutis febribus salubribus neque in ectaniis que caliores sunt aliis. Quod uero uiuit cum dicit non deficientibus nullam differentiam inter has et lipparias esse intellexit. sicut est dicitur. in spondilibus. non solum in spondilibus dicitur. si in spondilibus totis monstrat se intendisse nusquam spondiles nisi in dorso ita et hic si interiora ardeant mortale. in quibusdam febribus tamen. s. non deficientibus. Talium accidentium apostema est cathoclisim de quo dicit flonum. uel erisipilarum que sit cum sanguis trahendi ad membrum uel apostema sit. unde et interdum interiora et cutis frigescunt exteriora sicut ut in initio rigoris in febribus.

In non deficientibus uero febribus si labium aut oculus aut supercilium distorqueatur aut nasus. aut non uideat aut non audiat iam debili existente corpore quodcumque horum fiat prope mors est. G Tortura fit in membris cum extenduntur lacerti uincti ipsi uertentes se ad radices sue originis. Spasmi uero et tethanum patiuntur nerui aut ex causa calida apostematis. aut ex nimie siccitudine siue siccitate que si neruis eueniunt molesta sunt maxime in non deficiente febre et in firmo debilitate. quodcumque enim horum duorum apparent mortis uicinitatem ostendunt maxime si non uideat neque audiat uirtus enim sensualis est defecta.

Ubi in febre non deficiente dispnia superuenerit et desipientia mortale.

G Alia hec accidentia utraque de una sunt causa. 1. cerebri passione unum fit. qualiter sepe in pronosticis dicitur magnus et rarus. Alia autem dispnia est ex passione in quibusdam instrumentis spiritualibus habita quia cum apostema in interiori collateri sit pelliculis uel in pulmone sicut cetere passiones pectoris et pulmonis mutantur sepe. que omnia molesta sunt et periculosa maxime cum febre acuta que cum huius morbis sepe contingit. Quod autem dixit in fe. non deficiente sicut supra assimilatur recte sane. ypo.

In febribus apostema non solutum ad primas crises longitudinem egritudinis significat

G Que in hoc amphorismo dicitur palam esse uidetur in necesse fuit ut diceretur. Sine dubio enim uerum est ut si apostema in prima crisi non deficiat morbi longitudinem portendit. Prima enim crisis notat uidentium future crisis longiorem morbum designat quia nimium morbi materiam significat. Que pre multitudine et ante terminum prorumpit.

Quibuscumque in febribus aut in aliis egritudinibus uoluntarie lacrimantur nichil inconueniens. Quibusque uero non sine uoluntate inconueniens.

G In pronosticis dictum est quod lacrime de oculo fluentes non sunt laudabile signum cum in qua oculi nichil patiuntur neque obtalmiam neque palpebrarum asperitatem et similia. Lacrimarum enim fluxus sine oculis patientibus in exuoluntate in firmi defectum significant contentiue uirtutis. Non autem quod in fi. huius amphorismi prior compositione dixit bene dixit. error enim fuit in primis his scribentis non ypocratis

Quibus in dentibus in febribus limositates fiunt fortiores et diuturniores fiunt febres. G limositatis causa est ui

minus calor quo humiditas flatica desiccatur.

Quibuscumque tusses sicce et modice provocate et in febribus urentibus valde sitientes non sunt. G. Sicce tusses intelliguntur quibus nichil screatur que autem fiunt ex mala complexione in sicci spiritu dominante. at ex guttis asperitate vel ex subtili et parva humiditate. Et quecumque horum fuerit necesse est pulmonis canales humectari. Si autem ex asperitate sola fit oportet ut ex motu tussis pulmo sibi humiditatem attrahat ex vicinis locis unde non valde sitiunt.

In bubonibus omnes febres male exceptis effimeris. G. Omnes febres unius diei ab ypocrate vocantur effimera. que autem veniunt ex apostematibus que in assellis fiunt vel inguinibus aliisque corporis carnibus mollioribus quorum causa est manifesta et cum appareant apostemata non est febris illa nisi propter aliqua viscerum apostemata.

In febricitantibus sudor superveniens non deficiente febre malum. prolongatur enim morbus et humorem plurimum significat. G. Si autem hec amphorismus superiori continuaret ubi sudor multus calidus dicitur et frigidus melius esset. Monstravit tamen hic unum malum fieri. non enim satis est quod morbus non deficiat. sed etiam longitudinem suam minatur cum longitudinis materiam nimiam. secundo monstravit quem cum sit nimia necesse est tempus prolongare. Quod hic cum confirmat.

Spasmo aut tetano habito febris superveniens solvit egritudinem. G. Tetanus est species spasmi in quo tamen quod membrum sit spasmatum non apparet nisi quando ante et retro equaliter extenditur. Unde et propter hoc tetanus extensio dicitur. Spasmus quoque triplex est generaliter. ante. vel retro. vel tetanus .i. utrumque. Causa spasmi sicut dicit ypocras aut plenitudo est nervosi membri aut inanitio sui. Qui spasmus cum acutam febrem sequente exinanitione efficitur. si antecedat necesse est ex plenitudine fiat. Et hunc spasmo si febris supervenerit dissolvitur humiditas calefacta humiditate sua ad quem curandum tale medici intendunt. Qualiscumque sit post febres spasmus mortalis est et pessimus. qui ante non similiter.

A causon habito rigore superveniente solutio. G. Ubi de rigore disputatur in eodem libro dicitur quod rigor autem fit de humoribus colericis velociter se moventibus in membris sensibilibus. Qui qui patiuntur necesse est ut sudore superveniente vel colerico vomitu solvantur quia humores colerici qui materia sunt acute febris exeuntes mundificant corpus. Unde et febris solvitur. Item ypocras cum acute febris venitu est desiccatio in estate que tunc humores sibi trahunt ex colerico genere.

Terciana iudicatur in .vii. periodis longissima. G. Nulla inter causon et tercianam differentia est quantum ad materiam unde generatur. ambe enim nascuntur ex co[lera]. Si tamen causon est cum ipsa co[lera] ... dicitur et augmentatur bulliens intra venas cum sanguine est mixta. Terciana vero cum movetur per corpus. Vera est terciana est cum non per corpus. Vera enim terciana est que suam naturam fuat in qua pura colera ... intemperie ... estivo. regione. et etate in firmis. omne sunt calidis et siccis. Terciana huius necesse est cum rigore interpolari. et cum sudore colerico sive colerico egestione suam accessionem finiri. sive et cum omnibus huius. Quios cum sit exacerbatio sua multo minor est quam totum et interpolatio de duobus diebus et duabus completur noctibus. Vera terciana non plusquam .xii. horis exacerbatur. Unde huius terciana longior in .vii. periodis sit. Quartana enim continua in una die facit tamen interpolata in uno periodo. Unde et iudicatur secundum periodos .vii. ypocras. Hic idem in pronosticis intendit cum quartanam febrem nominat dicens. Iudicium quartane est secundum hanc considerationem. Nos autem precedentes quartane sive terciane crises per periodos iudicamus eas non per dies. Septem autem periodi terciane veniunt in die ab initio .xiii. ubi autem fiunt .vii. .xiiii. expectatur. Quia autem febris acuta die terminatur .xiiii. parva vero .vii. periodis. veniores enim terciane in .vii. periodis terminantur. et sicut possibile est. parvitas. v. vel. iiii. seu. iii. die finiri. Sic et tercianas in eodem numero interpolationis. in vera et .vii. periodos expectat. Ypocras huius terciane autem appellat veram autem absolute terciana sic dicitur. Consuevit et ypocras et omnes antiqui febrem huius huius duobus modis appellare.

Quibuscumque in febribus aures surdescunt sanguis ex naribus fluens aut venter turbatus solvit egritudinem. G. In amphorismo autem ... dixit surditatem ... temptatem esse cum humores collecti ... capud ascendunt qui dissolvuntur cum ventre solvitur ... amphorismo eandem nominavit ... supra ... Sanguis enim ex naribus solvit surditatem in febribus si non in sicci ... patitur. sed ... cessent ... cum purgentur humores generantes ipsam.

Que iudicantur in paribus diebus. discreta et amica conversionis. G. Hunc amphorismum ypocras fuisse ego non possum credere. est enim sicut cum in pronosticis et in isti eodem libro dies creticos per quaternarium munivit et in epydimia multos infirmos quibus crisis in .xiiii. venit. sed solum in .xiiii. sed et in .xx. et xl.

atque .xxx. fiet .xiiii. solet esse crisis et in .xxiiii. et post crisis .iiii. eius ergo hic dicit si imparibus diebus dimissa melius esset si in mediis diebus febris non dimissa scripsit hec sicut in quibusdam libris est inventum.

Quibuscumque in febribus cotidie rigores fiunt cotidie febres soluuntur.

G Rigores fiunt cum colera movetur et per totum corpus effluens in unaquaque interpolatione purgatur unde necesse est ut febres solvantur. hoc ypocras intendit. Ergo si tertiane et quartane sint solute secundum suam interpolationis potius solent reverti in interpolationibus aliis. Si autem febres solvantur quedam tamen qualitates male remanent intra corpus que fuerint causa reversionis ipsius.

Si yctericia supervenerit ante septimum diem malum.

G Yctericia est cum totum corpus perfunditur et maxime in crisim. Alia est accidentalis propter passionem epatis quod triplex patitur ut yctericia generetur. Aut enim durum apostema sustinet aut constipationem. Durum apostema non venit subito cum sit malum diuturnum et longis diebus creatur unde calidum et constipatio potest esse ut veniat subito yctericia autem ante .vii. dies de hiis duobus est quia cum totum non potest fluere per totum corpus se diffundere sed ante .vii. diem. Quod autem dicit ypocras yctericiam ante .vii. malum esse verum est nam et post .vii. veniens bonum esse verum est sed non certum. hoc tamen ypocras dicit in amphorismo subsequenti quia potest esse ut durum apostema vel constipatio post .vii. veniant et per totum corpus secundum crisim non effunditur. Invenitur autem in aliis libris illius esse finis huius amphorismi sic. nisi cum devenerit nimia humiditas exierit quod quandoque advenerit. Dicitur per corpus exierit cum humiditate illa et morbum illum solverit intellexerit. y.

Quibuscumque in febribus .vii. aut .ix. aut .xi. aut .xiiii. die yctericia supervenerit bonum nisi dextrum ypocondrium durum fiat.

G Hic amphorismus superior est iunctus ut si dicat yctericia ante .vii. dies sine dubio malum est. si autem in .vii. sit post bonum nisi dextrum ypocondrium durum fiat. unde epar intelligere pati quod superius dixi. Cum enim sanguis in epate non potest mundificari nisi fel totam amaritudinem sibi contrahat et colere per ipsius eventum traxerit per vias que inter fel et venas sunt epatis constipatione intervenient illis viis ex apostemate sive quibuslibet aliis causis necesse est sanguinem non mundificatum per totum corpus diffundi et yctericiam inde fieri.

In febribus circa ventrem calumnia forte et cordis morsus malum.

G Cum corde audiamus os stomachi intelligimus antiqui enim inter convenientiam plurimum ut dolorem huius loca appellent dolorem cordis. Morsum autem cordis et dolorem unum esse intellexit secundum eos. Galienus dicit cum intellexisse morsum cordis ebullitionem motus cordis qui interpretari sic dicitur. ebullitio motus cordis est motus spiritus qui quasi ventigatio quedam esse videtur. Calumnia vero forte invenitur id est inflatio et cum tumore infra tunicam superiorem ventris. unde hunc fervorem patientes morsum in ore stomachi pati necesse est et cordis morsum hoc esse intelligunt. hec ergo accidentia raro sunt mala. Si autem ex verbis ypocratis morsum cordis spirituum et velocem motum eius intelligere velit et maxime vecticationem hec accidentia sunt mala et in illa infirmitate sunt pessima. quia vite fundamentum igneo calore est calefactum.

In febribus et sompnis timores aut spasmi malum.

G In alio precedenti amphorismo .y. monstravit sompnum nocentem infirmis mortale et ut hoc bene firmaretur ubi inquid desipientiam sompnus sedat bonum. Verbis ex verbis ostendit sompnum malum esse quo desipientia non sedatur sed potius augmentatur et etiam ab eodem efficitur. In hoc autem amphorismo monstravit nocivum cum sompni et timores et spasmum. Spasmi autem loco in aliis libris dolorem invenimus. Multotiens etiam videtur in morbis mortalibus in sompnis timores dolores et spasmi fieri. quia tunc subsequuntur cum mali humores qui materia sunt morbi in sompno caput ascendunt. tunc enim naturam magis movent inter quamquam extrinsecus sic qui post cibum illico dormiunt gravitatem in capite patiuntur. similiter quia sompnum corporibus humore plenis defluunt gravari et patitur eorum cerebrum. Si enim humores illi sint melancolici assunt timores in aliis spasmi fiunt. quia sompnus causa est horum per affluentiam humorum in viscera et cetera membra interiora. Secundum tamen idem sompnus magnus dat iuvamentum in digerendis humoribus unde dormientes post saturitatem non multum patiuntur quidam. si aliis hiis non solum in cerebro humores adunantur secundum ore stomachi cum sunt magis ascendunt sed tamen hii sunt digesti sompnus bonus erit si indigesti malus.

In febribus offensiones spiritus malum spasmum enim significat.

G Oportet enim aerem intelligi hic per spiritum qui est hanelitus sicut in prognosticis continetur. si aer qui est hanelitus maximus sit extrinsecus id est si ad eum offenderit ut mutetur spasmus significatur. Hoc enim non contingit nisi cum lacerti et nervi moventes pectus in eo spasmum. Et si augmentetur et in aliis membris multiplicetur in spasmum incidit infirmus. Motus autem hanelitus est duobus modis. unus in attractu aeris et movetur interius. Alius in emittendo aerem qui movetur exterius. Aer autem aliquando offenditur cum hanelitus trahatur et hoc est quod dicit .y. tractus hanelitus aliquando multiplicatur ut post priorem tractum aer subsequenter illico videatur sine quibuslibet remissionibus. Aliquando in emittendo offenditur sicut idem testatur. Aliquando aer inquid interius offenditur cum exterius egreditur in quibus ambobus unus solus cursus hanelitus ab eodem minuitur. Similiter vero omnis hanelitus offendi sit in quo aer interius sive exterius sive interius

Anni ... si ... xl ... annos non saluantur.

siue inuenerisque offenderit malum est. hic ypocras intendit.

In febribus acutis spasmi et circa uiscera dolores fortes malum.

Fortes namque dolores ex spasmo fiunt. Si ergo spasmus fiat in acutis febribus aut febres desiccasse aut nimium humores exuberasse significat.

Quibus urine grosse globose pauce non sine febribus multitudo ueniens ex his tenuis iuuat. maxime uero talia ueniunt quibus ex principio aut celeriter ypostases fiunt.

Urina est colamentum sanguinis ex epate ueniens ad uesicam. Grosse autem et globose urine ex pingui et glutinosa materia fiunt. unde et pauce sunt quia ex propria densitate prohibentur. Cum autem si multe et tenues fiant iuuat quia materie subtiliatam significat cum iam non sit exeundi impedimentum. maxime uero hec illis eueniunt quibus urine aut statim a principio aut non multum post principium habent ypostasim. grauis enim est materia. Cum urinam grossam dicit non sufficit ypocras sed globosam adiunxit in quo ostendere nobis intendit aut quantitatem sue grossitudinis aut diuersitatem cum frusta in ea appareant diuersa. id est carabice id est globose et confuse. In quibusdam libris loco globose humorosam inueni et in aliis tumosam est inuenire in libris dionisii. Sed ubi cum grossitie suam diuersitatem intenderit nouum quoddam significauerit. Si autem quantitatem grossitiei non magis quam aliam monstrauerit quod ypocras non se intendisse monstrat. nisi tamen paucam urinam et grossam sic postea in subsequentibus cum multitudo ueniens ex his tenuis dixit. Et si urinam paucam et grossam diceret non minus significaret. Multis enim hec urina sine febribus uenit cum non humorum habundantia per renes expulsis. Aliis etenim hec urina est cum febribus. Neque quisquam arbitrari potest quod mutatio huius urine in febribus ad contrarium sit laudabilis. mutatio enim urinarum in febribus plurimum de tenuitate in spissitudinem fit cum morbus accedit ad declinationem. Adiungit ergo ypocras hec indicauit nisi ut quod uerum erat nobis ostenderet. Aliis enim in initio morbi siue parum post initium urina pauca et grossa est cum febribus infirmado. quod cum sit non sic alia urina bonum signum erit. Et sic interim urinam a principio morbi ante digestionem humorum et ypostasis appareat non est laudabile sicut et urina grossa parua in quantitate et non enim transire per renes poterat. Et cum mali humores plurimum purgantur si quod remanet digestum necesse est ut urina subtilis egrediatur. Hec autem planius quod ab ypocras dicitur quod tenuem dixit absolute urinam. naturalis non absoluta est tenuis in grossa sed inter utrumque mediocris id est grossior subtili aquosa. subtilior grossa . . . necesse est ut sit multa quia cum plurima confusione prius non potest exire propter opilationes. ... oportuit enim gen-

Quibus urine in febribus conturbate et conuerse uelud subiugalium his capitis dolores aut adsunt aut aderunt.

Hanc quidam cum superiori amphorismo continuant dicentes. Quibus urine sunt conturbate et conuerse uelud subiugalium dolores in capite aut adsunt aut aderunt hoc quod dixit conuerse contrarium superiori putant esse posuisse id est tenuem. Alii uero conuerse intendunt turbulentam. Sed quidam priores subtilem urinam capitis dolores significare putant fallitur cum supra dolores capitis turbulenta urina soleat antecedere ut dixit ypocras. Sed urinam hanc turbulentam debere uoluit intelligi cum uelut subiugalium intulit. Tales enim urinas aut humorum conturbatio aut ciborum indigestio reddit. quorum fumositas ad caput ascendens dolorem facit. Et fit cum calor in grossam materiam incipiat operari. ... in quibusdam corporibus operatur uentos generans et ... sicut in ... et ... in ... Quedam uero his urinarum turbulentie diu existunt. quedam. s. ypostasim grossam uelociter faciunt. quod cum fiat uelocitatem cessantis morbi significat. Que uero ypostasim non faciunt et turbulentie existunt si uirtus sit fortis longum morbum significant. si debilis mortem. Sed hic amplius non attinent nos tamen subdimus quod cum aduenient quod adhuc explanandum attinet hic est. Si urina in qua est turbulenta necesse est ut aut dolores capitis adsint uel futuri sint aut iam effluxerint sic ypocras dixit grosse uentositates cum calore cito ascendunt caput. Non tamen necesse est in omni dolore capitis hanc urinam esse. Alius est dolor capitis ex solo calore factus uel ex ... in capite uel in stomacho. et alius ex nimia humiditate caput inhabitante. quia ex constipatione. alius ex grossa capitis uentositate. horum nullum necesse est turbare urinam.

Quibus in .vii. termino futuro his nubem habet quarta die urina rubeam. alia secundum rationem sic iudicatur.

Plurimi huius libri interpretes. et in hac arte ignorantes sic in multis locis ita et in hoc amphorismo sunt decepti quod arbitrati sunt alia ... dixisse ut ostenderet significationes de sompno et uigiliis. hanelitu. uomitu et similibus aliis in prognosticis monstratis quod si ... oportet appareat crisim in .vii. die futuram significat. Quos ego dico ignorasse prognosticorum fundamentum. cum infirmi uigilando plurimum angustiantur et febris augmentatur hanelitus mutatur cum ad crisim appropinquat. Non ergo necesse est ex his significationibus iunctis ... liberatos. his accidentibus. Intendit ... alia secundum rationem dixit multas alias significationes sepius apparentes his quas ignorasse eius libri ... interpretantes ... adinuenit ... ypocras ... intellectu. Quarta enim dies sicut ypocras ... qualis futura sit dies .vii. Omnes ergo future significationes-

coctione portendentes et in ipsa apparentes crisim significant in .vii. futuram unde non solum rubea nebula in .vii. crisim significat sed alba. Hec enim certior et dignior est magis quam nebula sit media et suspensa uicta quoque et equalis. Si autem morbus peracutus sit sola mutatio coloris uel liquoris ad futuram crisim in .vii. sufficit. Ubi gratia: urina tenuis si ingrossetur in quarta grossitie moderata. Vel urina si citrine uel pomi citrini in hiis morbis breuibus nate ut crisis die .vii. ueniat. Y. autem unam tantum nominauit significationem .i. rubeam nebulam propter nos significationes que ostendentes per has crisim futuram sint tales quales per hanc. Hec que signa in die quarta nominatim uenit sunt apparentia sicut urina et excretiones sputi. Hec enim semper significant crisim futuram sed tamen non semper laudabilem. Jn hoc amphorismo rubeam solam nominauit quia raro apparet et est singularis. Alba enim sepius apparet et in rigore certissima est. Si autem y. tale quid reticuisset nulla in ea causa esset ubi crederetur nullus enim color et si sallit morbi signis longiorem tamen esse demonstrat solum. Urina. y. in pronosticis urina in quod sit rubea et ypostasis sit alternis. significant morbum potentem longiorem sed saluberrimum omnium signorum. Si rubeam nebulam quam apparentem in .iiii. crisim futuram in .vii. dixit significare .y. sig. in aliquo non est aliam futuram crisim siue non futuram portendit in subsequenti ebdomada. Hanc autem inuestigari faciendum est infirmus. n. huius rubee augmentum non tale et tamen certum. Si in quarta alia appareat quam significat sequentiam apparens dat iudicium nec cum morbi motus sit uelocissimus. Si hac ei nebula in quarta uisa tantum iam tempus precedit quare usque ad .vii. transferatur erat. Hec .y. apparente rubea in .iiii. possibile est crisim uenire in .vii. sed si rubea apparuit in post que tres dies sufficiunt sibi ad faciendam crisim natura est quod plus temporis sibi dare. Si igitur hec rubea appareat etiam quid boni significet. Vidi enim non multotiens hec signa apparere ut in quarta ut ibi apparuit aliquando uii. deueniret crisis in .xiiii. et ubi in .xi. crisis in .xvii. Et ite in quibus urine limpide albe male maxime si in freneticis appareat .xi. crisis in .xx. Urine hec multam longitudinem significant decoctionis morbus de sola sit colera natura sit urinam apparere colericam. Econtraria aquosa et limpida si appareat multam longinquitatem coctionis significat et motum colere sursum portendit ad caput ascendere. Cum urina est sola limpida uel solum alba sed solum tenuis et tamen colores colerici in ipsa appareant. Sed cum aquosa et limpida sit in ultimitate est cruditatis. Quod autem maxime dixit in freneticis in eis plenum apparere intendit nec ita est sicut alii intelligunt. q. omnis frenesis hac uideri sit nociuum. Hoc. nature arbitrans non signa infirmorum intellexerit quod oportet. Inuenitur uero in aliis libris hunc amphorismum talem scriptum. Quibus urine limpide autem albe male. Et in freneticis apparent maxime in ea delirationes in quibus diuisus sensus unus et idem oritur

Quibus ypocondria suspensa subrugientia lumbi dolore superueniente uentres hiis humectantur sine uentositates erumpant aut urine multitudo superueniat in febribus non hec sunt.

Glosa. y. ypocondria suspensa dicit tumida esse intendit. Quod multis fit ex causis. Primum cruentositate grossa et inflatiua et hic locus de quo fit. Aut duobus modis fit uel in concauitate fit inflatio et amplius fit locus non cito dissolubilis. Vel de alia causa accidit tali modo quod dixit .y. hic fecit .i. subrugientia. Pars enim non sic habuit sed sub ypocondria ... uentrem alterum omnium intra habito rugitum que quasi uox est illius uentositatis cum magna nec multa sit. Hec autem uentositas tendit ad inferiora fuit dolorosa. Aliquando quoque cadere has descendit ad inferiora inueniens quo suo foramine cogitur has exire quo uero dixit cum dixit necesse est uentres hiis humectentur non festinanter aduenas humiditates et tunc parum creant uentositates. Aliqui et utrumque fecit aduenas et uentositates et humiditates ...denique aduenticias. Quod in febribus dixit hoc sic consuetudo fuit antiquorum cum dicerent ille febricitauit uel febre fuit febres in sine calore apostematis et sine uulneribus et passionibus alicuius membri accidentibus. Quia enim febricitauit extra apostemate lateris siue peripleumonie seu cuiuslibet membri consueuerunt dicere pleuresim peripleumoniam splenem et sic eos laborare inquit. Aut hic in febribus duobus modis. Aut quia hec accidentia dicta in febribus sunt que non sunt causa apostematis. Aut in hec membra ueniunt non uentositatem nec urinam facientia nec solum. Quod uero causa est quia ruginositas ueniens non secundum cursum nature est sed secundum morbum.

Quibus est spes ad articulos ypostasim conuerti eruet ab ypostasi. Urina crassa et alba facta ueluti in laboriosis febribus in quartanis quibusdam incipit fieri. Si uero ex naribus sanguis fluat et ualde celeriter soluitur.

Glosa. Dixit autem in laboriosis febribus uenire ad morbum et etiam tunc in morbo laborioso sit circa illud membrum et hiis quibus morbus prolongatur quod fit ex multis crosis. Si autem hec confortetur ad mundificandum cum urina corpus ab apostemate cauendum in purgationibus quod antea ad uesicam egrediuntur illius materie iniquitatum purgationibus que futura ad articulos fuerat et apostema generant et febres laboriosas ad similitudinem horum subintulit per quas alia dicitur intelligi. Jn prima uero notitia fecit maiores in urine uias currere. Hec enim febris laboriosa sola uelox generat apostemata non longum expectare tempus sicut quelibet febris alia. Aliqui

apostemata in huiusmodi febribus post auriculas nascuntur sicut et in diuturnis febribus preterea quod et humores descendunt ad inferiora ubi generatum est apostema. Si calor sit multus necesse est ut materia ascendat superius unde apostemata post auriculas gignuntur vel sanguis fluit e naribus. Quo quasi apostemata velocius quando urina soluatur necesse est ut hec moueat cum pateat hec omnibus. viii. v. Si vero sanguis fluat e naribus et valde celeriter soluitur urina vero tempore soluitur longius. ¶ Quod dicit in quartanis .i. die. ad similitudinem addidit .i. die mutua. Quamuis secundum hanc eandem diem intelligi noluerit.

Si sanguinem aut pus minxerit quis renum aut vesice ulcerationem significat. ¶ Cum ulcera in renibus vel vesica ex hoc loco vel vena sit non parua materia cum corrosione a necesse est sequatur sola sanguinis minctura. Alii ulcera sunt in urinis unde et mingitur sanies et sanguis. Hec autem vie sunt inter renes et vesicam possunt enim vulnera esse in renibus et in vesica. possumus autem intelligere aut sanguinis tinctura. aliud enim intendisse. non enim idem est dicere sanguinem minxerit et sanguinem mingunt. aliquando enim erumpitur apostema circa urine iter et tunc mingitur duobus diebus siue tribus sanguis et sanies cum mixtis sicut [illegible] esse in vesica vel renibus. Potest autem intelligi locus in vulnera sit et dolore et ceteris cum urina quam dicam postea intendimus in vias urine sicut in renibus et vesica et vulnera esse.

Quibus in urina crassa quasi frustra vel sicut pili sunt de renibus exeunt. ¶ Frustra carnium intelligimus esse de substantia renum dissolui impossibile est. Ex liquido dixerit urinam tenuem nescit nec de substantia vesice fuerit sicut quidam arbitrantur. Si enim inde dissoluitur squame assimilatur. Sicut post .v. est dicturus quod talis sicut et ego multotiens uidi. Multi medici hanc passionem uocant pilorum generationem quod in urina habent non sunt quasi pili et in parte albi esse uidentur. Ego experimento longiores quam credi possit minxisse pilos .i. quasi ut diceretur unius brachii. Causa autem fuit quoniam qui hanc urinam habent per totum annum fabas fractas et multas caseum recentem comederet et sicut alium sic uidi causa grossitudinis dixerit sic urinari. Huiusmodi enim humores grossi in renibus per caliditatem intensam et exsiccati generant pilos huiusmodi. ¶ Curatio huius morbi testatur rem esse sic. Si enim pisti sunt non nisi cum medicina subtiliante dissoluente et incidente curati sunt et cum dieta humectatiua. Si autem in renibus vel in vesica adsunt vulnera adeo meruerit ut quasi pili dissoluantur de grossitudine corporis non humectet sed potius necessaria medicamina. Mirandum est .y. talis hec notasse patientem et cum determinasset et non paucos usque ad presens tempus ignorasse locum. et declarauit cum de renibus exire in quorum sicut [illegible]

significare dixerit velut siquis petram minget et exire de renibus diceremus non tamen se renum scilicet causam in renibus intelligeremus. Frustra vero carnium partes sunt renum inde dissoluta. quia vulnerum pili non sunt si curantur in re[n]ibus sicut et lapides. hic quoque amphorismus sic male in quibusdam libris inuenitur habentibus in urina sicut pilos carnis frustra de renibus habere significat nullam differentiam fecit inter pilos et frustra. carnis cum sine pili non assimilantur carni. Ego autem in renibus numquam uidi hec patientibus inter in febribus uidi quasi frustra carnis egredientes in urina. Similiter in qua in urina assimilatur quod de grosso sanguine et calore renum seu epatis generatio. Frustra autem in urina carnis sana sicut uidi. Potest ergo urina crassa intelligi urina vel que crassa est quantum ad tenuem. crasse et tenues urine cum sit contrarie in multitudine esse sunt intelligende abusiue tamen media non habentes extremorum. Alii possibile est esse connocata ut potest si comparemus aliquam urinam ad crassam vocamus tenuem et e contra ad tenuem grossam esse. ergo talis est .y. dicit contingent hic erit amphorismus in urina sua et non tenui pua frustra carnis ut sic pilos de renibus exire significatur. Et si urina sit tenuis passiones exire inueniis quod fere tangitur in amphorismo [illegible]

Quibus in urina pingui existente furfurea mingentibus vesica scabiatur. ¶ Urina tenuis existens equalis crassitudine et uenarum longis. non tenuis non crassa mediocris quasi pinguem [illegible]. Si autem magis cum urina erit in renibus vel in vesica pinguiorem esse significat sic hic dicit .y. [illegible] urina pingui existente furfurea cum hoc non sit de vena dolitur esse de uena quamuis et de renibus dicendum esse [illegible] [illegible] uena [illegible] temperamentum urine. ¶ [illegible] est de uena sicut de vesica et sanguinem et sanies que fit ex calore ultimo que sanguis est grossus fit plus sicut in [illegible] maxime sicut [illegible] fit tunc quod mingitur humore uocat medici. Et sicut in scabie excoriatur cutis superficies totius urine assimilatur. ¶ [illegible] in modum [illegible] interius si enim uena uel vesica scabiat necesse est ut exeat cum urina corteces quasi furfurea. Potest ergo in urina [illegible] intelligi ueniente. Si enim urina est tenuis passio est inuenienda. si non tenuis [illegible] [illegible].

Quicumque sanguinem mingunt sponte his de renibus vene ruptionem significat. ¶ Que sponte dixit .i. sine causa uel exteriori manifesta vel subita sine precedentibus agentibus potest intelligi sic cum in dolore vel vulnera in vesica curari impossibile est cum uena separari per multitudinem sanguinis sicut solet in renibus ea de causa fieri. nam enim sanguis in vene [illegible] uenis sic in renibus perpenditur co-

lari ner ad eam sanguis profluit n̄ quasi ad eā
nutriendā sufficiat. Vene autem cum rupte sūt
sanguis s̄ius subtilis effluit. cū aūt perforant
si tū sanguis emittatur s; sic sudor paulatim
stillans egreditur. et urina quasi sanguis ē
commixta. Alii tū sanguis de uesica uenis et cor
poris. S; antecedēt signa que uesica uulnerata
dolor cū e sanies in locis suis et alii frustra
de uesica sana. Boñ est g° p sp̄tre intelligi su
bita s; non satis manifesta cā. Alii ā de renibus
sū exteriori causa multus sanguis egreditur
cū uene uicie purgent. uel ē sanguis sn eo au
gmentatur. uel eximio saltu cursu quoq; & per
|| cussionibz.

Si sanguinē min
gunt & trūbos et stranguriā
habent & dolor incidit in pectin
em et sub uētre & pytoneon ē
ca uesicam dolorem significat.

G Finis hu⁹ amphi inueni scriptus duobz
modis. Alij aūt dolorē alij enim passionē
scribūt. S; nulla hoz uerboz est ocā. sn a
ho enim error circa uesicam oy. dicat ītsli
passionē solū ēē in uesica. S; passio uel oī
instrūo urie est comixta. i. uesce renibz uiis.
Urina que inē renes et uesicam dec̄ sī ēē. Bo
num g° est exuerbis suis intelligi circa ue
sicā non solum in uesica sed & in ceteris urie
instrumentis. Quod si sic intelligatur pla
nior erit ille amphis. non ei dixit uesicam
ulcerationem sed in uesica.

Si sanguinem aut pus min
gunt et squamas et dolor gra
uis sit uesice ulceratione sigt.

G Sanguis & sanies commixta in omnibus
instris urie significat ēē uulnera. s; fetor p
uesice morbum magis squame a in uenitur.
aūt in plibz libris mingunt saniem et san
guinem. et in pluribz uel saniē uel sang
uinem quoz quamq; sit ulceratione post
endit. Prior tū intentio utriusq; ēē testā
uel semel sanguinē uel semel saniem.

Quibz in uirga urinali nasc
untur pustule. facta sanie et
erupta solutio. G Iste amphis exim
mia breuitate uidet
ēē superfluus michi enim dubium quin apo
stemate urinali nato & eo saniōso & erup
to fiat morbi solō. Sed in... stigmus pspic
acter urie ēē inuenit pustulas h eis sp̄
sequatur stranguria quibus solutis et stra
guria cessabit. ¶ Et ego oblitus rei cura
unde forsan sophista me reprehendit. Si

forte. y. uoluit nō si sanie fcā & erupta str
anguiriam non solui. Aliqn̄ enim in pustulis
hus natis nō tū sanies sit sed enim cap̄ s; pus
tula pse deficit. ¶ Sed. y. utrūq; intendens
hunc subiunxit quasi planiorem.

Urina noctu multū micta
mochiam secessum significat.

G Ducitur pur urinā qd' p secessum exire de
buerat nulli dubiū qn̄ humiditas in uentre
multa inueniās effluat digōni deficiat et
minuit q cū sit. qz cum erit cum fece di
gestio s liquidior et maior sit et urinam
palam est minorari. ¶ Hec autem innuit
ut monstret qualis et siccitas et effluentia
uentris medicantur scdm qd expedit. Cum ergo
uenter liquidior est s; q oportet potius minu
atur et ad uesicam deriuetur. Si aūt sit sicci
or potius maioretur et quātum possibil⁹ nec in
uenas eat prohibeatur. Quinta particula.

Spasmus ex ell
eboro mortale.

G Consuetudo anti
quoz fuit cū dicēt el
leboz absolute intelli
ge album. qd inguine
q bibit et spasmo p
gato mor̄ sup uen
erit sic et alie potiones que ebibite sunt illico
suffocantes. Videtur g° tñ cum moueantur
angustietur & uomitu uniuersaliter nerui patitur
et p eum os sto¹. nāe est ut patiatur. ¶ Vi
dimus multotiēs patientes in ore stomachi
maximū dolorē qui tū nō elleboz biberūt. et
dolore aūt illo spasmus superuenit sic uidimus
in quodam iuuene eruginē eris uomente.
Certus enim h erugo eris uocatur. Certius ei
h erugo eris uocatur quā uomēre fuit e er
ugo in colore humori inoi quantitate. quia erugi
ne euomita spasmus subsecutus est. erugi
ne uō purgata cessauit febris & a spasmo sta
tim euasit. ¶ Possibile est ergo sicut dixi
ut bibentes elleborū album spasmum patiantur
p colligantiam quā sto¹ et nerui ... in doloribus.
Alii. n. p nimiā inanitionē spasmū fiet patientes
p elleboz. sicut accidit uomentibz et hirtabz sol
utionē nimiam in suis corporibz quedā membra
a magis laterti spasmantur. ex plenitudine q
spasmū induit ēē curabilem. Sed de manati
one & exsiccationibz neruoz spasmus est in
curabil. Alii spasm⁹ est ex colligantia p dolo
rem quē neglexisse non debemus estimare
cum ei prius dixit spasmū ex inanitione & ple
nitudine sic illum ... ex colligantia in do
lore intellexit. ¶ Aliqn̄ etiā singultus fit
p dolorē & punctiuam in orifi ... stomachi ul'
meri. Hec aūt genus spasmi ex elleboro solū
nāa nec tū. y. nouauit s; spasm intelligere huic
spasmū esse ex inanitione quia omnis res pun
gitiua est desiccatiua. ¶ Hec sunt genera spas

mor᷑ ex ellebo͛ro uenientiū nec ē aliquis cura
bil' nisi q cū dolore et punctura ꝓp motū mo
uendi nouiter. q ei est de siccitate in curabil'
bene go. y. dixit eum mortale posuit. Aliquā
n. spasmi ad curandū dixit immis incurabilis.

IN uulnere spasmus superueniens mortale.

G Sicut aū spasmū de ellebo͛ro
mortale dixit ꝑiculosū eē intendit
plimos tn in mgri sic r hunc superuenientem ex
uulnere testatur mortale eē. Sed tn qcuq;
superuenerit nō nccē est inde mori et nō omīs
intendit et in plib; locis significare morte et
mortale dixit et tn nō omīs moriuntur. Sed
plimi spasmi ex uulnere uenientes causa mi
nore superueniēs. Et apostemata que fiūt
in neruosis membris sic sp est uideri spasmū
primo loco apostāti uel tumori uicini locus
deīn accuitate passio usq; ad initiū r fundamē
tum neruor̄ peruenit r post patit totū corpus.

Sanguine multo fluente spasmus inanitio aut singultus malum.

inanitio

G Non est inutiliū idem h' intendisse qd r supi'
consueuit enī multis locis dixit mortale et mortē
significare. sed tn inequalit. Vn h' mortale non
sit supiori si mi' mortale. h' aut spasmus qui de
multo sanguinis est fluxu iunus ē de superiorib;
ꝙ oī eī' inanitio esse plat.

Spasmus et singultus post nimiam inanitionem malum.

G Quod aut dixit ellebo͛rum bibentes pati
uniuntur h' repetit nō solū ex ellebo͛ro spasmū esse
dele intelligi sed ex oī etiam purgatione adulti
mū adducente. Hec tn mi' ꝑiculosum ē hoc ex
inanitione q' q ex solo ellebo͛ro di' rens est eu
enire sed etiam ꝑiculosius est. q' est exinani
tione quā q ex solo ellebo͛ro dicens singultus
quē oī stomachi et neru fiat memoriā; al' || patiuntū.

SI inebriatus quis subito obmutescat repente spasmo innato moritur. Si non febris acceperit aut ad horam ueniens scdm quā crapule soluit.

G Huiusmodi spasmus
est de neruor̄ plenitudi
nibus. Vinū enī generalit' implet neruos q'
cū est. Omē enī calidū cito p'foliat corp' marie
si uinū nō sit grossum. Vnde uini qui multū ebi
bunt r calidum et cito corpus pforatim et ner
uos implens cito facit spasmum. Si tn aliqui
bonitate sua quod intulerunt fuit cito restaurat.
Si aut talis locus sit qui restaurare nō possit
spasmus ille morte cito facit oritū in uestigiū
ꝓprietatem hor̄ uerbor̄. que repente sine
uoce contingunt cū sensus r motus auferant
corpi r h accessa apoplexiam consueuū uocare.
.y. enī inquit nasci ex neruor̄ paciētib; sine
amentis. Impossibile eī ut totū corpus spasmē
si nō quaq; patiuntur. aut ex se aut ex neruor̄
suor̄ colligationib;. Ebrietatem aut antiq
intellexerunt, capitis esse passionē ꝓp uinū
nimiū, noiat aut lingua grecor̄, crisetros
f quā crapule soluuntur. Tempus intendit
q nō laus r mori. equalit eī omēs hoīes ꝙ scdi
die soluuntur ab ebrietate. quidā cātes noc
te. alii tertia die. que oīa existunt f q̄ uinū
est uirtuosū et f uirtutē et nām bibentium.
Sicut aut non omēs cibos digerunt equalit'
aliī et uinū bibentes non ab ebrietate sua
equalit' dissoluunt. uñ nos oz expectare longā
ebrietatis dissoluendi tps. Si aut tēpus
febris superuenit nec ebrietas dissoluit nec lo
cutus ille fuit spasmo innato moritur.

QVicumq; a tetano apprehenduntur in quatuor dieb; pereunt. Si uero hos effugerint salui fiunt.

G Tetanus est patitus mor
bus abutitusq; spasmi morbis contrariis
compositus. ūn nccē est sine uel cito esse.
Natura enim fortē motū hunc pati nō po
tuit et longitudinē tpis. Trius g° hui'
morbi in prima debet esse p'iodo. sm aut mor.

ar morb' contrari'

Epilensie quib; ante iuuentam nascuntur inmutationem habent. Quib; uero .xxv. annorum plerumq; commoriuntur.

G Inmutatio membror̄ certa cum de membris
mutetur in membra. Alii aut abusiue d' oī
morbo dixit esse in mutationē quā. y. talis
intendit siū epam curōm cor̄. mat' aut
epilensie grossa est et flē' atq; frida. cura
re g° eius cum inmutatione est etatis de
humiditate in siccitatem; ul exercitiis cū ex
siccata dieta r mar' huic morbo cogat. Hec
tamen. y solam ꝓp etatē dixit in mutationē. Si aūt
bn inuestigauerim' uiā mediamandi hos in
firmos facile inueniem'. Siquid. y. in
multis locis hui' libri. Epilenticus in quo
iuuenis cum inmutatione etatis regionis r di
ete euadit. sic r hic. epilie in pueri ueniē
tes inmutatur cum pubescunt. Si uo post
.xxv. annos commoriuntur ut intendit tēpus
pubescendi que a septima incipit r in
.xxv. anno finit. Quicūq; aut aū pubertatem
hac huiusq; euadit in tempore pubertatis. si scdm
qd oz diuitias sunt. dico rtē que latet; in alia
etatē uenerit et se aduuari uoluerit sanari
posset et negligentia enī sua non soluitur
in .xxv. anno etatē. Qui aūt d' f post .xxv.
annos ueniō ipi commoriuntur quā .xxv.

in pubertate / Si autem

annos transierunt intendens epilentia. Aute autem pubertatem venientes dissolvit post pubertatem a xiiii. annis usque ad xxv. venit post sanari si non negligetur. Et post xxv. in quibus cum hiis invenitur sine iniuria. p. illos commori. ... mortem plurimi.

Quicumque pleuretici facti non purgantur in xiiii. diebus hiis in empima transit.

Consuevit y. dicere purgationem materie pleuresis cum screatu sputi et mundificatione sui que nomine sic inveniuntur in ypyton noreonnomaton et in prognosticis. hec autem tres sunt mundificationis. Si autem in empima incidit. In empima autem esse intendit. quod est mutationem apostematis in saniem sic in multis locis pronosticorum est invenire. aut fluxum esse saniei in spatium quod inter pectus et pulmonem est medium que utraque inveniuntur cum pleuretici non mundificantur spiritus sed tamen quod fluxum saniei in spatium mediastinum pectoris et pulmonis dicit.

Ptisis fit maxime etatibus a xviii. anno usque ad xxxv.

Antigonus amplius venientes secundum etates minori autem morbos dicens venientes secundum etates iuvenibus venire fluxum sanguinis et ptisim. hi xxv. annorum addidit. Ut ego explanare volo quare hunc morbum iuvenes incidant in venerius dixisse inveniam hic y. dicens ptisim ad xviii. aut usque ad xxxv. non intendit spatium horum et equale quod si ... intendas ... esse ... anni enim plures sunt inter xviii. et xxv. a xxv. ad xxxv. ...

Quicumque squinantiam effugiunt ad pulmonem eis convertitur et in vii. diebus moriuntur. Si vero hos effugiunt empici fiunt.

Hic y. iuvenes mutationem morbi a gutture ad pulmonem dicit accidere tunc ante dies vii. Et verum esse potest ut sufficeret et potest transire vii. dies cum materia mutata in saniem empicos faciet.

Qui a ptisi molestantur si sputum quodque expuunt grave fetet super carbones effusum et capilli de capite effluunt mortale.

Hic ptisim intelligit vulnera pulmonis in quibus pronosticum monstravit probare si sputum super carbones effusum putruerit sicut dixit ante in vulneribus vesice urina fetuerit et cum dicit aut si a capite capilli defluant mortale et verum est quod nutrimentum significatur aut fetor corruptionis humorum et consumptionem membrorum.

Quibuscumque ptisis si defluunt capilli dyarria superveniente mortale.

Hoc in loco dixit ptisicos esse vicinos morti in quibus cum capilli cadunt monstravit iam quid significarent. Si autem dyarria supervenerit vicinos dicit esse morti et verum est quia dyarria est ex defectione virtutis et ipsa augmentatur multo magis.

Quicumque sanguinem spumosum expuunt hiis ex pulmone eductio fit.

In quibusdam libris invenitur expuerit et multos interpretantes ... dicentes invenimus cum voluisse multam quantitatem intelligi sedimentum. videmus enim multos sanguinem spuentes de pulmone nec tamen melius est ... dixisti non est sanguis spumosus si fit et id de pulmone exibit si id paucus non tamen ideo erit sed de aliis locis secundum eos spumosus est. Ostendit vulnera pulmonis nec tamen vulnera pulmonis ad sui naturam est sanguinem esse spumosum ... videmus enim de alto cadentes quod cum tusse multum sanguinem expuunt sine dolore et odore nullus quibus tandem sanguis est de rupta vena pulmonis.

A ptisi habito dyarria superveniens mortale.

Superius dixit si saniem fetuerit ptisicum et capilli ceciderint et diarria supervenerit mortale. Hic autem absolute ptisis et dyarriam et saniem retinuit monstrans eam sufficere ad signum mortis sed tamen non ita vicinam sicut ex cadentibus pilis.

Quicumque pleuretici empici fiunt si purgentur in xl. diebus a qua die ruptura fit solvuntur sin vero in ptisim transeunt.

Cum prius fluxum saniei dixerit manifestum solum illis attinere quibus apostema rumpitur in latere et fluxerit ad spatium pectoris et pulmonis medium quod omnes si non mundificentur in xl. diebus ut multis ... est ... tabescens plurimo cohertur. Saniei enim longo tempore corrupta ... unde mundificandum pleuresim. xiiii. finitur. y. et saniei mundicies in xl. Quarum dierum diversitatem monstravi in tercio ... timacidos amplius.

V

Calidum nocet his utentibus frequenter carnium effeminationem, nervorum incontinentiam, mentis stuporem, fluxum sanguinis, defectiones spiritus, quibus et mors.

G. Quibus incessabiliter monstravi, ypocras, quod calidum et frigidum faciant, si moderata sint sive ad utramque [illegible] convenientia, et in hoc libro posito de calido et frigido in quo etiam ostendit quid operari oportet cum liquidis. Hec autem brevitate adiunxit et primum a calidis et quid calor in ultimitate operetur. Effeminat carnes, id est mollificat et rarificat. Quod verbum posuit abusive, ob hoc tamen quia in omnibus femine molliores et debiliores sunt maribus, teste hoc. Quod nervorum addit continentia, addidit propter nervi rarificati et mollificati cum substantia corporis calore dissolvatur. Mentis stuporem intendit defectionem audacie mentis que fit ex dissolutione eius, et cerebrum sicut in nervis contingit. Defectionem spiritus huius ad sanguinis fluxum sunt apparati. Ex fluxu enim sanguinis spiritus deficere consuevit, unde et mors sequitur. Secundum hoc succedit ex longitudine temporis, quibusdam parum, quibusdam vero multum fluxu sanguinis et defectionem spiritus ad mortem esse. Hic et amphorismus in libro est diversus, unus tamen permanet sensus. In uno libro sicut inveni mors sequitur, in alio cum hoc contingunt mors succedit, in alio hoc fert ad mortem.

Frigidum vero spasmos et tetanos et nigrores et rigores febrium.

G. Hic nimium frigidum id est frigidum aqua ab[illegible] intendit facere spasmum et tetanum propter fortitudinem, sicut enim non convenit ut ex nimio calore dissolvantur nervi, sic nec oportet nimium infrigidari, quia frigidum constipat eos et constringit. Unde et nigrores fiunt ex nimia caliditate a frigore consumpto in quo flos et rubeus color conservatur, sic niger color sicut facit ingredientes frigidam aque. Alii vero quod frigide aque posse facit frigus pacientis febrem. Rigores autem febrium non esse in aliis libris restat ostendere.

Frigidum est inimicum nervis, ossibus, dentibus, cerebro, spinali medulle. Calidum vero utile et amicum.

G. Omnia vero membra frigidiora et sanguine carentia necesse est ut ledantur ex ultimitate frigidi et calidi, sit et calidum conveniens erit.

Ubicumque infrigidata sunt corpora calefacere oportet, exceptis quibus sanguinem manare futurum est.

G. Hoc non est contrarium huic quod alibi dictum est: contraria contrariis curantur. Hoc autem satis in vestigavimus et explanavimus, ubi quidem maximum nocumentum in magis, id est ut incipiamus a curatione illa que magis sunt infestantia, quamvis in molestatione duriora. Similiter hic intelligimus de sanguinis fluxu, quia si infra incipiatur materia et deinde ad hoc revertamur ut membrum ad suum temperamentum reducatur. Sed ubi sanguis fluxurus est, ideo ibi non apponatur calidum, quia calor aperit et maiorem fluxum facit.

Ulceribus frigidum mordax, cutem indurat, dolorem sine sanie facit, nigrores, rigores, spasmos, tetanos, febres.

G. Qui nominat frigiditatem intelligere vult mordax solummodo calidum intelligat, sed tamen quia sensus habet sibi actiua et frigidum dicitur esse mordax, quia mordet, per formam ut morsus a superficie ad interiora mordicationem sentiat. Aqua enim frigida et non cutem solidam perforare valeat, id est quantum qualiscumque sit experte subtilitatis ulceratis tamen membris propter raritatem sui frigida usque ad interiora posse est perforare. Hoc autem in libris materie simplicis nam monstravimus aut est vel mordacem, quia frigidum mordet omne ulcerosum. Non ulcerosum indurat inde cutis propter frigiditatem sui, et dolor in sine sanie fit propter infrigidationem naturalis caloris saniem semper in ulceribus facientis. Et idem colorem facientia dissolvi non permittit. Alia accidentia nostra superius iam sunt exposita.

Est autem ubi in tetano sine ulcere iuvene bene carnoso et estate media frigide aque multa infusio caloris revocationem facit. Calor vero hec liberat.

G. Cum frigidum et calidum quid faciunt ostendit, hic iuvamentum eorum ostendere studuit et a frigida incepit. Est autem in quo ubi in tetano, cum omne genus spasmi intendit et in media estate et in carnoso iuvene, iuvenili etate aqua multa frigida et subita facit ut calor revocatus redeat in corpus in tetanis, unde et morbus hic autem frigida non facit naturaliter sed potius accidentaliter, cum calorem naturalem in carnosum corpus revocet. Hoc autem certificat quia in aliis non iuvat etatibus nec hoc in omni tempore sed media estate, quia cum frigidum corpus paciatur necesse est ut dum vincitur calor naturalis aut adiungitur cum sui vi citur qui est defectus adiungatur cum fortis sit, adiungatur tamen cum in centrum recludatur nec dissolvi permittitur. Prohibet autem frigida ne fiat in tetano vulnere et si infirmus sit iuvenis etate, carnoso corpore, media estate, calida regione. Frigidum enim sicut dictum mordax est [illegible]

P

nervis et dolorem sine sanie facit. ubi ergo spasmus ex vulnere maxime ex nervosis membris apostematibus fit, multum est nocivum quia dolor vulneris non mitigatur. apostema non solvitur.

Calidum saniem faciens non in omni vulnere est maximum signum certitudinis. cutem mollit attenuat sine dolore rigorum spasmorum et tetanorum mitigatorium. eorum vero que in capite gravedinem solvit. plurimum vero confert ossium fracturis magis vero denudatis. Horum autem maxime in capite vulnera habentibus et quecumque a frigiditate moriuntur aut vulnerantur. Et herpetis/ulceribus comedentibus/ano et pudendo/vesice/matrici. Calidum quidem amicum et determinans. frigidum vero adversum et occidens.

Sicut frigus causa spasmi et tetani est ita calor vero contrarium. est [illegible] naturaliter est rarificativum raro vero non rarificativum. Ulcera enim corrosiva vel que humorem ad se attrahunt sunt susceptiva non calor adiuvat eum maxime eis nocet quia duo sunt adiuvamenta. id est iuvamentum vulnerum et non iuvamentum. Exeunte sanie in vulnere magna certitudo est sanitatis. impossibile enim in vulnere saniem facientem vel periculosum vel mortale debeat esse. Vulnus autem quod causa est spasmi non facit saniem. facientia vero etiam putredinem vel incisivum corrosivam et omnia in maturatam saniem sunt facientia. Omnia autem vulnera propria et certa signa habent nomina sunt cancerosa. eruginosa. cironica. [illegible] ea pure [illegible] non maturata [illegible] formica [illegible]. Hec sunt signa securitatis vulneris. Sed intelligimus de aqua calida cum enim non iuvet vulnerem non tamen facit ea saniosa [illegible]. ypocras. nominavit iuvamentum caloris quia semper certificamur in hiis molli cutis cum in durauerit et subtiliatur cum in [illegible] mitigatur dolor. sicut frigus facit propter humiditatem ut nature [illegible]. id est caloris ipse enim est [illegible] extrinsecus adveniens si veniat [illegible] facit omnia [illegible]. id est maturat. maturitanda non bona in bona mutat. dissolvit et purgat nocitiva. Et autem ista non facit [illegible] dolorem mitigat. In passione capitis [illegible] facit gravitatem eis solvit

quia materiam morbi digerit. Plurimum vero iuvat ossium fracturas et maxime denudatas et in capite fracturas quia cum frigus maxime huius nocet et non solum huius sed etiam cerebro. Et huius quoque [illegible] frigiditatem moriuntur membra sicut videmus in [illegible] et digitorum extremitatibus et ceteris extremitatibus corporis [illegible] super vulnerosis quibus est calidum iuvativum. Item convenit calidum in vulneribus comedentibus sicut herpetibus et que sunt calida et colica cum ea frigida sint contraria sicut [illegible] mordentia consistit quia calida sunt iuvatoria cum frigiditas ea mordeat. Et calida ano sunt iuvativa amica et frigida inimica. anus enim nervosus est et cum fri[gido] [illegible] propter colligantiam [illegible] adiacentem ascendit [illegible]. frigidum et calidum [illegible] et pudendis vesice matricis. Dixit. ypocras. calidum quidem amicum et determinans. frigidum adversum et occidens. universaliter intendit quod hec iuvat illa vero inimica sunt.

In hiis oportet frigido uti unde sanguis fluxurus est non super ea sed circa ea. Et quecumque flegmones aut inflammationes in rubeum aut subsanguineum tendentes recenti sanguine quoniam veterata denigrat et erisipilam non ulceratam quoniam ulceratam nocet.

Intendit. ypocras. in hiis verbis frigida ubi frigida iuvent. dicit ergo iuvare illos unde sanguinis fluxus sit fluere quia sic dicit frigida nocent vulneri [illegible] circa ea et non supra ea. loca unde sanguis venit ad vulnera. dicit enim [illegible] calido prodesse apostemati et locis [illegible] que incensa fuerint propter calorem suum [illegible] intendit. Hec enim loca et quiescentia et frigiditate sunt convenientia que dum unit. quia recens sanguis rubea esse cernuntur non enim vetus sanguis est [illegible] unde supposita fluere facit frigida et denigrat iuvat et erisipilam non ulceratam que si sit ulcerata frigidum est mordax loca enim qualiacumque patiantur dolorem dolor ipse sit causa trahendi ad [illegible] sibi humorum [illegible] mitatem.

Frigida veluti nix vel cristallus inimica pectori tusses commoventia sanguinem fluere facientia catarros.

Hucusque de calida et frigida disputavit nunc autem sicut nunc et cristallum frigida in[ten]dit que frigiora nocentiora sunt et pectori

inimica ut potest tussim commouentia et plurimas ue-
nas unde pluries sanguis fit cum respiratio et cat-
arros accipit in pectus et ad pulmonem ponen-
tia quia cerebrum infrigidantia sunt.

In articulis tumores et dolores sine ulceratione et podagram et spasmos. horum plurima frigida multa infusa aqua et refrigerat et attenuat et dolorem soluit. Stupor enim mediocris dolorem minuit.

G. Frigida sicut dixit apostata iuuat calida et rubicunda et sanguinolenta repugnat membris cum a sanguine et humores ad ipsa miserunt. Quod hic dicitur intelligi cum dolores minuit per oblatum cum unde fit quod frigida superposita huius stuporem fiat et stupor est sensus tollat dolorem minuit.

Aqua que cito calefit et cito infrigidatur leuissima.

G. Non est nos intelligere hic ypocratem intendisse leuissimam imponderare. Si enim hoc intendisset uile quod longo tempore et magno labore inuestigasset quia enim huius oppositum leuiter apprehendi potest. Intendit ergo leuissimam que stomachum non aggrauat et que cito transeat digesta. ¶ Nec solum huius que hic posuit est acceptanda sed alio quodam modo quem hac de causa reticuit quia leuissima erat et posuit obscurum cum leuissimam quia non est turbida. secundo quia in ipsa non apparent corpora mala et quia non horribilis est sapida. quarto quia cito calefit et infrigidatur que cum adsunt cito digeritur. ¶ Et sicut cibus cito digestus est leuis sic et aqua suo modo ex leuitate sue digestionis. Quinque enim ad bibendum aquam temperatum sunt non certiora experimenta haberi possunt. sua est sal || sunt.

Quibuscumque desiderium bibere nocte ualde sitientibus si superdormierit bonum.

G. Non dicit ypocrates ut nimium sitienti potus nocte dandus sit sed utique si bibentium superdormierit ubi cum sompnus materiam que causa sitis fuerit faciat digeri. Quod tamen procul dubio nimium sitientibus ut potus eis detur. Magistri autem siue ex uino parum mixto aut ex potu paruo. Sanitas ergo custoditur hoc modo si humiditas propria est complentur potius quam recenter calor augmentatus extinguitur. ¶ Si autem sitis fuerit propria non necesse est ut bibendi detur initia

quia si ex propria sit humiditate initia sic cor-
dam. Si ex multo uino non indiget potu
dando. Sic enim dormientis quiescat sitis.

Mulieribus educit calefactio ex aromatibus multotiens uero et ad alia utilis esset si non capitis grauedinem faceret.

G. Menstrua sanguinei menstruum hic intendit ypocrates ex purgationem post partum que menstrua constringuntur cum apostatice inuoluta uel ex constrictione augusta uel ex aliis fluxibus que causas singule auferendo medicabuntur. Quod si sine his precedentibus menstrua precluduntur cum calefactionibus remedientur. ¶ Cause enim caterie horum uel grossities est sanguis uel constrictio uenarum sanguinem ad uuluam mittentium uel angustia orum ipsarum per corrugationem orus matricum. quorum utrumque fiat calefactionibus cum aromatibus ex quibus cum omnia uenarum aperiunt si clausa sunt. sanguinem subtiliant grossum constrictionem soluit. Si autem grauedinem capitis non facerent multis aliis causis semper modis uiuerent et maxime in febribus que capita non grauant. ¶ Experimentum autem testatur quod ex omnibus aromatibus dolor capitis generatur. ¶ Ratio autem fiat quia preter pauca aromatica alia sunt calefactiua et calore nimio suo necesse ut sequatur capitis grauedo. Maxime uero hi faciunt cassia costum amomum et similia.

Mulier in utero habens flebotomata aborsum facit et magis cuius maior est fetus. (id est senior)

G. Fetus si nutrimento careat necesse est ut pereat. Cum ergo sanguis quo nutriendus esset flebotomo detrahatur consequens est ut pereat non solum ex flebotomia parum sed cum a cibis utique abstineat. Et dum quanto maior erit eius oportet periclitari ut potest cum plus comestiuus est ciborum quantitas detrahatur.

Mulieri in utero habenti ab aliqua acutarum egritudinum accipi mortale.

H. Quod hic dicit ex necessitate est conseq. Si enim acuta egritudo cum febre sit necesse est febrem continuam et acutissimam fieri enim natura est acutarum huius egritudinis. Si inquam cum febre sit. ¶ Mortale autem duobus est modis. Ex feruentia febris que certe est fetum mortificari. Cum cibi necesse sit attenuari minuat febrem. Si uero

uehimus fetum sanari et matrem ex multa
aliorum continuatione periclitari. augmentetur
materia febris uim et consequitur ut pereat fetus.
Si autem eadem eadem egritudo sine febre
fit sicuti apoplexia. epilemsia. tetanus. item
mors. cum magnitudinem morbi et gra
uitatem fetus mater non possit pati.

Mulieri sanguinem uomenti menstruis superuenientibus solutio fit.

Cum sanguis ad superiora
moueatur, postquam deueniat inferius
necesse est ut superior motus soluatur. Oportet
autem artificialiter machinari ut in ferius de
ducatur nature actionem cogens.

Mulieri menstruis deficientibus sanguinem de naribus fluere bonum.

Hoc autem bonum est quia sanguis
stringi in menstruis noceret. Sed
si ea deficiant et abunde sanguis effluat
iuuat. quibus autem loca purgandus sanguis
erat. cum multa sint minus tamen periculo
sum enaribus exire. alia tamen et si periculosa
quedam plus quedam uero rarius. Quorum
tamen si alia non inueniantur periculosa non ideo
in hoc amplius fit est. Ypocras autem intendens et absolu
te enaribus ponat. consueuit enim multa
unum ponere et multa tamen notare. Unde et alii per
emorroidas effluat non contrarie nemus
quin bonum portendat.

Mulieri in utero habenti si uenter multum fluat periculum abortiendi.

Hoc in loco idem intendit
quod de fleobotomia. alibi de inanitione
et de alia euacuatione. Nota quod duplex causa
mulier abortit si uenter multum fluat et
duplex [illegible] est propter matricem agitatione
alia est propter resolutionem cibum. et hec quidem
resolutus debilitat digestionem itaque
humor non potest conuerti in nutrimentum
et sic abortit propter defectum nutrimenti.

Mulieri que erratica [illegible] molestatur [illegible] difficulter generanti [illegible] uenies bonum.

Hunc aphorismum obscurat molestatio
[illegible] sola enim hic erratica matricum intelligitur
[illegible] molestationem et non ibi accidens
quod matricis suffocatio uocatur cuius
non certa suffocatione esse uidetur sed potius abl
atio hanelitus. Alii intendunt Ypocratem secun
dinem intellexisse passionem. Secundi
na enim grece a uulua denominatur in nomine
i. a uoce multum uirtute deuiasse causa uidetur
rationem dicere quod est secundina cum fi

de uulua cum fetu exierit sternutatio superueniens
eam expellit. Sed error eorum palam est de secun
dina alibi dicit Ypocras. Sed quia grece ambigua sit in nomine
loquens de uulue passione intellexit est de secun
dina dicit erraticitate. Qui uero passionem uulue in
tellexit arbitrantur quod falsum est. palam enim intelli
gendi est passionem erisipilam uulue non sternutationem
uuluam adiuuari. ablatio ergo hanelitus sternu
tatione adiuuatur cum quedam medicina est uideri.
in ablato uero hanelitu cum natura quasi mortua conge
letur ut sternutatione et uelud euigilans excitetur
impetus sternutationis motu necesse est quoque modo
de superfluitas habita expellitur et plenius expositum
in libro quem de sternutatione feci. Unde et sternuta
tio in singulis ualet. Ex ipso enim commotionis impe
tu frequenter partus uel secundina que non uulua
exiuit cum fetu ipsa eadem sternutatio expellit
quod non est sodina quia a partu sola est.

Mulieri menstrua sine colore purgata et non secundum se semper fiat purgare indigere significat.

Hunc amplius in
multis libris inuenimus
sic. Menstrua si sint diuersa et non per tempus ueni
entia purgare indigere significat. Si hec diuer
sitas potest intelligi quod non in suo tempore uen
erit tunc enim corpus mundificandum est illa
materia que prohibuit exire menstrua tamen ad sola
non intendendum est farmaciam uerum etiam ad or
dinandam dietam quod ego monui in libro men
struorum. Cum dieta quoque aromatica necessaria sunt
et nascentes plures et diuerse et medicine grossorum
humorum subtiliantes utpote calamentum quod ad san
guinem in menstruis prouocandis. Ad hec enim in
tendimus ut oppilationes uenarum adiuuari desce
dentium apperiamus et grossitiem sanguinis subti
liemus de ceteris corporis mundificantes humo
ribus. Si autem sibi ut in colore diuersa mugi
untur certius sic optimum erit corpus mundifi
cari. menstruorum enim colores non solum ex
flaticis humoribus sed ex eruticis et colicis mutantur.
Ypocras monstrauit in libro de colore mulieribus
quo intelligatur quales sint humores corpori domi
nantes. hi autem precipiunt cum farmacia et uomitu corpus
mundificari. Ut autem non secundum se semper fiat dicit hic
corpori necesse conuenit. Accidit si menstrua
in colore sint diuersa et non secundum se semper fiat pur
gare indigere significat quia cum corporibus mulierum ma
li humores dominantur non solum mutationes colorum
in menstruis sed etiam in expoliati temporis cor
ruptionem patiuntur. Si enim humores plusquam opor
teat sint grossiores in cursu suo redduntur
duriores et tardiores et e contrario.

Mulieri in utero habenti si subito mamille graciles fiunt abortit.

Hoc uerum amplius potenter
quando fetus in corpore matricis
patiatur ex cibo in motionibus uulue enim et ma
millarum quedam uene communes sunt in quibus
si sanguis minor neccesse est ut mamilla
macillentur. Unde autem fetus moritur aut ader

eundū complexe sic .y. in libro ꝑrestatus est de foris natura cū cibus qui ca est fetus augmentandi qm puer de uulua accipit nō tantus est quo suscipere possit menstruis eractio . dulciore ei ⁊ sapori diorem atq; semꝑ subtiliorem sugit sanguinem cum in quid iam magno fetū nō tantus sit quo suscipe possit recalcitrans eo ⁊ minimū mouen tium rumpunt quib ligabatur pelliculae. io ire intelliu facere cum nō in utero cibo ante tps cogitur abortire.

Mulieri in utero habenti si alterā mamilla gracilis fit . ut si fiat geminos habenti alterū abortiet. Et si quidem dextra gracilis fiat masculum. Si uero sinistra feminā.

G Quod de ambabus diximus mamillis idē de altera potest intelligi sua ꝯ. Cū eni sanguis de ue nis mamille alterius minoretur si geminū īqm hūnt necē est ꝯ minementū puerias illius ma mille altius subpicturabatur abortiat fetus . q uō dixit in dextra masculū abortient in sinistra uero femina. In alio amphorismo precedenti dixit mas culos maxime in dextris . feminas uō in sinistris.

Si mulier que nec pregnans nec generauit lac habet . eius menstrua defecerunt. G Bene inuestiganti et ꝑspicaci hic amphorismus multa disputatione indigebit . Quicumq; g° bene intellige nouerit necē est libros mēs de natura libris uirtutib prius tū legat sicut tū breuiter dicendū . qd hec loco erit necessariū. Omne in qd membris grauitos huiditatis inmor . hē ꝑ necitatē expel lendam aliorū membrorū ab eo generatorū uel nutriendorū . hec aūt humiditas sibi ē quasi su perflua q . qre phisq aliud membrū illud fuerit uir tutibi explet naturalibz ⁊ multis diuersis opꝑ imam diuersam dī et ꝯmutatiuā que cibū in nā accipiētis ꝯmutat . Quem; aūt cibū in silr uitinē susciꝑientis mutatiuē cibū eundē augmē tandi ⁊ nutrientoi membrū illō cā fuit . hec aūt ē q . y . alibi dixit . Cibus inquid nutriturus certus est cibus . quō est q̄si iā aūs remanēs superfluitas obuius dē ⁊ nec membro a quo retinetur assimila tur . Cū g° in ossib; sit inconueniētate corꝑ erit ꝯ inepte primo . Sanguis eni quādam sibi trahit superfluitatē in spumosam ī ruiā eam reponens ꝯmutat eā ꝑ ⁊ omnis quemcumq; humores sibi reser uat uiscosas . Sic ⁊ inguina ⁊ uenis uasis a bi guib; exeuntia que spmatis uocantur in illud . Et in lingua quoq; humiditas hē que saliua uocā . Et omnis mamille carnes hnt quasi glandosas que sibi s' uenientē sanguinē mutant naturam. Cum g° hec caro sit alba ⁊ mollis ⁊ non sanguino lenta sibi humiditas ueniens effici quasi lac que quāmagis effluit illuc tanto magis aug mentatur sicut octauo ⁊ nono mense in pregnā tib; est uidere qua tē mamillas tument ⁊ uul ue sunt plene mediastine ⁊ sine constipati one posse est contingere cum menstrua ꝑꝑ rationē defecisse . ⁊ hoc . y . in hoc amphorismo intendit.

Mulieribus quibus ad mamillas conuertitur sanguis significat maniā.

G Diximus in disputatione precedentis amphorismi quomō sanguis ad mamillas ueniens in lac mutatur sic . y . hic fatetur q, si uenit cum nō mutetur maniā significat qd ego nūq; uidi in tempe meo et si contingeret qz raro credo euenire quāuis ꝯfirmet .y. ac si uiderit . Si aūt uerū sit ⁊ sic q, dixim' sic oꝫ intelligi q uel caro huius in mamillis nō sanguinolenta fuit necē est frigida est sanguis cū ad eas ueniat mutari in lac . Cum uero hic caro frigidior est carne cetera sic ⁊ lac frigidius est sanguine . Cum g° sanguis calidissim' ⁊ feruentissim' toto corpe diffusus sit necē est in capite tum ascendere ⁊ ma niam generare mulieri nam hi' nimietate caloris ad mamillas sanguis uenit nec potest mutari ꝑ nimietate sui ⁊ magnitudine ca loris unū necē est caput ascendat ⁊ maniā generat.

Mulier si uis scire si conceperit mellicratum cū dormiture uadit da ei bibere. Et si quidem huius torsionem circa uentrem habuerit concepit. Si uero non minime.

G Torsio aūt est de humiditatib; pungitiuis aut de uentositatibus crossis ⁊ inflatis non exeuntib; ut potest uia qua exeant ca rentib; quia mulier tem patitur . y . intendit ꝑ ꝑssurum uulue circa loca illa ꝑ que uentus debz exire. Mel aūt unde fit mellicratū necē esse crudū ad hi nos ītē dim' ut inflatio ⁊ uentositas generetur q̄ dormitās est in qd ꝑ quietē ⁊ ci bori plenitudinē . Hec enim duo cā sunt uen tositatis generande.

Mulier siquidem masculū concepit bene colorata ē. Si uero feminam discolorata.

G Colorata et non colorata dixit q in conceptu femine femina nō boni coloris est qz femine frigidiores sunt masculis . raro tamen accidit . masculū concepti alia hnt signa forme s . uelocis motus q̄ ⁊ tarda uīrt qz femina concepta altā fortior ⁊ ue locior est in motu . Non ergo hec signa pro certis habenda sunt.

Si mulieri pregnanti in matrice erisipila in uulua mortale.

G Oportet inuestigari si sola erisipila in uulua sit mortale. verum etiam ne flores nascentes se habent sibi. ¶ Sed erisipila necesse est puerum sola febre occidat. flores uero ita accidere posse est que erisipila cum fiat ex colera uel ex calida materia febrem generare et est mortale.

Que preter naturam tenues existentes concipiunt abortiunt priusquam grossescant. G Interpretes quidem hunc amphibologice exponunt tripliciter. Quidam enim extrinsece intelligunt abortire cum preter naturam sint macre. Alii siue crasse fuerint et in matrice permanserint. Alii enim preter naturam tenues crassescere inceperint prendentur quod abortiunt. ¶ Timet in aliis in ultimitate tenuitatis hic quibus multa restrictio fit necessaria ut non naturam retrahant eorum corpori. unde fit ut eis crescentibus fiat fetus abortiat. hoc autem .y. intendit.

Quecumque corpus in moderate habentes abortiunt secundo mense aut tertio sine occasione manifesta. his cotiledones muccillaginibus plene sunt. et non possunt tenere fetum pre grauedine sed abrumpuntur.

G Quidam dixerunt sine manifesta causa sine febre acuta intendit siue diarrie siue uulnera erisipilate. sanguinis fluxu. percussura nimia. abstinentia timore. et similia sine quibus precedentibus si abortiendi erunt cotiledones quibus esse dicit nutrimentum. Secundum non datur hi uenarum ora cotiledones in quibus in ore uulue plene sunt. sic appellantur. Non sicut putauerunt quidam carnes ora habentes uenarum in nascentes. .y. in libro de passione mulierum. Si cotiledones in quibus in ore uulue plene sunt sic. Menstrua sunt pauca extremitate corporis in prima parte de rebus naturalibus cotiledones ora uenarum dicit et arteriarum sanguinem ad uuluam trahentium.

Quecumque preter naturam crasse existentes non concipiunt his pinguedo os matricis obturat et priusquam extenuentur non concipiunt.

G Preter naturam intelliget crasse po-

sitas in ultimitate crassitiei. Aliis si extra temperamentum sunt crasse sed pinguiores sunt morbos non eis crassities illa in ultimitate sunt que os matricis dicit interius os uulue que interius est collum et extremitate ... uulue intendit hec ei extrinsecus os uulue id est non interiori est collo et inter membra feminee illud enim non os matricis sed uocatur collum os matricis.

Si matrix in uertebro posita fecerit saniem necesse est commotum fieri.

G Commotum curatiuum esse intellexit et breuiter quod saniem si fecerit ex matrice in parte extensionis necesse est cum lenio curari et sic aliis hic .y. intendit.

Fetus quidem mares in dextris femine uero in sinistris magis.

G In libro de spermate ostendi quod fetus non in masculum fit nisi cum complexio sua calidissima fuerit quod etiam adiuuat si locus ubi concretus sit calidus dextrumque matricis latus constat esse calidissimum et que incendente quod adiuuatur complexio fetus ex spermate de testiculis mulieris exeunte qui sunt positi in matricis angulis. quod enim de dextro exit in dextrum latus currit et calidum fit de sinistro in sinistrum frigidius et aquosius. Secundum fetus sinistri lateris necesse est ut frigidior fit. Vnde ego latius disputabo in .v. particula super .y. lanathomia.

Ad matricum precipitationes obtaimine apponens apprehendenates et os. G Bene dixit quod secundum dominum precipitatio contingit flatu clauso et motu in inimo et presertim obtalmico posito necesse est secundum dominum egredi.

Mulieri in utero habenti tenasmos innatus abortum facit.

G Tenasmos sit ex humoribus pinguitudinis in intestinum quod uocatur colon qui infirmum cogunt exprimere si forte eos pungentes posset emittere unde et hec expressio si mulieri contingit euenit sicut .y. dixit causa est abortiendi necesse est fetum exire quod rumpit ligamenta.

Mulieri si menstrua uis retinere uentosam maiorem mamillis appone.

G Sicut .y. auctorizauit quomodo menstrua minorentur et non excitentur debeant medicari. Sed hic inuenitur quomodo nimia menstrua sunt restringenda et uentosas maiores apponere iubet ad mamillas ubique tamen apponendas esse ... ciis uenis de uulua ascendentibus ... maiores esse ... et ... et ...

posse expelli.

Quecumque in utero habent his concluditur os matricum.

G. Magnum signum certum ad intelligendum si femine conceperint. Si forte obstetrix manum imponit vulue et tangere potuit. Communiter enim cum vulvam inciderit et mulier conceperit tangitur matricis latus. Alias os matricis firmiter clausum necesse est.

Mulieri in utero habenti lac ex mamillis multum fluens fetum significat debilem. Si vero dura fuerint ubera sanum significat fetum.

G. Cuius prima mense lac effluit secundum naturam sed non sepe nisi plusquam oporteat exierit quantitas multa. Venit uulue et mamillarum medie plenum esse significatur. Plenitudo est ex habundantia menstruorum et est ex fetu recipiente debilitatem. Oportet ergo considerare si mamille macilente fuerint antequam conceptum fuerit. Si enim prime significant sanguinem quam fuit causa fetus paruitatis. Nec enim esse eas multum plenas unde lac effluat neque est ergo esse duras mediocriter vel durissimas et maximas cum enim cibis fetus non minoratur nec debilis esse significabitur.

Quecumque corrupture sunt fetus his ubera gracilia fiunt. Si vero rursus dura fuerint dolor in uberibus aut in uertebris.

G. Ypocras autem dixit mulieri in utero habenti si altera mamilla gracilis fiat geminos habenti alterum abortire. Cum ex macilentia sinistra [illegible] natam. Hic non a significationibus incipit sed ante ubere abortiendum dicimus his ubera gracilia fieri nec tamen inuit macilentiam mamillarum super abortum sequi nec solum hic signum est abortionis. Oportet ergo investigari quare super appareat ingenuitas ex macilentia necesse sit abortum. Sed cum ex solo casu abortitur sive solo saltu vel ex clamore forti vel ex magnitudine coitus vel ex sompno magno cum subito tonitruo. Post etiam ex febribus esse vel erisipela vulve ex habundantia in fundo matricum. Macilentia non posse fieri multotiens presentatus sum. Si sum posse ante intellectum macilentia que fiunt in mamillarum macilentia fit ex paruitate sanguinis inuenientis mamillarum et matricis medium que causa sunt alterius cibum unde perigunt. Si autem ex passione istius fiat macilentia intellectum occasio fuisse vires magnum impetum sui vulve fuisse et ita sanguinem in generativa membra ad abortiendum diminuisse.

Natura enim cum magno conamine nocivum expellit sanguinem quamobrem seu instrumentis licitur in expellendo nocentibus unde et apostemata fiunt in membris patientibus huius fortiter festinat natura ut loca dolentia defendat et tristitie illum sanguinem a se primum ad alia expellendum. Hec sufficiunt in prima huius capituli particula. Dixit que proprie inquirit conveniam si rursus dura fiant dicitur in quibus dicit dolere et non abortiri tantum intellexit. Si mamille sine macie abortiri est necesse. Supponitur est abortum sine earum macie. Si autem mamille dure non significat abortum in quibus cum libus duricies sequitur doloris sic. Si ergo macies paucitatem significat sanguinis sic et durities magnitudinem pretendit. Illam si durities eadem superiori quod fecit sic et sanum. Illa enim moderantia fluit si multitudinem est moderationis adequam et sanguis deveniens iam in aliqua membra expellit et inde dolor fetus tamen permutatur impassibilis est cum hic locus investigandus cum natura non adiuvans mittitur et apostema faciat. Cum apostema veniet cum fetus illesus permanserit sicut est abortus nunc super hanc duritiem sequatur mollitiem vero super contrariam in actu et tortura contingentia intendit potius ad septimam et numquam fallet sicut dixit. Si mulier abortit mollicies mamillarum est prenominata duricies vero sentitur plenitudo in pluribus ad alia membra non adiuvamenta repellantur unde dolor. Cum et dicit subsequitur et ad matricem devenit procul dubio mamille macies fiet. Si ergo ex prima die cibi abortitur ad comitatur macilentia. Si ex aquositate sanguis ad vulvam defluentis et tortura ventris significanti. Siquoque sine parua macilentia fit. Cum inquit gracilia ubera fiunt hec nutrimenti inopia corrumpitur fetus. Nam si sanguis adesset mamille non omnino deserte essent. Si vero dure fuerint sanguinem habundare significat et non corrumpitur fetus cum habundante reficietur. In uertebris autem et genibus ex prime pondere fiunt dolores in uberibus vero ex lactis plenitudine nervi enim et earum constrahuntur inde equaliter dolent propter coitum sui ad mamillas etiam.

Quibuscumque os matricis durum est his necesse est os matricis concludi.

G. Dicit est in anterioribus quod conclusio oris matricis apostema vel graviditas significatur tamen differunt. Si enim matrix dura est et clausa apostema est dura et clausa. Si enim sit gravida naturaliter tactu erit mollissima. Bene autem ordinasset si superiori aphorismo subiungeret mulieri pregnanti os vulve clausum est.

Quecumque in utero habentes a febribus accipiuntur et fortiter calefiunt sine occasione man

festa generant periculose et diffi
culter aut abortiunt periclitantes.

Quibuscumque pregnantibus aliam corruptis
humores in conceptione colligitur unde fe-
bris fortissima fit et sine dubio causa est abor-
tiendi. Si autem febris mollis est secundum naturam
humoris quia quamvis mollis sit non tamen sedatur
que oportuit cum materia remaneret febris
quam nec medicinare nec dietare medici bene pos-
sunt quia sine gravitate et ideo febris superedit
fatigaria eas per totum gravitatis ideoque fe-
tus non ferens passionem mortuus parit. Aliquando
si sustineat cum infirmus permansit deinde
materna cum sustentabit et tamen in debili
fuit que ideo difficiliter et periculose generant
quecumque utriusque corpora [illegible] esse for-
tiora sunt inde debilitata.

In fluxu muliebri spasmus
et casus supervenerit malum.

Non tamen in omni fluxu sequitur sed in solo
fortiori et longiori fluxu. defectio vero in omni in
anitioni est unius. Sed spasmus licet non omnis malus
tamen inanitionis maxime si nervosa patiatur
membra.

Menstruis plurimis veni
entibus accidunt egritudines
non venientibus a matrice acci
dunt egritudines. Quidam arbi
trantur medici tam
ex habundantia. sed ex paucitate quia corpus
desiccatur. Tamen utrumque consequitur putre-
dinis oppletio mala estimata bene actoni
[illegible] de morborum generibus. sicut enim
in ypocratis [illegible] [illegible] non est occultum
cum tamen plurimus menstruus venire dicitur nec am
[illegible] venerit et non venientibus a matrice
[illegible] necesse est perituri que ut
nullatenus [illegible] possimus [illegible]
[illegible] sit [illegible] sterilia faciemus. [illegible]
[illegible] menstruorum abundantia plurimorum
est [illegible] venientium
nientibus [illegible] qui est sanguis subtilior
et calidior [illegible] qui totum corpus in malas
qualitates mutatur que a sanguine ge-
nerantur. vel si sanguis non sit mutatus
a temperamento suo naturali. Quamvis corpus gr-
avatur ad venas [illegible] propellitur
sic unde morbi cum ad quedam membra de-
ducantur mali humores. Hee sunt cause
menstruorum habundantie. Paucitatis hee
sunt contrarie vel etiam [illegible] vel ex
venarum constipatione per quas menstrue
veniunt adiuvare vel ex grossitudine sanguinis
vel ex fortitudine [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] recipientis. [illegible] horum [illegible]
necesse est post longos morbos generari eri-
sipilas flegmones [illegible] cancrum.

[illegible] dixit .v. non venientibus a matrice acci-
dunt egritudines.

In ano flegmonem patiente
et matrice flegmonem habente strang-
uiria supervenerit. In epate in-
flegmonem patiente singultus in-
stomacho supervenit. Stranguiria est pu-
ncta et sepissima mictura que
aliquando fit ex defectione contentive in vesica. Aliquando
ex acuitate urine [illegible] fit causa male comple-
xionis vel apostematis acutis. Aliquando ex passione
renum ex volamento sanguinis et aliorum humorum
ad renes descendentium et urinam acuentium.
Et hic dixit stranguiriam fieri ex flegmone
ani patientis sive matricis. huic enim vesica
colligatur unde et patientibus colligatur vicinam
cum gravius intentionibus adiungit urina putrida
et in vesicam necesse est non effluat ad quam
perveniens cum [illegible] pungat cogit et commovet
ut expellatur. Si autem apostema in ano fuit ne-
cesse est vesicam pati que premit eam atque
stringit. Cum gravius ante et vesica fit viciata
necesse est inde pati. Ergo autem dixi alibi
quod cum .v. passionem presentem sive futuram
aliquam venire dicat non absolute ponit
sed in ultimitate magnitudinis que intendit
hic quo intelligit per flegmonem in epate sing-
ultum aliquam venire. Cum enim nature in epi-
stomacho sit colligata necesse est alterum alteri compati
presertim cum magnum apostema fit.

Mulier si in utero non accipiet
velis autem scire si accipiet con-
tegens vestimentis subfumi-
ga deorsum. Et si quidem videtur tran-
sire per corpus ad os et ad nares
cognosce quoniam ea non propter se non
generat. Per hoc quod dixit fumiga-
tiones fumigia hoc loco optima est
intelligendus. turis. mirre. storacis. et similium
natura calidorum quorum nam per totum corpus asce-
dat quousque et ad nares veniat. Aliquibus
enim odor non perfecte sentitur matrix oppila-
ta sic necesse est non concipi. Quod non
propter se non generare dixit quoddam iniusta-
tum insinuit ponderose. Quotiens enim volu-
ere certificari utrum filios vel filias destruit
hic in quo maxime nobilissimi solent allab-
orare. Cum autem femina non concipiat sepa-
ratur ut cum solo filios vel filias habent
superstites relinquant qui hereditates suas
possideant. Plato in libro [illegible] ge-
nerandi [illegible] artificium [illegible] pauca hic
prelibato fine dicam sed prius exponendi

omnes amplior

omnis amplius tractan[illegible] de matrice.

Mulieri in utero habenti si purgationes exeunt impossibile est fetum esse sanum.

Per purgationem hanc intendit menstrua in tempore sicut antea venientia in priore quantitate. Minorantia vero significat defectum fetus. Si enim rara vel parva venerit scilicet ut plus non necesse est fetum infirmari. Sed si tempus ordinem quantitatis servaverit fetus sanus non erit. Ego autem arbitror menstrua a pregnantibus effluere per venas illas que egrediuntur que in collo sunt matricis. Cum scilicet vena omnibus venarum inferioribus concavitatis usque sit suspensa. Unde sequitur ut ab illis venis menstruorum sanguinis egrediatur. Cum ergo abundat exeat ad nutriendum per venas superius fetus cum venarum [illegible] esse infirmari fetum ut porte cum alimenta desint.

Si mulieri purgationes non exeunt neque frigore superveniente anxietates ei accidunt reputa hanc in utero habere.

Istud tamen de illis intelligendum est quod menstrua ex ordine nulla re impediente veniunt. Si subito et sine manifesta occasione se stringunt per certa significatione auctoritatis se debet perpendere scilicet abhominatione et angustia menstruorum cessatione ex quibus intellige concepisse mulier sic ex appetitus perssimitate quod conceptionem stomachus nocere. Que tamen omnia possunt evenire sine conceptu subsequente cum humores mali dicuntur stomachus vel alii membro unde medicum perspicere bene oportet.

Quecumque frigidas densas habent matrices non concipiunt. Et quecumque humidas habent matrices non concipiunt. extinguitur in eis semen. Et quecumque siccas magis et ardentes. corrumpitur enim in eis semen indigentia nutrimenti.

Sed ypocratis auctoritatem transmutare amplius et opportuniori dare loco non possum facere quam loco illius amphi aliud introducere. Cum illius loco ponetur ut disputatio [illegible] completum et quot modis fiat sterilitas diceretur. Precederet ergo ille mulier si non conceperit vel scire an concepit [illegible] nec[illegible] tuum ge[illegible] et cetera. Sequitur autem postea ille amphi qui nunc exponendus ubi dicit. Quecumque ex utrisque moderate temperie fiunt generantes fiunt. In moderate autem seu non in ultimitate ad concipiendum sunt. Dicit ergo ultimitates steriles ex quibus perpendo quare sterilitas fiat in maribus que tamen multis occultatur. Sed perspicuis in intentibus [illegible] fit quod quidam non generant masculos postquam clarebit eius utrorumque generantes medie esse complexionis quam qui extra sunt nunquam sunt generantes. Incipiendum ergo primo a sterilibus mulieribus que mala complexione vitiuntur in partibus in ultimitate complexionis principalium dicit. iiii. qualitatum sunt due hec sicut in uno in libro de complexionibus ubi complexiones in temperatas. viii. generis[illegible] simplices que hic tangit et. iiii. composite ex hiis convenire simplicibus. Cum ergo matrix dicetur frigiditatis in ultimitate condensetur matrix tunc et ora venarum adeo arta ut venientium ex necessitate strictissima sunt unde steriles sunt mulieres quod secundina non patitur solidari venarum oribus. Unde etiam si possit fetus nutrimentum recipere non valeret. non enim menstrua possunt illuc penetrare quasi que illuc pertingant pusilla sunt. Propter quod vene condensantur facile [illegible] sunt stricte. Sanguis autem in hiis adiuvatus frigus est et flatius cum plurime qualitates huius ex qualitatibus matricis. Refrigescit ergo sperma virile ex matricis frigiditate maxime cum calidissimum est natura. Sunt ergo [illegible] complexione frigida. Quecumque inquit frigidas habent densas non concipiunt. Ex quibus intelligi frigiditatem et densitatem [illegible]. Unde perpenditur quod frigiditas siccitati et humiditati se admisceatur. Sed nunquam semper [illegible] tempore ei extremitas frigiditate densitas subsequitur cum sterilitas sicut [illegible]. Propter autem bene considerari quod si matrix frigida sit non concipere dicitur propter oppilationem sue substantie non tamen densitas causa est non concipiendi. Si ducatur ei nos intelligere putamus et que matrices habent humiditatem in ultimitate non concipiunt quod semen extinguit humiditas sicut in grano et quodam videmus que cum in paludosis locis seminentur non ibi nascuntur. Et quecumque siccas et magis ardentes non concipiunt cum semen non habet nutrimentum quod idem contingit ac si semen [illegible] in arenosis locis vel non cultis et per se. In matrice enim calidissima sperma patitur quod semen in ardentissima terra pateretur vel in diebus canicularibus serentur. Sic ergo nobis de. iiii. satisfecit qualitatibus in se et earum singulares virtutes quibus et earum intelligantur compositiones.

Quecumque ex hiis temperiem habent moderatam huiusmodi generantes fiunt.

Quod autem ex utrisque dicit non ex equalitatibus intelligere cum qualitates. iiii. sint. Ex utrisque ergo hiis intelligit contrariis. caliditate. frigiditate. siccitate et humiditate [illegible].

Nos autem monstravimus in libro complexionum ex calore cum frigiditate et siccitate cum humiditate temperamentum esse. Matricis ergo temperamentum est ex eorum paritate contrariorum, id est caloris, frigiditatis, humiditatis et siccitatis. Quorum parum si unum desit sufficit sterilitati. Si enim matrix in calore et frigiditate temperata sit, temperiei autem humiditatis et siccitatis desit, sterilis tamen permanebit. Quia ergo Ypocras de sola sterilitate loquebatur de matrice tantum dixit, complexione de maribus non omnino tacuit. Vel quia nos intelligere fiduciavit. Vel quia de hiis postmodum dicturus erit. Successores vero Ypocratis de maribus hunc amplius imposuerunt. Similiter in maribus dicentes et reliqua. Sed multi interpretem ab Ypocratis intellectu longe esse asserunt. Nos autem ex dictis in mulieribus idem esse in maribus intelligere possumus, dicentes ex frigiditate complexionis sperma marium non bene posse decoqui. Si autem temperamentum in parva frigiditate exierit et vulvam calidissimam invenerit possibile est gigni. Sed si adulterinitatem temperiei exierit impossibile est generare. Ex humiditate quoque non potest sperma coagulari. Si ergo in multitudine venerit impossibile. Sed si interius sperma calidissimum fuerit quasi quicquid rore indensa erit et generabit. Similiter etiam propter siccitatem ultimam non extendi cum incidit in vulvam. Quod ad concipiendum matrice est necessarium sicut in libro de spermate ostendimus, ubi si non plenam vulve concavitatem semen extendi feminam non posse concipere diximus. Hec autem pauca secundum quasi fulcimenta multorum fundamenta. Quia autem gravitate plorie aditum nos diximus parumper hic subinserimus. Magna inquid est et dicta et gloriosissima intelligere quare duo corpora conveniunt ut concipiant ad invicem coeuntia. Hoc autem est quod superius diximus rimantes quare femina fit sterilis et non gignat masculum, quorum causa fuit in maribus et feminis temperamentum in multitudine egredi. Sed tamen intemperies si per asta corporis intemperati corpori contrarie qualitatis servierit possibile est concipi. Similiter si siccum siccam. Et idem in aliis complexionibus est intelligendum. Frigidus ergo sperma necesse est in matricem calidiorem incidat humidius in sicciorem. Debent enim utrique alterius modum non excedere. Ultimum vero matricis potest intelligi ex quodam ampho pendenti. Muliebria inquid ex aromatibus inducit. Tanta ergo matricis est opulatio ut non de odore aromatica penitus penitus transire ad nares et os. Si densitas et siccitas et humiditas sic dixit semen exiguum aromata ingrossat et inspissat ne sursum transire permittat. Calor ac inultimentate si nimius sit mutat qualitates aromatum corrumpit et incensiva fiat ut si ascendat non tamen in sua proprietate deveniat. Qui calor si quando sit tardius rarius tamen erit in feminis presertim que tamen frigidiores sunt masculis. Hac autem investigatione aromata denotant steriles et non steriles concipientes et non concipientes que non denotari possunt ex signo que sicut ex appositione aromatum. Si enim ingredientissime levissime asperrime fuerit non concipiunt.

Similiter et in maribus. aut enim propter raritatem corporis sperma extra fertur ut non incidat semen. aut propter despissitatem humidum distenditur extra. aut propter frigiditatem non calescit ita ut congregetur ad locum hunc. aut propter caliditatem hoc fit.

Sicut amplius et si videtur non sit tamen esse dictum. Interpretum devenit temeritate latinorum hunc amplius ut non scriptum intelligeretur. Premiserat enim se iudicium egrum esse quod in masculis erat. Erat ergo necessarium eadem gratia complexionum comprobare sicut nos fecimus. Sed iste ariditate corporis incepit quam si mulier in femininis proposuit. Quare philosophus per spiritum in aggravatis duobus oberrasse reprehendere. Primo quia si ita esset irrationabiliter ordinatum opposuisse deberet. Secundo quia mentitus est. Inveniuntur enim maximis corporibus rarum genitivum validissimum. Sed rarum est cum virtus per calorem et humiditatem fiat. Hec autem complexio est habundantissima spermatis et ad generandum est perfectissima. Cum spermatis creatur materia in his corporibus sit plenissima et virtus ad decoquendum fortissima et emissio spermatis non nisi sit fortissima non ex emissione spiritali et si non sperma humiditati commixtum quamdam substantiam spiritualem habet utrumque humiditas tamen quedam est necessaria per quam emittatur. Unde latinorum iste comprobatur deceptus. Item dixit propter corporis despissitatem non extra effundi humiditatem. Nisi aliam intelligeret quam spermatis humiditatem alienius ad eam fuit. Si spermatis humiditatem intendit et propter despissitatem spiritus corporis non effundi est dicit nil scivit de complexione aliorum spermatis. Melius enim diceret si propter strictitudinem viarum fieri assereret. Quia sperma sibi propter frigiditatem complexionis corporis non calescit et eam esse causam non generandi verum quidem dixit. Sed tamen ex subsequentibus vitium fallacie dicendo ut congregetur ad locum hunc. Cum autem locum hunc nominavit ex verbis suis non bene devians nos intelligere fiduciavit. Item parvum est vitium quare ad marius sinum. Prius ibi sequenti .n. loco est. Nos est in proposito [illegible] propter caliditatem hoc fit. Prius .n. quod hic [illegible] aliud de quo illud precederet se premisisse innuit. Cum ergo prius diceret propter frigiditatem non calefit ita ut congregetur ad locum hunc confirmatum est dicere et si calor dissipet et non congreget. Sed quod esset dicere propter calorem incendi vel propter quod ad accidens aut etiam calididatem non quidem propter calorem non calefiat vel quia congreget ad hunc locum.

Lac dare capud dolentibus

malum. Malum uero et febricitanti
bus. et quibus ypocondria sus
pensa sunt rugientia. et sitien
losis. Malum uero et quibus fellei
secessus. et in acutis febribus.
et quibus sanguinis multa fit
egestio. Conuenit uero ptisi
cis et ualde non febricitantibus
et in febribus longis nullo predic-
torum signorum presente. Extra uero
rationem tabefactis.

Lac malum est de rebus cito mutabilibus. quod et qualiscumque transmutatio mutatur. Si enim inueniat calorem plusquam oporteat cito in fumositatem se mutat. Si minorem transducit in acetositatem quod facile intelligitur. Si lac cum ignitur multum fuerit coquatur alterum non coctum reponatur non coctum in acetositatem mutatur coctum uero in fumositatem. Sed digerentibus lac sicut conuenit multum et bonum nutrimentum fuerit dummodo tamen ex aqua et digitur ista atio sub diafragmate et dolor capitis efficitur in sanis agit lac. in infirmis autem quod experimento didicimus. Qualiter ergo sit oportet intelligere. Si enim facit in sanis inflationem ypocondrie et dolorem capitis quanto magis faciet caput dolentibus et uiscerum inflationibus. Quod autem quibus sub ypocondria subintulit suspensa bene dixit quia lac non noceat huius lateris nisi quomodo suspensa sunt ex apostematibus. sicut est herisipila. zimia. et scliros quibus omnibus attinet suspensa. sicut et horum locorum rugitionibus et si sint sine apostematibus cum tamen rugitus nichil aliud sit quam quedam inflatio uel uentositas. quibus lac nocet quia mutatur in acetositatem. Magis tamen dampnosus in his infirmitatibus sicut cum sale et melle coquitur proficit quia uentres humectat. Similiter sitibundis quia mutatur in fumositatem si fuerit sicus naturaliter et in accidentibus seu tempestatibus et accidentalibus. similiter et felleo secessui cum det se fumositati. similiter et colericum uomentibus quod fit quia lac magis mutatur propter calorem in fumositatem. Conuenit ptisicis in pulmone uulneratis cum dicit talibus nullo predictorum modorum presente. Quod ideo ubi bonum lac esse dico indigentibus bonum et bonum nutrimentum facit et facile. Mirandum cum dixerit non febricitantibus dignum est inuestigari quare non ualde premittit. Oportet ergo querere si possit dari febricitantibus ualde quod uerbum non necesse fuit. Nos tamen ex frequentiam cum tempus fuerit. modo breuiter dicimus non oportere. Minor tamen est quia in diuturnis febribus ante iussit et ptisicis etiam supra dixerit malum febricitantibus dari hic non ualde febricitantibus repetit cum in ... phisis non fuerit consuetudo. Sufficere enim

poterat quod supra semel dixerat. Sed cum in uerbis suis soleat esse breuis non tamen timenda repetere dubitauit.

Quibuscumque tumores in uul
neribus apparent non ualde spa
smantur uel insaniunt. his
non apparentibus repente. quibus
quidem retro spasmi et tetani. Qui
bus uero in priori parte mania.
dolor lateris acutus. aut em
pima. aut dissinteria. si rubei
sunt tumores.

Tumores intelligit hic apostemata uel crossitiem corporis extra naturam eminentem in quibus denotatur... quoddam accidens apostematum quod in tempore de sanguine scilicet nascens solent dici. Contingit tamen etiam calorem naturalem uel incensionem. apparuit tumor siue sit siue non ... dicit ergo ypocras. Si in uulneribus tumores id est apostemata appareant non spasmantur nec insaniunt. Spasmantur ergo autem et insaniunt tamen raro. Si autem apostema magnum sit ualde et pessimitatem habens nisi subito appareat et retro fiat spasmum et tetanum significare uoluit. Quod retro dixit ... intellexerit si autem apparuerit aliam passionem esse uoluit. Retro enim locus est neruosus et arteriosus ante uero uenosus. Cum ergo de uulneribus apostematis aliquod pessimum illius materie ad aliquod membrum nobile ueneritur. Si uulnera in neruosis locis retro fuerint necesse est spasmum uel tetanum expectari quia hee passiones sunt neruosorum locorum. Quod si autem sit et pessima materia pectus ascenderit dolor fiet lateris et plurimum sunt inde empici. Si autem materia descendat ad intestina egestio fit sanguinea. Si tumores rubei fuerint et subito euanuerit sanguinis egestionem intelligere cum sit sine uulneribus intestinorum. Que passio ... peteatur uulnera in dorso habentibus uel autem in locis dorso oppositis si subito retro se uerterit non tamen absolute inuenit qui manus possit hic intelligi. Sed cum in parte cruris non tamen sit lacertorum uictorum fortibus cordis et magis cordarum in genuum parte maximam cordam habere possibile est secundum colligantiam suam adiuncte partes inde incurrere spasmi passionem cum lacertorum ... in posteriori parte corporis locatorum cum lacerti illi ex anteriori parte sint carnosi. Non ergo spasmus ex sola ... cauda nascitur cum non sepe sola in pedibus sed etiam in manibus esse uideamus que loca longe a nucha sunt remota et nerui manuum et pedum a nucha procedunt corporis similiter.

Si uulneribus
malis et fortibus existentibus tumor
non appareat magnum malum.

Nota ... [illegible marginal gloss]

Urina bona cruda mala.

G Cum enim vulnus maliciosum est non ... debilitatur. humores ... superbiunt et dis temperantur ... manifestatur ... corporis diffusi. spasmi. tetanus. et maniam fiunt. Sanies quoque et fluentia bona sunt ... verum. Cruda vero ... et indigesta mala.

C Et magnum dicit vulneribus vel apostematibus prorsus attinere vel utrisque. Hec pessimus intendit esse in vulneribus que in fine ... certorum sunt vel eorum capitibus marine ... qui vinculi sunt nervis et venis et in extremitatibus, velut ... cordis. Sic autem ... mala ... apostemata subito ... apparentia ... apostemata vulneribus mala ... asserit. vulneribus ... maxime si dolent non ... secundum quod ad nobilia membra ... mali fluant. cum dolore ... ad ea fluere ... C Similiter autem vulneribus medici multum ... stringentes ... fluentia frigida ... constrictiva medicina. dolor autem est ... loci nervosi ... medicamina calefactiva sunt ...

Posteriora capitis dolentia in fronte recta vena incisa.

G Non solum intendit ... iuvat. purgationem de locis inferius sed tamen partis opposita ... satagit quod ... contrariis fit. Si igitur in latitudine fuit ... in sinistra vel sinistram in dextram fieri iuvat. Et si in profunditate fuerit anteriora retro posteriora ... medicam. ... posteriora capitis dolentia in fronte recta vena incisa iuvat. C ... autem multo tiens sanguinis ... oculorum dolores ... habent humores longo tempore effluentes cum ... in posteriori parte. i. in ... posteriori summitate.

Rigores qui mulieribus incipiunt ex lumbis magis et per dorsum ad caput. Sed et viris retro magis quam in priori parte corporis velud cubitorum corarum per cutem raram. Declarat vero pilus.

G Rigor sensualis ... frigore incipit ... rigor vero ... solet esse minor cum venerit magis subito. bene igitur ... rigore ab his locis incipi et magis mulieribus cum frigidiores sint maribus. C Rigores autem ubi necesse est primum ... quod ... esse ... Nucha vero cum sit in dorso ... et ... et post cerebrum ... et ... sunt ... Que ...

mollior ... est ... Anterior vero pars corporis non ... sua ... tenuior sit ... calidior sit ... habet ... pili qui ante exeunt. ... pili autem rarit... declarant. Raritas vero calorem. Pilorum vero generationem in libro de ... sufficienter explanavi.

A quartanis habiti non valde a spasmis apprehenduntur. Si vero prius apprehendantur et superveniat quartana solvuntur.

G Spasmus de inanitione acutissimus morbus est et mortalis. ... ex plenitudine ... membrorum contingerit ... in epilentia et ... alius non acut... mo... ... prior erit ... hunc quartana superveniens venire ... cum etiam ... superveniens ... medicandi duo ... cum purgationibus et ... que utraque in quartana ... purgo vero cum rigore coctio vero cum calore fit.

Quibus coria circumtenduntur dura et sicca sine sudore finiunt vitam. C Quibus vero relaxata et rara cum sudore finiunt.

G Propinquam morti cutis ... tensione et extensione moriturus ... sine sudore. Rare vero et laxe cum sudore plus fit tamen quibus ... caret humiditate et siquam habent non habent ... incute ... multam habent etiam inter carnem et carnem.

Ictericii non valde sunt inflati.

G ... hic intendit ... adiuvant ... vento ... corpore ... eruct... ructuatione ... in facta ... modo vel permanens intus generat ventris extensionem ... ex defectione ... Nam ex adunatione flatus ... ventositatis ... ictericia sunt cum ... sunt ... Sed ... ictericia ... habent non ... magna cum magnis calor eam dissolvat. Tertia particula.

Diuturnis lienteriis oxiremia superveniens prius non existens bonum significat. G ... est velox ... ibi et

peius inest quam qualitatibus quibus [illegible] sunt. [illegible] aliis differunt preest. Lienteria autem [illegible] illa est que in cibis indigestio quibus egrediendo nulla mutatio digestiue uirtutis mediis in uenit in colore odore liquore imo in nulla qualitate. Vel eius differunt lenitate intestinorum. Constat ergo quod ex lenitate intestinorum patitur. Quod mirus antiqui [illegible] in hoc tamen non sunt [illegible] ignorantes [illegible] actiones [illegible] uirtutis est natiua tenere et amplecti recepta [illegible] retentiui. [illegible] [illegible] gitur [illegible] uirtus [illegible] digerit [illegible] grauitate uel propter [illegible] emittit [illegible] cibus et potus [illegible] [illegible] Qui si helenum intellexisset non sic [illegible] ventris intestinorum [illegible] cum comestio grauet stomachum aut intestina. [illegible] superficie sit ex [illegible] stomachi. [illegible] humoribus acutis [illegible] uirtute stomachi [illegible] Differt autem [illegible] [illegible] quiescentibus et frigidis [illegible] cum cibariis [illegible] [illegible] Sed [illegible] [illegible] complexione [illegible] dicitur diu sanari [illegible] signum esse [illegible] lienteria [illegible] in hac passione [illegible] et [illegible] Cum hec passio de [illegible] sit frigido stomachi refrigerando [illegible] [illegible] passionis. Ergo [illegible] lienterie in lienteria [illegible] significant cibus [illegible] stomachi [illegible] [illegible] ut cibus digeritur [illegible] [illegible] Sed [illegible] amplius [illegible] disputatio [illegible] qui [illegible] librum meum de uirtutibus naturalibus legere oportebit ubi multa signa de uirtutibus inuenietis [illegible] Obstitutus [illegible] de digestionibus [illegible] de ponderibus refrigerando antiquorum auctoritatibus [illegible] passionibus. [illegible] [illegible] obstitutum. Lienteria inquid [illegible] Alia enim dissenteria. Alia lienteria. Alia tenasmon dicitur. [illegible] [illegible] egredientibus [illegible] putant [illegible] Sanguinis aliquid de sanguineis generis [illegible] uel [illegible] ceteras non [illegible] digesta [illegible] uocatur dissenteria. Si autem [illegible] digestum sanguinem uel uiscositatem exitum [illegible] lienteria esse dicitur. [illegible] sanguinolentum [illegible] aliquantulum digestum tenasmon esse dicitur. [illegible] [illegible] Testio [illegible] quid [illegible] [illegible] [illegible] Passio aut [illegible] lienteria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Flore ergo egere [illegible]

[illegible] alii medici consentiunt nisi hanc esse passionem [illegible] cibi indigestionem et potius quod [illegible] [illegible] in libro [illegible] passionibus qui de ypocratis de lienteria [illegible] lienteria cibus [illegible] non coagulatus sine dolore [illegible] [illegible] intelligere indigestum. [illegible] antiqui non coagulatam [illegible] in libro [illegible] quem ypocratis intitulatum de Regimento acutorum [illegible] ypocratis confirmatos eum esse [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] cibus [illegible] indigesti [illegible] sine dolore [illegible] aliam passionem sic lienteria uenit. [illegible] [illegible] anteriores. [illegible] [illegible] lienteria passione. [illegible] [illegible] [illegible] anterioribus [illegible] posterioribus [illegible] lienteriam [illegible] indigesta mixta cum sanguine.

Quibus nares humide natura et semen humidum sanis egrius. Quibus uero contraria salubrius.

Quibus complexio naturalis [illegible] nulla [illegible] [illegible] acutis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] purgare [illegible] illa que [illegible] uocant [illegible] [illegible] Sed quorum complexio naturalis est humidior maximaque [illegible] [illegible] habundantem in maris [illegible] [illegible] est frigidior et horum semen est humidius et liquidius [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] semen [illegible] [illegible] totius corporis uel etiam cerebri humidior fuerit sanitatem esse corruptam [illegible] [illegible] catarri [illegible] humores [illegible] ad inferiora [illegible] nocent gutturi et [illegible] pulmonis pulmoni [illegible] stomacho [illegible] [illegible] necesse est ut tussim incidant [illegible] [illegible] [illegible] fuerit [illegible] dissenteriam quod [illegible] [illegible]

In diuturnis dissenteriis abstinentia mala et cum febre peius.

Dissenteria [illegible] excitationis humoribus intestina [illegible] [illegible] [illegible] intestinorum [illegible] [illegible] uulnera [illegible] stomachi [illegible] intestinorum [illegible] [illegible] ad augmentationem morbi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad stomachum [illegible] humoribus [illegible] [illegible] intestina. [illegible] ad superiora

intersecum pabstinentiam

natant in orificio stomachi. Et ideo fit cum abstinentie excol ligantium, quo etiam acetum aufertur naturale sine qua nullatenus vita regi potest que est dum primum infit duo necesse est intelligi ut vulnera fiant sinuosa vel maxima in nascuntur apostemata. Cum autem evenerit a stomacho extremitate patiatur intestinorum passionibus infirmus periclitari incipit.

Circumfluentia vulnera male consuetudinis malum

G. Cum pilos cadere videris a locis vulnera circumdantibus mali humores in eis sunt et male corrosiones et pruritus in vulneribus huius generantur que non permittunt vulnera sanare.

Dolores in lateribus et in pectore et in aliis partibus si multum differunt ad discernendum malum.

G. Oportet dum cognoscatur dolorum in lateribus existentium in pectoribus et in aliis partibus. Dolorum loca non solum sunt intelligenda sed eorum quantitates quorum scientia est necessaria et quasi in sermonibus future et eiusdem medicamine pronostica. Si enim costis dolor innascitur magnus et quod ad furculas digrediatur vel subtus ypocondria descendat tunc signum quod passione huius esse sit impossibile sine pellicularum et costarum passione et quod passio molesta sit et periculosa et fortis adhibenda sit medicina. Si ergo passio ascendat ad furculas flobotomia est necessaria. Si descendat ad dyafragma farmacia erit danda sicut in peri yron orion ypocras tribuit. Si dolor sit parvus et quasi punctura que solet venire in costis non ascendet ad furculas nec descendet sub ypocondria passio est in carnosis costarum locis nec molesta nec medicina fortis danda est. Hoc autem modo singulorum considerentur dolores membrorum et magnitudines eorum. Similiter si apostema sit in carnosis locis dolores erunt graves sicut ypocras in epidimiis: graviter pondus portare invenimus in locis doloris. Cum vero passio in exterioribus est partibus tensivus dolor subsequitur acutus. Ideo etiam dixit pelliculas circumdantes singulos renes venas quoque et renum arterias et concavitatem eorum intendit et etiam porum unde urina exit. Idem et de epate intellexerit in carnosis partibus si dolor sit erit gravius. Si autem in pelliculis seu in venis acutus erit dolor. Quantitas autem doloris secundum materiam erit facientium humorum. Si enim dolor sit colicus dolor erit fortissimus. Similiter si grossa sit ventositas non habens viam exeat. Si autem ... sit flatica mollior dolor erit. Et non ergo ex quantitate doloris sola intellexit qualitas sui sed etiam quamdiu debeat demorari. Si autem ypocras ad hoc intendit ut providos nos redderet de quantitate uniuscuiusque doloris aliis his in disputatio sufficere sed aliud investigandum innuit ut scilicet intelligeremus quale membrum sit utilius et quale nobilius et quale ad periculum declivius. Ac si diceret non sufficiat sola investigatio quantitatis doloris in diversis locis nisi in eisdem dolor unius et non multiplex sit ut si longenus patiatur in latere et eodem die quis agenes patiatur in eadem parte non debemus eius dolores intelligere secundum si similes sint vel differentes omnino investigare. Hic duobus modis in vel ex qualitate doloris vel ex quantitate fortitudinis. Qualitatem si pungitivus sive mordax gravativus corrosivus tensivus vel extensivus equalis vel diversus. Fortitudinis quantitatem plus vel minus oportet intelligere quod intendit cum quantitatem magis doloris dixit. Consuevit enim medici refrigerationem vocare maiorem et si non pertineat ad quantitatem sed qualitatem. Dicit enim febrem magnam vel parvam cum febris numquam sit nisi calor. Non ergo mirandum si dolorem dicit fortiorem vel maiorem nisi dicamus rem diversam in qualitate maiorem esse volentes differre gravitatem in dolorem pungentem et similibus.

Nefretica et circa vesicam dolores laboriose sanantur in senibus.

G. Passiones sanari in renibus et vesica in senibus difficile est cum numquam quiescat actio membrorum horum membris huius patientibus quies necessaria sit ut sanentur. Et ad sanandum durum quod huic transit acutorum superfluitas humorum qui cum per aliquem locum transierit ibi vulnera renovant et magnificant que passio in senioribus indurat quia etas eorum declinat sicut alibi dicit ypocras senes his passionibus commoriuntur.

Dolores et tumores secundum ventrem existentes superiores quidem leviores inferiores quidem fortiores.

G. Superiores hic intelligimus non ex membrorum longitudine sed potius profunditate. Hec autem loca ab ... vocant siphac i. pelliculas ventris exteriora. Que autem inter pelliculas nascuntur i. in intestinis sicut intellexerit ubi non superiores fortiores esse dixit et bene cum dolores huius locis nascentes fortiores sint et maiores.

Ydropicis quod nascitur in corpore vulnera non facilius sanantur.

G. In libro de vulneribus ypocras: vulnera inquid si non perfecte siccentur non sanantur. In ydropicorum autem corporibus propter habundantiam humiditatis impossibile esse videtur.

Late pustule non valde pruriginose sunt.

G. Pustule ut diximus multiplices sunt. Quedam enim ex ... sunt alte et forme acute. Hic late in profundo sed sursum non ascendunt. Alte et acute calidioris sunt materie. Late non sunt similiter ascendentes sunt frigidioris materie et in duabus

de causis sunt non putrientes cum ulcera sint ulcera non acuti humoris.

Quibus apud dolentem et circa dolentem sanies uel sanguis aut aqua defluens per os aut nares aut oculos solvit egritudinem.

Sanguis in locis . y. de hoc dolore disputavit. Iam . vii. suo subtilis magnitudinis non sicut alii arbitrantur quidem huius extransitus egritudo hoc solvitur non utiliter peracrius . y. cum non absolute dixit. Si sanies uel aqua extrariis auribus uel effluent egritudinem solvunt. Oculos autem intelligere debemus si ex apostemate collectum est cum pus sanguineo humori. Aliis donatis . et si erupuerit et humores per hoc loco effluxit egritudinem solvit sic dixit. Si si dolores sint exigui si uentositate inflatia uel ex colera rubea capitis pungitiua uel ex plethonis unguentis sine aliis apostematibus sanitas aliter persequitur.

Melancolicis . freneticis . emorroides innate bonum.

Non solum purgationes solvunt has egritudines sed etiam per purgationem humorum qualitates ut si fuerint nigre melancolici humoribus inter te quasi sunt in sanguine sicut in urino feces. Longe magis minus sed nulla a freneticis ementur per emorroidas.

Emorroidas sanati antiquas si non una relinquatur periculum est ydropisim fieri et ptisim et maniam.

Emorroidas impositas esse sine causa uenarum apertione in anno per quas multitudine sanguinis crossitie epar melancolicas et sanguinis feces expellit, quas si strinxeris sine per omnes uenas exeant in epar dura apostemata inde nascuntur. Magnitudine et grossitie sua epar aggravant et calore et extinguentia sicut si plus ignis multa ligna aggregentur libris suffocant. Si autem sanguis non in ea calore naturali fit calore extincto necesse sanguinem non generari. Ydropisis igitur non generatur reficiatur nisi ex sanguis non generatur quam materiam si epar expellere poterit ad uenas pulmonis crepantes ptisis est sicut. Bene igitur dixit de emorroidibus multas unam debere remanere per quam materia illa possit exire maxime si non sola purgari fuit in longo tempore.

A singultu habito sternutatio superveniens solvit egritudinem.

Singultus sic dixit de plenitudine et inanitione fit. Maxime de plenitudine quia cum euenit nociuus est motus fortissimus humidus illa expellit per illis. Hic autem motus in uentositate inuenitur. Singultus autem ex plenitudine fieri comprehenditur quia cum cibis se repleantur nisi sibi caveant a frigoribus fit eis assiduus. Frigor enim neruosa loca contrahit ad dissoluendum enim superfluitatem cum singultus fit.

A ydrope habito secundum uenas in uentre aqua fluente fit solutio.

Hec signum in spontaneis putredinibus quia ualet quod per . y. nulla indiget medicina quoniam medicinam adhibeas iam non est spontanea.

A diarria habito spontaneus vomitus superveniens solvit egritudinem.

Generalis significatio purgationis spontanee que ex actione est nature dans auctoritatem medico que utilis est ad materiam ex hoc quod in causa loci.

A pleuretide suppato aut peripleumonia diarria superveniens malum.

Non est intentio sua quod ex ista membrorum colligentia hanc passionum fiunt accidentia. Intendit ergo potius ad fortitudinem et magnitudinem passionum. Epar non singulariter patitur quoniam eius uicinitate et continuam per colligantiam fit nutrimenti. Ista cum magna passio ipse in nutritione sic contingit epar pati. Ex huius autem uerbis intendit . y. quod consuetudinarium fuerit. Non enim dixit quod peripleumoniam uel pleurisim habet si quod absque suppuratione fit et bene. Si ei si suppurauerit et diarria superueniet corpus consumpturum malum signum erit causa ei diarrie. Cum enim epar sibi cibus per quod oportet [illegible] potest trahere in sanguinem mutare alii corruptione est illorum cibus inutilis consumptiuus. Quod si pusia pleurisis putrefacte sunt possunt quidem de diarria supueniente solui maxime si causa plenus fuerit.

Unde et medicum esse studiosum ut eum aliud dicit absolute si accidentia que dicit non expediens fiunt causis sicut diarria. Hoc in hoc loco fuit necessarium in pulmonem enim potius contingerit si per esset sententia morbi. Significationes enim semper suas debet unique significatio.

In occulis patientem accipi diarriam bonum.

Hic amplius enim est expletiuus. Non autem diarriam hic laudauit sed spontaneitatem unde fit. Quam medicus quibus auctoritate dicit ille medicus huius temporis uarius facientes in oculorum doloribus elaterii uel farmacia medicantes.

Vesicam incisam . aut cerebrum aut cor . aut dyafragma . aut in

testinorum aliquod gracilium aut ventrem mortale.

G. Quod mortale dixit in multis locis mortem portendere innuit presentem. In multis signat soleret esse mortis. Sed in hoc loco non invenitur quid homo intellexerit. Cordis tamen incisio mortalis est sine dubio. ceterorum vero membrorum non nocivo nisi cum magna et profunda fit incisio. Ut autem fecit tamen Ypocras hic intendit vesice incisionem magnam et profundam usque in concavitatem et talem in cerebro. Sic huius tunc impossibile est eam solidari. Idem contingit in nervosis locis dyafragmatis et subtilium intestinorum. De istis vero multi dissenciunt. Alii dicunt si incisio concavitatem incisus sit posse sanari sive sanari fieri. Et non solum sic sed quod non incisus sit ut sive apparuit. Singuli in quo mediciniando errant illi qui libros fecerunt de vulneribus sive mortalis. Chirurgi aut eorum incisiones non solidentur dicendum est. Cordis aut et diafragmatis vulnera non solidantur quod semper sunt in motu. Vesica vero quod est nervosa et subtilis sine sanguine. Quandoque tamen sanatum cum incidi ad lapidem expellendum quod eius collum carnosum esse videtur. Epar si incidatur sanguis sequitur fluxus patientes moriuntur antequam solidetur. Ita fit enim vene sive in vase sit in arbitrorum vero dicere posse sanari cum incisio intra concava non sit. Et quidam dicunt cum extremitates quasi digitos eminentes posse incidi et tamen sanari. Incisiones quoque cerebri multos vidi sanari. Sed et ego vidi in mibia civitate sanari quendam magne et cave incisum cerebrum habentem et tamen mortem evadere quod contingit rarissime. Alii enim dicunt incisionem et perforationem esse mortalem vera sunt. Sed cum pertingat ad ventriculos cerebri procul dubio mortale est. Subtilie enim intestina et stomachus quod carnosa sunt nisi incisa non tamen concava possunt solidari. Sed si ad concavitatem incisio pertingerit in subtilibus vix aut vel rarissime possunt sanari. Idem et in renibus contingit quod non solum hiis de causis sunt incurabilia sed quod in hiis sicut exterioribus nobis non potest imponi medicina.

Quando incisum fuerit os aut cartillago. aut nervus. aut maxille tenues. aut preputium neque crescit neque conglutinatur.

G. Os cum dicit crescit non additionem reducere essentiam dicit intendit. conglutinatur cum extremitates invisceret. Similiter autem dubium est et ossa et cartillagines non crescere amissa quantitate sui parte. Similiter autem dissolvuntur quia invisceantur et coniungitur. Quidam enim asserere palam videri ossa fracta inviscari et solidari. Sed dicunt esse decepti. Certificatur enim cum in quibusdam animalibus ut fracta ossa sanentur et tunc sponte moriuntur vel occidantur. Os sive fractura circumdedisse corpus cuius quedam subtile quasi ligamentum invenitur quod si paulatim evellatur fracturam non consolidata neque convicta reperietur. Alii tamen aliis in membris repugnant experimentis dicentes crescere non solidari. crescere autem ubi deberent solidari. Sed ego nec vidi nec audivi aliquam carnem non crescere hiis locis nec vero et incisio fissum fuerit nervus aut fixum aut incisio est profundius fissa usque ad alia latera. hanc Ypocras dixit non posse solidari. Causa quod loca sunt nervosa et subtilia non tamen propter hoc sed sunt separata magno spacio.

Si in ventrem sanguis effundatur preter naturam necesse in saniem converti.

G. Hic amphibole diversimode invenitur in libris. In aliis enim sanguis si in spatium effundatur et esse spatium ventris hic intenditur quorum firmatur intellectus. Ut preter naturam sub infertur. Unde intendit quod sanguis a loco in quo est effluit ad spatium ubi non esse consuevit. Alium enim venas erit et ad spatium inter venas currit. Unde dicere necesse est fieri saniem quamvis saniem vero speciem intendisse in qua sanguis exuit suam qualitatem et albumen. Si enim sanguis locum suum naturalem exierit non infra naturam propria permanebit sive in saniem sive in nigredines mutabitur. Alium cum effluat ad loca spaciosissima non sibi naturalia huius necesse est ut faciat

Maniacis varicibus aut emorroidibus innatis manie solutio.

G. Quia vero humores maniam generantes expellit ad membra minus nobilia quam cerebrum. Et hoc fit cum humores nulla sint et grossi necesse est ut varices emittat aut emorroidas unde solvatur materia a cerebro oportet.

Quicumque dolores a dorso in cubitos transeunt flobotomia solvit.

G. Loco doloris collectio invenitur in aliis libris que dolorem facit et est verior. Impossibile est enim ad lacertos carnosos locos descendere humores et dolorem non facere. Alii libri dolores a dorso alium se movent quod materia aliam a loco se moventem in locum effluit. Alii vero sanies maior cum inflativa et grossa fit ventositas. Oportet ergo purgari materiam a brevitiori per flobotomiam cubiti. Ut Ypocras innuit cum dixit huius per congrua loca purgari convenit. Et si in hoc loco collectionem intellexerit et dolor a dorso descendens ad cubitum propter collectionem fit non quod essentialiter loca carnosa et lacertosa doloris sunt materia. Ubi etiam fit flobotomia valet propter totius corporis necessitas purgationis.

Si timor et pusillanimitas multum tempus habent perficit melancolicum humorem.

G Quicumque timorem et pusillanimitatem patiatur sine manifesta causa per tempus uetustum melancoliam suspicatur. Et si hec accidentia non diu mouetur. Si uero longio tempore cum fuerit et moretur, similiter melancolici efficiuntur. Oportet enim in hac passione considerare uehementer propter iram, odium, tristiciam, que sue passionis initium fuit. Magis enim tamen huius corporum apparatum fit hiis passionibus.

Intestinorum si incidatur aliquid gracilium non conglutinatur.

G Hunc amphorismum ypocras iam premisit. Cum de incisione uesice et ceterorum membrorum dixit ubi ipsum in spermatici fuerunt. Non ergo uidetur hoc oportere repeti.

Erisipilam extrinsecus intus conuerti non est bonum. Intrinsecus uero extra bonum.

G Non hic oportet de sola erisipila intelligi sed de omni passione ab interioribus membris nobilibus ad interiora ab illa exteriora se mutantes. Quod si fiat ex ut ab extrinsecis intus conuertatur malum. Sed uidemus ypocratem multa in hoc libro nominantem ad similitudinem et aliorum multorum auctoritatem. Quod autem in trans... ad probandum inuenit et aptum est bonum.

Quibuscumque in causon tremores fiunt alienatio soluit.

G Quibusdam aliis primatio hic amphorismum ad inuestigantes quem ad philosophos alique auctorum, ando introduxit siue ypocras siue quibus alius eum fecerit, ergo tamen inde fit dico. Materia enim causon nascitur inter uenas et arterias est que si mutetur ad neruos in primis enim fiat tremor et ex neruorum passionibus cerebrum quod est eorum fundamentum pati et sic nimio fit alienatio. Palam ergo est quod si materia a uenis et arteriis ad neruos mutetur causon soluitur. Sed hic ypocras non assueuit cum exacutibus passionem sequentibus solui dixisse perfectam salutem intendit hic ergo si causon soluitur passio alia que non minus periculosa est incurrunt.

Quicumque empici aut ydropici uruntur aut inciduntur, his sanie effluente aut aqua repente omnino pereunt.

G Ypocras empicos uocare consueuit habentes saniem in spatio inter pectus et pulmonem et quomodo intendi debeant inuenit in libro cuius est initium de uene pulmonis quem alii intitulant de empicis quibus non est utilis intentionibus nisi multo labore et empimate et magnis et quibus cum serettu de spiratio. Hii qui magnam angustiam sic patiuntur quod sic spatium pectorum maxime eis constringitur ... ad incensionem cogitur. Ydropicos uero consueuerunt media incidere plusquam incidere uel uti eius incisione uel incensionem qualem enim subitum intendit purgationem quarum utramque ... quod quod inde est futurum non prendatur in bonum. Erasistratus mauult quid dicat de ydropicis quia multos uidit subitam et multam purgatione mori subitam acceptos febre. Quod de ceteris membris sic et de pectore potest intelligi. Magnis enim apostemate incenso et inciso sanie uero effluente subito molestum est quod subito inducit insubtilitates et uirtutis defectionem et ut postea adeo recedunt. Quod si in empicis idem arbitror quod omnium uenarum aperiunt propter extensionem saniei cum sanies iuxta emanatur. Aut propter acrum sui que terrorem ibi steterit quasi oppilationem facit. Cum autem exierit subito omnium uenarum aperiuntur et sic multus emittitur unde fit ad defectionem. In ydropicis non solum cum fit cum enim redundare inuenitur aqua que grauitatem dum sustinetur portat quod est in corpore. Que si subito exeat aggrauata in ferius corpus et secum trahit dyafragma et cetera pectoris uiscera.

Eunuchi non podagrizant neque fiunt calui.

G Incisio testiculorum in eunuchis assimilat eos feminis. Sicut ergo femine non caluescunt causa sue humiditatis sic nec eunuchi. Podagram dixit quod ita neque erat in tempore suo eos non podagrari. Sed hodie eis euenit quod filii huius temporis uiuunt in suauitate luxuria et gulositate. Ypocras sic intendit ut omnibus podagricis pedes naturaliter sunt debiles sicut in epilenticis apparet debile cerebrum. Sed tamen hiis non passio nimio uenit si non in dieta peccauerunt. Non ergo fiunt podagrici nisi cum ad pedes eorum humores descenderint. Quod si non fluerent neque ... passio non fieret nisi hii ... si corpus moderate exercerent et post degererent. Nimia ergo quies uel exercitia huic passioni sunt nociua et uinum forte multum bibitum si precesserit saturitatem cibi. Si enim ... bibitum cito ... inde feruet. Similiter et coitus. Et in tempore ypocratis hii fuerunt ... regimento et bona dieta sic ... et exercitia secundum naturam corporis sufficientia. Quia ergo nostri temporis homines ad delectationes sunt proniores ideo podagrici inueniuntur utpote nimium exercitati et manducantes plus quam digerere possunt et uino inebriati quod forte bibunt uinum ieiuni et habundantes in coitu. Qui et si non omnia inducant sed duo uel plura sunt nociua. Licet ergo eunuchi temporis nostri non cohibeant podagra sunt ex nimia delectatione et gulositate. Quecumque dicta sunt de podagricis intelligenda sunt de arteticis cum fiant prius podagrici et postea artetici. Ex hereditate etiam podagra committitur. Sperma enim quod materia filiorum fuit quod maculatum est nimio patris debilitatur passione duplicatum et pereunt eam et exitu ...

Mulier non podagrat si non menstrua defecerint ei.

G Contigit non podagrari si mulier ...

Hoc quod mulier ... magis in ... podagram ... ...

geratur cum menstruis. Ego autem in precedenti amplexio podagram non esse initium ex sola neruorum debilitate nisi humores ad pedes concurrerent sicut autem tempore ypocratis mulieribus podagram non contingere nisi menstruis deficientibus, sed in nostris euenit temporibus quod menstruis etiam uenientibus quia male dietantur, uel quod multis etiam uenientibus menstrua non ueniunt ex suo ordine patiuntur propter malam dyetam.

Pueri non podagrizant ante assochiam.

G. Coitus fortis est causa in generanda podagra quod manifestatur ex uerbis de eunuchis precedentibus. Sed cum eunuchos podagricos esse uiderim pueros me numquam uidisse memini nisi aliquando tumorem in genibus ex nimiis suis gulositatibus.

Dolores oculorum meri potio aut lauacrum aut pyria aut flomia aut farmacia soluit.

G. Quod hic dicit experimentis non ratione attendere. Sicut enim manifestum est si balneum ueniret oculorum dolor soluitur. Aut si cum aliquis uini intemperatus fuerit et abstinentie non uiuerit [illegible] uino nimia delectatione bibente aduuerit. Et multa quae in libris suis scripserit non bene determinata esse medica [illegible] y. hic fecit notans quomodo et ubi res uiuerit et nullam in reddens rationem. Inquit dolorem uincit experimento diffiniens mihi uero quoniam [illegible] uerum credo ypocrati experimentis compositis. Uidi enim quosdam uinum [illegible] quosdam balneum [illegible] quia nichil ypocrates scriberet nisi prius certificaret usualiter. Sed ego nullum uidi modernorum magistrorum qui tale quid fecerit. Sed horum rationes inuestigaui quia certificauerim in doloribus oculorum operari cepi. Lauacrum ergo in primis expertus sum medicus quidam ante me flomauit die [illegible] one secunda [illegible]. Post hoc balneum ego ei cum medicina experimentata propter calorem [illegible] quia si [illegible] in oculo anno dolor interpolabatur et cum accipiebat maxime quid erat quia calidissimos humores subito uenire ad oculos sentiebat quibus uero abscedentibus oculorum dolor mitigabatur non tamen omnino extinguebatur. Ulterius die tota dolor non cessauit sed potius creuit. Unde placuit me uocare precepit. Inueni autem, absque tibi duos meliores medicos oculorum qui in hac re romis ualerent. Hi quidem collinia fecerunt solidatiua et dolorem mitigatoria. Quale illud inquid [illegible] cerusa lota. Amidum oppium. Abstrusit experimenta ad [illegible] affluentia esse [illegible] dolorem, immitit mortificatiua. Ego tamen [illegible] non laudaui non enim repugnat currentibus ad oculos. Locum [illegible] si sunt fortia [illegible] potius cogunt [illegible] fortes [illegible] ergo effluentia [illegible] acuta [illegible] oculorum tunicam. Si autem [illegible] extendentem [illegible] eam. Cum ergo medicamina tantam uim non habeant ut acuta [illegible] obedomitiue [illegible]

intolerabiliter dolorem augmentaret. Quod si adeo collinia sunt fortia totum dolorem abstulo [illegible] [illegible] nocent et post sanitatem [illegible] deficit [illegible] grossitiei [illegible] in partem eorum supersunt. Rationabiliter autem hec discernens ex multis et acutis ad oculos uenire sentiens incepi primum calefactiue facere ut magis possem temperare passionem et certificare. Consuetudo enim est calefactionis dolorem mitigare aliquandiu et post ad hoc humores ad locum dolentem adducere quousque dissoluerentur. [illegible] priores dissoluunt et aliis [illegible] late influentes et ipsi oculi. Cum ergo aquam calidam spongia per [illegible] [illegible] multotiens. Dixi inquid [illegible] medicamine. Nego. Quid ergo tibi facit. Inquid dolorem mitigat sed paulo post multo plus [illegible]. Hiis auditis medicos repuli [illegible] solus ego bene [illegible] dolorem, collirii sed refrigerantibus [illegible] cum in balneo missi. Sic ergo tandem quieuit et dormiuit tota nocte. Unde certificaui quia humoribus [illegible] nocentibus oculis et multis corpore non pleno oportunum est patientem balneari. Post [illegible] quidam iuuenem obtalmiam facientem, [illegible] diebus quia cum uiderim ex [illegible] nulla ei [illegible] si cum dolor augmentare [illegible] ad [illegible]. Uidi ergo eius oculos quasi [illegible] et tamen uene in [illegible] grauis [illegible] plene [illegible] cum [illegible] [illegible] bibentem uinum paruum mixtum et sic grauius soporatus ergo uenit et tota nocte dormiuit et dolor cessauit in crastina die. Hiis ergo [illegible] experiis certior iam [illegible] [illegible] coagulatiuus sit in oculis sine reliqui plenitudine corporis medicetur ei [illegible] potione uini. [illegible] coagulata dissoluit [illegible] Hec enim medicamina oculorum sunt magna. Ergo ergo [illegible] molestissima si non [illegible] facies. [illegible] non [illegible] amolestatione [illegible]. Aut [illegible] significatiua. Aut [illegible] defecerit quia [illegible] erat [illegible] dissoluit. Quod si adhuc [illegible] et calefactio [illegible] cadat, [illegible] dolor [illegible] et post multum maiorem adducat [illegible] plenitudinem corporis. [illegible] ergo [illegible] ut si corpus humoribus plenum sit [illegible] flebotomia. Si uero humore uno [illegible] adducit farmacia secundum [illegible] [illegible] humoribus seu solo sanguine repletis.

Tranlh ad yparria capiuntur longa marie.

G. Balbuties igitur [illegible] lingua diuersa est [illegible] balbos [illegible] [illegible]. Ergo [illegible] uocantur [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] Sed y. in hoc aforismo [illegible] traulos. Cum autem longam [illegible] uocauit, omnis [illegible] est balbuties quia [illegible] lingue [illegible] [illegible] que enim [illegible] balbutiei testantur [illegible]

.u. s. l. et multas alias litteras corrumpentes conveniunt venientes linguasque perfecte solidantes amittunt illas balbuties tamen aliquibus remanent sibi in eis. Causa omnis balbutiei mollicies est humiditatis. Sed linguae informandis litteris sunt diversi. Si autem lingua adeo sit fortis ut in omnibus pronuntiandis firma sit absolute omnis balbuties. Si autem aliter balbutierit nulla sola lingua cum maxime lingua sit firmanda cum tamen non pronuntiat. Ego autem existimo p. r. proferentes. l. pro fuisse r. solos qui consueverunt antiquitus helem. Hi nomen dant omni balbutiei. Et cum omnis in r. peccent maxime nulla que solent precedere. Ita quod sit quia maxime linguam oportuerat firmari. Inveniuntur alii autem r. l. pronuntiantes in multis locis non tamen procedit de his non nomen posuerit helem. Dicit quod solam illam nominaverit in qua magis fit magnam linguam saucere. Dicit quia et quis non balbutiunt propter hanc nimiam abstinentiam. Et testificatur quod modo multi balbutientes inveniuntur que aliud non scribunt. Causa est quia a voce d. a. p. fiunt et voce t. c. duo et multas litteras dicere nec inveniuntur et pueri imprimis proferentes r. [illegible] ergo est quia illa balbuties quia [illegible] corrumpitur r. maxime lingua firmanda est quod sit [illegible] et aliis litteris. Utrasque dicimus in quibus cum lingua firmanda esset non dilatatur nec firmari perfecte circa dentium extremitates. Causa autem est quia lingua non est composita sed quod dicit complexione mollior et humidior est. Unde primum balbutiens patitur sic debilitatur impeditur quos non perfecte [illegible] possunt firmare. Patiuntur accentes perfecte in quibusdam litterarum [illegible] patiuntur et illi quorum virtus nimiis passionibus deficit. Solet etiam contingere continua siccitate linguae dominatio exquisita infirmitatis que siccitas raro venit. Tamen qui sunt sic [illegible] quia balbuties proprie est humiditatis. Cum linguae siccitati cum nimie humiditatis extremis dentium non possit dilatari quod fit cum defectione suo vel nervorum a cerebro venientium ad lacertos. Emotosis quoque solet contingere vel quia cerebrum nimia humiditate infunditur quia ita aggravatur. Naturaliter autem balbutientes vel per nimiam cerebri humiditatem vel per linguae humiditatem vel per utrumque. Cum ergo cerebrum sit humidissimum necesse est illa humiditate ut descendat ad [illegible] unde longe eius est distantia. Et si lingua naturaliter sit humidissima [illegible] subsequitur humiditas cum pellicula [illegible] opera sit distantia autem longua [illegible] passio propria est ex humiditate nimia.

[illegible]

Acetosum ructuantes non valde pleuretici fiunt.

G Multum acetosum ructuantes non multum pleuretici fiunt. Cum non valde eum dicentem esse necesse est non quod nunquam contingeret. Et intelligit quidam hunc aphorismum inter [illegible] nos in alio loco de pleureticis diximus quia si sputum [illegible] solum [illegible] cum [illegible] fit [illegible] [illegible] cohae. Et si spumosum fuerit flatu vel [illegible] [illegible] nebe. Si rubicundum sanguis. Passio est apostemationum interiorum pelliculae costarum. Apostema nascitur

ex quantitate humorum superfluus si qualitates quarum dominantium humorum materie erunt sputum. Et sputorum vero qualitates et habitus infirmorum vel illius ad istam sanitatis vel ad destructionem mortis. Pulmo et costarum pelliculae humores non recipiunt equaliter quia pelliculae spisse sunt. Ideo autem pulmo rarior est in tota sua substantia. Unde humorem recipit. Costarum pelliculae non nisi qui de colerico est genere. Quibus ergo [illegible] [illegible] plerumque efficiuntur maxime si [illegible] sit sed salsus pungens et movens intestinum ad aliquam purgationem solum purgatum intestinum [illegible] cum humore cum eo descendente. Unde ypo. in [illegible]. humidi [illegible] [illegible] non in pleuresi [illegible] in alia infirmitates incidunt.

Quibus vero calvis existentibus varices magne non nascuntur. Quibus vero calvis existentibus varices magne nascuntur rursus capillati fiunt.

G Siquis prudens in dictis antiquorum aliquid falsum invenerit admirabitur vel dubitabit tamen in proposito dubitandum esse constabit. Tandem te certificatum esse falsa sapientis non esse demum illud dubitat. Omnibus autem certum est calvos non aliter posse capillari. Et quia magne varices non fiunt in eis. Quibus vero dicit si varices magne non nascuntur vel hic dicit rursus capillantur. Alii calviciem tineositatem intellexerunt. Hec enim passio ex malis humoribus nascitur sicut allopicia tiria que si se verterit ad pedes necesse fit varices et pili inducuntur qui cum humores presentes pilos corrumpunt necesse redeant capilli eis humoribus descendentibus.

Ydropicas suppurantes tussis malum. Precedens vero fit malo.

(interlinear gloss: id est ydropicis; id est prematura)

G Consueverunt antiquitus suppurantes dicere suppuratione intelligere quibus passiones acutas extremitate vel augmentatione sua sicut fecit Dimogorus in libro de acutis morbis suppurantes. Idem ypocras in hoc amphorismo de tussi fecit non est si tussis supervenit ydropicis morte erit. Contraria tamen eius existit ex morbi [illegible]. Si enim crescit humiditas aquosa ydropicus pertingit usque ad canales pulmonis propter spurtos [illegible] intelligi [illegible] [illegible] singulariter guttur unde [illegible] procedunt inter fistule canales diversa intelliguntur.

Dissinteriam stomia solvit. Incisa vena que est iuxta in talo.

G Hoc non certificamus nisi quoddam addicamus ut dicimus incidere venam solvit dissinteriam. Etiam stomia solvitur dissinteria si toti corpori inest sanguinis habundantia. [illegible] incide dicit si intelligas venas in brachiis fieri erit [illegible] convenit [illegible] [illegible] cum impressionibus [illegible] stomacus [illegible]

Ad dimittendum [illegible] [illegible]

Nota quia tussis est malum [illegible] [illegible]

Nota quia dissinteria [illegible] [illegible]

Et a q melius est s. fibrotomie uena interior ... nos ... ab eius uena ... interior rectius euacuat ... respirat ... melior ... magis interior fit ... intro.

agenti inferior ... siue extraneum media uenas dicta assueuerit. Audivi tamen arbitrantur cum intus audiunt interiores uenas dicta impedibus. Sed parua est differentia inter exteriores et interiores uenas pedum cum de una et eadem exeant. Dico autem ego affirmoque hunc amplius non fuisse ypocratis. Johannicius medius. ... intus et extra locum intelligimus. Intus uero basilica est ima nibus abascellis procedens extra ... cephalica ... Intus impedibus saphena est cum a familiari latere ueniat. Exterius uero ab extraneo latere ueniens.

Asquinancie habito tumorem fieri in gutture bonum, extra enim conuertitur morbus.

G. Constat uerum esse et utile quod cum morbi ab interioribus ad exteriora cutis moueantur a ignobilia a nobilibus bonum signum est.

Quibuscumque absconditi cancri fiunt non curari melius est curati enim citius pereunt. non curati multum tempus perficiunt.

G. Absconditos cancros intellexit in interiori profunditate corporis quecumque non apparent extremitates uulnerum sunt ... mosi profundites interiora corporis. Et dicit autem dixit non curare melius est duobus intelligimus modis scilicet incidendo omnia que corpus ... posse fieri ... membrum sanetur ... non de sanando eos nos intromittamus. Ergo tamen temperetur passio ut membrum possit se defendere a maiori malo ... ignitum eius patiendo ... si cancer uulnerosus sit. Et si non medicemus maiorem tamen illis lauemus ... quod cum quolibet ... experimento est probatum et ratione ut non fiat putrefactio in membro ... fumositates. Et dicit cancros absconditos non curare in interiori non debet incidere uel incinerare. Vidi autem quosdam medicos incendentes ... sepius in cancro ... uel in ... collo ... sanitati perfuerunt ... potius infirmos ad mortem ... si non medicarentur diutius ... minori periculo uiuerent. Non ergo sunt ... cancros hiis. Sed cancros exteriores possunt curari si quoquomodo possunt radicitus incidi. Radices enim cancri sunt uene circumdantes ipsum plene plene melancolia sanguine. Plus etiam in curatione multi prohibuerunt sapientes curari tamen uulnerosos ... firmius incidi uel incendi precepit ... si in tali membro sit ubi non radicitus possit incidi. Et etiam multi cyrurgici interfecerunt in etiam ypocrati ... ad incidendum. Si in extremitate sit corporis et uerbis suis incidere uel incendere debemus non possumus intelligi. Cristodorus ... cancros suos ... sequentibus intelligimus ... exierunt hiis prius esse curandum.

C Sicut ... extra ... est diuisio cancri qui ... est in interioribus ... non apparet ... non potest curari ... in illo ... dissinteria ... apparet ... est profundam ... curari ... et ... corporis ... sanguinis ... non ... incidere ... passio ... spasmus ... est in interioribus et non profundioribus ... potest curari per incisionem uel incensionem.

Spasmus fit ex plenitudine aut euacuatione. ita et singultus.

Y Spasmus est cum circa extremitates sua lacertus contrahitur. Et iste motus est naturalis est uoluntarius. Cum autem contrahitur neruus neruosa interiora replentur replicantur ... corda maiores patiuntur. que cum subito aere infunduntur ... frigiditate. Et ideo fit sicut multus fluxus fit. Iam patiuntur coniugie sicco uel estiuo ... apposite. Singultus qui uocatur spasmus ... uel meri ... sed etiam ... non spasmi ... si quidem ... motus fortior ... uomitus ... uel meri mouetur cum aliquo ... expelli. In uomitu ... ad expellendum ... singultu que in inferiori sunt ... expelli. Cum ergo angustia sit motus ... in singultu ... tamen sunt ... mittuntur. Singultus ... per ... uelut uim in maturum ... uinum ... mouetur ... per singulti ... Ego autem ... in ... morbo ... curationem ... uidemus ...

Quibuscumque dolor fit circa ypocondria sine flone huius supueniens febris soluit egritudinem.

G. Dolor pungens ex consuetudine ypocondria uocatur ... et colica dolor appellatur et hoc apostema ... dolor ... Si ergo dolor circa ypocondria sine apostemate uenerit ... frigiditate ... affuerit constipatio ... uentositas ... inflatiua ... erit. Maior curatio est febris ... ad dissoluendum materiam constipationis ... uentositatem ... complexionem ad temperamentum ...

Quibuscumque sanies facta in corpore non manifestatur huius propter spissitudinem sanici aut loci non manifestatur.

Hic[?] iste amphorismus [illegible] libris duobus modis invenitur [illegible] ponitur · tamen utroque modo verum dicit[?] · vere grossi sanies non manifestare esse[?] [illegible] · etiam cum locus ubi est sit crossus[?] et unus quidam grecus [illegible] vel cudam[?] croniri[?] ascripserunt locus [illegible] supinus aut utrumque sit advincet[?] ut non per sui loci gravitatem manifestetur sanies bene erit.

Ictericis si epar durum fiat malum. Duricies enim illa calorem seu duriciem significat in epate nasci apostema · Si autem ictericus fuerit sine duricie epatis significat significatur constipata esse vena [illegible] pori sui vel natura per crisim materiam adunatam circa cutim expellit.

Quicumque splenetici a dissinteria capiuntur his superveniente longa dissinteria ydropisis innascitur aut lienteria et pereunt. Bonum autem esset si quendam amphorismum subsequentem premisisset ubi dicitur splenetico dissinteria superveniens bonum quem ipse in quarto loco adhuc posuerit[?] e[?] · Me tamen hic interpretari cum convenit. Cum ergo spleneticos dicat eos quibus diuturna duricies splenis est intelligit · his si dissinteria supervenerit solvit duriciem · hinc autem fit cum humores purgantur melancolici qui in substantia fuerunt splenis · Purgatio vero cum modum excesserit diu durante infirmitate nocuit dissinteria sequitur que si elongetur · Cum enim mali humores et perpetua[?] transeunt intestina excoriantur ut eorum virtus deficiat caloris naturalis distemperatur. Unde fit causa ydropisis et lienterie · lienteria fit per percussionem intestinorum · ydropis per colligantiam epatis et eorum.

Quibuscumque ex stranguria yleos innascitur hii in .vii. diebus pereunt. Cum in yleon nulla inferius egreditur et si acutius distemperatur. Omnes autem medici in hoc concordantur yleon esse cum vie stercoris infra clauduntur in subtili intestino seu grosso. Multi ex solo apostemate testantur hoc contingere sive ex oppilatione et stercoris siccitate · vel ex humoribus grossis et viscosis. Concedamus tamen posse sub quadam ypothesi fieri. Omnes fere interpretes huius amphorismi quidam dixerunt quod a re est remotum et ideo non inveniunt[?]. Dicit enim si in vesica nascatur apostema patiuntur per compressionem intestina et inde hec passio fit. Ego autem vidi modo tempore multos de stranguria advocatos[?] devenisse et multos vidi mortuos esse quorum vesica apparebat plena et dolorosa · [illegible] enim hec patientium incidere [illegible] dolore quomodo ergo dicitur quod yleos per compressa intestina ab apostemate vesice nascatur. Et si fuit ratio magis extra [illegible] apostemate vulue quia vulva [illegible] distat [illegible] · unde magis debuerit intestina comprimi.

Ad cuius vesica apostemata huiusmodi solum rectum intestinum comprimunt. Adhuc peius dicit cum febrem causatur in ea yleon fatentur cum febres per solum apostema fit vesice · Et quanto magis maiorem tanto plus febris augmentatur · est enim febris eius accessio[?] [illegible] apostema si concomitatur cum febre sperantur sanari nisi cum curatione apostematis et apostemate sanato febris sequitur curatio. Illo ergo ex febre yleonem sanari sed potius ex cessatione apostematis sanatur febris. Illo ergo febris bonum et laudabile signum erit sicut isti dicunt. Sed non febris causa est aliis morbi nisi fuerit de frigiditate id est cum de flaticis humoribus vel cum ventosa grossa et inflammata. Aliud quod isti dixerunt sed ignoro cum nec de auctoritate possint nec experimento. Tertium vero quod nescio investigare possit hec si ft.[?] y. vel alius vel siquis infirmus non vidisset hoc nescio quomodo huic amphorismum fecerit bona [illegible] dicit humores crudos et crossos [illegible] de[?] acutia fuisse huiusmodi morbi et cum cum febre et materie purgatione curari sicut dicunt multi · humores enim illi per febrem dissolvuntur. et per hoc urinam grossam et multam sic cum [illegible] emittunt.

Vulnera quecumque annua fiunt aut longius tempus habent necesse est ei ossa extra dimitti et cicatrices cavas fieri. Vulnera que diu elongantur fiunt vel quia mali humores ad ipsa currunt · vel quia membra in quibus fiunt per malos humores dicuntur[?] ad ipsa in malas mutantur qualitates. Vel etiam per magnitudinem et pessimitatem seu malignitatem suam. Antiqui huiusmodi vulnera vocaverunt forsan modo tamen spalia[?] differre vel speciali unicuique spei nomen imposuerunt proprium. Quedam chironia vocitur a Chirone prius hec sanante. Quedam tylephia a thilepho qui prius sanavit ea. Quedam corrosiva que cum superficiem corporis vastant non tamen cutem perforant. Alia formicas. Alia ignem sacerum que cutem inferiorem et carnem perforant vocantur. que vulnera putrefacta[?] vocantur non tamen vulnera fiunt · sed passio quedam cum vulnere et putredine composita · Germinis enim quedam membra putredinem sine vulneris putredinem[?] et quedam vulnera que vocantur erisipila · Hii vulnera hinc nomina erisipile · fistula · formica. Alia que non sunt huiusmodi vulnera solum appellarunt antiqui. Ypocras in hoc tamen amphorismo tantum intimare voluit quia vulnera non elongantur nisi quia ossa patiuntur quod experimento mittuntur et ibi testatur. Multotiens enim sanantur et paulo post timescendo revertuntur · hec fit quia medicina carnem superinducta[?] ossa sanante apparent quasi sana vulnera. cum in ossibus subtetionibus permaneat corruptela que fit causa reversionis tumore incipiente carne sequente et vulnera incarne faciente · et ita non sanatur nisi cum medicina quam in libro suo dicit de vulneribus quem ego invenire[?] intentia particula me[?] gratia[?]. Oportet enim omnia vulnera desiccari maxime si mala ossa habent tantum[?] siccationis erit quod nulla corruptio apparebit ossis et ossa extrahatur. post.

Nota quod tussis et asma possunt esse cum gibbositate dupliciter aut per se aut ratione sue cause. Per se quia tenere sunt spondilia[illegible] et tussis et asma [illegible] duobus fit [illegible] motus dislocabitur spondiles et sic fit et gibbositas. Aut per se [illegible] sue cause [illegible] [illegible] spondiles [illegible] relaxatione [illegible] fit gibbositas. Ratio quare pereunt iuuentute est hec [illegible] non sufficient [illegible] anhelandi. Si gibbi [illegible] qui [illegible] ad iuuentutem [illegible] mag [illegible] corporis crudi et in digestio magna [illegible] et etiam membra spiritualia [illegible] gibbum [illegible] hanelitu et sic de necessitate moriuntur. Non tamen [illegible] iuuentutem quam [illegible] dummodo gibbositas [illegible]. Vitulis [illegible] [illegible] quam cum [illegible] aliquem in pueritia [illegible] tussim [illegible] cum [illegible] mortem. [illegible] quam cum [illegible] aliquem puerum habuit [illegible] purgabit eum ne [illegible] gibbositatem:-

sanata ergo uulnera quarum ossa exierint remanet mansit concauitas.

Quibuscumque gibbi ex asmate aut ex tussi fiunt ante iuuentutem pereunt.

G. Quomodo gibbositas fit in libro de concatenatione membrorum mirabili. que ante. que retro. que lateralis fit. Hec passio maxime accidit dorso quam per se librum illum legat. Ego tamen hic dicam quantum necesse fuerit. ¶ Gibbositas in dorso aduenit ex percussione seu casu seu diuersis uulneribus interioribus quia si sint intima dorsi spondili et in parte interiori ex concauitas est in eadem spondili. Si gibbi ex asmate fiunt aut ex tussi ante iuuentutem pereunt quia molestationes fortes faciunt per impressionem membrorum spiritualium. Contingit etiam hec si casus uel percussio uel percussio ex solo dura apostemate crudo et indigesto fit. ¶ Vulnera autem ad inuicem differunt secundum quantitatem loci et duriciem. Si fit in loco nobili et magno maior fit hanelitus et periculosior. Si aliquando tuberculis in canalibus pulmonis fiunt generantur tussis. Vnde huiusmodi uulnera non sunt dura. et ideo ab ipso sanies fit et infirmus moritur. Vlnera non effluentia non subito infirmi accidunt et mortificant quia humores sunt grossi et crudi et duri. Sed que cum tussi cito sanie faciunt et accidunt. Item et uulnera cum asmate faciunt ante iuuentutem. hec enim aut sunt magna aut in periculoso loco pectoris. Pulmo enim et cor de partientibus locum eam circumdantia parua fit et angustiosa. Non ergo cor et pulmo crescunt nec adiutorium sufficiunt quia pectoris gibbositas spatium pectoris angustiatur et uero intima incidunt quod nullatenus euadere queunt. Si autem ante gibbositatem fit angustiatur propter solum apostema quanto magis si durescat et augmententur uulnera. Passiones autem sunt multe sunt et diuerse. Sed ypo. hoc nomen solum posuit huius qui spiritum patiuntur spissum. ¶ Consueto enim fuit antiquorum spissitudinem spiritus angustiam uel minus exercitiis uocare hanelitum. Moderni uero diuturnam passionem pectoris sine uocant hanelitum. cum sit sine febre. et pessimitas sit adde.

Quibuscumque flomia aut farmatia confert. hos uero flobotomare aut dare farmatiam conuenit.

G. Palam est intelligi quod hic dicat aliquem sanis qui tamen nisi corpora purgauerit non diu erunt sani. Et ergo inueris initio hos purgare cum flomia si de plenitudine timeant siue cum solone et uomitu si de corruptis humoribus. Qui ei multos huius custodiui cum enim singulis egrotauerit annis. multis quoque podagricis et arteticis non tamen fortis adeo ut putrefierit digiti. si modo subuenimus et uentosas passiones distulimus. Sed declarauit quibusdam epistilam epistolam et hoc modo purgationis. flebotomia uniuersalis est medicina omni passioni de plenitudine purgando cum solone et uomitu si qualiter attenuatur una est uia. quod simplex non una est quia cum quibusdam hominibus coleros humores purgare conuenit. Aliis quosdam alios secundum naturam morborum diu afflictorum diuisi formis sunt purgandi.

Ego autem cognosco quendam cui annuatim solutione uentris in propria si non totus purgatur de quo miratus sum quia cum uentre maxime incipiat abundatio eam cognoscit et cum me uocauerit dum purgatione quieuit. Cui purgationis due fuerunt annuatim quia et corpus annualis humoribus multiplicat et acuminibus ad anum uenientibus aperiuntur uene emoroidarum per quas pessimus sanguis effluat que si fuerint consuetudinarie et clauderentur mania ibi gignitur. Vnde huic non uere solo sed et autumpno et hec per singulos annos. Si autem purgationis tempus neglexerit mane futuri signa sentit. ¶ Alter et quedam mulier et ceterum huius quippe forti medicina purgauit coleram nigram expellente et deinde singulis annis cum farmatia in uere quia si neglexerat intus in loco cancri dolebat. ¶ Noui et quendam cum lepra inuaserat quam tamen cum flomia et farmatia [illegible] guini cum postea sufferat in uere farbatia [illegible] et primitiencia [illegible] signum passionis. semper ergo indigebat purgatione necessaria colere nigre expellende. ¶ Epilentici apoplectici. asmatici minoratio est necessaria [illegible]. arteticis [illegible] est de genere colico [illegible]. ¶ Noui autem quendam cui per singulas estates terciana ueniebat et data est ei farmatia colere rubee purgatiua et sic per multos annos cessauit terciana. Medicinabatur autem in fine ueris sicut conueniebat ei cum humoribus. In epilenticis. arteticis. et melancolia [illegible] de humoribus crossis in initio ueris conuenit farmatia. Vnde ego feci unum librum quibus inuenire necessaria est purgatio [illegible]. que per se est regende sanitatis ex positione[illegible].

Spleneticis superueniens dissinteria bonum.

G. Hunc explanauimus cum superdiximus. Quibuscumque splenetica dissintheria capiunt etc.

Quecumque podagrice egritudines fiunt hee in. xl. diebus deferuescentes residunt.

G. Humores podagrici ex humoribus sunt habundantibus in concatenatione calcaneorum deliberantibus. Hos in primis lacertosa loca et cetera circa cardancia recipiunt. Cum ergo loca illa implebit humiditas extenditur que in concatenatione custoditur exterius nerui et corde in podagrico non tumescunt dolent ergo tamen extentione concatenationis quia [illegible] ex spissitudine superueniente nunquam podagrici [illegible]

dentur. Spasmus enim plurimum contingit extra posteminate in nervis et cordis. Evacuatio autem podagre et omnes huius aposteminatis una est ex omnibus ut dissolvatur materia ad calcaneos fluida. Subtilis cito dissolvitur grossa vel viscosa tarde. Sed si utrumque adsit tardius huius humores non transeunt ultra .xl. dies si patiens fuerit obediens apostemata calidum autem nostris locis elatum indissolubile tardius ut acuti morbi in .xiiii. diebus quia carnis natura est contenta humiditati vicina. Unde apostemata in cordis et nervis tarde collectionem incipit et tardius dissolvitur. Qui enim ad collectionem duriores inde ad collectionis dissolutionem erit tardiores. Ideoque .y. dissolutio podagricorum si fit in .xiiii. diebus terminatur si in .xl. quia humores in generatione descendentes necesse est ania dissolvantur et fumosi fiant commisceri huius subtili humiditati in medietati concathenationis cum cito evacuati purgantur dissolvuntur grossa in .xiiii. diebus non possunt fieri. Quadragesima autem in prosthesis nominavit dicens in ipsis tamen diuturnorum morborum et transitum acutis horum in ymera criseos minimi perfecte.

Quibuscumque cerebrum sursum concutitur necesse est febris et fellis vomitus supervenire.

Febrem pati ex percussione cerebri universale est omnibus nobilibus membris sicut et hominis apostemata. Vomitus felleus et colligantia nervorum cerebri et stomachi subsequitur. A cerebro enim duo magni nervi descendunt ad os stomachi. Colera autem solet ascendere ad stomachum non extra eam solum sed propter dolorem nimium contritionem et angustiam materie si stomachi sit debile membrum et cum deficiunt et invenitur sibi membrum huiusmodi recipiunt materiam subtiles sicut colera et humiditates aquosas. Colera enim que evomitur ad se humiditati commiscetur. Sanis autem colericis multum accidit recitatus colera ab stomachum convertitur non solum autem ex percussione cerebri colera evomitur sed et si dixerit cerebri patiens illius qui dura mater ruptus hic est cum multis usibus cerebro ungitur ipso patiente et cerebrum patietur. Obstrictum autem dicit nervos erit non a cerebri pannicul... cum vulnera in dura mater fuit ex sola illius pannicula veniunt passione quod non sola est substantia. Hoc obstrictum autem non obstructus dixit obstructus enim libri composuit in senectute sua de anotomia in quo dicit initia et fundamentum cerebri sunt nervi quod perfectissime ego explanavi in anothomia ypocratis.

Quibuscumque sanis dolores repente fiunt in capite et continuo sine voce fiunt et stertunt pereunt in .vii. diebus

si febris non eos accipiat.

Cum .y. sine voce mutos dicat non de sola voce intellexit vel de sermone sed de sensu et tota voluntaria nobilissima actione .... materia sensibus tamen liberatur quia quosdam sine voce esse et tamen sentire .y. invenitur dixisse. Cum actio tota voluntaria ... perimitur apoplexiam appellatur. Est autem minor et maior. Stertere signum est maioris ... fore aut actionis nervorum stertor fit. Cum ... apoplexia quod perfecte interitum in libro de de interioribus morbis hic tamen breviter dicam quod necesse est. Quicumque sano subito venit capitis dolor cum erit grossa et inflativa ventositas. Contingit autem ex multa materia flegmatica in capud veniente subito. Cuius autem erit febris subsequens que ex calefacit crassam ventositatem et inflativam materiam dissolvit. Hec autem passio .vii. diem non transit cum membrum ubi est nobilissimum sit et nobilia membra periculosi morbi et longitudinem temporis nequeat pati sicut iam in multis
omnibus locis.

Attendere autem oportet indicia oculorum in sompnis. Si enim aliquid appareat albi commissis palpebris non ex dyarria existente aut farmatia pota et malum signum et mortale valde.

Tunc enim apparet albedo oculorum cum non perfecte se claudunt. Ex duabus fit ex causis aut ex siccitate palpebrarum aut ex defectione motiva virtutis autem farmatia ex desiccatione fit sua que causa apparet in palpebris quam materiis membris sicut enim coria sicca dure extenduntur sicut et alia membra si patiantur in dubium est si virtus defecta sit oculos non posse claudi in solum oculos sed et os unde hii defecti ore aperto dormiunt.

Desipientie cum risu facte securiores. Que vero cum tristicia molestie.

Nulla quidem desipientia salubris est tamen salubris est que tamen cum risu fit minus periculosa est sicut dixinimus. Desipientia vero desipientia autem ex passione fit cerebri ... solius sui aut ex colligantia aliorum membrorum cerebri. Est autem diversa per diversas causas. Desipientia enim ex solo calore sine materie corrumpente est quam febri ... de colera rubea cum sollicitudine et tristicia cuius incensio si augmentatur et nigra colera mutetur fit quasi maniacus. Si autem remotis que de colera nigra albi dicimus quod autem de incensione colere rubee fit que ceteris melancolicis passionibus peior est et fit sanguis ... est enim ferus humorum. Est igitur grossior et ceteris generatorum et sicut albi diximus nisi cito me-

Et quare desipientie cum risu facte securiores est quia ille que fiunt cum risu sunt a sanguine ille autem que fiunt cum tristicia fiunt a melancolia. Vero cum signis fit huiusmodi magis benign... natura quia aliquis aliis humorum ideo p... securiores.

... tibus autem huius ampliori hec ... provocare febrem. Hec tamen fiat per evacuationem ... dissolutione quam si fieret autem posset induci mors.

dicuntur morbi pessimi inde generantur.

In acutis passionibus cum febre spiritus offendens cum luctu malum.

G. Multotiens in pueris vidimus quod cum lacrimantur tractus aeris impeditur et spiritus in pectore siccatur sine quiete intervallum et paulatim postmodum impletur quod inceperat. Ypocras in epidimiis de hoc spiritu dixit. Suspirium diaphragmatis interruptum simile est quod recaliquia odorat quod fit ex desiccatione aut virtutis debilitate vel ex organi duritie seu utrisque vel quasi ex spasmo lacertorum pectoris. Si enim virtus defessa sit et pigrescit in dilatatione pectoris secundum quantum sufficiat anhelitus in medio subsistit sue actionis et quiescat postquam ad faciendum illud inceptum redit. Duritie organi spiritus dilatationi cum levitate non sufficiat. Unde necesse est ut tremat in dilatatione. Spasmus quod utrique horum spiritum debeat facere non omnes nos latere cum sit lacertis pectoris siccitudo onerata vel quibuslibet nervis sit duricies in hiis organis et motus quasi spasmus. Consuetudo febris est quod omnis caloris sanare huiusmodi. Quod si cum hiis accidentibus sit febris intelligere possimus quod non siccitudo lacertorum et nervorum pectoris hoc facere sit vel ex duritie propter nimiam siccitatem vel ex defectu virtutis vel exigentia spasmi. Quorum quodcumque sit illa in acutis morbis est. Et ex offensione inductus dixit motum nativum instrumenti fieri leviter. Si intendat ut spiritus quem dixit cum voce quasi luctuosa sit minimum dolorem significat quem in illo spiritu sentiat. Ac si diceret suspiria alta cum voce composita.

Podagrice egritudines vere et autumpno moventur ut in pluribus.

G. Passio podagrica et cum arteticis moventur in vere plurimum. Unde Ypocras cum vernales nominat passiones et artheticos subintulit dolores. Et in autumpno moventur quod in corporibus mali humores propter fructus in estate comestos adunantur. Ego autem in libro de virtutibus naturalibus tractavi de virtute expulsiva quod necessaria expellit. Et solent vere ex multitudine sua qua gravantur et ex quod qualitates sine repugnantia rei cui sunt nocitiure. Autumpne passiones moventur in vere quia debilia tunc loca delectis fortioribus. Moventur autem in autumpno propter [illegible] dicimus calidam, hiis etiam [illegible] humores etiam in corpore liquefiunt movere.

In melancolicis autem egritudinibus ad has periculose eruptiones aut aliquid apoplexiam aut epilepsiam aut spasmum aut maniam significant.

G. Apoplexia, epilepsia, spasmus et cecitas veniunt de flate et colera nigra. Quarum cause communes sunt. Mania non colera hiis. Sed possibile est eam de esse nasci cum materia unde gignitur ex natura furiosa sit et colera rubea. Sed sit huiusmodi qualitatis. Nigra non spiritus cum multum incensa fuerit et in malas qualitates transiens corrupta.

Apoplexia maxime fiunt etatibus a quadraginta annis usque ad sexaginta.

G. Non oportet hic intelligi apoplexiam omnem vel epilepsiam sed potius eam que de colera nigra nascitur. Et hec in presenti amphorismo notare propter generationem colere nigre in hiis etatibus sicut in autumpno tempore.

Si omentum exciderit necesse est putrefieri.
(i. zirbum)

G. Multi putant hunc amphorismum propter brevitatem suam esse falsum. Sed ego dico Ypocrates intendisse hoc omentum superius dictum esse quod cum exierit et apparuerit exterius ex pellibus totum ventrem operientibus quas si vel hac videantur et foris permanserit aliquamdiu impossibile est intro reducere. Sanum remaneat sicut in aliis exeuntibus invenitur. Secundum intestina exterius exeuntes exierunt et tamdiu remanserunt donec frigiditate nimia frigescerit reddentur in priorem sanitatem sanatum in [illegible] sione. Sed si non diu extra morantur cum tamen redeunt putrefiunt. Unde cito consuevi medici in modo quicquid exierit inde. Sed si quis exierit et cito reducunt non putrefit. Unde non inde contra. Ypocras mentitum quod raro est invenire et in pluribus contingit quod dixit.

Quibuscumque a sciatica molestatis vertebrum exierit foras hiis tabescit crus et claudicant si non urantur.
(i. macrescit)

G. Multotiens in concatenatione humores adveniunt flaxiti qui mucillagines vocantur ancidas quibus concatenatio infunditur et ideo ossa alterius facile egrediuntur et revertuntur quod hic intendit de sciaticis. Oportet autem intelligi non solum vertebrum egredi sed ossa posita ibi sicut in libro concatenationis diximus. Concatenatio autem spatule extima tamen exsilit per intellexit autem ancha in spatula potest que extima per exsilit tamen.

Quibuscumque a sciatica molestatio et cetera.

G. Oportet huic amphorismum precedenti amphorismo iungi quod ibi a sciatica extima humiditate flaxica vertebrum exsilit et revertitur longo tempore crus putrescit et consumitur nisi cum toto fuerint

et humiditas exsiccatur. Sic enim precepit in libro concatenationis de armo eius ut cum incensione fricentur et confirmetur mollicies cutis ipsius. Sic repugnetur et reprimatur ne de loco suo exeat amplius. Vertebrum autem si exierit et diu permanserit sine dubio claudicantem facit cum pes non firmetur sicut oportet. Idem contingit tribus omnibus motum fluxum naturalem amittentibus. Predecessores mei amphorismorum interpretes operationis maiora aggressi sunt quam oportuerit qui quanto plus processerunt tanto plus minuerunt ut cum ad finem libri devenerint tamen truncati sunt. In explanationibus suis nichil sit utilitatis. Quibus talis contingit sicut quibusdam rethoricis qui cum in causis suis defecerint obiurgantes tamen acquiescunt sibi obviantibus deterius et tamen secundum fecerint libri huius interpretes inutile afferentes. Unde ego multum conatus ne incurrerem infamiam huius rei dereliqui enim multa explanatione que possent utilia esse in totius libri interpretatione. Non enim exercensionum in eius minus abbreviavi quod non est interpretationis nec non amplificandi ... Septima particula.

In acutis morbis frigiditas extremitatum malum

i. febribus

G. In acutis morbis extremitates sine febre in mulieribus sive senibus frigidum extremitatum non periculosa est ... sicut autem naturalium plantarum manuum sive pedum. Sed in egritudine acuta non nimium est periculosum sed potius mortale et molestissima cum apostemata fiunt cum in visceribus magna et fortia ... passio cum febris fuerit calidissima et continua que si fit sine apostemate extremitates infrigidari non est rationabile. Sed maxime ... de levi et calidissima fit quanto magis quia cum apostema magnum fit in visceribus. Calefiunt autem quia cum viscera totius corporis sibi sanguinem sugant sicut ventosa ... fiant calidissima et extrema frigidissima sicut sanguine exinanita unde nulla opimenta possunt pati. Cum adeo magis fit ardens incensionis.

In osse egrotanti caro livida malum

G. Hec passio ex fusco colore non puro periculum indicat in passione cutis ossis significat enim pessimam putredinem in carne extendentem et congelationem atque ... ...

In singultu sanguinis et oculi rubei malum.

G. Singultus fit initio quasi spasmus in nervo. et de humoribus fit nocivus. alii toti ... nocentibus, alii solum ... ei ... in superveniente vocatur estati quiescere. Si autem apostema in fundamento est nervorum i. cerebri autem initio. Rubor autem oculorum ad vitium pertinet significandum.

In sudore rigor non bonum

G. Aliubi dixit per accidentia crisis non facientia crisim signa esse discreta ... quia natura nihil fit ... ut morbum fugiat. Ubi rigor in sudore malum est.

In mania dissinteria aut ydrops aut extasis bonum

G. Dissinteria et ydrope possunt significare sanitatem manie scilicet quia res nature interius mittantur vel mittuntur accipere. Sed extasis longa est vel rationabilius est augmentare quam sanare. Si tamen extasis intenderit cum mutatione et fortitudine manie. Cum maniosum ... in primis ... habere sed post augmentatur et cum fuit salutis. Unde ... redivi et investigans inveni fortitudinem motus manie fuisse causam salutis sicut et in passionibus acutis quibus fortia accidentia supervenientia bone crisis fuerunt causa.

In egritudine diuturna abstinentia et egestiones colerice malum

G. Abstinentia mala forte est in passione diuturna cum evadentibus ab egritudine soleat crescere appetitus. Cum si hanc sequantur egestiones colerice peius est. Coleram dicit de genere rubee seu colere nigre intelligens viridis vel eruginose omnia enim significant ... ... calore febris esse incertissam.

Ex multa potatione rigor et desipientia malum

G. Multi dubitant ... potatione intellexisse vinum ebibitum. Cum autem sequitur desipientia cum corpus sanguine et ventis calidis repleatur ... in ... tu magis invenitur ... Rigor tamen raro contingit ... nisi ... calor naturalis congelatus est et extinctus ... ex multo vino ... sicut et ignis multis lignis solet extingui et lucerna ex multo oleo sibi apposito

Ex apostemate in ... ruptura ... solo vomitus ... animi fit.

G. ... intus ... ...

Iste amphorismus potest exponi tripliciter. Uno modo exponitur ... sic. Si supervenit singultus ... non cessavit singultus ... est signum malum quod signum ... vel ... alio modo exponitur ... ... singultus supervenit ... malum ... ... evacuatione ... sanguis ... ... Tertio modo exponitur ... ... si supervenit singultus est malum est signum ...

... crossam que non potest educi. Vel ... ... tem ... ...

vomitus enim sequitur cum precessit apostema illud. Sed tamen si ruptura in pectore vel pulmone fit non vomitus veniet: sed tussis et alia suffocatio. Si ruptura fit in intestinis egestio erit saniosa. Desiccatur (?) autem rupturam defectus comitatur cum quia calor naturalis exit sicut narravimus alibi.

In sanguinis fluxu desipientia aut spasmus malum.

G. Iste amphorismus magnam auctoritatem largitur quod alienatio de inanitione sequitur sicut et de tremore manuum vel pedum diximus que sunt defectus virtutis motive et cerebri motus disturbatur eadem ratione. Hec tamen desipientia non est fortis sed iuncta spasmo incurabilis. Desipientia autem post sanguinis fluxum malum est si fit sola peior si fit cum spasmo. Preterea spasmus de inanitione solus malum est et mortale. Sed alienatio sine spasmo non est adeo periculosa.

In yleon vomitus. singultus. desipientia malum.

G. In isto yleon nil descendit inferius quod proprium huic passioni esse videtur. Vomitus non superveniret sed supervenit cum admonitione quod venit. Quasi augmentum stercus emittitur. Unde et singultus sequitur. Et tamen in hac passione spasmus et desipientia venit propter nervorum colligantiam stomachi et cerebri. Intestina enim patiuntur quia ad eiciendam egestionem moventur que cum inferius non possunt eicere propter conclusionem viam moventur cum angustia non naturaliter ad superiora ut expellant retenta.

In peripleumonia pleuresis mala. In pluribus libris invenimus peripleumonia pleuresis mala. Qui autem ita legit Ypocratem intendisse credit quod post pleuresim peripleumonia sequitur. Ego autem dico Ypocratem nobis innuisse passionem ex alia venientem passione et priorem permansisse tamen que passio superveniens est nec salubris et si ipse malum non adiungeret non ex necessitate tamen malum esset. Si enim augmentetur materia unde pleuresis constat et dilatetur in costis ut effluat necesse est ad pulmonem currat et peripleumonia fiat. Peripleumonia autem non necesse sequitur pleuresim. Si enim parva sit et salubris materiam illam cum tussi et excreatione emittit. Quod si magna et mortalis ante suffocatur infirmus quam pleuresis convertatur in peripleumoniam.

In peripleumonia frenesis **malum.** G. In peripleumonia fit de acutis humoribus necesse est in cerebrum ascendat fumus nimius unde frenesis conficiatur.

In vulneribus fortibus spasmus aut tetanus malum. G. In pluribus libris iste amphorismus talis est. De incensione nimia spasmus aut tetanus malum. Et plures sic interpretati sunt. Sed solus Zenon principe (?) suo nimium more posuit dicens quod confirmatur hec ex amphorismo subsequenti quia tunc spasmus tetanus magna vulnera sequuntur. Sed cum incensione dicit sit enim nimius ordo plures sequantur. Illi incensionem intendunt esse febrem. Alii aerem. Alii cirurgiam cum foco. Et omnis vera dicunt. Spasmus enim et tetanus de nimis venientes rebus vel vulneribus persimiliter esse unum cum desiccatione vel inanitione esse cognoscuntur. Nos autem diximus iam spasmus de inanitione sit periculosus.

In percussione in capite stupor aut desipientia malum.

G. Desipientia potest intelligi cum quod non oportet infirmus loquitur aut facit. Stupor vero cum non loquitur nec facit aliquid. sed oculis apertis si moveretur et sic timens taceret et periculo ubi ossa patiuntur in cerebro in quo virtutem regitivam diximus esse. Necesse est igitur intelligi quia percussio usque ad essentiam venit cerebri et hec sine dubio malum.

In sanguinis sputo sanie sputum malum. G. Hic Ypocrates vocavit passionem ex alia passione nascentem. Unde Pytagoras fecit librum non minimum. Si tamen in omni sputo sanguinis sequitur sputum saniei nisi cum fessum sit sanguis. Cum igitur de pulmone sit sputum sanguinis sputum saniei est malum.

In saniei sputo fit ptisis et fluxus; ubi vero saliva retinetur moriuntur.

G. Ptisim intendit consumptionem totius corporis que cum levi est febre propter vulnera pulmonis. Fluxum autem capillorum intellexit esse aut solutionem ventris cum colica egestione que duo veniunt ptisicis cum appropinquant morti vel propter siccitatem vel propter virtutis defectionem. Ubi saliva retinetur et in expuitu notavit quod ptisici moriuntur dum enim tussiunt et spuunt spiritus consumuntur. Deficiente vero utraque materia utrumque permanet et clausa via spiritus et ita suffocati moriuntur.

In inflatione epatis singultus malum. G. Dixi omnes amphorismos hos semper quidem ... passiones ex aliena alteram passione nascentia et augmentativas passiones. Contraria quod singultus de fiet de apostemate epatis nascentia. Apostema autem istud non superveniret (?) quoniam nasci si quam adeo magnum est et calidissimum ut os stomachi et superiora patiantur. Sic quod hec

duo propter nervum colliguntur sibi. Y. ipsa eius periculosa. Nervus iste subtilissimus est et ideo excepto apostemate sensus non patitur nisi apostema sit magnum et pessimum. Et si sic [illegible] fuerit colera in [illegible] in principio currente ad intestinum hac [illegible] ad stomachum pungens os eius facit singultum.

In vigilia spasmus aut desipientia malum.

G. Omnis spasmus sicut dixi vel de plenitudine vel de inanitione fit. Vigilia vero maior est exinanitione. Vel inanitio cum exsiccet, unde spasmus de vigilia et de inanitione est. Pessima enim vigilia cui exsiccatio cerebri et membrorum est causa. Invenimus in quibusdam libris desipientia et non ut hic habetur. Intelligentia spasmus malum. Ego et arbitror quod hic invenitur. Y. peiora accidentia molestiora sequuntur.

In ossis denudatione erisipila malum.

G. Quod dixit malum oportet intelligi pessimum, non in sola denudatione ossium vel [illegible] sed super apparet ut omne quod circumdat carnem erisipilam faciens pessimum sit et molestissimum.

In litargico tremor.

G. Litargia est apostema malum in puppi cerebri ex fleumate generatum. Tremor enim in ea mali signum est. Manifestum est enim propter continentiam suam ad nervos motivos qui a posteriore portione magis ut dictum est oriuntur, ex [illegible] infusione nervi [illegible] remollitur. Spiritu tamen deficiente et nervis ex [illegible] remollitis virtute regente membra [illegible] et non sufficiente dare membris firmam sedem et stabilem. Membra interim sua gravitudine descendunt ex quibus motibus contrariis tremor fit. Vel ex litargia fit tremor. Materia enim ventositate resoluta quod nervos qui ab eis oriuntur movet et concutit unde tremor.

In erisipila sanies aut putredo malum.

G. Hec autem accidentia nascuntur cum pessimum sit apostema.

In forti pulsu in vulneribus emorosagia malum.

G. Pulsus in vulneribus ex pessimis apostematibus propter carnem eos circumdantem movetur et cum dolore. Cum ergo se dilatat malam dolorem facit ex percussione sua. Et cum in natura sua sit et propria spatia habet bene dilatatur et sine impedimento aliquo. Cum ergo apostema in membris nascitur aliquam stricturam et dolorem sentiunt [illegible] et habet omnibus [illegible] vocatur. Et potest esse ut motus pulsus augmentetur. Ego tamen inveni in libris de virtutibus naturalibus virtutem expulsivam expellentem nocitiva sicut per sudorem corporis et fluxum sanguinis die cretica. Cuius cum actio naturalis

vehementer mittitur maxime pulsus et ad res nocitivas cogitur et ideo sanguinis sit fluxus.

In dolore diuturno circa ventrem sanies.

G. Hic dolor ex frigiditate vel ex diversa stomachi complexione sive ex crossa ventositate seu ex punctuali [illegible] acumine. Quorum nichil remanebit si in firmitate per sic evacuetur. Si autem inmutabiliter necessario in apostema vel in collectionem [illegible] est necesse sequi saniem.

In colerico secessu dissinteria malum.

G. Nulla dubium est quin pura colera rubea seu nigra et [illegible] corrumpit intestina et inde fit dissinterie causa.

In ossis fractura desipientia si in vacuum accepit malum.

G. Hic intendit solum cranium capitis non absolute intendit omnem fracturam sed tamen illam que perforat interiorem superficiem usque ad vacuitatem circumdantem cerebrum. Que si incendit desipientiam facit quod passio propinqua tunicis pellicularum et essentie cerebri. Lesio ergo quando ex hoc [illegible] contingit. Hippocrates ut dicitur in ossis fractura desipientiam faciente dicit si in vacuum accepit. Altius principium amplius fecit urgentis. In si in vacuum accepit farmatie potionem spasmus mortale dicit. Y. intendit iste spasmum exinanitione et ideo in vacuum accepit dicit. Alibi quod spasmus de inanitione mortalis. Sed Y. ideo dixit spasmum exinanitione mortalem esse. Erigitur ergo primum amplius significando cum non nascatur desipientia sola de ossis fractura sive cum incipit sive sit in aliis membris nemo tamen desipit nisi percussio usque ad pelliculas cerebri perveniat.

In farmatie potione spasmus mortale.

G. Diximus quod cum absolute farmaciam ponit solutionem ventris et vomitum intendit. Nec dubitat si prudens animo revolverit quod si corpus fortiter farmacia purgetur quin spasmus mortalis et pessimus.

In dolore forti circa ventrem frigiditas extremitatum malum.

G. Significat quod forte apostema sit in interioribus sicut circa pectus et stomachum et quod revocat calorem. Hoc autem pessimum est.

In utero habenti tenasmon superveniens abortum facit.

G. Tenasmon est recti passio intestini propter egestionem sanguinis ex vulneribus sup[illegible] in

P

testini [illegible] debitis. Estaut nomen equiuocum uel hic absolute positum cum sit expulsionis proprium uel huius et illius rei contiguum. Expulsionis quidem sepe que ad sellam fingit et exprimit, cum sepe totum corpus laborat et stringatur et maxime magis per compunctionem sui et intestini. Neque enim mirandum si hec ab ortiat cum alteratione et motu ubi contingat.

Quibuscumque os aut cartilago incisum fuerit in corpore non augetur

Iste amphorismus inter dictos .vii. particula continetur qui dicitur quibus incisum fuerit os aut cartilago aut neruus aut maxille tenues uel preputium etc. Cum ergo ibi sit expositus non oportet ut hic repetatur.

Si ab albo fleumate [illegible] habito diarria supervenerit [illegible] malum.

Consueuit ypocras et omnes medici fleuma album uocare, unam speciem ydropisis que in multo tempore uenit ypossarca. Fleuma autem dicitur album quia carnem hominum [illegible] commixtionibus humorum et etiam fleuma naturale album est. Ypocras ergo album naturale confirmauit colorem suum sicut in libro de generationibus dicit. Spongiam dorsi quam albi quam [illegible] fuit. Soluit ergo hic egritudo diarria superueniente forti.

Quibuscumque [illegible] spumose egestiones in diarria his a capite fleuma defluit.

[illegible] non explanemus [illegible] diffinitiones nunc eligimus. Quia alii spumosas egestiones [illegible] descendunt humores [illegible] a capite multi [illegible] uentositate [illegible] sunt in efficientia [illegible] et stoli. [illegible] fiat una [illegible] alii non proprie [illegible] grossa uentositas [illegible] et diuerse [illegible] uel moueat [illegible] qua [illegible] in diuisas diuidantur partes [illegible] moue aut [illegible] sui caloris. Manifestum est [illegible] que ex foco [illegible] uel [illegible] materia sit uiscosa ex natura sui [illegible] maneus cum ad seinuicem colligitur [illegible]. [illegible] ast [illegible] a pulmone ad stomachum descendentis et inde spumosum apparere. Fleuma quomodo in catarro intelligant in quo cum humores [illegible] a capite ad pulmonem descendant quare non spumosa exeant. Sine dubio autem intelligimus quod cum cannalis pulmonis catarro sit plenus [illegible] quod sanies et non spumosa exit. Neque uero a pulmone sanguis exiens sputum spumosum exit nisi cum ipso per fistule pulmonis exierit. Si autem impletiones alii spumosa exierint et inspissata fuit hec non fit nisi cum in loco ubi igneus calor fit incepit passionis. Qui autem a capite [illegible] pulmonis primum dein deriuatur et post a [illegible] et stomacho et intestina exierit nulla uia transeundi inuenitur nisi quam diximus. Propterea necesse est ut uadat per ordinem uentriculos et sine duabus uiis esse non poterit, aut uero descendit ad uenam que concaua uocatur et post ad epatis gibbum, secunda que interiora sua et post in uenas que diuiduntur a porta et circumdant intestina. Aut eueniet [illegible] cordis in maximam uenam descendunt et deinde in diuisionem uenarum epatis et quoniam remanet spumosum quod cum sanguine tam longa uia sit mixtum.

Quandocumque in febribus cri[illegible] ypostases fiunt longam egritudinem significat.

Hoc quod dicit uerum quidem est experimento probatum quia cum urina que crimnoides id est sicut fragmenta farina apparuerint mortale est sicut idem in pronosticis. Quibus autem plurimum in urina apparuerint cum ad morbum eorum mors festinat magis quam elonget. Quorum qui saluantur eorum morbi elongantur quia morbi ut hic apparent crudissimi sunt et ideo tarde digeri. In epidimiis multos inuenit infirmos in quorum infirmitatibus tales urine apparuerunt et quidam cito emortui sunt alii post longum tempus. In particula uero epidimiarum post trium temporum qualitates expletas de secundo infirmo [illegible] passionem suam recitauit. [illegible] dicit hic urina fecit multam subitam aquam grossam quam si moueas apparent in urina sua quasi crimnoides alba et extrema exierunt frigida. Mortuus ergo fuit [illegible]. De tertio infirmo in tertia epidimiarum particula cum huius incepit passio dicit. Ipso eodem infirmo ut foliis [illegible] herbarum cadunt uenit urina subtilis et diuisa habens res puluerosas suspensas quasi crimnoides et huius uenit crisis in die .xl. Intellige quia cito moriuntur et alia post longum tempus liberantur.

Quibuscumque colerice ypostases [illegible] fiunt [illegible] tenues [illegible] acutam egritudinem significant.

Quanto cumque plus colera dominatur tanto magis acutam egritudinem significat. Nos autem [illegible] diximus quod cum absolute colera [illegible] rubea intelligitur. Semper enim antiqui [illegible] uel cum nigram coleram [illegible] intelligere uelint aliquo [illegible] deriuent eos per colores suos et qualitates. Quod supra dixit tenues uel aquosas intellexit et subtiles. Sic enim .v. assueuit dicere. Alii arbitrati sunt quod [illegible] urina subtilis cruditatem et tarditatem [illegible] designet. Ego autem numquam [illegible] ypostasis esse colerica et [illegible] subtilis foret et aquosa.

Qualiter longe[o] humida in interpretatione fiunt ueniendum est. y. supius non licet si corpus dixerit. de si diret
ypostasis urine si in initio fuerit subtilis
et post cola digesta fuerit acutum morbi significat.
Quia y. dixit tenuiter forma in tendit
post enim est ut extenuatione. y. supius te
nuis fit et subtilis. ypostasis enim urine si gra
uis fit et cilla et etiam cruda supma superfia
est lata. aut subtilis fit et coniuncta ac
acta fit sic supprema per eius tenuitatem alb
tum est et certa hoc quod y. subtilitatem quam inge
dit in suo urine est intellectus. ideo enim subtil
uria dixit sed supius tenue et ypostasis tenuis.

Quibuscumque distantes fiunt urine hiis in corpore turbatio fit.

Gl. Si secundum quod dixit hic ubi distantes inter
pretati fuerimus stria testificabit cum in uri[a]
nullus locus fit uacuus. Sed si distantes
diuersas intendam partes .i. diuersas partes
et corpus dixit urine bene dixit cum in urina
turbatio fortis fit corporis. quia si non uincat et
dirigit fit urina equalis in omnibus partibus quia si
cum in quibus sibi repugnet; per ubi natura
preualet ne assimilatum partium inqua morb
bus. Cum autem in morbi spualitudine partes
fit plurime apparent maiores sue significa
tiones .i. disturbationes fortissime.

Quibuscumque ampulle in urinis supernatant nefreticam et longam significat egritudinem.

Gl. Ampulle iste ex humiditate fiunt
grossa materie uentositate si humidi
tas sit uiscosa unde consequitur frigidus mo
bus in renibus in quo uentositas assi
sic adiicitur et ita longa egritudo signi
ficatur. Omnis enim morbus frigidus diuturne dig
eritur. Alii arbitrantur urinam acrine
suo ore arteriam aperte in renibus. Et
tamen cum per se exeat ampullarum fac causas.

Quibuscumque uero pinguis ypostasis et conglobata hiis nefreticam significat et acutam egritudinem fore.

Gl. Quandoque egro uel urina est pin
guis pinguedinis significatur dissolu
tionem nec magis que est in renibus
quam que est in toto corpore hec nisi idem
renibus attinet hic morbus. Sed totus pingue
dinis que igneo calore dissolum. Gl. Sed
autem ex duobus modis intelligitur quia
enim passio esse in renibus. Vel non pallidus
fit hic intenditur sed lanime est. Vel
aliter mutetur hic amphorismus ut ab aliis mu
tatur interpretationibus qui uiti nefresis ac
rebus posuerit frenesim absoluta nunc inten
tionem habet uitiuid quod tamen non ulla fleg[s] quam
febrium corpus dissoluentium. Gl. Sed ypostasis dicit
conglobata subito tempore apparet. Quod est per
tendat per conglobata uero quorum pro altans
uictui est quasi cum multis. Est enim per globus ut
filum filo amulieribus accumulatur. Conglo
batum uero contrarium est adhuc quod dixi supra dixe
nit distantes. Hunc locum antiqui et maiores
nostri usque ad tempus nostri tulit sunt interpretati.
Ego uero dico quod conglobatum dixerit pun
itum apparentie temporis ostendere uoluit.
Unde apparet consumptione pinguedinis significan
tur quod pinguedo consumpta totius corporis
non subito ad urinam uenit sed paulatim. Cum
enim dissolbat primum in uenis membris illabi
et de illis adiuuationi et ita membratim donec
ad renes uenit. Pinguedo uero renum dis
soluta ad urinam uenit subita et adunata
quod testatur experimenta. Gl. In libro hic amphorismus in
uenitur diuersus aliter sic habetur. Quibuscumque
interius urine pinguedo ypostasis. Alii
supius pinguedo ypostasis. Ergo habentibus quibus
cumque inferius pinguedo ascensio. Quis enim
pinguedo solet supra natare non inferius
descendere.

Quibuscumque nefreticis existentibus predicta signa accidunt et dolores acuti circa musculos spinales fiunt si quidem circa extrinsecus locos fuerit apostema futurum expecta extrinsecus. Si uero magis dolores circa inferiores locos aposta futurum magis intus.

Gl. Omnibus precedentibus amphorismis. y.
innuit quo passiones renum possint in
telligi. hic quod diu renes sunt passi dicit enim
si signis predictis dolores circa musculos spo
dilium sed ulterius significat futurum apostema.
horum musculorum unus retro subeunt carnalis
ambo latera totius dorsi. Alii autem non ex
tensus causa protenditur dorsum sed per subteriorem
spondiles tantum. Maiorum quoque patitur futurum
intus apostema expectatur. Non innuit si aposta
debeat interius uel in lacertis uel in uesi
fieri. Sed experimentum testatur quod in istis
possit esse lacertis uel renibus sed. Quia autem
fit aliter interiora aliter redit acertiora.

Quicumque sanguinem uomunt siquidem sine febre salutare. Si uero ex febre principium. [illegible]

rare stipticis et infrigidantibus.

G Vomentes pculdubio que emittitur ameciora aliis quam extra. Ex enim a pulmone et canalibus suis id uomitu siue sputum uocatur cum tussi. ¶ Quidam tamen inexpertes arbitrantur quod .y. intenderit exeuntia a pulmone et suis canalibus si fluis est eorum intellectus. Et enim sanguine cum sputo a pulmone exeat non est salubre in acutis febribus. Tamen si passio elongatur uero febris sequitur unde quod uomitum dicat certam rem autem est reos nomen significatur quod salubritas intelligentiam. Vel non ex qualitatibus infirmi innuit si febrem habuit uel caruerit. Et febrem non habeat locus sanguis erit uel non habet apostema. Et ueluente sunt apte uel nimius est sine apostemate. ¶ Naturalis autem stipticis loco sanabitur. Et autem febris sit cum apparet magno est incumbens.

C atarri in superiori uentre in saniem conuertitur diebus .xx.

G Superiorem uentrem intendit pectus circumdans pulmonem. Unde si catarri descendit a capite ad pulmonem et canales in pulmone passio erit. Et sanies sequitur in diebus .xx. non in .xxi. sicut in quibus inuenitur .xx. est dies creticus alteorum dicitur non .xxi. sicut in precedentibus ostendi.

S i sanguinem et trubos mingunt et stranguriam habent et dolor incidit in pectine et subuentre et pyronecon circa uesicam dolorem significat. G iste amplius in multis libris inuenitur. Illos autem in quarta particula explanauimus ubi dicit si sanguinem mingit et trubos.

S i lingua repente intemperata fiat aut apopleticum aliquod corporis perficitur aut melancolicum habetur.

S i intemperamentum lingue est cum sonum articulatum formare non potest sicut oportet. Aut cum tota uirtute amittitur ut moueri non possit. ¶ Et autem apoplexiam ad ostendit corporis ablationem sensus et motus intendit. Si nescio quare phisici accidentia subsequi melancoliam dicunt. Melancolie enim passionis sig. iam dominantur cum alibi dicitur cancer lepram alphinam. Sed alibi. Cum diu timebit et suspectum habebit sine causa manifesta erit melia. Hec autem accidentia nunquam nominauit .y. neque aliquis antiquorum pro. Sed non ostendit declarare dicitur ut de melancolico esse genere. Et repente preponit cum intendit tamen molestiam preualere cum apostatis exoritur sic a intemperantie complexionis non facile dissoluitur.

S i sup purgato seniori singultus superuenit non bonum.

G Hec ubi est uomitus et singultus ubique enim habundantia est corporis siue uomitus per defectionem est unius illaudabilis est in senioribus.

S i febris non a colera habetur aqua multa capite infusa calida solutio fit febris.

G Iste nobis innuit quod omnis febris de colera fit. Et non non fit a colera qualiscumque fuerit per multitudinem aquam calidam capiti infusam solo fit. Et in epidemia de quodam iuuene narrauit. Hec antem multam aquam calidam capiti infundisse a febribus liberatus est. Febris enim de calore solum uel de frigiditate aqua calida capiti infusa uere potest. Et est quod de labore uel poros oppilatione que uel ex sua est constrictione laxat quod ut fit poros oppilante. De aqua est calida intendimus ut per calorem febris rarificetur et exaletur et dissoluatur. ¶ Et si apud cum febre fit non iuuatur nisi si cum humorum putredine fit nisi prius humores naturales regerimus uel ipsi per se egrediantur. Cognouerunt autem antiqui has passiones in corpore precipue peripleumoniam epilensiam epaticam splenetieam in quibus febrem computant et accidentales non sibilem. Cum ergo aliquem dicunt febricitare uel habere febrem nisi apud in aliquo membro habentem intendunt hoc de aliqua supradictarum. Ceteriori si interius de putredine humorum uariata. Est autem febris quam dicunt epialam in qua frigus et calor non in eodem sentiuntur loco. Lipparia febris cum interius caliditatem exterius frigiditatem facit. Aliis nomen habet hyp dicitis. Lunouiarios uocatur pestilentiam. Causon eadem est quam ex incensio. Similiter autem antiquorum fuit quod febrem peripleumonicam uel epaticam dicere. ¶ Ypocras uero hic intendit febres que corporis sunt passiones et sine apostemate. Sciendum autem in libris multis inueniri a quibusdam dicatur. Febrem non a colera habenti si capite aqua et multa effluat dissoluitur febris. Hoc autem non intelligunt nisi a solo capite sudorem effluere sed etiam de toto corpore. Hic pro principale membrum dicit totum se intellexisse corpus. ¶ Ergo autem dico quod si hec uera esset febrem factam a colera sudor ut non iuuaret. Et uidemus multas febres quotidie colera dicuntur ut tertianam et causon dissolui cum sudoribus. Peiorum ergo inuenimus erit multo melior.

M ulier ambidextra non fit. G Multi masculi cum ambabus manibus aequaliter dextris operantur. Et etiam nullo tempore mulierem non uidimus neque audiuimus talem quamuis fuerit quod ex hoc est defectu nature. Masculus enim corrigitur exercitatione neruus et lacertis. Consuetudinibus dextris instrumentum est temperatum quantomagis ergo sinistrum. Unde eius in mulieribus solatius dextrius affir

mat intendi vir, plus accipiat ubi confortentur. In hac ergo gente naturaliter debiles dextre. Alii loco ambarum dextrarum dextram hic non intendunt dicentes .y. intendisse in dextram nisi ut non fecundare. Alii multum ab .y. discordant dicentes eum intendisse ermofroditas qui cum natura sua habent muliebria. Sed mulieres ermofrodite non cum natura sua habent virilia.

Quicumque empici fiunt et uriuntur aut inciduntur si quidem sanies multa fluxerit et alba evacuantur. Si vero cenulenta et male olens pereunt.

Per saniem omnia intendit vulnera et apostemata collectionem suam in saniem mutantia et illa tamen maxime intelligit collectionem que inter pectus fit et pulmonem ubi sepe antiqui fuerunt solebant incisionem ad eiciendam saniem. Neque dubium est album saniem esse laudabilem, male olens et feculenta pessima.

Quicumque in epate per saniem uruntur si quidem sanies effluxerit pura et alba evacuantur. Sunt enim in tunica eius illius sanies est. Si vero velud amurca fluxerit pereunt.

Hic nobis innuitur unde hii infirmi pereunt et unde sanantur. Si enim sanies intumescit fit epatis et substantia sua sana est sine macula sanatur. Quod si substantia epatis corrupta sit necesse pereunt de pessimitate saniei quam velud amurcam dicit. Signum ergo dedit pereundi si in substantia fuerit epatis.

Oculorum dolores meri potatio et lavacrum flebotomia et pharmacia solvunt.

Hec non assimulantur de proventu sed ad placitum posuerunt antiqui. Non est aliquid quod assumi potest. Amphorismus discordat ubi dicit dolores oculorum meri potatio aut lavacrum et cetera. Que nos exponimus in .iii. particula. Hic vero passionum medicinas subiungit eum super non nisi unam apponendam diceret. Quod ergo confirmat eum ypocratem esse monstrare ubi haec omnia conveniunt in oculorum passione. Quod si invenerit aliquis eum fuisse .y. sed si sic ypocratis eum interpretati fuerint non fuisse probare potuerit. Quare interpretationem eorum recipientes ut nos aliam faceremus. Quare ergo ei dicit in illis exponimus vero venenatur nisi cum in corpore sanguis

multus malus et grossus fit quando necesse est purgari. Bonum est quod dicit ut sanguis in primis dissolvatur et post eum flebotomia minuatur. Non autem sanguinem dissolvit nisi vini potatio et balneum. Cum autem istud dicit non sunt expositi sed excitantes se in medicamentibus ipsi intelligunt qualiter id efficiatur quia corpus plenum non patitur balneum neque vini potationem. Sed si hec faciat magnum eius fit in nocumentum. Non enim ista conveniunt nisi in sanguine grosso et coagulato in quibusdam membris et non in toto corpore pleno.

Ydropicus si tussim habeat desperatus fit. Iste amphorismus ante est expositus ubi eisdem fere verbis dictum ydropicus si tussim habeat malum.

Stranguriam et dissuriam vini potatio et flebotomia solvit. Incisa vena que est intus in talo.

Strangurie est cum urina guttatim et velociter exeunt. Dissuria cum difficultas et angustia in fine magno labore actionem suam explet vesica. Stranguria est de acuta aut defusione contenti in vesica. Dissuria autem si a causa est ex apostemate aut ex vulnere aut de intemperata complexione seu de grossa ventositate. Si autem sola sit dissuria vel ex vitio est defusione sive ex apostemate. Vini autem harum passionum si sit de frigiditate iuvat vini potatio. Intendit autem .y. multam quantitatem vini autem potius iniuriam iuvat. Autem vinum apta si corpus non fuerit plenum de grosso sanguine oppilatum tunc enim cum flebotomia solvendum. Cum incidere maxime dicit superius iam exposuit ut dissolvere dissuriam continet dicit incidere.

Asquinancie habito tumor et rubor in pectore superveniens bonum. Foras enim convertitur egritudo.

Iste amphorismus superius in .vi. particula huius libri est expositus. Hic autem adiungitur foras egritudo gutturis.

Quibuscumque in moratur dolor fit vel sphacilon patitur in cerebro in tribus diebus pereunt. Si vero hos effugerint sani fiunt.

Hec passio nominata multotiens in libro de diuturnitate membrorum ubi autem amphorismus hic in confusionem cerebri intelligit. Unde post intulit si tres dies effugerint sani fiunt. Sed cum hec passio non est aliud nisi confusio totius membri in quo habitet. Impossibile est ergo si in cerebro sit saneri. Abusive ergo hic nomine usus est. Et intenditur cum hec passio inceperit

Egrum gutturi stra guttatim mingere cogit. Impedit ardore dissuria sed nichil.

Sphacilon est apostema cerebri cum immoderato dolore

ergo hic est exposi[tio]
et non dum certa uel firma sit et prosca. Est enim
passio incarnis uenenosa que dicitur cito mortua
carnis incidens morsui et agressa uocatur ale
tomia. Sed que in ... in carnis extra magis ... uitina
nascit inexplicans sensum auferens et loci nigri
cens colore sic mortua carnis facta sic hec pas
sio in qua incipiens et nondum ad profundum ueniens cinfro
nia uocatur. Completa autem in carne non postea
cancer. Sic et de sphacelon in cerebro debet intelligi.
Sed impossibile est ut hanc passionem carnosi membris
quam est apostema magna quam cinfronia uo
cant medici antiqui sphacelon uocauerunt. Unde
frontius de quodam famosissimo dixit. Plurimi
sic in costis sphacelus est passus. Hoc autem modo
dici solet in cerebro. Causa autem uelocita
tis mortis magnitudo est morbi et nob
ilitas membri. Si autem in tribus diebus pa
tiens non moritur et usque ad iiii. egreditur
possibile est ut preualeat uirtus et euadat in
firmus.

Sternutatio est ex capite excalefacto cerebro aut humectato capite uacuo aere in illo uacuum descendente et facientem sonitum quando exitus est ei per angustum.

Omnis sermo huius duobus modis intelligi debet: cum uniuersaliter aut particulariter. Uniuersaliter ac si di
ceret: Omnis sternutatio non est nisi a cerebro
cum est cerebrum calefactum et loci uacui in capi
te humectatum. Particulariter ac si diceret sternu
tatio quedam est ex cerebro cum est cerebrum
calefactum et similis superioris humectatum. Hoc autem uerum est.
Non enim est omnis sternutatio ex calefacto cerebro
et locis capitis uacuo humectato. Pena enim stu
lo intromisso naribus sternutant. Et etiam cum
tussi descendit a renibus ... uentus qui sit ster
nutatio ... cum ad nares uenerit foramina.
Sufficit ergo arbitrantes esse causam sternutationis
solum aerem a capite exeuntem. Palam enim uidetur
aere a pulmone ascendente strepitum pectoris. Certum
est enim quod dicitur quoniam aliter multo non sunt pro
cedentes nares aeris tractus et nullam mittit aerem
... ut sonitum faciunt. Ergo necesse est ut
illa sternutatio quam non cogit uentositatem gros
siorem et inflatiuam expellere a capite. Hec
intelligenda ... Fiat necesse dis
buenta est ... uacuitate superflua est dic
... humectato habundet in cere
bro ... illa dissoluat et uen
tus commisceatur. Palam est uideri in multis
hominibus quibus ... humores ...
... tamen sternutatio commictitur ... cum
sternutatur ... humoribus ...
... immensa ... Unde dico quia
... purgo est canalium pul
... sternutatio mundificat partium
... foramina ... narium ... duo loca na
... Vel est aures uel ad cerebrum quae
... os uadunt hec larga sunt quae uero ad cerebrum

stricta sunt. Que sunt ad os uenientia mundi
ficant illos primum aucta costarum ab infectione
huius ascendente. Que uero ad cerebrum illud
mundificant ex uentositate a capite descen
dente. Si autem inuestigauimus sternu
tationem a cerebro semouentem caput assciud
hec enim sternutatio fit quando humiditas dissoluitur cerebri
et aerem generat quem natura post expellit. Humiditas
autem illa non dissoluitur nisi a calore naturali cerebri.
Adunatio autem huius humiditatis ex defectu
est caloris naturalis. Vacuum dicit uacu
um locum in capite uentriculos cerebri debes
intelligere. Aut quod cerebrum exterius circumtegit
possibile enim est inde aerem exire et subitam cerebri
penetrare. Sed nisi ut primo tangat humi
ditatem illam cum ad nares uenerit. Per uero
sonitum sternutationis dicit esse multitudinem
aeris subito exeuntis quam ille est aeris uniuersi
tate uelocius.

Quicumque circa epar dolentes febris superueniens soluit dolorem.

Quod dicit superueniens intelligit dolorem
epatis uenientem non habentem febrem. Hic do
lor cum in epate sit maior non est nisi ex
apostemate magno et calido aut uentositate
grossa et inflatiua. Non est ergo ex calido apos
temate solui cum febrem adesse oportet. Erit ergo ex
uentositate grossa et inflatiua. Contingit
autem etiam ex oppilatione ... ut dixi esse
in epate dolor. Magis enim grauitas quam dolor est
magnus ergo dolor qui sine febre ex uentositate
te grossa erit cui si febris superueniat sine
dubio sua erit cura.

Quibuscumque conuenit sanguinem auferre ex uenis hos oportet flebotomare.

Hic amphorismus est illius ... fleboto
miam uel farmaciam conuenientem
inueni esse dictum ... sed hic non inueni
in quibusdam libris. Quidam enim dicunt hunc locum pro
fuere ... Alii ex toto hunc non
nominauerunt. Miror tamen quare hic illum
scribunt et bis interpretantes non recor
dantur eum iam fuisse interpretatum. Cum enim
.v. nec fuit repertus et huius interpretatio ac
... non est obliuionis fuerunt ...
quam recordari potuissent hic potius finiunt.
Unde plus miror quod cum idem repetunt
dubios tamen locis interpretationem dant dubiam.

Quibuscumque inter renes et uentrem ilia concludit et dolorem prestans non habens exitum in uentrem his super uenas in uesica cum urine fluxu solutio fit morbi.

Sup. et dub.

Sperimus dolorum amplio dubitatur ... huiusmodi dolor enim loci non solet venire ... si veniat cito descendit ad inferiorem partem ossa. Propter meritum in quo impossibile est hec ... sua penetrare venas sicut aquosa humiditas ... yedropicorum perforat venas et exiet per eas emittit ... Ego autem dico quod si sic meritum ... intelligerent adhuc dubium remanet ... possit perforare. Si enim dicat ... in sic longe. Bonum est ergo intelligamus sicut ... meritum ... spatium inter ... et ... intelligerem ... ad nature fortitudinem posse repugnare ... in expellendis ... grossa ... Videmus enim quod materia ... ossa etiam transit. Non igitur est impossibile ... venas perforare ... materia ... subtiliare ut possit ... in ... inter pectus et pulmonem ...

Quibuscumque epar aqua impletur si omentum erumpit huis venter aqua impletur et moriuntur.

Vesicarum aqua plus ... unitur. quia ad alia membra festinat ... et mater ... ad ... circulantes pellicules. ... enim que ... epar ita aqua circumdatum in ... Si autem vesica ille ... aqua ... in spatium ... super ventrem ... sicut in ydropicis aqua solet ... Hec enim pellicule sunt quasi ... perforato ... colon splenem. Quod autem ... venerem impleri aqua non interiores ... pellicule ... ubi ... cadunt ... Si dico cum ... spatium ... in pectore ... intelligimus ... magnum ... Quod ... ventrem ... impleri ... ydropicos ... aquam ...

A bibitiones obsitationes rigores vini moderate bibitum solvit egritudinem.

Ylliaco esse dicimus ... quod ... horas aliquas ... in infirmitatis ... de alio ... in alio ... contingit ...

humores ... in hore ... Obsitatio est cum materia sit humida et fumosa ventositas sicut pulmonis est ... Rigor est cum ... humores. Sermo autem non est de rigore exteriori sed interiori ... autem ... vinum ... sanitatem operatur ... moderate ... vinum ... aque ... vt ... calore ... membra ... humores ... calore naturale ...

Quibuscumque cerebrum motum fuerit ab aliqua occasione necesse fieri sine voce statim.

Contingit sine voce ... motus et sensus ablatione intellige sicut in apoplecticis ... motum cerebri ... totum corpus ... cerebri ... Si fit ... cadendo ... cerebrum turbatur et non solum cerebrum sed etiam ... Si enim fit motus fortis ... nervi sicut in libro de morbo ... virtute ... nervi ... cerebro ... sine sensu ... motu ... cerebrum ... pellicule ...

Corporibus humidas carnes habentibus famem adhibere oportet. Fames enim exsiccat corpora.

Nulli enim dubium est quin omnis medicina morbos sanet ... contraria solent curare contraria. Fames vero desiccat ... corpus ex consuetudine ... dissoluta non restaurantur ... humorum ... corporis ... calore ... nil ... non indigent cibo ...

Repletis ... in multis ... antiquis ...

eos in quarta particula explanavi. Verba vero sunt hec: ubi catenam nisi quod prius non ascripsimus ut deglutire non possit. Primus sic habet amphorismus. ¶ Iam sub hoc habito tumore non exibente in collo suffocatio. Secundus sic. ¶ Iam sub hoc habito convertitur colli ut deglutire non possit et cetera. Explicit amphorismus.

Explicit liber amphorismorum Ypocratis. Prima particula.

Incipit liber pronosticorum Ypocratis:—

IOEТ ЪIOCHI [illegible]

Omnis quod de medicis rebus est ut utatur medicus providentione. ¶ Manifestum est quod Ypocras non utitur verba dicere providentione, nisi loco pronosticationis. Sed est quod faciat secundum hunc sermonem, id est cum dicit quod est quod presciat antecedit et indicat. Et non utitur hoc prologo in libro suo isto nisi loco illorum quorum nomina multus est usus in nostro tempore qui nominant se ipsos estimantes illi quod operatio medicine non est nisi conservatio sanitatis et reductio eius super egrum qui corrumpitur. Pronosticatio autem de rebus futuris videtur eis quod non sit de operatione medicine in aliquo sed est de opinione divinorum. Et propterea intendit Ypocras ostendere in prologo huius libri quod pronosticatione utatur medicus. Et ponit summam eius quam acquirunt per tres res ex cognitione illarum trium rerum quarum una est ut medicus qui utitur pronosticatione recipiunt infirmi ab eo quod eis precipit et committunt se in manibus suis vehementius. Et secunda quod qui prius cognoscit que accidunt infirmis et antecedit ante illud tempus longum preparat se ad opponendum malicie eius. Tertia est ne estimetur de eo quod ipse sit causa mortis eius qui moritur ex infirmis. Ypocras ergo dicit quod cognitio medici per hunc modum scientie non est inferior cognitione curationis sanitatis. Sermo namque eius ad considerandum in sermonibus eius in quibus narrat iuvamentum horum trium iuvamentorum que narravit.

Quod est quod presciat et antecedit et indicat infirmis aliquid presens ex eis que habent et que preterierunt et que futura sunt. Et interpretatur totum id actu narrationem abbreviatum et est ei dignum ut credant de eo quod est potens scire res egrorum

ita ut provocet infirmos ad confitendum et committendum se in manibus medici.

Iam narravit Ypocras in hoc sermone iuvamentum primum ex tribus iuvamentis que acquiruntur ex scientia pronosticationis in sermone suo ita ut provocent illum infirmum ad confidendum et committendum se in manibus medici propter sanitatem que antecessit et quam indicavit eis. Et sic illud ut sit dignum ut fiducia de eo habeatur quod ipse est potens scire res egrotas, scilicet secundum naturam egritudinum et causam facientem ipsas. Erit ergo ordo de certitudine demonstrationis sermonis istius secundum hunc modum quando antecedit medicus et indicat infirmus illud quod futurum est creditur in eo quod sit potens scire naturam egritudinis provenientem et de quo habet fiduciam infirmorum de eo et committendi se illi vehementius et de quo confidunt infirmi et in eius manibus se committunt ipse plus sanat egritudines.

Et interpretatur infirmo totum illud actu narratione abbreviatus est.

Illud actu narratione abbreviatum infirmi non est ex eo cum scientia non est ex eis sicut dixerunt quidam expositorum ut sint membra interiora et egritudines que sunt in corpore et cause. ¶ Verum illud actus narratione abbreviatum non est nisi extractus premitivus earum et ex accidentibus que sunt in corpore aliud quod ex eis manifestum est sensui. Cum ergo audivit infirmi antecedit eo aliquid horum postquam ipsi narraverint ei illud admirantur de eo et dignum est ut admireretur. Et nos quidem ostendemus in sublequentibus artem qua comprehenditur iste modus [illegible].

Quare ergo erit cura ei quia ipsos curabimus secundum meliorem modum cum ipse prius sciverit de causis accidentibus ad quid convertantur.

Iam narravit Ypocras in hoc sermone suo iuvamentum secundum ex iuvamentis que acquiruntur ex pronosticatione quod est quod quando medicus prius scit cum infirmi fuerit tantum intendit ad scientiam de quorum aptitudine est ut accidant et prohibet ipsum accidens ne fiat magnum forte. ¶ Et medico quidem possibile est ut antecedit et resistat omnibus accidentibus que accidunt

sicut gubernatori navis capienti qui timet insultum motionis maris super se.

Cum ergo moriantur quidam infirmorum antequam ad eos vocetur medicus temeritate egritudinum eorum. Et quidam eorum non moriantur quando vocatur eum quin moriantur quare non remanet nisi die uno aut plus illo parum antequam preparet medicus curam suam et resistat unicuique accidenti. Tunc oportebit ut cognoscat naturam illarum egritudinum et sit prescientes virtutes corporis. Et si fuit cum illo in egritudinibus ad celeste oportet quod sit medicus cum previsione ideo sapiens.

Narravit ypocras in hoc sermone duo iuvamenta que acquiruntur ex scientia pronosticationis et dixit unum iuvamentum tertium in sermone suo. scilicet quando prius scit et predicit et indicat mortem eius qui moritur et salutem eius qui salvatur. Inde est quod quidam medicorum ex propinquis intromisit adolescentem infirmum in balneum cuius corpus cepit sudare propter sincopim que accidebat et cepit leviter [?] et consequenter [?] propter multitudinem eius quod currebat ex eo de sudore. Cum ergo post illud parum moreretur infirmus advenerunt illi ex consanguineis illius perturbatio magna propter extimationem eorum supra ipsum quod ipse interfecisset eum. Quod autem dixit usque ad hunc locum non est nisi ex prologo quam premisit ipse in libro suo isto. Sermonis autem quem ipse brevi comprehendit ordo scilicet sermonis eius est. Si cum illo fuerit aliquid celeste in egritudinibus. Species huius expositionis convenit ei quam dominus est indisciplinatus [?] et exercitatus in eis et est eius studium incipiens ad proficiendum ex hoc libro. Cui vero non est doctrina in sermone grecorum neque est ei cognitio ad ultimitatem [?]. Autem sollicitudo de rebus in sermone non accidit ei nisi scientia sermonum sophisticorum. Finivit in illo [illegible] in vanum. Ex quo [?] convenient ei de expositione est modus eius alius proprius quam compleretur sermone longiori hoc sermone et latiore eo. Et res quidem absoluta in diminutione considerationis in hoc modo expositionis est ei. Cuius intentio est acquirere quod perficiat qui amat illud. Dimittat ergo hunc sermonem in quo ego incipio ab hoc loco usque quo perveniat ad sermonem in quo dixit ypocras. Oportet ut ponas considerationem tuam in egritudinibus acutis per hanc viam.

Videtur michi quod de melioribus rebus est ut utatur medicus previsione.

Non utitur ypocras hac dictione previsio secundum consuetudinem grecorum communem quo utuntur ea quod est. Quoniam greci non utuntur hac dictione nisi per sollicitudines de re et cura de ea et est quod significat [illegible] versificator in sermone suo [illegible] apud montem suam usus est previsione in hoc quod casus eius esset per formam cum qua non detegeretur quando ipsa caderet. Et nos invenimus etiam in hoc sermone scilicet previsione uti grecos in lectionibus suis semper super sollicitudines de aliquo et cura de eo et anticipatione in preparatione eius cuius preparatio fuit iuvamen. Et sermo etiam famosus apud homines scilicet [illegible] regimen [illegible] previsionem non significet nisi hac intentione. Non utitur ypocras in sermone suo previsio per hanc intentionem. Sed utitur eo loco pronosticationis. Et non fuit illud etiam absolute scientia ex re que communicat duabus intentionibus simul. Quod est quia invenimus homerum versificatorem in hac dictione scilicet previsio super res in quibus cogitatur et quas ymaginatur antequam fiant. Et ex qua intentione etiam derivatur pronosticatio. Et hoc est quia res manifeste nationis [?] sue que formantur in intellectu antequam appareant sensibus sunt in quibus dicitur per veritatem quod homo utitur previsione. Et voluit per hoc nomen ut significet quia cogitat in rebus et ymaginatur eas antequam sint et propter hoc dicimus in rebus que intelliguntur in quo sunt primitive absque voluntate vel voluptate quia accidunt preter quam utatur medicus previsione. In rebus autem quas facit postquam cogitat in eis dicitur quod sunt post cogitationem et sollicitudinem. Et super hoc significat sermo solonis ubi dicit quod oportet in virtutibus que posuerit illi de [illegible] et combustione [illegible] ut utatur previsione. Si homo fuerit in potu sit fuit in potu [illegible] illas intentione [illegible] volens. Invenimus hoc nomine et sollicitudinibus etiam uti rethoricos multotiens in sermonibus vel orationibus quando volunt narrare id quod fit preter previsionem esse propter illud quod fit absque voluntate sicut intrinseco absque voluntate et illud adeo egreditur invitus. Et hoc est quia ipsi dicunt in istis rebus quod ipse fecit preter quam utantur auctores eorum previsione. Cum ergo homo deceptus fuerit tempore longo et cogitat et premeditetur in eo quod faciat cum eo antequam conetur facere illud aut antequam faciat illud utitur previsione. Hoc ergo significat hoc nomen previsio apud grecos et est res communis de actionibus bonis vel malis. Tamen quod [illegible]

quaeritur scilicet an regimen mundi currat per fortunam et casum. aut prudentia prudentis non sufficiat prudentio nisi secundum communem et significatio illius quod ponitur propter casum scilicet casus. Et ex hoc est quod ponitur propter prudentiones loco casus quod fit ex se ipso res significativa intentionem unam. ¶ Invenimus etiam philosophos dicentes in mundo quod regimen eius currit usu bonitatis quae est creatoris benedicti et sublimis, in quo est prudentio. et non excipiunt in sermone bonitatis ad suam scientiam nisi quod hoc nomen scilicet prudentio sic dicitur de actionibus laudabilibus et vituperabilibus. sola sibi sunt prudentio scilicet … sollicitudinis de rebus dicitur communis. Manifestum est igitur quod non derivatur nisi ante donatur … esse suum. et ex hac eadem intentione derivatur nomen pronosticationis. Et est quia res manifeste in natura sunt quae comprehenduntur per signa significantia ipsas nomen dicitur quod in eis non ministratur nisi prudentio. Et hic sermo est equalis sermoni eius quod dicit quod nos nescimus eas nisi antequam esse sunt. ¶ Michi autem videtur prudentionem non poni propter illud quod fit per fortunam et casum nisi ut intelligatur ex ea hoc intentio communis. Et est quod prudentio quam dicit secundum hunc modum significat quod non dicitur nisi de actionibus hominis tantum quoniam prudentio scilicet sollicitudo de esse mundi non est in actionibus magis humanis quam humanam putarent de hoc sermone quae est communis vel circa eius quod processit de sermone eius. Et est quod dixit in eis quae premissa sunt in questione de qua quaesitum est … scilicet an regimen mundi currat per prudentiam prudentionis aut per fortunam et casum non administrat nisi hoc nomen scilicet prudentio nisi secundum intentionem communem. quemadmodum ostenderunt illud expositores nostri propter ipsum casum et ex sermone philosophorum an regimen mundi currat per prudentiam bonitatis in quo est prudentio. ¶ Et dicitur in hoc loco quod est quia previsio quam dicit secundum hunc modum significatur … dicitur de actionibus hominis tantum. et responsio quod in illo est … quod dico scilicet quod … in sermone suo precedente non voluit nisi ut ostenderet quod possibile est quod sit hic aliqua … scilicet previsio secundum intentionem communem in actione quae non fit per casum sicut contingit quod intendatur in ea ad bonum et ad malum. Sed hic sermone autem voluit ostendere quod qualis sit … ponere … uti hoc nomine scilicet previsio communicatum secundum omnem actionem sive sit bona sive sit mala. Et sic significatur … ponere cuius rememoratur precessit … non utitur eo philosophus in questione … nisi intentionem propriam scilicet bonitatem tantum et propter hoc non invenitur eum dixisse in pronosticatione quod non est nisi per res quae futurae sunt in … temporibus et dixit quod prudens esse … est de eo quod iam preterit usque quo sit eius enuntiatio de eo quod … est. Sed etiam enuntiationes de rebus presentibus propter quod … eas non est laus illarum dictarum … sicut dicit … in sermone suo scilicet quod … et predicat et indicat in firmis res presentes ex eis quod cum ipsis et quae preterierunt et quae futurae sunt et … de infirmo … narratione abbreviatum est … dignius ut … de eo quod est … scire res infirmorum et prudentiam partem in enuntiationibus eius

quam preterit quod retificatur et in narratione presentium rerum et in iudicatione eius quod futurum est essentialis. Verum iuvamentum quod acquiritur ex … hominibus … divisificatur … sunt multa. Et est quia pronosticatio de eo quod futurum est magis iuvat quam enuntiatio de eo quod preteriit. In aliquibus … infirmus immo non iuvatur propter hoc nisi medicus tantum quoniam vult ostendere infirmo prudentiam suam in medicina et artem. tamen … expositoribus contigit ut declaret et exponat intentiones quae significantur ex sermonibus qui sunt in libris. ¶ Et est iuvamentum quamvis fiat ad distinctionem in expositoribus in rebus … tamen de eo est quod dixerunt quidam expositorum significantes per illos … componentes librum et nam credere sic illud quod invenimus eos fecisse in hoc loco ex laude quam ipsi laudaverunt ponentem ypocratem in sermone suo scilicet melius videtur quod de melioribus rebus est ut utatur medicus pronosticatione … quod … ad illud melius videtur. Et cum sit ad ingenerandam … in eo quod dixit sufficientia. ¶ Quod autem dixerunt sequaces Abubacer cum voluerunt assignare differentiam inter pronosticationem et … indicationem … non est egrediens ab eo quod est … in quo non est preteritum sed cum illo est … eternitatis. hoc autem est secundum quod … eis in quantum dicunt quod ipsi docent homines intentiones. Veruntamen contradicunt … in eo quod significat de rebus et hoc est principium erroris eorum. et quod sermo eorum non … in eo quod significat nomina … rerum naturam … cognitione sit sic iuvamentum in … Et est quia pronosticatio dicitur per prius de rebus certis certitudinis sempiterne. Et quia dicitur de rebus in quarum certitudine minuitur ab illis parum. et propter hoc invenimus expositores huius nominis addere multotiens id quod enuntiatur. ¶ Dicit ergo in quibusdam illarum quas premiserunt et cum quibus inceperunt quod pronosticatio de eis certa est … et forte … agmen earum veridicum aut artificiale. Significat ergo per illud quod audivit ex illo ad hoc nomen quod est hic illud quod significant … nomen. Pronosticatio ergo quod dicatur secundum duos modos quorum unus super res certas veras semper. Et alter super quae minuitur ab illa certitudine parum. Cognitio vero certa super sic ver ex … successive … et post illud estas et post estatem autumpnus. Illa autem cuius certitudo non est sempiterna est sicut sermo … in luna quod quando est extremitas … manifeste inclinationis significat … et si est … significat … Item hoc non invenitur nisi secundum plurimum sic significant experimenta et fortasse invenitur ita. ¶ Et socii … Abubacer … quod pronosticatio dicitur in rebus certis sed … indicationes … eis incerta quoniam dicunt quod plurime res quae … et … dicuntur non certificantur possibile est homini ut … et indicet propter quod sciat illam rem quam indicat. Et est possibile quod homo loquitur

contrario eius quod est in anima et si non amat ut non [illegible] rem fortium in anima sua. nominatur enim prudentia opinatum ut confiteatur de eo etiam si non fuit in anima eius quod accidat et indicat de aliqua re cognitarum rerum in anima ipsius. propter illud hic erit opinio de ea. ¶ Veruntamen de grecorum consuetudine non est ut dicatur aliqua acceptione apparentem rei secundum laborem. Et quamvis sint divisi in nominibus multarum rerum. et ad quam grecorum consuetudo currit. ergo res est ita. et ponit nomen illud quod significat hanc intentionem non prenosticationem postquam contemptus fuit hominibus receptor eius quod posuerunt in et si non est possibile eius ut faciat et nunc eorum eius ut erigatur. quod significet in rebus secundum quod currit consuetudo grecorum. nam dum currit consuetudo ut nominet prenosticatio per casum rerum de aptitudine quarum est ut perveniat prenosticatio secundum plurimum et rerum certarum in quibus eventu non dubitatur et opus quod precepit medicorum non est ingenium in his rebus. Veruntamen antecessio indicationis est de eo quod accidit infirmis inventio in illo et certificatio secundum plurimum. Et si accidens in illo erit raro. sermo autem [illegible] sentimus quamvis sit dictio una in illo quod intelligimus extra diversificatur diversitate multa. et multitudine et paucitate quod est hoc quod antecedit et indicat aliquam rem et invenitur in ea [illegible] vicibus et exequitur scilicet te errorem eius non exhibet eum nisi adhuc ut sit in pauca medicus. Veruntamen est melior quam [illegible] et qui errauit bis et qui erraverit ter. deinde dici ut quod ipse erraverit secundum plurimum. Oportet ut intendas ad disciplinas que faciunt te acquirere virtutes quarum cum acquisieris erit rectificatio tua et tua certitudo. plus ergo sollicitus sis de eis et addiscas eas. Sed inquisitio non de eo quod significat nomen auderet est vanitatem. Fuit dictum est sophia quod dum exposuit hoc capitulum et intentionem intentio eius odivit cum omnis amicus disciplinae et propter hoc eius expositus ut videret de eo socrates in omni loco quamvis esset laudandus in rebus aliis. Et post hoc [illegible] quod ego iam precaui in rememoratione aliorum quod [illegible] melius est preparare ad docendum eos quam propter preparare ad discendam medicinam per res certas veniens et dimitte prohibitionem illorum et consilia utrorum eorum ex duobus modis quorum unus est in docendo eos redargutionem sophistarum et alienatorum eorum et alter est in qua docendo eos de preceptionibus et post visum est melius esse in hoc libro ut intendam ad docendum res quibus fit iuvamentum cum michi sit possibile spatium longum ut in quarum in libro alio de quo dixit albricus commendo pulsum libri ypocratis id est pronosticum.

Et interpretatur totum actionis narratione abbreviationis [illegible] ut confidat de

eo quod est potens scire res infirmorum. xxii.

Oportet eum qui vult exponere aliquem horum sermonum ut ostendat illum in primis actu certum intendat ad quod sermones illud in libris. res est in descriptione eius quod hic videtur est facile ut cum sciat viam ex qua disciplina possit inveniri secundum plurimum cum antecedit et indicat de eo quod futurum est aut cum narrat de eo quod preteritum est quod testificatur illud ex eis. cum videt illud est primum quod necesse est ut sint nisi veridicum in eo quod dixit. Cum iam ostendimus certitudinem illius in corpore medicine et quam non cogit nec aliquis loqui sine una et eadem duabus vicibus quarum una sit in expositione prologi huius libri et altera in expositione sermonum particularium in eo. ¶ Ut michi ut preponam sermonem in his rebus et ponam rememorationem in eis in expositione sermonum medicinalium quas in hoc libro et quos volo exponere et propterea cum aliquis eorum qui exposuerunt hunc librum non fecerit illud et necessitas illius est valde vehemens. Et est quod .y. secundum sententias eorum dimisit rememorationem eius in quo precepit medicos exercere quod ipse non nominavit quod debet ut cognoscat illud quod iam preteritum et quod est presens veritatem est hec occultum [illegible] est et quod [illegible] celeste.

Et si fuerit cum illo etiam in egritudinibus res celestis cum corpore ut sit medicus cum previsione in ea sapiens.

Cecidit inter expositores huius libri in intentione hac quam nominat .y. celeste et precepit quod sit medicus cum prenosticatione in ea sapiens diversitas multa. Et est quod quibusdam eorum videtur quod egritudines accidunt hominibus quod est ira dei quod est benedictus et sublimis. et sic autem testificatur super illud hoc multos ex eis quod [illegible] rememorationem precedentem [illegible] quam ostendunt quod ypocras [illegible] est [illegible] ostendunt [illegible] precedentes expositiones. Et est quod intentio in expositionibus non est absoluta enim [illegible] de eo quod videntur [illegible] sed eius sententia est [illegible] librum quamvis sit [illegible] non invenimus ypocratem dixisse [illegible] librorum suorum quod deus benedictus et sublimis [illegible] quam egritudinem [illegible] super quod significatum est in egritudinibus [illegible] illo sermone et in redintegratione illius [illegible] quod deus benedictus et sublimis sit cum [illegible] egritudinis. Sicut ergo oportet ut dicatur in egritudine epilentie quod est egritudo celestis ¶ [illegible] testificantur super illud ex eundem certa [illegible] one. Christianis. super egritudines suorum regis que cum fuit eius amor. Sed ipsi non ostenderunt quod christiani nominent amorem celestem egritudinem [illegible] ypo. nec reliquorum medicorum. Quoniam autem corpus macrescit propter amorem. aut color eius fit citrinus. aut accidit ei inquietudo. aut evenit ei

mat. quamvis non [illegible] [illegible] sunt hic bus.

febris. Invenimus omnes antiquos ponere eam in illo quasi unam causarum primitivarum, scilicet apparentium, et una earum est angustia. Et omnibus quibus accidit angustia, scilicet propter mortem alicuius filii sui aut propinquorum eius aut amici aut dilecti, et ex eis cui advenit illud propter nocumentum cuius timet adventus super se aut super civitatem suam. Et accidit angustia et dolor consilium qui sunt privantur censibus et habentibus principatum et nobilitates quando privantur, et omnes qui diligit aliquam rem et privatur ea. Illorum et istorum nimis ingreditur eum angustia accidit propter amorem propter quod fit eius egritudo celestis aut terrena. Non accipiam sermonem actorem puerbiorum ipsi enim estimant quamvis accidit quibusdam hominibus propter sathanam et propterea eam in diebus nostris est celestis. Ipsi igitur non estimant nisi per sententiam suam non propter sententiam ypocratis. Et quod est quia diximus in eo sententiam eius cum non est nobis aut egredimur a precinctu ratiocinationis quod est celeste. Immo non dicimus in istis rebus si contingit quod dicamus aliquid nisi quia sunt mutabiles extrinsece tantum. Et nos invenimus ypocratem sacientem eam cum sic ostendi in meo tractatu secundo libri crisis. Et ego sic dixi in eis que premissa sunt dimittens sermonem malorum et eradicans sermones sufficientes tantum et quod ego non dimisi in questione de eo quod cetera abstulit liber presens et non prestat in eo nisi per eam hanc. Est igitur mihi ut sufficiat in hoc sermone et in reliquis qui secuntur ipsum. Et rogo illum qui leget in hoc meo libro ut faciat sicut illius et cum mea voluntas iam letificata sit super hoc tamen non est ut intrupetur donec multorum existis in quorum rememorationem preterierunt expositores. Quod est quod poterit quod potest id quod ego scripsi cum studio et exquisitione exponendi illos sermones solum et propter hunc enim ego sum dimittens rememorationem alicuius eorum in expositione huius quod dixit quod nominavit ypocras celeste in quibus de medicis quos significant hoc nomine secundum sententiam ypocratis. Manifestum est enim apud homines omnes quod omnis ut sit una rerum que sunt in arte medicine et quod ypocras non laudavit scientiam eius tamen sermo narratur quod est id. Et via laudavit scientiam alicuius rei postquam narratur non est nisi altercatio. Oportet igitur ut sit prognosticatio per hoc nomen quod nominavit ypocras celeste una ex rebus quas dixit ypocras in libris suis. Et etiam ego dico audacter et non temere quod non est possibile ut sit hec res quam nominavit ypocras celeste nisi dispositio aeris continentis nos et quod ypocras scripsit de eo in libro amphorismorum hos sermones. Cum fuit yemps privata pluvia septentrionali et fuerit ver pluviosum et austrinum, oportet necessario ut veniant estate febres acute et obtalmie et fluxus sanguinis et proprie mulieribus et etiam hiis quibus naturaliter humiditas. Ille namque sermo et quos pluries eum scripsit in est in prognosticando de rebus que accidunt corporibus propter dispositionem aeris. Et dixit in libro amphorismorum non est nisi sermo brevis, in libro autem suo in egritudinibus subitis locutus est sermonem amplum. In libro autem prognosticationis dimisit istud totum quia scientia de eo est intrares in hunc modum scientie. Melius igitur expositoribus est ut intrare de eo propter quam dimisit ypocras narrare quod est hoc quod ipse nominat celeste et dimittant sermones in corporibus suis. Melius autem

est quod ypocras dimisit narrare in hoc libro pronosticorum in egritudinibus subitis ut non prolongaretur liber eius et ex eis quis signat id quod cum finit hunc librum dixit in fine eius hunc sermonem. Oportet ut cogitet velociter in eventu egritudinum subitarum et non fugiat ab dispositione horarum presentium. Quod igitur significat in sermone isto est quod oportet medicum ut non sit insciens prognosticationis in egritudinibus subitis. Et postquam sit scientia eius in reliquis rebus scientie prognosticationis et post sermonem illum in illo sermone proprium et narravit esse eius in libro amphorismorum sicut dixit in sermonibus brevibus. Et loquitur in libro suo in egritudinibus subitis sermone amplo longius. Et propter hoc posuit quidam expositorum exponentes sententias libri eius in egritudinibus subitis post exponentes sententias huius libri et estimo in tantum ut faciam ea.

Oportet ut ponas considerationem tuam in egritudinibus acutis per hanc viam. Considera in primis faciem infirmi an sit similis faciei sanorum et proprie an sit similis ei secundum quod fuit iam. Nam quando est ita tunc est secundum meliorem dispositionem eius et facies autem que est contraria illi faciei similis ei in ultimo propter illud secundum quod fuit est deterior facierum.

Significavit ypocras significatione manifesta quod sermo eius in hoc libro est de egritudinibus acutis et incepit loqui in illo ex signis acceptis ex faciebus quando sunt primum quod apparet et quando virtus eorum in prognosticatione sit magna scilicet in eo quod est post. Verum transire per intentionem tuam in primis qui est eo quod est in hac arte in libro suo nominato catemeton ubi dixit quod res similes et dissimiles in principio rei sunt valde in prognosticatione tantum que sit a consideratione in hiis rebus sed etiam sunt res quas medico oportet facere. Et ego quidem ostendi has res quas oportet medicum facere in libro meo de ingenio sanitatis. Et eius oportet ut ponas in questione tua de prognosticatione in hoc libro intentionem tuam sermonem quia non significationes tantum quibus significatur quod futurum est sunt partes artis qua fit prognosticatio sed ille quibus pervenitur etiam ad cognitionem eius quod preteriit et ille quibus comprehenditur quod est presens corpo

infirmi. Veruntamen consuetudo nostra currit nominare cognitiones que sunt per presentiam significationem. Hippocrates ergo precepit tibi ut ponas considerationem in primis in facie infirmi an sit similis faciebus sanorum an non et proprie ut sit similis ei secundum quod fuit. Hec enim significatio est una significationum que iuste sunt proportionis quia non oportet ut inquiratur de rebus que sunt in arte medicine ex natura communi tantum sed oportet ut inquiramus de illis que ex ea natura que propria est unicuique hominum. Unde est quod cum invenimus eum in loco in quo fuerat per membrum lesa infirmi et inter membra sana invenit nec ponas illam opinionem inter membra extranea sanitatis morbi patientis. Et melior quidem dispositionum faciei infirmi est quando non morata ei similis secundum quod fuit in dispositione sanitatis. Et deterior dispositionum eius est dispositio in qua est finis contrarietatis illi faciei secundum quod fuit similis ei. De dispositione autem eius que est media inter dispositiones que est melior et dispositionem que est deterior, non est tibi ingrediens quoniam per extrema declaratur. Quod est quia propinquior eorum faciei cuius dispositio est melior dispositionum est melior eorum et propinquior eorum faciei cuius dispositio est deterior dispositionum eorum et cuius longitudo ab unaquaque earum est equalis dispositio eius media inter utrasque. Hippocrates autem significavit faciem cuius dispositio est secundum meliorem dispositionem in summa una. Quod est quia ex faciebus que est melioris dispositionis est que magis similis faciei nature, facies autem omnis valde similis nature in multis non est omnis nec cognita. Significavit super eam Hippocrates signis multis particularibus et ego sum perscrutans de unaquaque illarum significationum in eis que sunt post.

Et iste est modus eius ut sit nasus eius acutus et oculi.

Hec significatio est prima malarum significationum quas posuit Hippocrates scilicet nasus acutus. Oportet autem ut tua fiat inquisitio tua de naso cuius hominis est infirmus per comparationem suam ad id quod fuit preteritum sanitatis. Quod est quia nasus aquilinus apud hanc dispositionem videtur acutior quam fuerit et grossus nasus simus et alacius. Et oportet ut sit sciens dispositionem nasi preteritam non solum longitudinem eius ab illa dispositione naturali, ponens quantitatem malitie eius quod significat super ipsum apud te. Et ut nasus acuitionis manifeste in eo cuius corpus marcescit per egritudinem longam aut redit dispositio eius ad penam propter laborem aut famem aut casum fortem propter aliam causam aut accidit ei sincopis. Et similiter invenitur cum fit in morituris. Ratio ergo huius in hac significatione que est mala quandoque in infirmitatibus in habes quando vis aliquis inquisitionem de rebus quibus apud homines conveniunt contra. Inquisitio autem infirmitate quia nasus est acutus est de opere actorum ratiocinationis. Quod est quia apprehensio eius non est possibilis nisi primum quia comprehenduntur res occulte ex rebus apparentibus. Veruntamen oportet ut perscruteris in primis de significationibus quas narravimus primum quia comprehenduntur res que occultantur tempore aliquo quoniam melius est enim ut ponamus sermonem nostrum in primis in illa scripta quam conveniunt omnibus hominibus, melius est quam ut incipiamus in primis et incedamus in sermone nostro via qua apprehenduntur res occulte ex rebus manifestis.

Et est modus eius est ut nasus acutus et oculi profundi et tempora plana et aures frigide et contracte et pulpe earum inverse et cutis que est super frontem dura et tensa et color faciei totius aut viridis aut niger.

Omnes iste apparent significationes in facie in egritudinibus cronicis et apud laborem et apud sincopim et proprie in hora mortis et propter id fit investigatio de eis cum non assimilentur eis secundum quod fuit sani facies quoniam significant malam rem. Narrationum autem nunc quia de rebus supra quas conveniunt quia hoc quod est contrarium rebus naturalibus ultima contrarietate significat super perditionem. Et hoc quod est simile rebus naturalibus significat manifestationem salutis. Et id est de quo queritur usque ad hunc finem quia ille res non nisi forma in qua querit de eo cuius occultatio est spatio quodam. Oportet tamen ergo quod inquiramus de natura earum cum perscrutatione forma in qua significatur ex rebus apparentibus super res occultas. Dico ergo quod eventus horum accidentium erit aut ex eo quod fuerit membra carnosa corporis et corrupit ea aut ex debilitate caloris naturalis quam consequitur ex eo ut non sit ei possibile expandi et etiam pervenire ad extrema corporis sed est in visceribus tamen paucus et secundum illud ut non currat sanguis et spiritus ad extrema corporis sic currebant ante sed remanet in natura sua. Et propter hoc oportet ut appareat haec alteratio de dispositione naturali ad dispositionem egredientem a natura in facie plus et magis. Quod est quia cum sint ossa et humiditates et caro in hoc membro ad invicem propinqua et ossa quoniam earum subtilia est terrestris moritur secundum earum dispositionem in humiditatibus et carne sit liquefactio possibilis et resolutio et minuitur facile propter putredinem que est in eis de sanguine et spiritu. Et propter hoc necesse est ut sit apparitio horum accidentium in facie et horum cognitio facilior quam sit in reliquis membris. Quod est quia nasus non est de carne nisi secundum ipsius naturam tamen. Reliquum vero eius est os. Quapropter oportet quando liquescit caro que est in eo ut minuantur per quasdam evacuationes ut videatur eius extremitas acuta. Et quando accidit id ei necesse quoniam supplevit super ipsum frigus.

P

Et hec accidentia accidunt propter [illegible] mortuum. Et est quia cum frigescit partium carnosarum subtilitas que sunt in ipso infrigidantur et ut nasi extremitas acutior videatur quam sit. Et ypocras quod dixit [illegible] acutum non significavit nisi nasum acutum cuius extremitas acuitur quia accidit propter acuitatem egritudinis. Et huiusmodi ut extremitas nasi acuta. Oculi autem profundantur [illegible] propter eandem causam et propter superfluitatem resolutionis eorum et ipsorum lenitatis et extremitatis nasi sicut fit hec infirmitas. Tempora autem concava cum illo est quia accidit multus [illegible] calor multa [illegible] que evacuantur ut contrahantur et ipsorum contractio est eorum profundatio. Et est etiam [illegible] temporibus [illegible] nam ipsa [illegible] qui in eis sunt ex omnibus partibus capitis lacertis scilicet duos lacertos qui nominantur lacerti temporum. Reliqua autem capitis sunt privata carne omnino. Aures autem infrigidantur quia sunt de genere cartillaginis in quibus non est caro et est parum sanguis et propter hoc invenimus [illegible] propter [illegible] valde. Et cum [illegible] est preparatus quia ipse disposite sunt ad recipiendum hanc causam ex natura sua et non est possibile ut fit cum inversationis earum [illegible] aurium nisi lenitas [illegible] et quia ipse non sunt sicut reliqua membra cartillaginea [illegible] cum cute subtili [illegible] contrahuntur et exsiccantur et colliguntur [illegible] inversantur propter ad posteriora versus originem nervorum qui perveniunt ad sensum auree. [illegible] contractio [illegible] corporibus que [illegible] exsiccantur [illegible] membrorum [illegible] contrahuntur versus membrum ex quo procedunt nervi vel [illegible] manifesta in digitis. [illegible] digitorum qui extenduntur [illegible] digitos [illegible] manifesta [illegible]. Et si tenditur eorum [illegible] apparent [illegible] dilatatur. Et propter hanc colliquationem vel siccitatem nervi videtur cutis que est super totam faciem tensa, plusquam [illegible] in fronte quam [illegible] que est in fronte expansa super [illegible] carnosa subtilis et infirmitate [illegible] ad illud cum non carnosa est vehementius quam ad id cuius est extra cutis. Et [illegible] autem coloris deterior est que est ad nigredinem [illegible] frigore super sanguinem sicut [illegible] coagulatur [illegible]. Conversio [illegible] coloris [illegible] est minoris malicie quam [illegible] ad nigredinem. Et de [illegible] ut significetur [illegible] colorem [illegible] colorem citrinum et [illegible] ut de consuetudine eorum est [illegible] colore citrino [illegible] lactuce. [illegible] est ad nigredinem quam color citrinus [illegible] ipse est [illegible] colore [illegible] et nigri [illegible] coloris est [illegible]

[illegible] sicut coloris plumbi vel coloris [illegible]. Et propter hoc fit facies [illegible] aggregat hec accidentia omnia que [illegible] significant mortem. Et facies quidem fit cum hac dispositione in pluribus in egritudinibus cronicis. Et si apparuerit [illegible] in facie in principio egritudinis significat timorem perditionis valde quia timor cum illo est malicia sive in egritudine. Et est quia non est mirum si [illegible] corpus et denigratur et infrigidentur extrema eius quia [illegible] longa est egritudo. In principio autem egritudinum et [illegible] acutarum [illegible] cum facies [illegible] cum hac dispositione significatur perditio procul dubio nisi cum efficacia [illegible] et non egritudo. Et ypocras quod ostendit causas que faciunt [illegible] egritudinem [illegible] in hoc autem loco intellige [illegible] narro tibi usque ad id quod dixi de eo [illegible] rationem [illegible] ypocras dimisit illud. Et [illegible] sic [illegible] hec est dispositio in egritudinibus cronicis non significat id [illegible] quantitate timoris. Et etiam non invenimus cum significatione [illegible] timoris in regione frigida et in hora yemis et in dispositione frigida [illegible] aeris et in etate senum. Et [illegible] ypocras in [illegible] in libro amphorismorum quia egritudo est conveniens nature infirmi et etati eius et forme ipsius et hore presenti ex horis anni timor [illegible] minor est timore egritudinis que non est conveniens alicui horum propter [illegible].

Quod si fuerit facies in principio egritudinis cum hac dispositione et non fuerit tibi possibile adhuc ut significes cum illo per reliquas significationes, tunc necesse est ut interroges an vigilaverit homo ille an lenificatus fuerit venter eius lenificatione vehementi, aut evenerit ei aliquid ex fame. Nam si fuerit aliquid ex eis tunc necesse est tibi ut putes de eo minorem maliciam. Et illud experieris donec scias an facta sit facies cum hac dispositione propter has causas in die vel nocte. Quod si non fuerit tibi

aliquid illorum et non quieverit in spatio quo determinavimus ante, tunc oportet ut scias quod illa sunt ex signis mortis.

Magis interficientes ex egritudinibus et magis prave et longinquiores a sanitate est egritudo in qua facies huius earum in inceptione sui adventus significat mortem, preter quod sit cum illa extenuatio. Et egritudo minoris timoris est in qua egritudine facies habitus est cum hac dispositione propter causam apparentem, scilicet vigiliam superfluam aut ieiunium aut lenitatem ventris. Quod est quia rectificatio in huiusmodi causis est ut non cadat virtus infirmi, scilicet ab inde caritate in principio egritudinis. Veruntamen timor in ea secundum dispositionem est minor quam cum in illo est minoratio harum rerum et non est malignitas et malitia infirmitatis. ¶ Et ego sum narraturus plane et breviter causam corporis in quo est facies cum hac dispositione in diebus primis egritudinis. Dico ergo quod illa aggravantur ut virtus retentiva que est in corpore ut sit debilis cum humores qui sunt in eo subtiles et caliditas febris vehemens est necessario propter debilitatem virtutis ut evacuetur corpus illius per evacuationem que occultatur sensui. Quod est quia illud quod exit ex eo non est nisi ex illis humoribus subtilibus et propter caliditatem febris ut consumantur spiritus illi humores subtiles plus et subtilientur, quoniam exitus non sentitur in hac dissolutione subtilitatis. Erit ergo evacuatio huius de eo continua propter quod cum non inveniret abscissio sicut evacuatio assidua que accidit per vomitum aut per lenitatem ventris aut per provocationem urine. Veruntamen omnes iste species evacuationis sunt sensibiles. Et dicam quod inter eas [illegible] illud quod diximus est quia iste sunt sensibiles sed illa evacuatio est insensibilis propter subtilitatem rerum que evacuantur ex corpore. Et propter illud non invenimus faciem cum hac dispositione in egritudine flatica neque in egritudine cuius causa est repletio corporis ex sanguine. Unde necessarium est ad hoc ut fiat facies huius dispositionis preparatio humorum que sunt in corpore. Et oportet ut adiuvet [illegible] egritudinis labor et angustia. Humor enim qui est causa et colera non aggravatur in corpore nisi ex istis causis, et si contingunt recte, ut regio quam habitat infirmus sit complexionis calide, cum hora presens sit ex horis anni ut sit estas et complexio aeris continuatis [illegible] calida et sicca. Erit causa corporis cuius egritudinis facies hoc [illegible] supra complexionem infirmi generatur colera et invenitur in corpore [illegible]. Facit resolutionem [illegible] quorum [illegible] naturalis est [illegible]. Et quando aggregantur ista duo que sunt eo quod narravimus [illegible] est causa eius in egritudine in qua facies huius eius significat mortem facile valde. Cum ergo scit

medicus has res, tunc est iuvamentum per eas in pronosticatione tamen, immo in [illegible] medicationis ita ut ponat intentionem suam in illo cum confortatione virtutis et cum convenientibus suo. Veruntamen in [illegible] medicationis [illegible] est [illegible]. ¶ Oportet ergo [illegible] intendis in querendo [illegible] de causis extrinsecis que ponunt faciem in hac dispositione. Dico ergo quod cause facientes illud quas Ypocrates dixit evidentes sunt fames, vigilie et lenitas ventris. Et absolute necesse est ut adiungas eis omnia que sunt eis similia sicut evacuatio sanguinis superflua que fit ex naribus aut ex matrice aut [illegible] que fiunt manu aut ex vulneribus aut ex aliis que sunt eis similia et sequitur illud angustia et a quibus [illegible] fuerit dignum et est ut Ypocrates [illegible] intellexit dixit angustiam cum posuit illum [illegible] in sermone suo vigilias. Quod est quia vigilie fiunt a causis multis et fiunt etiam ab angustia. Ergo oportet ut egrediatur [illegible] vigiliarum et sit etiam in superfluitate solutionis ventris. Oportet ut apud te [illegible] omnis evacuatio superflua. Et quoniam [illegible] est in ope medicine exercitatio [illegible] et est prudentis in imaginatione [illegible] que sunt in ea. Declaratur enim [illegible] causa efficiens faciei cuius dispositio est hec dispositio. ¶ Hec vero cum significationum que significant causam est difficilis [illegible] abstinuerunt se multi medicorum a narratione eius per sermonem quamvis cum [illegible] in loco autem totum narravimus cum [illegible] quorum digna est [illegible] ratio de eo narratione quam qui sciverit et viderit infirmum in quacumque hora fuerit illud erit possibile ut iudicet super causam que posuit faciem eius cum hac dispositione et propter [illegible] erit sciens [illegible] quo usus est ante egritudinem suam et complexionem eius et [illegible] pusillo multum si [illegible] fuerit pulsum venarum eius. Exemplum cognovisti caliditatem et qualitatem febris. Cuius exemplum est ut ponamus quod sit [illegible] infirmorum cum infirmitate cuius fit labor et ieiunium et angustia et sit [illegible] in hora estatis et complexio aeris in ea calida et sicca et [illegible] super corpus eius fit colera preparata [illegible] et etas eius sit iuventus et caliditas febris eius sit fortis [illegible] et pulsus eius significat debilitatem virtutis. Dico quod oportet ut sciatur quod egritudo huius infirmi est egritudo in qua [illegible] facies eius sit in dispositione in qua significet super mortem velocem si non [illegible] nutriam [illegible]. ¶ Et ponamus egrum alium in quo non inveniam aliquid horum accidentium que narravimus [illegible] in egritudine sua [illegible] in die [illegible] fuit videns faciem eius [illegible] narravimus. Ypocrates nunc dico quod oportet ut sciatur quod facies huius infirmi [illegible] est cum hac dispositione a quibusdam causis extrinsecis. Cum ergo [illegible] cognita [illegible] quod sit illud quod fit post illa causa aut fluxus ventris superfluus aut vigilie. Quod est quia non est possibile ut fiat facies ieiunantis cum hac dispositione subito preter quod cause egritudinis faciant

illud quod sicut dixi, et fuit infirmus in narratione sua secundum quod narravi. Et sicut iam audisti in hac infirmitate que cum hec dicam tunc impossibile est ut generetur acce si est de natura eius quod accidit fluxus ventris superfluus ex tempore. Et hoc est quia significationes que significant fluxum ventris sunt manifeste. Et ego quidem iam narravi eas in libro meo de crisi et de pronosticatione acceptas de pulsu. Cumque scieris illas significationes potens eris quod videbis infirmum [illegible] quod accidat ei vigilie superflue. Et hoc est quia videbis oculos eius exsiccatos et non est possibile ut sit in hoc propter evacuationem. Et videbis etiam palpebras eius cum difficultate moveri quia cum [illegible] quia que sunt contracte ad superiora non sunt sicut patebit illis qui habent [illegible]. Et si tu non videris illa in infirmo nisi illa hora et non videris illum ante illud tamen utere significationes et significationes accepte a pulsu significant cum quando significationem super id quod fuit. Et hoc est quia si id quod fiat fuerit cum superfluitate fluxus ventris tunc remanebit super infirmum residuum pulsus significativus causam facientem illam evacuationem. Si autem acciderint vigilie significant tibi ex pulsu venatur quod sunt corda corrigiata [illegible]. [illegible] autem cum [illegible] est cum hac dispositione propter ieiunium tamen non invenies aliquam harum significationum que significat evacuationem neque que significat vigilias. Et non sit pronosticatio mea nisi in aliis secundum cum egritudinis ieiunium est. Ex privatione harum significationum propter [illegible] non ex privatione signorum que sunt propter ieiunium. Et plus [illegible] cum consideras cum pluralitate sue tenuitatem resolventem corpus et non declaratur tibi quod febris sit ita quoniam si declaratur tibi quod dispositio febris sit secundum dispositionem tunc scias quod tota altitudo faciei non est nisi ab hac et non causa extrinseca. Et oportet ut prolongetur mora tua in tactu eius et ponas manum tuam super ipsum totum corpus non super locum qui tangatur tantum sed super locum qui est superior eorum. Et causa considera febrem manu tua considerantem vehementer an sit calida tamen [illegible] resolvatur etiam cum illo ex subtilia corporis res que sunt sicut scintille ignis penetrantes in manum tuam qua tangis infirmum et pervenerit manifesta penetratio pervenire aperiendo eius febris hec est causa que postmodum [illegible] cum hac dispositione in qua more significatur. Dispositio et narratio rei harum sicut iam dixi est difficilis comprehensionis. Veruntamen non sunt ex eis que narrantur aut ex eis quarum cognitio est difficilis qui iam consuetus est et exercetur in illo. Et michi quidem multotiens pervenit et percepi et iudicavi res eas secundum ipsi [illegible] ex [illegible] [illegible] si cognitionem rerum quas didicerunt ex libris editis in pronosticatione. Et hoc est quia ipse illum videt et percipit et indicat eis quod certificatum est. Et apprehensio est possibilis quia non habeant in illo et sic difficilis apprehensio eius in principio. Sicut inter quoslibet pueros quorum unumquodque alteri similis ultima similitudine non est possibile distinguere ei qui non viderit eos nisi semel. De hiis autem non est aliquis super quem desperatur [illegible] desperatur illud. Illud autem quod dici debet non intendo nisi amo-

vere invenies in hac sententia. Et propter quod ex eis non [illegible] infirmi et iudicavi res huius quod est quia non [illegible] possibile ut eveniet infirmo quod non [illegible] infirmo nisi angustia tantum. Immo potens dicere quod vigilie accident ei propter angustiam. [illegible] etiam nescivi quod illius egris fuerit amans quoniam cum viderit eorum aut [illegible] et [illegible] invenerunt etiam pulsum illius adolescentis significantem amorem sicut dixerunt quidam sermones significaverunt illud ut ego significatum est. Et hoc est quia hora [illegible] posui manum meam super locum infirmi accidit ei ut transiret per eum mulier ex eis que erant in mansione sua quare diversificatus est pulsus eius statim et corruptus est ordo eius. Cumque post tempus pertransisset et mulier recessisset quam videret redivit pulsus ad illud super quod fuit prius primum. Similiter illud autem quod diversificatur de pulsu secundum hunc modum non significat res una tantum. Et causa quare agitatur pulsus infirmi. al' hanelitus

Discretio vero harum causarum est ex qua hanelitus agitatur et cognitione eius oportet ut sit eventus quasi antequam infirmus aut accidat [illegible]. Et hoc est quia id quod dicitur coram infirmo et fuerit accidens in pulsu eius diversitatem non est illud nisi propter cognitionem eius quando dicit. Veruntamen ego iam scripsi in illo librum proprium sed est in pronosticatione. Nunc autem hora oportet ut revertar ad illud super quod fui. Illud ergo ipsum iam scivi quod possibile est quod medicus cognoscat multa ex rebus que preterierunt et ex rebus que presentes sunt infirmo ut invenit de eo [illegible] quod narrat omnes res quam [illegible] narrationem. Scilicet vigilias et [illegible] nature et [illegible] difficilis sunt [illegible] omnium quia quod una earum singularis sit cum egritudine. Et [illegible] in aliquo cum illis sit qui illa sunt accidentia. Scilicet nasus acutus, oculi concavi, tempora plana et [illegible] ex duabus earum aut una ex tribus procul dubio est possibile ut interrogetur et [illegible] unde secundum [illegible] interrogationis et est ut mediante dicat infirmo que est causa tormentationis tue vigilie superflue an ieiunium. Multotiens enim significat et infirmus per ambas res simul quare sit admiratio eius de medico plus [illegible] significat unam earum et reperitur dicto infirmo et cum dicit illud. Hec est quod significat [illegible] per sermonem suum. Oportet ut [illegible] antiquorum aperte iste homo [illegible] sunt vene eius [illegible] vehementer ac- [illegible] ex extrinsecus. Et deinde dicit post illud tale si signaverit aliquid extra [illegible] quod putetur dicto quod est minoris malicie et illud est necessarium quoniam [illegible] ut sit certius in facie [illegible] in qua non cadat a forma [illegible] extrinsecus et malicia egritudinis est etiam minor [illegible] cum [illegible] corporis [illegible]. Una est harum rerum et non est secundum egritudinem et maliciam eius. Veruntamen sic possibile ut sit causa in illo cum extenuatione ledens corpus et febris inquietaciones ipsum est

necesse ut sit per experientiam illius donec sciatur an sanum sit. Si vero fuerit cum hac dispositione per has causas in die et nocte quas nominat. Et similiter si fuerit facies sana cum hac dispositione ex aliqua causarum extrinsecarum sicut dixit reductio eius ad dispositionem naturalem erit in die et nocte. Et si sanus est cum hac dispositione propter causam in corpore movente secundum dispositionem illam sua adducit mala eius. Ypocras ergo invenit in eo quod dixit in omnibus huius recte invenisse. Inquiramus ergo nunc de intentione sermonis Ypocratis. Si ergo fuerit facies in principio egritudinis cum hac dispositione et non est tibi possibile adhuc ut significet cum illo super reliquas significationes tunc oportet nos inquirere illo quod non dixit Ypocras. Hinc nisi propter unam duarum causarum. Una est quia necesse est ut ex sermone eius ubi sit una duarum rerum. Aut iste significationes non apparent in principio egritudinis aut si apparent significatio non sit certa et propter hoc non potest ut iudicetur ex eis super res in quibus dubitatur. Ego autem dico quod iste significationes non apparent semper, si apparent significant rem certam. Et ego quidem ostendam quod illud est sicut dicit de expositione mea de eis in principio post hunc sermonem Ypocratis post sermonem hunc.

Quod si egritudo iam transierit tres dies et facies fuerit cum hac dispositione tunc oportet ut inquiras de illis rebus quas premisi tibi inquisitionem de eis et consideres reliquas dispositiones in corpore et oculis.

Hoc nomen scilicet principium egritudinis significat initium egritudinis cum non est latitudo et significat iterum initium cui inest latitudo aliqua sed illa est parva. Et significat cum istis duobus temporibus primum ex temporibus egritudinis postquam est augmenti tempus. Et post tempus augmenti status et post statum declinatio. In sermone ergo Ypocratis paulatim quia si fuerit facies in principio egritudinis cum hac dispositione non significatur quod illorum temporum intellexerit. In sermone autem suo nunc scilicet quod si egritudo iam transierit tres dies et fuerit facies cum hac dispositione significat significatione manifesta quod intellexit in sermone suo premisso per principium egritudinis initium. Initium cuius est latitudo. Quod est quia spatium temporis huius initii extenditur usque ad diem tertium. Apud hunc ergo terminum precepit Ypocras ut attendatur ad significationes quas dixit. Si ergo ex reliquis significationibus in quibus dixit et non est tibi possibile adhuc ut significes cum illo per reliquas significationes et nuntiat eas in sermone suo qui sequitur hunc sermonem et dixit:—

Nam si oculi effugerint all umine aut lacrimantes involuntarie fuerint, aut fuerint torti. aut unus eorum minor altero. et eorum alba rubuerint aut fuerint in eis vene fusce aut nigre. aut fuerit in eis hispitudo. aut fuerint agitati. aut eminentes. aut profundi valde. aut fuerit color totius faciei mutatus. tunc oportet ut putes de istis significationibus quod sint male et pernitiose.

Hoc est res contra naturam in istis accidentibus que nominavit Ypocras, id est que sunt extra naturam. Eorum vero diversitas est in hoc quod quedam carum sunt contraria rebus naturalibus sermone absoluto et quedam earum sunt contraria rebus naturalibus valde sicut dixit Ypocras in eis que sunt vehementia et propter illud dicitur in eis quod omnes significationes sunt male et pernitiose secundum levitatem in qua significatur super res naturales. Et quedam etiam illorum sunt plus in illo quedam minus. Oportet ergo ut nunc inquiramus causas a quibus accidit secundum levitatem Ypocratis. Dico ergo quod oculi effugiunt album propter debilitatem virtutis visibilis et debilitas huius virtutis sit in qualibet hora propter debilitatem instrumenti eius sicut quod accidit in obtalmia. Et fortasse debilitatur virtus propter quod instrumentis eius dat nocumentum horribile. Et quod est debilitas eius propter hanc causam illud est significatio que est mortalis. Et similiter in quod lacrimantes. Nam si fuerint ille lacrime propter obtalmiam que accidit in eis aut materia que descendit ad eos ex capite tunc illud erit secundum diversitatem cursus naturalis et non significabit mortem periculosam. Sed si fuerit propter debilitatem virtutis significabit mortem et pernitiem. Tortuositas oculorum accidit in eis a spasmo lacertorum moventium eos et si fuerit hec causa in lacertis moventibus oculos tamen non significabit illud rem malam. Et quando fuerit propter causam horum nervorum qui veniunt ad oculos ex cerebro tunc erit signum pernitiei multum. Quod est quia lacerti proprii qui cerebro vehementius sentiunt egritudinem accidentem in eo quam alii omnes lacertos. Fortasse accidit et hec causa in lacertis oculorum quos dixit Ypocras in hoc sermone. Et fortasse accidit in lacertis temporum in quibus locutus fuerit Ypocras in libro iiii.

110

turam. Et diminutio virtutis oculorum in qualitate dulcedinis cursus naturalis est accidens pernitiosum. Quod est quia significat mortem virtutis regentis oculos. Rubificatio autem aliquorum ipsorum sicut illa que accidit in obtalmia et in ebrietate significat repletionem cerebri et meatuum ipsius. Et livoritio significat apostema calidum quod accidit in istis membris. Quod est quia effusio sanguinis est advenas que sunt in oculis per quas alba eorum videntur rubea et est panniculus continens partem oculi que nominatur cornea non fit nisi ab istis duabus causis vel per apostema vel per repletionem. Et ego iam ostendi in libro meo de anothomia omnia que iste panniculus ligat omnes partes oculos qui sunt in oculo. Et item ostendi quod certe mente ebrephae advenit hunc locum in oculo cum eo quod est in cute venis. Iam ergo vero ypocras ostensione manifesta quia intellexit per sermonem suum cum rubent illa eorum scilicet alba venas mediis que scripsit post illud. Similiter ipse dixit aut fuerint in eis vene fusce aut nigre. Hoc quod accidens proculdubio est pernitiosum quod est quia vene que sunt in oculis apparent rubee aut per repletionem ut dixi aut per apostema calidum in cerebro. Et confusio autem in oculis per ingredientem accidit cum infrigidantur et non infrigidantur nisi quando accidit eis mors et per illud istis coloribus significat perniciem.

Lippitudo autem accidit sicut iam stabili per eam que est multitudinis que sunt in oculis sicut illud quod accidit in obtalmia et in egritudinibus aliis de egritudinibus oculi et non significat in tempore quo accidit nisi per debilitatem virtutis vero regentis corpus quando non potest digerere cibum qui venit ad oculum. Quod est quia nos iam ostendimus quod lippitudo est superfluitas cibi cum digestio non rectificatur. Verumtamen non est necesse ut sit possibile in egritudine obtalmie ut rectificetur digestio cibi qui venit ad oculum per multitudinem humiditatis venientis effusione [illegible]. Et fit cursus naturalis et per egritudinem accidentem in natura oculi. Verumtamen quando est diminuit nutrimentum et privatur eo manifesta et significat illud est subversio oculorum et iam destruitur [illegible] ratio ut non fit oculus nisi ut accidat lippitudo et multitudine humiditatis remanet ut sit causa illius debilitas virtutis tamen ut non sit illa debilitas prima magna valde ita ut non sit possibile virtuti digerere cibum qui venit ad eam sed vehementia pravitatis cuius. Oculi autem agitati sunt quorum mot est sp significat maniam aut tremorem la certorum motuum oculos et ista duo quando accidunt in his egritudine in qua est significat sermo significat perniciem. Quod est quia mania quando cum eveniunt per pravitatem humiditatis est mala valde. Et tremor [illegible] non habet mundificationem. Et ypocras quod [illegible] oculos eminentes et subversos valde. Et tamen eminentia oculi quando fit in principio egritudinis et propter ineo qui vomit per edendum multum quod superfluit aut bibit multum quod bibit. Diminutio eorum multa non accidit in principio egritudinis et propter non dixit ypocras aliquando in principio in principio sermonis sui dixit cursum acutum. Oculos subversos. Et non dimisit dicere oculos eminentes in sermone [illegible] primo nisi quando ipsi unum est hac dispositione in eo significatur mortem. Quod est quia impossibile est ut sint eminentes et submersi simul. Ideo submersos permisit dicere quia illud non accidit oculis in principio egritudinis omnino.

Et ypocras quod estimatum mihi quod dixit eminentia oculorum quod sit contrarius in illo ei quod precessit de sermone suo. Quod est quia cum antecessit et locutus est in facie significantem mortem quod natus eius [illegible] acutus et oculi submersi voluit ut redire [illegible] et decerneret [illegible] et enuclearet illud cum significationibus que apparent post diem tertium vel tertiam decimam ypocras in sermone suo ad eos fuerint eminentes. Et ego exponam quomodo videtur esse illud adhuc vult mihi suo sermone postquam posuero totum sermonem eius secundum hunc ordinem.

Si egritudinem transierit tres dies et fuerit facies cum hac dispositione tu oportet ut queras de rebus quas premisi tibi in quarta de eis et considera reliquas significationes in toto corpore et in oculis et significationes que apparent in oculis suis ut fugiat claritatem aut lacrimetur aut torqueantur aut minores unus eorum ab altero aut videantur alba eorum rubea aut fuerint in eis vene nigre aut fusce ut appareat in eis lippitudo aut augmentetur aut sint eminentes aut sint submersi valde aut color faciei totius cum illo etiam sit mutatus. Iste namque significationes sunt significationes male pernitiose et non videntur illi nisi in facie quam dixi. Dixi ergo quod est magna significatio supra mortem. Et hec ergo intentionem ut mihi quod ypocras intelligit cum significationibus quas posuit apparere in facie significantem mortem eminentiam oculorum quamvis impossibile sit ut accidat in eadem. Quod est quia ypocras non intendit distinguere accidentia que accidunt in facie significantem mortem tamen si distinguit etiam significationes significantes perniciem que apparent in facie et propter quod quamvis sit impossibile ut accidat in facie significante mortem aliquod horum accidentium que dixit. Et non in tamen in uno prima eorum. Non est ergo sermo ypocras contrarius dicenti quando in initio [illegible] ut loquatur in omnibus significationibus malis.

Et fugere potes scire quod ipse recte invenit hoc quod dixit in sermone suo. Scilicet et non est impossibile ut significes cum illo per reliquas significationes sed hunc modum. Et utrique accidunt que dixi sic in alter aut non apparet ut significet proculdubio perniciem. Similiter tamen si tu consideres in singulis eorum per te invenies huic sermoni in quo te instruimus. Inde est quod accidit multiplices ut effugiat oculus lumine impressione egritudinis in similitudinem [illegible] et per vehementiam doloris. Et fit est quando accidit ut lacrimentur aut torqueantur aut emineant aut rubeant vene que sunt in eis ad similitudinem aut nigredinem. Secundum venam non accidit in principio egritudinis nec submerguntur etiam oculi in principio egritudinis submersione vehementi. In eis accidit lippitudo si significatio in illo tertio dies determinatur aut tertio.

mediocris.

Oportet aut ut consideret
illud qd apparet de interio
rib[us] oculor[um] in hora sompni
si am si apparet aliqd ex alb
is cor[um] palpebris sub clausis
dein no fuerit illud a solo
aut potu medicine solutive
et no fuit in eo de consuetudi
ne cui est ut dormiat oculis
ei cu illa disposone tuc illud erit
significato mala et pniciosa ual
de.

Iam exposuit .y. smone suu .s. qd apparet in interiorib[us] ocu
lor[um] in hora sompni in smone .s. si appa
reat ad ex albis cor[um] palpebris sub clausis
et addidit in certitudine hui[us] smonis
smonem suum .s. deinde non sit illud aut
a solone aut a potu medicine solutive. Et
oi qdez ut nos addamus ad illud. Aut aga
alqua cui[us] uirtus sit si uirtus. Et ego
qdz sum .ie. integris intepeoz hui[us] smonis in
summa uisa. dico g[ra]o q[uod] hoc accidens accidit
ex debilitate uirtutis moventis palpebras
et est interficiens si no fuit eventus eius
accidis a causis extrinsecis. & ex indigent
causis extrinsece i[n] fagendo euenire. h
accidis ut consequitur sing de uehementia
uirtutis sue ut pteruat uirtutem et mollificent eam sicut fluxus et diarria et potio
medicine solutive. et tedium et angustia et
uigilie et privatio cibi et pcessio sanguis
superflui et reliquie evacuationes pretransitae
quantitate equalem. Super illud aut q[uod] an
dixi paulo q.v.[us] intentio est ut numeret
significationes pniciosas exceptis illis q[uae]
apparent in facie tm significant cu expone
in hoc smone suo ubi dixit. deinde fuit il
lud aut solone aut potu me[dici]ne solutive. Que
p[ri]ma ancessit. Et excepit in smone suo in
facie significante mortem ubi dixit aut uete
lenis eius leuitate uehementi. Sermo ei
eius cui leni uentr[e] eius levitate uehe
menti. cois est d olori et fluxui uentris
qui fit a potu medicine solutive. Verum
tamen in hoc smone cum incipit inceptione
sa cu determinatione accidentium pniciosarum addi
dit unicuiq[ue] exceptionem quam oz ut excipiat
inceo ergo ratio illud facit.

Et si palpebre inverse fue
rint aut fusce aut liuide. at
fuerint labia et nasus cum
illa disposone cu quibusdam sign
or[um] illor[um] reliquor[um] tc opoz ut
scias q[uod] infirmus e[st] ppinquus morti.

Simplib[us] quidem scriptoris scdm hoc inueni
in expo[siti]o hui[us] smonis scripta. Inueniuntur
etiam in quibusdam cor[um] loco inversarum spasmate. et illud q[uod] significat si dicitur spasmate
est contractio sicut q[uod] advenit membris
quib[us] accidit frigus. et alij qd aeris significat
mortem membror[um] aut fusque cor[um] albe li
uiditas. Inversatio aut palpebrar[um] significat spasmum aut mollificationem unius
duor[um] lacertor[um] qui cooperiunt oculos. Ambe
iste egritudines inficiunt infirmum qn re
liqua signa egritudinem illam ipsius. Et si
gnificant etiam sup hec .y. in smone suo
cum quibusdam alior[um] signor[um] que dixit q[uod]
non sufficit solu in significationib[us] sine morte.

Oportet ut inveniat me
dicus infirmum iacentem super
unum laterum suor[um] .s. dextrum
aut sinistrum et man[us] et pedes
et ceruice flexibiles parum et
corpus eius totum in sua ppa
tione humidum. qm plures s[an]i
no iacent in sompno n[isi] cu hac
dispone. Et laudabilior quide
decubitus q[uam] sanor[um] decubi
tui est similis magis.

Sermo iste est significatio quam .y.
nuntiavit in smone suo in cui[us] uia sum[us]
signa pniciosa q[uod] e[st] q[uod] tu invenis cu ita
rare signa que apparent in toto corpore
et no incepit in illo inceptione sq. s[ed] con
tinuavit illud cu q[uod] pcessit de smone
sua. q[uod] e[st]. q[uod] cu pcessit et dixit in smone
suo infirmitate significante super mortem q[uo]
oz ut consideres reliquas significationes
in corpore toto et in oculis. Et nominavit post
illud significationes in corpore. una e[st] cum
uestigatione alteri[us]. sermo at eius e[st]
iste. Et opoz ut inveniat medicus
infirmum hora in qua ingreditur super
eum iacentem sup unum duor[um] later[um] eius
no sup dorsum dormiat ipsi[us] sic q[uo]d h[abe]t mag[is]
flexionem n[isi] sit nisi significatio laudabilis
qm significat uehementiam uirtutis re
tinentis corpus figentis ipsum cu lacertis
sic significatio sup debilitatem hui[us] uirtutis
est ut no inveniat medic[us] infirmum ia

cere super unum duorum laterum suorum. Et .y. quidem
invenit in sermone suo ... re conveniens quod est
in eo. s. sermo eius quoniam plures sanorum non iacent in
sompno nisi cum hac dispositione. Et manifestum est
quod oportet ut inveniat medicus infirmum iacentem
secundum hunc modum in hora qua ingreditur
super eum. oportet ergo ut intelligas illud ab eo
quamvis non dixerit illud quod est quando absolvit
sermonem suum et quem dixit. et oportet ut inveniat
infirmum iacentem super unum laterum suorum sed ad-
didit illud rememorationem medici. deinde
dixit post illud. Et erunt eius manus et pedes
et collum dupplicati parum. de consuetudine
namque plurium sanorum est ut iaceant in sompno
cum hac dispositione. Et propter hoc quidem comprehendit
plurimum sermonem suum plures sanorum rerum alia
qua in pronosticatione sit inveniente sua
totum autem sit indigens ut quamvis diminuat
rememorationem eius in aliqua horarum. et est
quod inveniens cum eo est proprium unicuique in
sermonum suorum alio. non ergo oportet ut ponas con-
siderationem tuam totam circa. Et est quia oportet quando
vides infirmum iacentem in sompno sicut de con-
suetudine plurium sanorum est ut laudes decubitum
eius omnino. et quando vides decubitum eius diversum
ab illo non oportet te ut vituperes ipsum quamvis sit
significatio mala immo inquire et considera
aut de consuetudine infirmi si consueverit ut
iaceat in sompno cum illa figura. Nam si fuerit
ita non erit ergo figura vituperabilis. Decubitus
vero suum. corporis eius totius in preparatione hu-
militer per corpus extensum et erectum. Et est
quod manus et pedes oportet ut sint dupplicabiles
parum et totius corporis membra. Et oportet ut sit decu-
bitus secundum hunc modum. s. ut sit figura eius longinqua
ab extremitatibus. figure autem decubituum tamen
sentientes equalitatis sunt in quibus est corpus
tensum multa tensione et ille in quibus
manus et pedes et ossa dorsi cum partes sunt spondilis
colli sunt dupplicata in fine dupplicationis. Et
figure que decubitus transeunt equalitatem
accidunt quod tenduntur non in tensione vehementi
sicut ostendi in libro meo de motibus lacertorum. Media
autem inter has figuras egressas ab equalitate
non extensa penitus et propter hoc nominatur eam .y. huius
quam de aptitudine corporum humanorum non est ut
tendantur.

Iacere autem infirmum super cervicem suam cum tensione manuum suarum et pedum suorum et colli sui est minoris laudis quam illud.

Iste decubitus penitus non laudatur et propter hoc
non oportet ut dicatur quod est minoris laudis. Et
enim omnino laudabile non est non est necesse ut dica-
tur quod est minoris laudis. et .y. quidem significatum
quod iste decubitus non est laudabilis omnino infirmo
consequitur hunc sermonem et est sermo eius. Quod si
ceciderit et descenderit de lecto suo versus pe-
des suos tunc illud est deterius. Et est quod semper
quando inter decubitum quod est decentior significat
quod decubitus qui est cum malus. Et est me-
dius quidem ut quod iste decubitus sit me-
dius inter laudabiles et vituperabiles quoniam unitas
eorum non est magna in significanda sanitate
neque magnificanda morte. Et sicut sunt medie
inter has species decubitus aut declinat ad unam
duarum extremitatum declinatione parva ita ut sit
possibile ei qui loquitur in eis sermone non exqui-
sito ut comparet eas cum duabus extremitatibus
sicut hoc fecit .y. in sermone suo. s. quod iste de-
cubitus est minoris laudis quam decubitus
primus et decubitus qui sequitur eum est dete-
rior eo. Et oportet ut scias illud quod dixit.
Et oportet ut consideres utrum decubitus in-
firmi super dorsum suum currat in consue-
tudine eius. Nam si fuerit res ita et infir-
mus non desperat medicum ingredientem super eum
tunc erit rectum ut estimes quod iste decubitus
sit medius inter laudabilem et vituperabilem. Et
oportebit te ut vides ipsum in speciebus lau-
dabilibus decubitus et si non fuerit de consue-
tudine infirmi decubitus per hanc formam et non
fuerit honorans medicum qui ingreditur
super eum vehementius verecundie ex eo tunc non est
laudabilis significatio. Et plus illo sunt firmius
nam verecundius et ideo oportet ut dicatur ex hoc
decubitu quod est medius inter laudabilem
et vituperabilem universum erit quando declinans
ad duas extremitates praviam in firmis.

Quod si ceciderit et precipitaverit se de lecto suo versus pedes suos tunc valde est deterius.

Sicut decubitus super latus consequitur
aliquam comparationem et iste decubitus super
dorsum sicut iacet ossis et propter illud quando primitus
cadaver super latus suum convertitur
procul dubio aut super faciem aut collum.
Et sunt si figurationis ipsius in qua in qua
tendit ad superiora cadet et descendet ver-
sus pedes. Nam ergo dixit .y. in hac signi-
ficatione quod est mala quia significat
mortem virtutis que tollat corpus.

Quod si inveniantur cum illo eius pedes et sint discooperti et non sint calefacti valde et iactet pedes suos et cervicem suam cum dispositione diversitatis et agitationis tunc illud est malum propterea quia significat angustiam:-

Glo. Quam rectius est id quod declaravit sermonem
sermonem suum in additione sua .s. et non sunt
calefacti valde discoperire pedes suos quam accidit
inter ascensione reliquorum membrorum. cum ergo
non est dispositio huius febris et invenientes infirmum
detegere pedes suos. tunc illud est significatio super
mollificationem ipsius infirmi et quod habet angusti-
am. Et si inveneris eum etiam figurare manus
suas cum fune sua et pedibus suis fere sic
dixit .y. in eis que premissa sunt .s. ut vi-
deas ista membra pre eum dispositione agregati-
onis et diversitatis tunc scias quod id est signum ma-
lum. Causa est. quia significat angustiam sicut dixi-
mus nunc .s. angustia significat quod infirmus
leditur cum omnibus figuris quibus decumbit et per-
mutatur semper de figura ad figuram. Et quando inve-
neris infirmum iacentem sicut dixi et videas eum
semper mutare figuram qua iacet et manus
eius et pedes ipsius iactari cum dispositione diversitatis
et agitationis et situs cervicis eius super
pulvinar inequalem scias quod habet angustiam
aut propter eam quam invenit in ore stomachi aut propter
debilitatem virtutis sue. Postquam cognoveris
in illo et voluntatem infirmi considera ne sit
ex mollibus preparatum qui terrentur ex omni
eo quod accidit eis quamvis sit parva valde.

Et ex significationibus mortis
est ut dormiat infirmus semper
ore ipsius aperto.

Glo. Quando dormit infirmus semper ore suo
aperto et quando non accidit ei ex causa extrinseca ex so-
lutione membri solutive aut de alia causa univer-
sali huius virtus tamen tunc id est ex debilitate virtutis
moventis lacertos qui aperiunt os et claudunt
ipsum sicut dixi in lacertis anime quod movent palpe-
bras. Et certior quidem scripturarum quibus scri-
bitur iste sermo est hec scriptura et sic inveni-
tur scriptum in antiquis scripturis et invenitur
eum in quibusdam scripturis per diversitatem eius
quod scriptum est ipsum sicut id quod invenitur sep-
timum in descriptione dialectice sermonis huius modi.
Et significationibus malignis est ut sit infirmus
ore aperto et dormiat semper. Et iste autem sermo
sunt due significationes quarum una est
apertio oris. altera est assiduitas sompni. Et .y.
quidem iam ostendit in hac significatione secundum
quod est mala quamvis non sit os cum ea apertum
in libro aphorismorum ubi dixit. sompnus et vigilie
quando utraque eorum transit quantitatem equale
tunc id malum est. Et michi quidem est ut sermo con-
tineat propter id quod non voluit narrando ipsum apertum
nisi cum sompno. sicut non est inveniri illud
accidere secundum plurimum nisi apud sompnum. Et si in-
veneris sic infirmum aperire os suum propter
sompnum tunc scias quod id est significatio super
malitiam magnam.

Et ut pedes eius
ipso iacente super cervicem suam
sint duplicati duplicatione
vehementi.

[a]duplicatione] cum scriptum est loco dupp-
licati duplicatione ve-
hementi. separatione sepa-
Si invenitur in quibusdam
ratione vehementi. et iste qui decubitus est
malus quando significat privationem rationis in-
firmi. Causa est. quia non invenis aliquem cuius
consuetudo currat ut iaceat in sompno cum hac
dispositione. Et sicut scripsimus hunc sermonem secundum quod
scripsimus ipsum .s. duplicati duplicatione tunc
illud iterum est decubitus malus quando decubitus
hominis super cervicem suam pedibus eius duplicatis re-
tortis est extraneus quem non invenies fieri
aliquos efficere.

Sompnus autem
infirmi super ventrem suum preter
quod iam currerit consuetudo eius
in sanitate eius ut dormiret
supra ventrem suum tunc illud est
significatio mala quod est quia significat permix-
tionem rationis aut dolorem in par-
tibus ventris.

Glo. Invenimus .y. reme-
morationem fecisse in omnibus
his sermonibus semper cum discretione. cum quia oportet
decernere eos ut distinguantur per id inter illos
quod currit consuetudo infirmi et inter id quod non
currit consuetudo eius. Causa est. quia dormire super
ventrem preter quod currit consuetudo eius cum
significat aut permixtionem rationis sicut decubitus
qui est cum ipsa aut dolorem in partibus ventris. Causa est
quia tu invenies multos qui habent dolorem in ven-
tre suo eligere apud sompnum hanc figuram.

Et saltus infirmi ad sedendum
in hora status egritudinis
sue est malus valde in omnibus
egritudinibus acutis et deter-
ior est si fit in peripleumonicis.

Glo. Qui habet peripleumoniam sentit in pec-
tore suo et in pulmone suo constrictionem
vehementem quando dormit super cervicem suam et
quando sedet est hanelitus eius melior. Causa est.
quia partes pectoris que sunt in anteriori eius
cadunt supra dorsum quando dormit super cer-
vicem suam. Quare accidit inde ut constrin-
gatur pulmo. ergo non ingreditur ad ipsum quan-
titas ex aere qua fiat sufficientia in eventati-
one cordis. Et frequenter quis quoque egritudinibus
assessio infirmi est mala in hora status. Oportet
ergo ut consideres et attendas vehementer .y.
enim non excepit in sermone suo nisi significatio
valde mala. Causa est quia egritudo facit ac-
cidere in hora status proprie quietem et tranquilli-
tatem pre vehementia sui laboris. Et si in

tendit aliquis movere ipsum vult ita et sit super eum pronus. Cum ergo accidit contrarium illius ita ut sedeat infirmus ad sedendum in hora fortitudinis egritudinis sue, tunc scias quod illud est signum super difficultatem hanelitus eius aut super angustiam aut super permutationem virtutis.

Stridor autem dentium in febre cuius non fuerit consuetudo illa a pueritia sua est significatio manie et mortis. Oportet ergo ut annuntians iudices illud quod timetur super infirmum de utrisque rebus simul. Nam si facit illud quod facit unde iam virtus eius permutata, tunc illud significat quod eius pernicies iam appropinquabit.

Stridor dentium accidit quando moventur lacerti qui sunt in temporibus et mandibulis motu spasmi. Et ex hominibus est cui accidit illud propter egritudinem que accidit in istis lacertis tantum aut in principio generationis corporis aut in fine propter aliquam causam [illegible]. Et ex eis est cui accidit illud cum origini nervorum evenit nocumentum ex quo possibile est accidere nervis ita quod ex ea oriuntur spasmi. Et oportet quod scias quod in creatione cuiusque membrorum in unoquoque corporum est quedam proprietas que est ei propria et non aliis. Et iam narravi illud in libris aliquibus sermone amplio de illo. In hoc autem libro sufficit michi ut enumerem idem cum sua summa. Ergo legentes ut fuerint hanc summam omnibus diebus hominis vel memorie commendent, ut non mireris ex hoc si advenerit origini nervorum nocumentum aliquod diversis in corporibus multis ut accidat inde tremor et spasmus in diversis lacertis. Nam sicut videmus compositionem ulterius plurimorum corporum quorundam compositionem bonam et compositionem quorundam malam ab initio generationis eorum ita ut quedam eorum fit erectio difficilis [illegible] et in eis cum variabilitate diversificationis et fortitudinis in reliquis membris. Similiter invenies quorundam hominum pectus propter nocumentum ex qualibet causa. Et quibusdam eorum accidit illud in vola et pedibus et quibusdam in oculo aut in aliquo membrorum reliquorum secundum compositionem cuiusque corporum a principio sue generationis. Non est ergo mirum si sint lacerti moventes oculum debiles in quibusdam corporibus et in quibusdam eorum debiles lacerti moventes mandibulam ita ut accidat [illegible] propter illud ut strideant dentes [illegible] in omnibus horis ex qualibet parva causa que accidit eis, et lacerti eius ut moveant oculos motu frequenti. Et est quod stridor dentium propter naturam est illius cause que accidit in oculo [illegible] quando non est

al' membrorum

possibile huius hic [illegible] ut figurentur ictu oculi si moventur secundum motum tremulosum. Spasmus accidens in lacertis mandibularum in febribus propter nocumentum quod ingreditur super cerebrum est illius cause que accidit in lacertis oculi. Siquidem dixit Ypocras in eis que scripsit [illegible] quod accidit in ea agitatione sui. Quare [illegible] nocumenti accidentis in cerebro propter ingrediendi corporibus ad lacertos oculi et in quibusdam ad lacertos menti et ad lacertos qui sunt in mandibulis. Ratio ergo dicti Ypocratis quod hec accidens significat maniam et mortem, quasi sermo eius mania est equalis sermoni suo si dixerit permutatio rationis vehemens. Significatio autem mortis ei est nocumentum ingrediens super cerebrum. Veritatem ergo de quo quod est sermo eius quod hoc accidens significat maniam. Deinde sermo eius postea quod si fecerit id in re eius iam permutata tunc significat quod eius mors iam appropinquat. Manifestum est ei quod si stridor dentium significat maniam tunc non solum non est impossibile ut quiescat quando accidit maniat, immo oportet ut mania vehementer fiat et fortis. Et hoc est quod michi videtur quod est intentio huius sermonis ut dicat Ypocras quod stridor dentium existens in eo cuius consuetudinis non est a pueritia sua esse est signum manie que accidit in eis que sunt post. Et si inveneris cum infirmo duo accidentia simul scilicet maniam et stridorem dentium tunc scias quod mors iam appropinquat valde. Per sermonem ergo primum suum non voluit nisi quod cum videris infirmum dentes stringere tunc scias quod eius ratio iam sit permutata. Tunc scias scientia absoluta quod illud est significatio mortis et manie. Per sermonem suum secundum voluit hanc intentionem, quia dicit quando videris infirmum permutate rationis dentes stringentem tunc scias quod eius mors appropinquat valde. Et illud quod significabat secundum eius illud signum est valde quod eius mors iam appropinquat. Quando ipse enuntiavit in sermone suo proprio quod significat accessionem mortis et addidit cum illo in sermone suo valde et dixit: id est significatio quod eius mors iam appropinquare volens quod non tardabitur sed festinabit illud valde.

Et quando fuerit in corpore infirmi ulcus aut antecedens egritudinem suam aut eveniens in hora egritudinis, tunc oportet ut consideres ipsum. Quod quando infirmi est conversio ad permutationem, tunc ulcus illud fit ante mortem eius siccum aut cum lividitate aut viriditate.

Siccitas autem ulceris erit propter debilitatem virtutis que nutrit corpus. Color vero eius non est unus in omnibus horis sed diversificatur secundum diversitatem corporum in humoribus quorum

unusquisque utitur meis ex quantitate nocumenti laterentis in unoquoque eorum. Aliquis est qui invenitur qui est humidus est ex genere colere est color citrinus eius et quis vincit color melancolie est color aut lividus aut viridis. Sed sermo eius inter hos colores viridis non est color citrinus quem color qui invenitur ex hoc nomine. Dixi enim in eis quod similiter sit quod color viridis quem intellexit de citrino hic quem de colore fumat et propter id nominant quidam colorem sulphuris colorem citrinum. Et nocumentum acuitatis incorporis qui est magnum facit accidere colorem lividum quem hic color est propinquus colori nigro et quem est parvum facit accidere colorem citrinum aut viridis. Et propter illud scripserunt quidam alii super hunc sermonem scilicet hanc similitudinem sanitatem ulceris illud eius sit ante mortem eius siccitatem cum viriditate. Et scripserunt ipsum quidam alii super hunc modum: ilium ulcus sit album ante mortem eius siccum cum viriditate.

De eo autem motus manuum hoc est quod oportet te scire quia ipsi in febribus acutis et peripleumonia et frenesi et in dolore capitis quando sit motu ipsius facie quasi venatur cum eis aut colligat floccos vel surculos aut evellat cum eis de pannis villos aut auferat cum aliquid de pariete tunc totum illud est malum et mortale.

Galienus. Motus manuum scilicet opinio eorum quod inhis sermonibus dixit accidere accidit ex ymaginatione similis ei qui imaginatur ille in cuius oculis aqua aggreditur. Estimat et sic videt res quas videt in humiditate grandinearum et tunicam corneam que cooperit pupillam sicut sit de foris quam eo fuerit in hora sanitatis sue videt similiter res iacere coram oculis suis. Similiter ergo huic invenimus accidere in egris quos dixit Ypocras in febribus acutis et peripleumonia et in frenesi et in dolore capitis. Quod est quia ipsi estimant se videre res de foris et ipse non nisi intra oculos videri ostenditur quod humor visibile lucidum est sicut humiditati subtili clare sicut albugini ovi qua sit videtur in custodia oculi intrinsecus que accedit in eo parte quod humor visibile penetrat etiam ex pupilla ad aerem exterius cum quo continuatur lumen visibile tamen in hac humiditate et ostendit in sermo meo de visu quod aer lucidus est quo continuat stat in loco instrumenti naturalis cuius virtus est sicut virtutis nervi in corpore et illud est intermediatum. Et ideo libro nono de demonstratione et intermediatum . x . libro nono in fine . x . et platonis et suis locutus est in illo sermone

longius intermediatum . x . libro nono de virtutibus in brevi. Et sic sensus venit quo sentit colorem augeri dignas prius sic meditatione duci inter ea sit ei sensus eius scilicet res visibiles sit mediante aere qui est longitudo illarum et eo longitudo equalis. Aqua ergo que aggregata in oculo stat in hac humiditate effusa intus humiditatem cristallinam inter pupillam et quia dixi quod est sicut albugini ovi. Res autem parvas imaginatur propter eorum quibus accidit sic notum est res similes rebus que accidit ei in qua accidit aggregata aqua. Evenit etiam est id in hac humiditate. Verbi gratia calculus in quo currit humor visibilis humidum crosse virtutis que prohibet ipsum penetrare exterius est in quo imaginatur exterius similiter illis humiditatis stantis in facie humoris visibilis. Fortasse enim est quod videt oculo sicut capillo aut fili aut sicut vili vestimentorum. Et fortasse estimat homo quod volat coram oculis sicut sicut cornicem aut muscas parvas. Et fortasse est quod videt sicut lentem aut granum milii nigri. Similiter etiam accidit huic in febribus acutis et peripleumonia quando elevantur ad capud vapores ex humoribus que sunt in corpore et veniunt humiditati clare que est in pupilla. Verbi gratia quod infirmus ymaginatur res quas predixi. In dolore vero capitis vehementi et frenesi cum capud est plenum humoribus qui procedunt ad illam humiditatem accidit ei eventus horum accidentium quorum precessit rememoratio. Et si non derivaverint ex his media ea quod diximus in humoribus frenesim scilicet collectionem festucarum et evulsionem villorum nisi ex hac causa. Verbi gratia quia multi eorum quibus accidit hec ymaginatio nam invenit eam nobis in hora eventus eventus eius et in fine ipsius. Etiam accidit eventus aliud dico. Et est quod ex hominibus est in quo ipsius id permiscet ex illis rebus quas ymaginantur et est eius virtus qua ipse experitur res sana et ex eis est cum natura est fortis et virtuti eius qua experitur res nocivas accidit nocumentum quod invenimus eum tremorem propter illud ad resistendum infirmitati acute et. Et quia illorum intellexit illud quod accidit ei. Et nos quidem fecimus stare illa super ymaginatione que precesserat eum. Ad hoc ut moveret manus suas sic dixit . v. Et dixit quod estimabat quod supplex eius essent festuce et quod volantes coram oculis eius grana milii parvorum et quod ipse conabatur venari ea quare incubat manus suas ut caperet eas. Res vero quas estimat esse in pannis et in pariete conabatur evellere. Et illec cio ergo sunt egritudines in quibus accidunt ipsi accidentia egritudinis male quam in febre acuta et peripleumonia et dolore capitis non veniunt ista accidentia nisi propter magnitudinem earum. In frenesi vero propter nobilitatem membri quod est ac adest nocumentum ex infirmitate. Et est quod frenesis est periculosa in omni genere suo. In febri autem putridis et peripleumonia et dolore capitis non est nisi propter magnitudines earum.

Spiritus autem qui est frequens significat dolorem aut inflamationem

in locis que sunt super diafragma et quando est magnus. tenuis et inter spatium longum significat permixtionem rationis. Et quod egreditur ex naribus et ore frigidus est perniciosus valde.

Iam exposuimus sermonem ex quo completur tractatus secundi libri in materia anhelitus. et nunc ego sum narrans in hac hora physici eius quod dixit illic. Dico ergo quod .y. intellexit per sermonem suum in hoc loco super anhelitum. dixit ergo quod anhelitus frequens forte significat dolorem et forte significat inflationem in membris que sunt in pectore et sunt cor pulmo quorum locus est super dyafragma. Et ego declaravi iam omnino quod anhelitus in hora doloris est parvus frequens sed apud inflammationem est magnus et frequens. Anhelitus autem ambulans tenuis est ille qui fit inter spatium longum et si fuerit magnus significat permixtionem rationis et si fuerit parvus significat extinctionem caliditatis innate. Verum significavit .y. hanc tamen in sermone suo. scilicet et quod egreditur ex naribus et ore existens frigidus est perniciosus valde. Et ego iam ostendi in tractatu secundo libri mei de materia anhelitus quod .y. non dixit in libro pronosticationis nisi has species tantum ex speciebus materie anhelitus quia eius sermo non est nisi in egritudinibus acutis. In libro autem suo qui nominatur epidimie dixit species alias ex speciebus materie anhelitus que sunt preter has species.

De esse autem anhelitus bonitatis oportet te scire quod ei virtus est magna in significationibus sanitatis in omnibus acutis egritudinibus que sunt cum febre in quibus venerit crisis in quadraginta diebus.

Nominavit .y. anhelitum naturalem bonitatem anhelitus et significavit illud quod in pectore et in corde et pulmone et dyafragmate non est causa dolorosa et membrorum etiam que continentur vel continuantur cum illis membris quoniam in eis est apostema calidum aut res dolorosa dolet apud motum eorum in anhelitu sine illis membris et sunt stomacus et splen et epar. Cum ergo non est in aliquo istorum membrorum egritudo nec causa talis super fluxus ita ut estimetur infirmus quod corpus eius deficiat vel cooperit ipsum. similiter etiam ita ut non remaneat caliditas innata quin extinguatur et nota manifestiores species in egritudinibus acutis quando eger sanabitur ex egritudine sua quando timor non accidit vel cadit in egritudinibus acutis nisi aut propter magnitudinem febris aut propter apostema quod appellatur nomine ipsilatep. Et est quod in egritudinibus cronicis et si non accidat aliquid horum accidentium. verumtamen cautela et timor cadit in eis quando non fit securitas super virtutem infirmi quin timeatur et cadat propter longitudinem spatii propter illud dimisit .y. rememorare eas in hoc libro sed posuit iudicium suum in eo in egritudinibus acutis tamen. Et quia genera egritudinum acutarum sunt duo quorum unum est egritudinum que dicuntur acute sermone absoluto. et secundum genus egritudinum que dicuntur tropice significavit .y. in sermone suo egritudines acutas que sunt cum febre et in quibus venit crisis in .xl. diebus. ut duo genera sint. Declaravit ergo in sermone suo cum febre differentiam inter istas egritudines et spasmum et scotomiam et colicam passionem et reliquas egritudines acutas cum quibus non est febris. Et in sermone suo et venit crisis in .xl. diebus declaravit quod oportet ut intromittantur cum egritudinibus que dicuntur acute sermone absoluto egritudines que dicuntur tropice. Et eventus quidem harum egritudinum est quando infirmatur homo in principio egritudinis sue egritudine acuta deinde advenit ei crisis in die .xiiij. aut ante ipsum et non solvitur per eam egritudo eius solutione completa quare remanent reliquie earum que extenduntur usque ad dies .xl. Et est quod adventus crisium que non fit cum complemento suo non est in his egritudinibus tantum sed accidit etiam in multis egritudinibus cronicis et proprie in marescide splenis et febre quartana et aggregationibus saniei in pectore et pulmone. Veruntamen .y. dimisit memoriam dictarum harum egritudinum in sermone suo isto. Et est quod dixit quod bonitas anhelitus est significatio laudabilis valde in egritudinibus que dicuntur acute sermone absoluto et cum eis est febris et sunt egritudines que extenduntur usque ad dies .xl. et sunt que nominantur tropice. In reliquis autem egritudinibus acutis cum quibus non est febris ex egritudinibus cronicis non dixit illud. Et collige ex hoc sermone ergo quod sunt genera uniuscuiusque temporis spatii earum tria quorum unum est genus egritudinum acutarum in quibus venit crisis in .xiiij. diebus. Et secundum genus egritudinum que sunt proprie ista scilicet egritudines tropice. Et genus tertium est egritudinum que sunt medie inter has egritudines et inter illas in quibus terminus dierum crisis est in .xl. diebus. Et non dixi sermonem hunc nisi ad confitendum illud quod apparet in curatione egrorum visibiliter. et quod est prius illud est inquirere de eo in medicationibus egrorum scire quod res in eo est sicut narravi. Manifestum autem est quod .y. voluit per sermonem suum quod in egritudinibus acutis venit crisis in .xiiij. diebus numerare dies crisis cum eis non sicut illud quod oportet te scire et intelligere donec .y. Et est quod sermonem

al' magnificetur

al' cronice

suum quod in egritudinibus acutis uenit crisis in .xiiii. diebus non dixit ut emendaret numerum dierum crisis quos est tractatus sermo eius; et uenit crisis in .xl. diebus non significat nisi nu... in ... crisis ... el... uidetur hanc ... in quibus uenit crisis ... ad dies .xl. et .xxiiii. dies. dicit ... quod dies in quibus uenit crisis in istis egritudinibus quas dixit in hoc sermone fuerunt .xl. dies.

De sudore autem qui melior est in egritudinibus acutis est qui fit in aliquo dierum crisis. et euadit per ipsum ille a febre euasione integra. laudatur et quando currit quando est in corpore toto et fit infirmus per ipsum ad suam egritudinem tolerandam facilior. Qui autem sudor ex hiis que diximus facit non fit iuuamentum per ipsum. Deterior autem est sudor qui est frigidus precipue in capite et ceruice tantum. Iste enim sudor cum est cum febre acuta significat mortem. Cum est cum febre leuiori et longiori uel quietiori indicat longitudinem egritudinis.

Ypocras quidem in sermone suo in meliori sudore qui est narrauit duas ex significationibus eius et dimisit rememorari significationem tertiam quam euentus eius sequitur necessario. et est quod sudor qui fit in aliquo dierum crisis et euadit per ipsum patiens fit euentus procul dubio in toto corpore. in sermone suo in sudore laudabili quod non est in suo bonitatis ... quia accidit in toto corpore et alleuiatur cum infirmitate dimisit rememorari ex diebus crisis quam illo tempore sequitur sudorem necessario laudabilem. Quod est quod sudoris qui fit in toto corpore et alleuiat ex egritudine euentus eius procul dubio fit in aliquo dierum crisis. Et est species alia ex speciebus sudoris et eius materia est prima ... est ille ... dixit. scilicet sudor autem qui non ... facit non confert. significauit ergo per sermonem suum in illo quod sudor qui fit in toto corpore est ille quo infirmus peruenit ad hoc ut facilius toleret egritudinem

suam. Et iste quidem sudor est secundum duos modos. unus est quod aut facit accidere sanitati duo iuuamenta que diximus aut facit accidere unum eorum. et quod ex eis utriusque minoris est malicie est qui facit accidere hec duo iuuamenta. Et hic quidem sudor indicat duas dispositiones quarum prima est que facit accidere iuuamentum primum. et secunda que facit accidere iuuamentum secundum. Et melior quidem eorum ... sudor quo fit infirmus tolerantior egritudinem suam quamuis non fiat in corpore toto. Ille uero qui non facit accidere illud sed addit in prauitate egritudinis est deterior utroque quamuis fiat in corpore toto. Et omnes iste species sudoris sunt calide et ypocras non dixit .y. in aliquo eorum que est calida quoniam de consuetudine eius est ut dimittat dicere res que sciuntur ... et que intelliguntur ex contrariis suis. Et .y. posuit quidem post omnes istas species sudorem frigidum. loquitur ergo hac ratione. Et deterior sudor est qui est frigidus. et dixit uerum de sudore qui fit in capite et ceruice qui est malus. Et est quod iste due species sudoris indicant sincopim. et si sudor est frigidus in capite et ceruice tantum tunc est deterior omnibus speciebus sudoris. Quod est quoniam indicat euentum sincopis sed quando iam uenerit, Et pone discretionem tuam tunc in prauitate febris nam si fuerit acuta et morbi procul dubio accidet ab unaquaque duarum specierum sudoris. scilicet frigidi quamuis sit in toto corpore et illius qui fit in capite et ceruice quamuis sit calidus. Et si febris fuerit tranquilla quieta possibile est in quibusdam hominibus ut possit uirtus digerere humores in longitudine temporis. quoniam non accidit utrumque et timet et cadit ex uehementia febris. in diebus autem crisis non dixit aliquid in sermone suo in speciebus sudoris quas dixit in fine eius quamuis iam dixerit id in principio sermonis sui in nominationibus de inferioribus speciebus sudoris et non facit illud quoniam consuetudo eius est ut narret dies crisis in sermone proprio. Et ipse iam dixit in hoc sermone quam uirtutem eorum est ut uerificet et crisis si est ad salutem et si est ad mortem. Et oportet ut scias quod finem huius sermonis scripsit ... ... secundum hunc modum. Et deterior quidem ex sudore est qui est frigidus et est in capite et ceruice tantum quoniam iste due species ex speciebus sudoris significant aut mortem aut longitudinem egritudinis. Et iam est quod si scriptura quam scripsi ... quam scripsimus in ... que nulla fuit ... in quibus ... est in ... et ... et non est ... expositori nisi ut addat ei quod non inuenitur additum in scriptura prima. scilicet sermo eius quoniam sudor eius qui est frigidus in febre acuta significat mortem. Et quando est cum febre leuiori et quietiori significat longitudinem egritudinis. Et in quibusdam ex scriptoribus scripti sunt ... huius sermonis sermones ... ... et bene fecerunt quod ... sicut ...

inueniuntur

Cuius vero quod est sub ypocondriis melior dispositio est ut sit salvum a dolore, lene et equale a latere dextro et sinistro. Cum vero est inflammatum aut dolorosum aut tensum aut latus eius dextrum diversum a sinistro latere eius, tunc totum illud oportet ut timeatur.

Galenus. Cum vero vult aliquis narrare meliorem dispositionem eius quod est sub ypocondriis brevius et compendiosius dicit. Sed sub ypocondriis melior dispositionum est eius dispositio in qua servatur valde dispositio naturalis. Ypocras autem cum voluit narrare dispositiones particulares que significantur [illegible] et narravit res que non sunt [illegible] in eo et sunt quas nominant novi medici privationem accidentium. Que autem significationes quas dixit post id sunt accepte ex accidentibus contrariis in hoc loco. Sermo eius quod melior dispositio eius quod est sub ypocondriis a dolore et non inveniatur et quod dixit in rebus que non accidunt. Sermo autem eius est lene equale accidit ex rebus que inveniuntur ei. Verum lenitas eius non significatur nisi ex dispositione eius et [illegible]. Sub manu cum premis super ipsum quod est quia id cui accidit contrarium huius dispositionis est illud quod expellit manum que premit super ipsum expulsione vehementi et est durius.

Equalitas autem eius non est in hac qualitate tamen quoniam possibile est ut sit equale totum secundum unum modum. Verumtamen pars eius dolet et pars eius est calida et pars eius non est calida et pars eius est levata et pars eius est depressa. Et propter hoc posuit Ypocras quod cum dispositio est in illo loco est melior dispositionum, similiter eius quod est equale, et dixit si quod est inflammatum aut est dolorosum aut tensum aut est latus eius dextrum diversum a sinistro, tunc omnia illa oportet ut timeantur. Et sermo eius inflammatum valde cadit super totum hunc locum. Et manifestum quoniam hoc nomen significat intentionem et adustionem. Et sermo eius est et dolorosum transit super hunc locum. Et sermo eius vero tensum non intendit nisi ad totum hunc locum. Sermo autem vero suus quoniam fuerit latus eius dextrum a latere sinistro diversum, vult diversum in equalitate sua aut in caliditate aut in frigiditate aut dolore aut quiete eius aut in extenuatione eius et grossitie aut mollificatione aut tensione. Fortasse enim accidit in loco quod est sub ypocondriis [illegible] quod sit in eo apostema [illegible] inflammas [illegible] vehementer que accidit [illegible] que sunt in eo et in panniculo [illegible] tegente costas aut in dyafragmate. Aut propter apostema calidum quod accidit in membris que sunt in hoc loco preter apostema quod nominatur inflammatio et est apostema in quo est dolor.

Quod si fuerit in ipso loco qui est sub ypocondriis pulsatio significat agitationem aut permixtionem rationis.

Galenus. Invenitur in quibusdam libris scriptum loco pulsationis saltus et nos non dubitamus quoniam accidat a vento inflante. Sed in quibusdam scripturis invenitur scriptum pulsatio. Et pulsatio accidit ab apostemate ubi calidis magis que accidit in visceribus. Aut pulsu vene magne extendentis supra dorsum quam sentit infirmus. Sicut dixit Ypocras in libro qui nominatur epydimie quod ille cuius vena est in manu sua [illegible] curvat brachium vel [illegible] pulsat ille est maniacus acute [illegible]. Et [illegible] significatur in hoc loco per sermonem suum pulsat pulsum venarum pulsatilium que est vehemens [illegible] ponatur manus super [illegible]. Et fortasse manifestum [illegible] hoc accidentium accidit [illegible] laudabile quod est quod vena pulsat [illegible] est unum de membris nobilibus et est stomachus, epar et dyafragma. Et quando vidit in loco quod est sub ypocondriis pulsationem aut saltum scias quod unum istorum membrorum est infirmum quoniam diafragma quando accidit in eo apostema magnum facit accidere permixtionem rationis [illegible] non minus dyafragmate quod est [illegible] magnum calidum [illegible] membris que sunt [illegible] accidit [illegible] aliqua egritudinum quarum dixit scilicet timor [illegible] hoc dixit Ypocras illud et bene possibile infirmitatem suam quod hoc accidens significat agitationem et permixtionem rationis [illegible] quoniam sequitur omnis infirmitatem [illegible] eius timor [illegible] medici [illegible] permixtionem rationis propter dyafragma et [illegible] oportet ut magis [illegible] de [illegible] quod est super ventriculum quoniam non oportet ut accidat permixtio rationis aut saltus vel tremor. Et propter id non oportet ut intelligas [illegible] ex sermone illo suo. Et si fuerit in illo eodem loco quod est sub ypocondriis pulsatio [illegible] per sermonem suum in illo eodem loco ut significet pulsationem aut saltum qui fit in membris que sunt post vel retro hunc locum.

Sed oportet ut consideres oculos habentium hanc infirmitatem. Nam si videris oculos moveri motu frequenti

quenta tunc timebis huic eam maniam.

Galienus. Cum perfecit .y. et dixit [illegible] accidentia ex significatione agitationem vel maniam, nominavit in hoc sermone quod dixit maniam autem quod accidit agitatio tamen quod discretio illius est ex motu oculorum. Deinceps [illegible] eorum oportet exquisite perscrutari. Non hic accidentibus tamen sed in accidentibus remanentibus; etiam de quibus etiam estimatur quod sequitur cum permixtione rationis. Et hoc est quia motus oculorum cum est frequens significat hec accidentia scilicet permixtionem rationis. Et non dixit .y. in hoc sermone permixtionem rationis absolute sed dixit quod timebis eam scilicet maniam quoniam voluit ut significet quod hec accidens sequitur quod narravit quod narravit .y. scilicet permixtionem rationis. Et in veritate manifestum est quod motus oculorum cum est frequens verificat opinionem de eventu permixtionis rationis. In sermone meo in his que premissa sunt quoniam lacerti oculorum sunt digniores membrorum que sentiunt egritudinem accidentem in cerebro. Et egritudo accidit in cerebro per communitatem duarum agitationis et oris stomachi. In egritudine accidente eis sicut accidit ei dolor per communitatem [illegible] membrorum ultimum in egritudinibus suis quoniam cerebrum [illegible] membris que [illegible] nervi multi maxime in egritudinibus suis quoniam origo nervorum est ex eo.

Collectio autem accidens in eis que sub ypocondriis que est tumida vel dolorosa deterior est illa que comprehendit illud totum. Et si fuerit in uno latere duorum tunc salubrior erit ea que fuerit in latere sinistro.

Galienus. De consuetudine .y. est ut intelligat per sermonem suum collectionem grossitiem preter naturam. Novi autem medicorum nominant hec nomine speciem unam tamen ex speciebus apostematum et est apostema super quod si manus tua comprehenderit invenies ipsum lene in quo non est dolor. Et est apodeciaon quod appellant novi medici nomine tabion. Et nominavit .y. collectionem duram dolorosam quod est quia ipse nominavit nomine quo nominant novi medicorum apostema inflammatum. Et manifestum est quod hec egritudo quando accidit in ventre si est in latere dextro est eius malitia vehementior propter epar et quando in latere sinistro est eius malitia minor propter splenem. Et est deterior quando comprehendit duo latera simul.

Et ista apostemata significant in principio rei timorem mortis subite.

Galienus. Dixit quod apostemata dura dolorosa que accidunt in eis que sunt sub ypocondriis et sunt illa que novi medici nominant apostemata calida et significant timorem mortis subite. Et quod additur hic sermoni et est cum illo in quibusdam membris interioribus que sunt epar et stomachus et splen et syphac quod est supra ventrem. Propterea non est possibile ut apostema lacerti qui est supra ventrem inferat accidere mortem nisi fuerit apostema magnum aut fuerit virtus infirmi debilis aut erraverit medicus in curatione eius aut erraverit infirmus super se ipsum. Oportet ergo ex illo ut sermo iste sit scriptus preterquam detinetur et discernatur.

Quod si transierit vicesimum diem et febris permanserit et apostema non quieverit convertetur et erit eius ad pus.

Galienus. Si apostema calidum faciens humorem vincat virtutem in quantitate sua aut qualitate aut exstimemus ad quedam membra nobilia procul dubio et sequitur illud morte subita sicut dixit .y. Et si non fuerit hec dispositio eius tunc non caret una duarum rerum aut superet cum natura et resolvat eum aut expirare eum faciat et dispergatur apostema aut non videat ipsum infirmus victorem. Cum ergo ita fuerit ita accidit una duarum rerum aut resolvat et exprimet quod fuerit in eo calidum et subtile et postmodum omnino et induretur quod fuerit grossum. Quare sequitur sedatio caliditatis que est in loco apostematis et quies doloris et remanet ex apostemate lapidosum et non resolvitur neque mutatur. Aut non respirat ex eo sed moratur donec maturetur in aliqua horarum et maturatio eius erit secundum qualitatem eius et cum fuerit non quiescit febris nec consumetur apostema. Et illud etiam erit secundum duos modos aut ut vincat ipsum virtus et resolvat ipsum quare fit sanies aut non possit resolvere ipsum propter debilitatem sed quasi putrescit et corrumpitur sicut accidit in cadaveribus mortuorum. Recte ergo dixit quod si febris remanet et non quiescat apostema convertetur et erit eius ad pus. Et hoc est quia quies apostematis sequitur resolutionem humoris facientis ipsum. Et quies febris sequitur expirationem rei calide subtilis ex eo quod est in apostemate sicut dixi. Et frequenter illud accidere multotiens et est illud quod est in faciente apostema calidum subtile quod resolvitur et quod est grossum indurescit restat et figitur in loco. Scilicet ac propter quam posuit .y. terminum in exitu [illegible] in istis apostematibus diem .xx.m, iam narravi in secundo tractatu libri mei de diebus creticis.

In patientibus hanc dispositionem accidit in principio primo fluxus sanguinis de naribus

et iuuatur propter hoc valde. Set oportet ut queras ab eis an iuuenerit dolorem capitis an scotomiam. Nam sicut eis fluit aliquid ex eis tunc illud erit declinatio.

Rememorationem suam etiam de apostematibus calidis et acutis in mirach uenientibus et in hoc loco non diuidit nec declarauit. Et est quod dixit et accidit ei fluxus sanguinis de naribus et iuuatur propter hoc valde. Et de natura quidem illius est ut accidat proprie quando fiunt in epate uel splene apostemata calida sicut dixit .y. in alio loco. Laudauit enim fluxum sanguinis narium qui fit in latere in quo [illegible] est infirmitas. Et uituperauit illum qui fit secundum contrarium illius sicut si sit splen apostematus et ueniat fluxus sanguinis ex nare dextra. Illud est non est laudabile. Et dixit quod fluxus sanguinis accidit ei periodo post. Intelligit periodum primum que est ex periodis dierum criticis. Et iste quidem sermo inuenitur scriptus in quibusdam descriptoribus de fixate et in quibusdam eam agregatores. Et est quod in quibusdam eam inuenimus in periodo primo. Et in quibusdam in periodis primis. Et si tu intelligis cum secundum septimanam suam poste est ut intelligamus secundum scripturam septenorum quam inuenimus quosdam quibus accidit fluxus sanguinis narium in septimana prima. Et ueritatem melius est ut intelligatur iste sermo secundum hanc scripturam que dicitur periodis quaternorum. Et est quod pluribus hominum infirmorum accidit fluxus sanguinis narium in .vii. diebus primis et quibusdam in die .ix. aut .xi. Et .y. quidem addidit in significationibus que significant declinationem huiusmodi apostematis et est illud cum eo accidit fluxus sanguinis et dolor capitis et scotomia. Et locutus fuit in illo magis complete quam hoc sermone in sequentibus etiam nos dicemus et in fluxu sanguinis sermonem completum quando peruenerimus ad sermonem eius in illo.

Et dignum est ut expectetur fluxus sanguinis ei cuius etas est intra triginta quinque annos.

Significat in hoc sermone .y. terminum qui sumitur ex etatibus qui fuit in pronosticatione de fluxu sanguinis narium. Et est quod conueniens est ut timeatur uel expectetur fluxus sanguinis a minus etas est in .xxxv. annos. Quoniam sanguis in hac etate est multus et uirtus fortis et cum calitate eius est multa.

Sed ex apostematibus quod lene est tamen quo non est dolor et mouetur sub digitis quando premitur desuper crisis erit eius tardior. Veruntamen erit minoris audatie quam illa apostemata prima.

Ista apostemata que nouimus medicorum appellant nomine uel humie antiqui uero multociens nominant ea apostemata lenia tamen et fortasse dimittunt dicere illud quando declaratur ex sermone eorum lene. Et est quod cum apostematibus lenibus non est dolor. Y. autem non fuit contentus in hoc sermone illo sed dixit et quod mouetur sub digitis quando mouentur desuper. Illud est quod isti in sermone suo nisi si noluissent per hunc sermonem ut significaret apostemata que submerguntur quando premitur super ea cum digitis et minuuntur. Illud accidere in omnibus apostematibus que mouentur quando premitur super ea quod illud non accidit nisi quando contingit in cute mollities. Et quando huius apostemata peruenerint ex statu plagam spatium eorum et timor acutus ex eis est minor. Causa uero in longitudine spatii eorum est uehementia frigoris eorum quando maturatio non completur nisi per diuturnitatem. Causa autem in paucitate timoris est quia ex eis quando cum eis non est dolor quando dolores perimunt uirtutem.

Quod si pertransierit .lx. dies et febris remanserit et apostemata non quieuerint significat illud iterum quod in pus transibit. Et apostematibus fit etiam in reliquis partibus uentris cursus est iste cursus.

In precedentibus quidem locutus est in apostematibus calidis et sanies colligitur in eis quando non quiescit febris nec expectat apostemata et resoluitur post .xx. diem. In hoc autem sermone ponit tempus collectionis saniei in apostematibus frigidis post dies .lx. Et iterum inuenimus apostemata quorum dispositio est media inter illa apostemata in quibus terminus aggregationis saniei est .xl. Et ego quidem ultimabo sermonem in eo quod scribam ipsum secundum ordinem in sermone meo in diebus criticis. In hoc autem loco .y. dixit quod nos in apostematibus que que sunt in eis que sunt sub ypocondriis aggregantur sanies quando ex eis prolongatur spatium sed ualentius etiam que fiunt in reliquis partibus uentris. Significat ergo quod id quod est sub ypocondriis apud eum est una ex partibus uentris. Et iste locus nominatur proprie hoc nomine. Et est quod greci nominant eum ypocondrium. Expositio eius quod est subcostis.

Quod autem ex apostematibus fuerit dolorosum durum

significat timorem et mortem subitam. Et quod ex eis fuerit lene dolorosum et movetur sub digitis quando comprimitur ipsum, tunc illud est tardius illo.

G. Non addit nobis in sermone suo super id quod premisit et dixit aliquid nisi sermonem suum in apostematibus duris, cum quibus est dolor, que sunt magna. Et ego quidem iam enarravi in eis que premissa sunt ubi dixi quod apostemata calida que sunt in mirach ventris si non fuerint magna valde non evenit ex eis timor.

Et apostemata que fiunt inveniuntur sunt minoris aggregationis quam apostemata que fiunt in eo quod est sub ypocondriis, et minoris inflammationis ex eis ea que sunt sub umbilico.

G. Aggregatio sanici in apostematibus que accidunt in mirach ventris, scilicet in eo quod est sub ypocondriis, quando non exprimitur apostema, est velocior et plus propter caliditatem istius loci et secundum elongationem apostematum ab hoc loco ad inferiora est diminutio aggregationis sanici ex eis. Et paucitas illius [illegible] quod apostemata que accidunt sub umbilico non transeunt tempus [illegible].

Et non oportet ut timeatur in illo nisi fluxus sanguinis e naribus et proprie ex illis locis que sunt altiora illis.

G. In quibusdam descriptionibus invenitur: et proprie que sunt ex locis altiora [illegible] significat illud quod [illegible] ut effusio sanguinis [illegible] in apostematibus accidentibus in eo quod est sub ypocondriis tamen sed in apostematibus accidentibus in eo quod est sub illo loco ad inferiora. Sed in quibusdam con[illegible] inveniuntur proprie cum ablatione significat id effusionem sanguinis et accidit in apostematibus que sunt in inferioribus ventris. Verum illud est minus possibile quod significat sermo primus. Et in quibusdam descriptionibus non invenitur [illegible] proprie. Si invenitur iste sermo scriptus [illegible] que [illegible] non oportet ut timeatur in illo effusio sanguinis etiam nisi ex locis que sunt altiora eis. Et significat iste sermo quando describitur secundum hanc descriptionem quod effusio non accidit in apostematibus inferioribus ventris. Et secundum verum [illegible] quod effusio non accidit sanguinis nisi quando apostema est in locis que sunt supra umbilicum. Et quando apostema est in eo quod est altius in loco est effusio sanguinis plus. Et quando est in loco altiore eo valde tunc effusio sanguinis multo plus. Et Ypocras narravit emanationem sanguinis in eis que [illegible] post. Ego loquar etiam in illa sermone complete magis quam iste quando pervenam ad illum sermonem.

Et omnia apostemata quando prolongatur eorum spatium et antiquantur in illis locis oportet ut timeatur ab eis conversio in pus.

G. Ypocras aggregavit in sermone suo isto eius summam quod precessit de sermone suo et significat illas easdem res quas dixit singulariter in sua una. Quapropter non nobis est necesse exponere hunc sermonem.

Et oportet ut ponatur tantum consideratio tua in apostematibus que in pus convertuntur cum illis partibus secundum hanc similitudinem. Dico quod laudabilius eorum quando declinant ad exteriora quod ex eis est parvum et est secundum finem declinationis ad exteriora et est acuti capitis. Et deterius eorum est quod est magnum latum non habens caput acutum.

[illegible]

G. Iam ostensum est tibi ex hoc sermone in quo narravit Ypocras esse apostematum accidentium in mirach ventris ostensione manifesta quod nominavit sanie multam quando aggregatur in loco propter maturationem alicuius apostematum et conversionem in pus. Et forte erit collectio sanici in apostematibus sub cute et multotiens aggregatur [illegible] magis quam illo. Et etiam in illo est duarum rerum: prima quidem est quando membrum quod in pus convertitur est intra siphac extensum super ventrem. Et secunda quando est quando accidit egritudo in aliquo lacertorum qui sunt super ventrem. Aggregatur sanies sub uno duorum panniculorum qui sunt illi lacerto et non declinat ad exteriora aut propter viscositatem suam et suam crossitiem aut propter spissitudinem panniculi qui circuit saniem illam. Quod est quia natura

conatur saniem eicere et expellere a membris infirmis et multotiens consequitur in illo fine finem et complet intentionem ad quam intendit quando invenit poros convenientes illi sicut rivulos et canales. Et quando sunt illi pori stricti disrumpit [illegible] panniculos qui comprehendunt eam ut dilatetur etiam et locus qui est sub ea. Iam igitur manifestum est quod illud in quo aggregatur sanies per hunc modum est laudabilius eorum que ad exteriora declinant non ad interiora. Et horum etiam laudabilior est locus qui circumdat ipsum quando extenditur minoratur in latitudine et remanet constrictus habens caput unum cuius forma vel figura est ut forma pinee. Et hoc est quia ista apostemata significant fortitudinem virtutis expellentis saniem ad exteriora et quod sanies non corrumpit locum magnum et corporibus que ipsa corrodit et mordicat. Et intentio quidem est in [illegible] sic scriptum sit in descriptione habens caput. Aliter sic scriptum acutum cum gibbositate.

Et laudabilius cuius eruptio fit ad interiora est quod nullo modo communicat loco extrinseco. Sed est constrictum latum et non est dolor cum eo. Et videtur locus eius exterior similis coloris.

Non dicit in istis apostematibus quod sit laudabilior sermone absoluto sed per comparationem eorum ad illa que erumpunt ad interiora et exteriora illis quando ipsa sunt deteriora illis que erumpunt ad exteriora. Et hoc est quia eorum eruptio in sublimiori loco cutis est qui est super ventrem. Et eruptio vero quando est ad interiora non est possibile ponere super locum infirmum medicinam sicut quando possibile est illud quando est ad exteriora. Et effusio saniei vero quando est ad intestina non fit secundum [illegible] ea quod moveat et abradat ipsa quod accidit eis in quibusdam hominibus [illegible] quando effunditur sanguis ad intestinum ieiunum aut ad intestina minima nocet [illegible] cibi ad corpus. Et quando effunditur ad [illegible] corrumpit digestionem. Manifestum est igitur quod deterius apostematum est quod ex eis rumpitur ad duo latera simul scilicet ad interiora et exteriora. Et hoc est quia nocumentum duplicatur et non est natura locus in quo incipiat generare saniem sicut fundamenta que ponuntur super terram.

Sanies laudabilior est que est alba equalis et plana et non habet odorem horribilem. Illa autem cuius dispositio est secundum finem contrarietatis illi dispositioni est in fine malicie.

Quod autem oportet ne sanies habeat odorem horribilem res ita manifesta est. Et hoc est quia odor vehementis fetoris significat putrefactionem non maturationem. Illud autem oportet ut sit color eius albus licet illud quod intellexeris quomodo sit eventus saniei. Et declarabitur tibi illud secundum ordinem quem ostendi in libris aliis. Et hoc est quia [illegible] unicuique rei in suo loco non est nisi alterare vel alteratio rei quod sit. Et res quidem quas ostendi in libris alius sunt iste. In libro quidem de naturalibus virtutibus ostendi quod una virtutum naturalium est virtus mutativa qua digeritur cibus in stomacho et in epate et convertitur in epate ad sanguinem et in stomacho ad humorem convenientem ut fiat sanguis. Et quod unumquodque membrorum humorem quo appetitur nutrire simile ad se convertat. Et hoc est quod digestio ultima fit per additionem nutrientis cum nutrito et assimilatione eius cum eo. Iam igitur manifestum est quod indiget ut mutetur tempore longo unumquodque membrorum. Et ostendi iterum in libro meo de spermate quod sanguis [illegible] multotiens invenies ex quibus mittitur [illegible] antecedere et recipere quandam mutationem ad generationem spermatis. Et hoc est quod non est rectum ut [illegible] venarum nutriantur ex alia nisi ex sanguine. Quidam autem medici nominant hanc virtutem nomine derivato a nomine spermatis. Et [illegible] qui posuit nomen spermatis derivatum a colore suo non ex substantia sua. Et iam ostendi in libro meo de grossitudine et [illegible] quod apostemata fiunt ab effusione sanguinis ad loca apostemata donec impleant venas [illegible] et extendat eas deinde post [illegible] exeunt ad loca vacua que sunt in circuitu corporis unumquodque membrorum. Et ista loca [illegible] iamque ostendi illud etiam in libro de malicia complexionis diverse. Et quando [illegible] sanguis [illegible] in membris apostematosis [illegible] comprehendunt [illegible] non est possibile [illegible] ut redeat ad [illegible] suam [illegible] sed [illegible] et putrefit sicut omnes res que calefiunt calefactione vehementi in loco non suo. Et [illegible] caliditas innata egreditur ab [illegible] via naturali egressione [illegible] putrefit sanguis sicut putrefit in corpore illorum mortuorum. Et si fuerit virtus fortis [illegible] acquirit sanguis dispositionem compositam ex dispositione extra naturam et ex dispositione naturali quare putrefit plus propter dispositionem naturalem [illegible]. Et quando [illegible] duas dispositiones [illegible] significatur [illegible] operationes eius sunt manifeste [illegible] in colore, odore, substantia. Ex [illegible] igitur rebus quas ostendi in libris [illegible] possibile est ut sit alteratio sanguinis [illegible] ad saniem alteratio laudabilis [illegible] non putrefit sed recipit maturationem [illegible] putrefactionis egrosse [illegible] veritatem illud est [illegible] non habet odorem horribilem [illegible] color eius [illegible] albus [illegible] non est [illegible]. Et hoc est quod natura [illegible]

ma sicut in eius radicalibus similitudine pura; sim[ilitudine] uero assimilatur colori membrorum radicalium assimilatione inmutabili. Quoniam causa faciens forma non cum [illegible] dispositio con[tra] nat[uram]. Sim[ili]ter [illegible] aut[em] non est privatio uel disp[ositi]o n[on] pri[va]ntio extra naturam cum non faciat eam semper sicut dixi[mus] equaliter. Veruntamen pr[o]sitetur ei pro[c]ul dubio causa extrinseca quoniam sanguinis eius [illegible] [illegible] [illegible]. Et hec quidem est causa que ponit ca[l]orem sp[er]matis et sanguinis alterius. Que est [illegible] san[guin]is assimilatur membris radicalibus, scilicet tunicis uenarum et neruis ligamentis et panniculis et car[ti]laginibus. Et cum uero invisibile alius quod re[st]at inuria e[st] h[ec] eadem causa. Et est quoniam eius [illegible] adueniunt sanguinis quoniam est medium inter sanguinem et humores [illegible] que sunt que refugiunt naturam ut operetur in ea caloris apud conuersionem ad sanguinem residet in materia. Non ergo al[te]ratur ab ea. Sit sanguis in est hic sanguis ex [illegible] eius facientis ipsam privata est dispositio contra naturam.

Sexta particula.

Ydropis quidem que fit in acutis egritudinibus omnis mala. Que est quoniam habens eam non euadit a febre uehementi et moritur. Et plurimum quidem incipit ex yliis et lumbis et est ex eis que incipit ab epate.

Galienus. Imprimo quidem huius libri .y. dixit. Et oportet ut ponas considerationem tuam in egritudinibus acutis secundum hanc uiam. Considerans in primis faciem infirmi. Dixit ergo quod ypo[crates]. cum huius est [illegible] sermo eius non est in facie significante mortem in egritudinibus acutis tantum [illegible] super faciem significante mortem in omnibus egritudinibus. Ypocras non legerunt quod dixit in fine libri ubi dixit. Sermo meus iste non est nisi in egritudinibus acutis et que generant eis. Et quod dicit etiam [illegible] que significant super id quoniam ipse non posuit sermonem suum nisi que excedunt [illegible] die .xx. [illegible] .xx. et in die .xl. et .lx. Et dixit [illegible] in illud. In egritudinibus que extenduntur usque ad .xl. [illegible] hunc sermonem. Scire aut[em] [illegible] [illegible] [illegible]. qui cum ea est [illegible] magna [illegible] in significatione sibi [illegible] in egritudinibus acutis que sunt cum febre et in quibus uenit crisis in .xl. diebus. In hoc aut[em] loco est ostensione manifesta quod [illegible] eius non est in omnibus [illegible] ydropisis [illegible] que fit in egritudinibus acutis tantum. [illegible] post id qui spuit sanguinem et in [illegible] [illegible]

[illegible] in [illegible] quartum [illegible]. Et [illegible] hominis conuenientia quod iste [illegible] sunt ex egritudinibus cronicis. Quamuis dixit in hoc loco [illegible] [illegible] in qua ydropisis que fit ex egritudinibus acutis. [illegible] [illegible]. Que est quoniam habens eam non euadit a febre uehementi et permanet dolens dolore uehementi. Deinde narrat [illegible] eius uel generationem eius dixit et [illegible] nomine suo et dixit [illegible] membra que sunt in locis uacuis nomine uno cum [illegible] ista membra sunt intestina et uene mesaraice et intestina gracilia quoniam non intelligit per sermonem suum loca uacua nisi membra que sunt sub costis pectoris et inter ossa femoris [illegible] locum [illegible] locis que sunt altiora [illegible] locis que sunt inferiora eo quod que sunt [illegible] sunt ossa. Inuenies eum uacuum. Et totus [illegible] locus inuenitur uacuus cum homo non suscipit [illegible] cibum et potum. Et [illegible] etiam est quod non significauit [illegible] per sermonem suum locum lenem nisi [illegible]. Et [illegible] species ydropisis [illegible] [illegible] in uirtute generatiua sanguinis quoniam [illegible] [illegible] operatur et decidit ei eius complementum. Et sicut [illegible] suscipiunt [illegible] et in [illegible] et inuenies [illegible] in uirtute digestiua [illegible] [illegible] fortasse [illegible] et fortasse [illegible] magis etiam in epate. Et fortasse [illegible] in epate est cum [illegible]. Et [illegible] etiam in [illegible]. Et fortasse est propter continuitatem eius cum aliis membris in egritudine. Et manifestum est quoniam omnia que dolent quidem propter quod accidit eis [illegible] propter uicinitatem et propinquitatem [illegible]. [illegible] quoniam inter est continuitas magna in uenis et neruis. Iam epar continuatur cum [illegible] [illegible] et splene et [illegible] intestinis [illegible] [illegible] et propinquas eius [illegible] membris est propinquitas que quedam eorum contingunt alia [illegible] et appropinquant quedam eorum tactui eius. Ve[illegible] [illegible] non dixit splenem in hoc loco quoniam sermo eius non est nisi in egritudinibus acutis. Et [illegible] inuenimus epar quoniam in hoc membro accidit apostema propter egritudinem cronicam [illegible] ei [illegible] dolore accidit ab eo ergo mediante ydropisis [illegible] ydropisis comprehendimus totum corpus. Et dixit .y. membra que sunt in locis uacuis [illegible]. Et narrauit species ydropisis [illegible] [illegible] ab eis hoc sermone.

Itaque incipit ydropisis ex yliis et lumbis pedes apostemantur et accidit ei fluxus uentris et permanet cum eo spatio longo et non resoluuntur propter ipsum dolores quos inuenit in yliis suis et lumbis suis non euacuatio uentris sedat dolorem neque eius uenter detumescit.

al' intercutis

G. Apostemation pedum est res que cernitur omnibus speciebus ydropisis. propter id dixit .y. quod accidit ei ydropisis ... est ... curare ... ipso epate. Et accidit ventri eius cui accidit ydropisis propter splenem et similiter omni cui accidit ydropisis. Fluxus autem ventris est primum accidens quod accidit ydropisi que incepit ex illo quod accidit in intestino ieiuno aut aggregatione apostematis. Quod est quia debilitas ideo cui accidit hic species ydropisis non accidit propterea nisi venis quibus trahit cibum. et similiter vesice que sunt gregegiul. Cum ergo accidit in eis illud non serviunt ipsi sed epati ... pervenit ad eum cibus et remanet in intestino ieiuno et in intestinis minutis quoniam iste ista membra debilia ita ut gravet cibus ea expellit ipsum totum penitus ad inferiora quare fit ut accidat fluxus ventris. Et dignum est quod ut cibus corrumpatur in habentibus hanc dispositionem et convertatur ad colera propter calliditatem membrorum apostatorum apostate calido. Et quoniam accidit accidit in intestinis mordicatio vehemens irritans ea ad expellendum quod in eis est retentum. quare fit etiam propter eam ut eveniat fluxus ventris. Sermo ergo dixit .y. quod iste fluxus ventris non sedat dolorem neque detumescere facit apostema quod est in ventre. Et significat per hunc sermonem quod cum fluxu ventris quod iterum accidit eis est dolor. Et quod venter eorum est apostatus et inflatus. Quod est quia eventus doloris in eis ... ut fit propter apostema calidum et propter mordicationem. Apostemacio autem ventris et eius inflatio ... ut eveniat ... quoniam intestina implentur vento inflato. Et eventus huius ventositatis est ... propter destructionem digestionis. Causa autem fortioris ventositatis est debilitas virtutis expulsive que est in intestinis.

L. Ei ydropisi autem que est ex epate accidit habenti eam ut provocet seipsum ad tussiendum preter quod expuat aliquid de quo est curandum. Et apostematur pedes et non solum venter eius et non egreditur ex eo nisi res sicca dura cum violentia. Et accidunt in ventre eius apostemata quedam in latere dextro et quedam in sinistro apparent quandoque. Deinde non morantur quin quiescant.

G. Per sermonem suum provocat ad tussiendum seipsum vult appetitum et desiderium ad tussiendum qui est habentis hanc egritudinem desiderat tussire et accidit ei mordicatio que provocat ipsum ad hoc. Cum ergo incipit tussire abstinet a tussi et non incipit cum ea tussi ut expuat ... eius tamen. Quod est quia apostema epatis tangens diafragma constringit pulmonem. accidit in eo ergo ... constrictio ... in ipso et pulmone. Quoniam apostematur propter materiam descendentem ad ipsum et accipit. Cum ergo accidat illud desiderat infirmus ad tussiendum et movetur sperans ex ea evacuare rem ledentem et dilatare et sic salvare per ipsam constrictionem accidentem in ea vehementius. Cum ergo incepit tussire abstinet statim ab ea. eo quod intelligit egritudinem suam convertere et expuat illud et certificat in ipso quod spes eius est vana. Et quoniam commovetur natura ad tussim. sed in alio excitatur natura ad tussiendum ut aperiat per ipsam oppilationem accidentem in pulmone quamvis non velit homo tussire. Quare accidit mihi multotiens ut sit difficile tolerare ipsam et prohibere eam. Sed in hac autem egritudine cum infirmus incepit tussire et non iuvatur per eam dat sententiam quod cum tussit non iuvat aliquid. ad illud abstinet statim a tussi. propter ergo hanc causam accidit ei ut provocet seipsum ad tussiendum. Cum ergo incipit tussire abstinet ab illa vehementer quamvis non expuat aliquid cui sit quantitas sed humiditatem subtilem aquosam sicut spuma que venit a concavitatibus pulmonis exeuntibus in quibus sanguis aquosus est retentus.

Hec est differentia inter ydropisim accidentem causa epatis et inter ydropisis species quarum rememoratio processit. Et inter eas species iterum est differentia alia in subtilitate superfluitatis descendentium inferius et paucitate earum. Quod est cum intestina sunt infirma aut geregiul que sunt inter ea et inter epar accidit ei fluxus ventris. Cum ergo advenit ydropisis causa epatis ista membra eius non habent egritudinem et cibus eius non corrumpitur neque gravat super hec membra propter virtutem eorum. Non ergo accidit ei fluxus ventris. Sed fit cibi vel fetes moratur in corpore eius et postquam eius pervenit ad locum inter siphac quod est super ventrem et propter exprimitur et resolvitur propter suam adustionem et decoctionem sed ex apostemate eius quod est in epate. Caro autem eorum invenitur mollis et lenis vel laxa quoniam nutrimentum eius est ex sanguine aquoso subtili. Cum ergo premitur super eam digito recedit sub eo statim. deinde non moratur quin redeat ad dispositionem suam primam. Et non est de aptitudine ipsius ut accidat ab ipso primus eventus ydropisis. Et eo pedes eius apostemantur propter longitudinis vehementiam ipsius et membris multe caliditatis. Cum ergo prolongatur spatium illud accidit apostema in toto ventre. Et quoniam pressis super cutem cum digito tuo profundatur in alto et detumescit ille locus et cedit deinde non moratur nisi parum donec redeat ad dispositionem suam primam. Iste est sermo .y. et sic invenitur. quoniam non morantur quin quiescant. Et potest. quod est quod non vult per sermonem suum istum quod illud accidit in principio horum apostematum quoniam ipsa in principio sui esse quiescant multotiens ita ut estimes quod ipsi iam quiescunt penitus et resolvantur deinde post id redeunt et accidit. Cum ergo extenditur tempus morantur post quod quiescunt. Et differentia quidem inter ista apostemata et apostemata que dixi tibi accidere cui advenit ydropisis causa illorum est quod comprimis super ea cum digito tuo cedit super descendendo et movetur et causa in illo est quia natura eorum flegmatica ventosa est sicut alia apostemata.

Et cum fuerint pedes et capud et plante manuum frigida et venter et latera eorum calida tunc illud est malum.

Quoniam in egritudinibus cronicis et proprie in yeme et corporibus decrepitorum non est mirum si infrigidentur extrema corporis non in principio. propter eam febrium tamen si in tempore mortis eorum inquietatur ipsi preparatum sunt paucitatem carnis et loca eorum sunt valde longinqua a loco visceris. Veruntamen sermo .y. non est in egritudinibus cronicis. Sed ergo in infrigidatione extremitatum in egritudinibus acutis plurimum est contrarium esse fractum ideo in egritudinibus cronicis. Et hoc est. quia evenimus in egritudinibus cronicis accidit hoc est quando caliditas naturalis non pervenit ad extrema propter debilitatem suam. In egritudinibus autem acutis eventus est est quando pervenit ad corpus totum ex sanguine est quantitas propria propter magnitudinem apostematis calidi quod est in visceribus et est sanguis retentus in membris. apostematis et propter id membra media vel expansa corporis et sunt pectus et venter inveniuntur vehementis caliditatis. quando initium poris in egritudinibus acutis multotiens est cum rigore et compilatione. Et non sunt extremitates corporis tamen frigide sedentis et est sup pect[us] et ventrem totum. Veruntamen hec frigiditas non significat rem malam. Si autem remanent pectus pectoris et ventris calide aut addatur caliditas earum donec pertranseat in illam naturam. et extremitates sunt frigide tunc est signum super magnitudinem apostematis calidi quod est in visceribus et dignum est ut sit rectum non ut intelligatur ex sermone eius et ventre et duo latera calida quoniam caliditas pectoris est manifestior et magis in alio plus apparens que sunt predicta. Et scitur quod febris quam greci nominant lepparios et est illa in qua aggregatur in corpore caliditas et frigus talis est huius generis.

Et de melioribus rebus est ut sit totum corpus calidum lene secundum equalitatem.

Postquam narravit .y. dispositionem egritudinum que sunt in ultimo malicie. scilicet in qua inveniuntur membra media vel expansa corporis calida et extrema frigida. Et narravit post propter ipsam dispositionem que est melior dispositionum et est ipsa in qua totum corpus est calidum calidum lene secundum equalitatem. Quod est secundum equalitatem sermo eius convenit huius duobus nominibus scilicet calidi et lenis. Et invenit si caliditas corporis in febribus et humectis equalis. Veruntamen inequale est extenuatum signum. Cum ergo est calidum lene secundum equalitatem significat quod eius complexio est melior complexionum.

Et oportet ut sit permutatio infirmi permutatio facilis.

et quando permutatur est corpus eius leve.

Quoniam que est in omni prognosticatione super illum qui moritur et quiescit est comparatio inter fortitudinem egritudinis et virtutem infirmi. Cum ergo egritudo est fortior moritur infirmus procul dubio. et quando est debilior virtute infirmus non moritur si non cadit in errorem eius error. Et .y. quidem narravit hanc summam in libro aut aliud est. Et oportet ut comprehendas inter virtutem infirmi et inter virtutem status egritudinis. Hec namque est summa scientie prognosticationis. Et quoniam genera virtutum que sunt in corpore sunt tria que sunt ex principiis trium. Et sunt cerebrum. cor. et epar. Signum est quod signum debilitatis cuiusque eorum et virtutis proprie significatur ex comparatione cuiusque earum. Species autem virtutum que ex cerebro procedunt sunt due species. Quarum una est. quod quedam earum sunt imaginative et sunt cogitatio et memoria. et quedam earum sunt sensientes et motive et sunt ille quibus fit sensus et motus. Operatio autem virtutis que est in corde est opus quod complet pulsus venarum pulsatilium. Veruntamen operatio virtutis que est in epate sunt ille que comprehenduntur in hora generationis humorum. Et quoniam genera scientie prognosticationis sunt duo genera tunc oportet ut consideres quando narret .y. aliquod duorum generum est sic oportet ut facias nunc in sermone suo. quod oportet ut sit permutatio facilis et quando mutatur sit eius corpus leve. Et hoc est. quia ista significatio significat vehementiam virtutis moventis corporis per voluntatem. Et non est differentia in hoc loco inter sermonem meum voluntatem. et inter sermonem meum velocitatem et electionem. Et ingreditur etiam in genus hoc id quod dixit post in decubitu in eis que premissa sunt in sermone cuius initium est. Et oportet ut inveniat medicus infirmum iacentem super latus suum dextrum aut sinistrum. Hoc est quia ego iam ostendi in hoc decubitu quando continetur ad superiora quod utrumque sit ab operatione lacertorum. Et de consuetudine mea est ut nominem hunc decubitum nomine derivato ex vehementia virtutis. Et ego quidem iam locutus fui in illo sermone longum in libro meo de motibus lacertorum. Et dixit in diacladeis quod corpora animalium sunt composita et deferentia et delata. et quod deferens est virtus et delatum est corpus. Et sic ille qui defert pondus aliquod si est grave est difficilis motus eius et fit ei leve illud pondus fit motus eius facilis. Similiter itaque quando virtus est fortis fit ei facile deferre corpus et non advenit ei apud motum suum nocumentum. et quando est debilis gravatur super eam. fit ergo difficile sublevare et deferre ipsum.

Et quando corpus fuerit grave et manus et pedes graves tunc timor erit magnus et augmentatus.

Significatio infirmi secundum gravitatem suorum membrorum est quando conatur motum cum nimia lenitate. et gravitas non virtutum declaratur ei quando conatur surgere aut

retinere aliquid aut proicere ipsum ex manu sua aut propter casum [illegible] ad locum. Et fit re gravi [illegible] colli a reli[quis] p[arti]bus per tuum donum omne ei quando vult mutare figuram [illegible] aut permutare eas de corpore in dispositione. Similiter ut corpus membrorum est ex [illegible] significationibus significantibus debilitatem virtutis et nobilitatis eorum. Veruntamen non est significatio sic debilitatis virtutis omnium sicut digiti in eis que premissa sunt, sed super debilitatem virtutis que est in nervis et lacertis.

Quod si cum gravitate fuerit pallor trahens ad viriditatem in unguibus et digitis, tunc mors descendet in proximo.

Iam ostendi in locis aliis quomodo fit destructio virtutum regentium corpus. Nam dum unaquaeque earum permanet firma tunc corpus remanet in dispositione sua procul dubio. Veruntamen Y. postquam narravit significationes que significant resolutionem virtutis moventis lacertos et casus eius, addit ad illum significationes alias significantes destructionem virtutis alterius. Et est quod pallor unguium et digitorum trahens ad viriditatem significat extinctionem caloris naturalis manantis ex corde. Et propterea non dixit sermone absoluto quod pallor qui trahit ad viriditatem significat mortem quando est cum gravitate corporis, sed addit quod cum [illegible] sermonem suum descendit in proximo quoniam iste significationes apud mortem sunt duarum virtutum simul.

Et denigrantur digiti pedum et pedes, tunc illud erit minus in significatione peioris quam fuit quando declinant ad viriditatem et pallorem. ¶ Sed necesse est tibi ut consideres reliquas significationes et regas eas, nam si tu videris infirmum tolerantem quod advenit ei de nocumento tolerantia facili et fuerint cum significationibus ex significationibus que significant illud quod infirmitas expelletur per cruditatem ita quod salvabitur infirmus et cadent loca que denigrata sunt a corpore.

Non oportuit cum dixerit tunc erit illud minus in significatione peioris sicut qui illud fortasse non significat peiorationem penitus et fortasse significet in ultimo super peiorationem. Et fortasse putaret aliquis quod non fuit sciens illud quoniam non utitur hoc sermone fuit tunc quasi significat. Sed res non est ita quoniam nocumentum addidit adhuc sermonem discretionem et usque in finem. [illegible] [illegible] ipse narravit id narratione manifesta. Et declaratur in ostensione apparente quia fuit sciens veritatem in eo [illegible]. Verum ipse non perfecte scrutatus est expositionem; exponere vult fortasse denigratur membrum propter materiam que effunditur ad membrum. Iam ostendit Y. ostensione manifesta quoniam significat id quoniam dixit: qui videris infirmum tolerantem illud quod advenit ei de nocumento tolerantia facili, scilicet patienter, et fuerit cum illo significatio ex significationibus significantibus salutem, tunc scias quod nigredo membri non accidit nisi propter materiam que diffunditur ad ipsum. Et si res fuerit cum diversitate illius tunc est signum super mortem.

Testes et virga quando contrahuntur non significant nisi dolorem aut mortem.

Si invenimus hec membra contrahi in eo qui habet dolorem et in eo qui iam approximat morti. Et illud quod est nocivum quando virtus naturalis abscedit quando moritur ita ut non sit possibile ei pervenire ad extremitates corporis sed trahuntur versus originem suam [illegible] [illegible]. Et nocumentum quando illud fit ut sequatur virtutem mala membra que rugantur membra etiam et contrahuntur versus medium corporis. Et sicut videmus multotiens redire et contrahi virtutem versus originem suam propter dolorem.

Somnus autem oportet ut sit secundum quod currit consuetudo cum eo quando cucurrerit cum suo naturali ita ut sit infirmus in die expergefactus et in nocte dormiens. Quod si mutetur illud erit dispositio deterior. ¶ Et minor quidem lesio et nocumentum

ex sompno qui est quando dormit infirmus in principio diei usque quo preterierat ex eo circa tertiam ipsius. ¶ Sompnum autem qui est post hanc horam est malus.

Hippocras recte invenit [illegible] cum narravit significationes que sumuntur ex sompno et vigilia [illegible] sua [illegible] et quod illa in faciendo totum quod est iuvamentum naturale. et omne quod est contrarium illius est laudabile quoniam est ex dispositione naturali. Et facit [illegible] sua [illegible] naturale. ¶ Similiter etiam [illegible] res cum quibus currit consuetudo [illegible] fuerint currentes secundum consuetudinem sunt laudabiles. et eas quibus non currit consuetudo sunt illaudabiles. Verumtamen res naturales secundum tempus ypocras non fuerunt res cum quibus currit consuetudo. Sunt autem invenimus facere diversas diversum in omnibus rebus et in sompno. Dormiunt enim in die et de nocte vigilant. Et qui consuetudo currit [illegible] et [illegible] non certificatur isto sermone quod dixit ypocras. [illegible] quoniam consuetudo in hac hora

Et de deterioribus signis est ut non dormiat infirmus neque neque die. Quod est quia ipse non vigilat nisi ex dolore et angustia. aut quia advenit ei permutatio ex ratione sua ante vel post hanc significationem.

Vigilie accidunt infirmo in nocte et in die. aut propter dolorem qui super eum fuit prius et contristavit eum. aut quoniam permutatio rationis incipit cum eo. Quod est quia hec accidens facit vigilias possidere propter siccitatem que dominatur super corpus [illegible] levitatem cerebri.

Egestio autem laudabilior est lenis coniuncta et est eius exitus in hora exitus sui que fuit in dispositione sanitatis. Et est quantitas eius per comparationem eius quod advenit corpori. Quod est quia

egestio que est cum hac dispositione est pars inferior ventris sana.

Hippocras assumpsit significationes significantes egestionem laudabilem ex tribus eius et ex prius quantitate et ex hora exitus sui. Significant egestionem illaudabilem non invenimus suffecisse ex hiis tribus tantum sed ex colore etiam et odore et ex [illegible] in [illegible]. Sive ergo egestio non sit valde [illegible] que non est dura [illegible] lapidis neque [illegible] ut fluat et currat sed est cum dispositione [illegible] possibile est [illegible] ut currat et fluat. Quantitas vero eius naturalis que est secundum quantitatem eius quod comeditur. Hora autem exitus est naturalis cum qua currit consuetudo infirmi in sanitate sua et oportet etiam ut adiungeres ad illud quod dixit colorem egestionis naturalem et odorem eius oportet enim quod sint secundum quod fuerant in hora sanitatis. Verumtamen ypocras non narravit illud quoniam possibile est tibi ut tu intelligas illud ex sermone eius in egestione egrediente ad dispositionem naturalem. Quod est quia consuetudo eius est in rebus multis ut significet eas ex contrariis eorum et dimittat rememorationem eius [illegible] et non dixit. Et cum egestio fuerit cum hac dispositione erit pars inferior ventris sana. [illegible] compleret hanc partem [illegible] ut intelligas ex sermone [illegible]. [illegible] [illegible] et reliqua que sunt post [illegible] et non est [illegible] [illegible] [illegible] absque dubio quoniam egestio est cum diversitate eius dispositionis. [illegible] quin significet ut dispositio horum membrorum sit egressa a dispositione naturali. Quoniam ypocras non dixit [illegible] et etiam est sermo sanus. quoniam possibile est ut sint membra que sunt inferius [illegible] ex epate aut ex splene. Et res multe vel male [illegible] colorem egestionis naturalem et [illegible] eius [illegible] [illegible]. Et multotiens etiam [illegible] in quantitate eius [illegible] [illegible] et [illegible] est exitus eius naturalis hora qua fuit ante illud. Ergo [illegible] que [illegible] est [illegible] egestionis naturalis non significat quod partes ventris inferiores sint sane tamen sic dixit ypocras [illegible] non [illegible] [illegible] ex membris [illegible] narravimus.

¶ [illegible] membra [illegible] tamen [illegible] [illegible] significet [illegible] membra ex membris [illegible] [illegible]. Et [illegible] egestionis sunt multe [illegible]. [illegible] epar non [illegible] superfluitates [illegible] tamen [illegible] generantur in eo ex [illegible] egredientibus ante [illegible] [illegible] superfluitates [illegible] corporis. Quod est [illegible] continuum cum omnibus membris [illegible] mediante epate [illegible] superfluitates omnium membrorum mediante ipso. Et fortasse [illegible] ad [illegible] [illegible] in [illegible] totum corpus [illegible] ex membris

eius. aut duo membra. aut membra multa. Et multotiens est illud quod effunditur a digestione secundum viam accessus. Et quoniam id significat egritudinem aut in toto corpore aut in uno membrorum eius aut in membris multis. Oportet ergo quod consideres in mente tua id quod narratur .y. ex sermone in significatione huius sermonis et addatur ad illud quod dixi.

Et si egestio fuerit subtilis tunc laudabilis erit ea Et ne sit egressio eius frequens paulatim. Quod est quia quando illud est donec accidit infirmo lassitudo et multitudine surgendi et coexcitatione eius accidunt vigilie. Nam erit rei illius re multotiens non facit securitatem infirmo de sincopi.

Res manifesta est in hoc quod egestio humectata aut cibus non penetrat exuenire ad epar aut quando effunduntur ad digestionem ex epate aut ex splene superfluitates. Vel possibile est ut sit illud laudabile quando est possibile ut epar et splen et totum corpus mundificetur per epar et non est illaudabile nisi quando est secundum viam accidentis. scilicet quando non penetrat cibus ad epar aut res que effunditur ad istos ab epate significat dispositionem malam. Et differentia quidem inter dispositionem primam et inter hanc dispositionem que est quia cum egestio que est in dispositione prima non est nox. Et hec est differentia alia. et est quod egressio egestionis non est frequens et paulatim quando quod egreditur secundum hunc modum, non est aliquid exacerbans fluxus cum venter superfluus qui fit multotiens exitum significat laudabilem et [illegible] quod natura expellit res superflua in quantitate et qualitate sua ut evacuet totum corpus aut aliquod ex membris et mundificet ipsum. Et intelligo per sermonem meum evacuato mundificationem totius corporis ab humoribus naturalibus qui multiplicantur in quantitate sua. per mundificationem vero et fluxum ventris intelligo vacuitatem corporis ab egredientibus humoribus in qualitate sua a natura. Et consequuntur hanc egestionem nocumenta alia que iam dixit .y. in sermone suo. Quod est quia quando est illud donec accidit infirmo lassitudo et multitudine surgendi et consuetudine evacuandi ei vigilie. Et quod ipse vituperat etiam egestionem que fit cum multitudine frequenti non est nisi propterea quia ipsa debilitat et mortificat virtutem quando quamvis raro accidat ut laudetur huius egestio tamen cessatio virtutis [illegible] est illaudabile est sicut longitudo fluxus naturalis accessus secundum exitum viam. egredientes absque qualitate sua. vel inqualitate.

Veruntamen oportet ut sit egestio secundum illud quod advenit corpori duabus vicibus aut tribus in die et semel in nocte et plurimum erit eius prope mane aut sicut de consuetudine hominis est surgere.

Iam dixit .y. hunc sermonem in eius que sunt premissa. Et melius quod esset ut poneret sermonem suum ut in egestione multa que fit secundum viam exitus. et est illa quam narravi in libro anni. Et ego quidem vitupero etiam sermonem eius. scilicet oportet. scilicet ut sit egestio duabus aut tribus vicibus in die et semel in nocte et reliqua quoniam que sequitur post id quando superfluum est nec fuit necessarium dicere id. Quod est quia sufficit ut diceret. sicut de consuetudine est hominis ut surgat. Quod autem dixit in fine huius sermonis et est sermo eius. scilicet. Et est plurimum prope mane aut sicut est de consuetudine hominis ut surgat. Invenitur in quibusdam descriptionibus sicut ego dixi illud. in quibusdam descriptionibus invenitur sine illo aut secundum hunc modum. Et est plurimum eius prope mane sicut de consuetudine hominis est ut surgat. Et non est differentia inter has duas scripturas quando intentio in eis utriusque est una intentio. Et est quod melior res est cum qua iam currit consuetudo.

Oportet ut condensetur egestio cum tendit infirmus ad eius exitum.

Non condensatur egestio quando appropinquat infirmitas nisi ex eius exitu nisi que fuit aquosa subtilis ante illud non que fuit spissa dixi. Ergo sermo eius est meo ante egestio appropinquatio sue egritudinis est huiusmodi. Veruntamen hec abbreviatio in sermone de consuetudine antiquorum fuit et propter .y. scilicet significatio rei ex suo actu et diminutio rememorationis eius cum suo nomine.

Et oportet ut sit egestio declinans ad citrinitatem aliquantulam et non sit vehementis lenitatis.

Melius esset si scripsisset hunc sermonem in principio sue lectionis de egestione iam ut esset sermo eius secundum hunc modum. de egestione quidem laudabilior est que est lenis coniuncta et est exitus eius in hora sui exitus qui fuit in dispositione sanitatis. et est quantitas eius per comparationem eius quod advenit corpori et color eius declinans ad citrinitatem et non est vehementis lenitatis sicut iam declaravi. Nam egestionis et quantitatem eius et horam exitus eius et qualitatem eius sit. scilicet visibile et considerabile sicut dixi ante. Et manifestum quod color egestionis naturaliter trahit ad citrinitatem quando colera descendens ab epate admiscetur ei et illud est quando colera admixta ei est equalis in quantitate sua. Et convenientius fuit illud omnes medici quando quando effunditur ab epate ad

ventrem. colera egressa in qualitate et quantitate sua absque alteratione non color egestionis permanet qui citrinitatis sed est citrinus purus. Sed quando non est humor admixtus colera sic primo quantum accidit ei qui habet ycteritiam tunc color egestionis est albus.

Et ex eo quod laudatur est quod egrediantur cum egestione lumbrici quando appropinquat infirmus versus crisim.

Non laudatur evacuatio lumbricorum nisi quando natura ipsa expellit eos in fecibus cum reliquis superfluitatibus que sunt in corpore. non quando egrediuntur propter aliam causam sive accidentis. Et ego quidem iam locutus sum sermonem longum in rebus que procedunt secundum semitam et viam [illegible].

Et oportet ut sit venter in omni egritudine acuta vacuus pinguis.

Sermo quidem vacuus cuius est propter extensionem plenum. Et pinguis propter vacuum extenuatum sicut significat dicendo prima res retentas in ventre. Et dicendo solida est venter ipsum. Sic ergo dixit quod oportet in omni egritudine ut sit venter vacuus et sit corpus pingue et non macrum.

Egestio autem aquosa subtilis valde alba et citrina et vehementis citrinitatis et spumosa totum illud est malum.

Egestio quidem aquosa significat destructionem digestionis. Si alba significat ut dixi antea quod colera citrina non descendit ab epate deorsum. Et vero egestio vehementis citrinitatis significat unam duarum rerum: aut egestio est propter multitudinem colere citrine multe, aut egestioni cui commixta est colera viridis ut erugo eris. Et hoc est quod hoc nomen quod dixit Y. significat in lingua Grecorum hos duos colores simul. Egestio autem spumosa forsitan significat putrefactionem ventositatis inflative humiditati cuius separatio ab ea est difficilis. Et forsitan significat caliditatem superfluam. Quod est quia nos invenimus spumam venire secundum hunc modum. In mari quidem quando venti percutiunt aquam scilicet in profunditatibus pelagi propter superfluitatem caliditatis.

Et egestio pauca mala est viscosa et lenis sive sit alba sive citrina.

Declaravit Y. in hoc sermone duas species ex speciebus egestionis que ambe proveniunt ex liquefactione adipis. Et non est differentia inter utrasque nisi quod pauca viscosa alba provenit ex liquefactione adipis facta a caliditate ignea que non est vehementis malitie. Et egestio que tendit ad citrinitatem lenis provenit ex liquefactione adipis. Verum tamen est aut quando caliditas faciens ipsam est vehementioris malitie aut quando adeps liquefactus antiquius est quam compleverit [illegible] putrefactionem. Quod est quia videmus adipes et gummi que putrefiunt exterius colorem mutari ita quod videtur utrumque visione manifesta declinare ad citrinitatem egestionis aut declivius ad viriditatem. Si viriditas eius fuerit propter admixtionem colere ut erugo eris cum ipsa. Et iam ostendimus quod hic color etiam intelligitur ex nomine vehementis citrinitatis eveniens est a liquefactione vehementi. Et dicere quidem quod procedit ex corpore quod videtur lene est propter unam duarum proprietatum: aut propter quod ipsum recipit digestionem secundum qualitatem scilicet quod non effugit naturam per aliquam ex partibus eius qua ipsa non resolvatur nisi per liquefactionem vehementem. Ita ut non sit in hoc nisi una ex partibus materiei cui non adveniat coagulatio. Propter hanc ergo causam sicut melius est in omni quo fit iuvamentum scilicet egestione. Et similiter etiam dicere quod est vehementioris malitie quam est equale. Quod est quia suscipit operationem nature cum totalitate sua. Egestio viscosa autem manifesta res est exposita quod eveniens eius est multotiens quando vehementior fit caliditas et multiplicatur. Et forsitan fiunt humores viscosi omnes propter qualitatem ciborum. Verumtamen quando isti humores procedunt ex corpore non est eorum quantitas pauca. Res autem viscosa que procedit paulatim est contraria prime conveniens in quiete pauce. Quod est quia nos invenimus multotiens liquefactionem facientem fluxum ventris superfluum cuius est hec dispositio procul dubio. Et differentia quidem inter hanc et inter humores crudos est in hoc capitulo tamen et in libro. Quod est quia humoribus crudis non est fetor.

Et significativa mortis magis est hec egestio nigra pinguis viridis et fetida.

Egestiones quidem nigre in quibus nigredo fit ex commixtione colere nigre que non est pura et cuius qualitas est. Egestio vero pinguis procedit a liquefactione adipis a caliditate ignea. Fetida autem significat putrefactionem in corpore.

Egestio autem diversorum colorum indicat de longitudine egritudinis plusquam indicent species alie. Et non est illud quod significat portionem minus quam illud quod significat

ilue. Et intelligo ego nunc in qua est uiscositas et cuius color trahit ad uiriditatem propter colorem eius quod est nigra. Et fortasse egredientur omnes isti colores simul. et fortasse egredietur unusquisque per se.

G. Ergo diuersitas colorum significat quod in corpore sunt multe egritudines que indigent spatio longo donec digestionem suscipiant. Ideo est quod quando sunt multe, possibile est ut sit natura eorum spatium longum. Quare si non fuerint in eis egritudines tunc natura patitur ubique quoniam necesse est ei ut resistat inimicis multis. indiget etiam ut acquirat tempus longum inexpugnando eos.

Ventositatis autem exitus laudabilior est exitu cum quo non est uox. Et exitus eius quando cum uoce melior est quando eius constrictio ubi est. Et quando egrediuntur cum uoce tunc non significat nisi quod emittens eam, aut est cum dolore aut cum permixtione rationis. Nisi fuerit exitus uentositatis ab ipso cum uoluntate.

G. Et horum est ex quo egreditur uentositas cum sono propter quod uerecundatur. Et ex eis est qui preelegit mortem super hanc actionem, scilicet quando egreditur exitus uentositas cum uoce. Et multi eorum sunt hominum qui nituntur illo. Oportet ergo ut ponatur illud exitus sum inuitatorum indispositum aut non intelligant quod faciant. aut ut uehementia doloris cogat eos ad illud absque uoluntate ipsorum. Preter istos autem exitus qui non respiciunt ad illud non oportet ut extimetur exitus uentositatis ab eis et cum eo significat rem malam. Verumtamen mihi uidetur ne sit sonus eius cum uoce. Quare est quod uentositas que egreditur ex illis cum uoce significat procul dubio aut multitudinem uentositatis grosse uaporose aut stricturam instrumentorum in quibus penetrat. Cum ergo fuerit ita uentositas multa et instrumenta in quibus egreditur ampla tunc exitus uentositatis erit absque uoce.

Apostemata autem que sunt sub eis quod sunt sub ypocondriis et quod occultatur ex eis quando sunt prope in tempore et non est cum eis inflammatio, rugitus accedens nullo loco resoluit et precipue si egreditur cum egestione et urina. Sed sunt egreditur propter mutationem corum tunc per mixtionem fit illud. Et quoniam fit iuuamentum eorum propter desiccationem eorum ad inferiora.

G. Ypocras significauit in hoc loco per apostemata que fiunt in eis que sunt sub ypocondriis et que occultantur eius apostemata que nascuntur in partibus dentibus. tenebl. i. uomica. i. mollicies. Et omnia ista apostemata sunt grossitudo certa natura et non est cum eis caliditas sunt uenenosa. et propter sitim proprinquum temporis. Ypocras itaque dicit quod ista apostemata resoluuntur accidente rugitus. Veruntamen ista uox non significat inueniri uentositatem tamen si quod illa uentositas est propter humiditatem. Cum ergo egreditur hec uentositas inferius sed aut non egreditur sed descendit ad partes inferiores sedantur inueniunt duo accidentia que accidunt in eo. scilicet dolor et grossitudo et precipue si euacuetur hec uentositas cum urina et egestione. Cum quando accidit in euacuatione non remanet inueniri aliquid ex superfluitatibus.

Et laudabilior quod urina est in qua est superfluitas residens alba leuis equalis in tempore egritudinis totius usque quo ueniat in ea crisis. Illa significat siduciam et breuitatem egritudinis. Quod si alterit ita ut mingat quandoque urinam puram et quandoque residetur in ea superfluitas alba leuis erit egritudo longior et erit securitas minus.

Sicut dixi autem quod significatio vehementie virtutis principium primum quod ostendi in libro de esse virtutum et eius debilitas est ex operationibus nobilioribus. Similiter et inveni. y. assumi ipsas significationes vehementie virtutis naturalis et debilitas ex operatione virtutis illius. Et iam quod narravi quasdam harum significationum in libris que premissa sunt. Et novavi quasdam earum in hoc sermone cuius premisimus rememorationem. Et narravit hanc virtutem in qua nunc est sermo cuius virtutis in urina significationes vero que significant fortitudinem huius virtutis et eius debilitatem in istis similiter et rectis que egerunt omni die. Ideo significationes significantes vehementiam virtutis et debilitatem ipsius in epate et venis sumuntur ex urina. Quod est quod declarantur in ea significationes manifeste quarum quedam significant digestionem certam, quedam vero digestionem diminutam, et quedam cum digestionem corruptam, et quedam destructionem digestionis. Et similiter declarantur in eo quod procedit ex venis.

Et sicut iam ostensum est quod in egestione sunt significantia egritudines preter egritudines venarum. Similiter et in urina apparent signa significantia egritudines aliquas preter infirmitates epatis et venarum. ¶ Primum autem a quo incipit .y. in sermone suo sunt signa significantia digestionem certam addit ad reliqua signa. Et propter hoc oportet in primis ut loquamur de signis que narravit in primis in hoc sermone cuius premisimus rememorationem. Propter hoc est ut consideremus in sedimine quod in urina residet. Quod est album lene equale aut mutatum ut sit in quibusdam horis sed non discedit in quibusdam eorum eorum[illegible]. Et frequenter in eo illud tantum ut mingat infirmus. Verum in [illegible] sua urinam illaudabilem. Cum fuerit in nocte quod est post ipsum mingit urinam illaudabilem. Deinde tamen mingit illaudabilem. Cumque fuerit in tertio illi dici mingit urinam illaudabilem. Et hoc quod significatur ex urina eius est quod quedam humores qui sunt in venis receperunt digestionem et mingit et cum veniunt eorum urina. Et quando eorum non receperunt digestionem quod si non mingit infirmus urinam in digestione in eo quod est inter urinas digestas tunc urina eius est melior urinarum. Sed si fuerit in ea sedimen et ut sit album lene equale. Et si hoc durat eius in toto spatio egritudinis usque quo confirmatur. Et si non fuerit in ea sedimen tunc oportet procul dubio ut sit in ea nebula alba. Et oportet ut sit natio color urine equalis in citrinitate. Et subtilitas eius inter subtilitatem aquosam et grossitiem sicut urina albi. [illegible] urina in qua non est sedimen mingit cuius regimen est in ultimo subtilitatis. Sed urinam in qua est sedimen multum mingit ille cuius regimen est grossum. Urinam vero in qua est sedimen paucum mingit ille cuius regimen est equale. ¶ Et similiter dicam color urine in quibusdam egritudinibus que accidunt a colera est declivis ad citrinitatem sed in egritudinibus que sunt a flegmate color est declivis ad albedinem. Et similiter sedimen ipsum in egritudinibus que sunt a colera non est [illegible] aut paucum est valde. Ve-

rumtamen sufficit ut sit in urina in egritudinibus illis nebula pendens. ¶ Et significo per sermonem meum nebulam rem grossam albam que est in urina non in superiori parte vasis neque in infimo eius. Sed in loco qui est inter hec duo aut medium vel aut declivis ad superiora. Et de consuetudine mea est ut nominem ipsam hoc nomine. y. non nominavit ipsam nubem quando est in urina sicut nubes in aere. Quod est quia nubes vel nebula que est in urina est grossior ea sicut nubes que est in aere est grossior aere. Et nubeculam quidem dixi quod ipsa pendet in urina est sicut hec. Et est quod de consuetudine mea nomino nebulam pendentem. ¶ Hoc est quod quod oportet te addiscere in primis et memorie commendare. Inde vero que sunt post oportet ut premittamus etiam in eis que dicit .y. quod est quod urina in qua residet sicut sedimen quod narravimus .y. significat fiduciam et securitatem scilicet quod in infirmitate non est timor. Et quod de aptitudine eius est procul dubio ut solvat solute postquam non recedat a effectu suo etiam solutio eius. Et ad similiter sermonem rationem urina hanc dispositionem in die post et in nocte que est post ipsum non transit egritudo per modum primum aut modis dierum creticis. Et iam ostensum est ostensione bona quod sermo .y. iste non est nisi in febribus quando significationes urine super egritudines que accidit in cerebro et nucha aut in pulmone et pectore. Sed quod cum eis sit febris in fine eius. Ve autem quibus non sit malicia velocis [illegible] in eis sit timor aspectu eorum longum et per signa alia. Causa autem propter quam sit melius est ut sit sedimen residens in urina album iam ostendi in sermone in fine tractatus primi.

Quod si urina trahit ad rubedinem similam et superfluitas in ea residens fuerit cum illo albi coloris lenis, erit egritudo longioris spatii quam prima sed erit salva valde.

¶ Color urine declivis ad rubedinem quando caret aquositate sanguinis cum illa significat multitudinem sanguinis qui non est recte digestus et propter hoc in corpore [illegible] est quamvis iuvatur est ex humoribus. Sic quod in egritudine propter illam causam non est timor. ¶ Et quando urina declivis ad rubedinem est aquosa significat quod indiget digestione et quando digestio indiget spatio temporis donec compleatur. Necesse est ut significet huius urina quod consumptio egritudinis tardatur plusquam egritudinis prime in qua residet in urina sedimen album.

Sed quando superfluitas residens in urina est sicut partes ordei grossis tunc ipsa est mala. Et deterior quam est similis petalis. Et quam est scieculis

P

alba mala est. valde deterior et ea que similis est furfuri.

G. Grossa simulle sunt frusta magna que remanent in simula ordei quando cribratur. Et est illud cum molitio restringit mollam. Cum ergo videris in urina sedimen sicut istius frustris tunc scias quod illud est signum mala. Quod est quia grossitudo in simula est quia terra non molit in moliacione decenti. Illud autem quod videtur in urina non est possibile ut sint partes cibi que penetraverint cum nutrimento ad venas et permanserint dure aut sicce. Verumtamen illud est aut ex adustione sanguinis grossi et eius decoctione aut ex liquefactione carnis liquefactione divisa. Et diversitas liquefactionis eius est quando resolvuntur partes molles humide cuius caliditate ignea et fiunt urine et arefiunt partes dure et exsiccantur sicut quando torrentur super frixorium. Quod est quia primum quod liquefit in febribus est adeps recens novus deinde liquefit post illum qui est durior et antiquior primo. deinde post illum caro recens mollis. deinde post illam caro antiqua dura. deinde post illud membra. et quando liquefiunt membra videntur partes inequales sicut petale. Et propterea secunda est hec urina deterior valde quam urina in qua oritur sicut grossities simule tantum. ¶ Et nos quidem invenimus .iiii. species aliam sedimenis sub tilis sicut spuma in qua non est grossities et albi coloris et causa albedinis est permixtio aeris eius cum tenuitate sua plus quam sit permixtio eius quod est rossum. Eventus autem eius sedimenis est vel fit ex ventositate grossa que procedit ex superfluitatibus humorum quorum digestio non rectificatur permixtione quia difficile sit seperare eam ex eis. Et propter hoc sedimen est dispositio quia de consuetudine .y. est nominare aquositatem. Et eventus illius est quando secundum est tot equalitatem partium. quando est permixtum corpori aliqui parte eius unitur diversitas in substantia sua et suo colore et secundum eius diversitatem partes sunt parve. est deterius eo cuius partes sunt magne. Quod est quia sedimenis diversitas cuius partes sunt magne est significatio eius super virtutem nature per magnitudinem illius substantie composite ex illis partibus et rectificationem digestionis. Cuius autem partes sunt parve significat quod materia vincat naturam et superavit eam et quod pugna inter utramque est equalis quasi hic ergo continuatur oculi sedimini equali. Particulares autem superfluitates que sunt in eo pervenerunt a bonitate materiei recipientis digestionem et malitia eius quia ex ea non est digestum. ¶ Et .y. quidem dixit cum istis tribus speciebus ex speciebus sedimenis speciem aliam quartam similem furfuris. Et hec species est deterior specie tertia. Quod est quia sicut species prima et secunda significat quod caliditas febris est inflammans liquefaciens. Et oportet ut ordinaretur quarta sed tertia.

Nebula autem pendens in urina qui est alba est laudabilis, qui est nigra est illaudabilis.

G. Postquam complevit .y. sermonem suum in speciebus sedimenis residentis in urina redit ad sermonem in nebula pendente in ea. Significat ergo per sermonem pendens. quod videtur per totum cortices pendentes in ea. Et manifestum est quod cum in materia egritudinis vel nigredinis esse ex hiis quando nigredo accidit aut propter frigus vehemens sicut sanguis qui denigratur quando coagulatur et sit pendens. et sicut membra que infrigidantur frigore multo et convertuntur dispositio ad mortem. aut propter superfluitatem caliditatis nam sanguis quando adhuritur denigratur. Et ergo reliqua corpora et eorum etiam qui recedunt tempore longius.

Et dum urina permanet quod urina subtilis sive significat quod egritudo adhuc est indigesta.

G. Color urine naturalis est equalis citrinitatis est. quia eventus eius est aptior quibus unitur postquam eis permisceat de colera quantitas pauca. Cum ergo permixtio colere cum potentia est plus etiam quam oportet. si fuerit qualitas eius fortis invenies colorem igneum colorem urine. Cumque huius urine substantia fuerit tenuis significat quod egritudo si digeritur. Quod est quia oportet sicut diximus ut sit urina naturalis in colore suo temperata in citrinitate et in substantia sua equalis. Item ut non sit subtilis sicut aqua nec grossa sicut urina asini vel bestie. ¶ Et ego quidem iam narravi totum quod necesse fuit narrare de signis urine et speciebus eius in libro meo de crisi. Et propterea oportet eum qui desiderat scientiam pronosticationis urine ut intendat ad intellectum illius ex libro meo de crisi. Quoniam intentio in expositionibus non est nisi explanare quod occultatur ex sermone et expositione ipsius. Discernens autem inter illud quod dicitur per rectitudinem et inter illud quod non est ita et narrare determinationem super utrumque sicut est extra superfluitatem.

Quod sicut in illo spatio est longitudo tunc non fit securitas quod remaneat infirmus usquequo digeratur egritudo.

G. Si moratur urina spatio longo post quod digeratur vel maturatur tunc super infirmitatem est timor nisi virtus egritudini resistens sit fortis. Et manifestum est quod necessarium est tibi in cognitione illius si tu es memor eius quod dictum est in libro amphorismorum. Consideratur ut determinetur virtutis et cognitione spatii super quod est de natura egritudinis morari usquequo recipiat digestionem. Cum ergo scivis illud considerabis an sit possibile egrum morari usque ad horam status sue egritudinis an non.

Et de urinis magis significantibus mortem est que ex eis est aquosa et que est fetida et que est nigra et que est grossa.

Urina aquosa est cuius substantia est tenuis et color eius albus et significat cruditatem humorum in fine ultimo et debilitatem nature sufficientis digestione. Fetidis autem fetidis et rubeis nigriorum locutus sum in eis que premissa sunt. Et iste quatuor res sive sint singulares sive cum aliis significant mortem. Ergo autem de quo inquirere oportet cum urina an significet mortem sola singularis an indigeat in significatione alio ut apponam urina quam narravit. [illegible] Et ego quidem sum narrans quod inveni apud destinationem considerationis mea et perscrutationem meam tantum ut qui legis [illegible] sit tibi ut cognoscas veritatem in eo et eligas meliorem expositionem huius sermonis. Dico ergo quod ego inveni per experimentum quod urina nigra quanto plus est grossior eius malitia est fortior. Urine autem cuius color est naturalis color si est grossa evenerit convertit animam duarum rerum. Quod est quia fortis est natura et apparitionem et fortasse adsanitatem que evenit in primo sicut invenitur in rebus aliis aliis mutis et rebus que [illegible] extra naturam cum mundificatur ex eis corpus. Et manifestum quod ypocras non [illegible] urinam grossam que est grossa [illegible] Quod est [illegible] urina que dicitur quia est grossior [illegible] absoluto non significat perditionem significatione ultima.

Et deterior urina viris et mulieribus est nigra et pueris aquosa.

Urina nigra et aquosa significat perditionem in omnibus etatibus. Verumtamen significatio nigre super illud in etate senum vel senectutum et in fine iuventutis est in primo gradu. Et significatio aquose super illud in etate puerorum est in primo gradu. Quod est quia iam dixi in istis que premissa sunt quod res que sunt in ultimo contrarietatis rebus naturalibus sunt in multis significantes perditionem. Sed etas urine nigre a diversitate naturali in pueris non est sicut etas urine aquose eius. Quod est quia natura pueri est ut mingat urinam grossam in qua sit multum sedimen. Et contrarium vero in iuventute urina est tenuis et sedimine quoniam in ea restat est paucum. Propter hoc fit quod urina nigra significat in eis perditionem sive sine perdicionis. Aquosa significat sine perditione propter contrarium aliam. Quod est quia omnes res recipiunt digestionem in eis velociter propter vehementiam virtutis in mutatione que est in eis. Et de natura quidem digestionis est ut grossificet urinam tamen si egrotus est quis in istis que recipiunt digestionem cum sit. Et spiritu in eo qui habet precipue aut perplexionem et humiditatem descendentem et [illegible] corporum et superfluitatem in egritudine

et saniem in ulceribus. Et propter hoc si pueri quando mingunt urinam grossam et prolongatur spatium illius cum eis postquam convertitur ad grossitudinem aliquam mutatione significat illis perditionem.

Qui mingunt urinam crudam tenuem spatio longo si relique significationes indicant quod ipse salvabitur tunc oportet ut expectet ei exituram que exibit ei in locis que sunt inferiora dyafragmate.

Quam rectius sunt que narravit ypocras in hoc sermone. Quod est quia omnium egritudinum quas digestioni subicere est difficile et sunt vie quarum generatio est ex humoribus crossis frigidis de quorum aptitudine est ut crisis veniat in eis cum exitura que accidit in corpore. Egritudinum autem quarum generatio est ab humoribus calidis subtilibus crisis est cum solutione ventris. Cum ergo monstratur urina tempore longo postquam digeritur oportet ut consideres virtutem infirmi et complexionis si fuerit impossibile ei morari ad tolerandum longitudinem egritudinis aut crisis eius erit cum exitura que suscipit el. Vero distinctio erit ex reliquis significationibus. Quod est quia si relique significationes significaverint perditionem erit illud eius absolute significatur. Exiture autem fiunt in egritudinibus cronicis in partibus inferioribus corporis. Et cum in illo est frigus materiei et grossities eius et debilitas virtutis accidit alabole et inquietudine que evenit et ex longitudine egritudinis. In egritudinibus vero acutis exiture eveniunt [illegible] adlatus aurium. Quod est quia humores in egritudinibus sunt minoris grossitiei et calidiores et est plus et virtus fortior. In egritudinibus autem mediis inter istas eveniunt exiture quibus fit crisis declinant ad utrumque duorum [illegible] et non est possibile ut dicam in eis significationes que accidit superius et inferius. Sed distinctio illius erit ex reliquis significationibus.

Et oportet ut intuearis etiam grossitudinem que natat sicut tela aranee quoniam hec significatio significat liquefactionem.

Evenius crassitiei super urinam quam mingit [illegible] corpus liquefit et est illa in qua ypocras ponit sermonem cum substantia eius evenit sive superius quod infrigidatur et ypocras quidem iam narravit [illegible] in generatione illius.

Et oportet ut consideres ex urinis in qua est nebula aut illa nebula est

sit in inferiori parte an in sup
eriori ipsius et cum quibus coloribus
est. Si autem que eam descenderit
inferius cum coloribus quos
dixi putabis de ea quod est bona
et laudabis eam. Et e contrario
ascenderit sursum cum colori
bus quos dixi putabis de ea
quod est mala et vituperes eam.

Significavit .y. in hoc sermone significa
tione manifesta quod nominavit nebulam rem
grossam pendentem in urina quam nominavi in
libro meo de crisi nomine derivato ex nomine
caliginis nebulam. Et iam dixit illud etiam
in loco alio. Significat ergo per hoc quod dicit
illud. unam duarum rerum vel proprietatum. aut quod
hoc nomen significat nomen generis di
visi in caliginem et nebulam. aut quod
nebula non nominatur aliqua horum caligo.
Quare fiet iuvamentum per omnem quod in urina pen
det per descensum eius ad inferiorem partem ad
illud in eis que premissa sunt in locis in quibus
quibus dixi quod multociens premittetur ei ventositas
sicut vaporosa grossa. Res ergo cuius digestio
iam rectificata est et distincta et equata est cuius
proprietas substantie est in qua non est ventositas
quare descendit ad inferiorem partem vasis in quo est
urina. Illud ergo cui permiscetur aer et vapores
quando ad superiora elevatur et est eius elevatio et
ipsius declinatio in multitudinem et pau
citatem per comparationem eius quod facit illud.

Et cave ne errare te faciat
vesica ita ut in ea sit egrit
udo. et videas in urina aliq
uid de illa. Illa enim significatio
non est super totum corpus sed est
super vesicam scilicet ipsam solam.

Ypocras benedictus egit in capitulo sua vel
exceptione quam excepit in hoc sermone
ut nos rememorari faceret illius quod
dimittimus multociens in egritudine.
Et oportet quidem ut rememoremur huius ex
ponis a prius inquisitionem urine et de eo quod
procedit evenire. Quare est quod comitatur illis
duabus evacuationibus. sit et ipse evacuat
superfluitates totius corporis et superfluita
membrorum ex quibus evacuatur. Et accidit
quando corpus dispositum ... disposito natural ut evacuet
superfluitatem suam per urinam. Et evacu
et superfluitatem venenis per egestionem. Quando ergo dis
positio eius est disposita, secundum quam evacuatur cum urina
aliquid ex renibus et vesica quod significat quod in eis
est egritudo. Et evacuatur aliquid cum egestione
ex toto corpore quod significat egritudinem quem
in corpore. Signum est quia tu invenies multos
hominum mingere saniem. Cum ergo illud est
ita tunc oportet inquirere de loco ex quo egreditur
illa sanies. Et similiter et qui egrediuntur
cum urina res similes petre. Si autem de illo quod
in pectore est sicut est qui cum urina e
greditur sanies. Et multotiens quod
mingit homo urinam fetidam cum permixta est
colera multa et est illud ex renibus et vesica.
Et illud erit multotiens ex toto corpore propter
pravitatem digestionem humoris in toto corpore.
Huius autem virtutis minera et inanitio fiet
ordine est ab epate. Et fortasse non est in hoc
membro egritudo sed totum corpus mun
dificatur per vesicam et per renes et aliquod ex mem
bris eius itaque effundit superfluitates
que sunt in eo adveniens. Cum ergo descende
rint venis sanguinem qui est in eis e
grediuntur ille superfluitates cum aquo
sitate sanguinis. Sicut et accidit quando in
locis multis corporis sunt excitate. Et ev
acuatur sanies que egreditur ex eis quando
evacuantur cum urina.

Vomitus magis iuvati
vus est in quo est flava permix
tum colerebus valde. et non
quod vomitur est spissus val
de. Cum quanto est propinquior
ad hoc ut sit purus tanto est
deterior.

Significavit .y. super
sermonem suum istum rem quam
nominavit puram vel eam quam posuit per se propter
ipsam rem permixtam. Et significat iam nomen
purum ... quam intentio quam ex eo significatur ra
nonest ... illo. Quare est quod non dicimus
in vino quod est purum nisi quando non miscetur ei
aqua. aut quando permixtio aque cum eo est
est valde pauca. Et unumquodque reliquorum corporum
dicitur quod est purum quando non permiscetur ei substantia
alia. Multotiens enim videbis coleram citrinam
in vomitu et procedere inferius et est eius
rubea clara. Et est illa quam quidam hominum
nominant similem vitello ovorum. Et fortasse vi
debis eam plus humidam et minus subtilem. et est
illa que nominatur proprie colera citrina. Et
fortasse videbis ei permixtum fluxum subtile quod
humiditatem aquosam. Ypocras ergo in
nec ad hunc est purus ... humores
sine permixtione ... Quare est quod humor purus
qui est ex genere colere significat ... vehementiam
vehementem caliditatis ... non parum
significat siccitatem. Et unusquisque ...
etiam ... est purus simplex ... ergo

tione. Et hoc est quia ista propter frigiditatem est quasi coagulatum. Et illud quod est ex genere colere propter vehementiam caliditatis videtur quasi sit adustum ut [illegible] humiditas eius. Et bene ista duo modi sunt [illegible] que ingrossantur scilicet caliditas superflua et siccitas multa quoniam caliditas finit humiditatem et exsiccat eam et frigiditas congelat materiam.

Quod si illud quod cum vomitu expellitur est in colore porri aut viride aut fuscum aut nigrum oportet ut putetur de omni quod est ex istis coloribus.

G. In colore quidem fusco et nigro iam locutus sum in eis que premissa sunt. Colorem porralem dixi [illegible] sermone. Et huic colori non est nomen quod sit ei proprium et derivatur ei hoc nomen [illegible] ex porro aut non videre quod porrum non nominatur nisi ex hoc colore non iste color nominetur ex porro. Et hoc est quia derivatio in quibusdam nominibus est manifesta ita quod possibile est tibi ut intelligas dictum in ipsis et quod pars prima et ultima derivatum eius sicut dispositio in colore lacteo. Et quoniam sit dubium quibusdam nominibus cognitio nominis positivi pars prima et derivata ex eo. Et hoc est quia possibile est ut dicas quod color lactis nominatur ex colore lacteo et similiter color nivis. Nam tu non potes scire an ex nive nominatur aut nix ex hoc colore. Et magis etiam cuius color est rubeus clarus nescitur an ex eo nomine color rubeus clarus hoc nomine aut [illegible] hac res dixi in hoc libro [illegible] una. C. Oportet autem ut sit sollicitudo tua de esse nominum propter illud quo fit iuvamentum. Scire est quod insigne manifesta super in sermone quod significat. Sollicitudo autem de eo quod est plus hoc est ex superfluitate et propterea dico tibi ne finias vitam tuam in illo. Verum melius est ut convertas curam tuam in studio de eo quod fit iuvamentum nature. Sic generatur in corpore quod est secundum dispositionem naturalem colera rubea clara. Et similiter generatur in eo quod est dispositio eius extra naturam genus aliud colere cuius color est color porri. C. Et multotiens quidem generatur hec colera in istis propter cibos de genere olerum que non recipiunt digestionem sicut [illegible] et cepe et porri. Et fortasse generatur in venis hec colera absque istis cibis propter aliquam egritudinem et effunditur ad stomachum aut [illegible] et significat caliditatem in corpore egredientem a natura et superfluitatem cum appropinquat infusio complexione sicut illud quod appropinquatur huiusmodi quod generatur ab oleribus que narravimus.

Quod si vomuerit homo unum omnes istos colores significat iterum mortem.

G. Vult secundum sermonem suum omnes istos colores quorum precessit rememoratio scilicet colorem porri et colorem fuscum et colorem nigrum. Et si vult per illud colorem alium preter eos egredientem materia tunc illud est significatio super putredinem.

secundum duas intentiones [illegible] quoniam significat quod in corpore sunt egritudines multe et parve.

Et quandoque quod vomitu expellitur est viride et fetidum tunc significat mortem subitam valde.

G. Iste vomitus significat secundum quod dixit [illegible] propter significationem suam super mortem si fueris memor eius quod precessit in sermone meo.

Omnes odores fetidi sunt mali in unoquoque vomitu.

G. Causa in illo est quia omnis egritudo in qua accidit putredo acquirit materia eius ad illud quod ante diximus.

Sputum quoque oportet in omnibus egritudinibus descendentibus a pulmone et costis ut eductio eius sit velox facile.

G. Sermo quidem eius velox significat principium egritudinis. Et sermo eius facilis est sic et ideo et eventus illius est quoniam eductio est velox ne sit nocumentum cum eo. Et hoc est quia ex velocitate productionis sputi intellexit primam duarum rerum vel proprietatum. Prima significatio in initio egritudinis et secunda spatium temporis actionis. Nam intentio productionis sputi est quoniam aggregantur ibi res due scilicet quarum est prima ut non sit in pectore dolor vehemens. Nam illud quod est prohibet pectus ab operatione sua quoniam incipit compleri. Secunda est ut virtus non sit debilis. Nam quoniam virtus est debilis mollificatur antequam compleat actionem suam quare prohibet [illegible]. Et necesse est etiam in illo ut sit quod sputum facile. Nam quoniam est viscosum in [illegible] in membris impositione vehementia cuius eradicatio ab eis est difficilis. Et quoniam illud est [illegible] vel prohibetur productio sputi propter adherentiam suam in meatibus pulmonis. Et similiter cum si est vehementis grossitiei fit difficilis productio eius et necesse est infirmo ut laboret in productione eius. Et adheret etiam in quibusdam meatibus strictis pulmonis. Et propter hanc causam accidit multotiens [illegible] prefocatio et sputi aquosi et subtilis vehementis subtilitatis fit difficilis productio quoniam [illegible] aeris ingredientis in [illegible] et evadit vel labitur ex eo. Et hoc est cum prima causa fit productio sputi et est [illegible] que nominatur [illegible]. Et est quia cum prima [illegible] duos modos sicut ostendi in libro meo de causis quorum unus est quod est [illegible] et secundus est ille qui est inceptio motus. Et inceptio motus fit in [illegible] virtute movente [illegible]. Et iam ostendi illud in libro de causis accidentium quoniam constrictio pectoris

quoniam huius fit difficilius exitus aeris cum fortitu
dine et uehementia. Et hec uirtus expulsiua que est
retenta in meatibus pulmonis et in uiis diuer
sis in eis. Et propter constrictio pectoris quoniam est opilata fortiter
et non est quod prohibeat ipsum. Et humiditas reten
ta in cannis pulmonis est equalis in grossitudine
tunc productio sputi est facilis. Et quando est aliqua istarum
duorum fit grauis productio sputi et parua. Et si
una duarum rerum fuerit inuenta et altera priuata
erit productio media inter meliorem et deteriorem.
Et ad istarum similitudinem et paucitatem et in una
quaque istarum rerum uel earum debilitatem eam inuenimus
quosdam homines producentes facile sputum et quos
busdam eorum fit difficile producere ipsum. Iamque
uidetur michi quod ostensum est tibi ostensione ma
nifesta. et certificatum est apud te intentio .y. in sermone
suo ut sit productio sputi facile. Et quoniam certificatum
est scilicet quod sermo eius uelox non significat spatium temporis
tussis sed horum prima ex hora egritudinis. Et est illa
in qua dixit .y. in libro amphorismorum quoniam in pleuretici
apparet sputum incipiens in principio eorum est egri
tudo breuis. Verum si intellexeris ex sermone
suo uelox. quod intendit spatium temporis actio
nis et est id de quo ostendi quod ingreditur in ser
mone suo facile erit error eius duobus modis
quorum unus est extimatio tua de ypo. quod dixit hec
tibi bis. et secundus dimissio eius quod dimisit id quod
dixit in libro amphorismorum et uirtus eius magna ual
de. Et iam ostensum est tibi quando et propter has duas
res oportet ut intelligas sermonem eius super illud
quod dixit de expositione ista ad id quod conuenit secundum hanc formam.

Et uidetur in eo rubedo ua lde permixta saliue.

Melius est ut intelligam quod sermo eius
ualde sit super permixtionem non super rubedinem
sic si diceret. Et oportet uidetur in eo rubedo p
mixta ualde saliue. Et hoc quod dixit .s. ualde
significat uehementiam apud eum et multitudinem
iam cum dixi. et magis uniuersalis uomitus est in
quo ista permixta est coleribus ualde. Et dixit
in hoc sermone. et uidetur in eo rubedo ualde p
mixta saliue. Et tu quod dixi potius scire quando tu
inuenimus in eo quod exposuimus in hoc sermone cum
intellexeris sermonem qui sequitur eum.

Nam si tardatur a principio doloris tardatione multa dico est sputum eius rubeum aut citrinum. aut cum tussi multa et non est permixtum saliue. ua lde est malum.

Iam premisi in eis que premissa sunt ut os
tendam certitudinem intentionis sermonis eius
.s. uelox. et intentionis sermonis eius. ualde.
Dico ergo quod cum reddit in sermone suo isto adiunc
tionis res contrarias eis que ab ipso premissa
sicut de consuetudine eius est posuit propter ser
monem suum. Nam si tardatur a principio
doloris tarditate multa. Et contra sermonem
suo ualde sermonem suum permixtum saliue. Et
contra sermonem suo. Et quod uelox sit sputum eius equale.
sermonem eius dixit cum tussi. Quod est. quod sputum quod
sputatur absque dolore cum uelocitate et facili
tate non indiget extussi nisi quantitate leui.
Verum quod oportet ut intelligantur res que euacuantur
ex corpore ad inuicem et non euacuant ex eis ad
purum simpliciter iam sic dixi in eis que premis
sa sunt. Et dixi iterum in libro meo de ... et in
expositione mea quia exposui librum amphorismorum quod oportet
ut sit productio sputi in pleuretico uelox.

Propterea quod rubeum quando est purum significat timorem et album uiscosum globosum inutile.

Non addit nobis .y. aliquid in hoc super illud quod
dixit in eis que premissa sunt. Quod est. quod
dum non permiscetur ei aliquid est procul dubio purum
et rubedo quidem accidit in eo propter coleram citrinam
albedo autem uiscositas et globositas acci
dit ex flatu admixto. Et ego quidem iam ostendi in scho
lis quod arterie que effunduntur ad membra
faciunt accidere in eis calida apostemata.
et apostemata rubea et apostemata mollia et apostemata
lapidea et cancrosa. Et quoniam sicut materie ma
le sic apparent accidentia ab eis maligna. Et
si minoratur malitia apostematum erit secundum diuersi
tatem generantium ea. Quia materie sanguin
nee et flatice sunt minoris malitie. Et mate
rie que sunt ex genere colere citrine et ex genere
colere nigre omnes sunt male quoniam isti duo hu
mores sunt corrodentes membra. Et est
actio que confert eis et appropriatur unicuique
eorum quod de colera citrina facit euenire febres
acutas cum colera non fit difficilis resolutionis et egri
tudo fit difficilis quoniam iste humor propter grossitiem
suam et propinquitatem suam nature terree
infiguntur in membris suscipientibus eum
et oppilat ea et fit difficilis propter eam illarum euacua
tionis eius exitus.

Et quod est uiride ex eo et spumosum est malum.

Multotiens iam dixi quod de consuetudine
.y. est ut significet per sermonem suum uiride
aut colorem citrinum aut colorem quem quidam hominum
nominant zinar. Et ego quidem non indigeo
sermone in hoc quod isti duo colores quando sunt in
fine ultimo puritatis tunc sunt mali quoniam
sic locutus sum in eis que premissa sunt in omnibus
humoribus puris. Quod est. quod omnes humores ex
cepto sanguine ubi sunt puri significant egritu
dinem malam quoniam euentus ille est a calore ita
te inflammata. Quod est quod colera citrina quando est
pura significat quod humiditas eius est aquosa cum ca
lor eam uincit uiridem iam adusta est et
siccata. Similiter autem peruenit ex adustione

huius humoris est illa que fit ex colera nigra inflammata et combusta aut sanguine grosso quando exsiccatur secundum illam siccitudinem. Et fortasse etiam generatur sanguis propter proprietatem suam et declinat ad nigredinem super ipsum per mortificationem. ¶ Oportet ut huius sermonis sis memor et non velis mirari ut narrem tibi res easdem multotiens. Et est illud quod dicit Y. in hoc sermone cuius plurimus rememorationem fecit permixtione aeris cum humore flatico. Oportet enim quod generatio spume in omnibus rebus non fit nisi secundum hanc similitudinem cum ea quidem generata in mari cum ventus invadit aquas impetus multis partes et detinentur in eo inter illas partes. Et generata in eo quod relinquitur apud superficiem [illegible] et coitus istis duobus scilicet quod generantur ab utrisque ampulle multe parve et fit difficilis resolutio. Harum autem ampullarum propter quod aggregantur in eis iste due res simul. Et sunt ut sit aer in eis retentus turbidus vaporosus et humiditas in qua retentus est ille aer grossa viscosa quoniam in humiditate tenui sit aqua pura vel etiam cum non admisceatur res alia. Nam aer clarus retinetur non est possibile ut emoretur in ea spatio longo. Quia hora qua ille ampulle disrumpuntur pervenit ille aer qui est in [illegible] ad locum qui est sibi proprius. Et propter hanc causam fit quod ampulle que fiunt in mari resolvuntur hora velociori. ¶ In humiditate vero viscosa grossa quoniam aer turbidus fumosus retentus moratur tempore longo quoniam substantia sua non potest ascendere sursum sicut aer purus. Et quoniam humiditatis etiam disruptio est difficilis. Sicut enim generatio ampullarum fit ex substantia humidi quoniam inter ipsum retinetur aer, similiter et earum dissolutio fit sive resolutio apud disruptionem illius humiditatis. Et disruptio eius fit difficilis quoniam est viscosa in natura sua et motus aeris qui est in ea [illegible] sursum motus fortis. Sed difficultas disruptionis eius fit quoniam non est subtilis nec motus aeris contenti in illa substantia humida ad [illegible] est fortis. Et hec quidem est dispositio aeris [illegible] turbidi quoniam aer [illegible] dispositio est hec dispositio non ascendit sursum nec [illegible] est subtilis sed ex humiditate [illegible] in qua est possibile ei resolvere illam substantiam humidam extensam. Et propter hoc quando bullit non generantur in ea ampulle quarum resolutio sit difficilis. Ampullarum autem quarum disruptio est difficilis generantur apud decoctionem humoris grossi aut viscosi a quo generatur ventus vaporosus. Et humiditas que est super os [illegible] unctuosa viscosa. ¶ Secundum hunc modum ut generetur ergo spuma in corporibus animalium. Oportet ergo ut non [illegible] quod spuma generatur in corporibus animalium sicut generatur in mari ab agitatione venti cum eo cum fortitudine sed [illegible] caliditate ignea que liquefacit sanguinem et generat ventositatem ex eo vaporosam. Et nos quidem invenimus [illegible] accidere in accidentibus multorum infirmorum. Puto autem quod dixi est sufficientia in hoc capitulo. Et tibi quidem necesse est ut sis memor eius in eventu omnium spumosum [illegible] ego sive [illegible]. [illegible] enim [illegible] que declaratur [illegible] non fit nisi [illegible] modo. Et non dixi illud [illegible] ut consideretur etiam cum alia aggregatio cause in eventu eius.

Quod si iam consecutum est ex putritate sua ut videas ipsum nigrum tunc hoc est deterius illo.

Iam locutus fui in omnibus [illegible] partis sermonem communem in eis que sunt permixta cum [illegible] et in humoribus melancolicis sermonem proprium. Si igitur non fueris oblitus illud tunc redeas ad ipsum et lege ipsum. Forsitan enim est melius quam ut ego scribam tibi unam eandem rem multotiens.

Coriza vero et sternutatio in omnibus egritudinibus que sunt in pulmone et costis sunt male sive sit illud ante eventum egritudinis sive post eventum eius. ¶ In reliquis autem egritudinibus periculosis sternutatio est ex eis iuvamentum.

De consuetudine omnium medicorum est ut significent per sermonem suum coriza humiditatem albam levem evacuatam ex naribus. Sic de consuetudine etiam eorum est nominare humiditatem que descendit ex palato catarrum. Et manifestum est quod Y. dimisit ut adderet sermoni suo coriza loco sternutationis catarrum. Quare est quod materia corize quando accidit in hiis egritudinibus non est nisi ex parte una. ¶ Catarrorum autem materia est ex duobus modis. Et ego quidem iam dixi quod nos invenimus res quarum materia est in hiis quod causa rei ipse sunt alie que nocent. Veruntamen ipse quando numerantur in significationibus malis. Et invenimus etiam res alias que non sunt nisi significationes male tamen a quibus non accidunt res male et non significant tantum nisi eventum malam vel egritudinem que generatur ab eis. Et invenimus etiam alias res quarum dispositio est dispositio tertia quarum materia est ex duobus [illegible] scilicet ex parte signorum et ex parte causarum. ¶ Et ex parte quidem significationum quando earum eventus est per egritudines malas et ex parte causarum quoniam ipse etiam faciunt venire egritudines alias malas. ¶ Catarrus autem et coriza in egritudinibus pulmonis accidunt quando elevatur vapor calidus ad caput. Nocumentum autem proveniens ab eis non fit eis utrisque simul [illegible] corize tamen [illegible] catarrus. Quare est quod coriza est res evacuata ex naribus et sic evacuatio eius ad exteriora. Oportet igitur ut sit catarrus deterior coriza. Et propter hoc ego non scio quare dimisit Y. dicere catarrum in hoc sermone nisi si voluit ut intelligam ex sermone suo etiam coriza catarrus. Et

al' tonis

potuit quod scriptor primus dimisit scribere illud. Invenimus etiam nunc res multas in quibus hoc accidens accidit. Sternutatio autem secundum plurimum pervenit cum coriza et quando mox accesserit fecit motu vehementi et nocet pulmoni. Et propter hoc, ut dicitur in. [illegible] accidentia, que sunt significationes male super multis egritudinibus, cum impleatur pulmo ne humore. ¶ In multa autem causa quando accidit postquam prolongatur egritudo est ita quod significat quod egritudo que est in pulmone est magis fortis et quod capiti iam advenit nocumentum. Inter reliquas autem egritudines non est possibile ut accidat sternutatio in principio egritudinis nisi adversis accidentibus. Quod si accidat post longitudinem egritudinis significat evacuationem quam egritudines sunt [illegible] et reliquas significationes. Quod est quod significat digestionem et vehementiam virtutis expulsive que est in cerebro. Hec enim virtus quando est fortis ita ut expellat ventositatem vaporosam que generatur in cerebro cum humiditate que apparet in quibusdam horis et debilitatur in quibusdam causis et non sentitur et sit eius appetitio difficilis facit evenire sternutationem.

Sputum autem cum quo sanguis admiscetur qui non multum et rubeum clarum in aperitione pulmonis in principio egritudinis significat salutem valde. ¶ Quod si egritudini supervenerit unus dies aut plus illo et sputum cum fuerit cum ipsa dispositione tunc fiducia tua de ea erit minor.

¶ Sermo iste est communis in apostematibus et dispositionem dixit ipsum. Y. multotiens in colerico et est quod currit ex humore effuso ad membra apostemata quod in ipso est subtile quando apparet de membro in quo est apostema non est spissum in natura sua. Et propter hoc quando accidit in ore et in duobus foraminibus narium et in oculo a per se currit ex eo humiditas subtilis sicut virtus que currit ex vulneribus. Ergo si hoc quando in pulmone fit apostema evacuatur ex eo humiditas ad loca vacua que sunt in eo et sunt canne diverse in ipso. Et quidem humiditas elevatur in hora tussis et expellitur. Et significat natura sanguinis facientis apostema in pulmone quando ipsum est aquositas illius sanguis. Et propter hoc si humor faciens apostema fuerit de genere colere videbis colorem illius humiditatis citrinum. Et si fuerit color sanguineus videbis colorem eius rubeum. Et si fuerit permixtus ex duobus sic videbis eius colorem

rubeum clarum. Et productio sputi huius humoris est una de significationibus laudabilibus et magis quod laudabile est postquam sanguis purus. ¶ Et dignum est ut abhorreas hoc signum. Et est enim sicut illud quod accidit in pulmone quando disrumpitur aliqua venarum eius et ulcerare quod accidit in eo quando sputum erit sanguis purus. Verumptamen quod evacuatur de sanguine et expellitur in eo qui habet peripleumoniam est paucum valde sicut evacuationis sanguis. Et sputo eius cum advenit agnitio in pulmone suo proportionem torquentem ipsum. Et accidit sicut huic qui ex timore fluxit sicut et est signum mollificatum cui non est possibile retinere ipsum et prohibere ipsum a[illegible] tione. Et evacuatur et ex palato et naribus hic sanguis aquoso subtili [illegible] citrinum, et si accidit sicut illi in pulmone. Et est quidem non est possibile ut significet super illud facile ex subtilitate sanguinis et eius quantitate. Quod est quod sanguinis evacuatio ex pulmone non est grossus in subtilitate subtilia nisi multum morietur hec accessus in die .vii. Sed minuatur proprie et digestio in iiii diebus primis. Quod si non minuatur in hac hora minuta [illegible] in ebdomada prima. Sed autem moretur in hoc spatio super dispositionem suam illam et manifestum est quod egritudo prolongatur quousque septimana usque in diem .vii. postquam suscipiat digestionem significat quod ipsa recipit digestionem in tempore longo. Et de aptitudine spatii temporis est quod prolongatur infirmitas ut accidat error multus in curatione eius et ex infirmo et ex eis qui serviunt ei aut ex rebus intrinsecis. Et multotiens accidit etiam medico etiam. Quod si non accidat error ex aliquo istorum non sit securitas super virtutem quin cadat et vincatur in hoc spatio in quo remanet digestione et propter hanc causam dixit .Y. tunc si egritudini supervenerint dies multi et sputum fuerit cum illa dispositione fiducia tua de illa erit minor.

Omne sputum per quod non quiescit dolor est malum. Et quod ex eo est deterius est nigrum sicut narravi. ¶ Et omne per quod est doloris sedatio est laudabilius.

¶ Sermo eius iste est communis in omni quod procedit ex corpore. Dixit enim in libris aliis similibus magis per istud ubi dixit quod omne proprie in consideratione quietem egritudinis. Multotiens enim potest natura super egritudinem quamvis egritudo sit mala et vincit eam quare mundificatur corpus per evacuationem rei male ex eo. Quando non sit dixit eventus illius evacuationis per actionem naturae propterea quod non evacuatur res illi et rememoratur eius quam [illegible] .Y. in libro amphorismorum non est nisi adnomen quietis tamen in hoc autem libro adiungit ad hoc dolorem et dixit in laude sua qua laudavit sputum et de eo quo est quies doloris et nos [illegible] inveniemus cum parum post narrare eius significationes laudabiles in egritudinibus.

Sermo iste [illegible] sanguis exiens de apostemate est sanguinis [illegible] sanguineum quod exit de vena rupta pulmonis tamen differt ab eo quod sanguis exiens de apostemate est sanguis [illegible] sic sanguis [illegible] pulmonis [illegible] et grossus. Sanguis autem exiens de vena pulmonis est multus. Quod est quod sanguis evacuatus. q. d. quod [illegible] modo distinguitur [illegible] quod sanguis exiens de [illegible] et est subtilior quam sanguis exiens de vena rupta cum plana est [illegible] evacuatione [illegible]. [illegible] sputum aliud subsanguineum clarum. q. d. non consuevit multum morari [illegible] digeretur [illegible] quod aliquando morietur in diebus quattuor [illegible] in longa egritudine recipiet digestionem in tempore longo. i. dubitatur [illegible] timor propter duo. [illegible] error [illegible] ut necessarium. Secundum de virtute quod in longa egritudine debilitatur multum virtus.

Sermo eius. hic exponit per [illegible] quod sputum est cum diminutione doloris. q. d. [illegible] sedatio doloris non solum [illegible] sputi sedat dolorem sic bonum signum [illegible] de corpore exit. Sed quod cum ea sedatio dolor est bonum signum [illegible] Y. [illegible] consideremus qualiter exeunt de corpore [illegible] bona vel mala [illegible] superfluitas esse male [illegible] [illegible] concordantia [illegible]

Sermo iste [illegible] sputum in principio [illegible]

[illegible] non solum implere [illegible] pleumonia [illegible]

[illegible] apostema [illegible] sputum [illegible]

[illegible] apostematibus oculorum.

Sic [illegible] in pulmone. i. sputum purum rubeum est propinquum sputo sanguinis quod exit de vena rupta in pulmone.

Sanguis purus. cum sanguis exiens de vena rupta pulmonis sit pessimum signum et istud est satis proximum. dicit esse valde malum.

Verum quod evacuatur de sanguine. q. d. sputum sanguineum quod exit de apostemate pulmonis [illegible] sputo sanguineo quod exit de vena rupta

que convertuntur ad salutem et complexio [illegible] eius in [illegible] quietis. Et propter [illegible] in sermon[e] [illegible] ut perscruteris perscrutationem et consideres in significationibus quas dixit ut scias possibilitatem proportionativus ad invicem iudicare quam [illegible] declinationis egritudinis versus salutem [illegible] ut visus in aliqua sic est id quod invenimus eius [illegible] [illegible] in ratione que inducimus [illegible] dixit ei. Et productio sputi quando per eam non quiescit dolor, nunc non est signum laudabile. Et non sufficiat tibi ut scias id in pronosticatione certa prius quam accidat. Sed in diggess et aspicias in reliquis accidentibus. Et nos etiam invenimus. y. ostendisse illud cum procedit sputum nigrum. Et est quia mora doloris in eam dispositionem una quia est significatio communis et non est propter illud considerare inter quod expuitur. Quoniam sputum si est rubeum ut citrinum significat id quod timor est minor. Et si est nigrum significat perditionem signis forti [illegible]. Cum ergo perscrutatus fueris illud et in effectis de illo et reliquis rebus remanentibus aggregabitur tibi res una communis in pronosticatione certa. Et y. quidem ordinavit post hunc sermonem significationes laudabiles et illaudabiles ut rememoreris per eas illud quod precessit de sermone suo.

Et quicumque dolor non quiescit in locis istis, neque apud productionem sputi, neque apud evacuationem ventris per egestionem, neque apud minutionem et regimen et curationem per medicinas, tunc oportet quod scias quod esse eius conversum ad pus.

Oportet ut scias de esse doloris qui fuerit in pectoribus et pulmone et non quiescit per curationem preter quod sit cum nihil alia exterior alia excepto capitulo hoc tamen quod convertitur ad pus. Et est quod iste egritudines sunt medie inter egritudines que sanantur cum velocitate et facilitate et inter illas quibus non est salvatio.

Et quecumque pus accidit sine per sputum adhuc vincente colera est malum sive sit exitus quod egreditur quoniam sputum super quod vincit colera aut quoniam sanies aut si ut usque exitus sit simul.

Quod vero apostematum quod in pus convertitur in superioribus corporis in quibusdam quorum sanies est [illegible] illorum [illegible] non est [illegible] sicut ostendit in eo cum illo signum est mala [illegible] eius malicia plus [illegible] illo malicie [illegible]. Apostemata que fiunt in membris nobilibus

quod est quod significat quod huiusmodi facies ea est malignosa valde quoniam illud significat quod natura conatur maturare apostema et quod ipsa non venit ad illam viam omnino.

Et precipue quando incipit sanies et iam supponit egrum .vij. dies.

Sermo iste valet convenit omni quod accidit in aliquo dierum creticorum pronosticatio et certitudo eius. Verum enim illud sit laudabile significat ex signis aliis. Cum enim accidit infirmo sudor in die .vij. aut fluxus ventris aut fluxus sanguinis narium deinde sit dispositio eius post illam evacuationem melior tunc illa significatio est laudabilis. Et sicut dispositio eius deterior tunc est illa significatio illaudabilis. Et significatio .1. unaquaque cuiusque earum significationum quando est in aliquo dierum creticorum est magis certa et magis credenda quam quando est die alio. Et ego quidem iam locutus fui in illo sermone plero in libro meo de crisi et alio in de creticis diebus. Et oportet ei qui vult intelligere quod dixit .y. in hoc libro secundum veritatem et perscrutationem ut exercitet in primis in illis libris.

Et deinde dic ei qui producit hoc sputum quod morietur in .xiiij. die nisi eveniat accidens laudabile.

Iam intellexisti certitudinem huius sermonis et veritatem eius in exponendis meis de infirmis in eo quod indicavi super infirmos. Et propter hoc oportet ut consideres quod dixit .y. et ponas mentem tuam in eo ut non errem et super sermonem eius. Et est sicut illud qui scripserunt multi medicorum cum sermonibus quibus non fit sufficientia per orationem tamen. Sermoque contingit [illegible] intentionem eorum in eo quod apparet infirmus declinatur ab eis que sunt falsi. Et est quod tu potes quando consideres hanc egritudinem quam narravi et exercitatus eum in [illegible] tua [illegible] dispositio est media inter egritudines laudabiles et egritudines malas [illegible] predicere [illegible] diem quo morietur infirmus. Pone ergo verbi gratia quod aliquis infirmorum [illegible] incipit vel expuit in die .vii. saniem [illegible] putam in illa die tota sed cum ea primo aliquid de genere colere aut [illegible] expuit [illegible] preter quod fuerit cum eo sanies. Sed reliquis res remanentes proculdubio in hoc infirmo fuerit medie scilicet etas et virtus et reliquas res remanentes ita quod non fuit virtus in fine fortitudinis nec in fine debilitatis. Et est

[illegible] medio sputi [illegible] dies cretica [illegible] quando dies certa et [illegible] [illegible] signum apparet in die cretica [illegible] illa dispositio [illegible] malum [illegible] et aliqua [illegible]

[illegible] in hoc infirmo [illegible] [illegible]

et eius dispositio est media.

i. quartus .y. ponit hic medie est inter omnia mala et omnia salubria [illegible] omnia alia signa esse media.

in fine fortitudinis. i. quod virtus sit media quia non sit fortissima nec debilissima.

130

regio. s. in qua non est omnino sana nec omnino infirma. ex horis anni. s. que non sit tempus omnino malum nec omnino bonum. etatis. s. quod non sit [illegible] in qua non sanus nec omnino infirmus. Et breuiter omnia signa que apparent [illegible] egritudine sunt media inter bonum et malum. dico quod talia signa supra ab [illegible] ex egritudine [illegible] similibus dico quod talis infirmus si in [illegible] hec talia sunt supradicta [illegible] putredine [illegible] omnia media sicut dictum est supra etc.

Dico ergo. hic quod dixit concludit. s. quod [illegible] signes medio etc.

Non autem oportet. Ista signa [illegible] [illegible] in multitudine [illegible] paucitate. [illegible] quedam signa bona et mala [illegible] signa significat [illegible]

[illegible]

Et non occultetur [illegible]

[illegible]

regio. et hora presens ex horis anni. et dispositio aeris et etatis. Et ponamus quod omnia fuerunt media inter illud quod est in fine bonitatis et inter illud quod est in fine malicie. Et sicut narrauimus in istis rebus que sunt medie in bonitate et malicia. Et similiter etiam ponamus quod unumquodque genus significationum que apparent in infirmo sunt media. dico ergo quod infirmus iste mors non timetur uel expectatur in die .xiiii. quoniam hec hora est media in euentu mortis. Et si apparent in eo significationes laudabiles tunc scias quod mors eius tardatur uel postponitur ab hoc termino. Et si apparent in eo significationes male tunc time ei mortem in .viii. die.

Et Ypocras quod narrat significationes laudabiles et significationes malas in eis que sunt post. Et dixit quasdam earum nominibus suis. Et aggregat rememorationem quarundam earum. Non autem oportet ut tu putes de istis significationibus opinione absoluta quod sunt equales in uirtute. Sed oportet ut rememoreris eius quod scripsit Ypocras in eis. et quod addimus nos ad illud. et ut consideres earum numerum et uirtutes ipsarum in quacumque inueneris Ypocras. dixisse quod significat euasionem ualde aut perditionem. pone eam in gradu primo que quidem est in significationibus laudabilibus significatiue euasione. Significationes uero perditionis in significationibus illaudabilibus. Similiter etiam in qua declarat quod significat mortem in primo aut quod est pestiferosa ualde et non dixit Ypocras in ea absolute quod est pestiferosa. aut significat mortem. Et similiter etiam intellige in significationibus sanitatis. quoniam dixit in significationibus quod significat significationem bonam super euasionem aut dixit quod ipsa significat salutem et fortitudinem. et quod egritudo est breuis spatii et que sunt illis similia. Significationes autem in quibus dixit sermone absoluto quod sunt prime [illegible] aut indicant euasionem non est media inter duas extremitates id est in aliquo a nobis lateribus. Et non est occultum de huius significationibus in quibus locutus [illegible] per comparationem [illegible] per comparationem suam que sunt plus significantes mortem aut plus significantes euasionem quare addit [illegible] multitudinem et diminutionem. Quoniam quando apparent cum sputo pestiferose quas ostendi in die .vii. quedam significationes male que sunt in gradu primo non est possibile ut remaneat infirmus usque in die .xi. Et plus [illegible] multum si apparet cum [illegible] significatione una. Et similiter si apparent cum [illegible] quedam significationes laudabiles quedam similiter illaudabiles protenditur egritudo usque in septimana tertiam. Et quando si inueniuntur significationes significantes euasionem et significantes mortem simul. Deinde significationes [illegible] euasionis plures aut fortiores. aut significationes mortis plures aut fortiores [illegible] timeat de infirmo in primis diebus. Et quod prolongabitur spatium uite sue. et experta [illegible] contrarium illius. s. quod spatium uite

abbreuiabitur. Et similiter etiam si infirmus fuerit senex aut debilis uirtutis. aut fuerit hora presens ex horis anni male complexionis [illegible] dies ab equalitate. Postquam scimus etiam multis quod intentio est euasione [illegible] [illegible] magis ualdus.

Et ista sunt signa laudabilia.

Ex hoc sermone in capite de [illegible] hic in quibus est locutus in eis que premissa sunt [illegible] hic ego pertranseo eas et uenio ad exponendum quod dicitur post eas.

terminare significationes laudabiles et sunt

Reliquarum autem saniositas plurimum rumpitur quedam in .xx. quedam in .xl. et quedam eorum perueniunt usque ad .lx.

Hic autem declaratur quod uoluit per sermonem suum reliqua saniositas. Et hic possibile est quod ipse significauit per reliqua saniositas illud quod accidit in membris aliis non quod accidit in pectore et pulmone et est illud in quo est sermo eius usque adhuc finem uel cuius est hic finis. Et possibile est rursum quod significauit per illud species saniositatis accidentes in istis membris que non assimilantur illis speciebus quarum precessit rememoratio. Et possibile est quod significauit per sermonem suum istas duas simul. Et quoniam dixi species que non assimilantur illi quarum precessit rememoratio tunc oportet ut exponam intentionem illius. Dico ergo quod Ypocras non posuit sermonem suum usque adhuc finem in omnibus speciebus saniositatis accidentis in pectore sed in illis que rumpuntur in diebus .vii. et post accidit illud quando plurimum earum rumpuntur in die .xx. Et ex eis sunt quarum tempus est longius isto et sunt ille in quibus fuit sermo eius. Et earum species sunt due que diuersificantur inter se. Quarum una est secundum membra infirma. Et alia secundum humorem dominantem. Secundum membrum quidem quoniam quod ex membris est calidius et tenuius eius saniositas fit uelocius. Et quod eorum est frigidius et durius eius saniositas fit tardius. Et secundum humorem quidem quoniam quod accidit ab humoribus calidioribus eius saniositas fit uelocior. Et quod fit ab humoribus frigidioribus eius saniositas est tardior. Iste ergo sunt diuisiones super ex [illegible] huius rei questione. Et considerantur [illegible] ex [illegible] et sunt que sumuntur ex etate et ex natura et ex regimine et ex hora presenti et ex dispositione aeris et ex uirtute infirmi. Iuuenes enim calidi sunt in omnibus istis uelociores in saniositate et senes tardiores. Omne autem quod dixi inde oportet ut intelligas esse in omnibus speciebus saniositatis. Et ut [illegible] etiam quod sermo eius [illegible] loco est

in saniositate que fit in pectore [illegible]

Et oportet ut consideres quando est inceptio saniosi

[illegible] qui [illegible] membra [illegible] [illegible] adlamen [illegible] ad resolutionem [illegible] et resoluto [illegible] [illegible] samem [illegible] adlamen [illegible] [illegible] non fietur per resolutionem [illegible] [illegible] [illegible]

Dico ergo quod Ypocras non posuit [illegible] ab hoc [illegible] illa que ipse supra locutus [illegible] in pectore que non erant primi sanies [illegible] [illegible] [illegible] saniei rumpentur in .iiii. diebus. modo loquitur de saniei que adlamen [illegible] et pulmone sicut supra. Sed [illegible] [illegible] [illegible] in .xx. diebus adminus.

Et ex eis sunt. hic dat causam [illegible] [illegible] quod [illegible] terminatur in .xx. [illegible] in .xl. quedam in .lx. [illegible] dat duas causas [illegible]

tatis et computes ab ipso
primo die in quo febricita
uit infirmus aut aduenit
a rigor. et si estimat q̄ inue
nit dolorem et fca ē i loco cuius
grauitas i q̄ inuenit dolorem.
Iste enim res sunt ex eis q̄s ī ce
ptione saniositatis ab hac ho
ra oportet numerare et expec
tare rupturam.

G Sermo rerum super
quas conuenerunt omnes
medici ut facerent eas apparere apparitione
manifesta quod in hora saniositatis apostemata
que sunt in membris nobilibus que non re
soluuntur per medicinam. Sed si fuerit saniosa ac
cidit rigor et post febris illum. Et ego quod
iam ostendi in libro meo de rigore quod euenit
eius est cracimine saniei generate in rebus
nobilibus que mordicat ea et corrodit propter in ce
sione sua in eis sicut faciunt medicine acute
que appropinquant ulceribus malitiosis. Et
egritudinibus acutis apostemosis accidit ei tunc
etiam rigor et febris quoniam post hunc rigorem febris et
propter hoc dixit .y. hec duo accidentia sunt. et posuit
primum quam tercio dixit febrem. Dicit enim apo
stema in quo febricitat infirmus non uoluit per illud
primum diem egritudinis sed diem in quo accidit ei febris
cum rigore. s. in qua febris prima fuit est plus quam
fuit. Et accidit infirmo et in illa hora graui
tas. quoniam humor diuersus in partes multas quando
dispergitur in membris apostematis et conuertitur ad saniem
et aggregatur in loco uno ex locis uacuis p
pinquis apostemati membris. Dicit g. y. quod oportet ex
pectare rupturam apostematis in die .xx. aut
.xl. aut .lx. ab hora in qua accidit accidentia
et sunt tria quorum unum est rigor. et secundum gra
uitas. et tertium febris uehemens plus
multum sicut dixi.

Quod si fuerit saniositas ab u
no latere oportet ut consideres de esse
istorum an inueniat dolorem in latere
et si unum duorum laterum sit calidius
altero precipe infirmo ut iaceat
super latus suum sanum. deinde inter
roga eum an ymagineret ei quod
sit pondus quod suspensum in latere
superiori. Quod si res sic ita
tunc saniositas erit ab isto
latere.

G Iam sciuimus ex dictione
anothomie quod in pectore sunt
panniculi diuidentes ipsum in duo media
et distinguunt inter esse eius. Quorum unusquisque
tenditur a thorace ad ossa dorsi quare fiunt
in pectore due concauitates. et propter hoc quando
aggregatur in uno laterum eius saniem non tran
sit ad latus aliud sicut accidit illud in illo quod est infra
siphac. Quod est quia saniem in hoc loco currit ad
omnia intestina sed in pectore non est possibile ut ef
fundatur a latere dextro ad latus eius sin
istrum. Et propter hoc precepit .y. ut conside
res saniem et speculeris si est congregata in du
obus lateribus pectoris simul aut in uno eorum
tantum. Quod est quia quod est in apostematibus pulmonis
conuerti ad saniem in egritudine peripleumonie
aggregatur sanies illa prope in duabus concauitatibus
pectoris simul non in uno eorum tantum. Quod uero quod est
in apostematibus accidentibus in panniculo gerente
costas in egritudine pleuresis conuertetur ad sa
niem et aggregatur illa sanies in uno duorum
uentrium proprie pectoris in ambobus.
Et siquidem super latus infirmum ex duabus
rebus. quarum una est mutatio caliditatis
Quod est quia latus infirmum sentitur uehemen
tiorem caliditatem. et secunda est grauitas quam
quando tu facis infirmum iacere super latus
alterum sentit grauitatem uel pondus suspen
sum in latere suo superiori propter aggregationem
saniei in hoc latere.

Et tu scias omnes empicos
putas significationes. In pri
mis quoniam febris non separatur ab
eis sed ipsa erit in die minu
ta. cum quoque fuerit nox est magis
augmentata. et sudant su
dore multo et quiescunt atu
ssi et non expuunt aliquid de quo
sit curandum. et sbingunt oculi
oculi eorum et rubent eorum gene
et curuantur manibus ipsorum et calefiunt
eorum digiti et precipue eorum extremitates.
et accidit in pedibus eorum apostemata
quod sed deinde quiescunt. Et non de
siderant cibum. et fiunt eis in cor
poribus suis uesice in quibus locis non mo
rantur.

15

P

Ypocras nominavit illos [...] picos in quorum corporibus sanies est generata. Siue est aggregatio eius in membro aliquo et siue iam rupta apostema est empicos. Verumtamen de consuetudine medicorum est nominare hoc nomine proprie quando habent hanc egritudinem in pectore suo et pulmone. Et sanies quidem in huius egritudinibus postquam rumpuntur apostemata aggregatur in spatio quod est inter pectus et pulmonem. Et quando non expuitur illa sanies cum facilitate et velocitate convertitur dispositio in ea ad ptisim et moritur infirmus. Et quando est illud accidit febris levis assidua continua. Et augmentatur huius egritudinis precipue in nocte. Et illud accidit conveniunt omnibus habentibus ethicam. Et accidit quod in nocte inquietudo febris non est ex natura sui sed propter quedam ex accidentibus. Et est quod membra radicalia corporis eius quando habet febrem ethicam calefiunt et inflammantur et propter illud necesse est ut sit febris quam habet in horis equalis ex qua sentitur caliditas levis sicut est caliditas que sentitur ex calce. Cum ergo comedit infirmus et bibit et digerit cibus eius accidit ei sicut illius quod accidit calci quando ponitur super eam aquam. Sentit enim quando tangit corpus eius et invenit quod caliditas eius fortior facta est quam fuit ante illud. Et ego quidem iam ostendi illud vobis multotiens [...] alrarius cum quibus habet hanc febrem in horis diversis [...] non accidit ei nisi propter cibum et non propter egritudinem. Et est quod tu invenies caliditatem febris accendi in hora susceptionis cibi [...] augmenti horam qua recipit infirmus cibum suum et sit vehemens et fortis valde in hora perveniendi cibi ad corpus. Sudor autem accidit propter debilitatem quando cibus per [...] transit ad [et] corpus resolvitur et tamen accidit ei desiderium tussiendi quare advenit ipsi sicut titillatio que fit in gutture. et non proicit aliquid aut sit quantitas quam si proiceret ad quod esset quantitas non remanet empicus. Et cause propter quas ei est quod non spuit quantitas sunt tres. Quarum una est viscositas saniei et crossitudo eius. Secunda est constrictio sube panniculi continentis pulmonem. Tertia est debilitas infirmi. Sermo autem ypocratis. Et profunditas oculorum est accidens quod concurrit omnibus habentibus febres cronicas et propter quod ipsius sic certas est manifesta. Rubore autem genarum causa est caliditas que est in pulmone et tamen tussis. Quod est quia iste due cause sunt rubificant faciem citius quam ad ipsum elevant vapores ex materiis que sunt in pulmone. Incurvitate autem unguium causa est liquefactio carnis que stringit et retinet eos a duobus lateribus suis. Digiti vero quamvis sunt plurimum in egritudinibus cronicis infrigidentur in supradictis febribus ethicis remanent calidi. Quando generatio harum febrium est in membris radicalibus et caliditas omnes in extremitatibus digitorum plusquam intus in illo casu non [...] Et cum in illo omnia tibi si rememoraveris sui eius quod narravit quod agit apud susceptionem cibi. Et est quod opinio caliditatis multiplicatur multiplicatione in loco in quo est humiditas plus et quando prolongatur

tempus apostemantur corpora pectoris quando morbo totius corporis incipit illinc propter longitudinem corpora et membro in quo est inceptio vite phisice reliquorum membrorum. Et tunc quidem destruuntur desiderium eorum quando virtus digestiva et moritur cum reliquis virtutibus. Vesice autem veniunt in corporibus eorum propter aggregationem humorum grossorum in eis. Iam enim narravit ypocras naturam humorum in tractatu [...] suo libri epidimiarum ubi dixit. et generabantur sub [...] virtus que cum retinebantur illic calefiebat. Quod est quia virtus penetrat in partes cutis intrinsecas. Cum ergo pervenit ad superficiem eius apparentem prohibetur a penetratione sua quia est spissum valde et propter hoc ipsum in. Hanc partes [...] cutis separat [...] in [...] in cutaneam [...] cum ergo aggregantur in illo loco quod est inter duas [...] generant vesicas.

Iam autem cuius spatium prolongatur a saniositate ista signa apparent. Et oportet ut confidas per ea ultima fiducia. Quod autem ex eis brevius est spatii oportet ut consideres an eo sit aliqua harum signum que sunt in principio. aut consideres si hanelitus illius hominis est cum dispositione qua sit deterior.

G Bene innuit ypocras in sermone suo in eo cuius prolongatur spatium a saniositate quod oportet ut fiducia habeatur de eo ultima que consequitur ex virtute harum significationum ne in eo accidat dubitatio vel ambiguitas. Saniositas autem per principium temporis significatur per signa quorum precessit rememoratio ex signis rigoris et febris vehementis egritudinis. Et per significationes que dicte sunt in eo cuius prolongatur spatium quando apparent in [...] per difficultatem hanelitus quando addit [...] [...] quod sunt in eo quod precessit quando evenit huius accidentis oportet ut sit [...]. Quod est quia pulmo comprimitur et coartatur et constringitur

Quod autem

quando implentur loca vacua pectoris sanie [...]

erumpit ex illis utrum eruptio eius sit velocior aut tardior per istas significationes oportet ut cognoscatur. Si dolor acciderit in principio rei et malicia hanelitus et tussis et productio sp

uti nō cessat remanēs. tūc oꝫ ut expectē eruptio in die .xx. aut añ illud. Cū ṽo si fuerit dolor minor et oīs illas res ꝓ opiti onē hāt tē opoꝫ ut expectē sa niositas post illud sputū. Et nūc est añ ī sputū ū augmē tetū. dolor. et malicia hanelitꝰ et productio sputi.

G. Pronosticatio saniositatis an festinet an tardetur euētus eiꝰ ē ex reb; quib; est eruptio apostematis saniosi. Et ille res sūt difficultas ha nelitꝰ. tussis. et productio sputi. Qꝫ est qꝛ si iste res fuerint assidue fortes sigūt qꝛ eruptio ꝓperat. Et si nō fuīt assidue nꝫ fortes sigūt qꝛ tardā. Et oꝫ ñ nō cum corrodūt corpꝰ in quo est saies ex acuitate sua ut accidat inde dolor. Difficultas hanelitꝰ ꝛ productione sputi cū est ut ꝯ subtile qd penetrat ꝛ egreditur a corpe. Indifficulta te hanelitus oīs causa est nā infirmitatis. ꝛ causa propria est dolor q accidit ꝛ fit pleuresis.

Et qui saluatur plus de istis est a quo febris separatur ex die suo post eruptionē et ōstēdāt cibum uelle.

G. Omnis oratio eā qua incipit a sermone hic manifesta est apud oēs q sunt memo res eius qd narraui ī eis que premissa sunt. Et ꝓꝑ hoc ego dimitto ī expositū ueniens sup illud quod sequitur ipsam.

Quib; aūt accidūt exitus ex infirmitatib; pyploic apꝰ aures et in locis inferiorib; tūc ille ex eunt fiunt saniose ꝛ fiunt fistule et has habētes infirmitates euadūt.

G. Fistule aūt sūt ex exi tus que in hoc sermone sunt ac cidētia. Qꝫ est qꝛ h nomē sigtur lingua gre cor; cribule longe .i. canule concaue longe ꝟ uentose quib; utunt cantores. Cum g° ac cidāt in corpibꝫ cauitates ad eꝫ ñam sile istis cō cauitatibus uocauimus hoc nōie significante fistulas. Et ꝓꝑ qꝛ. nō nōiauit has ex e tunc h nōie nisi ꝓ longitudinē earū. Et sūa huiꝰ sermonis gꝫ est que accidūt hīntibꝰ pe ripleumoniā sūt quīq ingladuiulis que sūt sub auribus ꝛ qui iniocis que sunt sub pectore.

Et oportet ut consideres re sīt in istis morbꝰ sꝫm hanc si militudinē. cū sūt febres permanētes et dolor ñ qescit. Et productio sputi nō pcedit sꝫm q oportet uictus sup illud q descendit eruentic colla est. ut ē ligtū pur. si urina ē multa ualde ꝛ in ipsa fit residētia mul ta. et sūt reliq significationes significātes salutē hinc opoꝫ ut expectes hntib; hanc dispoñ hi exitum.

G. Narrauit .ꝑ. in hoc ser mone significationes q significant exitus ꝛ diuisit sermonē suū hīꝰ exitibꝫ in duas significationes ꝛ narra uit significantē prima qualꝫ h ꝓdicit ꝛ significet euentū exituum. Et narrauit in dictione sa qualꝫ accidit homini ꝛ sciat et discernat inter euentū in inspicionib; pectoris aut in glandulis que sub auribus sūt. et sup euentū eorū in locis que sūt sub ext remitate. Et melius quidem est ut incip iamus a dictione prima. Dico g° qꝛ sūa sermonis eius est ut egritudo sit difficilis digestionis nō mortali. Qꝫ est. qꝛ nō ē pote ut sit maturitas egritudinis facil ꝛ res oluatur p exitum occultū paulatim. Neqꝫ etiā ut sit periculosa ꝛ accidat exitum eius ex ea sit. Oportꝫ g° ut sit egritudo resoluta per euentū exitum media inter egritudines que sunt male ꝛ inter egritudines pericu losas. Significatio g° egritudinis .ꝑ. intendit quasdā sig nificationes huiꝰ egritudinis malas ꝛ quasdā significationes eius laudabiles. Et ego qñ fui narrans unāquāqꝫ earū ꝛ ponēs ī prime illam a qua illā significationē incepit .ꝑ. et ē illa in qua ꝑ est cū hoc dicit. Cū ē febris permanens significat ut infirmꝰ hēat fe brē permanentem que penitus nō iniet po latur. et dolor non quiescit. Nā si dolor quiescit indiget euentu exitum. Qꝫ est. qꝛ egritudo non erit sedata ꝛ quieta. Et productio sputi nō est sꝫ q oportꝫ. Nā productio est sꝫ q oportꝫ nō hēt infirmꝰ necessitatem ut accidat exitum sꝫ ē uictus si sup illud qd des cendit ex egestione colerica. Iam premissa sunt in eis que dixi qd in egritudinib; que sunt acute non accidit exitus. et humores sunt indigesti crudi grossi ut prolongetur egritudo ꝛ nō consumatur

13

p

p euacuatoꝫ si p ex̄ituram. aut p indigōnē acci
dente putatam tm̄. ¶ Qͥꝫ aut̄ dix̄ post hūc
s̄monem q̄dā hōes scripserūt s̄ hūc modum
ꝛ nō sit liquidū purū. et s̄mo eiꝰ purū signt̄ q̄
nō pmisce͂tur ei ex̄imus aliue ꝛ q̄ qualitas eiꝰ
est vna ꝛ ē qualitas que est colere. s̄ermo eiꝰ
ut sit liq̄dū signt̄ multitudinē flux̄ uentris.
Cum si fuit fluxus uentris res que sit de gn̄e
colere ꝛ fuit liq̄dꝰ nō puenit̄ ex̄iture. sm̄
mo euenit cū pfluuium uentris. Et q̄dam
hōes scripserunt hunc s̄monē s̄ hūc modū
cū diuersitate illiꝰ ꝛ non sit q̄ egredit̄ur de
genere colere s̄ res liq̄de pure. ꝛ intellit̄ ex
ex s̄mone eius. liquide. res que descendunt
descensione equali. Et ex s̄mone eiꝰ. purū.
res descendentes aquosas quibꝫ nō pmisce͂
res alia. Jam dixi in eis que p̄missa sunt
q̄ nomi. purū. cadit sup̄ r̄ cuiꝰ qualitas ē
simplex cui nō pmisgetur aliquid. Et dixit̄ ma
nifestū esse q̄. y. narrando fluxū uentris q̄ est
ex genere colere notauit. purū. ꝛ illū cuius
qualitas est qualitas una. res aquosas. ꝛ
sunt ille que non susceperūt digōnē. et ꝓpt̄
hāc cām indigent tempe uel spatio longo
donec suscipiant digōnem. Et est spatium
in quo puenit ex̄iture ꝓpt̄ie q̄ est. q̄ de
sepitudine acutarū egritudinū ē ut fiat in
eis crisis p fluxū uentris. Verūtn̄ de nā egri
tudinis cronice ē ut eueniant eis ex̄iture q̄
accidē in corpe. Verūtn̄ tm̄ nē absolute ut in
quitas de diuersitate scripturaꝝ ī eis q̄ s̄unt
in hora uacatiōis tue. s̄ in hac aūt hora ego
sum narrās summas intentionū eiꝰ s̄mōis
ut acquiras quo inuenies in arte medici
ne. ¶ Dico g̊ q̄ intentio. y. in s̄mone suo
est ut indicat illud q̄ncūm est in egritudi
nibus quaꝝ crisis fit per ex̄ituram. Et nāme
est procul dubio ut pueniant iste egritudi
nes ab humoribus grossis cum indigestis. Qꝛ
cū q̄ qn̄ egritudinum que sunt cum hac
dispōne plongatur spatiū nō puenit ab
eis ex̄itura nisi resoluatur p digestionem
Et signes q̄dē digōnis sunt in urina multa
in qua est fex multa residens. Et q̄ urina
est in qua est fex residens multa subita eiꝰ
procul dubio est grossior quā illa urine nā bis.
Et ꝓpt̄ illis inuenimus hunc s̄monē diuisum
in descriptionibꝫ. qm̄ q̄dā hōies scrip
serūt eum s̄m hūc modū. Si est urina mul
ta ualde ꝛ in ea est fex residens multa.
Et ex eis fuerūt qui scripserunt illud s̄ hūc
modum. si ergo etiā in urina multa ualde
ꝛ in ea non est fex residens multa.

Que fiunt in istis ex̄ituris
in locis interioribꝫ nō eueni
unt n̄ ei q̄ habet in eis q̄ sunt
sub ypocondriis aliq̄d in fla
mationis. Et q̄ ex eis sursū
nō accidit n̄ ei cuiꝰ ea q̄ sunt

sub ypocondriis sunt uacua a
grossitudine ꝛ dolore semper.
Deinde ei accidit malitia hane
litus et mora spatio aliquo de
inde quiescat.

¶ Quando accidit in egritudibꝫ quaꝝ pre
cessit rememoratio subito malitia haneli tꝰ
dein quiescat post illud ā est euentus eiꝰ et
ipsius quā absq̄ cū manifesta certa significat̄
eleuationē humoꝝ ad capud sicut signat̄ declinationē
eoꝝ inferius. apparitio calitatis
in eis que sunt sub ypocondriis. Qꝛ ē. q̄ opꝫ ut
intelligas illud in s̄mone eiꝰ q̄ nō accidit nisi
ei qui hꝫ in eis que sunt sub ypocondriis
aliquid inflammationis ꝛ caliditatis egredientis
a natura. ¶ Et euentus huiꝰ caliditatis ē aut
ꝓpt̄ apostā quod nominatur erisipila. aut ꝓpt̄ apostā
q̄ nominant ꝓpt̄e apostā calidā. Qꝛ si duxisti illius
accidentia ad ut euacuet̄ quod ē sub ypocondriis
ꝛ appareat declinatio humoꝝ sursum ꝓpt̄ ma
lū cam haneli tus quā dixit. tūc expecta euentū
ex̄iture in eis que sunt sursum.

Exiture aūt que fiūt uel fuit
in pedibꝫ in egritudinibꝫ ꝓpt̄ pl
emonie fortis magis sunt timo
ris omīs in uatice sunt. Et meliō
eaꝝ in cuiꝰ euentu et ei q̄d pro
duci cū sputo apparuit mutō.
Quod est. q̄ qn̄ eueniꝰ apostatis
et doloris postq̄ illud q̄ sputo
pduci iam ē mutatū a rubedine
ad dispōn saniositatis ꝛ preterit
certius ē salus illiꝰ hōis super fici
ficialis et ex̄itura quiescit ita
q̄ pit dolor in uelociori horarū.
¶ Quod si illud q̄d sputo produ
citur nō in gredituū sedꝫ opoꝫ ut
appareat in urina fex laudabilis
residens tunc non fit securitas
quin constitat in uictura in q̄
erunt ex̄itura aut occurrat ha

al' notat

hemi cum uehementia fortis.

Superuenientes exitus et tumores manifestantur in egritudinibus peripleumonie prius est laudabile per nos dubio. Quod est quia ueritas eius quam dictum est in tractatu secundo libri prognosticorum in egritudinibus super eis inter tumores laudabilibus uelocitas est et sermo eius melior horum est quod est declinare inferius longinqua ualde a menbro in quo est egritudo et propinque quia est primum cum digestione. Propter hoc laudauit digestionem in tractatu primo libri epidimiarum in sermone suo. Digestio significat uelocitatem crisis et firmitudinem sanitatis. Et signum super digestionem est mutatio sputi et euacuatio eius in multitudine absque labore. Et sermo eius in sputo et procedit ad anteriora non significat nisi hic. ¶ Quod si accidat exitum in crure antequam maturetur apostema euadit infirmus a timore qui timetur super eum ex infirmitate peripleumonie. Verumtamen fit difficilis sanatio illius. Quia accidio et potest esse ut accidat in quibusdam hominibus ab illo casu. Et per quid locutus est in hoc loco absque aliqua significatione digestione sicut fecit in rerum inceis que premissa sunt. Rememoratus est et absque aliqua significatione digestionis. Quod est quia addit ad significationes superius ex sputo et superius exitia in sermone autem suo de sputo malo dimisit addere ei sermonem suum. Et non est cum digestione sed quod est oppositum digestioni. Sed contentus fuit tamen ut diceret quod si procedit per sputum et si non egreditur sed quod oportet quoniam ueritas est ei quod hic signum est sufficiens in significando firmitatem egritudinis et eius malitiam quia prohibitio sputi tamen aut quod proprium suscipit digestionem tamen aut quod proprium suscipit non sufficit necessitudine. Quod est quia multotiens procedit sputum cum multitudine exitus sed quod egritudo adhuc suscepit digestionem. Et multotiens egritudo iam est digesta et non [illegible] prohibitio sputi secundum quod oportet. Et illud quod accidit in quibusdam hominibus est ex debilitate uirtutis et grossitie saniei. Oportet enim in egritudinibus de aptitudine quarum est ut sanentur ut suscipiat egritudo digestionem et procedat sputum exterius secundum quod oportet. Et significat itaque malignitatem egritudinis et eius malitiam tamen prohibitio est sputi a processione exterius secundum quod oportet et euacuationem materiei retentam in pectore et pulmone. ¶ Significationes alie que apparent in ea significantes digestionem humorum quoniam manifestus est quod malitia egritudinis additur quia non prohibetur sputum. Et cum illa tamen quia remanet humor retentus in pectore indigestus [illegible] sed in sermone ille malus qui est digestus. Et processio eius exterius non est secundum quod oportet nam mundificatio uero secundum quod plures exitus non accidunt nisi in uirtutis fortitudine sicut dicit ypocras in libro epidimiarum. Significat ergo in hoc loco quamuis sit egrediens ab intentione sua in sermone suo quod non sit securitas quin contrahatur uictima in qua egreditur exitura. Et cum in illo est locorum amplitudo uacuorum que sunt in uirtutis suscipientibus materias effusas ad eas. Et possibile est ut ueniant ad illa motus earum. Quod est quia effusio humorum ad membra que mouentur et calefiunt est facilior.

Quod si exitus occultantur et quod prohibitum per sputum non procedit et febris est indeficiens tunc illud est malum. quoniam non fit securitas super infirmum quin permisceatur illi racio et moriatur.

Non est illud quod significat sermo eius si occultantur exitus equale ei quod significat sermo eius si quiescant. Quod est quia sermo eius si quiescunt significat rem generalem sed sermo eius occultatur significat uelocitatem quietis earum subito. Et illud quod accidit in quibusdam hominibus propter subtilitatem humoris et paucitatem caliditatem aeris continentis et uirtute medicine administrate et uehementia uirtutis infirmi. Propterea iste cause omnes quando agregantur resoluunt apostema uelociter. Et de aptitudine exiturarum est ut occultentur propter plurimum quia cum currit ex eis humores facientes eas. redeuntes autem ad membra ex quibus fuerunt prius effusi. ¶ Et de consuetudine ypocratis est ut nominet illam reditionem membrorum aut ad alia membra ex istis que sunt in profundo corporis. Et propter hoc quando cause a quibus occultantur exiture currunt ualde ex menbris sic accidit ut sit exiture ocie ualde quoniam aut significat uelocitatem [illegible] ire ledente aut egritudinem malam ualde que accidit apud reditionem materiei ad menbra nobilia. Verumtamen iste res sunt cause in omnibus exituris et discretio earum est communis omnibus exituris que occultantur. Quod est quia oportet ut consideres reliquas significationes propinque que apparent in illis doloris. ¶ Propria autem in istis exituris est consideratio significationum apparentium in menbris hanelitus. Et quere narrauit hanc discretionem. Et manifestum est quod consequitur illud discretio communis. Quod est quia dicit ypocras secundum hunc modum quod si occultantur exiture et quod prohibetur eius sputo et non procedit et febris est indeficiens tunc manifestum est quod sermo eius occultatur uult quod materie submergantur in profundum corporis et euacuentur in membra nobilia. Quoniam si ipse resoluerentur iam non esset febris remanens. Et prohibitio sputi est facilis. Et manifestum quod materia submergitur istius in pulmone. Et propter hanc causam accidit eis per mortis rationem quoniam illud non est uiuum de accidentibus que accidunt ei cuius dispositio conuertitur ex peripleumonia ad has egritudines et cum in dispositione ypocratis ut dicit quod accidit ei malitia hanelitus moritur faciat sciam eius quod intelligitur ex rebus quas precessit rememoratio.

Qui autem ex habentibus sanositatem accidit peripleumonia moritur

qui in etate processerint plus. et reliqua vero saniositate illi qui sunt adolescentiores eta tis moriuntur plus.

G. Non oportet ut intelligam ab eo sermo eius qui iam processerunt in etate intellectu absoluto sed per comparationem adolescentium. Illi enim qui processerunt in etate non possibile est ut saluentur ab aliqua egritudinum plusquam sit salus adolescentium ab ea. Sed illos qui sunt inter statum et in adolescentia [illegible] illos quam [illegible] aliquid quod in iuventute evadunt ex egritudinibus plusquam adolescentes sicut dixit Y. in sermone suo in aporismis calidis [illegible] in [illegible] in sanioositate [illegible] [illegible] [illegible] sana tio non sit nisi provocatione spiritus. Et si virtus nostra fortis [illegible] oportet ut sit eu asio adolescentis ab ea plusquam evasio eius qui iam processit in etate. Et reliquis [illegible] febribus saniositatis de aptitudine adolescentium est propter ut destinet adeo mor [illegible] aliquid per dolorem et febrem in quibus [illegible] in eis qui iam processerunt in etate hic sermone [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] quod febris et permixtio rationis adveniunt eis in [illegible]. [illegible] sanioses [illegible] hanc causam. Unde in istis etatibus rediti ones egritudinis qui eveniunt interfi ciunt plus [illegible]. Adolescentes vero antequam fiant [illegible] saniose mor [illegible]. [illegible] est quod [illegible] sa [illegible] separatur ab adolescentibus salus si ap paret [illegible] signum laudabile. [illegible] [illegible] saniositatis ut sit mors adolescentium [illegible] in hora eventus sanie [illegible] per febrem et dolorem.

Dolores autem qui fiunt cum febre in [illegible] et in locis in ferioribus si inclinant dyafragma postquam separantur a locis inferio ribus est illud mortale valde.

Oportet ergo ut regas tunc tua reliquas significationes. nam si tu videris cum illo significati ones malas ex reliquis signifi cationibus tunc separatum illi infir mo spes. Quod si egritudo iam ascenderit ad dyafragma et reliqua

signa eius non sunt male valde tunc confirmatur spes tua quod infir mi illius materia convertitur ad saniositatem.

G. Intellexerunt quidam ex sermone suo. inclinant dyafragma sicut significatur fuerit accidens permix tionem rationis qui dixit secundum hunc modum. G. dolores qui fiunt cum febre in lumbis et locis inferioribus quando ascendunt ad dyafragma fa ciunt permixtionem rationis vehementer. Et ex hominibus sunt qui intellexerunt illud melius quia [illegible] [illegible] ab illo sicut nos scripsimus. Et significatio super certitudinem illius est id quod [illegible] scripsit in fine sermonis sui ubi [illegible] dixit. tunc confortatur spes tua quod illius in firmi convertitur esse ad sanitatem. [illegible] est. quod vult per sermonem suum quod si egritudo ascen dit usque ad pectus accidit ab illo una duarum rerum aut portio infirmi subito. aut si fuerit egritudo in ultimo bonitatis accidet ab illa saniositas secundum quod [illegible] est a [illegible] ex reliquis significationibus. Iam si fuerit non male accidet saniositas. quod si apparuerit saltem una significatio mala in quo est infirmus.

Et quando vesica est dura labo riosa est mala dolens in omnibus dispositionibus interficiens et magis est interficiens quando cum illa est febris indeficiens. Quod est quod dolor vesice con fortatur ad hoc ut interficia at et ventris non procedit in hora illa.

G. Iam dixi multotiens quod Y. significat per sermonem suum flegmon inflammationem semper. Apostema vero quod nominatur erisipelas et quod [illegible] post eum hoc nomine Y. significavit per determinationem quod ipsum de terminavit sicut illud quod fecit in hoc loco in sermone suo. Et quando vesica est dura et dolorosa. Causam autem propter quam dixit in istis rebus vel infirmitatibus quod sunt [illegible] et propter quod cum eis est febris indeficiens sig nificavit in sermone suo significatione ma nifesta. Et est magnitudo doloris et con strictio ventris. Et retentio urine acci dit propter strictura intestini recti et propter do lorem vesice quod infirmus prohibetur a levitate propter illud quod accidit ei de dolore in hora qua conatur illud. Et hoc quidem accidens est commune in omnibus doloribus. dolor autem lo in quibus est apostema calidum fortior [illegible] aliis locis in quibus est apostema. Et [illegible] pectus quando movetur in hora anhelitus [illegible]

uent dolor qui in splene uel in epate aut iuuenteris est apostema calidum. Et propter hoc oportet ut agatur infirmo species malacie hanetitus in qua fit anhelitus plurimus frequens. Et ego quidem iam ostendi causam huius speciei anhelitus malacie hanelitus in libro meo de malacia hanelitus.

Et soluit illud urina quando mingitur sicut pus. et est in ea residens fere alba lenis.

Quando recipit apostema calidum adacie in uesica maturatur ... humor ... quod est in uesica et euacuatur cum urina. ... ostenditur in residentia cuius significatio est laudabilis digestionis.

Quod si non lenitur urina penitus in uesica et febris est indeficiens tunc expecta habenti illud permutationem in primis periodis sue egritudinis.

Sermo eius. et non lenitur uesica. et est febris indeficiens. est sermo manifestus. sermone autem eius. quod sine lenitur urina occultatio est claritatis. ... est quod de consuetudine eius est ut significet per hoc nomen super egritudinem ... Et ... qui uenerit post eum ... lenitur ... mollificatur ... tensio ... dolor. Et non inuenimus aliquem illorum qui dixit mollificatur urina. ... hoc nomine ... translatio ... intelligatur ab eo immutatio urine ... quod est melius. Et qui concedit illud possibile est ... significet ... euacuationem urine ... retentionem eius sicut intelligitur ex sermone eius ... uesice retentio urine. Et de consuetudine illius est ut accidat quando egritudo est ualde periculosa ne forsitan infirmus euadat per ea secundum hanc ... similitudinem inuenitur ... sermo scriptus in descriptionibus existentibus ... et descriptionibus aliis ... Et inuenimus ipsum in quibusdam descriptionibus scriptum secundum hunc modum. Quod si non precedit urina et non lenitur uesica. et non est necessaria in descriptione hac inquisitio ... questio.

Et hec species aduenit propter pueris cum sunt. vii. annorum usque quo consequuntur. xv. annos.

Et cum pueri multiplicent comestionem in hora in qua non conuenit oportet ut congregentur in corporibus eorum multitudo humoris qui nominatur crudus. cum ergo ... natura huius humoris ... uesice ... in meatibus urine ... et generatur ab eo in quibusdam horis lapis ... ab eo in quibusdam eorum ... egritudo apparens ... est in uesica et non a ... nisi quando aduenit uesice nocumentum magnum ex ... hominum ... proprium.

Tertia particula.

In febribus autem ueniunt crisis in illis numeris dierum eisdem in quibus saluantur ex hominibus et perdunt qui perduntur.

Vos iam acquisiuistis ante omnes amici mei ... quod rogastis me ut exponerem libros. y. absque ... super illos duos libros unus est de diebus creticis et alter de crisi. Et iam que sparsa sunt illi duo libri in manibus multorum hominum sicut libri alii multi ex libris in quorum ad ... rogastis me et propter hanc causam non propero ad exponendum aliquem librorum ... in libro ... quoniam ego iam narraui totum quod necessarium est scire ex eis in operatione medicine. et in aliis libris multis quos edidi et addidi ad illum exponem que ei conuenit. Et quoniam multos sermonum eius ... de occultatione ... quedam mala expone non placuit illis ... uobis illos ... intellectu illorum ante ... conuenientius sermoni ... rogastis ... me ... firmitatem uobis quod audistis ante in libros. dixi autem uobis propter hoc causam quod ne sit expositio mea ostensa sermonis ... expositio una quando non exposita omnis ... una et eadem. et expositio mea erit ... non rememoratus fuit ... in aliquo librorum meorum ... integre. Et erit expositio mea eorum breuis et abreuiata ut non ... uti hoc sermone ... in rebus eisdem multotiens. Et propter hoc cum iam narrauerim totum quod ... est ... in diebus creticis in duobus libris ex libris meis ego dicam in hoc loco illud summatim ... sermonis mei ab hoc loco.

Dico ergo quod nomen crisis in egritudinibus ... est sumptum nisi ex ... que nominatur hoc nomine in iudiciis quando significat mutationem uelocem ualde que accidit in egritudinibus. Et illud si quatuor modis quoniam infirmus aut euadit ab egritudine sua statim aut declinatur ... declinat ad illud quod est melius. aut moritur statim. aut declinat ad dispositionem malam declinatione uehementi. Verumptamen duo modi precedentes nominantur crises absolute. Et duo modi qui sunt post eos ... crises ... cum additione ... additur in unoquoque eorum ad nomen crisis. Et est aut mala aut res alia similis illi. Et forte nominantur omnes crises tamen absolute. Et uos ... quod omnis species crisis accidit

aut per evacuationem apparentem manifestam aut per exitum in corpore. Et hoc est quod mutatio dispositionis infirmi que est mutatio vehemens ad illud quod est melius per somnum et sudorem longum non fit nisi raro et in infantibus tantum. Et ex hominibus quidam qui nominant illud crisim. ¶ Dies autem crisis nominantur dies in quibus accidit huius mutatio multum valde et certificatur illud in eis. In aliis vero diebus non accidit crisis secundum certitudinem neque accidit in eis nisi modicum(?). Et nos quidem non invenimus quod Y. intellexerit dies crisis naturam antiquorum hominum tamen convenimus quod ipsum intellexisse eos magis quam omnes homines. et narravit eam in eventu eorum. Et nos narravimus in libro nostro de diebus creticis et ostendimus in eo quod fortiores periodi omnium acutarum in diebus periodorum sunt illi qui sunt in septenis. deinde vero post eos sunt periodi qui sunt in quartis. et eorum eventus est ex divisione septimane in duo. Et significatio super crisim accidentem in septenis sumitur ex quartis. Et hoc est quod dies .iiii. indicat septimum. et dies .xi. indicat quartumdecimum. Et Y. quidem narravit hos dies. dies indicationis. Et invenit ut numerentur septimane secundum duos modos. Due quidem septimane prime secundum hunc modum distinctionis sed tertia secundum modum continuationis. ¶ Et modus quidem distinctionis est quod consummatur ebdomada prima in aliquo dierum. et computatur initium ebdomade secunde a die qui sequitur initium(?) ebdomade secunde. Modus autem continuationis est quod conveniunt due septimane in die uno apud quem consummatur prima et incipit ab eo septimana secunda. et propter hoc secundum est dies .xx. ultimus septimane tertie quoniam si [illegible] septimane computarentur tres secundum hunc modum distinctionis oporteret tamen ut esset dies .xxi. fortior .xx. die. Sed nos non invenimus ita immo quoniam crisis accidit in .xx. plus et valde certius. Et propter hoc cum tres septimane complentur in .xx. diebus dixit Y. in die .xl. quod est dies crisis et non dixit in die .xlii. Et dixit etiam .lx. et .lxxx. dicens quod sunt dies crisis non quod .xlii. et .lxxxiiii. ¶ Hec est igitur computatio periodorum que accidit in septenis et sequitur illud computatio periodorum que accidit in quartis. Et hoc est quod unaquaque septimanarum in duas dividitur quartas. Oportet igitur ut sit dies quartus a principio egritudinis consumptio quarte prime et principium quarte secunde. Deinde quarta que est post ipsam et tertia incipit a die .viii. Quoniam et septimana secunda incipit ab hoc die. Ergo dies .xi. est complementum tertie quarte. Deinde quarta quarta incipit ab hac die .xiiii. quoniam septimana tertia incipit ab hac die. Et propter hoc [illegible] est dies .xvii. consumptio quarte quarte. Et est dies in quo copulatur quarta quinta et quarta sexta. et sunt ille in quas dividitur septimana tertia. Secundum hanc computationem fit dies .xx. consumptio septimanarum et .vi. quartarum. Iste enim sunt dies crisis que faciunt potissimos periodos. ¶ Et invenimus et dies alios in quibus accidit crisis in egritudinibus acutis inter istos dies. Et ego quidem iam scripsi eam in eventu illius in libro meo de diebus crisis et sunt dies .iii. v. et .x. et fortasse accidit in quibusdam hominibus crisis in die .vi. Veruntamen ista dies est dies crisis male. Et hoc est quod in ipso fit crisis secundum plurimum cum accidentibus cum quibus non est fiducia et remanet de egritudine post ipsam residuum vel forte etiam egritudo continua in eo consumptione completa. Et si non solvitur in quibusdam hominibus solutione perfecta redit post dubio. Et ego quidem iam narravi res omnes istas et res alias multas in libro meo de diebus crisis et narravi quod propter hoc plures earum verum tamen separatim illud in libris diversis. Ego autem aggregavi totum illud in libro meo de diebus crisis et declaravi etiam eventum totius quod [illegible] decrevit et declaravit et complevit totum in quo abbreviavit. Et propter hoc oportet ei qui vult ut certificetur eius pronosticatio ut legat in illis duobus libris. Et sunt hi dies crisis et liber crisis. In hac autem hora non est mea intentio nisi ut exponam tantum sermones Y. in hoc libro.

Illa dies in quibus salvatur ex hominibus et perit qui perit.

G. Sermo eius in eis incedit aut super crises aut super dies crisis. Et melius quidem est ut intelligatur illud de crisi et non de diebus crisium quoniam qualis sit [illegible] ut intelligatur de diebus crisis sermonis tamen eius in quo est salvatur qui salvatur. et perit qui perit non est veritas nisi illud quod significant crises. et propter illud etiam dies faciunt illud. et sermo eius salvatur qui salvatur ex eis et moritur qui moritur significat quia nominavit crisim mutationem vehementem accidentem in egritudinibus non illam que convertitur ad salutem tantum.

Quod est quod magis salve febres et in quibus fit intensio super significationes consimiliter in die .iiii. aut ante ipsum. Et magis malitiose febres et in quibus deteriores apparent signa in die .iiii. interficiunt aut ante ipsum.

G. Significatur enim per sermonem suum salve febres quiete simpliciores que fraudes non habent neque maliciam. Nam iste febres quoniam non apparent in eis significationes [illegible] quas est intentio cum fiducia non transeunt primam quartam sed solvuntur in die

.iiij. cum illi. Et similiter etiam deteriores febres [illegible] ille in quibus apparent significationes periodorum et earum in [illegible] aut est in die .iiij. aut circa ipsum. Manifestum est igitur quod .y. iudicavit diem tertium in diebus cretici in sermone suo [illegible] in die .iiij. aut circa ipsum. Et similiter inveni[illegible] eum in tractatu primo libri epidimie posuisse diem primum ex diebus tribus diem tertium, significationes autem in quibus fit in tertio [illegible] fiducia sunt significationes [illegible] quas laudavit laude vehementi et ipse rememoratur quod post [illegible] [illegible] exe[illegible].

At periodus primus ex periodis eorum ad hoc pertinet.

Iste sermo et totum quod sequitur post ipsum ex sermone iste manifestum est apud illum qui memor est eius quod ipse dixit in eis que premissa sunt.

Et non est possibile ut numeretur aliquid horum secundum computationem dierum integrorum cum non sit possibile ut computetur secundum computationem dierum completorum annus neque mensis eius.

Non dixit quod non est possibile ut computetur aliquid horum secundum computationem dierum completorum nisi quoniam ipse computavit tres septimanas in .xx. diebus. Et similiter in annis et mensibus eius. Non est enim possibile ut computetur secundum computationem dierum completorum [illegible] est. Quod est quia annus non est .ccc.lxv. dies tantum sed cum illo est quarta diei [illegible] per unam ex .c. partibus. Mensium autem unusquisque est minus .xxx. diebus et plus .xxix. Nomen autem mensis apud antiquos grecos manifestum est et apud [illegible] multos qui fuerunt ex [illegible] in [illegible] illo tempore [illegible] [illegible] quod est inter coniunctionem solis et lune. Cui ergo vult scire hoc tempus secundum veritatem [illegible] [illegible] illud [illegible] librum completum quem [illegible] [illegible] in eo et [illegible] etiam [illegible] [illegible]. Est enim liber alius qui [illegible] in eo [illegible] quod dixit .y. quod non oportet ut computentur septimane et quarte secundum computationem dierum completorum. Sed est in illo diminutio propter quantitatem qua complentur tres septimane in .xx. diebus. Et ego quidem ostendi eam in tractatu illo [illegible] de diebus creticis et non [illegible] [illegible] quod postea me fit conatus [illegible] [illegible].

Deinde post hos post hos periodos secundum illam viam et secundum illum modum additionis periodus primus in .xx. die et secundus in quadragesimo et tertius in .lx.

Non vult [illegible] per sermonem suum istum quod non sit inter diem .xx. et diem .xxxiiij. et .xl. dies aliquis in quo fiat crisis quoniam si illud esset secundum hunc modum iam esset contrarius sermoni suo. Quod est quia dixit in libro epidimiarum dies in quibus fit crisis inter hos duos. Et quod apparet in egritudine que [illegible] illi. Verum ipse voluit [illegible] quod ego narro et est quod cum ipse computavit tres septimanas et pervenit [illegible] [illegible] postremo ad diem .xx. et non computavit eas computatione equali. Et separavit septimanam secundam a prima et fuit consumptio eius per hanc causam in die .xiiij. et continuavit septimanam secundam cum septimana tertia. Et consummata fuit propter hanc causam .xx. die. Et precepit propter hanc causam ut computentur septimane que sunt post diem .xx. secundum illam similitudinem quod computantur due septimane ex eis secundum disiunctionem et septimana tertia secundum continuitatem ut compleantur tres earum in die .xx. quoniam est terminus in quo consummantur tres septimane alie .die .xl. et est complementum duarum ex eis in .xxxiiij. Et [illegible] hanc causam dixi diem hunc [illegible] diem [illegible]. Et similiter dies octuagesimus apud eum est dies creticus non dies .lxxx[illegible]. sicut dixit in libro epidimiarum. Et non verificatur illud nisi quoniam tres septimane complentur in .xx. diebus. Et est illud ita ut computentur due septimane due septimane ex eis secundum modum disiunctionis ut compleatur quinquagenario [illegible] in die .xxxiiij. et computetur septimana tertia secundum modum continuationis et septimana secunda compleatur in die .xx.

In quibus venit crisis in spatio longiori pronosticatio in suo principio difficilis est. Quod est quia principia earum sunt occulta vel confusa valde. Verum oportet ut cogites apud quotiens transeunt .iiij. dies considera. Non enim occultabitur tibi ad quid declinet.

Rememoratio [illegible] in hoc loco nominis crisis significat [illegible] [illegible] propter duas mutationes [illegible] [illegible] [illegible] convertitur ad salutem [illegible] [illegible] convertitur ad malitiam. Quod est quia dixit. Et [illegible] [illegible] [illegible] de quarum [illegible] est [illegible] [illegible] in diebus paucis apparent. [illegible] [illegible] convertuntur est facile valde sicut dixit .y. in

egritudinibus in quibus uenit crisis in .iiij. di
[illegible] peram; quin febre de qua apticudine e
ut [illegible] in die .iiij. est quieta ualde. et
illa [illegible] dine est ut inceficiat in .iiij.
die est maliciosa ualde. Et signorum [illegible] apparet
in [illegible] harum duarum febrium [illegible]. Que hec apparent
in febre salua sunt omnes signees laudabiles
bone ualde. Et que apparent in febre maliciosa
omnes sunt illaudabiles male ualde. Et cum res
sit ita non est [illegible] ut permutetur aliqua earum
inter quartum. Nam nos iam sciuimus quod crisis accidit
secundum uictoriam [illegible] uincit egritudinem [illegible]
aut qui egritudo uincit ipsum et superat eum. Egritudines
ergo quiete ualde uincit natura uelociter
absque fraudulentia non multo superatur [illegible].
Et propter hoc quoniam sunt egritudines in quibus
uenit crisis uelociter concitate ualde. Sed
egritudines que indigent consumatione sua spatio
longo sunt similes. Nam sicut superfluitas
in uirtute inegritudinibus uelocis consumptionis
magis quam est non quam est egritudinis.
Similiter qui non superfluit una earum super comparem
suam in uirtute superfluitate magna. Sed
pugna [illegible] [illegible] est necesse ut uincat
una earum spatio temporis longi. Cuius exemplum
prudentium in lucta super illum qui uin[illegible] ex duabus
luctationibus non est nisi secundum hunc modum quoniam
quando uidet superfluitatem unius eorum super comparem
suum in uirtute superfluitate magna superat ei
uictoria ex hora sua. Et si non uidet alicui
eorum superfluitatem super comparem suum in uirtute
scit quod spatium luctationis eorum prolongatur
et non scit ex utero quis illorum uincat. Sed declaratur
illud postquam protenditur spatium
uel tempus. Et prudentes in arte intelligunt
illud uelociter quam uulgares homines
quoniam isti sunt potentiores ad sciendum superfluitatem
paruam in uirtute quam ipsi. Quod est quoniam
res qua superfluunt prudentes in arte super
ignaros cuius est sensus per superfluitatem paruam.
Verumtamen cum quando superfluitates propter prauitatem
suam occultantur a sensu non est possibile
prudentibus cum significationis super ipsam in qua
hora appareat sensui. Et propter hoc precepit .y. considerare
mutatione egritudinis in omnibus
.iiij. diebus. Nam si considerauerit illud non occultatur
ei ad quem declinet. Nam ad sanitatem
infirmi et ipsius euasionem ita ut natura uincat
aut ad corruptionem eius ita ut uincat eam egritudo.
Hec est ergo summa huius sermonis. Sensum autem
standi super illud intelliges ex libro meo de crisi.

Et quies quartane non est nisi secundum hunc ordinem.

Hi Transiuit etiam iste sermo super multos medicorum
et non intellexerunt eum. et propter hoc inuenimus
eos mirantes de nobis. Et estimant
quod indicatio nostra infirmo qui habet quartanam
scilicet quod eius febris consumitur. Vbi graduatur
.xv. dies non est nisi per uiam diuinationis. hoc
est quamuis ipsi non mirentur de nobis qui procedimus
et iudicamus similiter illud in febre tertiana
et status illius contrahitur utrisque sit quod sic nos inu

eniamus in febribus continuis omnes concordantem
in prognosticatione de crisi. De an aptitudine
est ut accidat. Nam etiam inueniamus in febribus
prolixioribus periodos. Periodus ergo est illud quod facit
dies .iiij. in febribus continuis illud quod facit
dies .vij. in febribus terciis .iij. periodorum sunt
sermonem et ille sunt febris quartane pure. Crisis enim
uenit in eis in .vij. periodis et non in .vij. diebus.
Et proportio dierum quartane ad apparitionem egritudinis ad
diem .vij. est sicut proportio periodi .iiij. ad periodum
.vij. Quod est quoniam dies quartus est indicatiuus diei .vij.mi
Et periodus quartus est indicatiuus periodi .vij. Et
ego quidem iam narraui totum illud in libro meo de
diebus creticis. et propterea hoc sufficit tibi tantum ut scias
in hoc loco quod crisis febrium quartanarum sit in periodis
et non in diebus. et non est nisi secundum hunc ordinem.
Significauit per ordinem ordinem dierum crisis. Nam sicut
proprietas diuersitatis est malicia ordinis sic
et proprietas ordinis est ordo. Et propter hanc causam nominauerunt
greci nomine multorum significantem ordinem.
Et ordo est quoniam omnia ipsa que fuerunt in mundo sunt
ordinata. terra enim est in medio ipsius. deinde mare
est in circuitu ipsius. circa mare est aer. et
post aerem est ignis. deinde orbes continentes omnia.
Ordinem autem motuum [illegible] [illegible] non est necesse
multi dicere et tamen inueniemus illud secundum uirtutem dispositionis.
Motus autem stellarum secundum hesitantes quamuis
non sint equales in omni die tamen currunt secundum
ordinem et ordinatione. Quod est quoniam ipse secant
in tempore equali loca eadem orbis signorum

Egritudines uero de quartii aptitudine est ut consumantur in omnibus spatiis sunt facti non differentie nisi discretionis. Quod est quoniam res quibus alie differunt sunt secundum maioritatem quod est. Quod est quoniam illorum qui sunt secundum semitam salutis est hanelitus bonus et sunt salui a dolore. et dormiunt in nocte. Et sunt reliquie significationes in eis secundum ultimam salutem. Illorum autem qui patiuntur hanelitus est malus et permiscet eos permixtio et accidit eis inquietudo. et sunt reliquie significationes in eis secundum ultimam maliciam.

Cum dixi in eis que premissa sunt quando uult
per sermonem suum. facilis et leuis et magis leue. et dixit paulo paulo ante quod salubriores
febres et ille in quibus est mixtio ex sudoribus

significationes consumuntur in die .iiii. vel ante ipsam. In hac autem hora convenerunt sermone suo ut significationes signe manifesta super laudabiliores significationes et propterea adducit illi quod illorum qui sunt ex dementia sabeus sompnus est bonus, et sanus a dolore et dormiunt in nocte. Illorum autem qui pereunt sompnus est malus et vigiliae eorum per mixtionem rationis et accidit eis inquietudo et additio eorum. Dixit quod eorum sermonum. Et fiet reliqua significatione (?) super hanc similitudinem. Dixit ergo in sermone primo et sunt reliqua significationes. In sermone ultimam secundum iterum. Et dixit in sermone secundo et fiunt reliqua significationes ultimam malitiam. Significatur ergo significatione manifesta per hanc additionem quod eius rememoratio in unoquoque horum duorum sermonum erat cum significationum quas dixit. Si est summa et additio a summa sua ad sermonem suum. Quod est quod non differt ab hoc secundum minoritatem que est. non facit ipsum nisi generationem. Dixit ei in eis qui precesserunt quod diversitas in egritudinibus de aptitudine quarum est ut consumantur in minoribus spatiis inter illas quantitates et inter illas que vestigantur est magna valde. Egritudinum autem quarum spatium prolongatur si est diversitas magna valde inter quantitates et proportionabiles. Sed earum significationes sunt simules (?) adiunctio earum. Sermo autem eius recepit permutatio. possibile est ut significet illos quorum permiscentur rationes. et possibile est ut significet illos qui egrotantur et inquietantur et non figuntur cum eis decubitus. Et melius quidem est ut intelligatur ex eo intentio prima. Et cum fit hoc cum ei vehementer inquietent.

Oportet autem ut co(g)noscentes esse hore et esse cuiusque quantitatis augmenti usque consequantur egritudines horam digestionis sue secundum quod. Quamvis non sint currentes secundum quod narravimus.

Sicut dixit per ipse in quarta prima. Et oportet in prima die. deinde addit ad illud exemplum in eo. Dixit etiam invenimus eum dixisse in hoc sermone cuius permissum rememoratus fuit ei quod dixit in illo sermone. et est hoc. Sed oportet a quo die ut cognoscas quotiens pertransierint .iiii. dies considerata non ei (?) dubitabitur et ad quod declinet.

Et secundum hanc viam accidit etiam mulieribus post earum partum crises.

Oportet ut fiat computatio dierum in hac egritudine a primo die in quo mulier peperit non a die in qua invasit eam febris. Quod est. quia plures earum invadit febris die secundo et tertio post partum. et a talibus diebus numerantur media plures. et expectant crisim. Et istud quod non est rectum. Sed postquam numerantur dies ab ipso die partus mulieris.

Et quoniam .p. narravit totum cuius scientia est necessaria in diebus crisis breviter et compendiose visum est michi ut faciam te rememorari eius quod multotiens dixi in alio loco. Et est quod nos invenimus res multas ex rebus de quibus fit inquisitio quibus non pervenit in opere medicine. Veruntamen nos in quirimus de eis inquisitione determinata. Quod est quod iuvamentum per pronosticatione non est nisi in cognitione diei in quo venit crisis egri. Si quis autem quesierit de illa egritudine an oporteat ut nominetur acuta egritudo absolute. an acuta valde. aut cronica. aut acuta ad ditione vel conversione. tunc inquisitio eius et in illa non est per se nisi in nominibus et non intentionibus ex quibus est possibile homini ut cognoscat pronosticationem de eo de cuius aptitudine est ut deveniat ad situatam medicationis secundum certitudinem. Ponamus ergo. verbi gratia. quod nos precessimus scientes scientia certa quod infirmus evadet ab egritudine sua in die .xx. et illud evenit secundum quod speramus de eo. Veruntamen aliquis dicet quod illa egritudo est acuta quod terminus acutarum egritudinum est dies .xiiii. et isti duo sunt etiam diversificantes. Dixit ei unus eorum in hac egritudine quod oportet ut nominetur cronica quod iam pertransivit diem in quo perveniunt ultimi termini egritudines acute. Et egritudines quidem non habent aliam scientiam speciem ex parte temporis qua nominetur egritudo hec. Et dixit alter quod oportet ut nominetur egritudo acuta cum additione paulatim. Si ergo homo attendat vel velit a semaliter (?) sermonem cuiuslibet istorum. et illud quod conatur certificare et quievit post illud et consideravit quis illorum verum invenit et quis eorum erravit et fuit in illo de vita sua tempore longum propter quod perficiet per ipsum in opere medicine aliquid ex rebus. Et illa quibus fit cognitione ex qua potest previdere et iudicare quod egritudo solvetur in die .xx. vii. postquam sit ei possibile iudicium in egritudine an oporteat ut nominetur acuta aut cronica aut acuta cum additione aut conversiva. non nocet ei illud in opere medicine in aliqua ex rebus. Quod melius est ut ponat terminum egritudinum secundum tempus et per quantitatem numeri periodorum in quibus accidit crisis. Quod erit egritudo que solvitur in .iiii. diebus prima. deinde secunda postea in qua venit crisis in .iiii. diebus secundus. deinde post tertia post eam. in qua accidit crisis in .iiii. etiam et post ipsam egritudo que consummatur in quarta quarta. Et postea cuius crisis fit in sexta quarta. et est illa que solvitur in die .xx. Cum ergo fuit post hunc diem duplicantur quarte et evenit crisis in septenis. et cum extendit terminus duplicatur septene et solvuntur egritudines in .xx. die. Deinde post hanc horam mutantur ad menses. deinde transeunt ad annos.

Oportet ergo ut in egritudinibus sint duo termini quarum quedam dicuntur acute. et quedam earum cronice. Veruntamen ego multotiens nolo eas nominare ut certificet sermo meus. Et forte cognitum ponent in eis quoniam egritudines que nominantur conversive. Et cum fecerimus illud erunt omnes species egritudinis tres. quarum una dividitur in species alias. unde est quod prime speciei est sue egri

tudines acute quas nominavit .v. egritudines
absolute acute. Et quasdam earum egritudi
nes valde acutas, et sunt ille que non transe
unt diem septimum. Sed crisis venit eis aut
hac die aut ante ipsum. Egritudines autem que no
minantur acute absolute sunt ille que exten
duntur usque ad diem .xiiii. Ille autem que trans
eunt hunc diem cadit in inquisitione nostrum
hesitatio eius. quoniam non est possibile ut ponam egritu
dinis cuius crisis venit in die .xvii. nomen
quod sit sibi proprium. in egritudini in qua ve
nit crisis in die .xx. Et cum illud ita sit cadit
in hac re quesita hesitatio. Et propter hanc causam vi
sum est michi quod ex sufficientia est ut ponam
tibi finem egritudinum acutarum diem .xx. non diem
.xiiii. ¶ Et in illa rerum est hesitatio alia
magna. quoniam ex egritudine acuta non intel
ligitur nisi egritudo in qua est febris ve
hemens et assidua. Illa autem que non est ita
tamen si ipsa condicatur in .xiiii. sive .iii. illa
paulatim non nominatur egritudo acuta. Iste
ergo sunt species egritudinum acutarum. Et hee
sunt species alie in quibus egritudines di
viduntur quarum crisis venit post dies
.xx. et istis etiam egritudinibus est latitudo
multa. Et verum est quod ut ponatur que ex
eis extenduntur usque ad diem .xl. individ
porne una singularis fiat cuius species alia
et illa que consumuntur in anno species alia et
illa quarum crisis venit in multo annorum et non in
multo mensium species alia. Et propter hoc ego sum
dicens in sermone hoc illud quod de consuetudine
mea est ut dicam semper et illud quod convenit et
ut redeat ad hoc totum. et ponas studium in
cognitione hore in qua solvitur egritudo
inter est quod tu invenies. Prima species e
gritudinum et est illa quam de consuetudine
sua est nominare laniositatem. Pone tamen
scilicet quod crisis eius et ruptura eius et quibusdam
hominibus diem .xx. et in quibusdam hominibus
diem .xxxiiii. et in quibusdam eorum diem .xl.
aut diem .lx. et propter hoc ego sum dimittens
rememorationem prudentie eius in ponere nomi
num unicuique harum specierum et converto
studium meum ad scientiam pronosticationis
de die in qua rumpitur unaquaque harum
specierum laniositatis. ¶ Et illius quod invenio
est propter duas vias et sunt experimentum et ra
tiocinatio. per experimentum est eum comprehendere
continuus prius interceptum unius speciei aut
duarum ex speciebus laniositatis. Ratiocinatio
autem significat tibi ipsam laniositatem et causam
facientem ipsam et res adiuvantes ad ipsam.
Quando autem videris quasdam species laniositatis
rumpi in die .xl. et inveneris eventum
eius ex humore fuisse temperato in frigidi
tate. in hora temporis in frigore. et inve
neris etatem infirmi et regionem et na
turam corporis et membrorum infirmitatum declinantia contempera
ta frigore deinde videris aliam rumpi
in die .lx. et inveneris complexionem eorum que
narravi declinare ad frigus. et videris a
liam rumpi in die .xx. et complexionem omnium eorum
que commemoravi rememorationem de calore et
caliditate in eo potius vel significare rup

turam reliquarum specierum laniositatis cum posueris
tuam inventionem illius quod posuisti vel comprehen
disti per experimentum et comparaveris reliquas species
laniositatis ad istas quas diximus. scilicet caliditatem
humorum moventium et frigus eorum et causam mutantem eos
et est caliditas innata et reliqua res iuvantes ad illud.
Et fit hora presens et regio et dispositio aeris. ¶ Esti
matio autem quantitatis virtutis est efficacius
illud quod sumitur ex etate infirmi et natura corporis eius
propria et in membris in quo accidit laniositas et ex signi
ficationibus significantibus super debilitatem virtutis
que est in venis pulsatilibus et fortitudinem eius.
Nam apud quem non est cognitio harum rerum et con
atur comprehendere scientiam omnium dispositionum specierum la
niositatis et experimento et consideratione indiget
in illa hora annorum. Qui autem considerat equ
itatem caliditatis innate et comparatione eius
in humoribus qui indiget quod comprehendat
illud adeius inquisitionem invenit faciliori
peritione et propinquiore via. Et hic quidem est dispositio
eius cuius est possibile estimare res accidentes ex rebus
manifestis vel apparentibus. Et est ille cui possibile est
ut extimet in qua aliqua specierum laniositatis que
rumpitur in die .xx. et in die .xxxiiii. et sic hanc
similitudinem in rebus aliis. ¶ Et non est
necesse michi dare in egritudinibus eam oportet
ut nomine convenientia aut cognita. discret
enim ipsius et illius declaratio non est nisi de comparatione me
vel medicorum quorum initium est ad ipsam operationem
medicine tantum. Sed comparatio sophistarum horum stu
dium est intentum vanitatibus et propter hanc causam invenimus
eos in illis inquisitionibus sedere super sedes altas
et loquuntur cum discipulis suis locutionem mul
tam valde. Verum ignorantia eorum de cognitione
crisis et cuius aptitudinis est ut accidat infirmo est
plusquam ignorantia eorum de quantitate altitudinis
montis. ¶ Et ex eis sunt quidam alii quorum
dispositio est contraria huic dispositioni. scilicet illis quibus est in
telligere egritudines et pronosticationes de
eo quod futurum est non est possibile eis respondere de quo
nominationibus. Et propter hanc causam puduit de qui
busdam eorum ex sunt sophiste et medici post ser
monem. Qui est. quod ipsi nominant hanc speciem medi
corum ex hoc nomine. et quod invenit aliquam legentem
in libro aut vel ratione in expositione rerum quibus fit
iuvamentum estimatur de eo quia est ex
methicis lectionis. aut locutionis.

Et quando fuerit in capite do
lores vehementes assidui cum
febre et fuerit cum illo aliquod signum le
norum mortis. tunc illud erit mor
tale. ¶ Et si fuerint dolores ab
sque illis signis et permanserit dolor
in die .xx. et febris fuerit insepa
rabilis. tunc oportebit ut expectetur
fluxus sanguinis a naribus aut alia

et excitatis in ptib; inferiorib; corpis. Sed dum pmanz dolor retens oportet expectet fluxu sanguis a narib; aut saniositas. et propriie qn dolores non fuerint nisi versus tympora et fronte.

G Ypocras in hoc sermone exposuit rem innuatiuam ualde ex reb; quas necesse est fi in ppositione. Veruntamen illud est absq ordine. sed cuius ordinatio cito erit sz hunc modu. Et cu fuerit in capite dolores uehementes afflictui cum febrib; si fuerit signu mortis aliqd cu eo tunc illi erit mors ualde. et spatiu existis rebus q euacuet infirmus te expecta illi fluxu sanguis a pa die usq ad .vij. Qd si tu extenderis tunc expecta etia illud. et expecta etia saniem. que currit ex narib; uel ex aurib; quib; fit euacuatio infirmi. Et si pmanent isti dolores qui sunt in capite usq in diem .xx. tc etiam expecta fluxu sanguis de narib; veruptn illud no est nisi raro. Egressio aut saniei ex narib; aut exitus eius in ptib; inferiorib; accidit multotiens in illa hora. qn tu expectas aduenire fluxu sanguis ex naribus tunc adveniet in spe tua ad id dolores accidentes in tympora et frontes.

Et melius quidez est ut expectetur euacuatio sanguis ei cuius est etas infra .xxxv. annos. Cui aut est maioris etatis qua iste. expecta isti saniositatem.

G Ypocras in sermone isto posuit terminu spei ppe adfluxum sanguis ex etate et cu insita manifesta e qua ia multotiens dixi. et e q generatio sanguis in hac etate usquequo pfic .xxxv. annos est multa et est cu illo in hac etate calidior et colera sup ipm est magis uicens. Et ego qdem ia dixi mens que pmissa sunt q sanguis cui dicitur e h. dicitur est conueniens ad hoc ut faciat accidere fluxum sanguis narium.

Dolor aut aurium acut cu febre assidua forti est significatio mala. Qd e. q no fit securitas sup hnte ipm quin pmisceatur ei ratio et moriatur. Cum g hec sit hns timore uehemente tunc opor ut consideres ratione tua reliqu signa oia a pa die.

G Iuniis aut accidit apparentibus que ostenduntur ex aure no inuenimus unqua accide dolore uehemente nisi acci deret et accidet in timor qm hoc membrum no est ex membris nobilib; ri; continuatur etia cu membro nobili. Veruptn sermo .y. no est in hoc membro. immo de consuetudine cuius est sicut multoz medicoz aliorum ut significet p sermone suu dolor auris sensum doloris intra foramn auris. Qd e q tc est egritudo inferius in quib; fit auditus. et n est locus eius longinquus a cerebro. Et pp hanc cam opor ut peat an accidit dolor uehemens in aure illa qm cerebru comunicat nervus in egritudine. Et pp hanc cam accidit ei an aduenit egritudo pmixtio rationis. Et moriuntur etia qdam ex eis quib; accidit subito illud sic ille cui accidit apoplexia. qm faciens egritudinem auris et pp multitudinem eius que puenit subito ad cerebru. Et moriuntur qui ex hoib; fuerint iuuenes in .vij. dieb; ex hac egritudine et uelocius illo. Senes uero tardius illo multum. Qd e. q febris et pmixtio mentis adueniunt ei minus et aures eoru fiunt et saniose fiunt pp hanc cam. Veruntamen cum etatib; reditiones egritudinis qm ueniunt in iuuentute plures inicium eius. Iuuenes aut antequa eorum aures fiant saniose moriuntur. Qd e. q si currit sanies ex aurib; eoru tunc sepatur iuuenib; salus si appareat in eo aliqd signum laudabile.

In iuuenib; quidem accidit febris et mentis pmixtio plus quam in senib; sup complexionez eorum e colera et caliditas. Et pp id opor ut antecedat pmixtio eorum antequam fundantur aures eorum et saniose fiant.

G Sup senes aut est timor sup utraq res minus. Veruntamen egritudo ueniens sup eos qm humor faciens dolorem no recipit inicis digestione complementu pp frigiditatem uincens sup complexione eorum. Reliqua que dixit in sermone suo sunt plana et manifesta.

G Uttur in quo accidit ulcus cu febre e signum malum. Qd si appareat e eo signu a ex eis q narrate st in eis q pmissa sunt qz sint male tunc opor ut peccatus et iudices q infirmus est cum dispositione habente timorem.

Galienus. Ulcus autem accidens in gutture est signum quod in corpore est humor malus corrosivus, et est cum illo cum egritudinis maligne quando coniunctio fit cum dolore vehementi. Et oportet ut consideres reliquas significationes in certitudine pronosticationis in eo quod futurum est et fit. Hoc preceptum a principio tractatus ad omnibus signis et pene in illis que interfuit in multis locis, nisi in ultimo in illa et illa cum quibus est de consuetudine ypocratis precepit tibi reliquis signis.

Squinantia est deterior et magis mortifera cum velocitate in qua non apparet in gutture nec in cervice aliquid manifestum. et est in ea vehementior dolor, et propter strictionem anhelitus, id est orthomia. In illa squinantia cuius dispositio est hec provocatur in die primo aut secundo aut tertio aut quarto.

Galienus. Quam autem manifestum est ex ostensione apparentie ex sermone eius, scilicet quod deterior specierum squinantie est ex qua non apparet in gutture nec in cervice aliquid preter naturam, neque in colore neque in eminentia neque in inflatione que significantur per gutturis locum qui est circa ... et epiglotum. Et hoc est quod significatur per cervicem colli. Sed per gutturis vult spatium quod ostenditur post per linguam quando aperitur os et premitur lingua deorsum ad inferiora. Et in hoc spatio sunt duo meatus quorum unus est meri et alter est epiglotus. Cum ergo non ostendit in aliquo horum duorum meatuum aliquid extra naturam, tunc scias quod apostema est in membris que sunt inter epiglotum vel in fine ab epigloto. Et illud est cuius causa provocantur. Et hoc est quod meatus anhelitus est strictus. Cum ergo accidit ut claudatur penitus propter apostema illorum membrorum, necesse est ut provocetur infirmus, et propter hoc cogitur quando vult anhelare et erigere cervicem suam ut meatus epigloti aperiatur saltem parum. Et hoc est quod decubitus super collum claudit epiglotum penitus quando membra que sunt ab anterioribus cadunt super illa que sunt retro versus spondiles cervicis. Oportet ergo propter hanc causam et propter apostema cutim quod est in lacertis epigloti ut accidat dolor.

Squinantia autem in qua fiunt dolores secundum hanc similitudinem sed accidunt cum ea apostema et rubedo in gutture sed est mortifera valde sed tardior ea que est dicta ante ipsam.

Galienus. Ypocras in hoc sermone dicit speciem aliam ex speciebus squinantie ex qua fit locus qui est in gutture apostematus rubificatus et sunt dolores similes eis qui sunt in specie prima. Verumtamen strictio anhelitus, id est orthomia, non est in ea similis sibi in virtute, id est difficultas anhelitus non est in ea prava vehemens quando lacerti epigloti non apostemantur cum ea apostemate vehementi. Manifestum ergo dixit in hac specie quod est mortifera sed illud est tardius quam species quam diximus ante ipsam.

Squinantia autem cum qua rubent guttur et cervix est tardioris spatii. et forte salvantur circa habentes eam quando est in cervice et pectore rubedo et non submergitur rubedo ad interiora.

Galienus. Exponit in hac sermone speciem tertiam ex speciebus squinantie, et nomen eius apud medicos diversificatur. Quidam enim nominant eam nomine alio, et quidam nomine alio. Verumtamen quod dico multotiens in veritate est, id est fecisse illud. Et hoc est quod non nititur prolongationem in nominibus et nominant egritudinem secundum quod preparatur ei quando quam super intentionem est convenientia in re quesita contrarietas in nominibus intentionem non habet. Convenientia in hac intentione invenitur apud eum qui habet cognitionem operationis medicine. Et hoc est quod deterior specierum squinantie est ex cuius vehementia provenitur adhuc ut cogatur infirmus in ea ad strictionem et in qua fiunt dolores vehementes et non apparent in ea in gutture nec in cervice aliquid ex accidentibus, et sunt minoris malitie quam iste species sunt ille cum quibus anhelitus non fit difficilis sed dolores sunt vehementes, nec fit difficultas anhelitus cum ea. In illa autem squinantia cuius dispositio est hec dispositio epiglotus est incolumis ab egritudine et non aggregatur sanies in ea nisi in gutture aut in cervice aut utroque simul. et vincens super hanc saniem est ut plurimum colera. Et propter illud non fit in eo apostema ex permixtione ex colera et sanguine. Et propter hoc dixit Ypocras, id est non profundatur rubedo ad interiora, quando qui accedunt in illis apostemata in nolle flavum est sanitas illius facit velox et non est illa egritudo acuta. Reliqua autem que sunt in hoc sermone sunt mortifera.

Quod si fuerit occultatio rubedinis non in aliquo dierum creticis nec apud creticam que coagulantur in exterioribus corporis neque quando exp

(left margin, beside the last line of the first column:) i. fini cibus

uit infirmus cum tussi saniem faci le et uideris infirmum iam quasi quieuisse dolorem significat illud mortem aut reditionem egritudinis.

G. Re in malicia egritudinis si occultatur apostema ut [illegible] de quorum uno fuerit. Nam utraque sibi inueniuntur in descriptionibus preter quod exspuat infirmus saniem cum facilitate aut coaguletur in tertio tribus guttis exitum que egrediatur manifesta est apparens. In sermone autem hic non in aliquo dierum crisis est scrutatio et inquisitio an oporteat ut intelligatur ex eo apostema. Si occultatur in aliquo dierum crisis non accidit infirmo nisi res mala. Quidam enim exposuerunt eam secundum hanc intentionem an oporteat ut addatur illud ad id quod est post ipsum ita quod .y. uoluit ut si accidat in aliquo dierum crisis ut exspuat fiat aliqua fiducia non certa. Et est uirtus quod permutatio egritudinis ad maliciam est ut redeat rubedo ad interiora et non resoluatur apostema. Et si fuerit in aliquo dierum crisis non solum erit non laudabile sed erit malum ualde. Quod est quia malitia peruersitatem eius quod indicat dies certificat et festinat. Quod si fuerit productio sputi cum euentu exitus in manifesto corporis facile occultum apostema et rubedo tunc non expectetur mors infirmi.

Et melius quidem est ut rubedo sit declinis ad exteriora et sint reliqua exitum declinioris ad illud quod uidetur.

G. Iste sermo qui est post ipsum est manifestus apud eum qui est memor eius quod precessit de sermone meo.

Res autem in incisione uue et in perforatione eius timorosa dum permaneat rubea magna. Quia est quod sequitur illud apostema et fluxus sanguinis. Veruntamen oportet ut in illa detumescat pre reliquis igenia. Cum ergo euacuatur illud quod dicitur de uua et sit extremitas uue macra et grossior et declinior ad pallididatem et fit quod est eius superius subtilius tunc in illa hora confidit melius de curatione uue. Et melius quidem est ut conetis curationem eius postquam euacuauis humorem cum tuuit spatium temporis conueniens et non timueris infirmo ut procedatur.

G. Indicauit .y. cum hac scientia scientia prognosticationis scientiam curationis quoniam non est possibile adiscere prognosticationem per uirtutem et fiduciam absque scientia curationis. Nam si incideris uuam apostematam apostemate calido aut aperueris illam uel perforaueris eam sequitur illud fluxus sanguinis et apostema calida. Cum ergo euacuetur totum illud .s. quod dicitur uua tunc incide eam et proprie si descenderit nimis cum multitudine aut exsiccatur aut studio medica.

A quo autem quiescit febris preter quod appareat in eo significantia consumptionis egritudinis neque est quies febris eius in aliquo dierum crisis oportet ut expectetur reduuatio egritudinis sine ipsis.

G. Non oportet ut expectetur reduuatio egritudinis si quando apparet unum signorum que diximus si quando apparent ambo similiter. Quod est quoniam egritudines que quiescunt absque causa facientes illud de aptitudine earum est ut redeant quamuis sit quies illarum in aliquo dierum crisis. Et manifestum est quod nos significamus per sermonem istum illas que quiescunt absque causa faciente illa. Illue que quiescunt preter quod appareant in eis significationes significantes euasionem in diebus crisis.

Et cum permaneat febris eius et est cum ipsa salua et non est cum eo dolor ex labore prius neque causa alia manifesta oportet ut expectetur ei exitura cum apostemate et dolore in iuncturis. et proprie in inferioribus.

G. Iam narrauit .y. in hoc loco ultra totum quod ipse dixit in eis que premissa sunt ex sermone suo ex egritudinibus in acutis et ex sermone suo in egritudinibus pectoris et pulmonis. Quod est quoniam longitudinis febris cum sit tres. Quarum una est membri in quo est egritudo cuius emanatio est difficilis. Et hic est in maioribus [illegible]

al malitia

omnium qui non digeruntur. Et tertia est error accidens tunc. Si enim accidat ut non sit ex membris aliquod infirmum, tunc error erit fortasse in mo ... super ... aut ex medico superposito, aut ex ministris, aut extrinsecus sicut error qui accidit ex hora presenti, vel ex regione vel dispositione aeris in quo est infirmus, et ex loco qui est malus, aut ex nocumento quo leditur a tedio aut tristicia. Et remanet cum longitudine durationis febris humores crudi difficilis digestionis. Et de consuetudine quidem nature est ut expellat hos humores a quibusdam membris ignobilibus, quando non est ei possibile evacuare illos. Multotiens enim iam dixi quod deppost partem humorum calidorum subtilium est in substantia sua ut fiat crisis eorum per evacuationem. Extrudis autem et grossis natura immodificat eorum aut per extremum accidentem in corpore aut per digestionem digerentem eos. Et hec pars quam nominamus digestionem est evacuatio materie antequam putrefiat ut plurimum aut per solam vertibilitatem raro.

Et oportet ut expectetur crisis cum pertranseat egritudo vicesimum diem.

Iam invenimus eum dixisse verum vicesimum diem in hiis que premissa sunt ex sermone suo in egritudinibus cronicis ut significaret quod non dixit de egritudine que est cronica donec perveniat ad diem vicesimum. Et ego quod iam enumeravi in eis que premissa sunt causam propter quam non est possibile ut eveniret secundum veritatem terminus acutarum egritudinum. Non est quoniam oportet in egritudinibus quod crisis earum veniat in xiiii. die, si rememoratur etiam diei xx. Quod est quod dicit in libro amphorismorum dicendo xiiii. dies et dies xx. ex parte sua egritudinum acutarum dicitur et xvii. Et amphorismus in quo dicitur est iste: Quarta eius indicatur vii. et principium septimane secunde est dies viii. Et indicativa quartedecime est dies xi. quoniam est quarta septimane secunde. Et dies xvii. iterum est dies indicatoria xx. quoniam est dies quartus a die xiiii. et dies vii. a die xi.

Et conveniens est ut fiant iste crisis in spatio temporis minore ei cuius etas est infra xxxv annos.

Multotiens iam dixi quod crises egritudinum que fiunt ab humoribus calidis et acutis quando virtus est fortis fit cum celeritate ventris et per contrarium illius crises egritudinum accidentium ab humoribus frigidis quando virtus est debilis non fit per excretionem, sed pervenit sermo secundum interficiunt infirmum, aut digeruntur in spatio temporis longi. Egritudinum autem media inter istas crises fit per excretiones et sunt ille in quibus invenitur similiter quoque horum duorum contrariorum que diximus. Et significavit per duo contraria eorum nominum que diximus et contrarium rei in virtutis. Et est quod invenitur in unaqueque rerum due res contrarie. Contrarium quidem earum in natura humorum quando sunt in eis humores cum humoribus calidis. Et contrarium quidem virtutis quando virtus in eis fortis et fuit in illis debilis. Et quando humores sunt calidi non possibile est ut virtus sit fortis quando de aptitudine crisis est ut accidat cum excretione que egreditur in corpore et quando sunt fortis est necessaria inventio excretione virtus fortis. Et significatio necessaria significantes debilitatem virtutum et earum fortitudinem assumptas proprie unicuique earum est que sumuntur ex operibus earum sicut iam diximus. Assumpte autem ex etate sunt ille que ceperunt in iuventute et senectute et sunt ille quas determinavit Ypocras in hoc sermone. Et conveniens est ut expediatur excretione cum maturitudine in spatio temporis minore ei cuius est etas infra xxxv annos. Cui autem est maioris etatis quam isti si non pervenit adhuc ad terminum senii eventus excretionum in eo est minus illo multum valde. Et facit nos rememorari verum in sermone suo isto eius quod dixit in principio sermonis sui. Et hoc est cum prolongatur febris et est cum dispositione salva et non habet lassitudinem ex dolore neque ex causa alia manifesta et reliqua que consecuntur istud.

Hic autem qui est maioris etatis quam illi eventus excretionum quando prolongatur febris est minus.

Istud necessarium est quoniam necesse est in eventu crisis per excretionem ut virtus habeat aliquid fortitudinis et non sit debilis multum. Et propter hanc causam oportet ut sit eventus excretionum quanto plus procedit homo in etate minus in eis. Aut quando in senio est non tamen parum accidit sed parum valde in ultimo. In hoc autem sermone non significavit per sermonem maioris etatis per quem illos dixerit pueros adolescentes sed illos qui sunt maioris etatis per comparationem iuvenum ex eis quibus supervenerunt xxx anni. Et ego quidem ostendi in eis que premissa sunt super primo amphorismo hoc nomine scilicet maioris etatis et ostenditur tibi illud nomen quam ostendi tibi in sequentibus.

Et oportet ut hic apostema expectetur quando febris est permanens et reperte permutatio febris ad quartanam quando facit interpolationem et redit non secundum eundem ordinem et fit illud circa horam propinquitatis autumpni.

G[alenus]. Iam dixi in libro meo in speciebus febrium
quod febris quartana generatur ab humore
melancolico. et dixi etiam quod generatio hu-
moris accidit secundum duos modos quorum unus est quod
a grosso sanguine qui assimilatur inueniis
fecis in uinii uasis. et modus secundus quando adhuri
a colera nigra. Et hec species scilicet est malignosa
a colera nigra integra corrodens membra
in quibus aggregatur. Sed species prima minoris est
malicie et fraudis et propter hoc quando non antiquatur
spatium eius in corpore et euertatur in eo caliditatis
superflue extra naturam. Et cum illud sit ita tunc
oportet quando inuenitur febris assidua que non
quiescit ita, interpolatur ut expectetur ei
cum prolongatur quod conuertatur ad exi-
tus quas dixi. Et quando inueneris eam in
terpolari quando inueneris illud accidere propter
in ea uerius consumptionem estatis tunc scias
quod esse eius conuertitur ad febrem quar-
tanam. Quod est quia humores bulliunt in estate
in febribus assiduis. quando fuerit colera nigra
extinguuntur eorum caliditas quadam extinctione
quare euadit infirmus propter illam causam ab acuti-
tate et propter hoc quando accidit ei humor. Veruntamen si non
perdit neque euacuat rem adustam ex humoribus
que est sicut fex si moratur in corpore redit
ideo et calescit et putrefit quoniam accidit ei illud
iterum ebullit ideo et inflatur. Cum ergo accidit
humor resoluitur cum eo res que iam bullierit
ex colera nigra. Cumque bullierit iterum res que
ante extra accidit posterius alius extra. Et
egritudo corporis non est egritudo una sed
egritudines multe quia colera nigra gene-
ratur in quibusdam membris et quiescit mo-
tus eius in quibusdam eorum et figitur et moratur
in quibusdam eorum aut putrefit oportet necessario
ut non sit paroxismus secundum ordinem. Cum ergo est quia
causa uel egritudo in omnibus uenit eam uic-
toria colere nigre accidit tunc quartana et
propter hoc si est hora anni tempus in quo mutatur
estas ad autumpnum ita ut prohibeat resolu-
tionem humorum et faciat eos redire ad pro-
fundum corporis. Cum ergo uenit yemps et
occurrerit corpori frigiditas dispositionis. addet in ea
etiam adiuuet ad declinationem humorum adi-
tericia corporis. Seruatur ergo super illum infi-
mitas usquequo adueniat tempus ab eius

Et sicut acci- | in quo peruertetur hora ad caliditatem.
dit ei ex tertiana cuius etas est eius
iuuenibus iuxta .xxx. annum. et
similiter accidat ei quartana cum
iam supplenerit .xl. annos. aut
est etatis maioris illo.

G[alenus]. Iam locutus fui sermonem longum in di-
uersitate etatum in alio libro et propter illud
sufficiat michi in hac hora rememorari
eius compendiose. Dico ergo quod sanguis
inuenitur in corporibus puerorum multum ualde

et si non esset permixtio in regimine esset humor
iste tamen in corporibus eorum multus ualde propter
illud quod exigit etas eorum. Veruntamen cum
ipsi comedant multum et in ordinate
oportet ut generetur in corporibus eorum etiam
humor qui nominatur crudus. Cumque per-
uenerint ad tempus adolescentie tunc ex
eis qui regunt regimine bono et quod facit id est uin-
centis in corpore eius sanguis tantum. et ex eis
est qui errat in regimine suo et permis-
cent plus quam permisceant pueri plures.
Et propter hoc inuenimus istos infirmari infir-
mitatibus continuis fortibus quoniam humores
crudi aggregantur in corporibus eorum propter ne-
cem multitudine. C[um] in etate autem
que sequitur hanc etatem aggregantur in ea in
corpore quod permiscet propter hoc et errat in regimine
humorum qui sunt de genere colere quare
uincit in corpore eius cum sanguine humor
qui nominatur colera citrina et rubea et
moratur illud in quibusdam hominibus usquequo
suppleuerint eis .xxx. anni. et in quibusdam
usquequo suppleuerint eis .xxxv. anni. Et nil
tamen quod hominum uniuscuiusque propter complexiones primas et propter
dispositiones diuersas ad quas permutatur corpus
propter accidentia que accidunt ei aut propter permutati-
onem consuetudinis in spatio medio inter duos
terminos quos dixi. Et propter hoc cum inuenimus .xxx.
forte dixisse. etas eius .xxx. sic fecit in hoc ser-
mone et forte dixisse etas eius .xxxv. Quod est
quia permutatio in unoquoque hominum cum sit di-
uersa non est possibile ut inueniatur omnibus eis secundum
ueritatem spatium unum quod sit eis commune. Et ego
non indigeo te adhuc ut faciam sermonem huic simi-
lem. Iam ergo dixi iterum cum incepi quod premissa sunt
ex sermone meo in diebus creticis. Nam si tu ser-
uaueris illud et adinueneris ipsum cum permissionis
rememoratione non erit tibi difficile inuenire
eam in eo quod narraui .v. in hoc sermone. Nam
sicut humores sunt hominum calefiunt calefactione
uehementi in estate ita ut bulliant. Ubi grauiter.
Et sic oritur ex illo ut generetur ab eis cole-
ra nigra et consumitur tempus autumpnus aggregatur
in corpore non permittitur ea resolui propter frigi-
ditatem neque euacuari facile. Similiter se habent res in
etatibus. Nam corpus quando permutatur de etate seg-
tis ad etatem perfectorum humoribus in estate uin-
centibus ita resolutio a colera nigra prohibe-
tur. Et etas illa colera resolui quare accidit ab
ea febris quartana in longitudine. Ille autem etas est
mundificationis sui corporis ab huiusmodi humore
spatio longuo. Et propter hanc causam fit quod que
egritudines complexionales multiplicantur in eta-
te que sequitur etatem statum. Veruntamen est
diuersificatur multitudine uel pauci-
tate et sic lepra in qua ereonatur cutis
et cancer et sanguisugues cerebro egrediuntur.

De esse autem tertianam oportet te
scire quod sunt in yeme plus et
earum quies est tardior. sed earum
tertiones sunt minus.

Ypocras in hoc loco fecit in [illegible] causas necessarias. Quarum unum est propter quod fuit in yeme plus. Et secundum est quod earum quies est tardior in hac hora [illegible] quod earum redditiones sunt minus. Et [illegible] autem in hac quod ipse in yeme plus fuit [illegible] in exterioribus [illegible] quod vincit in corporibus [illegible] eius que proprie sunt [illegible] quod excessus humorum calidorum fit [illegible] dolores. Et humorum quidem frigidorum excessus fit per [illegible]. Causa autem [illegible] quietis earum in yeme [illegible] quidem est ut propria natura [illegible] et frigus aeris [illegible] quoniam inflammatio [illegible] nature non est ut resolvatur humor et faciet ipsum paulatim [illegible] resolutio grossiorum humorum. Sed resolutio grossiorum humorum viscosorum est difficilis et propter [illegible] quod [illegible] est frigidus. Et propter hanc causam fuit earum redditiones minus quam egritudines que redeunt indigent motore qui moveat eas donec redeant. Sed humorum frigidorum motus est valde difficilis.

Qui autem conqueritur in febre non mortifera de dolore capitis aut videt coram oculis suis aliquid nigrum tunc si accidit ei dolor cum illo in ore stomachi sui accidet ei vomitus colere. Quod si advenerit cum illo rigor et fuerint partes inferiores ex eis que sunt sub ypocondriis eius frigide erit vomitus velocior ad ipsum. Quod si receperit aliquid ex illa hora ex cibo vel potu festinat ad eum magis vomitus.

Intentio y. in hoc sermone est ut loquatur de vomitu qui accidit sponte sine medicamento [illegible]. Et prima declaratio eius est [illegible] in qua accidit illud non sit mortifera. Et [illegible] quam nominat hanc egritudinem non [illegible] evacuatione ab ea. Et [illegible] est ut accidat infirmo dolor capitis et videat coram oculis suis res nigras. Et illud quidem accidit a vaporibus colere [illegible]. Sed humor quando calefit calefactione vehementi et aduritur generatur ex eo fumus niger et ascendunt ad caput et est ille [illegible] cum accidit dolor capitis. Et quod pervenit de hoc fumo ad oculos [illegible] eius claras [illegible] accidit in [illegible] simile quod accidit in aere claro [illegible] quando permiscetur in eo subito fumus niger et [illegible] ex eo res nigras. Cum ergo sentit illud spiritus visibilis qui a cerebro procedit in oculis sicut accidit in eo apud aggregationem aque in oculo ei accidit in [illegible] ut ymaginetur res nigras. Dolor autem in ore stomachi [illegible] ascendentes [illegible] significant [illegible] multitudine [illegible] et [illegible] stomachus est quod accidit cum istis dolor in ore stomachi. Quod est quod pulmo non sentit lesionem huius humoris propter parvitatem sui sensus [illegible] quoniam non est ei sensus [illegible]. Os autem stomachi quoniam est multum sensibile propter multitudinem nervorum descendentium ad ipsum non est possibile ut pereat aliquid ipsorum que sunt in ipso. uel aci Et propter hanc causam fit quod humor qui est de genere colere mordicat ipsum accidit in eo dolor qui dicitur dolor cordis. Et propter illud oportet etiam ut accidat eis vomitus colericus. Et significavit illud [illegible] abrupta quod convertitur cum pervenit dolor ad eos et accidunt ab eo omnes evacuationes quas [illegible] media que sunt de genere colere. Et significat ergo per sermonem suum scilicet quod convertitur motus eius quam movet vomitus, quod per sermonem suum cor vult intelligere os ventris. Et propter hoc nominant mordicationem in eo accidentem dolorem [illegible] stomachi vel cordis. Et narravit iterum y. in hoc loco alio significationem aliam significantem vomitum in istis et est saltus labii inferioris et motus eius. Quod est quod tunica interior stomachi quando in ea accidit mordicatio propter coleram movetur huius motu. Et nos [illegible] intellexerimus [illegible] continuitatem tunice interioris stomachi [illegible] et tegit [illegible] lingua et guttur [illegible] os et omnes partes huius tunice sunt continue. Et cum tunica movet labium quando accidit in ea mordicatio [illegible] colere [illegible] in ore stomachi. Quod est quod de aptitudine huius humoris est ut natet super os stomachi propter levitatem suam. Et quando ascendit ad os stomachi evacuatio venit eius ex colera et erit vomitus cum facilitate. Et si accidit infirmo in illa hora rigor et frigus non solum [illegible] vomitus sed accidit cum [illegible] multitudine. Causa de aptitudine rigoris est secundum plurimum ut faciat accidere vomitum colere sicut ostendi in sermone meo in rigore. Et si sumat aliquid in illa hora ex cibo et potu [illegible] ei evacuatio vomitus valde quoniam colera retenta in stomacho corrumpit illud quod suscipit.

Et in quo istorum incipit dolor ab ipso primo die tunc dignum est ut fortius fiat in die iiii aut quinto. et cum fuerit in vii delet ab eo. Secundum plurimum vero incipit dolor in die tertio. et fit fortius in eis preter in die v et evadunt in die ix aut xi. Et ex eis sunt in quibus incipit dolor in die v. et cum fuerint relique dispositiones eorum secundum dispositiones

eorum qui precedunt illos. deinde consumitur egritudo eorum in die .xiiij.

G. Declaravit .G. in hoc sermone quod species ex speciebus doloris capitis accidentis in hoc statu tres et minus est illa eorum. species ergo prima incipit die primo eventus egritudinis. Et species secunda incipit die tertia. Et species tertia incipit in die quinta. Quarta vero consistit eius omnibus est quod crisis venit in ea propter diem .vij. ab hora in qua incepit dolor. et propter hoc doloris qui incipit in die primo venit crisis in die .vij. Sed illius qui incipit in tertio die veniat crisis in .x°. et est .vij. ab illo die. Veruntamen hic dies cum non sit dies crisis oportet ut veniat crisis in die .x. aut in die .xj. ante diem .xij. aut post ipsum per diem. Et sunt etiam sua autem in hoc loco quod dies nonus numeratur in diebus crisis sicut dies quartus sicut ostendi in eis que premissa sunt cum non est de aptitudine egritudinis ut veniat crisis eius in quarto neque in septimo sed in diebus mediis inter eos sicut ostendi in libro de diebus crisis. Species autem tertia ex speciebus doloris capitis etiam est illa que incipit in die .v°. et extenditur usque ad diem .xvij. quoniam caliditas febris non habet fortitudinem et significatio illius est tarditas eventus doloris usque in die .x. Et quoniam cum additur super illud .vij. dies aggregantur ex illo toto .xvij. dies. Veruntamen dies .xvij. non est dies crisis nec est possibile in hac crisi ut antecedat per diem quoniam ostendi quod illud est propter egritudinem quarum motus est acutus et propter hoc necesse est ut tardet crisis usque ad diem .xiiij.

Et iste tres sunt viris et mulieribus in febribus tertianis precipue in eis qui sunt minoris etatis quam illi. accidunt enim ille res in febribus illis. Veruntamen eventus earum in febribus que sunt diuturniores plus est quam in febribus tertianis puris.

G. De aptitudine harum rerum est ut accidat eis qui completi sunt in etate sua. Et sunt illi quos de consuetudine non est novare viros et mulieres in omnibus febribus tertianis quoniam colera in hac etate est vincens in corpore victoria vehementi. Illis autem quorum etas est minor hac etate non accidit illud in omnibus febribus tertianis sed in puerus earum tantum. quoniam colera in natura harum febrium vincit valde et accidit illud earum in egritudinibus valde acutis. Quoniam colera in istis egritudinibus vincit victoria superflua et propter hoc in illis qui sunt in statu iuventutis. Et non dimisit dicere illud nisi quia possibile est nobis intelligere illud ex sermone priore.

Cum autem in his febribus evenit dolor capitis et advenit ei in oculis suis loco nigredinis quam videt eius caligo. aut videt coram oculis suis scintillationes et coruscationes et advenit ei loco doloris alsecud tensio in eis que sunt sub ypocondriis a latere dextro aut sinistro absque dolore neque inflatione expecta illi fluxum sanguinis a naribus loco vomitus. et expecta precipue in hoc loco ei qui est minoris etatis eruptionem sanguinis. Qui autem iam consecutus est .xxx. annos et qui est maioris etatis eo sit expectatio tua ei de eruptione sanguinis minus. Sed oportet ut expectes eis vomitum.

G. Significavit per sermonem suum in his febribus febrem quam significavit in principio sermonis sui primi hac dictione .s. qui autem conqueritur in febre non mortifera de dolore capitis et rebus que sequuntur .i. et illa est que postquam narravit rem eandem in hiis duabus febribus simul. dixit quod convenit eis utrisque quod crisis venit in eis utrisque per evacuationem. deinde addidit ad illud quod proprium unicuique earum quarum posuit crisim per evacuationem in se. scilicet cum fluxu sanguinis a naribus et significationes significantes illud. Et in febribus quidem prima sunt ymaginatio rei nigre et dolor alsecud. Et in secunda propter tenebrositas visus et coruscatio que videtur coram oculo. et tensio accidens eis que sunt sub ypocondriis absque inflammatione. Et iste significationes significant significatione maxima declinationem humoris ad caput et propter eiusdem dixit in eis que premissa sunt quod fluxus sanguinis narium accidit aut accidentibus apostematibus calidis accidentium in eis que sunt sub ypocondriis precipue in eo qui est minoris etatis propter similitudines eius in

corporis illius de sanguine. Et adduxit vero in sermone suo isto ad rememorationem nominis coli, quod illud accidit in iuvenibus. Permutatam autem prius libri epidimiarum dixi in eo de aptitudine cuius est ut accidat ei fluxus sanguinis narium quod accidit ei et quod in oculis eius lacrimentur. Quod si aggregaveris illud totum et adiunxeris ad illud id quod dictum est in libris aliis, poteris percipere et iudicare in omnibus horis fluxum sanguinis narium quod accidet et propter hoc ostenditur cum isto ostensione manifesta signum evacuationis supra expositum. Haec enim significatio precedit eventum fluxus sanguinis narium procul dubio.

Pueris autem accidit spasmus quando febris eorum est acuta et venter eorum non fuerit solutus et fuerint vigilantes et expavescunt et plorant et convertuntur colores eorum et perveniunt ad viriditatem aut ad rubedinem aut ad fuscedinem i. pallorem. Et facilius quidem fiunt iste res pueris qui sunt in multo parvitatis usque quo perveniant ad .vii. annos. Pueris vero qui sunt maioris etatis istis et viris non accidit in febribus eorum spasmus nisi quando supervenit ei ex signis aliud ex eo quod est in fine malitie sicut signes que accidunt in frenesi.

G. Non est sermo eius in spasmo accidente in aliquo membro sed in spasmo accidente in toto corpore. Et eventus huius speciei spasmi accidit facile pueris et proprie lactantibus ex eis. Et cum in illo est lac et proprie quod est grossum. Et plurimum quidem accidit eis illud propter cibos multos quos susceperunt in hora nonesta. Quod est quia ipsi non intelligunt aliquam ex rebus nisi comestionem. Et ex eis est que adiuvat est debilitas virtutis nervorum et ipsius mollificatio. Et istud est quia virtutum quibus existit corporis regimen sunt tria. Et non inveniuntur in pueris nisi tamen due fortes. Virtus autem tertia que est in nervis invenitur in eis debilis mollificata mollificatione vehementiori quam relique virtutes. Et propter hoc cum eventus spasmi est in eis facilis valde.

Et sit facilis iterum reditio ipsorum ab ipso ad naturalem dispositionem. Viris autem non facilis fit eventus spasmi, neque est eis non facilis sanatio quando accidit eis propter vehementiam virtutis nervorum. Et accidit iterum spasmus absque febre quando accidit frigus super complexionem corporis et multiplicantur in eo humores crudi grossi. Et accidit iterum quando fit in nervis et cordis apostema calidum propter cerebri cuius est in capitis egritudine. Veritatem sermo .y. in hoc loco non est nisi in spasmo accidente in febribus. Quod est quia intentio eius ab initio libri est ut narret prognosticationem in febribus acutis et egritudinibus diversis et significationes spasmi in eis accidentis. Causa est completus sermo de egritudinibus sunt significationes que significant frenesim in malitiosam et malam et proprie tortuositas faciei et stridor dentium et multitudo palpitationis eorum oculorum et tortuositas accidentis in eis. Quando sufficiunt in pueris in hac tamen et vehementia timoris et est illud quod significat ypocras per sermonem suum expavescunt et fletus et vehementia tensionis omnis corporis et constrictio ventris. Verumtamen res non sunt nisi cum eventus spasmi. Signes autem significantes eventum spasmi ab illis causis sunt colores egressi qui accidentes eis significantes malitiam humorum propter quos accidit ei spasmus. Quod est quia color viridis et declinans ad fuscedinem i. pallorem significat quod qualitas humorum mala est. Sed color rubeus significat multitudinem sanguinis.

Oportet autem ut significetur de quo speratur ut salvetur et quis perit ex pueris et ex aliis signis omnibus sicut ostensum est ex esse eorum in unaquaque egritudinum.

G. Iam scripsit .y. hunc sermonem in eis que premissa sunt et scripsit iterum in hac hora. Et scribit eum quia est utilitas eius valde magna. Veritatem quamvis fecerit illud et iteraverit sermonem suum multotiens tamen iam pervenit ad multos medicorum et non intellexerunt quia ipsi multotiens videtur mala egritudinum signum malam et evadit infirmus ab infirmitate sua. Estimant igitur quod de .y. super hoc quod ipse mentitus est in sermone. Et inveniunt signum significationem laudabilem et decumbit infirmus. Dicunt igitur quod .y. erravit in sermone suo propter quod ipsi intelligunt quia fortasse vincent et superabunt signes in illis laudabiles signis malis una. Et fortasse vincet et superabit signum una laudabilis multas malas.

Et sermo meus hic non est nisi in egritudinibus acutis et que ex eis generantur.

G. Non scripsit hunc sermonem .y. et sermonem

qui est ante ipsum non quam presciuit tarditatem eorum que sequuntur: erant librum suum et audaciam eorum. et quia ipsi erant inquisituri de eis propter quam dixit dies .xl. et habentes ethicos sanioritatem et ydropicos et habentes febres quartanas. Quare cum nos inuenimus eos nunc cum iam ipsi dixerit sermone manifesto quod sermo eius non est in egritudinibus tamen sed in eis que in ipsis conuertuntur et prolongantur eorum spatium inquireret de illo tunc forsitam quantum essent inquisituri de illo si ipse non scripsisset hunc sermonem.

Oportet ei qui uult predicere et enuntiare salutem eius qui saluatur et ei qui moritur mortem et indicare longitudinem egritudinis cum quo permanet ipsi egritudo pluribus diebus et abreuiationem egritudinis eius cum quo moritur egritudo eius diebus paucioribus ut cognoscat omnes significationes et discernat eos postquam comparauit uirtutes earum adinuicem sicut narrauit in omnibus significationibus proprie in urina et sputo quod spuit infirmus saniem cum colera.

Quod enim oportet considerare et speculari super omnes significationes et uideris contentus inuentione significationis unius. Iam enim dixit in eis que premissa sunt. Nunc autem sermone addit aliud illud rem per cuius scientiam est iuuamentum ualde. Et est quod tunc oportet ponderare uirtutes significationum absolute postquam unaqueque earum comparatur ad suam comparem. Quedam enim significationes sunt male in se ipsis. Uerumtamen diuersificantur in illo per multitudinem et paucitatem et sunt ille quarum uirtutes ponderantur in eis que sunt premissa sic ostendi et dixi in quibusdam earum que significant mortem et in quibusdam earum que sunt minus significantes mortem et in quibusdam earum que sunt mortifere ualde. Et fortasse addendo considerationis ad illud. Et similiter in signis laudabilium ponderauit uirtutes secundum hunc modum et dixit in quibusdam earum sermone absoluto quod sunt salubres uolens quod significant euasionem. Et dixit in quibusdam earum sermone absoluto quod sunt laudabiles. et fortasse adiunxit ad quasdam earum et dixit et uirtus earum est magna ualde. Uerumtamen sermo in significatione uirtus eius est magna ualde in significando salutem est magis quam ultimus sermo in ea absolutus quod significat salutem tamen. Nunc autem sermone dixit quod oportet ut cognoscas significationes et discernas eas postquam comparaueris uirtutem earum adinuicem si que ex eis conueniunt

in genere tantum scilicet significationes laudabiles adinuicem sed diuersas in genere scilicet laudabilis cum illaudabilibus. Iam tu per hanc comparationem potes scire imprimis quod cum iam superfluit ex eis in eo quod significat quod est superfluum. Et scias pro quod tu quando scis illud non faciet te timere illud quod uides. Et etiam ut inquiras et consideres que sit causa in euentu illius et quid sit quod significet illud. Uerumtamen ego iam narraui totum illud in libris meis et proprie in illo qui est de crisi. Et quod non est fedum ut rememorationem faciam illius pulam exempli. Et ponam principium eius causus rememorationes sicut etiam exemplo commune toti arti quia comprehendi pronosticatio. Dico ergo quod oportet ut consideres imprimis omnes res aut in quibusdam membris sit egritudo que sit eius causa. et egritudo sit humores agregati in uenis. deinde consideres post illud quod uirtutes illius corporis infirmi et proprie sint secundum timorem. Et ego quidem precessi et dixi quod uirtutes sunt tres deinde post illud signa laudabiles considera et significationes illaudabiles significantes dispositionem illarum uirtutum. Ponamus ergo ubi quando uirtus precedens a cerebro non habet egritudinem in aliquid ex membris corporis et causa euentus febris est putredo humorum tantum. Cum ergo posueris illud. ponamus etiam quod apparuerit in urina a principio egritudinis significationes laudabiles dico quod iste iterum non potest esse ut moriatur causa huius egritudinis. et propter illud si acciderit ut appareat in ea significatio timorosa te non solum oportet ut non terreat te et faciat te timere sicut accidit multis medicorum. Immo oportet ut scias quod est significatio euentus crisis. Ut est quod accidit huius infirmis propter crisim dolor capitis et permixtio rationis. et imaginantur res nigras et cacumas et accidit eis tenebrositas in uisu et dolor in fronte et extensio in iliis que est sub ypocondriis. et quod egerit aut egestiones malas aut expuit sputum fedum aut uomitus et uomitum turpis et denigrantur membra eorum et putrefiunt et incedunt in uia mortis. totum illud quod apparet est causa destructio melior. Ut est quod habebitis eorum sit bonus et quiete quod autem eis est de dolore et pestilentia agrotatur cor in eis et sentiunt in corporibus suis leuitatem apud eleuationem scilicet ad sellam. Et quando euenerint ei huius euacuationes significat illud quod euacuatum ab eis signum manifestum quod natura eorum mundificat eorum corpora et redit et tangit quod curat ex eis et agit loco recessionis uictoria. Res ei omnes iste declarantur et dixi in libro. et non est possibile tibi tamen nisi ut adiungas ad eas significationes que sumuntur ex pulsu. Et ergo quod iam ostendi eas in libro meo de pulsu. procerum mihi uerum eas fabulas sicut sunt fabule et parabole quas scripsit archigenes. Postquam ergo intellexeris illas res in anima tua et inueneris eas oportet ut ponas considerationem tuam in eis adinuicem. poteris ei et illo enuntiare illud quod permittunt dicere infirmi ex rebus quarum scientia non est apud eos.

quorum sunt proprie sicut vidisti me facere in Bothene exitio est sermo meus in illo cuius dentes stridebant quod illud erat pronosticatio quod prioravit illum qui audivit me ex illis de domo eius ut existimaret quod indicatio mea de eo quod iudicavi non est ex arte medicine sed ex arte divinationis. Et sic etiam illud quod iudicavi super illum qui dormiebat et oculi eius erant aperti quod illud erit ei prenuntiatio. Et dignum etiam est ut sitis memores quod inveni rescriptum super lectum suum et iudicavi de eo quod propter vitio ut sit quod est cum eo naturale.

Et invenit scilicet admittere et inveni etiam eius dextram multo maiorem sinistra. iudicavi igitur super eum quod illa eminentia que apparuit eius [illegible] fuit ante egritudinem eius. Et vidi alterum infirmum tempora plana quorum fuerant [illegible] illo [illegible] et iudicavi super illud quod erat ei naturale. Et iudicavi etiam super alium infirmum quod oculi eius erant lacrimosi naturaliter. Et multotiens iudicavi super tetanositate algebin .i. super duobus cornibus frontis et tortuositatem oculorum et torturam labiorum quod eventus fuit illius ante egritudinem propter casum et tristiciam. Et multotiens etiam iudicavi de pulsu diverso et de illo in quo ostenditur quiete quod [illegible] pronosticavi postquam scivi quod postquam sanatus est ille infirmus permansit cum eo. Iudicavi etiam de voce bona et voce mutata vel raucha et voce tremula et aliis quibusdam eius et pronosticavi quibusdam quod acciderunt ante egritudinem. Et quia locutus fui in illo sermone longo in libro meo de [illegible] tatibus pronosticationis et non est necesse in iteratione in hoc meo libro sed sufficit mihi ut faciam rememorationem [illegible] sermonis qua apprehendebatur. Et res deinde [illegible] sermonem meum hunc. Dico igitur quod ostendit tibi quod in egritudine non est timor ex omnibus significationibus oportet ut scias quod eventus illis accidentis paulo dubio fuit ante egritudinem et reliqua [illegible] apparente manifesta. Et propter hoc oportet si verificamus sermonem meum et sermonem [illegible] ypocratis ut consideretis omnes significationes quarum rememoratio precessit. postquam ponderaveritis virtutes earum secundum quod precessit ypocras enuntiavit de eo quod post eum [illegible] sermonem exempli in sputo quod spuit et sunt in ipso colera et sanies permixte. et sermo eius ille est in locutione in qua dixit. et quod ex saniositate [illegible] et super sputum adhuc unde cola est mali valde sine [illegible] quod de eo egreditur quod sputum super quod vincit colera et quod sanies [illegible] sit exitus virtutis [illegible] tibi in hoc sermone ut consideres in omnibus significationibus que apparent in infirmis cum consideratione exquisita et addit eius ad illud multa et postquam initium sermonis sui [illegible] significationis laudabilibus et dixit. Et [illegible] sunt signa laudabilia ut infirmus sit tolerans bene egritudinem suam cum facilitate et ut sit anhelitus eius levis et ut sit liberatus a dolore et ut principiat quod spuit cum sputo facile cum tussi. Deinde

incepit postquam explevit numerationem significationum laudabilium secundum ordinem numerare significationes malas et dixit et male [illegible] sunt contrarie [illegible] ut difficile sit infirmo tolerare egritudinem suam. hanelitus eius magis frequens et non quiescit [illegible] dolor eius. et ut sit sputum eius quod spuit cum tussi cum [illegible] et sitiat siti vehementi et ut sit caliditas febris in corpore [illegible]. hec igitur fuit initium sermonis sui in significationibus malis quarum precessit rememoratio successione et quod narravit in sputo [illegible] oportet sic facias in hoc loco ut facias [illegible] in omnibus locis postquam dimittas aliquam ex rebus [illegible] cogita inter te et inter animam tuam in [illegible] ceteris significationum deinde compones eas ad invicem.

Oportet ut cogites cum velocitate super eventu egritudinis et non effugiat te dispositio hore presentis.

Iuvamentum magnum sit in pronosticatione accidentium de aptitudine quorum est ut accidat infirmis per cognitionem egritudinum supervenientium presentium et eius futurarum et [illegible] quod narravit in libro amphorismorum sermones breves in egritudinibus que multiplicantur in unaquaque hora anni et que sunt proprie dispositioni aeris presentis et dispositioni antecedentis aeris. dixit enim in hora anni in vere quidem accidit alguesegues melancholia mania et reliqua que nominantur post illud ex egritudinibus que sunt proprie veris [illegible] homines [illegible] que conservant complexionem naturalem. in hora autem que complexionem suam non servant naturalem dixit etiam quod accidit egritudines alie que sunt proprie illi dispositioni aeris. deinde narravit que horarum egritudinum accidit in fine et que accidit in hora motuum temporis presentis. Effectus autem que accidunt in fine dixit hunc sermonem. Cum fuit tempus privata pluvia boreale et ver pluviosum et [illegible] et reliqua que sequuntur illud. De egritudinibus autem que accidunt in dispositionibus propriis aeris hore anni dixit hunc sermonem. horarum autem [illegible] siccitas pauciter pluvie sanior est quam eius multitudo et reliqua que sequuntur illud. Conscriptum quod dixit de egritudinibus supervenientibus in libro amphorismorum non est nisi sermo brevis [illegible] autem epidimiarum dixit omnia que necessaria sunt scienda de isto [illegible]. Quarum autem que necessaria est in cognitione harum egritudinum quatinus estimetur [illegible] in cognitione [illegible] tamen ego narrabo eam in expositione mea qua exposui librum epidimiarum [illegible] compleverim hunc librum [illegible] ergo [illegible] summam pronosticationis de eo de quo locutus est in hoc sermone [illegible] rememorationem. Dico igitur quod precepit tibi ut addas ad istas significationes quas narravi in libro pronosticationis [illegible] et pre

in egritudinibus acutis significationes. quarum
eventus causa est aer. ¶ Ponat aliquis
ergo quod ostense sunt tibi significationes indicantes
in egritudine fluxum sanguinis narium, et sit
hora presens ver. Dico ergo quod quando accidit illud
oportet ut sit expectatio tua eventus fluxus
sanguinis narium plus. Quod si fuerit eventus
[illegible] venientis calida et humida et plus
illo multum. Si completo eius in duobus temporibus
aut tribus ex temporibus anni que iam tempori
fuerit generationem sanguinis tunc erit
spes tua ut eveniat fluxus sanguinis nari
um multo plus. Et sermo quidem in reliquis
speciebus evacuationis est similis ei quod est in flu
xu sanguinis narium, et propter hoc sufficiat mihi
ut faciam te rememorari in illo ex eius una
et est sudor de cuius aptitudine est ut accidat.
Dico ergo quod in febribus secundum plurimum in hora estatis
cum pluvie privatione non accidit sudor. Quod
si accidat in hac hora solet quantitas plura pl
uvie accidit in febre sudor. Iam ergo ostensum
est tibi ostensione manifesta vel apparente
quod quando adiungitur aer reliquas significationes per pas
egritudinibus significantibus sudorem de
aptitudine cuius est ut accidat secundum dispositionem
aeris plurimis erit spes ei de cuius aptitudine
est ut accidat certior et magis manifesta.

Oportet autem ut scias bene
de esse significationum et reliquarum
signorum que in omni anno et in omni
hora ex horis anni quod ex eis est
mala significat malum et quod eorum est
laudabilis significat bonum.

Si invenimus non tantum medicos inquirere de diversitate
significationes et signa sed etiam rethores quia
inquisitio de illo non est ex eo quod significat ex
nominibus sed ingreditur in inquisitione de eo cuius quesiti
inventio et propter illud oportet ut intendas ad invent
ionem harum duarum intentionum quas signi
ficant hee due dictiones et sunt ille quas invenimus
medicos cum nos scivisse et invenimus quod rethores
confirmasse quod ipse significat illud. ¶ Dico ergo
quod dictiones que sunt multi [illegible] in omni determinatione non sit aut
sufficientia faciens sunt due quarum una est
[illegible] cum unaqueque per se sua sit separatorum et sunt ille
de quibus [illegible] tempore et altera non invenit semper sed secundum plurimum
et dividitur earum altera dictio dictio altera in duo
quorum unum comprehenditur experimento alterum
ratione. Iste ergo sunt dictiones intentionum fundamentalium
aut significantibus eas non invenimus omnes
grecos usos fuisse semper eos esse [illegible] sed priva
tiones eorum. ut non ut diminutam rememorationem
eorum. Et ipsi quando utuntur in dictione prima semper
rem que significat [illegible] utendo ut nomine significa
tionis et utuntur secundum plurima [illegible] significatione
in dictione autem sua nominat quod comprehenditur experi
mento et hoc signum et quod comprehenditur ratione
signum. Veruntamen cognitionem [illegible] [illegible]

utuntur greci in hoc capitulo non utuntur
media sed illi [illegible] quorum est proprium scientia
vel cognitio [illegible] grecorum [illegible] cog
nitionem dictionis in qua diximus [illegible] vita
mente fiet magnum valde in pronosticatione
ut michi quod manifestum est et planum apud omnes
homines. In sermone autem y. [illegible] quorum
duorum generum ex quibus signum est utrius
unum et eadem [illegible] que significant [illegible]
et quod significant rem malam est inquisitio ne
cessaria multa. Quod est quod dixit in libro
amphorismorum quod egritudo est conveniens
nature infirmi et etati eius et tempori [illegible]
[illegible] presenti ex horis anni et timor
eius est minor [illegible] timor egritudinis
quando non est conveniens alicui harum proprieta
tum non. Ergo contradicit iste sermo ser
moni eius in hoc loco quod est quod ipse dixit
in eo quod significationes male significant
futurum malum et non dixit quod signum eorum semper
illud est unius dispositionis. Sed dicam autem cuius
[illegible] rememorationem non [illegible]
naturam horum duorum generum ex generibus
significationum ad actum suc[illegible] nature. sed
[illegible] quod [illegible] facit illud secundum [illegible]
atem et [illegible] secundum [illegible] et etatis [illegible]
[illegible] que ipse dixit in illa hora. Oportet
ergo [illegible] secundum hoc non dixit [illegible]
[illegible] in sermone suo [illegible]
ut [illegible] propter levitatem quam [illegible]
propter [illegible] nec in terre
[illegible] que accidit [illegible] plurimum enim
eius quod accidit ex illo non [illegible]
[illegible] prolongatur eius spatium. Nam
[illegible] non est contrarium ei quod dixit in hoc libro
quando non scripsit hunc sermonem qui est in libro
pronosticationis nisi [illegible] eandem cum
[illegible] ex significationibus [illegible] ad significat
iones [illegible] et ex laudabilibus ad
malas non est [illegible] nisi in [illegible]. ex
signis autem non est aliquid de cuius aptitudine
sit ut [illegible] est sed
significant bonum [illegible] malum [illegible]
[illegible] que [illegible] significet
in aliqua horarum bonum et post ipsum [illegible]
malum et post ipsum bonum [illegible] quod
signa [illegible] de quibus dixit quod
sunt mala non est possibile ut in aliqua [illegible]
laudabilia sint. nec signum [illegible] laudabilia
non est possibile ut [illegible] in aliqua [illegible]
aut mala. Et sunt signa que apparent in
facie et colore eius et [illegible] significant.
Et sunt [illegible] est sermo quod iacet [illegible]
[illegible] mentis et eius [illegible] egredere [illegible]
[illegible] infirmitatibus que accidunt in eo. Et
[illegible] ista signa sunt [illegible] virtutes [illegible]
que [illegible] proprie [illegible]. Et non est [illegible]
[illegible] quando iam [illegible]
[illegible] in illa additione [illegible]
[illegible] secundum [illegible]. quando non est [illegible]
[illegible] de signis laudabilibus
[illegible] laudabilibus [illegible]
de [illegible] que [illegible]
eis. [illegible] non [illegible] quando [illegible]
quibuslibet [illegible] per

mixtio rationis et tensio eorum que sunt sub ypocondriis et uidetur coram oculis eius sicut corruscationes. Et ymaginantur res nigras et acuitur eius dolor capitis et saltus labii inferioris et egredimentum eius (?) et oritur aut in loco alio. Et propter fortitudinem erit pessima crisis. Et fortasse addent in magnitudine egritudinis et uehementia prius. Et propterea nominauit illud in sermone suo. Et accidentia que fiunt in crisi non fuerunt, illud forte significant malitiam crisis. Et ego iam determinaui totum istud quod est ex hoc in libro meo de crisi et in libris aliis ut non minuat nobis scientia aliquid rei in pronosticatione. Et propter hoc non sit pigritia in accipiendo consilium auxilii in hac hora cum sit de consuetudine mea ut innuam id. Sed tamen est quod conuenit tibi secundum intentionem ut studeas addiscendo illud quod ingreditur in opere medicine de rebus autem que ingrediuntur in indicationibus aut in eis que non significant quam scientia notitia est ad dirigendum. Innuo tibi ut postponas inquisitionem de eis usque ad horam quod erit uacatio sicut illud quod opus facere in hac hora meo quod significat ex nomine significationis et ex nomine signi. Tamen iam narraui totum per quod fit iuuamentum in arte medicine. Tunc ego sum adiungens ad sermonem meum rem aliam qua certificetur illud quod dixi in eis que premissa sunt. Dico igitur quod accidentia quibus fit crisis nominantur signa et significationes. Non est possibile ut nominentur. Causa est quia greci nominant his duobus nominibus signum et signatum res quibus possibile est scire si infirmus saluatur aut perit. Et si aliquis querit ut agregetur illud accidentia una dicitur quod signa sunt que significant debilitatem uirtutis que regit corpus et confortationem et manifestum est bene quod ingrediuntur in eis significationes que significant digestionem et eius diuersitatem. Accidentibus uero quibus fit crisis non est aliquid quod eius dispositio sit nisi dispositio sit manifesta ex eis cum uenerit crisis. Et cum inuenitur cum aliquibus euacuationibus aut accidit cum ea ita autem quibus euacuationibus eis exitus accidentia sicut fluxus sanguinis narium. Sibi etiam uomitus et apostemata que fiunt a duobus lateribus aurium. Sed tamen an ista crisis sit bona uel mala non est possibile ut sciatur ex his significationibus. Tamen omnes iste crises non inuenio conuerti ad salutem plusquam ad maliciam. Et propterea narraui distinctionem illius et eius terminationem secundum finem ueritatis ex accidentibus sed ex signis et significationibus. Causa est quod dixi quod digestio facit uelocitatem crisis et fiduciam securitatis. Res autem crude que non digeruntur que conuertuntur ad naturam malam significationem (?) quod autem non erit crisis. Aut dico cum longitudine egritudinis et morti tempus mutationis egritudinis. Et propter hoc possibile est ut sciatur si crisis accidit ab accidentibus que fiunt cum ea. Et possibile est etiam ut nominentur illa accidentia ex significationibus crisis. Verum an illud conuertatur ad salutem uel ad contrarium significatur ex indigestione. Et non scitur ex digestione nec si crisis an accidat, an euadat infirmus an moriatur. Et oportet ut sis semper illius memor cum eo quo exposui tibi. Nomina cum fiat iuuamentum per ipsum in arte medicine. Et scias nec quia signa quibus fit crisis ingrediuntur in genus accidentium que significant euentum euacuationis et euentum exituum et quod ille euacuationes sunt ueritates non sunt nisi cause consumptionis egritudinis aut causa uirtutis. Accidens autem est significationes que significant illud.

Quod est quod cum inueneris has significationes quarum precessit rememoratio certificari in regione nubie et in regione hespie et in regione sclauonie.

[interlinear gloss above "nubie":] ethyopie

Galenus dixit: Ypocras in sermone suo in regionibus hec putauit quod de consuetudine est ut faciat. Causa est quod possibile fuit ei ut adiungeret ad sermonem suum primum ad duas dictiones tantum et non fuit ei necesse ut scriberet hunc sermonem. Et propter hoc ego sum adiungens illud ad sermonem suum et ostendens ostensione manifesta quod erit quod addidit eius sicut si dixisset. Oportet ut scias bene de esse signi et reliquorum signorum. Quia ipsum in omni anno et in omni hora ex parte anni et in omni regione que ex eis sunt mala significant malum et que ex eis sunt laudabilia significant bonum. Tamen igitur manifestum est ex additione mea in hoc sermone in omni regione quod sermo eius cum premissa rememoratione est superfluus nec est necessitas eius. Tamen intelligitur ex eo aliquid aliud nisi quod significationes laudabiles et illaudabiles significant. Sed que ex eis sunt laudabilia bonum et que ex eis male sunt malum significant et in omni regione siue calida sit complexio eius siue frigida siue equalis. Causa est quod rememoratio eius de regione nubie secundum eam exemplificant regiones calidas et de regione sclauonie significat regiones frigidas et de regione hespie significat regiones temperatas. Tamen est si nec aliqua turbatio te turbet.

Oportet igitur ut scias scientia certa quod non est negandum in locis eisdem quin sit recta inuentio tua multiplicata multiplicata cum cognoueris significationes et scieris quomodo discernas eas regas eas cum rectitudine.

Res quas dixi in eis que premissa sunt preparatur necessaria scripsit eam .y. in hoc loco. Et est sermo eius qui tu cum intellectu bono uirtute significationum et tu quartus non procedas illas secundum illud de aptitudine causa est ut accidat febricitanti. Verumptamen tu iam certifica sibi et terte inuenisti secundum plurimum duplicia nullatenus non errabis. et michi omnis bonitas hominis super alium ex eis que antecedunt et indicant illud quod futurum est. Et est quia in inicio fiet quod cadat in illa error maior est quam medicum inter cuiuslibet hominis. paucitas autem erroris est de operatione proprie practica arte tamen. Et quare inuenitur ex illis in .xx. uicibus uice una melior est quam qui errat in .x. uicibus uice una. et cuius error est in centum uicibus in omnibus uice una. multo melior est eo cuius error est in omnibus .xx. uicibus uice una. Oportet ergo ne recitum sit illud de quo g[...] expimentatores de additione mea in eo quod diximus. scilicet cessatio ponit te ne erres sic. Cum ergo non possimus respondere in illo estimantes quia uicerint nos obtinentes quod additio mea quam addimus est superfluitas nec est necessaria. sicut nos non possumus quin erremus sicut. Verumptamen secundum dispositionem quam peruenimus ex complemento artis ad proximum ut plusquam illud ad quod peruenimus illum multotiens non ingrediat scientie eius qui futurum est tamen secundum sanitatem egritudinum.

Et non oportet ut peruenias ad nomen alicuius egritudinum que non est dicta in libro hoc. Quod est quia omnes egritudines que continuntur in spatio temporis quod premisimus et determinauimus cognosces per hec eadem signa si uideris et discreueris ea.

Videtur michi quod scripsit hunc sermonem suum in fine libri sui propter sermonem suum. Sed quia sermo meus iste est in egritudinibus acutis et que consequntur ex eis. et propter hoc cum ipse non indicat plures significationum laudabilium et malarum quas dixit nisi sermone absoluto quam continet cum egritudinum et quod ex eis sunt cognitione pauce separate ab illis facit nos rememorari sermonis sui quia non dimisit omnino aliquid ex rebus de qua fuerit dignum nobis estimare quod sit ita. Quod est quod dixit egritudinum nec nominibus suis et dimisit dicere qualiter eam significauit propter illud quia fecit in inicium necesse sine causa. Et quoniam in quibusdam egritudinibus est necesse sermo ex primo sui reliquis eorum appellationis hanc tamen dixit causam. Ille autem quam dimisit rememoratione omnis in egredientur in significationibus earum. Inde est quod illud quod scripsit in primis in hunc significationes nominis recessit ut diceret quod est significatio morborum

in omnibus egritudinibus acutis. Et illud etiam quod scripsit in decubitu et in anhelitu et in sputo et in urinis et in reliquis rebus manentibus in quibus uenit crisis in horis quas declarauimus in eis quas premisimus quia liber eius iste non est in egritudinibus cronicis sed sicut dixi in egritudinibus acutis et que accidunt diaries. et significantur hora in qua uenit crisis earum. et dixit in quibusdam earum quod accidit illud in die .xx. et in quibusdam earum in die .xl. et in quibusdam earum in .lx. Explicit.

Explicit liber pronosticorum Incipit liber de regimine acutorum [illegible]

Multi medici sententias de absidis relatas scripserunt in eo quod scripserunt de accidentibus que egris inueniuntur in unaquaque egritudinum suarum accidunt inuenerint quiddam. Potuit autem facere et hoc et inuenire in eo et qui medicus non est quando bene intelligit ab unoquoque egrotorum id quod ipse infirmus inuenit de infirmitatibus. Rerum autem quas medico necesse est scire cum pre quibus infirmis ipsis dicantur eis ducere dimiserunt uerum que aliquando diuersa sunt leges diuersis et quorundam illorum sollicitudo magnificatur in significationis.

Consideratione dimissi sententias relatas ubique de absidie non dimiserunt aliquid dicere de ac

accidentibus que infirmis accidunt immo inuenimus eos dixisse de illis accidentibus plurima oportuit. sic ostendam paulo post. Et aut actio non est opus prudentium in arte. s. dimittere dicere ad extremum quas uulgus scire potest. quoniam intentio prudentis in arte sua non est hec. sed ut scribat totum quod est iuuamentum in medicamine egrotorum. et contineat quicquid sit necessarium ad hec addere res quas omnes uulgi sciunt et dimittere rememorationem multarum rerum quas ipsi sciunt quando uidet quod inepius est non iuuamentum in fine artis.

ut non dimitterent dicere etc.

Quamuis illa diuersa accidentia fuerint in diuersis egris. et quorundam eorum magnificant studium in significatione.

que quidem

Significatio est scientia supra ex signis rubus. [illegible] Medici autem utuntur hoc nomine. s. significatione super signa rationabilia sicut ostendi in tractatu que composui de accidentibus et significationibus. Dicit ergo .y. de re [illegible] ad duas significationes uel scientiam [illegible] egritudinem fit in hac scientia cautio et quibus iuuantur medici quod non dimiserunt scripte in sermonis relatis [illegible] sed minuuntur in locis multis.

diminuerunt

Et quando susceperunt ad significationem iste res sicut oportet in sanatione cuiusque egritudinis ante scientiam ex eis res inuite [illegible] quando narrant illi.

et ei signa

Postquam dixit quod medici qui fuerint de [illegible] dimiserunt dicere res multas quibus fit iuuamentum in sanatione et secutus est et narrauit id quod inuenit in sermone suo sanatio significationem et dixit sicut oportet sanatione cuiusque egritudinis. Quod est quod est quo fit iuuamentum in inuentione sanationis egritudinum est exacte medicine. Et possibile quod est ut estimet aliquis quod .y. diminuit dicere signa que non sunt in cognitione egritudinis et scientia de eis de eis. Neque res non est ita. nam significationes iste non sunt comprehense in signis quibus fit iuuamentum in medicatione. Si enim fieret iuuamentum per cognitionem egritudinum et scientiam de successione earum in inuentione medicaminis mentionis esse scripta non esset necessaria omnino. Sunt uero causa per quam fiat iuuamentum tunc proprio est uoluntaria in sanatione egritudinum et ex [illegible] cognitione significationis super [illegible] sicut [illegible] in definitione egritudinis et est res

significatione

in qua loqui nobis non est necesse. Quod est quod oportet ut preparemus ut cognoscamus egritudinem que sit. deinde intendamus post id ad medicandum ipsam. Quando autem per prenosticationem fiat iuuamentum in medicatione egritudinis iam ostendit .y. in prologo libri sui de prenosticatione et dicit quod omnia que sunt in medicina [illegible] iuuamentum in cognitione egritudinis aut in scientia de eis [illegible] est enim intentio [illegible] sermone per intentionem eius sermone primo. Quod est quod medicatio ex medicina non est nisi sibi ipsi sed prenosticatio et cognitio egritudinum est medicationi et propter hoc non est possibile ut dicat quod finis medicine est cognitio egritudinis aut scientia de eis sic diximus de sanatione egritudinis. Si intelligit autem in hoc loco quod sanatio egritudinis est destructio egritudinis. postquam causa antecedens egritudinis que futura est euacuatur. nos autem iam scripsimus in libris illis in quo continetur sermo in tractatu quem edidimus in fine medicine et non oportet ut occupemus [illegible] eo quod intentio per id quod est ex ipsa. Quod est quod intendimus sanam .y. per quod indigeamus sermone eius sito in fine medicine. Et quoniam iste sermo adeuntibus exponere intendimus [illegible] inueni scriptus in pluribus descriptionibus in quibus est confidentia secundum modum aliud et non est scriptum dicere id. Dicunt autem in ipsum et sermonem quem scripsimus et primum [illegible] est in dicte una aut. Quod est quod est scriptus secundum hunc modum. Et cum iste res susceperunt ad significationem aut sicut oportet in sanatione cuiusque egritudinis. Qui autem scripsit hunc sermonem secundum hanc descriptionem intelligit [illegible] .y. ex sermone suo significationem sicut oportet in sanatione cuiusque egritudinum sicut oportet medicationem egritudinum quod uisum est ei quod medicatio egritudinum non est ingrediens in hoc nomine. s. significationem sanationis egritudinum et sic est ita et dimissio .y. dicere non preter actionis qua fit medicatio egritudinum in sermone quod dixit [illegible] hinc ubi dixit in eo. dimiserunt uero eorum plurima quibus ille egritudines diuise fuerint in diuersis egris et quamuis eorum magnificant sollicitudo in significatione et non erit per rectitudinem. Et manifestum quidem est quod quoniam dixit hunc sermonem dicendo et quod .y. iterauit sermonem et non scripsit sermonem hunc alium nisi ut adderet ad sermonem suum primum rememorationem huius artis medicine .s. medicationis egritudinis. Et quoniam non est diuersitas in aliquo quo fiat iuuamentum in medicatione egritudinum et plurium actio sermonis est in eo superflua. Oportet ergo ut properemus ad sermonem in quibus docet .y. res quibus fit iuuamentum in medicamine egritudinum.

aliter erat [illegible] ipsa [illegible] cuius [illegible] one [illegible]

Et non propter hoc tantum non laudabo eos sed quoniam ipsi utuntur speciebus sanationis nisi quarum numerus est paucus. Quod dico est quod plura inueniuntur quidem de sanatione

L

ptr sanationem egritudinum acutarum non est nisi in dare in potu medicinas solutiuas. et aquam casei. et lac in suis horis.

G. Dicit quod ipsi fuerunt usi speciebus sanationis que sanitatem acquirere faciunt rebus paucis quarum numerus est paucus exceptis illis quibus usi sunt que sanitatem acquirere faciunt in acutis egritudinibus. ... ipsi dixerunt in eis multas species sanationis ... fecerunt id. ... in egritudinibus ... apud eos nisi per potum solutiuarum medicinarum et aqua casei que bibunt suis horis.

Illi autem qui post eos uenerunt postea rediderunt et rectificauerunt quod scripserant. illi scripserunt res similiores iuuamentis de rebus quas unicuique infirmorum appropinquare oportet.

G. Dicit in libro qui scriptus est ... ipse librum autem scriptus est qui est magis rectificatus quam est intentio libri ... intentio libri qui editus est ante ipsum eadem ... plures dictiones eius ille dixit sunt eedem. ... inuenitur in eo aliquid post aliquid ... in libro illo additum ... in eo res que non sunt in eo ... est in illo. ... rectificatur ... libri primi.

Et tamen antiqui uerum de regimine scripserunt aliquid cum non sit quantitas.

G. ... medicationem que fit per medicationem et in qua ... consuetudo ... medicine medicatio. Et manifestum est quod complementum ... artis ... medici ... ipsi quantitas ... non scripserunt de regimine aliquid ... scripserit ... quantitas de qua ...

Et ... in sequentibus de sanatione ... est quantitas que medicatio est.

Multitudinem autem diuersitatis cuiusque et multitudinem diuisionum eius non ignorauit aliquis eorum.

G. ipsi non ignorauerunt ... multitudinem ... scripserunt in eis plura quam oportuit sicut ostendam in sequentibus etc.

Cum autem ipsi initio specierum cuiusque egritudinis sermonem ponere uoluerint non inuenerunt in eo quod scripserunt iudicium. Non est quod non facile est forte comprehendere numerum earum sic est signum significans super egritudines ita ut unaquaque earum diuisa a sua compare sit in aliqua rerum. putatur enim quod illa egritudo non est egritudo ipsi eadem nisi sit nomen illius nomen illius egritudinis eidem.

G. ... paulo ante quod medici qui fuerunt de ... scripserunt ... eius quod egritudines ... Et postquam paulatim ... scripserunt ... egritudines ... deinde scripserunt quod ... postea ... Et ... quod ipsi scripserunt ... acutarum que ... in expositione egritudinum et non consideraueri ... hic est id quod fecit ... in illo canone quo solo possibile est scire ... Ego iam ... in illo canone quo solo possibile est scire in ... libri mei qui est in uia de ingenio sanatiui ... in libro meo ... de ... Et inueni in tractatu quem composui sermone breui ab breuiatione qui est in speciebus egritudinum

sanationis ad id ad quod oportet nos intendere est continuatio sermonis .y. quoniam intentio expositionis est cum ueritate. Et est quoniam conatur expositor constituere determinationem super id quod dicit super expositionem suam quia exponit librum prolongatur apud homines et est propter sanationis sanantis egritudines que sit iuuamentum in medicatione egritudinum [illegible]. Hec ergo est substantia sermonis .y. cum premisimus rememorationem. Res autem particulares que credo intellexit nos narrabimus eas.

Et quod quando non est dispositio egritudinis algafed dispositio egritudinis mortalis quoniam si fuerint egritudines diverse propinque accidit pluribus hominibus ex rebus quas prius fuimus ut moriantur.

Significauit per sermonem .y. suum istum quod egritudinibus est egritudo que communicat cum multis hominibus in hora una et quoniam egritudines sunt preueabiles nominatur illa egritudo mortalis et quoniam est facilis nominatur alio nomine quod ipsam significat nominatur itaque egritudo algafed ita ut sit hic egritudo algafed. Hic est egritudo que multiplicatur in hora una et in regione una et est timor. Illa egritudo algafed preueabilis. Et cum hic etiam est generalis ad ex generibus egritudinum communicans multis et nominatur egritudo diuersa. Et propter omnibus istis egritudinibus sunt ille que accidunt ex regimine et ledunt homines per eas sermonem diuersos et non est eorum generatio communis. Quod autem necessarium sit ut significet .y. per sermonem suum si fuerint egritudines diuerse propinque. Quod est quoniam manifestum est ut dicamus in eis contrarium huius sermonis scilicet non propinque. Et inuenimus in egritudinibus regionalibus et in egritudinibus algafed preueabilibus non est nisi passionationes earum. Quod ergo manifestum est in illo est una duarum rerum. Aut enim ut dicamus quod certior descriptionum est descriptio in qua est istius egritudines diuerse non propinque. Aut ex sermone eius propinque non oporteat intelligi quod sint que eum propinque quibusdam. Sed egritudines que fiunt ante eas scilicet egritudines de quarum euentu est inueniri consuetudo scilicet istam egritudinem algafed et egritudines preueabiles primum accidunt. De euentu autem earum qualis .y. diuersas nominauit communiter consuetudo et sunt ille in quibus est sermo eius in hoc libro qui nominatur epidimie et in egritudinibus regionalibus in libro suo de aere et aqua et locis neque fugiat in egritudine nominata mortali. Fecit librum proprium quem in libris aliis [illegible] quia est una egritudinum algafed. Sed

Sed et uulgus presumit abinpicio huius neque non discernit in cognitione harum egritudinum.

Dicit quod uulgi non agnoscunt meliorem medicorum et aggregantem harum egritudinum ab aliis et manifestum est quod sermo eius in egritudinibus acutis quas dixit paulo ante.

Et laudant et uituperant alias propter species ex speciebus sanationis.

Dicit quod uulgi non cognoscunt species sanationis uel medicationis quibus oportet uti et quas laudare oportet. Verum laus earum et uituperatio non est proprie nisi speciebus aliis et propter hoc predicimus quod eorum laus et eorum uituperatio non est secundum rectitudinem. Deinde .y. prosecutione huius sermonis postquam narrauit determinationes per sermonem suum scripsit hunc sermonem.

Et inchoat significationum super hoc quod uulgi ignorant ualde esse egritudinum harum et earum medicatione earum quod oportet ut sit quod dico. Et est quod de illo apud quem non est scientia medicine de eo putatur quod sit sciens medicinam propter has egritudines. Quod est quoniam additio doctrina omnium specierum sanationum de quibus estimatur quod sint rectores habentibus has egritudines est facilis quoniam quando homo cognoscit hec omnia solum a qualibet sit ordeum et potus ille et aqua mulsa estimant de eo omnes uulgi quod sit medicus eius et scit id quod narrat melior medicorum et uiliores una eadem.

Cum autem sint medicine quibus utitur melior medicorum communes et eadem propter id melior apud uulgum non cognoscitur cum non intelligunt differentiam inter illum qui medicatur cum illis medicinis quibus medicantur egritudines omnes in hora sua et cum qualitate cum qua oportet et inter illum qui facit id tamen

[margin] .i. epidimialis

[margin] a̅l̅ [illegible]

[margin] a̅l̅ [illegible]

[margin] a̅l̅ [illegible]

simare. verum .y. postquam absendo in loco hoc propter eam plurimam sermonis liber incipit de rebus quas intendit in sermone qui scribitur sermone istarum.

Iacitur mihi autem quod oportet ut scribam omnia de quibus medici scientiam non habuerint cum eorum cognitio nobilis sit quantitatis et magne scientie et omnia que faciunt iuvamentum magnum et nocumentum magnum.

Res autem de quibus medici scientiam non habent sunt ista quorum causa est propter sit quod quidam medici morantur toto tempore vite sue dantes infirmis in potu in acutis egritudinibus ptisanam ordei non colatam et qui faciunt id estimant quod medicatio ipsius sit secundum rectitudinem. Et ex eis sunt qui convertunt studium suum totum ad hoc ut non deglutiat infirmus ordeum quoniam putant quod in illo sit nocumentum magnum sed dant ipsam in potu infirmo plusquam cum colatur. Et ex eis sunt qui in summo non tribuunt ptisanam neque aquam ordei. Et ex eis sunt qui faciunt id usque quo transeunt super infirmum .vii. dies. Et ex eis sunt qui non faciunt id usque quo consumitur egritudo et venit crisis.

Opinatur de hac questione quam dicit .y. quod est dyalectica possibile est enim medicare egritudinem secundum rectitudinem propter quod inquirit de hiis quoniam. Que est quod .y. dicit quod intentio medicine egritudinis est rectitudo medicationis et cognitio rerum quas oportet eos facere non ex inquisitione esse ex diversitate cadente inter illos qui scripserunt species sanationis diversas in egritudinibus esse. Hec autem questio non est utilis valde in activa tamen immo oportet ut perscrutetur quod de ea super res sic ostendam quam precedam in sermone meo. Et hec quidem dignum est ut ostendam vires in primis que necessaria est inquisitio de ea et qualis est responsio in ea. Quare autem inquisitio de ea sit necessaria intelligere est hoc quod dico et est quia diversitas cadit inter philosophos. Quorum est quod invenerunt in utrumque manifestum quo excipiatur sermo eius et qui dicit quod est quod mundus est generatus. et sermo eius qui dicit quod est corruptibilis et quod dicit quod non corrumpitur. et sermo eius qui dicit quod nichil est extra ipsum vacuum. et sermo qui dicit quod est finitus. et sermo qui dicit quod mundus est unus. et sermo qui dicit quod est plures et cum non sunt plures secundo quod sunt non sunt plures non comprehenditur eorum unius in certitudine et plus ut aliquis utatur inquisitione de illo significatione manifesta. Et similiter est disputatio multarum rerum de quibus queritur in philosophia. et ex eis sunt res in quibus non est possibile iudicare videntium absolute. Et ex eis est res longa indigens inquisitione. Rerum autem a quibus iuvantur infirmi aut que nocent eis divisio non est hoc dispositio quia in inventione eam non est necessarium longum tempus et vite prolixus. De rebus autem omnibus quas estimant multi homines quidem se invenisse putant quod iudicium eius sit facile quoniam similatur quoniam est utilium in infirmitate oportet ut laudetur et vituperetur cum nocet et cum eam est usus oportet ut tunc fugiatur et vitetur cum nocet aut advenit nocumento aut iuvamento quod quantitatem non habet tunc oportet ut putetur de eis quod sunt res extrinsece que non faciant aliquam diversitatem actionum. verum oportet medicos uti ut elongetur ab eis quod nocet nocumento manifesto.

Res autem que nocent aut iuvant nocumento aut iuvamento parvo non est magna [illegible] extra omnes qui putant de eis in primis opinionem aliquam. Et nec autem res inter quas est differentia magna valde ita ut laudent eas quidam homines et vituperent eas quidam eorum cadit contrarietatio eius qui laudent res quarum virtus in nocumento est virtus magna valde. Et ex eis qui vituperent res in quibus in virtute est iuvamentum manifestum. Hoc est quod de quo nunc autem .y. in fine horum particularium et ad dicit eam verum [illegible]. Et responsio in ea est in tractatu primo huius libri. de rebus et in tercia in abbreviatione sermonis in explanatione eius una. Et hec est quod [illegible] narratum in libro suo quod dicit ad illos qui medicinis utuntur in febribus eis regimine quo [illegible] dicit illos [illegible] faciunt vivere infirmorum per prolongationem vehementer longam [illegible]. Et dicit rationem quod cibabat infirmos eos carne et potabat eos vino. Secundus est in hoc sermone et est fortis contrarius huius fecerunt [illegible] multitudine infirmorum in passiones magnas valde. Et si omnium evacuatio febrientium non est propter hoc regimen in sanatione evacuatio mala

·ea

·a carnone

non remaneret illi [illegible] crearet iam si hunc modo non sanationem aliquem in firmorum. Verum quod magis [illegible] medicinalis est ut sit et complectit in medicatione omnium febricitantium non convenit ut sint in idem regimen. oportet ergo ut laudetur ac constituatur et omnes qui inquisiverunt de hac questione preter ipsum scripserunt in ea responsionem secundum ea. Dignius est ut laudetur qui fuit primus ad inquirendum de ea. ¶ Et scias quod non est inquisitio et responsio in illa in egritudinibus acutis dignior quam in reliquis egritudinibus remanentibus quod est inquisitio de ea est questio quam omnibus aliis egritudinibus. et propter hoc figuram in unoquoque eorum spatio longo fit regimen convenientium est ei. quoniam videt quidam homines iuvari fortiter [illegible] de reliquis ac remanentibus preter eos quorum iuvatur [illegible] per regimen [illegible] ipsi estimet semper firmos quod ipsi erunt semper sermones sectio. Et fortasse est sicut dicit .y. in libro suo de albeb. in illis qui eruunt in stercora ossium quando franguntur et accidit in tractatu eorum ut sine lethiunt in firmos per illam causam. Et hoc est quod .y. dicit quod ipsi non estimant quod ea in illo nocumento sit fugaturi. secundum maliciam fortune. Et accidit in fine huius quasi sanatio sit per regimen esse autem eius quod dicit in hoc sermone quem premisimus ad exponendum est manifestum quando legitur [illegible] ho bis aut ter secundum et per intentionem in eo. Quod est quod tu invenis .y. fecit se exemplo particulari forte universalem. et est sermo de quo consuetudo accidit philosophis pluries et philosophis operabilibus dialectice ut noscet sermonem [illegible] regimen. ¶ Et multitudine dicit regimen quod est [illegible] finem contrarietatis eius. oportet .y. aut diminuit regimen omnibus [illegible] dicit regimen medium quod est quod firmorum que [illegible] inanitio et repletio permittens equalitatem quam fecit [illegible] in rei veritate horribiles si propinquius huius duobus adequalitate est regimen quod narravit .y. quod [illegible] proprius in egritudinibus acutis est ei convenientie magnitudo et nobilitas. Et est quod est ex medicis qui curat infirmos [illegible] ordei. Et ex eis est quod potat eos aquam eius tantum. Et ex eis est quod non potat eos [illegible] ventrem [illegible] et regit infirmum [illegible] que est inter initium egritudinis et [illegible] cum eo quod bibitur tantum sicut cum aqua mulsa et si indigent quibusdam horis utuntur [illegible] aceto. Causa autem diversitatis inter eos est secundum quod dicit .y. et narravit in sequentibus. ¶ Iam autem [illegible] dicit [illegible] in illo tractatu post librum suum in sequentibus. et est quod quidam homines [illegible] aqua ordei tantum et quidam eorum cum illo [illegible] ptisana ipsa. et quidam eorum non indigent aliquo eorum. si eis sufficit ut contineant se usque ad crisim cum eo quod bibitur tantum. Et iuvatur [illegible] .v. quod [illegible] quod narravit in sequentibus. Et infirmus est qui indiget ptisana ordei et aqua eius tantum. Et qui non indiget aliquo eorum.

¶ Et plus illo quod non est de consuetudine medicorum ut inquirant de his questionibus et potest esse quod non inveniat apud eos et si intelliget de eis etiam.

¶ Manifestum est ostensione plana bona esse sermone quod .y. fuit primus qui scivit de hac questione et [illegible] dicit est. Et hoc est quod medici non consueverunt considerare de his questionibus et interrogant eos quidam homines de eis cum querunt non eis possibile est invenire responsionem in eis.

Quamvis sit propter istud huic arti totum nisi vituperent ipsam vulgi vituperatione magna tamen ipsi non estimant omnino quod ars medicine sit iniecta.

¶ In hoc sermone invenit .y. necnon narravisse per exemplum [illegible] res aliquas et rebus universalibus etiam primis quod nam ex diversitate que est inter illos qui exercent aliquam artem tamen quecumque fuerit dubitat homo in tantum ita ut faciat eum [illegible] quod eius scientia certa non est. Et sermo quem vide est convenientia eorum in eo est sicut magna super scientiam eorum. Et figura est res cum qua ostendit adiutorium demonstrationibus geometrie. Et est quod demonstrationes ille non sufficiunt sapientibus tamen. scientia invenimus eos apud vulgus famosos cum certitudine modo est quod ipsi dicit in eo quod utuntur demonstrationibus geometricis quod declarant rem manifestam in qua non est diversitas. Et .y. quem narravit sermonem in hac diversitate in opinione que sequitur hunc sermonem.

¶ Cum ergo quantitas diversitatis inter medicantes in egritudinibus acutis consequatur hanc summam ita quod id quod appropinquat alicui infirmorum quidam illorum quando estimant quod illud est iuvamentum valde estimat super ipsum alius quod malum est. Et secundum hoc erit in arte medicine quod est similis divinationi. Nam qui utitur divinatione quod [illegible] est inane quod quando volat ad sinistram tunc id est signum malum. et quando volat dextere tunc

id est signum bonum. et sic inuenitur hoc auspicium in hac arte que considerat in uictimis interius in quibus auspicium exterminis sunt quidam qui uident contrarium harum sententiarum.

Gevult per diuinationem artem auguriandi, que per consideratores in uictimis uult artem quam plures homines nominant hoc nomine scilicet aspectio in uictimis et est illa quam antiqui nominant sermone sciente eam plusquam auspicium precedunt et iudicant ex eis successiones nouas futurarum. cadit super omnia sacrificia que offeruntur de gloriosis et sublimi ex animalibus uenerando et magnificando eum et sunt illa in quibus considerantes precedunt et iudicant ex eis post aspicium in interioribus eorum. Illi autem qui diuinant per uolatum auium nominantur augures uel auctores auguriandi quoniam diuinationis et diuinationis nomen cadit super omnes artes in quibus est prefectio et iudicatur per successiones. Quod est. quia diuini nominant speculatores in uictimis et augures. augurium. et illi qui considerant et iudicant successiones per signa in quibus considerant. Et cum isti sunt qui prophetizant et illi qui diuinant preces diuinas. Et ex hominibus sunt qui nominantur hoc nomine et illos quos nominant peritos interpretes somniorum. Veritum manifestum est quod .y. nominat hic .s. diuinum actores auguriendi tamen sicut fecit uersificator. Quod est quod uersificator dixit in locis multis uersuum suorum quod ars auguriendi precedit et scit quod est futurum et dixit in ipso parte sue prime huic sermone et reducunt interrogatum quod dicit diuinos aut aliquos et signat per sermonem suum aliquos qui ipsum aspiciunt in uictimis aut interpretantur somnia. Quod est. quod somnia sunt a deo benedicto et sublimi. Unde manifestum est quod significatur per diuinos illos qui diuinant per uolatus. Quod est. quod non est possibile ut diuinatum aequalitate augurium et ipse iam dixit id in suo loco uersuum suorum inter eius nobilis quantitatis. Quod est. quod utitur arte que considerat in auibus et ipsi nominant propter hoc artem auguriendi. Et potest esse quod prolongauit sermonem in similitudine diuinationis plusquam oporteat sed hora est mi[illegible] ut redeam ad intentionem .y. in sermone suo ||et est iste

Quia inter illos qui utuntur arte auguriendi plus diuersitatis non cadit quam inter medicos in pluribus rebus particularibus.

Gfinde est quod in quibusdam homines uidi quosdam ex auctoribus auguriendi diuersitates fuisse inuenisse autem quas nominat .y. in hoc loco dextris et sinistris et etiam uiuus augurium. arabs et alter grecus de terra asie. dixit ergo arabs quod auis uolatus dexter significat salutem mulierum ex infirmitatibus et uolatus sinister significat salutem uirorum. augur uero qui erat de illis de asia dixit quod auis uolans dexter facit notitiam in quo de curatione uirorum quod ipsi euadunt ab infirmitatibus suis secundum uolatus sinister facit notitiam de illo in quo de re est negotiis et est non. Interrogatum ergo uterque augures an uideant quod hec uirtus sit auis dextere aut sinistre quoniam uolatus sit aut uideant inter hec ut auis uolet uolatu celeri ualde et iterum hec aut uolet per terram aut inter duo aut inter propinquum sublimi et propinquum inferiori aut in medio. an sit differentia. Et de aue uolante interrogauit eos propinqua aut longinqua in uolatu suo aut propter eos inter id sit differentia. arabs autem ex eis dixit quod non est differentia inter aliquos horum quamquam sit uolatus. aut sit longinquius in longitudine aut in latitudine. Respondit uero grecus inter id et dixit quod auctores auguriendi scripserunt de aue que uolat dextere aut sinistre praeterea non in longa in uolatu suo secundum illo est secundum equationem significat equalitatem uirtutis deinde dixit et uirtus auis equalis in uolatu suo in propinquitate et longitudine est secundum contrarium uirtutis inequalis. deinde dixit quod testificatus super id sunt libri ponens augurum et casius et [illegible] qui nominati sunt. Et alii auctores ex famosis auctoribus auguriendi. Ostendi ergo hic quod apud augurem arabicum non est discretio et quod est imprudens in arte sua. sed de greco scitur quod ipse est discretus et quod est prudens in arte sua. Quod est quod diuersitas in arte sua est scitur ex parte experimento per discretionem scientiam eius et diuisionem discretionis eius. Et quoniam iam ego pertinui et sciui hec scilicet id quod .y. iudicaui illi augurum greco quoniam iudicium eius in uolatu auium est fine arti magice. postquam ergo addit nobis et cum hoc testimonium famosorum uirorum et auctorum auguriendi credidi plus sermoni eius postquam arabs testimonia sua super certitudinem eius quod promisit et iudicauit infirmum secundum contrarium eius tamen certitudinem iudicii sui secundum plurimum. Quod est. quod si auis in uolatu suo equalis in longitudine et propinquitate sunt inequales sunt multe ualet et illa cuius uolatus est equalis in illo una tamen erat necessarium certificare iudicium eius in multis hominibus et non uerificetur in paucis. augurius uero grecus nobis distincte aliarum sequentium ut auis dextera quoniam sit equalis uolatus eius in longitudine et propinquitate quod significat in quibusdam hominibus salutem egri et in quibusdam eorum per contrarium egri. Quod est. quod ipse distinxit melius et quod ei ars est mulierum sic pertinatio lane quod falso eorum fit per istius quo fit filius mulierum et ideo meliores augures auguriendi scripserunt hoc in libris suis. Et addidit nobis uerum cum hoc distinctiones uel distinctiones

162

aliqs quod isti arabi non erant scientes de aliquo
eorum. Et ergo quidem non dixi hunc sermonem nisi
propter sermonem .y. qui sequitur sermonem hunc quia
non competit cum aliquo sermone operum suorum. Et
quem dixit ante hunc sermonem quod dixit plus illo.
quia non est de consuetudine medicorum ut in
quirant de his quibus possibile est ut non inueni
atur responsio in eis et si interrogetur de eis.
Et quod est quod .y. exemplum non dixit nisi in rebus quibus est
diuersitas secundum hunc modum quod intelligerent quidam
homines quod sermone eius de ptisana ordei tantum
et intellexerunt quidam melius quam isti partem
de regimine acutorum morborum et intellexerunt
quidam de omni medicatione absolute. Aliud
igitur intellectus istorum melior intellectu omnium
qui precesserunt eos. Verum ipsi non intellexerunt
cum intellectu completo. Et est quod quod quam
inquirit .y. hic dixit est in omni diuersitate
que cadit in omnibus artibus quas experimento possibile
est experiri et scire scientia recta et manifesta.
quam inter est quoniam in sermone quem sequitur hunc
sermonem.

Quod est quod sollicitudo eorum in omnibus infirmitatibus est magna in acquisitione sanitatis et suauis in cautela. Et eis qui student acquirere bonam famam in bonitate acquisitionis sue. Et in omni quidem hora uult.

Sermo iste detegit errores eorum
qui estimant quod quod .y. quem dixit in sermone
suo quod est ante ipsum non est nisi in ptisa
na tantum ordei et qui estimant quod ipsa est
in regimine acutarum egritudinum, aut in
omni regione absolute. Et similiter detegit
errorem eius qui estimat quod quod eius est in
ptisana ordei tantum aut in regimine egritu
dinum acutarum est in eo quod premisimus est
dicere ergo in isti sermone et est post eius. Et est
quod sollicitudo eorum in omnibus infirmitatibus est
magna in acquisitione sanitatis. Et est quod
omnium egritudinum uel infirmorum sanat
ab omnibus infirmitatibus, ideo non est pre
gnanti tantum quoniam ex eis sunt multi qui
indigent sanatione permaturum aut me
dicamine per medicinas et plus in illo et
non est possibile ut sit sanatio per usum
ptisane ordei tantum nec est possibile ut sit
sermo eius iste in regimine acutarum eg
ritudinum absolute sed in diuersitate
que cadit inter istos etiam sed in diuersitate
arti absolute que cadit in omni arte
que experimento experitur. Et est quod
qui inuenerunt canonem uniuersalem
scilicet eadem in omnibus artibus in ipso est experi
entia rerum particularium et ex rebus parti

cularibus est genus in quo cadit diuersitas
per ptisanam ordei. Et similiter est diuersitas que
cadit propter regimen quod non fit in egritudi
nibus tantum sed est in reliquis egritudinibus
et plus illa erit diuersitas que cadit in
omni arte que fit in corpore quamuis sit in corpore
sanorum. Et est quod isti indigent arte que rec
tificet eos et regat egritudines eorum ut non
acquiratur eis sanitas tantum sed ut conseruet
sanitatem et est illa in qua dixit .y. et suauis in
cautela. Et est quod conseruatione rei. Dicitur
est nomen cautela. Et dixit .y. quod propter hanc in
quisitionem fit iuuamentum in acquisitione bone
fame. Et est quod sic in acquisitione sanitatis e
gritudinis necessaria est inquisitio sed de qua intelligit
nunc .y. dixit est in cautela sanorum in con
seruatione sanitatis eorum. Et est sicut eius
qui sollicitus est acquirere famam bonam
indiget illo. Omnes ergo res ubi ingrediuntur
materie que est sollicita de esse corporum. Et
autem dixit post hunc sermonem et comprehendit
omnes artes. Et est quod dixit in omni quod uult ho
stiam augurium et auspicium et cantorum et rethorum
et alii omnes artifex scit quod cum diuersitate in
arte est res una et est ut firmat unumquodque
eorum rem particularem et ponat eam uniuer
salem. Inde est quod ego nescio diuersitatem
que cadit inter opifices auguriandi et eorum
propter rectitudinem nisi per sententiam meam de hoc
et propter hoc dixi tam acutus arabia et grecie,
et est quod rectificatio omnis artis non est nisi
per discretionem rerum particularium artibus
uniuersalibus. Nam cum potens est discernere
istas res melior est artifex et sic rectificatio
artis fit per discretionem harum rerum sicut est uo
luntas mea. Et est quod opifices artium errant
quando ponunt quod accidit uni homini ut transeat super
omnes homines aut super plures quam oporteat
sicut quod accidit alicui homini nec inueni quod arti
ficium quod pertinet sua transire faciat quod sit
uniuersalitatem. Et est quod diuersitas uere non est
nisi ut sufficiat homini quod res illa est sicut es
timant ut transeant ut defraudet et de
cipiat et pertinet querendo uictoriam sicut
fecerunt multi quorum homini in aliquo
post aliquid uia quod formauit ipsum in scripto di
uersum quod sit id sed quod est sicut isti con
dunt quod non declaratur in aliqua duarum disposi
tionum sumus uigilantes aut dormientes,
intellectus sunt sicut. An iam per mortem sunt
quod si concessit homo eis quod idest est uerum aut non
dicemus non est manifestum que duarum
sectarum sit in sermone suo ueracior ut uiuorum
uigilantes et dormientes et sani aut per
uiti. Et est quod inueniens aliquis quod dicat hunc
sermonem aperto quem non sit sufficientia quod
id est in eo. Ideo ipse sit oppositum cadens in scientia
sua immo non dixit hunc sermonem nisi qui
intendit ad contradicendum et resistendum
et accidit hunc sicut in arte medicine. Et est
quod quidam presumunt ad hoc ut faciant ca
dere medacem res preter quam credunt et
uerificant. Et quod ex eis sunt quidam qui
inuenerunt res meliores rebus que sunt
inuente antiquitus et non fecerunt id

nisi qui intelleceret accidens quod cadit in il-
gis quod narrat ypocras. dixit G. quod ipse laudat
eum qui est ex eius secta qui est [illegible]
propter intelligentiam eam s[illegible] qui est magis
inuitatia ex rebus omnibus de qua antiquitus scimus
quod est inuitatiua. Et ex omnibus fit quod
qui regunt infirmos [illegible] sufficiat
eis pro eo quod facit eis scientia de [illegible]
illius regiminis [illegible] quod deceptio est ex eo
[illegible]. Verum ille qui aufert id super eas est
diligens studiosus et bona. ¶ Etiam G. narrat
quod ex sermone in diuersitate que non est
nisi per sermonem tamen ille diuersitas que cadit
inter hos homines remanet. Et diuersitas est
inuenta non cadit nisi quod non discernitur
iudicium. Verumptamen abscinditur propter
nisi aut fiat plus quam oportet aut [illegible]
est sic esse eius [illegible]. similiter G. et oportet ut laudet
uirtus ypocras in rememoratione diuersitatis accidentie
et illud que accidit eis qui conantur affirmare
uere esse aliquem actuum qui estimant ille eo
eligunt in anima eius aliter quam oporteat et non
est id ex eo per sermonem tamen querendo resistere
cum ingenio aut fraude per quam decipiat
per amorem dominorum et principatibus et aggregationem
censuum. Quod est quod non inuenimus aliquem
exitum qui intendat uere experimentum fallam et
experimento reperire [illegible] cationis et cibare
illum qui habet febres acutas carnibus
assatis et potare eum uino et cibare ipsum
[illegible] quantitas est [illegible]
regiminis [illegible] in initio et [illegible]
[illegible] deceptiones [illegible]
per amorem [illegible] fumo
[illegible] in fine [illegible]
[illegible] inuenimus. Et
[illegible] ypocras uel scripsit non uerificauit quod intendat
[illegible] affirmant aliquam actuum qui non attendit no
cumentum magnum qui accidit [illegible] quam oportet.
Quod est. quod in eo [illegible] est eius diuersi-
tatis iudicium experimenti est difficile. [illegible]
quod manifestum ualde iudicium experimenti est
facile. [illegible] iudicium in diuersitate [illegible]
quas est [illegible] aqua ptisane ordei tamen ex eo quod egritudines sunt
acute et quod [illegible] ptisana ordei tamen et que
non [illegible] aliquo duorum horum duorum regiminum
potu aque tantum et [illegible] ne intellectum ypocras

Ptisana quidem ordei apud me electa est super reliquos cibos qui fiunt ex granis in istis egritudinibus. et laudo illum qui primum premisit eam et elegit ipsam super aliam. Quod est quod in ipsa est uiscositas in qua est continuitas. lenitas. et mollities. et lubricitas. humiditas equalis. et sedatio sitis. et uelocitas ablutionis si id necesse est et in ea. neque est in ea stipticitas neque furiositas. neque stimulatio mala. neque inflatur. neque accessit in stomaco quoniam iam inflatum fuit et accreuit in decoctione in ultimo quod possibile fuit in ea inflari et accrescere.

¶ G. uidetur mihi quod illi qui post fuerunt descriptionem huius libri aquam ptisane ordei non legerunt nisi tamen hunc sermonem sicut illi qui posuerunt descriptionem eius et titulum in qua [illegible] pertinentium illius de absidis non legerunt tamen nisi plagam libri huius. Quod est quod iam ostendimus [illegible] sua sui libri uel plagi quod ypocras non intendit sermone suo contradicere medicis qui [illegible] de absidis. Verumptamen [illegible] non mouit nisi assiduatione et sollicitudine in medicamine egritudinum acutarum. Sermo autem eius quem dixit post illud usque ad hunc locum est extra artem regiminis egritudines acutas et non est inuenientium in illo tamen uno cadit sub sermone alio colore eo. ¶ Ergo quod oportet ostendi exposui in ea alia qua exposui libris. ypocras de [illegible] et dissolutione et libris eius de [illegible] quod de consuetudine eius est ut dicat hominum et faciat eum stare super sermones qui cadunt sub sermonibus aliis coloribus eius et doceat eum uniuersales res in illis rebus in quibus intendit allam sermone et ponat eos loco exemplorum. Quod est quod qui efficiat hanc operationem non elongantur [illegible] de quo inuestigare intendit. Et etiam est quod docet hominem ex rebus utilibus occultiorem. Et sicut ipse ponit sermonem suum in ptisana ordei et in quarta de eis diuersitatis que cadit in esse eius iudicio in ea sup[illegible] inuenit in ea iudicio quo iudicatur in toto illo regimine quo regit egritudines acutas. Quod est quod diuersitas que cadit inter medicos in forma uenarum et minorationem cum medicinis et [illegible] in emplastris et euaporatione et usu suppositoriorum et clisteris et usu uini et ydromellis. et balneatione quod est in balneo non est [illegible]. Et ypocras quidem narrat autem totum id in hoc suo libro in sermone uno et dixit illud ante et est ille qui doctores experientie quidem [illegible] inter res [illegible] uniuersales cum differentiis non [illegible] causam [illegible]. Et de consuetudine eorum est ut nocent res quibus

p̃tisana nō ordei cū

et ad accessit.

et ad [illegible]

distinguunt inter rem communem et rem propriam
in perfectione, non dimittam. ¶ Consideremus
ergo nunc in sermone Ypocratis in ptisana ordei. Dicit
enim: michi videtur quod ptisanam ordei recte ele-
gerunt medici antiqui super reliquos ci-
bos qui fiunt ex granis in egritudinibus
acutis [illegible] quod fiunt ex granis
aliqui qui fiunt ex eis. Et nomen grani
cadit super frumentum et ordeum et milium et re-
liqua grana et [illegible] lentes et fabe et lupinus
et panicium [illegible] et fenugrecum et orobi et triti-
cum [illegible] et ac et reliqua grana similia istis.
Omnes ergo cibi sumpti ex granis istis sunt mul-
ti apud vulgum quorum faciunt [illegible] velociter
nocumentum magnum [illegible] et comedunt
usum tamen ipsi cum cibis [illegible] ex eis [illegible] e-
gritudines acutas. Et ad hoc duo tantum oportet
ut comparet ptisanam ordei. Quod est quia lentes et
milium et fenugrecum non datur infirmis
preter in quibusdam horis nisi loco medicine
propter dolores quosdam qui fiunt in ventre non
[illegible] quod ipsi sunt cibi qui [illegible] eos. ¶ Dicit
ergo quod ptisana ordei recte eligitur super
reliquos cibos qui fiunt ex granis. Et
manifestum est super candarusim quod eligitur
et panem et grana ex quibus fit decoctio
que nominatur [illegible]. Sed est quod tu potes de-
tegere errorem eorum qui putant quod candarusi
usum non erat [illegible] tempore Ypocratis et paucita-
tem eorum scientie de illo ex hoc quod quidam anti-
quorum qui posuerunt [illegible] que nomi-
nantur communiter [illegible] candarusim et Ypocras
dixit ipsum in libro suo de regimine et dieta
et si [illegible] non est Ypocratis [illegible] rufini
aut [illegible] aut [illegible] aut [illegible] aut
quorundam antiquorum temporis eius proportionaliter
multis. Omnes enim isti quos dixi fuerunt antiq-
uiores Ypocrate et quidam eorum in tempore eius
fuerunt. Ille vero cuius rememorationem
facio cum hac hora est [illegible] qui nominatur in
nomine Ypocratis filius [illegible] et est ille qui
edidit hunc librum. [illegible] filius [illegible]
[illegible] quibusdam videtur quod [illegible] ediderit librum
et quibusdam [illegible] quod ipse edidit duos libros
[illegible] de victu.
¶ Causa autem propter quam eligitur et preponitur
ptisana ordei super omnes cibos qui fiunt ex gra-
nis est manifesta ex sermone Ypocratis quem dixit
in [illegible] eius sermonis. Quod est quia
omnes bonitates [illegible] in medicatione eg-
ritudinum acutarum non invenimus in aliquo
reliquorum ciborum. Et [illegible] tamen
in isto cum facio transire [illegible]
naturam egritudinum acutarum et virtu-
tem ptisane ordei. [illegible] est quia nam egritu-
dinum acutarum sic dixit Ypocras tamen est in quibus febres
sunt plurimum [illegible]. Et [illegible] febris est
[illegible]
tem igneam sicut dixit Ypocras in [illegible]
in hoc libro et in sermone suo est quod ipse in
[illegible]
[illegible] de consuetudine [illegible]
in tractatibus [illegible] ut nominet febrem
magnam nomine ignis [illegible] Ypocratem quod
non est natura eius ex alia substantia nisi ex illa ignis.

Nam si medicina [illegible] non est nisi oppositione contra-
rium contrario, tunc curatio omnium febrium
oportet ut sit regimen infrigidativum et humec-
tativum; tunc enim erit contrario opposita nature febris
que calida est et sicca, quia ignis cum hac dispositione. Et
quoniam generatio febrium acutarum non fit preter putre-
dinem humorum, tunc non oportet ut sit sollicitudo
tua ad hoc ut digeras ex eis aliquid quod possibile est
digeri et evacues id quod iam adustum est et egre-
ssum ad hoc ut possibile sit in eo digestionis receptio sollici-
tudo [illegible]. Et si natura fuerit ei qui febrem
habet acutam ut sit opus cibi in corpore ipsius in
[illegible] non sit nisi cibi cum velocis
digestionis velocis descensionis et aggregantur in hi
cibo omnia que sunt necessaria. ¶ Studiamus ergo nunc
sermonem Ypocratis in virtute ptisane ordei que sit
[illegible] quod est quoniam in ipsa est viscositas cum
qua est lenitas. [illegible] quod lene est dispositio
contraria dispositioni asperi. Asperitas autem inest
omni acrimonioso aut acetoso aut stiptico.
Res ergo acrimoniose [illegible] sunt omnes [illegible]
sicut [illegible] et semen [illegible]. Rerum autem acetosarum
rememorationem oportet nos dimittere propter
[illegible]. Res autem stiptice sunt sicut pi-
ra et [illegible] quod est ex eis simile. Et ex gra-
nis sicut lenes et que eis sunt similia. Videmus ergo
etiam quod ptisana ordei est materia [illegible]
[illegible] quoniam in ea est cum viscositate
sua lenitas et subtilitas. Et viscositas ei
est viscositas continua quoniam est simile [illegible]
propter continuitatem suam et illud quod non invenitur
in aliquo genere [illegible] et [illegible]
ex ptisana ordei et cum [illegible] magna [illegible]
cum lene sit asperitati resistens, scilicet quod non
est in virtute [illegible] in sapore ha-
bominabilis [illegible] solus [illegible]
quam in [illegible] multum quoniam [illegible] in
[illegible] ptisane ordei.
In ptisana vero ordei non est [illegible]
[illegible] tamen sicut illud quod bibitur. Et in
ipsa [illegible] est alia materia bonitas, scilicet lubricitas
[illegible] eius. Nam ipsa transit in exces-
su suo [illegible] preter quod in ipso remaneat
[illegible] sicut remanet [illegible] que re-
tinentur et adherent. ¶ Et hoc quidem est res
que accidit omnibus viscosis [illegible] excep-
ta ptisana ordei. Sed est quod invenimus sorbi-
tionem factam ex tritico que nominatur candaru-
sim viscosam. Verumtamen non est ei lu-
bricitas. Ptisanam vero ordei invenimus eam
lubricitatem facere propterea quod in ipsa est de ab-
stersione. Inde est quod medici qui volunt
abstergere stomachum ex humore viscoso
quod in eo retinetur utuntur vomitu cum aqua pti-
sane ordei sicut faciunt id cum ydromelle. Sed
[illegible] cum ipso faciem lavet ut abstergatur [illegible] et
deleatur [illegible] coloris [illegible]
hanc ergo abstersionem que est [illegible]
in descensione eius et [illegible]
[illegible] quando [illegible] est et [illegible] cibi [illegible]
[illegible] eius ad latus [illegible]. [illegible]
res que generant [illegible] grossum viscosum
adherent illic et retinentur et propter hoc fit quod [illegible]
[illegible] candarusim non solum iam

necet illi cuius cum hoc membrum est in firmum
sine cuius corpus alii strictum sunt via cuius natura
est corpus hoc corpus omnes res que adherent ei
si clam tenent [illegible] adherent [illegible]
[illegible] illarum rerum cuius dispositio est dispositio
membrum in hoc membro et cum hoc cum uiscosi
tate ptisane ordei non est humiditas superflua sed
aque [illegible] et ablutio sua ex cuius quod nominat
cancarusium. Et quod fit ex eis cum herbis conuenien
tibus. Et est quod res iste molificat stomac
et faciunt nauseam ita quod sentit in firmus ill
am. Sed ptisana uero ordei cum humiditate sua est
quod non facit nauseam. Et intellige ante mihi
sermonem meo istum quod non erit conueniens eius intelle
ctus non meri tantum secundum os stomachi. Nam quia os stomachi est
debile et molificatur in hora qua comeduntur
natura superpi spiritus loquor secundum quod confortatur
per quosdam cibos confortantes conuenientes eos
ad [illegible] expellit. Adeo quod fuerit retentum in ipso est
[illegible] in ipso [illegible] hinc quod humiditas
superflua expellitur ab ipso statim et cogitur cibum
illum expulsum per hanc dispositionem sicut quod natura
exitus super os stomachi. Moratur indigestum nec des
cendit [illegible] egreditur penitus. Et est quod
in membris non est neque desiderium neque digestio. Et
cum ex cibis est superfluitas est sicut que confortat
os stomachi et aggregat ipsum facit rigidum et exsiccat
ipsum in pluribus mensium [illegible] fit. Aqua autem et
ablutio furfuris [illegible] quod nominatur cancarusium
cum humiditate sua faciunt accidere nauseam.

In ptisana vero ordei cum eo quod est in ea de bonitate
[illegible] non sunt nocumenta illa in
ea que sunt illi [illegible] dixit in ea post hoc quod
[illegible] ablutio [illegible] ei sermo [illegible]
iuuamentum magnum [illegible] in eo quod ex egritudinibus
est acutis [illegible] et siccantibus corpus. Ptis
ana vero ordei [illegible] plus iuuat quam [illegible]
[illegible] quantum velocitas ablutionis de qua dicit
post hoc quod iuncta est in ea sic est [illegible]. Et
si [illegible] ptisanam ordei [illegible] in
[illegible] ipsa meliorem illo in egritudinibus
acutis. [illegible] ostendam hoc in sermone meo [illegible]
[illegible]. Iam autem [illegible] ut compleam sermonem
meum in ptisana ordei. Et est quod [illegible] dixit bonitas
in ea quod est velocitas ablutionis et [illegible] de hoc
sermonem secundum [illegible] fecit [illegible]. [illegible] ergo ex sermone
isto suo quod uero non indigemus in omnibus egritudinibus
[illegible] ablutionis. Et est quod reliquie boni
tatis [illegible] narrauit de ptisana ordei sunt [illegible]
[illegible] hora in omnibus egritudinibus acutis
[illegible] abluitionis fit iuuamentum quam
[illegible] natum cum cibo digeri quos in
[illegible] tardatur descensus et exitus
eius. Ideo ergo est velocitas ablutionis res [illegible]
[illegible] continuatur [illegible] febris [illegible] una [illegible]
medicationis conuenientis ei [illegible] res rectificans
quam [illegible] consequentia eam. Deinde [illegible] dixit
post hoc et non est [illegible] in [illegible]
[illegible] quidem est quod sermo eius iste est
in [illegible] ptisane ordei. Et est quod [illegible]
loquitur in ea [illegible] sive [illegible]
[illegible] est iuuamentum [illegible]. Et est quod [illegible]
[illegible] aliqua rerum [illegible]
[illegible] quod faciat nauseam aut [illegible]
uitate leuitatis nature. Et est quod [illegible] scriptura

aggregant corpus et [illegible] ea et cogunt me
atus cibi aut que [illegible] in corpore ad hoc
ut contineantur et prohibent resolutiones que ac
cidunt [illegible] et ideo quod fit iuuamentum
in hoc est ut sint meatus apertio. Ser
monis autem eius in tertio est in ea stim
ulatio mala est quod non facit accidere in hora
digestionis sue. Aliquid stimulationis leuis quod
[illegible] est qua laudatur ptisana ordei et [illegible]
est nocumentum quod fit in pluribus ciborum. Et est
quod quidam eorum faciunt accidere in uentre [illegible]
[illegible] et quidam eorum inflant et quidam eorum
sunt compositi ex partibus ad [illegible] resistentibus.
Inuenimus ergo hec duo in lente et in [illegible]
[illegible]. Et est quod [illegible] duorum [illegible]
[illegible] que [illegible] natum. [illegible] quia [illegible]
[illegible] est ex rebus [illegible] subtiliantibus [illegible]
sic accidit illis qui cibos bonos efficiunt
cum sale et aceto. Et est quod bonum fit ex ab
[illegible] hinc [illegible] difficilium prius ad [illegible]
resistentium [illegible] de aptitudine cibi est ut
[illegible] fiat eius descensio et res
que [illegible] eo [illegible] festinat [illegible]
velocior. Et [illegible] sal. [illegible]
[illegible] cibo [illegible] compo
[illegible] existunt [illegible] et super [illegible]
[illegible] ex eis et [illegible] dixit [illegible] in [illegible] ser
monis sui cum laudauit [illegible]
ptisane ordei quod ipsa est [illegible]. Secundo est [illegible]
[illegible] prius sit totum. Hic
autem scribit [illegible] sermone suo stimulo ma
la et non dixit absolute quod ptisana ordei non
habet stimulationem immo addidit ad hoc sermo
nem suum mala. Et est quod non inuenio
aliquam ex rebus que sunt contraria di
[illegible] ciborum [illegible] hac actione ita quod omnes qui
scripserunt de cibis dixerunt quod [illegible]
et [illegible] ex eis sunt compositi ex uirt
utibus contrariis est res nociua [illegible]
[illegible] stomachi comprehendere cibum
et retinere donec digeratur digestione aliqua
completa. Et nos quidem inuenimus in
[illegible] quod [illegible] ut se
[illegible] qua oportet. [illegible] comedunt
in mane [illegible] et comedunt in sua ce
na carnem. Et si non est [illegible] mea [illegible]
inueniuntur res utiles ex libro meo [illegible]
[illegible] naturalibus [illegible] in eis sermone
[illegible] plus. Nam si tu non legeris in libro
illo [illegible] tuum in legendo hunc librum
est uanum. Et propter hoc [illegible] hunc ser
monem meum [illegible]. Et si inue
nies ad exponendum illud quod dixit [illegible] ubi
loquitur de ptisana ordei quod non inflat
nec [illegible] in stomacho. Et est quod [illegible]
[illegible] inflationem ptisa
ne ordei addit [illegible] sermone et dixit quod
inflatur et [illegible] in [illegible]
[illegible] est ut inflatur et [illegible].
Ergo per sermonem suum hanc [illegible]
quam [illegible] ptisane ordei [illegible]
[illegible] in ea et narrauit [illegible]
nem eius [illegible] quod ipse scribit [illegible]
[illegible] plus hoc. Ver
[illegible] videtur [illegible] sermonem meum

de ptisana ordei sunt. Dico ergo quod si decoquimus ptisanam ordei decoctione valde bonam, facit iam album non inflantem. ¶ Sorbitio, scilicet exsufflata si tribus diebus coctio non erat [illegible] potus eius inflationem removeas ab ea. [illegible] quod inflatio eius inest cum substantia sua sibi plus non ex diminutione eius. Sic ptisane confectionis est quod sicut invenimus [illegible] omnes conficiunt eam esse ut exquisite faciant id [illegible] conterunt eam [illegible] deinde calefaciunt illam post paululum et mittunt omnes sicut nos decoctam decoctione decenti. Verum ego loquar de decoctione ptisane ordei in sequentibus. Quando ergo significavi virtutem ptisane ordei sequitur [illegible] cum descriptione [illegible] eius et ego sum veniens super ipsam postquam processero et certificavero quod ego confido quod complebo sermonem meum in [illegible] de ptisana ordei et ydromelli et reliquis rebus remanentibus in sequentibus.

Non ergo oportet ut sit ei qui utitur ptisana ordei in hiis egritudinibus ut utatur evacuatione venarum in die una. set utatur et non interponat eam nisi indigeat isto propter potum medicine aut usu clisterii.

In hoc sermone incipit [illegible] quam inquirit. Verum non utitur [illegible] isto in sermone [illegible]. Occultat ergo sermo eius [illegible]. Conabor ergo [illegible] dispositione dicitur iste sermo. Non est ideo [illegible] a principio sui [illegible] quod est sermonum. Sic est causa [illegible] medicos itaque quidam [illegible] in egritudinibus acutis aqua ordei [illegible] aqua [illegible] et quidam eorum non [illegible] aliquo horum duorum usque quo perveniat crisis [illegible] ut audias eam. ¶ [illegible] egritudine [illegible] aqua ordei tantum plus. et quidam [illegible] ptisana ipsa et quidam eorum non [illegible] aqua [illegible] medicorum [illegible] super omnes patientes egritudines acutas. preter quod [illegible] eius. Et ego [illegible] esse [illegible] infirmorum [illegible] ptisana ordei tantum [illegible] aqua [illegible] aliquo horum duorum. Dico ergo quod indigent ipsa ptisana ordei [illegible] egritudines quietam [illegible] non indigent medicatione alia ante usum ptisane ordei.

sicut flomia et solone ventris et aliis [illegible] hanc accidens ex quo timeatur super eum potio aut ledat ipsum. Aqua autem ptisane ordei [illegible] est ut eum [illegible] aliquod [illegible] ex quo timetur super eum [illegible] ut [illegible] eum aut ipsum [illegible] dolorem [illegible] oportet ut des ei aliquid ex ptisana ordei neque aquam eius donec faciat eum eo id. Hoc [illegible] oportuit [illegible] scribere. deinde [illegible] particularibus [illegible] sermonem [illegible] non fecit [illegible] sermo [illegible] ordinaret. ¶ Verumptamen nobis conveniens est postquam sequimur vestigia sermonum eius ut ad [illegible] ad principia [illegible] sermonis [illegible] exponenda [illegible] sermone que premisimus. ¶ Et oportet [illegible] ut audias sermonem meum [illegible] ego interpretor sermonem eius et dico [illegible] additionem [illegible]. Dico ergo quod competunt [illegible] aqua ordei vel ptisana in istis egritudinibus. Et ego [illegible] post paululum [illegible] indigent uti aqua ptisane ordei et non utatur evacuatione venarum nisi indigeat [illegible] potum medicine aut usum clisteri. [illegible] de ptisana ordei [illegible] quod indiget [illegible] ut sit [illegible]. Et ego [illegible] accidentia [illegible] solone ventris aut [illegible] evacuatione aut [illegible]. Sic ergo in hoc sermone [illegible] post id [illegible] sermo eius [illegible] spatio longo [illegible] sermonem eius. Et [illegible] certitudinem sermonis mei [illegible] sermones eius particulares [illegible] sermonis [illegible] ptisanam [illegible].

Qui autem consuetus in die bis comedere oportet ut des eis ptisanam ordei bis. et si consuevit comedere semel oportet ut des illi semel in die prima et gradatim ipsum si possibile est ita ut recipiat ex ipsa bis cum vides quod indiget additione.

Dicit quod si ut abstrahatur hic quem consuetudo [illegible] corum accidit cum illo et quem indigeat [illegible] ter oportet ut detur ei [illegible] ter. [illegible] quia consuetudo fuerit ut comedat sol et incipe ei dare sed debemus permutare ab illo paulatim usque quo cibos eorum bis ultra. Et sermo eius et gradatim ipsum non significat nisi hec [illegible] hunc modum et est ut detur in prima [illegible] totum quod indiget in illa vice. Et unicuique infirmo fuerit vice det ei ex eo quantitatem [illegible] [illegible] adde in tempore post paulatim usque quo equetur cibus in quantitate. [illegible] autem sermonis certitudo non omnium ostenditur et quod legitur huius libri quem .y. non dicitur sequitur quod egritudinem pusillam, ptisane quidem. Veritamen [illegible] quod precessit [illegible] quod .y. non voluit per hoc nisi regimen eius cuius est egritudo [illegible] quieta. Ostendimus etiam prius quod .y. non voluit [illegible]. Et [illegible] est intentio sermonis eius quem premisi ut exponerent ipsum. Illos non homines multos invenimus scripsisse eum per hunc modum. Et quia consuetudo est in die comedere [illegible] oportet ut detur illud in prima die [illegible] ingradatione. [illegible] est in istis et ut detur eis illud ter tunc da eis illud. Si uides quod [illegible] adiunctum. Veruntamen non intellexit ex hoc sermone aliquid et est quod sermo eius in die primo cum gradatione non erit [illegible] ut sit [illegible] de aptitudine gradationis non est [illegible] ut sic in eo eius [illegible] [illegible] in eadem quo [illegible] sed in principio [illegible] et ab ipso die primo.

Et oportet ut detur infirmo in principio quantitas non multa neque grossa, sed ut evacuet corpori aliquid propter consuetudinem neque superfluat in ea venarum evacuatio.

Si consideraret .y. quod dicit ille quod estimabit quem implebat infirmos qui ipse in omni die dabit infirmos ptisana quidem quod non fuit [illegible] ad [illegible] eorum non ignoraret sermonem. [illegible] quia ipse [illegible] precepit ut [illegible] detur infirmo de [illegible] ptisane [illegible] nisi quantitas que conveniat corpori [illegible] propter consuetudinem et non [illegible] [illegible]. Si autem consideraveris quod [illegible] dat eis [illegible] de aqua [illegible] in omni die ter usque ad diem [illegible] [illegible] xviij. [illegible] [illegible] [illegible] cibus [illegible] [illegible] [illegible]. Tunc [illegible] [illegible] ab [illegible]. [illegible] ego [illegible] [illegible] ego [illegible] .y. in principio [illegible]. [illegible] est quod [illegible] in principio [illegible] [illegible] in eo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in principio [illegible] vel [illegible] hac [illegible] [illegible] quod oportet quem uides [illegible] infirmus indiget ptisana quidem ut detur ei quem [illegible] non [illegible] .y. et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cuius subito.

Quantitas autem que datur infirmo de sorbitione iuvet scias si egritudo fuerit siccior quam oporteat non oportet quod sit multa sed est necesse ut precedat et bibat antequam sumat sorbitionem ydromelli aut vinum quodcumque videris magis iuvativum. Et ego quidem enunciabo iuvamentum magis iuvativi in unaquaque dispositione in sequenti.

Super egritudinem sicciorem [illegible] significatur modis quorum [illegible] una. [illegible] et pleureses [illegible] non expuunt existentibus infirmis [illegible] aliquid. [illegible] [illegible] et [illegible] et splenis [illegible] continetur materia [illegible] non procedit ex ea [illegible] quod procedit ex ea fit cum difficultate [illegible] [illegible] que egrediuntur [illegible] [illegible]. Super egritudines vero [illegible] que fiunt in [illegible] pulsatilibus et non pulsatilibus [illegible] [illegible] lingue [illegible] totius cutis. Et [illegible] [illegible] que fiunt de foris ostenduntur [illegible] manifesta. [illegible] autem que fit in eis fit sicca quia non exit ex eis aliquid [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] non exit ex eis [illegible]. [illegible] autem [illegible] qui non exit ex eis [illegible] [illegible] [illegible] in eis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnes egritudines [illegible] est [illegible] [illegible] in eis [illegible] [illegible] [illegible] .y. [illegible] egritudinibus [illegible] ut sumat infirmus [illegible] sorbitionem [illegible] aliquid [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] quod [illegible] duo [illegible] [illegible] quam aqua et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .y. [illegible] [illegible].

Quod si humectet os et fluit quod expuit

158

ex pulmone scd'm qd opor
tuit opor ut des ei o'io sorbi
tionem uiuete scda. Qd e q'
sup que supfluit humidita'
uel loci' et plus sigt illud
uelocitate' crisis eius. Et
sup que supfluitas humi
ditatis est tardior. aut
minor sigt illd tarditate'
cris eius.

G Um pmitte' ... gnd' egritudinum ... [illegible] ... breuis [illegible] erit longua.

E T hec quidem
res in scripis fuit scd'm pli
mu' queadmod narraui et
ego quidem pretermisi dicere
res alias multas elongatio

nis quantitatis de quibus etia'
opor ut scias qd ego narra
bo in sequentibus.

S i iam dixi ego tecum qd in sermone ei' minui
ex rebus quibus fit [illegible] indiscretio' eius
qua indigeatur quantitas no' pua. et y. q'
fit facit y nomi' multis rebus. In hac hora
aut' [illegible] ut audias id qd dicat tibi. Qz est
quia res que [illegible] in scriptis sut [illegible]
res quas narrauit y p[illegible]

E T qn fuerit mundificatio
plus opor qd sit multitudo
ei' qd suscip infirm' scd'o id usq;
in hora' crisis. et plim eius
usq; ad duos dies post c'sim
in eo cui' crisim uides fi in. v.
aut. vij. aut. ix. ut sit sollici
tudo etia' tua co'putatis pare'
et impare'. Cum ergo fue
rit post illd opor ut utaris
sorbitio'e in mane et cu' fuerit
in uespe pmittatur ad cibos.

S Ignificauit p sermone' suu' in hoc loco cri
sis aut dolorem egritudinis completam aut
[illegible] infirmus aut ipa' [illegible]
est ad [illegible] qua fit [illegible]
[illegible]. Et y. qd' precepit ut psuerentur
in isto duobus diebus [illegible]
[illegible]. Qz e q' [illegible] ut sit [illegible]
cia sup hoc q' egritudo sit soluta [illegible]
[illegible] completa uel certa [illegible] regatur infirm'
sollicitudine minori quare fit id ut sic
ut eueniat ex [illegible] feb. Consuetu' [illegible] est
[illegible] uideas id crisim euenisse ut [illegible]
[illegible] regis quo usq in firmus [illegible]
[illegible] usque transeant duos dies post
crisim. Cum g' transierit duos dies pt
crisim [illegible] regere infirm' regie [illegible]
[illegible] primitus [illegible]
[illegible] sorbitio'e in mane et cu' fuit
[illegible] dies [illegible]. Manifestu'
est g' y. no' dat in firmo [illegible]
[illegible] cu' [illegible]
quod ex reliquis [illegible]
[illegible]. h aut [illegible]
impleat infirmos et sanat eos [illegible]
eius q uult [illegible]
subtiliat [illegible]
[illegible] ingrossat [illegible]

est ex opere eius quod regit infirmos regimine medio uenit inter extremum superfluitatis et diminutionis regimen. Et accidit semper hic quod ipsum est regimen medium [illegible] existentia eorum quam usurpavit .y. Et amor eorum diminuere dum crisis [illegible] que precedit cum ipsum hic quod implet infirmos et saturat eos sic [illegible]. Et ex eis qui usurpant cum [illegible] quod non prestat infirmos fame sicut erasistratus. Et est quod estimaverunt res similes cum eo apollonius et anarius discipulus ypo. [illegible] in tractatu sui libri de febribus et usurpatio utrorumque de hoc quod ipsi inficiebant infirmos fame non transit semper .y. magistrum eorum. Veritatem oportet ut concedamus istum sermonem eorum cum sit magis [illegible] et illius sermoni .y. primus. Qui autem dixit quod implebant infirmos per lactucam aliorum oportet ut putemus de eis ut sint [illegible] de filio magistro eorum. Quare tu inuenies ignarum huic cui non est intellectus in aliquo ex eis que dixit .y. non in regimine tantum in aliis.

Et iuuant plus istas res secundum plurimum qui utuntur ptisana ordei cum totalitate sua.

Illud quod intelligit ex sermone suo ptisana ordei cum totalitate sua et ptisana ordei cum [illegible] sua [illegible] principio egritudinis. Et ptisana ordei absolute est res una et eadem et ptisana ordei non colata. Quod est quia tu coquis eam plusquam decoquitur et remoues aquam eius [illegible] deinde das infirmo aquam istam tantum non [illegible] quod tu uteris ptisana ordei cum totalitate sua [illegible] sed aqua eius tantum. Et ego [illegible] dicens nunc illum qui indiget ptisana ordei cum totalitate ab [illegible] egritudinis sue [illegible] et erit cum abreuiatione et breuitate [illegible] si non fuerit siccus aut piger [illegible] eius quod [illegible] ex sermone suo. [illegible] quod [illegible] cum sputo est [illegible] non est [illegible] [illegible] uti [illegible] .y. precepit ut aliter ptisana ordei [illegible] in hac [illegible] et dixit [illegible].

Quod est quia dolores in eis qui habent pleuresim quiescunt statim ex sepius cum incipiunt spuere aliquid cuius sit quantitas et bonificetur eorum mundificatio. Quod est quia mundificatio eorum nunc est magis completa et agregatio puris in eis est minor quam si regerentur contrario huius regiminis. Et crisis est facilior et melior est evacuatio et minor reductio.

Omnia autem hec iuuamenta sunt a ptisana ordei quia in uiscositate quam ex parte nature est humectatur et incidit incisione equali quia uirtus confortatur et instrumenta [illegible] ab humoribus [illegible] fit huius duobus [illegible] scilicet [illegible] et incisione uelocius. Et nos inuenimus ydromel [illegible] post hos humores et [illegible] eos [illegible] uehementia aut uirtutis et fortitudo eius non inuenitur in ydromelle sicut inuenimus eas in ptisana ordei. [illegible] et [illegible] quod nominatur [illegible] inueniuntur conuersione [illegible]. Quod est quia uehementia et uirtutis et fortitudo eius inueniuntur utrique humectatio aut [illegible] inueniuntur in eis [illegible] reliquas quos de consuetudine medicorum est dare infirmis sicut [illegible] et [illegible] gallorum et pultes [illegible] et [illegible] et que sunt ut ista. Et medicus [illegible] infirmo qui habet pleuresim postquam declinat egritudo eius declinatione completa ita quod non indiget aliquo [illegible] ex [illegible] sputo illorum [illegible] et cum sputo lentes [illegible] cum aceto [illegible] de eo quod [illegible] est cum morus et [illegible] quod [illegible] suffocatur in nocte sua. Veruntamen tu non inuenies [illegible] eis quibus est ratio qui lenitur aliter infirmos. Cum infirmus [illegible] et ptisana ordei [illegible] et non biberit eam tunc magis conuenientes ei cibi sunt [illegible] cum aqua et porris [illegible] et [illegible] et quantitate olei temperata. Et ex reliquis autem [illegible] quorum [illegible] non est [illegible] qui [illegible] nominatur [illegible]. Et oportet [illegible] ut [illegible] ei cum id de [illegible]. Quod est quia [illegible] non [illegible] nisi fuerint [illegible] egri [illegible] et [illegible]. [illegible] loco eius quasdam medicinas reliquas sicut medicinas [illegible] cum [illegible] et radice liquiritie. Et [illegible] medicine quam bibuntur cum ydromelle maturant superfluitates que sunt in pectore et pulmone maturatione bona ut sit facile spuere eas cum sputo.

Et oportet ut ptisana ordei sit facta ex meliori ordeo et bonificetur eius decoctio ultima bonitate et propter hoc si non est uoluntas nisi ut administretur aqua eius tantum.

al'

[illegible] facile [illegible] cum sputo.

P

al' mutari tuorum.

Et oportet ut cognoscas melius ordeum antequam experiaris eius pt[illegible] decoctionem eius cum [illegible] dixerim tibi. Et experientia vero eius per decoctionem [illegible] est quod inflatur inflatione sua ultima inflatione. Et est sorbitio que fit ex ea. Hec enim significatio est signum veritatis considerandum in bonitate ordei. Et est quod plenitudo non est ei significatio vera super bonitatem eius nisi ipsius digestio in omnibus horis. Veritas enim est per plurimum. Ypocras igitur precepit ut ptisana ordei sit in omnibus horis in ultima bonitate et propter quod est non bibitur in aqua tamen sed sorbitionem eius. Ypocras iam ostendit cum in illo.

Quod est quod ptisana ordei cum reliquis que in ipsa sunt de bonitatibus expellit per lubricitatem que in ipsa est nocumentum ordei quando deglutitur. Quod est quod non moratur neque adheret in transitu suo in aliquo locorum in rectitudine pectoris.

Iam scimus quod Ypocras intendit per sermonem suum rectitudinem in [illegible] rectitudinem sint plurimum rectitudinem vie per quam fit incessus. Et quando figitur per ipsum rectitudinem vacedentis intransitu suo. Et manifestum quod bonum est quod rectitudo vie in pectore rectitudo adveniens ptisane ordei quando deglutitur ut declaratum est prius. Vult igitur per sermonem suum quia non adheret aliquid de ptisana in hac via. Illud est quod qui obviant illi in egritudinibus pectoris et pulmonis [illegible] tenacitas et lentitudinem que adheret ysophago exsiccationem eius remotio fit difficilis. [illegible] illa res que adherent acuitatem [illegible].

Ptisana quidem ordei est lubricativa incidens sitim velocis digestionis vehementis debilitatis quando decoctio multum fit bona et omnibus rebus hiis indiget.

Non dixit Ypocras in eo cuius bonificatur decoctio ex ptisana ordei quod est lubricativa valde tamen incidens sitim velocis digestionis sed [illegible] dixit in sermone suum vehementis debilitatis. Sermonem autem eius in eo quod bonificatur decoctio ex ptisana ordei est lubricativa valde eius [illegible] in eis que premissa sunt. Sermonem vero suum quod est incidens sitim adiecit in sermone suo propter naturam ordei. Et ego iam dixi qualiter oportet ut iudices de ista in libro meo. Et in corporibus calidis et siccis iam dixi de complexionibus. Cinarum vero non [illegible] in libro meo de virtutibus medicinarum simplicium. Veritum Ypocras dixit in eo cuius decoctio bona fit ex ptisana ordei quod est velocis digestionis. Et non fit talis nisi quod est velocis digestionis. Et non fit talis nisi quando fit dissolutum in ea etiam duricies in ea est dissoluta mollities in ea inflatio propter longitudinem spatii decoctionis eius. In eo autem quod dixit in sine sermonis non est sermo eius quod id de quo loquitur de ptisana ordei hac decoctione est vehementis debilitatis. Si non dixisset quod est velocis digestionis esset nobis facile ut diceremus quod significavit per sermonem suum vehementis debilitatis sicut si diceret convertitur velociter et digeritur in ea et alteratur. Oportet igitur quando non [illegible] hunc sermonem ut intelligatur ex debilitate eius aut propter paucitatem eius que advenit corpori ex nutrimento eius per quam in eo non [illegible] in eo quantitatem fortem ita ut putat nervos iuvamentem sicut [illegible] aut vinum.

Cum ergo non curat medicus de infirmo cum toto quo indiget in eo cuius dispositio est hec de acceptione ptisane ordei hec dispositio ut sit ultima in eo quo indiget advenit ei nocumentum in rebus multis.

Incipit Ypocras narrare in quo confirmat sermonem suum paulo ante ubi dixit ipse nostre dixerat vel duas multas nobilitates quas scire te etiam oportet. Et ego quidem narrabo eas in eis que illum post.

Iam in cuius ventre est superfluitas cibi retenta et dat ei aliquis hanc sorbitionem prius quam purgat illam superfluitatem si habet dolorem additur in eo et si non habet accidit ei dolor et fit hanelitus magis additur frequentie. Et est de quidem hanelitus est

al' [illegible]

est malus quod est quia exsiccat pulmonem et facit laborare ea que sunt sub ypocondriis et si phac uel mirach uentris et dyafragmate.

Significatur per sermonem suum superfluitas [...] cibi fecem eius et retrimentum intestinorum que nominatur stercus et merda. Cum ergo datur [...] ptisana ordei cum inuenitur retrimentum [...] aliquis fecis eius mora prolongatur [...] non euacuetur [...] lateri [...] propter oppilationes accidentes in intestinis a stercore retento [...] non transit [...] egreditur post acceptionem ptisane ordei si aduenerit [...] ad locum infirmum. Oportet ergo [...] ut si dolor iam quieuit post [...] Ergo infirmus quando [...] id tamen accidit ei quia uapores et uenti [...] eleuati ascendere qui peruenerunt ad locum infirmum [...] in dolore suo. Et cum [...] fit uehementius et frequentius [...] magis additur propter frequentiam motus [...] exsiccatur pulmo et dyafragma propter hanc caliditatem exsiccantur et [...] calefiunt membra que sunt sub ypocondriis et mirach uentris. Quia est quod [...] membra mouentur motu [...] uehementi. [...] sermonis [...] superfluitas [...] retenta et [...] Et ergo [...] est superfluitas [...] medicinas non est solum [...] acceptionem ptisane ordei [...] quod nocet [...] superfluitas [...] precedat et euacuet [...] accidet ei dolor magis uehementer.

Et cum si fuerit dolor etiam lateris assiduus qui non alleuiatur per euaporationem et sputum non egreditur sed additur uiscositas eius absque maturatione et si non resoluitur dolor aut lenificatione nature aut flobotomia secundum id quod significat quod necesse est et datur habentibus hanc egritudinem ptisanam adueniet super eos mors uelociter.

Oportet ergo quod redeamus et dicamus quia sermo eius in pleuresi est secundum uiam [...] Et ego quidem iam [...] quod eius [...] est ab apostemate quod fit in pannicullo tegente costas. [...] est in dolore suo [...] datur aliquis [...] infirmo ptisanam [...] nocet nocumento magno. Et significationes que significant [...] pleuresis sunt [...] dolore [...] non alleuiatur ex eo aliquid per euaporationem. Et [...] quod addit in sermone suo significat alias que [...] significationibus pleuresis magne uel mali [...] aliquis uiscositatis [...] cum [...] eius [...] et adherentia eius [...] infirmus. [...] sermo eius [...] uiscositas eius [...] uehementia illius [...] significat uehementiam uiscositatis. [...] maturationem [...] uiscositas additur [...] maturationem est [...] tempora. [...] illa uiscositas non additur [...] sed [...] in sermone suo absque maturatione. [...] est quia [...] maturatione et additur [...] uiscositas est malum. Cum ergo [...] postea [...] datur ei aliquis ptisanam ordei antequam resoluatur [...] dolor per lenificationem nature aut [...] nocet [...] est [...] Et [...] quod [...] non alleuiatur per euaporationem tunc remanet [...] Due medicationes [...] resoluere [...] dolorem [...] flobotomia et solo [...] nature. [...] est quod [...] pleuresis [...] uena [...] flobotomia [...] et [...] ostendit [...]

Propter has ergo causas et alias causas comparates eis fiunt qui utuntur ptisana ordei cum totalitate sua digniores ut moriantur die .vii. aut ipsum. Et quidam eorum morientur

172

intur. postquam ingreditur fit ipsum nocumentum in mente sua. Et quidam eorum prefocantur ex hanelitu inspirationis.

G. Oportet ut evitet alias causas quas dixit .y. ex comparatione illius egritudinis et que ipse trahunt etiam mortem subitam. Et est quod ipse dixit in hac hora. quod cum in illo est usus ptisane ordei aut aqua dissolvitur viscositas sputi accidentis propter frequentiam hanelitus cuius causa prius narravimus. Et possibile quidem est ut eveniat nocumentum illi qui bibit vinum aut aquam evacuentur sicut dixit .y. aut secundum alium. Et est quod non relinquitur nisi non multiplicatur iuvamentum medicaminis quod dixit .y. quod quidam eorum moriuntur postquam ingreditur super eis nocumentum in mente sua de consuetudine horum accidentium est ut consequantur potum vini et potius vinosus est cum non fuit id in sua hora.

Antiqui autem estimabant super istos propter quod ipsos percussit percussio vel passio de celo quoniam illi quoniam moriuntur inveniunt latus eorum viride et sic viridis fit locus percussionis.

G. Hanc estimationem estimaverunt antiqui propter velocitatem mortis eorum et viridis fit locus in quo est egritudo lateris. Et manifestum quidem est quod ille locus est locus in quo est rubor apostematis. Et est quod exsanguinatur qui est iuxta illum locum propter dolorem totum quod dividitur in cute fit viridis quando ingreditur in hora mortis ingredientem. Similiter ergo locus ille quod contingit propter mortificationem vel propter percussionem vel aliter.

Et causa in illo est quoniam moriuntur antequam dissolvatur ab eis dolor et propter hoc cadunt in saltum vel subito velociter.

G. Vult per saltum hanelitum magnum frequentem et intelligit quod hanelitus cum eis erit cum hac dispositione in eis que fit postea dixit ergo .y. et propter hanelitum frequentem multe sicut dixit fit similiter viscositatis materie quando prohibet ipsam viscositas eius elevari aliquando ut expuatur.

Quod est quia res que expuitur quando elevatur prohibet aerem ingredi et cogit exire eum velociter.

G. Non omnis aer prohibetur ingredi in ipsis in hiis egritudinibus quoniam quando accidit illud oportet ut natio moriatur hic statim sicut ille qui prefocatur. Verum manifestum est quod non prohibetur de eo ingredi nisi quantitas insufficiens in iuvamento hanelitus et propter hoc minuitur spatio temporis cum ergo accidit hoc sicut ista diminutio secundum longitudinem temporis inveniuntur.

Sic ergo quod unaqueque harum duarum causarum adiuvat alteram super petitionem et periculum quod est quia sputum quoniam retinetur facit hanelitum frequentem. et hanelitus etiam quoniam fit frequens addit in viscositate sputi et prohibet ipsum lubricari vel sputi vel separari vel spargi.

G. Significavit .y. sic signe manifesta intentionem sermonis sui. Fit ergo quod unaqueque harum duarum causarum similiter adiuvat alteram et ego non vero id etiam. Dico ergo sputum quod adheret cum pulmone constringit meatum aeris in ea et coartat eum. Fit ergo quod attrahunt infirmi de aere propter illam constrictionem et coartationem minus et propter quantitatem paucitatis eius quam attrahit infirmus de aere est diminutio eius quo indiget iuvamento hanelitus et propter hoc fit repetitio eorum in vice secunda ad attrahendum velocius quam fuit ipsius in prima et nominatur iste motus hanelitus frequens.

Et non accidunt iste res apud usum ptisane ordei in non sua hora tantum sed ipse accidunt et plus illo multotiens quoniam comedunt vel bibunt res alias convenientes minus quam sit ptisana ordei.

G. Iam autem locutus fuit intentione .y. huius sermonis apud sermonem .y. plus omnes et per causas alias exceptis eis. Verum non dixit id in tertiam et ydropisim et secundum illam autem qui ut narravi et alias res remanentes quorum nocumentum tamen ostendunt plures medicorum in eo autem dictio est hic in ipso

cr infirmus est uehemens nocuments ydromell. || secamabin uini.

Et quia quidem
sustentandi secundum plurimum est una
eum qui utitur ptisana ordei et eum
cassete eius. et eum qui uti aqua eius
tantum et eum qui non uti aliqua harum duarum
sed est contentus eo quod bibitur et for-
tasse uia sustentandi diuersa.

G. Dicit quod uia sustentandi est propinqua ad conuenien-
tem eum qui utitur ptisana ordei et eum qui utitur
aqua eius tantum et qui non utitur aliqua harum du-
arum sed est contentus eo quod bibitur tantum. Et for-
tasse est necesse ut sit uia sustentandi uia ter-
tia diuersa. Et ypocras quidem ostendit in eis que
secuntur hunc sermonem qualiter sit uia susten-
tandi tertia diuersa.

Et oportet ut facias omnino quod
dicam quando incipit inuasio febris cum
dolore uel absque dolore. tempus eius
ab acceptione cibi est propinquum
et uenter eius non euacuatur adhuc
tunc oportet ut prohibeas eum ab hac
acceptione sorbitionum usquequo
scias quod cibus eius iam descendit
ad inferiora intestina.

G. Benefecit ypocras quod abscindit sermonem suum
et quod non ordinauit eum ordine suo quo o-
portuit ut ordinaret et propter hoc inuenimus eum
hic cum recitauit sermonem suum in capitulo
illo in capitulo que erat necessaria. Et non accidit
ei hoc accidens nisi quando incepit narrare
responsionem in questione sua que fuit de diuer-
sitate que cadit inter medicos et dixit in
parte illius res multas que ingrediuntur in co-
uis de ingenio scientiis et quando necesse fuit
ei conceditur illud quod accidit ei quod delet omnes illud
quod ipse scripserat. Ideo post ipse reuertitur sermonem
suum a principio siue extremo sermonis primi. Hec
enim accidit multotiens dicit. et ualde est melius
quod melius est ut recitarem sermonem a principio
suum secundum continuum eius et quod scripsi in tempore et
delerem totum id quod scripserit in primis. Et
ego quidem sum narrans qualiter fuit necessarium fieri
in hac questione de qua ego sum in qua erat et po-
nere sermonem eius secundum ordinem et alleuiare illud
super illum qui diligit ut exponatur ille per
eam explanationem. Ascultet me ergo intellec-
tu tuo sicut ille qui recte cuius est audire ser-
monem a principio. Tunc que est causa postquam
fit multotiens quod accidit eis quibus est me-
dicina ex medicis ut cadat inter eos diuersi-
tas inter mediocritatem infirmitatis ex op-
positione est eorum est quoniam ... secundum
quosdam homines conuenit quibusdam
eorum et quemcumque omnibus eorum. Inde est illud
quod cadit diuersitas inter illos in regimine
egritudinum acutarum. Ueniunt enim quidam eorum
aqua ordei in infirmis usque ad horam cri-
sis. et utuntur quidam eorum ptisana ordei et
quidam eorum sunt quibus non uidetur utendum
esse aliquo duorum horum. Accidit ergo ex illo
ut inueniatur in quibusdam et erret in qui-
busdam. Quare est quia in quibusdam quibus in
egritudine acuta indiget in ptisana
ordei et quidam eorum indiget aqua eius tantum.
et ex eis qui non indiget aliqua harum duarum
usque ad horam crisis. Et ego ponam exempli
sermonis unum in illo ut uerificet uia egri-
tudinum acutarum. Pone quod nos inuenimus
mediam pleuresim. Dico ergo quod si infirmus
fuerit propinquus sanitati. Ab hac acceptione cibi
cruciabitur cum febris antequam euacuatur uenter
eius, tunc non oportet dentur sorbitiones eius
donec sciatur quod cibus quem recepit iam tunc
fuit in descensione sua per intestina.
Cum ergo aliquis incipit cum hac intentione
sermone suum deinde sequitur illud cum reliquo
que sequuntur eum secundum ordinem quo oportet ut or-
dinetur non est in eo occultatio.

Et oportet ut utatur ex potibus
in eo qui habet dolorem pleuresis
secamabin. Et si fuerit hora
presens yemps utatur eo ca-
lido. et si fuerit estas utatur
eo frigido. Et si siccitas fu-
erit uehemens utatur ydr-
omelle et aqua.

G. Non est usus eius in ydromelli in
eo qui ex infirmis habet sitim ut abscindat
sitim eius sed ut faciat eum cum eo secta-
mabin usum. postquam dixit plus propter hanc
causam dixit aquam postquam dixit ydromell.
Quare est quod oportet secundum egritudinem ut utatur seca-
mabin plus hiis duobus. Cum ergo bibat
infirmus de secamabin quantitatem intentam
eius et est sitis eius sic oportet ut sumat
post id in potu ydromell. Et si sitis ei
post eius potum remanserit fuerit sic oportet ut
in potu sumat aquam. Quare est. ypocras
uituperat potum aque solius. Et tu quidem
scies res insequentibus propter quas uitu-
perat potum aque in parte huius libri in qua lo-
quitur de uirtute aque. Nunc autem oportet

ad inceptum

ut inveniam adversus eos que ipse dixit in hoc sermone cuius rememorationem premisimus, quare precepit ut detur secamabin in hoc tempore dum est calidum et detur cum eo aqua existens frigidum. Interrogatio enim de hoc admonet nos ad intentionem potu aque cum iuvamento nobili in eo qui habet egritudinem acutam de quo estimatur quod .y. dimisit rememorationem prius. Et tibi quidem inest ut recordaberis quod .y. super id quod fuerit in eo sermo dignus ut sit singularis secundum singularitatem suam proprie non in parte sermonis sicut quod preparatur. Et propterea quidem est ut intelligas utilitatem eius in usu potus aque frigide ex hoc sermone quem dicit nunc. Quod est quia quando in potu datur eis infirmorum quorum constituitur in aliquibus horis secamabin in frigiditatem tunc manifestum est bene quia iam dedit in potu aquam frigidam illud et est sequens utilitatem eius quamvis non dixit in aqua frigida. Id dico. Quoniam .ypocras. vult quod febris sit que calidorum innata declinat ad caliditatem igneam. Et medicatio que fit per oppositum contrarium eum contrariis. Et quoniam ignis in natura sua calidus est et siccus et similiter febris tunc aqua frigida invenitur contra febrem quoniam ipsa humectat corpus et infrigidat ipsum. Et quoniam illo iam dixi sermonem multum quod ego vidi febrem extingui subito ex potu aque frigide in hora in qua oportet ut bibatur in libro meo qui est de ingenio sanitatis. Et ego quidem sum narrans nunc summas illius. Dico ergo quod quando accidit febris sola preter hoc quod cum ea sit dispositio alia cui sit possibile evenire ex potu aque frigide nocumentum tunc si utimur aqua frigida non solum est possibile ut noceat sed iuvamentum eius est magnum et quantitas que bibitur et fit per eam iuvamentum ex aqua frigida est cum mensura quam possibile est ut faciet eum preter quod attrahat aerem. Et quantum quod de secamabin bibitur est quantitas parva non est possibile ut quod de eo in potu datur in omni die inter totum sit plus .iiij. .ξ. et media. Intentio ergo dandi in potu secamabin et dandi in potu aquam frigidam quando est quoniam volumus extinguere febres et datur ex eo quantitas multa subito donec impleatur ex ea infirmus est diffusio: scilicet est quod que bibitur secundum hunc modum non bibitur nisi sicut quod est medicina. Secamabin autem in febre datum non sentiunt infirmi in potu in hora estatis nisi ut non faciat estuare eos sitis et noceat eis. Quod ergo ut adiuvetur quando possibile adiutorium secundum totum illius. Et propter hanc causam sumus ausi ad dandum infirmo secamabin infrigidatum in hora estatis antequam maturetur eius egritudo. Et non datur ei in potu ex aqua frigida donec sciatur ex eo quod non maturetur ex egritudinibus. Quod est quia aqua frigida inspissat [illegible] et confortat quod est in eo quando febris non advenit infirmo [illegible] et prohibet humores in eo qui infirmatur propter id maturari et tunc quidem non datur infirmo de secamabin in potu nisi quantitas parva quando precedit et calefit [illegible] eius calefactione digestio antequam veniat [illegible] facit

eius ad locum appositum in plenitudine et si preveniret ex ea quantitate parva rectificabit eam secamabin post id quando in ipso est virtus incisiva. Quod est quia illius in quo est incisio et penetratio dispositio eius est contraria dispositioni eius quod est inspissans omnia corpora.

Post hoc autem tunc si in hoc loco fuerit dolor aut videris infirmo aliquod accidentium ex quibus timetur super eum tunc oportet ut id quod datur ex sorbitione sit quantitas non grossa neque multa. et sit datio tua de ea post diem .vij. vel [illegible] si virtus eius fuerit tolerans hec.

Galienus autem videtur quod quod dicit de .y. quod ipse replebat infirmos ipsi usi sunt hac declaratione hanc quia non pertransierunt huius sermonem nisi superficietenus preter quod steterit super ipsum. Et similiter quod dicit quod ipse inflabat infirmos fame ut ostenderunt eis nisi quod ipsi non legerunt nisi huius sermonem tantum. Et si unusquisque sectatorum considerarent hunc sermonem in mente sua et rememoraret eius quod dixit .y. et invenirent in eo bene et est sicut eius quod dicta inter nos est multa et magna. Fortasse ipsi vererentur ex tribus rebus contrariis. Et plus illo si rememorarentur eius reliquarum rerum rememorationum quas ipse dixit cum ostendit quod regimina distant ad invicem diversitate magna valde et hore vel tempora anni et etates et consuetudines et regimine sicut quod proprium est unicuique infirmorum aliquam infirmitatem. Unde est quod si tu comparaveris inter res contrarias in omnibus que diximus invenimus esse maiores differentias inter regimina. Cum ergo videris quasdam causas oppositi quibusdam invenies et differentias medias inter eas multas valde. Et ego quidem iam locutus sum in omnibus que sunt in istis rebus sermone completo in libro meo de ingenio sanitatis. Et ego quidem sum dicens modo summas illius. Ponamus ergo hominem cuius forma nata temporis est sicca et superficies corporis eius extrinseca est spissa et vene eius sunt ample et virtus eius animalis est fortis et de consuetudine eius est ut comedat cibos multos et advenisse egritudinem tempore yemali quando non frigida frigore vehementi habitatio eius est regio cuius dispositio est similis dispositioni hore presentis et fuit regimen ante ipsius egritudinem regimen debilitosum et quietum premiserit in eo quando comedit et usus est ex cibis quibus multiplicatur eius nutrimentum et de stomacho eius est cum illo forte. Et ponamus alium cuius forma corporis sit humida lenis et superficies eius est rara et vene eius sunt strictae et virtus eius animalis est debilis et ex consuetudine eius est ut sumat ex cibis quantitatem multam et advenisse egritu-

Nota quod quantitas aque frigide ad extinguendum febrem debet esse multa quod impediat influxum ab attractione aeris.

al. propter

al. faciet

intē͞p estatis stante aere et habitatio et
regio sibi illi. Et pone cū istis rebꝫ q̄ ante
egritudinē suam fatigauit corpus suum
ꝑ tedia que aduenerūt cor' eius et oppones
contrarias. Unus eorum comedit ꝯ contrariū
illius quo occurrit consuetudo eius cibos pau
cos ex oleribꝫ et aliis ex eis quorum nutrimentum
est paruū. et q. os stoī eius fit debile et nā debile
et non forte. Illem g° posueris hos duos ꝓ
q. narraui pone q. ambo infirmati sunt e-
gritudine una et pone egritudinē istā q̄ eis
aduenit egritudinē illam quā dixit ·y· i ser
mone suo firmam exsiccationis. s. plesis ā
uides ut fit ꝑ canonē integrie utrorumque
unus an uides qđ oportꝫ ut cibetur ꝓ eorum ab
ipso primo die egritudinis sue si primo regatur
eo qđ bibitur tm̄ usque ad diem ·vii· qm̄ ꝓpē
q. non terminetur egritudo eius plus illo.

Ego autē annuntio tibi idq, expertus sum
multotiensqꝫ tempore longo. et est q̄ inueni hoc
regimen uiuificatiuū ualde in utroque et si queri
teris rē abutrisque et abauis primum ipso
abipso principio egritudinis et prohibuis alterum a cibo
usque ad diem ·vii· inuenies utrosque an diem
·vii· qm̄ tunc ꝓtractus unū eorum in uelocitate
et ꝓsternis uirtutem alterius. Et pone ē
eo q. etatis sunt q. dispositio cuiusque etatis ē etiā
dispositio aliquis etatis ita ut ponatis ꝓmum
filium ·xl· annorum et ꝓm patrem. Nam cū tu
posueris id erit modo descendens uniuscuiusque
eorum uelociter. Cum in omnibꝫ que nūc dixi ē in
tentio una. Et ·y· qđ significauit ipse
suo id· qđ est q. dixit et si tu des ei sorbiti
onē id post dies ·vii· si uirtus fuerit tolerans
et totus hic sermo ē locutio una. uerum tn̄ eius i
tentio est ex rebꝫ quas dixi an. Et est qđ
tu scies an uirtus sit tolerans ut remaneat
qm̄ utaris in eo secanabim et ydromell. et aqua
usque ad diem ·vii· et ex omnibꝫ que dixi qm̄ q̄dā
eorum q̄ dixi' sunt inuenta et quedā eorum nō in
ueniuntur et compassione uirtutē rerum inuentarum
et in uirtute rerum que non inueniuntur
poteris scire quot diebꝫ est possibile infirmū rema
nere cum his regimine. Et ego quidem iam
narraui totum qđ dixi in libro signorum. Si ego
iam legisti eum tē fac transire ꝑ mentē tuā.
et si non legisti tunc intende nūc ad legendum
id inprimis si uis intelligere ueritatem
huius ꝓtis. Nos eī iam narrauimus oīa illa
rescata sumus in eis q̄ narrauimus summas ·y·
al sunt sine ·y· certe. uerumtn̄ non est possibile
illi homi si addiscat aliquā artium ꝓ quo portꝫ
ut addiscat et comprehendat oīa que i ea
sunt ex rebus particularibꝫ. Et ꝓpter hoc qm̄
nō est necesse tibi ut inquiras audire omnes res
particulares ab ·y·po'ᵗᵉ sꝫ oportꝫ ut castiges ꝓ
illum qui necesse est exponere totū q. dixit
·y· et bene inuenit in illo et explanauit illū
et dimisit illud ꝓpter amorē uictoriē et laudis et
est intentio eius ut faciat euenire similiter al
ias abeis in medicina. Verumtn̄ nos ꝓpter uene
rationem nostrum exhibemus ueritati laudum
·y· in reliquis rebꝫ et in rememoratione
sua de integritate certa in imaginē rē tē ut
qm̄ aliquis aspiciat in omnibꝫ hominis intellig-

ua in inueniuntur speciei medicationis egritudi
de uiatum. Sicut ē quam ostendimus q. in
tentio omnis medici cibum in omnibus
sanis ex eis et egrotis est intentio
una et est seruatio uirtutis autē. Et ·y·
quod significauit sup id in hoc sermone
significatione expressa uel exposita
in sermone suo si fuerit uirtus tolerans.
Et est q̄ comestio et potus in hora sa
nitatis et reliqua quo sunt in eis quibꝫ
fit iuuamentum in hoc q. remanet uita nō
sunt nisi ꝑ hanc uirtutem et ꝑ eam sumitur
cibꝫ et potus in hora egritudinis. Et est
q̄ in medicatione nō significat in primis
dispositio egritudinis sicut sibia q. clistere et em
plum et embroca et solo uentre et potus secā
bim et ydromell et reliquorum q. ill' similia sunt.
uirtutis autē conseruatio non significat
nisi cibū tm̄. id nisi usum cibi. Et
si cibus non noceret aliqua horarum dispo
nis egritudinis cibaremus egrotos sicut
cibamus sanos considerando in uirtute
tm̄. Sed qm̄ multotiens nocet sicut diximus
oportꝫ ut consideremus sup id in dispositionē eg
tudinis non ꝓ q. ipsa sequitur usum cibi in
aliqua horarum. Et scimus qđ ipsa prohibet cibos.
Cum g° nō prohibet inde aliquid et uocat te
uirtus ad uictum eo oportꝫ ut cibes infir
mi. Et est q. ꝑ cibum in se ipso non fit
iuuamentum in aliqua horarum in dispositione
egritudinis. Et ego nō dixi hunc sermonem
nisi qm̄ inueni multos in una medicina
uirtus cibi et uirtus medicine sic id qđ
inuenitur in ptisana ordei. Et ē q. eius
usus ꝓpter debilitatē uirtutis est ꝓ q. ipsa ē
cibus qm̄ intrat ipsa incidit et humectat
res quas ꝓpter necesse est tē opus eius est
sicut opus medicine. Triticum autem q. nominatur
candaritium nō est nisi cibus tm̄ ei qui
hꝫ pleresim. Secanabim autē est medicina. Et
in ptisana ordei inuenitur uirtus utriusque
sil' et ista egrotis iuuamento utrorumque. Ue
rumptn̄ intrans suscipit eam ꝓ q. ipsa est
cibus et conseruet uirtutem. Sic q. ipsa ē
medicina ꝓpter medicationem egritudinis. Cū
g° toleratur uirtus ut moretur usque ad
horam crisis egritudinis ꝑ q. infirmus
sumat ptisanam ordei tunc secanabim et y
dromell sufficiunt infirmo. Secanabim quidem
quia uirtus eius est uirtus medicine
tm̄ si ydromell qm̄ nutrit nutrimento
debili. Cumque g° ꝓ pars quernat crisis
ante diem ·vii· Verbi gratia in ·iiii· uel in
·v· tunc inuenies multos infirmorum
quos posse est mori absque acceptione pti
sane ordei. Et qm̄ tardatur crisis usque
ad diem ·vii· tunc quam parum est ut inue
nias aliquos eorum quos sit posse mori.
Et est quia uirtus eius est fortis. et
fortitudo corporis eius est dura et sit difficilis
resolutio eius. s. humores qui sunt in eo
crassi sunt et uiscosi et aer continens ipsum
est aer frigidus. Et est q̄ si nō expirarent
ex corpore aliquid non esset nobis necesse sumere
cibum. Sed qm̄ expiratur et decipit ex eo

: al'
est aer calid'

exeo aliquid tunc oportet ut sit quantitas cibi que sumatur pauca. Ille ergo ex cuius corpore illud quod resolvitur est quantitatis parvae, iuvalet possibile est ut sequeretur cum prohibitione ab eo plus illo. Et si fuerit virtus eius cum illo abreptione penetrativa fortis quoniam virtus quando est debilis sicut in senibus advenit eis debilitas velociter quamvis minoretur quod exprimat a corpore. Et propter hanc causam dixit paulo ante illum est frequentius .xl. annis, et nisi dixit illum aut frequentiunt .lxx. annis.

Et quando cibus antiquus non descendit ad hunc, et tempus eius cum cibo alio est tempus propinquum, tunc si virtus eius est tolerans et etas eius est iuventus, oportet ut clisterizetur. Si autem debilis fuerit, oportet ut supponatur lenitivum ut egrediatur cibus ex sermone bono exitu.

Et simili loco invenimus Ypocratem significasse mediationem egritudinis corporis et invenimus eum considerasse cum isto et in virtute non solum quia ipse significat initium horarum medicationem sed quoniam ipse multotiens significat causam illius et prohibet uti ea. Quare est quod infirmus indiget clisteri non quoniam virtus eius est fortis. Sed significatio superius est ex dispositione eius. Virtus autem que est fortis patitur in evacuatione et que est debilis prohibet ab illa. Et considera et in mente tua consuetudinem Ypocratis. Invenies eum in quibusdam horis rememorantem virtutis in hiis infirmis, sicut invenimus eum fecisse in sermone cuius principium est rememorationem. Et forsitan rememoratus est etatis. Quare est quoniam sublimior intentionum omnium est intentio supra existentie significatione etiam et cognitio etatis necessaria quoniam virtus in pueris debilitatur velociter propter multitudinem eius quod currit et exprimit ex corporibus eorum et minorantur post illud in istis temporibus in iuventute. Verumtamen hic invenitur res in senibus similiter quod subtile corpus eorum est leviter et humiditas eorum resolvitur et fit illa cum casu virtutis et resolutione eius. Similiter etiam invenitur res in regionibus et annis et horis. Nam est illa que estiva est calida etiam est dissolutio virtutis et casus eius propter multitudinem evacuationis cuiusque corporis plus. Fiat ergo invenimus Ypocratem Hippocrates posuisse sermonem suum incurtilatum tantum in hiis distinctionibus. Et multotiens quandoque rememoratur et alia que reliquam rem remanentem quam memoravit quod rememoravit vel utrumque utique sunt cum illis rebus remanentibus.

Et oportet ut sis servans propter horam in qua oportet dari sorbitionem in principio egritudinis et in reliquis horis eius. Nam quando pedes sunt frigidi tunc oportet ut prohibeatur ab acceptione omnis sorbitionis. Et plus isto multum oportet ut prohibeatur ab acceptione omnis quod bibitur. Cum ergo declinatur caliditas ad pedes tunc oportet ut detur sorbitio.

Et scias quod virtus huius hore in omnibus egritudinibus est magna virtus et proprie in egritudinibus acutis. Et exultet egritudinibus proprie in eis quibus est febris magna acuta in quibus error est plus. Similiter dixi in acceptione cibi est intentio una et est conservatio virtutis. Verumtamen oportet cum isto necessario ut sit etiam consideratio in dispositione infirmi similiter et inventio hore in qua oportet ut detur infirmo sorbitio et quando non prohibet ab isto egritudo quoniam forsitan est nobis necesse multotiens uti ab initio paroxismorum frigiditatione propriam sequitur caliditate sicut est illud quod invenimus in illa que appropinquat virtus a principio eius propter quasdam evacuationes naturales ut cadat et resolvatur quare indiget ut confortetur. Et quando de aptitudine cibi qui sunt in inceptione paroxismorum et in hora status eorum est ut noceat infirmus nocumento magno propter hoc prohibetur ab acceptione eius quoniam non indigeat eo vehementer. Alie vero sunt hore meliores ad dandum cibum infirme. Omnium autem vero quod melior horarum in illo in qua inveniuntur precordia et status in ultimo tranquillitatis et quietis. Deterior vero horarum est hora in qua inveniuntur ista membra cum deteriori dispositione et est hora inceptionis paroxismi febris. Et hora cum qua sunt cum meliori dispositione est hora declinationis paroxismorum. Iam ergo manifestum est bene quod melior hora suscipiendi cibum est hora in qua declinat post egritudinis. Et inceptio quidem paroxismorum est hora in qua aggregatur caliditas in corde et interius usque ad cor et precordia. Et eo augmentatis paroxismorum est quando expanditur caliditas paulatim versus extremitates corporis. Hora vero status est quando expanditur in toto corpore et comprehensio ipsius est super totum corpus equaliter. Hora vero declinationis eorum etiam est hora alleviationis. Et ergo quando dissolvitur caliditas et separatur a mediis corporis et mediis et vadit ad extrema. Et est hora qua significavit Ypocrates sermone suo quando dixit. Et est sermo eius. Cum ergo declinat caliditas ad pedes. Quare est, quod non est sermo dicens. Cum ergo fuerint pedes frigidi

calidi sicut sermo eius cum declinat caliditas ad ... si declinatio significat permutationem caliditatis de loco ad locum. Calefactio autem ... est ut sit existente calida ... medius corporis stat in hora status accidentis.

Et oportet ut utaris in primis aqua ordei deinde utaris post illud spisso vel aqua spissa postquam consideraveris consideratione exquisita in significationibus quarum precessimus rememorationem.

G. Postquam precessit .y. et dixit quando oportet ut regatur infirmus cum eo quod bibitur tantum et quando oportet ut regatur cum ptisana ordei ... ne ... quando oportet ut utatur aqua ordei tantum et quando oportet ut utatur fece eius cum ea et distinxit illud breviter et plane quod est quando tu agitas in mente tua et consideras in significationibus quas dixi et invenis quod infirmo necesse est uti ptisana ordei tunc incipias in primis uti illa id est ab aqua eius ptisane deinde mutetur ab ea paulatim adveniendo ptisana ordei. Et significat expositionem meam. ... quando invenis in primis aqua ordei tantum ... ministrabis infirmo de aqua ordei quantitatem multam et ex ptisana quantitatem parvam deinde dabis postea ... equalem deinde dabis post id ptisanam solam ordei et ex ptisana quantitatem multam postquam scivisti quod ptisana ordei in habentem corporis et confortationem virtutis est vehementius ... Et in ... digestionis et mollificationis cum aqua eius. Cum ergo videris dispositionem corporis addere ad ... et vehementiam virtutis tue adde tu in eo ... infirmo de ptisana ordei.

Secunda particula.

Et quando accidit in pleuresi dolor sive fit iste in principio sive in fine oportet te uti evaporatione in primis conando per illud resolvere dolorem quod non est secundum convenientiam. R.

G. Melius apud me est ut dicamus in hac hora nunc etiam illud quod iam multotiens dixi. et est quod expositio non est nisi eius quod ex sermone est occultum. Verumtamen expositores non sunt contenti illo tantum in expositionibus suis immo conantur etiam verificare sermones quos exponere intendunt. propter hanc ergo consuetudinem cogor et ut dimittam ... in eo quod ... non est ex sermone et ... ad illud cuius expositio est necessaria ... mentem in ipso. Verumtamen ego non scribam de intentione meo quod videlicet ... in libro expositionis. quoniam iam dixi in unoquoque ... sermone ... et ... in libris meis aliis ... ego sum ... illud in dolore in hoc libro. Dico ergo quod iam narravi quod dolor ... in libro meo de elementis ... et in libro meo de morbo et accidente ... quod ... eius fit in corporibus sensibilibus ... in eis alteratio magna subito accidit que ... ad dispositionem naturalem. Hec autem alteratio accidit per duos modos quorum unus est qui subito mutatur et violenter in qualitatibus suis et alter est qui fit in eo solutio continuitatis. Alteratio enim eorum per multitudinem fit in qualitatibus suis agentibus quando calefiunt aut infrigidantur aut ... aut humectantur. Continuitatis autem solutio fit in eis quando ... aut extenduntur tensione vehementi aut ... Quando ergo dispositionem invenimus ... et fieri dolorem in eis ... Et sicut illi in quibus scripsit .y. apostema enim calidum quod fit in ... facit dolorem propter multitudinem caliditatis que est in eo ... in eo ... membra in eo propter ... complexionis et repletionem extendentem illa corpora apostemata. Precepit ergo .y. ut sit medicatio prima quam nos ... in medicatione illius doloris ... eius usus evaporationis. Illud est quod de natura evaporationis est ut rarificet cutem ... sit facilis resolutio quod resolvitur ex eo et subtrahat sanguinem qui est in apostemate et resolvit ipsum. Cum ergo feceris has res evacuatur aliquid de sanguine qui est in apostemate et minuetur tensio membrorum ... plurime dolorem qui est in eis. Et quando non minuitur sanguis retentus in locis apostematis aut generatur in eo ventositas vaporosa propter caliditatem accidit ex illo ut addatur dolor qui est in eis et non minuitur sanguis retentus in loco apostemosi propter multitudinem humorum in toto corpore. Et est quod evaporatio propter suam caliditatem vel calefactionem attrahit ad locum morbi ex sanguine plusquam resolvitur ab eo ... sicut ipse resolvit rem retentam in membris in quibus ... attrahit ... in membris ... resolvitur dolor per evaporationem ... et ut evacuetur totum corpus evacuatione ...

Evacuatio autem fortis in eo ... acutam est per duos modos quorum unus ... per resolutionem ... et ... per flebotomiam. Sed in illo eorum precepit .y. ...

q. narravit accidentia que significant tortionem in iuvamento. Hec est ergo summa sermonis eius premissimo rememorationem. Que autem ex rebus particularibus intelliguntur ego sum ex petens quod ex eis acquiritur. Sunt plures homines mei qui fuerunt post. et ego non dicam super pluries hoc nisi primum quam perveni et expressum est intellectu sermonis antiqui tunc quidem prius est illius cum intellectus super primum [illegible] sermone. Veruntamen intentio mea in expositione non est in illis tantum.

Et magis quod iuvativa evaporatio est que est cum aqua calida ex qua impletur uter aut vas vitreum aut vesica aut vas eneum aut fictile.

G. Nomen evaporationis cadit super omne quod calefacit corpus aliquo modorum. Species autem evaporationis alia est multum humida. et alia est sicca et alia est [illegible]. Et species earum est species que non mordicat et alia est mordificativa. et cum istis sunt species medie. Prima autem species est illa quam dixit Ypocras in hoc sermone que non est mordicativa et est humida. Et species secunda est media inter humidam et siccam. et mordicativa et non mordicativa. Et species tertia est sicca mordicativa. Et si Ypocras dixisset melius [illegible] necessaria est in aquis species est summa sermonis eius in narratione sua summa iuvamentum quod acquirit ille qui legit ipsum. Et quoniam non dixit [illegible] et non aliquid [illegible] nos ad dicendum illud cum intentio mea non sit nisi expositione sua [illegible] sermonem suum ubi nobis non est [illegible] summam nostram in isto. Veritatem cum sit intentio mea in expositione contraria ex parte reliquorum expositorum. Qui est [illegible] expositores implent sermones suos [illegible] sophisticis in quibus non est iuvamentum discentibus in intellectu huius artis. Et sum ego quidem conatus ut dicam res quibus sit iuvamentum ultimum. Verumtamen nec propter illud quod non sum piger addere in sermone Ypocratis eius rememorationem dimisit. veruntamen ego sum [illegible] summas eius et precepta eius utilia.

Dico ergo quod iam narravi paulo ante causam propter quam fit quod evaporatio confert multum doloribus et narravi nunc dolores in quibus non fit iuvamentum per evaporationem aliquo modorum nisi prius corpus evacuetur ante illud. Et quamvis iste res sint communes omnibus speciebus evaporationis tamen oportet ut scias quod per evaporationem que est humida fit magis iuvamentum in egritudinibus calidis quorum eventus est [illegible] ribus qui fiunt ex grosse colere simplex. Et per illam que est sicca fit magis iuvamentum in eis quorum eventus est ex sanguine [illegible] [illegible]. Quod est [illegible] oportet ut facias transire per mentem tuam in horis omnibus quod medicatio fit per oppositionem contrarii cum contrario. Nam hac eadem intentione invenimus iuvamentum fieri per evaporationem in qua non est mordicatio in medicatione harum mordicationum. Et per illam que mordicativa est fit iuvamentum in humoribus grossis cum subtiliet et incidat. Et propter hec oportet te cavere vel conari ad cognoscendum humorem vincentem in membro apostemato. et significatur illud quod dixi .s. ex [illegible] infirmi. et [illegible] eius. et hora presentis ex horis anni. et regione et regione quod precessit. Cum ergo apparuerit hoc apostema tunc indicat super illud etiam accidentibus et [illegible] ipsum et sunt color et dolor et magnitudo apostematis et ipsum expelli manu et lenitas eius. Cum ergo fuerit egritudo ad quam medicandam intendis pleuresis aut peripleumonia significatur etiam ex rebus que expuuntur cum sputo. Et quoniam hec significatio quam dixi non est nisi per estimationem non per cognitionem certam [illegible] quia non est timor et propter quod membrum in quo est dolor est in profundo corporis et oportet te incipere a medicatione a rebus quarum iuvamentum videris magis ultimum quam reliquarum rerum remanentium. Quod si per usum earum non fit iuvamentum permuta te ad usum aliarum rerum reliquarum. Si autem non quiescit dolor tunc evacua corpus totum. Et nos quidem invenimus Ypocratem invenisse vel incepisse in curatione istius speciei evaporationis a rumore longinquioribus et est humida que penitus non mordicat. Quod est quia usus evaporationis huius quamvis propter ipsum non fiat iuvamentum tamen non est nocumentum eius magnum. Species autem evaporationis que fiunt cum aceto et oxolo et cum aliis que sunt similia eis si non preparantur ut convenit [illegible] tunc non solum fit non iuvamentum per eas sed ledunt lesione vehementi quia virtus earum est fortis.

Et oportet ut antecedas et ponas sub illo super latus res molles ut sit evaporatio magis conveniens

Et melius etiam est ut ponas cum illo super latus spongiam mollem magnam infusam in aqua calida et expressa.

G. Postquam precepit Ypocras ut approximetur aqua lateribus et costis existens intra aut in vesica aut in vase eneo precepit ut ponatur sub isto supra latera vel costas quasdam res molles ut sit ob

uiatio illarum rerum quibus coste uel latera eius ponuntur sine coartatione et non leduntur omnino. Et possibile quod est ut lana sit mollis aut aliud ex pannis duplicatis et duplicatione multa aut pulvinari parvum ex plumis que sub costis ponuntur. Post illud autem cum dixit et vaporationem que fit cum spongia non precepit ut ponatur sub ea aliquid.

ar Deinum cui[illegible]

Et oportet ut cooperiatur locus evaporationis ab omnibus partibus sic circumdatur cum quibusdam vestimentis. Nam cum tu feceris illud erit mora eius et remanentia spatii eius longior et non ascendet vapor ille etiam ad nares infirmi et attrahet ipsum nisi quod videris quod per illud iuvatur in quibusdam rebus. Fortasse enim iuvat in quibusdam horis.

Reliquum enim quod dixit y. in hoc sermone manifesta sunt nisi res vaporum tantum. Oportet enim ut exponamus ipsum. Dico ergo quod vapor faciendo angustiam vehementer et oclusionem et addunt in materia hanelitus propter additionem suam in calore et coartationem membrorum que accidit eis quando implentur vapore humido. Remanet ergo ut per attractionem vaporum cum aere non fiat iuvamentum tantum nisi quando pectus est siccum ex qua non exspuit aliquid. Iuvamentum enim in attractione vaporum erit plurimum nocumentum aeris ab ea. [illegible] loco [illegible] y. [illegible] sermonem suum in specie prima in speciebus vaporis dein postea illud precepit narrare secundum speciem et dixit.

ar postea ordeum

Oportet autem ut redeas ad ordeum et orobum infusa in aceto permixto permixtione paululum fortiore illa quam possibile est homini bibere postquam resolvi illud et facis ipsum fervere et ponis ipsum in vase sicca et pone ipsum super latus. Et similiter furfur secundum hunc modum.

Non invenimus y. precepisse ut decoquatur ordeum et orobum cum aceto sed quod ipsa sint sicut postquam conterantur. Et illud quod manifestum est ex sermone suo scilicet postquam resolverit illa. Et tu quidem potes scire ex ipsa actione quam y. voluit nisi illud quod dixit. Quod est quod evaporatio cum hac dispositione convenientior est et propter hoc precepit y. ut fiat de furfure similiter illud. Et non sit in speciebus evaporationis omnibus fortior speciebus quas premisimus rememorationem earum propter virtutem aceti. Quod si ipsum cum orobo feceris adiuvabit propterea super virtutem incisivam non parvo. Et est quod permixtione orobi sit sufficientia in mitigatione acuitatis humorum et indigent eorum resolutione. Et propter hoc ut utaris speciebus illis vaporationis in eo quod erunt membra patientis in eis aggregatos humores esse grossos viscosos et apparebit tibi illud ex eo quod precessit quod fuerit gravatio lateris et excreatio [illegible] et excreatio [illegible] et hoc quando [illegible] non fit iuvamentum prius [illegible] primarum ex speciebus vaporationis [illegible] quas diximus [illegible]. Et est quod convenientius tibi ut post [illegible] tuam in [illegible] corpore quando non apparent et [illegible] repletionis nisi fuerit speciebus tranquillis quietis ex speciebus evaporationis et non fit iuvamentum per illud tunc scias quod cum in dolore est [illegible] humorum aliquibus resolvitur vapor inflans [illegible] qui non est [illegible] eius. Species autem evaporationis quas dixi inveniuntur resolventes ventositates et humores generantes eas et proprie evaporatio que est in orobo et [illegible]. Verumtamen y. dixit [illegible] aceti cum aqua [illegible] equatur. Est ergo sermo eius nisi ultio extensionis [illegible]. Quod est quod dixit y. Et oportet ut sit permixtio eius [illegible] paululum quam non bibere possit. Et sit ergo [illegible] ut [illegible] quod acetum est propter [illegible] suam [illegible] super quod [illegible] aquositates propter destructionem acrois eius. Acetum enim invenitur acutum in incisione humorum grossorum viscosorum et resolutione eorum convenientius quam illud super quod aquositas est magna [illegible] membra [illegible] non est possibile ut tolerent illas medicinas [illegible]. Posuit y. in [illegible] aceti [illegible] extrema [illegible]. Est ergo [illegible] ex speciebus evaporationis [illegible] quas dixi in principio sermonis mei.

Et spetiebus autem evaporationis fieri convenientior est illa que fit cum sale et milio assatis in sacculo lane. Quod est quod milium est levius ponderis.

ar Suxium uo[illegible]

Y. precepit narrare [illegible] suo isto speciem [illegible] quam ex speciebus evaporationis quas dixi in

prunc sermonis ... dixi Galen ... Et quia res est que ... est flatus ... que ... est ... est qui est mordicativus ... non mor dificatum est.

Et resolvit hec

suapporatio etiam dolores qui

ascendit usque ad furculas.

G. Significavit .y. significatione manifesta per additionem suam in hoc sermone etiam quia resolvit hec suapporatio reliquos dolores illos qui pervenerunt usque ad loca que sunt subypocondriis.

Ipsa ethio autem

non resolvit dolorem non asc

endat ad furculam.

G. Manifestum est quod .y. significavit per sermonem suum in ethio flomina venarum et cuius ... nos quod hac medicatione fit iuvamentum in sermone tunc non resolvit dolorem secundum hunc modum. Et .y. quem narravit de eo huius medicationis res ... in eo quod dixit in legitimis

Quod si non resolvitur

dolor per suapporationem tunc

non oportet ut elongetur mo

ra in usu eius. Quod est quia

exsiccat pulmonem et agre

gat saniem.

G. Ypocras posuit ... narravit ... cum suapporatione diversas quarum quedam est humida quedam sicca quedam mordicativa et quedam non mordicativa dixit ergo quod experimentum illud ... non resolvitur dolor propter hoc ... corpus et ... cum suapporatione cum exsiccet pulmonem et agregat saniem. Quod est quia ... morbis accidit qui non resolvuntur ... quod est ... convertitur ... post illud ad locum qui est inter pectus et pulmonem.

Et quando acci

dit dolor usque ad furculam

aut accidit in se id gravitas

aut usque in mamillam aut in

dyafragmate tunc oportet ut flebo

tomes venam que dicitur basilica

et non phlebeas quin evacues

ex sanguine quantitas mul

ta dum permanet color cuius

vehementis rubedinis et

splendoris aut videas colorem

eius rubicundum fieri

nigrum. Isti enim duo colo

res accidunt in sanguine.

G. Intentio .y. evacuare humores facientes apostema per declinationem eorum. Quod est quia ... oportet ut extrahatur ex parte ... declinat ... convenienter ... eius sanguis et ... Et accidit ... multociens ... partium ... vel ... Quod est quia ... superioribus accidit apostema ... ut ... in dolore ... Quando ergo extenditur dolor usque ad membra ... ut ... vene que ... manus vena quam ... est ... ex sanguine ... in membro ... Et quando extenditur dolor usque ad membra inferiora oportet ut fiat evacuatio ... cum medicinis. Et ... .y. aut accidit gravitas ... eius ut ... gravitatis ... dolorem cum vehementia ... in sermone eius. Quod est quia ... declinationem sanguinis ad ... eius ... cum multitudine ... sanguinis. Declinationis ... consuetudine est ut accidat ... tum qui tenditur loca ... na loco inferiori ... multiplicatus in eo sanguis. Propter hoc ergo ... .y. ut evacuetur sanguis qui multiplicatus est ... que nominatur basilica. Quod est quia ... sunt vene multe quas de consuetudine ... est flomare. Et ego ... locutus sum de ... in tractatu ... libri mei de flomia ... in tractatu alio quem feci singulariter in anothomia venarum ... Et oportet ut rememoretur ... illius postquam ... eius. ... ergo ... vena que ... ascendit ... ex sanguine ... cum ... dividitur ... quantitatem ... membris que sunt inter hec duo loca ... post id ... incipit ... et cum pervenerit ad ... dividitur in duas ... vene que dicuntur due guidegi ...

qui procedit ex ea aliqua uenit ad cor sicut due uene magne pondere [illegible] infra.
[illegible] ille que diuiditur in [illegible] qui sunt pectoris ponit in [illegible] pectoris
compositi ex .viij. costis nutriunt ex uena
[illegible] quiam aut non est procedit que [illegible]
[illegible] in quibusdam [illegible] ex uena [illegible]
[illegible] que [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in quibusdam corporibus [illegible]
hominis [illegible] ex uena que [illegible] uena [illegible]
[illegible] transeunte cor. Et est quod [illegible] ab hoc
loco est declinatio eius uersus [illegible] post
quam transit cor uehementius de pulsa. ¶ Hec
[illegible] uena diuidit in partes pectoris inferiores
[illegible] [illegible] in unoquoque latere du
[illegible] usque sequatur diafragma [illegible] .iiij.
ante [illegible] que [illegible] inferioribus
pectoris [illegible] ex parte alia [illegible]
ramificantur ex uena plurimi [illegible]
[illegible] uenas [illegible]
demum ramificatur ex ea [illegible]
uene que [illegible] ad manum [illegible]. Vena
autem que uocatur cephalica ramificatur ex ue-
na prima [illegible] diuiditur in duas [illegible]
[illegible] quoque ex unaquaque uena cuius
origo est ex [illegible]
[illegible] que sunt [illegible]
capitis [illegible] ex duabus [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] est in [illegible]
[illegible] ad uenas [illegible] uene que sunt sub loco
quem diximus et [illegible] [illegible]
locum de quo autem [illegible] quia [illegible]
[illegible] explanate. [illegible]
[illegible] fit [illegible] cephalicam [illegible] sa
guinem qui est in locis que sunt sub
[illegible] que sunt in [illegible] capite quam
[illegible] uelociter. Vene uero [illegible]
[illegible] brachium ex parte [illegible]
[illegible] partes pectoris [illegible] loca
sunt prope loca que sunt [illegible]
in capite quam omnes partes pectoris infer-
iores [illegible] ex uena [illegible] que [illegible]
ex uena prima [illegible]
cor. Et hec [illegible] uena [illegible]
[illegible] membris [illegible] loca pectoris
extra [illegible] in latere sinistro sup
latus [illegible] quecumque [illegible]
ad [illegible] ramificantur [illegible].
[illegible] diuiduntur in unoquoque [illegible] que
sunt [illegible] loca [illegible] [illegible]
[illegible] etiam reliqui qui remanent [illegible]
quam [illegible] diafragma [illegible] in corpore
[illegible] ei post diafragma
[illegible]. ¶ [illegible] que [illegible] ad ma-
millas ex parte [illegible] nutriunt .iiij. costas
superiores ex costis que sunt in pectore
et [illegible] in magnitudine [illegible]
to minor quam uenarum que ueniunt ex p
te spatule [illegible] unaqueque [illegible]
[illegible] sup [illegible] alcio
uadens [illegible] ad parte brachij. Et
nascitur ex unaque [illegible] magnus
in lacertis qui sunt in [illegible]. Cum ergo
peruenit in [illegible] illarum uenarum ad [illegible]

[illegible] manus ramificantur uene ex ea
[illegible] ad [illegible] ex parte [illegible]
[illegible] brachij ad brachium.
[illegible] ex ea di
[illegible] in duas partes que [illegible]
[illegible] manus. [illegible]
[illegible] ex ea sup [illegible] de [illegible]
[illegible] est uena [illegible] flebotom
[illegible] transit sup [illegible]
[illegible] eius uena que [illegible] cum ue
na [illegible] que [illegible]. ¶ Et [illegible]
tomant [illegible] uenam [illegible]
[illegible] [illegible] uena que nascitur
in unaquaque duarum manuum ex uena que
uenit ad manum ex parte spatule quem
transit [illegible] sub cute diuiditur [illegible]
[illegible] manus in loco superiori eius
[illegible] est quod illa loca sunt supe
ora quam [illegible] manum figuratur
quam [illegible] in libro suo de [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] remanet
de hac uena [illegible]
eius [illegible] brachium oportet ut
[illegible] ex parte loci in quo diuiditur.
¶ Inuenitur situs huius uene [illegible]
[illegible] origo [illegible] est [illegible] quod
ipsa sanguinem [illegible] ex locis que sunt supra
[illegible] uelocius. [illegible] uenit ex ea
ad [illegible] manus oblique que e
uacuat sanguinem [illegible] minus.
Verumtamen id est plus [illegible] in reliquis
uenis remanentibus. [illegible] quoniam
ad [illegible] manus ex ea uena magis
[illegible] oblique magna quod euacuatur
de sanguine ex locis quorum [illegible]
[illegible] est [illegible]. Ex
locis uero superioribus [illegible] est [illegible]
[illegible] uerumtamen id est plus eo. [illegible]
uene que uenit ad manum ex parte [illegible]
[illegible] origini uene [illegible]
tes [illegible] pectoris. [illegible] hac parte
flebotomant uenam [illegible]
et [illegible] cum uena que [illegible] ex ue-
na que [illegible] ad manum ex parte spatule
et quam [illegible] uena [illegible]
[illegible] loco eius uena uenarum [illegible]
[illegible] que [illegible] uenit [illegible] brachium
et quam non [illegible] aliqua uenarum [illegible]
[illegible] inueniuntur [illegible]
duarum uenarum [illegible]
[illegible] manus. [illegible] quod possibile est
in quibusdam hominibus ut non appareat [illegible]
uena [illegible] uena que uenit ex p
[illegible] spatule tunc oportet ut flebotometur. Et
postquam [illegible] quod euacuatio ex quibusdam locis
[illegible] ex toto corpore [illegible]. Ve-
rumtamen [illegible] uelocius [illegible]
huius uenis. ¶ Nos autem [illegible]
ut sit id quod euacuatur de sanguine de [illegible]
apostemato uelocius [illegible] ex membris
reliquis [illegible] in egritudinibus acutis
et inuenimus id in [illegible] uene [illegible]
basilica [illegible] quam est declina
tio sanguinis qui multiplicatur ad
partes superiores aut sunt superiores partes
ex partibus pectoris graues. [illegible]

pectoris tunc erit in medio et in mamilla. Apostemata vero que fiunt in partibus inferioribus pectoris quia ipsa sunt propinqua dyafragmati et vero dolores qui accidunt in eis veniunt ad loca que sunt sub ypocondriis. Sed locus ergo in iuvamentum evacuationis extractione per minutionem in hac egritudine iuvamentum magnum valde quum locus est medius cordis inter utrumque. Et vos quidem iam audistis me dicentem ante quod vena interior per partes inferiores pectoris oritur sub corde. Ypo. cum sermone ad significandum quod .y. dixit invenit in sermone suo. Propter ergo ut flebotometur vena que nominatur basilica. Et postquam posuit finem evacuationis sanguinis mutationem coloris eius tunc sequi id quod diximus ut loquamur de illo. Dico ergo quod quando color de sanguine in latere apostemato mutatus fuerit quia sanguis tunc colorem album cum accidentis reliquiis et quod remanet ergo quod est in omnibus membris permanet illud contrarium eius quod accidat quia si sanguis qui est in toto corpore fluit oportet ut sanguis qui est in latere apostemato niger sit. Et si fuerit sanguis qui est in toto corpore rubeus oportebit ut sanguis qui est in latere infirmo sit declinans ad nigredinem propter adustionem suam. Color autem medius inter alterationem a colore rubeo ad colorem nigrum est color rubeus clarus. Exigitur ergo evacuationem ex latere apostemato esse mutatio coloris. Et hoc autem iam narravimus quantitatem evacuationis que sufficiat in hac egritudine. Et quum virtus fortasse potest evacuare hanc quantitatem sanguinis tunc oportet ut sciatis quod iuvamentum quod suscipit membrum apostematum non est tunc minus. Veruntamen oportet ut sit dimissio tua causa virtutis plus quam evacuatio eius quod multiplicatur ex sanguine.

Quod si egritudo fuerit sub dyafragmate et ascendit dolor usque ad furculas tunc oportebit ut leniatur natura aut potu nigri ellebori aut potu medicine que vocatur fellichinum postquam permiscueris cum eo cum semine dauci aut cum sisileos aut cum cimino aut aniso aut aliis ex medicinis odoriferis. Sed si cum medicina que nominatur fellichinum permiscueris asam et cum permiscueris ista duo erit operatio eorum similis. Sed quod solvit elleborus niger est magis iuvativum et magis attractivum crisis quam illud quod solvit medicina que nominatur fellichinum. Sed fellichinum resolvit ventositatem inflativam plusquam elleborus niger.

Sed autem experimentum significet virtutes medicinarum laxativarum et humorum quos solvit unaqueque earum iam studuistis in libro meo de virtutibus medicinarum simplicium. Invenitur autem consideratione horum in qua est necesse solvere ex latere ad quod declinat humores qui veniunt et multiplicantur administratur ratiocinatio. Veruntamen significatio certitudinis super id non est nisi ab experimento. Et .y. quidem significavit super virtutes medicinarum quas oportet nos in potu tribuere infirmis in his egritudinibus et dixit de eo quod solvit res que sunt magis iuvative accessionum et dixit de medicina que nominatur fellichinum quod educat ventositatem inflativam. Et nos invenimus per sermonem eius res que magis sunt iuvative accessionum significantem apud eum res que faciunt secundum egritudinis vehementiam sciat sedari quia sunt magis iuvative. Et quum omnes medicine laxative sunt nocive stomacho et proprie ori eius cum sit plus sensibilis pervenit loco quo oriuntur in eo unde est ei quod oportet ut permisceantur quedam medicine odorifere ut non currat virtus medicinarum laxativarum ori stomachi. Nudi simplex potest quod permisceatur cum medicina aliquid aliud. Et inde dixit quum permisceres medicinam que nominatur fellichinum et elleborum illud est operatio eorum similis. Et vult quod virtus utriusque est conveniens et non est tamen una earum alteri. Et est quod corruptio medicinarum permixtionis solutivarum non est quum una illarum solvit melancoliam et flegma et altera flegma. Quia quod postea est ut evacuentur isti duo humores similiter in hora una. Sed quando una earum solvit hora adveniente sibi accepte et altera per spatium longum a suscepcione sua. Cum ergo tribuitur medicina composita ex duabus istis medicinis illa est solo inequaliter agitata. Et significo per sermonem meum inequaliter agitationem quum estimamus quod medicina iam destructa ... absoluta est a solutione. Et manet post id solo ... et est quod de consuetudine medicine que solvit hora qua advenerit corpori est ut egrediatur cum ea non aliquid eius quod solvit medicina alia. Cum ergo remanet ex illo humore quantitas parva et debilitatur virtus medicine erit inceptio eius cum solvere humores convenientes ei tarde. Terminus ergo hore in qua solvit medicina que nominatur fellichinum est similis hore in qua solvit elleborus. Et de aptitudine eius cum illo est etiam ut solvat humorem melancolicum sicut

Af[orismus] porto

Af[orismus] unatur et vehementius accessionum egritudinis et resolutionum

al' fuerit

ellas. Sin hac autem hora manifestum est quod oportet ut sit scire istius res similiter eas. Sequitur autem eam in eo qui habet pleuresim non oportet ut sit in omni hora. Et rememoratur Ypocras in quo dixit. Ypocras habet sermonem quod necesse est in egritudinibus acutis uti aliquando medicina solutiva in principio earum. Et quando non est egritudo interpretatione acutum tamen sic pleuresis si est cum ea febris fortis valde. Oportet ergo ut caveas cautela vehementi ad hoc ut des in potu medicinam laxativam cum vere evacuatione proprie pleuresim quamvis dolor pervenerit ad loca que sunt sub ypocondriis. Simulatum ei quam ex illa sit minus quam sit ex solutione. Verumtamen fiducia est in ea vehementior immo in evacuatione pleuresim non autem aliquid timoris. In solutione autem cadit timor multorum et propter quod non est cognitio nature infirmi. Ex hominibus enim sunt quos est difficile solvere valde. et ex eis sunt quos solvit quantitas parva medicine solutive multum. Et oportet ut sit quantitas quam das in potu de medicina cum mensura cuius esse scivisti iam. et expertus eam fuisti in corporibus hominum et invenisti eam solvere mensuram equalem. Et quando tu non es sciens naturam hominis cui in potu das medicinam tunc est intentione quod solvat eum medicina [illegible] aut ne solvat eum omnino aut moveat naturam eius et non consequatur effectum suum vel quod necesse est. Omnes vero iste accidunt super illum qui habet egritudinem acutam nocumentum magnum valde. cuius certificatio non est facilis sicut est facilitas eius in eo qui non habet febrem. Si igitur non est febris fortis tunc et cognoscens naturam infirmi da ei in potu medicinam solutivam. aut illam quam narravit Ypocras. aut aliam ex eis quibus medici solutionem [illegible]. Et in medicina de illa medicina quam de consuetudine medicorum est nominare [illegible] [illegible] corporis [illegible] verumtamen melior eo [illegible] qui solutivam potest ponere medicina est illa in qua cadit ellebori et non cadit in ea scamonea.

al' [illegible] post

De ptisana ordei oportet ut detur bibenti medicinam postquam biberit eam quantitas non diminuta ab eo quod de consuetudine eius fuerit similiter diminutione cui sit quantitas.

Oportet etiam ut studium impendatur omni studio ne eveniat ei nocumentum propter potum medicine solutive et proprie quando potaverit medicinam ille qui habet febrem. Et una causa est propter quam fuerat omni studio ne eveniat ei nocumentum propter potum medicine solutive est ut non bibatur medicina simpliciter per se post [illegible] cum ea quod dixit de aperitionibus [illegible] est sedare malitiam eius. Et hoc est quia natura medicine solutive est

contraria nature corporum que ipsa solvit et sunt universaliter permutationes contrarie ea. Nam sicut nos bibimus quantitatem ex opio et mandragora [illegible] et aliis similibus eis quamquam sibi contrarius sit omnibus corporibus pervenientes ea iuvamentum [illegible] magno sunt et medicine solutive invadunt omnes quamvis contrarie sunt nature. Verumtamen nos sumimus ex eis quantitatem parvam et utimur ea querendo iuvamentum. Sic ergo nos in hora cui in potu damus medicinam solutivam commiscemus cum ea quedam semina ad [illegible] ut sedetur per ea malitia medicine et non pervertat rem ab opere suo. cum virtutes earum sint [illegible] [illegible] [illegible] aperitive vias per quas fit solutio [illegible] etiam sit iuvamentum per potum medicine solutive per [illegible] aliquam aliam de ptisana ordei. Et hoc est quod medicina solutiva [illegible] sic [illegible]. Verumtamen in transitu suo permeat et per partes suas superiores stomachi non solum recipiunt [illegible] ea ista in transitu suo verum per ipsam qualitatem [illegible] adheret aliquid de substantia eius et nocet illis ex eis nocumento magno valde. Nam non fit potus aque ordei iuvativus post acceptionem medicine nisi quoniam de natura eius est ut abstergat et attrahat inferius totum quod tenet vel retentum est de medicina in transitu suo per illa loca et tempore et solvat qualitatem que retenta est in eis. Propter hoc ergo precepit Ypocras dari in potu aliquid de aqua ordei post acceptionem medicine solutive. Et quando quando doloris est principio non vult ei quod detur in potu de aqua ordei quoniam timet et cavet ne destruat opus medicine solutive. et propter id dixit.

al' nos

al' veniunt

al' pervenerit

al' quantitate

al' et resolvat quantitatem

al' tempore et

Non oportet hora solutionis dari aliquid sorbitionis quousque cesset solutio. Deinde aque ordei ad sorbendum quantitatem minorem ea que currit consuetudo eius ut bibat eam. Deinde fiat ascensio post in sequenti ad addendum in potu quantitatem multam si dolor iam quieverit. et non prohibet ab illo aliud.

Invenimus Ypocras dixisse ante hoc contrarium eius quod dixit [illegible] medicorum [illegible] [illegible] tempore. Et hoc est quod quando solvitur infirmus [illegible] post id cibo multo. Ypocras vero precepit ut detur bibenti medicinam post [illegible] de aqua ordei minor quantitas. Et hoc est quod [illegible] corpus quod iam solutum est quando [illegible] et debilitatur per solutionem non est ei possibile tolerare cibum

184

absque digerere cibum non sit paucus vel aliud oportet ut sit id quod sumit potum in egritudine de aquis ordei post cretionem in die primo et cum [illegible] quam digerere possit. deinde augeatur vel adduntur in illa post paulatim si volueris [illegible] et non [illegible] aliquid ad esse aut dolorem [illegible] est generandum et ei et non [illegible] ab eo [illegible] quod ad oportet ut intelligatur sermo amplius. quare rememoramus [illegible] horam in qua oportet regere illum qui habet egritudinem acutam absque aqua ordei. Et summa illius est quod oportet ut sumat sorbitionem quam fiat quod fiat [illegible] antiquam [illegible] sit infirmus firmiter [illegible]. Aut quam [illegible] retinetur in loco [illegible] non est [illegible] maturitatis. [illegible] est sermo [illegible] et si necesse sit aqua ordei [illegible] que [illegible] hora sumendi ptisanam ordei et sumendi aquam eius est [illegible] quod non est inter utrumque nisi una tantum et est sermo eius quod oportet ut sit id quod suscipit infirmus aqua ordei in principio.

Et ego quidem dico quod non oportet dare infirmo sorbitionem a principio sicut medici precedentes [illegible] volunt incipere dare sorbitionem in die tercio egritudinis sue aut in .iiii. aut .v. aut .vii. nisi anticedat consumptio virtutis infirmi et fiat in hoc spatio.

Galienus. Ypocras sequitur in sermone suo isto id quod [illegible] in libro suo de amphorismis [illegible] ut sit usus regiminis quod est multo subtilius in hora status egritudinis tamen. Et tu videris quod status sit in die .v. [illegible] quod infirmus non sit possibile ut remaneat usque ad [illegible] .y. quod melius est ut sumat in principio egritudinis sue aliquid de ptisana ordei. et sit inceptio illius in die tercio aut quarto. Similiter etiam ipse dixit in eis qui incipiunt infirmus dare sorbitionem in die .v. aut .vii. quod ipsi errant si non [illegible] ut fiat [illegible]. Et oportet ut intelligatur ex sermone eius [illegible] sicut dixi non consumptione egritudinis tamen consumptione completam [illegible] infirmi ab illa dispositione ad dispositionem aliam permutatione magna.

Et pretermissio quidem preparationis etiam in istis oportet non sit suis superflua sicut dixi.

Galienus. [illegible] in quibus [illegible] sorbitionem in principio. oportet ut sit [illegible] preparationis [illegible] equalis. [illegible] flegma vel colera aut [illegible] superfluum et fiat ei illud in primis.

Et scilicet etiam utere eo quod oportet ut bibat ex potibus quos ego dicam in sequentibus. sermo enim meus superfluus est iste sermo.

Galienus. Ypocras precepit ut sit preparatio ante [illegible] antequam sit regimen infirmi cum eo quod bibatur [illegible] preter quod utitur sorbitione [illegible] venere aut [illegible] clisteriis aut [illegible] suppositoriis. oportet ut precedat primus

Scio autem multos medicos facere contrarium eius quod oportet fieri. Quod est quod ipsi post custodiunt infirmum a principio egritudinis duobus diebus aut tribus aut pluribus illo. deinde dant ei sorbitionem et potum. Et potest esse etiam ut videatur illi quod hec res est conveniens et est ut quia alterat corpus alteratione magna fit id quod resistit illi alterationi magne valde et [illegible] veritamen oportet ut sit illud secundum rectitudinem et futurum. Et ex modis quidem alterationum propter est assumptio ciborum.

Galienus. Ypocras [illegible] medicos qui prohibent infirmos et custodiunt eos ab usu cibi in die primo [illegible] permutant eos subito ad [illegible] ptisanam ordei et quosdam eorum [illegible] eo quod bibat et non rememorantur eorum qui dant infirmis ex cibis illis quod est forte antequam maturetur egritudo. [illegible] consuetudine eius est sicut dixit [illegible] in paulo ante ut diminuatur illius quod valde magna est ex errore et non [illegible] ei [illegible] pullas res quibus utuntur [illegible] nocumentum quod [illegible] magno dicit ei. Et de omnibus que [illegible]

[illegible] in humiditate [illegible]; ut si custuditur [illegible] [illegible] permutationem magnam per magnitudinem [illegible] quod [illegible] in illo sermone quem in eis que sunt [illegible] et [illegible] loquitur in eo [illegible] per sermonem suum [illegible] permutationem subitam.

Et quibus plus adueniet nocumentum ex eo quod erant minus permutatoris est ex usu aque ordei et cum ea fit eius et nocet eis id quod intenditur aque ordei tantum. et ex eis qui intumescunt illo quod bibitur etiam. Verumtamen nocumentum eius in istis est minus.

Dicit .y. quod quibus uehementius accidit nocumentum [illegible] regiminis sub [illegible] quam paulo ante [illegible] est quod medici [illegible] infirmos in [illegible] et [illegible] cibum sumere uehementer [illegible] incipiunt [illegible] quartum aut quintum. [illegible] permutatione subita ad administrandum [illegible] ordei et cum ea [illegible] eius. Et [illegible] illo [illegible] permutatio [illegible] aqua ordei [illegible] nocumentum eis qui utuntur eo quod bibitur tantum. [illegible] nocumentum est per magnitudinem [illegible] quod administratur.

Et oportet ut curat quia consuetudo in regimine cum permanet sanis sed; retinet magis immutationem. Quod est quia cum egritudines applicant sanis diuersitas magis in speciebus diuersitatis et aliorum tunc quanto forsitan oportet ut sit diuersitas in infirmis maior in egritudinibus propterea que sunt acute ualde. et cognitio illius est facilis.

Incipit .y. [illegible] facere [illegible] in regimine quod [illegible] eam [illegible] etiam in illo in eis qui utuntur [illegible] regimine contrario eius quod [illegible] sermo [illegible] plurimus est [illegible] ut [illegible] ualet. Dico ergo quod una [illegible]

quibus utitur [illegible] sermone [illegible] secundum modum. [illegible] permutatio subita [illegible] [illegible] nocumentum [illegible] infirmus [illegible] sermonis [illegible] Verbi gratia [illegible] quod aduenit [illegible] ex nocumento [illegible] permutatione regiminis subito [illegible] de illo [illegible] de nocumento [illegible] permutationi [illegible] regimine subito [illegible] quod [illegible]. Et [illegible] [illegible] hac [illegible] nocumentum [illegible] quod est infirmus. Et [illegible] hac [illegible] nocumentum eis qui [illegible] Et ubi [illegible] [illegible] sermone [illegible] ut dicit [illegible] et propter [illegible] Et [illegible] [illegible] cognitio similiter experimento [illegible] permutatione regiminis subito ad contrarium eius [illegible] quod est [illegible]. et [illegible] in illis [illegible] quod [illegible] regimine subito [illegible] magno ualde [illegible] illo [illegible] Hec est ergo [illegible] sermonis .y. et [illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible] et [illegible] que experimento comprehenditur [illegible] sermone suo qui sequitur [illegible].

Et cognitio illius facilis est quod regimen malum uel comestio et bibitio cum cibo et potu sibi adiunctis maioris fiducie est in uniuersaliter in omnibus horis in conseruatione sanitatis quam permutatio subito ad aliud regimen melius eo.

Incipit .y. in hoc sermone [illegible] [illegible] certificare [illegible] [illegible] sermone [illegible] [illegible] multis et [illegible] in [illegible] quod nocumentum [illegible]

al. cognatur

Nota quod [illegible] [illegible]

al. certificare

al. expositionem suam

tatione evenientis subito magna egredientem a eo quo currit consuetudo non est parvum. Et causa quod [illegible] ex sermone suo est [illegible]. Verum scripsi ego super dictionem in libro [illegible] [illegible] et indigent expositione [illegible] exercitatus intellectus continuationis sermonis eius, non ero pigrior ad exponendum eum. Quod est quia oportet ut inveniantur propter dictionem hominum omnes non [illegible] expositionem vel expositorem in sermone eorum [illegible] non [illegible]. Oportet igitur cognoscere [illegible] quod non est expertus in exercitatus [illegible] illa arte exercerat.

Illud est quod illi quorum consuetudo currit ut comedant in die bis, aut quorum consuetudo ut comedant semel in die, deinde permutantur ad contrarium subito eius, sequitur eos nocumentum et debilitas. Et quorum non est consuetudo prandendi, si prandent debilitat illud ipsos statim et gravat corpora eorum et reddit ipsos pigros et mollificat ipsos. Quod si cenant cum ipso eructuant eructuationem acetosam. Et ex eis sunt quibus accidit lenitas nature. Et causa in illo est quia aggravat stomachum eorum super contrarium eius super quod currit consuetudo eius. Quod est quia consuetudo currit apud eos ut stomachi eorum sint vacui et ut non impleantur ex cibo bis neque digerant cibos bis.

Significatur quod non fuit Ypocras contentus ut enuntiaret quod evenit eis qui permutantur subito ad contrarium eius quod currit consuetudo eorum nocumentum magnum, sed narrat cum hoc quantum [illegible] ut verificetur id in unoquoque [illegible] eorum. Prolongatur sermo eius. Quod est quia si [illegible] deret tamen quod advenit eis nocumentum magnum propter permutationem eorum subitam ad contrarium eius quod currit consuetudo eorum, esset sermo eius in intellectu brevis. ¶ Prima igitur permutatio que subita fit ad contrarium eius quod currit consuetudo eius est permutatio quam dixit Ypocras, scilicet quorum consuetudo non est ut prandeant et prandent. Ipse enim dixit in eis quod debilitat et gravat corpora eorum et facit eos graves et mollificat eos. Quod non accidit eis accidentia ista nisi quoniam fit cibus super virtutem eorum in loco ponderis. Quod est quia debilitas virtutis in eis non est ex eis que proprie sunt ei sed de consuetudine eius est ut accidat apud permutationem cibi. Propter hoc igitur addidit in sermone suo quod corpora eorum que reguntur hoc regimento gravantur et mollificantur. ¶ In eo autem cuius consuetudo currit ut prandeat et non facit id [illegible] in eo quod describitur debilitatem virtutis et non dixit cum illo gravitatem. Quod est quia virtus apud hos debilitatur permutatione [illegible] et cum illo est quia postquam dixit de illis quorum hoc regimen cum [illegible] rememorationis vel expositionis quod id facit accidere eis pigritia. Dixit [illegible] post id [illegible] ex omnibus operationibus [illegible] quidem res est sic. Si ipsi dicerent quod ipsi timent ut conentur res operationis. Et hoc quidem res [illegible] est [illegible] hoc dicto debilitatem fortem et non audiunt propter illud facere aliquid ex operibus quas faciebant ante. Deinde dixit [illegible] evacuatione integre suo accidit ut [illegible] ut [illegible] eorum [illegible] et urinam viridem acutam. Et manifestum est quidem quod significat per sermonem suum acutam urinam quod [illegible] que calefacta est [illegible] consuetudinis eius est calefactio. Viriditatem autem intelligit id quod de consuetudine grecorum Athenarum est intelligere eam. Et invenimus remanere illud cum eis usque ad hunc finem. Quod est quia quando ipsi vident hodie cuius color est citrinus interrogant eum que sit causa in viriditate huius coloris propter quod ipsi videant quando [illegible] ut dicatur viridis [illegible] est [illegible] et dixit de homine qui est [illegible] vehementer [illegible] et significat per vehementiam citrinitatis. ¶ Et color quidem citrinus [illegible] est color [illegible] vel [illegible] et urina fit huius dispositionis quando permiscetur superfluitas aquosa [illegible] colore rubeo claro. Quod est quia declinatio coloris rubei clari a colore rubeo ad colorem album est cum [illegible] declinatio omnis citrinus ad colorem rubeum clarum. Et scripsit [illegible] Ypocras accidentia alia que accidunt eis qui reguntur hoc regimine. Et ego quidem [illegible] de eis quando [illegible] ad sermonem eius [illegible] ut [illegible] ad sermonem exponendo cuius [illegible] rememorationem. Quod est quia Ypocras addidit accidentia que accidunt eis quando prandent propter quod consuetudo eorum [illegible] cum illo quod si cenaverint cum illo eructuant eructuationem acetosam. Et nos scimus quod eructuatio acetosa fit ex frigiditate stomachi. Et sic [illegible] ex [illegible]

q aggregatur in eo ex multitudine ciborum. Et qui fit ex eis temperatus in quantitate sua. a virtutes consumunt frigide. Et res com͠is in omnibus [illegible] rebus est dispergendo caliditatis innate que est in stomacho eo quod cibi inmiscentur eis calabre virtute eius ad bene digerendum aliquos illos. Et est sicut quod accidit quantitati parve ignis qui super eam ponitur quantitas multa lignorum quantitate equalis humida et parva. Deinde dixit et quibusdam qui hi regunt regimen accidit levitas nature. et invenimus in multis descriptionibus loco nostro quod [illegible] levitatem nature non dixisse illud significans angustiam et inquietudinem. Manifestum quidem quod angustia et inquietudo. accidunt ex multitudine ciborum eis qui regunt hoc regimine. Et difficultas decoctionis et multitudo permutationis suis locum et assiduatio eius. Et nos quidem invenimus. ostendisse in postremo huius sermonis ostensione manifesta quod digestio est istius decoctionis. sumitur [illegible] caliditate humidi non sicca tenebrosa sicut est [illegible] febrium. Et caliditas humida vaporosa est sicut caliditas naturalis que est in corporibus animalium.

Et necesse est istis ut alle uient ab eis q aduenerunt ex apd plurimos eoz in regimine a contrario. Quod ergo oportet ut dormiant per quantitatem noctis integre post cenam ipsorum. In yeme quidem cum custodia frigoris. In estate quidem cum custodia caloris. Quod si non fuerit eis possibile ut dormiant ambulent ambulatione multa levi preter quod stent. Cum ergo fuerit post id aut non cenent aut si cenant cenent cenam levem que non noceat eis. et bibant vinum et paucum non permixtum aqua.

Expositio quidem rerum est res una que co[illegible] in hoc loco. Quod est quod in [illegible] ut ostendat quod [illegible] quod caret consuetudo subito noceat [illegible] non qualiter oportet ut [illegible] in quibus accidit ex [illegible]. Et [illegible] est eis ut faciat [illegible] secundum sermonem eius. Dixit quod plus precipit ut dormiant somno multo in [illegible] quod sicut quidam estimant [illegible] post [illegible] sermonis post [illegible]. Quod est [illegible] ut significet per sermonem [illegible] quantitatem noctis integre [illegible] non per somnum noctis. Quod autem dixit post illud ubi dixit quod si non fuerit eis possibile. ut dormiant ambulent ambulatione [illegible] multa levi preter quod stent. Et cum fuerit post id aut non cenent aut [illegible] suas. [illegible] quod precepit ut somnus [illegible] unde [illegible] dum [illegible] una [illegible] repleatur [illegible] eis [illegible] servatur. Quod est quod oportet ut dormiant per quantitatem noctis integre post cenas suas. et in yeme quidem cum [illegible] in estate cum cautela [illegible] sicut [illegible] in qua est post cenas eorum [illegible] est [illegible] a [illegible] sermo eius [illegible] modum. Quod est quod ut dormiant [illegible] sicut dormiebant post cenas suas per quantitatem noctis integre ita ut sit somnus eius post cenas suas [illegible] ad sermonem eius per quantitatem noctis integre. Somnus quidem quod precepit [illegible] in dormitione et [illegible] eius [illegible] eius intentio est intellecta [illegible]. Quod est quod [illegible] ut [illegible] et confortetur [illegible] de labore quod advenit ei ex [illegible] que usus est non consuetudine. Et [illegible] hoc ut sit id quod bibunt [illegible] non [illegible]. Quod est quod oportet ut [illegible] eveniret [illegible] quod [illegible] stomachum [illegible] ipsum et [illegible] quod [illegible] ex multitudine ciborum [illegible]. Et [illegible] ut sit [illegible] calefaciens et confortans stomachum. Et est [illegible] intentio sermonis sui [illegible] que secundum ipsum sunt manifesta.

Et sunt etiam qui consueverunt in die bis comedere qui cum dimiserint prandium mollificantur corpora eorum et debilitantur et cessant ab omni opere et accidit eis dolor in precordiis suis ita ut estiment quod viscera sint suspensa et fit urina eorum urina acuta viridis coloris et stercus eorum incensum. Et ex eis sunt qui inveniunt in

ꝛ ad quiescant

ore suo amaritudinis et inveniuntur oculi eorum submersi et tempora saliunt et infrigidantur extrema eorum.

Reliqua que sunt inter sermone [illegible] sunt sibi [illegible] q[illegible] consuetudo [illegible] cum exposita ista actitia [illegible] in sermone [illegible] ergo [illegible] [illegible] relinquit eorum [illegible]. Et manifestum quod [illegible] actio [illegible] consuetudo eius sit [illegible] ex eis est [illegible] colera. Et [illegible] et invenies oculos eorum submergendos et cum [illegible] et calefacio [illegible] stercus. Per [illegible] tempora [illegible] que sunt in eis [illegible] est manifestum [illegible] calefactionis [illegible] in naturis sup quas [illegible] colera. Extremitates autem corporis infrigidantur et cum [illegible] que sunt de genere colere [illegible] tunc [illegible] extremitates eorum.

Et plus quam dimittunt prandium non est possibile eis ut expleant cenam suam. et quando cenant gravatur stomachus eorum et fit sompnus super molestus plus multum quam si ipsi percessisset et pransi fuissent.

Sup que [illegible] colera [illegible] quod prandeat [illegible] quod currit consuetudo eius [illegible] corporis [illegible] ergo [illegible] sompnus [illegible] et [illegible] et sic fit molestus [illegible] super [illegible] malam.

Quoniam ergo accidit hoc actitia sanis per quam ipsi mutant regimen suum et immediate diei ad contrarium eius quod currit consuetudo eorum et rectificatio maior apud me est ut non addatur mittatur.

Si invenias [illegible] [illegible] [illegible] consuetudo [illegible] sermonis [illegible] accidentium [illegible] est [illegible] consequentur [illegible] sermonem.

Si igitur illi qui comedunt non statim quam currit consuetudo eius semel cum uti die suo toto tantum cenant et cenant secundum quod currit consuetudo eius gravatur corpus tunc oportet ut gravetur plus multum. Sed cum dimittunt prandium fatigat ipsum ideo tunc et debilitat cum cenant gravatur corpus eius.

Intentio huius sermonis est illud quod ego narro. [illegible] si quis dimittit prandium [illegible] consuetudo eius cum cenat [illegible] consuetudo eius [illegible] corporis [illegible] plus multum [illegible] cenam suam sicut currit consuetudo. [illegible] intelligere [illegible] sermone [illegible] consuetudo [illegible] in cena [illegible] consuetudine eius est ut [illegible] consuetudo [illegible] consuetudo [illegible]

Et redit post ut eis quod fessi [illegible] longo gravatur corpus eius plus multum.

[illegible] contrario eius quod currit consuetudo [illegible] consuetudinibus [illegible] quod narrabo [illegible]

a labore est ei molestia tolerare ea et alleviet a cena ab eo quo currit consuetudo [illegible] quam non [illegible] non sit in quantitate cibi sui. Cum igitur fuerit tam [illegible] illius diei alleviet prandium suum ut revertatur ad illud quo currit consuetudo et [illegible]. Invenimus quod .y. sicut revertitur ut [illegible] quod dicit nocumenta que eveniunt ei qui cibatur alter quam currit consuetudo eius. Sic et invenimus ipse verificat etiam nocumenta que accidunt eis qui dimittit cibum [illegible] impressis ut eveniant a calore frigore et labore. Et in hoc est quod ei molestum tolerare et cum [illegible] post ut alleviet cena sua ex eo quod currit consuetudo eius. Quamvis invenimus plures homines facere contrarium huius actionis. Et est quod ipsi recipiunt [illegible] prohibetur complete prandium [illegible] occupationes compleant [illegible] inhortative [illegible] ut [illegible] non indigeat [illegible] de cibo eius. Verumtamen [illegible] non potest digerere [illegible] illud quod venit ei de nocumento propter longitudinem ieiunii. Et cui [illegible] ut sit [illegible] est quod [illegible] est [illegible] stomachi [illegible] est [illegible] vehementi. Et ut [illegible] ei ut confortet [illegible] et [illegible] quod ex eo bibit non [illegible] [illegible] aquositate cibi. Hoc est quod [illegible] debilitatur stomachus. Verumtamen [illegible] quantitatem plurimam ex eo est in convenientes stomacho [illegible] Precipit et [illegible] sollicitudo habeatur de eo [illegible] ei [illegible] nocumentum secundum hunc modum [illegible] illius diei. Precedit et alleviet de cibo suo quem consuevit comedere ut redeat [illegible] ad illud quo currit consuetudo eius gradatim, i. paulatim.

Quorum vero ex illis superiora corporis colera vincens fuerit tolerare huius rei scilicet plurimum est eis molestius.

Quam dixi ego paulo ante de illo [illegible] colera [illegible] vincens quod tolerant [illegible] ieiunium [illegible] molestior quam tolerantia eius super [illegible]. Et est quod colera vincit super formam corporis eius [illegible]. Causa autem [illegible] .y. non absolvit sermonem suum et dixit super quem vincens colera [illegible] superiora corporis eius est quod colera rubea calida que [illegible] colera [illegible] rubea quam natura in superioribus stomachi [illegible] est [illegible] superiorem colera in superioribus corporis eius. Et quam est [illegible] inferiori [illegible] in inferioribus corporis sui. Hoc est quod in

venis fumum [illegible] qualis [illegible] forma corporis eius esset [illegible]. Verumtamen colera rubea [illegible] natura [illegible] quorum [illegible] ex eis [illegible] quantitatem non [illegible] in balneo erat post [illegible]. [illegible] autem [illegible] invenimus quod fuit vincens super [illegible] eius colera. Verumtamen [illegible] colera descendebat in eo ad inferiora et [illegible] invenimus eum vomere coleram citrinam. Et invenimus paucitatem doloris colere super [illegible] multitudinem doloris eius super ipsam [illegible]. Cum igitur dimittit cibum [illegible] eius quod currit consuetudo eius [illegible] super formam corporis eius [illegible] eius colera [illegible] ut accidat ei [illegible] dixi paulo ante. [illegible] super quod est [illegible] invenimus accidentia que accidit [illegible] molestiam tolerare [illegible] super eum [illegible] que accidit in eo super [illegible] corporis [illegible] stomachum est vincens colera. Reliquorum autem accidentium [illegible] non accidunt ei [illegible] accidunt [illegible] fit quietiora et tranquilliora. Hoc est quod .y. [illegible] cum [illegible] dimittit cibum [illegible] contrarium eius quod currit consuetudo eius [illegible] dolet ei os stomachi [illegible] eius [illegible] quilibet [illegible] invenitur [illegible] stomachus eius. Et ex eis [illegible] in ore suo amaritudinem [illegible] oculi eorum [illegible] tempore [illegible] infrigidantur eorum extrema. Et quedam eorum accidentium [illegible] formam corporis super quod est vincens [illegible] ta. Et quedam [illegible] accidunt [illegible] super cuius stomachum est vincens colera. Et quedam eorum accidunt [illegible]. Dolor autem precordiorum accidit ei in cuius stomacho est vincens colera. Et accidit ei [illegible] [illegible] tremor et frigus extremitatum. Urina autem acuta [illegible] [illegible] [illegible] accidentia [illegible] formam corporis [illegible] vincens. Accidentia autem que accidunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod ipsi [illegible] ieiunium quo non currit consuetudo eorum [illegible] amaritudo autem oris [illegible] accidens super eis [illegible] corporis [illegible] colera non accidit [illegible] quod [illegible] propter [illegible] [illegible]. Hoc est quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in eo [illegible] [illegible] in eo in quo [illegible] descendit inferius. Hoc est quod colera in [illegible] mordicat [illegible] ea [illegible] evacuatione. [illegible] autem [illegible] nocumento est [illegible] quod [illegible]

hanc cum fiebat quod accidentius egrediebatur
omni die bis et quandoque egrediebatur ter et aliquando
[illegible] non egrediebatur omnino. Quod est quia intestina
sua in dispositione [illegible] ea quedam res
in adiectione cum gravat ea [illegible] frigiditudo
[illegible] non provocant. Illum autem stimulant ad
[illegible] evacuationem. Et nos quidem non invenimus
invenimus accidere horum duorum et superiora
superiora corporis cuius vincens est colera sit
diminuit usum cibi. Quod est quia intestina
eorum non mordicat colera quia ipsa ascendit
ad os stomachi. Et mordicat ipsum et ledit ipsum
[illegible] invenimus etiam intestina gravari
in eo qui nichil comedit.

Quis autem superiora corporis quorum est vincens flegma tolerantia ieiunii contra consuetudinem secundum plurimum vehementior. Propter hanc ergo causam etiam fit tolerantia eius in suscipiendo cibum in die semel contra consuetudinem facilior.

Hypocras dixit in eis que premisit quod tolerantia illi super superiora corporis quorum vincens est colera suscipiendi cibum semel in die est molestior. Sicut autem invenimus
eum cum intendit ad sermonem in eis super quos
est vincens flegma dixit in primis loco loco suscipientis
cibi semel ieiunium. Posuit ergo primum omnium
fit ex re cuius nocumentum est manifestum
ad rem cuius occultum nocumentum secundum rationem. Quod est
quia melius est ut eveniat ei quod plurimum abstinere
precipit cibi die suo toto contra consuetudinem
nocumentum plus et suscipiat quam dimittat
cibum [illegible]. Et tolerantia super quos est
flegma vincens ieiunium est facilior tolerantia
tia eius super quos est vincens colera. Tunc
est et quod tolerantia in susceptione cibi semel est
facilior. Causa autem intolerantie eius
super quos vincit flegma ieiunium et susceptionis
cibi semel iam ostensa est in eis que premissa sunt ex sermone in eo super quos vincit colera. Quod est quia ieiunium facit os amarius vehementius quam sunt. Humores autem flegmatici qui digeruntur in illo spatio convertuntur ad sanguinem. [illegible] quia autem [illegible] coleram non est possibile [illegible] redeat ad naturam sanguinis. Quod est quia colera citrina generatur quando calefit res pinguius que est in sanguine. Melancolia autem generatur cum vehementia adustionis colere citrine. Aut quando adhuc res grossa ex eis que sunt in sanguine. Generatio autem flegmatis precedit [illegible] in quibus usum eorum est flegma. Generatio sanguinis et conversio eius cui dispositio est hec ex cibis ad sanguinem fit

et est quod convenientius
si melius est ut
suscipiat ille qui
plurimum abstinere precipit

moderate sanguine. Et nos quidem invenimus
hec accidere non in eis [illegible] unoquoque
alio de quibus putatur quod sunt in fine homi-
tatis sicut panis et triticum quod nominatur candidus
usum et pisces. Et post quod exposuit in hoc
sermone est [illegible] descriptionem
et rectiorem eorum. Quod est quia res que sequitur
ex hoc sermone quando legitur post est vera et
[illegible] ei que precessit ex sermonibus et
hoc quod est melior intentio adaptanda
in corpore. Verum non invenimus in omnibus libris hec
descriptio. Immo invenimus invenitur in quibus-
dam libris in ea cum eius quod invenitur
in quibusdam. Et invenimus huius sermo-
nem in unoquoque librorum certis quando invenimus
eum in alio. Fit ergo propter illud sicut [illegible]
ei quod precessit.

Istud est certius signum sufficientium in hoc quod mutatio magna valde in accidentibus que accidunt in naturis nostris et forma membrorum corporum propter generat morbos.

Quando in nomine natura significatur res multas. Et hic autem loco id quod currit per mentem meam est quod significat proprium complexionem corporis. Et ego [illegible] eius cum nominate complexionem membrorum et in hoc sermone formam. Et ingreditur in complexione membrorum. Signum eius quod narrat ex eo est colera in superioribus corporis et sedimentum quod ex ea residet inferius et suspensio viscerum et paucitas firmitatis eorum. Quod est quia stomachus quando est magnus natura adheret visceribus et retinet ea post resolutionem eorum a loco. Et quando evacuatur ex eo dimittit viscera agitari et contribuuntur et colliduntur. Et propter hanc causam illa quorum sunt viscera sicut tenuis quasi propria sunt suspensa. Et quod colera [illegible] natat in [illegible] corporum superiora stomachi [illegible] illud in eis que premissa sunt et etiam quod id fit quando mutatur situs vene que [illegible] coleram ab epate ad intestina que nominatur duodecim digitorum. Verum quando communicatur cum stomacho [illegible]. Iustius ergo [illegible] coleram natura. Et similiter invenimus hominibus

eam totam descendere inferius.

et complexionem

et ad repletionem

Non est ergo possibile uti evacuatione venarum multum in hora non sua neque dare cibum in hora status egritudinis et inflammationis earum neque possibile mutare regimen subito neque apud istos neque

apud alios.

Galienus. Non scripsit .y. hec sermone secundum ordinem consequentem (?). quod oportuit ut adiungeretur ad illud quod dicitur ante ipsum donec fieret totus sermo secundum hunc modum. Et super corpora corporis cuiuscumque hominum cola est inhoc tolerantia et [illegible] est molestior. et super reliqua corporis cuiuscumque minus est illa facilius tolerat sic ieiunium super ipsum quod consuetudinem secundum plures [illegible] hominum. Propter hoc ergo quum est sic ipsum [illegible] susceptionem cibi mutet per consuetudinem facilius. sermone ergo possibile enim est [illegible] incisionem [illegible] in hora sua [illegible] cibum in hora status egritudinum [illegible] inflationis causa. Que ergo .y. non [illegible] sermonem in quo dicit quod primum est magna [illegible] famis [illegible] egris. [illegible] illud [illegible] que dicit. Et non est possibile [illegible] in non hora sua. [illegible] ergo dicit illud [illegible] quod ostendere [illegible] quas dixit pertinent ad sermonem alium quo ostendit rem prius [illegible] et quam [illegible] extrinsecus [illegible] convenientium est secundum sermonem studii [illegible]. Inceptio ergo huius sermonis [illegible] ipsum ponere extra sermonem [illegible] sermo hic est [illegible] significationis [illegible] in hoc quod [illegible] magna [illegible] que accidunt in [illegible] corporum [illegible] egritudines. Et invenimus sermonem [illegible] continuum cum eo. hic [illegible]. Et alicui inest ut dicat in rebus aliis multis [illegible] istis rebus accidentibus [illegible]. Et ego [illegible] exponam hunc sermonem [illegible]. sed autem ego sum rediens super sermonem quem exponendo [illegible]. et intentio quidem illius sermonis est hec intentio. [illegible] est possibile ut [illegible] cum multitudine [illegible] in hora status egritudinum [illegible] ad [illegible] cibum sicut non est possibile [illegible] subito. Et [illegible] que sequitur hunc sermonem [illegible] ut [illegible] mouit .y. [illegible] est cautela [illegible] ad contrarium subito.

Et alicui inest ut dicat et res alias multas fractinas istis extrinsecus accidentibus stomaco. Et sunt quod tolerantia sumendi cibos quos comedere consuetudo sunt quamvis in natura sua sint illaudabiles est facilior super eos. et similiter super potus. Illos autem tolerare cibos quos comedere non consueverunt est molestius quamvis non sint mali. similiter etiam potus.

Galienus. De consuetudine .y. est ut significet per sermonem suum fractinas res sibi (?). sicut [illegible] dicat aliquis res [illegible] in genere sunt propinque valde homogeneae [illegible] fraterne [illegible] nullo. Sicut fratres [illegible] et filii fratris patris. et filie fratris patris et reliqua que sunt similes illis. Et reliquo autem quod est in illo sermone manifestum est quod .y. ostendit illud quod iam declaravit a principio sermonis sui et summa illius est quod [illegible] consuetudo [illegible] est res fortis valde et permutatio [illegible] subito nocet corporibus [illegible] maximo.

Et omni autem quod facit susceptio carnis multe contra consuetudinem aut allii aut enucleati aut lactis eius aut ramorum eius aut reliquorum que ex illis sunt silia et cibis quibus proprie in sunt virtutes magne admirationi et omnibus quorum est dispositio hec quod quedam faciunt in stomaco dolores plus et quedam minus. Et si consideraveris et scieveris reliqua que secuntur illud.

Galienus. Ergo sum dicens in principio [illegible] intentionem huius sermonis deinde rediens post illud ad loquendum [illegible] que [illegible] exponere [illegible]. Dico ergo quod tota intentio huius sermonis est quod non oportet ut sit admiratio ex nocumento quod accidit corporibus [illegible] [illegible] cibis corporibus est virtus magna [illegible] accidunt [illegible] ad [illegible] quorum virtutes [illegible] debiles [illegible] necessario [illegible] eius. Hec est ergo intentio huius sermonis. Res autem particulares que sunt in eo [illegible] .y. [illegible] huius sermonis. [illegible] quorum [illegible] et sunt fortes [illegible] non [illegible] [illegible] cum [illegible] et lactis eius et ramorum eius. Et manifestum est quod [illegible] eius [illegible] sermo eius [illegible] in alio [illegible].

19

et lacte vitanus eius est sermo absolutus. Ad comestionem vero carnis addit cum multitudine. Quod est quia virtus non magnificatur nisi quando comeditur cum multitudine. Quando autem comeditur cum equalitate tunc virtus eius non est magna. Consequenter autem quod sequitur huic sermonem invenitur. i. permutati ad animi cibos quorum virtutes sunt debiles. s. sorbiciones factas ex simula ordei et panem factum ex eo et calim et similia illi ex quo fit non aufert. Deinde dixit post istos cibos species similes ordei recentis et cicer et amigdalam et mediam. et post vinum et potum aque quia intrat id est consuetudinem. Et potius vini [illegible] et commixti. Adaptatio illius grossioris [illegible] aquatici et commixti mollificat stomachum. s. humectat ipsum et debilitat et generatur in [illegible] ventositatem. Purum autem vinum facit saltum [illegible] et gravitatem in capite et fumi. Et non facit purum vinum has operationes nisi propter caliditatem suam. Aquam vero facit tantum eorum propter humiditatem suam et frigiditatem. Et dixit in his [illegible] [illegible] aggregatur ergo ex omnibus que dixit intentio sua sermonis sermo iste. et est. Quod omnis mutatio subita ex cursu consuetudinis nocet corporibus nocumento maximo.

Et oportet ut mutetur in hac parte sermonis mei sermonem contrarium ei. et dicamus quod mutato in regimine quod administratur in istis partibus quod corpus permutetur non ad vehementiam in virtute tunc oportet non ut addatur in cibis neque ad debilitatem. et oportet ut minuatur ex eis.

Non est possibile ut fit adiutorium in isto sermone absque alteratione alterius ita quod ipse sit verus. Quod est quia .y. divisit sermonem suum in duas partes quarum una est sermo quem bonum efficit. et alter est sermo continuatus ei [illegible] usque ad hunc finem a sermone quem ipse bonum efficit. Deinde redit necessario ad alterationem a sermone altero. [illegible] in [illegible] [illegible] illa [illegible] quod magister est quod egri [illegible] permutatio [illegible] in regimine. [illegible] [illegible] ad contrarium eius [illegible] quod fuit. Quod est quia [illegible] in eo quod precessit sanitas et talis est necessario egritudo. Et .y. quod contradicit huic sermoni in eo quod [illegible] est ex sermone eius [illegible] ubi. [illegible] est sermo eius: [illegible] oportet ut permutationis res currat [illegible] [illegible] vincetur cum eo cautela. Et legitur [illegible] intentionem sermonis sui secundum certitudinem per recommendationes et aggregat illud cum brevitate et decisio est ergo possibile ut evacuetur et administretur [illegible] cum multitudine [illegible] hora in [illegible] [illegible] in [illegible] status egritudinum et in [illegible] [illegible]. Non est possibile [illegible] [illegible] [illegible] subito in [illegible] in [illegible] illos. Oportet ergo .y. ut id precedat et contradicat huic sermoni quod dixit nunc. cum ipse dixit de sermone contrario sermoni suo et addidit in eo nunc et dicat. Et oportet ut scias cum hoc vehementiam virtutis infirmi et dispositionem quorum egritudinum et reliqua que dixit post id in sermone [illegible] experimentum [illegible] post successionem huius sermonis. Galienus narravit in illo res multas quibus fit iuvamentum in expositione eius et significatur per eas certitudo eius. Sed ergo est [illegible] in narratione exemplorum que ipse attribuit ex sermonibus .y. quasi [illegible] est exponere ipsum et dicit [illegible] .y. [illegible] et contrarietatem illius sermoni et non certificatum quis est iste sermo. Et propter id cum galienus iam prius dixit quod [illegible] ut [illegible] [illegible] intendat [illegible] hominum [illegible] eas etiam inveniuntur debiles [illegible] [illegible] est [illegible] ut ponam sermonem .y. sicut ut ex [illegible] principium [illegible] que conveniant ei.

Oportet ut inveniam dicit in parte sermonis mei sermonem contrarium ei et dicam quod permutato in regimine quo utitur in istis partibus quod sit mutatio corporis non ad vehementiam fortem quare necesse sit ex illo addere in cibis neque ad debilitatem quare sit necesse minuere ex illis.

Cum discerpavit .y. de sermone certo quem bene fecit redit ad discerpandum de sermone suo ad contrarium sermoni suo. Sermo autem contrarius sermoni suo est sermo eius qui dicit quia oportet quod corpus mutatur de sanitate ad egritudinem ut permutetur in regimen in eo permutatur [illegible]. Et .y. quod contradicit huic sermoni in hiis que premissa sunt secundum [illegible] [illegible]. Quod est quia de consuetudine medicorum est ut nominent [illegible] [illegible] volunt contradicentia quod qui recipitur ille sermo non [illegible] ad contradicendum ei. Et contrarium [illegible] [illegible] pluralitatem et non [illegible]. [illegible] hic ergo [illegible] .y. [illegible] contradictio huic sermoni in sermone suo, res permutationis est bona. [illegible] enim oportet ut [illegible] res [illegible] secundum rectitudinem. Non enim [illegible] permutetur subito [illegible] [illegible] oportet ut sit usus ieiunii cum multitudine.

[illegible] Fiat

Deinde fiat reditus iterum subito ad infirmi regimen in grossando in hora inflationis febris. secundum quod hunc modum intelleximus cum certitudine huius sermonis. In hoc loco autem adiungit ad id quod dixit hunc sermonem. Et hoc est quod ypocras cum dixit paulo ante quod non oportet corpus agitari per permutationem contra illam consuetudinem quam acquirit ab propositione [illegible] dicit. Et alium ex eis qui credunt efficaciam in illis invenit ut dicat agitatio corporis sanorum quae permutatur ab eo quo currit consuetudo eorum accidit nocivo. Et est quod corpora eorum non permutantur a vehementia virtutis nec indigent additione neque a debilitate et indiget diminutione in regimine eorum ut consuetum per quod ipsos sanitas eorum. Sed quando egrorum corpora mutantur mutatione magna a sanitate ad infirmitatem tunc oportet ut mutes regimen permutetur permutatione magna. Deinde postquam incepit contradicere huic sermoni venit cum ista contradictione precedente eandem et dixit eam. et adiunxit ad eam res alias in quibus necesse est considerare et scire eam in infirmis a dicit hunc sermonem.

Et oportet etiam ut cognoscas cum hoc vehementiam virtutis infirmi et dispositionem cuiusque egritudinum et naturam infirmi et consuetudinem eius in regimine ipsius non in illo quod est in cibis tantum immo in illo etiam quod fit cum potibus.

Ypocras precepit ut addas ad reliqua que ipse docuit te ut sit ordo tuus quo ordinas regimen in eo qui habet egritudinem acutam secundum finem rectitudinis considerationem vehementiam virtutis infirmi et dispositionem egritudinis eius. et naturam et eius consuetudinem. Et est quia summa eius cum certitudine visus est. ut non mutetur forma regiminis donec appareant signa digestionis et id est quod quando accidit aliis in quo dubium est possibile ut proveniat status egritudinis. Et quando est possibile ut mutetur regimen quod narravit in additione et diminutione. Nam infirmi differunt ad invicem in vehementia virtutis et debilitate eius et in complexione corporis naturali. et in dispositione egritudinum et consuetudini que precesserit ante eos. Tunc ex rebus in quibus sunt cum consideraveris post estimationes artificiales cognosces additionem et diminutionem in forma regiminis. Et significo per formam regiminis consideratione. scilicet si oportet ut infirmus regatur potu secanabin. aut aqua mellis. aut potu aque tantum usque quo appareant signa digestionis. aut oportet ut detur ptisana aut ordei aut aqua eius tantum bis si necesse est aut interdum aut semel. Plus ergo res quas dixit ypocras. Oportet ut cognoscantur diminutio et additio in regimine. Et hoc est quia non est tibi possibile ut scias quod indiget aqua ptisane ordei quantum oportet dari de ea. Et sit etiam quando necesse est potare secanabin aut ydromel aut aquam. Verumtamen sicut necessaria est in inveniendo forma regiminis cognitio virtutis aut est fortis aut est debilis et cognitio dierum in quibus maturatur egritudo. Sic etiam nunc oportet ut consideres cum illo ad quantitatem vehementie virtutis et debilitatis eius. Et hoc est quia superfluitas in vehementia virtutis et debilitatis eius in diminutione et additione est multa valde. et secundum dispositionem in [illegible] oportet ut cognoscatur quando non est possibile [illegible] consideres an egritudo sit perfecta aut prophana immo oportet ut consideres cum illo qualitatem dispositionis eius in doloribus accidentibus cum ea et in febribus et in eo quod expuitur in screatu. Et est quia in quibusdam febribus perfectis cum quibus est dolor fit dolor vehementior et quorundam eorum dolor est levior. Et ex febribus etiam sunt cum quibus febres sunt fortes et in quibus eorum sunt tranquilliores et quietiores et in quibus illae febres sunt vehementiores. Et sic in eo quod expuitur. nam superfluitates in eo sunt multe sicut dicit ypocras in libro pronosticorum. Et quando infirmi diversificantur in illis superfluitatibus quas diximus tunc non est possibile ut narremus illud quod [illegible] voluntatis de illo preter quas [illegible] et empirica [illegible] convenientia accidentium. Et hoc est quia non est possibile ut scribantur superfluitates in quibus superfluunt virtutes alie super alias. aut in quibus addunt febres vehementiam aut mensura additionis quantitatis eius quod expuitur ad invicem aut diminutio eius et additio eius in colore aut in odore aut in dispositione sputi eius. Sed est necesse tibi ut intelligas virtutem cuius haec est per se singulariter ut compones alias vel [illegible] deinde aggreges ex eis summam unam. Et in hoc quod declaratur bonitas medici et subtilitas eius quamvis illud quod est res una et eadem. Et est quia qui est sollers est dignior ut aggreget ex virtute omnium harum rerum particularium summam unam qua intelligat formam regiminis quo oportet regi et [illegible] alterationem eius ciborum. Illum autem qui est ignarus invenies cum in illo minus. Et sic etiam qui est diligens laborem invenies eum in illo plus quam ille qui est piger. et qui expertus est invenies eum plus quam ille cui non est experimentum. et qui est sciens invenies eum in illo plusquam illum cui non est memoria. Et est quia debilitas virtutis significat quod oportet ut detur infirmo cibus multotiens paulatim et propter id [illegible] fiat [illegible]. Si consuetudo currit ut comedat bis in die. Vehementia autem virtutis significat contrarium illius quando currit consuetudo hominis ut comederet in die semel tunc oportet ut detur cibus in die semel. Nam utreque significationes [illegible] id. Et sic etiam corpus cuius est resolutio facilior providet illud in eo ut detur ei cibus. et cuius corporis resolutio est difficilior providet illud in eo ad

communiu. Et cui⁹ corpis sunt humores
subtiles mali facit id ratio cibare ipsū. Et
cui⁹ sunt humores qui sunt in corpe contrario il
lius sequit id contrari⁹ ex contrario. Et additio et
diminutio unicuique istorum non fit secundum
opinionem suam ad se ipsum. Et sciamus quod ac
quirit ea. Ego autem iam narraui om
ilia in libro meo qui est inuia de ingenio sa
nitatis, et ordinaui sermonem meum in eo
et in ordine redegi ut alleuietur cogito eius
et ipsius memoria. Quod est quia impossibile est quod
sit possibile. ypocras loqui in omnibus aliis rebus per quod
oportet inordinate etiam serie in libro uno et
est iste liber in cui⁹ expositione sumus et propterea cau
sa fuerit primus qui inuenit has res. Qui autem
dixerit eas ypocrate per illas absque serie
et ordine donec singularitatem fuit scriptum ut
excitetur in aliquo et sollicitus sit de eis
et cuper eas in operatione medicine. Non est
impossibile quin sit ei possibile, et ut addat in exposi
cione eius quod dixit ypocras et ordine ei⁹ et ipsi⁹ serie
et super eam poneret illas interpretationibus multis et ra
dignior ut expositio ei⁹ de isto sit multo plus
Non enim oportet aliquis ut obiurget eum tunc
inquietudine. Verum sermo ipsum in hoc libro pulchri
tudinem eius quod supplerit ei de accidentibus
Verum oportet ut scias quod nos ostendimus unicuique
horum accidentium declarationem propriam in libro
meo qui est inuia de ingenio sanitatis. Et quia
residet ad istum librum per dilationem ei⁹ adin
ueniendum ut sciens intelligeret unumquodque eorum. Et
sciens te quod iste res dicte sunt absque serie et ordi
ne. Et quisquis sollicitus erit de hac scientia in opere
medicine laudabit certitudinem ei⁹.

Et oportet ut sit permutatio tua
ad additionem minus plus mi
tis. Quod est quia diminutio uni
uersalis est magis iuuatiua
secundum plurimum quam infirmus est
tolerans dum permanet egri
tudo eius stans usquequo
consequatur statum suum et di
geratur.

Cum forte tunc species
regiminis inuentio sit ex
rebus quas dixit ypocras in eis que sunt premissa
et quod oportet ut sciatur cum isto in illis quod inter
dixit in sermone quod est ante istum ut sit species
inuenta quantumcumque utrumque specierum
regiminis sequitur super id in hoc sermone que ad
ponendum precessimus. Dicit igitur et oportet
ut sit permutatio tua ad additionem minus
multe. Quod est quia diminutio ibi est magis
iuuatiua in pluribus horis. Quod est quia est sermo
quod in cognitione cuiusque specierum curationis est
necessaria extimatio artificialis et quod est quod
non est nisi illi qui intelligit omnem rem
naturalem fortem in arte medicine et qui sua

et cura operatur et experimentum in eis. Et quod
inuentio eius cum sit ita difficilis est propria
ualde. Admonuit ad id quod scripsit hic sermo
quem dixit nunc et recte fecit id. Et
innuit quod permutatio ad diminutionem est quoniam
cognitio et eius effugit mensuram, quoniam plus
est que est in additione. Quod est quia additio
secundum plurimum nocet nocumento cuius rectificatio
non est possibilis. Rectificatio autem nocumenti
quod accidit diminutione est facilis quoniam possibilis
quia uidemus uirtutem iam separatam in sani
tate ex cibo quantitatem paruam. Et quoniam in
uat ex cibo qui peruenit ad stomachum
plus et quoniam est difficile in omnibus dispositionibus
et proprie in egritudinibus acutis.

Quod est quia diminutio uni
uersalis est magis iuuatiua
secundum plurimum quam infirmus est
tolerans dum permanet egri
tudo eius stans usquequo
consequatur statum suum et
maturet.

Non rememorauit hanc
partem sermonis qui precedit
sit nisi quia uoluit ut rememoraret sua
ante te inuentionem. ypocras secundum quod curauit consuetudo
eius in hoc libro et in libro amphorismorum. Quod est
quia ostendit tibi quod uides infirmum cuius sit possibile
remanere usque ad statum egritudinis precedere
quod alleuietur ut sint ita cum aliis omnibus
aptis eo postea quorum quia bibunt et
quoslibet potius uideris ita esse.

Ego quidem secundum hec sum ut
scribam in quibus egritudinibus
oportet ut administretur id.

Iam declaratum est quod ypocras uult reddere possi
biliaque de regimine uite in hoc libro et aliquid
in reliquis egritudinibus acutis. Verum
tamen non inuenitur ei liber in hoc quia
illud quod inuenitur scriptum in hoc libro
post sermonem in balneatione. Et sicut res
inuenta in domo ypocras in qua est ipsam quam
scripsit loco rememorationis et descriptionum
quibus sit rememoratio et diuersi generis in
inuenies ipsam post mortem ypocras et propinquauit ad dat. (margin: inuenit)
hominibus tunc dignum est ut sit illud ereo
quod est ille ipse sit. Quia si est loco libri
adinuentum et non est ereo quod sit sermo ser (margin: ut sit... loco libri adinuenti)
monis ypocras. Et ille etiam in res singulas
te super eum in egritudinibus et morbis (margin: quantus)
sunt res multe ualde. Et ego quod dixeri
nam eas cum illas exponam.

Et homini quidem in est ut
scribat res alias fraternas

(margin: et sic sit quod redeunt)

istis rebus.

Etiam reduit .y. iterum: ad sermonem illum cuius est quem multis declarauit exemplis. Et est quod permutatio a re quo currit consuetudo nocet infirmis. Veruntamen cum fit permutatio eorum in illo l in illo a rebus que accidere sanis non infirmis propter id dixit quod ipse sunt fortes et eterne. Et significauit per sermonem suum istum quia sunt ... et significatio sua ... quod ipse uoluit dicere non est significatio propinqua in ... sicut de consuetudine cuius est nouare eam. Sed ipsam est intentio quam intendit et certificabit tibi intentio in sermone suo expositionem mea. quam exponam sermone sequente hic sermonem.

Et melior signo in illo quia non est firmum intentioni nunquam glificatum sermo noster. sed melior sermonum in illo est hic quidam in quo incipit egritudo acuta fortasse comedet in illo die quo incipit egritudo eius quosdam cibos. Et fortasse sumit cibum a mane illius diei. et ex eis est quod bibit ad sorbitionis quecumque sunt. et ex eis est quod bibat uinum in quo infusus est panis. Sed totum illud est deterius quam si regeretur cum contrario illius. Veruntamen est minoris nocumenti cum est in hac hora quam si infirmus uteretur euacuatione uenarum duobus diebus aut tribus ex diebus primis. Et cum pertransiret egritudinis sue .iiij. dies aut .v. uteretur hoc regimine. Et deterius isto est ut utatur euacuatione uenarum in istis diebus et cum fuerit in fine utatur hoc regimine ante quam mature egritudo eius. Quod est quia mors festinat ad plus ei qui regitur hoc regimine plus nisi egritudo fuerit in multis sanitatis. Error autem qui fit in principio egritudinis non est rectificatio sicut rectificatio huius erroris in postremo sed medicatio eius est facilior multum.

Omnes quidem que premissa sunt dixit .y. res accidentes sanis que permutate regimen quo currit consuetudo eorum ad infirmitatem per assimilationem. Et autem dicit quod permutatio eius non est eius assimilationem una. sed ostendit in ipsa re ... declinationem intendit in principio sui sermonis absque medio quod dispositio eius est dispositio eadem. Consideremus quid fit quod dicit .y. quod non est ut procedas et alleuies infirmos in diebus primis. et cum appropinquat hora status egritudinis impleas corpus eorum. y. enim in sermone quem dicit non intendit ostendere nocumentum accidens super infirmos propter eandem errorem qui cadit qui appropinquat hora status egritudinis est magis. Error autem qui fit in incepcione egritudinis dicit medicatione et facilior. et in sermone suo isto contradicit ei qui incipit ingrossare regimen infirmorum circa diem quartam uel quintam antequam maturetur egritudo.

Videtur michi quod ex maiori iuuamento quod acquisiui est quia non oportet ut prohibeas infirmum in diebus primis egritudinis sue a quibusdam sorbitionibus sed quod ipse diuersificantur. et tu pacias ei post paululum cibare ipsum quibusdam istarum sorbitionum.

Sermo .y. in hoc loco est quem premisit sermo cuius quem dixit in eis que premissa sunt in istorum ... precepit a barunllum ... non est possibile peruenire usque ad horam status egritudinis absque cibo aqua ordei in principio egritudinis post quam firmat aliquid de febre eius. ... quod fortasse cogimur primum ... a regimen quod est subtilissimum ... cibare infirmos propter horam status qui necessarium est ... est fuit regimen eorum quod precessit grossius ut permutetur a re regimen subtilius eo

Iuuenimus qui utitur a principio egritudinis ptisana ordei

19v

ignorantes quod nocet infirmo quando incipiunt ut faciant sorbere ipsum ipsam postquam precesserunt et invenitur in eo evacuatione venarum duobus diebus aut tribus aut plus illo. Et similiter tu invenis eos qui utuntur aqua ordei ignorantes quod nocet infirmo quando in potu dant illam propter quod cum incipiant dare ipsam secundum rectitudinem et non servant tamen. et non faciunt nisi quod si bibit infirmus ptisanam ordei antequam maturetur eius egritudo cum iam evacuatur eius eius consuetudo uti aqua eius. facit accidere super eum nocumentum magnum.

G[alienus]. Ypocras dixit quod medicus non est [...] ista de hora in qua ordinat ptisanam ordei infirmo aut aquam eius. Veruntamen ipsum sciunt quod dare infirmo ptisanam ordei antequam maturetur egritudo nocet ei. Illud autem id quod intellexit ex eo quod scimus ex sermone eius est. Iste sunt res quas multotiens dixi visum est michi ut dimittantur ipsum cum sit sermo sanus.

Et ipsi quidem secundum propositum ex isto sunt super errorem. Quod est quoniam ipsi multotiens permutant infirmum a vacuitate venarum ad utendum sorbitione in horis in quibus mutare convenit propter mutationem eorum quam permutant eam a sorbitione ad ultimum vacuitatis venarum. Si contingit ut molesta fiat egritudo illa hora.

G[alienus]. Sermo Y[pocratis] qui est quod multotiens permutant infirmum de vacuitate venarum significat permutationem eorum quam permutant cum permutatione sua. Et est quod significat per sermonem suum istum quod permutationem medicorum qua permutant regimen ex dimissione cibi ad utendum sorbitione est proprie in illa hora in qua fit iuvamentum proprium ieiunii. Ostendo ergo per sermonem suum istum quod in hoc loco cum extractione vel explanatione quod per [...] regionis in[...] demonstratur quod consequitur egritudo sermonem suum [...] subtilius.

Et multotiens quidem attrahunt accipite et aptibus pectoris crudos humores de genere colere. Et accidit eis vigilie prohibentes egritudinem a digestione. et eorum angustia fit vehemens et murmurant et permiscentur mentes eorum. et accidit coram oculis eorum similes coruscationi et implentur auditus eorum vocibus. et infrigidantur eorum extrema. et urine eorum fiunt indigeste. et sputum eorum est subtile salsum permixtum tinctum puro colore. et accidit eis sudor in eis que sunt circa collum. et accidit eis inquietudo. et mutatur hanelitus eorum in attractione eius ad sursum et fit frequens et magnificatur et plana fiunt tympora eorum. Et quod horum istorum facit accidere putatur spes est deterius. et expellit a pectoribus suos pinnos. et tremunt corpora eorum. et multotiens salit labium eius inferius.

G[alienus]. Dicit Y[pocras] quod omnia accidentia eveniunt eis qui regunt infirmos ex medicine regimine malo. scilicet quod exeris extenuant corpus eius in diebus primis. deinde permutant post hoc ad cibos subito in die tertio aut quarto aut quinto aut sexto antequam consequatur egritudo eius statum suum. Permutat ergo ad hoc quod si egritudo consequitur statum suum in unoquoque horum dierum permutationem eorum in regimine evacuatur per rectitudinem.

quod est quia sermo eius. et oportet ut inveniatur regimen sanorum in hora egritudinum eorum ut sit in quo est eius iudicatum est et certificatur in eis que premissa sunt ex sermone. Quoniam cum sint dispositiones corporis .iij. .s. sanitas et dispositio eius ab initio per accidens horum egritudinis eius usque adstatus horum eius. Et tertia post illas cum est dispositio eius apparentia post illius usque quo confirmatur confirmatione integra. deinde est dispositio quarta post istas dispositio illa in qua regitur [illegible] essentie usque quo sanetur sanitate firma. Oportet inveniatur quamque hanc dispositionem ut non permutetur a regimine secundum quod est permutatione magis donec permutetur ex illa dispositione secundum quam est ad dispositionem aliam. Sicut igitur possibile est ut consuescat infirmum apparentia egritudinis sue cum prohibitione uehementi a cibo usque ad statum egritudinis cum in hoc regimine non inest aliquid ut redarguat eum super id. Et cui non est possibile consuetare infirmum cum hac dispositione quoniam [illegible] qui cadat uirtus eius in dispositione illius et manifestum est quod peccatur in hoc quod prohibetur infirmum a cibo prohibitione uehementi ante illud exsiccetur corpus eius plusquam oportet. Quod est quia si augetur ante ei cibum in nulla hora in qua oportet ut subtrahetur in regimine eius. Quoniam status egritudinis eius iam appropinquat et manifestum est quod corporis eius exsiccatur et exsiccatio egrediente ab equalitate. et propter hoc igitur dicit .ypo. quod sequitur illum cuius dispositio est hec dispositio ex regimine acutorum multa mala. Deinde narrat etiam illa accidentia .s. unam investigatio alteri et ponit primum quod oritur ex eis humoribus crudis qui fiunt de genere colere et nominat eos hoc modo .s. crudos non quoniam superfluitates digestio apud eum nominatur digestio quamvis non sit possibile quoniam altius ut nutriatur corpus sicut dicit colere [illegible]. verumtamen quamvis illud sit ita tamen cum natura fit uincens in superfluitates cuicumque consueuit uocare apud eum ut nominet illud quod superat natura ex eis digestum et quod non superat natura indigestum. Et propter hoc dixit in illa que accidunt in apostematibus quoniam maturantur quamvis tu non inuenias aliquid ex membris corporis nutriri ex sanie sic nutri ex humoribus qui nominantur crudi. Et certificatum quoniam completur digestio eius secundum complementum ita ut sit possibile in eo ut nutriatur corpus eius. ergo hec ergo inuenimus digestionem in humoribus qui fiunt de genere colere sicut inuenimus illud illud in sanguine qui est in apostematibus qui fit sanies. Et intellige nomen digestionis in hoc secundum intentionem primam generalem. et intentio quod prima generalis in ea est quoniam natura est uincens superfluitates uel humiditates potest continere eas secundum uirtutes suas. Quando autem putrescat ex humiditatibus non spiritibus quoniam caliditas innata non est ei acuit in alteratione eas tunc propter id est egrediens agentie eius quod digeritur. Et accidit etiam simile huic multotiens in superfluitatibus aquosis que euacuantur cum urina. et propter id dicimus urina quod ex ea est digesta et ex ea indigesta. quamvis non sit possibile corpus nutriri ex urina digesta. Et nos quando utimur hac intentione ex intentionibus digestionis quoniam dicimus in coitu aut reumatismo aut urina. uirtus quod egreditur de ulceribus et maris que currit in obtalmia quod sit digestum aut indigestum. Secundum hunc igitur sermonem

igitur sermone dicitur in cibo quod est cruda uel digesta. Quod est quoniam cibus que est uehementis caliditatis [illegible] fetidi odoris est indigestum. digesta autem est colera uehementis actionis aut non est in modo [illegible] praua fetoris. Dicit igitur .ypo. quoniam natio in eo qui regitur regimine malo ut exsiccatur et resoluitur a corpore eius colera indiget descendere ad ipsum ex capite et pectore in intestina quoniam hora acutum .s. hora in qua prohibetur infirmus a cibo aut patitur famem plusquam oportet preter quod sedetur stomachus eius cum quibusdam rebus iuuatiuis in hora illa in qua permutatur ex prohibitione a cibo uehementi ad sumendum cibos fortes propter statum egritudinis. Deinde .y. post illud specificauit accidentia alia que accidunt ex malo regimine quorum primum est uigilie. et manifestum est quoniam uigilie sequitur prohibitionem uehementem a cibo et susceptionem [illegible] in hora non sua et ista duo sunt illa a quibus ista exigunt modicorum. Et manifestum quod etiam est quod ex uigiliis accidit ne digeratur egritudo cum sompnum sequatur digestio. Deinde dixit quoniam uehemens sit eorum angustia. Et manifestum quoniam est quod illud accidit eis ad uidendum res .s. a prohibitione uehementi a cibo spatio longo et accepto deinde cibi fortis subito propterque grauatur stomachus et quoniam grauatur stomachus maligni sit species infirmi et agitatur in lecto. Deinde dixit quoniam murmurant et faciunt permotionem sui illud aut sic illud igitur sermo qui est in ypo. Quod est quia sicut aliquid hominum accidit tribulatio quoniam uidet sic ypo [illegible]. Sunt etiam quidam eorum sit uelocis ire multotiens quoniam aggregatur in stomacho eius colera. aut amaritudine que accidit eis in orificiis siue ex hoc colera. aut permixtio totius. Narrat de aptitudine eius est ut accidat ei qui uelocis est ire et eius iam stomacho aggregatur colera et in cerebro eius aggregata colera. Deinde dixit accidit eis colera [illegible] sunt ille coruscationes et cum nullo est eleuatio uaporum qui eleuatur [illegible] et multitudo [illegible] qui ascendit ad caput. Et primum horum duorum accidit multotiens quoniam infirmus sumit cibum non in sua hora. et secundum quod fit per fluxum sanguinis narium a quo sit ei aut per prohibitionem rationem que accidit [illegible] propterea. Et sic et impletio auditus ex uocibus sic dicit propter uaporem qui eleuatur a stomacho [illegible] per uentositatem inflatiuam que generatur in capite. De extremitatibus autem corporis dixit manus et pedes suas quoniam infrigidantur facile quoniam aduenit orificio stomacho. lethis aliquid per famem longam quoniam accidit in eis mortificatio ex materia mordicatiua que sit ex genere colere. aut per uigorem que accidit in eo ex extremitatibus ciborum qui sumuntur non in sua hora et ista duo accidunt ex regimine cum permutatur uehementer orationem et deinde quoniam media [illegible] et exsiccatur corpus infirmi [illegible] primus. deinde permutatur cum possibile [illegible] ad usum cibi [illegible] egritudinis in hora in qua est consuetus ut [illegible] regimen eius. Et sit [illegible] enim [illegible] uiam [illegible] digestiui quoniam regimen infirmus hoc regimen quoniam stirpat sanguinationem [illegible] hora in qua exsiccatur corpus infirmi quoniam non datur ei in potu aqua ordei aut ydromel aut sera

narravi. vincit colera cum non commiscetur ei res alia in, unde mutatur [illegible] hora in qua permutatur infirmitas subito. Advertendum ergo est quod cum ventriculus gravatur et laborat virtus animalis. Inde est quod sincopis accidit propter os stomachi significationem manifestam communicationem virtutis animalis ori stomachi in passionibus. Quod est quia hec membra [illegible] lesio propter membra reliqua ex fame et ex acceptione cibi in non hora sua. Propter ergo has res accidit spiritui corporis subtile sicut panicula tincta coloribus primis. Et accidit eis sudor circa pectus tantum. Et advenit eis inquietudo et maliaca hanchtuis. Quod est quia egritudo manet indigesta permulta, que horum duorum superfluerunt, scilicet famem longam et acceptionem cibi in non hora sua. Et sequitur dignoscis permutationem spiritum quam narravimus. Et sudor qui accidit circa pectus propter causam virtutis ex fame et propter illud quod generatur ex acceptione cibi in non sua hora. Et inquietudo: propterea enim est accessio quod convenit ex his duobus rebus, scilicet fame longa in qua impletio stomachi et acceptione cibi in non sua hora que gravat eum. Maliaca autem hanchtuis accidit propter accidentem apud acceptionem cibi in non hora sua non ad famem. Quod est quia mutatio hanchtuis et mutatio eius in hora exitus hanchtuis est signum superaltationis et spasmum quod attractio eius ad sursum fit ex qua erit hanchtuis. Hanchtuum autem contrarium huic narravit Hippocrates in tractatu secundo libri sui in secreto in egritudinibus acutis. Ubi dixit et reditio depressarum ad interiora est sicut ille qui attrahitur attractione per attractionem. Et declaratur tibi quod hec res ex his que maliace hanchtuis accidit propter acceptionem cibi in non sua hora non propter famem ex sermone Hippocratis. Et fit frequentius et magnificatur hanchtuis in eo qui regitur regimine malo. Quod est quia hanchtuis frequens et magnus accidit a coartatione diafragmatis ex ab[illegible] stomachi qui non superat eos stomachus et coligit eos bene que generantur ab eis ventositates. Quod est quia oportet tunc ut minoretur introitus aeris in hanchtuis propter coartationem diafragmatis cuius dilatatio pectoris sit equalis dilatationi eius que fuit et in eo quod fuit [illegible] equalitatem. Ergo diminutionis eius quam attrahitur de aere ad id quod fuit eius est diminutio iuvamenti et propter hanc diminutionem oportet ut ponat aut dilatationem pectoris sui magnam aut ut fiat frequens dilatatio aut faciat duas has res simul. Et ego quidem iam locutus sum sufficienter in omnibus speciebus maliace hanchtuis sermonem multum in libro meo de maliaca hanchtuis. Et amplificavi eum meo facientes illas species tardius [illegible] que species in hac hanchtuis cum demonstratione super illud et allatamus convenientia illius eo quod diximus. Verum tamen Hippocrates dixit post illud quod tempora plana sunt in eo qui regitur hoc regimine. Hanchtuis autem huius sermonis scriptum in duobus modis. Quod est quia invenitur rememoratio temporum in quibusdam descriptionibus singularibus sicut si diceret et explanantur tempora eius et illud quod intelligitur ex sermone est quod tempora eorum trahuntur ad latus aut ad sursum. Et tem-

tasse accidit illud apud tensionem duorum timporum tensione spasmi et tensione universi corporis. Quam fortasse accidit apud mollificationem universi corporis. Deinde dixit Hippocrates quod facit evenire ex istis accidentibus pravitate que est deterius scilicet accidentium que narravit. Et propter illud etiam reperitur [illegible] quod accidit eis insultus et quod accidit in manibus et pedibus tremor qui magnificatur nocumentum. Et [illegible] autem inflationem labiis significat mordicationem vehementem in ore stomachi et propter illud fit hec accidentia provocat vomitum humidorum acutorum.

Et quando apparent ista accidentia que narravi in principio egritudinum significant perturbationem rationis vehementem et moriuntur infirmi plurimi.

Deinde dixit Hippocrates quod ista accidentia que narravit que accidunt in principio egritudinis significant perturbationem rationis vehementem. Et oportet ut intelligas ex sermone eius principium egritudinis in hoc loco totum tempus in quo nondum apparet signum aliquod ex signis digestionis. Quod est quia ego iam dixi in libro meo de crisi quod nomen principii ordinat intentiones multas. Et quod intelligitur ex hoc nomine principii est una dictionum assumptarum ex dictionibus temporibus egritudinis universalibus que dicitur quod egritudo est composita ex principio, statu, augmento et declinatione. Cum ergo apparent ista accidentia que narravimus ante statum egritudinis significant crisim que fiet in proximo. Et manifestatur quidem est quod illud fit in egritudinibus ex quibus evadunt infirmi. Et que apparent in principio egritudinis non est possibile ut indicent crisim quia est quod non est possibile in aliqua egritudinum ut veniat in ea crisis in principio cum ipsa sit. Verum ipsa non significat nisi mentis perturbationem. Et ego quidem iam locutus sum de istis accidentibus sermonem plurimum in libro meo de crisi. Qui ergo vult intelligere illud legat illum librum. Quod est quia sermo in eo prolongatur a narratione in hac hora. Verum ego contentus fui sicut feci in reliquis rebus preteritis ut sequar in istis etiam et dicam summam eorum tantum ut rememorationem firme. Dico ergo quod quia natura hec nata ut faciat crisim accessionem in corpore inquietudo que apparet propter ista accidentia cum significationibus manifestis ex signis digestionis. Cum autem accidit inquietudo propter tempus quod natura habet causam excellendi illas res nocivas est illud signum timoris magni. Et ego quidem iam locutus sum de accidentibus a quibus accidit crisis in temporibus et in libris aliis et narravi naturam eorum et in quo differuntur

que nominantur apertura post ingrediuntur in naturis accidentium vel nunc in signa digestionis. Et hoc est quia ego exposui librum pronosticorum et librum iudiciorum et librum amphorismorum ante expositionem huius libri. Et sermo quem inter alia multotiens est ex ore eius qui diligit prolongationem sermonis.

Quorum autem ex eis evacuatio est eius evacuatio aut propter excoriationem que accidit ei, aut fluxum sanguinis narium, aut propter sputum sanei grosse pallidum, vero non.

G. Postquam dixit Y. quod infirmi moriuntur apud eventum horum accidentium et non dixit illud absolute sed excepit eum super principium, et voluit certificare quare sit possibile ut vivant quidam eorum, tunc incepit illud narrare in hoc sermone et dixit: Et ex eis sunt qui evacuantur aut per excoriationem aut per fluxum sanguinis narium aut per sputum sanei quod digestum est digestione vehementi. Significat ergo cum hoc quod ista accidentia eveniunt infirmis ex multitudine humorum.

Et non inveni medicos certificantes de esse infirmorum qualiter oporteat eos cognoscere illud quod accidit eis de debilitate in egritudinibus, an sit propter vacuitatem venarum an stimulatione aliqua aut labore eveniente infirmis, aut eo quod evenit ex reliquis accidentibus propter naturam corporis et eius dispositionem et speciem illius.

G. Postquam Y. posuit sermonem suum in fortitudine virtutis infirmi et eius debilitate, quoniam ista duo sunt ex accidentibus subhabitis que necessaria sunt in cognitione regiminis, incepit sermonem suum in illo cum dixit: et non inveni medicos certificantes de esse infirmorum vel qualiter oportet eos cognoscere illud quod accidit eis de debilitate. Et hoc est quod debilitas sit aut propter vacuitatem venarum. Nam vacuitas venarum est res significativa illa significatione prima et proprie. Invenimus Y. invenire multotiens nominare vacuitatem venarum secundum consuetudinem hominum, est in nomine venenis(?) super speciem que est subeo(?). Aut propter laborem [...] proprium sicut dolor. Aut quod accidit per mollificationem infirmorum in egritudinibus acutis. Et causa est quod fit per stimulationem aliquam et non est facile ut intelligatur intentio sermonis eius stimulatio alia. Et hoc est quod si intelligit per ipsam mordicationem accidentem in stomacho aut in intestinis tunc manifestum est quod hoc accidens est ingrediens in nomen doloris. Et si intelligit per ipsam vigilias aut sincopim accidentes propter os stomachi, tunc non est sermo eius de virtute sicut potest intelligi illud. Verumtamen de virtute apparet universaliter quod cadit aut per evacuationem que fit per fluxum sanguinis narium, aut vomitu, aut solutione ventris, aut sudore, aut per ieiunium longum pertransiens illud quod oportet, aut per vigilias, aut per actionem sollicitudinis(?) melancolie. Et cum hec non fit per lesionem eius aut dolorem oris stomachi, donec accidit sincopis. Et hec quidem accidentia adveniunt aut ex multitudine ciborum et gravitate ipsorum, aut per qualitatem lesionis(?) ipsorum. Hec enim duo sunt(?) os stomachi et faciunt cadere virtutem cum illo velociter per cortaciem(?). Omnia autem ista nocumenta veniunt a causis manifestis. Et hec sunt nocumenta alia quorum cause non apparent, quoniam fit dispositio corporum infirmorum preter quod accidentibus eis evacuatio apparens aut vigilie, aut fames, aut sermones(?) mores(?) stomachi aliquod sicut illud quod narravit Y. in principio sui libri pronosticorum cum dixit: Et fit nasus acutus et oculi profundi et tempora plana et reliqua que scribuntur ibi. Cum ista dispositio corporis evenit aut vigilius aut ex solutione ventris superflua aut fame. Et fit absque istis causis quando accidit quod humores qui sunt in corpore sunt subtiles et calidus(?) febris adurens. Et hoc est quia resolutio eius quod subtiliatur ex membris sicut hanc dispositionem fit per evacuationem que occultatur a sensu. Et horum quidam hominum debilitatur eorum virtus propter complexionis maliciam que accidit in uno principiorum quando advenit eis lesio. Dicam enim post ipsum duo principia. Et hoc est quod tu scis quod una virtutum est virtus que est in nervis et eius processio est a cerebro. Et virtus secunda est illa virtus que est in venis pulsatilibus et eius origo est a corde. Et virtus tertia est in venis non pulsatilibus et eius origo est ab epate. Multotiens enim accidit malicia complexionis super virtutem unius horum membrorum quecumque fuerit que ei propria extitit et leduntur per lesionem eius relique due virtutes alie. Magis ergo festinans in perditione est valde quando accidit lesio in corde. Deinde secundum quod leditur cerebrum. Perditio autem accidit ab epate tardior eorum. Et fit ut ista membra quoniam leduntur per malam complexionem seu maliciam complexionis que accidit in eis recipit virtus que propria est illi membro nocumentum magnum valde. Et hoc est quando leduntur membra propinqua unicuique horum principiorum per maliciam complexionis que vincit super ea, advenit nocumentum per contrarietatem principiis illis. Et ex membris sunt membra quedam que non sunt propinqua illis principiis. Verumtamen per communitatem eorum cum ipsis ingenerantur aut in quibusdam proprietatibus, sicut leduntur membra ex quibus est principium

Illa quorum virtutum. Cui g° cum sto° colerat virtus animal sile fuit accidit sincopis. Et qui ledunt per curam nisi lesionem accipit ab eo per mutacionis racionis et spasmus. Et forte accidit ex eo quod vendo quorum. Verumtamen iste egritudines qui consequentur accidunt omnibus hominibus. In hora autem eventus earum in principio augmenti paulatim declinant super plures medicorum. Et oportet ut cognoscatur non quod sequitur ex magnitudine ut non consequitur in illis. Sed in principio eventus earum et dum permanent in generatione hoc est melius. Nisi non appareat illud tunc in hora augmenti earum procul dubio. Et dicatur ei mecum q. y. significat per sermonem suum istum quod illas res cum dixit et quod accidit ex reliquis accidentibus et naturam corporis et dispositionem illius et speciem eius. Significat quod per sermonem suum naturam corporis complexionem eius. Et per sermonem suum dispositionem eius compositionem ipsius. Et est quia cuius cuius corpus natura est calida propter raritatem eius et eventus sincopis est facilior ei et cuius corpus est spissum prolongatur egritudo eius. Similiter et membra. Et ex hominibus enim sunt quedam membra quorum unicuique est frigidus. Et ex eis sunt quedam membra quorum unicuique est calor. Et ex eis sunt quedam membra que sunt sicciora. Et ex eis sunt quorum membra sunt humidiora. Et nam cuique eorum est ut infirmetur infirmitate que est ei propria.

Et ex deterioribus rebus est ut sit debilitas infirmi propter vehementiam doloris et acuitatem egritudinis et precipiatur superflue accipere ex cibo potu aut sorbitione. Et precipiens illud existimet quod debilitas infirmi non sit nisi ex evacuatione. Nam ex deterioribus et rebus est ut sit debilitas virtutis ex vacuitate venarum et non sciat illud medicus et constringitur super illum in cibo. Et iste error etiam facit accidere super infirmum timorem. Verumtamen multum minus quam primus. Et est dignior eo ut derideatur propter quem error primus. Quoniam si ingreditur super infirmum medicus aut aliquis ex vulgo et cognoscit illud quod accidit ei et precipit eum accipere cibos et potus a quibus prohibuerat eum ille medicus primus declaratur manifeste iuvamentum eius in infirmo et decor super illum cuius hec est dispositio ex hominibus est vehementius multum. Quod est quoniam ipsi videt intrantem postremo suum medicum sit autem vir ex vulgo mortuum resuscitasse.

Et accidit infirmis multotiens propter dolorem ut destruatur pulsus eorum et deficiat anhelitus eorum et non moveantur aliquo motuum. Et accidit ei similiter illud ab acuitate egritudinis. Et ex hominibus sunt in quibus non fit casus virtutis propter hanc causam sed propter vacuitatem venarum. Et secundum quosque modos fuerit illud sive propter evacuationes sensibiles aut occultam a sensu sive fit propter famem vehementem. Ille cui advenit illud propter famem vehementem indiget acceptione cibi et plenitudine in illo. Ille autem cui accidit illud propter dolorem aut acuitatem egritudinis indiget contrario illius. Scilicet qui indiget minutione evacuatione proprie non additione in corpore suo. Et qui istis dat aliquid de cibo nocet eis nocumento magno valde. Quorum autem corpus debilitatur propter vacuitatem venarum et regitur regimine subtili nocet ei illud. Verumtamen declaratio illius nocumenti et eius tamen non est secundum similitudinem secundum quam est in primo. Et fedum quidem est ut non sciatur an debilitas infirmi sit propter vacuitatem venarum aut propter dolorem. Reliqua autem que sunt in hoc sermone sunt manifesta. Et ego quidem sum dicens signa quibus significatur super unumquodque. Ypocras tamen fecit fidem in hoc sermone sicut fecit fidem paulo ante quod scriberet librum alium in egritudinibus acutis.

Approximant autem rebus accidentibus in sto° iste res. Quod est quia qui corpus quiescit quiete multa contra consuetudinem suam non est possibile ut confortetur statim. Nam si quiescit et

Lsc.

requiescit tempore longiuo deinde post illud redit ad iterandum laborem faciendi operationem malam ualde manifeste. Et sit etiam membrum aliquod corporis. de pede enim sit sicut huic operationi. de iniectam alia qui non est de consuetudine eius cum est ut faciat cum labore. Et permutatur in quibusdam horis subito ad faciendum laborem cum eum. Et accidit sicut hoc etiam in dentibus et oculis. et numquam inuenitur membrum aliquod cui non accidat illud. Inde est quod si dormierit super lectum mollem contra consuetudinem fatigat corpus. et dormiat super lectum durum et sub diuo contra consuetudinem indurat corpus.

Iam redit Ypocras ad sermonem ad quem intendit postquam compleuit sermonem suum ad quem reflexus fuerat ab illo sermone in distributione uirtutis et dixit quod illud quod est dictum uult sanare aliis rebus accidentibus sicut quas prius narrauimus. Quod est quod ipse intendit per sermonem suum illum eandem summam quia uerificauit quod permutatio magna subito ad contrarium facit euenire super infirmos nocumentum magnum. Quod autem scripsit iuxta sermonem est sicut dicit … quod desistit uel difficilis est ab operatione sua tempore longo. si non est possibile ut beneficiatur operatione sua donec redeat et consuescat illud quod fuit super eum paulatim et appropinquet operationibus suis que sunt ei proprie. Et uult … membrum aliquod reliquorum membrorum. Deinde dixit post illud unum post aliud ex illis membris cum nominibus suis et dixit in fine sermonis sui mutationem corporis et uerificauit per illud quod intendit a principio sermonis sui in mutatione consuetudinis.

Videtur autem mihi rerum quod oportet ut scribam exempla harum rerum. dico quod qui accidit homini ulcus in crure suo quod non est saluum neque securitas de eo habetur. et est ulcus eius in corpore suo non saluum neque malignum. Deinde prohibeat seipsum a … die ad cenam et non mouet pedem suum et non separat ipsum ab aliqua partium … aliquando abeo per operationem istam proprie et sanatur eius corpus uelocius multum quam si curaretur ipso incedente et redeunte. Quod si fatigat et ambulet super pedem suum in die quinto aut sexto aut circa illud quo accidit ei statim dolore uehementius quam si curaretur a principio sue egritudinis ipso incedente et redeunte. Quod si fatigat seipsum subito in infirmitate suo labore fit egritudo eius uehementior multum quam si curaretur secundum hunc modum et laboret hic labore in illis diebus.

Ypocras uisus sermone posuit etiam sermonem suum in mutatione subita et posuit exemplum illius cum reliquis exemplis multis quorum rememorationem precessit. Ulcus quod accidit in pede … dixit si acciderit alicui ulcus in crure suo et oportet ut quiescat et requiescat et dimittat … et post ut ambulet et incedat ambulatione mediocri. … sermone eius incedit et redit significat quod nocet illud … procul dubio. Veruntamen illud nocumentum est minus nocumento accidente ei quod quiescit diebus primis deinde incepit ambulare subito in die quinto aut sexto aut circa illud. scilicet die tertio aut quarto. Et ex hominibus quidam sunt qui putant quod sermo eius circa illud intendit super dies qui sunt post quintum diem aut septimum octauum. non. … est istis ut sentent… sermonis eius circa illud … illud. … quod dicit non est possibile in quibusdam horis ut accidat homini ulcus et incipiat ambulare in die septimo aut octauo cum fuit ante illud quietus tranquillus et faciat illud euenire super eum nocumentum magnum. Ego autem dico quod illud accidit multotiens ualde cum ulcus est magnum ualde aut est malignum uel fraudulentum malum et plus illo multum si aggregantur ista duo simul. Quod si

ulcus non est magnum valde nec est infirmus ulceris maligni et caret hoc quod oportet tunc oportet ut intelligatur hec cum eo cum bona sit dispositio et meliorantur circa diem .vii. aut .viii. et postquam est ei ut incedat oportet quod noceat illud ei in aliquo propter hoc quod addidit .y. in sermone suo in ulcere et non est salvum neque securum. Et tenoris ergo propter illud quod significat per ulceram salva vel per ulceram plana. et per sermonem suum in infirmo et sunt ulcera que sunt in corpore eius non salva sed maligna mala sicut dixi. Et hoc est quia dispositio cuius hec est. deinde non cadit in eius errore nisi error suus in deambulatione per ulcera sua. et oportuit ut quiesceret et requiesceret et advenit ei nocumentum. verum tamen illud non est magnum sicut si ipse sigeret et quiesceret in diebus primis deinde inciperet ambulare in die .iiii. aut .vi. aut .vii. aut .vi. Cui autem habet ulcus magnum et ulcus quod fit in corpore suo est ulcus magnum malum non est nocumentum deambulationis eius a principio sue infirmitatis nocumentum parvum immo malignum valde sicut ulcus quod accidere ei parvum est. et sunt ulcera que accidunt ei ulcera salvata si figitur et quiescit in diebus primis. deinde incipit deambulare circa diem quintum aut sextum non nocet illud ei nocumento magno sed parvo propter hoc posuit ergo .y. sermonem suum in eo cuius dispositio est media inter duo contraria. Et intelligo per duo contraria ulcus magnum et parvum. et quod est malignum ulcerum et cuius ulcera sunt salva. Et hoc est quod ulcus non securum non nocet nisi aut propter naturam loci in quo fit quoniam ulcus est magnum quamvis sit illud quod dirumpitur preter cutem et carnem parvum. aut propter quantitatem eius quod dirumpit in eo et propter illud cuius ulcus salvum .s. planum parvum est ita propter naturam loci quoniam est ignobilis aut propter id quod dirumpitur in eo quoniam est parvum.

Omnes quidem res sibi adinvicem certificant semper quod permutatio subito ad contrarium apud istos facit nocumentum magnum valde egrediens a mensura.

Hypocras in sua lectione .6. exemplificationi quo exemplificavit rememoratur eius ad quod intendit per sermonem suum. Inde est quod ille locus postquam dixit exemplum quo exemplificavit in ulcere fecit illud comparationem.

Nocumentum autem factum in stomacho apud permutationem subito ex evacuatione venarum adveniens cibo plusquam consuevit etiam multiplex multum. Similiter quo autem corpore quoniam permutatur ex tranquillitate subito ad laborem vehementem est illud quod sufficit de nocumento plusquam illud quod advenit ei ex permutatione sua ex multitudine cibi adversum vacuitatis venarum. et indiget corpus in istis etiam ut quiescat et requiescat. Et si est permutatio eius cum labore vehementi subito ad tranquillitatem et quietem tunc oportet etiam in istis ideo ut quiescat a multiplicitate sumendi cibum nam quoniam non fecerit illud fatigantur corpora eorum et gravantur.

Hec est intentio .y. in eo quod intendit declarare .s. res permutationis subito ad contrarium in eo quod venit ad istud. Deinde ipse post illud cum permutatur ad sermonem in re generali que permutatur etiam nominat universaliter in omni permutatione facta subito ab eo quo consuetus fuit usque ad hunc locum. Et hoc est quod cum sint species comprehense in generibus et res particulares in rebus universalibus omnibus ut sit permutatio in omni re subito error. Veritatem quoniam in hoc sermone cum redit ad loquendum de esse secundo narravit species permutationis que sunt in eo et dixit quod nocumentum factum a permutatione in regimine quoniam est ex prohibitione cibi ad multiplicitatem comestionis subito est multiplicia multa nocumenta facta ex permutatione a comestionis multiplicitate ad prohibitionem cibi. Et assimilatur illud [illegible] ei quod accidit toti corpori in motibus suis. Et hoc est quod nocumentum sequens corpori apud permutationem subito ex tranquillitate ad motum minus eo quod est a motu ad quietem quamvis non sit ex rebus quarum omnium rememoratio necessaria neque ingredi in eo quod est in via eius. Hoc est ergo quod intelligit in sermone suo precipiens ex permutatione ad tranquillitatem et quietem a motu et opponere ut tranquillum sit et quiescat corpus eius totum. et hoc est sermo eius. Cum homo habet fatigationem non omnem laborantem. qui autem permutatur ex labore vehementi ad tranquillitatem et quietem .y. precipit ei ut sit illud quod comedit de cibo minus eo quod comedebat ante illud et si est tranquillitas secunda quoniam quando homo laborat et comedit quod comedere consuevit generantur in corpore eius multi humores

ar testificantur

ap multis

grauat g° y illos humores et laborat la
lor quare apud eum in hoc loco signum nec
inuenimus magnum quam extimas ipsum loco
generis quod dicitur sup. effectus nocumenti illius.

Plurimum autem sermonis mei non est nisi in permutatione ad repletionem et euacuationem. et iuuamentum quidem fit propter cognitionem eius in omnibus egritudinibus et fit iuuamentum propter ipsum etiam in eo in quo est sermo meus scilicet permutatione in egritudinibus acutis ab usu sorbitionis ad uacuitatem uentri. Oportet enim ut sit permutatio secundum preceptum de ea. deinde non administretur subito ad exsorbitionem donec digeratur egritudo aut appareat in intestinis signum aliud prouocans ad dimittendam prohibitionem ab usu cibi. aut signum stimulans aut ostendens in eo locorum que sunt sub ypocondriis quod ego narrabo in sequentibus:-

Quam aggregauit sermonem suum y. in hoc sermone initia una et precepit in eo cuius dispositio est dispositio una ut non mutet regimen suum. uerum non oportet ut sit permutatio quia ipsum permutas sicut permutant reliquorum medicorum. Deinde scribit post illud initia una intentione integre eius qui habet egritudinem acutam. Quare est quod precepit si egritudo digesta est ut detur aqua ordei. et si non est digesta non oportet ut permutes ipsum ad aliud nisi appareant aliqua accidentia que significent ...tiam intestinis sicut euacuatio ueteris superflua. aut stimulatio dispositionis accidentis alterius que dicitur ... illud aggregauit in sermone suo stimulatio que quod fiat ... uirtute aliquo modo in qua ingreditur mordicatio que fit in intestinis aut in suo ablutionibus acutis et propter hoc in ore suo uigilie et tribulatio et angustie et uentres qui ascendunt ex intestinis ad stomachum et perueniunt cum cruciat quorundam membrorum qui stimulat in nocte. fit ergo ... causo

uirtutis qui non est propter mordicationem tamen sed propter uigilias etiam. Deinde dixit et locorum etiam que sunt sub ypocondriis quod uidebitur ea significare ego sum narraturus in eis que sunt post. Significatum eo quod dixit quare oportet ut detur infirmo aqua prohibeatur cibo. possibile est enim ut intelligatur ... quod erigitur intentio huius sermonis. Quare est quod y. dixit post prohibitionem suam ab acceptione ptisane ordei donec maturetur egritudo. Et manifestum est quod illud est quod infirmi est tolerare id addidit deinde huic sermoni et dixit nisi appareat in intestinis signum significans prohibitionem et amissionem usus cibi. in stimulatione aut ostendatur ex esse locorum que sunt sub ypocondriis illud quod narrabo in eis que sunt post. Sumitur ergo ad hoc quod etiam prouocat ad dandum ptisanam ordei antequam maturetur egritudo. Dictum est ergo quod uult per sermonem suum istud illud. cum loca que sunt sub ypocondriis eius sunt exsiccata exsiccatione uehementi et acuta extenuata. Secundum ergo huic modum possibile est ut significet loca que sunt sub ypocondriis cum dixit esse sorbitionem cum modo qui significat mortem narratam in libro pronosticorum in quo dixit y. et est nasus con... cauus et oculi submersi et tempora depressa. Quare est quod cum aggregatione istorum signorum inueniuntur loca que sunt sub ypocondriis eorum depressa ualde ita ut credat uidens eorum qui non est exercitatus et estimet quod sunt circuata sursum. Secundo non est eorum locorum depressio nisi propter multitudinem siccitatis uiscerum et attractio eorum sursum propter apostema quod fit in eis aliquod. Quare est quod exsiccatione corporis perueniunt membra mensurarum que tenduntur diafragma tensione uehementi attrahuntur ad loca que sunt sub ypocondriis sursum apud hoc. Necesse est ergo tibi propterea ut consideres cum mente tua et discernas illud quod accidit propter siccitatem ab eo quod euenit propter apostema quod in medio eorum est differentia. Quare est quod cui accidit hoc accidens propter apostema indiget ut regatur regimine subtili. et cui accidit id propter siccitatem indiget ut regatur ipsum econtrario illius regiminis ut detur ei de aqua ordei quantitatem multam paulatim — de illo

Vigilie uehementes prohibent cibum et potum a digestione. Et similiter etiam permutatio ad partem aliam mollificat corpus et ponit ipsum sicut illud quod decoquitur et grauat caput.

Quam ... totiens inuenitur in eorum translatione in hoc libro quod inueni eum in codicillis otros et postquam mortuus est y. extractor ad hoc. et hoc est quod diuersitas modorum sermonum qui sunt in eo non est rectum ut cadat nisi propter hanc causam. et quod y. non firmauit illa exempla nisi postquam inuenit ea peruersificationem suam ad intentionem. Item in hoc libro quedam eorum

super margines eius et quedam eorum super dorsum ipsius et non fuit possibile scriptori primo ut poneret unumquodque illorum exemplorum in loco in quo oportuit ut poneretur. Iudex est quod quod dicit in hoc sermone cum premisimus rememorationem eius dicitur in non loco suo quod est quia locus eius non est iste locus sed post partem successionis sermonis in quo dixit. Ypocras: exempla imprimuntur ad contrarium subito quam consuetudinem. Oportet enim ut firmaretur iste sermo illis rebus scilicet quod permutatio a consuetudine adveniendi vigiliis plurimis et aliis et potius quia timuit a dormire. Verum permutatio a bono vigiliarum et dominantis replecionis somni a consuetudine facit accidere mollificationem corporis et gravitatem corporis capitis. Quare est quod rememoratio detractionis et mollificationis quam aggregavit in sua una significat illa sua causam [illegible]. Sed nomen detractionis solum significat causam lassitudinis que accidit propter humiditatem acutam non assuetam, quoniam de aptitudine vigiliarum est ut resolvat corpus et exsiccet ipsum. Et de aptitudine somni est ut digerat humiditates et loca intrinseca corporis et plurimet spiritum et quod currit in motu. Et propter hoc oportet ut multiplicetur in corpore illius qui dormit somno multo plusquam fuit consuetudo eius superfluitates vaporose quare fit corpus eius propter illam causam mollificatum sicut illud quod decoquitur.

Tertia particula.

Vinum dulce et vinosum et album et nigrum et ydromel et aqua secumabin oportet ut sit usus tuus in eis egritudinibus acutis post considerationem in istis rebus.

Galenus. Contrarium non invenitur Ypocras non ordinasse sermonem suum istum et in serie posuisse sermonem quod oportet sed invenitur dimisisse in eo rememorationem specierum vinorum. Quare est quod una res in qua diversificantur vina est color, secunda est sapor, tertia est substantia, quarta est odor, quinta est virtus. Diversitas ergo in colore ipsorum dividitur in album, nigrum, citrinum et rubeum clarum, et inter illa sunt species alie. Et sicut invenimus ea diversificari in colore, sic etiam invenimus ea diversificari in virtute. Diversitas autem inter ea in sapore diversificatur in ponticum et dulce. Et manifestum quidem est quod inter hec duo sunt species medie in quibus non vincit aliquis horum duorum saporum et composite ex istis duobus saporibus. Diversitas autem eorum in substantia dividitur in aquosum subtile et grossum valde et medium inter hec duo, et quod est medium inter medium et unumquodque duorum extremorum. Diversitas vero eorum in odore est quia aliud eorum est quod habet odorem bonum aromaticum delectabile, quod sentitur, et aliud eorum est quod habet odorem percipientem odoratum absque delectatione, et aliud eorum est cui penitus non est odor sicut est hec aqua. Diversitas autem eorum in virtute est quoniam ex eis est quod est debilis virtutis et ex eis est quod est medium in virtute sua inter id quod est in duabus extremitatibus. Et forte quidem ex vinis est quod calefacit corpus vehementer replens caput, et debile dicitur illud quod facit contrarium illius. Modo vero autem hec duo extrema intelliguntur ex determinatione mea qua determinavimus extrema. Et forte quidem ex vinis nominatur vinosum et debile nominatur aquosum. Quare est quod res que discernuntur inter vina quando videmus eam in uno vinorum forte valde nominamus illud vinum vinosum. Vinum autem cuius dispositio est contraria huic dispositioni nominatur aquosum sive sit in omnibus dispositionibus suis in colore et substantia et privatione odoris et paucitate calefactionis. Iste sunt differentie vinorum que sunt eis proprie. Quidam autem addunt inter illas differentias aliam secundum tempus quod preterit super unumquodque eorum. Quare est quod ex vinis est quod est antiquum et ex eis est quod est recens et ex eis est quod est medium inter hec duo. Et hoc quidem manifestum est quod iste dicit accidit vinis ex rebus extrinsecis accidentibus. Quare est quia acuitas vini et calefactio eius est accidens ei secundum quod preterit super ipsum de tempore cum mutetur cum eius colore, odore, virtute et substantia. Quasi istas enim putamus de tempore quod facit evenire vinis dispositiones quoniam si tempus non mutaret aliquid istorum non nominarentur vina aliqua antiqua et recentia. Verumtamen sermo eorum iterum non est adnectatur in eo quod proprium est vino. Sed ipsi cum hoc quod dixerunt annos significaverunt virtutes eorum. Quare est quia iuvamenta et nocumenta que faciunt vinum non sunt secundum quod preterit eis de tempore sed secundum diversitatem ipsorum in differentiis que sunt eis proprie. Et nos quidem diximus quod tempus quod preterit super ipsum non est secundum veritatem intentionem primam et ex eis diversitas etiam que per vinis fiunt quarum iuvamenta et nocumenta sunt extra naturam eorum et eis secundum viam accidentis. Ex ipsa quidem natura eorum fit dulcedo et stipticitas et similiter fortitudo et debilitas et subtilitas et grossitudo. Illa autem que sunt propter colorem et odorem secundum viam sunt accidentis. Vinum ex vinis est quod est aquosum et ex eis est album et ex eis est citrinum et ex eis est nigrum et ex eis est cui non est sapor sicut aqua et ex eis est boni odoris sicut res aromatice. Et quicquid invenimus sermonem istum novum invenimus in duabus descriptionibus simul ex quibus huic libro translationem [illegible] et est plenus errore et propter id fere est non intellectus. Oportet igitur quod michi vult ut intentionem ipsius et rectificem ipsum ut intelligatur et acquiratur ex eo intentio qua fuit iuvamentum sermonis eius. Et quoniam quod ex vinis est album cuius calefactio est parva propter id invenit ipsum et paucitate capitis parvum. Verumtamen quod ex

eius est citrinum quoniam est vehementioris caliditatis, sic quod ipsum percutit caput vehementius. Similiter autem invenimus per comparationem citrinum cum sit minoris caliditatis minus ledere caput. Si per comparationem albi quoniam ipsum est tardioris ascensionis invenerimus et minus utrique procacitatum, invenimus ipsum vehementius percutere caput. Secundum hunc ergo modum fit quod dixit que sunt vinis in colore faciunt iuvamenta vel nocumenta procacitatis. Ille autem que sunt in eis secundum odorem quoniam quedam eorum est boni odoris et est melioris ... et illud est multitudo qua implet ex eo caput. Ideo est quod est calidius et subtilius. Quod autem ex eis est nullius odoris secundum ... generatum ab eo erit paucitas lesionis eius in capite. Ideo est quod est frigidius et grossius. Illud autem cuius penitus non est odor non facit aliquid accidere in capite omnino quoniam est vehementer grossum. Galienus. Cum ergo iste sint due species vinorum quarum nominate sunt que sunt per naturas eorum et que secundum accidentis, tunc manifestum est tibi illud cuius rememorationem dimisit Ypocras de vino cum et preter ordinem et in hoc sermone cuius premisimus expositionem. Verumtamen cum invenimus Ypocratem rememorantem omnium dierum quibus fit iuvamentum in egritudine vinorum in eo quod scripsit huic sermoni ... et illud quod innuit et cuius dimisit rememorationem in hoc sermone.

Potus dulcis minus gravat caput quam vinosus et minus percutit mentem et plus evacuat intestina in quibusdam rebus quam potus vinosus. Veruntamen inflat viscera scilicet splenem et epar et non convenit habentibus coleram amaram. Ideo est quod facit eum sitire in eis quorum disposicio est hec sitim. Et est cum hoc iuvativus intestinis superioribus. Verum non est nocivus intestinis inferioribus secundum illud quod accidit de inflatione facta a potu dulci. Cum descensus eius non est velox sed tardat et moratur in locis que sunt sub ypocondriis.

Potus dulcis nominatur ex qualitate sua in sapore et vinosus est stipticus et acutus. Aquosi autem dimisit rememorationem quoniam ingreditur in stipticos quia in ipso est stipticitas pura. Ideo est quod quorum comparas saporem eius cuius disposicio est hec ex vinis cum aqua invenies quoniam ipsum comparas manifesta invenies quasi quantam receperit rem modicam de stipticitate. Aquosum autem ex potu nominant omnem potum qui assimilatur in colore suo et substantia sua aque. Ideo est quod hoc vinum videtur lucidum clarum quod penetrat. Et tamen subtile in substantia sua et virtus cuius disposicio est hec non exivit est propinqua aque quoniam non imprimit in caput debile omnino vestigium nisi in eo quod est extremitatis debile. Ideo est quod non calefacit manifeste. Et ego quidem ero dicens in hac specie vinorum in eis que sunt post. Potus autem dulcis nominatur hoc nomine ex sapore suo. Et differentia quidem inter ipsum et inter aquosum in colore suo et substantia sua est magna valde. Ideo est quod tu non invenies vinum dulce in aliqua hora subtile in multitudine substantie neque albi coloris. Verumtamen invenimus in hiis duobus ... et non invenimus in eo aliquod utrorum solum. Sed est quod vina dulcia ... sunt. Vinum nominatum ... et nominatum ... et ista duo vina sunt grossa quorum utrumque est nigrum. Et vina etiam que sunt in Macedonia, vinum nominatum ... et nominatum caradis sunt utraque dulcia. Et differentia quidem inter utraque in grossitudine et nigredine et inter hec vina cuius premisimus rememorationem est per quantitatem diminutionis eorum in dulcedine. Et vinum quod nominatur ... fit expressione uve postquam decoquitur ... additionis in dulcedine super vinum est quantitatem additionis caloris eius et grossitudinis in substantia sua. Et ego quidem iam ostendi in tractatu quarto libri mei de medicinis simplicibus quod omnis humor dulcis sit acuitate non egrediens ab equalitate ... sicut illa aqua fuit res ac... faciens in eis caliditatem vehementem. Acrimonia enim inseparabilis est ab eo cuius disposicio est hec. Et inveni iterum vinum dulce ... usum suum calefacere corpus calefactione temperata et facit sitim. Et causa in illo est caliditas eius et ipsius grossitudo. Inde est quod tu invenies expressionem uve additionem eius in grossitudine et nigredine in dulcedine per quantitatem tarditatis more eius super ignem. Nam si perduretur in decoctione sua equalitatem convertitur ad amaritudinem. Et similiter mel quod est dulcius omnibus rebus quando multiplicas decoctionem eius est amarum. Et ego quidem iam narravi sicut dixi ... librorum in tractatu et est quartus libri mei in medicinis simplicibus. Et ego quidem sum in credens hac hora quod sic inveni in reliquis expositionibus meis quibus exposui libros Ypocratis dimittens rememorationem ... super sermonem eius ... illius tamen. Dico ergo quod cum vinum dulce calefaciat et sit ut dixi grossum in substantia sua ... virtutes particulares que apparent ab eo quando bibitur non sunt nisi ... qualitatibus. Ideo est quod coloris ... non est virtus in iuvamento vel nocumento. Ergo per quantitatem grossitudinis huius vini est tarditas penetrationis eius. Oportet ergo ex illo ut non solum non aperiat oppilationes ... sed faciat in eis oppilationes. Et propter hoc causa sit nocumenti eius epati quoniam in ipso est infirmitas

216

nocumentum magnum et proprie si in eo est apostema aut lapidacitas et nocet huic membro etiam nocumento parvo quando oppilationes que sunt in eo accidunt ab humoribus crossis aut propter debilitatem in eo sicut illud quod fit super ipsum in infirmitatibus que nominantur proprie colores epatis. Deinde membrum secundum cui advenit nocumentum post epar ex vino dulci est splen. Renes autem non est ita in egritudinibus pulmonis quando est retentus in carnis que sunt in eo humor et offitus. Et causa est quia penetratio eius in epate est ex venis que dicuntur porta ampla ad venas strictas que sunt in latere eius concavo. Et que sunt in latere gibboso. Et in istis venis fit penetratio omnium eorum que penetrant ad totum corpus. In pulmone autem accidit contrarium illius. Et causa est quia pervenit ad carnem eius post penetrationem ipsius in venis multis et digestionem eius in eis. Et prima illorum spatiorum ad que pervenit ex carnibus pulmonis sunt spatia stricta deinde penetrat deinceps ad spatia ampla et penetrant cum eo in transitu suo illi humores grossi qui non solum sunt calidiores eo sed sunt subtiliores ipso. Et nos quidem scimus quod mundificatio pulmonis ab eo quod est in eo ex humoribus crossis fit per tussim. Causa est quia omnis res aquosa subtilis que in multo currunt in circuitu aeris extrinseci cum in tussi et effunditur ad exterius partes in qua incedit aer. Et cum eo aere extrinseco in tussi feruntur illi humores loco materiei. Et manifestum quidem est bene quod oportet ut sit crossitudo humorum cum mensura ut sit possibile aeri efferre illos et non sint sicut lutum quod firmum est et retinetur in carne pulmonis. Et propter hanc causam non invenimus tussim mundificare humores grossos viscosos qui sunt in pulmone. Et cum humores viscosi qui moventur in profundo pulmonis adherent illis carnis que sunt in eo sicut sputum et illud quo indigent medicine mundificantes humores crossos retentos in pulmone est ut sit dispositio huius temperata in grossitudine sua et sua subtilitate. In humoribus autem viscosis non solum necesse est incidere eos sed indigent cum abstersione. Abstersio autem fit rebus acetosis et propter hanc causam fit ydromel ex convenientioribus rebus secretationi rerum crossarum per sputum. Secanabin autem humorum viscosorum. Et secundum post ipsum ydromel et aqua ordei. Vinum autem dulce potius convenit post potum aque ordei. Et oportet ut sit potus eius cum post maturitatem apparatis in pulmone in egritudine que nominatur peripleumonia aut in pleuresi. Aut in hora gravitatis hora eorum et apostationis eorum quam post maturationem apostematis. Si autem hoc vinum quod bibitur fuerit tunc quantitas eius secretationis eius quod secretari necesse est per sputum est minor. Et utrum quid vinum dulce est in egritudinibus acutis conveniens adiuvandum illud quod necesse est secretari per sputum propter oppilationes eius quas narravimus. Et propter eorum omnibus virtutis scilicet confortatio virtutis. Hec autem res nota est proprie in eo qui vult se levare ... retentus in

vel aptionis

suo pectore et suo pulmone per sputum. Quod autem per sputum educitur fit dulcis in substantia sua et suo sapore et virtute sua. Sic dixit Y. in libro prognosticorum vel in eis in quibus narravit speciem eius quod expuitur. Et nos quidem invenimus in eo cuius est dispositio in vinis que bibit propter ut quod febrem habet iuvamentum aliud nisi hec iuvamenta. Verumtamen nocumentum eius quod bibitur est minus nocumento potus vinosi. Causa est quia vehementia caliditatis est eo et non est in eo suavitas per se lenificationis que narravimus nisi quod adiuvat ad evacuandum ventrem parum. Et propter hec invenimus Y. incepisse in principio sermonis sui narrare res quibus nocumenta ex potu huius vini sunt pluria que sunt plures. Deinde rediit post illud in fine sermonis sui et narrat iuvamenta que huic vino sunt propria cum sunt pauca. Narremus ergo primum quod ipse dixit et sequamur in illo vestigium sermonis eius narrando primum quod dixit.

hec

Et percussio eius qua percutit mentem est minor percussione vini fortis.

Significavit quod ipsum facit percussionem rationis minus. Et causa est quia fortitudo propter vehementiam sue caliditatis replet caput humoribus et vaporibus et calefacit ipsum. Propter diminutionem quantitatis caliditatis vini dulcis est paucitas quantitatis ex vaporibus eius sue gravat quia caput et percussionis sue qua percutit mentem. Verumtamen Y. dixit quod vehementius evacuat intestina quam reliqua vina et quod inflat viscera et addit in oppilatione eorum. Et ego quidem iam narravi res istas ante. Deinde Y. dixit post ipsum et non convenit vinum dulce habentibus coleram amaram, scilicet super quorum corpus cuius vincens est colera. De consuetudine quidem medicorum est ut intelligant per sermonem suum colera absolute coleram citrinam aut rubeam. In colera autem nigra non absolvunt sermonem suum et dicunt coleram tantum sed addunt ad illud nigram. Et colera quidem nigra est acetosa sed colera citrina est amara. Propter hanc ergo causam dixit Y. illos super quos vincens est colera habentes coleram amaram. Et quando permiscetur huic colere virtus aquosus inducit eam subtiliorem et vehementioris citrinitatis. Cum ergo non permiscetur ei aliquid inducit eam grossam rubedine clara. Et colera quidem generatur in corporibus quorum complexio est calida et sicca. Et convenientiores materie in generatione colere sunt res dulces et propter hec fit quod mel plus omnibus rebus generat coleram quando ipsum est dulcius omnibus rebus. Et secundum post ipsum vinum dulce. Et non solum non convenit ei qui habet febrem cuius est secundum dispositionem ex vinis quem cuius caliditas est vehementis amaritudinis humores proprie cum est complexio eius calida et sicca. Secundum ipsum etiam propter crossitudinem suam non provocatur cum urina velociter nec dissolvitur velociter

non

Oportet ergo ex illo ut non egrediantur cum exitu eius humores colere nigre et evacuet eos cum evacuatione sua. Iuvamentum ergo in eo non est nisi unum, scilicet quia ipsum solvit ventrem quoniam quando non facit illud nocet ei ex omnibus modis. Causa est quia cum reliquus quod sumitur in eo facit statim. Significat ergo illud dicens eo velocitatem alterationis eius ad coleram. ¶ Cum ergo est hoc vinum ipsum inflat. Causa est quia humores grossi quando calefiunt ventositatem generant similem eis vaporosam grossam et evenit inflationes ex hac ventositate. Cum autem nimis subtiles, non generatur ventositas. Et si generatur ab eis in aliqua horarum ventositas est subtilis aerea non caliginosa vaporosa. Verum intestinis inferioribus dicit y. quod vinum dulce non nocet, sed quia ventositas generata ab eo tarde penetrationis moratur tempore longiore in locis que sunt sub ypocondriis et propter hanc causam non nocet intestinis inferioribus lesione vehementi, scilicet propter longitudinem more sue in locis que sunt sub ypocondriis in eo usque quod digeritur, idest digestione completa subtiliatur et quando subtiliata est illa ventositas digestione sedatur generatio eius et est inflatio accidens ab eo subtilis et cum hoc propter quia expellitur ab intestinis superioribus ad intestina inferiora est via qua egreditur ventositas extra.

Quod est quia potus iste dulcis minus provocat urinam secundum plurimum quam potus vinosus albus.

Oportet ut inquiras et consideres quod vinum nominatur ab y. vinosum album. Causa est quia nos iam diximus in eis que premissa sunt quod potus vinosus non intelligitur hoc nomine nisi est vinum contrarium vinis aquosis. Oportet ergo ex hoc ut sit cathegoricus hoc vinum calefactivum forti valde et sit replens caput et faciat perturbationem rationis et addat in calefactione febris. Verumtamen illud cuius dispositio est hec ex vinis non est album non quidem est recens, nisi quando est vetus. Causa est quia tu non invenies ex reliquis vinis antiquis pure album, quamvis sit in principio suo esse album. Fit enim quanto plus antiquatur citrinum. Si vinum ergo est in fine suo fit citrinus color eius. Iste est ergo quod intellexit y. per sermonem suum post album vinum stipticum. Et nos quidem non invenimus vinum provocare urinam, et si est grossum tardatur mora eius in locis que sunt sub ypocondriis. Et si non est grossum non moratur ibi tempore longiore sicut vinum nigrum neque penetrat et egreditur cum urina sicut vinum album pauce stipticitatis. Causa est quia vina ista provocant urinam et cum in illo est salus propter duobus nocumentis, scilicet cum est tardus exitus aque et vini nigri. Aque enim tardatur exitus propter frigiditatem suam et vini nigri propter grossitudinem substantie. Causa est quia vinum stipticum est pauce caliditatis quando comparatur reliquis vinis. Et propter hoc fit quod potus eius confert diarrie. Verumptamen non provocat urinam provocatione vehementi. ¶ Dixit ergo quod y. dixit in hoc vino quod est minus provocativum urine cum comparatur ipsum vino nigro.

Et vinum dulce est magis iuvativum ad screandum quod screatur per sputum quam vinum album.

Per potum album intellexit y. aut potum qui comparatur potui dulci et laudatus in eo. Causa est quia iste potus minus est provocativus urine secundum plurimum quam potus vinosus albus. Aut intelligitur per sermonem suum quod potus albus non hunc tantum sed omne vinum in quo non est dulcedo absolute. Cum ergo acquiritur cognitio huius ex sermone suo et illo quo sit iuvamentum est ut sit sermo eius in potu vinoso albo. Addit ei et illa consultationem quando non declaratur ostensione manifesta quando vinosus est potus vinosus albus, an est vinum vehementis calefactionis aut vehementie ponticitatis quod nominant illi de nostra lingua ponticum et nominant vinosum quod est levius eo stipticum. Et propter quod vinosus est sermo eius ergo cum declarari veritatem eius ad id quod intendit. Dico ergo quod potus dulcis est magis iuvativus vinoso omnium ad screandum illud quod screatur per sputum quando non est vehementis grossitudinis. Et est propinquus potui citrino diminutus in grossitudine sua et sua dulcedine. Vinum autem citrinum est malum in eo quo indiget ille qui sit quando est calidum vehementis caliditatis. Vinum autem convenit ei quod necesse est excreari ex pulmone post vinum dulce quod non est vehementis grossitiei et dulcedinis et vinum aquosum cum contraxerit virtutem debilem et vehementer humores et incidat eos in excreatione sua et potus huius vini est minoris timoris in eo qui habet febrem quam potus aliquorum vinorum.

Quod autem facit evenire potus huius vini statim est quod ipse screat propter potum eius minus eo quod ipse screat per potum vini alterius. Sed cum statim evenire non facit illud quod ipse screat propter potum eius est plus eo quod screat per potum vini alterius.

Intelligit y. in hoc loco per sermonem suum statim aliud quam vinum quod non facit accidere statim. Causa est quia quod sit quod ex vinis facit accidere statim minus iuvativum ad screandum sputum facit tibi est intel-

sed est memor eius quod precessit de sermone meo. Quod est quia sicut mouetur inquietudini homo qui bibit uinum dulce quando cohortatur uentus quam habet cum agris acute malignitatis et malicie. et quando calidus febris est cum hac dispositione exsiccatur spiritus et ponit ipsum grossius et uehementioris uiscositatis. Et non est nobis necesse dicere quod illud cum dispositio est huius ex sputo est graue screare.

De potu autem uinoso albo iam narraui res maiores que iuuamenti meo et ut incipiatur et plures eorum sunt in sermone de uino dulci quoniam penetratio eius ad uesicam est uelocior multum quam alius potus et in ipsis est etiam aptio qua fit iuuamentum semper in istis egritudinibus in rebus aliis. Quod est quia quamuis fit in rebus aliis minus conueniens quam uinum aliud uerum secundum dispositionem quoniam mundificat corpus urinam uesice facit euacuare ab egritudine quando administratur secundum quod oportet. Quia iam bonum est cognoscere has significationes significantes iuuamenta uini et nocumenta eius quarum scientia non fuit ut eloquentiores me fuerunt.

Sed iam narraui esse huius uini in sermone meo de potu dulci. Quod est quia y. comparat ipsum ei et ingerit de uirtute eius in hoc tractatu. Dixi ei quod inquisitio de potu uinoso albo non est prima; quod est quia non est possibile ut uinum ex uinis albis ut calefaciat calefactione uehementi. Verum tamen cuius calefactio ex uinis est uehemens est color illius qui rubeus clarus. et secundum post ipsum est uinum quod nominatur citrinum. et tertium post hec duo est uinum rubeum. et potus dulcis est quartum. Vinum autem album est minoris calefactionis omnibus uinis. Et dixit particulares in hoc uino in paucitate et multitudine sue multe etc. Illius autem ex uinis cuius dispositio est hec dispositio iam dixi in eis que premissa sunt quod est uelocioris penetrationis ad uesicam quam potus dulcis. Sermonem

hunc autem sermonem dixit. y. quod conuenientia eius in rebus aliis est minor quam uini dulcis. Residue istius sunt generis solo. et exercitatur cuius quod screatur per sputum. Verum enim quamuis bonum est cognoscere has significationes uirtutes uini.

De eo autem uti uino citrino et nigro stiptico in istis egritudinibus est secundum rectitudinem quoniam non est in capite grauitas nec times quod ledat mentem nec sputi screatio est difficilis aut egestio subtilis humidi de genere alkamatim filiis loture intestinorum. Iam rectius quoniam aliquid harum rerum est ut diuersitas uini uino albo et omni quod simile est ei ex uinis.

Omne uinum dulce est nigrum secundo non conuertitur. Verum tamen inuenies in uinis nigrum quod est nigrum quod est stipticum sicut uinum quod inuenitur apud nos iam prope ciuitatem [illegible] in ciuitate que nominatur [illegible] et ciuitate que nominatur alias. Vina autem que fiunt in Kalbikel que nominantur a nationibus sunt stiptica dulcia que sunt stiptica composita ex duobus contrariis saporibus et propter hanc causam fit malum quoniam non penetrat in uesicam nec descendit ab eo uelociter. sed moratur in eo tempore longo et inflat ipsum. Per illud autem quod est nigri coloris ex uinis stipticum in quo non est dulcedo fit iuuamentum in quibusdam egritudinibus accidentibus in uentre quando descendit quod ad ipsum peruenit plus quam oportet aut est illud quod egeritur de genere alcoratati. tunc enim tu inuenies hoc uinum conueniens et similiter etiam uinum album et stipticum. Galienus et reliqui medicine conuenientiores. y. ei dicit in eo cuius dispositio est hec quod uinum citrinum et conuenit ei et non dixit illud absolute in omni uino citrino sed in eo quod est stipticum citrinum. Quod est quia oportet tibi ut intelligas sermonem eius super hec duo similiter sic dixit. Vino autem citrino stiptico nigro oportet uti in his infirmitatibus. Quod est quia uinum citrinum est ex duobus potibus et similiter nigrum quorum unum est uinum dulce et alterum uinum stipticum. et hoc quod est alterum uinum propter tertium preter hec duo compositum ex hiis duobus saporibus fuit. Verumtamen illud cuius est sapor [illegible] nominatur ex colore suo duobus modis. Vinum autem citrinum uehementius ledit caput et mentem quam est [illegible] nigro et propter hoc [illegible] fit. id est in febribus. Quod est quia conuenientiora in febribus uina sunt aquosa [illegible]. Ratio quare prohibet uti uinis stipticis. y. quorum color est citrinus aut niger quoniam in capite est grauitas et timetur nocumentum. scilicet quoniam feruor [illegible] mentem et ledit ipsam. Et in egritudinibus [illegible]

Scilicet de dulci potu et de stiptico. unum quod uinum citrinum est et dulce. Et nota quod prohibet uti esse [illegible] quod dicit superius scilicet quod omne uinum dulce est nigrum. Et est sciendum quod nulla est contradictio quia quando dicit quod omne uinum dulce est nigrum intelligendum est de illo uino quod est perfecte dulce. Vinum autem quod est diminute dulce potest esse alterius coloris ut citrinum et sic intelligendo nulla est contradictio.

que fuerit in pectore et pulmone quando inciderit grave educere sputum et dicimus quod illius est propter grossitudinem eius et propter suam stipticitatem.

Tamen necesse est ut scias quod nocumentum eius omnibus membris superioribus et membris que sequuntur vesicam est minus quam est per mixturam superflua mixtione. Corporibus autem intestinorum iuvamentum est plus quam purificationi pro pinquius existit.

Vero vino stiptico est quemadmodum in infirmitatibus accidentibus que narravit Ypocras. Tamen per illud fit quod iuvamentum eius est minus quando bibitur existens purum propter stipticitatem ipsius quia fit iuvamentum inde in loco eius. Et hec quidem stipticitas removetur ab eo quando miscetur cum aqua mixtione multa. Et sicut iuvamentum minus est propter stipticitatem que est in ipso quando bibitur existens purum. Similiter et nocumentum eius partibus pectoris et capitis est vehementius quando bibetur purum. Hec ergo sunt membra que significavit Ypocras per sermonem suum et dixit quod nocet omnibus membris superioribus et nocet corporibus que indigent evacuatione purgativa. Quare est quod vinum stipticum prohibet omnes has evacuationes et abscindit eas. Cum ergo abscindit Ypocras sermonem suum in vino stiptico in hoc loco secutus illud cum sermone in ydromelle. Et ipse quidem iam narravit in sermone suo totum quod necessarium est scire de esse vini nisi parum. Ipse autem dimisit rem unam quam non exposuit. Et hec est quod ego dixi in partibus sermonis mei scilicet quod convenientius ex vinis omnibus ei qui habet egritudinem acutam est vinum aquosum. Et hoc vinum est vinum cuius color est albus et substantia eius subtilis et non ostenditur in eo aliqua ex qualitatibus que inveniuntur in reliquis vinis. Non stipticitas neque ponticitas neque acuitas neque dulcedo neque amaritudo neque ventositas est ei. Quare est quod hoc vinum solum invenitur privatum nocumentis que proveniunt ex potu aque et omni malicia quam evenire faciunt reliqua. Et nos quidem invenimus hoc vinum in locis multis aut in regione quidem Ytalie aut in regione Asie. In regione autem Ytalie vinum quod nominatur [illegible] de quo in potu datur febricitanti. In regione Asie vinum quod nominatur [illegible] et vinum quod nominatur [illegible]. Et quia iam intellexisti significationem eius tibi facile est invenire vinorum subtilium aquosorum. Inde est quod ego inveni hoc vinum [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]. Et forte invenitur in aliis locis vina subtilia aquosa. Verum quando inveniuntur in multis locis hec vina que [illegible]. Et mirabilius illo est quod ego vidi in Egipto. Quare est quod vina grossa fortia

vehementis odoris in locis calidis. In regione autem Ytalie et regione [illegible] et regione Asie non est mirum si in eis sint vina aquosa multa. Oportet autem ut inquiramus et consideremus que causa fuit in dimissione Ypocratis ut loqueretur in hoc vino sermonem proprium [illegible] processit per quod ipsum sic. Vel quomodo [illegible] fit minoris nocumenti quam reliqua vina ei qui habet febrem. Quare est quod non est tibi possibile ut dicas quod Ypocras non fuit sciens hoc vinum quando tu invenies eum post paululum in sermone suo de ydromelle scripsisse hunc sermonem et est in quibusdam rebus fortius vino subtili pro tolerantia aquarum cui non est odor et in quibus dicit eum esse debilius. Et non dixit hunc sermonem nisi cum ipse comparavit ydromel vino subtili quod pro tolerat aquam cui non est odor. Narravit ergo significationes vini aquosi cum expositione et pulcritudine. Signum est enim quod postquam narravit eius potentiam vinosam et dixit quod ledit caput et percutit mentem visum est ei quod non sufficiebat in intellectu vini aquosi quando posset ei qui considerat velociter res multas exco[illegible] tantas eas.

Ydromel autem quando bibitur in omnibus horis infirmitatis in egritudinibus acutis et est convenientia eius secundum plurimum habentibus coleram amaram et quorum viscera sunt magna minus quam sit convenientia in eis que non sit ita.

Sermo eius in hora omnium infirmitatis significat quod sermo eius est in egritudinibus acutis in quibus dixit. Quare vita ordinatio pessima antequam consequatur egritudo statum suum inconveniens est. Similiter quando homo habet febrem acutam et non est in pectore eius et pulmone eius aliquis ex morbis et virtus eius est fortis. Et de aptitudine eius egritudinis est ut consequatur statum suum circa diem quintum tunc sufficit ut remaneat per potum ydromellis tantum. Tollet illud ydromel ergo in omnibus infirmitatis et conveniens valde in huiusmodi egritudinibus. Habentes coleram amaram iuvamentum eorum propter hoc est minus. Quare est quod convertitur in eis in coleram nisi antecedat et egrediatur aut ex intestinis aut ex vesica. Nam si antecedit et egreditur cum eo quod non nocet sit iuvamentum propter hoc iuvamento magno valde. Quare est quod egreditur cum exitu eius colera. Et Ypocras quidem significavit in hoc sermone cum eo quod dixit complexionem ydromellis. Quare est quod magis iuvativum est ut sit illud quod de eo bibit ille cuius dispositio vie est haec dispositio quod permixtum est commixtione vehementi donec fiat propinquius aque tunc enim non excitat sitim neque generat coleram. Et sic nocet coleram habentibus amaram sicut dixit in eo quod nocet eis quorum sunt viscera magna

et intelligit in hoc loco per uiscera magna non illud cuius uiscera sunt magna per naturam sed illud cuius uiscera sunt magnificata propter appostema lapideum necesse autem est appostemare mollificari ex appostemate calido. Quod est quod ydromel nocet istis. Quoniam non est possibile in eo ut [illegible] cedat et egrediatur a corporibus cum uelocitate sed conuertitur ad coleram et facile et proprie in appostematibus calidis et cum in illo est caliditas eius quoniam in appostematibus calidis egredientibus a natura eius est minoris nocumenti.

Ydromel autem secundum plurimum minus excitat sitim quam uinum dulce. Quod est quia mollificat pulmonem et adiuuat ad excreandum quod excreari necesse est cum sputo iuuamento equali et sedat tussim. Et cum in illo est quiddam ablutionis. sed hec quidem ablutio uiscosum facit sputum plusquam oportet.

Iam enumeraui in his que premissa sunt causam propter quam ydromel minus excitat sitim quam uinum dulce in locis in quibus ostendi quod ipsa ambo simul sunt dulcedinem suam propter conuersionem suam ad coleram. et quod ydromel secundum subtilitatem suam et penetrationem suam ad omnia loca est minus excitans sitim quoniam quod moratur in stomacho spatio longiori excitat etiam sitim non minus quam uinum dulce. Verumtamen hec accidit raro. Velocitas autem penetrationis eius a stomacho et intestinis et egressionis ad uesicam plus quam uini dulcis non solum non accidit raro sed est inuenta in ydromelle in omnibus horis. Propter hoc ergo fecit ydromel minus excitans sitim quam uinum dulce. Ypocras autem non loquitur in eo sicut dixi sed emittit hac intentione sermonem dubium. Sequitur ergo uirtutem ydromellis ex opere eius in pulmone. Quod est quia ipse dicit in ydromelle quod non faceret istas operationes si ipsum non penetraret in spatia que sunt in pulmone et abstergeret eum. Iuuamentum autem eius ad excreandum quod excreari necesse est de sputo non dixit sermone absoluto sed addidit in eo cum qualitate equali. scilicet secundum facilitatem et paruitatem. Quod est quia non potest adiuuare ad illud quod excreatur iuuamento magno sicut sectanabin. Et quod magis est sedatio [illegible] non est in sectanabin similiter. Quod est quia sectanabin excitat tussim quoniam mordicat et exasperat propter uehementiam sue abstersionis. In ydromelle autem et proprie quod ex eo est multe commixtionis abstersio est pauca ualde. Et nominatur illud cuius uirtus est hec uirtus lotium. Et non dixit in eo ypocras [illegible] quod in eo est quiddam ablutionis nisi propter hanc uirtutem

Et significauit paucitatem que est in ipso huius uirtutis per sermonem suum quiddam. Hoc est dicere quod dixit cum addidit ad quod adderetur significat paucitatem. Hec ergo ablutio pauca inuenta in ydromelle multotiens uiscosum efficit sputum ut quod illud in quo est hec uirtus sedat illud. scilicet propter paucitatem eius que est in ipso de illo. Quod est quia necessaria est in eo quod de sputo est grossum medicina uehementis abstersionis que possit abstergere humorem uiscosum qui iam tenetur in medio pulmonis. Et quando humor iste grossus est aggregatus in loco qui est inter pectus et pulmonem tunc fortasse necessaria est incrassatione eius plus multum medicina cuius uirtus in incisione et abstersione sit fortis ut abstergat illud humorem a spatio cauo tegente costas et in a[illegible] ipsum et sub [illegible] ipsum. Quod est quia non est possibile ut penetret iste humor in paruitate uelamenti pulmonis ita ut eueniat ad concauitatem eius nisi per hanc dispositionem. Ideo ergo breuiter ypocras in hoc quod addidit ad sermonem suum et cum in illo est quiddam ablutionis sermonem suum. Et hec ablutio uiscosum efficit sputum plusquam oportet. Quod est quia melius esset ut diceret hunc modum. Et cum in illo est quod in ydromelle est ablutio pauca que multotiens facit desiccare sputum et augmentat uiscositatem eius plusquam oportet. Quod est quia augmento uiscositatis sputi non est causa dispositio ydromellis hec dispositio. sed illud est res que propria est sputo. Quod ydromel [illegible] non sit in eo iuuamentum aliquod sed diminuitur ipsum remanet per naturam suam. Melius ergo fuit ut diceret quod ydromel non sit iuuamentum in sputo uiscoso aliquod nisi quod addit in uiscositate sputi. Sermo enim ypocratis in uiscositate sputi sermonatus est in ydromelle quod ponitur sputum cum hac dispositione. Et inquid huius [illegible] sermone hunc. Dixit Galienus in quo fuit error ypocratis. Diligentius uero de eo. tunc est quod tu inuenies eum paulatim post in expositione sua qua exponit sermonem ypocratis in quo discernit operationes ydromellis uehementis puritatis et operationes ydromellis multe commixtionis testificari in eo ydromelle quod quando est commixtio eius que est in ipso de melle multa excitat sitim et uiscositatem etiam [illegible] sputum. Et ego quidem faciam te testare super sermonem eius istum cum peruenero ad expositionem ergo sermo ypocratis in ydromelle. postquam dixit. et cum in illo est quod in illo est quiddam ablutionis et hec ablutio uiscosum efficit sputum plusquam oportet non rectus. Et manifestum est quod sermo iste non est sermo absolutus in omni ydromelle sed in eo quod ex eo est uehementis puritatis. Ita ut propter uehementiam caliditatis sue propter multitudinem eius quod est cum eo de melle exiccet sitim et sputum efficiat ipse uiscosum. Quod est quia ablutio. scilicet abstersio non fiat in ydromelle nisi propter mel et abstersio quod non fiat mellis nisi propter caliditatem eius. sicut in quantitate est abstersio. Propter illud dixit ypocras in uirtute ydromellis quod hec ablutio que est in ydromelle plusquam

oportet efficiat ut scotomiam sputi. Ideo quoniam abluit et abstergit. Et quoniam calefacit et inflammat. Sermo ergo iterum [illegible] non oportet ut reiteretur. Et dicatur etiam [illegible] in sermone suo et interpretetur etiam Galieni. Eam quam dixerimus dixerimus ut dispiciatur [illegible] post illud de Ypocrate non [illegible] nisi ab eo.

Ydromel etiam provocat urinam nisi prohibeat ab illo quedam viscera.

Gal. Iam autem dixi quod ydromel provocat urinam quoniam penetratio eius ab omnibus visceribus que sunt inter stomachum et renes est facilis. Et ostendi iterum quod quoniam in epate est egritudo non oportet ut bibat de ydromel. Et nocet autem spleni quoniam in eo est apostema calidum. Et causa est quia convertitur ex calido igneo que est in apostemate calido velociter ad coleram. Et dignum est etiam quod viscera delectentur ydromelle propter dulcedinem eius sicut stomachus. Quare provocat ea illud ad attrahendum ipsum cum velocitate et similiter etiam relique res dulces. Nam [illegible] est ut dicatur de eis sicut quod sunt delectabiles apud ipsum stomachum. Et sic etiam sunt delectabiles apud omnia viscera. Et de stomacho quidem apparet quoniam delectatur hiis rebus. Et causa est quia postquam deglutimus eas sentimus quod stomachus desiderat eas sicut sentimus eum ledi ab aliis rebus contrariis. Non in hora qua comedimus ea tantum sed post illud in processu temporis. Et propter id non invenimus aliquem qui [illegible] ea in aliqua horarum nisi per viam medicine propter humores aggregatos non secundum cursum naturalem in stomacho. Cum vero stomachus servat sanitatem suam leditur omnibus istis rebus. Res autem delectabiles invenimus res dulces tantum. [illegible] etiam invenimus delectari in delectatione vehementi quoniam deglutiuntur res dulces. Quoniam hoc membrum est aptum in natura sua convenienti ei [illegible] dicto est secundum dicto ex rebus. Huius autem membri generatio est ex panniculo interiori sed ex panniculo stomachi. Et regit iste panniculus etiam linguam. Verumtamen ex lingua manifeste apparet sensus eius rebus dulcibus. Ex intestinis autem sentimus quod ipsum delectatur. Deinde post stomachum ex rebus dulcibus quoniam deglutiuntur cum ipse est remanens secundum sanitatem suam. Secundum hoc ergo oportet etiam ut viscera delectentur ex rebus dulcibus quare attrahunt ex eis velociter quantitatem multam in hora sanitatis et nutriuntur ea. Cum ergo sunt in hora qua leduntur a febre ex apostematibus calidis convertuntur illas res ad coleram. Iam est quod tu invenies epar in eo quod nutritur ex carnalibus [illegible] sicut [illegible] magnum valde delectabile delectatione manifesta quoniam epar nutritur et impinguatur et magnificatur ex comestione rerum dulcium. In apostematibus autem calidis et febribus non convertuntur hee res adhuc ut addant in magnitudine epatis sed generant coleram. Et causa est quia caliditas febris est vehementior sicut caliditas in natura est epatis.

Inquid Iohannicius. Iam declaratum est de Galieno in hoc loco quod exposuit causam nocumenti accidentis in visceribus quod est in eis ex [illegible] rerum dulcium ad coleram propter caliditatem que est in apostematibus calidis. Et iste quidem sermo verificatur in apostematibus calidis. In oppilationibus autem et apostematibus lapideis et aliis vel similibus in quibus cum sunt in visceribus accidit res dulces cum comeduntur aut bibuntur. Nec autem causam [illegible] in hoc quod res dulces nocent omnibus istis morbis iam dixit Galienus in postremo tractatus sui de regimine subtiliativo. Et ego ponam sermonem eius illum cum dictis suis et est hic. Inquit: Sed vina dulcia quoniam cum eis miscentur quedam medicine subtiliative minus [illegible] humores grossos viscosos sicut fit in pectore et pulmone. Sed etiam quoniam est epar apostematum aut splenem nocumentum accidens ab eis magis quam [illegible] cetera. Et causa est quia ista membra ad se trahunt res dulces quoniam pervenitur ad stomachum velociter quare coartantur propter illud cum in extremitatibus vene que sunt in eis facile et proprie vene que sunt in epate in loco in quibus dividuntur extremitates venarum diversarum ex vena que est in latere concavo eius nominata porta. Et extremitates venarum ramificatarum ex vena que est in latere gibboso eius que nominatur [illegible]. Ideo ergo cum veniunt res dulces istis visceribus quoniam in eis sunt apostemata et quoniam in eis est lapideitas et quoniam sunt orificia venarum minutarum quod fit in eis oppilata. Et etiam ipsum mel quamvis in ipso sit virtus incisiva. Verumtamen media frangit vehementiam virtutis dulcedinis mellis cum aceto quod fit secanabin quoniam probat ipsum esse rem et experimento convenientius rerum et magis iuvativum earum regiminis subtiliativi. Sermo ergo iste sicut de expositione Galieni et non est tibi necesse ut audias [illegible] in eo rem aliam. Et causa est quia iam declaratum est tibi in hoc sermone uno tantum quod res dulces nocent in omnibus infirmitatibus acutis in visceribus in quibus coartantur via sicut est propter apostemata aut est propter oppilationes. Et est sermo eius iste quem dixit in regimine subtiliativo. Apostematibus autem calidis que accidunt in eis nocent proprie res dulces quoniam res dulces si earum penetratio non est facilis et festinant convertuntur propter caliditatem illorum apostematum ad coleram.

Et solvit etiam humores qui de genere cole inferius. Et quantum est quod ex eis educit bonum. Quoniam est tinctum plus quam oportet et plus spumosum. Et plus quidem accidit in hiis quibus coleram quorum viscera sunt magna.

Gal. Oportet ut rememoreris tu hoc loco sermonis eius precedentis in quo comparavit inter ydromel et vinum dulce. Dixit in ydromelle

212

quia minus excitat sitim quam uinum dulce. Galenus. Sed
tamen in hoc loco inuenimus quod comparat [illegible] est
cum uino dulci. et dixit. et sol[illegible] [illegible]
qui [illegible] de genere [illegible] in [illegible]. Et est [illegible]
[illegible] dulce [illegible] soluit [illegible] ydromel
quoniam soluunt humores [illegible] generis [illegible]. et quod
colere educit humores [illegible]. et sit humor [illegible]
mali sed humores de genere colere quibus res [illegible]
[illegible] non est [illegible] et color colere que est [illegible]
est color igneus et color rubeus clarus [illegible]
[illegible] et spuma que accidit [illegible] humoribus
est [illegible] [illegible] eius siue in [illegible] quod
calefit ipse ignem [illegible] [illegible]
[illegible] natat spuma. Et quoniam est [illegible] in
eis [illegible] eius [illegible] [illegible] in [illegible]
nocet [illegible] inuenit [illegible] spuma. Et [illegible]
quod [illegible] duorum [illegible] caliditatem [illegible]
abequalitatis et [illegible] contrarium [illegible]
et agitationem uentris [illegible] inflammationem [illegible]
[illegible] in quibus non est [illegible]. Et hoc [illegible]
uentositates egritudinum multotiens in febribus in quibus calefit corpus. Et post quod ydromel
in hiis febribus in [illegible] eius quod in
eis est [illegible] et nocet [illegible] eius [illegible]
[illegible]. Potus autem aque frigide est [illegible]
[illegible] [illegible] iuuamento. Et
autem [illegible] hoc egritudine est propter [illegible] potus
ydromellis in eo super quod [illegible] est [illegible]
scilicet cuius corpus est [illegible] ingelidare sit
abequalitatis [illegible] in egritudine sua [illegible]
[illegible] in [illegible] suis. Et est quod [illegible] magnitudinis
[illegible] hoc loco est proprium [illegible]
[illegible] quoniam non sit inflammatio febris ab apostemate
lapideo [illegible] ab apostemate molli. Ergo manifestum est quod quoniam [illegible] in quibusdam egritudinibus
[illegible] in quibus est [illegible] apostema. cum
est apostema [illegible] non apostema molle aut apostema lapideum
et illius cuius dispositio hec est nominatur in hoc sermone
magnorum uiscerum.

Sectratus g^o^
eius quod extricatur per sputum
et mollicies pulmonis fit propter
ex potu ydromellis commixti
superflua commixtione. Defensio autem egritudinis spumose
et illius super quam uincens est colera
cala fit a potu ydromellis cuius
commixtio est uehementioris puritatis plus quam illius super commixtionem cuius est uincens aqua.

Iam dixi tibi [illegible] [illegible] que premissa sunt
quod ydromel conuenit in egritudinibus acutis
ad [illegible] et nocet propterea eis. [illegible] tardat
penetrationem et moratur in locis que sunt sub
ypocondriis tempore longo. Et propter hoc [illegible]
ut fugias abusum eius. Secatus g^o^ ut-
uatis potu extrinsecus [illegible]. Et si commixtio tua que
commisces ea ex quantitate multa aque cum quantitate parua mellis. Uel ac facit penetrare
ipsum [illegible] [illegible] sua. Et est quod [illegible]
sit [illegible] plus [illegible]. Et extricatio eius que extricatur
per sputum fit facilior et uelocior quam acceperis
ipsum secundum hunc modum. Et si tu permisces cum
hac quantitate aque quantitatem mellis maiorem hac quantitate faciet euenire
tum uelocem et addetur in uiscositate sputi.
[illegible] est ille de quo primum [illegible]
que premissa sunt quod facere te stare super
ipsum ex sermone Galieni quo inuenimus eum
confiteri confessione manifesta quod ydromel
[illegible] permixtione pura facit [illegible]
[illegible] et sputum efficit uiscosum. Non ego
super sermone suo in ydromelle quod quoniam facit sputum uiscosum [illegible]. G. [illegible] illius uidetur
propter hoc ergo res sit ydromel [illegible] commixtione multum conuenienti in extricatione
eius quod extricari necesse est per sputum et in purgatione
urine propinquum autem inuenimus uehementius
conuenientem in solutione nature. Et est quod
mordicatio eius quanto est maior est uelocitas
solutionis eius quod soluit uentrem et multitudo eius s
illum. et quoniam [illegible] est multitudo solutionis
per quantitatem puritatis eius. Et hec ergo
causa in solutione eius cuius dispositio existit. I. est hec dispositio
que soluit egritudinem super quam uincens est colera
citrina tincta. s. super quam uincit colera uictoria uehementi et egritudinem spumosam. Et est quod [illegible]
huius egritudinis nocet ydromelli cuius dispositio est
hec dispositio. Et inuenimus ipsum cum hoc mordicare intestina et abstergere ea. Et quoniam conuertitur [illegible] [illegible] [illegible] in multitudine egritudinis super quam uincens est colera. Et propterea
non lauantur [illegible] eius. Et sicut per [illegible]
[illegible] et illa super quam uincens est colera [illegible].
Egritudinem eius spumosam [illegible] in libro
suo de pronosticis. et egritudo super quam uincens est colera
s. illa dum non permiscetur [illegible] aliud est
[illegible]. Et est quod [illegible] ut ego hic non uehementis tincture in dispositione ut non [illegible]
eius res alia sed sit equalis inter hec duo. Et
quidem non est differentia inter sermonem meum
in hoc loco. equalis aut parue commixtionis. Ergo
si fueris sequens has res et uideris [illegible]
[illegible] egritudinem spumosam super quam
uincens est colera te [illegible] febris est [illegible] febribus [illegible]. Et propterea necesse est ut prohibeas abusum ydromellis in istis febribus. et
utaris aqua ordei. Et attendas et consideres
[illegible] significationis unius cuiusque eorum que apparet tibi in uniuersis signis egritudinum.
Et est quod quoniam tu das ei in potu in illa hora
aquam frigidam. iuuat eum iuuamento magno.

In alia autem
egritudine cuius dispositio est hec dispositio sequuntur nocumenta alia magna.
Quod est quod non extinguit inflationem factam sub ypocondriis
sed exsiccat eam et acuit

[illegible] hac [illegible]

abeat paucitas tolerandi egritudinem super infirmum et ingestio membrorum et facit accidere ulcera intestinis et stomacho.

G. De consuetudine .y. est ut nominet res ledentes nocumenta sicut fecit in libro suo de restauratione et in libro suo de ulceribus. Et est quia consuetudine illorum de Epulis est ut utantur loco sermonis eorum nocet ledit. Et etiam invenimus .y. pro ... uti illo multotiens et dixit loco quod nocumentum huius egritudinis cuiuslibet rememoratio est magis .s. egritudinis super quam vincens est colera spumosa. Et de consuetudine quidem cuius est ut utatur multotiens dictionibus que significant causas ledentes et quibus adveniunt nocumenta super significationes. Quoniam quia melius fuit ut diceret in hac egritudine quia significat nocumenta magis. Illud et dixit quasi significet nocumenta sedimenta sunt nocumenta, quoniam nocumenta non eveniunt nisi in corporibus lesis. Cause autem sunt facientes nocumenta illa et significantur significationes ea. Audio quod ex .y. nocumenta que significantur ex huius expositione dixit .n. Et hoc est quia non extinguet inflammationem que est in locis que sunt sub ypocondriis si curatur ipsa. Et non dixit sermonem nisi quia multotiens sedat extinctionem super quam vincens est colera inflammationem inventam in locis que sunt sub ypocondriis. Et propter hoc addidit in sermone suo in egritudine spumosa super quam vincens est colera quoniam non extinguet inflammationem et facit accidere contrarium illius .s. quia addit in ea et augmentat eam. Et hoc est quia quod appellat huius egritudinis non sedatur .i. inflammatio eius que est sub ypocondriis in locis et facit eam fortem et malignam et facit accidere infirmo siccitatem .s. angustiam et sincopim et paucitatem tolerandi egritudinem. Cum huius equidem dixit quod inflammatur loca que sunt sub ypocondriis et ad exsiccationem eius et intestinis accidunt coherentiam intestinorum. Et causa eius contraria est egritudini super quam est vincens colera. Causa autem que est in locis que sunt sub ypocondriis non est nisi significatio sed ea significatio. Et de consuetudine .y. est sic dicere ut multotiens utatur ... que significant causas facientes magis significatione que significant ea.

S. Pecies autem curationis quibus iste egritudines curantur ego narrabo in eis que sunt post.

G. Significavit iterum .y. in eo quod precessit de sermone suo propter narrationem evacuationis cuiusque egritudinis acute et significat etiam in hoc sermone nominavimus eo quod significat illud in eo quod premissum est. Et ego inquiram de rebus additis in libro post sermonem in balneatione et ideo quod est in libro suo de egritudinibus acutis et in libris suis ... autem dignum ut ponuntur ... in expositione mea qua exponam libros illos.

E. T si tu uteris in his egritudinibus loco sorbitionum et totius quod bibitur ydromelle erit tibi rectum in rebus multis et non est possibile ut erres error multo. Cum autem oporteat ipsum dari aut cui non oporteat in potu dari iam diximus sed quod oportet ut in eo dicatur et enunciatur est causa in qua non oportet in potu dari infirmo ydromel.

G. Iam significavit .y. significatione manifesta quia precepit uti ydromelle tantum usque ad horam eventus crisis. Et est quia nos non utimur aqua ordei nisi in egritudinibus tantum aquibus liquefit corpus et in eo cuius virtus non tolerat ut moretur usque ad horam crisis. In reliquis autem egritudinibus est rectius ut regatur infirmus in eis ydromelle tantum.

D. Imittunt autem homines uti ydromelle quoniam facit accidere debilitatem in virtute eius qui bibit ipsum. Et propter hanc causam putant quod facit evenire mortem velociter. Et non dicunt in eo illud nisi quoniam bibentes ipsum non est possibile ut moretur potum eius. Et hoc est quia ex hominibus sunt qui bibunt ydromelle ita quod ipsius eius currit secundum rectitudinem.

G. Non est sermo dicentis de potu ydromellis quia prosternit virtutem infirmi et sermo eius quia non nutrit eum prius eo nutrit cum nutrimento pullorum. Unde cum istarum opinionum adinvicem sunt diverse sive sunt que ex eis prosternunt virtutem sicut fluxus sanguinis e naribus et fluxus ventris superfluus sudor et vigilie et prohibitio cibi propter accidens natio dixit in eo quod

Et quia in his

... quod est dimittunt.

... continue

... .i. longe ... egestio.

pstetuit uirtute. Jnco aut q prius n̄
nutrit sicut aqua. Sermo qz pstetuit
uirtutē aut cōfortat eam non est sz
uirtutez sz suam transumptionis. Jnde
est q aqua nō solum confortat intri
mum [illegible] ipa nutrit ipm sz ē loco medi
cine que reducit complexiom eius sup q
supfluit malicia grauis donec conuertit
illam adequalitatē. Tria aut cū istis du
abus ē cuius nutrimē est puū. Et ē
posse ut moriat homo si utat eo solo
huius dispo est non sz q uirtus eius ca
dat [illegible] illi' sz qm non addit in ea
magnam additionez et [illegible] rebus
est ydromel. Et est qd qui infirmus
phibetur acibo. iiij. diebus et est de ap
titudine ut moriatur tē posse ē puum
ydromell ut remaneat non usq ad di
em. vi' sz usq ad diem septimū. Et intelli
git hē sermonē tēcz in mille. nā cū mell
est illa que ponit ydromel ex rebz q
nutriunt nutrimento pauco. Q̄ ē qz
aq nō est nisi corrumpe cibi non cibz. Et
in. y. dix' illud tm̄ et reliqui boni medi
ci [illegible] pauci ex eis dixerē magis qm
est compositum cibi. Jste g° res q̄uas
dixi nūc. y. sc̄ ydromelle. Q̄z aut scqt
illud nō est tibi occultum q̄ oz i mille ē.

Hec aūt sniā uere non ē scd̄m hoc.

Sermonē iste sermo: qd ydromel attra hat mortem sup ipm q nō tolerat
patientiā sup ipm uerus. inquo non
est ambiguitas q est mors uenit et
sup eos quauis bis bibat aquaz solam.
Verū cum sit nutrimentum q puent
aggregs ex ydromelle paruum non est
possē. ut propriē sustentet corpus tm ut rema
neat ei uita sua p potū eius tm̄ sic si bi
beret infirmus aquam odori solam.

al' sicut tm̄ [illegible]

al' quare tm̄ fortior

Verumptamē est ydromel fortius multū qm̄ bibitur solum si nō lenit uentrez.

Significatur de yp° qz significat p sermonē
suum fortius multis aqua qd in aqua
uirtus fit ex qua nutritur corpus. Et pp
quid est ut aqua qm̄ corpus exsiccat pp
dicōnē cibi qz humectat ipm et roborat
efficit ut moretur p potum eius intī
rimus tempe longiori quo remanet
qm̄ nō bibit aquā omnio. Jnuenimus aūt
ypos. declarat in eo quod addidit in ser
mone suo in ydromelle nisi lenificet
uentrem. Q̄z est qz pstatur uirtutem
nature et debilitat eam pp euacuatōz
in eo cuius lenit uentrez cum hec q hec
tamen significat multitudinez solo
nis uentris nō equalitatē eius. Et
opoz quidē q ydromel purū est plus
ad soluendū uentrē et q ex eo bene de
coquitur est plus nutrimenti et intelligo

hoc et sua illud sup uias tuas. Q̄z aūt scribit
y. post illud in cōparatiōe ydromell cum uino
subtili aquoso ascultā ut intelligas illud.

al' Et aqui [illegible]

Et nos inuenim' ipm etiaz esse fortius uino subtili parum tolerantis aq inquibusdam hoīs. et inquibusdam debilius.

Ex hoibz fuerūt qui scripserunt loco
fortioris et debilioris. uehementioris de
bilitatis. Et ex eis fuerunt q scripserunt
illud sicut nos scripsimus ipm in loco quarundā
horum qm̄ sbhec exemplum. Et qm̄ inuenis
ipm ē fortius uino subtili aquoso. et qm̄
inuenis ipsum debilius ipso. Q̄z aut intelligit
ex oibz istis descriptionibz est una eadēq res.
Q̄z ē qz. ypo. dr in ydromelle qz inquibusdam
hois est fortius uino aquoso cuius dispo ē
sz dispo in sermone de uinis. ypocras uō abs
tinuit a rememoratiōe eius quasi ignora
uerit illud. Et significauit illud mihi ser
mone significatiōe manifesta narrando sbz
eius illo subtili. et uirtutez ei' in sermone illo
paruū tolerans aq. Q̄z est qz uinū nō nigratur
purum tolerans aquaz nisi qm̄ est nā ut p
misceatur eidē aqua ut bibatur nisi quan
titas eius sit parua ualde. Q̄m q ē cū [illegible]
illius. s. cuius cōmixtiō indiget aqua multa.
noiatur plus tolerans aquam. Vinū g° parū
tolerans aquam est debil' uirtutis quo nō
fit iuuamentū in bibente qm̄ commisce[tur]
cum aqua multa. Et sermo ei' [illegible] in hoc
uino qz nō est odor ei sign signē magna
ualde debilitate eius et frigus ipi'. Et est
sile in hiis duobz sil' aque. Vinū [illegible]
ē forte odore signi illo [illegible] significatiōe ma
gna ualde uehementiam uirtutis eius. Q̄z
est qz alteratio uini aquosi dū pmanet u
ua cuius inuitē est parua ualde. Et illud q. ad
miscetur ei ē de elemento terreo est quanti
tas parua ualde ita qd ipm est loco ei' au qd
misceatur quātitas parua ex sbā terre et ignis
q nō est necia [illegible] sz duo in eo sit
in digō parua ualde. Vinū g° cuius dispo ē hec
dispo. s. multū tolerans aq nō fit cū hic dispo
ex digē pauca qm̄ longitudo ei' ab aq ē lō
gitudo multa ualde. Et quātitas caliditatis
quam acquir pp illud est multa. Et sit
cū illo odorem.

al' [illegible] q ē [illegible]

Et differentia inter usum uini et mell' nō mixtoz in uirtute cuiusq; corpis ē magna.

Q̄ ni si as bibat de uino puro dupl
um ei' q̄ ipse bibit de melle
cōfortatū uirtus ei' corpori

melicrati plus multum si non levitatem. Quod est quia egestio et que egreditur ab eo est dupla.

G. Id est dixit ypo. loco sermonis sui mel ydromel est sermo eius manifestior. Et est quia sermo eius fuit usque adhuc super in ydromelle et ipsum comparavit cum vino. Et manifestum quidem est quod comparatio sua qua comparavit ipsum fuit cum vino mixto cum aqua non cum puro. Verumtamen cum intendit quod esset compositionis sue currere per iusticiam posuit sermonem suum in vino et melle. Quia ex hominibus est qui errat in comparatione sua inter hec duo, preter intentionem eius ut faciat errare alium. Et ex eis est qui errat in illo absque voluntate sua. Quoniam est quod experimur res preterquam quod admisceatur eis alia res. Oportuit ut utamur eis in eis quibus non admisceatur aliquid aliud tantum sed quibus miscetur quemadmodum commixtio fuerit. Et tibi si inveneris alios experientes res que commixte sunt commixtione multa et iudicant ex eis super id quod mixtum est quemadmodum commixtio fuit. Et non est eis necessarium ut ponentur iudicium super hoc exemplum. Sed est eis conveniens ut sciant quod ydromel quod miscetur oportet ut comparetur eius cum vino cui quo commixta est aqua. Quoniam si fuerit aptitudo tua ut sit comparatio tua inter vinum et ydromel multe compositionis non erit vitata. Et quoniam compositio est difficilis in eo cui admiscetur res alia ab eo, posuit ypocras sermonem suum in rebus non admiscetur alia ab eis et sunt ille que dixi pure. Comparatur ergo inter vinum quod non commiscetur et inter ydromel et dixit. Et quoniam aliquis bibit de vino duplum eius quod biberit de ydromelle est nutrimentum eius minus nutrimento ydromellis. Et quoniam quia vinorum multa sunt non posuit sermonem suum in eo quod ex eis est forte imprimens in capite et faciens punctiones sed posuit sermonem suum in debili ex eis aquoso. Comparat ergo hic vinum cum melle et manifestum est quod mel parcius nutrimentum est ipso. Et quoniam precipit non comperetur inter quantitatem vini et inter medietatem eius ex melle non vult quod oporteat ut bibat infirmus unumquodque eorum preter quod admisceatur de unoquoque eorum quantitas quam vult ex eo et dat in potu infirmo quantitatem vult. Nam illud non nocet in pluribus suis aliquid. Quod est quia possibile est verbi gratia ut accipias de melle quantitatem unciae et medietatis eam ipsi in potu postquam permiscueris in eo de aqua quod ipse vult sufficias illud omni die. Et accipias iterum de vino quantitatem trium unciarum omni die et des ei in potu ipsum postquam permiscueris ipsum sic bibitur. Quod est quia tu potes cum experieris hoc in diversis hominibus plurimum sicut in diversis diebus suis et in uno ex hominibus et hoc in hora una eadem ut cognoscas virtutem utriusque eorum secundum veritatem eorum quoniam qui non levitatem naturam eorum et mel proprietate sua inmittere potest et ei qui usus est melle ut moveatur diebus multis. Sed ergo istud sit ita quare ergo dixit ypocras in principio sermonis sui. Et invenimus ipsum etiam fortius vino subtili parum tollente aquam in quibusdam hominibus et in quibusdam eorum debilius quoniam non est declaratum quod quoniam est fortius quamque debilius. Sed invenimus ipsum quod dixit aut fortius. Causa autem in illo est quia ypocras cum complevit sermonem suum preterquam quod discerneret ipsum et commutaret complexionem eius equalem in illo quod discerneret ipsum recte dixit quod mel invenit in quibusdam hominibus fortius vino et in quibusdam hominibus debilius. Quod est quia quoniam non discernitur esse commixtionis eius quia eorum putatur multociens quoniam est debilius et quoniam extimatur ab illo. Cum ergo discernimus id sicut dixit et addidit ad illud considerationem intelligentie nature invenies ydromel fortioris nutrimenti semper quam vinum commixtum per illam commixtionem. Quod si esset egestionem quam educit ydromel temperatam non cadit virtus quantitas oporteret ut scias illud quod egreditur ex ydromelle de egestione est duplicata multa eius quod egreditur in eo quod mittitur potu vini tantum. Addit tibi illud et hoc quod ydromel est plus nutrimenti multum quam vinum. Quod est quia egestio que egreditur ab eo est duplicata multa et tollat in firmius ut remaneat plus quod nutritur cum ydromello tantum diebus multis tunc manifestum est quod mel est fortioris nutrimenti quam vinum.

Quod si sorbeat ptisanam ordei deinde bibat post ipsam ydromel saciat ipsum illud sacietate vehementi et inflat cum et non fit iuvamentum pullum in locis que sunt sub ypocondriis. Si autem bibat ydromel ante sorbitionem non nocet ei illud sicut est nocumentum eius quando bibit post ptisanam. Sed quoniam fit iuvamentum per illud etiam.

G. Hunc sermonem dixit ypocras in ordine quem oportet te ordinare usum ydromellis et ptisane ordei. Et scias quod iste sermo eius est sermo communis qui intellexit sententia eorum particularum scilicet ydromelle et ptisanam ordei. Quod est quia ordo sic ut firmatur in primis illud cuius corruptio est facilior et eius descensio velocior deinde sermo post ipsum quod est secundum eum illius. Ptisanam vero ordei est velocioris corruptionis quam ydromel et tardioris descensionis. Cum ergo bibitur in primis ydromel est velox facere descendere ptisanam ordei. Et si bibitur in primis ptisana ordei tunc ydromel prohibetur descendere quare tumulat locum qui est sub ypocondriis et convertitur etiam per longitudinem temporis ad coleram et ipsi cicuitum

ad post ptisanam vero.

2.v

al' Coct' ac' mel'ic'.

corrumpit ptisanam ordei et quandam corruptionem.

Coctum autem ydromel michi est inconsideratore sua quam illud quod non decoquitur. Quod est quia uides ipsum subtile album quod penetrat hic. Sed quis ideo sit bonitas qua ancellat illud quod ex ydromelle crudo est ego non possum dicere quoniam non est saporosius crudo si contigat quod mel sit bonum. Verum quod ex ydromelle decoctum est debilius est crudo et minus faciens descendere stercus.

Et non est aliquis horum duorum necnon in iuuamento et propinquius quam putat aduertens eo decoctio est. quia contigit quod mel sit malum non mundum neque bonum odoris. nigri coloris. decoctio namque minuit de malicia eius et uehementia sue fetiditatis.

In toto hoc sermone narrat ypocras differentiam inter illud quod decoctum est ex ydromelle et inter illud quod non decoquitur nos ergo uocatam est in eo penitus expositio.

al' Pot' ac' qui uocat

Potus autem qui nominatur secamabin usus in multis egritudinibus acutis est iuuatiuus. Quod est quia adiuuat ad excreandum illud per sputum quod excreari necesse est et bonum efficit anhelitum

Scimus quod usus ypocratis in sermone suo nominatur et uocatur et quem est filia illius quoniam est quod consuetudo non currit secundum usum illius nominis apud homines omnis lingue. et quoniam quando nominatur illa res illo nomine secundum ueritatem et quoniam est quod quando uult significare proprium rei artificiale sicut ostendimus in lactis tumorum et masticantium. Et manifestum quidem est apud omnes homines. quod secamabin non nominatur hoc nomine ut significet aliqua oppinione. Remittit quod ypocras non dixit in eo nominatur secamabin sicut per unam duarum rerum aut ut participe qua usurpauit hoc nomen sicut fecit in lactis tumorum et masticatorum aut quoniam consuetudo non currebat cum usu huius medicine quam adduxit in sermone suo et ea propter hanc causam nominatur. Et possibile quidem est ut sit utrumque quia horum duorum. quoniam si ut primum fuit inceptioni usus eius et in aliqua hora. Et si ita, ypocras usurpauit hoc ipsum nomen cum significet simpliciter quod est medicina composita ex aceto et melle tantum. Secundum diuersitates uero mellis inscripto in hac regione in greco post est [illegible] intelligatur proprium mel acetosum. Iam ergo ostendimus quod uoluit ypocras. ex sermone suo cum secamabin nominatur. Et quia ut natura est scire de esse eius in arte medicine oportet ut intendamus eius intentionem.

Dico ergo quod compositum secamabin non est ex aceto et melle tantum sed ex ydromelle et aliqua parua aceti. Et melius quidem in eo est ut decoquatur. Quod est quia uirtus mellis frangitur cum decoquitur quando acquirit ydromel primitum et iuuamentum quod ex eo necessarium est. Et non est possibile in eo ut noceat. Ypocras autem narrauit in principio sermonis sui iuuamenta que acquirimus ex usu secamabin et narrabimus nos ea etiam in sequentibus. Ille autem iuuamenta et acetum ab eo narrata. ypocras in fine sermonis sui. Quod autem dixit in fine istius sui sermonis quem premisimus est sermo eius. Quod est quia adiuuat ad screandum illud quod excreari necesse est per sputum efficit bonum hanelitum. Et nos quidem narrabimus illud quod ipse dixit in sermone sequente in illo uestigium eius.

Hore uero eius sunt iste.

Intelligit per horas eius aut horas in quibus oportet ut administretur sicut currit ut consuetudo cum illo. aut iuuamenta que acquiruntur ex eo. Et ego quidem iam ostendi quod ypocras utitur hac dictione in toties ad eandem hanc intentionem.

al' deo usum uero huius est

Quod est quia ei quod ex eo acetositatis est ualde non est possibile ut efficiat oppinionem mediam in excreatione eius quod excreari per sputum est necesse. Quoniam si adiuuat ad screandum res tenaces et facit acquirere eis lubricitatem et dilatat

cām .i. pulmonis tunc quiescere faciat pulmonem quiam quietem. Ideo est quia lenit eam. Et cum evitat has operationes confert iuvamentum magnum. Et quia non est possibile ei quod excreo acetosus est valde ut possit facere excreare quod excreatum necesse est propter ut. Cum ergo illud est accidit in viscositate sputi et neque ulterius [illegible]

Ypocras enititur in sermone suo isto nec [illegible] que accidunt multotiens ei quod [illegible] uti secamabin acetoso. [illegible]

[illegible]

[illegible] nocumento magno quod accidit ei [illegible] aut iuvamentum magnum aut nocumentum magnum. Melius est ergo ut dimittatur in eo quia non sic datur operatio media.

Ille autem cui plus accidit illo proprie est cuius egritudo est periculo ex quacumque causa fuerit illud neque possibile est ut sit [illegible] res recte-

-ras in pulmone.

Dicit .y. quod vehementia viscositatis eius quod excreatur cum sputo et grossitudo eius cum non iuvatur pulsum secamabin acetosi accidit in eo cuius dispositio est dispositio exigens potionem .s. in egritudine cuius non est digestio [illegible] le cuius dispositio est sic non exscreatur per sputum aliquid [illegible]

Quum ergo illud fit tunc oportet ut cognoscas vehementiam virtutis infirmi et eam feret ei cum ario quando utetur eo.

Cum perfecit dicere quod ille cuius egritudo est periculosa non iuvatur pulsum secamabin acetoso sic iuvamento manifesto [illegible] evadunt qui iuvantur [illegible]

[illegible] hac operatione est ut prefocetur infirmus.

Et oportet ut sit quod excreo in potu sumit infirmus qui vis dare ei in potu secamabin cuius dispositio est hec dispositio tepidi multio. et fit quod das ei in potu ex eo parum non cum multitudine.

Ypocras precipit ut in potu detur ei qui non screatur aliquid [illegible] propter grossitudinem sputi et viscositatem eius et virtus eius non est debilis secamabin vehementis acetositatis tepidi in ultimo. [illegible]

fiducialius ergo est apud eum ut sit sectamabin … te pro … Et illud est propterea quod refugit ab eo quod possibile est accidere a sectamabin … et sequitur usum sectamabin … frigidi.

Quia autem pariter acetositati est quod administrat humectat os et palatum et adiuvat ad excreandum sputum et sedat sitim. et est conveniens locis que sunt sub ypocondriis et visceribus, et prohibet ab eventu nocumentorum amelle. Quod est quia refrenat coleram que pervenit ab eo.

Ysaac postquam complevit sermonem suum in sectamabin a acetoso rediit in isto sermone suo ad narrationem sectamabin propter acetositatem et dixit in eo quod humectat os et palatum et adiuvat ad excreandum sputum et sedat sitim. Quod est quia est ipse agreget res quibus fit … in ea ex egritudinibus … dictum est … et … Et cum … complexionis eius … que … est … sufficientia in refrenatione colere que pervenit amelle … in … eius … ego iam ostendi in tractatu quarto libri mei de medicinis simplicibus quod virtus eius … et … est acetosum. Cum ergo … virtute … sint in his egritudinibus … est … quantitate … convertitur ad coleram … acetum … prohibet hanc alterationem … manifestum est quod acetum … medicis … sanitatis. Quod est quia fit … sedativus facile … eius quod … non est … grossitudine et viscositate. Et dicitur hec duas operationes ex operibus eius … dictum est ex sectamabin ut humectet … oris et palati. Et propter hanc operationem … quia ab eo invenimus … vehementius conferre spleni et epati. quia aperit oppilationes accidentes in visceribus et mundificat ea absque lesione.

Et est iterum resolutivus ventositatis et provocativus urine.

Ysaac … sermo eius ad … in sectamabin … acetositatis … maius … in infirmitatibus pectoris … est … aque … eo … dictum est … resolvit ventositatem grossam inflativam que est in locis que sunt sub ypocondriis … ventositatem inflativam … Et cum … humores aquosos et illos qui sunt de genere colere … urinam.

Partem autem aliam intestinorum humectat plusquam oportet et facit accidere in ea excoriationem.

Ysaac dixit … humectat … plusquam … est … et … sectamabin facit … humores grossos viscosos qui … in locis superioribus … et movet … Et fit etiam … per hanc virtutem … que descendunt ex … intestinis … inferioribus … ut … naturalem et excoriet intestina … qualitatem suam. Et quia … sectamabin est … virtus … tempore longo ut excoriet intestina. et … que cum eo descendit virtus est … eadem virtus. Et propter hanc virtutem si accidat etiam in quibusdam hominibus ut multiplicetur … sectamabin excoriationem in intestina.

Et quamque etiam accidit hec passio in egritudinibus acutis et propter propterea quod prohibet ventositates penetrare et facit eas redire ad superiora. Et quia facit etiam cadere virtutem. et facit accidere frigus extremitatum.

Eventus autem excoriationis in intestinis non est laudabilis … plurimum in egritudinibus acutis. Excoriatio vero intestinorum … in superficie eorum … Cum ergo … omnibus que … acetum … in rebus mordicantibus … intestina … que … Quod est quia … intestinorum … in libro meo de virtutibus naturalibus est … eius … in … incipit … evacuantur …

res recente in intestinis ab inferiori. Et quando incipit ab inferioribus impellitur ille res sursum et declinatur. Hoc accidens hostende appa[re]re in hora saniacionis quando descendit in quo[dam] homine subito colera ad inferiora intestina et applicatur eam ab euacuatione. aut propter acui[tatem] colerice materie cum accide qua facimus quod substinere non possumus. Aut quoniam locus in quo fuit euacuacio est longinquius. Et hoc est quod nos sentimus in huius homine illam coleram properare ad ascendendum sursum ita quod non egredi[tur]. Est et ex hominibus cui accidit propter reuerti[onem] ille colere lesio intestino suo. Et ex eis est cuius caput impletur et facit ei scotomia et laedit ipsum. Et ex eis est cui accidunt ista duo simul. Secundo ergo si etiam inuenitur propter excoriacionem intesti[norum] festinare exitus egestionis et descensus eius ad inferiora quoniam intestina non tolerant illud quod suscepint illa loca excoriata ex dolore. Et cum impelli illa ergo penetrantis acerbitatis ab inferiori. Quoniam non procedit ab eis hora qua ingreditur donec contrahatur ille lacertus rotundus qui est in ano et oppilatur extremitas intestini recti. Quare potest precipuus motus qui exprimit quod est in intestino rotunditate ab inferiori. Sed ergo uento [interdum] tamen egrediuntur sed superfluitates in huius egritudine. Vel etiam redeunt ascenden[do] sursum. Et accidit inde etiam ut suscipiat u[...] tus nocumentum propter mordicationem plurime penetrare ille res que in intestinis transeunt. Quoniam est quod loca excoriata leduntur lesione uehementi quamuis sit mordicatio illarum rerum que transeunt in eis parum ualde. Et tu quidem iam sciuisti quod omnis dolor dissoluit uirtutem et facit eam cadere. Et propter hanc causam euenit syncopis extremitatum.

Hoc autem nocumentum tamen sitim et potum secamabin scias quia meretur ut scribatur.

Iam ostendimus ex sermone nostro in eis que premissa sunt quod secamabin temperatus in ingrediente sua non facit aliquid ex nocumentis que faciunt ab ydromelle et uinum et aqua. Et si nocet in aliqua horarum tamen nocumentum eius tamen non est nisi quia excoriat intestina. Et non accidit illud ab eo in quibusdam horis nisi in eo in quo intestina iam debilia sunt preparata ad suscipiendum hanc passionem.

Et conuenit potare quantitatem ex ipso in nocte et super ieiunium ante usum sorbitionum. Et non prohibet etiam a potu eius aliquis post acceptionem cibi quando preterit super illud tempus longum.

Ypocras postquam narrauit uirtutem secamabin. redidit in isto sermone suo ad narrandum horam in qua oportet ut bibatur propter hoc. Et primum quidem narrat in eo horas in qua potest esse hec ut utatur eo qui est ex eis qui reguntur per usum sorbitionum. Deinde narrat post illud horam in qua oportet ut administretur quando regitur infirmus quibusdam potibus non sorbitionibus. Dixit enim de eo qui utitur sorbitionibus quod necesse est ei ut caueat potum eius in hora tamen in qua sumit sorbitiones. Et manifestum quidem est quod illa sorbitio aqua est ordei. Et utimur ea ut cibetur ea corpus et confortetur. Et hec quidem duo complentur in ea bene quando digeritur. Cuius autem digestio bona fit quando sola est in illa hora in stomacho. Quod est quia tu iam sciuisti in sermone nostro in eis que sunt premissa quod diuersitas specierum rerum que comeduntur et bibuntur propterea quando non sunt eedem in uirtutibus faciunt stomacho inquietudinem. Propter hanc ergo causam oportet ut bibatur secamabin donec aqua ordei digeratur. Cumque digestio absoluitur potus eius in nocte et in medio illius diei antequam sumat sorbitiones. Et sufficit quidem ut sit hora que est inter acceptionem sorbitionis et inter potum secamabin quantitas duarum horarum. Quod est quia secamabin procedit in hoc spatio et penetrat ad partes eius aduenas et pars eius descendit. Venit ergo ad stomachum aqua ordei et est uacuus mundus quoniam precessit et euacuatus est a secamabin.

Qui autem utitur in regimine suo tamen quod bibit et non sumit ptisanam ordei non conuenit ei uti secamabin solo. Et propter hoc cum abradat intestina et excoriet ea. Quod est quia maior potentia eius est super hanc actionem quando uene sunt uacue plus cum non sit ei fex. Et cum hoc etiam minuit de uirtute ydromellis.

Qui utitur eo quod bibitur tamen et non suscipit ptisanam ordei non conuenit ei potare secamabin in quibus horis egritudinis. Quoniam abradit intestina uehementer cum sint nudata nec tegat ea aliquid. Quod est quia abstergitur a ptisana ordei quando sumitur. Et quoniam preparatur ut perueniat ad corpus aliquid ex iuuamento que acquiritur ex ydromelle. Et uerum quidem iam narrauimus in eis que premissa sunt ex iuuamentis quibus iuuatur ex potu ydromellis.

Quod si inde infirmi iuuamentum per usum secamabin in omnibus horis egritudinis iuuamento magno tamen misce cum ydromelle ex aceto quantitate parua ita ut ostendatur sapor eius in eo tamen enim minoratum nocumentum eius valde et iuuamentum quo indiget iuuari propter ipsum.

Glosa. Cum erant infirmo potus ydromellis sitim aut sint in aqua plurimorum eius humores nec uiscosi retenti aut in uentre et colericum tamen indiget usu secamabin. Et oportet ut sis memor quod iste non dicit sed in ... qui uitiorum ... que habuntur tamen et non utatur per ipsam eius. Cum quod indiget uti secamabin faciat dari ... ut fundatur super ydromel quantitate paruum ex aceto ut fiat ei iuuamentum aceti et prouetur nocumentum quod prouenit alio. Et manifestis est quod oportet ut deuaquatur acetum cum ydromelle quantitate ... circa eo. Et hoc est quia nocumentum eius tamen est minus.

Acetositate autem aceti unum similiter iuuantur habentes coleram amaram non habentes coleram nigram. Quod est quia colera amara expellit et conuertitur ad naturam frigiditatis quam eradicat eam aceti. Cola autem nigra ebullit et crescit et multiplicatur in multitudine. Quod est quia acetum adiuuat ad generationem melancolie.

Glosa. Ypocras intelligit per sermonem suum habentes coleram amaram illos in quorum corpore chimus amarus generatur naturaliter scilicet colera citrina. Et isti quidem sunt illi in quibus dicit Y. quod acetum confert eis. Flatum autem melancolie nocet ualde. Et causa in illo est quia colera nigra est acetosa qui est prima et est dispositio corporis egredien[tis] a dispositione naturali. Quod est quia sapor eius quando corpus est sanum est propinquus huic sapori quem ... et non est ex eo in fine. Reliqua autem que sunt in hoc sermone manifesta sunt. Et hoc est quod Y. narrauit in eo quod iuuantur per acetum habentes coleram amaram quam caliditas est uincens super complexionem eorum cum acetum sit frigidum.

Mulieribus autem acetum super plurimum est magis inimicum quam uiris. Quod est quia ledit matricem.

Glosa. Quod autem acetum noceat neruis experimento testificatur super ipsum et ... significat illud. Quod est quia neruus priuatus sit sanguine est per illam causam. Oportet quod conueniat eis nocumentum facilius ex omni medicina in ... frigida subtilium partium. Mulieribus uero conuenit neruis ex ... sunt in naturis suis. Veruntamen acetum propter subtilitatem sue substantie habet penetrationem in penetrando neruos et penetrat in totum membrum ... ut non remaneat in eo pars quamuis sit parua ualde cui non noceat. Secundum hoc igitur nocet acetum membris neruosis. Omnes uero doctores anothomie conueniunt super hoc quod matrix neruosum est membrum. Et tu ... iuuabis ... ipsum quod uidebis eam in anothomia. Vnde sermone anothomie quod est membrum quod dilatatur et extenditur dilatatione et extensione ualde et contrahitur donec minoratur quantitas eius ualde. Quod est quia inuenitur si comprehenderit infantem et dilatatur propter magnitudinem eius et implet cum ... spatium quod ei est paruum. Sicut autem magnum ... qui implet ... Veruntamen stomacus non permutatur permutatione magna ualde ... In matrice autem accidit permutatio magna ualde. Dilatatio autem membrorum ex contractione cum multitudine est quia in ipsa

corporibus neruosis non corporibus carnosis.

Acetum uero nulli alii in uenit operatione in quia in acutis egritudinibus bibitur. Quod est quia non sedat sitim vel tussim in perplemonia neque adiuuat ad screandum sputum. Sed operatio eius in illo est minor operatione omnium reliquorum potuum quibus utitur infirmus potu eius in omnibus horis egritudinum. Si autem bibat ex ea quantitatem paruam cum potu secamabin et ydromelle adiuuat ad screandum sputum. Et causa in illo est mutatio qualitatis illorum potuum. Quod est quia facit in eis dulcitatem. Secundum uero alium

al' intentione

modum non invenimus eam sedare sitim immo excitat eam. Et id est quia potus aque habentibus coleram a[...] et in locis que sunt sub ypocondria generatur et eius vincitur [...] addit [...] in malicia eius que convertitur ad coleram. Et debilitat corpus quando bibitur vacuo ventre. Et addit etiam in magnitudine splenis et epatis cum quando in eis est inflammatio. Et facit accidere rugitum et natat in stomacho. Et hoc quia penetratio eius tardatur. Et causa in illo est declinatio eius ad frigus et quod est indigestibilis et non facit descendere egestionem neque provocat urinam. Et addit etiam in nocumento eius quia non est ei fervor [illegible] in natura sua. Et si fuerint pedes in aliqua hora in frigore et bibat aquam multiplicantur nocumenta eius in omnibus istis ad quecumque horum declinat.

Non invenitur in aqua virtus incisiva sicut invenitur in aceto neque calefactiva sicut invenitur in melle. Et mel cum calefactione sua abstergit et incidit. Et propter hanc causam oportet ut sit aqua tota tarde penetrationis, difficilis digestionis, difficilis descensionis, quamvis sit ex aliis [illegible] laudabilis de qua nichil [illegible]. Quod est quia aque graves aut ille quarum odor est fetidus aut salse aut ille in quibus ostenduntur sapores alii ex saporibus medicinarum non sunt aque simplices cum sit [illegible] medicina in qua ostenditur sapor eius sicut si conveniat ex ipsis mel [illegible] aut aqua ordei corruptum aut vinum aut acetum aut que [illegible] sunt similia. Quod est quia [illegible] non [illegible] cum [illegible] intentionis [illegible] est in melioribus aquarum [illegible] et tibi ut intelligas de eo in hoc loco [illegible]

eius in aqua secundum hanc rationem. Et quia [illegible] unaquaque rerum quas narravi ad meliorem quarum est aqua clara cui non permiscetur alia qualitas nisi essentie sue. Hanc ergo aquam quamvis sit [illegible] aquarum tamen invenimus eam morari in stomacho tempore longo quare facit accidere in eo strepitum [illegible] et si accidit quod colera vincat super stomachum in natura sua corrumpitur aqua in eo [illegible]. Et [illegible] descendit post [illegible] non penetrat ex eo [illegible] nec [illegible] propter [illegible]. Et propter hanc causam fit quod aqua non provocat urinam in natura sua neque adiuvat ad screandum sputum neque ad [illegible] corpus totum. Quod est quia [illegible] subtilis [illegible] grossities. Et non invenimus potum aque sedare sitim. Et causa in illo est longitudo more sue in stomacho [illegible] in [illegible] corporis [illegible] eius. Et [illegible] ipsa non nutriat corpus [illegible] quod non invenimus ipsam posse confortare virtutem [illegible]. Et [illegible] que provocaverint [illegible] aqua ordei [illegible] et vino est infirmis [illegible] aqua. [illegible] non oportet ut administretur aqua sola in infirmitatibus [illegible] hominum. Verumtamen tu invenies reliquos medicos uti ea et ypocratem [illegible] ypocras [illegible] ea minus quam utuntur reliqui medici. Quod est quia ipsi refugiunt [illegible] aqua quando nocumentum [illegible] ex errore in usu eius [illegible] nocumento [illegible] ex errore in usu reliquorum potuum. Et [illegible] est in illo quia virtus eius non est vehemens.

Et [illegible] locutus est [illegible] in hoc sermone [illegible] quod cibi fortes et potus qui administrantur in horis suis conferunt [illegible] magnum valde et qui administrantur in non horis suis nocent nocumento magno valde. [illegible] ex usu [illegible] et [illegible] et vini [illegible] sicut [illegible] ypocras [illegible] propter [illegible] aque [illegible] commoditatem.

[illegible] est quod ego vidi [illegible] aquosum [illegible] medicus [illegible] medicio. Cum ergo vidit me fundere [illegible] super aquam quantitatem [illegible] valde [illegible] iste infirmus [illegible] bibit vinum et non [illegible] videt vinum [illegible]. Et ipse quidem non intellexit quod quantitas commixtionis vini cum aqua [illegible] est propter quantitatem [illegible] eius ut [illegible] fiat [illegible]. Quod est quia [illegible] cum aqua de vino quantitas [illegible] valde ut [illegible] aque et extrahat eam ab [illegible] ut sit aqua pura tamen [illegible] non [illegible] aquam [illegible].

Et nos quidem invenimus multos ex [illegible] bibentes vinum [illegible] cum ea aquam multe quantitatis. Verumtamen oportet [illegible] [illegible] aqua [illegible] sit [illegible] in eo quod bibatur [illegible]. Et [illegible] invenies ypocratem [illegible] paulo ante [illegible] aque multe commixtionis. Et [illegible] qui voluit [illegible]

i. appellata

inuisu eius. vel est aquoso et commixto cum aqua commixtione multa. Quod est quia eius quod ex eo puritum est. Similiter perdit et soluit uentrem nocet usus eius propter in humoribus coleram amaram et quorum uisceram sunt magis. Et aqua enim nocet istis quia conuertitur in eis ad coleram propter longitudinem moris sue in locis que sunt sub ypocondriis. Quod est quia in aqua cum reliquis que inea sunt de nocumentis est quia non est ei fex in soluit uentrem. Et locutum est conueniens a potu aque in primis. potissimum febrium que inceptio ypocratis premonens illum. Et si fuerint pedes in nati qua hominis frigidi et bibat aquam duplicatur nocumentum eius. In morbis istis est existens rebus manifestis apud omnes homines super quas conuenit. propterea quod aque sit iuuamentum quod regimen infirmi est cum eo quod bibitur cum uino est post usum aque ordinati. Quod est quia datur in potu aqua si quod regimen eius est cum eo quod bibitur cum inter potum illorum medicinarum et proprie qui infirmus habet stetim. Quod est quia aque facit gaudere illis potibus sicut dixit ypocras rotitatem. s. putrefactionem dinem humectationis sue. Et propter hanc causam precipit dare in potu quantitatem aque puram inter potum ydromelli et sechanabin. Et adiunget ad humectandum illas res quas exsiccari necesse est. Et datur in potu uinum aqua quod potius uini nocet nocumento maximo. Oportet autem ut audias ab ypocrate sermonem eius in illo.

i. uinum

At si dolorem capitis timeas.

Quum ergo times in istis egritudinibus et dolore capitis aut percussione mentis oportet ut abstineas usum uini abstinentia uehementi et utaris loco eius aut aqua aut uino coloris cosiu hoc est aquoso commixto cum aqua commixtione multa cui non est odor. Deinde da eis in potu post potum eius ex aqua quantitatem paruam. Quod est quia uirtus uini tunc minoratur et lesio in mente et capite.

Datur in febre et egritudine quia ab eo peruertunt mentem quod facile accidit in eo infirmitati permixtionem. Secundum hoc ergo inuenimus ypocratem intelligere per sermonem suum in isto loco. percussio mentis. permixtionem eius. Et precipit ut abstineatur usus uini quando accidit illis. Et similiter precipit abstinentiam eius in doloribus capitis uehementibus. Et ego quidem iam locutus sum in huius duobus sermonibus que premissa sunt de sermone suo. Verumtamen ypocras in hoc loco cum precessit et dixit. Oportet ut abstineas usum uini abstinentia uehementi quod accidit ista accidentia que narrauit. Dixit successione illa que necesse est tibi ut des ei in potu uinum cosien .i. palmare aquosum contrarium commixtum aqua commixtione multa cui non sit odor. Et sermo eius aquosum mixtum cum aqua commixtione multa cui non sit odor est sermo rectus. Sermonem autem cosien non recipio. Quod est quia melius esset quod uteretur in isto uino aquoso albi coloris. Illud autem quod precepit ut detur in potu ei cum dixit est hec dicto successione uini est uehementia caute le eius. Quod est quia dixit. quod est quia uirtutis uini tunc minoratur lesio in capite et in mente. et non dixit in uino quod ipsum percutit capud et mentem nisi propter caliditatem eius. et uelocitatem ascensionis eius ad capud et elevationem humorum qui in corpore ipsius inueniuntur cum eo. Et nocumenti capitis necessarium. Quod est quia partes cogitatiue et partes alie mali sunt in hoc membro.

Quem autem oportet in potu sumere proprie aquam tantum et quem oporteat in potu sumere ex ea quantitatem multam ualde et quem oporteat minorare quantitatem eius quod ex ea in potu sumit et in quo oporteat ut sit illud quod ex ea in potu sumit sit frigidum et in quo oporteat ut sit illud quod ex ea in potu sumit calidum. Iam preterit eius narratio in eis que premissa sunt. et ego narrabo partem eius in hoc sermone suo.

Chrisistratus redarguit propter maliciam ypocratis intentionis sue in retraccionibus quos edidit in libris suis et dehonestat discipulos eius. s. Apollonium et Dexippum et dixit in eis que ipsi fecerunt mensuras et nouem nouem quorum omnes duodecim erant cotila una. Et cothila est nouem in tie hac de ore. impleuerunt gradum unam ex eis et duas et dabant illud in potu ei qui habebat febrem. De ypocrate autem apparet quod ipse utebatur omnibus potibus secundum amplitudinem non tamen sermone tamen est in reliquis que precessere et de sermone suo illo quod dixit in moribus precedentibus certo quod significationem manifesta illud est sermo eius. Quem autem oportet in potu proprie sumere aquam tantum et quam oportet in potu sumere quantitatem ex ea magnam magnam ualde. Quod est quia declarauit

ereo etiam quod utebantur ex aqua quantitate multa fuit magna valde. Sufficeret autem per sermonem suum in isto quod diximus quod nos quando in potu damus in fine quantitatem aque multam preter quod adderet ad illud valde etiam ut redeundo super artisticatem et detegendo malitiam opinionis eius in hoc quod ipse rememoratus est Apollonii et decessit cum ipsi quidem duo sunt viri de quibus impossibile est ostendere de ypocrate quod ipse dixit. Et oportet multotiens ut administretur ex aqua quantitas multa valde. Et sermo etiam eius in eis que sunt premissa cum precepit in potionare aquam mense potum ydromelli et secamabin quod per potum aque fit iuvamentum quando facit accidere materiam multam humiditatis. Sic et hic sermo eius cum in ydromelle et secamabin commiscetur cum aqua commixtione multa quod accidit humectant os et provocant urinam non significat in potu quod ipse dedit de unoquoque eorum .i. aut .ii. sed quantitatem multam cum est quantitas cum qua humectetur os et provocare urinam et adiuvatur et adderemus illud quod necessarium est extractum ex pulmone. Iusticiam autem scripsit hunc sermonem sed si videris quod iuvamentum fiat per sermonem huius potus cum multitudine in omnibus horis egritudinis. Addit ergo in sermone suo cum multitudine ut significaret illud quod diximus. Sufficit ergo illud quod dixit in cognitione malitie intentionis sed sententie cum ypocrate. Scias ergo quod ypocras facit sententiam in sermone hoc. Et facit sicut facit sententiam in eis que sunt premissa de sermone suo qui loquitur in unaquaque egritudinum sermonem qui eis est proprius cum ipse non exponit in libro suo isto ex artis regentis egritudines et non narrat tantum nisi res universales in egritudine una per sententiam exempli et est impleret.

Et similiter etiam narrabo horam in qua oportet ut administrentur reliqui potus sicut potus factus ex ordeo et potus factus ex papavere et potus factus ex vinis passis et factus ex expressione uve et factus cum frumento et factus cum cartamo et factus ex aqua granatorum et potus facti ex reliquis rebus remanentibus. Et narrabo etiam horam in qua oportet ut administrentur reliqui potus facti ex medicinis compositis.

Cum hec sermone rerum premittit. per sermonem in unaquaque egritudinum proprium. Manifestum est ergo quod libri in quibus scripsit per mediationem cum egritudinum accidentes secundum singularitatem suam aut non fuerunt servati usque ad hanc nostram horam. aut ypocras prius eos non composuit. Quod est quia isti libri qui inveniuntur nunc attributi ypocrati non similantur sermoni eius. Veritatem in eis sunt res multe declinantes ab illa eius sicut sermones invenit in successione sermonis eius in balneatione in hoc libro. Et ego quidem exponam unumquodque illarum rerum ac dicam si veritatem intentione mea de eis.

Per usum autem balneationis possibile est iuvamentum fieri in multis egritudinum in quibusdam earum semper in quibusdam earum non. Et quando est rectius ut minoretur eius usus. quoniam non est illud quo indigeret cum ea. Quod est quoniam instrumenta que necessaria sunt in usu eius et ministri qui ministrant sed quod oportet non inveniuntur nisi in paucis mansionibus et quando non bene balneatur infirmus possibile est ut eveniat ei in nocumentum magnum. Quod est quia indiget balneatione loco regente ipsum in quo non sit fumus et quantitate aque multa. Et ut balneatio non fit cum multitudine nisi illud sit necessarium.

Simile est quod in diebus ypocratis balnea sua non erant necessarium. Et est quod sermo eius quod invenio instrumentorum que necessaria sunt in usu balnei et ministri qui ministrantur sed quod non inveniuntur nisi in paucis mansionum. Et sermo eius iterum quod necessarius est in balneatione locus quo regatur in quo non sit fumus et quantitas aque multa. et reliqua que secuntur illud significant quod homines adhuc qui volebant balneum calefaciebant aquam in vasis et fundebant eam super tinam deinde sedebant in illa tina. Quod autem dicit in fine sermonis sui. Et est sermo eius. Et est necessarium ut balneatio non sit cum multitudine nisi illud sit necessarium. oportet quod intelligatur in eo quod venit de sermone suo post. Quod est. quod in veniet et enumerabit in eis que sunt post de illo quod indigent in quibusdam horis balneatione almahafe .i. aque infusione super infirmum. Quod si non dixit illud quem eius abeo et non dicemus illud absolute neque superflue sed secundum ordinem et sequeremur sermones eius.

Et oportet ne abstergatur corpus infirmi. quod si abstergatum est sit

linio quo abstergitur cum pluribus multis si quod cucurrit cum eo consuetudo et effundatur ante usum eius de aqua quantitas non parva post ipsum iterum velociter.

Glo. Cum indiget aliquis infirmorum ut ab
stergatur corpus eius qui balneatur nisi fu
erit [illegible] quanta sordities aut habet pruri
tum [illegible] firmum in aqua balnei. Nec ei
cum ea oportet ut sit sine labore in [illegible] abster
sio autem corporis fit cum rebus quibus abstergitur. Res
autem omnes iste sunt medicamine et [illegible].
[illegible] ergo opus est cum ei quod necessarium est de balneatio
ne [illegible] quod [illegible] aqua. Cum
ergo indiget infirmus ut abstergatur [illegible]
[illegible] que [illegible] super eum [illegible]
[illegible] que invenitur corpus [illegible]
medie cum abstergitur ita ut [illegible]
[illegible] multa [illegible] aqua et [illegible] vel [illegible]
cum [illegible] hec [illegible]
[illegible] eius quo [illegible] multiplica multa [illegible]
[illegible] consuetudo eius [illegible] cucurrit
[illegible] eius. [illegible] est [illegible] non
[illegible] percipit ut [illegible] medicine qua abstergitur
corpus infirmi sit [illegible] multa [illegible]
necessarium est ut non [illegible] corpus infirmi
plus si percipit ut sit aqua que [illegible] cum rebus
quibus abstergitur [illegible] multa. [illegible]
[illegible] significent [illegible] ut [illegible]
abstersionem nisi [illegible] ad illud sordities aque
[illegible] super corpus aut [illegible]. Et non admini
strentur in illo medicine acute quia non ad
[illegible]. Et sic inveniuntur [illegible]
acuitate medicine qua abstergitur corpus cum aqua
multe quantitatis aque [illegible] etiam inve
nimus [illegible] virtute abstersionis [illegible]
super corpus ante [illegible] eius aque [illegible]
[illegible] super eum [illegible] cum aqua [illegible].

Et est necesse ut sit spatium ad locum tine breve.

Glo. Hec opus est oportet sive in balneo sive
in balneo aut in quibusdam domibus [illegible]
in eo et imple tina aqua calida sicut faciunt
[illegible] multi in mansionibus qui indiget balne
are et non sunt in loco balnei.

Et sit ingressus ad eam et exitus ab ea precipue facilis.

Glo. Nominavit de balneo quando non oportet ut la
boret infirmus [illegible] hanc cum percipit ut [illegible]
gressus ad [illegible] facit sit et egressus ex ea.
Et illud quidem [illegible] quando non sunt parietes con
tinentes tinam elevati [illegible]. [illegible]
aut tinam est ampla que sit propinqua bal

balnei. [illegible] enim iste [illegible] pauce sunt
non habentes elevationem sed propinque terre.

Et oportet ut quando balneatus fuerit quietus tacitus non faciens ab aqua operationem sed alius fundet super ipsum aquam et fricet corpus eius.

Glo. Iste [illegible] adiuvat ad [illegible]
tem laboris [illegible] preterit
rememoratio [illegible] est [illegible]
etiam in mollificatione corporis [illegible]
[illegible] cum multitudine. [illegible] est quando
[illegible] motus [illegible]
[illegible] lenitas [illegible] eius mollificatio.

Cum ergo fuerit post illud precipitata aquam multam commutatam.

Glo. [illegible] ut [illegible] aquam multam [illegible]
[illegible] super infirmum post [illegible]
eius de tina [illegible] medicum
est facere in hoc [illegible]
balnetur infirmus ipsi enim non [illegible]
ei [illegible] ad locum in quo est aqua frigida
[illegible] ad locum in quo est tina [illegible]
super ipsum [illegible] aquam tepidam. [illegible]
[illegible] qui implent tinam de hac aqua [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] cum aqua calida et [illegible]
corpus eius paulatim [illegible]
additione [illegible]
[illegible] quantum precipitur ut [illegible]
[illegible] commutete [illegible]
contrarium. [illegible] est [illegible]
se propter hanc causam [illegible] aquam frigidam post [illegible]
cationem corporis cum aqua calida. [illegible] interiora
[illegible] corporis est debile [illegible] non [illegible]
ut tangant [illegible] corpus aqua frigida [illegible]
[illegible] et propter hanc causam invenimus [illegible]
tem [illegible] ex frigore [illegible] aque [illegible]
ei aquam calidam. [illegible] quando [illegible]
ex aqua calida cum aqua frigida sunt in [illegible]
[illegible] in dispositione corporis [illegible]
[illegible] consideratione [illegible]
[illegible] hore [illegible]
[illegible] consuetudinis [illegible].
[illegible] super [illegible]
[illegible] aque [illegible] quod [illegible]
se ut [illegible] eis post balneationem suam cum aqua
calida. Et species prima [illegible] est tepida [illegible]
[illegible]. Et [illegible] post [illegible]
[illegible] propinquior frigori [illegible].
Et [illegible] non voluit [illegible]
ex [illegible] aquarum [illegible]
[illegible]. [illegible] non oportet ut [illegible]
aqua multa [illegible] absolute. [illegible]
est [illegible] sermonem suum propter [illegible]
[illegible] multam [illegible]
[illegible] aqua commutete ut [illegible]
aque calide [illegible] aque frigide [illegible]

[illegible] infirmus nō tolerat p̄mam̄ ad citū subito.

Et sit effusio aque uelox ut intelligā aliquis ex sermone eius uelox quod intendit suprā actione aut [illegible] spatiū qd ē int[er] [illegible] sione p[ri]ma [et] effusionē [illegible] et nominat̄ [illegible] [illegible] nō uelox freqns. Et nos [illegible] [illegible] [illegible] equali [illegible] freqns et ue lox. Et h̄ ē qd̄ ipi nominant [illegible] fortiores uelocē[s].

Et in loco exsiccationis cū trichamis exsiccatione cum spongia.

Nō inuenimus medicos in aliqua hora [illegible] in hac ma hora exsiccatione corpis infirmi in trichamis in spongia [illegible] inuenimus eos uti in exsiccatione infirmorum post balneationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex crudis [illegible] [illegible] [illegible] inuoluūt. s. cū eis corpus infirmi ab ori[gine] [et] inuoluūt ipm in eis [illegible] uehementi [illegible] fluat sudore multo. Secundū ē [illegible] [illegible] fluet sudore multo post balneatiōem [illegible]. [illegible] est qd nos utimr balneatiōe multotiens nō ad euacuandū corpus [illegible] ad contrarium illius. s. hu mectāme [et] mollificandū ipm qd ē uehementius [illegible]. [illegible] [illegible] inuenit [illegible] [illegible] nō [illegible] [illegible] ipm moram [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fluat sudore multo [illegible] [illegible] [illegible] ipm [illegible]. [illegible] [illegible] ipsi [illegible] [illegible] corpus eius uelociter.

Neq[ue] opor[tet] ut ungā corp[us] eius oleo aliq[uo] dū ē uehementius exsiccationis.

Hunc sermonē dixit [illegible] in [illegible] [illegible] sermonis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loco exsiccationis cū trichamis [et] cū spongia exsiccatione. Et melius [illegible] [illegible] intelligatur [illegible] balne [illegible] ut nō [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] inuenimus eū [illegible] exsiccat [illegible] cū spongia post balneatiōe[m] nō ostendit [illegible] [illegible] uti oleo aliquo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliqua hora [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cū oleo corpus eius humido [illegible] [illegible] [illegible] aliqd qd ex siccatur [illegible] infirmi [illegible] [illegible] oleū aliq[uo] [illegible] eius ex aqua. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in hora balneatiōis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] balneat[ur] [illegible] [illegible] aut anteq[ua]m [illegible] [illegible] corpus sit [illegible] qua hora [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut nō utā [illegible] hora [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] olei [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] melior hora [illegible] [illegible] [illegible] est hora [illegible] [illegible] [illegible] administrat[ur] oleū [illegible]. Et secundū [illegible] ut [illegible] oleo [illegible] [illegible] [illegible] balneat[ur] postq[uam] calefit. [illegible] oleū calefit [et] mollificat corpus et [illegible] [illegible] [illegible] ipm. Oleū [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] timore[m].

Oportet ut capud p[ro]pe

exsiccetur p[er] exsiccatiōem p[er] spongiā quātū potest [et] his sollicit[ur] de illo.

[illegible] [illegible] [illegible] in illo q[uod] o[portet] ut siccet[ur] capud ei[us] post balneatiōne exsiccatiōe certissima ita ut non remaneat sup ipm aliquid humiditatis [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible]. [illegible] est qd de aptitudine eius qd remanet sup [illegible] de humiditate est ut infri gidet ipm. Veruntamē nō [illegible] [illegible] ut fiat illud p[er] spongiā [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] post usum aque [illegible] [illegible]. Et melior [illegible] usus spongie in illo est [illegible] [illegible].

Non op[or]tet ut infundatur crema neq[ue] capud neq[ue] aliquod ex reliquis corpis.

Sermo iste apparens ē [illegible] [illegible] remouea tur solū [illegible] [illegible] est apud [illegible] [illegible] q[uod] nō o[portet] ut [illegible] aliq[ui]d ex membris [illegible] in ho ra qua exsiccatur corpus ex aqua q[ua] administratur post balneatiōne. [illegible] [illegible] [illegible] omnes homines sciunt [illegible] [illegible] frigus qd̄ sunt [illegible].

Neq[ue] ut utatur [illegible] balneatiōe neq[ue] qn est p[ro]pinquus tempori receptiōis so bitionis. [illegible] qn̄ ē p[ro]pinq[ui]s tempori alicuius ex potib[us].

Nō infirmus [illegible] [illegible] sanus [illegible] [illegible] ut utatur balneatiōe hora [illegible] [illegible] [illegible] aliquid potū [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliq[ui]d potum [illegible] [illegible] post illū repletur eis corpus. Et [illegible] cibum [illegible] [illegible] post ipm balneatiōe reple[tur] corpus eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qd attrahit [illegible] [illegible] ad se ante digestionem ipsius.

Non opor[tet] ut utā sorbitiōe neq[ue] aliq[uo] ex potib[us] hora q[ua] balneatur.

Melius quidē ē ut suscipiat homo aliquid [illegible] post quietē corpis eius [illegible] inquietudine [illegible] [illegible] balneatiōe sicut [illegible] [illegible] post quietē in [illegible] [illegible] [illegible] ab exercitio. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potum post balneatiōe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qd erexit fumū sup os [illegible] [illegible] [illegible].

Et opor[tet] ut administret[ur] balnea tio in infirmis plus in eis q[ui] [illegible] erat illa cōsuetudo ipsa in hora sani tatis sue. [illegible] ē q[uod] isti desiderant ea uti [et] iuuat [et] lectificat q[ua]n[do] di mittunt illam.

[illegible] tractat[ur] sermo[n]i [illegible] [illegible] [illegible] qua iam ostendi in maiori [illegible] [illegible] [illegible] librū summā [illegible] [illegible] [illegible] in sermonib[us] in quib[us] [illegible] [illegible] significatiōne manifesta [illegible] [illegible] [illegible] cōsuetudine.

Iuuamentum autē

balneatoris secundum plurimum in peripleumonia est plus quam sit in febribus adhu-
rentibus. Et est quia sedat dolorem acci-
dentem in lateribus thoracis et inter duas
spatulas et maturat quod extrahi necesse
est per sputum. Et adiuvat ad illud
et bonum facit anhelitum et sedat fi-
tim et laborem. Et est quia lenit uen-
tositas et humectat cutem et prouo-
cat urinam et resoluit grauitatem
capitis et humectat nares.

Ostendit ypocras in sermone isto suo causam propter quam
sit iuuamentum per balneationem in peripleumonia plus quam
in febribus adurentibus. Et sermo suo quod est quia sedat
dolorem accidentem in latere thoracis et in spatulis
et maturat quod extrahi necesse est per sputum et adiuuat
ad illud et facit bonum anhelitum. Propter hoc quod res sit
balneatio iuuatiua valde in peripleumonia. Et est
quia peripleumonia euacuatur aliquando multitudine sanguinis extra-
hendi humores refertos in pulmone per sputum. Et ple-
ureticus etiam iuuatur per ipsam et iuuamento magis
propter quod sedat dolorem eius. Et propter hoc medici
una duarum rerum aut ut scribam est iuuamentum per
balneationem in peripleumonia et pleuresi est plus quam sit in
febribus adhurentibus. Aut ut intelligam aliud ex
sermone eius peripleumonia et pleuresi. Et est quia dolor la-
teris non accidit nisi in pleuresi non in peripleumonia. Et
significat etiam per sermonem suum. Et iuuamentum
per balneationem in peripleumonia est plus quam in fe-
bribus adhurentibus. Quia iuuatur etiam per balnea-
tionem quam qui habet febrem adurentem. Et
manifestum est quod necessaria est in egritudine eius qui ex hiis habet
febrem adurentem indiget balneatione discreto
et non est possibile ut dicamus in illo ad est ypocras dum dixit
in hora in qua oportet ut administretur balneatio aliquid
postquam quod inuenimus ex eo in primis quam oporteret
uti balneatione in sermone quem habet sermonem suum reddit
ad sermonem suum in hora in qua
oportet ut utatur.

Illos autem morbos
oportet uti balneatione quorum uenter
in egritudine sua est mollis plus
quam oportet. Neque oportet etiam illos uti
balneatione quorum uenter est stipticus
plus quam oportet nisi euacuetur uenter
eorum in primis. Neque in eis etiam
qui sunt prostrati. Neque in hiis qui
anima nauseat. Aut qui habent uomitum.

Neque in eis qui eructuant aliquid
ex genere cole. Neque in eis quibus ad-
uenit fluxus sanguinis narium
nisi sit illud minus quam oportet. Et tu quidem
scis quantitatem secundum quam oportet ut sit
fluxus sanguinis narium. Quod si fu-
erit minus quam oportet tunc utere balnea-
tione si corpus indiget illa et iuu-
atur intelligo rebus in quibus iuuatur
per eam quamuis caput tantum indigeat
illa.

Qui fluxum uentris superfluum
habet abscidit ab eo illud introitus ad
balneum propterea quod attrahit illas materias secundum
ad totum corpus. Cum quo illius sit ita adueni-
ret ei ex eo nocumentum. Cuius autem uia stringitur
et non egreditur non debet super aliquem quin
melius sit ut euacuetur in primis uenter
eius ex fece antiqua que est in eo deinde preci-
piatur post illud balneari. Et iste cum quod est pro-
stratus scilicet cuius uirtus dissoluta est et uicta est
Et est quia balneum addit in resolutionem et
casum eius. Et cuius anima nauseat et habet uomitum
non oportet ut balneetur. Et est quia timetur super
ipsum quod resoluatur uirtus eius subito et accidat
ei sincopis proueniens ex stomacho et illorum etiam in
ore stomachi quorum congregatur colera et similiter illi
quos significauit ypocras per sermonem suum eruc-
tuant eructuatione de genere cole est est pro-
pinquum esse illorum. Et iste etiam non est tibi
ut utaris balneatione in eis qui habent fluxum
sanguinis narium superfluum. Et est quia hinc fl-
uxum sanguinis narium qui balneantur preter
mensuram in multitudine sua. Manifestum
quod est quod oportet ut precipias uti balneatione
quibus fluxus sanguinis narium est diminutus
ab eo quod necessarium est de ipso. Et uirtus quoniam
necessaria est balneatio cum festinatione ut per
per motus sanguinis qui est incipiens. Et
nos quidem iterum utimur balneatione quando
indigemus ut eueniat fluxus sanguinis
narium et non euenit. Illud autem quod
addit ypocras in sermone suo si corpus indiget
illa et iuuatur per eam quamuis caput tantum
indigeat illa. Significat per illud significatione
manifesta quod est necessarium in multitudine ut ca-
lefiat [illegible] ex dormire et lauetur infra
in ea absque tina et infundatur aqua calida super
caput eius tantum absque reliquo corpore eius.

Qui autem est diligens balne-
ationem non nocet ei si pre-
cipiatur ei balneari bis in die.

Inuenimus huic sermonem cum sermonibus
aliis scriptis medicum qui transtulit hic

torino consilii occasio tractatur in regimine secundum sententiam ypo. si mediocriter sic fiat et de sermone in quo dixit .y. quod non oportet ut prohibeatur infirmus in diebus primis egritudinis sue a quibusdam sorbitionibus. Et sic in sermone in quo dixit. ypo. et cuius accidit consuetudo uti cibo bis in die oportet ut detur ei cibus bis. veritatem in inveniendum dimittere et unquam hora duorum sermonum mediocritatis eius. De hoc autem sermone quem premisimus ad exponendum non dimisit aliquid. veritatem non narravit horam in qua precepit .y. uti balneatione in diebus in eis qui indigent balneatione. Et manifestum quidem est quod .y. [illegible] per sermonem suum qui delectatur balneatione in hora sanitatis [illegible] illud advertendum multotiens in die quod est quia isti utuntur balneatione bis in die cum [illegible] rem suam in illo secundum consuetudinem que accidit eis. Oportet ergo ut [illegible] ligatur ab ypo. hora qua incepit uti balneatione.

Et usus balneationis in eis qui sumunt ptisanam ordei et cum ea fecem eius possibilior est multum quam fit in eis qui utuntur aqua eius tantum. Et quidem est possibilis usus balneationis in istis etiam. Et minus quidem possibile est uti ea in illis qui reguntur potibus tantum. Sed possibile est uti ea in istis etiam.

G. Ostendit ypo. in sermone suo isto horam in qua oportet uti balneatione. et si ipse fecisset illud in principio sermonis sui non occultaretur nobis intentio ex sermonibus suis quos dixit in medio sermonis sui. Et est quod ypo. dat illis aquam ordei cum fece sua quorum egritudo est egritudo quieta. Quorum autem dispositio est deterior hac dispositione dat eis in potu aquam ordei tantum. Et quorum dispositio est deterior dispositione horum duorum et egritudo eorum est acutior invenimus ypo. uti in eis potibus tantum. Et ego quidem iam multotiens ostendi quod sermo eius in hoc libro toto est in morbis pectoris et pulmonis et quod narrat in hoc libro multas res utiles secundum [illegible] exemplificans in egritudinibus horum membrorum et [illegible]. Et ostendi etiam quod oportet uti primo ptisana ordei apud maturationem egritudinum et in hac hora est usus balneationis absque timore quoniam adiuvatur [illegible] adiuvamento magno ad excreandum [illegible] humores et in pulmone et pectore in eo cuius dispositio est secundum dispositionem et consuetudo eius etiam accidit cum [illegible] non prohibet aliquid quin in eo administretur balneatio secundum [illegible]. Qui autem potibus tantum utitur .y. dixit quod iuvamentum eius cum balneatione est parvum

valde. Quidam autem intellexerunt ab eo ex sermone eius parvum valde quod non oportet ut administretur penitus. Propter hoc ergo [illegible] quoniam ypo. dixit propter illud. Et quoniam est possibile uti balneatione etiam in istis et non narravit quando possibile est uti balneatione in eis. Manifestum est ergo nobis ut narremus illud et sequamur in eo quod diceremus sententiam ypocratis. Dico ergo quod .y. utitur potibus tantum in eo cuius egritudo est egritudo acuta quoniam pertransit ut virtus toleret expectare illum usque ad horam primam status egritudinis. Status autem egritudinis quoniam est multotiens cum maturatione eius sicut illa que accidit in morbis pectoris et pulmonis. Et est quod egritudines in istis hora qua maturantur incipiunt screare et qui incipiunt screare ... quod excreare necesse est non est possibile in aliqua hora ut addatur egritudo eorum in natura sua in accidentibus consequentibus eam. Et est quod egritudo multotiens est egritudo generaliter continua ipsam addimentum sicut illud quod dixit .y. in membris [illegible]. et dolores et febres accidunt in hora [illegible] plus quam sint est et multotiens adduntur et minuuntur secundum quantitatem acutii et quantitatem egritudinis. Et illud quod fit in egritudinibus in quibus [illegible] que in eis generantur habet egressionem sicut de consuetudine eius est ut accidat in quibusdam ex tertianis et in pleuresi et plesi. possibile est in illis egritudinibus ut adiungatur infirmo parum balneationibus et regimine eius adiungetur tamen potibus tantum. Et est quod ypo. dixit quod balneatio sedat dolores accidentes in eis et maturat quod excreare necesse est per sputum. Et etiam manifestum est quod oportet ut utatur ea post evacuationem corporis. Scias ergo ut si balneatio administretur ante evacuationem corporis attrahit humores sive materias ad loca que sunt sub ypocondriis. Si fiat post evacuationem corporis adiuvat ad maturationem. Et iuvamentum quidem balneationis quoniam administratur in hora sua est in egritudinibus in quibus possibile est uti balneatione in toto corpore et propter hanc causam fit iuvamentum per eam tantum in eo qui habet febrem adhuc inventam sive qui cum febre sua non habet aliquid [illegible] ex apostematibus [illegible] ex colera citrina [illegible] que bullit in corpore suo qui signa maturitatis eius apparent in eis [illegible] iuvamentum eorum per balneationem est plus multo. Et quoniam febris adhuc [illegible] est ab ea [illegible] putrefacte oportet ut [illegible] qui [illegible] febrem habet balneum est [illegible] valde. Et est quod humor [illegible] non resolvitur per balneum [illegible] resolvitur colera quoniam est grossius viscoso et eius caliditas non extinguitur in extinctionem [illegible] quoniam indiget maturatione spatio longius: [illegible] non postponimus [illegible] in eo nisi ut [illegible] eius in fine. Recordor autem quod .y. dixit [illegible] expositione mea qua [illegible] hunc librum [illegible] mediante qui sicut [illegible] de [illegible] hunc sermonem de rebus ad quas medicus oportet [illegible] quarum infirmus eas ipsi [illegible] plures [illegible]. Hic autem ypo [illegible] quibus ut [illegible] ex locis sunt membra lesa morbo [illegible] in eis et cause facientes illos morbos. Et autem ut quod [illegible] ex complexione sicut [illegible] et consuetudines et etates et dispositiones aeris

[illegible] Galenus [illegible]

nos continentes. Nos vero scimus quod per cogitationes omnium rerum quas [illegible] et experta iuvantur medici. Et nos preterea invenimus .v. post [illegible] hoc libro intentiones [illegible] quas qui affirmat hec in mente sua potest sic regimen non [illegible] aliquid ex rebus que [illegible] sunt consueti. Dixit preterea quod ipse dixit in quinto illo res illas quas ego narrabo tibi. Et est quia ego post posui sermonem meum non fuit nisi ut narremus eas in sermone brevi ut facile sit ei qui legit hunc librum intelligere sermonem meum. Dico ergo quod quinta intentionum et predicatu est investigatio quam dixit .v. secundum semitam exemplificationis in una egritudinum et est plene intelligere hac arte. Quartam autem que datur in stirpio de sorbitionibus invicem sunt. Si egritudo est acuta, quia oportet non oportet ut sit multa si oportet ut prius bibatur aqua sumat sorbitionem ydromellis aut vinum aut quod eorum videris magis iuvativum. Deinde dixit etiam post illud hunc sermonem. Et si humectatur os et illud quod screatur ex pulmone est sicut quod oportet tunc oportet ut deleas eis sorbitiones inter sedem. Omnes enim has res et que eas sequuntur non invenimus medicos de [illegible] dixisse .v. autem post hunc sermonem dixit etiam quod oportet ut consideretur in digestione egritudinis et hec apud eum est ex maioribus intentionibus in cognitione forme regiminis omnium mutationum particularium que fiunt in eo. Deinde dixit post has res hunc sermonem. Nam in cuius ventre superfluitas [illegible] cibi retenta est et datur ei aliquis hanc sorbitionem preterquam quod prius evacuetur corpus eius sibilla superfluitate. Et cum etiam nunc si habet dolorem, addit in eo et si non habuerit dolorem eveniet ei. Et dixit iterum post illud hunc sermonem. Et cum illorum si dolor lateris fuit semper qui non alleviatur vaporatione et sputo non egreditur sed additur eius viscositas sine maturatione tunc si non resolvitur dolor aut per mollificationem ventris aut per flebotomiam secundum quod significatur quod indiget eam et dat pt[illegible] [illegible] hanc infirmitatem. Et ipsi illum [illegible] ut dispone sequitur ei mors velocior. Deinde dixit post illud diversitatem etiam sermonem suum et dixit. Et quem invaderet febris cum dolore aut absque dolore et timuimus ei ab acceptione cibi est propinquus et venter eius non est evacuatus. Oportet tunc ut prohibeas eum ab acceptione sorbitionis donec sciamus quod cibus eius iam descendit ad inferiora intestina. Et scripsit iterum post hunc sermonem. Et quem cibus antiquus non descendit et timemus eius cum abo abo est propinquus et virtus eius tolerans et etas eius est [illegible] iuventutis tunc oportet ut clisterizetur. Et si est debilis oportet ut supponatur suppositorium nisi egrediatur cibus ex seipso egressione bona. In hoc ergo sermone invenimus eum narrare etiam [illegible] quod narravit intentionem sextam exuirtuque sicut facit etiam in sermonibus qui secuntur hunc sermonem. Sextum enim [illegible] considerantem in locis multis in eo quem [illegible] eadem [illegible] ubi dicit quod media nescivit illud. Et dixit iterum quod illi in [illegible] pervenerit dolor usque ad loca que sunt sub ypocondriis iuvantur cum medicina talia et talibus. Illorum autem in quibus ascendit dolor cum gravitate usque ad ascellas et pectus per flebotomiam iuvamentum est per flebotomiam. Invenimus ergo medicos qui fuerunt ex illis de Kandio dimisisse rememorationem omnium harum rerum et reliquarum que ego istis similes. Et rerum etiam que dixit sunt in consuetudinibus penitus et plus illo multum res naturales et species corporis quia invenimus .y. in multis locis huius libri dixisse. Et nominavit quosdam homines habentes coleram amaram et quosdam eorum flaticos. Et quosdam eorum habentes coleram coleram mixtam. Quod est quia investigatio harum rerum narravit permutationem regiminis in sanis quomodo oporteat rectificari et regimen infirmorum. Et in sermone suo in vino et ydromelle et oximelle et aqua invenimus eum dixisse has easdem intentiones. Et dixit etiam in illo loco et maturatione egritudinis et non est hoc apud eum in tertio utile in cognitione forme regiminis et permutationis in eo. Et sic invenimus eum dixisse initium egritudinis quidam sermonis. Et ponit considerationem inde etiam in cognitione regiminis tertiam et partem. Omnium ergo harum rerum et aliarum et eis que sunt illis illis dimiserunt rememorationem medici qui fuerunt ex illis de Kindo. Et medicus indiget ut sciat eas omnes preter quod infirmus ei dicat ipsas. Explicit.

Quarta particula regis.

Ex libro de dieta ea que post serm[illegible] de balneo dicta sunt dece[illegible] suspicati sunt non pauci [illegible] ut non [illegible] existentes [illegible] uitate imp[illegible] [illegible] multam [illegible] [illegible] priores [illegible] [illegible] voluit [illegible] que [illegible] ut [illegible] multa [illegible] cum [illegible] ab [illegible] ea que [illegible] esse per partes compositi ab [illegible] ut pro [illegible]. Et [illegible] etiam [illegible]

[illegible]

Causus autem fit cum reficere venule in estiua hora euulserit. dimias. i. acutos et colericos ycores. i. liquores ad serpas.

[illegible]

Et et febris multa detinet corpus sicut ab ossocopo. i. ossium labore habitum laborat et dolet.

[illegible]

bore deinde est finaliter de differentia omnium laborum [illegible] i. fastidiatiuus.

Fit autem quam multum ex ambulatione longua et siti longua cum defectione uenarum chrunia .i. acta et cahida reumata euelluntur ad se ipsas.

Et secundum principium dicendum est hoc: non autem reliccatum esse adiectum peraticas exteriores [illegible] esse nocatas ostendens quidem in exemplo. Nam omnis quod dicit calide et sicce [illegible]. Quosdam enim uidemus proponi uini cum aqua [illegible] amphoras occupantes [illegible] quemadmodum alios per [illegible] .i. oua [illegible] siccata et per [illegible] et pectines .i. siccas et per comestiones quorumdam aliorum [illegible] .i. salsorum inmoderatam. Similiter autem quidam ambulatione et [illegible] .i. estu ueniens balneatus quidem prius abiens domum [illegible] uini secundum [illegible] plus incipit febricitare mox [illegible] febrem. Sed et alius quidem uehementer iratus et uigilans aliis.

Fit autem lingua aspra et nigra ualde et sicca et quando secundum dicta .i. uentrem morsus dolet et sub egestiones et humide et acute .i. pallide fiunt et sitis uehemens insistit et uigilie. Alii uero et altercatores freni .i. sapientie.

Ea que assecuntur [illegible] in hoc sermone per [illegible] insistit que utique et [illegible] uocant. Sunt autem hec lingua sicca et aspra et nigra. Morsus [illegible] in uentre. Sub egestiones pallide. Sitis uehemens. Vigilie. Quidam uero et [illegible]. [illegible] quidem lingua sicca [illegible] tota corporis sicca est et calida et febre [illegible]. [illegible] uero [illegible] que secundum uentrem [illegible] .i. [illegible] qui in [illegible] egestiones [illegible] humores [illegible] aqua [illegible] uigilare uero [illegible] [illegible] quidem est [illegible] .i. [illegible] uigilias [illegible] siccitas operatur [illegible] [illegible] uero [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] amara [illegible]

palliditatem et amaram nominant. Sic [illegible] est eorum que secundum [illegible] [illegible] secundum solum per actionem insufficienter scripta sunt. Et [illegible] que [illegible] quedam quidem sunt pathognomica .i. passionis cognoscitiua sinthomata. Quedam uero consequentia [illegible] est. Et [illegible] hec quidem sunt [illegible] .i. antecedentia hec uero [illegible] .i. post incipientes [illegible] nota est [illegible] [illegible] uero .i. antecedentia [illegible] [illegible] .i. [illegible] ut utique [illegible] qui [illegible] librum [illegible] [illegible] .i. ab antecedentibus [illegible] [illegible] .i. antecedens est [illegible] [illegible] .i. post incipientis [illegible] longam [illegible] [illegible] .i. [illegible] [illegible] uehementer [illegible] [illegible] sinthomatibus que consequentia nominantur. [illegible] [illegible] .i. sapientie [illegible] [illegible] [illegible] .i. uentre [illegible] [illegible] .i. [illegible] [illegible] .i. acrium [illegible] .i. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulmone [illegible]

Huic autem bibere aquam et melicratum coctum da aquosum quando uult.

Hic liber [illegible] est [illegible] .i. [illegible] [illegible] est [illegible] .i. [illegible] in [illegible] [illegible] constrictio uentri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] in aqua [illegible] in melle solo [illegible] [illegible] in [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] mel [illegible] facile et [illegible] aquositatem [illegible] ut aqua non [illegible]

231

superiorem uentrem deducto admixto melle ad anathosim. Ad deductionem uero eadem causa ceterum dat. Frictiallosis cum unctuosis oleis et cum urinam et mictionem magis mouens quemadmodum exceptionem totum mihi erit. Sic dicitur id est acre quod tantum est non solum ineo quod dicitur fortior sed cum in eo opinans eius ce asserit. Sicut primo quod dicitur id est acre. Et si sedes id est initiatum est in sibi morbus ceterum autem in mordat et in unctuositate sic mando id est reddit magis quoniam liceat intestina quare huiuc magis crudo. Indigeret autem quod ita egrotaret ut utique non sufficientes sue pristine et melliteate mixtum post dicitur est cum in propria et cetera per huius libri tibi de eo quod dicitur dicere indicationibus egritudinibus in solis partibus. Et si quidem tamen cum quid que secundum minerationem meo que tunc prelator assumptione huius qui prelegeret et noierit commentationes que in illis sunt sicut ita dicunt additio.

Et si amarum os fiat uomitio confert et uentrem clisterizare amaritudo colere amarum opertum os causius enim est.

Si itaque tumeat que uirtus inuenire et opportet que subiungit os sed uomitus constipans euacuat colera prouidere et ubi inuenire.

Si uero ad hec non soluatur lacte asine consequenter purgare.

Quia uero quidem euacuat uult colam quod in uentre uero vel autem purgatiua farmacia quod dicitur id est acria et quibus dicta sunt propterea ad lac asine deuenit dicitur uti quidem id est acredinem nullam huius quemadmodum autem quidem sed superhabundans humiditate solum quod ab omnibus alijs lactibus et propterea solum sub grosse post continet ei id propter uentositate sicut dicitur solo sero potius uti sicut est cum autem lac protinus post uel sicut in mixtis uas eneum aqua plenum in lac mixtum sicut bis immisso fiet separet serum acasse dato.

Salsum uero nichil neque dandum id est acre offerre non cibum subducere.

Quid est insale apparet uero de salsi quod salsis quod huiusmodi quod in uirtute dicitur id est acris dicitur est sed quod enim liberum simpliciter tamen materia. Cum sinapis quoque ponitur et quoque alia aliud uirtutibus sunt contraria quibus ut apparent. Ut quidem que ad agentia disponentes causam fugere sunt dicta id est acria. Et illa sicut enim declarant magis dantibus id est acribus est non sufficit mo collectant enim sed minus.

Sorbitionem autem donec crisim dies facta fuerit ne des.

Et sorbitionis uolumus uirtute huius sed motiuandum sicut est ei doctrina et ut y. quod mitte ea que negata sunt prima quoque intentione strictus dicitur uel sicut dicitur sibi minorem oportet ea que ostensa sunt uirtutes eorum super scrutantur. Quoniam autem non congruum est dare sorbitionem cum crisim si uirtus sufficeret sed prima partem propriam et certam ostensum est.

Et si sanguis e naribus fluxerit soluitur passio. Et si sudores superuenerint cretici id est proprii cum urinis albis et grossis et lenibus substantibus ypostasibus.

In acutis febribus ad capud feruet quod secundum uerisimile sanguis est quod rescindendo uenas uia effundit huius cum coadunatis corporis uaporibus partibus dicitur reliquorum sed eandem rationem cum per sudores effundens feruentes inchorem id est liquorem sanat egritudinem cum dicta egritudine superuenit. Dicitur enim est iam de his multotiens in alijs quod ibi monimus quieratum et in hijs que de eis sibi quemadmodum in prima parte huius libri quod sed cede concessa est. Gratia id est propria uel cetera intentione que adigone etiam dicit ut utile ad digestum sufficit. Ita sic non ad potentionem uel quid non scripsit dignitatis nomen certissimum autem eius signum in tribus scripsit quod optima que est quod albam et leuem habet ypostasim urina ut in prima ostensum est. Si contingeret digestum et unus dicitur apparere hunc sed sufficientibus multotiens in colore et substantia quod naturam benignum theoretica sed sublimia apparens ad salutem speciem et utique huius habitibus superhabundauit. Sunt preparationes et series ad eam ei uel ostendere et terminos sudores. Quare ex superhabundanti huius gratia id est proprij non principaliter dicitur eius sed et ei expertem egritudinem inferre assueuerit tale nuncupatione et alius optionem.

Et si apostema aliquod factum fuerit.

Rursum si in aliis y. et propter apostema dicitur fuit. Adiungit et magis sicut dicitur dicendo aliquam particularem corporis.

Quia certissimum est indicationem quod faciat non parotidem id est apostema que et aures uaricis quosdam casus incurrendos est glandes id est proprios. Sed autem post ponitur dilectionem permutationes.

Si uero sine his reuersio fuerit soluta rursus erit egritudinis uel uerebri uel crurium dolor contiget et expuet grossa si debet sanus esse.

Hemorogie et sudores memorans si sine his causis quieuerit ad reuertere est post apostema contrarium sed reuersionem dolor crurium uel uertebri id est uerebri expuet grossa non indicare quidem emorogia uel sudore uel apostemate cum qui deberet iudicari cum post utique quis et timere dicitur esse. Sane si adiciatur dictis

que curans ipē [illegible] uomit̄ uibrans cucurrit [illegible] du
cere ill' potu aque et [illegible] appositis cop
[illegible]. quare si cui crederetur quis emoragiam et sudo
rem et apostema solue[re] causon. Quare non posse [illegible] for
talis [illegible] quandam dicit maxime certam ex
ut moderate uera dicte et magis eo quod cau
sonis [illegible] passibile dicunt [illegible] solon [illegible]
sermo. [illegible] dictum est. accidere habito
rigore superueniente solo. uerissimum est sequi [illegible]
ex nec[essit]ate. rigore enim quando quidem solue
[illegible] uomitur colera solorum. uel in [illegible] ergo
sola [illegible] mictiones [illegible] duo [illegible]
[illegible] tum. due ei hora nocte est [illegible]
[illegible] si debet sola [illegible] uel certi [illegible] solentare [illegible]
[illegible] ideo de [illegible] ex [illegible] principa[li]
sima sanatio causon potio frigide aque [illegible]
[illegible] causos [illegible] morientes frigidam
aquam dedi [illegible] in conuersatione [illegible] de quo [illegible]
tionem priorum [illegible] huius libri tractatum [illegible]
et aliis [illegible] et [illegible]. [illegible]
plus fortasse [illegible] estimabit me [illegible] quis [illegible]
[illegible] mortuum esse in hieme frigi
dam aquam inquietum [illegible]. Et [illegible] in hac
ego dicit [illegible] omnis [illegible] ego dicunt [illegible]
[illegible] ut [illegible] possim [illegible]
[illegible] est [illegible]. Hec [illegible] non est [illegible]
[illegible] omnis qui causon habent et si bibunt [illegible]
frigidam. Quod autem periculose et insatiabiliter bibunt
in parum [illegible] in frigidam aquam satiare possibile est. [illegible]
autem in [illegible] dare. quod autem in [illegible] dicunt
est. [illegible] si debet [illegible] esse obser
uandum [illegible] illos solos causos [illegible]
[illegible]

Causon generat [illegible] ventrem subducentes siti plenum lingua aspera. sicca. salsa.

G[losa]. Los [illegible] ueteres grecos inuenio
et [illegible]. equiuoca [illegible] ferentes [illegible]
[illegible] significat [illegible]
[illegible] dementia in quo [illegible]
[illegible] generales [illegible]
huius rei [illegible]
[illegible] quibus [illegible]
[illegible] sibi in nomine concantibus [illegible]
[illegible] in synonimis [illegible]
[illegible] referuntur duo
genera causon [illegible] cognoscam autem
certissime [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible] causon febris
[illegible] hoc [illegible] et ordine [illegible]
[illegible] in longitudine [illegible]
[illegible] in breue [illegible]
[illegible] causon febrem [illegible]
[illegible] dicentes [illegible] calor ardere [illegible]
hominem [illegible]
[illegible] corpore siti [illegible]
[illegible] febrem [illegible]
non [illegible] uero [illegible] tale non
[illegible] genera [illegible] doctrine.
[illegible] alterum [illegible] in [illegible]
febribus [illegible]
[illegible] duo genera causon febrium [illegible]
[illegible] quos dicit duo. hec quidem [illegible]

et proprium causon. alterum uero nothum est quidem quod
[illegible] synochastum quod [illegible] uero non. [illegible] autem
[illegible] de quo nunc preiacet dicit quod defectiuus
est et non synochus [illegible]. [illegible]
[illegible] huius quod [illegible] est
[illegible] synochomatibus. ab eo si [illegible] principi
um quando dicit uentrem subducens siti plenus
lingua aspera sicca salsa non adiciens quod adiecit in
priore nothum [illegible] synochomatum [illegible]
[illegible] non [illegible]. [illegible]
cepis [illegible] linguam esse asperam et sic [illegible]
non adiecit nigram sicut in priori. [illegible] synocho
[illegible] salsum [illegible]. [illegible]
est flatus [illegible] existentibus ut [illegible] ac
ceto. salso. [illegible]. [illegible] causus in [illegible]
[illegible] colera consistens et [illegible]
[illegible] causa [illegible] subtilis est [illegible]
[illegible] augetur [illegible] in eo [illegible]
lera. [illegible] humor non facile [illegible]
existens [illegible] febres inflamma[tion]em [illegible]
[illegible] febris [illegible] et ipsa dicit [illegible]
uentrem subducens [illegible] ostendens
[illegible] non digerere [illegible]
non [illegible] que offe
[illegible] quoniam [illegible]
rem [illegible]
[illegible] consistens tardatur
uero hic [illegible]
[illegible] non [illegible] potu solo [illegible]
[illegible] hec [illegible] que deb
ent [illegible] uel septimam [illegible]
[illegible] existente [illegible]. Si uero [illegible] no
[illegible] decimam uel [illegible] in
cidere [illegible] egritudo [illegible] a principio [illegible]

Urine defectio. G[losa].

[illegible] ab eis an
non digna [illegible] ut ne
quaquam feratur [illegible]
hec si preualente [illegible] ser
mone [illegible] in grossitie humoris.

Singultus. G[losa].

Hec communis utriusque
causon et ipsa solum priorem me
ruit [illegible] magis exigitur.

Extremitate infrigidate. G[losa].

[illegible]
[illegible]
hec [illegible]
[illegible] non
est semper [illegible] male [illegible]
[illegible] et ardere [illegible]
extendit calorem [illegible] male [illegible]
[illegible] aut fumos calorem [illegible]
[illegible] uentrem uel epar ut pulmonem
[illegible]
[illegible] calor [illegible] egritu
dine extrema [illegible] infrigidatur [illegible]
[illegible] magnitudinem [illegible]
[illegible] trahentis omnem humorem [illegible]
[illegible] est periculosa egritudo.

Tali causo nisi sanguis en aribus fluxerit uel apostema circa collum fiat uel uertebrorum dolor

uel sputa grossa expuerit. h enim consistente uentre fiunt. uentrib*us* dolor uel pudendor*um* liuor nō iudicatur cum testiculis tensis creticum.

G Quam aut*em* praeposuit magis quam per excreationes que istic et putrescte fiunt febres solutionem hic multotiens meritum est. Sed praecaentes autem causam nō apostatum solum meliusque sed et adiecit et hemerogia fientem; inde magis cauere in quibus consistentia passionis in pulmone fit ca[illegible] ei inteli dispositione cap implet sanguine et effundit quod superabundat eius fluxus uel aptius uenis huius qui ita patiuntur. Quibus aut*em* passionis consistentia [illegible] inpetibus que circa ieiunum uel epar fuit [illegible] ifestio magis apostasis .i. abscessus huius contingunt quare et dolor uentrium et liuor pudendi et tensio testiculis huius qui ita labo[illegible] magis contingit. fit aut*em* tensio testiculi quia quedam actione que est [illegible]. quia uero ulcerati ab aliquo eorum [illegible] fluxus fleumaticis [illegible] passione dictum est digestione. [illegible] manifestum; quod et hec confusio et inordinatio et iudicatio [illegible] doctrine quam ypothesim .i. [illegible] frigiditione quod gratia conscriptionum faciente quaque [illegible] conscriptionum uero nequaquam est propria. [illegible] patientibus fientibus tal[ibus] oportebat [illegible] sinthesim [illegible] scribe cathalog*um* in et nō inuenit [illegible] sed propriam permanentem egritudinis facit.

Sed hic .i. uerum subductis est. G Quibus eunde dictum est modo ut [illegible] causis contingere hec dicta huius sunt aut*em* [illegible] ei qui in uentre [illegible] dispositione habent corruptis alarius egredientes [illegible] sunt. huius aut*em* qui [illegible] uentrem in passibus et ultime nō natum est ea que egrediuntur [illegible]. [illegible] est [illegible] indispositis contingit dum diffiale [illegible] esse uentrem. Et quem [illegible] uelud [illegible] causa et huius [illegible] epar causam [illegible] quidem [illegible] huius [illegible]. quia uero [illegible] egestiones eorum [illegible] [illegible] spiritu [illegible] .i. [illegible] superabundantes [illegible] que [illegible] terminat [illegible] optime. [illegible] ex ametholia .i. [illegible] egrediuntur nō potente [illegible] ad [illegible] hec [illegible] egestiones [illegible] que [illegible] putrescte fiunt [illegible] .i. fluxus [illegible].

E stimata uero .i. sorbitiones epispaticas .i. conuulsiuas dā.

G Quod multotiens [illegible] assuetum dare quod [illegible] .i. manifesta ductio non [illegible] hic et nō [illegible] egrotantibus [illegible] in [illegible] quidem [illegible] est [illegible] ptisane. [illegible] ego [illegible] cognoscens ab alio nullo [illegible]

nō [illegible] quas [illegible] epispaticas .i. conuulsiuas sorbitiones [illegible] et expurgatiuas [illegible] .i. [illegible]. Sic et non possumus [illegible] quod [illegible] ab eo. [illegible] .i. conuulsiuum est [illegible] fortassis [illegible] cum [illegible] epispaticas .i. conuulsiuas [illegible] quare est [illegible] si non [illegible] purgatorum [illegible] nō [illegible] est que [illegible] potum [illegible] est quod [illegible] et [illegible] certum [illegible] est [illegible] nō [illegible] hec [illegible] quemadmodum in aliis [illegible] in [illegible] sunt dicta. Et [illegible] manifestatorum quam [illegible] uirtute [illegible] in manifestatorum uero [illegible].

A cutas autem passiones fleubotomabis si fortis appareat egritudo et qui habent iuuenescunt etate et robur adest eis.

G Hic sermo dignus est ypocrate. admiror aut*em* qualiter nō scripsit eum in amphorismis. [illegible] uera est sente[ntia] [illegible] est magna [illegible] in amphorismis. De indigentibus denique fleubotomia dictum est multotiens quorum que [illegible] sua subtilissima de flebotomia [illegible] sunt [illegible] libros [illegible] scriptos [illegible] aut*em* quam eorum scripserint de flebotomia in quo omnia utilia dicuntur. [illegible] non scriptus est ut [illegible] medicis empiricis et dogmaticis. [illegible] uero .i. [illegible] et alia [illegible] denominatione [illegible] in flebotomia [illegible] .i. [illegible] chalasticam uero ipse [illegible] exponit [illegible] per mea monumenta de methodica [illegible]. Ergo uolenti quidem [illegible] de flebotomia est [illegible] legere [illegible] medicorum libros. [illegible] paucis ipsum recollectum [illegible]. Flebotomabis enim primum si [illegible] magis egritudo manifeste [illegible] quod [illegible] magnam [illegible] passiones nō differt dictum [illegible] fortem [illegible] magnam egritudinem [illegible] est. si iuuenescunt [illegible] etate [illegible] puer [illegible] senex [illegible] magnam egritudinem egrotant. [illegible] uero [illegible] robur [illegible] in egritudinibus non [illegible] robur [illegible] sufficiente [illegible] fortassis [illegible] magnitudinem egritudinis et fortitudinem uirtutis. [illegible] non [illegible] longitudinem [illegible] sed [illegible] uirtutis et non fert flebotomiam sufficienter. sed [illegible] uirtute existentes [illegible] flebotomiam [illegible] eorum [illegible] flebotomia [illegible] evacuationes [illegible] non [illegible] magnitudo egritudinis [illegible] uirtutis [illegible] flebotomie [illegible]

23

hius esse adiacet et etate iuuenes dentium · Quod autem
utique in primo sermone dignum seruari qualiter autem est
acutas passiones qualiter flebotomabis · cum cura
autem .i. phitarum · qualitatem non meminit. Quod
de acutis ei non est doctrina et ppea de eis solum
meminit · Indigent .n. et comitantem multe flebotomie
cum curis partis tribus subiacent intentionibus.
Recte uero omnibus istis dicis non recte extimando
a quibusdam uel quorum est in modernis exempli eius
in solo pleuretico eius concursu dicens obseruatam
flebotomiam. Nos autem et non preterit eo flebotomamus
cum dolor uehemens affirmat hominem repercussum
uel fracta fuerit aliqua particula uel os expulsum
fuerit secundum articulum · uel aliquis articulus eleuatus
fuerit. Non flebotomamus autem quando concurrunt
pleuretico concursu febris per frictiones uero
et balnea plus et dietam indigentes diebus duobus
uel tribus ad hoc secundum naturam ducimus · Quod autem est
de hiis amplius in libro de phasis .i. ministratione
et in libro de flebotomia · et adhuc in libro · de terapeutice
methodi .i. curatiue doctrine · Igitur sufficit
quod adhuc adpresentia · ut in moirnento de flebotomia
dicat adiacet gratia deficiendi nichil intenditur quam
a continente nos aer cum fuerit calidus sufficienter
et siccus ut euaporetur ad hoc corpus
et ei desistimus a flebotomia · Et si magna fuerit
egritudo et iuuenes des homo fuerit · hec quoque conspicio
sibi de reliquo et habitum ipsius patientis corporis.
Secundum in precedenti conscriptione habitus meminit
potentias et dicas etatis in scriptis comprehendens
et nos ostendam.

Igitur si quis quinanticus
fuerit electo .i. electuario mun
do sui aliud quod pleureticorum. Si
uero imbecillior appareat si et plus
sanguis auferas clistere secundum uen
trem uti preterquam clistere dari infla
mmatia fortis fuerit egrotans et fame
indiget.

Squinanchia periculosarum
que secundum faringam est .i. capud · ysofagi
flemon potens · post flebotomiam electus .i.
electuarius expurgari. Hec est ipsa que continent
secundum flegmonantes periculosas euocare per sputa · Sin
nimis ei corpus et penathomaticum .i. superflui
tatibus plenum detenti utique quis emundare dicitur.
Alias uero egritudines acutas de reliquis quas de pleu
retico dicit ut in propria parte libri fecit. Si uero
imbecilliores esse uidentur uel per multitu
dinem sanguis qui secundum flebotomiam ablatus est · uel
alie permutationes clistere uti preterquam dicit · cola
po .n. .i. remollo corporis a flebotomia qualiter deficiente
sed quantitatem maliciosam humorum faciendi
um egritudinis hec per clistere euacuare uult.
Manifestum autem est quod intentionem habet
non solum subducere sibi superfluitates sed et
purgare locum emundare. Quod autem adicitur
in fine sermonis hic .i. clistere indiget ma
nifestum est eis qui meminerunt eorum que in
primo sermone ... edocta sunt.

Flegmantia ypocondria non
spirituum assumptione · freno .i. dyafr
agmatis incensiones uel spirituum
accensiones · orthomie sicce q
uibus non prius subueniet si assumpti
one spirituum · passiones hee supu
eniunt marie uero et epatis dolo
res et comitiones egritudinum
non possunt solui. Si quis prius
temptauit farmacare .i. far
macum dare · sed flebotomia tali
um gemonice .i. principale est.
de his clisteribus · in magna et for
tis fuerit egritudo. Si uero non
et postea farmatia indiget.
Indiget autem in fallatia et mo
deratione post flebotomiam farmatia.

Katholicus est egritudinum flebotomia quod
prima in ea quidem purgatione indigentium
quarum prima dicitur flemminantia ypocondria secundum
consuetudinem · y · audi prius dicta est flegmin
ante uocem · etenim omnes flagme et calide os
tenduntur egritudinum erisipilata emperies
carbunculi et ipsi quos proprie nominant flegmones.
Uniuersaliter uero uiri doctores medicorum de una specie
flemminantium corporis inferunt uetus omnium communiter no
men et uocant ipsa solum illum tumorem qui rem
tens est et dolorosus cum multo calore · Ex
istentibus autem et aliis tumoribus preter naturam
sputo sciro .i. duro et eo quod uocatur eumno
ribus mediantis hydrimatis fuit ei communi quam
de omnium tumorum qui preter naturam · Adhuc
uero empneumaton .i. uentositate dictum est
amos alibi primum libri de tumoribus preter naturam
in sermone uero qui nunc instat hic · alia par
tis dictum est · Sqirrus .i. durus tumor retinens
et indolorose pneumatosis dicitur .i. uentositas
sit duplex dicitur secundum quasdam concauitates co
aceruando spiritus sicut .i. uentosa accretione
contemplabiles quas dicunt quod media tumores
preter naturam in musculis in adiectiones ut in
... plus inuenitur quam inueniens te nichil
preter spiritum in quo ... si prius desecatum · et nimi
um trumbos quam solos qui incidit uelut
coctum ... uel mucillaginosum inuenient
sedimentis tumor secundum trumbum uel mucillagi
nem erat · ... apparente disposi carnis ... autem
et uentus secundum prius est desecmatur in hac sic ...
quo placet infirmitate hic .i. flemantia ypoco
ndria ut nichil non secundum consuetudinem · ypocondria

ficatum autem est q. e habebit intellectum quod addi
citur calidi .i. non spiritum attendo flameo calore in
ypocondriis suum e spiritum fuisse sive non cavare indi
cationem fractae non tamen nequam videtur dicere ut
dicatur inventum inflatione spiritum fientibus. vel
est quod fit. numquam ei assumptio sic infert flammeam
dispositionem in ypocondrio. ut quod qui scripsit h flem
maticas dicere ypocondria que in tumore eleuantur.
huius deinceps meminit frenum .i. dyafragmatis
intentionis autem spiritum. attendo quod quidem
inventio frenum quidem manifestum est. attamen
aut sic videtur dicere quoniam uelud mensis ex quibus i posi
tus libri huius scriptum est sic in adeo insuper
ori allatione. clarum est autem secundum commentatores
illius sermonis. Similiter vero orthopnea dicitur ea que
sine spiritibus vel repercussionem forte inducitur
ut non ferat declinationem sed sufficit quia
didicimus quod a coartatione fit uentriculorum
qui sunt pulmonis sunt. qui patiuntur accidentibus
quidem magis stantibus autem minus residentibus iuve
nibus recte sunt thoracem id est eos et vocatur orthopnea
.i. recta respiratio fiunt vero ea alii quidem per flegma
indigentes quod admodum inpertinenter monet. alii vero sunt
enim .i. carnalibus repletionis flegmatica in digerere auc
tores qui orthopneam patiuntur quibus non post
generantur e. Manifestum est quidem illi evacuari per
indigentes. eos autem quod sic est coagulatio spiritum superve
niuntur stomachus est autem. Similiter dicit et epatis do
lores et splenis et alias et inflammationes innatas flegmaticas
et conversiones egritudinum. Decens autem est
conversiones dicta egritudinum hec quod acuminen
tibus precibus fiunt. Insuper ei et ne multotiens
nolatam in tertia alia omnes tumores qui preter naturam
in hiis abrenuntiare oportet purgare antequam sedentur
et maturentur mentem demanus tempus dicet sicut hac
sententiam.

Quecumque vero flegman
tiam in principio egritudinum
mox conantur solvere farmacia
contenti quidem et flegmantis nil
auferunt nec remittunt cruda exi
stens passio. Resistentia vero
egritudini et sana colliquat
imbecilli corpore fiente egritudo
dominatur. Cum autem egritudo domi
natur corporis hoc tale ut sanabi
liter habet.

Galenus. In amphorismo manifestum farmacum et movere pre
cepsit assumptum. hic in eviden̄ sinthomatibus quibus
nunc recte ad flegman ut digestum existimat quidem
plus humores mali confluunt et congregantur
sed aliquam particulam quod ut dicta quiescat in illo
loco. Hec autem in fine est prescripte sermonis quidem
illegibilia non recte scribentes farmacie
nomen sed fine digestive conscriptione in fal
lacia et inceptione indigente farmacia
vel flegmatica post farmaciam vocatum accusat
causis pergentibus facientes. Inventa est series hec
altera constitutum ad flegman venientes prius de
cum ad farmaciam vero ectum ut illi scribunt
ad farmaciam prius assumptam deinde autem ad flegman
devenientes. Aliis vero sermonibus manifesta huius dementia
qui accendatur certissime in intellectu quod dicta.

Fieri vero affonum .i. invoca
lem repente venarum defectiones
faciunt si sano hec contingat
sine occasione vel alia causa forti.

Galenus. Assumptiones venarum nominat impletionem
venarum multitudine fientes. cum quod hec sic
implete fuerint videtur gravari necesse est et in
predictum devenire in natura calore suffocati
one quidem sic patienti multitudine epilepsie
et causam dicere sincopes fiunt primum enim sinthomis
est pulsionum .i. in vocabitate sed a sincope
est. Adiecit autem sermoni huic .i. si sano hec
contingat. sine occasione vel alia causa forti
occasionem quidem dicens aptam cum ut sic repu
gnans quod in puericie etatis existunt passiones cibi
tumor impletum, certum de ?atur suffocandi. Cum autem
aliam fortem quod aliter potest per timore vel per tristitiam
maximam fit. In egrotantibus vero affona .i.
invocabilitas potest fieri et per ipsis solis quibus vocabilibus
organis nervis vel respiratio possunt aut unum
et per resolutionem aliquam quidem et maliciam vir
tutis. Affonus autem affonus .i. invocabilitatibus deter
minatos eam que in hoc sermone precedit propter adiectionem
si sano hec contingit.

Et auferre san
guinem secundum habitum etatem et
cogitans quod plus et quod minus.

Galenus. Tunc quidem quod intentiones flegmatice dicit hic
corporis deinde ad hoc nec autem virtutis non dixit. Ex
timant autem quidam precione virtutis habitum dicuntur
esse. Sed utique verum utrumque dicunt non recte existiman
tes. nam habitum quidem in consistentia corporis ferti
ens dicimus aliquid quod aliquis fuerit mollis. hic vero
durus. fortitudinem autem virtutis vehemen
tiam energiam .i. actum cognoscimus quod dif
fert intentiones indicante quidem evacuando
ex accidentibus habitus adicimus differentes quod ad
modum deinde et ab etate sed autem magis quam habitum
corporis refert etatem non virtutem enim pueri propter
mollitiem habitus facile evaporabiles sunt sunt.
et seniores propter siccitatem et frigiditatem difficile
evaporabiles. et potest quis dicere de hiis tribus
intentionibus flegmatice et ex magnitudine que sit
passione curatur cibitur et venire indicationem
accipientibus nobis .i. oportet evacuare dictum e. aut anima
qui comprehendere possumus aer
quod hic etiam servitum oportet.

Accidunt autem
plurimis horum talia. rubores fa
ciei. occulorum stationes. et dis
tantie manuum. stridores den

tium. pulsus et maxillarum con
ctio. infrigidatio extremita
tum. spirituum defectiones in venas.

Glosa. Eorum que corpori [illegible] contingunt que prescripta sunt facies solum rubores multitudinem sanguinis [illegible] indicat. [illegible] oculorum hoc est immobilitas et distentio [illegible] nocturis. est quidem et eas contingit propter principium nervorum. Sed alio modo [illegible] accidit ac [illegible] nam hoc quidem vehementer torpor est quidam circa [illegible] .i. activis est. Distentio vero manuum [illegible] non propter quietem nec immobilitatem principii [illegible] motum fieri [illegible] que dolorosis in flegminantibus particulis [illegible] vehementer hoc [illegible] palpitis [illegible] et adhuc [illegible] hac [illegible] vehementer moriatur. Coactio vero maxillarum spasmosum est [illegible] et immobilitas manuum et stridores dentium. Utique extremitatum infrigidatio [illegible] passionum [illegible] amplitudine gravium humorum ostendit [illegible] calorem. Quod autem in fine seriei dicitur est spirituum defectiones in venas detentus est [illegible] .i. impulsative [illegible] venas enim [illegible] arterias. [illegible] spiritus que vehementer [illegible] et quietem [illegible] sic [illegible] alteram [illegible] mente [illegible] tertia cui copulat eam [illegible] principes scripta est.

Cum dolores plegenitice advenerint co. ni. et dameorum .i. acrium reumatum influxiones fuerint dolent autem in morsa in morse vero et valide et fiat facte vene tendinum et flemianes cuelhit influentia. Unde corrupto sanguine et spiritibus non potentibus in eas vias secundum naturas ambulare infrigidationes fiunt attentione. et scotosies .i. tenebrositates. et affonia .i. invocalitas. et cariaria .i. capitis gravitas. et spiritus si iam in cor vel caput vel in venas venerit unde epilentici fiunt vel panphiges .i. apopletici si in conuenientia loca ingrederit sit et aspiratibus non potentibus transire desiccatus fuerit.

Glosa. Ex eodem genere [illegible] sermonum et qui nunc est et quidam copulatur hec ubi [illegible] scriptum ubi plegenitice .i. advenerit [illegible] in venis copulantur quidem [illegible] sillabam pro scribentibus cum littera [illegible] non copulantibus vero [illegible] fiunt. [illegible] dolorum [illegible] influxionem humorum in particula que dolorem habet. [illegible] fuerit [illegible] .i. acrium [illegible] humorum in fluxiones fiunt [illegible] [illegible] vene que in [illegible] particula [illegible] morse [illegible] [illegible] [illegible] sanguis [illegible] prius [illegible] hec demum [illegible] spiritibus non potentibus in eo vias que [illegible] naturam ambulare [illegible] [illegible] et sanguis [illegible] spirituum [illegible] fiunt tenebrositates. affonie .i. invocalitates. capitis gravedines et spasmi. [illegible] [illegible] plene [illegible] venas [illegible] particulis corporis [illegible] [illegible] una vena [illegible] [illegible] sanguis [illegible] plene fiunt [illegible] in mortuo corpore coagulatur. hec [illegible] non potentibus [illegible] fuerit [illegible] coagulatus fuerit [illegible] coagulant [illegible] que siccantur [illegible] coagulatur sanguis [illegible] [illegible] [illegible] sanguis [illegible] [illegible] coagulatio sanguinis ut in mortuo corpore fit [illegible] [illegible] sanguis [illegible] [illegible] totum corpus [illegible] [illegible] multitudo [illegible] [illegible] particularum in quibus [illegible] [illegible] .i. apopleria sive epilensia [illegible] principaliorum particularum [illegible] [illegible] apopleria [illegible] particulatim [illegible] [illegible] textu fiunt.

Et oportet hos tales ple fomentantes flebotomare in principio. consistit subtilibus crassitatibus consistentibus spiritibus et venatibus facile est auxiliabilia fiunt.

G[losa]. ... omentare or eos q[ui] h[abe]nt q[uo]d coagulatus est in eis sanguis et difficile fluere ... fricatio q[ua]m in fomentando fit ... gere q[uo]d nos scripsimus. Dein[de] in cub[it]o contestum venam interiorem que in cubitu no[n] est spissa ... ita ut no[n] possit fluere inveniatur sanguis fricare u[er]o in eo tempore ... omne corpus per ... tes ... si ... ficare ... ut ... re ... fricare ... donec fluat. Ubi aut[em] ... a stenoit passio licet fricare in tempore brevi ... fomentare ... fricare ... rursus ... fomentare donec ... quo ... adhuc ... existentibus ... no[n] solubilis.

Et resumente ... sup[er] co[n]sueta farmacare. Si no[n] alleviatur sursu[m] inferiore aute[m] ventre si u[er]o subegit clistere. Asine lac coctu[m] da [et] bibat n[on] min[us] xij. coclias .i. pugillos. Si u[er]o robur [et] ... plus sedeat.

G[losa]. Post evacuationem ... resumere ... et roborare hominem ut si nullo appetitu ... ad purgatione[m] ducat qu[o]d ... q[uo]d ... purgat ... farmaci ... Manifestum est ... ad magnitudinem ... robur ... vel ... elleboro vel aliquo aliorum que vomitum ... ventre ... sunt manifesta. [C]onsequenter ... in multis lacte ... apud veteres erat consuetudo. Dein[de] est ... quia no[n] ... asine lac ... bibi ... lactea. ... u[er]o ei ... convenit.

Sinanchis aut[em] fit cu[m] ex capite reuma multu[m] [et] glutinosu[m] hora yemali u[e]l vernali ... i. ... as venas supinfluat sp[irit]u[m] ... phoze ... .i. evellit. Cum aut[em] sp[irit]us frigid[us] existe[n]s [et] glutinosum ... .i. oppilab[it] transmis sp[irit]e [et] sanguis ... coagulat eas ... sanguis et inmobile[m] [et] instabile[m] facit natura ... [et] ... .i. oppilatio[n]e[m]. Et ... coagulat[ur] lingua livida effecta [et] rotunda [et] recurvata p[ro]p[ter] venas q[ue] sub lingua sunt ... venae vive. Hi[n]c u[er]o ... sinanchi. Al[ter] ut ... vena[m] grossam. Cu[m] g[rossa] plene existentes ad liga[m] firmant ... existente [et] spongiosa[m] p[ro]p[ter] ... huius ... fit ... lene colorata u[er]o livida ... molli u[er]o dura ... lene u[er]o curabit[ur] in cura[n]t[ur] ut cito suffoce[n]t[ur] n[on] qua cito ... habit ... faciens ... [et] ... q[ue] sub lingua ... matis attractivis [et] ... rizans ... [et] cap[ut] radens [et] ... toti collo [et] capiti ... appone [et] lanis circumvolue et spongiis mollib[us] [et] aq[ua] calida exprimere fomentare et bibe aq[ua] [et] melli... no[n] frida ... aut auferre cum ... ia[m] fuerit.

G[losa]. Sive synachu[m] ... sive chinachum vel alteru[m] quide[m] ho[rum] synachu[m] alt[er]um synachen sive ... ambo ... sermone ... nominibus ... melior ... q[ui] in nominib[us] ... Scribam aut[em] tibi p[ro] ... sermone ... que ex capite descendit ... subtilia ... consistentia ... humoribus ... Igit[ur] ... sub ... venas ... valde ... venas ... deteneri ... in ...

zetib; g̃ talib; humorib; in uemis q̃sũt faringa intumore fert̃ particula fic̃ lamur .i. fumus i alius seu utriq; quã multo strictas existentib; hiis que larĩgis uel faringis ẽe uõ or apicia .i. sin supfluitatib; omẽ corꝰ ĩ nõ plectonẽ duoꝝ grã. ⁊ antipnseos .i. reuulsiois q̃ adq; euacuat ⁊ q̃ euacuat ẽ apocrymeometha .i. expellentis apatienticntib; lacie que in fluunt sz̃ suscipiat facile siue euaporat uo luerimus calefacientes nil callefactio lao pre bebit. Igit̃ ⁊ totũ gñe corꝰ or euacuari p fle bothomiam uel purgationẽ uel clistere. ipũe at̃ patientes particulas p sufficientia farma ca apocrustica .i. expellentia influentes huõ res ⁊ farmacoꝝ. Qui q; uõ dctũ nõ uehemẽt sunt custiacati .i. oppilati nõ ualde uiscosi ⁊ grossi ⁊ particula ⁊ drimea .i. acria euaporã tia huõres qui sunt patientes particulas — cuenienẽ s̃ farmacus aut̃ uene que sub lingua uesice flone q infaringe euacuãt q; humoꝝ q̃dam grossi sunt ⁊ uiscosi multu drimeoꝝ .i. acriũ farmacoꝝ. hiis enĩ ne cessitas est incidere uõ; ⁊ diuidere in sub tilia ⁊ frangere grossa ⁊ uiscosa potẽtib; adex tione supficie antispare .i. euellere or huõres extriq; potentes collo farmaca ugrtute; ha bentia attractiuam. melius eĩ q; b tute; ma gis quã p fundum colli patĩ q; hgz gdez s̃ in spirationes inadit faringi .i. ysofago ⁊ laringi .i. fauca p expirationes at̃ extra p eos fer tur multos. similiter adueniẽntia ad p dñs particulis reumata transportantur ad alias quasdam particulas nã extenderẽ ea. ⁊ qm̃ principia gfestim ita deleta sunt ut tut tile alie differentie fiant reumatis. q; sz̃ farigum ⁊ s̃ laringum. Manifestum aute; qm̃ acutẽ incedunt mulẽ hiis q̃ ad fundũ descenderẽ sunt facile signa ab thora. Cõue uõ utriusq; narthũ ⁊ s̃ colli ⁊ coꝝ q̃ sm caput a quo procedẽ reumata fiat tẽ hic docaut spẽs sinachoꝝ ⁊ cãs eoꝝ ⁊ laca pa tientiq. Solẽmus uñ indigenas noiare sinanchum ⁊ chinanchũ quemadmodũ m; sinanchũ ⁊ chinanchem. Qͥ gt̃ scripsit librũ hunc nr curãs noiare omt̃ passionẽs q̃ sz̃ farigum ⁊ larigam consistũt ⁊ tractãs res pirationẽ noiacã sinãchẽ. Quas aut̃ coꝝ existere spẽs al̃ quãdo aglutino ⁊ frido reu matẽ fientẽ qs̃ est ualde flãtica. altera uero acalido ⁊ drimeo .i. acri. q; rursũ fioro cholum .i. amaꝝ noiamus uel colican. simpli nequaq̃ patibus descẽdentẽ aut̃ at̃ q; p aliq dõz reumatũ ad latiores uenas ostenden detis qm̃ alteꝝ q; colica est ad subtiliores ꝑ uenit. alia uõ scienciẽ manifesta. Oportz aut̃ attendere hiis que dici mente. Si uõ in telligere primũ bis ⁊ ter relegẽs ego uero tractatio ad spẽm spe tiem sinanchi.

Cum in estiua uel antelipnali hora. ex capite calid' reuma descendit ⁊ uit ũi seu ab hora drimi .i. acre ⁊ calidum fem. mordi ante hec tale existẽs ⁊ ulcerat et spũ implet ⁊ orthomia aduenit et siccitas multa. et que inspiciunt ysophia .i. subtilia apparẽt.

Glosa. Qualẽ ⁊ ꝑ quod sicalidis ⁊ drimeribus .i. acrib;. nã prius dõe reuma frigidẽ in yeme ⁊ vere descendere dixit. h aut̃ sm maturitnali ul' in estiua hora. In alũs at̃ horis ꝓporcionalit̃ ut dcm ẽ alia. Orthomiam aut̃ hic spẽi sinãchie dcẽ aut. q̃ orthomia ẽ magne ceartatõis cognitio. sz aliquã respirationis particulaꝝ molestante ꝑ aĩa ostendo. Si uõ uideris os aperire magis ⁊ contrisẽ lingam ꝑspiciendo q̃ s̃ faringa. nullũ talem preter naturã tumorem qualẽ in aĩa dcis in ueis. ostendt̃ at̃ consciptiõe; h' ꝑpea q; aut̃ ⁊ q̃ uult ysophya .i. subtilia apparẽt. q; eĩ flegmatõ illico farigas in in sibus est. qm̃ uõ inuisibile est apicientib; h' oẽ aflemato .i. sine flone est ⁊ ysolheme .i. subtiles sunt particule yschmon .i. subtile qm̃ dic adoppõ; eoꝝ q̃ pter nãm tument. Quidã aut̃ hoꝝ non intelligentes significãt ex uoce ysolhmi .i. subtil'. qualẽ dcm est cõmentatũ dcõnẽ describitr. Quidã at̃ transferunt sicut ⁊ qui in scribũt ⁊ que uit acta .i. inuicta appent hiis uiri demum qui ita dispositi sunt qm̃ reumatis qs̃ ap parentes laringi diuidũt musculos postiũ aut̃ sit ordinari ul' a sto; q̃ ⁊ spẽ simul cum eo disponitur multos ꝑ hi demũq; in ꝑ posita serie et hoc scriptũ est.

Posteriores tenẽtes in collo tendr̃ ⁊ ut ut trechanĩ tendi.

Glosa. Nã at̃ dcm ẽ ad h' ⁊ magis ondit. post la ringa. inmũcũ ẽ est inhẽ particula. nãl' gnãc ꝑsia ꝑpea demiq; atc ⁊ uox aporege .i. pũt ⁊ spũ puis. sĩa ⁊ uox quidez affoniam appe ronge .i. pũt patiente ut dcm est larige respiratio uõ puia fit ꝑ contractiõe; post dcm est. aut̃ iniubris q̃ disimu qm̃ largior tpr ⁊ interuall spissior. hec aut̃ tpim ⁊ constrictor tm ut interpretatus est.

Et antipasis spũs spissa et uiolenta est.

Glosa. Expim ⁊ ea q̃ post inspi .i. contractiõe; sz expirationẽ. ⁊ ea que post expirationẽ s̃ inspirationẽ; dcit alteriusq; .i. sit spissus. Expirii; quies que post inspiratiõe cum tene est hiis quita disponitũ ⁊ q̃ post expiratiõe aut̃ inspirationẽ. Demonstrãs uõ horum in hiis que de dlsim .i. hec dixit. s; ⁊ arteriam ulceram hiis qui ita dispositi sunt

Exit autẽ ꝑpter drimiam .i. a crechinẽ humoris uidelicet.

G. Pulmonem uero igneum constitutum dixit consilians
sermone dogmati. Inuentum ei est in libro de iuuamento
et respiratione. Si indigentia sibi sit perueniens uel
passus uel in priuatione respirationis. Et quia refrige-
ratione seu respiratione et uentilatione potest in-
natus calor detentus ab inmoderatione possessus
incendere pulmonem. Hanc ergo scripturam sernache scriptam
uerisimiliorem et ineffugibiliorem ait priorem et pre-
parari propter ventrem solutum et anticipationem. Et quam dimi-
nutionibus id est aetatibus irrumpitur humoribus me-
lior est inscripta quam cum conuictione et que et sine
conuictione. Id ostendit uero et cum pertis propter homines indi-
ficit et propter humorem a quo difficiliorem esse scriptam
sam sumanchie. Non simpliciter quidem esse scribendum quam
uerisimiliorem et ineffugibiliorem est propter horum. Si uero
et sine et conuictione scribi uoluerit quis custo-
dire necesse erit et ita subaudire eam ac si sit scri-
ptum de eo erit multa enim et talia sunt defectiuum
modum inueniuntur apud ueteres scripta.

Si febris assumpserit uentre s[i]t-
ticone subeunte uel nouiter comme-
storum existenti siue cum dolore
coste siue non querere agere donec
descenderint cibaria ad inferio-
rem uentrem. : indicatio fit a cerimoni-
: ca que adiacent ibi
G. Et propter has scriptas : de acutarum conscriptione. Quantum
nonne oportebat quam perfectiusse tractante igni-
sia id est propria parte libri scripta sunt de pleuretide
hic rursus pauca interponere.

Potu autem : est conceptum et ingratia
utatur oximelle. : id est propria parte libri que scri-
: ptum est hic et quam post
G. Indeterminate dicitur : hec usque quo et pulsum
mentitur. Clauia de egrotantibus sermo ei erat
fullum librum erat non de residuis ex egritudine
alia uero sentire mittat.

Si uero lapparo
id est fluxibili existente casus su-
uenerit si est uidebitur farmacie
apte habere intus tritum dierum itaque
farmacare debes si queramus.

G. Quam intemperancie quidem hic rursus memi-
nit causam prodens in principio differentias eius et
cautiones manifestum. Est ei scriptus iste ut inueniatur
illius amplius id est farmacare in alia et non cru-
da neque in principio turbata urgente id est impetum
facientia. Ipsa uero non organt id est non stimulant.
Quidam autem scribunt in principio. Audium existimatores
dignum farmacare docet hic non ut omnis post se
dicere. Si ut asseritur est hic in acutis passionibus pa-
uas urgebit et in principio farmacie uti. Et ex
sua amphoris arguere et scribentem qui in principia
utentes farmacia et qui digestione expectaturus e-
gritudines. Si uero quis autem sit perimendi dixerit

simpliciter autem non declarans alterum fallit.

Cum autem farmaciamis sorbi-
tionibus utere obseruans parox-
ismos febrium ut numquam offeras e-
xistentibus neque debentibus esse fu-
turis sed desinentibus uel quiescen-
tibus et ut longissime apparuit.

G. De particularibus temporibus dicitur est in eum gradiis
id est propria parte libri in paucis et nunc est prolon-
giora et aptiora ut sit sermo hic excepto illius
custodita mente. Quantum quam et in aliis dixit
continuis quam de eo quod febris exhortante quidem
attendit hoc est accidere. A capite autem remittit
flammam.

Quibuscumque uero diate-
leos id est finaliter uenter humidus
in febribus huius differentes perse
calefaciens et peristelles id est
circumstringens cerotis et coro-
nis circumuolues. Caue ut
non sint frigidiores alio
corpore. Callis uero existentibus
calefactiones nullas offeras.
Sed obserua ut non infrigidetur.
Potu uero utatur quam minima
aqua frigida uel mellicrato.

G. Hoc id est diateleos et per omne tempus uel significat
inutilis autem existentibus dispositionibus in quibus contingit
per totam egritudinem uentres humidos esse. Et in
initium ipsius uero precedentibus unam hic autem ut uid-
tum est multotiens non solum nec est ex scriptis hac do-
cens benigne sed docens esse dicere se per quidem modum
cautelis in multis dispositionibus conuenientem. Vere
enim deberet numquam uentre humido esse potentem
et propter fleumone qui sub uentre et propter colliquatiuam
febrem. Potus frigide aque contrarissimus
est fleumoni et utilissimus est colliquatiuis febribus
sed quod diminuta tempore fieri.

Quibuscumque in febribus uentre
humidus et mens turbata et mul-
ti talium contactus id est uellera a-
uferunt et nasos fodiunt et sim-
pliciter quidem respondent ad inter

P

216

rogationem ipsi vero asclepius nuch dicentes. Rectum videtur igitur michi hec talia vicia esse. Si vero talibus ex ulceribus venter huius fuerit et colliquet videtur in sorbitiones frigidiores et grossiores offerre et post stipticos .i. constipativos et immissiones vel striptiones.

G Alia quidem sunt frenetica [illegible] sinthomata que [illegible] huius [illegible] non tamen [illegible] que venter [illegible] eliminati onem [illegible] frenesis vero [illegible] cum alia [illegible] neque [illegible] secundum magis videtur michi uelle cum [illegible] dispositionem ex eo quod secundum ventrem primo tam [illegible] passionem autem capitis episprei .i. [illegible] ut [illegible] in [illegible] non certe autem dicit esse michi hec talia [illegible] magis [illegible] talia [illegible] videtur [illegible] dete [illegible]

Quibuscumque vero febrium subversiones a principio et pulsus capitis sunt et urina subtilis hiis oportet expectare ad crises exacuituram esse febrem non admirari vero si desipuerint.

G Cum capitis circumferri ymaginantur datinos .i. vertigo nominatur hec passio cum [illegible] tenebrositas [illegible] .i. vertigo tenebrosa vocatur et fit per motum inordinatum [illegible] .i. ventosi spiritus [illegible] capitis localem generatur [illegible] vel deorsum relati. Omnis autem talium spiritus [illegible] turbationes fiunt ostendunt per quia [illegible] tamen [illegible] Sciendum est omnes tales dispositiones immedio quadam modo [illegible] et [illegible] in [illegible] non recipiat quod innatus calor dissolvit [illegible] humores [illegible] subtiliare vero [illegible] in [illegible] non potest finaliter [illegible] incipiat reputare [illegible] spiritus ventosi non languire [illegible] calore [illegible] languire quod impericulosum est [illegible] Urine vero languire [illegible] non [illegible] quod autem [illegible] sinthomata [illegible] post [illegible] fuerit [illegible] [illegible] ad [illegible] vero admortem [illegible] capitis [illegible] sunt sensibiles motiones [illegible] arteriarum [illegible] sunt [illegible] per quas [illegible]

Cum [illegible] multorum [illegible] in [illegible] vero [illegible] esse. Subtilitate [illegible] urine indigestio esse [illegible]

Capud autem repleri esse spiritu ventoso significat. Datinos .i. vertiginosa cum pulsibus [illegible] non [illegible] esse [illegible] superimpositam [illegible] contentis [illegible] humoribus ut videatur alterutrum eos [illegible] cernatur [illegible] ut [illegible] .i. vero principaliter deponat particulam. Quod igitur sermo utilissimus est [illegible] quod [illegible] febres [illegible] fiunt. [illegible] talia [illegible] fiunt [illegible] vel anathimiasim .i. vaporationem ex contentis [illegible] venis [illegible] qualescumque [illegible] capite solo tali [illegible] capitis balneum [illegible] sorbitionem [illegible] ptisane. Cum autem [illegible] hora [illegible] referentem [illegible] spiritus ventosi non balneare hos afferre infallanter. Post hec omnia [illegible] vero [illegible] una est sola [illegible] indigestionem [illegible] precipitorum [illegible] dicens. Urinam subtilem [illegible] multotiens indigestionis esse signum [illegible] nullus medicorum [illegible] negligit [illegible] urinarum.

Quibus vero in principio urine nebuleformes erunt et grosse hos tales subpurgare sed et alia conferre. Quibuscumque vero in principio urine subtiles velut farmacees hos tales. Sed si videtur utile esse tertia hos conferre ita curam.

G Huic copulat hoc eis que [illegible] sunt sive non [illegible] utile [illegible] quod [illegible] custodire purgare [illegible] indigestionem [illegible] ostendit dicens. Urine subtiles [illegible] grosse digestionis [illegible] subsistentiam [illegible] nebuloformes [illegible] nebulam [illegible] ostendit [illegible] si [illegible] illas [illegible] multa [illegible] sine determinatione [illegible] assueverunt. Cum [illegible] in significatis [illegible] sufficienter [illegible] cum in [illegible] discernat [illegible] simpliciter [illegible] mortuus [illegible] non simpliciter [illegible] mortuus est. Sed et colera [illegible] colera .i. flammam [illegible] flavam non nigram intelligimus. Ita igitur [illegible] audiendo. Urinas nebuloformes [illegible] que albas habent nebulas que fiunt digestionis [illegible] farma [illegible] [illegible] consequenter [illegible] curam [illegible] particularia [illegible] omnia deinceps [illegible] indigeant [illegible] sola. De [illegible] est ita curam.

Corpora quidem quere ducentem et ungentem et pistellomata .i. circuistringentem homales .i. equales

potu uero uti melicrato aquoso. et sorbitione suco ptisane. a principio. uentrem autem subducere. secundum principium cristeriza. farmaca uero ne adducas huius in principio. Si enim aliquid mouebis uentrem uero non maturatam. fecerit adros .i. insudabilem. et actoy .i. in tristibus febris per multum tempus erit.

Gl. Et hunc sermonem tractat in [illegible] ratione huius in eo quietem quem cum moderata calphi .i. tortum .i. fomentatione. que aut ptisane [illegible] expanc[illegible] ut utique potare sufficere [illegible] in melicrato cum indiga[illegible] eius non propter uero maturationes. Sat autem melicratum aquosum [illegible] nulla bonitate habere [illegible] solam. Inuiciens dignum estimat arte ptisane quam melicratum. pro [illegible] nobis. [illegible] pectrinus consumptione quam potior est ptisana [illegible] melicrato [illegible] ita dico melicrato [illegible] potum uero suci ptisane offerri. Sunt autem [illegible] prouocant [illegible] Propter quid [illegible] inquibus [illegible] [illegible] magis quam analogisticam. est enim denique eam [illegible] cognoscentem [illegible] sine [illegible] lorica [illegible] experta .i. experimentum sola. loquitur autem uti erat [illegible] [illegible] nobis eos qui ita [illegible] digitur [illegible] [illegible] febre permanet. [illegible] quem [illegible] de talibus [illegible] firmius nunc in principiis dicetur quod utile ad [illegible] Tu uero [illegible] [illegible] ut [illegible] non [illegible] fortitudine [illegible] similiter corporis que ab ea dispensatur. [illegible] uero [illegible] [illegible] trinitas [illegible] existens indiget enim uero sic inuenietur ab [illegible] quiete ab aliis motibus ut actum quin digestione [illegible] [illegible] uero aliquo certo [illegible] [illegible] humorum que [illegible] quiete quod indiget [illegible] calore [illegible] est [illegible] et [illegible] tempus [illegible] fieri. [illegible] hic quod conscripsit [illegible] quiete [illegible] [illegible] .i. [illegible] homologe .i. equaliter primus. [illegible] que ex febre [illegible] .i. [illegible] utique ex humiditate que ex [illegible] calefaciendo [illegible] infrigidando [illegible] leniendo [illegible] indigent que digeruntur. Et [illegible] offerunt digestionem humorum purgationes [illegible] mouentes quidem uehementer [illegible] [illegible] omnes [illegible] sunt purgantia [illegible] igitur [illegible] purgatione digestionibus. [illegible] autem sermonis huius eam iam.

Sorbitiones autem cum proprie [illegible] ferunt non des si turbe cum autem remiserint et adhiberi ad michi custodire uero oportet et [illegible] febrium crises et auferre sorbitiones secundum hoc tempus.

Gl. Custodire [illegible] qui libri conscriptor in principio [illegible] in melicrato et suco ptisane dictans propter [illegible] auferre [illegible].

Ostenderunt autem longe febres hec fieri et apostemata .i. abscessus habere. Si quidem inferiora frigida fuerint circa aures et collum. si uero non frigida fuerint sed habent transmutaciones fiunt autem sanguis de naribus et uentres talibus turbantur.

Gl. Quibus est subtilis uena [illegible] propter indigestionem humorum [illegible] prolongantur febres non [illegible] [illegible] autem [illegible] .i. abscessionibus hec [illegible] multotiens [illegible] iam dictum est. [illegible] uero aliquando [illegible] per [illegible] [illegible]. [illegible] autem [illegible] corporis uel [illegible] [illegible] generantur. [illegible] que prenostica scripta sunt concordant que nunc [illegible] sunt.

Quibuscumque febres assodes .i. [illegible] sunt et ypocondria .i. precordia et iacentes non sustinent in eodem et extrema infrigidantia omnia pluri[illegible] diligentia et custodia indigent. Deducere uero eis offerentes nichil aliud quam oximel aquosum. Sorbitionem autem non offerre donec desinat et urina digesta fuerit.

Gl. Assodes nominat febres in quibus laborantes [illegible] .i. [illegible] et indelectabiliter habent difficultatem [illegible] .i. difficulter ferre [illegible] quidem [illegible] nomino .i. permanentem febrem et [illegible] .i. [illegible]. [illegible] autem [illegible] hos autem uentris ita medicinae [illegible]. [illegible] incipit [illegible] [illegible] febribus assodes [illegible] ypocondria [illegible] tendentes deinceps [illegible] ad febrientes [illegible]

hec enim .i. recentes nõ sustinet incañ de febri
tibus eciam est quemadmodum et hi extrema infir
mitati .q hec quidem .i. nõ sustinẽt iacere
in eodem ..., .i. ... et diastema
ton .i. difficultẽ ferendi ĩ egritudo. Hec aũt
.i. infrigidant: extrema floris magis ...
in grossis humoribus ut supra ... ostẽ
dit de sa ... causa sermo erat et ... uehe
mens infrigidatio fuerit ... tibi
... et uirtutẽ robustã iam fortiter. ...
... plurima diligentia indigere labor
antes ... Decumbere aũt et dormire dat eis
agrossis et uiscosis humoribus molestatis adie
cit aũt sermoni aquosum: ut ad ductum ... eius
impulsione tales contineantur humores. multe
enim actiones inutili eẽ oportet q. ... longi
tudinem allationis ... anacoism .i.
redditionem ad patientem ... .i. sm
digestionem naturalium ... uirtutẽ ... hu
...
... est. hec aũt .i. nequaquam dare sor
bitionem ... antequam diges
ta sit egritudo ... est ...
... nobis q ... y. adiacere opor
huic sermoni ... sufficerit qui egrotant
q ut manifestum. fortissime derelinquo.

Accubare uero ad obscuras
domos et accubari ut in mol
lissimis stratis multo tempore ad
camis defluente ut minime
reiciat se. maxime uero hec ta
le tales uiuat.

Gloss: In locutione q in obsc- ... uris domibus / uo ut maturi / tatem ... (iuxta)
consituitur nunc ... .i. difficiles
patientie q ... .i. inquietatem sit ...
... et mollis strati meminit.
... .i. ... nõ reicere seipsum ... sed quies
cere ... et ut digo ...
tia egritudinis conferens ... uir
tutem.

Ypocondrio uero lini
semen inungens suppone
cauens ut nõ frigerit .i. frige
at ad positum. Sit aũt sime
tepidum coct aqua et oleo.

Gloss: Mollificatiuum est lini semen et non
calefaciens ... quibus maxime indi
get floris. ... tactum ... par
tile quale ... est. Sume te
pidum dignius ... Sed ... olei et
que tepidi calonis est generata ...
... et mitigatio moderate existens
uirtutis ... maxime monstratium est
oportere esse et digererunt et euapor
ant.

Coniecturam uero ex urinis
q futur est ec. nam si quidem gr
ossiores et ... .i. flauio
res fuerit meliores. Si uero
subtiliores et nigriores peri
culosiores.

Gloss: Gs lon ... futur docet ex
urinis ... salutem uel mortem
nam si salutẽ ... grossiores et fl
auiores manifeste grossiores subtilib:
... uero hiis que ... natura ut ...
... dignum existimari audire. ...
... grossas dices interpretari recte uoles
... subtiles urinas que sm naturam. Que
... subtiles et nigrescere possunt.
... subtilibus enim ... in digesta
ostenditur egritudo. certissime enim sub
tilis aquosa est quare ... precognitiones
aũt urinarum in monumentis que in pro
...

Si aũt transmutationes habu
erunt et tempus significãt nãe
egritudinẽ transmutari
ad deteriora et ad meliora a
nomaliam .i. in equalitatẽ.

Gloss: Et hec enim ... in egrotantibus
inuenies ... ampho ... transmut
ationes in medio ... ... in cadentem
hoiem ... .. ampho ... enim
dispositiones ostenduntur que non eadem ...
indigentes neque parem ... per termino
.i. terminum solutionis.

In consistentes aũt febri
um sinere donec stent. Cum
uero steterit obuiare die
ta et cura concedentem sm natam
confidam.

Gloss: Inconsistentes febres
dicit in quibus nichil est co
sistens qd significat certum. Sunt autem
certa que in ... .i. circuitionibus apparent
et inuenimus. adhuc aũt et incertissimis febri
... quid ... apparent in
primis ... Urine uero ...
... et multotiens ter uel quat
... et per diẽ demum et per noctem ...
... apparent ... Sed
... febris ... ec aũt qd ...
significat ... que nõ ... certissime.
Ostendi uo tibi ... febrium et ...
numero ... · ...
q febribus dignum existimat nõ ... principia die
ta ... sed sine donec uideamus quales sunt fe

dies et tunc dicere speciem terminare.

Sunt autem visiones multe laborantium. G. Visiones dicit, quod dictis vel modis speculationum laborantium. Aut per hec, i. per egritudinibus que laborantibus fiunt. Demonstratum est autem, tamen multotiens, propter hoc et ceteris consuetudo est a passionibus ad patientes passiones transferre, nuncupantes eas a patientibus, ad passiones ut nichil differat febrium dicere dolores vel febrientium. Frenesim vero a frenetico et sinantica vel pleureticos vel sinanchen. Visiones igitur dicit laborantium quia earum eos ostendimus in ceteris distinctiones.

Ideoque attendendum est sanatis ut non oblivioni trahat aliqua occasione. G. Scimus quidem manifestas occasiones nominat occasiones sicut et nunc manifestum est in hec ferens nuncupationem inferre denique.

Neque eorum que secundum venerem. G. Evidentes has quidem manifeste omnibus cognoscentibus sine artificiali mente. Has autem solum huius qui utitur artificiali mente. Considerandum autem omnium et illos quas admittit par vel impar apparere oportet.

Igitur maxime quidem oportet intueri numerum veterum qui hii dies heneropes, i. alterationes reperientes faciunt laborantes. G. Non semper manifestum est in acutis egritudinibus multos posse impares dies ut transmutationes sententiamque dignas re facientibus ad sanitatem et mortem. Hec autem significant illud henero pes, i. altero reperitur. In acutis quidem tertia et v^ta et vij, ix^a, xi^a et xiiij. Cronice autem i. plures sexagesima et octuagesima. Medii autem horum fiunt xx^a et xxxiiij et xl. Impares autem hec.

Custodire igitur oportet primam diem qua incepit infirmus esse quo laborat scire principium egritudinis. Et quid accidit secundum hoc principium scire.

G. Cum autem interrogaverit eum et scrutatus fuerit omnia, primum quidem caput quale habet, si indolorosum et non gravitudinem habet, et in ceteris. Deinde ypocondria et costas si indolorose. Nam ypocondrium quidem si elevatum vel dolorosum vel in scoliomia i. querelatione vel sacietatem habet vel coste dolor inest et tussit cum dolore vel tussicula vel tortio vel dolor ventris. Si autem quidem horum affuit ypocondrio maxime solutione ventris clistere. Bibat autem melicratum calidus coctum. Considerare vero que etiam ex subtractionibus si ypotomizat et si stercus

oria i. patientia bona est hec. Videas autem egestionem ne forte aliquid nigrum egressum colore vel pura equalis. Sani utique egestiones et febris in tertia die superaccidant inspiciens bene validitatis in huius egritudinibus et iam ad hanc iam et ad alia conspiciens et si quartam tertie die similem habet quod hora nona periculosum laborantis sit. Si egestio vero nigra quidem ex hoc mortem significat. Similem autem signo cum omnibus utique diebus appareat salubris. Custodire quidem oportet primam autem quidem primam diem in qua egrotare facere videt eum egritudinis hoc est i. cepit et quid hec i. quod unaquaque est egritudo ostendit. Interrogare vero videt primum quid caput quale habet, deinde ypocondria et costas. Ypocondrium quidem si est dolor vel reprehensa sit vel habet aliquam scolio hoc est anomalia i. inequalitatem quidem in ipso. Propter hanc seriem scripsit si inequalia dextris dispositum et sinistris vel si corosin i. sacietatem habet. Hec autem michi videtur in repletione et ab aliorum esse. Interrogare vero dignatur et alia circa ea que deinceps seriem. Deinde videt ypocondriis quando patientibus solutione ventris clisteribus. Bibere vero melicratum calidum coctum. Indicare vero hec dicens deinceps scribit considerare vero omnes et qui in excrementionibus si ypotomizat. Cum sit autem euforia i. bona patientia eum habet. Hoc exponitur ypostomizanti. Inspicere vero digerendi egestionem utrum nigra est vel pura vel sinaulpabilis equalis sanguinis similis et si febris in tertiam diem superaccidat huius utique finibus si quarta tertie similis. Hoc quidem si pessimum periculosum, hac videtur autem veterem i. innovare quod et quartam diem et xj. existente sapientie difficilem enim signorum veterum autem i. innovatio manifesta. Si enim prima dierum et tertia pessima fit est sana vero non congruam esse quintam habentem pessimam quartam vero non habentem. Hoc igitur magis indicat. Si vero et nigra egressit mortem esse oportet. Merito utique huius alia vero eorum que dicta sunt. Si enim post diem tertiam proportionalem accidit pessimam novimus quidem si quarta erat. Si vero et nigra egressit periculosum est signum. Si vero rursus similia per omnes dies egressit salubre signum in laborante esse.

Cum autem non obedit balano i. suppositorio inest autem simul eufosia i. bona patientia fingens intra homini vel in lectulo. Si absfuchia i. inanimositas inest hac cum advenit laboranti masculo vel femine, sed principia inastutam desipientiam expecta futuram.

G. Confusa est series huius mensis. Expectare enim desipientiam cum balanum non proficiat vel autem eufosios i. quietis sibi hoc laborans fuit et ex subtractionibus ypothomizat i. non

deficit. maledictum esse in urina non expectat testari ei nos. fieret enim quintane quidem scilicet desiperet. pronosticatur autem sunt non eorum que raro fiunt sed eorum que frequenter iam multum.

Attendere vero et manibus. Si vero tremule fuerint expectatio tali distillationem sanguinis per nasum futuram.

G. Et hic sermo non quod continue neque quantum multum fit sed quod raro accidit.

Inspicere vero oportet ipsas nares si siccitate fuerit putrefacteque extiterint et si multum feratur tenacibus amat fieri spasmus.

G. Existentibus manibus tremulis ita est decens dicere. Si fuerint mutatur feratur putrefacteque nares spasmum supervenire ait. assuevit ei in vocare spasmosam dispositionem fientem secundum musculos qui preteguntur. id est circa nasi movent.

Si vero in febre yemali lingua aspera facta fuerit et asyche id est in animositates inferunt. amat et hunc tali et remissio esse febris. sed cum hec tale custodire in fauces et aquam potum et mellicratum potum et etiam fuci custodimus non credens remissionem febris. Quiquidem talia habent signa periculosi sunt mori.

G. Yemalem febrem quidam quidem audiunt simplicem eam que in yeme fit. Quidam autem eam que familiaris natura yemali ac erit sed tali in estate quemadmodum estiva in colera. Signum autem in tali febre lingua facta fuerit aspera cum hypothomie cognoscere eam esse periculosam cum propterea non tendere remissionibus febrium cum sinthomatibus vel vel signis malis fient. Sicut autem nec sit cum hypothomia cum asperitate lingue neque autem ne... diecta laborantes. Sed aquam et mellicratum et fuci ptisane... Ut autem hec omnia esse ei quod oportet facere vel facere omnia est fortis. Est cruciatus mare que media... significant. Si vero non secundo dietam demum... in potibus solet. hic autem et mellicrat et fuci... ptisane concessit dari. Ut autem in propterea fortune cruciantur dicit eos qui tardant ... remissiones febrium euforentes. id est facillima

ut decepta quidam cibum fortiorem debet et maxime propter hypothomiam. Ut ad tale gratia dietam que per mellicratum consuetum fit multis diebus recta dieta est famis et cruciatio.

Cum in febribus quid terribile factum fuerit quietamus existentibus. vel venter repente humida egesserit. vel aphrisica id est inanimositas facta fuerit. vel aphorna id est inuocabilita assumpserit. vel spasmus fortis fuerint. vel singultuosus in his assodes id est anxius amat fieri. vel circa yponnon id est quod sub nares et frontem sudores et colli retrorsum capitis. Quibus vero sic patiuntur moriuntur inflati ut in longum.

G. Eorum vero que ex observatione empiricorum scripta sunt in mediis quidem. hic est empiricus qui usus sunt semel vel sibi non recte enumeratorum habent... ut sepissime in eisdem et sibi potentiam considerantes tale utique quod... dicit. Videtur enim scripsit hoc. Eliminatam quendam egentem quidem quidam humidas egestiones hypostythorantem vero et assoratum id est inuocalem factum. alium autem spasmosum et postea aut demum utroque aut alterum. assodem id est anxium et que circa faciem et colli sudantem demum morientes scripsit quod estimat sinthomata id est cursum fluentem empiricorum. Sunt autem ea potentia et stomachi ... fieri comprehensa virtute ut et aliter languente. Singulum denique eorum que dicta sunt et secundum sermonem nichil est nec omni quieti entia omnia. hypothomitate enim in repentinis egestionibus periculosum. quemadmodum et assoratum id est inuocale factum esse et assodum id est anxium. et non bonum autem et sudare circa faciem et capud solum. Quemadmodum gratia hic multa et mala sinthomata fiunt ita et alia que in pronostica scripta sunt et post quine coopertum ea sibi invicem unde quidem quod dicitur novimus. Si vero alicubi ... in manifesta in misceat sermoni quemadmodum ex singulis multis quidem et exhibet sapientem ... videtur ... enim vel intelligentibus. hominem vero nescientem discernere apothondriace concursu id est qui facit cognosci ea que supervenerint casu capiet ... quod mutatur sermo natura pathognomice cursus egritudinis speciem indicat. Supervenientia vero sinthomata mansuetudinem et malam morigerationem eius. Et oportet discernere horum sinthomatum uniuscuiusque virtutem excogitare et comparare sibi invicem ea que apparent. Et siquidem... omnia fuerint ex ipsa apparent. levis ... agnoscere in periculo hominem erit. Si vero ...

formam et plura fuerit bonorum extimationem hic oportet in laborantibus. hoc autem et .y. dignum existimat exigere in pronosticis. Denique omnium sicut ominatur signorum singuli singulares educantur virtutes. insuper vero huius conscriptionis autem oportet determinare percipere evasuros et morituros. et quibus diutius pluribus diebus permanere egritudo et quibus vero paucioribus signa discernere omnino iudicanteque et castigante prognosticari ex eis que evenient. Quoniam ubi [illegible] bona malis mala mixta adequata quo admodum virtutibus exercitatum quidem vero indiget quem incipis [illegible] mus ea multotiens consideraverit. Ubi autem sunt aut omnia mala quemadmodum nec autem omnia bona [illegible] omnibus quod fiet. existente autem [illegible] [illegible] igitur malo isto egrotante febre ventre [illegible] ydropizante malo vero sit et afforma i. in uno [illegible] huius et spasmosus et [illegible] i. singultus sive [illegible] i. antiquis laborans facte fuerit a [illegible] periculum. Si vero et aliqua ad mala signa et supervenerit quemadmodum qui circa collum et fauces dolores ad hec et magis quod dictum sit nec abrupto sepius [illegible] nullo bono signo [illegible] mali quoniam quidem hic talis ex excitatione morietur manifestum. ex [illegible] uratione malorum signorum hoc autem premonimathoy [illegible] i. inflabitur [illegible] huius sic erit incertum est ut quod eorum que [illegible] concedunt futura [illegible] que signat. hoc i. pneumate [illegible] [illegible] multitudine spiritum et extra si ventrem [illegible] ventrem ipsum inflari et bonum signum [illegible] magis et spiritus separatim. sed et hac didicimus huius qualis sequitur dispositionibus non bonum signum. quemadmodum et eam que ventris equare non oportet querere alia signa huius ex [illegible] pinguetus i. accidentibus in huius ei non adhuc ut in quibusdam que [illegible] facta sunt in fallacia eorum eorum que contingentur aliqua sit pronosticatio.

Quibuscumque autem in febribus exteriori fiunt fimatidea i. ulcerosa et morsura non maturantur existentibus in febribus. Si et acciderit suffocatio faringis i. faucis subito existentibus que circa faringa et neque erigentur in exteriori [illegible] amat talis sanguis ex naribus continue. et siquidem multus fluxerit solvere significat egritudinis. Si vero non longam quantitatem vero paucior fluxerit tanto dilatio longitudinis. Si vero alia facillima facta fuerint hoc expectare ad pectus dolores. Si vero tetigerit pectus et dolorosi facti permaneat igitur factus non solum ut facies fiunt paulatim venientes et ad collum dolores et ad claviculam et ad humerum et ad pectus et ad articulum et hec indigebant finatosis i. ulcerosis fieri exterius. [illegible] tus autem huius siman continuunt vel tremule facte fiunt spasmi hic talem suscipit et desipientia si et flurantia i. ampulle in cilio rubores habet et palpebra altera circa alteram pervolastarum i. geminat durius flemo detinet et ypoi i. tumet occulus et desipientia multum supaccidit. nocte autem magis supersignificant quam pre ea que circa desipientiam. Significat vero maria fuerint multa in parte numerum quam parte. quorum vero horum minorum fiunt periculosi supervenient.

Et omnia hec que dicta sunt nec [illegible] deinceps sibi invicem que composuit hanc conscriptionem. Vel quedam exparticulari observatione fixionem fecisse precepter. Michi [illegible] esset vero .y. in libris epidimiarum assuetus scribere et ipsum fecisse provide quando in principio nominat [illegible] et postea dies in quibus singulum factum est quemadmodum in ipso que [illegible] dictum sunt [illegible] tibus hoc facit. facta sunt ei [illegible] simatodea circa [illegible] non maturescunt adhuc autem subiciantur et febriosis esse et suffocatio [illegible] quiescat ex [illegible] autem utique que [illegible] esse transitionem huius que in exterioribus vel transitibus suffocabile hominem [illegible]. Significat hoc talis [illegible] .y. [illegible] est [illegible] hemorrogia [illegible] pravide potuit. Et si [illegible] fuerit sanguinis solvit egritudinem. Si vero non continuam fecit. et si alia benefacta fuerint [illegible] ad pectus dolores descendere posse. [illegible] [illegible] esse quomodo [illegible] hominem in huius [illegible] est. quod [illegible] calores [illegible] et pectus [illegible] afficit autem febre multum [illegible]. Et si in huius non solum [illegible] [illegible] rursus [illegible] magis multos dolores generabit [illegible] collum et chanos [illegible] et pectus ut si omnia contigerint et [illegible] [illegible] hec enim est exigua. Manus [illegible] facte esse tremulas. deinde spasmi [illegible] [illegible] [illegible] periculum [illegible]

principium eorum assimilentur. Sic enim desipientie consideratus g. qui scripsit aliquem eorum qui ita egrotantes ... ampullas habent sub cilio; hoc enim significat fricaria perit ... omnibus qui ita habent ... hec sinthomata. Et de hiis que deinceps scripta sunt ... Quoniam enim scriptum est aliquorum eorum qui ita egrotant sive duobus ad omnes ... dicit. Et ... hores ... eos et palpebrum ... paralasthorum i. germinare et ... fieri ... fortiter oculos. Horum alia quidem manifesta parvulas germinare ... alterum in manifestum esse ... eorum quidem ... unctione vel ... vel aliquod germen. Aliquid ... ad aliquem ... noluit ostendere. Si vero aliquid utile est ex inventione eius habent ... servaretur.

Hos autem tales a principio farmacare diligens autem quintam fuorionegat i. gurgulhat venter. Si vero non fuerit afomakyetos i. purgatos esse. Si vero dyarionget et egrediens colice fuerit scamonea sub purga moderate. Alia vero cura quam minimas offerre potest et sorbitiones ut melius habeat. Si vero non supvenerit quartam decimam excedentes.

Cum febre concursionis sive condunationis ... non autem eam i. ... ut ... habeat propter ... multotiens. ... et cognoscente ... puorpiogimos i. gurgulationes purgare. Si vero et colica que inferius ... fuerit scamoneam dat farmacum colica purgans. In alia vero cura iubet offerre minimas sorbitiones donec fuerit supercedentes quartam decimam diem. Si autem ... non posse ... egritudinem.

Cum febricitanti quartodecimo cristeri affomia i. invocabitas advenerit non amat sorbitionem citam egritudinis exceptionem sed si tempore hec tale signa. Cum autem apparuerint in

die hac i. quarta decima longius accedit.

Hic sermo suspectus est hiis qui dicunt fieri mala sinthomata maiorem virtutemque habent in certis diebus apparentia. ... ubi ... librum ... quartadecima die. Sicut enim in aliis ... i. iudicatus ita et ... si apparuerit aliquod malum sinthoma maiorem virtutem habens. ... constitutionem eius ... bonorum signorum maiorem virtutem habentia ... laborantia qui egrotat ... nullo vero existente ... nequeuntur virtute ... egritudinis. Male ... scripsit dicit longiorem ... esse egritudinem. ... moriri qui affomiam i. ... in quarta decima ... aliis malis signis fiente hec sinthomata.

Cum autem febrienti quartadecima lingua turbata verba loquitur et venter colerica subegerit hunida amat delirare sed tales.

Si vero ... alia dierum. Si vero quarta decima apparuerit ... ostendit hec est illa que ... fient.

Estiua et antiquinali hora et in acutis sanguis distillat repente fiens syncomia i. fortitudinem et multam inflammationem sed venas ostendit et impostemorem subtilium urinarum sup apparentias et si adstat tendit etate et corpus erginasius vel eusarchina i. bonam carnositatem vel melancolicum vel ex potu manus tremile bonum habet desipientiam predicere aut spasmum.

Et hec rursus series comparationem ... sinthomata multorum non convenientium sit in homine omni egrotante. ... que ita scribuntur ... doctrinam ... cognita ... facere. ... est ... in ultima ... continuam ... virtutem quamdam ... ad multam virtutem habent. Si quid ...

adoissiones in .i. adamlo oppinabile ut nau est inutile ad doctrinam que denique scripsit.

Sextam sed pt͡em et primum deinde quod primum scriptum est.

Estiua et autumpnalis hora inantiis sanguinis distillatio respice frenesim et infantum inflammationem per uenas ostendit et suppositione subtilium urinarum et appetitus et si adstructum tendet etate et anni ex signis magis ut custarsiam .i. bonam carnositate habeat ut metus uel ex potu manus tremule bonus hec despiciencia predicat uel spasmum.

Et si in paribus supuenit meticus uero pinctiosum non multus habundans. et excessus sanguinis enim fecerit superhabundantie seu nares ut seu anni exipiles cescitasies .i. transitiones ut apostasies .i. abscessus ut dolores in ypocondrio uel ad testes ut ad crura. Salutifera autem hiis enim nus fuerit sputa grossarum urinarum albarum lenium erit.

Metus sunt dicit sinthomata .i. sortitu[ne] indicare cura in digerere uenas. Quoniam autem distillatione sanguinis ex naribus mali semper. Quare autem est ppea quia natura quod desiderat euacuare et expellere superfluitatem nequid natura per imbecillitatem uel per grossitiem sanguinis. ut densitate preclusarum. uel per quemnam hora uel omnibus conuenientibus malo non existente. Sed hic signum magis aliud aliud semper estiuus et autumpni prima uirtute eius omnis est superuenienti. Febrilis .n. diebus et quanta superhabundat colera et quia continua aer calidum est. quare enim .i. bibituri est per ambo est sanguinis magitudo est autem omnis per quam plurimum fluere sinthomata .i. fortitudinem esse. autem fortaras densitate ita notans. indige[illegible] uia certa per uenas eorum quia ita sunt dicit autem quam dicit. Si quoniam dicit ex[illegible] notum dicit predictionem autem solam primam scripsit. [illegible] urinarum superapparentias fieri per positione uero per solam [illegible] ex [illegible] eius indigentis. [illegible] que ante sputum et spasmum autem [illegible] ventum futurum esse laborante ad statum tendente per estate ita adhuc cum hiis et [illegible] et eu[illegible] .i. bone carnositatis eius meminit et [illegible] .n. [illegible] nomen. Et in[illegible] ex potatione autem manus hic tremulas. sinthomata [illegible] hic [illegible] sibi inuicem complicata non tamen ex necessitate denique uelud admit[illegible]

hos sequitur despiencia et spasmus.

Et si igitur in paribus superuenerit metus. in crisi uero pinctiosis non multum habundanter excessus sanguinis exitus faciet superhabundantie seu nasos ut anni. epyeses methastases ut apostases ut dolores ypocondriorum ut ad teste ut ad crura salutis autem hiis exitus fiunt sputa grossarum urinarum lenium albarum.

Due scripture sunt huius dictionis .i. epigenesie. unam quod per interpretatione scripsi. Aliam uero per t. Sed sunt per priora epigenesie .i. superueniente dicatur laborantibus in paribus diebus. Sed per aliam epigenesie .i. superuenientem dicatur in paribus laborantes diebus. Sed per aliam epigenesie .i. superuenientem propria sinthomatis per hos dies non contestim est et metus. Hic autem ipse dicit in ei si per dicebat inuenit. Sed si et crisis quantum deinque diem pare existem et ipse deinceps paria inuenit quod maximam uirtutem habet. [illegible] autem precedentium deinceps dicitur est uerum. Si ei sanguinis multus per [illegible] modus exitus fuit salutis habet [illegible] et per apostasim .i. abscessum eos et per methastasim .i. transitionem autem saluari. apostasim quidem quasi propriam [illegible] ostendens methastasim autem indicando laborantes in ypocondria uel ad crura uel ad teste ferit [illegible] molestationibus. Differunt autem ad inuicem [illegible] quia apostasis .i. abscessus [illegible] infert et eripit ab omnibus molestationibus laborantem. methastasis autem alterum habet [illegible] et dolorem ut indigeat curatio alio tempore ad digestionem locus corporis in quo methastasis facta est contristatorum humorum. Sedeoque adiecit digestione autem hiis exitus fiunt sputorum uel grossarum urinarum albarum signa dedit digestionem esse digestis sputis et urinis

Febri singultuose oprium .i. sucum filtri. oximel daucum teres bibere da. et galbanum in melle. et cinamum chetacium .i. electuarium et sucum ptisane in hiis sorbere afflictos .i. inpassibiles autem tales non sudores creticiui uel sompni homales .i. equales

supervenerint. et urine grosse et diuiaes .i. acres decurrerint uel in apostema firmetur.

G. Per rigores assiduos rhigmos .i. singultus nominare. Sunt autem quidam motus stomachi spasmosi. Fiunt et hii per inmoderatam evacuationem uel repletionem. Igitur qui per [illegible] fere materia biles [illegible] fiunt. Qui uero per repletionem ab auribus ruptamentibus .i. expurgantibus, qui complectuntur .i. inherent curantur. Talia uero sunt que nunc scripta dicit. Nunc autem hic mordicatio [illegible] per dimetica .i. accrescens mordentem [illegible] ut aliquid per phisis uel quod tale transglutiat. Est etiam febris [illegible] quam singultuosam uocaverunt corrosiuam et crudam .i. acrium humorem in quo singultus cessaverit [illegible] mato. Si hoc, dimidio sensus non uocatur singultuosa .i. singultuosa. Plurimi autem permanente lingmon .i. singultum usque totam egritudinem et enucleatim cum febribus ut hugmodio .i. singultuosa nominatur. Hanc talem febrem assiduam cum frigus [illegible] hominibus .i. eius humoribus .i. acribus et grossis evacuationes curari autem. Quemadmodum exitus humoris talibus in apostema firmata fuerint.

Corallus et mirra electon .i. electuarium bibere autem humoris talibus oximel da aque minimis.

G. In memoriam autem hoc scriptum est melius esset ipsam aliqua scriptum fuisse. Saltem simonis partem in curauit eos qui indigent thoracis et pulmonis per sputa expurgare in ad singultuosa febri. Sed et ipsum conscriptum est in [illegible]. Corallus et ab eo dicitur non ita sed conius magnus magnus ab antiquis grecis nominabatur quemadmodum cum [illegible] medicis fere omnibus strobolos .i. pinea. Affuerint autem ex eis constituta electuaria, ut fuit pinguis mar. hoc est [illegible] resina [illegible] eam [illegible] cum prassio .i. marubio decoctum [illegible] uel commodum cum [illegible] hoc usque melle constituentiam ita sed farmaco utuntur ad sputationes ex thorace et pulmone. Sic autem et alia quedam [illegible] talia farmaco [illegible] ita est conueniens et cum [illegible] hic mirra [illegible] per breuia [illegible] electuarium dicere potest autem [illegible] cum mirra dare. Fortassis [illegible] audientibus nobis non male [illegible] hoc. [illegible] quidam [illegible] apud scripta hec ipsam [illegible] scribunt. Quidam autem sine eius principio [illegible]. Si autem apostema firmatum fuerit corallus et mirra electuarium in egritudinis [illegible] firmatur. [illegible] farmaco [illegible] est autem irrationabile hoc [illegible] per id quod transfertur in quo [illegible] bibere humoris [illegible] oximel da aqua [illegible] singultuosa [illegible] febre [illegible] hoc formaciter [illegible] in humoris [illegible] in apostema firmantur nulla et propterea [illegible] quod [illegible] copulantur seriem [illegible] prescripte [illegible] adiacentes [illegible] cum [illegible]. Si uero firmatum fuerit [illegible] singultuosa febri [illegible] est [illegible] ut [illegible] eo qui [illegible] febrem. Si etiam apostema contingerit quod firmatum esse singultuosa febre corallum cum mirra dare et [illegible] copiosa potum oximell. Hoc autem .i. [illegible] .i. [illegible] scribatur [illegible] .i. firmatus fuit magnam nullam [illegible] tionem sermo habebit.

Si uero stericulosi uehementer fuerint ordeatee aque bibant quem.

G. [illegible] quem ut insaciabiles [illegible] est [illegible] ab eo [illegible] .i. [illegible] uel qui [illegible] .i. [illegible] faciunt [illegible] aliquem modum.

Peripleumonica et pleuretica ita oportet scrutari si et acuta febris fuerit et dolores lateris alterius uel amborum et spiritum sursum delatus si doleat et tussis insint et sputa expuit ignea uel liuida et subtilia et spumosa et anchitea .i. florida et si quid aliud diuersum habet. Propter quod educta sunt hos in eo deducere.

G. Magna et digna [illegible] pleuretici et peripleumonie [illegible] signa [illegible] .i. [illegible] libri que non omnibus medicis [illegible] cognita [illegible] ea que non hic scribit et ipsum quidem [illegible] nominat [illegible] emptricas. Veteres autem [illegible] .i. [illegible] uocabant talia [illegible]. Febris [illegible] acuta et dolor lateris [illegible] uel [illegible] inspiratione. Hec enim est et spiritum sursum delatus si doleat et tussis et sputa ignea uel liuida et subtilia [illegible] ea [illegible] .i. florida [illegible] alterum [illegible] hec omnia pleuretici et peripleumonici [illegible] con tingentia. Post ita oportet [illegible].

Si uero dolor sursum finiat ad claui.

uel circa uberũ uł brachiũ īci
dere opoꝫ in brachio uenã que
intus ad qualescũq; ptũ ſi
ũt ſꝫ hanc.

G. Et h' rurſus explanat mentē ẽuſſic ptis hu9 lib' q̃ dcobetũ ẽtur qd' intelli- huiꝰ que dcũ ẽ ſ̃ q ab o ic puta h'ẽ ſ̃ rectã ptiẽtis huius ſuccre ſcõ uri qd' oſtẽnõ dicet. incid' oꝫ uenã q in brachio q̃ intꝰ adqualeſcũ ptũ ſ̃ hãc de pte ſuccidens int piciẽ neglerit ai de cenſer ei uenã dre que ſ̃ albitiã, eã q̃ ibra chio dicat.

Sylunitiũ uõ ſꝫ ha
bitũ corpis ⁊ horã ⁊ etatem
⁊ colorē, plus aũt audẽs ſi ac
uitas doloꝛ fuerit ducẽ ad lip
toſiꝫ .i. defectionem. demũꝫ
ſub chiſterizare poſt hec.

G. Hic rurſꝰ plus inſũa intẽtõis ſib' ẽ dic' largiꝰ tñm detrahẽdo qualdã in eni iuuentꝰ, ne pmiſ' ex multitudĩs ſãnguis ſ̃ in teptis uel oſtentatio. plus q̃ auferre iuuet ⁊ quid' uſq; ad lipotomiam agẽ. pec caui in dictione adiaceſ ẽ qd' attẽd' debet. ſcũ ꝑ uenã qd'ꝫ doloꝛ ſ̃ ẽ plus euacuand' ſanctuis ꝯuenimꝰ. ſi n̄c uõ ſtaic nõ ex dominũ ſ̃ ex illis hẽmꝰ. ſi uirtus robuſta ⁊ etas iuuenis ſitꝫ ⁊ multitudo ſanguis ⁊ nã laborãtis densioꝛ ⁊ duriꝛ ⁊ difficile e uaporabilioꝛ ⁊ multitudo ⁊ hora anni et cõſuetudo ꝯuen ita ⁊ regio audẽ uſꝫ ad li potomiam ducẽnce exhis aduenit.

Demũ ſub
chiſtezare poſt h.

G. Poſt fleomã chi ſterizare iubet michi aũt ẽẽt adiecĩſſe ypo craticã deciatõꝫ niſi fortuitu .i. ſpontanea ẽrieit bene.

Si uõ ſubtus inferiꝰ thoracẽ
doloꝛ fuerit ⁊ ẽtũ ualde pleu
ritice uẽtrẽ ſubpurgare. in
medio uõ purgatoris nich da
poſt purgatõẽ, oximel farm
acare uõ quartanum.

G. Pleureticũ nõiat id qd' dcm̃ ẽ ab yppo crate in gniũa pte libri in qua purgatur qui ita hñt pleuroreſ. cõſtituũt aũt dupplr farmacare uõ quartanum inde tiãe dicit ab' ipi nich tãlia ẽ aug'tioꝛ gnerũt laborãtia utroq; ſuccẽſſẽ dierꝫ minim. ſi q. v. dũr am ⁊ poſt pnc̃m. ꝯfecti aliquam

fermẽtũr humores iubet farmacare aute poſtea cũ fuit digeſti quatẽ ⁊ certa ꝑ ..ũm .. alii uõ ⁊ ſam ⁊ quartanum. ẽſt aũt qũ ⁊ quintam farmacauim9 nõ in quartana ſolũ, ſicut hic ſcripſit.

Si uõ nõ facile exeuntis fu
erit minorẽ potũ ⁊ ſorbitiõẽ
puream, ſuccũ ſubtilẽ ⁊ ſeẽ in
quacũq; hora nichil agit
cognoſcit aũt exitũ niſ.

G. Depticulari uõ tpr̃ abi ſeruitis .y. ſꝫ ipẽ hic ẽ ſcripſit in hiis que ſupius ab eo ſcripta ſunt cõplexi attendere dignũ ẽẽ ..ũ ut q calor ſ̃ thoracẽ ⁊ pides q enim urinaꝫ nõ tpr̃ abi ẽ uel q̃ nõ recte dare ſuccum ſubtilẽꝫ ſed aũt ꝑ quã hoꝛã in hiis agit cognoſci uõ illam exitũ. eti enĩ quã multũ breuẽ tẽpus ẽ macrẽ habẽ urine ꝑ ꝑticulares ꝑteſmos. ſꝫ i̇ta longũ tpr̃ illud ẽ, ut ſeptimam hoc nos ⁊ expectamꝰ, utrũ nebulas exitum eras .i. ſbitiãe uel interi' hãt exitꝰ. ꝑ enĩ in multo tpr̃ fuerunt. aliũ uõ in acutis egritudiꝫ laborãtẽs alii ..ãꝫ ẽẽ ei pnc̃. declinatõis.

Natura uero
ſunt pyſcela .i. ſputa cum
fcã fuerit ſilia ypo. i. puri
urine uõ matureſcit que
ypoſtaſes hñt ſubrubeas ẽ
les orobii.

G. Leq; ſui ipiꝰ memi nit p ſupiora ita dicẽs de digeſtis urĩs ꝑ yppo. alr̃ dicẽtis. urina uõ optia al ypoſtaſi alba ⁊ leuis ⁊ omalis .i. equal. alba uõ ſerie que ẽ pleureticas ⁊ peripleumas maſeſtam ⁊ ſi nõ ẽrica exponẽ ⁊ ẽ ab hiis que ab ẽ pcatte dcã ſunt q hec ſcripſit redit ⁊ niſi maiẽ oid uel exptẽ dẽ mã alia ea ſequi.

Peripleumoie elec
tuarũ coctalũ. galbanũ atẽ
ciuũ cũ melle attrito. abro
tanũ in oximelle. ꝑp. eſſe
lorũ nigrũ decoques ⁊ pleu
retico in principio eius dolo
roſo exiſtẽti da bibẽ. lorũ aũt
⁊ panaces in oximelle bulliẽ
te ⁊ colante da bibere.

G. Et primum ipsi farmacorum reductum spiritualiter. Ubi autem pinguis est in ventris subductionum. Ubi autem prima [illegible] tradiderit ut quantum utile existit.

Vel sentia apparentia aliqua vel elevationem quiescere faciat non in febribus et sudores et urine grosse et albe et leves fiunt apparent vel inguinalis vel ad kyson .i. vaticem vel ad testes vel ad crura dolores vel ad yschion .i. vertebrum firmetur.

G. Et hic sermo indeterminatus est non quod dicat ad distinctum in dicante conscriptum non omnes certum hoc referemus.

In febre colerica ante septimum cum rigore icterus est innatus soli febre. Sine rigore vero si sit innatus ex tempore principio

G. Non utique alicubi ante septimum sunt cum rigore superinnatus ycterus solvitur febres non vero post septimum sed certiatur est tale febricitantibus icterus. Supervenit aliis quidem ut fine huius dispositionis que sit epatis. Aliis pro colera non exeunte per partes temptate decem nequiverit [illegible] quemadmodum assuetum in omnibus fieri apostematibus. Decem est autem de talibus icteris lampsis.

Temptatam vero hiborum et in methicum per venas spirituum defectiones cum fiunt fluxus soli.

G. Cum autem pagi meliorum sanguinem superhabundantes invenimus spiritus defectiones fiunt fluxus super omnia solvitur. Spiritus defectiones siquidem eorum qui per arterias dicitur. Etenim has venas nominaverunt veteres quia alia quam assygia inpulsatio fieret utique passio. Si vero eorum que per pulmonem rursus sunt venam arteriam .i. non spirationem eminentiam insinuat. Possunt autem [illegible] et grossities sanguinis non solum per arterias aspirationes existunt non [illegible] per proprie venarum venas.

Cum autem attenuatibus anterius vehementer spasmatis et circa collum et facies et sudores a dolore mortis et siccatis tenentibus urinis .i. caudatis crossiores corpus continent vel methe collagationes innate ut ad pedes desinit. Hec talia non in febribus et sompnus superveniens erit. Et sequentes urine digestionem habent veniunt et sudores circa bibere vinum citrinum vinosum et altro .i. puletum collectum coctum comede et cerotum unge circa circumvolvit usque ad pedes calidos et infundentes in scaphe .i. catino et brachia devolvit. Et hiberos usque ad vertebra .i. salinam inceranus vero et anteriora continet et diminuentes fomenta vitreoli calidi aquam infundens et extendens lecto accubitus cum et ventrem in solia sive balneo .i. suppositionis multo tempore existens.

G. Et hic sermo in certiate [illegible] est cum eo quod in proprie quod non iorum scripta sunt. Hic est .i. a dolore modi tenentes impe decem est [illegible] muribus humoribus .i. actibus congruentem modum vero non laboribus. Et nimium [illegible] principium semper indicendo vehementer anterius spasmatis. Posterius autem tenentibus urodebus .i. caudatis costiores corporis continent eos qui usque ubi .i. caudi vocatis ita. Vocat autem urodis fine osse. Et neque utrasque partes omnes unitendi et anteriora et posteriora tetanum eiusdem ple hic anna [illegible] dicitur. Et tetanum vero hiborum non infallade aut sunt in diebus [illegible] tamen alleviatione passionum prognosticat. Febris enim extringens indigentis puricias ostenditur manifeste nominum febris. Egritudinem autem que per musculos non instillat est significatio eius putrinas. Sed hec quidem prima [illegible] vero [illegible] eius sunt hec .i. [illegible] verum a frigido passi sunt vel pro [illegible] non primum [illegible]. Si autem valde [illegible] tetrignabile autem decem est et hec venenum autem in solvere mi balneo .i. suppositorio. Solum ei utique qui intellige [illegible] alia vero semper pene manifesta.

Egritudines autem solvuntur

-omis uel secundum os uel secundum uentrem. uel secundum uesicam.

G. Non est hic sermo iste in ordine ... non est per se illa ista ypocras ... tractem a per se moti... que patiuntur dolores fuit egritudinum.

Elleborizare eos quibus accipite fertur terima.

G. Non neccessarium quibus accipite fertur terima omnis elleborizare. ... qui capite solo fuerit prudentiam affuerint.

Quibuscumque ex apostatibus uel fleboiagia .i. uene scissione uel yppa .i. alia fontem cum epicrasi fuit ne des ellebororum eis poterit. Et si quis patiatur cavendum erit elleborus est. Cum uero dolor capite corporis uel dolor incipit ut emplastrare aures uel nasum uel expuitio uel geniculorum grauedo uel corporis tumor preter consuetudinem queuis contigerit neque apotibus neque aucenitis neque tincturis neque assolitis uel uictudinibus neque in augulis siquid quidem horum habent causam ad hec facit curam.

G. Fleboto(mi)a .i. quod dicitur uene sectio uenarum. et qui autem in eis quod certum ... epicrasi fuit fuerit elleborizare conuenit in eos et apostatibus in eos quod certum ... cum materia. Epicrasia uero ypp(ocrates) ... male inter catholoc(us) .i. uniuersale ... incontinentia ... et serpam nocentem incontinentes ... plenitudine indigere. noctur(na) .i. continentie uenis multas et multas in ... quecumque talia. ... quibus non ... ellum dicere ... uel si ... sufficienter ... fuerit ... occasione ... uel dolor in capite ... et ... fiale ... sub audire ... et dolori capitis ... et omnibus huius quod ... sunt auctoribus emplastatis et naso et expuitione. Addicit autem genuum grauedinem et dolorem et corporis tumores preter consuetudinem. ... et omnibus huius ... cum ... elleborizare ... et ... sermonem in ... dicit in ... uel ... quibus ... sunt. ... ex huius omnibus que dicitur ... sunt et que non ... et ... tempore et ... nostris negotiis.

Que erunt dolores lateri(s) corporis ysch(i)o .i. uertebrorum et que(m) respirantes dolent accidentes habentes. multotiens eis dicunt uentre ex campum et escis uentosis dolores et ad hybum et ad ysthmum .i. uertebrum. Quibuscumque autem horum fuerit talia distrunxit .i. difinimatur .i. difficulter migrunt. horum autem est causa et contraria brancho(rum).

G. Non est ordinate interpretatus est hec predicens dolores quod erunt dolores lateri(s) ... lumbi offensione fecit ut ... quali talia ... demum ... eis adia(c)ens. multotiens eis ... uentre ... et escis uentosis. post hec intulit que cumque fuerit talia difficulter mingunt. et post hec rursus de ... autem. horum autem est eis contraria branchos acephalos .i. sine capite ut ... quis faciens sermonem.

Quecumque uero a (c)atematibus multa quiete innuisquis sic utique preter consuetudinem dictatus fuit, mar(e) in sige et eis quieti non descendentes preter ... si piasti fuerint tumor multorum erit uentris et ... .i. ... et plethora .i. multitudo et ... uentre turbatur.

G. ... utique alicui hic ... sermone in gratia .i. ... considerationis sufficiente ... prius ... et legere ... in ... ex ... non ... experientia docet iudicare uero ... non ... prolongatur.

Esse uero marie insignuit non ratione aliqua sed experientia docet iudicare ciborum uirtutem.

G. Non differt autem ... escas dicere uel cibaria

252

Et ut manifestum quod scripsit hic tale quod res indicat [illegible] potationem insignite. Insignis enim [illegible] de similibus quod dicetur attenuatio cum [illegible] cibarius [illegible] deinceps enumerat ea.

Allium fosam .i. uentositatem et calorem ad thoracem et capitis grauitatem. et siquidem aliquando dolorem dulcorat aut eradicat. urinatiuum. et hoc habet bonum. optimum autem et hoc comedere debenti ad potum uinum uel ebrio.

G Si experientia et iudicante utrique eorum que comeduntur non recte digeruntur uentositatem [illegible] in amphorae [illegible] his que comeduntur in aliqua alia parte corporis in thorace [illegible] Multa uero [illegible] [illegible]

Caseus autem fisam .i. uentositatem et gestoria .i. strictionem et cibariorum accessionem facit. Ex ueteri esse autem adhuc et indigestum. pessimum autem potui comedere repletis.

G Si uentosius magis est mollis recens caseus [illegible] .i. stringit .i. [illegible] uentrem. [illegible] magis quod indigestum [illegible] cibariorum accessione facit. hoc autem .i. crudum et indigestum et in

medio [illegible] iacet [illegible] non diligenter in [illegible] deductum. ostenditur denique quoniam [illegible] crudum et indigestum [illegible] in corpore [illegible] ex talibus cibariis [illegible] est fieri qualis est caseus crudum et indigestum cibarium [illegible] caseus autem fisam et [illegible] .i. uentositatem et [illegible] operatur et [illegible] .i. [illegible] est adhuc autem crudum et indigestum est cibarium [illegible] generatiuum. pessimum autem [illegible] et hominem impletum cum potu comedere [illegible] [illegible] non est quia [illegible] non bonum cibarium caseus seu [illegible] chimus .i. grossi humoris generatiuus et dispeptus .i. difficilis digestibilis [illegible] in uino imbibendo eo quis utitur in repletione existens pessimus .i. cum bibit [illegible] [illegible] et grauias [illegible] uentris et [illegible] quidem primum corruptus deinde [illegible] corruptus et alia.

Legumina omnia uentosa. et cruda et tetta et frixa et minime infusa et uiridia. Ex his autem non uti in pysmon .i. cibaria. Habet autem et proprias malicias singulum horum.

G Et replent uentrem omnia legumina [illegible] [illegible] et indigestibilissima eorum sunt que cruda. que uero frixa uentosa quidem nimis et indigestibilia uero nulla minus. que cum uero plurimum corpori nutrimentum. [illegible] [illegible] in quibusdam quidem exemplorum [illegible] [illegible] et infusa et uiridia [illegible] talibus [illegible] [illegible] non uti sed ab alio [illegible] infusa [illegible] omnia [illegible] infusa uero [illegible] consiliatur [illegible] .i. cibarius leguminibus non uti. [illegible] .i. cibaria [illegible] [illegible] qui [illegible] dicens uel simpliciter [illegible] uel qualiter constringit. forte [illegible] et alia omnia ex quibus panes fiunt. [illegible] .i. [illegible] et [illegible] .i. [illegible] [illegible] panes fiunt.

Cicer ysam .i. uentositatem quidem crudum et frixum. Habere facit.

G Quia [illegible] scribunt propter hoc id uentositatem facere [illegible] [illegible] propter hoc denique quod scriptum est [illegible] laborem frequens inde dolorem que propter inflationem [illegible].

Lens autem stipticat .i. stipat et aridum facit si cum cortice fuerit.

G[alenus]. Ardis uocem dixit significare turbationem animalis et uelud pugnam in uentre fientem ex crudis uirtute ciborum sic et nunc cum contingit offeratur multum carne cuius est indigestibilis.

Ypirni autem minime horum minima mala habet.

G[alenus]. Hoc id est minime contrarium significat huic id est maxime. manifestum quoniam ypirni minima pre ceteris horum habere aut mala.

Silphium autem et opos id est succus eius est quibus maxime in expertis autem non transit uentrem.

G[alenus]. Radicem silfii uocare consuetudo hominibus omnino nequaquam toti herbe. hanc hic autem et adhuc opum id est succum herbe. in expertis sicut opertum colam. numquam autem et hic. parum enim postea ipse docet scribentem. colla uero sicca uentre inflatur et scitus ingenii in duratiores insurgit. manifestum quoniam spiritus uentosi coadunatur secundum uentrem ex oblongo silphii ... id est ac[...].

Et causodes id est estuosum quod utique significat. id est

G[alenus]. Quibus quidem nichil exercitu manifestum est ... con... metuis ... singulis horis ... subtilius fim sibi ... ualde opportunum id est difficile dicere ... in talibus.

Maxime uero fit si cum multo caseo mixtum fuerit uel comestione bouinarum carnium.

G[alenus]. Fermentatum id est rubeum ... abeo uocatum manifestum si autem huius ... cum caseo plus obtulerit uel cum bouinis carnibus. fysa ei id est uentositas que ex silfio generatur emplastias id est congluinatas et bradeas poros id est tarde pertransientibus alimentis mixta manet per uentrem non exiens.

Melancolice quando exacuunt passiones a bouinis carnibus aut ypbliticos trahit natura carnium et non contingentis digerere.

G[alenus]. Erat quidem de silphii uirtute sermo inmisit autem huic commestione bouinarum carnium et ... post hec de uel capo ... melancolicas passiones exacuunt. amphlitas enim id est ... quod usus est quidem exquisitiore hac id est ... sicut illa ... dicitur non tamen ... id est exacuit melancolicas passiones a bouinis carnibus ... cum ... ... que ... difficile ... et ... narratur natura ei amphlitas id est ... est illa quoniam ... quis ypbulliteti id est superare.

Optime uero utique excipiet et si coctis utatur non recentissimis.

G[alenus]. Et hec uniuersaliter hoc consilium non secundum melancolicas passiones. bouinis enim carnibus melior utitur et cactis et ueteribus quadam modo huius omnibus digestibilibus natura non prepa... usus est dictione hac id est optime ... qui melancolici egrotant ... quis homo sanus uel egrotans optime utique excipiet ... bouinas et ueteres carnes oblatas si accedentium ... hec uero bone ... qui talibus offeruntur ... hac dictione id est optime et facientis minime sermone inculpabile operibus.

Caprine uero carnes et que in bouinis sunt male omnia enim habent et indigestionem uentosiores et eructuosiores et coleram faciunt. Sunt autem bene odorabiles solide et delectabilissime hec optime cocte et frigide. Que uero indelectabiles fetide et dure hec pessime et in recentes. Optime uero sunt estiua hora autumpnali uero pessime.

G[alenus]. Et rursus hic dicit cum eis dictiones caprinas bouinis carnibus indigestibiles enim existentes sunt caprine deteriores sunt bouinis et eructuationes multorum faciunt ... qualitate ... id est acriores autem existentes et calidiores bouinis si indigeste remanserint et coleram operantur ... frigidas magis quam calidas oportet ... optime uero sunt estiua hora. autumpnali uero hac hora pessime. ... carnes caprarum non est ei utique ... in hora estiua pessimas esse. Contingit autem meliorem estatem ... ... mala ... in ... Caprine ... aptissima ... in fine ueris ... copiosas estas ... in autumpno autem habent optimam ... carnem ... in autumpno autem ... pessima et subtilissimam habent carnem ... uero yeme rursus meliorem ... carnem ... distantia ... horum diuersitatis.

Suilli id est porci perniciose cum

P

enorme .i. crude vel sangui
nee. et circumasse. colice vero
utique erunt et turbatiue. Su
me vero omnium carnium optime
ualchissime vero omnium que non for
titer crasse sed subtiles macie
neque etate. feri .i. sacrific
ii veteris. comede vero sine
forma vel sub frigidas.

[illegible]

Ventosa vi
et sicca ventre inflant

et somnus insuit et dolor co
stay et lumbi egerit ei michi
inferius sed constringuntur.

[illegible]

Hunc talem custodi ut non vo
mat sed venter subducatur
clistericizans quam cito aqua
calida et pinguissima et etiam
aquam ungens plurimam intus
te calidam inscalpha .i. pelui
accubite facies et calido parum
sup infulde et sic calefactus ei
venter subduci .i. solvitur.

[illegible]

Confert autem
et dormire hinc

[illegible]

Et bibe vinum
subtile et vetus et acreton.

[illegible]

Set oleum da ut quiescat venter

uentri subeat .i. egerat et sol
uitur dolor.

G. Odinneon .i. acrium [illegible] oleum et [illegible]
tas grecorum subducat autem moderate uentris
quibus omnibus opus est ei qui curatur.

Cibis autem et potibus abstin
eant quibus indigentia quid uti
la est. Si corporis opus apponere. In
digentia uero quidem continentis
digere. Indigentia hic quidem que
te est opus cibarius autem non ante
quam digerantur moderate que
continentur. Si uero non remi
serit dolor lac asine da bibere
ut purgetur.

G. Si uero que predicta est
tractate te dolor non
soluatur amplior est dinarer .i. acredo confer
titantis [illegible] purgare conueniat
corpus. Asine uero tibi lacte uidetur purgan
tibus omnibus [illegible] humoribus et apta
[illegible] .i. inopabiliori hic ei cum alio lacte
humidior ibi ductus.

Si uero humidior
uenter uenter fuerit et colera sub
ierit. egerit et torsiones et uomit
et mordicationes intus uadendo
simul quiescere. bibere uero mel
licratum et non mouere.

G. In maximi sine deficere corporis. adhuc et nec
est eis sermo nec audire [illegible] per scripturam quibus
hanc appetit eo dinica .i. actio .i. difficilia
uabilis uel contraria per uentrem. hanc autem
subducere re[illegible] moderate siue cum dige
rendo que continentur per eum. Subdu
cuntur autem moderate quiete. Multo
ciens enim in talibus dispositionibus agonistice .i.
uolentes aduiuans repentinas sibi expurgati
onis farmaco [illegible] uacuando et hab
itum egrotantis et horam et etatem et constitu
tionem .s. consuetudinem. Quod autem in fine
est [illegible] .i. bibere uero mellicratum et eu
omere uel nolentes expurgare
[illegible] uentrem quam est. melior autem [illegible]
conscriptura que est signus. quod ei non [illegible]
enim .i. expurgationi extus [illegible] ad
quam [illegible] reuoluit ea que corrupta
sunt sine moueri et [illegible] ventris
secundum uomitum.

Et ydropum duie sunt species na
ture quarum hec quidem ypo
sarchidos conans sit inefugi
bilis. Uero cum inflationibus multa bona
fortunatione indigens maxime cum
afflictione et pitria .i. fomentati
one. et eucratia .i. continentia
cibi. sicca uero et dinia .i. actio
concedat ita ei uiriticorat .i.
uirtuatissimus erit fortis erit
maxime. Si uero dispnias .i. di
fficile spirabilis factus fuerit et
hora uernali existens contigerit
et etas in statu sit et robur
fuerit a brachio sanguinem au
ferre. Deinde calidos panes ex
uino nigro et oleo infundens come
dat et quam minime bibens quam
plurimum laboret et carnes
sumens carnosas comedat
cum aceto coctas ut ad diffici
les ambulationes obuiet .i. sufficiat.

G. Quamuis uero yposarchidon .s. epysar
chidon in [illegible] non [illegible]
[illegible] scriptum [illegible]. Et in
[illegible] dicente in
ypocratis duas esse ydropum. et [illegible]
quod [illegible] scribere autem alii [illegible]
adiciente. In priori uero in hoc [illegible]
manifestum est enim hec que continentur
et [illegible] ydropum.
Igitur hic quidem medicorum. Que dicit esse [illegible] ydro
rum sunt [illegible]. Et non
[illegible] qui [illegible] scripsit
[illegible] apte. hec .n. ydrops [illegible]
[illegible]
[illegible] regione [illegible]
[illegible] .i. pungentes. [illegible]
[illegible] autem non [illegible]
[illegible] regione [illegible] plenam [illegible]
[illegible]. hanc tympaniam [illegible].
[illegible] sane huic quis [illegible].
[illegible] plenum hunc yposarchidon [illegible]
[illegible] dicit hic yd[illegible]
[illegible] esse duas [illegible]. non tamen [illegible]
[illegible] dixit hec .i. conans sit inefugi
[illegible] utique [illegible] et ita scribens.

P

Inficit aut iter yderius cum sint [illegible] . Sed [illegible] senes male [illegible] quod primi scripsit alias . Sunt enim yderopici cum inflammationibus et continua [illegible] aut [illegible] scripsit hic quidem [illegible] ydropicorum qui secundum premissum scripsit affectionem [illegible] continentia [illegible] comedere [illegible] . hec autem que solue [illegible] anasarca [illegible] . Vel non [illegible] . hic [illegible] incipiens quod indiget flomia cum demum cremore [illegible] detentione . i . [illegible] blande uel menstruorum mulieribus . uel [illegible] in apices consistit. ¶ [illegible] yderum nullo [illegible] est [illegible] . Neque [illegible] de urina que indiget flomia [illegible] que deinceps calida [illegible] fuit . Utique hic [illegible] ¶ Comiectionale [illegible] quod hec scripsit recte demum uero [illegible] uero difficilis . i . difficile spiritalibus [illegible] flomia indiget [illegible] fortem [illegible] . [illegible] in multas [illegible] multas [illegible] quo de multitudine [illegible] sanguis frigidioris [illegible] flomino [illegible] periculum [illegible] . Male [illegible] . et hora estiuali [illegible] nam [illegible] plus [illegible] et hora fuerit [illegible] passionis . ¶ [illegible] horam sed uernalem scripsit suspitione estiualis [illegible] passione frigiditatem . [illegible] ualde panes calidos ex uino nigro et oleo [illegible] est . [illegible] quidem hic uentrem . s . [illegible] ut sufficiant [illegible] . nam [illegible] nigrum [illegible] sanguis [illegible] . melius est fuscum . i . subrubeum [illegible] . [illegible] ut et urina [illegible] moueat [illegible] non nouum quadmodum [illegible] . ¶ Colorum uero in [illegible] nulli [illegible] . sed aut album [illegible] . i . rubeum aut nigrum . [illegible] uero [illegible] . hec autem [illegible] bibere plurimum laborare [illegible] est . sicut [illegible] calefactio . [illegible] uero carnes [illegible] comestis [illegible] non [illegible] utique [illegible] . [illegible] uero nullus utique potest digerere bene eas . Iam [illegible] extinguere [illegible] digerere [illegible] hic quia habent .

Quicumque

uentres infirmos calidos habent et drimee . i . acres egestiones et enomale . i . inequales exeunt a colliquatione eis . siquidem potentes fuerint elleboro antipurse . i . recuel

lere . Si uero non sicut frumentarii triti grossus fecis et fabacinus et nos . i . fabe integre aque cocte uinis pinguamen et panes cum cytisis subcinericii et pisces febrienti quid cocti . In febrienti uero cristemni assi et uini nigri febrienti . Si uero non aqua ancipulis uel mali granatis uel sicut in colo ductilis . uel ymathos . i . flore uinea uitis .

G Magis proprie utique dixit ex quo hic ab initio confusione [illegible] non a colliquatione exeunt . Nam colliquatio quod sit in ipsis per febrem malemon generantem liquatam pinguedinem uel [illegible] mollium . [illegible] uero inuenitur comestis a calore [illegible] . i . acri per quem in febre contingit . Huic elleboro [illegible] dare album . Indicauit autem hec antipurse . i . euellere uerbum quod per superiorem uentrem . Si uero non potest [illegible] elleborum [illegible] per [illegible] . i . acredine [illegible] . Huic [illegible] iubet dare [illegible] potus [illegible] frigiditatem . Addidit autem [illegible] qui [illegible] possunt quadmodum [illegible] . i . sub cineritios panes et [illegible] pisces . Huic ita rationabiliter [illegible] quod superiorem uentrem nominant [illegible] quod post [illegible] inferiorem uentrem [illegible] cibaria . [illegible] omnia que post [illegible] uocant uentrem inferiorem . [illegible] sola grossa intestina [illegible] qui colon solum nominant inferiorem. ¶ Fortassis [illegible] utique [illegible] uel quas [illegible] audire . [illegible] . Quia uero uniuersis [illegible] quid nos [illegible] plus [illegible] que [illegible] mus et indicamus ipsi de eo quod [illegible] recte [illegible] non magis aut [illegible] agnitionis quam utilitate melius derelinquere [illegible] ubi [illegible] . i . preparatiuus est hec conscriptio.

Si fe . habeat et tortiones fuerit lac asininum calidum paucum primum . deinde et inunctione phios . et linosperma . i . lini semen . et triora abrica . i . polentas . i . nouum tritici uel ordei

coli et egyptiacorum fabarum aufe-
rens amara ex eorum seminas
bibit uel oua semicongulata
accedat assa et simulaginem et ami-
lum et contritum in lacte cocto fri-
gida comedere et que huius similia et
potus et cibaria offerantur.

Plerique quidem eorum qui commentati sunt methodici [illegible] inferiorem [illegible] [illegible]

Dectatiue .i. ma-
rum est maius obseruare et custo-
dire sicut in acutis et longis
egritudinibus et intensiones
febrium et remissiones ut ipsa
custodiunt quando non oportet cibaria
offerre et infallacter quando oporte-
at offerre. Sciant adhuc autem
quando plurimi distant ab intensione.

Dectatiue autem [illegible] [illegible] Claudium autem [illegible]

uero scribunt. Dectatiue est maxime ut obseruare et custodire [illegible]

Scire uero kephalargicos .i. ca-
pite dolorosos et igneus uel
cursibus uel ambulationibus uel
uenationibus uel aliquo alio labore
intemporaneo uel ex ueneris
de coitus brancosos splenetic-
cos. hyphemos .i. defectos sang-
uine. ydropicos .i. inflatos.
et siccos tussientes. siticulosos.
uentris defectos et tensos ypo-
condriis et lateribus et methafreni
.i. scapulis et torpentes et ob-
tuse uidentes et quibus sonitus
aurium et dentium scindunt et uri-
nationes nocua incontinentes dis-
positos intiodes. et quorum uri-
net in cetera emittitur. emor-
agentes ex naribus uel secundum natu-
ram uehementer uel in epithimatibus
exientes uel laboriosis incurri
uehemens et non continent horum
multum farmacare pericula que
in acuta et iuuant et eas que
ad eam et erectiones et crises.

Quam [illegible] aufferens.

[illegible]

iudicatiua eorum que dicta sunt. Que uero in hac serie dicta sunt. cathalagum .i. minuere leptorum farmacum et purgari in ideo contingere affamicam. Quecad dicta ex fortitate in purgare. Videamus ergo quos a principio dixit et inanimi kephalargias dicit et igignasus .s. exitus. uel absaliquo aliq labore in principio. gincomos .i. sinciete et audientes eorum q ex inedianeis laboribus kefalagia tu fiunt ne purgites in tepore uel labores omnibus fiunt qui pudens in illo tempore dispositio corporis non potest ferre. Remedio igitur ante te uel admissio per vl in anno et superiga ex timo metasse corpore nisi quando cuiusque egritudinis dispositionem precipue propter ut completa sit. Ceterorum autem ingenerit recordignitur dispositione cum fecis accidens vel kephalargium .i. dolorem capitis uel catharrum vel tussim moueret uel tale quod aliud. dein et [illegible] continuitatem lingueret pictanturtur in eius egritudin generarit uel uis tacti motu quemadmodum in [illegible] liberatur uel frigiditatem uel aliquid [illegible] talium. nullus ei non sufficiet esse sin repiue nam langorem operi uehementes si huic febris ab aliquo corpus [illegible] sint esti menti [illegible] nocumenti si tale est febris huic aliud aliquis sinthoma fuite .i. breue. ut est multos et dein ut dixi per dispositionem corporis singulis tibi non in egritudinis sed certo [illegible] pprie ei utique quis manie talis [illegible] noiant cationes non semper aptius ut multos ass ueuerit ipsi uacuare cum absaliqua manifestatum circuitum neccesseaciis sint fuerit manifestum in corpore. stulla [illegible] alia dispositione egritudinis [illegible] in egritudo digna facione sequitur [illegible] in corporis nocumentum quod fecit [illegible]. Scias ergo ei plenitudinem sermonem medicibus eius tienatum quia semper fui ipsorum rotie [illegible] corpus. Caplin autem eorum est unum quidem et multis per laborem multitorrices [illegible] cautis exitus. Rursus et pingue et penetratiua uenena simul [illegible] acio infirmo. [illegible] .iii. tristicie. tio reis ergo uenenorum quod memint. alia uero derelinquid. et nimis eandem in naturē huiua. Que ei ut dixi spiritu curtine purgare non indiget [illegible] quod in uichacthima [illegible] est egritudo si transfige ac ab minus cognitionibus ipsa manifestauit quos quid prius dixit. Proprie uero uocat decolores iripinnes .i. detrac sanguine ab hiis ac eos qui per aliam dispositionem non [illegible] hint corpus cacheximinos .i. mali coloris uocant. Hii ergo achroi .i. decolores calefi indigent per gymnasium .i. exercitium. et fortes visi [illegible] uirtute nigra uina [illegible]. Sed et brachniosos autem enim a humiditate al [illegible] dulciari in [illegible] reumatis sanare corpus decertheumtes et preterea particulas plantas aperiba. Sed et plenenedos autem non indiget purgatione hec indicant non dixit recte indigere ei si nunquam alii aliqu indigent ne [illegible] fumigari melona .i. nigra. Item hiis lophedinon incinti .i. eorum qui defitiente hint sanguine cui nondum manifesti fuerit

archis .i. decolores. Post eos autem meint uenetosarum tussientium. in sincilosorum manifeste interpretatio ut non ostendatur utrum singulis singularium autem corpus. vel hius hoc simul fit est autem. Is separat uniuscuiusque quod dicitur est manifestum ut quod ea iam aliubi dictum est reumatodees ei .i. uentosos quam noster [illegible] nominat eos [illegible] per spirationem aere indigere. est autem et eos qui uentosi sunt. Sed alterutrum [illegible] multas ens. et si omnia prosequerer longior sermo erit cum apparendo quosdam quidem eorum secundum omnia indigentes quosdam purgatione. quosdam autem alio auxilio. Ita uero [illegible] hec tussiunt ne [illegible] unam [illegible] dispositionem in qui periculosi eorum [illegible] non si de bletiis periculosis sermo est eis [illegible] nos in febricitantibus uel de utrisque et si etiam [illegible] eorum meminero qui b arephos dicti est quod ille dicitur. Dicitur est inamphoris [illegible] breui ortum apponia .i. [illegible] [illegible] et dolor omnes [illegible] tenebrositas et olamaticum [illegible] firmare [illegible] significat. Si uero ermariatur os [illegible] uero [illegible] sopores .i. [illegible]. Primum quos qui alio dicit ignoraret [illegible] sic uelg dedisse eos qui [illegible] .i. uetosos audiremus. Quibus dam legentibus etiam innitentem seriei huic singulorum posse et omnia cognoscere utilia secretere non multos complens libros quemadmodum et de hiis que deinceps dicta sunt. dicit enim extendos ypocondriis et laterum et scapulas et optime uidentes et qualiter tristicius autem sunt et [illegible] .i. post [illegible] in continente dispositionibus. Secundum unamquamque enim harum passionum et cum et dispositiones sunt inter et aliis diuersis [illegible] indigentes. eorum quidam est ergo qui repurgatione indigent quia p calagin farmacis [illegible] cole uicatum. De omnibus ergo nunc adhuc autem et de hiis que deinceps dicimus non curationes in declinans et manifestas doctrinas et longua experientia indigeas in meis hiis operibus que exigentis sufficiens eis iudicaui [illegible] ab aliis dicitur memorando prius que ergo [illegible] .i. [illegible] in ostensione declinatas. Est [illegible] doctrina hec utiles omnia eis in ea scripta sunt cum demonstrationibus in explanatione et declarationibus deceptibus que uero ita indeclarata quemadmodum que non subiacent seriei nunc [illegible]. Si ei [illegible] et non quod semper singularum horum sunt declarando multa male generis per accentia [illegible] ut omnes declarabit sciet [illegible] tionem horum [illegible] matris libri [illegible] ad perscrutatorum de [illegible] tamen non suadere multas hominum scire uerumque de manifestis conscriptionum [illegible] non hiis qui scripserunt eas [illegible] tales. acinus est si nullum [illegible] qui scripserit libros cum sollicitudine curauit [illegible] nos qui scripserunt sciet et nos in tractatu [illegible] quidem [illegible] dicit.

Si uero sanguine abeu confert auferre solitum

facit ventrem et ita auferre et fame trucidare et uinum auferre ab eis. deinde si dieta conuenienti reliq corporis et spiritum, i. fomentationes et enigamis i. in missionibus cura.

Si consuetum uentrem auferre sanguinem. si ei permaneat post ambulationem facies dissoluitur ad uentrem fame cruciare quibus aufert sanguinem uinum abstinere recte deinde est que admodum dieta conuenienti reliquum corporis i. fomentationibus enigmis i. immissionibus i. clisteribus. ... ut dicitur auferentibus sanguinem ... est. ... qui ... gerunt.

Si uero truces sint uidatur esse molli clistere i. clisteriza. Non dignum hoc ... manifestum est omnibus.

Si uero farmacare oportet elleboro infallacit. Sursum purga. inferius aut nulli.

Quorum perfecte passiones in talium ... egressi ... et minime ... passio ... ostendebatur ... abundans ... scriptis ... ...

Alhelisfinini aut adiuuationem et adsitores et ambulationes ducere et fricationem quieta uti. Si uero ... non ... bibitum. Si uero chinopes i. se dens fuerit, alii fricet eum.

Et hec ita ut predicens passionem ...

Et si quidem in thorace sunt frenes i. dyafragma contristat passio eum. reserat quando multotiens et minime adhuc ne donec ualentes fluunt et sedere fricet multo tempore multa calida aqua. Si uero inferiori uentre sunt frenes habet dolorores thoracem confert et nullo motu mouentur, tali corpore ex refricatione.

Et hac serie conuenit unquam quis si omnia de dolentibus scripta esse ea que impetus serie derelicta est perante primo huius libri scripto ... manente. ... neque inuestigare eam que huius quod ... fuit ueritatem possibile ... saltim in talibus amplius in ... ...

Que ex inferiori uentre soluuntur per urinas et sudores et lubricitate decidant moderate a casu soluuntur. Que propria uero uehementia proprio sa. tales enim uel pereunt uel sine malis alius non fuit sani. Sed consistunt que huius morbi post ydropem. cantar idos tres auferens capud unius cuiusque et pedes et alas teres in tribus heatis i. pugillus aque corpora. cum aut noluerit qui bibat calida infundatum. Iratus aut prius ieiunus autem bibat. comedat panes calidos exalphato i. oleo.

Et plane seriem ... dolor. ... omnia que prius scripta sunt ... hanc q legit seriem medicus ... auferens predictis ... cantaridas dedit ydropicum et post ... diem ... ... i. ... deinde post tres alias in ... ab eo multa fluxere aqua ... est ... esse. Contineri est enim continuum ... tumorum quod ... nature ... moritus ... non post multos dies. ... quis medicus ... male ... esse ... i. cantarelli ... i. auferentem corpora aut ... capud et pedes et alas et ...

P

esse quod secundum hunc librum decimum non pigritans igitur qui audeat medicus. In alio rursus dixit ita apothemate. i. abalsen su [illegible] sim [illegible] tum et [illegible] eo fluxit [illegible] multos dies non contingit. Cum h[illegible] et [illegible] utrum utique urent[illegible]. i. urina [illegible] p[er] cantharides constructo uricete. quosdam [illegible] nocumento [illegible] [illegible]

Pon. i. sucus fici in lana apponere intus aduenam. i. narem. uel picciam. i. coagulum cauuoluente bise. i. obstrue in nasum uel de calcandice. i. uitriola citrum euelles comprime et cartillagines extriorsum comprime alterutrum et uentrem solue asine lacte cocto et rapa radens stiptica. i. constipatiua offert labora sit calida.

G. Manifeste ex talibus ostenditur hunc librum nominatum continuatum esse contemplatiuum inordinate. transitione ab alio ad alium [illegible] sic et nunc memoria quem ex [illegible] scripta sunt. turba. Hec quid [illegible] que [illegible] oblata. hec autem [illegible]. i. remissiua que [illegible] [illegible]. hec autem capis [illegible] [illegible] stiptica. i. constipatiua [illegible] ei intro [illegible] que [illegible] deinceps huic uerba [illegible] hic scripturas. et quedam [illegible] [illegible]. Igitur de primo quidem sermone facit de uocata [illegible]. deinceps autem pilorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qua nominauit [illegible]. Et post hec rursus [illegible] [illegible] [illegible] de alia [illegible]. deinde [illegible] [illegible] [illegible] post hec [illegible] [illegible] oculorum. Deinde de [illegible]. i. in [illegible] fientibus. Deinde et [illegible]. i. [illegible]. deinde deinceps [illegible]. i. aque [illegible] farmacum. deinde [illegible]. i. [illegible] [illegible]. deinde [illegible] in anno patientibus et de [illegible]. i. [illegible] dat [illegible]. i. [illegible] et [illegible]. i. [illegible]. Sunt igitur [illegible] que [illegible] sunt plurima [illegible] manifesta adiacent et quedam non manifesta de quibus deinceps faciat sermonem. Explicit. —

Incipit commentum haly super tegni Galieni.

[illegible] sermonem exponentem [illegible] sermone [illegible] nominatur ars parua. [illegible] noluit huius libri [illegible] ut significaret hoc nomine quod liber iste continet omnes [illegible] artis medicine [illegible] doctrina artis medicine [illegible] in hac libro [illegible] in aliis libris [illegible] continent libri [illegible] magno compendio [illegible] est compendio [illegible] quod liber de ingenio sanitatis est magnus [illegible] hunc librum est eius opinio [illegible] de ingenio sanitatis [illegible] artis medicine [illegible] magna que continet [illegible]

[illegible]

Incipit liber tegni Galieni.

Omnibus doctrinis que secundum ordinem currunt tres sunt secundum tres ordines

Doctrina est actio doctoris in discipulum [illegible]

Tres sunt omnes doctrine que ordine habentur

[illegible] et antiqua [illegible] platonis que facit [illegible] doctrina [illegible] doctrina que [illegible] doctrina [illegible] doctrinas [illegible]. Est doctrina quidem [illegible] totum quo indiges. Est ipsum [illegible] dicit quod doctrine que secundum ordinem currunt sunt tres [illegible] narrantur eas [illegible] de doctrinis que non secundum ordinem currunt cum non extrahitur [illegible] ostensum est in arte [illegible] cuius scientiam queris hoc cum toto complemento suo.

Tegna autem est que fit secundum viam conversionis et solutionis et est ut statuas rem ad quam intendis et cuius scientiam inquiris in mente tua secundum finem complementi eius. deinde consideres in propinquiori et propinquiori ei eo sine quo non stat res illa in complementum usque quo peruenias ad principium eius.

Hec est una species doctrinarum que currit secundum ordinem et est illa que nominatur dissolutio per conuersionem. [illegible] posuit ei exemplum dicentes [illegible] corpus est compositum ex membris et membra composita sunt ex humoribus et humores [illegible] dissolutio per conuersionem est [illegible] usque quo descendas [illegible]

Prima quidem ex finis notione que secundum dissolutionem fit

[illegible] doctrine dissolutionis

cognitionis. Et geometre quidem et auctores scientiarum sciunt hunc modum doctrine. Et Aristoteles quidem posuit ipsum in analeticis. G. (Galienus) vult per dissolutionem hanc intentionem: non intentionem qua quidem intelligeret intellectum egredientem ab omnibus fratribus et in convenientem finis. G. Est namque sermo eius ut statuas rem ad quam intendis et cuius scientiam queris in mente tua secundum ultimum complementum eius. scilicet accipies quod est deinde considerabis in propinquiori et propinquo ei ex eo sine quo non stat que cum non completur usque quo pervenias ad principia eius. scilicet ad cuius scientiam et principium. Et hoc quidem est res manifesta in dialetica. Et tertium autem quod convenit fini. G. est secundum hunc modum volumus addiscere artem medicine. invenimus ergo artem medicine duas partes habere quarum una est inquisitio sanitatis et alia conservatio sanitatis. Considerantes ergo inquisitionem sanitatis invenimus eam per curationem existere et a laboribus et medicinis. Et consideravimus in conservationem sanitatis et invenimus eam esse per labores et regimen. deinde consideravimus in unaquaque earum rerum et non cessavimus descendere usque quo pervenimus ad scientias notas et usque adeo que oportet ponere principium medicine.

Et est secunda via compositionis et contrarietatis per semitam et est ut incipias a re ad quam tu pervenisti per viam dissolutionis et conversionis deinde redi in illis rebus et compone eas ad invicem usque quo pervenias ad postremam earum.

Hec est species secunda doctrinarum que currunt secundum ordinem et est intellectum ex sermone suo in contrario eius quod est dissolutio. Et demonstrationes quidem omnes fiunt in istis duabus doctrinis. demonstratio quidem per quam fit per compositionem. et demum qua fit per dissolutionem.

Tertia fit per viam dissolutionis diffinitionis. et est semita qua utimur in hoc nostro libro. Et tibi mentionem feci nominis hanc doctrinam loco dissolutionis diffinitionis aut partitionis diffinitionis sicut quidam nominaverunt eam. aut resolutionem diffinitionis aut divisionem eius sicut nominaverunt alii. aut expositionem eius aut explicationem aut declarationem eius sicut nominaverunt eam alii.

Hec est species tertia doctrinarum que currit secundum ordinem. et est ut accipias diffinitionem questi et dividas in partes eius et accipias unamquamque partium quesiti et partium predicatorum eius et compleas consideratione tua illud totum cuius intellectum in illo quesito. Et. G. quidem narrat in sermone suo hoc nomina quibus antiqui hanc nominaverunt doctrinam. Unusquisque autem eorum nominavit eam nomine quo intendit facere intelligere auditorem huius doctrine. Sunt ergo nomina ista sinonima in hac doctrina.

Et iam conati fuerunt quidam sociorum herophili incedere hac via doctrine et eraclites dictus erithe.

Hic vult quod quidam medicorum qui fuerunt ante ipsum conati sunt facere doctrinam artis medicine per viam dissolutionis diffinitionis ita ut ipsi complevissent doctrinam eius hoc modo doctrine et excusavisset .G. ab inventione huius doctrine. Verum ipsi conati sunt illud sed non compleverunt.

Et conati sunt etiam semitam compositionis socii herophili. et quidam ex sociis erasistratis et atheniensis dictus athaleus.

Hic vult quod quidam quidam medicorum qui fuerunt ante ipsum et precesserunt conati sunt facere doctrinam artis medicine per viam compositionis in qua inceptio fit ex principiis medicine scilicet scientiis et componuntur et extrahuntur per compositionem eius totum quod est necessarium in medicina.

Et non usus est aliquis eorum qui fuerunt ante nos in aliquo suorum librorum doctrina cuius inceptio est ex cognitione mentis a fine rei ad quam intendit quamvis hec via sit res qua exquisitum omnis artes per viam rationis.

Hic vult quod solutione per comunem rationem [illegible] non est usus aliquis medicorum qui precesserunt ante ipsum in doctrina artis medicine. Et significat per sermonem suum quod hec semita est res qua exercitantur omnes artes per viam rationis. Vult per hanc doctrinam illa que diximus de solutione quesiti et subiectum in eo et predicati et cetera. [illegible] artis solutionis. Ergo quod permisimus que innuimus eius fine. G. sicut exemplificaverunt alii alia :enim quod nobis

Et iam usi fuimus illa doctrina in libro alio ab isto.

Hic incipit scribere

Hoc habetur quia usus est sermone per quem in doctrina artis medicine in libris in quibus explevit doctrinam artis medicine.

In hoc autem libro utimur doctrina que fit ex dissolutione diffinitionis. Et utilitas quidem huius doctrine apparet in dignitate et in consequentia rationis tamen superflui. Et ei in hoc quod ipsa aggregat totam rem et facit rememorari unamquamque partem eius. Cum valde difficile sit homini illud servare et rememorari id quod adiscit per viam dissolutionis eius. Propterea quod diffinitio continet summas artis totius quando diffinitio est bona. Et hanc diffinitionem quidam nominant substantialem ut distinguant inter eam et inter diffinitiones quas vocant notiones, quoniam ille diffinitiones non diffiniunt res nisi ex accidentibus que comitantur eas. Sed diffinitio substantialis diffinit rem ex ipsa substantia eius.

Hoc diffinitio substantialis est que declarat rem diffinitam per res essentiales. Et diffinitiones nominate notiones sunt descriptiones. Et differentia que est inter diffinitionem et descriptionem est quod in diffinitione ponitur genus rei et adiungitur ei differentia aut differentie que discernunt essentiam diffiniti ab aliis. Et in descriptione ponitur genus rei et adiungitur cum propriis eius aut accidentibus que distinguunt descriptum ab aliis non per rem essentialem. Et quod remanet ex sermone eius intellectum est.

Tractatori autem super partem totius scientie artis medicine iam pervenimus in libris aliis multis in quibus declaravimus res ad inventionem doctrinis tribus.

Hoc vult Galenus quod pervenimus particularia medicine in quibus utimur doctrinis tribus que sunt ordine currentes. Et iam complevimus eas in libris aliis multis ex libris suis. Doctrine vero que non sunt ordinem currentes sunt diffinitio et descriptio. Et Galenus quidem dicit de tribus ut intimaret nos ad artem dyaletice addiscendam et faceret nos scire quod impossibile est comprehendere artem medicine sine arte dialetica nisi sit homo excellentis nature sive per naturam bonitatis mentis eius et superfluitatis sollertie ipsius pervenit cum adhuc ipse utatur huius doctrinis absque arte dialetice naturaliter. Sic invenimus aliquos hominum non errare quoniam natura eius perducit eum ad declarationes et quosdam eorum non errare quoniam cum eo est ars gramatice. Propter defectum quidem nature hominum et temporis sui ad hec mittit eos per hunc sermonem ad addiscendam artem dyaletice et facit eos scire quod sine ea non comprehenditur ars medicine. Et cum Galenus dicat in hominibus sui temporis hec sermone et civitates in eis sunt famose et philosophia in eis manifestatur tunc que est oppinio tua de hominibus huius temporis in quibus philosophia est rara.

Hunc autem appellem librum nostrum hunc per doctrinam que fit per viam dissolutionis diffinitionis postquam faciemus scire quod nos non dimisimus in hoc libro nisi summas eius quod ostendimus sed exposuimus in aliis libris. Et quod ideo quod est in eo est sicut conclusiones eius que est iam eius.

Hoc declaravit Galenus intentionem suam in hoc libro dicens nos non dixisse in eo nisi summas eius quod declaravimus secundum expositionem in aliis libris. Et quod iste liber sit sicut conclusiones eius quod est in libris aliis. Intelligimus quod ab eo quod non sunt conclusiones sed sunt similes conclusionibus. Et propter quidem superfluitatem sue solertie et longitudinem sue etatis dimittit hec sermonem. Et si ipse diceret quod sunt conclusiones tunc doctrina eius curreret non secundum ordinem. Et exestimat quod sunt conclusiones tunc non intellexit animo. Et quod dicit quod sunt fructus illorum librorum tunc iam elongatur valde ab intellectu. Galenus quoniam fructus sunt id quod fit iuvamentum ex illis libris. Et Galenus quidem nominavit hanc intentionem ut demonstrat menti perfecti et discipuli quidem sunt istius iuvamenti quod fit cum eo quod est in hoc libro. Perfecti quidem quia firmat in mente eius canones huius artis et facit eum rememorari eius quod forsitan oblivisceretur in dispositione senii. Et discipuli quidem quoniam facit quod est in hoc libro artis medicine iuvamentum et potentia propinqua ex apparitione eius adductum. Sicut quod incipit ad operationem suam aspicit in aliis particularibus scilicet et [illegible] que erat in eo occultum potentia quidem ad effectum complet ei perfectionem artis medicine.

Dico quod medicina est scientia rerum pertinentium continuatarum cum sanitate

Non quoniam ualor [illegible] ad medicinam

Secunda vero que ex compositione secundum resolutionem inventorum

Tertia vero ex termini dissolutione

cum nunc illustrium: appellare autem licet hanc doctrinam non solum eam in dissolutionem sed etiam dicere ut quidam nominaverunt. alii autem resolutionem aut divisionem ut quidam autem explicationem aut expositionem ut alii

et egritudini et dispositioni a qua non evadit homo sanitas neque egritudo.

Hec dictio est illa que medicine [illegible] pertinet intentionem artis medicine partes essentiales. Et generalis quidem cuius est sermo hic. Scientia rerum pertinentium continuatarum. Similiter scientia harum rerum est genus omnium artium factivarum a principiis sumptis ex scientia naturali. sicut agricultura et arte [illegible] et pistoria scientia [illegible] et medicina. Et dictum est est sermo eius cum sanitate et egritudine et dispositione in qua non evadit sanitas homo neque egritudo. Hec enim omnia discernunt essentialiter artem medicine ab [illegible] factivis a principiis sumptis ex scientia naturali. Et dicitur quod quidem huius diffinitionis sunt diminute. diminutionem vero earum occultavit. G. in [illegible] sua quam iteravi littera b. apud arabicos et tamen significat quartum apud latinos. B. post inductionem et post commemorationem. et in hoc semel rememoratus est hominis. et cum manifeste sint omnis diffinitionis assumpte in ea sunt sicut hic. Medicina est scientia rerum proportionatarum et continuatarum cum sanitate hominis et rerum proportionatarum et continuatarum cum egritudine hominis. et rerum proportionatarum et continuatarum cum dispositione in qua non evadit homo sanitas neque egritudo. Et si genus medicine [illegible] propinquum eius est nomen et differentie eius nomen [illegible]. G. duo nomina et quicumque [illegible] ea continuitate diffinitionis. verumtamen [illegible] non fuit generi eius illud neque differentie eius [illegible] huius nominibus ut intelligeretur ex eis intentio [illegible] propinqui eius et differentie que discernit [illegible] eam ab aliis artibus [illegible]. Putatur autem quod in hac diffinitione est assumptum quod est contrarium sermoni aristotelis in predicamentis quod sanitas et egritudo sunt contraria inter que non cadit medium. dicto de dispositione que non sit [illegible] neque egritudo putatur quod ipsi est medium inter eas. Quidam autem [illegible] [illegible] dispositionem permutationem corporum ex sanitate ad egritudinem et ex egritudine ad sanitatem. hec enim alteratio [illegible] per medium quod est dispositio [illegible] [illegible] intelligi [illegible] in predicamentis [illegible]. G. sed quod [illegible] removeretur eorum ambiguitas. Et est quod [illegible] vult quod impossibile [illegible] a corpore sanitatem et egritudinem simul removeri et sit in corpore dispositio in qua non sit portio sanitatis neque egritudinis. Et hec est vera. Et G. vult per dispositionem que non est sanitas neque egritudo dispositionem corporis in qua inveniuntur egritudo et sanitas aut una earum in hora una et altera in alia hora aut utraque earum [illegible] aut secundum semitam [illegible] [illegible] aut [illegible]. et [illegible] illa non firma [illegible] [illegible] tum sunt dispositiones [illegible] invenitionem sed narrat dictionem que significat illud quod dicit. et est sermo eius non evadit corpus et exponam id in eo quod futurum est de sermone eius. Et hoc in primis est [illegible] et ei reprehensio cum sermone aristotelis neque dum quod [illegible] faciat contradictionem. Et

ergo Conati sunt quidam erophilorum huiusmodi doctrinam facere quemadmodum credidit erichee

dicto vero inter sanum et egrum sit medium.

Conati sunt etiam que secundum expositionem et tam erophilum et quidam erisstratorum et athemensis [illegible]

Nullus tamen autem nos scripsit eam secundum finis notionem incipit. ex qua omnes artes consistunt secundum rationem

est quod intellectum est ex sermone aristotelis quod corpus alteratur ex sanitate ad egritudinem et ex egritudine ad sanitatem et quod [illegible] alterationis possibile est inveniri inter duo contraria. aut in partibus corporis longinquis aut in partibus propinquis. aut in diversis horis. Et unaqueque earum que est sanitas et egritudo quando alteratur ab ea corpus necesse est ut minuatur et addatur eius diminutio usquequo evanescat. Et necesse est ut addatur alteri et magnificetur eius additio usquequo compleatur quod est. Et hec augmentatio et diminutio inveniuntur simul. hec ergo dispositio est quam dicit G. quem non sunt [illegible]. Et aristoteles quidem non prohibuit nisi ut dicatur quod non invenitur corpori dispositio diversa sua diversa a sanitate et egritudine. s. ut sint dispositiones tres. omnes autem earum unaqueque earum sub genere suo sit equalis ordinis alterius. Similiter sicut aristotelis dicta prohibent hic intentionem G. prohibent eam dicta. duo ergo viri sunt convenientes et diversitas sublata est inter eos quamvis sit manifestus sermonis fractio secundum intentionem eorum opinari illud.

Et oportet ut intelligas nomen sanitatis in hoc loco secundum intentionem communem non secundum intentionem propriam.

Hic autem non intelligam ero intentionem generis sub quo ordinatur omnes artes facte ex principiis sumptis ex scientia naturali. hic namque genus est non

Et illud quod continuum est in unoquoque horum trium et proportionatum ei sanitati et egritudini et dispositioni que non est aliqua earum est una trium rerum aut corpus aut causa aut signum. Nam omnes lingue medicorum comprehendunt corpus suscipiens sanitatem et eam facientem et conservantem eam et signum ipsum declarans ad sanitatem. Et secundum hunc rationem operantur corpora suscipientia egritudines et causas efficientes et conservantes eas et signa declarantia eas ad egritudinem. Et similiter comprehendit corpus et causam et signum significans dispositionem que non est sanitas neque egritudo ad illam dispositionem.

Hic sermo iste intellectus est exponens partes diffinitionis.

Sic vero diffinitionis huiusmodi doctrinam que secundum relinquntur abea que secundum resolutionem et rationem et dignitate cum est huiusmodi ad comprehensionem doctrine et memoriam eorum que secundum preceptum. similiter autem memorabilia sunt ex finium dissolutione omnia eo quod continet totius artis ipsa et epitum finium [illegible] et [illegible] quidam nominant [illegible] secundum notionem appellant illi siquidem ab [illegible] diffiniunt rebus hunc vero alibi ipsa consistunt

Que uero sunt primum [illegible] intellectus [illegible] speculationis in [illegible] aliis duobus [illegible] et negotiis [illegible] expedit ad tres uel doctrinas

Et prima uel prima [illegible] quod intendo medicina non est nisi ad sciendum causas sanitatis deinde post uenit ad reliquas causas. scilicet causas egritudinis. in post deinde ad causas dispositionis que non est sanitas nec egritudo. deinde post hec ad corpora. Et non est eius intentio iterum in tractatibus in eis in primis nisi ad sciendum corpora sana. deinde post ad sciendum egra. post ad illa que non sunt sana nec egra. Et secundum hanc ratiocinationem currit res signorum. In operibus uero non est in principio nisi cognitio dispositionis corporum per signa. deinde est post illud inuentio causarum sanitatis corporum et egritudinis eorum et tue dispositionis que non est sanitas nec est egritudo.

Oportet nos scire in hoc sermone quod intentio in arte medicine et in eius opere per illud quod diximus ex eis et quod dispositio et principium operis in eis est [illegible] cognitionis [illegible] et ultimum operationis et primum operationis ultimum cognitionis. Et sermo eius intellectus est. Et nos exponemus dictionem eius et ipsius explanationem [illegible] diffinitione medicine ut dirigatur [illegible] primo in eo quod [illegible] est. Dico [illegible] causarum sanitatis [illegible] duo sunt modi. unus est causarum facientium sanitatem et iste eedem sunt [illegible] sanantes egritudinem sicut curatio et medicine [illegible]. Et hanc causarum doctrinam canonice compleui in libro de ingenio sanitatis. Et modus alter est causarum conseruantium sanitatem et canonice hanc compleuit doctrinam in libro de regimine sanorum. [illegible]

Et eius egritudinis sunt tres [illegible] [illegible]

Hec nunc ad diffinitionem [illegible] tamen ad hunc apponentes quod sola capitula et uelud conclusiones sine explicationes de minutiori dicemus nunc

[illegible] egrorum. deinde [illegible] dispositionis que non est sanitas neque egritudo. [illegible] Et postquam compleuit G. explanationem diffinitionis medicine [illegible] doctrinam [illegible] et explanauit eam ad tria [illegible] dicit.

Et intelligo quod esse est aut conseruat aut significat aut recipit dicitur secundum unum duorum modorum aut absolute aut in tempore presenti. et medicina est utriusque scientia. Et absolute est secundum duos modos aut semper aut in pluribus dispositionibus et est omnium medicina est scientia.

Sermo eius et eo quod efficit [illegible] sanitatem [illegible]

Quod autem non proportionatur ad sanitatem nec ad egritudinem siue causa siue signum aut corpus siue dicatur in tempore presenti aut

Medicina est scientia sanorum egrorum et neutrorum

Sanorum deinde egrorum deinde neutrorum et de signis vero secundum rationem eandem. In secundo membro vero primo quando corpora cognoscuntur ex signis manifestis. A posteriori vero et causis earum in secundo

Scientie ergo nomen communiter et non proprie intelligere oportet

absolute unumquodque eorum tribus modis dicitur. Unus eorum est ut sit proportionatum ad unumquodque duorum contrariorum et secundus ut sit proportionatum utrique simul. Et tertius eorum est ut proportionetur quandoque ad unum eorum et quandoque ad alterum. Et secundus horum tum secundum duo contraria aut proportionetur ad unumquodque duorum contrariorum equaliter, aut ut proportionetur ad unum eorum plusquam ad alterum.

Sanum dicitur et egrum et neutrum unumquodque tripliciter dicitur. hoc quidem ut corpus, hoc vero ut causa, hoc vero ut signum. est susceptibile sanitatis corpus et efficiens et conservans eam est causa et declarans signum. omnia hec dicit ut notatur. Galienus sanum secundum non eundem modum et egrum susceptivum egritudinis et efficientes et conservantes et fiunt egritudines et declarantia. neutrum secundum eandem rationem corpus et causas et signa.

Hec et proportionate et continuate iam fuerunt (?) scilicet causa, corpus et signum, et quam multiplicantur cum sanitate et egritudine et dispositione que non est sanitas vel egritudo, perveniunt ad .ix. Prima ergo ex eis illud quod proportionatur et continuatur cum hac dispositione et remanebit semper que quando multiplicatur cum absoluto simplici et cum absoluto secundum plures dispositiones et cum tempore presenti perveniunt .xxvij. Et .G. quidem rememoravit in hoc capitulo dispositiones rerum proportionatarum et continuatarum cum dispositione in qua non erit homini nec sanitas nec egritudo. Et dicit quod hec dispositio est tertia scilicet neutralitas inter duas significationes et secundum eorum est duo scilicet duas in duas partes. ergo hec dispositio secundum quatuor que quando multiplicantur cum numero rerum proportionatarum et continuatarum cum ea perveniunt .q. (?) secundum divisionem et si dividit .xij. et quando multiplicatur illud cum absoluto simplici et cum absoluto secundum plures dispositiones et cum presenti tempore perveniunt ad .xxxvj. et si non dividit secundum ad .xxvij. ut dictum est. Et tu potes notare istas dispositiones in tabula et exercitabis mentem tuam prius et verificabitur mens (?) prius (?) ad quas dicit diffinitio medicine.

Et in veritate totius huius diffinitionis locus dubitationis quod decet ut opponamus, quia est quod nos cum dicimus quod medicina est scientia rerum continuatarum cum sanitate et egritudine et cum dispositione que nec est sanitas nec egritudo licet intelligatur ex hoc sermone quod est scientia omnium earum, tamen ut intelligatur quod est quarundam earum sive quibusdam. et hoc ut intelligatur quod est scientia cuiusque rei que est ex eis quod inquiritur. verum esse omnium earum non comprehendi impossibile est pervenire ad illud. Esse vero quarundam que non comprehendit earum est diminutum et non assimilatur universe artis artificiali. esse autem cuiuscumque ex eis quod ingenio scientia assimilatur universe artis et sufficit in omnibus rebus medicine particularibus. Et hec est intentio in diffinitione medicine.

Et est quandoque secundum eandem rationem scientia sanitatis medicinalis. post illam dicit et aliud. Secundo quando egritudo. Secundo neutra et post hec corpora ... quando et hec

Intenuit .G. rememoratione diffinitionis post rationem suam divisam a ratione sua in eo quod preteriit ut faceret scire aspicientem quod non oportet ut attendatur ad dictiones que remanent in intentione intellecte comprehense. Verum dicit dubitationem que facit scire quod intentio sua que accepta est quoniam medicine distinguitur cum dicit medicine essentialiter et est scientia cuiuslibet rei scientiam cuius ingenio exceptibili medicine. Ergo est quod cum res in divindia (?) illorum .xxvij. .xvij. sunt infinita. Et hoc apparet quod ostendimus in tractatu post librum de iuvamento in doctrina artis medicine quod iactantia modernorum dicentium virtutem mirabilianorum et aliarum medicinarum et infirmitatum individualium novarum est vana. Individua accepta in medicina sunt infinita scilicet non comprehenditur nec continentur nec perveniunt ad ea sicut dicit .G. et non sufficiat in eis nisi sint apud nos canones et regule quibus plenius sciatur quod nobis accidit ex eis tamen. Ergo quod dicit de simplicibus medicinis in libro suo in istis medicinis non est nisi exempla exponentia doctrinam eius in .v. tractatibus primis eius. Ergo doctrina in illo libro conveniens est sine. G. et postquam docuit nos intentionem medicine et explanavit diffinitionem eius ad partes suas et insinuavit admirandas eas scilicet unamquamque et fecit nos scire quod medicina est scientia cuiusque earum cuius inquirimus scientiam secundum quod medicina est canones et regule quibus sciatur et intelligitur quecumque res queritur ex partibus eius incepit in hoc ut faceret intelligere unamquamque partium medicine. Ad quas explanavit diffinitionem medicine, unde incepit ex illis cum canonibus corporum sanorum pretium (?) et disponit.

Incipiam ergo nunc rememorari corpora sanorum et egrorum et que non sunt sana neque egra que corpora sunt. deinde sequar illud cum rememoratione signorum et causarum.

Hic sermo iste intellectus est: dicit huius divisionis ex hoc

Sed quoniam eucratico et declinatur et susceptum dupliciter intelligitur: dicitur hoc quod semper, hoc vero ut nunc. Secundum utrumque sanum esse medicum [illegible] ... tempore [illegible] semper dupliciter dicitur hoc vero non semper, hoc vero ut in [illegible] et secundum utrumque sanum medici [illegible].

dispositione infirma est una.

Dico ergo quod corpus sanum absolute id est quod nominatur eucrato et est id cuius fabricatio ex initio creationis sue in ventre matris sue est secundum temperantiam complexionis membrorum suorum simplicium primorum et equalitatem compositionis instrumentalium compositorum ex illis. Et corpus sanum nunc est id quod est ita in tempore presenti et hoc est in hora in qua est sanum et temperate complexionis et equalis compositionis. Verumtamen eius temperantia et ipsius equalitas non sunt secundum meliorem dispositionem et equalitatem, sed est ei temperantia propria. Corpus autem sanum autem eucratice quod ex eo est ita semper est in ultima temperantie complexionis et compositionis. Et quod ex eo est in pluribus dispositionibus ita est illud quod minuitur a meliore dispositionum diminutione non multa.

Postquam explanavi .6. differentias medicine ad partes suas et docui distinctionem qualiter sanum et cuius contrarium sanum ex eis in capite huius expone unamquamque partem diffinitionis medicine. Et ex illis sunt corpora susceptibilia huius et [illegible] dicuntur ea sunt diversa. Sanum quidem paulo ante docui quod tria sunt et propter id incepi in hoc sermone exponere unumquodque eorum et nominavi sanum semper vel sanum absolute eucrato et significavi per dispositionem hanc eucrati cum assiduitate sanitatis et eius exuberantia habet. Et significat per dispositionem complexionis intentionem qualitatum [illegible] que sunt caliditas frigiditas siccitas et humiditas ad invicem. Et significat per dispositionem simpliciter primum. Hoc enim dictum est multum in scientiis et artibus et hoc ipsum est nomine [illegible]. Medicus vero [illegible] per eum quod est simplex et est primus ut componatur cum alio. Et membrorum similium partium est ex membrorum quorum partes similes in substantia sua cum toto et nomen eorum est sicut nomen eius. Verbi gratia hoc frustrum ossis est simile substantie ossis et nomen eius est os sicut nomen ossis totius. Et hoc frustrum carnis est simile substantie quoniam substantia carnis et nomen eius est caro sicut nomen totius carnis. Et hoc frustrum vene est simile substantie vene et nomen eius est vena sicut nomen vene

totius. Et membra quidem similium partium sunt multa sicut os et nervus et vena et arteria et caro et pinguedo et cartilago et cetera. Et instrumentale est illud quod significat apud medicos membrum compositum ex membris similium partium et intentio eius est quod est instrumentum anime existentis in corpore quo efficit quasdam operationes suas. Et membra quidem instrumentalia sunt multa sicut cerebrum cor et epar et testiculi stomacus splen pulmo et renes vesica oculi aures manus nasus os pedes collum pectus dorsum. Et complexio cuiuslibet membrorum compositorum est composita ex complexionibus membrorum similium partium ex quibus componitur. Complexiones autem membrorum similium partium non sunt res una et eadem, sed complexio ossis est alia a complexione nervi et complexio vene est alia a complexione arterie. Et sic huiusmodi. Unumquodque membrorum similium partium est complexionis proprie. Et quod est convenientius [illegible] complexione sua propriam pueri ex complexionibus omnium corporum complexio temperata. Nam declinationes complexionis ossis et nervi ad frigus temperatur complexione arterie. Declinatione etiam carnis ad calorem et cutis quidem [illegible] membra similium partium est temperate complexionis precipue cutis interior manus partis palme [illegible] est consimilis complexionis [illegible]. Et non complexio fit diversa [illegible] et siccitate [illegible] et aliorum. Manifestum est ergo quod cum uniuscuiusque membrorum similium partium latitudo et sanitas eorum est ut salvetur eius complexio corporis propria. Ergo sanitas in omnibus est ut proportionentur omnia membra similium partium [illegible] secundum virtutem ex proportione [illegible] ossis in etate pueritie ad complexionem carnis sicut complexio eius ad eam in etate iuventutis vel adolescentie et in etate senii. Et sic hoc est in reliquis. Ergo corporum sanorum complexiones membrorum similium partium sunt secundum proportionalitatem unam. Et hec proportionalitas quidem est temperantia. Propria vero membrorum instrumentalium compositorum ex membris similium partium est compositio propria in quatuor rebus quarum una est numerus et secunda quantitas, tertia forma et quarta situs. Et equalitas compositionis uniuscuiusque eorum est ut salvetur ei compositio propria in unaquaque quatuor rerum. Et manifestum est quod quantitates corporum sunt diverse. Nam ipse non cessant augmentari donec consequantur finem ultimum adolescentie [illegible] augmentum corporum. Equalitas compositionis est [illegible] secundum proportionalitatem [illegible] in quantitatibus. Cum ergo aggregatur in corpore uno ut sit temperate complexionis et equalis compositionis [illegible] nominatur illud meliorem formam corporis [illegible] est [illegible] forma et latitudo. Non latitudo superioris vel inferioris [illegible] et tenuitatis [illegible] latitudo ad diversa equivoca [illegible] ad corpus sanum et eadem sanam et signum [illegible] secundum [illegible] dicitur sanum [illegible] in meliori forma et hic tetigit [illegible] dispositionum que accidunt. [illegible] dicatur latitudo [illegible] ex duobus [illegible] temperantia complexionis et compositionis. Et quod quidem complexio [illegible] a temperantia autem compositionis [illegible]

Sed nunc et de toto [illegible] dubitatio [illegible] secundum [illegible] determinare [illegible] quod dicitur medicinam sanorum scientiam esse et egrorum et neutrorum significat quod omnium per se significat et quandoque significat aut [illegible] sed omni quod in [illegible] et impossibile. Quidam dicunt vero [illegible] et non artificiale. [illegible] similiter et artificiale sufficiens ad omnes [illegible] quod [illegible] dicunt in medicine [illegible]

Reliquorum vero et [illegible] significat [illegible] et quod semper dicitur et quod nunc tantum dicitur utrumque dicitur hoc quod [illegible] quod neutrorum [illegible] principet hoc vero [illegible] necesse hoc vero quod aliquando hoc aliquando [illegible] hoc [illegible] secundum duos modos dicitur aliquando [illegible] neutrorum [illegible] equaliter aliquando vero amplius alio

diminutionē que nō manifestatur uel n inuenitur [illegible] corpus [illegible] est firma. [illegible] est [illegible] in superfluitate corporis [illegible] Et [illegible] est corpus sanū [illegible] .s. [illegible] enim intelligit [illegible] hac [illegible] complexionē [illegible] nō [illegible] sanitatem nisi in hora [illegible] propriam .s. ultra equalitatem [illegible] dispositionibus. Et [illegible] corporum [illegible] aliquo nam sanitas [illegible] .

Et corp^s egrū uocat est illud qd' natū ē aut fm complexionē malā membrorū pciū similium aut fm inequalitatē membrorū instrumētaliū aut fcdm duas res simul.

Quia postqūā puenit cū corp^e sano [illegible] ad [illegible] in [illegible] et appareat q hoc corpus est male cplōis aut male cōpositiōe aut utrūq^e sit [illegible] ad [illegible] equalitatis [illegible] ppria in hora in qua sanitas est [illegible] Unde qd' hoc corpus est [illegible] q est [illegible] manifestū ē q [illegible] hoc sermone. est naturū [illegible] malam cōplonem membrorū similium [illegible] aut fm inequalitatē membrorū officialium aut fm ambas [illegible] Et [illegible] egritudo [illegible] in ptibus diffinitiōis; [illegible] est ei [illegible] in uestigio [illegible] .

Et corpus egrū nc ē illud q est infirmū in hora i qua dicitur q ē ita et hoc ē in hora in qua dr q ē infirmū. Est .n. ut male cōplōis ī mēbris similiū pciū. aut egressū ab equalitate in mēbris instrumentalibz aut aggrans ambas res simul. Et corp^s egrū semper est illud q natū ē fm complexionē longinquā ab equalitate in mēbris similibz oibz primo. aut mutatione eorū .a^r. sublimioribz ipsorū. aut fm cōpōm longinquā ab equalitate in mēbris instrumētalibz oibz aut mutatoē ipsorū aut eorū sublimioribz. Corpus uō egrū in pluribz dispōibz qd' diminuū iā et n eū conse dispōez mediā.

Hoc dixit .G. in [illegible] partibus diffinitiōis corporis infirmi et multiplicauit ipsm p ablōne [illegible] cōplone [illegible] dispōe et [illegible] incorporibus sanis [illegible] in corporibus infirmis [illegible] Nam corp^s infirmū in hora [illegible] est in [illegible] qua hora sanū aut infirmū aut ī dispōe que nō est sanitas nec infirmitas. Et corp^s infirmū semp ē [illegible] uita sua infirmū et non ei hora in qua dicatur q ē sanū. Et corpus egrum [illegible] dispōibus ē etiā infirmum in plurimo sue uite et materia sua est [illegible] corporis [illegible] egri. Et [illegible] et non [illegible] adhuc dispōnem mediam .s. [illegible] que nō sunt sana nec egra [illegible] Iam [illegible] qd' medius [illegible] infirmorum est illud qd' est infirmum in hora [illegible] qd' est infirmum [illegible] dispōibus [illegible] infirmū [illegible] hoc ei corpus ē [illegible] [illegible] ē in [illegible] Et a sermone eius longinquitatem ab equalitate ē [illegible] quia [illegible] materia complexionis aut materia cōpōis. materia cōplonis ē in menbris similibus pciū. [illegible] materia cōpōis est in menbris instrumentalibz [illegible] ex quo [illegible] mēbrū instrumentale. aut in quantitate eius. aut [illegible] forma. aut [illegible] .

Iam dixim qd' corp^s q n ē sanū nec egrū dr fm tres modos quorū un^s est ut n sit ī eo nulla duarū dispōnū contrariarū fm ultimitatē ipsarū. Et scds ut in eo aggregent^r due dispōes. Tercius ut sit in eo alia una duarū

In [illegible] de [illegible] et [illegible] post hoc [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] corp^s egrū [illegible] sanū [illegible] [illegible] egrū [illegible] [illegible] nō [illegible]

et aliqn alterat. Cor' uo q no e sanum m egru s intenti one, prima est mediu s ueri tate 7 pscrutatioe; int' i q e in ultimo sanitatis 7 int' illd quod est in ultio egritudinis.

Due disp̃ones oie sut sanitas 7 infirmitas 7 ultim sanitatis est melioz forma 7 ultim egritudis est detioz forma. Et ... que no e sanitas n egritudo talib diuisionib quaz una est ut no sit i eo n una ex sanitate n ex egritudie sed ... in hoc q e mediu ... 7 pscrutatom int' meliore forma 7 detio ... s. longitut eis ... est longitua una ... iras est in eo ... cum egritudine. Et sic e ut egritudo 7 sanitas ... et hi est sic si ... sana 7 qda coz infirma. Et ... sit qm sanu 7 qm infirmu. declarat g illd q n diuisionis ... q no est int' sani ... 7 egritudine disp̃o alia equalis ingen... modi tres qm multiplicant cu absoluto sp 7 cu absoluto in plib disp̃oib 7 cu tepore psenti prouenunt nouem 7 ipe explanat in hoc sermone.

Et illud qd dr q est ita ser mone absoluto e natu s for ma illa. Et illd q dr q e ita nc e i qd e in hora presenti. Me diu uo in eo qd e int' sanu corpus 7 int' egrus coz. Et ex eo qd dr q e ita s'moe absolu to e q e ita sp 7 e illud q rema net in oib etatib s illa disp̃o ne. et ex eo qd e in plib disp̃oi 7 e i cu accidt mutatoes qda. Et coz' q n e sanu n egru s in tetoe; sa e i q nat est s aggra tioe; duaru disp̃onu cotraria in eo au i mbro uno au in me bris diuisis. In mebro uno qd qn e i mrta ... duar' cotieta tis int' qualitates efficatioes tepatu. aut tempamtu indu abz sp eb sil. uertn hit nocumt i for' sua aut i qntitate sua at i mio ptu suaz aut i situ suo. Et qn e s coisioe quiete illo inistis tuc e sanu in oib eis au i nghusca coz uertu e lap sum in gne sua. In membris uo diuisis pole e au eo ut aggri coz i in duo cotraria in oib' spe cotrarietatis. Et qd e ita sp e i qd remanet i etatib oib s illam disp̃one. Et q e ita in plib disp̃oib e illud e accit ta mutato. Et silr 7 coz' q dr q n e sani n egru nc. au q e in eo sani 7 qdam egru s inten tione sam. au e qda q e in eo sanu 7 q qda ei' egru in meb uno aut in menbs diuisis e ita. Et coz' qda qd no e sa nu n egru s intentioes tria et e i q e qm sani qm infirm sic accit qbda q du fuer' i pu ericia sua fuer' sani 7 postq ta sut adolescetes infirmati fue runt aut ecio. In hora at una no est pole ut sit coz' s hanc intetio n sani n infirm. Q d si estimauis hore latitudine te iam pole e illud. Et nos qd scim' qd nc dr secundum du os modos.

Egru ... ut nuc 7 coi egroriius meq ... manifestu ... aut distemp̃amt ... in similes ... ptes aut in eqle ... aut nesi 7 semp quod egru ... disteprahi ... in simphcibz ... aut omibz ... aut mitz ... aut ... omibz ... aut ... infirm egru 7 coi ... in medio ...

Egru simp' coi 7 aut ex gradu cone aut distepamtu in hus q similes hut ptes aut no eis equale 7 ... aut nesp

Hic iste sermo apparens est. verumtamen non fit diversus in dispositione que non est sanitas neque egritudo sicut alii. et plurimi huius sermonis est intellectum. verumtamen est in eo dicendum post dictum in digestione ex parte quod illo est sermo eius. nam hic dicit significat apud medicos horam presentem et significat apud philosophos punctum dividentem inter tempus preteritum et futurum. Et hora presens apud medicos dicitur secundum duos modos. unus eorum est quantitas eius prius. Et v. nominatur hora stricta. Et altera est quantitas ampla eius. sicut dies iste. aut sicut iste yomi aut sicut hec septimana. aut sicut iste mensis aut sicut iste annus. Et ex illo est sermo eius qualitates active. iste enim qualitates sunt caliditas et frigiditas. Caliditas quidem nominatur activa quoniam ipsa separat partes eius cui supervenerit et propter illud dissolvit eas. G. quod ipsa separat res diversas. et coniungit cum aliis que aggregat res homogeneas. frigiditas vero nominatur activa quia ipsa partes eius cui superveniet aggregat et prohibet separationem eius et propter illud in ... quod ipsa aggregat res. Qualitates autem passive sunt humiditas et siccitas. humiditas vero nominatur passiva quia ... est passio facilis eius cui supervenit. Et siccitas nominatur passiva quoniam ... passio difficilis eius est ... Et duarum harum una est species qualitatum activarum et altera est species qualitatum passivarum.

Iam determinavimus esse corporis sani et egri. et eius quod est quod non est sanum neque egrum. et ostendimus secundum quot modos est unumquodque eorum et quod res sit unumquodque eorum determinatione sufficiente esse oportet ut sequatur rememorando esse signorum.

Hic iam declaravit quod corpora sana tria sunt. et infirma sunt tria. et que non sunt sana neque egra sunt .ix. et egrotativa unum. Sunt ergo ... affirmata in diffinitione medicine .xvi. et cognitionem dispositionis ... complevit et incepit hic in cognitione signorum et dicit.

Sunt autem et horum sana quod ... quorum sanitatis sunt presentis demonstrativa et futurae prognostica et prius facte memorativa

Dico ergo quod signorum alia sunt sanitatis. et alia infirmitatis. et alia dispositionis que non est sanitas neque egritudo. Signorum ergo sanitatis quedam sunt que significant sanitatem presentem, aut indicant eam antequam sit aut rememorant eam postquam fuit.

Hec signa sanitatis presentis sunt ut curantur operationes sic quod eius est natura absque prohibitione. Et lucrum horum signorum est ut consuetus sit quod ipsa est. Et quando videt medicus quod aliquid eorum oportet mutatio aliqua in quantitate ablationem eius quod mutavit ipsum donec remaneat sanitas secundum dispositionem suam. et signa sanitatis futura indicativa quorum omnia fortiora sunt signa vehementie virtutis et equalitatis eius post separationem eius. Deinde signa digestionis. postea signa crisis salutis et hec quidem signa indicant eventum sanitatis in dispositione egritudinis. Et lucrum horum signorum medico quidem est quoniam confortat per ea scilicet et preparatur ei ut adducant decondam ... et firmat quod sic proponat de eo quod in eius dictione fuit. Et infirmus quoniam quando indicat ei illis medicus quod ille quidem est eum indicat finis et facit eos ... salutem eius et quando evadit ex egritudine sua fit bona fama eius. et extollent eum narrationibus ... sui infirmi. Et signa sanitatis rememorativa sunt illa quibus fugit medicus de dispositione sanitatis ante infirmitatem. scilicet qualis fuit complexio corporis et forma eius in ... et spiritualibus et animalibus. Quia si medicus non fuit sciens in firmis ante egritudinem eius tempore ipse indigent ut discat per interrogationem et estimationem qualis fuit dispositio eius in sanitate donec sciat post declinationem eorum a sanitate sua sic ut intelliget de appetitu eius quando appetebat cibum aut quod suscipiebat eum et in qua hora suscipiebat eum. Et quando egritudinum non sunt paroxismi sit et interpolationes in quibus alteratur infirmus alteratur in hora consuetudinis sue in sanitate. dum non prohibet ab illo inceptio paroxismi et si contingat ut sit interpolatio paroxismi in hora consuetudinis sue ... ab ... detur in hora illa cibus et fiducia.

Et signa egritudinis sunt que significant egritudinem presentem. aut indicant egritudinem que erit antequam sit aut rememorari faciunt eam que fuit.

Hec signa egritudinis presentis sunt testificantia egritudinem. Et lucrum horum signorum est cognitio egritudinis quare testificant et curatio que est ei conveniens. Et signa indicativa egritudinis sunt diminutio operationum ... dispositionum et sermonis ... magis operationum a dispositionibus suis naturalibus. Et lucrum horum signorum est ut preveniat medicus cum preservatione et evacuet corpus aut iuvet ... in eo donec prohibeat per eos casus corporis in egritudinem. Et signa que rememorari faciunt egritudinis seu ... eius que precessit circa ...

Signa vero et presentis egritudinis demonstrativa et future prognostica et prius facte rememorativa

Secundum vero hec neutra neutrum dispositionum demonstrativa et pronostica et rememorata. Et hoc quod dicit ad sanam sunt ad corpus declarativa dispositionum. Et hec

est scita. Et lucrum eorum sic dixit y. est ut cum fuerit de eo infirmus et illi cui committitur se in manibus eius. et si sit ei potentia curationis eius sicut oportet et apparebit solertia eius cum arte et bonitatis suae eius et quod sunt sicut ista.

Et scilicet hoc exemplum signorum dispositionum que non sunt sanitas neque egritudo sunt que significant illam dispositionem qui est presens aut incheat eam aut que sit aut rememorant eius postquam fuit et sunt illa que significant non solum aliquam duarum dispositionum. scilicet sanitatis et egritudinis pluries alteram. aut que significant uno modo dispositionem sanitatis alio modo egritudinis aut significant quasi dispositionem neque sanitatis neque egritudinis. Et istorum trium trium currit esse secundum tria tempora secundum similitudinem quod currit esse signorum sanitatis et signorum egritudinis.

Postquam sermones eius dispositiones non neque significant proprium quod sunt tres. Et si etiam memoret eius quod precedit de eis neque non utimur quod hec dispositio est composita ex sanitate et egritudine aut sunt quasi coniunctionem aut sunt compositionem aliam tunc scies ex signis sanitatis et egritudinis signa harum dispositionum trium. et multiplica ea cum absoluto sunt et cum absoluto sunt plures dispositiones et cum tempore presenti. Deinde multiplices universaliter horum signorum trium trium cum preterito et scies rememorativa illius dispositionis. et cum futuro et scies indicativa eius. et cum presenti et scies eius signa presentia. Et scies per id quod diximus lucrum cuiuscumque horum signorum et declarabit quidem. G. in eo quod futurum est de esse signorum et probabit tibi ut invenias

Et quamvis non ex tempore totum quo invenies eum iam appinximus signa que significant rem presentem nomine significativum et signa que significant rem futuram indicativa et signa

Appellant autem omnia hec signa auctores medicis pronostica et si preteritum aut futurorum sit declarata

que significant rem que iam fuit rememoratam. Nos tamen invenimus antiquos quasi nominasse omnia signa indicativa quamvis significent rem presentem aut rem que fuit.

Et maior Hoc Sermo est intellectus est. utilitas non est nisi signorum significativorum rem presentem aut futuram. Utilitas vero signorum rememorationum eius quod fuit est minor illis.

Utilitas signorum significantium rem presentem est necessaria in arte medicine propterea quod operationes medicine particulares omnes pendentes sunt cum eis. Et propterea quod per signa indicativa scitur id quod futurum est et preparatis ei quod est necessarium et accipis ei preparationem illam et consiliaris in eo quando preparationem illam. fuit autem propinqua necessitatio huius in operibus medicine particularibus. per signa vero rememorativa non sit iuvamentum in operibus particularibus medicine cum sit quantitas et propterea id non sunt necessaria neque prima necessitatis.

Et corpora sana dicuntur secundum duos modos ex eis sermone absoluto et ex eis ut nunc. et iam dicimus quod corporum que dicuntur sana sermone absoluto sunt due species propterea quod quedam corporum sunt sana semper et quedam corporum sana sunt in pluribus dispositionibus. Et sana quidem semper sunt que ex eis sunt secundum meliorem formarum. Et sana quidem in pluribus dispositionibus sunt que ex eis diminuitur ab illa forma sed non est diminutio eorum multa.

Dixerunt sermonem suum in corporibus sanis ut faciat rememorari aspicientem in libro suo eius quod preteriit ut repleantur spiritu in mente sua in omni loco illius quod pendet cum eo ex eo in eius preterito sermonis. Postquam ei adhesit super scientiam signorum horum fecit nos rememorari in eis sermonis sui.

Et oportet ut significet super ea ex

Et utilitas quidem magna pronosticorum et demonstratorum minor vero rememorativorum

Existentibus quidem corporibus sanis hiis quidem simpliciter hiis vero nunc quod et sana dicuntur simpliciter sanorum corporum duplicem divisionem esse dicitur et hiis quidem simpliciter corpora esse talia hec vero ut in multis simpliciter quidem quorum optimas habent dispositiones compositiones. ut in multis vero que ab hac non multum deficiunt

Conditiones vero corporum et inherentibus secundum naturam corporum sana oportet fieri ab hiis que concomitantur conservatis existentibus et talibus que et accidentia prevocamus

rebus que sunt eis in diffinitione sic eorum ex operationibus et accidentibus. que sequuntur ista ratio.

Posuit corporum sanorum sunt tria. Unum eorum est quod est acceptum ex eo quod est eis in diffinitione sue complexionis et ista signa sunt nature verificationis. Et secunda sunt sumpta ex figuris membrorum instrumentalium [illegible] veritatis. Et tertia sunt sumpta ab accidentibus consequentibus alteri quod est eis in diffinitione sue complexionis [illegible] ab operationibus [illegible] ... [illegible] verificata sunt [illegible] ex eis [illegible] eorum est ei secundum [illegible] quod est.

Et sumi quod ipsa tria que corporis est secundum meliorem formam nam ex eius figuris est equalitas membrorum eius similium partium in calore et frigiditate humiditate et siccitate. Et equalitas membrorum eius instrumentalium in quantitatibus partium ex quibus sunt composita et modo compositionis et forma cuiusque partium et loco. et forma instrumentalium totius et loco eius.

Hanc preterit quasi sermonem [illegible] quod equalitas est omnis cui inest unicuique quod membrorum similium partium est proportio conveniens ei. Et ista quoniam membra sunt diversa. [illegible] est [illegible] caliditas est magis [illegible] et tertia est [illegible] magis [illegible] nervus. Et in corpore [illegible] similium est duobus modis [illegible] proportionalitas partium [illegible] equalis corporis. Et [illegible] membrorum instrumentalium est duobus modis. Unus est eorum compositio instrumentalis totius [illegible] est compositio partium [illegible] exemplum est quod manus est instrumentale unum compositum [illegible] digiti et vola et brachium [illegible]. Sunt ergo manuum due compositiones quarum una est compositio totius manus et altera est compositio cuiusque partium eius. Cum ergo contingit cum equalitate complexionis corporis ut sint membra instrumentalia equalis complexionis in duobus modis sunt ille res sunt signa sumpta ex diffinitione sue corporis que sunt meliori forme.

Et rebus que consequuntur rationem quam ex signis que consequuntur membra similium partium est quod declaratur sensui tactus

et est equalitas inter duritiem et levitatem. et tertia est quod ostenditur sensui visus et est bonitas coloris et equalitas inter paucitatem et multitudinem pilorum.

Postquam ostendit signa sumpta ex similibus corporis significantia meliorem formam incepit ostendere eadem signa significantia hanc formam ex eis que consequuntur hanc formam ex accidentibus. Et dixit quod in membris similium partium sunt due res. Una quarum est que declaratur et apparet sensui tactus. Nam quando tu ponis manum tuam super corpus invenies ipsum equale in duritie et levitate. Et altera est que declaratur et apparet sensui visus. Nam quando tu aspicis corpus invenies ipsum bonum coloris temperatum inter paucitatem pilorum et multitudinem.

Et tertium est quod apparet in operationibus et est complementum eorum quod novit ipsorum bonitatem.

Ostendit per hunc sermonem quod signa significantia meliorem formam sumpta ex complexionibus membrorum similium partium sunt ut sunt eorum operationes perfecte et complete et ostendit quod complementum operationum eorum est illud quod medici nominant bonitatem eorum.

Et ex signis que consequuntur membra instrumentalia est equalitas instrumentalium corporis totius et bonitas et virtus operationum que fiunt per ea.

Ostendit per hunc sermonem duas res. Una quarum est que consequitur ab equalitate compositionis membrorum instrumentalium consequitur cum tamen ut sit corpus totum equale et pulcre forme et ista signa significant meliorem formam. Altera est perfectio operationum membrorum instrumentalium quam nominant virtutes vel bonitatem eorum. Ista ei signa significant meliorem formam.

Et corporibus autem quibus diminuitur a meliori forma sed adhuc sunt in sanitate sua secundum illam in quibus est lesio incompleta membrorum similium partium et est tamen parva. Et tertia sunt in quibus est lesio

Secunda quod ipsa corporis quod in optima operatione secundum operata similes quod partes habentium in caliditate et frigiditate in siccitate et humiditate. Organicorum vero in quantitate et inequalitate compositione [illegible]. Et ad hoc in forma et positione uniuscuiusque particularis et totius organi.

Signa quod [illegible] effectu perfecto [illegible] nominantur [illegible]

Hec que [illegible] secuntur [illegible] pulchritudo omnis [illegible] organorum [illegible] operationes [illegible] monstrantur [illegible] hec sunt

Ab hiis vero que consequuntur sanitatem secundum similes quod partes habentia quantum in duritia ad tactum et mollitie mediocritas. Quantum vero ad visum bonus color et lenitatem et asperitatem mediocritas.

Horum vero que deficiunt ab quod hac quod sana non sunt hec quod in similes partes habentium lapsa sunt temperata in parvum quod lapsum. Hec vero et in organicorum secundum parvum quod lapsum aut omnium aut aliquorum aut [illegible]

in corpore membrorum instrumentalium et illa iterum est prava lesio. Et lesio quidem in genere membrorum similium parvi autem in corpore membrorum instrumentalium aut est in omnibus eis aut est in quibusdam eorum.

Postquam ostendit signa significantia melioris [illegible] incipit ostendere signa significantia formam que est peior ea diminutive paucam [illegible] lesionem simplices dispositiones. Et lesio in plene est ut in genere membrorum similium [illegible] sit adeo ut quarundam qualitatum .iiij. [illegible] minuatur aliquid quod convenit ei. Et lesio in corpore membrorum instrumentalium est aut in numero suo aut in quantitate sua aut in forma sua aut in situ suo. Et addit ut lesio sit pauca ut consequatur ab illo ut sit sanitas secundum simplices dispositiones. Et lesio prava secundum similem ei est que non apparet sensui. Et medici quidem nominant eam debilitatem membri. Et attende sermones eius et intelliges ipsum [illegible] opor.

Et genera lesionum sunt genera rerum quibus completur corporum virtus que est in membris similium partium et que est in membris instrumentalibus et numerus et quantitas et forma et situs et continuitas communis inter ea.

Galenus. G. de dicta signorum significantium [illegible] in hora presenti significare [illegible] intellecta cum virtute sermonis sui in signis corporum que minuunt a meliore forma. Et per sermonem suum genera lesionum sunt genera rerum quibus completur eorum virtus et est in membris similium partium completo et in membris instrumentalibus [illegible] quantitate et forma et situ et continuitas inter utraque. Voluit quod virtus membrorum similium partium est perfecte operationum eorum et complementum operationum eorum non fit nisi ab equalitate complexionis eorum. Sin ergo non est eorum equalitas super eam ingreditur lesio et excipit quod hec lesio est in mala complexione. Et virtus membrorum instrumentalium est perfecte operationis eorum et perfecte operationi non fit nisi ab equalitate compositionis eorum in unoquoque .iiij. que nominavit scilicet in numero quantitate forma et situ. Sin quoque compositio eorum non est equalis tunc ingreditur super eam nocumentum. Dein inter [illegible] communes inter utraque scilicet inter membrum similium partium et membra instrumentalia et lesio intrans in eam est solo continuitatis.

Et in istis generibus eisdem est unitum corporum infirmorum secundum quantitatem [illegible] quarum intentionum quas hec nomen continet et intelligas esse utrumque et terminus quo separatio fit inter utraque genera est lesio sensibilis operationum.

Genera lesionum sunt tria lesio accidens in genere membrorum similium partium et lesio accidens in corpore membrorum instrumentalium et lesio accidens in continuitate membrorum. Et una duarum intentionum quas continet nomen corporum infirmorum est corpus egrotantium et corpus infirmantium. Et differentia inter utraque est quoniam nocumentum operationis in egrotantibus sensibile est occultum in corporibus infirmis est sensibile apparens.

Super corpora vero qui minuunt parum a meliore forma ingreditur lesio ex modico aliquibus ut [illegible] insensibile est illud.

Vult G. quod super corpora sana diminuta a meliore forma ingreditur lesio ex modico [illegible] scilicet aut in genere membrorum similium partium aut in corpore membrorum instrumentalium [illegible] tamen lesio illa est occulta valde et insensibilis.

Et egritudo eorum est per corruptionem in operationibus et inobedientia causis infirmantibus.

Propterea quod super corpora [illegible] et egra [illegible] minuta parum a meliore formarum omnia ingreditur lesio. Deinde G. intelligit in hoc sermone secundum rationem istorum [illegible] existens [illegible] illa [illegible] est intentio. Corporum egrotantium sunt magis diminute operationes et resistentia causis infirmantibus debiles. Et corpora diminutorum parum a meliore forma operationes sunt [illegible] et resistentia eorum causis infirmantibus est vehementius. Et ita comparatur in [illegible] [illegible] operatione eorum [illegible] [illegible] resistentie [illegible] causis infirmantibus.

Corporum autem que dicuntur egra esse sermone absoluto egritudo est per hoc quod cause infirmantes vincunt eam velociter et dominantur eis facile. Et per hoc quod diminutio eorum in virtute operationum est multa.

Hec est differentia alia inter corpora egra sermone absoluto et corpora diminuta a meliore forma parum [illegible] quia sermone absoluto vincunt velociter causas infirmantes et dominantur eis facile et diminutio eorum in fortitudine operationum.

Operum [illegible] positive corpora breve quod lesa sunt et [illegible] non tamen sensibile est hoc

Deviat autem ea magis diminutum in operationibus et egris causis repugnare

Sunt [illegible] corpora diminuta sunt eo quod facilius ab egris causis vincitur et eo quod secundum multum aliquid. Sin virtute operationum deligit

In eisdem ipsis generibus et causis corporum est invicem [illegible] singulis egri significatur. Terminus vero utriusque generibus distinctivus est operationis sensibilis lesio

Sunt u° cor. utrorum i medio neutra. et que dnr neutra et que cu latitudie q̄ p̄

est multa et apparens secundum est illud cor pibus diminutis pauca melioris formatiis.

Sunt g° corpa q̄ nō pportionantur ad sanitatē m. adegritudinē media int has duas sp̄s siue sint illa cor. exillis que narratū tali sr uitate. aut sit ex eis quib; est latitudo aliq.

Hic vult q. consequi abeo q. ostendit ū sunt corpa que non pportionantur ad sanitatē m. adegritudinē media int cor. sana et cor. egra siue sint corpa sana et egra ex ill que narrantur tali sr ueritate aut sint ex ill quib; est latitudo aliqua aut in sanitate aut in egritudine.

Et diuiditur tocius sanitatis latitudo i tres ptes i latitudie. hntes et ipās multi quar p° q̄dez erit sanor cor. Sa u° egror tcia u° neutror

Scito g° q. latitudo sanitatis toti° diuiī in tres ptes et unicuiq; illar ptiū ē latitudo magna. Et pa illar tīn ē cor° sanor et sa illar ē cor° q̄ ñ pportionāt ad sanitatē m. ad egritudinē et tc ē cor° egrotantium.

Hic vult q. latitudo sanitatis hr et longitudinē illud q. ē int sanitate cor° que sunt in meliore forma et q. est int cor° egrotatiua et iam ostēd° in eo q. prius latitudinem corpm sanor et latitudinē cor° egrotatiuor et latitudinē corpm que non pportionantur ad sanitate m. adegritudinē. latitudo g° sanitatis est magna. Et est q. egrotatiua non sunt egra. sed est sanitas egrotatiua sunt g° numata in corpib; sanis. Et sunt cor. que ñ pportionantur m. ad sanitate m. adegritudinē sunt in uidtio corpm sanor. Declaui g° G. i. sermone q. sanitas et egritudo sunt due dispōes ctrie int quas non est aliqua dispō que sit sr ueritate equalis eis utrisq; tantum q° est q. mediante cor. media incorpib; sanis.

Quibz deinceps sunt egrotatiua corpora lesioib; sensibilib; opōnū defiant

Et pt i cor. s q̄ iam ceciderit in egritudinē et oplēta s et d° ic ea est alia. s. egrotat° ē plesioem sensibile; opōn q̄ appar in eis.

Hic uult q. sequit corpa egrotatiua cor. minima et smo eius est intellectus.

Dicta u° et q̄ motōes sunt aliquotes in oib [illegible] manifestos hnt [illegible] [illegible] [illegible] qd; [illegible] [illegible] Sit u° minores [illegible] et [illegible] [illegible] cor. [illegible] dispoi qua [illegible] dīnis [illegible]

t

Et cor° qbz iam accidit dolor et in eor i quor motibz ē agitatō a° mot cor. destruitur oio tēnim° ē manifestus. Cor pm āt q̄ oppēs debilitāt et si illa debilitas elōgā lōgitudiē multa ualde adispe sano° discretio ē facil. Et si elōgā elōgatōē pauca tc in eē corū ē ambiguitas. Et ppi sit d° qd dispō q̄ ñ pportionā ad ad duor cōtrarior° et ē una tum cor. q̄ nō pportionāt adsanitatē m. ad egritudinē ñ nih gñe lesionis. s. neutralitatis.

Hoc genus lesionis est lesio i quo dubitat. s. q̄ nō appet sensui q. nō sig sanitatis m. egritudinis et residuū sors

Et oīs iste reg non discernitur ñ p sensum ñ p ppām nām; tcē q̄m sipsa distretō cor. sr hc motiū tc ñ securat qui hac uia precedit quin cadat in iniām ei° quidz qd corpa oia in egritudie sep. [ei° est in intellectu.]

Oib; hijs [illegible] cās nō [illegible] [illegible] ē sepitine passiois [illegible]

Omnium signor signor significantium discretio est p sensum nō p ppām naturā rei. Et ē q. si aspiciat in eis p naturā rei in uenietur cor. et resolutio resolutione occulta q. asensu. Hic g° lesio est in sensibil° et facit cadē in [illegible] eius. cui ut q. cor° st q. in egritudie. Docet g° p huc smone q. consideratio medicinal sit q. p sensum et q. in illo qd asensu egredītur nō ē medicine consideratio. Et si dispō menbra in iota et cor. egritudines sunt res nō sensib. p[illegible] [illegible] tus in eis est medicinal. Et [illegible] quod in eis sunt signa sensibilia et eor lesiones q̄ sunt sensibiles. [illegible]

Et int signa [nā q̄ sentit q° et ex eis accidit;] etiam q̄ significat cor. q̄ ñc

Signa u° cor. q̄ sanat° corpor. et egror i sanor ex[illegible] sanitate distātie differt

fuerit sana. verumtamen fuerit egrotativa egritudine occulta aut sanativa. aut non fuerit sana neque infirma non est differentia in inquietate longitudinis a duobus extremis.

Vult quod signa cuiusque corporum secundum prolongitudinem inter eius assignans corporum que sunt in meliore formarum et assignans que sunt in deteriori formarum et ipse dicit in hoc sermone.

Et oportet ut ponamus meliorem formarum et egritudinem que iam accidit duos terminos in duabus extremitatibus cuius donec quando voluerimus experiri corpus et scire in quo est et consideremus ad quam duarum extremitatum est propinquius. Nam corpus quod est ad meliorem formarum est sanativum. et corpus quod est a meliore formarum longinquius et ad deteriorem quod accidit in egritudine propinquius est egrotativum. Et corpus quod est inter utramque et longitudo eius equalis est illud quod non proportionatum ad sanitatem neque ad egritudinem. Et nos quidem iam narravimus signa corporis melioris formarum. Corpora autem que minuuntur ab ea possibile est ut dividantur divisionibus quarum numerus non comprehenderetur propter multitudinem et paucitatem. Verumptamen nos iam aggregavimus ea in tribus terminis habentibus latitudinem.

Nam dixit quod vult per donum sanativum quod est gubernationis sanitatis et diuturnitatis et posuit in hoc sermone sanativum oppositum egrotativo ut intelligatur quod latitudo sanitatis est inter utrumque terminorum. Unus est sanativum et est illud quod non proportionatur neque sanitati neque egritudini. Et tertius est egrotativum. Et ipse quidem in eo quod posuit iam terminum meliorem formarum corporis sanativum et posuit ipsum sub diminutione a meliore formarum [illegible] est manifeste contrarietatis. Et ego dico quod non oblitus sum sermonis sui [illegible] ipse posuit meliorem formarum ultimum finem equalitatis [illegible] que fortasse non invenitur est occultum a sensu postquam [illegible] sicut [illegible] consideratur in eo quod est occultum a sensu posuit sanativum quod appropinquat valde meliori formarum quod non apprehenditur a sensu et non apprehenderetur nisi in cogitatione et ratione. Corpus ergo sanativum est in meliore formarum apud sensum. Et manifestum est quod hec diminutio a meliore formarum intelligitur per resolutionem occultam a sensu et diversitatem complexionis [illegible] et quod remanet de sermone eius

Et nos sumus narrantes signa que significant corpus quod dicitur quod est infirmum sermone absoluto quoniam quando nos narravimus signa corporis declarant ex eis signa duorum terminorum reliquorum. Et nos iam narravimus genera eorum ante in sermone nostro in meliore formarum. Et nos sumus narrantes nunc species eorum postquam dimisimus et narravimus in primis omnia membra.

est in effectu

Nam ostendit signa que sunt in meliore formarum et nunc quod [illegible] diminuta ab eis ingreditur unum trium generum lesionum [illegible] et postquam complevit illud ostendit quod corpora dividuntur divisionibus quarum numerus non comprehenditur propter multitudinem et paucitatem et quod cognitio cuiusque eorum est per propinquitatem signorum et longitudinem eorum a duabus extremitatibus quarum est una melior formarum et alia est deterior formarum et quod est medium inter illa est id quod non proportionatur neque ad sanitatem neque ad egritudinem. Et ostendit quod unicuique corporum sanorum est latitudo et unicuique corporum infirmorum est latitudo. Et postquam ergo complevit [illegible] totius illius consequens fuit ut ostenderet signa corporum egrorum sicut ostendit signa

Ponentibus nobis extremos terminos alterutrum [illegible] et nunc [illegible] Considerantibus [illegible] optime complexionis [illegible] ab hac longius [illegible] egrotativi propinquius [illegible] ab utroque [illegible] optime complexionis [illegible] deficientium [illegible] ab hac [illegible] hiis [illegible] et magis [illegible] potentibus et separatis in tres latitudines

Dicit quod egri corporis significationem ex hiis [illegible] reliqui duc latitudines manifeste. Secundum vero genus dum est prius in optime complexionis [illegible] sed vero species nunc dicetur prius nobis dictatibus partes

corporis sanior. Et quia egritudis causa sit gravia que [illegible] cerebro sit ei species virtute. Et alia est ultima [illegible] proprio et fuit ei species naturale. Et tertium est solo continuitatis [illegible] species mixte. Et unaquaeque specierum harum generum diversificatur secundum diversitatem membrorum et prout consecutum est eam, ut diceretur [illegible] variet in prima omnia membra secundum diversitatem [illegible] corporis.

Et species membrorum omnis sunt quatuor. Quorum est que ex eis sunt radices. et ex eis sunt rami qui nascuntur ex illis radicibus. et ex eis sunt que non dicuntur sunt regi innate sunt in eis. et ex eis sunt quibus sunt virtutes innate et virtutes currentes ad ea ex illis radicibus.

Virtus est [illegible] efficacie in omni membro est virtus sua in eo quod facit operationem propriam [illegible] virtutis [illegible] est proprie ei [illegible] [illegible] virtus est [illegible] membris quas [illegible] non noceat in aliqua operum medicine. Et nos iam [illegible] de ea in libro [illegible] in [illegible] principale est cor [illegible] cerebrum [illegible] testiculi. Et [illegible] non noceat in aliqua operationum medicine. Et nos iam [illegible] in libro [illegible] in [illegible] et [illegible] de omni diversitate que non nocet in opere medicine [illegible]. Et [illegible] diversitatis que nocet in arte medicine tantum [illegible] ad illud quo [illegible] in medicina tantum. Et [illegible] membrorum aut in eis est virtus sua in eo tantum aut in est ei cum ea virtus alia [illegible] a membro alio. aut plures virtutes [illegible] a membris pluribus.

Radices quidem sunt. cor. cerebrum. epar. et testiculi.

Cerebrum quidem est radix sensus et motus voluntarii [illegible] cor quidem est radix [illegible] [illegible] [illegible] radix operum naturalium [illegible] [illegible] [illegible] et nutrimentum et augmentum [illegible]. Et testiculi sunt radix spermatis et generationis.

Et rami vel stipites qui nascuntur ex istis radicibus et deducuntur ab eis. Illi quidem qui nascuntur a cerebro et deducuntur ab eo sunt nervi et nucha. Et illi quidem qui nascuntur ex epate et deducuntur ab eo sunt vene non pulsatiles. Qui autem oriuntur a corde et deducuntur ab eo sunt vene pulsatiles. Qui autem oriuntur ex testiculis et deducuntur ab eis sunt vasa spermatis.

Nucha oritur ex posteriori cerebro sicut oritur [illegible] arboris. et nervi oriuntur ex cerebro et ex nucha. et sit cerebrum loco radicis arboris ex qua oritur [illegible] magnum [illegible] est nucha et nervi sunt rami nascentes ex cerebro et nascentes [illegible] nervi [illegible] ex nucha sicut rami nascentes ex [illegible] arboris et dispergitur illud in toto corpore. Et vene pulsatiles oriuntur a corde [illegible] [illegible] quod [illegible] nascitur ex latere sinistro cordis arteria magna loco [illegible] arboris et oriuntur ex hac arteria omnes arterie corporis. Sit ergo cor sicut radix arboris et arteria magna sicut [illegible] et que ex ea sunt rami. Et [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] sicut radix arboris [illegible] oritur [illegible] quod est vena [illegible] et oriuntur ex ea reliquie vene. Et oritur ex [illegible] alia arteria. et [illegible] [illegible] alia vena similiter. Et ex testiculis oriuntur vasa spermatis. Sunt ergo [illegible] sicut radix arboris et vasa spermatis sicut rami qui nascuntur ex eis. Et [illegible] [illegible] [illegible] in venis et in ea que ramificantur ex radicibus in modum retis [illegible] [illegible] et [illegible]. Et [illegible] sicut [illegible]. Et [illegible] res que sunt implentia que implent ea sicut membra [illegible] sicut lacerti et pulmo et [illegible] aut membra [illegible] sicut [illegible] glandosa. Et [illegible] panniculos qui separant ea [illegible] et continentes [illegible] est panniculus quo [illegible] [illegible] compositum. Et illud quod [illegible] nucha et nervi a cerebro est [illegible] quo sunt sensus et motus voluntarii [illegible] virtutes [illegible] sunt res que [illegible] in nucha et nervis ex cerebro ad membra sensibilia et mota voluntate. Et illud quod deducit arteria magna et quod oritur ex ea ex arteriis [illegible] est spiritus vitalis quo [illegible] vita et [illegible] in [illegible] virtutes [illegible] res que [illegible] a corde in arteriis ad reliqua membra [illegible]. Et [illegible] [illegible] ab eis [illegible] sicut [illegible] [illegible] sensus et motus voluntarii virtutes destruuntur [illegible] motus voluntarius. Et illud quod [illegible] vene non pulsatiles ab epate est [illegible] quo [illegible] virtutes naturales [illegible] virtutes ex epate [illegible] in venis ad [illegible] membra [illegible] [illegible]. Et illud quod [illegible] vasa spermatis ex testiculis est [illegible] [illegible] quo [illegible] virtus generativa in sperma. hec [illegible] [illegible] [illegible]

Quatuor sunt [illegible] [illegible] omnia. Quedam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtutes [illegible] regentes eas. [illegible] similiter [illegible] et [illegible]

[illegible] alio [illegible] in alia [illegible] dicitur [illegible] regimen cor. quoniam virtutes quibus cor sit regimen

[illegible] [illegible] [illegible] testiculi

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Famulantur [illegible] [illegible] et [illegible] medula cerebro cordi vero arterie. vene [illegible] [illegible] famulantur vasa testiculis.

mentū in me^na. dicy. at ut q̄ relique uir
tutes [illegible] uit acciñ. verum sensibil' et
[illegible] uoluntarie exiuntur mediante ce
[illegible] e̅ nullos [illegible] mediante capite. et
[illegible] existunt mediātibꝫ instrumentis sp
[illegible] . & r. p. ut [illegible] ueniunt a corde coro
[illegible] motus contus. Cetera nō ē ad
[illegible] qd nocet in opcibꝫ [illegible]
qm [illegible] ē aut cū [illegible] aut cū
[illegible] in sensu et motu. et q̄ ep est aut
cū [illegible] cū nocūa in uirtutibꝫ naturalibꝫ.
[illegible] sit cū [illegible] aut [illegible] in uirtutibꝫ
[illegible]. Quā cū res est cū pa aut cū sa nocūa
[illegible] ponens aut destruuntur [illegible]
[illegible] eius qd opatur circa et dat ab ea. Et
[illegible] in libro [illegible]
[illegible] inter [illegible]. Et conuenit nob in opa
[illegible] ut accipiamus [illegible] cū nō fuit
[illegible] in eo qd fit [illegible] in me^na. inter [illegible]
[illegible] attendimus [illegible]
[illegible] est qm non destruitur sensus membri
[illegible] motus eius [illegible]. Capitulum
[illegible] intendit incurtacōe loci nerui aut
[illegible] lesio aliqua fuit [illegible]
Et sic qd [illegible] ex aut [illegible] membri
intendit sic q̄ extendit in libro medic
[illegible] qm nō completur illa opatio nisi p
[illegible] nerui aut [illegible]. Due g° curatōes
sunt [illegible] quas diuersitas nō est
[illegible] qd [illegible] cū [illegible]
[illegible] qd est cū sa nocūa [illegible] in illa opa
[illegible] est in arte me^de
[illegible] sua est [illegible] mediās.

Membra aūt quoꝝ regim̄
est ex seipis sunt cartillago ⁊
os ⁊ ligamīta ⁊ pānicculus ⁊
caro moll' ⁊ pīguedo ⁊ caro

Simplex
Huius mēb's sūt uir[tutes] [illegible]
[illegible] innate in eis [illegible]
[illegible] ipꝫ regim̄ [illegible]
[illegible] et quod non continuatur cū eis
arteria que det eis acciñ in uena que
det eis a hepate in neruus qui det eis
a cerebro. Et inter eoꝝ est dub
[illegible] adea existis [illegible]
[illegible] sensu aut nō ue
niat adea penitus et eis aliqd. Et [illegible]
[illegible] in hac dubitacōe est [illegible]
[illegible] nō nō [illegible]
illa [illegible] rem que p
[illegible] ad ea [illegible] g° [illegible]
qd regim̄ eoꝝ est ex seipis ut [illegible]
[illegible] quod consideratio mediantis [illegible]
per transit [illegible].

Reliq̄ uō membra alia oīa
coīcant istis menb's in h̄ qd
dicī qd regim̄ eoꝝ ē ex se
ipis ⁊ sūt cū illo indigētes

Ille u° p̄tes oēs cū [illegible] sunt
ipi° regim̄ arteriis ⁊ ueis indigent
⁊ [illegible]

uenis pulsantibꝫ ⁊ nō puls
antibꝫ et neruis.

Hic artus oīa reliqua membra [illegible]
[illegible] excepcis eis quoꝝ [illegible]
[illegible] sicut pulmo [illegible] et splen et
[illegible] et alia ex membris intrinsecis
et extrinsecis. Sī in unoquoq: quoꝝ ē uir
tus innata [illegible] in eo et uenit [illegible]
[illegible] que sunt cor cerebrū et epar
aliē uirtutes. Et nerui quidē [illegible]
eis uirtutem sensus aut motus uolun
tarij [illegible]
[illegible] uirtutis [illegible]
[illegible] uirtutes
[illegible]

Capilli aūt ⁊ ung^es
uibꝫ nō ē regim̄ in ipis cor
pibꝫ suis ⁊ non ē eis nisi ge
neratio ⁊ ēē tantum.

Capilli et ungues generantur [illegible]
[illegible] quas expellit natura ad exteriora
[illegible] expulsione [illegible]. Et illud
generat eos est na [illegible] et non [illegible]
[illegible] uirtutes [illegible]
eis et radicibus [illegible]. Et [illegible]
est q̄ capilli et ungues [illegible]
[illegible] membroꝝ sicut [illegible]
[illegible] et superciliorum [illegible] men
broꝝ [illegible]
[illegible] que nascuntur et radicibus.
Deinde in quibꝫ uirtutes innate sunt et uirtutes
[illegible] eis ueniētes extrinsecus. Deinde illa i qbꝫ
sūt uirtutes innate tm̄. Deinde capilli et
ungues in quibꝫ nō sunt uirtutes innate
[illegible] ueniunt eis uirtutes alie.

Iste g° sūt spēs mēbroꝝ
et nos sum^9 narratores signa
q̄ signficant post i°. oīnē uniuſ
cuiqꝫ coꝝ.

Postq̄ diuisit mēbra
[illegible] quibus
[illegible]
[illegible] signa signi
ficantia [illegible] membroꝝ naturalium

Et incipiam
et significātia [illegible]
complexionē [illegible]

rememorāñ signoꝝ signficā
tiū cōplexionē cereb'. Et ge
nera q̄dē signoꝝ inata sūt .v.
unū eoꝝ ē dispō toti° capis. et
scdm ē rectificatio opōñ uł
actionū qbꝫ fūt opōes ⁊ coꝝ

Capilloꝝ u° ⁊ ungium nequ[e]
regim̄ aliqd est sꝫ gnātio
[illegible]

Hec qdē p°ui sūt dīc. Sūt
u° unius cuiqꝫ [illegible]
deinceps dicentur

Pri^m aūt acereb° nob ponen[dum]
Sūt .v. inata gnā coꝝ
toīui cī. p^m qdē toti° capitis
dispō. Sīm u° sensibilium [illegible]
[illegible]
[illegible]
Aliud ē gnās [illegible] oibꝫ [illegible]
[illegible] reducit
[illegible]

ruptio eius. et tertium est rectificatio actionum eius sensibilium et corruptio earum. quartum est rectificatio actionum a quibus fit regimen et earum corruptio. et quintum est rectificatio actionum eius naturalium et earum corruptio. et hoc est genus aliud cum istis omnibus que narravimus et est quod accidit cerebro de mutatione extremorum que mutant complexionem.

Hec cerebrum est medulla capitis et signa significantia complexionem naturalem eius et difficultatem passionis ipsius et signa significantia complexionem eius que mutatur sunt. vi. species. v. earum sunt simpliciter extra et vi. est significatum ex velocitate passionis eius et difficultate passionis eius et difficultate accidentis infirmantibus et B. determinabitur in utroque eorum in eo quod futurum est.

Dispositio autem capitis scitur ex quantitate eius et figura ipsius et quod est in ipso ex capillis.

Hinc hec sequitur quod dispositio capitis totius scitur ex tribus rebus. eius quantitate et ipsius figura et quod in eo est ex capillis.

Caput igitur parvum est signum proprie malitie forme cerebri.

Hec subsequitur quod caput parvum est signum proprie malitie forme cerebri et causa illius est constrictio ventriculorum cerebri et debilitas eius quod generat ex cerebro de nervis et nucha. et hoc est quia id quod est prima res que nascitur extra est parvum. et est angustie eius et strictionis ventriculorum eius et merita eius quoniam non spiritualis amplitudo in qua convertitur. Et caput quoque parvum generatur a paucitate materie. quod si figura eius cum illo est inconveniens est malicia cerebri inferius maior. Et manifestum est quod parvitas capitis comparatur forme cerebri. Sequitur ergo ex illo ut malicia forme cerebri comparatur.

Et caput magnum non necessario significat bonitatem forme cerebri. et hoc est quia si magnitudo non pervenit nisi ex virtute loci et nature et excessu eius quantitate sua

.i. significatur parvitas capitis.

qua operata est materiam multam bonam tunc est bonum signum. Et si non pervenit nisi propter multitudinem materie tunc non est signum boni. Et oportet quod non distinguatur inter ea per figuram et partes que nascuntur ex capite. propter quam oportet ut consideres an sit bone forme an non. forma enim bona est bonum signum semper. propter ea vero que nascuntur ex capite oportet ut consideres an collum sit grossum forte et dispositio reliquorum ossium sit melior dispositionum et nervi omnis grossi et fortes aut non. Et figura que appropriatur capiti est quasi tu extimes speram ceream sane rotunditatis cuius duo latera sint parum pressa. nam quando tu extimas caput tale sine dubio quod necesse est ut sit eminentior parte ipsius et posteriore magis existens ex sua rotunditas spere et duo latera eius sint magis intracta et propinquiora ad planiciem.

Hec ex isto sermone toto intellectum est quod de signis bonitatis cerebri est magnum caput quod est cum figura quam exemplificavimus in forma cerea et cum colli grossitudine et reliquorum nervorum et ossium. Et quod magnum caput quod est cum diversa figura et cum subtilitate colli et nervorum et ossium est signum malicie forme cerebri. Et manifestum est quod bonitas forme cerebri et malitia forme eius comparatur sed est in illo de additione et diminutione. Quia est quod bonitas forme cerebri fit a virtute forte et materia multa obediente. Et malitia forme eius que est cum magnitudine capitis significant quod virtus fuit debilis aut materia fuit inobediens, sed tamen multa in complexione eius.

Quod si videris eminentiam que est

Totius dispositio capitis dispositio ex magnitudine et figura eius accipitur et capillorum

Caput parvum propter cerebri est proprium signum

Signum ut scire si bona dispositio est signum. Sed vehementia forme est magnitudo eius quia in virtus in materia bona et multa operatur bonum est signum. Si vero solum materia multa non bonum est signum. Distinguitur quod ea sunt ex hiis que ex eo nata sunt quia si bone forme est signum bonum est hoc signum. hiis vero que ab eo nata sunt ut si collum forte et in aliis ossibus optime dispositum est. Et si non est quod est eius vitiosum est et plenum et minus [illegible] [illegible] vis ut ex utraque parte collis copiosa. necesse enim hec est globositas quedam sphera posteriora sunt et anteriora vero [illegible] sit quod ex utraque parte

expositiõn pte capis minu tūc
cõsitã cū illo innervis ⁊ collo
⁊ reliqs ossib; nã si ista sīt s; dis
positionē nālē tē n̄ pueri hec
dispõ n̄ ex diminutōe materie
ec n̄ ex debilitate uirtutis. Et
si iste res q̃s nārauim⁹ sīt s; dis
pōnē ēt adispōe nālē tē sties
qd debil' ē radix. Et i plib;
qdē dispōib; sequitur diminuc
iōnē occipitū debilitas har̄ rē
q̃s narrauim⁹ ⁊ n̄ forsitã res ca
dit cū diuisitate illi⁹ n̄ raro.
Et ⁊ qñ iucis capis occipitū
uehemētiōis eminētie tunc
considera in illo ⁊ declatōz eius
s; cõsideratōz ⁊ declatōz ī capi
te toto qñ ē magnū. et inue
nis in hoc etiã ī plib; dispõib;
positiōē cereb' pte ⁊ q cõtinet
ipã ex capite qñ ē cū figura
bonē fōr ēē fig. boni. Et q
dã medicorū noiãnt hãc ptē
cereb' cerebrū posti⁹ ⁊ ē posti⁹
sic noiãnt ip; ⁊ declãnt ipm
nu[illegible] que assilat' laud' lit
tere grecor ⁊ hpe cereb' ē rad
ix eoq̃ oritr' nucha ⁊ qñ ē rad
ix ei⁹ tē ē radix oib; neruis
qb; fit motus uolūtari ī cō
pore aīal' toto. Ex ipã aūt nō
oriūtur nisi neūi pauci nūo
adsēbir; sic ex pte altera q ē
iāntiori nascūti neūi mīo

mlti ualde exneūs sensus
et neūi pauci nūo exneūs
motus. Cū g' iste due p
tes sīt s; dispõnē bonã sīt res
q̃ nascūt' ex magq; cap; fort
es. Et oiã abreuiaui⁹ ⁊ dete
minaui⁹ ex eē ptis positionis
capis opo; ut obs[illegible]uetur ī pte
aīntiori capis. Et ē q opo; ut
cõsidētur inq̃ntitate ei⁹ ⁊ ip̄i⁹
fig. Et in sēsib; qdē q̃ sūt in
anteriori pte capis ⁊ sīt uisus.
gustus. ⁊ odorat⁹. iste eī res
signt' sup se adinucē ⁊ testif
icātū sibi adinucē. S; res q̃
nascūt' ex radice signt' ⁊ tes
tificāt' rectificationē radic'
⁊ ei⁹ corruptiōez. ⁊ radix ipã
testificat' rectificatōz rer; que
exea ramificāt' ⁊ cõruptōz
earum.

Hic finis memor ei⁹ qd pretereit de expõe mīh tūc totus et sermo eius ē intellect' ē ita q̄ nō indigebis in eo expõe. Un̄ hic consideratiōnem eius bonam tūt et forsitã littere laud' i libro grecorum est [illegible]. Et m' est qui compleuit. iij. spēs signor q̃y una est dicto capis toti et rectifi[illegible] deter[illegible] est pa quibi fiunt opēōes ⁊ ear corruptio ⁊ iste gēnes [illegible] que fiunt p[illegible]. Qñ ē neruī et ossa fiunt g[illegible] [illegible] fortes sūt opēōes fortes et actis [illegible] est uehemens. Et qñ sīt debiles et sub tiles fiunt debiles opēōes et actio est [illegible]. Et sua est rectificatio opõm sensib[illegible] et ipãr corruptio. et ego [illegible] exponã iste [illegible] eo quod futurū est paulo post expõe ultima et in eo [illegible] et magna.

Rectificatio
autē opēōnū qb; fit regi
men ⁊ earū corruptō sunt
signa radicis solū ita qd
nō aliorū ē. Et significo p

Si uero sīm occipitiū eminētiā minor sic aliam cõsiderã et illos ⁊ colli cū aliis ossib; s; ulam qūde se hūs hūtib; indigēcia ne nō in[illegible] in debilitate [illegible] sīm 3. Et [illegible] uero [illegible] sīm [illegible] ī plib; [illegible] sīm occipitiū ī dis [illegible] ī [illegible] cor[illegible] q dēt sic [illegible] ⁊ uo[illegible] ualde nō tale [illegible] [illegible] sīm occipiti cõsiderã eius eo dem. in eisdem ī toto capite n[illegible] nō declarõs [illegible] plib; [illegible] ī hic laud [illegible] qūa sīt patrem cephalicos boni sig [illegible] quidam medicorum posti⁹ cereb' [illegible] [illegible] sīm 3 ex posti⁹ de [illegible] sīm [illegible]

necessarium [illegible] sunt [illegible] sensibilium principale interiorum [illegible] principium [illegible] omnium [illegible] in omnibus principiis [illegible] sensibilium anteriorum [illegible] sensibilium [illegible] posteriorum [illegible] dispositionem habere [illegible] naturales [illegible] in anteriori [illegible] nobis respicientibus [illegible] et quia in eis sunt sensus [illegible] odor [illegible] cogitationes [illegible] sibi [illegible] et principium [illegible] principium [illegible] sermo

actiones quibus fit regimen operationes que sunt radices sobr.

Hic vult predicare cerebrum et est medulla capitis; hec enim medulle sunt concavitates [illegible] ventres et in ea est rete ex parte [illegible] medulle [illegible] cerebri [illegible] nucleus in [illegible] et positum est super ea [illegible] quod [illegible] de medulla [illegible] parte et [illegible] continent duo [illegible] mirabilia et sunt [illegible] per eius [illegible] ventriculi quibus fit ymaginatio et [illegible] eius ventriculi in quo fit cogitatio. Et in extremo eius ventriculi quo fit retentio memorie [illegible] et propter hoc sunt virtutes quibus fit regimen [illegible] virtutes [illegible] in eo [illegible] eius. [illegible] virtutis [illegible] in [illegible] cerebri [illegible] [illegible] in eo [illegible] et per ipsum [illegible] penetratio virtutum cerebri [illegible] membra reliqua.

Presentia est mentis et sollertie quia substantia cerebri est subtilis. et tarditas mentis significat quod substantia cerebri est substantia grossa.

Hic intellige quod subtile in hoc sermone per [illegible] et grossum turbidum [illegible] quia cum est [illegible] cerebri [illegible] penetrant [illegible] virtutes [illegible] turbida est [illegible] penetratio [illegible]

Et velocitas discendi significat quod substantia eius est substantia in qua velociter suscipitur sigillatio rerum. et bonitas servationis memorie significat quod substantia eius est substantia cuius est firmitudo.

Hic [illegible] substantia cerebri [illegible] mollis [illegible] [illegible] sigillatione formarum rerum [illegible] velocitate sigillationis [illegible] Et [illegible] est non mollis turbida [illegible] sigillantur [illegible] retinet [illegible] firmatur [illegible] substantia eius [illegible] servationis eius [illegible] quod in ea sigillatur [illegible] et [illegible] ex formis. Et [illegible] est ex toto [illegible] cerebri [illegible] equalitate [illegible] quod [illegible] eius [illegible] quod est ei [illegible] sigillatur [illegible] ex [illegible] significat [illegible]

quedam [illegible] eius humiditatem.

Et si etiam tarditas discendi significat quod substantia eius est substantia in qua difficile suscipitur formatio rerum et oblivio significat quod substantia eius est fundata cui non est firmitudo.

Et multitudo oppinionum et permutationes in volubilitatibus significant quod substantia cerebri est substantia calida et firmitas consilii significat quod substantia cerebri est substantia frigida.

Hic autem per [illegible] ergo [illegible] huius [illegible] motus.

Hic intellige sermonem ab eo calidum aut frigidum aut [illegible] in [illegible] eius [illegible] ex qualitatibus [illegible] significatur calidum [illegible] qualitas que est caliditas est augmentata. Et si dicitur frigidum tunc qualitas frigiditatis est augmentata in eo.

Et quantum [illegible] iam remanet [illegible] duo genera significationum ex generibus que promisi me dicturum a principio sermonis mei quorum unum est genus operationum naturalium. et alterum est genus eius quod accurrit capiti extrinsecus et ego sic ponens meum sermonem inuitasque sermonem unum eorum.

Dico ergo Hic autem sermo intellectus est. quod si cerebrum est temperatum in qualitatibus tunc omnes res quas diximus sunt in eo secundum equalitatem. et superfluitates etiam quas expellit ad fauces et aures et ad nares secundum equalitatem. Et fortasse non evenit ei nocumentum ex rebus que occurrunt

principalium tamen operationum [illegible] eidem principio soli [illegible] ipsum cerebrum cogitationes sunt [illegible] principales operationes [illegible] a solo principio sunt

Facilitas ig(itur) in collect(ione) [illegible] tarditas vero in intellect(u) pigrioris

facilitas v(er)o discendi mollis et memoria p(er)manentis

runt capitis extrinsecus, ex eis que calefaciunt ipsum et infrigidant eum et exsiccant ipsum et humectant.

H[oc] c(om)plo [illegible] est ut sint calvitias [illegible] p(ri)uiores q(ua)m frigiditas [illegible] in eo par(s). Et h(oc) q(uo)d c(om)plo noiatur equal(is) [illegible] cerebrum [illegible] c(om)uciens sibi cognati.

Et cui(us) disp(ositi)o h(ec) est capilli q(ui) nascunt(ur) s(upe)r cap(ut) ei(us) dum est infans declinant ad flavitatem que trahit ad citrinitatem. Cum ergo fit puer tu(n)c capilli declinant ad flavitatem q(ue) trahit ad rubedinem. Et q(ua)n(do) puer(i) ad dispositionem exple(ti) s(un)t tu(n)c capilli ei(us) s(un)t flavi trahentes ad rubedinem et s(un)t cu(m) illo medii int(er) capillos q(ui) s(un)t crispi vere et int(er) capillos planos et n(on) fac(i)le fortasse ei cui(us) e(st) h(ec) disp(ositi)o adveniet calvicium.

H[oc] dimisit [illegible] in h(oc) s(er)mo(ne) [illegible] etate infantie et pue(ritie) [illegible] signa pilorum significantia equalitatem c(om)plo(nis) cerebri. Et manifest(um) est q(uo)d [illegible] pilos capitis [illegible]

Et opo(rtet) ut intelligas o(mn)ia q(ue) narravi et narrabo ex signis s(ecundu)m q(uo)d s(er)mo n(oste)r n(on) e(st) n(isi) in eo cui(us) habitatio e(st) regio equalis.

H[ec] Regio temp(er)ata e(st) q(ue) e(st) in fine climatis tertii et que est in climate quarto. Et melior [illegible] q(ue) est a p(ri)ncipio climatis quarti usq(ue) ad medium climatis eiusdem. Et melior har(um) regionum e(st) que est [illegible] [illegible] non cooperiunt [illegible] sanguinis et colles sunt ampli et n(on) est [illegible] altitudo superflua in ea. Et ex eis q(ue) s(un)t declivior(es) ad clima [illegible] melioris equalitatis que est s(ecundu)m [illegible] [illegible]. Et [illegible] regio temp(er)ata est s(ecundu)m [illegible] non [illegible] qualitat(es) [illegible] signis [illegible] s(ecundu)m mutatione(m) c(om)plo(n)is regionis [illegible] manifeste [illegible] aer continens [illegible] color et pili. [illegible] [illegible] non apparet nisi [illegible] impr[illegible] aer continens [illegible]

Si vero difficultas discendi dure oblivio v(er)o [illegible]

Et b(e)n(e) mobile [illegible] calid(e) v(er)o manens frigide

[illegible] v(er)o [illegible] esse [illegible] duo [illegible] c(om)m(un)i q(uod) ex p(ri)us [illegible] quod [illegible] alia v(er)o.

Intellige ergo o(mn)em s(er)mo(nem) n(ost)r(u)m in eis q(ue) existunt signis s(un)t in capill(is) p(ro)pter cu(m) eo quod narravim(us) de disp(ositio)ne regionum et est s(ecundu)m q(uod) c(om)plo chimorum e(st) sic c(on)veniens c(om)plo(n)i cerebri.

H[ic] Capilli generant(ur) [illegible] fumoso [illegible] [illegible] in corp(or)e [illegible] g(ra)do .6. q(uo)d n(on) certificat(ur) [illegible] n(isi) q(ua)n(do) est equal(is) regio et chimi [illegible] s(ecundu)m similitudine(m) c(om)pl(exio)nis cerebri. [illegible] capillor(um) n(on) certificatur donec regio sit equal(is) et c(om)plo chimor(um) sit s(ecundu)m similitudinem c(om)plo(n)is cereb(ri). [illegible] n(on) erit certificatio pilor(um) [illegible]. Cum ergo regio est equal(is) et c(om)plo cereb(ri) e(st) equal(is) et c(om)plo chimor(um) e(st) equal(is) et vapor fumosus [illegible] est materia pilor(um) est equal(is) int(er) illu(m) q(ui) [illegible] adustus niger et int(er) illu(m) q(ui) e(st) grossus albus. [illegible] ergo capilli declives ad flavedinem que trahit ad citrinitate(m) in etate infantium significat equalitatem c(om)pl(exion)is cereb(ri). Et q(ua)n(do) infans fit puer augmentatur calliditas eius et fiunt capilli declives ad flavedinem que declinat ad rubedinem. Cum ergo fit fortis caliditas ei(us) in etate [illegible] adolescentie fiunt capilli valde declives ad rubedinem et fiunt p(ro)pter equalitatem materie s(un)t medii int(er) crispos et planos. Iste ergo signis capillor(um) s(un)t s(ecundu)m equalitatem q(ua)n(do) regio e(st) equalis et chimi sunt equales. Si ergo mutant(ur) ab illo et regio e(st) equalis et chimi s(un)t equal(es) signis [illegible] mutatione(m) c(om)pl(exioni)s cereb(ri) et declinatio ei(us) e(st) ad p(ar)tem ad q(uam) [illegible] capilli.

Quod si cerebrum est calidi(us) temp(er)ato et temp(er)atum in humiditate et siccitate tu(n)c si superfluitas illi(us) caliditatis sup(er) equalitatem est superfluitas multa s(un)t o(mn)ia signa que narravi(mus) p(ri)us fortiora. Et si superfluitas caliditatis est sup(er) equalitatem superfluitas pauca s(un)t ei(us) signa debilia. Et sermo iste est sermo co(m)munis o(mn)ib(us) sig(ni)s q(ue) ego narrabo in omnib(us) sp(eci)eb(us) c(om)plexionis.

H[ic] Postq(ua)m narravit sig(na) c(om)plo(n)is cereb(ri)

extrinsec(us) [illegible] aut [illegible] [illegible]

Nam si [illegible] cereb(ri) [illegible] s(ecundu)m [illegible] o(mn)ia [illegible] habebit [illegible] superfluitate que [illegible] aut [illegible] aut [illegible] habebit moderate et [illegible] ab omnib(us) quecumq(ue) extrinsec(us) calefaciunt et infrigidant et [illegible] et humectant

T(a)lib(us) capilli [illegible] [illegible] quod [illegible] rufi plus vo[illegible] rubei [illegible] v(ero) sunt rubei. [illegible] modo existentes [illegible] et simplicium [illegible] sunt [illegible]

equal' et compleuit ea in ipso narrare signa complexionis cerebri quando egreditur ab equalitate sua propria d'c g° quando egreditur ab equalitate sua propria multum secundum signa qualitatis ... egredientis fortia ... et sicut est prius sunt debilia eius signa.

Et ex eo quod significat calitas cerebri cum eo quod narrauimus cum est quod caput cum eo toto quod est in eo est uehementioris rubedinis et uehementioris caliditatis et quod uene que sunt in oculis declarant sensum. et fit caput eius cum est disposito capilli nascuntur post natiuitatem uelociter. et si est calidus temperato multum sunt capilli qui nascuntur super caput eius fortes nigri crispi. Et quando non est calidius equali multum sunt capilli qui nascuntur super caput eius in primum decliues ad flauitatem que trahit ad rubedinem deinde nigrescunt. Et quando extenditur cum eo etas accidit ei caluitium. et precipue quando caliditas est in cerebro eius est multa et superfluitates in faucibus et in naribus et oculis et auribus in huius dispositionis sunt pauce digestionis dum primam sanitatem et non habet infirmitatem. Cum accidit repletio capiti suo et multotiens aduenit ei illud et precipue quando non consueuit regimen suo. Sed superfluitates in suis locis eius maior multiplicantur.

Ueruptamen non fit indigens. et accidit ei repletio et grauitas in capite ex omnibus rebus calefacientibus siue sint cibi aut potus aut odores aut res que occurrunt corpori exterius in quorum numero est aer continens nos et precipue si res ... cum caliditate sua humide sunt. Et habitus hanc complexionem sufficit prius so... cum hic quando submergitur ... et grauatur in eo.

Ista sunt signa complexionis cerebri quando egreditur ab equalitate sua ad caliditatem ... et ... conuenientes ... caliditatis et est regio equalis. et ... pilos qui nascuntur super caput eius pilos ... et ... pilorum ... natiuitatem ... Et ... non ... uelociter ... cerebrum ... calidus ... Cum ... agregatur ... capud ... in ... ascensione ... in ... balnei ... frigidi ... illud ... multiplicantur ... in eo ... intellecta sunt.

Signa autem cerebri quod est frigidi quando ... quando superfluitates in meatibus cerebri sunt plures et quando sunt pili flaui plani tardi uenientes ad siccitatem et fit et non nascuntur pili super caput habentis hanc complexionem nisi postquam nascitur tempore magno. Et primi qui nascuntur ex eis sunt subtiles et debiles et pparat ad

Ueniamus ... dicentes ... quod in cerebro calidius in ... rubedinem ... calidior ... et in ... sensibiles. capilli ... nascuntur ... complexionis ... calidioribus ... bene temperatis nigri et forte ... cerebri ... superfluitates uero ... palato ... et aures ... et digestio ... Repletio ... obseruant ... complexionis ... cibis et potibus et odoribus et ... omnibus ... nos ... non ... temperamento ... frigidi ...

Aliter ... que dicte sunt ... que dicende sunt ... ut in bene temperatis ...

... capillos ... in regione ... temperamentum ... secundum cerebrum

... calidius sunt temperato ... secundum ... ... plura sunt ... signa ... et ... omnibus ... temperamentis dicende sunt ...

ipsum lesio et nocumentum. et accidit eis contra et catarrus intulerit et quando tangis caput non invenies ipsum calidum. et quando aspicis ipsum non invenies eius colorem rubeum et venas que sunt in oculis non apparent. nisi vix quando ius sit hominis hanc complexionem dominantem.

[D]ixit quod egreditur complexio et[?] ... [illegible] ... ad singulas abequalitate ... [illegible] ... accidit actio ista omnia. et sunt intelligenda secundum quod precessit sermo.

Signum autem cerebri quod est frigidi temperatio est multiplicatio meatuum cerebri a superfluitatibus et claritas sensuum. et homines hanc complexionem vigilat multum et nascuntur super caput eius postquam nasci velociter pili fortes valde et sunt propinquiores extremitati quam planiciei. Verumtamen accidit eis calvitium velociter. Signum vero cerebri quod est humidi temperatio est quando capilli plani sunt et non accidit habenti ipsum calvitium et quod sensus eius sunt turbidi et quod superfluitates in meatibus cerebri sunt multe et quod sompnus est in eis multus et gravis. Et hec igitur sunt species complexionis simplicis.

[D]espues[?] ... sunt novem. una equalis. et octo egredientes ab equalitate sua. quatuor earum simplices ... ille in una ... ... eius una. iii. equalitatum et quatuor ... ille in una ... ... qualitates ex equalitatibus quatuor. Et sunt iste calidi ... frigidi ... humidi. [C]um autem ... complexionis ... ... aut ... ... et ... ... cerebri ... equalitatem ... regionibus

et declinationes ... declinatorum complexionis ... Et quidem quod est ... ... materia. Et ergo species ... egredientes ab equalitate ... xvi. Et. viii. sine materia. Et. viii. cum materia. [S]i accidit quod ut sit ... complexionis ... ventris cerebri ... et in ... eius aut ... eius. cum ergo ... partes cerebri ... ex eo species multe ex speciebus complexionis egredientis ab equalitate ... intelligere ... membris corporis. Et ... eius intellectus est in ... cerebri egredientibus ... naturali. Et ... iam narravimus ex eis. v. scilicet equalem. et. iiii. simplices que sunt frigida et sicca. calida et humida. Et posuit ... duas ... scilicet ... ... aut signa ... earum. Et ... non rememoratur. iiii. compositarum et facit scire signa cuiusque earum.

[C]omposita autem prima est caliditas et siccitas quando vincit hec complexio super cerebrum. sunt meatus eius multi a superfluitatibus et sensus eius clari et homines eius est plus vigilans quam alii homines et accidit ei calvitium velociter. Nativitas autem capillorum in eis in primis est velox valde et sunt cum eis villositas et spissitudo et fortitudo et nigredo et crispitudo et quando tangis caput eius invenis ipsum calidum. et quando aspicis colorem eius invenies ipsum rubeum. et hec est dispositio eius usque ad horam status et adolescentie eius.

[H]am[?] ... ... cerebri propria est ut sit ... ... siccitatis ... ... cerebri ... ... motus ... ... cerebri ... ... est ...

Frigidiores quam cerebri ... superfluitatibus ... ex capilli ... et manentes. et post ... et ... sicut ... complexionis ... ... tempore lesionis ... ... et rubedo ... ... et sapnolentiores[?] quam ... sunt

... cerebri ... non ... superfluitatibus et sensuum ... vigilantes ... sunt ... capillos fortissimos habent et ... ... sunt ... ... et non ... sunt ... ... sunt simplices ...

ditur exitu multo ab eo qd' ei nã ẽ. Et non potest remanẽ sup sanitatẽ quãdã cũ mltum supfluũr calliditas ei⁹ ⁊ ipius siccitas et ꝑ ꝑ i⁹ g⁹ nõ ꝑiit. G. gñt ei⁹ calidi ⁊ sicce mansionẽ cum additione et diminutiõe.

Si aũt cũ caliditate cereb' ẽ humiditas ⁊ ẽ supfluitas utriusq; sil' ab equalitate supfluitas ꝑua tũ ex signis hñti eã ẽ ũ sit boñ coloñ ⁊ qñ tangis cap' ei⁹ inuenis ipm calidũ. ⁊ qñ consideras oculos eius inuenis uenã grossas ⁊ inuenis supfluitates in meatib; cereb' ineo mltas accedẽ ad digẽo; q̃ ẽ ꝑuca ⁊ inuenis capillos planos q̃ tñdũt ad rubedinẽ. ⁊ nõ accidit hñti hãc dispõẽ caluitiũ cito et accidit replõ ⁊ grauitas in capite ei⁹ ex rebus calefacientib;. ⁊ ꝑcipue si accidat cũ hac calefactiõẽ humiditas ⁊ ⁊ mltiplicãt supfluitates apd illũ in meatib; cereb'. Et qñ ẽ supfluitas humiditatis cereb' ⁊ caliditatis ei⁹ ab equalitate exiẽs supfluitas mlta ualde ẽ hñs eã multam ĩ firmitatũ in capite suo ⁊ sũt supfluitates mlte ĩ eo ⁊ ꝑpt' ad ipm lesio ⁊ nocumẽt ex reb; calefacientib; ⁊ humectantib; ⁊ meridies ⁊ noth' ẽ ex noctib' hiemalib; reb; ⁊ mag' ĩ inimicis hñti hãc dispõẽ. Et melior dispõ ĩ ei⁹ est qñ flat septẽtriõ. et ñ pot uigilare lõgo tẽpe. Et qñ quĩt sõpnũ accidit ineo sub et cũ uigiliis ⁊ ymaginatõib; ⁊ fusioib;. Et in suis hñtib; hãc dispõ; est turbid' ⁊ sens' ei⁹ sũt nõ clari. Q̃ si supfluitas calefactiõis cereb' ab equalitate ẽ supfluitas multa. ⁊ supfluitas humiditatis ei⁹ ab ea ẽ ꝑua tũ sig̃ cali cereb' uincũt ⁊ cooꝑiũt sig̃ debilia exsigs humiditatis. Et s si supfluitas humiditatis cereb' est exeuntis ab equalitate supfluitas mlta. ⁊ supfluitas caliditatis ei⁹ ẽ ab ea supfluitas pauca tũ humiditatis sig̃ sũt in hñte ipm manifestiora et sig̃ caliditatis sũt debilia occulta. Et iste sermo ẽ cõis ĩ oĩ composita complexione.

Qualis ꝯplexio cereb' est exiẽs ab equalitate sua ad caliditatẽ ⁊ humiditatẽ tũ manifestũ ẽ qd' exitus ei⁹ est additiõnẽ multus ⁊ exitus ei⁹ ad hũ. ꝑua. ũ exitũ humiditas ineo est multa qñ ipm est nã huj⁹ ⁊ humiditas qñ est cum caliditate tolerat diuisione eius in additione ⁊ diminutione et tolerat q̃ additus caliditatis ⁊ diminutiõ eius. ꝑꝑ i⁹ est possẽ in cerebro. ut sint ei ipsi multe diuersẽ in additione ⁊ diminutione caliditatis ⁊ hu. Et dixit .G. canones signorũ cum inhi sermone ⁊ qñ uẽtus meridiei est calidus ⁊ humidus sic qñ flat qd' nocet cerebro cui⁹ h est ꝯ qm addit ei calorem et humiditatem. et qm uẽtus septẽtrionis est frigid; ⁊ sicc; sic q qñ flat cerebro conferat cui⁹ h est dispõ qm minuit calorẽ frigiditate sua ⁊ diminuit sua siccitate. Et h ex̃m quẽrit tibi ut intelligas uiuacitatẽ ⁊ nocumentũ oĩum q̃ accurrũt cerebro [illegible] in oĩb; ꝯplexionib; eius. Et h ... ĩ ... ꝯmmixtione qñ ... ꝯplexio ... ⁊ incõsuetudo sanitatis ... supfluit malitia ꝯplexionis.

Complo aut qn uicit sup ce
rebru fri. 7 sic. tc poit ipa cap
ita mali coloris fz q facit ei
nocumet h q. Ia g oz ut scias
h q oncli 7 decla ui inpn mi
smonis fuas sp 7 e ut atten
das cu cosideratioe tua an in
cop ioc cereb qnt opoz mutari
mutari capd et q est in eo pp
compi erioz chimor. Et in occis
quide hac one hitus n appaiet
uene 7 pp pant ad ipz lesio 7 no
cumtu creans fris 7 pp h sanitas
ei est sanitas istabil diuersa.
Cum qn est leuitas capis ual
de 7 meatus ei mudi a supflu
itatibz. et qn aduenit ei corr
ze 7 catars interior uel ogte
et qlz ca 7 si h ei in adolescet sit
sr clari cu qbz no est ifirmitas
oio. Cu g ptend cu eo etas
et tigui 7 debilitatu uel ocit
et qualz ca. et ult senect fes
tinat ad ipz i capite cu oibz q
sut in eo 7 pp h cito aduenit
ei cani 7 tardu natitas capil
loz sr cap ei postq nascit et
sut ualde subtiles debiles fla
ui ad citinitate declives. Cu g
plongat cu eo tep tc si uicto
ria frigoris est amplior qn
uictoria siccitatis n accidit
ei caluitiu. 7 si accidat ei diu
sum ulri don sit uictoria sic

citatis sup humiditatem
mlta 7 uictoria frigoris sr
caluditate pauca accit ei ca
luitiu. : cerebru abequalitate sua p
Cu egredit : pria ad frigus 7 siccitatē;
tc manifm e q frigus e acciti abeo q o ppz
7 eius siccitas est supflua. Si aut gtiga
ut sit cplo chimoz fhmuc mod uicio pro
ueniut ab eis oia signa que dicit. G. sla
h q e senectutis n 7 iud difficultas mot
uum multor accit ab ea 7 q sin supfluit
est mois 7 pp id no pertificaunt ei. G. ope
diuersas fiat in cplone calida 7 humida.

Complo aut frida 7 hu^da
qn uicit sup cerebru tc ui
cit sup habete ipa pfu^d^ita
sopni 7 sopn. et sensus ma
li sr 7 sr supfluitates in eo
multe 7 pp pat ad capd frig
7 accit in eo repletio uelocit
et cito aduenit ei coryza
et catarrus 7 n accit hitu
hanc dispone caluitiu.

Hsum egredi cerebri ab equalitate
sua ad frigus 7 ad huiditate tc sit mlte
declinatioiis ab equalitate na. Si aute
addit egrius eius ad id cadit hinc egim
in apha 7 lisa ei. 7 pp hoc no est h qui d
uersitas cam addiuene 7 diminucione
q uoc fuit. G. narrat pp ea q si add
eius frigus 7 egrius humiditas cadit i
cam in paraliam aut in epilepsiam aut in
morte. Cu g istud ita sit [illegible]
ad frigus 7 huiditate est priusquam [illegible]
[illegible] oia accida que [illegible]. G.
7 no sequitur illo qd dixit oia q [illegible]
incomplexiobz cereb fri 7 hu. Omnia
que dixit incomplexiobz cerebri [illegible] noue
rim qn q eo sit corrupto ut repletio chim
oz [illegible] declinet [illegible] declina
tio cplois cereb 7 ut sit q regionis [illegible]
q est q non est q pinuiat qui sit q
[illegible] declivior ad caliditate 7 q cereb decl
iuior ad frididate [illegible] 7 no sequitur illa
accida cplois cereb fri. dut sic q chimoz
declivior ad siccitate 7 sit q cerebri de
clivior ad humiditate. [illegible] non sequitur
id accida cerebri [illegible] hu. dut sit cplo
chimoz declivior ad caliditate 7 sic. 7 sit
q cereb declivior ad hu. [illegible] 7 tc non
sequitur illa a [illegible] que cereb fri 7 hu.
Et sic est disp [illegible] cplois 7 [illegible]
aeris regionis [illegible] [illegible]

istam rei quibusdam. et pp^o qm uidet ane cerebri declive. a ymatticum compositus et iracunde ad declives ccplexi elnimorum a illud q° e ei contrarium. sam tu expel les pp^o nocumenti descensionis a cerebro a attrahes ad ipm p^o q° fac iuuamentum magnum. Et cerebri que actis impri muntur in cerebrum est aer continens a q° continuatur ei et uaporibus. qm aer puenit ad ipm absq; medio eruaribus a arteriis a et poris etiam declaratur illud. G. in alio suo libro ab isto.

Ista ergo sunt sig spe^r cplonis cereb^i.

Hec sermo duas to lerat exceptiones. una quod est ut intelligas p illo signa singula signorum cerebri quas scit. et tollat ut intelligas pp^o signa significata cerebri signatibus

cerebri. et signa scripta ex eis q occurrunt ei extrinsecus sim.

Quando g^o uis scire spes co^m plonis cuiusq; instrumentorum cuiusq; sensus tunc incede hac via qua processisti in excitatione signorum cerebri a pmuta ea ad ipm et sufficiat tibi ut remoueri este occulorum tantum.

In Sensus sunt. v. a omnes inuenti sunt incipit et. G. d^r in hoc sermone q° ... cognitionis sermone a una cognoscendi signa in signis coplonis cuiusq; equalis et in. viij. egrediemtur ab equalitate est via eadem quam dixit in cplonem cerebri. a eadem posuit in eis equalitatem cplonis regionis a declinationis eius ... ad naturae cplonis membri ... Et. G. non ponit ... Sensus ... Et tactus nisi in oculis. qui est ... a cerebrum est ... instrumentum est ... tactus ... Et tactus non est res una ... compre... calidum et ... a lene ... comprehendit ... Visus et comprehendit colorem album a nigrum a que sunt inter utrosq;. Olfactus comprehendit odorem bonum a odorem fetidum a que sunt inter utrosq;. Et auditus comprehendit acutum a grauem a que sunt inter utrosq;. Et gustus comprehendit dulce a amarum a que sunt inter utrasq;. Et significatur super cplonem uniuscuiusq;

ex eis ... p ser gnia que dixit in cerebro. Considera ergo illa et intellige illud q non ... nos non ... nisi q clarissimum est ex eis sermone tantum.

Dico g^o q qm occuli cum tangis eos calidi sunt et motus eorum e uelox multum a uene in eis sunt grosse ample tunc ipsi sunt calidi a qm sunt s^m diuersitatem illius tunc sunt frigidi. Et qm sunt molles pleni humiditate tunc sunt humidi. et qm sunt sicci duri tunc sunt sicci.

In Sermo eius. et qm sunt diuersitati ... s. qm sunt accidentia eorum contraria accidentibus precedentibus tunc cplo eorum est frigida. Et sermo eius totus est intellectus. Et sunt scriptura translationis ... manifestior.

Et ppter ad eos lesio ex rebus quarum cplo est similis cploni eorum a iuuantur ex rebus contrariis.

In Quando g^o color est declinans ad ... a lesio ad eos ex rebus ... cplon eorum ... contrarie cploni eius conferent eis ... q° est ... et ... Et ... Et ... calidum ... tempore non ... frigida ... calidum ... tempore ... tunc reddit ei nocumentum eius.

Et oportet ut conserues hec ut accipias illud radicem coem in significatione super coem cplonem in omni membro.

In Multis ... ut presentem faciam mem

tum in eis est in quacumque membrorum est in quo imprimitur eis. Nam si ledetur a calido calidius iuvatur a frigido quod est calidum. Et si ledatur a frigido iuvatur a calido quod est frigidum. Et hanc ratiocinationem est quod huic est similis in complexione et compositione. Et manifestum est quod nutrimentum fit aut per aquas ocias ex quibus corpora sunt egredientes membris. Aut per eas ex quibus aut pillas quarum declinatia est pua. Sed tamen est in sui membri [illegible] calidi [illegible] tum [illegible] membris est aut equalis aut declive ab equalitate ad frigus [illegible] [illegible] [illegible] quod est [illegible] [illegible] ad corpus est malum. Et oportet ut intelligas a. G. in fine [illegible] equalis [illegible] [illegible] per contrarium [illegible] [illegible] ordinem [illegible] [illegible] [illegible]

Magnitudo autem oculorum qui est cum proportione et bonitate operationum suarum significat quod materia ex qua creati sunt fuit multa equalis. Et si est magnitudo oculorum absque duabus proprietatibus quas narravimus tunc significat quod illa materia fuit multa sed non fuit equalis. Parvitas vero si est cum proportione et bonitate operationum tunc significat quod materia ex qua fuit creata fuit pauca sed fuit equalis. Et si est cum malitia proportionis et operationum suarum significat quod illa similiter ex qua creati sunt fuit pauca et mala.

Quando magnitudo est cum proportione et bonitate usus significat quod materia ex qua creati sunt oculi fuit multa et equalis ex qua possibile fuit ut virtus creativa faceret oculos magnos proportionales [illegible] usum. Et si est magnitudo oculorum absque proportione et non est virtus in visibus tunc significat quod materia fuit multa [illegible] non equalis. Non ergo potuit virtus [illegible] [illegible] [illegible] oculos [illegible] quod si est cum proportione et bonitate operationum eorum [illegible] significat [illegible] ex qua sunt fuit pauca equalis. Et si est cum malitia proportionis [illegible] operationum suarum significat quod illa similiter ex qua fuerunt [illegible] fuit pauca mala. Diversitatem ergo [illegible] inter sermonem suum

hic [illegible] quod dixit in cerebro quod est [illegible] ut cerebrum [illegible] [illegible] non [illegible] oculos parvos [illegible] [illegible] [illegible]. Et cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parvitatem cerebri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et virtus [illegible] ut sit magnitudo et virtus. [illegible] [illegible] non [illegible] ergo [illegible] [illegible] cum proportione [illegible] in visibus. [illegible] est [illegible] cum virtus invenitur materiam paucam equalem fecit creatam oculos parvos [illegible]. [illegible] ergo parvitas eorum est cum improportionalitate [illegible] [illegible] est invisibilis tunc materia eorum fuit pauca et mala. Et propter illud [illegible] [illegible]. debilitas virtutis creative fecit ergo oculos malos.

Et diversitas autem oculorum in coloribus hac via oportet determinare. Dico quod glaucedo vincit super oculos ex multitudine splendoris clari qui fuit in humiditate clara non multa. Et quod nigredo vincit super oculos ex illo. Medius vero inter glaucedinem et nigredinem fit per causas medias.

Habemus etiam sermonem sufficientem per hunc sermonem.

Glaucedo quidem vincit super oculos aut propter magnitudinem humiditatis grandinee aut propter claritatem eius aut quia locus eius est locus eminens aut propter paucitatem humiditatis subtilis aquose que est in loco pupille et claritatem eius. Et quando aggregantur iste cause omnes tunc oculus est in ultimo glaucedinis. Et si quedam earum fuerint invente et quedam non fuerint, erit augmentum et diminutio in glaucedine secundum illud.

Intelligentia ex hoc sermone quod explet

clarus est claritas grandinee humiditatis et magnitudo eius et reliqua que ipse dixit et splendor. non clarus est secundum contrarium illius. Et G. nominauit eos fuscatos quas nominauit in eis que premissa sunt in

Fuscedo i. nigredo [gradine oculorum] fiunt super occulum aut propter paruitatem humiditatis grandinee aut quia locus eius est profundus aut quia non est clara in luminositate aut quia humiditas subtilis que est in pupilla est plus quam oportet. aut non est clara aut propter aggregationem alicuius harum causarum. At propter aggregationem harum omnium et additio fuscedinis et diminutio eius fit secundum quod nuper diximus in glaucedine.

[Hec sermo est intellectus.]

Et humiditas subtilis que est in pupilla quando est subtilior et amplior quam oportet videre occulum humidiorem quam oportet. Et similiter si est illa humiditas grossior et minor quam oportet occulus est siccior quam oportet.

[Pupilla est foramen quod videtur in occulo et est foramen tunice uuee et humiditas subtilis que est in hoc foramine nominatur albuginea propter similitudinem suam cum albumine oui sorbilis. hec ergo humiditas si est subtilis et multa occulus est humidior et si est grossa et pauca est occulus siccior.]

Humiditas autem grandinea si est durior quam oportet tunc ipsa facit occulum sicciorem. et si est lenior et mollior quam oportet ponit occulum humidiorem. Et similiter si superfluit super humiditatem subtilem cum non existit ei ponit occulum sicciorem. et si ab ea diminuitur ponit occulum contrario illius.

[Humiditas grandinea est qua fit uisus. s. in ea formantur ymagines colorum [illegible] que uidentur. et omnia que sunt in occulo ex tunicis et humoribus aut sunt uiuatiua eam aut nutritiua ei. propter illud ergo quando induratur facit occulum sicciorem et quando mollificatur facit occulum humidiorem. et humiditas albuginea [illegible] eam defendens. Cum ergo superfluit grandinea et altera minuitur remanet ex eo quod non tota albuginea quare fit occulus durior et siccior et si minuitur grandinea et augmentatur albuginea alterat eam albuginea quare facit eam molliorem quapropter fit occulus humidior. hec est ergo ultimum quod dixit G. in signis complexionis occuli. et manifestum est in eo quod aggregauit. quia aggregauit in eo genera signorum .vi. que dixit in cerebro. Considera ergo illud et inquire ut trahas signa cuiusque sensatorum rebus per hunc modum. nam cum extraxeris tu eos cum uisu in eo quod de signis complexionis cerebri dixit et ex signis complexionis occuli non occultabuntur signa complexionis auditus tibi nec signa complexionis odoratus nec gustus nec signa complexionis tactus. et intellige autem quod uolo per auditum instrumentum auditus et per alios instrumentum [illegible] intelligo instrumentum eorum. Et exemplum illius est in instrumento gustus quod lingua est magna cum proportione et uirtute sensus gustus et est cum illo difficile patiens a calefacientibus et infrigidantibus et siccantibus et humectantibus tunc complexio eius est equalis et materia ex qua generata est est multum equalis. Et secundum hunc modum statuas sensus reliquos [illegible] omnia que dixit G. et extrahe omnes complexiones eius simplices et compositas. Et G. quidem dimisit dicere in occulis quattuor complexiones compositas. et sunt calida et humida. calida et sicca. frigida et sicca. frigida et humida que sufficit cognitio earum ex illis simplicibus. Et exemplum quidem complexio calidior si est calida sicca et aggregantur in ea signa complexionis calide et signa complexionis sicce. Et sunt ergo occuli calidi et sicci [illegible] grossi et ample et cum hec occulus [illegible] [illegible] et non est possibile [illegible] [illegible] siccitas prohibet ab illo et si calidi [illegible] humidi tunc sunt calidi uelocis motus et pleni [illegible] grosse [illegible] [illegible] uidebis plenos [illegible]. Et per hoc exemplum [illegible] et non expectes autem [illegible] G. ut dicantur tibi omnia particularia.]

Oportet autem ut dicamus nunc complexiones cordis. et dico in primis quod

nos qui dicimus in unoquoque mem
bro quod est calidior sive frigidius aut sic
cius aut humidius quam est debet non
non dicimus illud comparantes ipsum ad
alia membra. Nam cor si consequitur
in frigore ultimum quod possibile est ipsum
consequi in homine non tunc conveniens dicitur sed est
prout hanc est calidior multis complexione
cerebri. Et si consequitur cerebrum
ultimum quod possibile est ipsum consequi ex
calitate in homine non tunc complexio eius
secundum dispositionem est frigidior multis complexione
cordis.

Hinc hoc sermone ostendit G. [illegible] quod
complexio cuiusque membri
naturalis est altera a complexione alterius et quod equalitas
complexionis in unoquoque membrorum est pro
membro et quod non dicitur in eo quod est calidius
aut frigidius aut siccius aut humidius
nisi comparatione ad complexionem
eius naturalem non ad complexionem membri alterius.

Sig[n]a igitur cordis quod est calidioris complexionis sua
equalitate quam est ei inseparabilis et est ei pro
prie sunt magnitudo respirationis et ve
locitas pulsus et frequentia eius et
virilitas et festinantia ad actio
nem. Quod si fortis fuerit calliditas
in corde valde tunc existit eius vel
ocius ire et audacia et furor.
Et pectus huius hac complexione est mul
torum pilorum et precipue partis ante
rioris eius et quod est iuvenis et lateribus
propinquum pectori et ipsis hiis dispo
sitionibus corpus totum calefit calefa
ctione cordis si non resistit ei epar
resistentia vehementi et dicatur post
paululum signa corporis totius.

Hinc Magnitudo quidem respirationis fit ubi

quod ingreditur cum aere frigido et quod egrediatur
de vapore fumoso generato a calore cordis
plus. Et quod etiam est dispositio in velocitate pul
sus et frequentia etiam eius. Et sequitur ut
sit pulsus etiam maior. Quod est quia adve
locitatem et frequentiam sequitur ut [illegible] pul
magnitudo. Dicit G. [illegible] velocitate pul
sus et frequentia eius et tacet de magni
tudine pulsus quia illud est ideo sequens
dum in corpore non est egritudo que debi
litet virtutem. Et cum mores qui sunt
sequentes huic complexioni sequuntur a calliditate cordis
virilitas et festinatio et alia que dicuntur
de moribus. Et post quidem est equare
illos mores per philosophiam et castigationes et
disciplinas legum. Et post intellectum
est ex sermone suo quod illi mores sunt
sequentes a calliditate cordis dum non
philosophatur ab eis aliquis. Et multitudo quidem
pilorum est sequens multitudinem materie
eorum et est vapor fumosus ex quo pili
generantur.

Et amplitudo pec
toris etiam est ex signis calidit
atis cordis non resistat cordi ce
rebrum in illo resistentia vehe
menti quod est quia quantitas nuche
in prius dispositionibus est proportionalis
cerebro et quantitas spondilium
est secundum quantitatem nuche. Oportet igitur
ut sit quantitas dorsi toti simi
lis. Et pectus quidem est com
positum super partem dorsi et hec pars
est .xii. spondiles absque eo quod est
sub cervice sicut compositum navis
super lignum super quod est fabricatio
eius. Ex illo igitur oportet ut necessario
longitudo pectoris sit proporti
onalis longitudini .xii. spondi
lium super quas est compositum. Am
plitudo autem eius tunc quando est
proportionata corpori eius quantita
ti spissitudinis spondilium est secundum
spondiles et quando caliditas
vincit in corde aperit pectus

et dilatat ipm̄ in principio ge
nerationis sue. g. s3 calliditatē
cordis ē āplitudo pectoris.
Et sil' qn̄ ē āplitudo pectoris
cū puitate capitis tc̄ illud ē
ex maioribus signis et magis si
gnificantibus calliditate cord.
Et qn̄ ē strictā pectoris cū
magno capite tc̄ illud ē ex
maioribus signis frigiditatis cor
dis et qn̄ pectus pportionale ē
capiti tc̄ pone determinatiōē
tuam in gn̄e cordis ex signis
aliis ppea q2 tu nō potes si
gnificare tc̄ ex quātitate
pectoris sup aliquid certē cord.

H. Quod aūt calliditas ampliat membrū qn̄ contingit ipm̄ inuenit aditū in principio generationis illud uerū est qn̄ ipā extendit membra et amplificat ea uerū ē et q2 magnitudo pectoris et puitas eius sunt sequentes duas res quarum una est dispō nuche et altera cordis complō. Illud uerū est etiam q2 nucha nascitur in posteriori parte cerebri cum g° cerebrum est magnū est illud q2 generatur ab eo et pportionale ei in magnitudine et sequitur ab illo magnitudo spondilium que sunt circa nuche et qn̄ magnificatur est illud q2 fabricatur sup eas etiam magnū. Et pectus quidem fabricatur sup .xij. sponsiles ex eis. Est aūt cordis dispō qn̄ pectus creatū est ut sit receptaculū cordis. ergo s3 dispōnē cordis ē dispō pectoris o3 g° ab illo ut mutetur figura pectoris in puitate et magnitudine s3 mutationem quātitatis cordis et quantitatis capitis. Et manifestū est q2 qn̄ cor ē calidū quia o3 tc̄ ē maioris quātitatis s3 q2 diximus q2 caliditas extendit membra mollia tenera et dilatat ea a principio generationis et est augmentū eorū in sequentibus sequens motum eorū in principio rei. Intellige g° id et intelliges p illud sermonē .G. totū. Et qm̄ accidit raro tamen ut sit quātitas nuche non pportionata quātitati cerebri qn̄ g° in dispōne graciolis ut maior sit mala et uirtus debilis. Et id quidem raro co

tingit. et p̄ id dixit .G. q2 quātitas nuche in plurib3 dispōnibus est pportionalis quātitati cerebri et nō dixit q2 illud ē sequens semper.

Et qn̄ cor est frigi
dius cōplōe sua equali ē pul
sus minor equali. et nō opor
tet pcul dubio ut sit tardior co
et uehementioris raritatis

H. Paruitas quidē pulsus est q2 frigus cordis non indiget aeris frigidi introitu multitudine neque generatur ab eo uapor fumosus multus cuius exitus sit neccarius cum festinatione et uirtute. At uero non o3 pcul dubio ut sit tardior et uehementioris raritatis est. qn̄ si frigus cordis est puū tc̄ puitas pulsus sufficit in eo quo indiget calor cordis innatus. Et si superfluit frigus cordis nō sufficit puitas pulsus ei ē. Indiget ergo puitas caloris innati ut tardet pulsus et rarificetur quies eius.

Respiratio aūt si quantitas
puitatis pectoris est p quā
titatem additiōis frigoris
cordis tc̄ ē pportionalis pulsui
Et si quātitas pectoris est ma
ior quātitate additiōis frigo
ris cordis nō ē respiratio minor
tm̄ s3 ē cū illo tardior et uehe
mentioris raritatis

H. Quando cor est frigide cōplōis naturaliter quātitas pectoris est minor et sequitur ideo puitas pectoris. Cum ergo pectus est puū sequitur ut sit dispō respirationis sicut dispō pulsus equalis. s. ut sit respiratio pua et non pcul dubio sit tardior et uehementioris rara. Et qn̄ nucha est magna et sequitur magnitudinem eius magnitudo pectoris o3 ut propter sufficiat respiratio a puitate. s. ut sit respiratio parua et rara.

Et habens hanc
dispōnē ē in nā sua timid9
nec ē ei uirilitas nec curi
ositas et ē hn̄s tarditatem
et plegatiōē et ē animosus po

pectoris eius nuda pilis. Quantitatem
autem pectoris oportet ut accipias secundum quod
dictum est ante et similiter est et esse frigoris
toti corporis.

Hic sequitur frigus cordis
quidem dixit de motibus cordis
non commovet eas plurima cum castigatione. aut ad
ex consuetudine [illegible]. Et dixit in sermone suo
in caliditate cordis et frigore eius esse cor-
poris totius et intelligas ab eo per hoc quod si cor
est calide complexionis sequitur ipsum caliditas to-
tius corporis et si est frigidum sequitur ipsum frigiditas totius
corporis.

Et quando cor est siccus complexione
[illegible] equali facit pulsum durum
et ita non est cum velocitate ad-
[illegible]. Verumptamen quando crescit ad-
[illegible] et fit parva et fit difficilis ce-
datio eius et cor totum apud id
totaliter est in pluribus dispositionibus siccum
si non resistat ei epar. Et quando
cor est humidus omne sua equa-
li pulsus mollis est et motus
[illegible] ipsum eius est velox ad iram.
Verumptamen sedatio eius velox est
et totum corpus humidi nisi resistat
ac ei epar.

Hoc memoratus est G.
[illegible] e contrario cor in [illegible]
pine cordis et complexio eius frigida propterea quod cor est
origo et fons caloris innati. Nam si est calidum
[illegible] calorem innatum in corde amphorem [illegible]
[illegible] hoc [illegible] ab eo totum corpus [illegible].
Et non est possibile aliquid [illegible] sequatur
infrigidare [illegible] forsitan est possibile ut sequatur
ut resistat calori innato generato a [illegible]
cordis calidi. Et secundum hoc quando cor est frigidum
[illegible] calorem innatum in corde [illegible] quod [illegible]
[illegible] corporis totum. Et non est possibile ad [illegible]
consequatur in caliditate quod est ultimum
ut consequatur eum ut resistat [illegible]
caloris innati [illegible] complexione cordis
frigidi. Et G. dimisit signa [illegible]
[illegible] experientia cordis quod est quod si calide [illegible]
[illegible] in corpore caliditatem cum ve-
locitate [illegible] significet caliditatem cor-
dis et precipue [illegible] a corpore
quando [illegible] et si [illegible] frigidi imp-
munt in eius frigiditatem cum velocitate
[illegible] significent cordis frigus et secundum hunc
modum est dispositio in [illegible]
[illegible] remanet ex frigore. G. [illegible]
est secundum sermones predictos.

Species autem complexionis cordis
compositarum ex qualitatibus predictis
in dispositione hec est. Ex signis
quidem quando cor est calide et sicce est ut sit
pulsus durus magnus velox et
frequens et fit respiratio ma-
gna velox et frequens et dignius
est ut multiplicetur additio
eius in velocitate et frequen-
tia cum non est superfluitas am-
plitudinis pectoris secundum secundum
superfluitatem caliditatis cordis.

Iam diximus in primis quod cor est locus
radicis arteriarum et arteria magna nascitur
in ventre eius sinistro et illa est radix ar-
teriarum. Et hec eius quando elongatur a cor-
de dividitur in duas partes per divisiones ma-
gnas quarum una [illegible] sursum ascen-
dendo et altera descendit inferius et
ramificantur ex unaquaque duarum divisionum
rami multi sicut virge quorum unus-
quisque vadit ad membrum aliquod et rami-
ficantur ex unoquoque magnorum ramorum
minores rami eis et ex istis iterum alii
rami minores et non cessat illud ita
fieri esse donec perveniant ad arterias
capillares sparsas in cute et in aliis mem-
bris. Et quando dilatatur cor dilatantur ar-
terie corporis similiter et quando constringitur con-
stringuntur omnes ipse similiter. Hec quidem est
dum permanet cor in dispositione sanitatis aut
secundum dispositionem in qua non mutat egri-
tudo dispositionem arteriarum. Et per dilatationem
earum attrahitur aer frigidus ab exterioribus
corporis ad interiora eius. Et in constri-
ctione earum exprimuntur vapores fumosi
generati in eis et ipsum extrahunt ad
exteriora corporis et hec cum orificiis fi-
nis capillaribus continuantur cum eo quod ap-
paret de cute. Et G. quidem vult quod calor
innatus evenitur per illud sicut eventi-
[illegible] et extinguitur eius ac-
[illegible] et equalitatem eius.
Et [illegible] vult quod [illegible] G. est [illegible]
[illegible] residuum aliud quod
est [illegible]. Et quod dixit G. et hoc
[illegible] est quod motus cordis et arteria-
rum generat per fricationem eorum calorem
naturalem et evenitur ipsum similiter et per
hunc motum generatur spiritus naturalis defe-
rens secundum animam. Et propterea cum ex ar-
teriis [illegible] ex eo quod ascendit cere-
brum ex duabus arteriis scilicet quarum una
ascendit et altera descendit [illegible]
[illegible] membra [illegible] in [illegible]

in eo [illegible] et mouet motu inuisibili ualde. generantur illa per spiritum [illegible] ex p[illegible] pri[illegible]. Et utrasque [illegible] ut [illegible] in nocte mendicus [illegible] et aliquando [illegible] et fuit inquies [illegible] mansit tribus diebus in quibus per tempus acquirit sibi [illegible] [illegible] Et dis[illegible] in eo quod spiritum trahit sua constrictione [illegible] genera [illegible] [illegible] et quod attrahit de aere frigido disposit[illegible] [illegible] de aere [illegible] faciunt [illegible] de [illegible] Et [illegible] utrumque quod pectus mouetur uolunta[illegible] et fuerit [illegible] quod aggregatur [illegible] et eo quod [illegible] [illegible] refrigerat [illegible] suas aerem frigidum quod attrahit [illegible]. Et ego quidem iam uidi in [illegible] omnia rem mirabilem. et est quod [illegible] manum meam [illegible] adhuc [illegible] [illegible] pectus et tetigi ipsum et inueni [illegible] uehementius caliditatis [illegible] flamme et cum res ita se habet sic [illegible] manifestum est quod respiratio et pulsus mutantur [illegible] una causa est necessitas et est [illegible] caliditatis [illegible] et euentus eius et generatio [illegible] talis. Et [illegible] uirtutes motiue [illegible] [illegible] fortes faciunt operationes suas absque prohibitione. Et si fuerint debiles [illegible] operationes. Et [illegible] obedientia nam pectus et arterie qui sunt [illegible] obediunt uirtutibus in suis operibus et quando sunt infirma non obediunt. Et manifestum est quod [illegible] uirtutes sunt .iiij. [illegible] .s. uirtutes dilatantes et iste agunt cum [illegible] uillorum. Et uirtutes constringentes et iste operantur cum [illegible] uillorum. Et uirtutes que faciunt quietem post dilatationem. Et uirtutes que [illegible] et faciunt quietem post constrictionem. Et uirtutes que retinentes duas quietes operantur [illegible] uillorum membra. [illegible] quidem [illegible] est in [illegible] [illegible] duas [illegible] [illegible] longitudinales [illegible] latitudinales. Et [illegible] uillis capientes [illegible] in [illegible] in lacertis pectoris. Et lacerti [illegible] mouent [illegible] et exterius [illegible] motus pectoris [illegible]. Et sapientia [illegible] creatoris [illegible] mirabili compositionis ualde. [illegible] ergo [illegible] est non [illegible] quia [illegible] corpus eius et [illegible]. Est [illegible] [illegible] et respiratio et pulsus [illegible] magis ueloces et frequentes. Magnitudo quidem [illegible] ingrediatur per eam aer frigidus pulsus [illegible] ubi cum post motus in dilatatione [illegible] constrictione fit minus sed frequentia fit [illegible] duo tempora quietis sunt minora [illegible] sufficit magnitudo cum eo [illegible] non etiam uelocitas [illegible] non sufficit cum illo utitur frequentia. Intellige ergo totum illud quod dictum est. et scies quod propter totum quo indiget [illegible] significationis [illegible] et pulsum [illegible] et intelliges per sermonem .G. [illegible] exemplum est [illegible] augmentatur et magnitudo [illegible] cessat magnitudo [illegible] usque quo consequatur [illegible] uirtus [illegible] uelocitate [illegible] caliditati. [illegible] non sufficit uelocitas etiam utitur frequentia. Et e contrario quando minuitur caliditas [illegible] accidit [illegible] frequentie eius .s. quod rarificatur [illegible] cum additur diminutio eius additur raritas et consequitur [illegible] et tarditas et non cessat tarditas addi donec consequatur [illegible] ergo incipit magnitudo minui. minuitur ergo pulsus. et non [illegible] ut [illegible] pulsum uermiculosum et formicantem. [illegible] non sunt ueloces in magnitudine sed sunt frequentes propter debilitatem uirtutis. Et nos non possumus tibi exemplum [illegible] nisi [illegible] necessita[illegible] caliditas. et iam alterantur respiratio et pulsus [illegible] uirtutem [illegible] et [illegible] est intellectum [illegible] sermonis [illegible] Et tu [illegible] in eo [illegible] G. in respiratione et pulsu. et non est [illegible] ut ponam tibi exemplum ex dispositione uirtutis et exemplum ex dispositione instrumenti. Virtus uero que est [illegible] [illegible] in eo quod [illegible]. et quando debilitatur non [illegible] ostendere [illegible] diametros eius. Et propter [illegible] minuitur magnitudo et uelocitas [illegible] cum diminutione additur frequentia [illegible] deinde quando additur debilitas eius minuitur uelocitas [illegible] additur frequentia [illegible] [illegible] per eam [illegible] complementum [illegible] per magnitudinem [illegible] uero [illegible] est [illegible] obediens dilatatur ipsum uirtuti. [illegible] non obedit magnitudo minuitur

Et habet hanc [illegible] loco [illegible] in loco [illegible]
dispositionem est plus pulsus quam
alii homines in pectore [illegible] pectoris uel corporis. et quod sequitur pectus
eruentie et ex lateribus et est
[illegible] et curiosus et ad [illegible]
uelox fortis ire et mores eius
sunt mores tyranni et uicti
quoniam ita eius mouetur uelociter et
fit difficilis quies eius. Esse
autem [illegible] toti corporis et [illegible]
amplitudinis pectoris oportet
ut determinemus quod diximus ante.

Et quoniam uictor [illegible] [illegible] [illegible] totus
super [illegible] est intellectus [illegible]

citas cum caliditate in humiditate
hanc omne fit pulsus minus quam in illo qui
contrarius ei. Verumtamen non minuitur
a deo vel aptius in curiositate
ad actiones et non fit parva intensio eius
sed tamen velox. pulsus vero est
magnus velox et frequens. verum
respiratio eius quoniam pectus est cor-
di proportionale est secundum eundem mo-
dum secundum quem est pulsus. Et
quando pectus est minus tunc respiratio
additur in velocitate et frequentia
a deo quod necessarium secundum quantitatem
parvitatis pectoris. Et quando est
respiratio in hac complexione multa
superflua precipue si accidat ut
sit illud in humiditate tunc cum eo
quod necessarium accidunt egritudi-
nes ex putrefactione. humores in
humiditate hanc complexionem corrumpuntur
et putrefiunt et fit exitus maior
respirationis et velocior in inci-
tu eius et est constrictio venarum
pulsatilium velox valde.

Notus iste sermo intellectus est. Sermo quod dixi-
mus quod patitur et non excitavit meo superfluo ...
quod dixit de respiratione et pulsu. Et cano-
nes quibus sciuntur particularia pulsus et ex
dispositionibus sanitatis et egritudinis quod est quia quando
complexio ... est calidior et humidior quam oportet
penetrat totum corpus caliditas et humiditas si non resi-
stit ei epar in siccitate sola. Et quando addiderit
caliditas eius et humiditas ... et non resistit
ei epar in humiditate ... et fit corpus ... reci-
piens putrefactionem et corruptionem et propter
accidit eis ... putride. et pulsus proprius fe-
bribus putridis ... est ut sit ... respi-
rationis per constrictionem pectoris et constricti-
onem arteriarum maior et velocior in motu
... per dilatationem ... quod est ex genere
a putrefactione humorum ... vaporum acutorum ...
indiget calor innatus fumosis pluribus est
... extrahi et expelli cum acumine pluribus
indiget calor innatus in trahendo aerem frigidum.
Calor enim innatus in dispositione febrium est minor
quam est quantitas caloris accidentalis et calor innatus est
naturalis quem debilitat caliditas extranea
propter quod debilitate caliditatis innate non ...
necessarium ut intret aer ... multus quo
... et propter putrefactionem humorum generantur
vapores fumosi multis in cursu et egres-
sione ... necessaria est magnitudo constrictionis
et velocitas eius et propter illud sequitur ... quod
... per putrefactionem ... quia
frequentia pulsus post dilatationem scilicet ut sit
quies post dilatationem minoris temporis
quam quies facta post constrictionem.

Et quando cor est frigidum et humidum
complexione sua equali tunc pulsus est
mollis. Et habens hanc complexionem
est privatus virilitate timidus
piger et amplior pectore eius
est minor pulsus. Et fortassis non
retinet odium nec properat ad ira-
cundiam. dispositio autem pectoris et dis-
positio totius oportet te determinare
secundum id quod est premissum

Notam posuit te in sermone ... istum ad sciendum
qualitatem motionis pulsus ... necessarium
quia est innata caliditas et generentur fumosi
vaporis et non ... tibi ille ad sciendum qua-
litatem alterationis pulsus ab alteratione in-
strumenti. Nam quando arterie sunt molles ... du-
re alteratur pulsus. Mollicies quidem earum ...
... facit difficilem motum earum. Et manifestum est
ex sermone quod propter ... indiget virtus ut agat
... vehementiam eius. Et intellectus est ...
hoc sermone ... ut sit ...
... frigiditatem et humiditatem. et ...
... cordis et humiditatem ...
... in hoc sermone de timore et pigritia
et paucitate ... vaporis fumosi ...

Complexio frigida et ... generatur pulsus.
sicca quando vincit super cor tunc ponit
pulsum parvum durum. respiratio-
nem vero si pectus est minus
comparatione frigoris cordis tunc pul-
sum ponit inequalem. Et si
pectus est minus cum addi-
tione frigoris cordis est sic

dispositio pulsus. Et si pectus est maius comparatione frigoris cordis fit respiratio rara tarda. Et habentis hanc complexionem est minor ira quam aliis hominibus. Veruntamen cum egritudine aliquo modorum ad iram fugat eius memoriam et est minus aliis hominibus pilositate in anterioribus pectoris. Dispositio vero in puritate pectoris et dispositione in frigore totius corporis oportet terminare secundum quod premissum est.

Illud quod sequitur a frigore cordis est quod cum fit cor minus est pectus minus nisi resistant eis cerebrum et nucha. Et si quantitas pectoris sit proportionalis quantitati cordis fit respiratio equalis. Et si quantitas pectoris non erit proportionalis quantitati cordis alteratur respiratio. Et hic exemplum: si cor est frigidum et pectus est amplum et magnum manifestum est quod frigus cordis non indiget introitu multi aeris neque in egressione multi vaporis. Propter quod sequitur ut multiplicetur tempus quietis pectoris et tardetur motus eius. Pone ergo unamquamque [illegible] hoc exemplum cordis et pectoris in directo cuiusque earum in amplitudine pectoris et constrictione eius et proportionalitate ipsius et sic intelliges per illud totum cuius intellectu indiges. Ergo quod sequitur ab illo de malicia respirationis et totum quod post dixit in maiori respiratio omnis fit ab alteratione caloris cordis. Intellige comparationem eius in motu arteriarum. Residuum autem sermonis eius intellectum est per id quod preteriit in expositione nostra.

Et oportet quod sis rememorans rem quam dicat ei quod narravimus. Et est quod per illud quod dixit nunc in sermone alio ab isto de esse morum volentes per illud cognitionem complexionis non significamus mores quos acquirit homo ex contemplatione et philosophia sive boni sint mores animalis et non intelligimus per illud nisi mores bonos vel malos innatos scilicet quos unusquisque hominum innatus est naturaliter.

Mores ergo hic sunt innati et sequuntur dictum G. sequentes quidem complexionem corporis et [illegible] dicit [illegible] quod recipit complexio corporis ex preparatione ad quos sunt mores. Et alii sunt acquisiti per disciplinas et leges et phylosophiam. Et non convenit medico ut ponat ex moribus acquisitis significationem super complexionem. Mores vero innati per preparationem ad quos nascitur homo sunt quibus oportet medicum ponere signa significantia complexionem. Unumquodque enim quod significant per eos ut caveat ab errore morum acquisitorum. Et via cavendi illud est ut consideres illud quod morigeratus est homo ex lege ad quam tendit et quod morigeratus est ex consuetudine illorum qui sunt de terra sua et illorum qui sunt de arte sua et preteritum sue consuetudinis. Verbi gratia. Lex quidem precipit [illegible] ut morigeretur [illegible] ei [illegible]. Et similiter consuetudines regionis [illegible] talibus [illegible] et [illegible] sunt mores [illegible] eis. Et similiter opifices artium habent suos mores. Nam mores scriptorum sunt alii a moribus militum et eorum sunt alii a moribus mercatorum. Cum ergo contingat ut sint leges et consuetudines illorum de regione et arte quibus acquirit homo aliquid ex moribus et ille non inveniet ex se ipso mores separatos ab illis moribus et quando movet ipsum aliquid ex rebus dimittit mores suos acquisitos et apparent ex eo mores sui innati. Illi ergo mores sunt veraces significationes super complexionem.

Et ego quidem iam vidi virum calidi et sicci cordis natura et fuerunt ei mores lupini super [illegible] suos et [illegible] et oculi super quod [illegible] dominum [illegible] operatores erant [illegible] pulcre et electe ex lege et [illegible] que sunt ex ea scilicet castitas et religio et augmentum virtutum ex operibus suis [illegible] questus licitis in lege [illegible] et religione [illegible]. Et cum hic qui aliqua res commovebat iram eius commovebatur et propalabat eum et [illegible] quamvis morigeratus esset ex religione. Et postquam consecutus est etatem senectutis multiplicatum est [illegible] eius calidum et siccum [illegible] et secuti sunt [illegible] humores melancholici multi et apparuerunt in corpore eius pustule multe ex hoc humore usque quo [illegible] fuerunt multe ex eo [illegible] ergo quod apparuit de turpitudine [illegible] eius et [illegible] in dispositione [illegible] eius et eius religionis. Et hic est significatio vera valde super victoriam caliditatis et siccitatis super complexionem cordis eius [illegible] hoc enim [illegible] est magni [illegible] et

iuvamenti in medicina et philosophia. id est in medicina qua scitur quid iuvamus ex humoribus iuvantibus naturam. Sed in philosophia qua scitur cum malorum morum inclinatio. Ergo secundum adiutorium sicut dicit in regimine sanitatis et acquiret [illegible] dat bonos et mores acquisitos [illegible] morum naturalibus in eo aut per complexionem et philosophiam aut per legem et castigationem [illegible] et hec que [illegible] est [illegible] in [illegible] ipsi [illegible] velocius sunt recipientes illud quod [illegible] apponunt ex disciplinis. et fit eis consuetudo [illegible] que [illegible] est [illegible] innata.

Epatis autem signa quod est calidum sunt amplitudo venarum non pulsatilium. et quod est colera citrina plus et hora status adolescentie in ea multiplicatur nigra. et quod sanguis est calidior et propter illud calefacit totum corpus nisi resistat ei cor. et multiplicantur pili in eo quod est sub ypocondriis.

Iam diximus quod calidi [illegible] tas qui est magis iuvativus creantur in ampliatio membrorum tunc ipsa dilatat illud et facit ipsum maius. et propter illud sequitur ab eo quod [illegible] est amplitudo in parte ut epar [illegible] maius et sit [illegible] nascitur ab eo proportionale et nascens ex parte [illegible] sicut est venus et est vena concava [illegible] ramificantur omnes vene non pulsatiles et dividuntur in omnia membra corporis. Et quod sanguis ex venis [illegible] calidior sanguinis plus quod generatur in eo colera citrina plus. Et quod consequitur adolescentia statum suum et declinat corpus ad humores melancolicos adhuruntur colera citrina et fit colera nigra. Et hec quod humores melancolici [illegible] generatur [illegible] sanguinis et superfluitas quo [illegible] est quod vocatur humor melancolicus. Et [illegible] quod generatur ex adustione humorum. Et humores qui adhurunt sunt multi [illegible] calidum, flegma, melancolia, sanguis et colera citrina. Cum ergo adhuritur colera citrina nominatur quarta adhuritur colera nigra. Et generantur ab unoquoque horum [illegible] qui adhurunt egritudines diverse multe. Et manifestum est quod epar quod est calidum multiplicatur generatio [illegible] quod est materia pilorum. propter hoc multiplicatur generatio pilorum in eo quod est sub ypocondriis [illegible] in caliditate sanguinis et inflatione eius propter caliditatem epatis.

et venarum quod calefacit totum corpus nisi resistat ei cor. Cor namque quod est frigidum permittit totum corpus frigidius et propterea sequitur quod quantitas frigoris cordis est sicut quantitas caliditatis epatis ut [illegible] cordis [illegible] equalis sit inter caliditatem et frigiditatem quia frigus cordis et caliditas epatis [illegible]

Et quod est frigidum epar signa eius sunt strictura venarum non pulsatilium et flegma plus et sanguis frigidior et ut sit corpus totum propinquius ad frigus nisi calefaciat ipsum cor et ut sit quod est sub ypocondriis et [illegible] nudum pilis.

Flegma naturale est materia sanguinis diminute digestionis cum igitur epar sit frigidius sequitur a frigiditate eius paucitas spiritus et paucitas eius quod ex eo generatur [illegible] et debilitas digestionis sanguinis. generatur igitur ab eo flegma et propter diminutionem caliditatis accidit flegmati ut infrigidetur. generatur igitur a flegmate naturali species multe diverse sicut flegma dulce ex frigore propinquo. acetosum quod [illegible] quod ex eo est subtile et frigus [illegible] propinquum. salsum vero flegma ex eo [illegible] ut dicitur Ypocras caliditas extrinseca eius humiditatem subtilem dulcem. [illegible] est quod subtile eius [illegible] resolvitur et remanet salsum quod ei accidit sicut ei quod accidit aque maris. vitreum vero fit propter superfluitatem frigoris Ypocras. Et necessarium quando sanguis in toto corpore est frigidior sequitur ab eo frigus corporis nisi resistat ei cor. Iam quod [illegible] est calefacit totum corpus. et si est quantitas declinationis frigoris epatis plus quam quantitas declinationis caliditatis cordis sequitur ab illo ut sit corpus equale inter caliditatem et frigiditatem. et paucitas generationis pilorum est apparens quod corpus [illegible] minorat propter frigus epatis.

Et quod epar est siccum tunc existens sanguis eius est sanguis grossior et paucior et quod vene non pulsatiles sunt dure et quod corpus totum est siccius.

Sermo iste intellectus est [illegible] [illegible] extremitatem resistentie cordis epatis et causa illius est quod origo humiditatis totius corporis est ex epate sicut origo totius caliditatis est ex corde. Cum igitur epar est siccum invenitur humiditas corporis sicca quod cor est [illegible] infrigidat totum corpus secundum [illegible] dispositionem.

Et quod epar est humide complexionis

sua equali tunc ex frigiditate cordis est quod sanguis est plus et humidior et quia vene sunt meliores et sic totum corpus non resistat ei cor.

Hic fuit intellectus quod resistentia cordis [illegible] eius ex siccitate [illegible] caliditati epatis [illegible] G. [illegible] expositum per [illegible].

Et quando epar est calidum et sic cum cor ex frigiditate eius est quod pili in eo quod est subypocondriis sunt multi et quod sanguis est grossior et pinguior et quod colera citrina est sed plurimum in hora statim [illegible] et multiplicatur cum ea nigra et vene non pulsatiles sunt ample dicte et sic est diffusio totius corporis.

Hic [illegible] potus aggregantur [illegible] et com[illegible] donec [illegible] aque [illegible] que nominavit hic [illegible] G. et elegit hoc nomen [illegible] trahit [illegible] et ab [illegible] in uno [illegible] multis [illegible] minus [illegible] epatis et est vena que nascitur ex concavitate epatis et quedam [illegible] in corpore [illegible] continuantur et plures [illegible] cum intestinis [illegible] Cum ergo [illegible] epar [illegible] iiij. humorum. Et [illegible] nominat [illegible] G. elegit hoc nomen. [illegible] est [illegible] generatur [illegible] generantur humores [illegible]. Et creavit [illegible] splenem ut attrahat humorem melancolicum donec [illegible] sanguis [illegible] in eo. Et ordinavit fel ut attrahat humorem colericum donec [illegible] sanguis [illegible]. Et [illegible] ordinavit [illegible] membrum [illegible] sanguinis [illegible] sanguinem [illegible] ut compleat [illegible] post [illegible] cum sanguine [illegible] membra [illegible] non est hic locus [illegible] omnia. Et quando generantur in [illegible] et in membris reliquis [illegible] iiij. chimi [illegible] sanguis [illegible] generationis [illegible] attractio est ad splenem et fel. Et

ordinavit creator similiter duos renes ut attrahant aquositatem sanguinis. [illegible] epar est calidum et siccum fit sanguis grossus [illegible] caliditatem et siccitatem [illegible] G.

Caliditas que si[illegible] [illegible] que eum [illegible] G.

[illegible] post vincit frigiditatem que procedit ex epate sicut frigiditas cordis vincit caliditatem epatis.

Hic [illegible] est fons caloris et ex eo procedit in membra corporis totius meatibus et arteriis et in unumquodque membrorum [illegible] caliditas que est propria [illegible] acquiritur [illegible] et sequitur in caliditate corporis [illegible] ab illo [illegible] G. in hoc sermone.

Siccitatem vero que propter epar non potest cor quamvis humidum sit vincere et convertere eam [illegible].

Epar est fons totius humiditatis corporis [illegible] est [illegible] chimus [illegible] radix humiditatum corporis [illegible] membrum corporis [illegible] ad humiditatem [illegible] ut resistat siccitati [illegible] super [illegible] ut convertat corpus et faciat ipsum postquam fuerit [illegible] siccum in humidum.

Humiditas que est propter epar est media inter duas dispositiones quas dixi. Quod est quia siccitas cordis vincit eam plus sed vincit humiditas que est propter cor siccitatem que est propter epar.

Hic [illegible] est humiditas epatis media [illegible] ut sit [illegible] vel [illegible] sicut [illegible] quod quando cor est calidum [illegible] calefacit corpus totum [illegible] ipsum. [illegible] est quod caliditas [illegible] super caliditatem omnium membrorum [illegible] quare sequitur ut [illegible] humiditatem epatis [illegible] epar est fons humiditatis [illegible] siccitatem cordis et sequitur ab illo ut sit humiditas eius media in hoc quod sit [illegible] quieta.

Et frigus cordis vincit caliditatem epatis plus quam vincat eius siccitas humi

tate ipsius et caliditas cordis intropicius est uincens frigus epatis quam siccitas cordis humiditatem epatis propterea quod frigus quod est ex epate est uelocius et propinquius ad uincendum quam omnes qualitates que sunt ex cerebro.

Hic sermo quo totum istud intellectum est quod plurimum chimorum generatorum in epate trahit cor ex uena concaua submersa et epar effundit illud in sinistrum uentrem cordis et decoquit illud cor. Deinde uult quod cor est illud quod decoquit et generat sanguinem purum et mundum quo nutriuntur membra nobilia. Et G. quesiuit ... eo et diuersificabitur in eo quod est post illud. Deinde quod uult quod cor prestat nutrimentum et influit uirtutem nutritiuam ad reliqua membra. Deinde uult G. quod epar prestat nutrimentum et influit uirtutes nutritiuas ad reliqua membra. Et si diuisiuus non uenerit in arte medicine propterea quod epar secundum sententiam eius est et membrum nobile quod influit cor uirtutes nutritiuas et ... gitur et ipsum epar sustentatur eis et influit eas cor ad reliqua membra que sunt sub epate mediante. Et G. uult quod epar influit ... uirtutes ad membra inferiora absque medio et influit eas ad membra superiora mediante corde. Et ergo ex duabus causis scilicet quod epar est membrum nobile alterante cuius alteratur corpus secundum qualitates cordis et epatis resistentes et sic totum corpus secundum quod dixit G.

Et manifestum est quod quando aggregantur harum duarum radicum complexiones super rem unam tunc erunt totius corporis secundum certitudinem et ueritatem. Similiter dispositio utriusque. Et ego enuntiabo per unumquodque significationem quod illud significat.

Et epar est calidum et humidum. Et ipsum facit pilos in eo quod est sub ypocondriis multos quando in habente epar calidum et siccum. Et facit sanguinem secundum plurimum et uenas non pulsatiles magnas et totum corpus humidum

Hic sermo uite iste intellectus est ex precedenti expositione.

et calidum si non resistat ei cor. Quod si elongetur complexio epatis in duabus qualitatibus simul plurimum ... festinat ad habentem ipsum egritudines putredinis que fiunt ex additione chimorum et precipue si addit humiditatis additione multa ualde et addit caliditas additione parua. Quod si res fuerint econtrario scilicet ut fiat additio humiditatis parua et additio caliditatis multa ualde tunc forsitan non accidit habenti hanc complexionem malitia chimorum.

Hic totus iste sermo intellectus est quando intellexeris esse putrefactionis que generantur ex additione chimorum et intellectus eorum est secundum hunc modum. Quando multiplicantur chimi in corpore et quando multiplicatur unus eorum aut plures uno currit in meatibus et resoluuntur a membris superfluitates eorum aut plures ... eorum et resolutionem superfluitatum eorum. Et hec res aut est debilitas uirtutis que est cum propter quod sit uirtus inablatiue ... et ... regiminis et nocatur ... replesit uirtutem. Aut replentur uasa aut extenduntur in diametris suis et non diat repletio per effusionem. Et accidit ut prohibeantur resolutiones superfluitatum illarum oppilationes ab eis generate aut spissitudo ... quare ... tenentur et non resoluuntur. Et quando effunduntur ad quedam membra et ... meis et quando non effunduntur. Verumptamen quando ... tenentur et non resoluuntur propter plures putrefiunt et quando putrefiunt generatur a putrefactione calor extraneus et a putrefactione ... generantur pustule ... et corruptio membrorum et febres putride et alie egritudines. Et totum istud tangit G. ... et tu uidebis hoc in eo quod est post. Ex eis que generant oppilationes sunt uiscositas humorum et grossitudo ipsorum et plurimum generationis ipsius est ab additione humiditatis. Et ex eis que resoluunt oppilationes et prohibent ... et resoluunt humorum uiscositatem est additio caliditatis quando ipsa liquat humorem et subtiliat ipsum. Intellige ergo illud et compara id ... quod precessit de expositione totum hunc sermonem.

Et quando epar est frigidum et humidum tunc est quod est sub

ypocondrius nudu pilis et in
sanguine uicit fla cu stric
tura uenarum no pulsatilium
et e cor totu secundum ppiqtatem
hi^s chispis n comiscetatur
ipsi cor ad contrarium. Et
qn e epar frigidu et siccu tc est
cor^9 pauci sanguis strictura
uenarum et q e sb ypocondriis
sine pilis nisi uincat cor.

Hoc nomine sanguinis apud .y. et .G. e cre
significat ei una q; q; duarum intentionum
quarum una est aggregatio humorum prauitorum
inuentorum sicut 1° qd' uidemus egredi in flebotomia.
iste enim sanguis non est purus q; in eo
.iiij. humores sunt et qm sanguis purus
tingit eos colore suo propter multitudinem suam.
Et illud e q; ipse est plus humoribus aliis
nam tunc nominatur sua cor. noie ei[illegible]. Et
sa intentio est sanguis purus et hic pur
sic singularis et purificatur ita q; non
associatur aliis humoribus. Cum g^o epar e
siccum exsiccatur humores et propter frigus
eius est atque eos debilitet. sequitur
g^o ab illo paucitas humorum et si illi [illegible]
enuntiat .G. in hoc sermone noie sanguinis
[illegible] sermonis eius e intellectu s q; pre
[illegible] de
epate.

Quando testiculorum
complo e calida tc hns e ual
de uenereus et multe genera
tionis pficiens et festinat i eo
natiuitas pilorum i membris gen
erationis et continuat cu eo q e
i ceptu cor.

Hoc Galienus exponit
nisi sermone i eo q
continuatur cu eo in sermone ex testiculis
cum principatus testiculorum q; e q; ipsi
alterant corpus totum et uirtutes aie sm
mutationem complonis eorum. Exemplo e illud qd
uidemus de mutatione corporum animalium castra
torum q mutatur et declinat adinstar mulie
rum p ablasione testiculorum. Et ex e e
reliquum q; mutat
u. .G. idcirco q; cue
cor.

Nam qn complo
est calida fit ho desiderans
coitu fortis et multe gener
ationis pficiens et in eo multi
plicatur in eo qd sequitur eos
.s. gnō uaporis q e materia
pilorum. Appet g^o p hunc sermo
ne q; qn cor complo e calida
calefaciunt totum corpus.

Hoc iam g^o dixit .y. q; spma uenit ex toto
in tempore motus coitus et generatur in
testiculis sic generatur spuma in orificiis e
quorum qui stimulantur et sic generatur
spuma ex percussione undarum maris. Et
.G. q; dixit q; testiculi sunt q generant
spma. Ari uo dixit q; spma generatur sue
fit in uoluntate .i. uasis spmatis et com
pletur eius generatio in testiculis. Arist
qualitercumq; diuersentur dispositiones
uirtutis que facit spma deferens ipm
in hora coitus uirtus generatiua cum ex
omnibus uirtutibus uel membris corporis ad te
sticulos et fit spma comprehendens eam.
Sequitur g^o una rerum duarum. aut sic uirtus
generatiua fixa in testiculis aut ut adue
niat testiculis in dispositione coitus uirtus
generatiua et figatur in spmate intrante testi
culos et egreditur spma deferens eam donec
generetur ex eo et ex sanguine me
struo embrio et quocumque illorum fuit manifestum
est ab eo qd testiculus est principatus sc

Et qn complexio
corum est frigida signa eorum sunt
contraria eis que narrauimus.
q; s epatis
principat.

Hoc significat qd ipsi infrigidant corpus et ipsius
eos tepescit a coitu et est pauce generationis
non pficiens et minoratur in eo q; se
pertinem et coxum et partem umbilici.

Et qn sunt humidi
tunc habens eos est exube
rantis spmatis. Et qn complo
eorum e sicca tc hns eam e spma
tis et e ei spma ad grossitu
dinem parum declinans.
et q e sb
eo pili.

Hoc quando sunt humidi declinat corpus
ad humiditatem et exuberat qd generatur
ex spmate propter multitudinem materie et
[illegible] est spma multum subtile. Et [illegible]
qn sunt sicci. Et ea in multitudine sp
matis et paucitate eius et ipsius subtili
tate et grossitudine eius et eius pfectio
et non pficius est id sm q; testiculorum est
complo. Ita q; est q; continuantur cu eis
arterie et uene et nerui magis multi
qui deferunt eis spm et sanguinem

et ceteras virtutes. decoquunt ergo sanguinem et convertunt ipsum in sperma et fingitur ex eo virtus generativa et alie virtutes. dicit [illegible] ut quandoque materia est intelligentia quedam divina que continet vel circuit [illegible] que generat embrionem. sequitur ergo quod quorum complexio eorum est humida materia spermatis multiplicatur in eis scilicet sanguinis et quorum complexio eorum est sicca minor est in eis materia spermatis scilicet sanguis.

Et quorum complexio eorum est calida et sicca, tunc sperma est grossius et habentes eos sunt multe generationis valde et excitantur cito valde ad coitum in principio pubertatis sue et nascuntur eis pili in omnibus membris generationis velociter et in omnibus que sunt in circuitu eorum et continuantur desuper ad partes umbilici et inferius ad medium coxarum et habentes eam complexionem stimulantur ad querendum coitum cum virtute. Verumptamen laxantur et abscidunt cito quod si agat super seipsum et multiplicet advenit ei inde nocumentum.

Hoc sit quia stimulatur quidem habens eam complexionem ad coitum velociter valde in principio pubertatis sue nisi quoniam caliditas stimulat eum et spermatis eius [illegible] medium in principio pubertatis sue [illegible] et [illegible] de humiditate infantie. et manifestum est quod [illegible] in hac dispositione. Cum ergo multiplicatur exercitium in [illegible] materia spermatis per caliditatem testiculorum et siccitatem eorum [illegible] velociter. Si autem multum fatigetur seipsum super additionem [illegible] advenit nocumentum [illegible] scilicet accidunt ei egritudines que generantur [illegible] complexionis [illegible] sermonis et [illegible]

Et quorum agitur cum caliditate in testiculis humiditas tunc pili sunt in habitudine eos in locis generationis minus et sperma huius est plus verumptamen desiderium eius ad coitum non est plus quam alterius desiderium et tolerat coitum multum preter quod ex ipso veniat nocumentum. Et si addantur ille due qualitates fit additio multa scilicet caliditas et humiditas non potest habens hanc complexionem prohiberi a coitu suo nec

Hec complexio facit crumento. [illegible] sperma et multiplicat ipsum et stimulat ad coitum sicut stimulat complexio calida et sicca quod est quia caliditas stimulat etiam et humiditas exuberat sperma. Sequuntur ergo omnia signa que dixit G. quoniam ergo [illegible] scias quod complexio testiculorum est calida et humida natura.

Et quorum complexio testiculorum est frigida et humida quod est in circuitu eorum est mutum pilis et habentes tardatur in principio cum ipse utitur coitu et non forsitan desiderat ipsum et est sperma eius aquosum subtile et pauce generationis et generans feminas.

Humiditas que provenit est sequens paucitatem materie a qua generatur et illud quod generat hanc materiam est caliditas. et quoniam frigus testiculorum et eorum humiditas ponit eos ita quod non decoquunt sanguinem et ipsum non digerunt et non faciunt ex ipso sperma equale. tunc sequuntur ab illo omnia que dixit G. Et ipse quidem innuit in hoc sermone quoniam est sermo [illegible] generantis feminas [illegible] cum eo quod [illegible] est calidum et siccum est generantis masculos quod tacuit de illo G. in eo quod preteriit de sermone suo. Dico ergo quod Y. ostendit in libro de embrione quod causa in generatione masculorum est virtus spermatis et in generatione mulierum est debilitas spermatis. Virtus autem et debilitas [illegible] modis. virtus autem sequens equalitatem complexionis et debilitas est consequens exitum eius ab equalitate. Et G. exponit hanc [illegible] in eo quod est post. Et quoniam est hec [illegible] virtutis, ergo [illegible] feminas ut accidat ei exitus aut error eius [illegible] de quo [illegible] et generet masculos. [illegible] G. faciunt [illegible] sermonis eius. scilicet quod sperma frigidum [illegible] generat feminas. Et generatio feminarum est a debilitate virtutis spermatis. Et generatio masc

ultimo. sic auctoritas [illegible] testis spermatis. sed [illegible] dextro q. complete calidus generat masculos et frigidus generat feminas. Et G. dicit in experimento illo q. virtus spermatis [illegible] firmum est testis dextri [illegible] si abscindatur [illegible] fiat debilitas eius et destruatur generatio eius. Et q. debilitas spermatis [illegible] est testes [illegible] complexione frigidam nisi minoretur [illegible] complexio et non [illegible] et si non esset [illegible] possibile ut generetur masculus in latere sinistro et femina in latere dextro raro. [illegible] si res essent sequentes sermonem hunc. Et esset [illegible] masculi [illegible] in latere dextro et femina in sinistro [illegible] multum existente est plurimum et quia [illegible] diversum a raro permutationes rerum. Intellige ergo id et facias [illegible] ergo venit ad te qui venit et rogat te ut facias ipsum generare masculos [illegible] signa significantia equalitatem [illegible] spermatis et dic ei et uxori eius eius regimen ex cibis et medicinis bibitis [illegible] quibus [illegible] et complexio [illegible] q. quando aggregatur sperma in matrice [illegible] aggregatio [illegible] est. Sed sunt signa significantia q. sperma utriusque eorum est firmum. Cum aggregatur inter eos tollitur cum sperma est calidum et siccum et dic frigido et humido quod frigiditas [illegible] minoretur [illegible] et dic calido et sicco q. minoretur eius caliditatem et eius siccitatem. Et administra exercitia et fricationes et [illegible] quo confortentur et [illegible] ad exercitium coitus.

Et qui complexio testiculorum est frigida et sicca tunc est huius eos in reliquis dispositionibus suis est sic dispositio eius q. est ante ipsum. verumptamen sperma eius est grossius et pars generationis et valde exiguum.

Declaratio autem q. caliditas adiuvat ad generationem masculorum et frigiditas ad generationem feminarum illud est quoniam caliditas adiuvat super digestionem que est naturalis. Sed ergo digeritur sperma est in eo virtus completa et quoniam frigiditas prohibet digestionem [illegible] accidentalis fit et quoniam sperma crudum et indigestum est virtus [illegible] [illegible] latus matricis adiuvat ad generationem masculorum propter caliditatem suam et latus sinistrum ad generationem feminarum propter frigiditatem suam. Et non est adiuvat caliditas et prohibitio frigiditatis existentes [illegible] in illo [illegible] equalitas [illegible] [illegible] equalitas omnis fac virtute meliorem et exitus eius [illegible] [illegible] debiliorem. Hoc est [illegible] [illegible] et [illegible] cum eo. Et manifestum est q. frigus testiculorum fac sperma indigestum. Cum ergo aggregatur in eo ut sit frigidum grossum paucum nominatur [illegible]. Intellige ergo et scias q. non est generativum propter frigus suum grossitiem et paucitatem suam. Et si [illegible] in matrice sperma aliud [illegible]

caliditas possibile est ut generet embrionem [illegible] aut [illegible] membrorum aut diminute forme. Et [illegible] est [illegible] de sperma masculi et femine dum non accidit ei in hora impregnationis prohibens alterans [illegible] matricem propter humores [illegible] aggregatos in corpore matricis et propter causam aliam quecumque sit. Iam ergo declarata est tibi q. dicit [illegible] dispositionibus principatus cordis et q. est principium primum et sequitur epar. et principatu cerebri et sequitur cerebrum epar et sequitur epar testiculi. Et [illegible] signa significantia dispositionem omnis cuiusque horum membrorum et [illegible] q. id q. nascitur ex unoquoque eorum dispositio complexionis ei est sicut dispositio complexionis [illegible] [illegible] nascitur.

In dispositionibus toti corporis iam autem dixi quod ipse sunt tales commixta et epati. verumptamen vincit in eo similitudo cuiusque eorum cum quo est equalitas fortior. quacumque qualitatum fuerit ex primis que nominantur active.

Hec talis quia est talis [illegible] et in re que quia est non talis [illegible] [illegible] quia assimilatur ei [illegible] longitudo similitudo longinquior et propinquior. Dispositiones ergo corporis toti [illegible] assimilantur cordi et epati aut [illegible] aut [illegible] propinquitate eorum [illegible] assimilantur ergo cerebro et testiculis similitudine longiore illa sicut [illegible] accidit propter [illegible] cerebro et nuche propter spondiles [illegible] quas est fabricata. Et sicut accidit quoniam castrantur [illegible] [illegible] eius [illegible] eius corporibus mulierum et moribus [illegible]. Intellige ergo illud [illegible]. Qualitates ergo principales que nominantur operative sunt ca. et fri. [illegible] et siccum [illegible] nominant eas actives aut quoniam faciunt aliqd in corpore aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. dicitur in libro [illegible] [illegible] [illegible] qualitatibus. Et multotiens nominantur caliditas et frigiditas active et nominatur [illegible] passive. Caliditas [illegible] quoniam [illegible] liquefaciat et digerit. Frigiditas autem [illegible] congelat et [illegible] [illegible] [illegible] passio [illegible] [illegible]. G. nominavit eas activas hic in hoc loco sequendo sequentes dialeticos. Et est [illegible] qualitates active et passive [illegible] [illegible]

Et quoniam ita dis[illegible] positionem corporis toti tunc plurimum q. significant pro illud est ex membris id q. dixi in primis sibi [illegible] et illud est

dialectici [illegible] tenentur.

musculi involuti super omnia ossa et musculus qui est carne compositus, ex carne simplici pura et extremitatibus que involvuntur et super quas componitur caro. Et substantia quidem musculi prima non est nisi iste due res. Vene autem que sunt in eis non sunt in eis nisi sicut rivuli et non sunt complentes substantiam eius sed adiuvant ad hoc ut remaneat.

quos comprimit caro sunt nervi qui continu-

Nervuli qui involvuntur etc. -antur cum carne musculi et perveniuntur in ea et sunt villi quibus texitur musculus. Cum ergo appropinquat fini eius, redeunt dispersi [illegible] et fit ex eis corda que continuatur cum membro. Cum ergo colligitur musculus versus radicem suam attrahitur membrum cum quo continuatur corda ad partem in qua musculus positus est. Et continuantur cum musculo arterie que dant ei caliditatem et spiritum vitalem et continuantur cum eo vene que imbibuntur ipsum scilicet que dant ei nutrimentum. Cum ergo arterie dant ei calorem innatum et spiritum animalem et sanguinem et sanguinem subtilem et vene non pulsatiles dant ei sanguinem ex quo nutritur, nominavit eas [illegible] quod conspicitur in partibus musculi ex arteriis et venis non pulsatilibus nomine communi utrisque et est vene. Et dixit quod id non complet substantiam musculi et non sunt ei nisi sicut rivuli et dant ei nutrimentum et sunt vene non pulsatiles et alie adiuvant ad hoc ut remaneant scilicet vene pulsatiles et sunt arterie. Intellige ergo ab eo et non obliviscaris sermonis eius et quod omnis dispositio corporis totius est per illud quod significat quod illud est musculus sed iam reperiuntur in corpore res alie multe et sunt reliqua membra que sunt per radices quod et que ex eis nascuntur et que sunt preter musculos sicut ossa et ligamenta et panniculi et reliqua membra officialia sicut stomachus et pulmo et renes et vesica et alia consimilia. Corpus enim totum est compositum ex omnibus membris scilicet musculis et

Ego sum narrans tibi signa complexionis muscu- cutis et alius

lorum in habitatione temperata habitationes est male complexionis mutant cutem et declinant ad id quod convenit eis et corpus

punt quedam signa. Et sunt etiam signa si exponat se in regione temperata soli in hora estatis et corpus eius fit decoctum tunc permutantur ex signis corporis eius que sunt extranea colores et duriciei et mollicie. Et si regio est temperata et ille homo corpus in regimine suo intentione equabit eius et non exponit se corpore eius nudo soli in omni die tempore longo donec adhurat eum et non habitat in umbra sicut faciunt quidam more puelle virginis, tunc signa eius complexionis declarant omnia sed veritates suas. Intellige ergo illud amice quod dico tibi quod sermo meus non est nisi in eo cuius hec est dispositio.

Iste conditiones sunt intellecte. Rege ergo eas et scias quod eas signa complexionis musculorum in omni regione et in unaquaque consuetudine hominum. Et quedam enim regiones et consuetudines mutant signa complexionis musculorum ita quod declinant ea ad caliditatem et siccitatem sicut faciunt regiones calide et sicce ut regiones ethyopum. Et sic faciunt artes calide et [illegible] sicut ferraria. Et quedam regiones mutant signa musculorum et consuetudines ita quod declinant ea ad frigiditatem et ad humiditatem sicut frigida et humida regio sicut regio scythorum sive sclavorum et precipue si sint ex eis qui habitant ad latus maris aut fluvii. Similiter faciunt artes frigide et humide sicut cotidiana balneatio et piscaria. Cum ergo caveris ab omnibus aliis que ponunt signa mutantia musculorum et extrahunt ea sicut ea ab equalitate, tunc signa que dicta sunt musculorum certificantur et verificantur. Et si non caves ab eis tunc non certificantur neque verificantur. Ideo narrabo in eo quod sequitur de signo melonum.

Et ego dico quod signa complexionis temperate in toto corpore sunt quod color est compositus ex rubedine et albedine et quod capilli sunt ad rubedinem

et crispitudine temperati et similiter plurimi et quod caro est eis temperata in qualitate sua et quantitate sua quia hoc corpus est medium inter omnes species superfluitatum propterea quod omnis superfluitas non dicitur et intelligitur nisi per comparationem ad hoc corpus quia est quia corpus spissum non dicitur quia est spissum nisi per comparationem ad hoc corpus et similiter extenuatum non dicitur quia est extenuatum nisi per comparationem ad ipsum. Et similiter hoc exemplum comparatur ad ipsum multam carnem habentis et paucam et crassum et macrum et durum et molle et pilosum et nudum et non est ad hoc corpus equale. Sed equale est quia est sicut ex quo preparant policletus et nominaverunt ipsum canonem quia consecutus est ultimum equalitatis totius donec sit quando tangitur quia non appareat quia est molle neque quia durum neque quia grossum neque quia gracile neque quia vincat superfluitatem aliquam ad superfluitatis.

Hec ista sunt signa corporis quod est in meliori formarum. Et hoc corpus quamvis non sit inventum vel vix inventum tamen est canon secundum quem comparatur totum quod est in medicina sicut fecit policletus. Propter eum fecit statuam in ultimo quod possibile est ex equalitate et posuit eam canonem secundum quem proportionantur in operatione statuarum. Cum ergo dicit medicus in cibo aut in medicina aut in signo aut in aliquo quod sit equalis aut calidum aut siccum aut humidum aut frigidum equaliter quantum sit forma vel summa eius gradus in caliditate et frigiditate et aliis dicis tunc illud non est nisi secundum comparationem eius cum meliori forma et melior formarum est canon medicorum. Considera ergo sermonem. Et iterum lectionem eius multotiens quia invenies ipsum in intellectu et scies per illud certitudinem huius expositionis.

Et corporibus autem que sunt calide et humide temperatis et non sunt huiusmodi calidiora eo neque ipso sicciora et quod eis est hoc complexio inguine carnis. Sermo eius non est nisi in hoc apparet sensui tactus caliditas addita magis caliditate temperata et similiter superfluitates caliditatis complexionis eorum super corpus temperatum et similiter caliditate eorum est multitudo pilorum in eis et paucitas adipis. In colore autem sunt magis addite rubedinis et capilli inclinant ad nigredinem. Ista autem sunt signa complexionis calide.

Hic sermo est manifestus. Lectio secunda est ut inquiras eorum que precessit rationem nigredinis capillorum calidorum eorum et superfluitatis et nigredinis coloris eorum est in eo ex quo fiunt et hec quidem materia est vapor fumosus per quem mundificatur caliditatem innatam naturalem quod est quia caliditas innata est vapor temperatus quem generant corpora et arterie sicut. Et vapor fumosus est superfluitas caliditatis naturalis cum ergo caliditas est fortior facit tunc vaporem adustum nigrum. Et iste idem vapor ingreditur et expellitur ex poris secundum continuationem. Quando ergo egreditur ex eo aliquid coagulatur in capillum est ergo color capillorum secundum colorem huius vaporis et propter hoc est color capillorum signum caliditatis. Nam sic est niger significat superfluitatem caliditatis et hoc est a bus significat frigiditatem dominis. Cum est flavus significat equalitatem complexionis. Et ego quidem vidi unum sermonem de complexionis in capillis quem currit inter medicos alanach et minus fuit circa et quod erat quare sit quod quando capilli similiter filotrio abradantur iam dicitur sine et non abradit eos filotrium. Responsio huius questionis est quia filotrium caliditate sua liquefacit id quod est in poris cutis de fumoso et grosso vapore quod est materia capillorum et resolvit illud quare abradit continuitatem pilorum ex radicibus suis et cadunt et eradicantur usquequo redeat iterum exitus huius vaporis secundum continuationem et coagulentur eius et generetur ex eo pilus.

Signa complexionis frigide sunt quia habentis carnem non est

pilosus multe pinguedinis
& qm̄ tāgis cū inuenis ipm̄
frīdū & colorē corpis ei⁹ & pi
loꝝ uides ad flauitatē tēdē
q̄ trahit ad citrinitatē. et q̄
ē siccitas superflua tūc ē color
ei⁹ liuid⁹ q̄r de cōsuetudine
medicoꝝ ē ut noīent ipm̄ co
lorē plūbi.

Hec sunt signa frigide cōplōis i significant cōpus .s. in musculis eius g̃uis carnis si frigus est minus sunt signa que narrauit in p̄sen- ti si frigus est plus est cū eo color liuid⁹ plūbi ... capilli flaui signā est caliditatis equalitatem. Cum g⁹ sunt q̃ trahunt ad citrinitatem significant ... equalitatis p̃ addi tionē frigiditatis in carne.

Signa autē sicce cōplōis sunt
ut hmōi cum sit gracilior et
durior corpe temperato s; sup
fluitatē sue siccitatis. Reli
qua at̃ sig̃ sūt s; ex͞m primū.

Hec signa cōplōis sicce in gñe carnis .s. musculi sunt .s. ut sit corpus graci lius & durius. Item & non imprimitur siccitate plus illo qm̄ sit singularis sola. Remanent g⁹ oīa signa alia in s̃ situatione; & quam sunt in gñe tpata.

Humida uō mollior & ma
gis carnosa & alia q̃d sīlitē.

Hec signa humide cōplēxionis cuiurunt ... ex͞m. Verūptm̄ & caro eius est plus & cor eius est humidius. humiditas nō imprimitur qm̄ est sola in carne p̃ addicione carnis & mollicie eius & ... declarauit differētias & ... remanēt reliqua signa ... sicut sunt in cōplōne tempata. & iam declarauit ab illo q̃ caliditas et frigiditas sunt actiue qm̄ mutant omīa signa equalitatis. & siccitas & humiditas sunt passiue qm̄ nō mu tant oīa signa equalitatis ... de qua ... sicc. de siccitate quidem uult ut ponat corpus ... passionis cum gracilitate et duritie. & humiditas ponit ipm̄ facilio- nis passionis cum multitudine car nis & mollicie.

Est qm̄ cōponitur equalit
ates p̄me & fiunt ex eis cō
plōnes inequales sunt etiā sig̃
significantia eas cōposita q̃
est q̃r cōplē calidā & sicca hn̄s
est plurimoꝝ capilloꝝ & mag̃
ne calefactōis & duricie
priuat⁹ pinguedīe gracilis
& sunt pili ei⁹ nig̃ & si addat̃
caliditas in eo tūc & ipse ē nig̃
coloris.

Hec oīs sig̃ obliuus ei⁹ ... quod exposuit .G. quia ista oīa signa certificantur & uerificantē in regione tempate cōplōis eum re gimine equalitatis.

Cōplōnē autē calidā & hu
midā hn̄s corporis mollioris
est & calidioris & plus cārn̄
hn̄s quā hēt melior forma
s; superfluitatē addicōis du
arum qualitatū in ea sup
illud cor⁹. Et qm̄ superfluit
hec cōplō ppant ad ipm̄ egr
itudines que accidit ex put
fcōe & sunt chimi q̃ sunt in eo
mali. Q̃ si superfluitas humiditatis
pauca in eo ē caliditatis uō
multa erit superfluitas moll
iciei cārnis & ei⁹ multitudo ul
tra tempatā pauca & ē sup
fluitas addicōis piloꝝ in
eo sup illos nō pauca. Cū
g⁹ tangis ipm̄ inuenis calidus
cū mlito. & capilli ei⁹ sunt nig̃.
et caro ei⁹ nuda pinguedīe.
Q̃ si superfluitas caliditatis

sit pauca humiditas uero eius multa est caro eius mollis mixta et color eius est color permixtus ex albedine et rubedine. et quoniam tangis ipsum inuenis superfluitatem caliditatis in eo paucam. Et similiter quod inuenis in omni complexione composita signa magis uincentium qualitatum magis uincentia et manifestiora.

Hic intellige sermonem eius quod superfluit hoc est quod in eo properat ad ipsum egritudinibus que fiunt ex putrefactione et ut sunt chimi qui fiunt in eo mali quoniam humiditas quando multiplicatur generatur in chimis uiscositas et grossitudo que oppilat poros et prohibet dissolutionem superfluitatum et quando multiplicatur humiditas et sic properat ad eos putrefactio precipue quando resoluitur prohibetur quod dissoluitur et exprimat ab eis de superfluitatibus. Et nomine quidem humiditatis est commune quoniam cum nominatur per eam quoniam et nominatur per eam chimi. Omnia enim ista sunt humiditas a qua ... et quoniam uolunt ... per eam aliam ex humiditatibus a quo sicut albatius sic fluxus et genus lactis et aquas. Et manifestum est quod quando multiplicatur calor in naturali corpore tunc illius fit multitudine chimorum ex quibus generatur caro et nutritur et quando multiplicantur chimi et uiuificantur fiunt chimi mali. Quod si accidat aliquid eorum ut coartetur et quod resoluitur ex eo et exspiret aliquid et fundatur ad quedam membra putrefiet et generatur a putredine illa aliqua egritudinum. Et egritudines putredinis sunt multe quas inuenies tibi in eo quod scit de ex parte mea. Quod autem remanet de sermone .G. intellectum est.

Quando est superfluitas complexionis frigida et humida tunc in istis qualitatibus duabus superfluitas pauca tunc ipsa est multa plus alba mollis grossa pinguis color capillorum et cutis flauus trahens ad citrinitatem. Quod si superfluitas duarum qualitatum ab equalitate est multa tunc reliqua signa adducuntur per adductionem duarum qualitatum et est color capillorum liuidus et cutis. Si autem adductio istarum qualitatum non est secundum equalitatem tunc proprietates qualitatis cuius est adductio plus sunt magis uincentes.

Hic ista sunt signa complexionis frigide et humide quando uincit super ea et remanet ... dominatur eam .G. permixtus et plus et posuit sermonem suum. Quod si uincit natura in eo intellectum.

in corpore frigus cum siccitate secundum equalitatem tunc ipsum est durum gracile multum pilis et quoniam tangitur inuenitur frigidum et hoc corpus quamuis sit gracile tamen commiscetur carni eius pinguedo. capilli autem eius et color sunt secundum frigus.

Hic non permiscetur pinguedo carni in hac complexione nisi propter frigus et frigus generat pinguedinem scilicet adipem et sic carnis gracilitatem propter uero uictoriam utriusque scilicet frigoris et siccitatis aggregat ei proprium signum plus. quod autem remanet de sermone eius est intellectum.

Cum ergo conuertitur complexio calida et sicca in hora declinationis eius ad complexionem frigidam et siccam tunc corpus est ex gracilitate et duritie secundum dispositionem quoniam naturam imitatur. uerumtamen colera nigra uincit super ipsum. et similiter uincit super ipsum nigredo et multiplicantur in eo pili. Cum igitur una duarum qualitatum istarum uincit multum et altera non excedit nisi parum tunc signa magis uincentis qualitatis sunt magis uincentia et signa alterius sunt debilia.

Hic rememorans facit nos per hunc sermonem rei consequens est quod quando conuertitur in fine etatum ad genus frigidum et siccum quia si in incepcione est calida et sicca tunc manifestum est quod coleram nigram multiplicatam in eo et uincit ad multos humorum et si non est

caliditatis [illegible] non multiplicatur in eo colera rubea sicut [illegible] ab eo, est [illegible] ad [illegible] [illegible] humiditatem. Apparent igitur signa complexionis [illegible] signis complexionis sue. Sequitur [illegible] brevitas vite nam quando aliquis homo [illegible] complexio est [illegible] [illegible].
Sequitur ipsum cuius complexio est temperata [illegible] [illegible] ipsum cuius complexio est in siccitate. Deinde sequitur [illegible] cuius complexio est humida et frigida. Deinde sequitur eum cuius complexio est calida et sicca. Postea sequitur [illegible] cuius complexio est humida tantum. Postea sequitur eum cuius complexio est equalis. Deinde sequitur eum cuius complexio est calida et humida. [illegible] [illegible] complexio et sequitur [illegible] eius [illegible] ab extrinsecis [illegible] putrefactio est longitudo vite quando alius homo non [illegible] laudavit philosophus in longitudinem vite terram calidam vicinam maris propter humiditatem aeris eius et caliditatem [illegible] laudavit [illegible] complexionem calidam et humidam. Complexionis autem calide et humide duo sunt modi: alia enim que est naturalis in corpore et est illa que est [illegible] principio sue creationis [illegible] [illegible] et altera est accidentalis et est [illegible] [illegible] quod velox est ad putredinem.

Et dabo tibi signum commune cum omnibus que narravi et narrabo quod significat complexionem quando membrum infrigidatur velociter tunc illud significat excessum frigoris aut raritatem. Et si non infrigidatur nisi cum difficultate tunc illud significat excessum aut caliditatem aut spissitudinem. Et quando vides membrum ex rebus exsiccantibus siccari cito et siccatur et difficilis fiat motus eius tunc illud significat excessum siccitatis. Et similiter quando vides membrum gravari a rebus humectantibus tunc illud significat super humiditatem eius.

Postquam fecit sermonem de signis corporis membrorum [illegible] ipsa modo [illegible] [illegible] signa [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] aliquod membrum eius [illegible] velociter recipit [illegible] extrinsecis tunc illud est signum quod complexio eius [illegible] [illegible] complexioni [illegible] [illegible] [illegible]. Et si fiat [illegible] [illegible] corporis [illegible] membrorum [illegible] illud est signum quod complexio eius est contraria complexioni [illegible] cause. Et [illegible] [illegible] [illegible] certificatio [illegible] canonis [illegible] [illegible] aut rara est aut spissa. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] velocitate [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible] ipsum extrinsecus sicut frigus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsum absque prohibitione [illegible] [illegible] ipsum [illegible] [illegible] sit calidum [illegible] [illegible] ipsum [illegible] [illegible] extrinsecus [illegible] sit frigidum spissitudo [illegible] fiat [illegible] difficile [illegible] [illegible] extrinsecus. Et ostenditur [illegible] [illegible] que sunt post declarationem [illegible] [illegible].

Et oportet ut consideres an complexio omnium musculorum sit complexio una in naturis suis an non.

Iste canon alius est quod possibile est ut diversificetur [illegible] musculorum et sit in quibusdam membris aliquid et sit in membris aliis alia [illegible] [illegible] [illegible].

Et aspice consideratione tua iam in certitudine musculorum omnium in quantitatibus ossium super que musculi sunt positi forte enim putas quod membrum sit minutum propter musculos sicut tu vides ipsum tale propter tenuitatem et minoritatem ossis. Et erit etiam propterea multotiens quod membrum est grossum et non venit grossitudo eius propter grossitiem ossium sed propter multitudinem

Iste est canon alius [illegible] superius quod portiones carnis

carnis [illegible] et plenarie [illegible].

Et caro secundum diminutionem suam et additionem suam in duritie et mollicie ponit dispositionem membri in quo est in superfluitate siccitatis et in superfluitate humiditatis. Quod est quod caro pauca et dura ponit membrum siccum et caro multa et mollis ponit membrum humidum.

Iste canon alius est: superius expositione carnis [illegible] intellectus.

Et similiter loca que sunt inter membra similia parva secundum similitudinem eius quod continetur de humiditate et paucitate eius et superfluitate grossitudinis eius aut subtilitate eius post dispositionem eius membri in quo sunt in superfluitate humiditatis et siccitate ipsius. Quod est quia humiditas illa quando est tenuior et plus ponit membrum humidum. Et quando spissior et minus ponit membrum siccum naturaliter. Membra que vere sunt sicca dura possibile non est aliquo modorum ut ponat ea humidiora quam sint si sufficiat custodire ea ut prohibeat ea siccari velocius. Loca autem que sunt inter ea possibile est impleri humiditate hoc sive cum dispositione sive absque dispositione. Et est quod hec humiditas nutrimentum partibus similibus parvis que habent parvitatem non exuberis. Et hoc quod meus sermo in eo est communis in omnibus membris que dicuntur. Et dicam postea cum dicam causas sanativas et egrotativas. Nunc autem ego sum veniens super illud quod continuatur cum eo in quo fui.

Iste est canon alius sumptus ab humiditate posita in spatiis que sunt posita inter partes membrorum similium parvorum ex qua nutriuntur ista membra. Et hec humiditas mutat complexionem membri secundum illud quod est eius complexio et ipsius grossitudo et eius tenuitas. Privatur autem quod est membrum calidius et non est calidius, aut est frigidius et non est frigidius, aut est humidius et non est humidius, aut siccius et non est siccius. Et ex ipsa tamen illud accidit in membro propter hoc quod humiditas posita est in vacuitatibus corporis membrorum similium parvorum. Et sic quod facit scire sermonem quod docet dispositionem omnis corporis aut omnem aliquorum membrorum eius absque commotione motus iuvamenti et est quia quando videris complexionem corporis aut omnem aliquorum membrorum declinatam nisi ab equalitate et volueris eam reducere ad equalitatem aut diminuere complexionis declinationem sua et imple ista spatia humiditate cuius est hec etiam quia eius dictum est quod membra similia parva nutriuntur hac humiditate. Inclinatur quando hec humiditas eam adaptare omnis sue per longitudinem temporis paulatim sicut dixit in libro de elementis et in libro simplicium medicinarum et in libro de cibis et in libris aliis ab istis. Quod est quia unumquodque membrorum trahit ex venis quod convenit ei ex nutrimento suo et reponit eam in locis vacuis donec decoquit eam et digerit ipsam et convertit ipsam ad similitudinem substantie sue. Et necessarium est ut imprimat hec humiditas impressionem aliquid postremo mutet ipsum per longitudinem temporis et mutet ipsum eius ad partem complexionis sue. Iam quod declaratum est per hoc quod dixit G. qualiter accipiuntur signa que faciunt nos invenire complexionem cuiusque corporis et omnem cuiusque membrorum absque errore et sine deceptione. Statim cum sciveris hos canones securus eris ne erres in aliquo eorum.

Dico igitur quod signa ventris cuius natura sua est siccior omne sua equalitate sunt ut habens eam sitiat velocius et sufficiat ei parvus potus et si bibit multum gravatur super eo et fluctuatio accidit ei. Et ideo invenitur quando natat in superfluitatis et pervenit in parte superiori eius et quod desiderat cibus id quod est siccius.

Postquam complevit nobis canones quibus accipiuntur complexiones membrorum abbreviavit nobis illud per sermonem inveniente et in positione ut doceat nos per istos canones qualiter operemur in inveniendo et extrahamus. Exemplum quod ei qui habet ventrem sicciorem sua equali complexione accidit sitis velociter propter siccitatem ventris sui et quando bibit multum gravatur et natat in superiori parte ventris et accidit ab eo fluctuatio. Et de proprietate quidem omnis membri est ut trahat ad nutrimentum suum id quod convenit ei. Et propter illud fit ut ille cuius complexio est sicca desiderat cibos exsiccativos et non desiderat bibere vinum aut aquam donec perveniat ipsum ad id sitis. Et quando bibit multum natat in

uentre eius et fluctuat.

Et signa uentris qui est humi
dior sua complexione equali sunt ut
sit habens eum pauce sitis in to
lerat multum ex receptione rei
humide et ut desideret cibos qui
sunt humidiores et potus humidos.

Hoc quando membrum attrahit sibi ex cibis
illud quod conuenit ei et manifestum est quod habens
uentrem humidum desiderat cibos qui sunt humi
diores et potus humidum. G. enim non di
xit quod ne desiderat potus et non dixit nisi
quod est pauce sitis et non tolerat potus multum.

In uentre qui est calidior
complexione sua equali digestio
est melior quam appetitus precip
ue durorum ciborum quorum alte
ratio est difficilis. quoniam cibi quorum
alteratio est uelox corrumpuntur
in eo et habens eum desiderat ci
bos et potius calidos et non no
cent ei frigidi si utatur eis mo

Hoc ventris calidus preter cum [illegible] dato usu.
ditate illa digerit cibos
duros difficilis alterationis. et corrumpit
cibos molles faciles alterationis. Et manifestum
est quod habens eum desiderat id quod conuenit
[illegible] ei et non leditur ab eo quod est ei contra
rium. Et sic est dispositio in [illegible] omni
uentris. [illegible] ei complexio cuius uentris est
[illegible] non leditur cibis humidis nec [illegible] cuius
complexio est humida cibi leduntur desiccati
[illegible] ut desideret [illegible] ut non
[illegible] ei res alia est dictum apparens.

In uentre qui naturaliter sua omnino
equalis est frigidior appetitus
est melior quam digestio et pre
cipue ciborum quorum mutatio est
difficilis et qui sunt frigidi propter
quod [illegible] accessit in eo. Et hic
cui uenter est cum hac dispositione
emittit acetosam eructuationem

et desiderat res frigidas. ue
rumptamen festinat ad eum nocu
mentum per eas in uentre si su
fluit in eis superfluitate pa
ucam. Similiter non tolerat ille cuius
est hec dispositio ut occurrat ei tem
pore longo res frigida extrinsecus
sic habens uentrem calidum non tole
rat diu extrinsecus res calidas.

Hoc illud quod exponitur de hoc sermone est sermo
[illegible] appetitus in eo est melior quam digestio
appetitus enim ciborum fit per os uentris et
huius rei declaratio est ad [illegible]. Cum igitur
complexio uentris est frigida est conueniens
ei frigida natura. Et digestio fit per contrari
etatem [illegible] et eius complexio calida est natura
quoniam complexio uentris est frigida [illegible] ei
[illegible] que dicit. G. in [illegible] suo isto.

Inter complexionem malam accide
ntem in uentre egritudine
et inter malam omnium eius que est
natura est differentia quod habens malam
complexionem accidentem desiderat
contraria complexioni uentris sui
non quod est ei conueniens et similis
sicut desiderat habens omnem
malam naturalem quod sibi conuenit et
est ei similis.

Hoc isto sermone [illegible] ostendit. G. optimum inter omnem
malam naturalem et omnem malam
per accidens. Complexio enim mala
naturalis impossibile est ut sit egrediens a lati
tudine sanitatis et propter hoc habens eam desi
derat quod conuenit ei et sibi assimilatur. Com
plexio uero mala per accidens possibile est ut sit e
gressa a latitudine sanitatis et propter hoc ha
bens eam desiderat quod non conuenit ei et fuit
egritudo. Et causa [illegible] malitie [illegible] est
per id quod est ei contrarium. et unum membrum quod
[illegible] attrahit quod est ei conueniens
in dispositione sanitatis et attrahit quod non
quod contrarium est complexioni eius in dispositione egri
tudinis. Quod autem dicit de uentre intelli
gere [illegible] membris quod dispositio
est in eadem dispositio. Verumptamen illud non est
sensatum propterea quod in eis est appetitus
naturalis. Sed appetitus in uentre
est compositus ex uirtute sensibili et na
turali simul.

Speciem autem cōplois cōpo
sitarum male frīde inuētre cogni
tio est spērum simplicium.

Hin complone calida ⁊ sicca in uentre acci
dentis aggregant̄ signa calide ōnis ⁊ sig̃ sicce
Et in complone quaq; calida et cōplonis p
humida aggregant̄ signa calide cōplonei
ōnis p̄mixta cum sig̃ humide ōnis. Cōplo
aut̄ frida ⁊ sicca ⁊ complo fri. ⁊ hu. sunt s;

Oportet aut̄ ut adhibe magis q̄ na
turalius
as multū cōsiderationē in eo
q. dixi ⁊ discernas int̄ id qd̄
dixi abeis q̄ dicturi sumꝰ ⁊ ē
q2 nō pp uētre tm̄ fit hō sitiēs
aū nō sitiēs. aut desiderās po
tū frīd ul' calīm. sed iā fit illud
pp insitā q̄ sē ipectore .i. corde

Hꝰ sum ex sig̃s ōnis calidꝰ ⁊ pulmone
ītiāe in uentre fit sitis
et ex signis hꝰ ōnis complonis in uētre pacientes
fit appetitus potus fri. Et ex signis hꝰ ōnis
in uētre frīde ⁊ sicce fit paucitas sitis. Et
ex sig̃s hꝰ ōnis pacientis in uentre fit appe
titus potus calidi ⁊ res iste accidit hoī ppt̄
membra que sunt in pectore .s. cor ⁊ pul
monem. Dixit g° hē sermonē .G. donec nō
erres ⁊ putes q. sitis ⁊ appetitus potus frī
aut calī sūt signa ppria complonis uētris
Et .G. exponit sermonem suū ulti⁹ ⁊ dicit.

Verūptā qn̄ sitis pp calidit
atem in istis instrīs sētē ipse
attrahit de aere plus ⁊ est
in attractōē q̄ extrahit in ex
piratōē spatiū ⁊ lōgitudo et
sē in pectore suo inflationē
⁊ nō in eo qd̄ est sub ypocon
driis sic sentit ille cuiꝰ sitis
est ex caliditate uuētrᵉ ⁊ qn̄
bibit nō sedatur sitis eiꝰ sta
tī ⁊ potus frīdꝰ eā plus sedat
q̄ sedet potus calidꝰ. ⁊ qn̄q;
sedat eā; siti eiꝰ cuiꝰ hec dispō

ē aer frīdꝰ qn̄ attrahit eū
⁊ nō sedat eā sitim q̄ est pp
caliditatē in uentre. Et
sil' q̄ hʒ dispōz huic cōriam
sētit lesionē ab aere frigido
qn̄ inspirat eū. Et id ē ex m
aioribꝰ sigficatōibꝰ sr̄ frigꝰ
pulmonis. Et sic hñs hanc
dispōnē aerē attrahēs frīm
sentit ex eo lesionē manif
estam ⁊ frigꝰ sic amat attrac
tionē aeris calidi ⁊ expuit
supfluitatē flatis qn̄ loquīt

Hꝰ posuit .G. dūm inter ⁊ cū tussit.
signa ōnis uentris ⁊ signa
complonis instrōz sētē in caliditate ⁊ frīdit
ate assūpta p sitim donec nō fiat error in
aliquo eoz. Et ē sermo eius intellectus et
compleatur sermonē in signis cōplois pul
monis sicut fecit in signis uentris

Et unū cuiꝰ pulmo sit siccus
nō ē supfluitas quā expuat
et uox eiꝰ ē clara. Ille aūt cuiꝰ
cōplo ē humīdꝰ nō est uox cla
sed rauca. et qn̄ utīr ex uoce
q̄ ē maior ⁊ acutior cōtrit in
cānā pulmōis eius supfluitas.

Hille cuiꝰ pulmo est siccus natura nō ex
puit flaticas supfluitates neq; cū sermone in
cū tussi ⁊ ille cuiꝰ pulmo est humidꝰ expuit
flaticas supfluitates aut cū loquela aut
cum tussi aut cū utroq; sil'. Et sigᵐ etiā
aliud illiꝰ cuiꝰ pulmo est siccus ē uox clara
et eiꝰ cuiꝰ pulmo est humidus uox nō ē cla
s; rauca ⁊ qn̄ utitur uoce maiore ⁊ acutiore
currit in cānam pulmōis eiꝰ supfluitates
flatice.

Verūptā magtudo
uocis nō fit pp caliditatem
ut putas eiꝰ fit pp frigidita
tem. sed magnitudo uocis se
quī amplitudinē cāne pul

monis et superfluitate virtu-
tis exitus aeris ex pectore sub-
ito. paruitas vero vocis sequitur
causas contrarias istis.

Hoc intendit quod quia ... virtus exitus aeris cum virtute ... est manifesta et acutius con... cum sit per hoc ... pulmonis et superfluitatem ... est signum amplitudinis pulmonis eius. Consequens apparet ut huic sermoni ... ita quod dicit quod magnitudo vocis et paruitas eius non sunt signum alicuius complexionis pulmonis, ut non erit aliquid per ... eius perdita. Deinde dicit quod magnitudo vocis est sequens amplitudinem cannae pulmonis et superfluitatem exitus aeris ex pectore subito et paruitas vocis est sequens stricturam cannae pulmonis et debilitatem virtutis exitus aeris ex pectore subito.

Non semper oportet ut sequatur
magnitudo vocis et paruitas eius
caliditatem et frigiditatem neque
cum in magnitudine vocis et
paruitate sunt caliditas aut
frigiditas est illud ex ipsis. verum
tamen ex eis non est nisi paucitur
et sequitur ... complexio nisi non accidentaliter.

Iam diximus quod caliditas quando est addita naturaliter dilatat membrum. et quando frigiditas additur naturaliter constringit membrum propter hoc igitur accidit ut reperiatur vox in magnitudine et paruitate ... cannae pulmonis non per certam ... paucitas. ... quando caliditas naturalis quando est addita in hoc membro dilatat ipsum tunc si fortis est virtus pectoris extrahens aerem subito fit vox magna et si non est fortis non fit vox magna. Et frigiditas naturalis constringit cannam pulmonis et si virtus pulmonis est fortis expellens aerem ... una cum illo vox acuta et si non expellit ipsum fortiter sequitur ... vox parua. Non igitur magnitudo ... eius sunt signum ... caliditatis ... frigiditatis ... paucitatis. Complexio autem contingens ... frigida per accidens non imprimit omnino aliquid in magnitudine vocis et paruitate eius nisi assiduetur et fiat in membro non tali loco ... radicalis.

Quod est quod cum membra officia-
lia non sunt secundum dispositionem secundum quam
sunt nisi per complexionem suam et dis-
positio vocum fit sequens dispositionem
membrorum officialium oportet
propter illud ut appareat ex voce secundum
complexionem suam naturalem, unde est quod vox
lenis sequitur lenitatem pulmonis
et vox aspera sequitur eius asperitatem. Et
lenitas cannae sequitur equalitatem
omnis sue et asperitas eius sequitur siccitatem
ipsius. Unde est quod asperitas non
est nisi diversitas in corpore duro. et non
fit canna pulmonis dura nisi propter
siccitatem membrorum similium partium
ex quibus est eius compositio. Et non fit in eo
diversitas nisi diminutione humi-
ditatis in ea sparse. Et similiter vox
acuta non est possibile ut fiat nisi propter
stricturam cannae pulmonis et e-
piglotis. et vox grauis non fit
nisi propter amplitudinem eius. Et strictura
eius generatur ex frigore eius
innato et amplitudo eius generatur
ex caliditate eius innata. Et secundum
comparationem specierum vocum similium sunt
species que accidunt propter egritudines,
fuit igitur ille et signa significantia
causas facientes eas. Iam igitur certe
monstraui omnia illa declaratione su-
fficienti in hoc libro meo de voce.

Hunc hic autem sermonem ... quod lenitas fit propter multitudinem humiditatis sparse in membro nam ipsa rorat et humectat membrum et quando minuitur exsiccatur membrum et generatur in eo asperitas. quod est quia partes eius remanent eleuate quando loca in quibus erat humiditas euacuantur quare diuersificatur situs partium eius. dicitur igitur asperitas. Et hec humiditas quando additur in loca eius eleuatur igitur diuersificantur partes cannae pulmonis et accidit ex hoc ut asperetur vox. Et dico quod ... inter hanc et primam est quod cum hac est rau... cedo et sputum superfluitatum ... Et quando res ... sunt composite et iam faciunt egritudines mutationes in voce ab istis

eiusdem cais. Et cuntis cuiusque eorum per eam cui. intellige ergo illud quod sermo eius est intellectus.

Reliquorum autem membrorum igitur complexionis signa sunt ea significat sunt. Verumptamen convenit tibi ut cognoscas dispositionem ut significes super ea per ea quibus iuvatur et nocet eis. et operationes eorum virtutum naturalium. Operationes autem virtutum naturalium eorum iam dicte sunt in tractatu suo de causis. per quam operationem fit rectificatio cuiuslibet illarum virtutum et bonitas earum et per quam operationem fit corruptio et peioratio malitia. Et ego quidem iam comple ui rememorationem signorum omnis.

Hic sermo est omnis comprehendens cano nem signorum generum membrorum interiorum et sunt tres sermones. Unus illorum est per quod iuvant illa membra nam nos quando videmus aliquid conferre in eis ex iuvamento [illegible] eorum. Et secundus est illud quod nocet illud membrum. nam nos quando videmus aliquid nocere illi membro per [illegible] eorum. Et tertius est operationes virtutum naturalium eorum. [illegible] ex virtute eorum quod complexio eorum iam [illegible]. Membra autem interiora que non [illegible] nobis sunt ex signis complexionum suarum [illegible] que [illegible] sunt intestina renes et ue sica matrix [illegible] diafragma splen fel et reliqua membra intrinseca quorum esse non [illegible] in eo quod [illegible]. In sermone autem alio [illegible] operationibus virtutum eorum naturalium [illegible] intelligas in tractatu [illegible] et tinctionibus suis in causis quod [illegible] in hoc libro quod ex virtutibus naturalibus non est aliqua quae operetur per frigus et quod ipse non operentur nisi per caliditatem cui sit complexio [illegible] siccitas aut per [illegible] additionem et diminutionem eorum operatur [illegible] virtus [illegible] Attractiva [illegible] operatur est caliditas que est plus [illegible] temperata. Retentiva caliditas temperata et siccitas que est plus. Digestiva [illegible] caliditas addita [illegible] temperata. Et expulsiva caliditas temperata [illegible] que est plus. Intellige ergo illud [illegible] [illegible] [illegible] sanguine [illegible] convenient [illegible] [illegible] operatur per [illegible] frigus et expulsiva per [illegible]

[illegible] et frigus. Hoc est [illegible] ultimum sermo nis insignium complexionis membrorum. Et manifestum est quod qui studuerit exercere in omnibus que narrantur non occultabitur ei modus in cognitione signorum omnis complexionis sive sit naturalis in quibusdam membris sive accidentalis in dispositione sanitatis aut egritudinis aut in dispositione que non est proportionalis ad sanitatem neque ad egritudinem. Iam ergo comple ui signa generis primi scilicet complexionis. et rememo rabo [illegible] genera scilicet genus secundum in membris officialibus et genus [illegible] membris [illegible] membris officialibus.

Membrorum que lesa sunt in magnitudine sua aut in forma sua aut in numero suo aut in situ suo quedam sub sensibus cadunt quorum cognitio est facilis. Eorum quibus sub sensibus non cadunt quedam sunt quorum cognitio difficilis est et quedam sunt quorum cognitio est impossibilis.

Postquam cognitionem canonum comple ui signorum omnis generis sui sit in corpore aut in aliquo membrorum. Et est [illegible] genus lesionum [illegible] hic cognitionem canonum signorum generum [illegible] lesionum [illegible] quod [illegible] in cor pore membrorum officialium et dico quod signa huius generis sunt species tres quarum una est facilis cognitionis et est que cadit sub sensu. Hec ei non indiget nisi [illegible] [illegible] difficilis cognitionis [illegible]. Tertia autem cognitio impossibilis est [illegible] et non est in ea possibile nisi existimatio propinqua tantum. Et ipse has species in sequentibus exponet.

Magnitudinis autem capitis et figure eius et magnitudinis cerebri cum illo et figure eius esse communis est. et iam narravi in [illegible] et sic est dispositio in pectore et sic hec exemplum non est difficilis cogni tio esse spatularum et humerorum et interiorum brachiorum cubi torum et volarum et ancharum et co xarum et crurium et pedum. sit

aut nocumentum in unoquoque eorum in forma aut in quantitate aut in numero aut positione partium que sunt in unoquoque eorum ex quibus ipsum componitur et nocumentum operationis cuiusque eorum est manifestum.

Dixit in hoc sermone G. quod significatio eius qui accidit in nocumento in compositione huius membrorum interiorum que continentur et comprehenduntur membris apparentibus scilicet exterioribus sensibilibus eis sensu que continet ipsum cuius exemplum est cerebrum ipsum enim est membrum interius et continent et comprehendunt illud ossa capitis [illegible] figure horum ossium sequitur cerebrum et similiter pectus. magnitudo cuius et eius capacitas que sunt [illegible] illud [illegible] quantitate [illegible] quantitate [illegible] duo signa quantitatis pulmonis et cordis.

In membris autem interioribus omnibus non est possibile cognoscere ea.

Nos fecit significare signa nocumenti in compositione eius ex membris apparentibus. et similiter [illegible] signa nocumenti in compositione et exterioribus in interius. Verumtamen continentur illis et comprehendunt superpositum membra aspectu et proportionantur etiam hoc ac illud quod cadit sub sensu dixit hunc sermonem ut faciat scire et significare membrorum interiorum que ipsi diversificantur diverse ut aliqua.

Stomacum iam vidi in quadam hominum parvum totum eminentem in locis que sunt sub ypocondriis donec declararetur aspicienti et tangenti eius proprie sua rotunditate declaratione sufficienti. Et vidi etiam vesicam parvam eminentem ita quod homines eam tardabant parum ab urina et apparebat in loco inflatio declarata terminata et manifesta. In reliquis autem membris interioribus non scio quod aliquod membrum apparuerit ex eis apparitione manifesta. Veruntamen oportet ut convenienter inquiramus possimus ut sciamus salutem eorum et eorum corruptionem et si non est possibilis eorum cognitio cognitione vera tamen saltem existimatione propinqua.

Sermone inter signa nocumentorum compositionis interiorum membrorum distinguit G. inhibere et tangere fecit super unumquodque eorum et dixit quod ex eis sunt quorum cognitio est possibilis in quibusdam corporibus et membris in quibus est possibile ut emineat et elevetur ita quod tangatur ex exterioribus. Et ex eis sunt quorum cognitio est impossibilis penitus per signa manifesta. Et ex membris in quibus est possibile ut emineat et elevetur quod est super ea ita quod possibile sit eis cognoscere signa eorum. Quia cum emineat et elevatur quod est super ea redit ergo ex eorum existimatione propinqua. Et illis ex membris sunt stomachus et vesica in quibus cum in quibusdam hominibus emineant et eleventur et [illegible] possibilis est eorum cognitio signorum ex [illegible] musculorum que sunt super ea. Et quando non eminent aut elevantur musculi que sunt super ea tunc non est cognitio signorum eorum post [illegible] existimatione propinqua. [illegible] non inquirimus cognitionem signorum utriusque sicut inquirimus cognitionem signorum aliorum aliorum et membris interioribus quorum [illegible] cadit sub sensu. Sed non est [illegible] via ad cognitionem signorum horum membrorum significantium super nocumenta eorum nisi [illegible] et non cognoscuntur signa eorum nisi per existimationem propinquam. Et G. emulare fecit hunc existimationem propinquam et dixit.

Et ego possum non tamen existimo in illo in epate iam enim quosdam vidi quorum venter erat multus quorum vene erant stricte et colores eorum in toto corpore erant fedi et si sumebant ex cibis superfluitatem propter hoc si cibus erat inflatiuus grossus viscosus sentiebant quidam eorum in latere dextro aliquid quod est sub ypocondriis quasi illic esset res in profundo grauis posita sub illo et suspensa cum aliquo et quedam

eorum sentiebant tensionem colo
nsam. Estimavi ergo super illum
cui est hec dispositio quod epar eius pruni
est strictorum meatuum.

Hoc Galienus estimavit estimatione propinqua .i. propinqua veritati, scilicet quod epar eius pruni strictorum meatuum extremis ... Una enim est strictura venarum eius, vene namque meant ex epate, earum strictura significat pruni epatis epatis, et quia epar est pruni meatus eius sunt stricti. Et facies et colore fecerunt hic cum significat frigus huius epatis et frigus corporis, et epatis significat puritatem et stricturam meatuum eius. Et quod est ergo quod facit ... flatus grossitie ... hoc enim accidit strictura meatuum epatis. Et quod facit accidere inicio oppilationis et grossitudinem quare sequitur oppilationes tensio eorum et facit grossitudo dolorem gravem et non facit ... iste ... ro ... si non esset meatus eius stricti et meatus eius non essent stricti nisi esset

Et vidi vivum cuius [puritas epatis].
in toto corpore erant testimonia
victorie flatus et cum illo vom
ebat omni die coleram citrinam.
Vidi ergo quod oportebat considerare
dispositionem eius et inveni cum eg
estione coleram puram valde. Iud
icavi ergo et novi hec in vito
ex meatibus ex quibus expellitur
cola parte deorsum propter magis ad inferi
ora; parte sto. et est locus quod dicit
media oppilatio veniens sic in
illo vitium in quibusdam animalibus.

Hoc Galienus estimavit estimatione propinqua veritati ... ex meatibus in quibus expellitur colera perdit per magna ... ad inferiorem partem stomachi ... exteriorum rerum ... Una earum est quod vidit testimonia flatus vincentis in corpore unde ... non significant quod corpus sit ... Secunda est evomitu colere citrine in omni die. Hoc enim significat coleram que est agregata in stomacho. Et tertia est quod ex commistione est egestionis. Hoc enim exigit ut sit effusio colere citrine et exitus eius cum ea omni die et ideo ... erat postquam agregate fuerunt iste tres res ... vidit hec in quibusdam animalibus per anothomiam et quia iam

contingit ut sit pars meatuum colere ampla effundens coleram in stomachum extrinsecus ut ut exitus meatibus in illo vivo veniret per maiorem ad inferiorem partem stomachi et effunderet in eum coleram et vomeret eam ille homo omni die. Scivit ergo per extimationem quod erat flatus ... et quod illud quod vomebatur ex colera omni die non significabatur in eo vitium colere sed amplitudinem eius quod continuatur cum stomacho ex barbari .i. poro vesice dicitur colerum.

Res autem iste significat quod
cognitio eius quod apparet in an
othomia et iunctio oppitionum
membrorum et utilitatum et iuvu
amentorum eorum est magis iuvam
ti in cognitione eius quod occultatum
a sensu. Qui ergo vult ut
fortis fiat super cognitionem in
corporibus in quibus sunt scientia istius
necessitatis convenit ei ut exer
ceat in anothomia et inveniat
operationem membrorum et iuvamenta
eorum. Et ego quidem iam scripsi
in omnibus his exitus sermonibus librum
singularem et rememorabor
illorum librorum in fine sermonis
in hoc libro et sciat diligens dis
ciplinam in qua hoc invictat scientiam
cuiusque rei ex eo cuius scientia est
necessaria.

Hec sermone finit: et iste res significant quod strictura venarum significat quando quod in ... epatis est lesio et strictura meatuum eius propter quod vene sunt nate in epate. Et oportet ut quantitates earum sint secundum quantitatem epatis. Et hec sunt res que apparent in anothomia. Et quod vomitus colere in omni die cum apparitione signorum flatus significat quod in ... .i. poros est lesio quando ... maior et amplior quam oportet. Et illud enim est res que raro apparet in anothomia et ut in quibusdam animalibus secundum eius. Et oportet ut ... quod veniret ... sit maius et amplius. Post hoc ergo fecit nos vigilare super illud ... ut ... iste res ... anothomiam ... canonem ... signorum noctu

mentorum compositorum ex membris interioribus tantum et distinguitur ex contrarietate membrorum per anathomiam et ex contrarietate operum membrorum et ex cognitione iuvamentorum ipsorum. Quod est ista tria non pervenimus extimamus ex eis cogitatione propinqua super iuvamenta membrorum interiorum tantum in eis . ¶ Et G. quod iam condidit librum unumquemque scilicet anathomiam et ex operationibus et iuvamentis faciens librum ad ipsa eius sermonem est enim ei necessarium ex quibus docetur qui vult stare super ea propter presentiam et usum et rememorationem in [illegible] cognitionis eorum eius quod oblitus est ex eis. [illegible] quod vult cognitionem dispositionis earum membrorum interiorum in quo [illegible] G. et [illegible] ex anathomia omnia ex operationibus et iuvamentis sic ex [illegible] G. per [illegible] attractum meatuum eius ex [illegible] et colore [illegible] colori [illegible] mutationem [illegible] et ex operatione [illegible] inflationum grossitudinem [illegible] et ex colore extensione in pte [illegible]

Et in eo quod diximus in hoc de complexione est sufficientia.

Hoc [illegible] in hoc capitulo capitulum nocumentorum [illegible] tantum in membris que est ex eis in compositione et quod est ex eis in compositione ex eis non [illegible] nocumentis non est quod sit egritudo [illegible] nocumentum in [illegible] aut a principio [illegible] aut per illud quod sequitur ipsum [illegible]

Corpora autem que sunt infirma nunc scilicet quando iam infirmata sunt oportet ut significes super ea si sint cadentia sub sensu permutatione eius quod habet in naturis suis de quantitatibus magnitudinis coloris et figure et forme membri et situs et diversitate in duritie et mollicie et caliditate et frigiditate permutatur.

Hic Galienus [illegible] canon signorum nocumentorum membrorum [illegible] ad [illegible] canones signorum nocumentorum membrorum egrorum [illegible] nocumentorum [illegible] non [illegible] [illegible] ad [illegible] naturalium [illegible] non [illegible] operationibus nocumento sensato [illegible] sunt [illegible] nocet operationi [illegible]

sensibili et per illud [illegible] [illegible] horum nocumentorum sunt [illegible] primorum nocumentorum. ¶ Sed differentia inter utraque est quod ista nocet operationibus nocumento sensibili et illa non. Et [illegible] nocumenta [illegible] quod nocumenta membrorum que cadunt sub sensu sunt faciles cognitionis quia sunt super ea quod [illegible] membris ex [illegible] quantitatum eorum et colorum ipsorum et formarum eorum et situum ipsorum et diversitate in duritie et mollicie et caliditate et frigiditate. [illegible] qui [illegible] in [illegible] et [illegible] et non [illegible] ei ex [illegible] rebus [illegible] membrorum [illegible]

Et sunt ex eis que non apparent sensui tunc oportet ut significent super ea ultimum aut per rem prohibentem operationum aut per ea que procedunt ex eis aut per dolores aut per tumores sive per grossitudinem aut permutationem earum aut per loca eius.

Hoc propterea quia nocumentum [illegible] est insensibile [illegible] premissa sunt canones [illegible] nocumentum [illegible] lesione egra est sensibile [illegible] in signis eius canonem [illegible] [illegible] tribus rebus scilicet anathomia operationibus et iuvamentis [illegible] ¶ [illegible] et corruptio earum. Et operationes [illegible] operationes [illegible] Sicut pulsus [illegible] mutat [illegible] membrorum sic sensus et motus voluntarius [illegible] mutantur per dispositiones egritudinis [illegible] mutantur [illegible] membrorum. Et [illegible] per [illegible] cognitionem [illegible] pulsus [illegible] sunt operationes que [illegible] unumquodque membrorum sic [illegible] [illegible] colera [illegible] melancolia [illegible] [illegible] ex egestione [illegible] aliquid. ¶ Et [illegible] est [illegible] expellunt membra interiora [illegible] sicut urina [illegible] egreditur [illegible] sudor et sordities aurium [illegible] lacrime et reliqua que [illegible] eorum et coloribus et [illegible] eorum. ¶ Et [illegible] est ex coloribus [illegible] membrum est [illegible] dolor [illegible] dolorum [illegible] sunt. Et [illegible] dolor pulsativus [illegible] est ille [illegible] Et dolor [illegible] et est ille [illegible] Et dolor [illegible] et est ille qui

fuis in membro pauci sensus aut cui penitus non est sensus. Et dolor pungitiuus et est ille qui fit est in membris super que uicem nerui panniculorum. Et dolor apprehensiuus. Et dolor mordicatiuus. Et dolor extensiuus. Et dolor stupefactiuus.

Et quartum est grossitudo preter magnitudinem naturalem. Fortasse enim hec grossitudo multotiens significat id quod est super membrum. Eius exemplum [illegible] quod uidetur in apostemate gibbositatis epatis musculis quod est secundum formam lunaris figure. Et quandoque diuersificatur grossities propter materiam secundum quam generatur ipsa. Et enim eius est sanguinea et colerica et flegmatica et melancolica. Et ex istis quattuor rebus extrahitur canon communis in cognitione egritudinum membrorum interiorum aut per unam earum aut per plures quam unam que per hec omnes.

Oportet autem ut secundum unumquodque membrorum sit hec extrema plus significatiue super egritudines que fiunt in cerebro. Et oportet ut significet aut per species permutationis mentis aut per species permutationis ymaginationis eius que ymaginatur ex rebus sensibilibus. aut in nocumentis motuum uoluntariorum aut per id quod procedit ex palato aut auribus aut naribus aut per species dolorum que accidunt in eo.

Hyppocras quidem dedit canonem communem in cognitione egritudinum membrorum interiorum. Et res omnes sunt insufficientes in doctrina [illegible] expandimus ad perueniam. Incipiamus in cognitione signorum egritudinum cuiusque membrorum. Et incipit a cerebro sicut in [illegible] abeo in enarratione signorum dispositionis naturalis [illegible] quasi species significans egritudinem cerebri. Dico ergo [illegible]. Una earum est species permutationis mentis. Nam [illegible] est rationes et uoces et sibilos ligat. Mutationes cole ex [illegible] aut colere nigre adhuste. Et quando cum ea sunt quies [illegible] taciturnitas significat aut iunctionem humoris melancolici aqueri [illegible]. Et quando cum ea sunt angustie [illegible] significat uictoriam colere rubee uel siccitatis. Et quando cum ea [illegible] sopor [illegible] significat uictoriam frigiditatis et humiditatis. Et secunda est species permutationis eius qui per ymaginationem ex rebus sensatis [illegible] ymaginationes sunt conuenien-

tes rebus sensatis et duo uel tres dimensiones exeuntes extra [illegible] sanum. Et quando sunt conuenientes et non fiunt ordinate ordine bono significant egritudinem uentris medii et corruptionem cogitationis. Et quando obliuiscitur et non recordatur significant uentris posterioris egritudinem. Et quando sunt inconuenientes significant egritudinem duorum uentriculorum anteriorum. Aliquando enim corrumpitur ymaginatio et remanet memoria sicut contingit de uno de quo dicit Galenus quod putabat quod in domo eius erant tibicines et preterea cos expelli. Postquam conualuit recordatus est istius et non obliuiscitur est eius. Et quando corrumpitur cogitatio et remanent memoria et ymaginatio sicut accidit in illis qui fugientes [illegible] Galenus. Et tertia est nocumentum motuum uoluntariorum. Et oportet ut intelligatur cum huius [illegible] nocumenta. Nam quando isti sensus et motus destruuntur in toto corpore significat aut apoplexiam aut congelationem aut propter [illegible] tuentur [illegible]. Et quando destruuntur in una duarum medietatum corporis significat paralisim. Et apoplexia et paralisis accidit ab opilatione accidente in cerebro. Apoplexia quidem fit ab oppilatione que cerebrum implet et prohibet currere spiritum animalem ab eo. Et paralisis fit ab oppilatione que implet unam duarum partium cerebri. Et quando destruuntur sensus et motus et sensus aliquorum membrorum significat illud oppilationem aut nucham aut neruos uenientes ad illud membrum. Et ego quidem iam uidi unum sensum pedum eius omnis destructus fuit a coxa usque ad pedes donec si incideret aliquis aut scarificaret aut spatula aliqua membra pedis eius non sentiret id et motus eius fuerunt remanentes et non mouebatur est donec factus est ydropicus et mortuus est. Iudicium quoque super illum quando euenit extremum est quod nocumentum non completum. Et destructus est sensus pedum eius et non motus eorum est destructus. Et si nocumentum esset completum destrueretur et motus eorum. Et quod prouenit ex hoc nocumento uaporis accepit eius [illegible] complexionem eius et secutus est illud ydropisis. Et multotiens quando apostematur cerebrum aut nucha aut nerui aut ab [illegible] et sequitur destructio sensus et motuum [illegible] que procedunt ad membra que sunt sub loco illo nocumenti illorum membrorum. Et quando accidit ut apostemetur cerebrum aut quidam panniculorum eius quod permiscet intellectus et declaratio quidem quorum membrorum [illegible] apostematum ex qualitate dolorum. Quarta species est que procedunt ex palato naribus et auribus [illegible] [illegible] mittibus. Multi enim harum superfluitatum et colores earum et odores earum significant humorem [illegible] cerebri sicut accidit michi in presenti tempore decem [illegible] cum cerebro meo et ex palato cum multa [illegible] salsa uehementis putredinis. Et cum illa preterea iam incineret longius in sole [illegible] et fatigauerim mentem meam multum et ualde fui repletus cibo accidit gemitum

timorosa. Et quinta species doloris que accidit
in eo. isti autem dolores diuisi et ipsi omnes nomi
nantur nomine communi scilicet. quod est quia ex eis est qui est
pulsatiuus et alius est quo sentit homo cum stim
ulatione et mordicatione uehementi et alius
quo sentit cum reuolutione circuitus
et loca etiam eorum sunt diuersa. Alius est qui
comprehendit totum caput et nominatur dolor cra
nialis. Et alius qui comprehendit unam du
arum partium cerebri et nominatur emigranea.
Et alius qui sentitur extra cranium. Et alius
est qui sentitur intra cranium in profundo. Et
iste .v. species doloris sunt exposite in libro co
gnitionis egritudinum membrorum interiorum. Et
tu quidem inuenies multos medicorum speculati
uorum usque eorum et dicunt quod signum tale sig
nificat egritudinem talem que accidit ei tali sicut
epilepsia et melancolia et scotomia et spasmus te
tanus et uertigo in infantium temporibus. Et
tu quidem scribis super utrumque signorum egri
tudinum cerebri scilicet propinquorum sibi et ac
cidentium ei propter ipsam causam quia ipse non nutrit
et egritudinum que accidunt aliquando
quod sequitur illud quod nascitur ex cerebro scilicet
nocumentum quod sequitur nucham aut quosdam
neruos aut aliquod aliquorum ex quibusdam
membris aut ex stomacho aut ex renibus et
ex eo quod non nutrit et ex eo quod nutrit cuius
quidem est egritudo et cum quod est uerius se
quens egritudinem sicut epilepsiam et spas
mus et stupor et tremor et talia. ex libris
.G. in quibus ipse exquisite perscrutatus est
doctrinam hanc scilicet liber eius de morbo et
accidente et liber eius de cognitione passionum
membrorum interiorum.

Super egritudines autem que
accidunt in corde oportet ut sig
nificetur ex speciebus mutationis in
spirationis et ex tremore acci
dente in ipso et ex pulsu eius et ue
narum et ex uelocitate ire eius
et tarditate et febre et corporis
frigore et speciebus coloris et
doloribus accidentibus in eo.

Non est possibile ut oppiletur cor aut accidat
in eo oppilatio implens eius uentres
sicut possibile est in cerebro. Iam mors ac
cedit ad illud cuius est causa .i. plurimi sunt qui
moriuntur subito non ... esse nisi quia effun
ditur humor ad cordis eorum subito ... a
posteriore eorum panniculi et gestiunt cordis
motus et propter id est mors. hoc statim ... in
natura. quia aut mors ex timore fortissimo aut
gaudio magno subito facto morte ex facta
subito te ... est per ... accidit.
In gaudio quoque egreditur spiritus subito ad
exteriora quare in natura caliditas extingui

tur extinguitur ignis ex uehementi insufflatione.
In tristicia redit spiritus ad interiora et sic extinguitur
etiam caliditas innata subito sicut extinguitur
ignis qui cohopertur cum re aliqua cohibente
eius respirationem. Et signa que significant
significantia egritudines cordis sunt .viii. species.
Vna est malicia inspirationis. inspiratio
namque magna uelox et frequens significat
caliditatem additam in corde et contraria earum
significat frigus additum in corde et in ser
mone absoluto uniuscuiusque modorum malicie
inspirationis est significatio propria. Et .G.
quidem exquisite perscrutatus est declaratione
illius in libro suo qui est de malicia inspira
tionis. Et secunda est tremor cordis accidens
in eo. hic enim significat effusionem materie
ad cor aut ad panniculos eius sicut quod est. aut
uaporis melancolici aut humiditas et facit
malicia complexionis. Et tertia est mutatio
pulsus in generibus .x. suis. Vnaqueque enim species
pulsus et particularium eius huius significationes
proprias sunt. illud quod accidit cordi ex natu
mentis sibi proprius. aut que accidunt sibi
per consuetudinem. Et quarta est ex ue
locitate et tarditate ire ipsius. uelocitas
enim significat caliditatem et tarditas signi
ficat frigiditatem. Et necesse est tibi ut comperes omnes
istas res per res naturales. Et quinta est species
febrium et in libro quidem crisis exquisite per
scrutatus est. G. sermonem in eis et in libro
de febribus et in libro de regimine sanitatis.
Et sexta est ex frigore corporis et sermo
illius est communis. frigoris in febribus cum
sentitur unum duorum eorum scilicet aliter. plana causa
frigoris corporis omnis sunt ... cordis sunt. propter quod
febris est caliditas in toto corpore. Et
septima est ex colore corporis color enim corporis
mutatur et alteratur mutatione distemperantie
cordis et alteratione eius. Et octaua est ex
doloribus accidentibus in eo et horum duorum pla
... sicut tristicia et furor et angustia
... autem dolor ... illius intrinsecus uel
... mouetur et prolongatur ... aliud ...
aut confirmatione
doloris in corde.

Super egritudi
nes autem que accidunt in epate oportet
ut significentur ex diminutione
chimorum et adustione eorum et mu
tatione ipsorum actionibus suis natura
libus ad dispositionem egredientem
a natura et ex malicia coloris et in
uirtute que accidit in separatione nutri
menti a corpore aut assimilatione
sua cum membris aut in expul
sione sua eius quod expellitur et ex
superfluitate et grauitate

et que sentitur in eo. et apostematibus et doloribus quorum quedam fiunt in loco epatis ipsius et quedam eorum per vicinitatem et per speciem quandam mutationis inspirationis et tussis.

Species signorum egritudinum epatis sunt .v. prima est sumpta ab operationibus eius et est nutrimentum eius que mutat chimos in quantitate et qualitate. Inquantitate quidem est diminutio humorum et additio eorum. Inqualitate vero est mutatio humorum a dispositionibus suis naturalibus ad dispositionem exeuntem a natura. Et sermo in hac specie est longus et sufficiat in eo in hoc loco rememoratio summe unius significationis super residuum eius. Et hec summa est quod epar quando debilitatur et abinde in ieiunio sugendo ex tubis et poris chimum decoquit ipsum et facit ex eo chimos quatuor sanguinem scilicet et coleram rubeam et flegma et melancoliam. Cum ergo accidit in eo egritudo et prohibet ipsum ab hoc ne faciat istos .iiii. chimos secundum quod oportet. Et si egritudo est mala complexio frigida addit in generatione flegmatis et minuit reliquos eorum. Et multotiens apostematur epar apostemate calido aut accidit in eo mala complexio calida et adurit humores et generantur modi colere diversarum specierum. Et species autem colere citrine .3. rubea clara et citrina subtilis et citrina similis vitellis ovorum et prassina que habet colorem viridem que est eruginosa. Et species autem flegmatis sunt dulce acetosum insipidum et vitreum. Et species melancolie fiunt duobus modis. unus est quod splen attrahit et est fex sanguinis et superfluitas eius. et alius est qui adurunt ex humoribus. humores enim qui aduruntur convertuntur in coleram nigram sunt species colere citrine et flegmatis salsum et humoris melancolici et sanguinis. Iste ergo fiunt .ix. species colere nigre. sunt .v. ex adustione earum species colere citrine et una ex flegmate salso et una ex humore melancolico et una ex sanguine. Et sanguis ipse duobus fit modis purus et impurus. purus est materia nutrimenti membrorum. impurus est qui est effusio impetuosus. Iste namque est similis omnibus humoribus reliquis propter nutrimentum quod remotum non est a natura. Cum autem declinat sanguis et unusquisque humorum a complexione sua equali per egritudines epatis et fit aut minus aut plus aut magis addit caliditatis aut magis addit frigiditatis aut magis addit siccitatis aut magis addit humiditatis et quod mutatur significat egritudinem in epate. Et species secunda sumpta est a mutatione coloris. color enim mutatur ad malitiam aut per cor aut per epar. Cum ergo cor est salvum tunc mutatio est propter epar solum. Et scitur quod mutatio eius accidit aut ab epate propter illud quod [illegible] cum eo de operibus aliis ex signis. nam quando sit propter epar appropriatur ei signum scilicet color plumbeus et signum frigus in epate quando in spiritu dispositiones fiunt secundum dispositiones suas. Et tertia species est sumpta ex quantitate que accidit in spissitudine nutrimenti et assiduitate eius cum membris et ideo quod expellitur de ipso ex superfluitatibus. Epar enim quando infirmatur generat humores quos suscipiunt membra et accidit ab illo egritudines diverse sicut scabies impetigo [illegible] morphea lepra alopicia et alia ex eis quorum proprietates sunt ut generentur in eo quod apparet in corpore ex egritudine. Et illud est quia membra expellunt illas superfluitates ad cutem et coartantur in ea propter grossitudinem suam et eius debilitatem et adhuc ut faciant eam vapore quod non resolvitur ex poris eius. Et multotiens diligunt eas membra et non expellunt eas ad partes cutis et quod generat ab eo species ydropisis aut species fluxus ventris et empima aut species vomitus aut species provocationis urine aut provocationis menstruorum sicut scies ex libris .p. et .6. Et species quarta est sumpta ex sensibilitate epatis propriis quod accidit ex oppilationibus et apostematibus epatis. nam sentit malitiam complexionis diverse inse et mordicationem et extensionem. Et species quinta est sumpta ex sensibilitate membrorum vicinorum [illegible] que cum ipso est communis. Nam quando epar apostematur trahitur furcula inferius et sentit gravitas in furcula et coartatur velamen quare mutatur inspiratio et accidit tussis.

Et sunt etiam opera ut significent super egritudines que fiunt in ventre provocamenta que accidunt in digestione et in appetitu eius quod recipit de humore sicco et impulsione superfluitatum generatarum in eo. Et sunt significantia super eas per singultum et eructuationem et nauseam et vomitum. et species quidem eius egreditur in vomitu et per dolores et apostemata et mutationes inspirationis.

Species signorum egritudinum ventris sunt .x. Prima enim est nocumentum accidentium in digestione et sunt secundum virtutem ventris tria scilicet corruptio digestionis et digestio diminuta et destructio digestionis. Unumquodque enim eorum significat malitiam complexionis in ventre. Et species

maliciae complexionis sunt nocive cum egritudinem
efficiale in eo. Et quando ex eo corrumpitur
cibus aut fit alimentum aut destruitur et non
generatur in eo chilus ex quo epar generet
chimos sequentes. Et apparet corporis diginitas,
macilentia et attenuatio. Ergo ei quando egreditur
mollities et quando grossa et non mollis,
et quando egreditur cum odore et egredi-
tur cum eo aliquid ad extra in quo non est digestio
iam predicta sunt. y. et .G. Symone illius
in libro pronosticationis et in libro de morbis
acutis. ¶ Et sexta supra est ex appetitu
humido et sicco. Jam enim declaratum est in eo
precedente quod inter complexiones est mala fecit non in
ventre et secundum pacientes est quod huius na-
tura appetit quod est conveniens. Et similiter illi complexioni
et quando huius accidentale appetit quod est contra-
rium complexioni que est in ventre eius et huius
naturalem appetit quod est conveniens sibi
et illi cibi. Appetitus autem humidi significat ca-
lidum in ventre aut siccitatem aut
utrumque simul. Et appetitus sicci significat
aut humiditatem in ventre aut frigus
aut utrumque simul. Et appetitus .G. meruit de
appetitu cibi et potus. Et .7. supra est ex ex-
pulsione superfluitatis generate omnium
in eo. Et venter quidem aut ad extra expel-
lit illas superfluitates et egrediuntur cum
saliva aut cum sputo aut cum vomitu
aut ad intestina et egrediuntur cum egestione.
¶ Et quarta supra est ex singultu.
Singultus enim accidit sicut accidit spasmus
et faciunt ipsum aut sive replexione
aut siccitate. Venit vero quando repletur
ex humiditate aut ex humore mordicante.
Et siccitates facientes singultum
si apparuerit venter solo et post est eius
sanatio. Et si est corporis totius tunc
finita est eius humiditas per aliqua egri-
tudinem et non est eius curatio possibilis. ¶ Et
quinta est supra ex eructuatione qui enim
significat odore suo id quod est subtiliter
in ventre et diversitatem complexionis ventris.
Eructus quidem fumosus aut significat
caliditatem aut humorem calidum. Et ace-
tosus quidem significat aut frigus aut
humorem melancholicum aut fle-
gma acetosum. Fetidus vero significat humorem
putridum in ventre effusum et alterum
significat humiditatem male qualitatis effusam
in eo. ¶ Et sexta est supra ex
nausea. Nausea enim et subversio eius
significat humorem malum qui ebibit
venter et est in ventre eius in eo quod est in
tunicis eius. Quod si accidit cum vomitu
et quiescat proprie nausea tunc humor ille
malus infixus in ventre est etiam pe-
netravit in tunicas eius ad tunicas illius
quod egreditur et destruitur qualitas eius
mordicativa. Et humor quidem infixus
in ventre aut attrahitur ad ipsum ex
toto aut ita ut ad ipsum attrahat sic acci-
dit in fame vehementi quando ipse attrahit
ex membris et effunduntur ad ipsum spe-
cies veneni diverse aut ita quod ipsa mem-
bra expellunt ad ipsum id quod aggregatur
in eis de veneno et mollificiendo gene-

rantur in ventre ipso ex superfluitatibus ... locus
et potuit humorem multum scilicet flegma aut colera porracea
aut melancolia aut quod est sic ratione media. ¶ Et
septima est supra ex vomitu egreditur enim cum
vomitu species multe humorum flegmaticorum, colericorum
et melancolicorum et species diverse venenorum. Et venenorum
quidem est humiditas aquosa subtilis hor-
ribilis qualitatis. Et qualitas veneni est
diversa quia est quod est propinquum humoribus
venenosis corporis et est quod est longinquum
quidem et aliud est quod habet qualitatem veneno-
sam aut malam valde. ¶ Et octava est
supra ex doloribus quoniam est quod venit ad ven-
trem nervi multi et perveniunt ad os eius et
id quod est superius eius quarum sentit sensibili-
tate forti nocumentum est in eo et fiunt in
eo dolores horribiles donec multi eorum fa-
ciunt syncopim. Et .G. quidem loquitur ex dolo-
ribus et dicit quod causae eorum aut sunt solo con-
tinui aut vel malitia complexionis diverse
quod id quod accidit ex eis in ventre significat e-
gritudinem. Et gravius eius est aut ... mo-
... aut est colicus aut ...
aut ... est in malitia complexionis diverse.
Et malitia complexionis diverse est ut aggreget
in eo quod calefacit calefactione forti aut
quod infrigidat infrigidatione forti aut ...
... aut fiat. ¶ Et nona est sup-
ra ex apostematibus. Inveniuntur apostemata
sunt .iiij. sanguinea, colerica, flegmatica, melancolica. Et ex eis est
quod est compositum. Et multotiens quod omne nocumentum
istius apostematis sentitur et per hoc quidem impelle
... fiunt super ventrem. ¶ Et de-
cima est supra ex mutatione inspirationis
venit enim quod est in eo apostema aut humor
viscosus aut ventositas tensione multa et coa-
tat velamen et extendit et mutatur ... in
spiritu.

Super egritudines atque accidunt in pectore oportet ut significetur per species inmutationis et inspirationis et tussis et dolores accidentes in eo. et per species eius quod expuitur ex eo.

Hec species signorum egritudinis pectoris sunt
.iiij. Prima earum est mutatio inspirationis. Scilicet
cum per dilatationem pectoris attrahitur aer
et per constrictionem egreditur fumosus va-
por sequitur ut quando infirmatur mutetur mo-
tus eius et ut per id mutetur inspiratio. ¶ Secunda
supra est ex tussi. Scilicet quando pervenit res in pec-
tore dolorosa movetur virtus naturalis ut
expellat id cum tussi. Et tussis quidem accidit
ex causis multis valde sed non est hic numerus
earum. ¶ Et tertia est supra ex doloribus que accidunt
in pectore. Isti quidem dolores fiunt diversi.
Ex eis enim sunt qui ab egritudine in lacertis pec-
toris. Et ex eis sunt qui fiunt ab egritudine
in pannicultis pectoris. Et ex eis sunt qui fiunt

in pulmone. Et quarta species est ex speciebus eorum que spuuntur ex pectore cum tussi. Et species tussis sunt multe. Ex eis est sputum sanguinis et significat solutionem continuitatis vene. Et ex eis est sputum ex citrinitate et hoc ex eo est quod significat victoriam flavis et victoriam melle. Et ex eis est sputum quod significat victoriam sanguinis. Et ex eo est quod significat victoriam colere. Et ex eis est sputum saniei et eius sunt species multe ex eis enim est quod significat spiritum venenosum humoris aut in pectore aut quantum ad pectus.

Super egritudines autem accidentes in cana pulmonis significant mutationem inspirationis et tussis et dolor accidens in loco eius et quod expuitur ex panniculis eius et cannis eius nocumenta accidentia voci.

Hec species egritudinum signorum canne pulmonis sunt .v. scilicet mutatio inspirationis et tussis et dolor accidens in loco eius et quod expuitur et quod expuitur ex panniculis eius et cannis eius et accidentia voci nocumenta. Et G. quidem tacuit de narratione specierum signorum egritudinis pulmonis quoniam ipse est ultra pectus et species signorum egritudinis eius sunt composite ex signis canalium eius et ex signis pectoris egritudinis. Cum autem ei accidit ex apostematibus pulmonis mutatio coloris maxille et faciei et cum dolore in eo accidente sentitur gravitas in eo quod est inter spatulas et sequitur eum malicia respirationis et tussis et sputum spumosum proprium ei quod est quia ex eo quod spuitur ex pectore aut ex canalibus eius non est ad spumosum. Et tacuit G. de narratione signorum egritudinum renum et intestinorum propter duas res. Quarum una est assimilatio harum partium in principio rei et altera quia sunt intellecte ex operibus eorum et ex eo quod procedit ex eis et locis doloris in eis et apostematibus et aliis. Videtur etiam et quod egreditur cum eis significat super interiora. Et G. quidem colligit signa egritudinum eius que remanserunt ex membris interioribus in summa una.

Et secundum hanc proportionem sunt significationes super egritudines reliquorum membrorum ex grossitudine et dolore accidentibus in eis et ex nocumentis accidentibus eorum que procedunt ex eis.

Iste canon est canon insignis membrorum interiorum egritudinum. Quoniam ex eis est species signorum egritudinum cuius iam enuntiavit et est ex eis et de quo tacuit. Et iste canon scriptus est ex illis .iiij. speciebus quarum una est grossitudo. Secunda est dolor. Tertia nocumenta accidentia operibus membrorum. Et quarta ex eis que egrediuntur. Et manifestum est ex istis .iiij. quod conveniens est necessaria scientia trium rerum quarum una est scientia membrorum panothomia. Et secunda est scientia operationum eorum. Et tertia est cognitio iuvamentorum eorum per cognitionem autem membrorum panothomiam sciuntur scientie eorum et que continentur et continent eis et in eis que veniunt ad ea a principalibus et sermone absolute et scitur panothomia formarum eorum et situs eorum et quantitates ipsorum et numerus. Et ingreditur in numero eorum omne illud quod venit ad ea ex illis partibus et conveniens et reliquum que sunt in eis. Cognitio autem eorum membrorum operum et iuvamentorum est eorum unumquodque quoniam est creatum propter operationem suam partium. Et operum eorum sunt iuvamenta que currunt cum similibus illius operis. Sicut ergo mutatur iuvamentum significat mutationem membri et similiter mutatur operatio significat mutationem membri. Et invenitur quidem uni membro sunt iuvamenta plura sive multa. Quorum quedam sunt propria quedam communia et quedam antiquiora et quedam posteriora. Et non est possibile ut sit uni membro nisi plus operationis una tantum. Cerebrum enim quamvis sit membrum unum sunt tamen operationes ei multe et diverse partes tamen eius sunt unius nisi. Et quilibet nervi eorum est secundum quantitatem operationum. Et similiter cor et arterie dilatantur per speciem villorum et constringuntur per speciem aliam villorum et quiescunt per speciem aliam villorum quod est quia unaquaque arteriarum duas habet tunicas et inveniuntur in ea per anothomiam villi per longitudinem et villi per latitudinem et villi positi pertransversum. Et corpus cordis totius est compositum ex istis speciebus villorum. Unaquaque ergo operationum similiter una non efficit membrum singulare nisi. Intellige ergo totum illud et scies exemplo locum iuvamenti ipsius. Et G. quidem declarat partes huius canonis et dicit.

Et ubicumque in corpore est grossitudo pertransiens quantitatem naturalem oportet ut inquiramus an sit ex apostemate calido aut apostemate glanduloso aut ex molli inflante.

Apostema calidum vero et simplex sit apostema in ex sanguine et nominatur flegmon et aliud calidum erisipila. Et ex compositis sunt species carbunculi et ingrediuntur in omnes pustule calide. Species enim sunt intrantes sub intrante apostematis calidi. Et istis quidam pustulis sunt nomina multa sicut ignis persicus. Variola. formica. furunculi. et alie ex pustulis et variole et morbilli. Et proprietas autem alia est quia ipsi currunt cum

creatiu malaq qm antecedit eos febris ochu sa putrida. Et natura quidem expellit totum superfluitatem ad superficiem corporis et generatur ex ea uarida et morbillus in sigone. flegmon ut et erisipila et carbunculus et q currit cursu eorum sec. fe. eorum donec comple digestio superfluitatis meis. Et egiptii quidem nominant carbunculum hiraten. Et apostema genus durum aliud est cuius generatio est ab humore melancolico et nominatur sclirosis et aliud est cuius generatio est a colera nigra et nominatur cancer. et aliud est cuius generatio est a flate caseato sicut nodus et scrophule. Et egiptii quidem nominant scrophulas uenenum afragina .i. nauseatiz. Et apostema aut molle inflatum est duobus modis. Unum eorum nominatur inflatio. et alterum nominatur alchelagi et sunt ei species multe diuerse sicut pustule nominate alsere et sine noctis et ubi generantur a re calida aut sicca aut spiritu aliquo eius cum permiscet colera pura. Et ex speciebus eius fiunt reliquie inflationes cum quibus est pulsatio. Et tu quidem potes cognoscere materiam apostematis ex colore eius et dolore eius et fe. dicatione ipsius et ex uelocitate eius et tardiate eius et ex actu eius et comprehensione super ipsum cum digitis et post uolam super ipsum. Et ista quidem apostemata quibus componitur admiucem que generantur in corpore species multe apostematum quorum aliud est compositum ex sanguine et colera. Aliud ex sanguine et flegmate. Aliud ex sanguine et fle. .. hanc similitudinem est sermo in reliquis eorum. Et aliud est ex flate et colera. Et ex istis apostematibus est compositum cui nomen est sicut adubellam et exitura et eorum est cui non est nomen. Et in q generantur in membris interioribus similia eis que generantur in apparentibus membris ex istis apostematibus. Uerumtamen quedam eorum faciunt accelerare mortem patienti ipsum propter nobilitatem membrorum interiorum et uehementiam febris et doloris. Et quedam eorum sunt famosa et eorum separatur cura. et distinguuntur nomina apostematum et propter nomina membrorum. Quoddam eorum nominatur pulsatam uel panaricium et est quod egreditur sub ungue. Et quedam eorum nominantur piripleumonia et pleuresis et epatice et spleneticus et apostema renum. Et quibusdam eorum sunt nomina propria sicut nominatur apostema cerebri aut panniculorum eius et nominatur cambirum aut ... et sicut nominatur pleuresis alsosam et sic apostema uelaminis nominatur albiensem et dyafragmatis et sic nominatur apostema carnis mollis chaoniti et secundum hoc exemplum in reliquis eorum.

Dolores autem ubicumque sunt in corpore fieri significant aut solutionem continuitatis. aut mutationem subito accidentem. Continuitas uero soluitur in cuticee et corrosione. tensione et scissura. Et substantia membri mutatur caliditate frigiditate et siccitate et humiditate.

Hic sermo facit fidem ex positis prius in sermonibus totius et in extractione egritudinum membrorum interiorum et est intellectus in expositione uero pertita. Quod est quia scissum est species rupture et algirat sunt species attractionis. Et attractio est ex speciebus solutionis continuitatis composita ex incessione in profundum et extensione et scissura et nominant omnes guhahahen. et accidit ab accessione et casu aut passione cum ligno aut cum lapide aut quod currit hoc cursu. Et soluuntur generaliter partes uillorum membrorum algahen solutione non apparente sensui et mutatio substantie membri per caliditatem et frigiditatem et siccitatem et humiditatem est malicia complexionis diuerse.

Nocumentum accidens in operatione est secundum numerum trium modorum aut ita ut debilitetur aut ita ut destruatur aut ita ut mutetur a parte sua.

Debilitas operis est sicut malicia digestionis absque corruptione ciborum sed ita ut mutentur a parte sua. sicut fistolosus. resoluit cibum et facit ipsum aut acetosum aut odoris grauis sicut sunt pisces aut sicut eum fumosum sed ita ut destruatur sicut si egrediantur cibi crudi sub dispositione sua in quibus stomachus non est operatus penitus multum. Et secundum hanc similitudinem est sermo in operatione ceterorum membrorum interiorum et apparentium. Et G. perscrutatus est exquisite doctrinam in libro suo de morbo et accidentibus.

Res autem que efficiuntur et procedunt ex eis alie sunt que sunt partes membrorum in quibus sunt lesiones. et alie superfluitates. et alie sunt res comprehense in eis natura.

Hec membra producunt et effluunt res multe diuerse ex quibus sunt que sunt natura et ex eis que sunt per accidens. Et ille que sunt natura sunt sicut urina et egestio et uapor egrediens ex poris corporis et per inspirationem. Illa autem que sunt per accidens sunt ea que egrediuntur ex istis. Iste enim uapor significat per odorem suum illud quod est in corpore. Quia est quoddam est cui est odor bonus et aliud est cui est

est odor fetidus. et alius est cui est odor horribilis sicut ille qui apparet ex cathoe. Et apparitio horum odorum cum sudore est manifestior. Et G. quidem dimisit quod precedit exponere in precedenti. prima enim est que est in parte membrorum et quod inuenimus in multis egritudinibus sicut qui egreditur cum sputo et tussi aliquid ex particulis canalis pulmonis in ulceribus eius et ulcere canalis eius. Et sicut qui egreditur aliquid ex particulis intestinorum cum ulceribus intestinorum cum egestione. Et 2a est id quod est superfluitas in membris sicut urina in renibus et uesica. et egestio in intestinis. Et 3a est quod non est proprie in egritudinibus horum membrorum ut superfluitates iste sanitate egrediantur. Verum cum associatur quod significat eorum egritudines sicut lapis ut sanies et corruptio .i. quod mucillago et species superfluitatis putredo sicut sanies aut uermium. Et egrediuntur in egritudinibus earum in cerebro et in egritudinibus earum in epate sicut dissolutiones similes lotura carnis et uene. Et etiam est quod est compositum in uenis. nam sicut sanguis comprehensiuus nam in uenis. nam quando egreditur significat solutionem continuitatis in uena cuius exemplum est sermo in unoquoque eorum.

Et uniuscuiusque earum specierum significat rem propriam.

Significauit per istas species illas .iiii. que sunt species canonis et sunt ille cum quibus quartam diuisionem compleuit. Vnaqueque enim horum particularium significat egritudinem propriam aut aliquam partium egritudinis.

Et iam locuti sumus in omnibus rebus istis sermonem ampliorem isto in libro nostro de locis pacientibus si non precessit nos aliquis ad inueniendum in illa intentionem prima bonam compendiosam perfectam nec secutus est in ea finem sicut nec consecutus est in aliqua intentionum aliquis antiquorum uerum inceperunt eas nec compleuerunt.

Locutus est G. in libro cognitionis egritudinum locorum pacientium in egritudinibus cuiusque membrorum interiorum sermonem in multitudine cuius subtilitatis prescrutatus est doctrinam signorum cuiusque egritudinis ex egritudinibus membrorum. et prescrutatus est in residuo eius doctrinam canonum in signis cuiusque egritudinis cuiusque membri et quod non intellexerunt ratione id putatur quod G. abbreuiauit et dimisit egritudines quarum

significationes non docuit et dixit indeterminationem suam quam dictauit estimationem suam quam habuit de intentionibus libri G. in membris pacientibus quod G. dimisit et non docuit omnia signa. Et quorum ut nosceret librum suum cognitionis egritudinum quorumdam membrorum pacientium et non propter quod G. fuit contentus in eo quod dimisit canonibus suis quos docuit in eis ut exercetur discipulus in inueniendo per illos canones. significationes uerum per inseruit artem et non indiguit in eis iteratione considerationis in libro. Et hic est lucrum magnum quo mentitur G. maxime laudem adsequi inceptionis ratione per hoc quod in suo malo intellectu tetigit G. Et manifestum est quod ex sermone G. ipse est complens artis medicine doctrine. Et nos id explanauimus in libro nostro quem nominauimus inuamentum meum doctrina artis medicine.

Et iam conuenit tibi ut accipias significationes corporis que sunt egra iam ex illo libro. sed significationes corporum que iam prima sunt ut infirmentur aut sanentur oportet te sumere ex hoc libro.

Cum in non sit necessarium eidere librum quod sciantur signa eorum absconditarum .i. egritudinibus manifestis accidentibus subsensu et tactu. innuendo dicit G. quod liber eius in cognitione passionum membrorum interiorum sufficit in cognitione signorum. Quod est quod studuisset in eo facere etiam significationes egritudinum membrorum apparentium. et residuum sermonis eius est intellectum et tempore complebitur eius expositione iterum prosequitur.

Et signa corporum que appropinquant ad hoc quod infirmentur sunt media inter illud quod accidit sanis et illud quod accidit infirmis. Omnia enim que inueniuntur in sanis currunt secundum rem naturalem. et omnia que inueniuntur in infirmis exeunt aut quia sunt infirmi sunt secundum contrarium rei naturalis.

Postquam uenit et docuit G. signa que accidunt sanis et nocumentis currentibus secundum rem naturalem et docuit significationes que accidunt infirmis et nocumentis currentibus secundum contrarium rei naturalis docet in hoc sermone quod significationes que significant quod corpus appropinquat ad hoc ut infirmetur sunt media inter illa

scilicet sunt mixta signis sanorum et egrorum.

Signa autem corporum que appropinquant egritudini sunt secundum terminos in eo quod est inter ista et illa, exceptis eis que sunt ex genere rerum naturalium, veruntamen permutantur in quantitatibus suis aut in suis dispositionibus et in horis suis. Et exceptis eis que sunt de genere eorum que egrediuntur a natura, veruntamen sunt minorata et magis diminuta quam que accidunt infirmantibus.

Hec est dispositio signorum corporum que appropinquant infirmantibus quod est quia permixta sunt ex signis sanitatis et ex signis egritudinis. Ex signis quidem sanitatis etc. que permutantur ubi sunt eo quod sunt aut in quantitatibus suis tamen quod additur aut minuitur, aut in qualitatibus suis ita quod permutentur eorum dispositiones naturales ad id quod est egrediens a natura, aut in horis suis ita ut permutentur horarum signum [illegible]. Cuius exemplum est ut amittat appetitus aut tardetur. Ex illis autem egritudinis signis que apparent aliquo in corpore sano etc. propter apparitionem qualitatis est prava et virtus eius est debilis. Deinde addidit et significat propinquitatem casus corporis in egritudinem et quod completur casus corporis in egritudinem.

Et similiter est dispositio corporum que appropinquant egritudini ipsi et dispositionibus que non proportionantur ad sanitatem neque ad egritudinem. Et nunquam invenies significativa ipsarum non significare nisi illam dispositionem in primis que significant in suo egritudinem. Sic ergo significant initium in compositione eius preter aliud ex signis que non significant sanitatem nec egritudinem.

Hanc iam quidem fuit dispositio que non proportionatur ad sanitatem neque ad egritudinem sunt tres species. Et signa corporis que appropinquat egritudini sunt signa huius dispositionis. Declaratum est ergo ut sint [illegible] signa corporum que propinquant egritudini tres. Et hi quidem significant sunt aut permutatio signorum sanitatis aut diminutio signorum egritudinis et debilitas eorum. Et secundum horum signorum diversificatur significatio eorum. Signa namque que comparantur ad sanitatem magis significant eam et que comparantur dispositioni medie significant ipsam modo alio et que comparantur ad egritudinem significant ipsam.

Et ex signis que significant egritudinem ex una quidem que significat dispositionem que est in corpore non significant sanitatem neque egritudinem. Ex una quidem que significat dispositionem que fiet post significant egritudinem.

Hec signa que significant corpus esse propinquum egritudini ipsum que in primis significant dispositionem presentem in corpore, [illegible] significatio eius presens super dispositionem mediam et significatio eius futura super egritudinem.

Et secundum hanc rationem signa que erunt que apparent infirmis et significant evasionem dicimus quod sunt signa salutis quoniam ipsa indicant sanitatem que fiet in eo quod est post. Et quod est quod sunt significatio egritudinis quod significat egritudinem presentem. Et quod significat duas dispositiones tres sunt ex signo quod non proportionatur propter sanitatem neque propter egritudinem secundum aliquem modorum quos significant hec dicta scilicet sermo noster neque sanitas neque egritudo.

Hec signa que apparent infirmis et significant evasionem sicut signa digestionis et vehementie virtutis et tolerantie eius significant duas significationes. Una earum est quod significatio eorum est presens super egritudinem et secunda significatio eorum est futura super sanitatem. Quando ergo significat super sanitatem et egritudinem simul tunc sunt [illegible] signum [illegible] modum dispositionis que non est sanitas neque egritudo.

Et non est mirum si signum unum proportionem ad illos tres modos per comparationes diversas et dicatur quod est signum sanitatis

et egritudinis. et sig̃ n̄ sani
tatis ppriε n̄ egritudinis ppe.

Hinsig̃s ñ digois pprie complete sr sig
ficatiões. Res una eaꝝ est q̃ ipa significant
egritudinē p̃sentē. et sũ q̃ signãt q̃ fed
erit in primo. et 3ª est q̃ signãt dispōnē
que non ē sanitas n̄ egritudo. Et ꝑ hoc
exemplũ ē rationatio oīs signi signi
ficantis significatiões diũsas ꝑ ꝑportiões
diuersas. q̃ est q̃ nõ est nisi q̃ signũ sig
ficet ꝑ compatiões diũsas res diuersas.

Et dicimus sꝫ intentionē
aliã p̃ter hãc intẽtõem q̃ sig̃
q̃ iueniunt̃ in corpe q̃ minõ
n̄ ab egritudine fuit. et si
gnis q̃ n̄ signãt sanitatem
n̄ egritudinē. et sr signa que
inueniũt̃ in corpibꝫ serium.
et oiã ista sig̃ pportionant̃
proportionibꝫ diuersis.

Hintẽtio sua ē in qua nõ sr signa significant
egritudinē presentem ꝫ signãt aut egrit
udinē p̃teritam sic sig̃ inuenta in corpibꝫ
cõualescẽtiũ. aut dispõe alia sic sig̃ que
inueniuntur in corpibus seniũ significan
tia debilitatē caliditatis innate et uic
toriã frigoris et siccitatis sup mẽbra radicalia.

Et sig̃ q̃ inueniunt̃ in cor
pibꝫ sanis in qbꝫ n̄ ē egritudo
nõ pportionatũ n̄ ad sani
tatem. Hoc est intellectum.

Et signa que inueniuntur
infirmis et nõ indicãt sani
tatē futuram ipã et nõ pro
portionant̃ nisi ad egritu
dinē tñ. Hoc ē intellectum.

Et dicã ista sig̃ in eis q̃
sunt post. Quia ipe tenebit re
memorationē signoꝝ egritudinis in eo qđ futurum est.

Et dicimus in primis
sig̃ que indicãt egritudinē
futuram et ista sicut dixim⁹
sr due sp̃es.

Has sp̃es signoꝝ sanitatis qñ permutat̃ est sp̃es signoꝝ egritudinis qñ est magis diminuta et debilior.

Et dicam⁹ in primis q̃ ex eis
nõ nõ ē pmutatis rem nãlē
nisi in quãlitatibꝫ et dispõibꝫ
et horis nõ ī ipis genibꝫ eī⁹.

Hvult sig̃ sanitatis ipã nãq̃ in generibus suis sr significantia sanitatem. et pmutatio eaꝝ in quãlitatibꝫ suis aut ī dispõnibꝫ suis aut in horis suis significant egritudinē que accidet. Et G. dicit eẽ euenit ꝑ similitudē eius et dicit.

Si fit cibi appetitus addit⁹
aut diminut⁹ aut ptrãseat
horam in q̃ cũrit consuet
udo ut moueã aut declin
ad cibos cũ qbꝫ nõ cũrr̃ cõs
uetudo.

Hdeclinatio eius ad cibos aut quibꝫ n̄ cũrit consuetudo est eius mutatio in dispositionibꝫ suis et reliquum est intellectum similiter.

Et ē ut sint sup̃fluitates
cibi q̃ procedũt pauciores
quantitate aut plẽs aut
leniores aut duriores.

Hdiminutio eaꝝ aut ipsaꝝ multitudo eaꝝ pmutatio in quãtitate et eaꝝ lenitas aut duricies ipaꝝ est eaꝝ pmutatio ī qualitate. Et dimisit sermonē in horis suis qm̃ ē manifestum. q̃ est q̃ qñ ipe egredi untur ad horã consuetudinis qñ sunt plures et leniores et tardant eaꝝ exitus quando sunt pauciores et duriores.

Et sit in diminutione est
sup̃fluitatũ humidarũ et addi
tione eaꝝ mutatiũ reꝝ nãlem. aut mutatio coloꝝ eaꝝ
aut sẽntiaꝝ aut horarum
euacuationis earum.

Has sup̃fluitates humide que sr natural

fiunt urina et reliqua que descendunt cum ea. Urina cum permutatur in quantitate sua et minuitur aut additur ei et mutatur in qualitate et mutatur color eius et etiam tempus et permutatur in horis consuetis unicuique corpori quando non currit secundum consuetudinem indicat egritudinem quando significat causam facientem in corpore necessitatem mutationem.

Sompni et uigilie additum aut factum in hora in qua consuetudo non currit et secundum rationem illius et currit et appetitus pluris aut paucioris aut calidi aut frigidi et consuetudinem et usus coitus superfluus et factus non in hora et sudor quando est plus quam oportet aut minus quam oportet et pigritia a motibus et grauitas quando conatur homo ut moueatur et mollificatio et debilitas uehemens et retentio menstruorum et euacuatio eorum plus quam oportet aut minus quam oportet. Et similiter etiam euacuatio sanguinis ex orificiis uenarum que sunt in ano et uulua. Et delectatio etiam eius quod comeditur et bibitur quando est diuersa ab eo quod currit consuetudo uel est eius oppositum namque indicant egritudinem futuram. Et similiter est ebetudo mentis quando habens eam non est aptus natus superius aut. Et obliuio accidens ei quando sciuit illud ex tempore. Et sompnus quando in eo est ex ymaginatione et uisionibus plusquam sunt anime. Et grauitas et odora ratus et uisus quando unusquisque eorum additur aut debilitatur. Et uniuersaliter omnes res naturales quando ad diminutionem et minuuntur aut mutantur ab horis suis aut ex suis aut ex suis dispositionibus. Et ex illo est tumor uel magnitudo corporis quando minuitur aut additur aut declinat ad rubedinem aut ad albedinem aut ad liuiditatem aut ad nigredinem aut nigritatem. Et eructatio et sternutatio et uentositas que egreditur inferius quando ad diminutionem aut minuuntur a quantitate naturali. Et similiter et quod descendit de naso et ex palato aut egreditur a naribus ex eo quod mundificatur cerebrum quando mutatur quantitas eius aut dispositio eius aut tempus hora. Et omnes iste res quasi omnino sunt de genere rerum naturalium.

Canon in istis signis omnibus est res una. Et res una est ut consideres unumquodque operationum et uirtutum naturalium membrorum et retinentis spiritum: cum ergo inueneris illud additum aut diminutum aut permutatum in qualitate sua aut in horis suis et accidit in corpore actio que si diminueretur faceret egritudinem. Et hec causa quando debilitatur et sufficit natura ad sanandum eum. Et quando est fortis et propter egritudinem facit. Et quando non est media et non facit egritudinem propinquam. Et ideo adquirit unamquamque causam facientem hec signa in eo quod

Mordicatio sitium est post cessationem anime omnium specierum digestionis aut inuenitur accidens aut in meri aut intestinorum aut post egestionem aut uomitum aut urinam et dolor prius est de genere egritudinum rerum animalium corruptum cum accidit illud ibi firmatur.

H Post narrationem eius quod significat egritudinem futuram ex signis sanis prinicipiat se adnarrare eorum que significant egritudinem futuram ex signis egritudinis. Et dixit: precies in principio meditationem quando accidit inuenitur aut interiorum aut in aliis intestinorum aut accidit apud egestionem aut uomitum aut urinam et deinde dicit dolorem [illegible] qui accidit in corpore dolor ei qui incipit postquam non fuit dum permanet paruus non significat egritudinem, preterea si significat egritudinem futuram quando significat eam natiuam in corpore.

Et similiter dispositio est eius qui sentit in capite suo grauitatem ac dolorem dum perseuerat illud non prohibens illum ab operationibus cum quibus currit consuetudo eius. Et iste quidem est tantus egritudinis in his dispositionibus.

H Non uult in hoc sermone uel diffinitione tantum egritudinis sicut significatione sed uult descriptiones que distinguunt inter egritudinem et aliquam ex dispositionibus corporis. Dolor enim et cetera communi quoque signorum egritudinis quando accidunt in corpore sano dum non prohibet ipsum a consuetudine in operationibus suis quibus currit consuetudo eius sunt signa significantia egritudinem futuram. Et signa cum prohibent eum conuersari in actionibus suis cum quibus currit consuetudo eius tunc sunt signa significantia egritudinem presentem. Et iste quidem iam dixit in libro crisis quod principium dierum egritudinis est hora in qua apparet nocumentum operationis sensibile. Et principium quidem computationis ex diebus egritudinis eam horam in qua incipit ex nocumento operationis quod prohibet conuersari infirmum in actionibus suis aut conuersari in operatione sua propria.

Et nominatur dispositio una per comparationem ad aliud siue aliquo quando egritudo quando nec sanitas nec egritudo. Quoniam est quod ymaginatur quod harum dispositionum quas narrauimus secundum quantitatem uirtutis et tolerantie qua tolerat eas et fuge eius ab eis est egritudo aut dispositio media.

H Postquam dixit signa significantia egritudinem et fuit intellectum ex sermone eius quod dolor et utrumque signorum egritudinum efficitur cum in corpore. Dicit quod sit illud quod facit eam cum accidere in corpore et quod accidit dispositio que est comparatione ad aliud sanitas alio quoniam egritudo quando prohibet a consuetudine in operationibus. Et quoniam in sanitate in egritudine quando non prohibet a consuetudine in actionibus. Verum dixit autem in hoc et dicit quod illud non est nisi secundum quantitatem uirtutis et tolerantiam eius qua tolerat eam et fugam eius qua fugit ab ea nam si ipsa tolerat eam non est illa dispositio egritudo sed est dispositio media. Et si uincatur ab ea est dispositio illa egritudo.

Et similiter omnia nocumenta que fiunt in sensibus diuisa ab inuicem non multitudine et paucitate sed in genere toto et fiunt creuta amaritudine. Ipsa enim sunt ex signis egritudinum dum permanent parua et non prohibent illum cui accidunt ab operationibus quibus currit consuetudo eius.

H Sermo eius sed: in genere toto uult genus nocumentorum que mutant sensus. Species eius in genere suo sunt multe. Precies enim sunt que mutant sensus in multitudine et paucitate scilicet in quantitate qua comprehendunt quando comprehendit sensus ab eis que mutant sensus in qualitate et similibus sicut que mutant in hora. Et G. exponit species huius generis et dicit.

In gustu quidem quando homo sentit saporem omnium que comedit et bibit salsum aut amarum aut aliud ex reliquis saporibus aut sentit preter quod recipiat a saliua sua aliquem eorum saporem.

H Iam dixit in libro de humoribus quod iste generatur propter illud quod miscetur humiditati naturali preter in lingua ex humoribus et sentit saporem humoris uincentis in corpore.

Sed in odoratu quando homo sentit odorem unum et non est in presentia eius aliquid quod odorem. Aut si approximantur ei res diuerse et sentit ex omnibus eis unum odorem et quando non sentit homo ex odore aliquid penitus aut sentit

odorem fetidum et non est in presentia eius aliquid fetidum.

Hic mutuo organi .i. istius; odoratus est sermo de mutatione instrumenti. Quod ergo illud quod resolvitur ex humoribus corporis fit vapor qui movet sensum odoratus. Quando ergo in corpore est humor malus resolutus ex eo vapor qui comprehendit odorem eius sensus odoratus.

In auditu autem tinnitus et sonitus sunt exeuntes extra egressionem cursus naturalis.

Hic sensus auditus. Mutatio scilicet in qua resolvitur ex vapore humorum vincentium in corpore. Isti enim humores qui mutantur imprimunt in sensu gustus et sensu odoratus. Et qui sunt secundum rem naturalem non imprimunt in sensu aliquid.

In visu autem sicut quod ymaginatur homini quia videt ex rebus nigris aut tenebrosis aut filis in dico et rebus rubeis ac quasdam rotundas et quasdam oblongas et quasdam parvas et quasdam grossas et ymaginantur ei omnia quasi volantia.

Hi colores significant humores corporis vincentes et similiter significatio per ex eum quorum sicut sumuntur ex saporibus et vocibus et odoribus.

In sensu autem tactus quo homo sentit diversitatem aut agitationem aut spissitudinem aut gravitatem aut tensionem aut ulcerationem in corpore suo toto.

Iam declaravit G. istas dispositiones in libro lassitudinis et ego iterato sermonem eius in libris supradictis. Immutatio sensuum unius ab altero. Dico ergo quod in sensu gustus qui non comedit cibum aliquem et sentit saporem tunc ille sapor significat chimum malum qui movetur in corpore eius. Tunc si ille quem invenit est amarus significat coleram. Et si est acetosus significat melancoliam aut flegma acetosum. Et ergo inter utrumque est quod cum flegma acetosum est superfluitas humiditatis in lingua et cum melancolia est siccitas. Et si est salsus significat flegma salsum. Et si est dulcis significat sanguinem. Et si est acutus significat coleram adhustam. Et si est ponticus significat melancoliam. In sensu vero odoratus qui non est homini presens aliquid cui sit odor et aeris continentis odor non mutatur et invenit homo odorem tunc ipse significat chimum malum qui movetur in corpore suo. Odor ergo autem fetidus significat chimum putridum et acuta significant chimum dulcem et boni significant chimum laudabilem. Iterum in sensu auditus qui non fit presens vox in sonitus extrinsecus et sentit homo vocem vel strepitum aut sonitum tunc id est significat vaporis chimum mali in capite suo. In sensu autem visus colores nigri et tenebrosi significant chimum nigrum et fila in dico [illegible] indico. Citrinum chimum colericum. Et rubei sanguinem. Et ymaginationes que sunt in oculo et diversificantur earum forme secundum quod formatur in humiditate grossitudinis de vapore qui aggregatur in foramine uvee et fiunt quedam earum rotunde et quedam earum longe. Et fortasse sunt forme quorundam animalium sicut muscarum et cinophium et similium. Ubi absolute ymaginationes subtiles significant chimum subtilem et grosse significant chimum grossum. In sensu autem tactus accidunt omnes species lassitudinis fere ex repletione chimorum. Et sunt lassitudo ulcerosa et extensiva et lassitudo apostemosa. Et unaqueque species lassitudinis accidit a multitudine in corpore. Et hec multitudo gravat virtutem animalem et cognoscitur per pulsum sensibilem et comprehenditur cum tactus et gravat virtutem animalem et cognoscitur per pulsus aut gravat virtutem naturalem et cognoscitur ex conversione cibi in corpore. Et multitudo est genus aliud quod est illud quod per chimum infusum in vasis. Et G. quidem narravit omnes istas res in tractatu in doctrina earum.

Et similiter et quod in aliquo membrorum quodcumque membrorum fuerit est extensio aut coartatio aut punctio vel mordicatio aut gravitas quarum unaqueque harum est parva aut non est fixa tunc significat quod dispositio corporis non est dispositio sanitatis neque egritudinis et iudicat egritudinem futuram.

Hic sermo iste intellectus est quod presentes sunt conditiones immediate tua quas condidit in sermone eius quod unumquodque est parvum scilicet ex istis accidentibus que numeravit et dixit quod sunt tensio et coartatio aut mordicatio aut gravitas. Et iam enim intitulavit quod gravitas est

proportionem ad illud quod tolerat virtus.

Signorum autem que apparent in eo qui infirmatur quedam significant sanitatem quedam significant mortem. Et pars earum proportionatur ad sanitatem et pars proportionatur ad egritudinem ingentem et ad egritudinem mortiferam iuste. Et hec quidem signa vel ex bonitate operationum et malicia earum. Secundum vero specificationem sumuntur ex operationibus principalibus.

Signa que accidunt in crisi et eius signa diversa. Ex eis enim que significant super salutem sunt signa digestionis complete sumpta ex vehementia virtutis naturalis. Et signa vehementie virtutis animalis ab animali et signa vehementie virtutis animalis ab animali. Et ex eis sunt que significant super portionem. Signa crisis que apparent ante digestionem. Signa enim crisis due sunt significationes scilicet significatio ante digestionem et significatio post digestionem. Cum ergo apparent ante digestionem significant perditionem et quando apparent post digestionem significant evasionem. Et ex signis que apparent in egritudine prava sunt signa digestionis; et quando ipsa apparent et fit cum eis prava debilitas cum virtute tunc eger moritur procul dubio. Et manifestum est quod signa que apparent in egrotis sumpta sunt ex bonitate operationum et malicia earum. Ergo bonitas operationum non significat nisi sanitatem et earum malicia significat perditionem. Et omnia ista sunt signa aut in dispositione presenti et significant egritudinem aut in dispositione futura et significant aut evasionem aut longitudinem egritudinis aut perditionem. Et operantur ista signa. Et ex eis sunt virtutes quorum est magnum valde et sunt signa sumpta ex bonitate operationum membrorum principalium et earum malicia. Et ex eis sunt quorum virtus est debilis et sunt sumpta ex bonitate operationum membrorum ignobilium et vilium et malicia earum.

Etiam declaravimus genera eorum autem que sunt primum eorum genus membrorum que sunt radices. Et secundum genus eorum membrorum qui sunt rami ab illis radicibus. Et tertium genus membrorum quibus ex seipsis est regimen proprium et advenit eis ex radicibus quidam rami. Et quartum genus est membrorum quorum regimen est ex seipsis et non sunt radices aliis membris alia sunt radices eis nec aliquid eorum quod sunt in eis. Et propter hoc genus quantum ex seipso non fit iuvamentum in pronosticatione. Per accidens vero quando sumuntur ex isto genere pronostica si ex superfluitatibus. Verumptamen pronosticatio quando sumitur ex istis membris non sumitur nisi per scientiam corporis vel coitatis vel lesionibus vel doloribus. Pronosticatio vero que sumitur ex superfluitatibus est super hoc quod natura est vincens materiam aut materia naturam aut non est aliqua earum vincens aliam. Et quando significant quod natura est vincens significant sanitatem vel proportionatum ad sanitatem. Et quando significant quod natura est victa proportionatur ad egritudinem. Et quando significant quod pugna est inter naturam et materiam alternata est non proportionantur ad sanitatem neque ad egritudinem.

Hoc docuit G. quod virtutes virtutis significatorum sumptorum vel sermone ex bonitate operationum membrorum et malicia eorum et

et posuit ea quatuor generum. Sub quorum primo sunt quatuor species. Una earum est sumpta ex bonitate operationum cerebri et malicia earum cuius exemplum est quod felicitas memorie in rememoratione et reflexione est ex signis bonitatis operationum lacerti et operationum lacerti est
scdm a beo quod cerebrum influit ei. Et a bonitate operationum cordis et malicia earum est sumpta et hec sciuntur ex pulsu. Et tertia est sumpta ex bonita te operationum epatis et malicia earum et cognoscitur ex digestione que declaratur in urina. Et quarta est sumpta a bonitate et malicia operationum testiculorum et hec sciuntur ex virtute in venere et debilitate. Et non est intentio huius sermonis que precessit dicam in sanitate et curatione ab egritudine neque in repositione sed est ex significatione super longitudinem egritudinis et bonitatem eius. Et hoc genus totum est genus signorum sumptorum ex bonitate et malicia operationum membrorum que sunt radices corporis. Et manifestum est quod cum radix est debilis tunc illud cui est radix est debile. Et similiter cum est fortis tunc illud cuius est radix est forte. Et secundum hunc modum currit in uno quoque signorum sumptorum ex operationibus radicis.

Et secundum genus est signa sumpta ex bonitate operationum membrorum que sunt rami illarum radicum et malicia earum. Et iam ostensum est quod arterie sunt rami cordis et nervi cerebri et nuche et vene non pulsatiles epatis et vasa spermatis testiculorum.

Et genus tertium est signa sumpta ex bonitate operationum membrorum quibus ex se ipsis est regimen proprium et adveniunt ex radicibus virtutes alie. Et iam est ostensum quod membra ista sunt multa sicut ventriculus et splen et intestina et renes et reliqua membra et omne cui est ex se ipso virtus et virtutes venientes ei ex radicibus illis.

Et genus quartum est signa sumpta ex bonitate et malicia operationum membrorum quorum regimen est ex se ipsis et non sunt ipsa radices aliis neque aliis radices eis sicut est semper et pinguedo et pannicula. Fortiora in significatione et certiora significationis sunt genus primum. Deinde sequitur ea in sanitate inuitive genus secundum. Deinde post ea genus tertium. Et debilioris significationis eis omnibus est genus quartum. Et iam exposuit etc. et sermo eius est meo intellectu.

Et signa que significant sanitatem manifesta sunt ex signis

digestionis.

Haly. Quoniam signa que significant quod virtutes naturales iam vicerunt materiam egritudinis et digesserunt eam et ista signa sunt sicut urina rufa et citrina et equalitas substantie urine et nubes rubea et alba et sedimentum album planum et leve et que sunt sicut ista.

Et signa que significant privationem digestionis sunt ex signis egritudinis.

Haly. Sicut urina aquosa et alba nigra et que subtilis et grossitudo eius et nubes nigra et sedimentum nigrum et arenosum et simile furfuri.

Et signa que permixta [ex] sunt et crisimis expectabis. Neque digestionem neque indigestionem significant sunt signa que non proportionantur ad sanitatem neque ad egritudinem. Et ex signis que non proportionantur ad sanitatem neque ad egritudinem sunt signa que significant quandoque aliquid et quandoque contrarium eius sicut in sunt signa que significant nigredo digitorum. Consimiliter accidentia que sunt ante crisim.

Haly. Signa que sunt ante crisim sunt multa et non est ex eis aliquid quod significet significatione omnimoda neque super sanitatem neque super egritudinem et non significant nisi super luctamen inter materiam et naturam. Quoniam apparet ante digestionem significant magnitudinem egritudinis et debilitatem nature. Et si apparent post digestionem significant naturam superasse materiam egritudinis et victoriam eius super eam. Et si apparet in dispositione digestionis non complete significant virtutem nature et virtutem egritudinis simul. Quapropter non proportionantur ista signa neque ad sanitatem neque ad egritudinem sed proportionantur ad sanitatem quando apparent post digestionem completam et proportionantur ad egritudinem quando apparent ante digestionem. Et quandoque non proportionantur ad aliquid quando apparent in dispositione digestionis non complete.

Et iam locuti sumus in omnibus istis accidentibus et signis in libro crisis. Et locuti sumus etiam in accidentibus que fiunt in unaquaque operationum in tractatibus in quibus narravimus causas egritudinum.

Haly. Perscrutatus est Galenus omnia accidentia ex quibus est illa que nominantur et signa in duobus libris quorum unus est liber eius in crisi et alter tres tractatus postremi libri qui nominatus est liber

morborum et accidentium in libro de crisi et scrutatus est sermonem in signis suppletis ex superfluitatibus et urinis et utentibus. Et extreme libri morborum et accidentium perscrutatus est sermonem in signis sumptis ab operationibus membrorum et signis significantibus et causis.

Ego autem cavendo a prolongatione sum abscindens in hoc loco sermonem meum in signis et veniens super sermonem in causis.

Postquam evigilavit super libros in quibus scrutatus est esse omnium figurarum(?) dispositionum aliis intentione particulariter ex signis ex illis libris et abscidit in hoc loco sermonem huius libri in eis quoniam iam complevit omnes summas eorum et posuit hunc sermonem sigillationem sermonis in signis et promittit quod in futuro loquetur sermonem in causis et dicit quod sunt eas causas.

Et causarum etiam quedam sunt cause sanitatis et quedam sunt cause egritudinis et quedam sunt cause non sanitatis neque egritudinis et ego sum narrans in primis causas sanitatis. Et causarum sanitatis due sunt species. Ex eis enim sunt que conservant sanitatem et ex eis sunt que sanitatem efficiunt. Sed conservantes priores sunt tempore et nobiliores causis que faciunt sanitatem.

Hic fuit exitus(?) sermone(?) et intellectum est quod tres sunt cause in genere.

Iam ostendimus in expositione huius libri quia expositimus librum dicimus quod cause conservantes sanitatem sunt quibus utimur sanus et regimine cum exercitio fricatione balneatione. Et que cause efficientes sanitatem sunt que administrantur in egritudine ex cibis et medicinis et speciebus curationis. Secundum artem necessarie per se vel essentialiter quare est causa cum sanitatis tamen et per accidens cum ea est necessaria scientia causarum egritudinis et scientia causarum dispositionis tertie ut cognoscantur iste cause. Et quoniam egritudo et dispositio neutra sunt intrantes super sanitatem et cause conservantes sanitatem sunt fortiores causis que faciunt eam redire.

Et ego sum incipiens in primis rememoratione causarum servantium sanitatem.

Complevit Galienus causas servantes sanitatem in libro suo de regimine sanitatis.

Dico ergo quod cum corpus sanum non sit unum sed sint species multe sicut declaravimus ante, tunc oportet ut unicuique specierum ei sit causa conservans propria, quoniam omnis causa non est causa nisi per comparationem ad aliud.

Ostendit Galienus in initio huius libri quod sanitatis est latitudo cuius quantitas est illud quod est inter comparationem corporis sani seu curati quod est in meliori dispositione formarum et quod est inter corpus egrotantis. Et iam dixit quod minus corporum sanorum est iiii. scilicet corpus quod est in meliori formarum et corpus sanum simpliciter et corpus sanum in hora presenti et corpus egrotantium et inter unumquodque istorum iiii. et inter istud quod est tempore insanitate(?) sunt corpora multa secundum comparationem omnium membrorum similium primum et secundum comparationem membrorum officialium. Et quia ista corpora sunt inter se divisa et unumquodque eorum indiget causis propriis conservantibus secundum illud quod est et iste cause sunt ille que sunt ei similes et que semper conservant complexionem eius et propius compositionem(?) ex cibo et exercitio et fricatione et balneatione.

Oportet ut ponam principium sermonis mei in meliori dispositione corporis et in gradu causas que sunt conservantes sanitatem illius corporis. Sed inventio illarum causarum est ex ipsa re quesita.

Per sermonem suum ex ipsa re quesita vult equalitatem superiorem(?) quod res quesita in meliori formarum est conservatio sanitatis. Est ergo necesse ut sint cause conservantes hanc dispositionem equaliter temperati cibi in quantitate sua et in qualitate sua et hora suscipiendi eos. Similiter exercitium et fricatio et balneatio quorum unumquodque sit temperatum in quantitate et qualitate sua et hora utendi eo in principio usus eius.

Quod est quia si corpus non dolet neque resolvetur sed remanet

corpus quod est melius formatum semper secundum dispositionem suam non indigeret arte sui regiminis. verum cum resolvatur et mutetur et insuper dispositio secundum quam est natum a principio esse indiget adiuvantibus per qualitatem illius et per quantitatem in unoquoque modorum ex quibus mutatur. Est igitur necesse ut sit numerus causarum vel modorum adiuvantium ipsum equalis alterationi et intelligo per illos numerum harum causarum conservantium ipsum.

H[e] cause que mutant corpus quod est imme- [l]ius formatorum ... in tem- po[re] de regimine sanitatis aut sunt in- trinsece ... quod aggregatur ex superfluita- tibus ... et repletionum et additione siccitatis et diminutione caliditatis ... et extrinsece sicut aer continens et reliqua que resolvunt spiritum animalem et vitalem et naturalem quando applicantur ei. Et in- diget unumquodque ... corporum ... melioris formati- onis ... per quan- titatem ... modorum quibus mutantur ... ma- nifestum est quantitatio ... causarum conservan- tium eas.

Et manifestum est || tium eas mutare.
ex eo quod diximus quod ille cause sunt ex genere causarum que rectificant corruptionem. veruntamen ipse rectificant nature paulatim antequam accidat lesio multotiens subito non immutaverit eas medicina in uniuerso causarum que ante cedunt et conservant corpus a malo quod vult supervenire ei secundum quod mutant eas in medio causarum que conservant dispositionem eius presentem.

H[e] cause que: rectificant corruptionem fiunt duobus modis et alie que administrantur in ... egritudinis ex cibo et medicinis ... et operibus medicationis et alie que ... administrantur in ... ex me[dicin]e nominata per- fectio ... conservat ... Et iste que ... conservant corpus a malo quod vult acci- dere ... Et corpus quidem quod est in meli- ori forma non indiget aliqua ... non indiget nisi illis que conservant ... hora dispositionem eius presentem.

Et corpora quidem || donec non mutetur.
mutantur ex quibusdam causis necessario et ex quibusdam causis non necessario. Intelligo per causas que mutant necessario quibus non est excusatio quin corpus occurrant. Et intelligo que non mutant corpus necessario reliquas causas. Verum est quia non est excusatio quin corpori occurrant aer semper et comestione et potu et sompno et vigiliis et motu et quiete et repletione et evacuatione et accidentibus anime. Gladii vero et lupi et venenosa animalia non sunt ex eis que necesse est occurrere corpori hoc propterea non est operatio medicine in in genere primo causarum. In genere vero secundo causarum non est opus

H[oc] Genus vero primum est ex quo || medicine non est excusatio corpori necessario. Et ars medicine mensurat unamquamque causarum que est sub eo in quantitate et qualitate et tempore usus. Et genus secundum est quod non mutant corpus necessario. Et est quod possibile est ut evadat aliquo corpus tota sua vita sicut percussione ensibus et punctio cum lanceis et morsio luporum et ictus veneni et reliqua que accidunt corpori extrinsecus ex eis que proveniunt quia ... ut contingat aut fortuitu aut ac- cidat ab aliquo extra corpus. Et non est ars medicine in causis que sunt sub hoc ge- nere opus medicine in ... eius ... est ... operatio in curatione eius que imprimitur in corpore hoc genere sicut curatio morsus canis rabidi seu ... Et similiter curatio ... ex percussione ... et curatio fracture et dislocationis et ... plagarum et ... Intelligo ... non est inter medicine opus in conservatione sanitatis ... que impri- munt iste cause extrinsecus. tamen possibile est

arti medicine ut conseruet sanitatem
a primo genere. s. in curatione egritud
inis ei est operatio. et non est sermo
Galieni hic in aliquo curatione e
gritudinis sed loquetur de illa parte post.

Qvando nos determinauimus
quot sunt cause que mu
tant corpus necessario in
uenimus in unoquoque ge
nerum eorum genus pro
prium causarum conseru
antium sanitatem.

Hvult quod unaquaque necessariarum causarum
corpus mutant ipsum multis speciebus
operationibus mutationis conser-
uantium sanitatem ex suis speciebus
et est propria forme corporis. Nam
si est melior formarum tunc propria est
equalitas. Et si in fra formam opti
mam tunc prima assimilatur illi forme

Et unum generum cau
sarum que mutant corp
us necessario primum est
ex obuiatione aeris conti
nentis nobiscum corpo
ra nostra. Et genus secu
ndum est ex motu et qu
iete in corpore toto aut
in unoquoque membrorum
eius. Et tertium est
ex sompno et uigiliis.
Et quartum est ex eis
que sumuntur. Et qu
intum est ex eis que ex
eunt ex corpore et cons
tringuntur in ipso. Et

sextum est ex accidentib
us anime.

Hintellige ab eo sermonem eius
.vi. res una propria et reliqua que
sunt in circuitu illius unius mutant
corpus a forma sua et exponit illud
totum et dicit.

Qvod est quia necesse est
corpori ut alteretur et m
utetur ab omnibus istis
causis donec fiat cum di
spositione alia. Et fit ex aere
quidem quoniam calef
it aut infrigidatur aut
exsiccatur aut a uapore
corporum mortuorum qui
eleuatur ad spatium et
descendit ad aliquam par
tium et putrefit hum
ectatur. Aut accidunt
ei alia ex istis rebus secundum
compositionem aliquam.
Aut mutatur substan
tia eius tota donec co
uertitur.

Hic aer continens mutatur et fit
quandoque calidus et quandoque frigidus et quandoque
siccus et alia uice humidus. Et se
cundum compositionem etiam. s. calidus
et humidus. et calidus et siccus. et frigidus
et siccus et frigidus et humidus.
Et quandoque etiam conuertitur substantia eius
et putrescit aer illius partis aut
coartatur in loco et non mouetur
et putrescat.

Ex motu au
tem et quiete tunc qu
andoque uniuscuiusque corporis

est exiens ab equalitate.

Hmotus multi sunt diversimodi ex eis enim est qui est exercitium tantum. et ex eis est qui est exercitium et labor similiter. et est quia omnes operationes humane sunt interantia sub motu et etiam labor. Et quietis etiam multi sunt modi. Alia enim quies est que est a lassitudine quam facit motus. Alia est que tranquillitas est et requies et pigritia a motibus. Et motus quidem et quies quando unumquodque eorum pertransit quantitatem intentionis permutant corpus. motus enim facit accidere in corpore caliditatem et quando superfluit convertit ipsum ad frigus et quies facit accidere frigus et quando superfluit extinguit in corpore caliditatem innatam. Et conservans sanitatem est quod ex eis est cum equalitate.

Et similiter etiam non est excusatio quin mutetur corpus necessario ex sompno et vigiliis.

Hvigilie calefaciunt corpus et quando superfluunt exsiccant ipsum. et sompnus infrigidat corpus in primis et quando superfluit infrigidat corpus in frigidatione vehementi. Et conservans sanitatem est quod est ex eis ad figuram corporis tantum exercitiis et est alia est quantitas que intenditur.

Et secundum hanc similitudinem etiam necesse est ut corpus mutetur ex eis que recipit ex cibis et potibus.

Hcibus et potus mutant corpus secundum suas qualitates et quantitates suas et horas ... corporum mutationes. Et conservans sanitatem est quod est ex eis conveniens complexioni corporis tantum.

Et ex eis que procedunt ex corpore et constringuntur in eo.

Hsuperfluitates corporis que procedunt a ... sicut urina egestio et menstrua in horis suis que quando retinetur ista ut ad datur egressio eorum aut constringitur intra corpora mutant corpus. Et conservans sanitatem ex eis est quantitas intentionis. Et non sunt que constringuntur et procedunt in corpore cause sanitatis aut egritudinis ut propter quod quando additur eorum expressio accidit mala dispositio in corpore. Cuius exemplum est illud quod videmus de esse urine. Hoc enim multotiens retinemus eam propter occupationem que nobis accidit. Cum ergo cessamus ab illa occupatione volumus mingere et forte fit difficile nobis emittere urinam aut extra accidit nobis mordicatio aut adustio. Et secundum hanc rationem est sermo in reliquis que fluunt ex corpore naturaliter aut constringuntur in eo.

Aut ex accidentibus que accidunt in anima.

Hquedam horum accidentium movent spiritum ab interioribus sicut ira et gaudium. ira quidem movet ipsum motu forti et gaudium movet ipsum paulatim. Et quedam horum movent ipsum ab exterioribus ad interiora sicut angustia et tristitia et timor. Et quedam eorum movent ipsum ab interioribus ad exteriora et ab exterioribus ad interiora sicut verecundia et dolor. Et manifestum est quod spiritus cum movetur movetur cum eo caliditas innata et cum illis movetur etiam sanguis. Et hoc est quia spiritus et caliditas innata sunt sicut duo vapores naturales scilicet quedam corpora aerea subtilia quorum differentia est in invicem quod spiritus est subtilior calore innato et calor innatus est grossior et plures humiditatis. Et per motum horum accidit corpori ut calefiat plus quam oportet aut infrigidetur aut exsiccetur aut humectetur ... aut secundum compositionem harum qualitatum scilicet ut calefiat et exsiccetur simul et calefiat et humectetur aut infrigidetur et exsiccetur aut infrigidetur et humectetur simul.

Omnes enim res ille quas narravimus mutant corpus necessario. quedam earum per se ipsas. et quedam ex eis per causas alias medias.

Hec cause sunt .vi. ex quibus non est excusatio corporibus mutationis corporis necessario quando sunt non secundum equalitatem aut secundum intensionem tunc quedam eorum mutant corpus sine medio sicut facit aer nam ipse ingreditur corpus cum inspiratione per pectus et arterias et fiunt sic corporis secundum similitudinem dispositionis eius. Et est quod corpus expirat et expellit vaporem fumosum et attrahit aerem ex duobus locis et duobus modis quorum unus est per oppositionem pectoris et alter per oppositionem arteriarum. Ex poris cutis et si non esset velocitas alterationis appareret impressio eius in more in omni dispositione in qua mutatur aer. Verum deragitur et alteratur in corpore quare non apparet impressio eius donec in ipso superfluat. Et propter hanc causam non omnes homines perveniunt apud mutationes subitaneas aeris. Nam corpus cuius chimus non est preparatus mutat aerem et resolvit ipsum antequam alteretur ab eo. Et quedam eorum mutant corpus mediatione alia dispositionum in corpore et fiunt preparationes chimorum et complexionis. Et est quod complexio quando est mala natura accipit propter corruptionem ex causis additis in eis. Et fit ad chimos malos propter corruptionem ex causis conformibus malicie eorum. Aer enim qui accidit in corpore rei recipientis impressionem eius mutat corpus mediatione istius rei.

Et si perseverat et multiplicatur illa mutatio corrumpit sanitatem.

Hoc vult quod impressio cuiusque causarum quando perseverat et non multiplicatur corrumpit ideo facit accidere egritudinem. Et si non perseverat et non multiplicetur non facit accidere egritudinem sed mutat sanitatem mutatione quadam aut tamen sufficiat nam in sanatione eius aut tamen ut perdat cum perseveratione consuetudinis et debilitatur antequam faciat accidere egritudinem.

Etiam locuti sumus in omnibus istis causis in libro nostro de regimine sanitatis.

Hoc docuit in libro de regimine sanitatis in tractatibus primis eius regulas conservationis sanitatis corporum que sunt in medio et formarum et corporum que declinant aliqua declinatione prava et docet in tractatibus eius postremis canones conservationis sanitatis corporis elongati aliquantum terminorum elongatione in qua non pervenit ad terminum egritudinis et canones preservationis conservationis sanitatis corporum que iam exaltata sunt super egritudinem ab eo donec evaserint et salvata sunt ab egritudine ante casum eius.

Et ista quidem que narravimus genera et generibus causarum sunt tolerantia conversationem et quando administrantur vel sunt in usu secundum quod oportet fiunt cause conservantes sanitatem et quando pertranseunt administratione vel usu equalitatem fiunt cause egritudinis.

Hic iste est canon totus in eo quod in
veniunt in eo cause .vi. scilicet ipse
quando amministrantur secundum
quod consignantur complexioni cor
corporis scilicet ut mensurentur
in quantitatibus et qualitatibus
suis et partibus usus eorum secundum
quod oportet et conservant sanitatem
et quando non administrantur sic
quod oportet et pertranseunt in
mensuris faciunt egritudinem accidere.
Et quoniam plurium transitus
multiplicatur. Verum ergo has
dispositiones vel conditiones scilicet
quamlibet causarum ser non corrum
pit sanitatem et facit accidere egri
tudinem donec pertransitur inca
id quod oportet et perseverat illa
pertransitio et multiplicatur. Ex
emplum eius est si continuat
aliquis sanorum comestionem ab
orum calidorum et pertransit in eis h.
id quod oportet et multiplicantur
eius mutatio secundum dierum numerum
eius. Scilicet si natura est frigide
complexionis reducitur eam in pri
mis ad equalitatem deinde con
vertunt eam ab equalitate ad
maliciam complexionis calide
et propter illud est eius egritudo pri
ma macies et grossities propter vehe
mentiam longitudinis eius a re
naturali. Et si est natura calide
complexionis inficit et affirmat ipsi
um cum facilitate et est egritu
do eius maior et propinquioris
acceptionis propter propinquitatem
eius a re naturali.

tet ut determinetur
vel estimetur quod
substantie rerum que
sunt extra corpus ex
eis que servant eius
sanitatem aut faciunt
eam redire quando se
parate sunt alie a sub
stantiis corporis que faci
unt egritudinem et
conservant eam cum am
ministrantur. Ver
um ipse quandoque su
nt cause sanitatis
et quandoque cause
egritudinis per com
parationem ad aliquod
sive aliquo.

Iam ergo manifes
tum est hec quia opor

Hic Cause .vi. faciunt sanitatem
et conservant eam et faciunt eg
ritudinem et conservant eam. Fa
ciunt quidem sanitatem quando
egritudo est presens aut ammi
nistratur amministratione que
est contraria egritudini sicut

sicut si infrigidetur aer in egritudine calida et estimantur ab infrigidantes faciunt sanitatem et destruunt egritudinem. Sanitatem vero conservant quando quando secundum configurationem administrantur conservant sanitatem. egritudinem autem faciunt quando quando sanitas est presens et administratur non secundum quod oportet per eam scunt in ea et continuatur permansio et multiplicatur faciunt egritudinem conservant vero quando quando ipsa administrantur secundum quod configurantur egritudini conservant ipsam. Et propter illud dixerunt antiqui quod ista sex genera sunt ex causis continentibus sanitatem et egritudinem. Et G. exponit hanc intentionem et dicit.

Quod est quia quando indiget corpus motu exercitium est causa sanitatis et quies causa egritudinis. Et quando corpus indiget otio tunc quies est causa sanitatis et exercitium est causa egritudinis. Et similiter est dispositio in ci-

bus et potibus et reliquis rebus istis. VI. Nam unaquaque causarum quando occurrit corpori quod corpus indiget ea et est quantitas eius cum quantitate necessitatis est causa sanitatis et quando occurrit corpori et non indiget ea aut impossibilis est cum quantitate necessitatis fit causa egritudinis.

Iste sermo est intellectus et sufficit ut rememoretur ex eo dispositionis ciborum et potuum. Nam quando corpus est indigens eis et utitur ex eis quantitate necessitatis sunt cause sanitatis aut conservantes aut efficientes. Conservantes ergo sunt que administrantur in dispositione sanitatis in hora qua corpus indiget eis et quantitate necessitatis eius et secundum speciem complexionis configurata speciei complexionis eius. Et facientes sanitatem sunt que administrantur in dispositione egritudinis in hora

qua corpus indiget eis. Iam ergo
ostendit .G. in tractatu decimo li
bri de ingenio sanitatis quod oportet
ut dentur in firmis cibi eorum et si
sit in principio paroxismi nec dum
alio quod est post illud. Cibi enim
et potus qui amministrantur infir
mis in hora necessitatis eorum et in
quantitate necessitatis et eorum specie
que conveniunt faciunt sanitatem.
Et secundum hanc similitudinem regit in
dictus esse aeris continentis et
sompni et vigilie et constrictionis
et evacuationis et motus et quietis
et accidentium anime. Iam quidam
medicus curavit aliquem ex ducibus
multum et corpus eius iam in stri
ctum erat a debilitate caliditatis
innate et fecerat eum redire ad in
teriora corporis donec quasi extincta
esset. Dixit ergo medicus regi pre
cipe quibusdam servientibus af
ferre arma huius ducis de circuitu
eius et precipe eis ut faciant illud
quod dicam. Dixit ergo rex quibusdam
pueris: facite quod precipit
vobis magister medicus. Dixit ergo
medicus tenere hunc ducem ta
centem dicentem donec cadat ei
ex his aut hec. Excitatum est ergo per illud
quod fuit ex eo fortitudo ire quousque sa
livit dux ut acciperet arma sua et
non invenit ea. Et non cessavit
medicus excitare iram eius donec
sanus quod iam consecutus fuerat
quantitatem necessariam caliditatis.
Evicit ergo per illud egritudo du
cis et redivit ad pristinam sanitatem eius.
Et commoda huius medicine
sunt multa valde. Et de proprie
tate eius qui meretur nomen hu
ius artis et medicus est ut faciat
eam. Et .G. quidem iam edidit librum
in hac intentione singularem
quem nominavit gravidis et pron
osticationis. et narravit ex ea in
libris suis et interpositionibus li
brorum .p. narrationes multas.

Et ista duo sunt due
intentiones in unaquaque
causarum sanitatis et
egritudinis. scilicet spe
cies rei que currit corpori
et quantitas eius.

Hic sermo eius ista duo sunt
dictio comprehendens quantitatem
et qualitatem cuiuslibet causarum sex et
iam nominata est in hoc sermone
qualitas species rei et quantitas rei.

Et non oportet ut no
minetur hora necessit
atis intentio tertia ab
istis duabus quasi sit
res alia ab hiis duabus
cum sit compressa in
eis utrisque.

Hic ista duo sunt qualitas et quan
titas eius quo indiget corpus ex
unaquaque causarum sex et propter illud
non numeratur hora necessitatis
intentio tertia que sit preter quan
titatem et qualitatem. Et .G. deter
minavit illud in hoc sermone.

Quod est quia si corpus
indiget obviatione ali
cuius specierum cum
aliqua quantitatum
tunc manifestum est
quod obviatio eius que
occurrit ei est in hora

336

in qua indiget ea et non
est facta hora necessitatis extra
quod oportet ut consideretur in eo
ad locum nisi quia omne cor
pus quod moritur et resol
uitur et mutatur velociter
indiget secundum quantitatem
speciei eius mutationis in horis di
uersis in quibus res quibus intendimus
adiuuamus eius diuersitatem specierum.
Iam ergo manifestum est ex hoc quod hora
necessitatis non est intentio tertia que sit
absque genere duarum intentionum
parum. Verumtamen nos iam utimur ea
secundum viam doctrine multotiens per causam
quam narrauimus.

Hora quam narrauit : est quod corpus cum mutetur et alteretur indiget horis diuersis rebus diuersis sicut indiget in estate eo quod infrigidat et in yeme eo quod calefaciat. Fit ergo hore iudicium faciens necessariam mutationem quantitatis et qualitatis causarum causa . h . Residuum sortie est intellectum.

Et cum centie causa
sanitatis in quibus locuti sumus
et reliquarum causarum sanitatis non sit nisi
propter istas duas intentiones tunc oportet ut
intendamus ad illas eas et utilitates
in eis.

Duarum intentionum : una est que est ad partem quantitatis et altera est qua intendimus adequalitatem cause et utrique sunt genera causarum . h . que conseruant sanitatem et egritudinem. Sed in hoc aliquis conseruare sanitatem intendat ad istum genera causarum . h . et inquit etiam maxime causam in qua conseruatur in sanitate tunc et admisceret corpus aliud secundum illum modum . E . G dicit. Hinc modo et dicit.

Dico ergo quod si corpus est secundum
meliorem formam. deinde aer qui oc
currit ei est equalis tunc id quod conuenit
ei est equalitas sana et motu et
quiete et sompno et uigilia et
eo quod sunt et eo quod procedit in reliquis que diximus
ante.

Hoc genus : [illegible] . v . una causarum est ex continentibus. Sed est motus et quies et est sompnus et uigilie. Quia abripit et nominauit hanc id quod sunt . h . est effectus et equalis. Et nominauit ea id quod procedit et [illegible] . h . quod est aer [illegible] [illegible] necessarie in medicis [illegible] est [illegible] est philosophia et leges. Et [illegible] medicus [illegible] est philosophie aut legum.

Et corpus est secundum illam formam et aer est inequalis
tunc oportet ut consideret quantum recessit aer ab
equalitate sua deinde inclinet ille
calor ad ab equalitate ad diuersitatem
partis ad equalitatem ad quam declinat aer
per quantitatem quam recessit aer ab equa
litate.

Hoc iam dictum : est quod cum igitur inequalitate sanitatis qui est in meliori forma equalitatis tunc namque causarum qui fit aer calidus et humidus inuenerit cum effusione aquarum et [illegible] [illegible] aque sicut causa . i . tantum arborum et [illegible] et deponens fructibus et in fruendo [illegible] [illegible] in palatijs [illegible] [illegible] [illegible] et septentrionalis. Et causetur aer frigidus cum accessione ignium et copia et aptitudine partium [illegible] et intrat radius solis et clausione partium aeris [illegible] [illegible] super id quod calefaciat corpus et corpora et uinum igniuit donec fiat aer equalis. Et sibi inquit ut sit id quod comeditur et bibitur equale a quantitate sua et qualitate sua. Et [illegible] inquam maxime causarum [illegible] ab equalitate secundum quantitatem declinationis et fiat quantitatis eius. Deinde inquirat rectificatione illius declinationis et destruat id quod fecit accidere incipiente et inclinetur residuum [illegible] ad partem contrariam declinationis illius [illegible] [illegible] in isto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] equalis est in medio [illegible] [illegible]. Et posuit autem exemplum [illegible] canonis et primo eius in eo est intellectum. Et . G . quidem aggregauit canonem primum in quo dicit . sequitur [illegible] causarum ut inueniatur [illegible] eius equalitas et in quantitate [illegible] [illegible]. Et canonem secundum in quo dicit faciat id quod [illegible] declinat aliquam ab equalitate [illegible] hunc sermonem.

Et oportet ut ponamus equalitas iacet
quando non compulerit corpus propter frig
dum. et non fuerit propter calorem eius.

Sed dicet H . Que est equalitas de equalitatis
aeris non preter iacere. Hoc est [illegible] mouere et [illegible] ex eo [illegible] ingreditur [illegible]
eius quiescit quam incipiat laxitudo.

[illegible] quando contentum est corpus quiete longa [illegible] quod expirare facit ex musculis [illegible] aggregatus in eis.

Laudabilis vero sanitas est digestionis et equalitas egestionis in quantitate sua et in sua dispositione.

Hoc est quia de cibis bonis quando non digeruntur generatur chimus malus et ex cibis malis [illegible] chimus laudabilis. Dixit G. digeruntur enim quando recte generatur chimus laudabilis. Equalitas vero egestionis oportet ut sit in quantitate et secundum comparationem [illegible] ad illud quod sumitur ex cibis, ut sit in essentia leve continuum, cum non sit odor horribilis valde, et color eius trahens ad citrinitatem, et egrediatur in hora consuetudinis. Et oportet ut intelligas comparationem huius inequalitatis [illegible] eius quod bibitur, ita ut tu consideres [illegible] urinam quam ipsa significat dispositionem digestionis in venis.

Et quando corpus est secundum meliorem formam, tunc quantitas appetitus in eo est equalis quantitati digestionis, neque indiget mensore qui mensuraret quantitatem eius quod suscipit. Et est quia corpus quando est secundum meliorem formam, tunc quantitas quam appetit in eo quod suscipit est quantitas quam potest digerere.

Hoc jam ostensum est in eo quod precessit, [illegible] naturale tunc appetitus [illegible] quod est conveniens complexioni eius. [illegible] exposuit in hoc sermone est appetitus [illegible] enim in eo quod quando sanitas est inventa [illegible] secundum meliorem formam, ut homo appetat quod convenit ei, et non appetat in eo [illegible] in diminutione, quod est natura ei mensurans quantitatem ciborum et potuum et equalitatem corporis, et non indiget adiutorio medicine [illegible].

Et similiter est in dispositione in quantitate sompni. Non enim mensurat quantitatem quam indiget ex sompno in corpore quod est secundum meliorem formam, tunc recedit ab eo sompnus in hora quando temperatur cum eo necessitas eius.

Hoc est intelligo [illegible] eadem [illegible] natura ei sufficit mensurare illud et facit ipsum recedere secundum equalitatem absque necessitate adiutorii medicine.

Et quando eius regimen est hoc regimen, non accidit ei lesio propter excessionem eius quod percipit ex eo cum egestione et urina et resolutione corporis totius. Quando equalitas eius quod sumit ex cibo et potu exigit ut sit egestio et urina et sudor secundum quod sunt in sanitate, et equalitas exercitii exigit ut sit illud quod resolvitur ex toto corpore secundum dispositionem eius quod resolvitur ex sanis.

Sermo eius intelligendus est.

Hoc dixit G. in regimine sanitatis corporis quod est secundum meliorem formam equalitatem [illegible] et equalitatem motus et quietis et equalitatem ciborum et potuum et equalitatem sompni et vigilie [illegible] super eum ex eo quod non [illegible] equalitas eius quod [illegible] egreditur. [illegible] hoc sermone [illegible] [illegible] est [illegible] inequalitate sequitur ut [illegible] illud quod [illegible] secundum dispositionem equalitatis. [illegible] equales [illegible] equalitatem [illegible] et potuum [illegible] [illegible] et sanitatem [illegible] [illegible] quod resolvitur ex corpore [illegible] est [illegible] equalitatem per sanitatem [illegible] et exercitium [illegible] resolvuntur superfluitates [illegible].

Et convenit habenti hoc corpus ut prohibeatur a superfluitate in omnibus accidentibus anime. Et ego significo per accidentia anime iram, tristiciam, timorem, gaudium et invidiam. Ista enim accidentia omnia mutant corpus et extrahunt ipsum a dispositione naturali.

Intelligere sermonem G. [illegible] in aliquo accidentium [illegible] speculatio [illegible] et est [illegible] causarum [illegible] est corporum [illegible] Dixit G. [illegible] secundum meliorem formam ut prohibeatur per [illegible] philosophiam [illegible] a superfluitate in aliquo accidentium anime. [illegible] est quia non contemplatur in illa medicina [illegible] mensurat illud [illegible] in dispositione [illegible] [illegible] medicine [illegible]. Et [illegible]

quod removeat equalitatem accidentium anime sanitatem anime. Et oportet ut intelligas a Galeno dicentem furorem et iram. Ira quidem est ut desideret homo vindictam. Furor vero ut excrescat ira et non est possibile cum ea sit ordinata. Et accidentia quidem anime sunt multa et illud quod nominavit Galenus exercicium est exemplificatio ex suis rebus quod remansit exercicii. Et quedam eorum faciunt accidere calididatem aliquam sicut furor et ira. Et quedam eorum faciunt accidere calorem equalem sicut gaudium et leticia. Et quedam eorum faciunt accidere frigus additum sicut timor et pavor. Et quedam faciunt accidere frigus temperatum sicut tristicia et invidia. Et quedam faciunt accidere siccitatem sicut angustia et invidia. Et totum quod faciunt ista non faciunt nisi mediante spiritus motu et illud quod convenit meliori forme exercicii est quod est temperatum. Aut quod ex eis est non superfluum.

Videtur autem Epicurus quod ex usu coitus non est ad penitus quod sit causa sanitatis. Veritas autem est quod ex usu eius est ad in medio causarum sanitatis et est ut sit inter horas usus eius ex longitudine id cum quo non sentiat utens eo quando utitur ipso mollificationem et debilitatem, immo sentiat quod corpus eius post usum eius sit levius quam erat antequam uteretur eo et anima eius melior quam erat ante.

Coitus etiam est ex accidentibus anime. Et Galenus quidem in hoc loco fecit ei capitulum singulare in quo docuit id quod convenit in sanitate ex eo. Et sententia quidem Epicuri est destructa propter ea quia aggregatur in corpore superfluitas ex spermate. Si ergo non egreditur per coitum coarcatur in corpore et generantur ex eo egritudines multe et male. Quarum est quia generantur ex corruptione eius vapores mali qui ascendunt ad cor et cerebrum et stomachum et corrumpunt sanitatem illorum membrorum et generant egritudinem. Et fortasse ex eo quod est simile veneno sicut accidit ei qui consuevit coitum et dimittit eum tempore longo et ex debilitate appetitus cibi et perdita motibus et generationi humorum malorum. Et fortasse corrumpitur et exercitatur ex eo quod est simile veneni virtuti sicut id quod accidit in viduis ex suffocatione matricis. Et multi virorum qui moriuntur subito eo. Et propter quod evadit ex egritudine coartationis spermatis est ille ex cuius corpore resolvitur hec superfluitas aut per exitum ut in viris aut per provocationem menstruorum ut in mulieribus. Aut per aliam rem ex eis de p[er]

petitur cuius est eliminare superfluitatem et resolvere eas a corpore. Coitus ergo est causa sanitatis quando egreditur sperma quando iam coartatur erat et est causa corruptionis sanitatis quando non est in corpore spermatis coartatio, quapropter oportet ut sit ei usus equalis. Et Galenus quidem iam docuit equalitatem eius. Et dixit ut sit inter horas usus eius ex spatio id cum quo non sentiat utens eo quando eo utitur mollificationem aut debilitatem, sed sentiat post usum eius levitatem in corpore suo et anima eius fiat melior quam fuit. Et Galenus declaravit horam usus eius qua est indigentia eius et dixit.

Hora autem usus eius quando corpus est medium vere inter omnes dispositiones accidentales res extrinsecus donec non sit plenum valde vel vacuum neque infrigidatum valde neque calefactum valde neque sit pertransiens equalitatem in siccitate neque in humiditate. Et si erraverit utens eo in usu eius oportet ut sit error eius parvus. Et utatur coitu cum est calefactus melius quam utatur eo cum est infrigidatus et utatur eo cum est plenus melius est quam si utatur cum est vacuus. Et utatur cum est humidus melius est quam ut utatur eo quando est siccus.

Hunc ostendit Galenus totum quod necesse est scire ex regimine sanitatis de esse coitus in hoc sermone et in illo qui est ante eum. Et docuit quando erraverit in usu oportet ut sit error ille parvus. Propter quod qui superfluit corrumpit sanitatem. Et docuit dispositiones in quibus oportet ut utatur. Et non solus est error multus in coitu nocivus sed quia propter multitudinem eius accidit in corpore senectus festine ante horam suam precipue illi cuius testiculorum complexio est frigida et sicca. Et iam ostendit in principio huius libri quod fortior omnibus superfluitatibus coitum est complexio testiculorum hominis et cetera. Qui ergo vult regere sanitatem oportet ut comprehendat illud quod est in hoc sermone cum dispositionibus testiculorum. Verumtamen cum sermo eius sit in conservatione sanitatis melioris forme. Et manifestum est quod complexio testiculorum in hac forma est equalis [illegible] conditionatur in [illegible] in coitu esse complexio testiculorum [illegible]. Si ergo tu continuas conservationem

sanitatis declinate a meliore formarum et fac comparationem eam sermone in multis membris eius testiculorum et reliqua corporis.

Species autem que oportet eligi ex unaquaque causarum corporis quod est sub meliore forma est illud quod narro. Et exercitatio quidem oportet ut eligatur species in qua omnia membra moventur secundum proportionem et non laboret aliquod corporum plus et aliquod minus.

Exercitium in quo moventur omnia membra secundum proportionem unam et non laborat aliquod eorum plus aut minus est id quod fit cum homo est parvus et quod cursu eius currit. Et G. quidem tam exquisite perscrutatus est esse e[...] eius et fricationis in regimine sanorum et et dixit in exercitio cum species parvi[...] fiunt singulariter.

Ex eis vero que comeduntur et bibuntur oportet ut eligantur ea que sunt in ultimo equalitatis. quoniam ea que sunt ita sunt convenientiores rebus naturis que sunt in ultimo equalitatis.

Habens meliorem formarum indiget in conservatione huius forme semper sed ut sit regimen eius et reliqua similes eis. Sic igitur oportet est equale omnino et quod sit totum quod continetur ex eius. Vi. equal[...] Et cibus qui fuit in eo panis recens salsus fermentatus coctus [...] et agenti[...]. Et potus vinum clarum et reliqua que dixit in libro ciborum generationem chimi laudabile.

Et similiter est dispositio in reliquis rebus.

Hec est ultimum quod dixit G. in conservatione sanitatis in meliori forma. Hec et dedit in eo canonem et est ut sint omnes res quibus regitur in equalitatibus et equalitatibus suis et in horis suis naturis earum et temporibus usus earum.

Et quoniam corpus est diminutum a meliori forma dispositione sua deinde vero non est diminutum eius ab illa multa tunc cause que conservant eius sanitatem sunt remote ab equalitate per quantitatem remotionis eius ab ea.

Iste est canon omnis in conservatione sanitatis omnis corporis declivis a meliori formarum et summo in eo sermonem. G. est manifestus et agitatus valde quoniam dicit in hoc libro quod oportet ut sit declivis propter declinationis eius quod dicitur in regimine sanitatis et in libro ciborum et in aliis et oportet ut sit declivis ad contrarium partis declinationis eius.

Et species corporum que sunt secundum hunc modum sunt multe. Oportet igitur ut omni speciei ex eis singulariter loquamur secundum singularitatem suam.

Vult quod oportet ut singulare fiat unicuique corporum declinatum a meliore formarum et singulare fiat ad conservationem sanitatis eius aut reductionem ipsius ad formam optimam corporis in quo docetur quomodo conservetur sanitas eius aut quod redeat ad meliorem formam.

Dico igitur quod cause sanitatis corporis quod iam pertransivit equalitatem in complexione sua et non permutavit equalitatem in operationibus suorum membrorum officialium sunt duobus modis. Unus eorum est conservare complexionem eius secundum quod est. et alter est permutare complexionem eius ad meliorem formam.

Iste sermo est intellectus.

Et cause que conservant complexionem eius sunt remote a causis que conservant complexionem eius in ultimo equalitatis per quantitatem remotionis complexionis illius corporis que conservant a complexione que est in ultimo equalitatis.

Iste est canon in conservatione sanitatis eius cuius complexio est declinata a meliore formarum. scilicet ut mensurentur cause vi. in similitudine remotionis ab equalitate per quantitatem declinationis corporis a meliore forma.

Quod est quia corpora que sunt calidiora indigent regimine quo

indiget his illarum complexionem priorum. Et corpus quod fuerit frigidius indiget eo regimine quod est frigidi. Et corpus quod fuerit siccius indiget regimine quod est sicci. Et humidius indiget regimine quod est humidi et secundum hoc est etiam compositio. Nam corpus quod fuerit calidius et siccius indiget regimine quod sit calidi et sicci et secundum rationem evacuationem huius curantur tres trium specierum aliarum compositarum.

Iste enim sermo in hoc libro est cuius sermonis huius in libro illius quem fecit in libro de regimine sanitatis et in libro Galieni dicit quod corpus quod fuerit calidius indiget regimine eius quod est frigidi. et secundum hoc [illegible] quos [illegible] obscurant sermonem suum [illegible] inter regimen conservativum et regimen permutativum [illegible] permutatio quoniam corpus calidum [illegible] extremitas frigiditatis donec redeat ad equalitatem [illegible] in aliis corporibus declinatis ad meliorem formam. [illegible] dico quod [illegible] non est oblitus sermonis sui in contrarietate [illegible]. Et [illegible] non vult hic per regimen conservativum nisi ut detur [illegible] calidi [illegible] conservant complexionem eius super ipsum [illegible] absolute [illegible] regimine quod faciat ipsum remanere [illegible] ipsum [illegible] absque additione [illegible] permutare eius complexionem ad equalitatem [illegible] usque [illegible] adequalitatem. Cum igitur [illegible] ut sit conservatio [illegible] ab equalitate [illegible] calidi tatem [illegible] in gradu [illegible] permutatio [illegible] adequalem [illegible] in suo gradu. Et manifestum est [illegible] regimine [illegible] minoris [illegible] regimen [illegible] est in [illegible] gradu [illegible] Et tibi [illegible] que est [illegible] minus [illegible]. Et quoniam [illegible] sermo est [illegible] in hoc [illegible] Et tu hic intelliges [illegible] et intentionem [illegible] est manifestum quod [illegible] sermonem suum. scilicet quod corpora que [illegible] in [illegible] regimine [illegible] est [illegible] quo [illegible] optimam formam ut sit conservatio eius quod [illegible] remanere super ipsum [illegible] declinatio ab equalitate. Et si vellet ut regeretur [illegible] calidis sicut si

accideret in [illegible] eius calefieret aer continens ipsum et daretur sibi calefacientes [illegible] quod adderetur eius declinatio ab equalitate plus ab equalitate et generaretur in eo superfluitates [illegible] et faceret eum cadere in egritudines calidas [illegible] [illegible] Et iam declaravit illud in libro de regimine sanitatis et in libro de [illegible]. Res [illegible] est quod [illegible] regat [illegible] cum eo quod faciat remanere super ipsum complexionem eius primam [illegible] qui vult conservationem sanitatis eius. Et qui vult permutationem ad meliorem formam [illegible] intrinsecum eius additiones [illegible] Et [illegible] est [illegible] quod multi hominum ignorant [illegible] quod [illegible].

Et non potest ultimus hic casus quos nuper diximus qui permutat talem qui fuit causa sanitatis secundum quod oportet et non quos sunt virtutes earum secundum quas apte nate sunt.

Iste sermo certificat illud quod intendimus de expositione sermonis eius. Considera quoniam [illegible] et [illegible] quod [illegible] qui vult per sermonem suum virtutes earum secundum quas apte nate sunt [illegible] unusquisque ciborum et [illegible] Et [illegible] quod faciat ipsum [illegible] quod est sanitatis [illegible] declinationem eius ad meliorem formam [illegible] et quod permutat ipsum ad meliorem formam est permutatio [illegible].

Exemplum cuius est quod motus et minoratio cibi et potus et vigilie et evacuatio et omnia accidentia animi exsiccant corpus.

Illa evacuant humiditatem eius [illegible] in sicco corpore [illegible] et quod [illegible] conservant corpus [illegible] qui administrant [illegible] quod oportet [illegible] permutat [illegible] illud quod [illegible] equalitate.

Et contraria eorum humectant corpus

Hec indiget [illegible] quod est [illegible] ipsum in conservatione [illegible] simul.

Et similiter est dispositio in rebus que calefaciunt et infrigidant ex operibus cibis et potibus.

Hic sermo e intellectus sulla eade[m] re[m] ... ostenditur inco q[uod] p[re]terit.

Et q[uod] sint sp[eci]es o[mn]i[um] re[rum] que figit[ur] in cor[pore] et virtutes earu[m] tunc si vult po[n]ere eas cas sanitatis eligat eas corpi et creis q[ue] figuntur ei et silat ipi et si vult co[n]servatore[m] ipi co[m]plexionis sec[un]d[u]m disp[ositio]n[em] s[ecundu]m q[uam] fuerit eam.

Hic vult p[er] s[er]monem suu[m] abs[olutum] ... qui vult conservatore[m] sanitatis corporis declinantis ab equalitate similius s[ecundu]m quod administret ei ex regimine q[ue] conservet sup[er] ipm complexione[m] eius absq[ue] ad[d]itione et sine diminutione. Ita q[uod] eligat ei ... cibo[rum] potuu[m]q[ue] et alio[rum] q[ue] conservet sup[er] ip[s]um co[n]tinuationem complexionis eius. Et iste est canon p[ri]mi quia ip[s]i ... p[er] dictione[m] aliam ut ip[s]um fi[gat] in ... de ip[s]o et s[er]mo eius e[st] intellect[us].

Et q[ui] vult mutare eam et convertere ip[s]am ad co[m]ple[xionem] q[ue] e[st] melior complexio ei[us] tunc fiat ei alia g[e]n[er]a[li]a ca[usa] ... aris ... ca[us]as quas dixim[us] et longitudo ea[rum] a caus[is] et q[ui]b[us] mediis quas diximus quia conveniunt h[abe]nti co[m]plex[ionem] equale[m] optima[m] ad ...t[em] p[ar]tis ad qua[m] declinat cor[pus] illud et e[st] lo[n]gitudo equal[is].

Hic iste est canon p[er]mutat[ionis] sanitate[m] malam ad sanitate[m] bonam. Et ei intentio ... ut sciens ... particularium ... et consideres quantitatem ... declinationis ab equalitate sanitatis. Et eligat ex particularibus ... ex eo q[uod] est contrarium ... qualitates equales quantitati declinationis eius et regat cum eis. Et G[alenus] declinat illud et dixit.

Quod e[st] q[uia] q[uan]n[do] corp[us] est calidi[us] et sicc[i]us tunc regim[en] calefaciens et desiccans non reducet ip[su]m ad equalitate[m] s[an]a[m]. Immo regim[en] q[uo]d e[st] frigid[i] et humidi[us] co[m]plex[ionis] equali per quantitate[m] superfluitatis calefactionis illi[us] co[m]plexionis et siccati[onis] ei[us] sup[er] equale[m] complexionem.

Iste s[er]mo est intellectus ostendit eu[m] inco ... canonem p[er]mutationis sanitatem malam ad sanitate[m] bonam ... consid[era]... g[e]n[er]e eum.

Hoc quod gen[us] rectificat co[m]plexione[m] mala[m] n[on] est et ge[nus] aliud q[uo]d dixi[mus] a[n]n[i] conservat co[m]plexione[m] mala[m] na[turalem] s[ecundu]m disp[ositio]n[em] sua[m].

Hic declarat regim[en] permutat[ionis] co[m]plexione[m] mala[m] g[e]n[er]is et illud novi[t] regimen conservans eam genus ut intelligat ... q[uo]d ip[s]a sunt duo g[e]n[er]a ... medius subp[re]te medi... que ... regimen s[anitatis] ... ut intelligatur ab eo p[ro]p[ter] id quod ... s[un]t ...

Et medic[us] indiget utriusq[ue] sit in ho[m]i[n]is diversis. Ex e[st] q[ui]a h[abe]nti co[m]plexione[m] mala[m] e[st] evacuatio lo[n]gua c[um] q[ua] possibile e[st] ei ut rectificet mala[m] co[m]plexione[m] n[atura]lem. Tunc medic[us] intendat in ea ad illud gen[us] occasionu[m] et p[er]mutat corp[us] a co[m]plex[ione] sua paulatim ad complex[ionem] que e[st] melio[r] q[uonia]m na[tur]a no[n] tolerat p[er]mutatio[n]em subito. Et q[uan]n[do] h[abe]ns co[m]plexione[m] mala[m] na[turalem] e[st] occupat[us] occupationib[us] n[e]c[essar]iis tu[n]c ma[gis] q[uo]d pot[est] medic[us] ut co[n]servet eam complexione[m] suam n[atura]lem.

Hic vult p[er] occupationes n[e]c[essar]ias ca[us]e ... intendens ... particularium q[ue] ... modum ... et non ... non tolerantes ... p[er]mutat ... que ... n[atur]e ... alterationem superfluam ... [illegible]

totiens eius pertinentia dissolvitur virtus aut debilitatur circa naturam aut per id resolutum sit quod fit illud causa corruptionis sanitatis. Et residuum sermonis eius est intellectum.

Si autem dixeris quomodo nominavimus hoc genus causarum conservationem cum esset dignum ut nominaretur permutationem et sanationem et rectificationem nocumentorum naturalium. Dicemus quod nos non adiungimus has causas nisi ad genus sanitatis non ad species eius et nominavimus has causas omnes que conservant corpora secundum sanitatem suam conservativas. Sive conservatrices sint aut sint ex eis que conservatione sui permutant complexionem totam ad illud quod est melius aut sint ex eis que conservant complexionem secundum dispositionem suam propriam et nominavimus causas que permutant complexionem ad illud quod est declive ad istam actuam.

Hoc sermone destruitur dubitatio in genere regiminis permutativi quod nominavit ipsum conservativum sanitatis. Et destructio dubitationis est quod nominavimus nomine sui generis. Cum genus cadens sit sub regimine sanitatis et genus regiminis sanitatis totum nominetur in arte medicine conservatio sanitatis nominavimus etiam permutativum nomine sui generis scilicet conservativum quamvis sit permutativum et sanativum et rectificativum nocumentorum. Et secundum hanc similitudinem nominantur omnes cause que permutant corpora ad illud quod est declive cause infirmative quamvis sint cause permutative ad egritudinem et infirmative et corrumpentes sanitatem propriam propterea quod sunt sub genere causarum infirmantium tote.

Et quoniam complexio que est in omnibus membris una est tunc medicatio eius est una. Et quoniam complexio eius est mala non una in omnibus membris tunc non est medicatio illius corporis una.

Postquam docuit .6. regimen sanitatis secundum ampliorem formam conservans eam et permutans simul quoniam est eius separatio tantum in complexione memorat eius quod docuit de illo in hoc sermone et dicit quod est declinatio a meliori forma sanitatis de[...] est id in omnibus membris tunc medicatio eius scilicet conservatio eius aut permutatio est secundum quod exposuimus. Et si eius diversio est in quibusdam membris in quibus non tunc medicatio eius scilicet conservatio eius et permutatio ipsius indiget cautionibus aliis quoniam facit istam generis aliud regiminis et ideo fecit sermonem || hoc genus per se et dicit.

Quod est quod possibile est ut sit frigidius quam oportet et caput calidius quam oportet et indigeat unumquodque eorum eo quod convenit ei. Et similiter est de corpore in unoquoque reliquorum membrorum quoniam est humidius equali complexione aut siccius ea aut frigidius aut calidius nam indiget ex regimine eo quod convenit complexioni eius. Est ergo necesse quoniam complexio membrorum corporis est diversa ut non sit membrorum omnium regimen equale et non humectatio eorum aut econtrario exsiccatio ad aliud ex eis quod fuit eis secundum similitudinem unam. Et nos quidem exposuimus illud expositione ampliore hac in libro de regimine sanitatis.

Vult quod non in conservatione sanitatis corporum recedentium ab equalitate in quibusdam membris et in quibusdam non membris non est compositivus ex particularibus cum omnibus in conservationibus sanitatis corporum recedentium ab equalitate in complexione corporis totius. Exemplum est quod quando venter est frigidior et caput calidius utimur in conservatione sanitatis ventris eo quod conservat super ipsum quod est simile complexioni eius. In conservatione capitis eo quod conservet super ipsum eo quod simile est complexioni sue sicut fiet ex et ebrietate aut alia ex causis .vj. Et quando voluerimus permutare ventris complexionem ad equalitatem et permutare complexionem capitis ad equalitatem utimur in ventre rebus calidis et in capite rebus frigidis et secundum hanc similitudinem regimus in regimine ceterorum membrorum. Et propter hoc necesse est ut sermo exercitativus quod conservet membrum secundum dispositionem suam aut permutat ad dispositionem aliam in uno

quoque membrorum diversum ab eo quod est in alio. Et sunt unicuique particularium causae sex. Si ergo volumus infrigidare membrum complexionis calidae, erit in frigidantibus; et quando voluerimus calefacere erit ut utamur eis cum rebus calidis.

Causae autem sanitatis membrorum officialium que habent nocumentum sunt diverse a causis sanitatis corporis que est secundum meliorem formam. Quarum est quia causae sanitatis membrorum que habent nocumentum in plasmatione aliae sunt a causis sanitatis membrorum que habent nocumentum in quantitate aut in situ suo aut in numero suo.

Nam dicitur secundum quod species lapsuum quatuor sunt, quorum unus est lapsus in plasmatione, secundus est lapsus in quantitate, et tertius est lapsus in numero, et quartus est lapsus in situ suo. Et dicitur quod iste lapsus quatuor qui prohibent membrum ab operatione sua, scilicet nocent operationi eius, sunt egritudo; et qui non prohibent membrum ab operatione sua non fiunt egritudo sicut sunt forma mala et formis turpitudo. Et propter quam complevitur dominatio eius cum omni regimine sanitatis; et declaratur ab equalitate in operatione incipit dare cautiones regiminis sanitatis et declarare ab equalitate in corpore tamen illud explanavimus hoc sermone ad quem ... expositum cum hoc sermone.

Et accidit in plasmatione lapsus multi. Quorum est quia si mutetur figura membri ab equalitate sua aut cum eo sit profunditas non naturalis et mutetur aut accidit ei lapsus in meatu quod est in meo aut in orificiis meatus aut in asperitate aut in lenitate. Cum sit lapsus parvus tunc habens illud corpus dicitur quod est sanum. Si autem lapsus est plus tunc egrotans. Quod si sequitur ut in corpore lapsus ut noceat operationi tunc est eger.

Invenitur quod lapsus in plasmatione est in summa quinque rerum. Una earum est mutatio figure, et secunda est mutatio profunditatis, scilicet gibbositatis et concavitatis, et tertia est oppilatio in meatu aut in orificio meatus, et quarta est asperitas, et quinta est lenitas. Unusquisque lapsuum si est parvus tunc huius illum exercitatio in actionibus suis cum illo membro et dicitur quod in illo lapsus sanitatis. Et si est multus et non prohibet membrum ab exercitatione sua tertius dicitur egrotatio. Et si est multus et prohibet membrum ab exercitatione tertius dicitur quod est infirmus.

In quantitate vero multum et parum faciunt venire corpus ad species quas narravimus.

Res species quas narravimus sunt tres. Quarum una est quod si quantitas membri significatur ab eo quod oportet aut minuitur tunc si magnitudo eius aut eius diminutio est parva dicitur quod est sanum; et si est magna et non pervenit adhuc ut noceat operationi dicitur quod est egrotativum. Et si est multa et nocet operationi dicitur quod est infirmum.

In numero autem additio et diminutio partis unius ex partibus multis et res que generantur in corpore contra naturam sunt unius generis.

Vult quod additio unius partis membri aut diminutio earum fiat contra illos tres lapsus quorum unus dicitur sanus alter egrotativus et tertius infirmus dicitur. Sanus quidem quando additio et diminutio fit parva. Egrotativum vero quando est multa non perveniens adhuc ut noceat operationi. Eger quando est multa nocens operationi. Et sermo eius res que generantur in corpore preter naturam sunt unius generis. Vult quod generatur in corpore et facit species unam et unam. Vidi enim multos in intestinis habentes vermes et ex eis sunt quorum intestina proportionantur ad sanitatem et ex eis que proportionantur ad egritudinem. Et ex eis sunt quorum intestina plena egritudine sunt infirmata.

Etiam remanet genus aliud quod est in situ cuiusque membrorum consimilium in organis et in ipso sunt quatuor species. Prima earum est corpus quod est secundum meliorem formarum in hoc casu. Secunda est corpus quod est remotum ab ea in parva parte. Tertia est corpus

344

qd' ē in eo egrotatiū 7 ē in q
mutatus est situs mēbro⁊
multa mutat̃ 7 quāta ē co⁊
qd' iam egrotat 7 integre
recessit a sanitate 7 i' est i
quo mutatus ē situs mē
bro⁊ mutatõe plima.

H[illegible] i situ membro⁊ uel menb' partium aut est pruū 7 pportionat̃ ad h' q' est sanū. aut est multum 7 pportionat̃ ad h' q' est egrotatiū. aut est multū no cens [illegible] pportionat̃ ad h' q' ē i [illegible]. Uerū g° cum situs [illegible] aliq' ge ne⁊ nocumento⁊ in g'pe. ve⁊. G. dicit in hoc [illegible] mod' situs q' est ē medio cre [illegible] etiam [illegible] reme moratī compleat [illegible] implasmatõe et [illegible] [illegible]. intellige g° id p' q' [illegible] quātitate spēx. nocumentum [illegible] membro⁊ [illegible] aut⁊ [illegible].

Et membra' q' nocu
mentū habent in figurā
sua sic̃ pecto' [illegible] ad erīte
[illegible] ad interiora 7 pl
[illegible] cap' in infantib⁊ qd' c
qū nascitū dū mēb' co⁊
pmanēt mollia posse ē ut
redeāt ad dispōnē natlē cū eq
tiõe 7 tensiõe 7 strictura in
corib⁊. q' aūt exsiccata sūt 7 aru
ert 7 indurata sūt ñ ē posse
ut rectificētū.

H[illegible] in hoc s̃mõe [illegible] membri posse est ut rectificetur 7 ad dispōnē suā redeat naturalē [illegible]. s. qū nascitur hō. [illegible] membra [illegible] posse ut reducantur. Et exempli causa illud p pectus conuulsū 7 p planū cap[illegible] ut rectificentur membra 7 exten dantur 7 stringantur [illegible] ut [illegible] et figura rectificata.

Et sūt etiam
mēbra q' hnt in concauita
te 7 pfunditate q' sūt i eis
posse ē ut rectificet̃ illd' no

cumētū dū pmanēt in augmē
to. Sicut iā completa sunt
nō ē posse eo⁊ rectificatio.
et id qd' minorat concauita
te⁊ 7 pfunditatē q' ē maior
q' opo⁊ ē quies 7 strictura.
et id q' magnificat cõcauita
te⁊ 7 profunditatē mēbro⁊ q'
ē minor q' opo⁊ ē mot' illorū
menbro⁊ 7 retētio sp̃s 7 inten
tio retētõis sp̃s ē ut attrahat̃
sp̃s 7 impellāt ad interiora expul
sione uehemēti. Et s'z hanc
similitudinē 7 dilatatē 7 cōst
ringunt meat' 7 co⁊ orificia.

H[illegible] qd' membra dū sunt in aug mento posse ē ut rectificentur [illegible] parua actia in concauitate 7 pfundi tate ipso⁊ 7 eo⁊ gibbositate. Et aug mentū q' est ex quo [illegible] hō usq' quo consequitur [illegible] adolescentie 7 ē [illegible] .xxv. anno⁊. Et [illegible] qd' sit q' minorat concauitatē 7 constringit pfundita tem 7 [illegible] illd' fit cum [illegible] 7 strict' et qd' sit illud qd' magnificat 7 dilatat̃ pfunditatē 7 [illegible] illud fit cum mo tu 7 [illegible] hanelitus. facit g° [illegible] memorati in compressiõe sp̃s quom [illegible] membra que sunt [illegible] donec resoluatur id q' est in eis de su pfluitatib⁊ aggregatis in lacertis eo⁊. Et [illegible] sp̃s est ut trahatur aer ad in teriora pectoris attractõe forti deinde ipsum teneat quantū pot'. Et circa [illegible] [illegible] que generant altos ugere. et [illegible] fiunt cū fistula. Et [illegible] [illegible] uehemētes 7 [illegible] huc que et eis exigit dispō presens.

Et membra 7 q' sūt mai
ora q' opo⁊ quies 7 strictura
cõueniēs illa minorat. Et
mēbra q' sūt minora maio
rat q' opo⁊ motus eo⁊ ut
7 fricatio tēpata 7 reliq'
res que trahūt ad ip'a san'

uine plimu adiuuat ad magnificandu ea.

Hic est sermo intellectus est et sperans quidem fricationis sunt multe. Extra est molli leni. et dura. et extra est parua. et extra est multa. et extra est equalis. Et iam exposite plurimum est sermone in ea in regimine sanitatis. Si ergo ex speciebus fricationis in eis membro id quod accidit ei et ei quantitate que est naturalis. Qui ergo uult scire id quo indiget de ex fricatione accipiat ex illo libro.

Membra autem quorum minus est minutus et quorumcumque est ex sanguine eorum generatio possibile est ut compleatur. Et quorumcumque ex eis generatio est ex spermate fortasse complementum est impossibile. Veruntamen possibile est mittis membris in permutatione loco eius quod diminutum aliquid quod stet loco eius compleat id.

Membra quorum generatio est ex sanguine sunt caro et que currunt cursu eius. Et nobis quidem possibile est ut faciamus carnem nasci. in uulnere primo ex quo perit pars carnis uel diminuta est et carnem recentem facimus cum medicinis que calefaciunt calefactione parua et abstergunt sordities sicut aristologia et thus et oblibanum et puer et mel. Membra uero quorum generatio est ex spermate sicut ossa et nerui et cetera que membra radicalia non. Et nobis quidem est possibile ut cambiamus loco ossis similitudinem .i. [illegible]. Et per hanc similitudinem est sermo in techique. Et .G. quidem omnis fit per complementum eius quod diminutum est et

Et facies totum quod extrinsecus rebus generatur non est nisi natura medicus uero non est nisi minister ei. brius est natura reddat.

Hic sermo tollat duas exceptiones. Vna eorum est quod natura est que facit conseruationem sanitatis et redonet eam facit .s. conseruat sanitatem et sanat infirmitatem et medicus est ei minister .s. preparat ei totum quo indiget illo et iste sermo est uerus. Et exceptio est .1. que natura est que complet diminutionem in membris ex sanguine et cambiat loco membrorum ex spermate quod stat loco eorum et medicus ministrat ei adhuc nocuus. Et iste sermo etiam est uerus et est pars eius quod dixi in exceptione prima. Et .G. quidem uult per naturam hic uirtutem regentem corpus. Et est quod natura est nomen commune in arte medicine quod dixi

sermonem .iiij. modos. Primus eorum est uirtus regens. Secundus est complexio. Tertius est forma corporis. Quartus est persona.

In membris quorum minus est additus cum sanitatis eius est diminutio eius quod est in eis addendum. Et oportet ut consideres in quibus est possibile id. Quod si uides quod non est possibile ut auferas illam rem tunc inquires ut permutes eam.

Hec capit. de additione preter membra ut contempleris et consideres membrum si ergo possibile est tibi ut abscidas illam additionem et eradices eam sicut est digitus qui uerrucam abscidas eam et si non est tibi possibile id tunc perquires ut permutes aliquod suo. Et in hoc sermone non absurdo dixit .G. permutatione est additione sed dixit inquire .s. per parua inspiratione eius ligati [illegible] inspirate. Nec ei qui non [illegible] tradiderit igitur [illegible] remotionem eius [illegible] uestram nostro [illegible] que sunt sicut [illegible].

Et membrorum etiam que sunt in situ suo lapsa non est rectificatio nisi permutare eorum ad loca sua.

Hec est dislocatio eius est remotio eius est permutatio iuncture ad locum suum. Et ego quidem uidi adolescentem cuius uicinum humeri [illegible] lubricabatur [illegible] humiditatem uiscosam que erat aggregata in eius parua uel pulsu et conuertebatur in [illegible]. Cum ergo accidebat ei dislocatio tenebat brachium suum et proprietate ipsum reducendo ad locum suum deinde reducebat ad operationem suam.

Et manifestum est quod possibile est ut accidant uni membro duo uel tria extrinsecus nocumentis.

Hic significat quod est possibile ut apponantur illa ubi nocumenta que notat in compositione membrorum .s. quibus egredientur compositione membrorum aliquo quod oportet abinuicem indiget ergo id in compositione diuersis sicut ponuntur pres cardis [illegible] nocumentorum eius [illegible] esse ut sit unum nocumentum [illegible] nocumentum et tunc intendimus cum curatione ad id donec quod

rectificatis retractando quod componitur cum eo correctificari etiam id.

Et illo est illud. Ego vidi unum cuius venter erat parvus totaliter positus super diafragma eius fuit quia iecor lapsus in quantitate et figura et situ suo et erat contrarius frigidior quam oportebat et non fuit possibile reducere ipsum ad dispositionem naturalem. Quod autem in eo possibile fuit quod posuit id quod leviaretur lenis ipsum minus. Quod est quod quando implebatur venter eius gravius stabat super ipsum inspirando eius. Posui igitur cibum eius in cibum paucum multi nutrimenti quoniam esset descensus tarde et ex eo in cibis inde.

Ostendit quod lapsus in hoc ventre erat compositus ex .iiii. lapsibus. Unus est quantitatis et est parvitas. Et secundus est forme quia est eius rotunditas et oportebat quod esset oblongus et in tertio est magis amplior quam figura et tertius in situ alio quam oportebat ut esset positus quia debet esse sub diafragmate cum tangens et quartus in complexione quia erat frigidior. Et cibi pauca multi nutrimenti est sicut aqua carnis que sit cum uino et carnes tenues cum medulle panis decenter cocti.

Et vidi unum alium cui accidebant in epate suo oppilationes multe propter stricturam meatuum eius. Ingeniavi igitur ita quod posui regimen eius regimen subtile. Fuit ergo causa sanitatis eius.

Hec epar duos habuit lapsus. Unus erat strictura meatuum eius. Alter grossities oppilationis eius in eo. Regimen vero subtiliativum in eo est acceptio cibariorum subtiliativorum sicut qui in quibus est siccitas et propter citra ... et cappari et reliqua que sicut sunt contraria.

Et iam remanet genus unum commune in membris similibus et membris instrumentalibus et est solutio continuitatis. Hec egritudo est omnibus nocumentum.

Et fortasse aliqui homines non conveniunt nobiscum super hoc quod istud nocumentum sit ei qui est sanus quia egritudinem non habet sed cum ipsa est est egritudo. Et huius quidem sermonis auctor nescit quod id quod est in hoc sequitur in actiones generibus nocumentorum. Quod est quia si nos non posuimus nocumentum sensibile operationum esse differentiam inter egritudinem et sanitatem. Et estimamus quod egritudo non est nisi inequalitas corporis, tunc cogimur dicere sermonem illius qui dicit quod corpus non cessat ab egritudine quoniam non invenitur aliquis hominum cui salventur omnes operationes membrorum eius secundum meliores dispositiones eorum. Et inquisitio de hoc similior est cum dyaletica quam cum medicina. Oportet ergo ut singulare eius sermonem faciamus secundum suam singularitatem.

Solutio continuitatis est multis modis. Alia enim est que est parva sicut dissipatio cutis ferro sicut punctus parvus qui non elongatur a spissitudine cutis et obviatio levis equa acuti gravitas ... parva ab attritione aut fricatione et scorticatio aut eruptio grani aut pustule parve aut furunculi aut quod est simile istis. Et tamen isti omnes modi solutionis continuitatis non prohibent hominem ab actionibus in quibus conversatur. Quod est quia nocumentum operationis eius non est sensibile fortassis in eis. Et alia est que est multa et non pervenit ad hoc ut abscindat a communicatione actionis sensibile nocumentum operationis. Et isti duo modi nominantur in sanitate. Et tertia solutio continuitatis cuius multitudo iam pervenit ad hoc ut abscindat in eo nocumentum operationis sensibile ab actionibus. Fiunt igitur species nocumenti operationis in solutione conti

mutatione complexionis species nocumenti operationis in complexione: et complexiones species nocumenti in compositione. Et iam fuerunt due species primi nocumenti operationis in complexione et in compositione manifeste in sanitate, scilicet species parva et species multa, cuius multitudo non pervenit adhuc ut abscidat a commixtione in operationibus. Sunt ergo iste due species prime scilicet [illegible] in sanitate. quod si id non esset, scilicet ut ponatur differentia inter sanitatem et egritudinem nocumentum operationis sensibile et in modo sensibili, hec est cum quo sensus iam pervenit adhuc ut abscidat a commixtione in operationibus, tunc sequitur ut corpora non separentur ab egritudine propterea quod ipsa sunt in statu sempiterno quod [illegible] ab et [illegible] et reliqua species regis cuius regimen sanitatis. Et si consideres aliquos hominum unumquemque eorum non invenitur cui ita [illegible] omnis operationes membrorum eius secundum meliorem dispositionem eorum. Et est hec consideratio ut in quisito in arte topica dignior et subtilior ei quam sit consideratio in questionibus medicine. consideratio enim medicine non permittit sensum. Et propter hoc ut singulariter ponamus hunc inquisitioni topicali sermonem secundum singularitatem egredientem ab arte medicine et permittentem in arte dyalectice in parte topicali. Hec enim per nominationem [illegible] nomine generis sui scilicet dyalectica consideratio. medicine non permittit sensibile solo. [illegible] ex corporibus est tale quod [illegible] ipsius est possibile ut [illegible] in [illegible] sue quas consuevit est proportionatum ad sanitatem sive sit in meliori forma sua sive recedat aliquantulum a meliori forma sua sive in compositione membrorum sive in solutione continuitatis. Et [illegible] cuius sensus iam consecutus est nocumentum operationis ita ut prohibeatur ab aliqua operatione operationum suarum quas consuevit hic est proportionatus iam ad egritudinem. Et certificatur illud quod diximus quod est inventio velocis eorum. homines enim iam non videntur oculis suis visionem unam in festinatione motus in actibus suis festinatione una neque festinant pedibus suis una ambulatione. Et sic est dispositio in virtute cuiusque omnium membrorum ipsorum. ex eis enim sunt fortes et ex eis sunt debiles et ex eis sunt medie. et species diversitatis eorum sunt multe valde secundum quod est inventio. et omnes homines dicuntur [illegible] quia ipsi sunt sani dum permanent ita quod non sequitur eos nocumentum operationum ad hoc ut abscidantur ab actionibus quas faciunt cum illo membro leso.

Et oportet ut narrem causas sanitatis corporum de quibus non est dubitatio quin sint egra. et ponamus principium sermonis nostri in genere complexionis male. et oportet ut determinemus in primis in hoc loco rem quam multi medici dimiserunt. et est quod cause sanitatis corporis cuius iam accidit complexio mala et completa est iam. Alie sunt que sunt cause sanitatis corporis cuius complexio est mala in corpore quia accidit. et alia est sanitatis causa que est propinqua ut in eo accidat complexio mala.

Iste cause sunt species medicationis egritudinum et sunt partes curationis et partes aliorum et partes medicinarum secundum quod dicetur in eo quod futurum est. et est species preservationis cum defensione et sunt duobus modis et dicam id. Et omnes iste res dicuntur cause facientes [illegible] facientes sanitatem. Et ideo dixit quod philosophi medici diviserunt differentiam inter species curationis egritudinum et inter species cum preservationis cum defensione et sunt duobus modis, quorum unus est species cause sanitatis corporis cuius complexio est mala in dispositione eius que accidit. Et alia est species cause corporis quod iam appropinquat ut in eo accidat mala complexio. Et non est sermo [illegible] quod philosophi medici diviserunt istas duas [illegible] quia ipsi non diviserunt iste [illegible] solum quod ipsi iam diviserunt eam et etiam voluerunt quod ipsi iam dixerunt ea [illegible] sanorum et egrorum. et si distribuerent ea sicut discernit ipse.

Quod est quia cause sanitatis corporis huius quod dixi in postremo alie sunt que sunt intrantes in capitulo preservationis cum defensione. alie sunt intrantes in capitulo conservationis sanitatis.

Hic vult quod cause sanitatis corporis quod appropinquat adhuc ut accidat in eo complexio mala sunt duobus modis. Unus eorum est sub parte medicine nominata preservatio cum defensione. et alter est sub parte medicine nominata conservatio sanitatis.

Cause sanitatis corporis quod diximus in primis sunt intrantes in termino medicationis tantum.

Hic vult quod cause sanitatis egrorum sunt cause

340

facientes sanitatem [illegible] furunt per me[illegible] nominata medicamina egrorum.

Quoniam autem sanitatis corporis quas duximus inter utrasque ingenium in causa preservationis intentionis et intentio medicationis tantum.

Haly. Vult quod sanitas [illegible] est [illegible] sunt duobus modis [illegible] corpus est suspicio ex parte medicine [illegible] preservatione [illegible]. Et alter [illegible] ex parte medicine [illegible] egrorum medicatio.

Quod est quod egritudo que iam facta est et completa oportet ut intendamus ad sanationem eius.

Haly. Exemplum cuius est febris. [illegible] est sanatio eius cum eo [illegible] eius.

Et que egritudo nondum facta est sed preparata ut fiat propter causam in corpore et oportet ut tollatur et prohibeatur fieri.

Haly. Hec est causa que iam appropinquat egritudini. Et [illegible] corporis est [illegible] ex [illegible]. Nam sunt [illegible] appropinquantes [illegible] ad egritudinem. scilicet corpus preparatum est ut fiat in eo egritudo [illegible] et propter hoc oportet ut [illegible] hec causa et prohibeatur hec egritudo fieri. aut cum [illegible] in regimine sanitatis aut cum medicina [illegible] aut cum [illegible] aut abstinentia aut [illegible] vel flebotomia vene.

Egritudo que est in dispositione in qua fit et ea est quedam non completum. et oportet ut intendatur ad sanitatem eius. et ex ea est quod preparatum est ut fiat et oportet ut abscindatur et prohibeatur fieri.

Haly. Hec est corpus cuius complexio [illegible] mala in dispositione in qua fit. Et Galenus quidem dicit quod complexio mala que est in dispositione in qua fit est [illegible] ex egritudine que iam est completa [illegible] ex illa egritudine quia preparata ut fiat. Et propter [illegible] curatio eius [illegible] que iam est completa est curatio [illegible] egritudinis et curatio [illegible] est [illegible] preservationis intentione. Et exemplum [illegible] est febris effimera [illegible] nam [illegible] febre est [illegible] completa est [illegible] febris effimera [illegible] ut fiat in eo alia egritudo sicut febris putrida. Et possibile est ut sit [illegible] in quibusdam membris [illegible] ut [illegible] ab ipso [illegible] corpus [illegible] febris [illegible] est per ablationem [illegible] eius [illegible].

Et ablatio eius est quod est preparatum ut fiat et prohibitio eius est ad hoc ut fiat.

Haly. Sicut si appropinquant oppilationes aut [illegible] putredo aut [illegible] calefactionis [illegible].

Et sanatio egritudinis que iam facta est et completa fit permutatione dispositionis a qua fit propter nocumentum operationis et illa dispositio est propter egritudinem.

Haly. Iste sermo est diminutus in littera [illegible] vel [illegible] significat diminutionem eius [illegible] nos. Galenus [illegible] egritudinis [illegible] egritudinis fit aut [illegible] cum tribus [illegible] aut cum una. Et una [illegible] est permutatio [illegible] eius [illegible] destructio [illegible] introductio corporis [illegible] in dispositione febris [illegible] est et sicca. Et nocumentum operationis fit ab egritudine sine medio [illegible] sine medio [illegible] ante [illegible] dispositio a qua [illegible] est duobus modis [illegible] est sine medio [illegible] est egritudo. et alter est [illegible] cum egritudine. Et Galenus [illegible] dispositio [illegible] egritudine [illegible] egritudinibus. non est [illegible] aqua propter fecit nocumentum operationis [illegible] ut addatur in sermone [illegible] due [illegible] dispositio [illegible] aqua fit propter nocumentum [illegible].

Et medicationis qua fit sa

natio intentio prima est proprietas rei
ad cuius solutionem et expulsionem
intenditur. Et omnis causa faciens
sanitatem sit huius generis.

Hic canon est communis incurationem egritudinum. Et Galienus enuntiat de eo sic. Et aliqua egritudo est de repletione sanatio huius est per evacuationem et queque causa est ex evacuatione cuius sanatio fit per repletione et similiter reliquarum egritudinum ad per contrarietatem fit.

Intentiones quoque
particulares sumuntur ex con
trarietate cuiusque egritudinis.

Hic ponitur etiam canon communis curationis particularium egritudinum et fit comparatio medicinam medicinalia et Galienus exponit illud et dicit.

Contraria igitur egritudini cali
de est causa infrigidans et contra
ria egritudini frigide est causa cale
faciens. Et similiter est dispositio in
reliquis egritudinibus et causis.

Hic vult causas egritudinis accidentes et contrarias et causas curantes harum et est permutatio earum aut per evacuationem antecedentium aut permutationem continuarum et colerunt duas causas medicationis. Nam causa curationis egritudinis calide fit que sunt extra generibus scilicet infrigidantes sicut aer frigidus et potus et medicine infrigerantes et quies et tranquilitas et pati[illegible] et sompnus. Et causa curationis egritudinis frigide sunt que sunt ex generibus scilicet calefacientes sicut aer calidus et cibus et potus et medicine calefacientes motus et [illegible] et [illegible]. Et unaqueque duarum expositionum est [illegible] convenientius quam est [illegible] expositio [illegible] que veniat per causas egritudinis et causas medicationis [illegible] contrarie quibus [illegible] et Galienus [illegible] causae medicationis [illegible].

Quod est quia cum
sit de egredientibus a natura inequale
et id quod est naturale sit equale
oportet necessario ut egrediens ab e
qualitate non redeat ad equali
tatem nisi re alia egrediente ab
equalitate et contraria illi.

Hic est declaratio communis curationis immediatione per contrarium et [illegible] est per [illegible] quod ut sit causa medicationis longitudo ab equalitate sicut est longitudo egritudinis ab equalitate et sic unaqueque [illegible] debitis. Verbi gratia cum ergo est egritudo frigida et longitudo eius ab equalitate per tres gradus oportet quod ut sit cura per contrarium scilicet calida et longitudo eius ab equalitate per tres gradus.

Et manifestum est quod non oportet
ut sumatur aliquid quod calefaciat
aut infrigidat aut faciat
aliquid ex eis que sunt similia illi ex
oppositis nisi cum virtute sua non
ad quod existimet in eo quod appareat
de esse suo quod est ita. Et signi
fico per sermonem meum quod res
operatur virtute sua ut faciat
illa operationem de qua dicitur quod efficiet
illa cum certitudine et veri
tate. Et significo per sermo
nem meum quod existimatur de re
quod efficiet illud de qua dicitur quod fa
ciet ut illud quod sentitur ima
nifesto de eo quod videatur quod efficiat
faciat illam operationem et non est cum
veritate sed quod putatur de eo.
Et iam narravimus in libro nostro
de medicinarum virtutibus
simplicium qualiter oportet ut ille
res experiantur et sciantur.

Hec castigatio est utilitatis valde in capto a bonorum medicorum. Secundum est quod sunt multi et de eorum est vehementis corruptione [illegible] quod cadit de similitudine vel falsitate et propter [illegible] notum et [illegible] et [illegible] ergo est eorum sit virtus [illegible] eorum [illegible] ex eis aliquis eo quod non sciat et cuius virtute non est expertus possibile est ut [illegible] [illegible] et [illegible] infirmi. Quare [illegible] medicus et non sciat [illegible] attrahentem illud [illegible] et contingit in medicis [illegible].

ut appareat aliquid earum operis per actus et extimetur q. operatio cuius est per potentiam sicut aqua frigida et calefactio cum infrigidatio proprie hora qua ponitur super corpus. G. ergo castigavit te in hoc sermone ut non gratuleris per aliquam opinionem virtutum aliorum a medicinarum donec scias illam et experiaris ipsam et scias eius certitudinem et ut timeas opiniones eius et ... et non imiteris eis per opiniones acceptabiles et congratulaberis cum eis quoniam sunt multe plantarum species similes et mineralium et diversificantur etiam in propinquitate et longinquitate generationis earum. Et dispositio similis est in animalibus. Manifestum est ergo medico ut experiatur illud quod invenitur de rebus illis cum ... et sciat certitudinem eius cum experimento et sit contentus in eo cum quo medicatur illo cuius experientia continuatur per semetipsum et sciat certitudinem et virtutem illius et non firmat virtutem suam in inquisitione cuiuslibet eorum particularium et eorum que sunt infinita. Et exposuit. G. in libro tertio de simplicibus medicinis ... quibus scias illud quod tibi fit presens ex eo quo indiges de medicinis et sic contentus eis et plures relinquas.

Oportet ut narrem inventionem causarum facientium sanitatem cum destructione egritudinis que iam facta est et completa cum quo sit declaratum intentionem que extimatur quod est secundum dispositionem secundum quam narratur et intentionem que est in virtute sua secundum quod narratur.

Inventio autem causarum facientium sanitatem cum destructione egritudinis est inventio aliorum ex medicinis cum confirmantium in illo duabus viis. Una earum est ... in qua confirmatio est in eis sicut quod est in libro Diascoridis et in libris. G. de omnibus virtutibus tractatus postremis libri sui de simplicibus medicinis. Et possibile est ut cadat dubitatio in illis propter antiquitatem temporis in quo accidit ut permutentur medicine alie et cadant nomina quarundam super quasdam et propter id quod falsificantur in institutione hominum in multis ex eis et alia experientia ipsarum in sibilis et est ut scias permutationem virtutes earum et plures cum experimento. Certificabitur ergo tibi veritas rei in eis et via qua experimentantur est illa quam precepit tibi. G. in hoc sermone etiam docuit illud in libro suo de simplicibus medicinis et est .4. tractatus primi libri eius et fecit de signis qualitatum complexionis earum in medicinis compositis et fecit .10. tractatus .9. nominatur catagenes et .10. medicine ... secundum membrorum pacientia et .2. tractatus in confectionibus. Et fecit cavere. G. in hac castigatione a gratulatione cum medicinis quibus extimantur virtutes talles et tales et non insunt eis ille. Similis possibile est ut insint eis virtutes contrarie ei quod extimatur in eis et ista extimatio accidit propterea aut quia creduntur eius ... in eis aut propter virtutes accidentales que accidunt eis ergo facit extimari diversum ab eo quod est in eis accidentaliter. Et iterum. G. ut egritudo non curetur cum medicina nec detur cibus donec procedat eius cognitio cum experientia cuius videtur ut recipiatur castigatio .y. que est in operis ut detur medicina ad hoc ut conferat et si non confert tunc non ut noceat. G. et dixit tibi quod convenit ut certifices in medicina quod non ... alie membrorum. Et inquiras post hanc certificationem ut sit iuvativa. Et propter hoc si non recipias sermonem eorum qui precesserunt in medicis donec probaverit eos et scripsit illud quod expertus est ex eis in libro suo in eis et amplificavit cum illo canones quibus expertus est et fecit scire veritatem rei in unaquaque earum et operativus est cum eis cum possibile sit ut permutentur nomina earum et firmentur loco unius alia. Et manifestum est quod professus sufficiat in arte medicine et sit modus secundum integritatem suo et permutatur experientiam earum et experitur melioriorem ex eis deinde facit canonem in sermone cum eo quod eligit. Et si presentatur ei aliquis hominum ex eis medicus aut professor experientia incipit cum experientia sua si non est ei examinatio experti deinde eligit curat cum ea et non est necessitas ex eo quod in ... est ea quod est medicine nobilis. Antecedens in fine ... ex medicinis quibus sunt virtutes confirmantes membrorum interiorum vel exteriorum et stringuntur ex eis sicut medicine stiptice aromatice precipue quibus ex eis est virtus ... ut sic ... est virtus venenorum et ex eis ... valitudinis velociores in operatione sua sunt magis utiles.

Et iterum inventionem causarum facientium sanitatem in corpore cuius egritudo est in dispositione que fit via qua dixi ad quam extrahuntur cause egritudinum.

Inventio autem facientium sanitatem in corpore cuius egritudo est in dispositione que fit indiget duabus viis. Una earum est via qua curatur egritudo donec sanatur in hac enim via curatur illud quod accidit de egritudine in corpore. Secunda via est qua destruuntur cause facientes egritudinem. Et manifestum est quod necessaria est in hac via scientia causarum facientium egritudinem donec caveantur et destruantur cum medicina solutiva aut permutativa aut cum exercitio sicut cum ... aut cum flebotomia ut fugetur ex illo quod est necessarium ei.

Et nos exemplificavimus tibi exemplum in illo ut intelligas. Primo pone quod quando humores putrefiant et generetur ex eis febris, dico quod convenit tibi ut facias alterationem et evacuationem. Alteratio quidem ut faciat cessare putredinem. Et sedet quod que fuit antea putrefactionem, sit remanens in corpore. Evacuatio vero que evacuat substantiam que fuit ante putrefactionem.

Humor quando coheret et in totum corpore putrefit. Et quando putrefit inflammatur in eo caliditas extranea ex qua generatur febris, et febris est mala complexio calida sicca. Iam ergo apparet quod per illud quod diximus quod putredo est causa febris. Et huius ut dicas cum convenientia sermo enim est dictum in illo. Et quando ita est tunc indiget tribus intentionibus quarum duas dicit G. et tacet de tertia propter declarationem eius. Et quando sermo eius est in conservatione sanitatis duas autem quas dixit una est mutatio humoris donec quiescat putrefactio. Et ista mutatio est dare illud quod adiuvat naturam super digestionem et ista medicamina digerentibus digestio et non est ad plus quam ut dimittatur natura cum iuvat humore malum quousque sit. Et altera est evacuatio humoris putridi et extractio eius a corpore. Tertia autem de qua tacuit G. est curatio febris ipsius, scilicet in quantum est mala complexio calida sicca indiget eo quod infrigidet et humectet. Et plurimum quod infrigidat et humectat prohibet digestionem preter in materiis cholericis ficis scilicet cola citra sola.

Et haec species mutationis quam narravi est digestio cum igitur extrahimus et scimus ex quibus est possibile ut sit digestio et adipiscimur scientiam causarum facientium sanitatem ex hiis.

Vult quod qui aptus est scientiam causam digerentium et unusquisque humor prohibet putrefactionem et cum prohibetur putrefactione non generatur ab ea febris. Causarum autem digerentium alie sunt cibi et potus. Et alie sunt medicine. Alie sunt exercitium. Cibi quidem et potus sunt quorum sunt ex eis ex quibus generatur chymus laudabilis et quantitates eorum equales. Medicine vero sunt sicut crocus et spica et cinnamomum et piper album et zinziber et macropiper. Exercitium autem est sicut fricatio equalis et motus equalis et balneatio. Et sermone absoluto si humor est crudus indiget eo quod subtiliat ipsum et si est viscosus indiget eo quod incidit eum. Et si est calidus indiget eo quod infrigidat ipsum. Et si est frigidus indiget eo quod calefaciat ipsum. Quare est quod intentio in digestione est ut preparetur humor ita quod possibile sit ut natura vincat eum et dominetur super ipsum.

Evacuatio autem per flebotomiam venarum et per cristere et per urinam et per resolutionem ex cute et per attractionem ad loca contraria et permutationem ad loca propinqua. Et ingreditur in hoc genere provocatio menstruorum et apertio orificiorum venarum que sunt in ano et vulva. Et mundificatio per nares et palatum.

Postquam narravit causas digestionis incepit narrare causas evacuationis multitudinis humoris. Humor enim non putrefit donec prohibeatur eius expiratio et donec multiplicatur et non tollat eum virtus et cessat regimen eius et quando cessat ab eo regimen putrefit. Et curatio quidem multitudinis est per evacuationem. Nunquam ergo extrahimus est aliquo adiuvamus ipsi omnis donec impleantur vene et causa tunc curatio est per flebotomiam. Et si non est propter etatem possibile et horum presentiam tunc per ventosas et quidem plus propinquiores [illegible] est magis [illegible]. Et quorum est qui solus tantum adducitur ut evacuetur per medicinam que appropriatur cum [illegible] eius. Aut [illegible]. Aut extrahamus ipsum per provocationem urine aut per resolutionem [illegible] aut per attractionem ad loca contraria. Et residuum sermonis eius est manifestum et apparens. In eo est quod usus medicinarum solutivarum [illegible] non cum quando evacuamus [illegible] quod remanet ex eo exprimitur quantitas [illegible] tollat illud [illegible] et [illegible] regere ipsum. Et si febris [illegible] et [illegible] v. decet esse cavendum ab evacuatione humoris [illegible] nisi sit [illegible]. Et G. declaravit quod illud est [illegible] duorum modorum quorum unus est de bibitione [illegible] eius [illegible]. Cum ergo bibit [illegible]

pone medicinam solutivam non secundum naturam eius. Et hoc est quod plerumque solutivae sunt calidae et siccae quae accidit ut inflammatur caliditate febris et non accidit illud cum digeritur humor. Illa enim potest superare ipsum et regit medicina solutiva et extrahit humorem totum malum. Cum ergo ingeneris evacuare eum primum in principio aegritudinis ut alleviet residuum eius superfluum et fiat facilis eius digestio et conveniens ut intres ex medicinis eo quod est virtus in principio fortior et omnis mala et lenificativae naturae ut minuatur pars ex materia aegritudinis et per primam minutionem per vomitum vel per clistere leve quod extrahit superfluitates et per provocationem urinae et per resolutionem exercitium fricatione et medicinae solutivae. Et quando videris humorem declinantem a membro nobili extrahe ipsum illuc aut provoca eum ex corpore ad aliud. Et si huic modo fac in unoquoque eorum quae nominavi. G. Verumtamen non est tibi ut evacues cum attractivis fortibus nisi in flegmone sola. Ipsi namque evacuant evacuatione forti ex venis. Et manifestum est quod usus flebotomiae est necessarius quando cum aegritudine est intensio vehemens scilicet ut sit in corpore dispositio quae nominatur repletio et etas et virtus et hora adiuvant. Et propter quid iam dedit aliquam terminum in evacuatione et est ut inveniat infirmus ei levitatem aut sit tolerans eam cum facilitate. Et modus evacuationis per mundificationem narium fit per errhinorum et sternutatoriorum. Et per palatum fit per screatum et per gargarismum et per collutionem oris. Cum ergo digeritur humor evacua cum mediantibus fortibus.

Et quando nos extrahimus in hoc capitulo species quibus fit evacuatio deinde utimur eis in hora qua convenit et cum quantitate quae necessaria est et via usus ad rectitudinem iam complevimus causas sanitatis in hoc capitulo.

Hoc docuit nos in hoc sermone quod necesse sunt in evacuatione humoris mali IIII conditiones. Una earum est species medicinarum quibus evacuamus. Et est ut eligatur eis primo quod convenit. Et secunda est hora in qua oportet ut dentur medicinae vel in qua evacuetur corpus sicut ut evacuetur aut in hora temporis potissimorum cum rebus lenibus aut post digestionem cum medicinis fortibus. Et tertia est quantitas quam oportet evacuare ex humore. Et quarta est per usus evacuationis sicut cum per se fit divisa. Quando si humor est declivis ad ventrem tunc convenit ei evacuatio per vomitum. Et si est declivis ad intestina tunc oportet ut eius evacuatio fiat aut per clistere aut per illud quod facit fluxibile egestionem et emittit ipsum. Et si est declivis ad partes corporis aut renum tunc oportet ut fiat eius evacuatio per provocationem urinae. Et si est declivis ad ventrem tunc per resolutionem. Et si est declivis ad pectus tunc primo quod fiat facile sputum. Et si est declivis ad caput tunc per nares et palatum. Et si est in venis tunc per flebotomiam. Et secundum hanc similitudinem in unoquoque. Cum ergo complevimus has conditiones IIII iam complevimus causas sanitatis in capitulo evacuationis et quando tu facis cum eis illud quod mutat putredinem et adiuvat super digestionem et complexionis quibus prohibetur ut febris sequens putredinem humorum.

Et iam locuti sumus in multitudine harum omnium causarum in libro de ingenio sanitatis. Et secundum hanc similitudinem causae sanitatis in corporibus aliis in complexione mala.

Hoc significat quod destruit imaginem speculativam magis omnium quarum una est contra frigidi et sicci contra humidi et tertia contra sicca per destructionem causarum facientium eas sicut destruitur malitia complexionis calidae quae est febris putrida per destructionem causae eius quae est putrefactio.

Et intendimus in eis intentione una communi et est ut auferamus in primis causam eam deinde perveniamus contra aegritudinem quae facta est ab ea.

Hic sermo in omni aegritudine est iste quod si est causa eius remanens intendimus in primo ad auferendam causam eius deinde redimus ad illud quod impressit illa causa ex aegritudine et auferetur. Et si non est causa illa eius remanens in corpore intendimus ad aegritudinem ipsam et auferre ipsam. Et hoc quod non est propter nisi in aegritudinibus quae sunt permanentes tantum.

Complexionis autem compositae malae cum ipsa est ex rebus simplicibus et significat tibi causas facientes sanitatem et ut sit intentio ad quam intendit in hoc capitulo et ut ponas quantitatem rei cum qua intendis sanitas secundum quantitatem complexionis malae quae causa est ea.

Hec complexio mala simplex est una quatuor ... frigida et humida et sicca. Et complexio mala ... est una quatuor: calida et sicca, calida et humida, frigida et sicca, frigida et humida. ... aliqua egritudinum materie ... est simplex et est in ... fiat circa eam per destructionem ... que intellexisti ab eo. Et si ... destructa est ... eius curam ipsius ... ipsius. Et si est composita significat ... ex quibus est composita illud quod facit ... ad destructionem eius facientis ... non est ... resistentiam egritudinis ... cum eo quod ei est contrarium. Similiter ... curatur per frigidum huius et secundum hanc similitudinem ... est unaqueque earum. Et ponatur quod quantitas ... contrarii eius equiparet quantitatem eius ... declaratur illud cum exemplo et dicit.

Exemplum est illius ut ponas quod aliquod membrum mutatum a complexione sua naturali et declinat ad caliditatem .x. gradibus et ad siccitatem .vii. gradibus. Oportet ergo ut sit in ea sanitate hec membrum exfrigore .x. graduum et in ea ex humiditate .vii. graduum.

Hec que hic quantitatem dixit .x. graduum ... et .vii. graduum cum gradus omnes sint .iiii. secundum quod posuit eos in libro de simplicibus medicinis. Huius vero questionis sunt due solutiones sive responsiones. Una earum est quod hoc exemplum non est verum. Et altera quod unusquisque graduum .iiii. divisus in tres maniones, principium, finem et medium. Tunc gradus .iiii. gradus .xii. mansiones. Secundum hoc ergo erit hic .x. graduum ... mansionem primam gradus quarti, et .vii. gradus ... mansionem primam gradus tertii.

Et si medicina occurrit ipso membro in quo est egritudo, tunc oportet ut sit cum ea ex frigore et humiditate plus quantitate quam sufficit ipsi egritudini.

Hec egritudo in hoc sermone est ... cum complexionis talis fuerit.

Et si membrum in quo est egritudo est longinquum submersum in profundo, tunc oportet ut ingeniet ad hoc ut sit cum eo sanitate ipsum superfluitas virtutis aliquantulum equa fiat securitas ne debilitetur virtus eius ... antequam perveniat ad membrum in quo est egritudo.

Hec vult ut consideret quante longitudinis est membrum infirmum et extrema secundum quantitatem que necessaria est ut addatur in virtute medicine donec perveniat ad membrum et remaneat in ea virtus equalis virtuti egritudinis ... et debilitatum ... et propter hoc est necesse ut addatur in virtute eius per quantitatem eius quod minuitur ex ea in via.

Et similiter si membrum est longinquum et indiget ut sit cum sanitatis ipsum caliditas equalis, tunc non oportet ut sit caliditas eius cum quantitate quam indiget egritudo tantum, sed oportet ut addatur in virtute eius multo quoniam necessarium erit eradicationem in equ per locum longitudinis loci membri.

Hec egritudo in hoc sermone est frigida. Exemplum eius quod est in renibus et quod est frigida in ... et medicina que bibitur pervenit ad ... postquam transit per dein per ysophagum, postea per ventrem, dein per intestinum ieiunum et per ... que nominantur meseraice, et per epar et per venam concavam. Ita quod caliditas eius minuitur. Et sic ... duobus gradibus oportet ut sit caliditas eius .iiii. graduum.

Et si indiget membrum ut sit cum sanatur ipsum frigore equali, tunc non oportet ut intendatur ad hoc ut sit frigidior per illam quantitatem tantum, sed oportet ut consideretur in primis substantia eius. Nam si est grossa non est possibile ut submergatur in profundo usque ad spatium multum. Verum multotiens efficit contrarium illius per hoc quod constringit superficiem corporis. Si autem est subtilis tunc iam possibile

est ut submergatur et perveniat ad profundum usque ad spatium longinquum.

Hoc postquam docuit quod in medicinis calidis oportet ut addatur ex caliditate per quantitatem quod perveniat ad membrum et remaneat quousque sit equale frigiditati eius et in medicinis frigidis non est possibile illud, tunc dedit in medicinis frigidis hunc canonem. Et est ut consideres in substantia earum. Si vero est grossa non penetrat et submergitur sed multotiens inspissat in primis membrum et occurrit et coheret caliditati intus quare duplicatur magnitudine et additur in quantitate eius. Sic ergo postquam fuerit in medicina cum egritudine. Si vero subtilis possibile est ut submergatur et perveniat ad profundum usque ad spatium longinquum cuius egens est. Fit in hepate egritudo ex malicia complexionis calide in gradu secundo et oportet ut emplastretur epar et emplastro infrigidante. Quod si substantia medicine cum qua fit emplastrum fuerit grossa inspissat cutem et coheret caliditati intus et quare inflammatur cum hoc emplastro. Si autem medicine est substantia subtilis possibile est ut submergatur et penetret in latitudine usquequo perveniat virtus eius ad epar et resistat egritudini eius. Et oportet ut addas in frigiditate eius et subtilitate ipsius tantum quod non debilitetur virtus eius in via.

Et secundum hanc similitudinem oportet ut consideres in rebus humectantibus et exsiccantibus in grossitudine substantie earum et subtilitate eius.

Hoc exemplum intelligitur de canone medicinarum calefacientium et canone medicinarum infrigidantium, scilicet consideratur que earum est possibilis ut submergatur et penetret et eligas eam super illam que non submergitur et non penetrat et in mensura quantitatis earum secundum quod perveniat ad membrum infirmum cum virtus resistens egritudini et in hiis omnibus est necessarium ut experiaris medicinas et scias per rationem et experimentum quantitates virtutum earum et quantitates grossitudinis et subtilitatis earum.

Et secundum hanc similitudinem significatur ex loco membri causa extrahens sanitatem.

Hoc vult quod locus membri significat tibi quantitatem medicine cum qua occurrimus egritudini eius aut secundum sanitatem medicine que bibatur aut secundum caputpurgium aut clistere aut fumigetur.

Ex forma autem et continuitate eius ad illud quod sequitur ipsum tunc quando est ei meatus sensibilis aptus ad membrum aliud aut non est meatus ei. Quoniam est quod si membro est meatus in quo currunt superfluitates eius ad membra que sunt nobiliora eo prohibemus illas superfluitates currere ad illa membra. Et quando membro sunt meatus in quibus currunt superfluitates eius ad membra que sunt viliora eo stimulabimus superfluitates illas ut currant ad illa membra.

Hic est canon alius in medicatione sumptus ex forma membrorum et continuitate eorum cuius partem exposuit et dimittit partem eius. Illud autem quod de eo explanatum est quod si membro est meatus aptus ad quem currit membrum convenit ei considerare si membrum ad quod est apertum est nobilius prohibemus superfluitates currere ad ipsum. Et si est vilius stimulamus eas ut currant ad ipsum. Quod autem dimisit explanandum est. Quod si fuerit ei meatus aptus in quo perveniunt medicine ad ipsum ingeniamus nobis ut perveniat medicina in illo meatu ad membrum sicut facimus in cerebro et caputpurgio et in ventre cum potu et in vesica cum siringa et in intestino cum clistere.

Et manifestum est quod medicatio per evacuationem non est nisi causa facientium complexionem malam. Complexio vero mala non medicatur nisi per mutationem.

Hec est conclusio eius quod precessit et in egritudine malicie complexionis. Malicia est complexionis quando est cum materia que est causa eius et intendimus ad evacuationem illius materie facientis complexionem malam. Et quando est malicia complexionis sine materia et intendimus ad hoc ut permutemus eam cum eo quod est ei contrarium. Tamen hoc est ultimum quod dedit ex canonibus in curatione unius generis egritudinum et est genus nominatum malicia complexionis.

Continuitas autem quando dissolvitur preter tunc intentio eius in medicatione est continuitas et non est possibile ut sit illud in membris officialibus. Similibus vero filiorum partium non est possibile semper sed est possibile

in quibusdam eorum. cuius exemplum est quoniam in membris carnosis sanatio huius egritudinis est conglutinatio.

Non est possibile ut continuetur illud quod disrumpitur ex membris officialibus nisi cum ipsum fuerit compositum ex membris simplicibus preter disruptionem. genus enim membrorum consimilium quorum indiget medicus est sicut de medicinis quibus indiget aliud. Verum in membrorum simplicium primum impossibile est. ... Et est alia quorum generatio est ex sperm ate sicut os et nervus. Verum possibile est ut adinveniatur in eorum aliquibus que continuantur partes eorum cum quibusdam. sicut est aliud. Membra autem carnosa possibile est ut continuentur quoniam eorum generatio est ex sanguine et sanguis inventus est remanens in sanguine. Et ex hoc quod est quia nascitur ... qui est aliud ... et in multis membris ... sicut ... et membris non est possibile. Perscrutatus est de hac questione philosophus ... non est ... de eis ... Dico ergo ... et est in vulnere ... et illud est ... et est ... in membris nascentium ... illud est propter duas res. una eorum est quod illa membra ... superflua quibus natura fecit ... ex superfluitate nutrimenti eorum non ... membrorum eius ... generatio eorum est secundum ... Et quoniam eorum generantur ex superfluitatibus que aggregantur ... et crescunt in eis ... membra ... sicut ... nascuntur ... qui sunt in ... pili eorum. Et in membris autem hominis ... quorum generatio est ex sperm ate ... non est possibile ... ex quo generata fuerunt ... et ... quorum generatio est ex sanguine ... possibile est ... redditio ... quia generantur ... Redditio autem dentium in ... generatur est superfluitas ... Generantur igitur ... dentes ... pro ... alios qui sunt meliores eis :-

Et non est differentia inter hanc curationem,

conglutinatoriam, aut consolidationem.

Scilicet ista duo nomina sunt synonima significantia continuationem eius quod disruptum est.

Et autem consolidatori quoniam vulnus magnum est. et aggregatio partium que disrupte sunt et illud est exigentie equationis forme.

Quoniam consolidatur membrum separatum indiget ... quoniam est magnum ut aggregentur partes eius disrupte ... equationis figure membri. Et est exigentie equationis forme.

Et firmentur ille partes super aggregationem, indiget ligamento quod coniungat partes disruptas et pulvillis duplicatis quorum figura et situs exigunt illud et suturis.

Ligamentum quidem est ut conservet figuram eorum ... quod aggregate sunt. Et pulvillis ... ut sit possibile ... partes disruptas ... ut ... ligamento conservare partes quas aggregavit. Suturis ... ad invicem.

Et natura quidem est que conglutinat partes que sunt disrupte et reducit eas ad illud quod fuerit ex continuatione. Oportet quidem quod efficit medicus aliud est sicut dixi ut aggreget partes que disrupte sunt et comprehendet eas ad invicem et alia que conservat eas super aggregationem earum, et etiam ut caveat ne cadat inter labia vulneris aliquid. et quanta est ut conservet subiectum membri secundum sanitatem suam.

Nulla ... huius ...

corp' 7 are medic' nō recep in opationib; suis
ñ hanc uirtutē 7 suit ei ita qd' ppār ei m̄
7 g̃ eas q̃uis efficit opationes suas in corp'.
et melior opo medicine ē qd surgit cū mixt
tione sua q̃ o3 . 7 . C . mutat hic in curatō̄ne
solois cōtinuitatis simpl' fit in carne . int
entiones. ¶ Aliorū unū est agregatio ptiū
que disrupte sūt et cōplicatio eaȝ donec
ueniant donec fiat figura eaȝ silis figure
sue naturali . et liquid fit cū tentione et
equatione . ¶ Et sc̄a est illa qd' conseruat
figurā qui cōplauit 7 equauit donec
remaneat sup [illegible] sua 7 hec fit
cum [illegible] pulillorū duplicatorū 7 ligam̄to
¶ Et tertius ē ut caueatur ne cadat in
ter labia uulnis aliqd' phibens nām ut cō
tinuet carnem disruptā adinuicē . ¶ Et
quartus est ut conseruetur sb̃a membri
p̄ sanitatē suā . s . conseruetur complo eius
naturalis cum medicinis 7 cib' quorū cplo
est silis complon ei' 7 addatur sup ea p'
[illegible] // seruatione

Et iam ostendi q̄
modo opatio prima 7 sc̄a fiat.
Opatio aūt tertia fit in hora
quātē inq̃ agregātur ptes di
srupte qm̄ nō dimittūt ut ca
dat int' eas aliqd' desons . Q̄
ē qd' qm̄ cadit in eo q̄ ē int'
ptes disruptas de qb; uis
ut cōsolidēs eas pilus aut
oleū aū a° ex humiditatibu'
7 phibet illas ptes contin
uari . in eo aūt qd' est post
cōseruatio cū hc intētōe . Te
rtia ē qm̄ ingeniā uulneri
ut qd' agregat' in eo cūrat
exsiccari . opor; ū fit paradi
tione in aptione orificii
uulnis donec amplificetū
aut ita ut ponitur uulnerī
orificiū a° inferi' 7 cū fig
conueniente ad i° . Quarti
uō mēbri cōseruatē sz sani
tatē suā cū medicinis q̄

exsiccant exsiccatōe equali.
Hec ē g° curatō soloīs cōtin
uitatis qm̄ ē in cerebro car
noso dein est sola 7 ñ ē cū
ea ab'.

Hec sermo manifestus est
7 illud qd' indiget exeo ex pr̄
est qd' uulnus qm̄ est magnū 7 cōseruat
medicus in hora qua fuit ipm̄ [illegible]
tenuit ipm̄ 7 ligat illd' ne cadat in eo
q̄ est int' ptes [illegible] qd' phibeat consoli
datione eaȝ . Q̄ si ei generat' in eo uir'
et sordities que indiget ut fiat ei ori
ficiū ex quo curat totū q̄ agregatur
in eo ex ueneno 7 sorditie . 7 si orificiū
aūt ē in fetig donec curat illd' q̄ ag
regatur in eo qd' ē ut dilatetur ex la
biis uulnis qd' fiat orificiū ut curat
ex eo 7 egrediatur qd' agregat' in eo
ex illo . Aut ut sit orificiū uulnis supi'
7 figuet' membrū figura qua fiat ori
ficium uulnis in fetig donec curat qd'
ex eo qd' agregat' in ipo . Et p sermonē suū
q̄ sb̃a membri conseruetur p' sanitatē suā
cum medicinis que exsiccāt exsiccatōe
equali uult ipm̄ locū uulnis ex illo nb'.
Et o3 ut sit me^{nc} exsiccatiua q̄ equalis
cōplonī membri 7 addat' sup eam in exsicc
atione p quantitatē pncipii pmi gradus uō
gdū exsiccatōne . Q̄ si membr' fuit
siccum in ipo n̄ o3 ut medic' fit exsiccatiue
in pncipio . Et p sermonē suū 7 sic est cur
atio soloīs continuitatis qm̄ est in membro
carnoso dein est sola n̄ ē cū ea aliud
uult ut uulnus sit simplex . s . nō sit
ex membro aliquo plus solu continui
tatis [illegible] [illegible] cūo . ut [illegible]
[illegible] ulcus 7 indiget [illegible]
alio quas omīs [illegible] in eo q̄ fiat .

Qvm g° compō cū egrit
udine alia scdm intenti
ones que significant cu
ratione ei' ples 7 dicam
eas in eo quod erit post
quantō dicem' egritudi
nes compositas.

Hs significat q̄ uulnus qm̄ est simplex
ex eis i° in quo disrupit' ptes carnis
tm̄ . et qm̄ est cōpositū 7 compō' illis
est multa 7 diuisa . Q̄ ē q̄ qm̄ ptē ei
carne ad aut accidit cum eo tractiva
in osse aut incidit' nervus . aut cō
tusio aut a° . Et qm̄ compō' ex aliis
[illegible] aut ex eis aut ex quibus .
Et pmittit q̄ dicebit curatiōnes curatiue
eius quando componitur.

Nunc aut̄ ueniam⁹ sup rel[iquas] sp̄es solōis ɔtinuitat[is].

H[abuit] ut doceat in p̄mis canōes curōnis [illegible] continuitatis in h[is] menbri[s] q[ui] ē [illegible] nec ē cū ea [illegible] donec q[uod] cessauit [illegible] ostendit curationes [illegible] continuitatis co[m]posite [illegible] solōis cōtinuitatis simplicis [illegible] incarnē [illegible] consequi[illegible] solōnis continuitatis ossis [illegible]

Dico ḡ q[uo]d fractura ē [sol]ō continuitatis ossis ⁊ nō sanat[ur] p[ri]ma intētōis sp̄e si sanā p[ri]mā intētōis sp̄e. Et intētio secūda ē cōsolidatō. et n̄ ē possi[bi]le ut sit cōsolidatō mosse p[ro]p[ter] duritiā ei⁹. Et in tentō sc̄a est ligatio ptiū ossis q[uo]d iā fractū ē. et possi[bi]le ut sit illa ligatō p[er] porū q[ui] nasci[tur] sup os q[uo]d fractū ē ⁊ resolui[tur] sup ip[su]m donec ligat.

H[ec] intentio [illegible] p[ri]ma ē [illegible] q[uo]d dixit [illegible] [c]onsolidatione carnis [illegible] sicut uiuimus simplex. Et ip[s]e q[uo]d [illegible] dixit [illegible] q[uo]d p[ri]us q[uo]d carnis ptes [c]ontinuantur [illegible] illud est p[ro]p[ter] gen[er]ationē carnis ex sanguine [illegible] q[uo]d etiā reliqua menbra quorū gener[a]tio est ex sp[er]mate nō [illegible] [illegible] q[uo]d est p[ro]p[ter] [illegible] Et ip[s]e [illegible] sermone [illegible] q[uo]d ossis [illegible] non [illegible] ⁊ nō [c]ontinuantur p[ro]p[ter] duritiā suam. q[uo]d dat ingeniū aliud [illegible] q[uo]d os est humidū sicut [illegible] infantium et possi[bi]le est ut continuent[ur] ptes ossis [illegible] est [illegible] intentio [illegible] suam [illegible] [illegible] medicus [illegible] nō [illegible] fracture [illegible] ligantur [par]tes ossis [illegible] donec [illegible] ip[su]m [illegible] naturali [illegible] natu[ra]le

Et generatio illi⁹ pori ē cōis gn̄ōni alioꝝ mēb[ro]ꝝ q[uo]d est ex p[rese]ntia m[ate]rie ⁊ ex [o]p[er]atione nature. uerū tam̄ q[uia]

cū sbā ei⁹ sit p[ro]pinq[ua] sbē ossis ē gn̄ātō ei⁹ ex nutrimento ossis.

H[ec] ē [illegible] ei⁹ q[uo]d [illegible] ex [illegible] mediante. s. q[uo]d [illegible] nutrimento ossis [illegible] infirmo [illegible] nutri[mento] ossis [illegible] nutritur [illegible]

Os aut̄ molle in pueris possi[bi]le est cōsolidari. [illegible] osse [illegible]

H[ec] consolidatō ossis in corp[or]ib[us] pueroꝝ possi[bi]lis ē p[ro]p[ter] duas [illegible] una est [illegible] ex quo [illegible] os. ⁊ sc̄da [illegible] ossis in eis.

Et raro fit hec egritudo ita cū nō sit cū ea ossis eg[ri]tudo alia abrea. q[uo]d ē. q[uia] cū frangit[ur] os et musculi q[ui] sunt in circuitu ei⁹ ⁊ reliq[ua] corp[or]a que cōtinuāt[ur] cū osse patiuntur cū eo. Sunt ḡ curōni egritudinis due intentiōes. Una earū sumi[tur] ex osse. et altā sumi[tur] ex corp[or]ib[us] que sunt in circuitu eius. Et ego dicā has intentiōes cū dixerim⁹ solōnem continuitatis cōposita[m] factā in mēbris carnosis. nūc uō oportet ut loquamur i[n] fracturis.

H[ic] sermo intellectus est nec indig[et] plus quam [illegible] planus [illegible] q[uo]d [illegible] plenū [illegible] carnis [illegible] ex ip[s]is [illegible] ē fractura ossis.

Dico ḡ q[uo]d q[uia] ē restauratio ossis nō fiat n[isi] p[ro]p[ter] [illegible] ⁊ ignorātie illi⁹ pori s[ecundu]m necē[ss]itate nutrimēt[i] ossis et o[rdi]nari[illegible] na[tur]a sup[er]fluitate illi⁹ nutrimēti ex q[ua] generet porum.

H[ec] [illegible] medicus [illegible] infirmi [illegible] consideret ip[su]m donec infir[illegible]

digeratur cum sit q. oportet. Cibi autem qui conveniunt
ossi sunt ex quibus generatur sanguis spissus sicut
assatura et frumentum coctum in aqua et alimenta
viscosa. et vinum quod generat quantum digeritur sanguinem crossum et spissum.

Et oportet ut sit illa superfluitas equalis in qualitate sua et sua quantitate.

Nichil superfluitatem additionem cibi quam addit in comedendo in malo infirmi et hec superfluitas addita superveniet ossis quando pervenit digestio cibi in stomacho et in epate et in venis. Ex cibis etiam quando digeruntur generatur superfluitas mala que non convenit in aliquo quo fiat vicinans in causa fractionis. Et propter illud indiget medicus ut det ex cibis illud cuius quantitas sit parva et virtus eius nutritiva corporis sit multa sicut assature et tritici coctum et consideret egestionem et urinam ut sciat ex eis dispositionem digestionis et addat quantitatem et minuat quantitatem et componat cum [illegible] aliquid cum quo digerentur ex tanguebil sicut cyminum amomum et piper et zinziber et nitri et piper et similia.

Et similiter oportet ut sit quod exigit dispositio presens.

celles hinc et fracturam ex cibis quod ponit sanguinem quod currit in quantitate sua et sua qualitate sic quod conveniens est generare ex eo porus. Et quando ille sanguis currit ex locis raris ossium ut consideretur qualitas eius et ipsius quantitas et si illud inclinetur cibus ad siccitatem aut ad humiditatem et exponam illud et ostendam ipsum ostensione plena in libro de ingenio sanitatis.

Cibi ex quibus generatur sanguis qui convenit in quantitate et qualitate sua ad hoc ut ex eo generetur porus sunt quidam ex pane qui est de simila decentem sicut et lochoces sicut ex tritico et ex stamdarum. Ex animalibus [illegible] caro porcina. Si vero non comedit sicut [illegible] caro vituli lactentis quam preparatur ut comedatur deinde caro yrci annualis et duorum annorum ex ovibus et caprarum caro galline. Ex potibus vinum rubeum consistens et ex herbis decoctio sicut quod primitus narratione eius ex herbis assaturam et tritici coctum in aqua et almadicoac et algeguaddeb et alchaime. Et tu quidem potes scire unumquodque horum cibum ex libris editis in

intestinis cibum et ex libris qui editi sunt in acceptione eorum qui nominantur libri de decoctionis. Cum ergo tu administras in firmo hos cibos et consideras superfluitatem eorum in egestione et urina et in eo quod testificantur dispositio infirmi. Et ergo videris ipsum adhuc ad fi[...]
cientem humectum ipsum .s. videris illa declinare ad humiditatem adde in eo quod exsiccat ipsum. Et iam quod exquisite pertractatus est hoc in cognitione eius quod est ex digestione mistionis et in speciebus et venis in ingenio sanitatis. Et iam permisi sicut canones illos in eo quod preteriit de hoc libro. Et cognitio esse eius quod est cal[...]
lo in membro fracto est plenitudo et restrictio. Cum etiam embrocas ipsum cum aqua calida et inungis eum cum oleo aut ponis ipsum emplastrum ad ipsum quando vides ipsum siccum quam oportet. Et quando ponis super ipsum medicinas exsiccativas quando vides ipsum humidum quam oportet. Superfluus autem sanguis ex locis raris ossium indiget ut aperiantur illa loca et fluat sibi humor sanguinis apertio quidem eorum fit cum eo quod diximus ex embrocatione cum aqua calida et ablutione et fricatione levi. Quod superfluitas sanguinis sit ex bonitate digestionis per id quod sit equalitas eius in quantitate et qualitate hec est ergo ultimum quod accidit curationibus in rectificatione ossis quando frangitur. causa eius est sola. et quod est in curatu eius ex ossibus est saluum.

Solutio autem continuitatis fit in nervo et cordis propter superfluitatem sensus horum membrorum et propter continuationem eorum cum cerebro accidit spasmum velociter et precipue quando non resolvuntur superfluitates que sunt in ea ad exteriora. et illud fit quando stringitur scissura cutis. Et propter oportet ut aperiam hanc scissuram et exsiccet ulcus cum medicina cuius substantia sit subtilis ita quod sit possibile ut submergatur et perveniat ad profundum donec perveniat ad nervum quod consecutam est scissura et iam narravi illud narratione completa in libro de ingenio sanitatis.

Horum nervi in sermone medicorum casus tripliciter est. Una earum est nervus qui nascitur ex cerebro et nucha et est ille cum quo [illegible]

sensus et motus. Et ea est ligamenta que ligant iuncturas et membra ligata cum ossibus. Et tria est corde et corda est nascens ex mixtura. Et est commixtio est compositus ex carne simplici et neruo co[illegible] et mixtis mediis. Cum ergo peruenit ad ultimum eius redditur unus et generatur ex eo corda. Et .G. quidem intelligit in h[oc] sermone neruum nascentem ex cerebro et nucha et cordis generatus ex eo tamen sit ligamentis. Cum ergo accidit iunctis illis uulnus est dolor eorum uehemens propter subtilitatem sensus eorum et continuationem eorum cum cerebro. Multotiens enim attrahit uehementia doloris eorum spasmum. Et si accidit ... uehementia doloris ipsum propter ... et sordicies generatur in uulnere ... propter dolorem fit spasmus maior. Si ergo non fit festinatio cum eo propter inanitionem membrorum producit ad mortem uelociter. Et .G. dat iuuamentum inanitionis membrorum qui solutur continuitas eorum et dicit. Oportet ut aperiatur scissura et dilatetur donec exeat ... uirus et egrediatur sordicies deinde ... ulcus cum medicinis exsiccantibus cum equalitate. Et oportet ut sit in uirtute calefactiuas ut resoluat ex eo illud quod aggregatum est in eo. Et est quia medicine frigide omnes nocent neruis nocumento primordiali. Deinde oportet ut sit ... harum medicinarum que calefaciunt membrum cum equalitate et exsiccant plus equali subtilis ut submergantur et perueniant ad profundum. Neruum enim ... positum natura in profundum ut ... est super eos cooperiat eos et defendat ipsos a nocumentis extrinsecis. Et medicine que calefaciunt cum equalitate et exsiccant ipsum plus equalitate et ... cum ipso ... sunt gummi lactis extracta ex ... et gumme et olei ... quibus inuoluitur membrum. Gummi uero lactis et gumme sunt sicut helkalimbar et apopanac et euforbium et serapinum. Oleum uero subtilia sunt sicut de keruha et oleum antiquum. Et sermone absoluta reliqua gumme et olea que calefaciunt ... et exsiccant et est eis subtilitas uirtutis. Et de proprietate eorum est ut submergantur et penetrent ad membra maiora quam sit ex eis ... et emplastratur cum eo infirma aut inanitur uulnere. Dicit ergo .G. tria ulcera simplicia. Unum eorum uulnus quod est in carne simplex. Et secundum fracturam ossis et ... quod est inter ... eius est solutum. Et tertium ... simplicia sicut punctura cum ... cultello subtili aut acu. Et ostendit ... intentio in inanitione ... ulcerum trium simplicium et ... sed ... de[illegible] ... deinde ipse continuauit huic sermonem cum narratione curationis in curatione solo continuitatis composite.

Cum solo continuitatis est composita tunc propter quod compositum cum ulcere est concauitas et putrefactio quia quod non est egritudo alia non ulcus et quod ipsa non est non aliqua species eius. Verum concauitas non est aliqua ex speciebus ulceris sed est genus alius egritudinis in qua ponitur ex substantia membri aliquid. Et cum hec egritudo sit composita ex duabus egritudinibus necesse est ut sit curatio eius composita ex duabus. Quod est quia solo continuitatis indiget consolidatione et portio eius quod perditum est de substantia membri indiget generatione et restauratione.

Sermo iste intellectus est ... ostenditur enim in eo .G. quod quando cum ulcere est portio perditus carnis aut alterius donec sit ei profunditas non est ulcus simplex sed est ulcus compositum ex duabus rebus quarum una est solo continuitatis membri et altera portio perditus membri et quod oportet ut restauretur quod fit loco perditus portionis deinde consolidetur solutio.

Etiam narrauimus paulo ante intentiones in generatione carnis.

Intentiones in generatione substantie perdite ex ulcere est confirmatio membri super id secundum quod est natura et dare medicinas quibus est abstersio ueneni et sordiciei aut secundum semitam emplastrandi cum emplastris aut cum ... aut cum iniectionibus et dare cibos et potus ex quibus generetur sanguis qui sit materia bona conueniens ex qua generetur natura cum bonum substantie perdite ex ulcere.

Et ipsa res significat tibi quod non conuenit tibi ut intendas in primis ad hanc egritudinem scilicet diminutionem. Deinde conuertas consolidationem solutionis continuitatis. Verumptamen quando impletus est locus ille concauus et equatur superficies cutis accidit ut restituatur una duarum intentionum. Quod est quia caro que generatur

mulce. quoniam fit in eo quod est inter duo labia eius aliquid non est possibile ut consolidentur ille partes que fuerunt solute ab invicem.

Hoc per sermonem suum [illegible] significat [illegible] quod ipsum vult scilicet in quo est profunditas scilicet ex qua [illegible] est pe[illegible] significat ibi quod [illegible] in [illegible] ut compleat [illegible] cum [illegible] complementum [illegible] ut continuitur [illegible] disrupte [illegible] membris. Et res que complet diminutionem [illegible] est mulsum quod fit in eo quod est inter duo labia ulceris. Quare [illegible] est necessarium in [illegible] solis [illegible] ulcere [illegible] ex [illegible] profundum et [illegible] eum [illegible] cum [illegible] et [illegible] cum ligamentis [illegible] ex [illegible] congregatione partium disruptarum.

Et oportet ut ingenies intentionem ad sanationem. et intentionem illius intentionis est extenuari que oportet si in membro et iam fuit membro in natura sua quoniam fuit coopertum cute. Oportet ergo ut facias illud in eo. Oportet si hec intentio non est possibilis ut compleatur. tunc oportet ut faciamus rem simile cuti. et oportet ut ingenies superficiei illius carnis ut fiat similis cuti et non fit ita nisi quoniam exsiccatur et induratur. Et propterea indiget ulcera que iam impleta fuit carne consolidante medicinis que exsiccant et constringunt absque mordicatione.

Hoc [illegible] ostendit [illegible] que nascitur in profunditate ulceris caro donec implet [illegible] profunditatem eius et [illegible] hec caro [illegible] donec labia [illegible] in hoc sermone quod oportet ut nascatur superfluitas carnem cutis que cooperit eam [illegible] in principio [illegible] [illegible] quod non [illegible] oportet ut exsiccetur superfluitas [illegible] carnis et [illegible] donec [illegible] in essentia cutis [illegible]

eius. Et medicine que exsiccant hanc carnem [illegible] eam [illegible] que exsiccant et constringunt sine mordicatione sicut [illegible] granatorum et [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] aut simplicia aut composita et [illegible] hec virtu scilicet que exsiccant et constringunt [illegible] donec [illegible] illius similitudinem [illegible].

Et sit etiam si generetur in ulcere sordicies tunc oportet ut sit intentio tua abstersio illius sordiciei. Et medicina afferens sanitatem tunc est medicina abstersiva.

Hoc [illegible] in hoc sermone [illegible] voluit [illegible] vehementi. Quia [illegible] in profunditate ulceris generatur quoniam sordicies scilicet putredo et [illegible] ex causis multis. [illegible] est ex superfluitate [illegible] membri. Et [illegible] infirmum [illegible] in [illegible] partibus. Et [illegible] est ex errore medici qui ponit super ulcus medicinam inconvenientem. Et quando generatur in ulcere sordicies prohibet naturam [illegible] ut [illegible] in eo carnem loco eius quod [illegible] est ex ea. Quare [illegible] ut ponas in ulcere medicinam que [illegible] illam sordiciem [illegible] nature ut faciat [illegible] medicina quam tu ponis in ulcere est vehementis abstersionis abstergit plus quam oportet et [illegible] ulceris et prohibet [illegible] carnis in eo. Et [illegible] abstersionis scilicet abstergentis [illegible] residuum ex sordicie [illegible] ulceris. Et [illegible] ulcus et [illegible] in eo et [illegible] [illegible] lana [illegible] cum [illegible] et [illegible] in eo [illegible] et ponis super ipsum [illegible] abstergentium que conservant complexionem membri et abstergant [illegible] in eo de sordicie cum quantitate sufficienti [illegible] donec [illegible].

Et iam [illegible] medicinas que abstergunt membris in quibus possibile est medicinari.

Hoc [illegible] in quibus narravit esse medicinas [illegible] eius in simplicibus medicinis et [illegible] eius nominatus carthagenus et libro eius nominatus almechemir et libro eius in medicinis inveniendis in omni loco et libro eius in [illegible] et libro eius [illegible] cibariorum et libro [illegible] et [illegible] eius et libro eius [illegible] [illegible] et canones [illegible] ingenii sanitatis [illegible] tractatus [illegible] libro [illegible] nominatur ad glauconem. et ego [illegible] medicinas abstergentes et illas que [illegible]

[illegible] carne. Dico ergo quod sicut thus et [illegible] et herba [illegible] et [illegible] et [illegible] multe inveniuntur ex quibus [illegible] emplastra et pulveres et ad [illegible] Et postquam [illegible] [illegible] superfluitates carnis in [illegible] ulceris [illegible] est post [illegible] et canones [illegible] que apparet de carne nata cum [illegible] carnis. narrat [illegible]

Et similiter si cum [proponitur illi certa omnia eadem.] ulcere est apostema calidum aut durum aut molle aut cassatio: tunc oportet ut intendas in primis ad curationem horum accidentium priusquam narravimus. Et similiter etiam si est huiusmodi ulcus in nodositate tunc oportet ut cures illud cum eo quod est conveniens ad abscindendum illud quod currit et a [illegible] etiam. Et similiter si complexio membri in quo est ulcus iam corrupta est tunc oportet ut venias in primis cum medicinis que rectificant complexionem corruptam eius.

Hoc dicit: [illegible] huiusmodi accidentia ulceris [illegible] [illegible] apostema. Si ergo materia [illegible] est sanguis aut humor [illegible] generatur circa apostema [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] apostema [illegible]. Et si est [illegible] [illegible] alio [illegible]. Et forsitan [illegible] cum ulcere cassatio aut [illegible] aut [illegible] aut [illegible] aut fractura et [illegible] huiusmodi [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] membri. Et [illegible] [illegible] ulcus [illegible] [illegible]. Et [illegible] tibi ut incipias [illegible] [illegible] cum curo [illegible] hoc quod [illegible] ulcere [illegible] [illegible] [illegible] carnis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ulcus malum [illegible] difficile [illegible] membri [illegible] [illegible] ipsum ulcus [illegible] Et [illegible]. Et forsitan [illegible] [illegible] [illegible] Et canon [illegible] est ut [illegible] [illegible] [illegible]

vehementioris operis preterit [illegible] sana donec sanetur que est ante eum [illegible] [illegible] que est in [illegible]. Et [illegible] ulcus est [illegible] [illegible] corpus [illegible] nigra [illegible] [illegible] super ipsum ulcus quod [illegible] et [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eius fieri debere [illegible] cum incisione eius ex loco salvo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et forsitan indigemus in quibusdam ulceribus [illegible] cum igne. Et medicorum qui [illegible] [melior] [illegible] ulcera mala [illegible] [illegible] cum medicinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum ferro [illegible] cum igne [illegible] [illegible] medicinas [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] incisione eorum [illegible] ferro [illegible] [illegible] eorum cum igne.

Et iam sufficit in hoc capitulo illud quod narravimus.

Hoc significat [illegible] capitulum curationis ulcerum [illegible] [illegible] sermonem communem et est [illegible] [illegible] sine [illegible] [illegible] impossibile est [illegible].

Et tunc oportet ut veniamus ad genus 3m egritudinum et est egritudo que est in forma. Et hoc genus dividitur in species multas. Verumptamen oportet ut incipias a manifestatione earum et illa est mutatio figure. [canon [illegible]]

Hoc postquam cessavit [illegible] [illegible] [illegible] quod est postremum [illegible] [illegible] canonum curationis egritudinum complexionis membrorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] egritudo que [illegible] egritudo [illegible] [illegible] egritudo que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dico ergo quod dum corpus [illegible] primam in augmento possibile est ut rectificetur figura plurimorum membrorum eius. Cum ergo complementum corporis non est possibile ut rectificetur

figura membrorum eius.

Hoc augmentum autem est extensio membrorum et augmentum eorum. Dum ergo permanet membrum in eo quod extenditur et elongatur tunc corpus est in augmento. Et diversificatur hoc. Quare augmentum in infantibus est plus quam sit in etate illius qui consequitur pubertatem. Et augmentum in istis est plus quam in illis qui sunt maioris etatis. Et augmentum in illis qui sunt maioris etatis est plus quam sit in adolescentibus et post terminum adolescentie sistit extensio membrorum et eorum augmentum. Et quanto plus est puer minoris etatis est augmentum eius plus. Et quanto plus est maioris etatis est augmentum eius minus. Et iam ostensum est in eo quod premisimus quod possibile est ut restituantur in pueritia propter duas res. Quarum una est propinquitas temporis cum generatione propter permanentiam virtutis formativis in eis. Et altera propter levitatem ossis in etate puerorum. In aliis vero non est possibile ut restituantur propter duas res. Quarum una est longitudo temporis a generatione propter consumptionem virtutis formativis ex membris generatis et formatis. Et secunda est propter duritiem eius. Et plurimum figure membrorum est secundum figuram ossis. Quare si os est equale secundum formam naturalem fit membrum equale, quoniam os stat in membro officiali loco fundamenti super quod fabricatur. Ergo dispositio in figuris membrorum est secundum dispositionem in figuris ossium deferentium ea. Quare si possibile est [illegible] ut equetur figura eius postquam egressa est [illegible] illius in membro et si non est possibile in osse non est possibile [illegible] in membro. Iam ergo declaratum est per illud quod diximus quod figuris membrorum possibile est rectificari in corporibus que sunt in augmento et non est possibile eorum rectificatio in corporibus que pertransierunt augmentum. Et quanto plus est corpus crescens est rectificatio figurarum membrorum eius possibilior et propinquior acceptioni quam illud quod est possibile.

Et oportet ut sit intentio tua in membris in quibus in quibus eorum rectificatio est possibilis reducere ea ad equalitatem cum fuerunt ad diversitatem eius.

Hec membra figurarum quorum rectificatio est possibilis sunt illa que sunt in augmento. Sicut cum membrum quod tendit ad diversitatem [illegible] tortum fuit et rectificatur eorum tortuositas et sustententur cum parvulis duris tabellis et ligentur et embrocentur in hora solis eorum cum aqua calida et inungantur cum oleo aliquo mollificativo id est super ea et rectificentur eorum figure torte.

Et quod est corruptio manuum et pedum propter fracturam que non fuit equata et restaurata secundum quod oportuit ut deinde os quod fractum fuit restauratum est restauratione firma tunc oportet ut dimittas ipsum et non facias ei contrarietatem. Et restauratio eius non est firma et stricta tunc oportet ut frangas ipsum denuo deinde equa ipsum postea ingenia ut nascatur in eo porus et restauretur cum eo.

Hic sermo est in omnibus membris in quibus frangitur os. Figure vero eorum mutantur propter fracturam ossis. Et [illegible] quod castigo te in eis ut consideres. Quare si membrum iam equatum est et rectificatum et restauratum secundum quod oportet tunc est id quod sicut est. Et si non est iam equatum et rectificatum tunc considera. Quare si invenies non restauratum restauratione firma sed restauratum est restauratione non firma tunc itera fracturam eius et equa ipsum et rectifica cum ligatura ipsius et fac in eo [illegible] in ipso sicut [illegible] hora fracture donec restauretur et firmetur restauratio eius secundum figuram convenientem. Et si invenies ipsum restauratum secundum tortuositatem et firmata est eius restauratio tunc dimitte ipsum secundum dispositionem suam et non facias opus [illegible] quoniam corpus iam pertransivit augmentum. Et si corpus est in augmento tunc conare equare figuram membri totius sicut est totum in forma sua secundum quod narravi tibi preter quod facias contrarietatem figure ossis cuius restauratio iam firmata est. Et ego narro tibi rem quam testificatus sum. Vidi senem .xx. annorum cuius ancha fracta fuit et restaurata secundum tortuositatem restauratione firma. Postquam ergo vidi eum precepi ei ut embrocaret cum aqua calida et poneret super ipsum quod leniret ita ut alleviaret duritiem que erat in loco fracture. Fecit ergo illud et ambulavit super pedes suos ambulatione debili sine claudicatione. Et quia senex fuit multi census quod non placuit ei ambulatio sua. Invenit ergo unum restauratorem et interrogavit eum si esset ei evasio a claudicatione. Et promisit ergo ille restaurator quod rectificaret eum postquam frangeretur ancha eius denuo deinde restauraret eam et convenit cum eo super .l. denarios. Postea senex misit ad me ut faceret me scire id quod fuerat inter ipsum et inter restauratorem. Dixi ergo ei. Tu es vir multi census et non remanet in vita tua in quo expendas censum tuum et non est necessarium tibi ut sis cursor et ambules viam longam. Sis ergo contentus claudicatione tua et non [illegible] te [illegible] restauratione [illegible]. Et venit post me restaurator et strinxit in ancha eius funes cum strictorio forti et strinxit ipsum [illegible] eius. Fuit ergo id cum [illegible] aliquam compleretur propter opus restaurationis. Et oportet ut scias quod os quoniam frangitur latitudinaliter et longitudinaliter et transversaliter et rotunde et quoniam cadit super

ipsum ad se et continuat ipsum. s. frangit ipsum faciendo frustra ipsius. et cognitio [illegible] [illegible] est principium [illegible] et confirmatione, cum oculo et studio in opere.

Et oppilatio etiam est ex hoc genere egritudinis.

Dicit quod oppilatio est una ex speciebus generis egritudinis facte in forma.

Et quando oppilatio est ex superfluitate grossa viscosa tunc intentio in medicatione est intentio una contraria ipsi egritudini, et est apertio. Et cause attrahentes sanitatem in ea sunt medicine que incidunt et abstergunt.

Superfluitas grossa viscosa invisceratur et conculcatur in meatibus et continuitatibus et oppilat eos et prohibet quod currit in eis. Et propter hoc est intentio apertio meatuum et apertio meatus ex superfluitate grossa viscosa est cum medicinis que incidunt grossitudinem superfluitatis et subtiliant eam quod destruitur eius viscositas. Et est necesse ut sit in eis [illegible] abstersionis ut abstergat illud quod conculcatum est ex ea in meatu. Et intendit sermone G. superfluitate grossa viscosa. Jam superfluitas generata in unoquoque membrorum concavorum est propinqua nature nutrimenti eius. Quod est quod superfluitas uniuscuiusque membrorum est illud quod superfluit a nutrimento eius. Et propter hoc fit oppilatio in nervis faciens [illegible] difficilis sanationis, quia nutrimentum nervi est propinquum nature [illegible] humor [illegible] viscosus. Ergo superfluitas eius est per hanc rationem deterior eo grossitudine et viscositate. Et aqua descendens in oculum [illegible] est [illegible]. Quod est quare oppilatio in pupilla, s. in foramine uvee, que prohibet spiritum visibilem, sic prohibet oppilatio in nervo spiritum eundem a penetratione ut moveat membrum [illegible] et sentiat. Et nos quidem [illegible] eum [illegible] cadit a pupilla ad inferiorem uvee et [illegible] oppilatio. Cum ergo [illegible] ad [illegible] uvee [illegible] adhereret [illegible] et resolvi [illegible]. Oppilatio autem in nervo [illegible] digeritur digestione superfluitatis ex qua generatur et subtiliatione eius et eius evacuatione et abstersione eius. || et abstersione eius.

Et si oppilatio est ex stercore duro quod fixum est in loco intestini tunc intentio prima in medicatione eius est lenificatio duritiei illius stercoris cum clistere humido pingui. Et intentio secunda evacuatio eius cum clistere acuto.

Colica est oppilatio in intestino et [illegible] que fit ex stercore duro quod iam adhesit in concavitatibus intestini et fit ex flatu viscoso qui invisceratur in intestino et ledit per duas res. per frigus suum et per hoc quod oppilat intestinum, et fit ex ventositate grossa inflante, cuius generatio fit difficilis, que extendit intestinum. Et fit ex flatu et fit ex humore colerico qui invisceratur in tunicis intestini et mordicat ipsum, quare facit ipsum dolere et prohibet [illegible] [illegible] per suam consuetudinem suam. Et est item in curatione [illegible] eorum est [illegible]. Et G. quidem ponit unius eorum exemplum, ut sit [illegible] in curatione eius quod [illegible] et sermo eius intellectus. Quod est quia quando [illegible] stercoris duri fixi in intestino lenificatio duritiei eius cum clisteri humido pingui, tunc quando lenitur et humectatur evacuatur cum clisteri acuto. Ergo curatio flatus viscosi grossi viscosi est [illegible] eius et [illegible] et destructio viscositatis eius cum clisteri in quo sunt medicine calide subtiles abstergentes, deinde evacuatio eius cum clisteri acuto [illegible]. Et [illegible] ventositas grossa inflativa cum eo quod calefaciat eam et resolvit ipsam et extrahit eam ad inferiorem et [illegible] colerica cum eo quod facit eam descendere et extrahit eam. Et curatio [illegible] intrans in medicatione [illegible] dicet eam in eo quod futurum est.

Et si oppilatio est propter lapidem in vesica, tunc intentio in curatione eius festinantior est extractio lapidis a meatu quem oppilavit. Et sanatio vero fit per sectionem et extractionem lapidis.

Dicit G. ex [illegible] lapidis generati in vesica [illegible] quod est ut sit significans [illegible] quod est [illegible] ipsum. Quod est quia lapis generatur in locis multis corporis. Verumptamen generatio eius in renibus et vesica est manifestior et in aliis locis [illegible] rarior [illegible]. Et nos quidem curavimus lapidem generatum in renibus et vesica cum medicinis que frangunt lapidem et faciunt ipsum [illegible] [illegible] combustum et lapis [illegible] et [illegible] scorpionum et lapis [illegible]

[illegible] et semina pinea [illegible] et reliqua que sunt huic similia. Et non est in omni membro ex quo possit removeri ab orificio meatus in strictis locis et extrahere lapidem ex ea. Exemplum illius sunt renes. Non enim est ad removendum lapidem [illegible] meatus cum instrumento quod intromittatur in eos nisi ad secundum renes. Verumptamen lapis generatur in [illegible] est maior et subtilior quam lapis generatus in vesica et fortior [illegible] est enim rotundus et grossus et currit [illegible] quod impellat ipsum [illegible] eam cum [illegible] Et [illegible] in vesica sic [illegible] inveniatur [illegible] in multis locis removetur lapis [illegible] meatus [illegible] donec redeat lapis ad orificium meatus [illegible] instrumenti [illegible] Si enim instrumentum impellit lapidem ab orificio meatus et aperitur via ex [illegible] quod est medio quo removetur [illegible] pilatur. Collectio vero loci et generatio lapidis [illegible] quod opus non erit [illegible] in tempore suo cum facit hoc [illegible] quod non [illegible] nobis ut conveniat questimo ex [illegible] apud eum [illegible] non [illegible] aliquis quo [illegible] lapidis. Et [illegible] Et sicut qui instruitur [illegible] non [illegible] imo tu etiam [illegible] qui [illegible] in illo librum. [illegible] in libro [illegible] illud.

Et quando aggregatur humiditas in loco membrorum deinde illa humiditas est egrediens antequam curatio est extractio eius tota sicut sanies que coarctatur in pectore.

Hic vero est modus oppilationis. Sanies enim quando currit et pervenit in concavitate [illegible] oppilatio in illa concavitate et cura eius est evacuare [illegible] totum [illegible] aut cum [illegible] pigmentis [illegible] et similibus [illegible] que aggregantur in pectore primum evacuatur per [illegible] aliquam [illegible] et reliqua similia illis.

Repletionis autem superflue medicatio est evacuatio eius sicut sanguinis mali aggregati in venis.

Hic cum sit causa omnis in [illegible] egritudinum medicatio [illegible] per contrarium scilicet ut sit cura repletionis superflue evacuatio superflua. Verumptamen evacuationem superfluam non tolerat [illegible] virtus aut [illegible] aut propter superfluitatem [illegible] temporis presentis aut [illegible] caloris eius. Aut propter etatem infantie aut [illegible] senectutis aut quia corpus est debilis virtutis. Aut [illegible] aut [illegible] timor aut [illegible] Cum ergo inveniamus in corpore repletionem superfluam et virtus corporis tolerans evacuationem illud corpus evacuamus superflua aut per flebotomiam quarundam venarum aut per medicinam solutivam aut per sudorem aut exercitium superfluum. Quod si virtus est debilis non tolerans evacuabimus corpus paulatim [illegible] donec [illegible] destruatur repletio superflua. Et [illegible] docuit in [illegible] libro [illegible] quod intelligitur [illegible] precepit in [illegible] repletionis superflue evacuatione non equalem [illegible] evacuatio confert in repletione superflua et non [illegible] corporibus debilibus nocumento magno. [illegible] donec non [illegible] corpora non [illegible] magnum per evacuationem superfluam quod est magis conveniens [illegible] faciens est evacuatio [illegible] Et sanguis qui est in venis non est [illegible] sed omnes humores superfluunt [illegible] sanguis. Et melior evacuatio in hac specie egritudinis est flebotomia [illegible] tolerant eam etas et tempus et virtus [illegible] super calcaneos. Si [illegible] non tolerant illud [illegible] cibi et potus et [illegible] motus [illegible] cum aere [illegible] et fricatione.

Et similiter quando aggregatur in stomacho aut in intestino aut in concavitate pulmonis aut in pulmone sanies aut sanguis tunc necesse est evacuare ipsum totum.

Huius autem quod evacuatur in ventre aut intestino evacuatio est cum medicinis que abstergunt et leniunt [illegible] sicut ydromel et aqua [illegible] et cum cibis abluentibus [illegible] et aqua [illegible] quod aggregatur in concavitate pulmonis aut in pulmone evacuatio est cum medicinis que faciunt [illegible] tussim et [illegible] aut sputum. Et [illegible] consideres illud quod aggregatur in [illegible] pectoris [illegible] cum tussi [illegible] cum medicinis que faciunt [illegible] et ingrossant id sicut [illegible] et [illegible] et semen papaveris. Et si est [illegible]

nusivum et non tolerat ipsum aer exterior. et cum subtiliata ipsum et incidet ipsum si inuenitur cum [illegible] et secundario bene significatio et medi[illegible] que incidunt et subtiliant et calefaciunt et sputum.

Et quando in uentre non est superfluitas cibi aut potus cuius tempus non elongatum tunc medicatio eius est euacuatio partis ipsius.

Hoc quando in stomacho est cibus aut potus ex multitudine cuius consequitur ut debilitetur apprehensione super ipsum et decoctione eius tunc medicina eius est ut euacuetur pars eius per uomitum quando non est longinquum tempus eius [illegible] et sit tolerans reflexionem eius.

Et quando superfluitas est in pulmone aut in pectore tunc euacuatio eius est per tussim cum medicinis subtiliantibus. [illegible]

Et quando superfluitas est in epate aut in uenis aut in membris tunc euacuatio eius fit aut per urinam aut per solutionem uentris. Et euacuatio eius per urinam fit cum medicinis que subtiliant subtiliatione forti. Et euacuatio eius per solutionem uentris fit cum medicinis que attenuant et aperiunt.

Hec res non est possibile [illegible] superfluitatem per urinam et per solutionem uentris simul uno. Et [illegible] est in uenis. Nam euacuatio superfluitatis [illegible] est [illegible] per urinam et per solutionem uentris. Et in renibus uero superfluitatis euacuatio per urinam est magis possibilis quam per solutionem uentris. Et G. quidem [illegible] medicinam urinam prouocantes [illegible] ut sunt medicine que subtiliant subtiliatione forti sicut semen apii et petrosilini et semen feniculi et reliqua [illegible] et medicine que prouocant urinam cum uirtute. Et narrauit medicinas solutiuas [illegible] que trahunt superfluitatem inferius et aperiunt meatus. Et G. quidem [illegible] in tractatu [illegible] non est uia ad cognitionem medicinarum [illegible] praticationem [illegible] sicut scamonea et pulpa colloquintide et agaricum et [illegible].

Et quando superfluitas est in stomacho tunc euacuatio eius fit per uomitum et quando est in intestinis tunc euacuatio eius fit per solutionem uentris. Hic sermo est intellectus.

Et quando superfluitas est sub cute tunc euacuatio eius fit per apertionem et per cauterium aut per medicinas comburentes.

Hoc intelligit per hanc superfluitatem illud quod aggregatur de sanie et putredine in apostematibus que putrefiunt. Et ipse dicit quod euacuatio [illegible] saniei fit tribus modis aut per apertionem [illegible] et euacuationem saniei [illegible] aut per cauterizationem eius cum igne ut siccetur [illegible] saniem et exsiccet quod remanet [illegible] aut per medicinas comburentes et sunt ille que non [illegible] cauterizantes sicut calx non extincta et arsenicum citrinum et rubeum et [illegible] hec cura ex medicinis comburentibus.

Et quando euacuatur etiam superfluitas que est in concauitate nali hac uia sicut illud quod fit quando agregatur in pectore sanies.

Hoc per hanc uiam uult cauterium per ignem aut medicinas cauterizantes. Ideo enim cauterizamus pectus aut ponimus super ipsum medicinas cauterizantes et euacuatur quod aggregatur in eo de sanie. Et nos quidem non facimus [illegible] modificationibus [illegible] [illegible] aut alia que alterentur [illegible] sanies [illegible].

Et ultimo quando est in aliquo membrorum corporis res retenta et est quemadmodum [illegible] uel egrediens a natura tunc intentio [illegible] ex est euacuatio eius. Si autem non est possibile id quod complet hanc intentionem tunc intentio sua in sanatione ex ea est permutatio eius.

Hoc [illegible] quando [illegible] deprehenditur [illegible] omnem superfluitatem egredientem a natura siue sit illa superfluitas oppilatio

in meatu aut sanies aggregata aut repletio aut aliquid aliorum. Est extractio eius ex corpore sicut evacuatio eius per medicinam solutivam, aut provocantem, aut per flobotomiam, aut per apertionem, aut per sputum, aut per vomitum, aut per gargarismum, aut per sternutationem, aut per fricationem. Et si non est possibile extractio eius ex corpore, tunc cura eius est remotio eius permutando ab eo in quo est ad locum aliud in quo sit eius nocumentum levius et propinquius ad expulsionem, quam nocumentum eius in primo membro.

i. quando fricantur cum pannis vel aliis rebus.

Et quando rei contrarie in membro non est generis egredientis a natura sed quantitas eius, tunc intentio in medicatione eius est evacuatio partis eius.

Superfluitas est tribus modis. Una enim est superfluitas ledens qualitate sua, scilicet quia qualitas eius tamen est egrediens a natura sicut sanguis quando calefit et facit febrem effimeram, tunc intentio in medicatione eius est reducere ipsum ad complexionem suam. Et secunda est superfluitas ledens qualitate sua et quantitate simul. Et tertia est egrediens a natura sicut humores que generantur et aggregantur in quibusdam membris et faciunt opilationes. Intentio ergo in hac est contrariare eam totam. Et tertia est superfluitas ledens quantitate sua tantum, scilicet quantitas eius est tantum egrediens a natura et eius qualitas est conveniens. Tunc intentio in hac est extractio partis eius, scilicet extractio quantitatis additionis tantum sicut si accidit homini cum convenientem vel per multitudinem eius pervenit ad hoc quod stomachus non potest continere ipsum et coquere ipsum et sic replet. Secundum invenies. Iam intentio in istis duobus est extractio partis utriusque. Ubi quod partis extractio est per vomitum et partis repletionis invenies extractio est flobotomia.

Et intentio causarum sanationis partis est ex ipsa egritudine. Et plurimum eius est ex membro in quo est egritudo.

Cause sanationis sunt res quibus incoantur sic ubi et medicine et cibi et motus et regimen. Et Galenus docet in hoc sermone quod cognitio in natura est excitans contra est supra ex natura egritudinis. Secundum quod tu cognoscis egritudinem que est ei per hanc egritudinem tibi per hanc cognitionem est tibi sanare eam et sic continue in illis. Hec est ergo capitulum primum cognitionis causarum sanantium et post ipsum sunt capitula minora eo. Quod est quia secundum Galenum in eo est quod est minus capitulorum medicine et magis iunctum sicut dicit in libro suo de ingenio sanitatis. Et propter id dicit hic quod parte cognitionis harum causarum est ex ipsa egritudine et plurimum eius est ex membro infirmo, scilicet ex membro infirmo sumitur illud

quod est necessarium ex causis sanantibus egritudines multo plus quam fit cognitio earum ex specie egritudinis. Ergo cognitio causarum sanantium ex membro infirmo est maius capitulorum medicine et subtilius omnibus in curatione egritudinis. Quia est quod natura membri significat aliud quod est necessarium ex medicinis et cura. Et sicut est diversitas membrorum in principatu suo et nobilitate sua et loco suo et diversitate contrarietatis eius ad aliud etiam sic est in medicinis et aliis. Iam enim ostensum est in eo quod precessit quod ex oppilatione cognoscitur significatio quod oportet ut aperiatur meatus in quo est et eradicetur oppilatio totaliter. Hec est ergo significatio sumpta ex egritudine ipsa secundum quod sit inventum in principio membri eius. Et non est significatio hec tota una et eadem in omnibus oppilationibus sed diversificatur diversitate membrorum secundum diversitatem membrorum. Verbi gratia quod possibile est ut inveniatur in intestinis ulceratum et secetur et egrediatur extra lapis qui est oppilatio in ea.

Et in pupilla possibile est ut vigilia aqua aggregata in ea. Et intestinum possibile est ut clistirizetur cum eo quod removeat oppilationem ab eo. Et in pectore possibile est ut detur in potu liquidum ipsum quod alleniet sputum. Et in vene possibile est ut evacuentur per flobotomiam aut per medicinam solutivam aut per medicinam provocantem urinam. Et oppilatio que est in nervo indiget eo quod subtiliat et abstergit et evacuat superfluitatem nervi. Et secundum hoc exemplum indiget unumquodque membrorum eo quod est alieno quo indiget alterum. Et propter hoc sermo eorum qui utuntur in ingenio quod sufficiat in cura egritudinis una significatio sumpta ex natura eius est falsus.

i. removetur.

Et quodcumque membrorum egreditur a natura sua per hoc et asperitatem, oportet ut ingenietur introductio lenitatis sue super ipsum. Et illud fit in osse quidem cum fricatione et in canali quidem pulmonis et lingua per humiditatem viscosam cui non est mordicatio.

Ista sunt ex curationibus asperitatis egritudinis a natura. Ut ... dicatur super eam in reliquis membris. In osse quidem quando accidit asperitas sicut accidit multotiens in lingue lenimus eam cum fricatione cum ... Quando vero accidit in palpebris cum lenimus eam per fricationem cum ... aut cum sputo ... Quando vero accidit in canali pulmonis tunc lenimus eam cum coagulato ... et cum lacte mulcto et cum decoctione ... et cum oleo amygdalarum. Quando vero accidit in lingua a ... sicut in quibus febribus acutis tunc lenimus eam cum mucillagine seminis citoniorum et zuccaro et ...

i. cibum cibi mac ... ulalue

her silulep et cum aqua ordei et cum aqua granati dulcis. Iam igitur apparet quod diversitas membrorum est causa magne permutationis specierum quibus medicatur.

Et quando cuique membrorum egredientium a natura sua per hoc quod fit lenius tunc oportet ut ingenietur in reductione asperitatis eius naturalis et illud quod fit in quibusdam membris cum medicinis que abstergunt abstersione forti et in quibusdam cum fricatione parva.

Hoc intentio in curatione asperitatis iam fuit intentio una et est lenificatio et diversificatur secundum diversitatem membrorum. Et similiter etiam est intentio in curatione lenificationis una et est constrictio. Verumtamen diversificatur secundum diversitatem membrorum. Quando enim membrum quod lenitum est indiget in reductione sue asperitatis naturalis medicinis que abstergunt abstersione forti ut abluatur humiditas insonia que lenivit membrum aut sordities aggregata in superficie membri sicut aspergitur matrix lenificata cum lana in qua posita est humiditas cum baurach. Et quoniam indiget medicinis abstergentibus cum virtute ut mordicent ea et faciant in eis evenire asperitatem sicut fit quando miscemus cum ydromelle piper tritum et sic facimus in matrice secundum ... fortis acetositatis. Et quando accidit in ulceribus ut detegantur quedam ossa et fiunt leniora quam oportet fricamus ergo ea cum panno lineo aut cum spongia ea cum re aliqua ut sufficiat cum eis caro que nascitur cum eis.

Et quando est oppilatio aut strictio sequens egritudines alias tunc oportet ut iteretur in primis intentio medicationis illarum egritudinum.

Hoc significat G. in hoc sermone quod medicatio diversificatur secundum quod accidit egritudo ab egritudine alia et sanatur sua sanatione prima.

Et iam ostendimus in tractatu in quo narravimus egritudinum species quod oppilatio et strictura multotiens consequuntur apostemata calida et dura et mollia et siccitatem superfluam et figuras malas que accidunt membris que currunt in illis meatibus quod oppilantur aut constringuntur iccirco.

Iste tractatus est primus libri de morbis et accidentibus et apostema est egritudo composita ex malicia complexionis et ex quantitate et figura. Et quando fit ab eo egritudo nominata oppilatio quando apostema fit in quibusdam concavitatibus meatuum et similiter virtute et quando fit ab eis et strictura quando apostema ad latus membri in quo est meatus et augmentatur ipsum donec constringuntur meatus eius et siccitas est superflua est ex egritudinibus malitie complexionis. Et accidit ab ea oppilatio aut constrictio quando accidit egritudo in membro in quo est meatus tunc attrahit ipsum aut exsiccat humiditatem currentem in meatibus eius et stringit et non currit et siccantur simul et accidit ab eis oppilatio aut constrictio quando mutatur figura membri.

Et quando componitur iste res adinvicem fit species significationis secundum illud quod medicantur multe diverse.

Hec est conclusio totius eius quod exposuit in hoc libro quod significatio superius extra egritudinis est debilitas et destructio per compositionem ... superfluitatem membri et residuum eius quod ipse enumeravit in illo. Manifestum est igitur quod post illud quod dixit quod oportet ut ponat medicationes specierum in omni egritudine composita ex speciebus diversis. Sed si egritudo est composita aut fit ab egritudine alia et est cum ea egritudo timorosa donec cogeris permittere propter curationes et postponere propter eam est medicationis complexio. Et melior medicorum est cuius estimatio artificialis nihil est propinquior veritati et non separatur illud nisi cum multitudine studii in operatione huius artis et bonitate scientie precedentis per ingenium sanitatis et reliqua que sunt narrata in arte medicine et propter illud oportet ut medicus teneat in gradu fortitudinis bone velocitatis perfecte sanitatis intellectus bone visionis.

Et sufficit nobis ut narremus tunc unam quam ponam exemplum quod significetur quod est preter illud et locum in toto illo sermone; latior est hoc in libro de ingenio sanitatis. Et exemplum igitur quod est cum ad aliquod membrum sanguis multus donec tunc

dicitur uene que sunt in eo et accidit ex illo tensio in uenis magnis et in uenis paruis que erant prius occulte a sensu deinde fit quod appareat per repletionem earum sicut uidemus illas uenas apparere in oculis multorum quas tingebat albedo. Et fortasse uene etiam alie strictiores illis uenis rescinduntur cum repletionis earum et non apparent propter constrictionem earum. Et illius est fortasse resudat ex uenis aliquid et est innititur ad loca uacua que sunt inter partes membri et fit quod currit ibi res putrida et euacuatur.

Hoc habemus exponere hic sermone qualiter [illegible] egritudinis apostemate .s. qualiter generatur apostema in corpore quod docet per suam significationem superius ex parte apostematis in ea diuisione sua. deinde ostendit qualiter fiat hec significatio per diuersitatem membrorum. Sic ergo totum quod ipse dixit in hac parte exponens exemplum de quo ipse examinat quod sufficit ei in significatione super illud quod [illegible] ergo sermo est principium [illegible]. Et apostema que generantur in membro secundum hunc modum [illegible] complexionis quibusdam membris [illegible] impellitur ad ea superfluitates ex membro [illegible] et non [illegible] membrum ex ipsis [illegible] superfluitates in eo [illegible] in membro [illegible] generationis est ut [illegible] membrum sanguis. Ergo non est in sanguine [illegible] magis uincens est apostema [illegible] sanguineum [illegible] quod nominatur flegmon. Et si magis uincens super sanguinem est colera generatur ex eo apostema quod nominatur erisipila. Et si magis uincens est [illegible] melancolie generatur ex eo apostema [illegible]. Et si magis uincens est flegma generatur apostema molle. Et si est uincens colera [illegible] ex eo cancer. Et si est grossities sanguinis inflammatus [illegible] generatur ex eo quod nominatur [illegible] aut testeum. Et [illegible] diuersificantur nature apostematum [illegible] sicut apparet est a hoc dicto. Deinde si quis sanguis trahitur ad membrum implentur ex eo uene magne et uene parue donec [illegible] ad omnes partes que sunt secundum quod uene fuerint plene [illegible]. resudat ex uenis earum [illegible] et [illegible] earum ex loco uacuo quod implet illa uacua que sunt inter partes membri [illegible] illius apostematis. Et [illegible] accidit ut [illegible] eius ex primo accidit in una duarum rerum aut in [illegible] aut [illegible] quod aggregat sanguis. [illegible] duas [illegible]. Una est [illegible] generationis eius et illud [illegible] complementum eius. et altera est [illegible] post complementum eius generationis. Et .G. quod [illegible] in primis [illegible] generationis eius donec [illegible] et non [illegible] collectum [illegible] in apostemate magis [illegible].

Dico ergo quod huius egritudinis curationis intentio non est nisi euacuatio. Et melius et manifestius est ut dicam euacuatio partis eius que est in membro. Quoniam hec egritudo non accidit nisi propterea quod membrum est repletum repletione superflua.

Hoc iam dixit in eo quod prius [illegible] in medicatione repletionis superflue est euacuatio equalis. Et [illegible] huius sermonis per illud quod dixit in hoc sermone euacuationem partis eius que collecta est in membro.

Euacuatio illius superfluitatis sanguinis fit necessario aut ita ut retro aut ita ut currat ex membro in quo est egritudo. Et reductio eius retro fit aut ita ut impellatur aut ita ut attrahatur aut ita ut currat aut per duas res simul has quas narraui et per eas omnes.

Hoc declarauit .G. per hunc sermonem quod euacuatio partis eius que collecta est in membro ex sanguine [illegible] fit per duas res quarum una est ut reducatur [illegible] redeat [illegible] est post [illegible]. et altera est ut ex membro ipso euacuetur [illegible]

forte ar membrum appositum ipsi. deinde dic n emone sanguis ad' qd est post ipsm et ... ita ut impellatur ad posteriora ut ita ut attrahatur aut ita ut currat paulatim aut p cuius existens tribus aut pter ... et. Et manifestu e q impulsio fit p ... n cui cum medicinis aperitivis q attractio fit aut p uentosas aut p medicinas attractivas aut p flebotomiam ... et late diuisio.

Et g euacuatio eius a membro inq est egritudo alia est q fit p uiam manifestam sensibilem et alia est que fit ita q dissoluat donec fiat uapor.

Postquam dixit una duarum rerum quibus ... euacuatur illud qd collectum est in membro et e p qd redit sanguis retro uel ad asp teriora sua dixit etiam in hec sme ... p q euacuatur sanguis ex ipso membro leso. Et dixit q illud fit duabus rebus quarum una e apparens manifesta sic cantarides et aperio et flebotomia et altera e occulta et insensibilis sic p medicinas que faciunt sanguinem donec fit uapor q resoluitur ex poris membri. Jam enim docuit que fit via apparens et accepit ex ea significationem sup hoc q oportet ut euacuetur illud q collectum est in membro p duas res tamen. una earum est ut recat sanguis ad posteriora sua et altera ita ut euacuetur ex ipso membro. Et p illud declarat post qualiter diuersificatur hec significatio sm medicationem propter

Verumptamen qm corpus replonem re plus eidem.

totum iam repletum e tunc non oportet ut euacues superfluitatem ex membro in quo est egritudo. Oportet est q si conetis ut pforces ipsum donec egrediatur superfluitas ex ea et euacues ipsam euacuatione manifesta sensibili ac cadet in ipso p illo dolor et attrahatur cum illis doloris ad ipsm in plus. et si tu conetis soluere illam superfluitatem cum medicinis calefacientibus attrahetur ad ipsm p caliditatem medicinarum illam plusque fit illud qd resolutum ex eo. Et si conetis etiam ut cogas illas res q currunt ad membrum ut redeat non recipiet illud corpus prepletionem suam. Ergo illas duas res sit oportet ut euacues corpus totum deinde attrahatur illud qd ex eo currit ad membrum ad loca alia etiam. Cum ergo feceris illud tunc conare in primis ut impellas ex illo membro superfluitatem recentem in eo deinde conare post illud resoluere eam. Nam euacuatio eius tunc obediet tibi cum facultate qui e tunc in eius membris latitionibus.

Docet nunc ser ... mone quali diuisificatur modus significationis sm significationem. Et illud est quia tardum curatio egritudinis donec compleatur euacuatio eius qd e in ipsum. Et dixit illud p uiam resolutionis p conuersionem q est q possit ab ipsa corpore ... deinde dicit sicut cum ... ipsi ipsi attrahet superfluitatem multam in ... sicut si tu conaris ut euacues ... euacuatione sensibili sic ut perforces ipsm et ex ipso euacues superfluitatem. sed oppone tunc hanc dolor uehementius p hoc q tu frangis partes membri et dolor attrahit ad ipsm ex corpore materiam que est plus quam illud q euacuasti ex eo p perforationem. Et si tu conaris ut euaues ipsam euacuatione occulta insensibili et ponis super ipsm medicinas calefacientes ut fiat illud q in eo est uapor q resoluitur ex poris et attrahent ad ipsm ille medicine caliditate sua ex corpore materiam que erit plusquam illud q euacuatur.

Jam ergo manifestum est p hoc q non oportet ut in ueniat ipsa corpore repleto cum eo q euacuatur materia ex ipso membro. et ipse e p non oportet ut reducatur ad posteriora et dixit q si conaris etiam ut reducas illud q currit et collectum in membro donec ueniat ad posteriora sua non recipiet illud corpus p repletionem suam. postquam ergo ... cum q euacuatio eius q collectum est ex membro non ... corpore repleto ... sententiam ... ipsius illas duas res ... tamen ... que res quibus euacuatur sanguis ex membro quarum una est reductio sanguinis ad posteriora sua et euacuatio eius ex ipso ... oportet ut euacues corpus ... in primis ... ... repletio eius ... flebotomia si possibile e ... aut p uentosas ... aut p medicinas soluentes ... aut p fricationem ... ...

scilicet quod exigit et dixit. Postquam ergo cessante ad declarationem huius dixit et. Et non post evacuationem corporis totius ut trahas illud quod currit ad membrum ad loca alia contraria membro. Nam per illud prohibebis cursum ad membrum quoniam sanguis fit currens ad membrum diversum. Causa eius est si apostema est in mamillam dextram attrahunt sanguinem ad mamillam sinistram et econtrario et si est in pede dextro trahe sanguinem ad pedem sinistrum et e contrario. Et si est sursum trahe sanguinem inferius ex latere quod est in directo ipsius et si est [illegible] trahe sanguinem retro et e contrario in illis omnibus. Nam tu postquam evacuasti corpus totum quidam facis attractionem diversam revertitur materia et prohibetur attractio et effusio ad membrum primum. Inquit ergo cessantie ab hoc retro redibunt ad membrum ipsum et incipe ita ut conetis reductionem sanguinis donec redeat ad postilorium. Cum ergo cessabis ab hoc conare post illud ut resolvas id quod remanet in eo ex sanguine.

Inquit et illud quod facis existit duobus scilicet reductione sanguinis retro et resolutione eius quod remansit ergo obedient tibi cum facilitate quoniam meatus tunc sunt lati [illegible] et corpus recipit illud et non remanet materia quam attrahis ad ipsum. Considera ergo qualiter acci[pi]mus curationem a positivis ipsis per repercussionem corporis [illegible] precedunt eam due species curationis. Quarum una est evacuatio corporis totius et altera prohibitio materie cum attractione diversa. Et Galenus declarat postquam [illegible] docuit illud quid fit illud per quod fit evacuatio sanguinis ex membro ipso et dicit.

Expulsio tua qua expellis a membro illud quod currit ad ipsum fit postquam constringis et infrigidas ipsum et advenas etiam que evacuantur attrahunt illa res quam evacuas ambo infirmo. Et iam ostendimus illud quod in libro de virtutibus naturalibus. Et quando tu evacuas venas que sunt in membro infirmo cum medicinis stipticis convertis illam stipticitatem ex membro infirmo ad id quod est post ipsum. Et quando tu facis illud tunc si redit ad corpus totum quod currit ergo ad illud membrum infirmum tunc bene est.

Hoc autem scilicet in hoc sermone qualiter repercutitur illud quod collectum est in membro donec revertatur ad positionem suam. Et dixit quoniam per eius reditum per attractionem diversam quoniam attractio diversa trahit illum sanguinem in venas a positione eius. Et etiam quoniam confortas membrum et quod in eo est ex venis quando medicinas que infrigidant [illegible] et stipticitatem faciunt impellit illud quod collectum est in eis et reponitur ad positionem suam et redit illuc cum facilitate quoniam ex eo quod est positius eis ex venis iam evacuatum est repletio per illud ergo recipit illud quod redit ad ipsum tunc. Quando redit ad corporis totum quod currit ergo ad illud indiget id quod remanet ergo ut evacuetur ex ipso membro et ipse exponit hanc partem dicens et dicit.

Et si colligitur in membro aliquid ergo tunc oportet ut scias quod illa res que colligitur ibi est viscosa aut grossa et propter figitur et viscatur et remanet in membro et fit difficilis ei resolutio et possibile est ut non fit ita ergo est causa in fine eius et permanet eius in membro quod erit ex venis et fit inter nubia filium primum et illa est in hora in qua necesse est ut evacues id ex ipso membro infirmo quando tu ponis super illud quod est super id membrum medicinas que expellunt illud quod currit ad ipsum.

Hic autem declarat in hoc sermone causam intentionis eius quod remanet in membro ex sanguine post reductionem eius quod redit retro ad positionem suam deinde docet medicationem eius et dicit. Et est sanguis qui remanet inter venas que sunt in membro tunc id est quoniam per viscositatem eius aut per grossitudinem ipsius figitur in venis [illegible] et [illegible] et fit difficilis eius resolutio. Et si non [illegible] venas tunc remanentie eius in membro est causa ex venis [illegible] resudaret et pervenit in locis vacuis membrorum similium primum que sunt in circuitu venarum scilicet in carne. Postquam ergo docuit causam in remanentia eius quod remanet ex sanguine in membro dixit tunc necesse est

r. apparet si ut evacues illud ex ipso membro
et no conteris facere ipsum redire ad potiora
sua. Et quando vis evacuare id quod illo membro
est prone imprimis sup id quod est supra membrum
lesum ex membris illud quod expellat illud
quod currit ex eo ad membrum ipsum. Nam si non
facis non sis securus etiam quin tra
heatur ad membrum singulis aliis pharm.
quod cui tuas id quod est in eo ex corpore. Et si
[illegible] per membra que sunt supra membra
ex quibus venit nutrimentum ad membrum.

Et evacuatio fit per perfora
tionem et per medicinas resolut
ivas precipue si estimas quod
in locum que sunt inter membra
similia sit aliquid contentum.

Dixit quod evacuatio membri ipsius fit per
perforationem et medicinas resolutivas.
Et distinguit inter utrasque et dicit quod me
dicine solutive sunt magis utiles quam
perforatio que refudat ex sanguine aliquid
et pervenit in locis vacuis que sunt in
membra consilia. Et hoc tenet quod perfo
ratio administratur qui non confert [illegible]
m[illegible] resolutivis et qui congregatur
apparet sanitati et qui estimat [illegible]
si remanserit semel putrefiet et [illegible]
velatur propter hoc cum perforatione aliquam
accidit super membrum [illegible] aliud ma
ius et intrat sub perforatione [illegible]
membri ipsius aut apposita ventosa super ipsum
aut flomas
vene in ipso.

Et medicinarum
resolutivarum omnium completio ca
lida est. Ex opone huius complo
nis est medicatio que est su
perflue caliditatis. Oportet ergo
ut caveas in huius loco usum
medicinarum quibus est caliditas
fortis precipue si membrum infir
mum est precedens apparens. Nam
si tu administraveris similia istis
ex medicinis dum agreg
es super ipsum cum egritudine ip
sius mordicationem accidit
in eo ex dolore res non pura et
omnis dolor stimulat et attra
hit materiam. Ergo medicinam cum
qua est caliditas equalis est quod non facit
in huius membris dolorem et precipue
si est cum illo humida.

Hic sermo est intellectus
dicit in eo quod medicine
resolutive sunt calide
et quod oportet ut sit cale
factio ipsarum que que calefaciunt membrum equalis
et quod oportet ut sit cum caliditate earum equalis hu
miditas. scilicet humectent. Et caliditas quidem
equalis et hu. equalis sunt inter que et inter ca
liditatem membri et humiditatem eius est assi
milatio et sunt magis ad dictam partem. quod quan
titate partis gradus primi.

Et sufficit nobis medicina resol
utiva quamvis non sit fortis in
resolutione membrorum precedentium
positorum in eo quod apparet de cor
pore. Quod si membra extrinseca e
gritudinem non habent et mem
brum quod indiget evacuatione
in profundo submissum est oportet ut
conforte medicinam resolutivam
et addatur in caliditate eius quoniam non
sit securitas quin debilitetur
et destruatur virtus eius atque
consequatur et pervenat ad pro
fundum corporis. Et time super loca
extriora quibus accidit circa no
cumentum quoniam non habent egritud
inem. Iam ergo convenientes res
est ex duobus modis scilicet in ad
ministratione medicinarum que sunt ca
lidiores et acriores propterea quod membra
apparentia tolerant eam et membra
interiora indigent eis. Et hanc
significationem supposuit ex lo
co membri.

Hic incipit alio significa
tionem que supposuit ex loco membri
[illegible]. Nam si est apparens precedens medicine
que calefaciunt et humectant cum ea

tate sufficientes ei. Et si e intrinsecu longum n indiget ut addatur in caliditate medic. et hui tate eius pquantitate qd continue ei uirtus eius et ia distinguta est usquequo consequa eqli litate. Et sine ei in hac signisficatione intel lectus est qui manu uero nos gsideramo inco.

Et opz ut consideremus an rema serit aliqd ex eo qd necessariu e in curatione. Hoc dicit in curatione apostematis.

Et ut in qd remanet res n priuce. Hoc est qz ex mbris infir mis in quibus est supfluitas q currit acta alia sunt rara in na sua lara mollia et alia sunt spissa uiscosa dcs.

Huius cuiusmodi: rara et spissitudine. : curans me diatum a sic di uersus est sed diuersitate m bron uiirtur et leui et duritiae et ſtaribus et soliditate.

Quodcunque g ex m bris sz mod primu euacuatur uelocius. et qd e sz mod sz indigz ut euacuetur medicis q sunt acutiores illis et indigz ii sunt medicie ille subtiliores. Et si cu illo sunt ille ptes submerse ual de posite in pfundo et sunt magis indigentes illo mixtu.

Consitua g huic mixtu alium signficatione sz curatione supte ex illu mbis infirmi.

Hoc modo primus e ut sint membra rara et leuia. sam primus est euacui uelociter. Sufficit g eis ex medicinis resolutiuis debiles et leuis medicinis. Et modus sc est ut sint membra spissa uisco sa dura difficile erit e ut q in eis est euacue. illa igit indigent ex medicis resolutiuis que sunt fortiores et subtiliores et quanto plus sunt longi quiora in pfundo indigent eo q est uehemen tiori uirtute et plus subtilitate. Iam g diuisi

Et sunt signifi catio alia scdm curatione ex situ mbi et coitate eius ad aliud. etiam est modus curatis sed diuersitate dispositionis m bri

: Intelligit qz nd sufficit in significatione sermo curatione tot illud qd premisimus donec fiat ei coniuncta etiam significatione sumpta ex situ membri et coitate eius ad ad et. G. qeen posuit hanc capitulo ex m sepo nit illas et pstitutiue consistit sermone inco.

Pone g in ex qs egritudo quam dixi paulo ante accit in epate et qz ia inuiscat i ex tremitatibus strictis uenes q sunt in eo humiditates uis cose aut grosse aut multe: dico g qz qn est 1° facile est ut administrentur cibi et potus subtiliates et sub tilientu in pmis ei eis eo ssitudo et uiscositas deinde euacuet res nociua non p uias strictas q no unt tm sicut euacuatur relinque mb si puias amplas. Et e qz uene q sunt in epate sunt ex lato ribus uenis et sunt plures mu e ani. et q sunt ex illis uenis in gibbositate epatis per ueniunt ad uenam magnam q noiata pfunda. et q sunt ex illis ue nis in te epis ocatio puenit ut ad uenam q noiat porta et ppt illud fit facile qn accit in eis epis i qor duor lateri sit uiscositas ut euacuetur supfluitas faciens illo cu gn te pyra et aouitorio ei puo. Cu g humiditas est in uiis cata in uenis q sunt in late epis

co[..]nio attiĉit eã aduenientẽ
cu medicis attractiuis et
qñ infuscata ẽ in ueis q̃ st
in gibbositate epis euacuat'
[..]m putrinã cruentã p̃ffuam.

Hoc n̄ accidit in cepĩ p̃p̃um' ⁊ euacuationis
eo toto . ⁊ si est in ueis sanguis ex
[..]mia . Et si est humor colericus ex p
[..] p̄ educit colam . et si ẽ est humor
[..] ex p illos q̄ educũt melã . et s̄ h
e[..] in renibus . ⁊ accidit post i[d] attractio
[..]ia . de[in] consequẽter . Nam si infuscãt
[..] in extremitatib; uenarum eius stri
ctarum ma[..] uiscose [..] grosse [..]
[..] attractiuis eius . ⁊ potius sub
[..] ut subtilient p eos in p̃mis
[..] ⁊ uiscositas deinde euacuam[us]
post illos illud q̄d collectũ est in e parte . Si
g' est illud in gibbositate epatis conam[ur]
euacuare illos putrinam . Et si ẽ in con
cauitate epatis conamur euacuare p me
[..] attractiuis . Et fiunt [..] in con
[..] que ponimus sup epar . Et si tu [..]
[..] tot q. predixi ex intelligere
[..] sermone . G. [..] n. est intellectus
non indigens expositione . et nõ oportet aliis
⁊ potius subtiliantes in abstersione eius
q̄ infuscatũ est in parte n̄ gea q̄ me
[..] est cum ab est melior medica
tõe cũ medicinis . Et declaro illud decla
ratione amplior hic p[..] ex sermone
[..] epis . Et medicinas alii subti
liantes epar sunt apparere concordi cũ
[..] simul [..] ⁊ potius meli
ores subtiliantes
sunt sequentia q
curare hec accidentia .

Et sicut cũ co
q̄d narrauim[us]
sig. alia s; curare epis p[ro]pt[er]
q̄ ipse ẽ radix uenarum . Et ẽ
q; cum regimẽ ei' n̄ sit sibi
ipsi tm̄ sicut maior p[ar]s mem
brorum s; effluat ex eo uirtus
in uenis nõ sit securitas
s; mollificam' uirtutem eius
in p[er]fundendo ipm̄ cũ oleis
⁊ cũ adminicũ tractõe emplast
mollificantium resolutiuorum
qm̄ debilitãt ipm̄ in p̃mis
in opinione sua . deinde debi

litetur debilitate ipsi' os uene .
Et p[ro]pt[er] id oportet ut misceãt' in eo
q̄d ponimus sup epar quas
dam medicinas stipticas .

Hoc iste est mod' alius signis stiptice exsiccantis
membri' . Cum g' epar sit membrum p̃ncipale
⁊ principiũ uirtutis naturalium ⁊ sit etiam
membrum euacuationis eius q̄ collectũ est in mẽb'
p[er] medicinas resolutiuas tantum sit membrum de
clar . G. hoc sermone q̄d iste ca[..]on sit [..]
in membris principalibus qm̄ ista membra egẽt
ut conseruentur uirtutes eorum sup ea . Et p[ro]pt[er] id
oportet ut misceãtur cũ medicinis resolutiuis
quedam medicine confortantes ⁊ meliores
medicine confortantes sunt que sunt stiptice
⁊ in p[ar]te est aromaticas sicut rosa et [sandali]
et sandali s' q; ipse ostendet de hoc sermone

Et cum sit locus epatis loc'
longinq̃ p̃fundidatis nõ sit se
curitas qm̄ debilitetur uirtus medi
cine stiptice ⁊ destruatur antequã
ueniat ad ipm̄ si nõ sit cũ ea
scia alia subtiliãs faciẽs eã pue
nire sic est nat[ur]a re[rum] aromati
carum . Et melius quod ẽ in me
dicina sit aggregans ut sit stip
tica ⁊ aromatica sic nã qñ ē
ipi agregat has duas uirt
tutes est eius
op[er]atio fortior . Hoc iam
sunt expõ huius
mẽo [..] p[re]
[..]

Pone g' q̄d tu euacuauisti rem
que erat contenta in hoc modo
p[er] diuisitatem uenarum ⁊ redijt
equalitas chimorum ad ea[..] nũc
oportet g' apud illud ut tu cogites
et consideres ut nõ sit c[om]plo
epis mutata ex equalitate illi'
humiditatis que erat retenta
in ipso ⁊ infirmitati sit ex ea
qm̄ fluat f[..] . aut calefiat ex

ea si fuit ex genere colere donec re
ctifices complexionem eius et si est cor
rupta et facias ipsam redire ad
sanitatem reductione integra. Et
rectificatio complexionis eius est ut
tu intromittas super ipsum qua
litatem contrariam ei sicut iam
diximus in curatione omnis male.

Intellige illud quod dixit in capitulo in hoc sermone
in reliquis membris in quibus fiunt a
postemata. Siquidem tu indiges post evacuati
onem materie apostematis et eradicationem eius
ex membro ut rectifices membrum. Siquidem
si iam accidit in eo ab illa materia mala
complexio et remanet in eo [illegible]
eius post dissolutionem eius ex egritudine. Et
sermo G. est intellectus considera ergo ipsum.

Et oportet si est calefactum ut sit
quantitas infrigidationis mee
qua infrigidamus ipsum per quanti
tatem que est calefactum id est per quantita
tem quam addit super complexionem
eius naturalem. Et ergo necessarium mihi etiam
ut sis sciens equalitatem naturalem
in hoc membro quod est quia si tu non
scis quantitatem caliditatis eius
naturalis nec scies quantum sit nec cum
[illegible] eius naturalis in quo opor
tet stare et abstinere ab eius infri
gidatione. Et similiter si infri
gidatur aliquod membrorum et inten
dis ut calefacias ipsum deinde
non scis quantitatem quantum
sit frigus eius naturale non pervenies
ad scientiam medicine cum qua
oportet te calefacere ipsum propter
ea quod potes scire quando oportet ab
stinere et stare a calefactione eius.

Hoc ostendit G. propter quod necessarium est
medico ut sciat complexionem cuiusque membrorum
naturalem et quod fuerit cum [illegible] sua. Sicut ergo accidit
in eo apostema aut ex egritudinibus. Oportet post
considerationem siquidem in curatione egritudinis
et complementum eius quantitatem [illegible] illud
[illegible] illa egritudo [illegible] membri [illegible]
[illegible] eius [illegible]
quod est [illegible]. Et posuit [illegible] in hoc capitulo [illegible]
[illegible] siquidem [illegible] in eo apostema [illegible]
ipsum usque quo compleatur eius sanatio non
sistamus [illegible] abstinentia [illegible] donec con
sideramus quantitatem [illegible]
complexionem [illegible] naturalem. Ergo
[illegible] infrigidamus [illegible] quantitatem
eius quam addit caliditas eius [illegible] si infri
datur calefacimus ipsum. Et si [illegible]
[illegible]
Cum ergo reducimus ipsum ad complexionem eius naturalem
abstinemus [illegible] medicatione. Et postquam
[illegible]
[illegible] membrum [illegible]. Et similiter si infri
datur [illegible] membrum [illegible] quanti
quantitatis sit frigus eius [illegible]
[illegible] donec redeat ad
complexionem suam naturalem. Et [illegible]
[illegible] paulo ante [illegible]
[illegible] membrum [illegible]
complexionem membri [illegible] quan
titates suas. [illegible] flegmatica [illegible]
[illegible] calefaciunt [illegible]
[illegible] melancholicis. Et [illegible]
[illegible]
[illegible] calefacit. Et si
[illegible]
[illegible]
melancholicus [illegible] infrigidat. Et [illegible]
[illegible]
[illegible] membri in quo accidit [illegible]
[illegible] ergo reducimus ipsum [illegible]
[illegible] eius. [illegible] quantitatem [illegible]
[illegible] complexione
[illegible].

Et cum iam locuti fui
mus in illo prius in quo est effi
ciencia tunc oportet ut veniamus
super membra que sunt in minuo
egritudinis accursu naturali. Et
illud est per duos modos quorum
unus est additio alter diminutio.

Hoc exposuit G. sermonem in capitulis ca
[illegible] egritudinis [illegible]
duas res. Una earum est quia [illegible] quan
titate [illegible]. Altera est quod [illegible] in
curatione duarum egritudinum [illegible]
apparebit ex sermone eius in sequentibus. Et per
has duas res [illegible] sermonem in ca
nonibus curationis egritudinis [illegible]
et illud [illegible] per sermonem [illegible]

que non cessavit a doctrina canonum curationis ... fecit in forma et declaravit canones curationis in principiis doctrine disciplinam ad hoc ut fiat super ... scientia curationis omnium egritudinum. Aliquas partes digerendo canones curationis egritudinum fecimus. Et species eius sunt due: una earum est additio et altera diminutio.

Cum vero aliquid membrorum minuitur, tunc intentio in curatione eius reductio illius rei que diminuta est, et eius est ut adiuvetur natura et adiuves eam super operationem suam sicut modo quo narravi paulo ante.

... de sumptione nature et adiutorio eius.

Modus quem narravi paulo ante super hoc ut generetur diminutum est: dest ... infirmo cibus et potus convenientes et fiat digestio bona ... et in esse conveniens et rectificare complexionem membri, et fricatio eius prius lenis, et embrocatio eius cum aqua tepida et inunctio eius cum oleo aliquo et postea medicinarum attrahentium super ipsum cum ... ut attrahatur ad ipsum ex sanguine ... ex quo fiat natura membrum diminutum.

Et quando additur aliquid in aliquo membrorum, tunc intentio in curatione eius est incisio eius aut cum ferro aut cum igne aut cum medicinis adurentibus.

Dixit G. tres res in additione membri addunt: ferrum sicut cultellus et spatumile et forfices, et cauterium cum igne, et cauterium cum medicinis adurentibus ut simus facientes ex hiis ... que exigit rectificatio ... infirmi ... debilitate eius et ... ipsius et ... eius, et ideo que exigit estimatio artificialis. Incisio namque membrorum diversa est sicut incisio emorroidarum et carnis addite nature ... Illos enim qui incidimus illud cum ferro et quos incidimus illud cum igne et quos incidimus illud cum medicinis adurentibus ... Et non facimus unumquodque horum cum nisi ... convenientius et magis ... in ... conveniunt.

Et non forsitan in omni membro in quo fit additio est possibile ut fit in eo sanatio, et in omni membro quod minuitur non est possibile ut generetur illud quod minuitur, ideo sicut ostendi in libro de spermate.

Hec namque fit additio et diminutio in ipsa forma. Et quando fit post complementum forme, ergo ego vidi ex additione unam que habebat ventrem et testiculos cum vulva mulieris simul. Et vidi digitum additum multotiens. Et vidi unum quendam natum et erant ei duo capita separata. Et diminutione vero vidi unum qui usque hodie in vita est et non sunt ei manus neque pedes. Et vidi qui natus est cum uno testiculo tantum. Et vidi qui natus est et non habebat in vulva neque priapum neque testiculos et erat in forma sua et in moribus sensum ... assimilationis castratis. Et erat ei foramen minutum ex quo mingebat tantum. Et vidi mulierem que natus fuit cum barba et pilis pectoris et pilis testiculorum. Post nativitatem autem accidere res cum quibus minuuntur membra sicut abscisio manus aut pedis aut nasi aut auris aut testiculorum aut priapi et sicut circumcisio virorum et mulierum; et hic est multum famosum. De additione autem vidi qui natus est hic dentes additos et alios quedam membra magnificata fuit et ungula que est membrum additum in oculo, et emorroide membra aperta. Et iam vidi mulierem que est usque hodie in vita et nata erat ei in vulva sua emorroida longitudine digitorum ... et eius ... habens ... prohibuit virum posse concumbere cum ea et rogaverunt me incidere eam aut ... et fuit ... illud ... que ipsa habebat principium ... in vita eius ... hodie. Manifestum est igitur ex omnibus istis quod membra multa sunt quorum diminutio ... et membra multa diminuta quorum additio non est possibilis. Et iam ostendi ... in libro de spermate quod membra que generantur de spermate non est possibile ut redeant quando minuuntur et ostendi rationem quod membra que minuuntur non est possibile ut addantur.

Et ex membris sunt membra que quamvis non sit possibile ut generentur ipsa eadem, tamen possibile est ut generentur loco eorum alia ex eis que stant loco eorum. Ex illo est quod quando cadit ex aliquo membrorum os totum, possibile est ut generetur loco eius substantia alia preter os et preter carnem. Substantia que generatur in loco ossis est quasi sit caro porosa aut potius carneus, et quanto plus extenditur cum ea tempus

est .d. priorum declinatorum et in principio suo et fuit ad carnem declinatorum.

Hic sermo intellectus est cum ipse posuit in capitulo de curatione fracture ossis ordinem quorum extramento ossis et sermo quidem iste exigit ut sit natura pori inter naturam ossis et inter naturam carnis. Et est quod id quod generatur natura in loco ossis diminuti membrum medium inter naturam carnis et inter naturam pori quoniam ossis [illegible] nutrimento oportet ipsum generari [illegible] est. Aliquando dicit Galienus quod caro [illegible] porus carneus. Et quando [illegible] cum eo [illegible] per declinationem.

Quando ergo perditur aliquod membrorum et non est possibile ut generetur ita ut redeat ipsimet neque aliquod simile ei quod stet loco eius tunc intentio tua est ut ingenietur membro decoratio aliqua sicut fit in membris que curantur.

Quando minuitur aliquod membrorum sicut si incidatur una mamilla et non est possibile ut nascatur. Et oportet decorari locus mansionis eius ut faciamus ipsum [illegible] lenem et ut color eius sit color cutis [illegible] ei. [illegible] eius est in [illegible] diminuta [illegible] magis [illegible] color in ulceribus [illegible] colori [illegible] tunc est factum et ingenietur ei quod curatur ipsum remediis.

Et hoc genus egritudinis quod fit in numero convicans generi quod fit in magnitudine. Quare quod species eius que est in numero rerum naturalium est propinquum generi quod est in magnitudine. Et non fit diversa ei nisi in specie eius altera que est in numero rei que fit in generatione eius egredientes a natura.

Hec est egrediens [illegible] a natura in [illegible] officialium et instrumentorum sicut caro superveniens in [illegible] vel pinguedo in oculis vel aliquid tale sicut ampulla grossa in oculo vel similis nature.

Et intentio prima in curatione huius speciei est extractio illius rei generate secundum diversitatem cursus nature et ablatio eius a membro in quo generatur. Sicut videmus quod hec intentio non est possibilis ut compleatur tunc intentio secunda in curatione eius est ut permutetur causa sicut permutatur aqua que generatur in oculo.

Hoc genus egritudinis fit in numero membrorum cuius species sunt additio et diminutio et convicatur generi egritudinis in quantitate cuius species sunt magnitudo et parvitas. Quia [illegible] per additionem magnificatur membrum et per diminutionem minuitur membrum. Et differentia inter utraque est quod illa quod addit [illegible] in numero [illegible] est egrediens a natura et prima intentio in curatione eius est ablatio rei generate secundum diversitatem cursus nature et remotio eius a membro sicut ungula [illegible] est membrum in [illegible]. Et si non est possibilis eius ablatio et remotio a membro tunc intentio secunda est permutatio eius a membro sicut permutatur aqua que generatur in [illegible] ad [illegible].

Et quando diminutio non est diminutio membri totius sed diminutio partis membri et est additio secundum hanc similitudinem tunc intentio in curatione eius quod diminutum est est aut nutrimentum membri aut generatio eius quod diminuitur est ex eo. Et intentio in curatione eius quod additur incisio rei addite aut extenuatio aut ipsius liquefactio.

Hoc dicit quod additio et diminutio quando non fit in membro toto sicut digitus additus aut diminutus totus tunc illud non est ex egritudine in numero sed egritudine [illegible] quantitate. Et hec additio et diminutio fiunt in membris remanente [illegible] suo. Diminutio [illegible] aliquorum membrorum [illegible] intentio in curatione [illegible] diminutionis est [illegible] aliquo et [illegible] et

[illegible] ut bona sit digestio et embrocatio nib' [illegible] aqua tepida et fricatio eius temperata et unctio eius cum oleo tepido et post medicinam [illegible] et medicatio per pressionem [illegible] et emplastratio et reliqua [illegible] ipsum evacuant sanguinem quo non reducitur [illegible] diminutionem die donec redeat ad quantitatem suam [illegible]. Et additio que sic ingrossatur [illegible] et magnificat quantitatem eius [illegible] incarnationem [illegible] et [illegible] et fricatio multa [illegible] et medicine resolventes et [illegible] super [illegible] et [illegible] et reliqua que solvunt [illegible] membro et minuunt [illegible] eius.

Et propter illud non est intentio huius tractatus alia ab intentione incisionis eius quod narravimus ante eas in medicationibus que conveniunt ex ingeniis et alia ante medicationes que conveniunt illi.

Hoc vult quod ostensum est de cura egritudinis in quantitate et est similis curationi egritudinis in numero et in compositione tunc [illegible] est dispositio medicationis [illegible] quibus [illegible] additio in duabus egritudinibus [illegible] et [illegible] diminutio in duabus egritudinibus [illegible] et [illegible] reliquum regimen. Hoc est ergo ultimum quod loquitur in egritudinibus [illegible] in quantitate.

Et oportet ut veniamus super genus alterius causarum [illegible] cuius rememoratio super nos remansit et est genus quod rectificat nocumenta accidentia instrumentis membrorum sicut dislocatio et intestini quod descendit et cadit in bursam testiculorum.

Hoc est ultimum genus nocumentorum accidentium in [illegible] et sermo eius in eo est intellectus.

Et dislocatio quidem fit aut extensione aut expressione laboriosa et descensus intestini ad bursam testiculorum fit aut ex ruptura que cadit in panniculo qui continet intestina aut ex dislocatione meatus qui descendit ex illo panniculo ad bursam testiculorum.

[illegible] sermo eius dislocationis

Hoc Galienus dicit in hoc tractatus iuncture et descensionis intestini ad bursam testiculorum [illegible] accepit eorum significationem super [illegible] eorum.

Et propter illud fit rectificatio dislocationis per extensionem et impulsionem ad diversitatem illius partis ad quam separata fuit iunctura et descensus intestini ad bursam testiculorum ita ut ingenietur in constrictione eius quod dilatatum est ex illo panniculo qui continet.

Hoc [illegible] et [illegible] et [illegible] particularem [illegible] sermo eius intellectus est. Rectificatio quidem dislocationis manifesta est. [illegible] constrictio eius quod dilatatum est fiunt cum medicinis [illegible] et cum medicinis [illegible] et cum [illegible] et cum ligatura [illegible] et [illegible] et corpus [illegible] super [illegible] et melius est ut [illegible] [illegible] et [illegible] sicut folia [illegible] et aloe et [illegible] et acatia et [illegible] que sunt sicut illa.

Et ego quidem iam feci mentionem medicinarum quas oportet mittere in unaquaque earum particularium quibus oportet curare has res.

Hoc vult quod [illegible] scripsit in libro de ingenio sanitatis secundum declarationem et expositionem [illegible] egritudinum [illegible] quibus [illegible] in libro [illegible] curationis earum [illegible] [illegible] hoc est ergo [illegible] in doctrina sua in libro de medicinis [illegible].

Et remanet [illegible] super nos ut narremus causas quas supposuimus ad [illegible] in eo quod preteriit de sermone nostro et sunt cause que preservant et conservant.

Hic vult causas quas sentiunt medicus circa corpus et facit ipsum evadere a statu incolumitudinem (?).

Et genera harum causarum sunt tria. Genus primum est genus causarum que precedunt et conservant corpus sanum salvum. Et genus secundum est genus causarum que precedunt et conservant corpus quod non est salvum si negatur circa aliquid. Et genus tertium est genus causarum que antecedunt et consumunt corpus infirmum. Et scientia generis primi est ex scientia conservationis sanitatis et hoc genus sicut duci ante est cum duobus modis. Et scientia generis secundi est scientia antecessionis impossibilitatis (?). Et scientia generis tertii est ex scientia ingenii sanitatis.

Hic vult quod antecessio cum conservatione complet per contemplationem in istis generibus que ei [illegible] Genus quidem primum est conservatio sanitatis corporum que sunt in meliori fortitudine [illegible] est conservatio corporum sanorum diminutorum a meliori fortitudine. Genus secundum est [illegible] certitudine et veritate est antecessio cum conservatione [illegible]. Et est quod [illegible] mutatur aliquid ex signis sanitatis propter medicum et destruit [illegible] aliquam magnificat et fiat fortior et faciat [illegible] certitudinem. Genus vero tertium [illegible] faciens ingenio sanitatis et est resistentia [illegible] infirmitati et destructio eius [illegible] illud et dicit.

Et illud est duobus modis. Unus est conservatio sanitatis

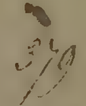
Et huius generis totius essentia est in chimis.

Hic vult genus ex tribus generibus causarum quarum [illegible] mutationem corporis sana.

Et non oportet ut sit chimus neque viscosus neque grossus neque subtiles aquosus neque multus neque calidiores quam oportet neque frigidiores neque mordicativus neque putridus neque sit eius qualitas mala venenosa.

Intellectus istius sermonis est quod vult ut chimi sint temperati laudabiles. Et oportet [illegible] expositionem huius sermonis ut intelligas nomen chimi quid sit illud quod significat. Dico ergo quod cibi et potus permiscentur in stomacho et decoquuntur et fit ex eis res quam nominant chilum. Postea dein ex attrahitur ex illo melius quod est in substantia eius et decoquitur et inde fiunt ex eo sanguinem quem nominant [illegible] chimum. Post modum ut fit deinde [illegible] Et ostendit quod dispositio huius sanguinis [illegible] est dispositio [illegible] sicut ei [illegible] est in principio [illegible] expressionem [illegible] est sanguinis. Cum ergo completur [illegible] fiunt ei quinque species. Una earum est fex eius et ipsius superfluitas. Et secunda est quod non digeritur ex eo. Et tertia est [illegible] ipsum. Et quarta illud quod natat supra ipsum et quasi aquositas eius subtilis quod fit vapor et resolvitur ex eo. Et sunt sanguinis sive quinque species que nominantur chimi. Una earum est fex eius et nominatur humor melancholicus. Et receptaculum quidem sublimitatis ordinavit splenem ut attrahat hec humorem ex sanguine. Et secunda est illud cuius non completur digestio ex sanguine et nominatur humor flegmaticus et non separatur ei membrum quod attrahat ipsum quoniam possibile est ut alteretur et compleatur digestio eius et fiat sanguis. Et tertia est sanguis primus [illegible]. Et quarta est illud quod [illegible] ex eo et natat supra ipsum sicut spuma et nominatur humor colericus. Et cistam quidem fellis preparavit attractivam huius humoris fel. Et quinta est aquositas eius et attractorem huius superfluitatis ordinavit creator renes [illegible]. Deinde sanguis [illegible] ex eis in venas et [illegible] humor et multo etiam illud quod generatur ex eo [illegible] venarum. Et propter illud dicitur quod sanguis est deferens humores. Sed in eo inveniuntur omnes humores quatuor et [illegible] sanguis quod est vincens sit vincens [illegible] sanguis [illegible] est [illegible] humorum [illegible] quorum [illegible] non est iste [illegible].

Et [illegible] membrorum attrahit ex venis [illegible] illud quod est conveniens ex sanguine et resolvit [illegible] per [illegible] nutrimentum que sunt in eo. Iam ergo [illegible] quod [illegible] chimi sunt aggregati in sanguine. Et si [illegible] alter eorum est vincens super eos [illegible] melancholici. Et si sunt subtiles aquosi est vincens super eos [illegible] aquositatis sanguinis. Et si [illegible] multa [illegible] quam oportet est vincens super eos [illegible] colere. Et si sunt frigidiores est vincens super eos [illegible] melancolie. Et si sunt [illegible] est vincens super eos [illegible]. Et si sunt putridi est [illegible] super eos corruptio. Et generantur ex corruptione eorum species multe male sicut species colere citrine egresse a natura. Et species flegmatis egressi a natura. Et species colere nigre. Et forte generantur ex corruptione [illegible] est [illegible] et [illegible] totum sicut illud quod fit ex corruptione [illegible]

intra cor9 . et sic eleuat ex postea uapor qui generatur ex humore malo meo et ascendit ad cerebrum et facit epilepsiam . G . et inuenit hanc spem epilentie . et inuenitur in nostris temporibus epilentie mirabile . et est quidam sapiens sentiebat in brachio suo dextro iuuenem scilicet aut [illegible] deambulationis rei frigide ascendentis sursum donec perueniebat ad caput eius . Cum ergo perueniebat ad caput eius accidebat ei ex eo paroxismus epilentie leuis .

Isti enim chimi qui adduntur in istis corporibus sunt cause egritudinum .

Chimi uiscosi aut crossi faciunt oppilationes et alias flaticas egritudines et melicas . et similiter chimi frigidi . Et chimi subtiles aquosi faciunt egritudines aquosas sicut ydropisim . Et multitudo facit egritudines replonales . Et calidi faciunt egritudines colericas et reliquas egritudines calidas . Et mordicantium faciunt egritudines in quibus est mordicatio fortis . Et putridi faciunt ex egritudinibus species egritudinum diuersas sicut febres putridas et ulcera et alchabotres et similitudinem eorum .

Et quoniam est eorum additio ex illa causa que fuit radix ex qua fuit eorum generatio . et quoniam est propterea quod recipiunt humores qui sunt in corpore et alterant eos ad similitudinem eius quod ipsi sunt .

Fluit quod additio eorum cumque quod dixi in animale fit a duabus rebus aut [illegible] generantibus eos sicut [illegible] pis et allium ex quibus generatur chimus calidus . et a lacte et piscibus generatur chimus frigidus . et a carne taurorum et asinorum silvestrium et que sunt de genere eorum generatur chimus grossus niger . Et [illegible] est ut accidat in uenis humor malus et cum peruenit ad ipsum sanguis laudabilis bonus resoluitur ipse et corrumpit eum et permutat eum ad naturam suam malam .

Et medicatori eorum sunt due intentiones : Vna quarum est alteratio . Et altera est euacuat .

Scilicet medicatori cuiusque chimorum malorum sunt due intentiones . Vna earum est alteratio malicie chimi donec redit ad qualitatem suam bonam . Et altera euacuatio chimi mali et extractio eius a corpore .

Alteratio quoque chimorum fit aut ab ipso corpore quando digerit eos aut ex uirtutibus quarundam medicinarum . et in hoc genere medicinarum ingrediuntur ille que sanant ex uenenis bestiarum uenena . et ex medicinis que sunt ex genere uenenorum .

Alteratio chimi mali donec redeat ex malitia sua ad bonitatem fit per duas res . Vna earum est ut uincat eum natura et digerat ipsum . Et digestio est duobus modis . Vnus eorum est ut uincat natura membri chimum malum et minuat maliciam eius et permutet ipsum ad sanguinem bonum et nutriat eum eo membra sicut digerit stomacus dulce et permutat ipsum ad sanguinem . Et alius est ut uincat natura membri chimum malum et alteret maliciam eius et faciat ipsum inter eum quod est naturale et inter ipsum qui est extra naturam sic facit impetum chimi mali in apparatu et digerit ipsum et faciat eum pus et sic facit in febribus quod digerit humorem et euacuat ipsum in hora crisis . Et alia ex uirtutibus medicinarum facientium euadere est quoniam in quibusdam medicinis sunt uirtutes facientes euadere ex malitia chimorum . Et non est uia adinuentionem harum uirtutum facientium euadere nisi per experimentum solum sicut [illegible] . in tractatu quinto libri sui in medicinis simplicibus . Et de proprietate medicinarum facientium euadere est ut confortet membra interiora sicut confortant ea medicine aromatice [illegible] . Cum igitur aggregantur in medicina [illegible] euadere ut sit aromatica et stiptica et faciet [illegible] sit tunc non est aliquid melius ea in confortatione membrorum interiorum et in faciendo euadere eorum ex malitia chimorum . Et ex genere medicinarum facientium euadere sunt que faciunt euadere ex uenenis bestiarum uenena et ex medicinis interficientibus , ad quorum cognitionem non est uia etiam nisi per experimentum . G . et [illegible] in tractatu quinto quod non est scientia ad cognoscendum aliquid ex uirtutibus medicinarum [illegible] et medicinarum interficientium . et medicinarum facientium euadere quibus est [illegible] hec operationes nisi per experimentum solum . Et tyriaca quidem est composita ex medicinis facientibus euadere ex uenenis et ex facientibus euadere ex medicinis interficientibus . Et [illegible] ut inquiratur in medicine facientes euadere ex malicia chimorum [illegible] quod ex malicia chimorum est cuius uirtus est uenenosa . manifestum est quod [illegible] confert [illegible] . Species autem eius quod ex malicia eorum est cuius uirtus non est uenenosa . [illegible] ingratur

... medicinarum facientium evacuationem que faciunt evacuare ex eo. Et ego quidem iam expertus sum et inveni camphoram medicinam facientem evacuare ex putredine chimorum. Et propterea ego dedi eam in potu in egritudinibus pestilentialibus et in febribus putridis et multum cum ea profui quod vidi esse iuvativum et iuvamentum manifestum in egritudinibus putrefactionis.

Et ventositatem autem chimi digerunt medicine digerentes sicut crocus et spica et assa fetida et cassia lignea et cinnamomum. Et viscositatem humorum aut grossitudinem eorum faciunt evacuare medicine subtiliative. Et ex frigore humorum faciunt evacuare medicine calefacientes. Et ex caliditate eorum faciunt evacuare medicine infrigidantes. Et ex eorum subtilitate faciunt evacuare medicine inspissantes.

Et evacuatio chimorum fit per medicinas calefacientes fortiter et per solutionem et per clisterem et per sudorem et per vomitum, nam quatuor sunt species evacuationum omnium.

Hec evacuatio omnis chimi fit propter quod attrahit ipsum ex medicinis solum sibi aliud. Verum per medicinam attractivam non est quod si contingeret evacuari illum quod sit illius chimi. Et ideo exemplum est medicina que evacuat coleram si continuetur evacuat post coleram flegma et post flegma humorem melancolicum et post melancoliam sanguinem. Medicina que evacuat humorem melancolicum si continuetur evacuat post ipsum flegma post flegma coleram et post coleram postea sanguinem. Et manifestum est quod [illegible] sanguis non oportet ut evacuetur [illegible] ipse fit [illegible] chimorum qui sunt substantivi eius scilicet aut melancoliam aut ad coleram aut ad flegma [illegible]. Et ideo [illegible] hominis humorum et ubi sanguis ipsius est convenientis nature [illegible] omnia membra sumunt ex eo nutrimentum illum. Et G. quod precepit [illegible] evacuationem sanguinem ut ne fieret [illegible] pars [illegible] precepit ut [illegible] alias [illegible]. In [illegible] non est [illegible] evacuatio sanguinis [illegible] est omnis humores [illegible]. [illegible] quando evacuat [illegible] humorum [illegible] magis. [illegible] Et G. quod docet in hoc sermone evacuationes omnes quod dicit quod [illegible] est [illegible] evacuat per medicinas que [illegible] calefactione [illegible] attrahunt per [illegible] calefactio sive humorum et que [illegible] faciunt eos vapores qui resolvuntur in materiam. Et quod [illegible] attrahit ipsum [illegible] ex [illegible] pervenit. Et [illegible] est solutio ventris per medicinas in quibus sunt virtutes solutive. Et tertia est per clisterem solutivum. Et quarta per sudorem et [illegible] quidem fit per rem calidam [illegible] per medicinas calefacientes [illegible]. Et quinta est per vomitum. Et vomitus quidem fit aut per intromissionem digiti aut penne in guttur aut per medicinam in qua est virtus [illegible] que attrahunt chimum [illegible] ventris [illegible] aut per medicinam facientem nauseam [illegible] communes.

Proprie vero sunt fungitur ex locis in quibus aggregantur illi chimi sicut ostendi in libro de regimine sanorum et proprie in tractatu tertio et quarto illius libri cum nos narravimus lassitudinem et reliquas causas lassitudinum.

Hec vult quod evacuatio propria evacuationis [illegible] exeuntibus [illegible] omnibus [illegible] hanc intentionem.

Et evacuatio humorum fit facilior quando evacuatur illud quod ex eis est in venis per ventris solutionem et evacuatur quod ex eis est in eo quod est post ea ex venis per urinam et evacuatur quod ex eis est in corpore toto per sudorem et quod est in capite per palatum aut per nares aut per utraque similiter et quod est in pectore per exitum illius per tussim et quod est in renibus aut in vesica per urinam.

Hec que prime sunt que sunt inter epar et intestinum ieiunum et nominantur meseraica. Etiam ostendit in eo quod perinde quod corpus est musculi [illegible] perveniunt [illegible] est [illegible] est [illegible] est intellectum.

Evacuatio autem que fit per viam attractionis est ...

corporis omnibus membris quod fit ex locis longinquioribus illo loco ex quo intendimus ad attractionem.

Habuit pulpa coloquintide et agaricum [illegible] quam applicatur [illegible] ex cerebro et nucha et nervis [illegible] [illegible] solutiva [illegible] qua bibitur [illegible] [illegible] ex lactis. Et nos [illegible] [illegible] medicinas in eo quod est [illegible] hoc [illegible] attrahere humores ex corpore et remaneant [illegible] in [illegible] et attrahunt humores et [illegible] medicine [illegible] et attrahunt [illegible]. Et [illegible] ille qui multum [illegible] [illegible] in hac arte et non [illegible] illos qui [illegible] [illegible] et fiat nocumentum eius [illegible] [illegible] [illegible] pluries fit [illegible] [illegible].

Evacuatio autem que fit per viam extractionis eius quod collectum est in membro fit ex membris propinquis. Iste sermo intellectus est [illegible] preterit expositione eius.

Et omnes iste res que sanant has dispositiones nominantur cause sanitatis.

Iste res sunt que digerunt chimos et [illegible] adiuvant super digestionem eorum et que faciunt [illegible] ex malitia eorum et que evacuant eos et manifesta est causa quod [illegible] [illegible] febri [illegible] [illegible] que ex eis est malitia [illegible] [illegible] febris dicitur et febris [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] malitie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et cibis et potibus [illegible] et inclinationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic balneo cum aqua dulci [illegible] [illegible] cum oleo violarum et que [illegible] [illegible] [illegible] et olfactio [illegible] infrigidantium aromaticorum [illegible] et usus [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ex febribus [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] quod adiuvat super digestionem humoris sicut [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] donec digeratur [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] evacuatio [illegible] et in [illegible] eius [illegible] [illegible] [illegible] in corpore ex [illegible] [illegible]. Ergo [illegible] [illegible] [illegible] febrium est [illegible] ex [illegible] febris que est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] multos [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] expirationis [illegible] [illegible] illo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et quod [illegible] [illegible] [illegible] donec [illegible] [illegible] virtus et expirat [illegible].

Et omnes res que similiter [illegible] dispositiones et adducunt in eis nominantur cause egritudinis.

Habuit per dispositiones [illegible] [illegible] [illegible] ex malitia chimorum et [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] unamquamque [illegible] malitie chimorum. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duo genera. Unum eorum est quod [illegible] corpori ex cibis et potibus et aliis extrinsecus et generat in eo chimum [illegible] [illegible]. Et aliud est ut sit in corpore chimus laudabilis et [illegible] [illegible] et [illegible] generantes chimum laudabilem. Cum ergo [illegible] venerit in corpore reddunt eos [illegible] laudabiles [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ad malitiam. [illegible] dixit [illegible]. Corpora que non [illegible] [illegible] quanto [illegible] [illegible] eis malitiam.

Res autem que nocent in eis neque conferunt nominantur cause neque sanitatis neque egritudinis.

Habuit omnis [illegible] res continentes corpus. Unaquaque [illegible] cibi et potus. Et [illegible] aer continens [illegible] [illegible] [illegible] non nocet in chimis et generat in eis malitiam neque confert in eis. [illegible] [illegible] nocet est quod generat malitiam eorum. Sed quod confert est quod destruit malitiam eorum. [illegible] non confert neque nocet est [illegible] cui non est impressio manifesta in aliqua egritudinum. Et in istis [illegible] [illegible] ut [illegible] in potu [illegible] ut conferat [illegible] si non confert [illegible] [illegible] [illegible] quod non nocet. Et [illegible] [illegible] in [illegible] omnibus.

Et possibile est ut non nominentur cause. Omnis sic faciunt multi sophiste ex eis qui negligunt speculationem et inveniunt diversitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suam in nominibus.

Hec [illegible] quibus non est impressio manifesta neque [illegible] neque in egritudine possibile est ut non nominentur cause [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] speculator est [illegible] [illegible] medicine et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sophistarum medicorum qui [illegible] [illegible] suas [illegible] sophisticatione [illegible] sermonem in nominibus et negligunt consideratione in eo quod [illegible] [illegible] in medicina. Et [illegible] eorum est ut nominentur medici sermonis. Medici vero [illegible] [illegible] medici operis et ex operatione [illegible] est [illegible] cum consideratione in eo quod [illegible] [illegible] in medicina. Et qui [illegible] illo quo [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Et iam locuti fuimus in [illegible] [illegible] [illegible] sermone [illegible] et posuimus isto [illegible] [illegible] eorum.

Hostendit .G. in sexto libro ex libris suis quod occupatio cum nominibus est superflua cum quibus non sunt iuvamenta que intentiones sunt intellecte. Et ostendit in libro de nominibus medicinalibus quod res que non confert neque nocet est ex causis dispositionis que dicitur neque sanitas neque egritudo.

Iam complevi narrationem speciei medicine decentem cum conservatione. Et ex medicina est species alia que nominatur confortatio et nutritio et utimur ea in eo qui sanatus est ex infirmitate et in senectute.

Hec confortatio et nutritio sunt species medicine qua administratur in eo qui iam sanatus est ex egritudine et nominatur regimen convalescentis. Et in senectute nominatur regimen retentionis residui vite senis. Et inter confortationem et nutritionem est differentia. Confortatio quidem est illud quod addit in virtutibus membrorum. Nutritio vero est illud quod nutrit et indiget [illegible] cum quantitate corporis.

Et iam ostendi illud in libro de ingenio sanitatis declaratione completa. Dispositionem autem corporum istorum et ex quibus causis revertantur ad dispositionem naturalem, ego sum narraturus tibi cum abbreviatione in hoc loco.

Hoc vult quod ex eis sufficit iam pertractatus est doctrinam regiminis convalescentis et retentionis residui vite senis in libro suo qui nominatur ingenium sanitatis et quod illud quod dicit in hoc loco est abbreviatio illius.

s. convalescentium et senum

Dico ergo quod dispositio corporum istorum est quod sanguis qui est in corporibus eorum est sanguis bonus. Verumptamen quantitas eius est parva. Et similiter etiam est dispositio spiritus vitalis et animalis. Membra vero eorum fundamentalia sunt sicca et propter illud virtutes eorum sunt debiles et propter debilitatem harum virtutum corpus totum est frigidius.

Hoc quod dicit convenit convalescentibus ex egritudinibus et senibus. Verumtamen cause diversificantur in eis. In convalescentibus quidem egritudines et quod accidit eis ex doloribus minuunt ex sanguinibus eorum et spiritibus et ex humiditatibus sparsis in membris que rorant membra radicalia. Et omnia que accidunt eis non sunt pacientis [illegible] in eis. Et propter hoc possibile est ut destruantur omnia [illegible]. Et etiam est manifestum quod sit in membris eorum propter istas res macies completa que facit virtutes eorum debiles. Et propter paucitatem sanguinis in eis et debilitatem virtutum fit quod vincit super corpus totum frigus. Senum autem corpora radicalia sunt frigida sicca naturaliter et sanguis eorum est paucus quoniam calor innatus in eis iam debilitatur ad digestionem eius quod advenit corpori ex cibo et potu. Et iterum aggregantur in corporibus eorum humiditates multe et humores crudi. Et propter istas res debilitantur in eis spiritus tres et vincit super eos debilitas nam sunt corpora eorum frigida [illegible] quam fuerunt. Iam declaratur per id quod diximus convenientia corporum convalescentium et corporum senum in paucitate sanguinis et spiritus et siccitate membrorum radicalium et debilitate virtutum et victoria frigoris super corpus totum. Et propter hoc posuit .G. canonem communem [illegible] in convalescentibus et senibus. Et oportet ut discernas ipsum et approprians convalescentes [illegible] facientes in eis et approprians senes [illegible] in eis. Iam declaratum est quod cause dispositionis istorum sunt alie a causis dispositionis illorum.

Quod si inest ut agregentur cause que rectificant hanc dispositionem et attrahunt brevi ipsam sanitatem, tunc sunt omnia que adiuvant ad hoc ut subveniant corpori nutrimentum velociter custodientes. Et si amas ut distinguam eas tibi, tunc sunt motus equalis et cibus et potus equalis et sompnus equalis. Et species motus sunt inequitatione et deambulatione et fricatione et balneatione.

Hoc ut regantur regimine equali in unaquaque causarum sex que sunt aer continens, cibus et potus, motus et quies, et sompnus et vigilie, et evacuatio et

et constrictio et accidentia eius. Verum G. dixit de illis tria ut significet super rectificationem illa et dixit ex ipsis particularium motus sectationem et reconciliationem et fricationem et balneationem ut significet super omnia particularia motus particularia etiam in unoquoque eorum scilicet. Et iam perscrutatus est exquisite ingenium medicine in duobus libris quorum unus est liber de ingenio sanitatis et alter liber de regimine sanorum.

Et si rectificantur rectificatione multa post usum harum rerum tunc oportet conversationem in pauco ex eis in quibus consueverunt conversari ex operibus.

Nam tu administras in regimine convalescentium et recreationis residuis virtutis senis absque corporum equalis in quietatione sua et sua qualitate et in bonitate digestionis eorum et administras somnum equalem et motum equalem facilem qui confortant membra eorum et ex prosperitate faciunt illud quod aggregatur in eis ex vapore aut per excitationem aut perambulationem aut per fricationem equalem aut per balneationem aut per fricationem equalem aut per balneationem aut per duo ex istis aut plus duobus. Et vides eos quando rectificati sunt per ea rectificatione multa per administrationem eorum tunc precipe eis ut inquirant conversationem in pauco ex eo in quo currit eorum consuetudo conversari et ut gradientur in eo paulatim donec redeant ad consuetudinem eorum in operibus quas consueverunt.

Quibus autem oportet ut sit imprimis ex rebus humidis velocis digestionis que non sunt frigide. Cum igitur exercendi cum eis tempore tunc oportet ut sint ex eis quorum nutrimentum est plus.

Nam secundum estimationem curationis eorum est curatio contrariorum per exitum quia cum virtutes convalescentium et senum sint debiles et indigent cibis humidis velocis digestionis sicut sunt sorbitiones et aqua pullorum et ius gallinarum et cetera in similitudine horum quia indigent calefactione membrorum suorum cum cibis. Et propter oportet ut id quod datur eis in cibo ex eis non sit frigidum et gradiatur eos in istis rebus ex minus ad plus paulatim. Et similiter oportet ut sanas in motibus et in unaquaque cetera.

Potus autem eis rectiores est vinum equale antiquum et novum. Et quando aspicis ad ipsum vides ipsum clarum lucidum et color eius aut albus aut declinans ad rubedinem et quando odoras ipsum invenis ipsum boni odoris cum equalitate et quando tu gustas ipsum invenis eum non mortui saporis neque fortis valde donec non sit in eo neque super ipsum ponticitas aut stipticitas aut amaritudo aut dulcedo.

Nam rectior potuum senibus et convalescentibus est vinum temperate complexionis et non separate fuit sit antiquum aut novum. Postea sunt signa equalitatis apparentia in eo et sunt illa que narrantur. Color quidem albus ad declinans ad rubedinem si albus est clarum lucidum. Odor vero est bonus cum equalitate. Sapor non est mortuus saporis neque fortis valde sed medius inter ponticitatem et stipticitatem et inter amaritudinem et dulcedinem.

Et iam narravi omnes istas res sicut dixi paulo ante narratione magis exposita hac in libro de ingenio sanitatis.

Iste sermo duas tolerat expositiones. Una earum est ut velit dicere sermone et alteram velit dicere quo regitur convalescentes et senes. Prima vero expositio est sermonis eius quo facit nos rememorari totius quod narravit in hoc libro et ipse reddit cum sigillatione eius. Expositio autem secunda est sermo proprius quo facit nos rememorari quod corpora convalescentium et senum cum sint frigida indigent eis que calefaciunt ea ex cibis et potibus et motu et reliquis causis calefactionis equalis. Et cum sint debilia in digestione eis que confortent ipsa ex cibis et potibus et speciebus exercitii et cum sint diminuti sanguinis et spiritibus indigent eo quod addet illud in eo ex cibis et potibus et bonitate digestionis et exercitio et gaudio et eius species sunt multe sicut aspectus rerum bonarum aspectus sicut celi et stelle et aque et colores boni et similiter alia et vasa pretiosa et que bona sunt ... exhilarationibus facientibus videre et que fiunt super ... letitiam et suffumigationes bona et odores delectabiles et reliqua que sunt

siccitas illius. Et cum fuerint membra corporis sicca indigent eis que humectant ea. Et in qualitate [illegible] quia attenuatur cibum eius quod [illegible] dolores in eis [illegible] exhibuit [illegible] infirmioris vel extrahitur cum [illegible] illud quod [illegible] in corporibus corporum de superfluitatibus [illegible] calefaciendo membrorum corporum [illegible] cum aliis [illegible] et morbis et fricationibus et balneatione et aliis [illegible] experimento [illegible] et [illegible] consequentis intentionem [illegible] quesitum.

Et cum post G. [illegible] invenerunt [illegible] sicut valor camphore in egritudinibus pestilentialibus calidis [illegible] pestilentialibus frigidis et sicut [illegible] flos [illegible] expulsionem [illegible] quod qui bibit [illegible] aliquid [illegible] sentit propter eorum dolorem [illegible] que sunt deteriores [illegible] anno uno quod non imprimit in corpus venenum [illegible] possibile est ut sint etiam medicine que prohibeant [illegible] senectutis [illegible] membrorum [illegible] corporum [illegible] Et [illegible] nominatur tiriaca. Ipsa namque [illegible] dolorem [illegible] longo [illegible] est regimen. Et fortasse illi qui [illegible] invenerunt [illegible] medicinas quibus prolongatur vita [illegible] cognitio non pervenit ad [illegible] Et fortassis invenerunt [illegible] tiriaca est [illegible] magis [illegible] Verumtamen non est possibile omnino invenire medicinam [illegible] amore [illegible] G. [illegible] sanguine [illegible].

Et non est intentio mea in hoc libro ut narrem omnes res particulares. Verum ego intendo in hoc libro ut rememorer summas eius quod exposui et ostendi in libris meis. Et ego sum dicens illos qui sunt [illegible]

veniens in unoquoque corporum deinde abscidam postquam narravero illud librum istum.

Iam palam dicit G. in hoc sermone quod [illegible] intendimus de his quos nominavimus huic libro artem parvam quia ipse nominavit eum hoc nomine ut significet quod in eo sunt summe totius artis medicine que exposuit in libris suis. Et non nominavit eum hoc sermone propter parvitatem eius adhibens de ingenio [illegible] solum sicut putant quibus non est intellectus. Et isti sunt nomina librorum eius in quibus docuit artem medicine secundum expositionem [illegible] cum [illegible] fine.

Iam dixi paulo ante quod ego scripsi tractatum in quo narravi qualiter elevata est medicina et precedit hunc tractatum duos tractatus in quibus narravi quid est essentia omnium artium. Verumptamen illi tractatus cum hoc tractatu quorum iste est consummatio sunt preter libros quorum certior sit expositionem et dilatationem in sermone. Illorum autem librorum nomina sunt et ordinationes.

Haudi ordines librorum quibus perscrutatus est et quesivit G. doctrinam artis medicine.

Primus eorum est liber in quo narravit de elementis secundum sententiam Y. et post eum tres tractatus in quibus narravit de complexionibus. Narravit siquidem in duobus tractatibus primis species complexionis animalium et narravit in tertio complexionis medicinarum. Et propterea fit impossibile alicui intelligere librum meum de virtutibus medicinarum simplicium secundum quod oportet si non ante

par alegat

cedat et legat textum libri mei
de complexione et perscrutetur exquisite in
tellectum eius et post eum est tract
atus unus paruus qui continu
atur cum duobus tractatibus post
librum mei incomplexionem et inscript
eius de complexione mala diuersa et duo
alij tractatus quorum unius descr
iptio est de meliore habitudi
ne corporis et alterius est inscr
iptio de bona habitudine et
sic sunt sex tractatus de complexione
corporis. Isti tractatus dicuntur pendentes cum complexione.

Et post
librum de omnibus est liber alius
in quo sunt tres tractatus in quibus
narraui esse uirtutum naturalium.
Et possibile est ut legas hunc li
brum postquam legeris duos
tractatus primos de complexione. et
postquam legeris tractatum in quo
narraui esse elementorum. ut sit
lectio tua secundum ordinem optimum.

Debet legere librum de uirtutibus post duos tractatus primos de complexione et legere ante istos duos tractatus librum de elementis.

Et sunt mecum post hunc li
brum libri multi in quibus na
rraui esse operationum animalium.

Et scriptum Vult quod sunt ei post librum de uirtutibus animalibus libri multi. eius in decima
tione sunt ea que apparent in
anothomia sunt uniuersi non
puri quod ut antecedat studium
in libris anothomie. Et magis

consecutiuus libros in quibus
narraui anothomia et liber cura
tionis anothomie. et post ipsum sunt
libri alij multi ex quibus sunt duo
tractatus in quibus narraui esse
eius quod cadit in anothomia de di
uersitate. Et eius est tractatus
in quo narraui esse anothomie
animalium mortuorum et continuatur
cum eo duo tractatus in quibus nar
raui esse anothomie animalium uiu
orum. Et eius sunt tractatus a
lij quos posui discipulis in an
othomia ossium et lacertorum et ne
uorum et uenarum non pulsatilium
et pulsatilium et tractatus alij
similes istis. Et eius quinquaginta
uiuntur ordine istorum est tracta
tus in quo ostendi quod sanguis
est retentus in uenis pulsati
libus natura. Liber curationis anothomie est .xv. tractatus et tractatus quos posuit discipulis sunt .v. quos agregaui sunt in libro uno et nominatur post illos anothomia parua.

Esse autem oportuit iam narraui
in duobus tractatibus in quibus na
rraui motum lacertorum et tres
tractatus sunt in quibus narr
aui motus pectoris et pulm
onis et sequitur hunc librum de
causis respirationis et post hunc
tractatus quos edidi in uoce.

Esse autem Isti sunt iiij tractatus quos agregaui sunt et nominantur liber ... uirtutum que
nominantur regitiue ex uirtutibus

.nie et reliquorum de quibus est necessaria inquisitio de esse operationum naturalium et animalium ostendi in libro in quo tractatus multi quorum inscriptionem posui de illis .y. et plurimis.

Iste liber est .x. tractatus et tractatum decimum fecit secundo de dubitatione qua dubitant quidam homines sui temporis.

Et ingredientur in hec genera doctrine duo tractatus quos edidi de spermate et liber de anathomia .y. deinde post ipsos libros omnes sunt liber de iuvamentis membrorum.

Et libris ex quibus fit iuva-
Hic liber de iuvamentis membrorum est .xvii. tractatus.
mentum in cognitione egritudinum membrorum interiorum patientium. Et ex eis est liber de pulsu in quo narravi pronosticationem que fit ex pulsu et antecedunt librum pulsus duo tractatus quorum unus est in necessitate respirationis et alter in necessitate pulsus. Liber autem meus in pulsibus divisus in .iiii. divisiones in cuius prima divisione narravi species pulsus et narravi in secunda quibus cognoscuntur ille species et narravi in tertia causas facientes illas species et narravi in divisione quarta pronosticationem que fit ex illis speciebus.

Et ingre-
Hic magnus liber divisionum est .iiii. tractatus.
ditur in hec genera tractatus quem posuimus introducentibus in pulsu. Et ego quidem intendo ha-

beo ut ponam tractatum alium in quo sumatim ponam totum quod dixi in istis tractatibus qui sunt de pulsu et forsitan vel ponam in descriptione illius tractatus aut artem pulsus aut summas esse pulsus.

Istud quod consequitur est quod posuit hunc tractatum vel quod premisit illos et dimisit ipsum et mortuus est sicut ipse fuit octuaginta septem annorum.

Et ex eis quibus fit iuvamentum in hac scientia sunt tractatus in quibus exposui illos .ex. dixit archigenes in pulsu et quod expertus est et ostendi errorem eius ex eo quo erravit liber autem quibus fit iuvamentum in hac pronosticatione magis ultimus eorum est liber crisis et precedit ipsum liber de creticis diebus et liber quem edidi in malicia respirationis quo fit iuvamentum in cognitione rei presentis in pronosticatione rei future ex bono aut malo quod accidit infirmo.

Hi duo libri sequentes hunc librum est rectus.

Et omnes isti libri et tractatus et alii cum eis singulares est necesse ut legantur et regantur et apprehendantur. Ex eis est tractatus in experientia medicinali et ex eis tractatus in regimine in quo narravi esse causarum

primitivarum. et tercius est trac
tatus in egritudine subtiliante
et tercius est tractatus iste
totorum uenarum in quo contra
dixit arasistrato. et tercius tra
ctatus in apostematibus et tercius
tractatur in multitudine hu
morum et alii tercius qui sunt
filii illius ex quibus non est excus
atio in intellectu libri de in
genio sanitatis. et tracta
tus in quo narrantur egritu
dines. et tractatus in quo
narrantur accidentia. et tractatus
tercius in quo narrantur causae egri
tudinum et tres tractatus
post illum in quibus narrantur causae
accidentium.

Aggregatori sunt: iste sex tractatus in libro uno et nominatur liber causarum accidentium.

Et xi. tractatus in quibus
narrantur esse medicinarum
uirtutum simplicium et nar
rauit eos autem. et. xvij. tr
actatus in quibus narrantur
esse compositionis medicinarum.

Hos septem tractatus nominauit cataganes. et x. nominantur alimentorum in quibus medicus componit secundum membra patientia.

Et sequitur hos
libros liber de ingenio sa
nitatis et liber de regimine sanorum.

Phylosophus autem dicit in libro de ingenio sanitatis oportet ut legantur medicine simplices quando legitur librum de ingenio sanitatis et legatur post librum de ingenio sanitatis liber de

Et iam ostendi in regimine corporis.
tractatu in quo melius ingenium
quam oportet ad hos libros et ut ex
creatur in libro meo quod edidi inte
rate que uult in hac arte peruenire
necessariis.

Et docuit phylosophus sermonem modum ueri tatis que est de arte dialetice in arte medicine. et non scitur ueritatem et certificatur ab errore nisi per artem dialeticam solam.

Reliquos autem libros
et expositiones quos edidi non
cogit aliquid dicere in hoc loco
quoniam de consilio meo est ut
applicem eos omnes in uno trac
tatu aut tractatibus et ponam
inscriptionem. G. in ememoria
librorum suorum.

Iam fecit hic G. in duobus tractatibus quos nominauit pinacas librorum G. scilicet nominationem librorum G. et ex libris quos dicit in hoc loco et libris quos dicit in nominatione suorum librorum sunt quinquaginta ad ammirabilem linguam. et est primum eorum et illud ad quod uocat necessitas in doctrina artis medicine et ex eis sunt quos non uidi usque ad diem hunc sicut liber eius in quo exposuit illud quod dixit archigenes in epistula. et sic liber eius in anothomia. v. et ab istis duobus libris fit excusatio per id quod ostendit in libro suo de anothomia. et similiter fit excusatio per canones quos dicit in v. tractatibus primis medicinarum simplicium. et toto illo quod posuerunt qui uenerunt post eum ex medicinis quas estimant se inuenisse. et similiter fit euacuatio per suum librum de crisi. et per librum suum de ingenio sanitatis a libro suo de febribus. uult enim exquisite peruenire esse febrium in hiis duobus libris. Et per hanc uiam necesse est tibi ut intelligas intentiones G. et agnoscas eius et addiscas artem medicine secundum quod magis compleam.

Expleta est expositio hali aben rodam super illo quod clausum erat ex libro ar
tis parue Galieni :—

Sicut lucerna relucens in abscondito
non est ponenda neque sub modio sed
supra candelabrum locanda sic nec
splendida facta bonorum velut sub vase taciturnitatis sepulta sunt retinenda. Sed eorum
maxime nota fore veniunt que cum virtute meritis
sequentibus aperiunt et antiquorum exempla que
vite ymaginem eorum presentibus digna con-
memoratione insinuent. ¶ Ne igitur magister
Gerardus cremonensis sub taciturnitatis te-
nebris lateat ne fame gratiam quam meruit
amittat ne per presumptuosam rapinam libris
ab ipso translatis titulus in signum alterius
prescripti cum capitula eorum nomine qui in scriptis
fecit cuncta opera ab eodem translata tam de dy-
aletica quam de geometria, tam de astrologia quam
de philosophia, tam de phisica quam de aliis scientiis
in fine huius tegni novissime ab eo translati
imitando. G. de commemoratione librorum suorum
in fine eiusdem per socios ipsius diligentissime
fuerunt connumerata. Ut si aliquis inventorum
ipsorum amator de eis ad aliquod opera vult per hanc
inscriptionem citius inveniat et de eo securior fiat. Licet enim fame gloriam spreverit licet
favorabiles laudes et inanes seculi pompas
fugerit licet nomen suum nubes et inania ca-
ptando nollet dilatari fructus tamen operum
eius per secula redolens probitatem ipsius enuntiat
atque declarat. Nam cum bonis floreret temporalibus
bonorum tamen affluentia vel absentia eius
animum nec extulit nec depressit sed viriliter
dumque accidit suum patiens fortune spernens
statum constantie permanebat carnis desi-
deriis inimicans solis spiritualibus adherebat
Cunctis et presentibus atque futuris prodesse labo-
rabat. Non immemor illius Ptolomei. Cum
finem appropinquas bonum cum augmento
operare. Et cum ab ipsis infantie cunabulis
in gremiis philosophie educatus esset et ad cuiuslibet
partis ipsius notitiam secundum latinorum studium perve-
nisset amore tamen almagesti quem apud la-
tinos minime repperit toletum perrexit ubi
librorum cuiuslibet facultatis habundantiam in
arabico cernens latinorum penurie de ipsis
quam noverat miserans amore transferendi
linguam edidicit arabicam et sic de utroque
de scientia videlicet et ydiomate confisus quemadmodum
hamnetus in epistola sua de proportione et pro-
portionalitate referens ait interpres preter
excellentiam quam adeptus est ex notitia
lingue quam accepit ex qua et in quam
transfert artis quam transfert scientiam habeat
in ore prudentis qui viridia prata perlustrans
coronam de floribus non de omnibus sed de
pulcrioribus connectit. Scripturam revolvit
arabicam de qua plurimarum facultatum libros
quoslibet valuit elegantiores latinitati tam-
quam dilecte heredi planius ac intelligibi-
lius quo ei possibile fuit usque ad finem vite
transmittere non cessavit. Vitam autem uni-
verse carnis ingressus cum anno etatis
sue lxxiii anno domini nostri ihesu christi m. c. lx-
xxvii. Hec vero sunt nomina librorum quos transtulit.

(margin: * anno domini nostri yesu christi millesimo centesimo LXXXVII.)

de dyaletica

lib. analeticorum posteriorum aristotelis tractatus .ii.
lib. commentarii themistii super posteriores analeticos tr. .i.
lib. Alfarabii de sillogismo.

liber euclidis tractatus .xv. (de geometria)
lib. theodosii de speris trac. .iii.
lib. archimenidis trac. .i.
lib. de arcubus similibus trac. .i.
lib. milei trac. .iii.
lib. thebit de figura alchatata trac. .i.
lib. trium fratrum trac. .i.
lib. hameti de proportione et proportionalitate tr. .i.
lib. iudei super x euclidis trac. .i.
lib. alghoarismi de iebra et almucabala trac. .i.
lib. de practica geometrie trac. .i.
lib. anaritii super euclidem. .i.
lib. divisionum euclidis trac. .i.
lib. tidei de speculo trac. .i.
lib. alchindi de aspectibus trac. .i.
lib. dionisii trac. .i.
lib. euristonis trac. .i.

lib. alfagrani continens capitula .xxx. tr. .i. (de astrologia)
lib. almagesti trac. .xiii.
lib. introductorius ptolomei ad artem sperice
lib. iebri trac. .ix.
lib. de messehala de orbe trac. .i.
lib. theodosii de locis habitabilibus trac. .i.
lib. esculegii trac. .i.
lib. thebit de expositione nominum almagesti trac. .i.
lib. thebit de motu accessionis et recessionis tr. .i.
lib. autolici de spera mota trac. .i.
lib. tabularum iahen cum regulis suis. .i.
lib. de crepusculis trac. .i.

lib. aristotelis de expositione bonitatis pure. (de philosophia)
lib. aristotelis de naturali auditu trac. .viii.
lib. aristotelis celi et mundi trac. .iiii.
lib. aristotelis de causis proprietatum et elementorum .i. tr.
primus. tractatum secundum non transtulit eo
quod non invenit eum in arabico nisi
de fine eius parum.
lib. aristotelis de generatione et corruptione
lib. aristotelis metheororum trac. .iii. quartum
autem non transtulit eo quod scientem invenit eum
Tractatus unus alexandri affrodisii de tempore. ‖ translatum.
Et alius de sensu.
Et alius de eo quod augmentum fuit in forma.
Distinctio alfarabii super librum ‖ et in ysle.
aristotelis de naturali auditu.
lib. alkindi de quinque essentiis.
lib. alfarabii de scientiis.
lib. iacob alkindi de sompno et visione.

lib. G. de elementis trac. .i. (de phisica)
Expositio G. super librum G. de regimine acutorum egritudinum tr. .iii.
lib. de secretis G. trac. .i.
lib. G. de complexionibus trac. .iii.
lib. G. de malicia complexionis diverse trac. .i.
lib. G. de simplici medicina trac. .v.
lib. G. de creticis diebus trac. .iii.
lib. G. de crisi trac. .iii.
lib. G. de expositione libri ypocratis tr. .iii.
lib. veritatis ypocratis tracc. .i.
lib. ysaac de elementis trac. .iii.
lib. ysaac de descriptione rerum et diffinitionibus
earum et differentia inter descriptiones et diffinitiones tr. .i.
lib. abubecri rasis qui dicitur almansorius tr. .x.
lib. divisionum eiusdem continens c. liiii. capitula
cum quibusdam confectionibus eiusdem.
lib. abubecri rasis introductionis medicine parvus.

Pars libri aggregati medicinarum simpl[ic]ium
Breviarium Johannis Serapionis tractatus VII. || [illegible]
Liber Azaragui de cirurgia. tractatus III.
Liber Jacob Alchindi de gradibus. tractatus I.
Canon Avicenne. tractatus V.
Tegni Galieni cum expositione Hali Abrodoan

[De] alkimia. Liber divinitatis de LXX.
Liber de aluminibus et salibus.
Liber luminis luminum.

[De ge]omantia. Liber geomantie qui incipit. Extimaverunt Indi.
Liber aladhol id est de arab de bachi.
Liber de accidentibus alfel. tractatus IX.
Liber anoe et est tanquam kalendarium mar[...]
Sermo Abubetri fecit Alhaugui [...]
rium et divisiones
Albucasim fecit Azaragui et eius cyrur
giam cuius cyrurgiam fecit magister Girardus.
Avicenna Aboali fecit Canonem.

Gerardi nostri fons lux et gloria cleri.
Auctor consilii spes et solamen egeni.
Vero carnali fuit hostis spirituali.
Complaudens hominis splendor fuit interioris
Facta viri vitam studio florente perennat.
Venientem famam libri quos transtulit ornant.
Hunc sine consimili genuisse Cremona superbit.
Toleti vixit Toletum reddidit astris.

Explicit.

Incipit ysagoge iohannicii ad tegni galieni.

Medicina dividitur in duas partes, in theoricam et practicam. Quarum theorica dividitur in tria, i. in contemplationem naturalium rerum et non naturalium et eorum que sunt contra naturam, ex quibus medicinalis scientia percipitur, quorum ex cursu naturales humores quattuor excrescunt ex quorum occasione et significatione.

De numero rerum naturalium.

Res vero naturales hic egritudo. les septem sunt. s. elementa. commixtiones. compositiones. membra. virtutes. operationes. et spiritus. Et alii addiderunt his alia .iiii. s. etates. colores. figuras. distantiam inter masculum et feminam.

De numero elementorum.

Elementa sunt quatuor: ignis. aer. aqua. et terra. Ignis est calidus et siccus. Aer calidus et humidus. Aqua frigida et humida. Terra frigida et sicca.

De speciebus commixtionum.

Commixtiones sunt ca. nove. octo inequales et una equalis. De inequalibus vero .iiii. sunt simplices hoc est calidum. frigidum. humidum. siccum. et quatuor ex his composite hoc est calidum et humidum. calidum et siccum. frigidum et humidum. frigidum et siccum. Equalis vero est una quando cum moderatione incolumitatis ducitur.

Compositiones quatuor sunt corporis humores. i. sanguis. flegma. colera rubea. colera nigra. Sanguis est calidus et humidus. Flegma frigidum et humidum. Colera rubea calida et sicca. Colera nigra frigida et sicca.

Flegmatis autem quinque modi sunt. Est flegma salsum calidius et siccius ceteris infectum colerico humore. Est dulce pertinens ad caliditatem et humiditatem infectum sanguine. Est acre pertinens ad frigiditatem et siccitatem infectum melancolico humore. Est et vitreum quod nascitur ex nimia frigiditate et coagulatione sicut in senibus naturali calore destitutis. Est frigidum et humidum illud vero saporem non habet sed propriam retinet frigiditatem.

Colera rubea et huic tertia ea quinque modis constat. Est colera rubea clara naturaliter et sibilis cuius origo a epate est. Est citrina quoque est cuius creatio est ex commixtione aquositatis flegmatis et colere rubee idcirco hoc minus calida.

Et est colera similis uitellis ouorum que nascitur ex commixtione flatus coagulati et colere rubee que nimium est calida. Quarto modo est colera uiridis quadam prassinum est cuius origo est magis adusto. Est autem colera uiridis quemadmodum eris erugo et uertit in modum ueneni nascitur enim ex nimia adustione quod prius habet calorem propriamque maliciam.

De ... colere nigre.

Colera nigra duobus modis constat. Uno modo est naturalis in modum fecis sanguinis et eidem perturbationis et coagulationis est a coloribus nigris cum superius uel inferius extra manat. Et iste modus ueraciter est frigidus et siccus. Est et alius modus extra naturam cuius origo eius est de ustione colerice commixtionis et hic appellatur ueraciter niger. i. colera nigra et est calidior et leuior alio priori modo. habens in se impetum et qualitatem pernitiosam et perhorrescibilem.

De membris.

Membrorum modi sunt quatuor. Quorum enim quedam sunt principalia que sunt quasi fundamenta uel materia. et sunt iiij. i. cerebrum. cor. epar. et testiculi. Et sunt alia que principalibus deseruiunt ut sunt nerui qui cerebro ministrant. arterie que cordi. et uene que seruiunt epati. et uasa que testiculis sperma ministrant. Sunt enim de istis alia propriam uirtutem habentia unde eadem membra reguntur et eorum qualitas constat ut sunt ossa et cartillagines uel membrane que sunt inter corium et carnes. et musculi. pinguedo. et caro. Alia sunt que proprie ex entera uirtute tamen principium habent et uigorem a principalibus fundamentis ut est stomacus renes et intestina et omnes lacerti. hec enim sua uirtute propria appetunt cibum et immutant et operantur suos actus secundum naturam. Habent et alias proprias uirtutes decurrentes a principalibus fundamentis de quibus principalibus constat sensus et uita cum uoluntario motu.

De uirtutibus.

Operationis itaque fit trina partitio. Est uirtus naturalis. est et spiritualis. est et animalis. Virtus siquidem naturalis una est que ministrat. altera cui ministratur. Sed naturalis uirtus cui ministratur modo generat modo nutrit modo pascit. Virtus autem que ministrat in appetit. retinet. digerit. et expellit. que deseruiunt pascenti uirtuti. que pascentes deseruiunt nutribili. Et generanti uirtuti deseruiunt alie due. una que immutat. altera que informat que a se differunt. nam prior uirtus immutat et ministrat uirtuti generanti sine informatione aliqua. secunda uero in

muitat et ministrat uirtuti gene
ranti cum informatiue. Sed op
... informatiue uirtutis v. s.
assimulatiua. concaua. pforab
bil. aspera. et lenis. De uir
tute spirituali duo perdicit uni
operatiuum et ab hac alr operatu. Opa
tiua uirtus est que cor dilatat et
arterias et iterum constringit. Ab
operata hinnascuntur. indignatio.
ira. victoria. dnatio. astutia.
sollicitudo. Zodiaca uirtus tria
complectitur. Est una nalis
que ordinat et discernit et co
ponit. secunda que mouet uoluntario
motu. tercia sensibilis uocatur.
De ordinatiua. et discretiua. et
compositiua uirtute hec pertinent.
fantasia in fronte. intellectus
vel ratio in cerebro. memoria in
occipitio. Virtus uero uoluntarie
mobilis lacertos quibus cetera me
bra mouentur mouet cum uolun
tario motu. Virtus sensibilis
constat uisu. auditu. gustu.
odoratu. et tactu.

De operationibus.

Operationes duobus modis
fiunt. Sunt operationes quarum
unaqueque singulariter cum sui
est pficit ut est cibi appeti
tus per caliditatem et siccitatem.
retentio per frigiditatem et sicci
tatem. digestio per caliditatem et
humiditatem. expulsio per id quod

est humidum et frigidum. Sunt
et composite que a duabus compo
nuntur ut est desiderium et deport
atio nam desiderium uirtute du
plici compositum quarum una est que
appetit altera que sentit. fuam est
euacuationem sentit stomachus.
deportatio uero duplici uirtute
compositum ... una que expel
lit altera que sentit uel appetit.

De spiritibus.

Spiritus qui tres sunt. pri
mus naturalis sumit principium
ab epate. secundus uitalis a corde.
Tercius animalis a cerebro. Horum
primus uenit ab epate pueniens
quoniam non habet pulsus et in totum
corpus diffunditur. secundus a corde per
arterias. Tercius a cerebro per
neruos dirigitur que omnia ...
rem nalium partem .i. in spiritu cogs

De etatibus.

Quatuor sunt etatum
ates. i. adolescentia. iuuentus.
senectus et senium. Adole
scentia complexionis modice cali
de et humide in qua crescit et au
getur corpus usque ad xxv. uel
tricesimum pueniens annum. Hanc
iuuentus sequitur que calida et
sicca est pstin sine diminuti
one uirium corporis confirmans
que xxxv. uel xl. anno finitur.
Hanc succedit senectus
frigida et sicca in qua gre mini
mi et deficere corpus incipit tam

uirtus n̄ defic̄. l. ul̄. lx. p̄stat̄s
ãno. Huic succedit senium
collectõe flāgica humoris frīd
humiditãq; ī q̄ uirtutis defectus
apparet q̄ sū eos ãnos uite tio
colorib;. Color cutis duob; mod' fit.
Aut h̄ interiora subministr
ant aut exteriora deducunt. Ab
interiorib; accid̄ duob; mod'
uel abequalitate. uel ex hab
undãtia s̄ uel ab inequalitate.
humor. Abequalitate ille
qui ē cõpositus ex albedine et
rubore. Ab inequalitate pced
ūt niger & citrin' rubeus gl
auc' & albus color. color nãq;
rubeus & niger & citrin' signi
ficãt calorē dñantē corpi. ci
trin' aut̄ significat coleram ru
beã. nig' uo solus coleram ni
grã. rubeus solus habūdan
tia sanguis. Alb' nãq; & gla
ucus habūdantiã frigiditatē.
s; glauc' ex melãcolia alb' ex
fl̄a. sm̄ causas clare designt.
Ab exteriorib; nēp colores
adueniūt. sic ex frigore scoti
ex calore ethiopib; & ex aliis
multis accidētib;. Sūt & alij
spāles colores aut ex timore
aut ex tristicia. aut ex ira l' ex
aliis motionib;. Capillor; co
lores s̄t. iiii. nig'. rube'. gla
ucus. canities. niger ex ha
būdãtia colice humoris uel ex h
ul' adustione multa sanguinis.
rubeus aminietate caloris n̄
adusti. unde sp s̄t capilli rubei.
glaucus ex habūdãtia melan
colie. canities uo fit ex defectu
caloris nãlis & effectu putridi
flatus. h' plum fit ī senib;. Ocu
lor; tunice s̄t. vij. & humores tres.
pria tunica dr̄ retina. alia se
cundina. tria sclirotis. q̄rta tela a
ranea. quīta uuea. sexta cornea.
sept' cõiunctiua. p'mus humor' sc̄ds
cristallin'. t'ci' humor albugin
eus. Oculor; colores s̄t. iiii.
niger. subalbid'. uari'. & glauc'.
Niger oculus fit ex defectu uisibil' sp̄s
ul' ex obscuritate ipi' aut ex pēuitate
cristallini humoris. ul' q̄ plum
recedit interi' ipse cristallin' hu
mor. aut ex humore habūdanti
q̄ ē albugini oui. aut ex p
turbatione ipi'. aut ex habūdãtia q̄
litatis uitrei humoris. Sub
albid' fit ex. vij. reb; sup'iorib;
cõtrarijs. i. ex habūdãtia uisibi
lis sp̄s claritate ipi' aut ex hab
undantia cristallini humoris & e
minentia ipi' ul' q̄ plum recedit
exteri' cristallin' humor. aut ex im
novatione albuginei humoris. aut
ex claritate ipi' ul' defectu qua
litatis uitrei humoris. Vari'
& glaucus color fit si conue

nuūt res q̄ accidit nigredini et subalbedini. Varius uero color significat spiritum uisibilem magis habundantem et clarescentem in sua varietate. Glaucus uero color significat uisibilem spiritum minus habundantem et obnigrescentem in sua glaucedine.

De modis qualitatis corporis.

Modi qualitatis corporis v^{que} sunt. crassitudo nimia. extenuata macies. sinthesis. squallidita. et equalitas. Crassitudo duplex est carnositas et pinguedo. carnositas fit ex caliditate et humiditate. pinguedo corporis fit ex intensa frigiditate et humectatione. Extenuata macies fit ex calore et siccitate. Sinthesis fit ex frigiditate et siccitate. Squaliditas fit ex frigiditate et intensa humiditate. Equalitas itaque fit ex equalitate humorum. Et hee sunt corporis forme.

De sexu.

Distantia inter masculinum et femininum qua masculus a femina differt est quia hic calidior est et siccior illa est frigidior et humidior.

De rebus non naturalibus.

Aeris idior. in mutatio fit quinque modis. ex anni temporibus. ex ortu stellarum et occasu. uentis. terris et earum fumositate. Anni tempora sunt quatuor. ver est le calidum et humidum. Estas calida et sicca. Autumpnus frigidus et siccus. yemps frigida et humida. Ex stellis immutatur aeris natura. nam cum appropinquauerit sol stelle uel ipse illi calidior fit aer. et huius a se separatis frigiditas aeris augetur. Venti sunt .iiij. subsolanus. fauonius. septemtrion. et auster. Quorum unus habet frigidam uirtutem et siccam. alter calidam et humidam. ceteri duo e(x) qualitatis uirtutis sunt. Quorum uni .s. subsolano caliditas et siccitas. alteri uero .s. fauonio. frigiditas et humiditas attribuuntur. auster paulo calidior et humidior. septemtrion frigidior et siccior. Terrarum modi sunt .iiij. altitudo. profunditas. uicinitas montium et maris. et qualitas locorum seu terrarum quibus terre a se differunt. Altitudine et profunditate quantum altitudo frigiditatem profunditas hic eius reddit. Propinquitate montium eueniunt hec quia si ipsi montes a parte meridiana fuerint terra erit frigida nam montes meridiani calidis obstant uentis. septemtrionales uenti frigidis exponunt eam terram flatibus. si uero septemtrion montes habuerit superiori terre

cõtraria erit. Maris uicini
tat' q̃m meridianã mare
calidã ⁊ siccã. septẽtrionale
frigidã ⁊ siccã terram pbet. Cõ
tra terre nã sibi int' se differũt
nã si fuũt t'ra petrosa frigida
⁊ sicca. Si uõ pinguis ⁊ cras
sa calida ⁊ humida. lutea autẽ
frigida ⁊ humida erit. Immu
tat' quoq; suõsitate terre ui
del3 paludis siue puteis aliquis
unde fiũt morbi ac pestes in

De exercitio.

Exerciciũ immu hoĩb3.
tat' corp' qa q̃n eq̃le ẽ eq̃lẽ
fac' calorẽ. cũ uõ amplius
fit mag' calefac' s3 postea in
frigidat ⁊ desiccat. Ociosita
te corp' imutat' qa q̃n eq̃l' est
frigiditatẽ ⁊ humectatõẽ eq̃lẽ
habet. ineq̃l' uõ inequalem
h3. Balnea aut' fiũt dul
cis aque aut n̄ dulcis. Sed
dulcis aque balneũ remo
llit. calid' calefac' frigid' infri
gidat. Nõ dulcis uõ aque
balneũ desiccat. Q2 si eraq̃
salsa ⁊ amara siue sulfurea
fiũt calefac' ⁊ desiccat. Si uõ
de aluminosa ul' gypsea īfri

De modo ciborum ⁊ potationum.

Modi cibor3 dat ⁊ desicca'.
duo sũt. est eñ cib9 q bonũ
humorẽ. et ẽ q malũ gig
nit humorẽ. Bonũ gignit h
umorẽ q̃ bonũ creat sãgui
nẽ ⁊ equalẽ in cõmixtiõẽ ex
ope ũ ẽ panis mũd' ⁊ recens.
⁊ caro ãnual' agni ⁊ edulina.
Malus uõ cibũ ut ẽ panis o
pirus nõ recẽs. ⁊ arietina et
yrcina caro uetusta. Preterea
boñ ⁊ malũ humorẽ creãtiũ
cibor3 duo sũt modi grauis
atq3 leuis. Grauis ẽ caro porc
ina ⁊ bouina. leuis uõ pullor3
uel piscũ. caro mediocriũ ma
gis nobiliũ mi' pinguiũ ⁊ sq
mosor3. Est ⁊ olor3 gen' q̃ ma
lũ gñat humorẽ ũ colerubee ut
est nasturtiũ. sinapis. ⁊ allũ.
Et sũt q̃ faciũt melicũ ut ẽ lens.
⁊ caulis ⁊ caro capra uet' ⁊ bo
uina. Et sũt q̃ generãt fl'a ut
ẽ caro porcellor3. agnor3. pasti
naca. ⁊ atriplex. preterea cibus
grauis gignit fl'a ⁊ colam nig'.
cib3 uõ leuis gignit coleram
rubeã ⁊ uterq3 malus est.
Modi potationũ sũt tres. ẽ
potus q nich' al' ẽ q̃ potus ut
aqua. est ⁊ pot' q est pot' ⁊ cib3.
ut uiñ. Est ⁊ ali' pot' ptinẽs
duob3 supiorib3 ut ẽ potio q̃
datur cõ aliq' morbi uitiũ ut
est mellicũ ul' cõdctũ. Cib3
uõ h3 utilitas ẽ q̃ repat' īte
gritatẽ corpis recto ordine.
Potus quoq3 utilitatẽ pstat
hanc qa deportat cibũ p corp'.

si, illius potius utilitas que pertinet
ioni chirurgi ptinet corporis adse

de sompno et uigilia.

Sompni corpore continet nat.
naturam inmutat. primum quod infrigidat
exteri et calefac interi.
quod si plurimus fuerit infrigidat
et humectat. Vigiliis quoque
inmutatur corpus quod exterius
calefacit intrinsecus infrigidat.

De inanitione.

Motus hoc preter consuetudinem desiccant.
Istat corpi. desiccat corpus et minuit
naturalem uirtutem sui calo
rem utroque infrigidat. multotiens
uero ex multa consuetudine calefacit.

De passionibus anime.

Sunt quedam accidentia corpus.
dentia anime que faciunt mutationem
intra corpus sicut ea que commouent
calorem ab interiori parte ad superficiem
cutis aut impetuose uel
ira. aut leniter cum suauitate
ut delicie. Sunt et que adse ca
lorem contrahunt et celant aut impetuose
ut terror uel timor aut
leniter ut angustia. Et sunt
que naturalem commouent uirtutem interius
et extra ut tristicia. de febribus.

De febribus contra naturam.

Febris est calor innaturalis
circumfusus per egrediens
nature per cordis arterias
tias fusdque ledens effectum. Cu
ius tria sunt genera. Unum
inatio et dicitur effimera. aliud
de humoribus qui putrescunt
et putridum nuncupatur. Tertium
solida ledit membra et ipsum est
ethica. Sexta effimera abat
exteri ectatione nasci. putrida
uero a putrentibus rebus. cuius modi
simplices atque singulares. iiii.
sunt. primum quod fit de putredine
sanguinis conburentis utramque
partem interiorem et exteriorem
ut synochus. secunda fit ex putredine
colere rubee ut est tertiana.
tertia fit ex putredine flatis
ut est cotidiana. quarta uero fit
ex putredine melancolie. quod in
emissis duobus diebus affligit
infirmum et dicitur quartanus.

De speciebus continue febris.

Modi preterea febrium ex putredine
accidentium sunt tres. Est enim
febris que cotidie minuitur ut epi
umastic. Est que augetur donec
recedat ut augmastice. Est
que in eodem statu permanet donec
recedat ut omotheni.
Continua febris de putredi
ne uenarum fit. declinans quidem
febris extra uenas in aliquibus partibus
corporis. Horripilatio fit in
febribus ex infusione et super
fluitate putredinis inse sib
ilibus membris mordens et in
frigidans. Idque horripilatio
in his febribus fit que habent
amesim que extra uenas sunt.

De apostematibus.

Apostematum quatuor
sunt modi simplices. aut

cum fit ex sanguine et dicitur fle gmones. aut ex colera rubea et dicitur erisipila. aut ex fleumate congelatum est et dicitur zimia. aut ex colera nigra et dicitur cancer. Apostematis ex sanguine signa sunt hec. rubor. durities. pulsus. dolor. calor. et tumor. Ex colera rubea hec sunt signa calor et rubor mixtus colore citrino. magnitudo doloris et velox augmentatio. Ex fleumate signa sunt hec. albedo mollicies. ubi si digitum impresseris est signum fovea manens et est sine dolore. Ex colera nigra signa sunt hec ingens duricies cum nigredine absque sensu.

In humano corpore unaqueque res naturalis si superat naturam diminuerit aut facit egritudinem aut dispositionem neutram. Omnia genera egritudinis sunt tria. Consimile. Officiale. et universale. Est quidem egritudo consimilis similibus contingens membris que similia sortiuntur vocabula cum eadem passio est ut caro dolens. Est et egritudo que accidit officialibus membris ut sunt pedes manus lingua dentes et cetera. que sumunt sibi nomina ex omnibus quibus accidunt que dicuntur podagra ciragra et cetera. Est denique universalis egritudo que sociatur super dictis duabus ut est membrorum solutio.

Egritudines que quam proprium habent similitudinem certo sunt quatuor sunt simplices. calida. frigida. humida. et sicca. Sunt et alie itidem conjuncte. iiii. sunt composite. calida et humida. calida et sicca. frigida et humida. frigida et sicca. Harum certo per singulas duo sunt modi. aut enim sunt ex simplici qualitate aut ex humorum alterius commixtione. Ex simplici vero qualitate contingit infirmitas que scilicet accidit membris que graece ethica dicitur. Egritudo calida que ex humore accidit est febris ex putredine facta ut sinochus et cetera. Egritudo frigida que fit ab aliquo accidente. ut in morte est algor ex nimia frigiditate aeris sive nivis. Et que cum aliquo humore frigido accidit est paralisis que fit in toto corpore aut in parte. Modus humecti morbi que fit per se non indigens alterius humoris humectatione est ut est frigidus vultus ac vacuum atque fetidissimum cum tabitate quando membra inflata caro ydropicorum squalore vacuo tempus. Morbus non humidus est aliquem trahens humorem ut est ydropisis. Morbus siccus sine humore est spasmus que fit ex inanitione. Morbus siccus cum humore

Quot modis fit egritudo consimilis.

de opilatione corporis humani naturalibus humano corpore.

ẽ cancer ficus et thimus.

Quot modis fit egritudo in officiali.

Morbi in officialibus membris qui fiunt tempore fit quantitate in plasmatione et forma creatione et quantitate membrorum et in naturali numero superfluitate et membrorum positione. Morbi officialium membrorum in forma hominis v. modis fiunt. Membrorum inconvenientia ut est fetu capitis longitudo in concavitatibus ut si manuum pectusque concavitas carne repleatur in poris ut est eorum strictura aut largitas in asperitate ut est gutturis vel canalis pulmonis asperitas in lenitate velut matricis lenitas. Morbi in quantitate membrorum fiunt aut ex habundantia ut ea crescant amplius quam oportet sicut videmus in magno capite et lingua grossa aut ex ultima parvitate et indecenti ut parvum caput strictum et cetera. Morbi in numero membrorum fiunt aut ex augmento aut ex diminutione. Secundum augmentum quidem aut ex eodem genere fit ut superfluus digitus aut ex contra naturam ut lubrici et ascarides verruce acrocordines. Secundum diminutionem vero aut vel ut omnium abscisio digitorum aut privationem ut etiam. In positione membrorum morbi fiunt aut propter motionem de loco suo aut ex dispositione vicini membri ut sunt digiti et labia que conglutinantur et adherent et non separantur aut que separantur et non conglutinantur.

De separatione membri consimilis et officialis.

Sed separatio adhibetur autem. Sententie membri vel fit aut in membris consimilibus aut in officialibus. In consimilibus autem membris ut ossibus carne nervis lacertis cute. Et si ossi accidit fractura dicitur. Si carni ex recenti tempore plaga dicitur. Si vero ex vetere plaga putrida nuncupatur. Et si nervis nervis arteriis accidit alio atque alio nomine nuncupatur. Si autem evenit medius concussio sive contritio dicitur. Si vero in cute excoriatio dicitur. Quod si inveteravit putrida plaga dicitur. In officialibus vero membris perpetua fit separatio ut est abscisio manuum et pedum.

De corporis qualitatibus.

Corporis qualitates tres sunt. Sanitas. Egritudo. et neutrum. Sanitas est temperantia perficiens res naturales secundum cursum nature. Egritudo vero est intemperantia extra cursum nec non fit sensibilis lesionis effectus. Neutrum quidem est quod nec sanum nec infirmum est. Sed qualitas tribus modis consistit ut si in uno corpore sit conveniant sanitas et infirmitas in di

uersis mebris ut in corpore
ceci et claudi. Siue in corpore sci
cui non unu membrorum remaneat
quod non malefiat et patiatur. Et
si corpus hominis aliis horis sanum
fuerit aliis uero infirmum ut
eorum qui in estate infirmantur
yeme sanantur. Et qui frigidioris
nature fuerit yeme infir-
mantur estate sani sunt. Et
quibusdam naturam habuerunt in pu
ericia infirmantur. in iuuen
tute autem et senectute sani
sunt. quibus uero siccam in pueritia sani
sunt in iuuentute et senec
tute infirmi. In tribus rebus
inuenitur sanitas. infirmitas
et neutrum. Aut in corpore
in quo tamen qualitatum una
quaque reperitur. Aut in occasio
ne faciente illas et conseruante.
Aut in significationibus eas signi
Occasionis uero ficantibus.
duo sunt genera. est naturale. et
est aliud extra cursum nature.
Occasiones autem naturales
aut faciunt sanitatem aut con
seruant. Et occasiones conseruantes
ad sanitatem facientes uero per
tinent ad infirmitatem. Oc
casiones quoque que ultra naturam
procedunt alie pertinent ad infirm
itatem alie ad neutrum. Sed ergo
occasiones faciunt infirmi
tatem et sunt res eedem infirmi
tates conseruantes. Ille uero que perti
nent nec ad sanitatem nec ad infir
mitatem custodiunt neutrum
aut constituunt. Omnium occ
asionum societatem habentium cum
sanitate et infirmitate. vi. m
odi sunt quorum unus est aer qui huma
num corpus circumdat. cibus et potus.
motus et quies. sompnus et uigilie.
inanitio et repletio. et accidentia
anime. Que omnia si cum decenti
moderatione fiunt in quantitate.
qualitate. tempore. ordine. et ordine.
custodiunt ab accidentibus. Set si
contra ad fecum fiunt accidunt infir
mitates et permanent.

Modi occasionum infirmitatem — *de modis occa*
facientium tres sunt. Nam alie uo — *sionum infirmi*
cantur primitiue que exterius ac — *tatem facientium.*
cidunt corpori ut est calor et fri
gus. Sunt et antecedentia que
ad mouentur intrinsecus in cor
pore ut repletio et inanitio. Est
et alia que uocatur coniuncta que dum
adfuit adest infirmitas ut est
Egritudinum putredo in febribus. — *De egritudine*
secundum aliam diuisionem modi sunt — *secundum aliam*
duo aut contra aut preter. Que — *diuisionem.*
contra accidunt aut accidentaliter
aut necessario fiunt. Accidentalia
uero ut extrinsecus percussio con
bustio morbus discerptio et ce
tere res nocue et alia. vi. supra

memorata que ut superius ē
sūt sociata sanitatem et infirmi
tati. ¶ Que uō post hec sunt e
gritudines aut sūt in similari
bus membris aut in officiali
bus. aut in diuisione cōtinui.

De morbis calidis.

Modi morborum caliditatis
precedentium .v. sūt. primus est
ex commotione spūs. aut ex commotione
corporis. Ex commotione spūs ē ut ira.
Ex commotione corporis ut ē labor.
¶ Secūda ū occursus rerum calidarum
cū effectu ut per radios
solis ad solē. ¶ Tercia ut ē ex ra
bitate corporis adueniente cū
prohibetur ne recipiat caliditatem ex
cibis acuminis. ¶ Quarta uō
fit in insufficē poror ut ex fu
gabitate pennis. ¶ Quinta ex
putredine ut in febribus.

De morbis frigidis.

Occasiones frigidorum morborum
sunt .viij. prima occursus rerum infrigidantium
cū effectu ut frigiditas
nimia. ¶ Secunda ut siccitas
corporis adueniens fortis humani
corporis. ¶ Tercia ex habitudine
rerum corporis adueniente a re
plenitudine extinguentē calorem
naturalem. ¶ Quarta ex paucitate ci
borum unde calor naturalis extinguitur. ¶ Quin
ta vero ex habitudine frigi
ditatis obturantis poros unde
naturalis calor extinguitur. ¶ Sexta ex
dissolutione aut apertione pororum
corporis ad dissoluendum calor
em naturalem. ¶ Septima ex cōmo
tione et exercitio nimio unde
fit multa dissolutio humorum
et euacuatio et sudor unde dis
solutū corpus fuit attenuatum. ¶ Oc
taua uō fit ex requie et ocio
sitate multa.

De morbis siccis.

Siccorum morborum occasiones
sunt .iiij. Prima occasio ab he
ne siccitatis uisibiliter ac ma
nifeste cū effectu ut uene
rū siccitas. ¶ Secunda ū ex ad
uentu sicce rei in corpore cum
fortitudine ut acetū. gal.
synapis. ¶ Tertia prauitas
cibi et potus. ¶ Quarta com
motio nimia et exercitium.

De morbis humidis.

Occasiones humidorum morborum
.iiij. sūt. prima ū occursus
rei afferentis uel prestantis hu
morē cū effectu ū balneū. ¶ Se
cunda ū ingressio rei afferentis hu
morē cū uirtute in corpore ut
recentes pisces. ¶ Tercia aūt
ū nimietas cibi et potus. ¶ Quar
ta sicut requies et ocium.

De morbis discurrentibus.

Modi morborum ex infir ma
teria cū aliquo humore de
currentium ad infirma mēbra
.iiij. sūt. ¶ Primū ē uirtus m
bri implentis et infirmitas
membri sustinentis. ¶ Secundus mul
titudo humoris. ¶ Tercius debi

401

bus uitute mitentie. ... tas uie prox laqtias.

Malicia egritudis ingredi et ... in cosile membrum ... v. modis. Aut ... matrio. Aut ... aut cum costringitur fascia. Aut ex malo nutrimento. siue ex aliqua infirmitate ... in ... temporibus ...

... conceptionis ... debilitat aliquo cosile membrum. fit autem ex habundantia humoris spermatis. aut ex paucitate et indigentia in ... spermatis qualitate ... fuerit ... pinguie ... tenue. ... non ... debilitatum in eo aliquod membrum si ... exp... ... Aut sup... ... gen... ... costringitur fascia in co... ... constrictione duplic... ... debilitatur. ... temporibus ... infirmitas accedere ... malicia cosili membro ... ut ex causa ... fuerit ... aliqua accidentia sunt debilitata ... siue ... sunt apostema.

Ingreditur egritudo in cosile membrum ... modis. Aut ... tenet ... ut si eum permisit ambulare ... tempore. Aut ... si costrac... membra ... vel ex ... siue ... ut ... ei causa ... hoc ... ex ... lepra. siue ...

Constrictio porozum ... causis ... aut ... ex ... confortativa ... siue ex ... tate ... Constrictio vero ... ex ... virtutis retinentis. aut ex debilitate virtutis impellentis. aut ex habundantia frigoris. aut ex habitudine constrictionis ... ex habitudine ... siccitatis ... sepe ... ut ... quarta

de modis ingressus egritudinis in cosili membro.

Quibus causis fit constrictio porozum.

tione uõ cũ ceciderit aliqd in
ꝑons ũ humõr siue lapis seu
coagulatus sãguis. aut
aliq̃ latitãs ĩ eis ut supflu͠a
caro uł scabies. ¶ Largitas q̃
pororum .iiij. mod' fit. aut ex
multa cõmotiõe implẽtis ui͠
rtutis. aut ex debilitate reti
nẽtis. aut ex habũdãtia calo
ris ⁊ humoris. aut ex potionibꝫ
¶ Lenitas accit̃ a dapiẽtibꝫ.
duobꝫ modis uideł aut deĩt᷒
aut defonis. si intus ex hu
more uiscoso. fonis uõ ex ce
ra liq̃fca cũ ũguẽto. ¶ Aspi
tas aũt filr̃ duobꝫ modis fit. de
intus ⁊ fonis. de int᷒ namq̃
ex supfluo ⁊ acuto humore.
fonis uero ex fumo ⁊ puluere.
¶ Supfluitas membrorum in
numero accĩt duobꝫ modis.
Nam supfluitas si fuẽit nł
ex supfluo huiore nãli ⁊ bono
erit. uel ex habũdãtia ũtutis.
Et si fuerit ex᷑ cursũ nãlem
erit ex humore nõ nãli ⁊
inconuenienti aut ex hab
undãtia uirtutis. ¶ Dimi
nutio mẽbrorum ĩ nũo fiũtẽ
duobꝫ mod' fit. aut inte
rius aut exteri᷒. Interius
ꝑ diminutiõẽ humoris. ex
teri᷒ ex cõbustiõẽ ignis aᵘᵗ
ex frigore siue putredĩẽ seu

inclsione. putredo aũt accĩt
aut ex potiõe mortificãte ⁊
putrefaciẽte aut constric
tiõẽ ⁊ retẽtiõẽ alĩ᷒ humõis qui
¶ Magnitudo aũt resoluit᷑.
membrorum tribꝫ modis fit
aut ex multitudiẽ humoris
aut ex habũdãtia uĩtutis
aut ex cõmotiõe utrorumq̃. ¶ Pa
uitas uõ fit filr̃ tribꝫ modis
aut ex debilitate uirtutis
aũ ex minoratiõẽ nãł humoris
siue ex infirmitate ex teri
orĩ ut ẽ incisio uel cõbustio.
ig̃s seu ex frigore ex niue.
¶ Commotio mẽbri de loco
suo duobꝫ modis fit aut
cõmotiõẽ uolũtaria aut ex
humore uiciño eq̃tati diss
oluẽti membrũ ⁊ lubricum
faciẽti. ¶ Membrũ uł os e
greditũ appria iũctura et
mutatũ filr̃ duobꝫ modis.
aut ex iũctura inq̃ ñ cõueniᵗ
sepatio aut ex sepatiõẽ ĩ nõ
queñ cõiũctio. Si ex cõiũcti
one fuẽit ĩ nõ queñ sepatio
aut ex huiore acuto mẽbri
patiẽtis aut ex accĩdẽti uul
nẽ aut ex spasmo. ¶ Si uõ
fuẽit ex sepatiõẽ ĩ cõueñ cõ
iunctio aut ex huiore crosso
aut ex accĩdẽti uulnẽ aut ex
spasmo. ¶ Sepatio uictãr.

duab; occasionib; fit. intri
secus aut extrinsecus. ¶ In
trinsecus uero fit aut ex humo
re acuto et incidenti. aut ex
uentositate pingui et distē
denti uel dissipanti. ¶ Ex
trinsecus uero fit aut scissu
ra et fractura. aut extensio
nimia aut incisione ut ensis.
aut distendit ut funis aut
contundit ut lapis.

De generibus significationum.

Genera significationum
tria sunt alia enim significant sa
nitatem. alia egritudinem. a
lia neutrum. Quarum significationum
unumquodque genus in duo partitur.
sunt enim que significant de con
silibus membris et sunt que signi
ficant de officialibus membris.
¶ Consilium significationum
duo sunt modi alie enim sunt
substantiales. alie accidentales. Sub
stantiales uero ut est calor
frigiditas. et siccitas et humi
ditatio. Accidentales autem que sig
nificant per tactum ut durum et mol
le. quedam uero per uisum ut colorata.
quedam per perfectiones ut sunt opera
tiones plene et perfecte. ¶ Signi
ficationes egritudinis membrorum
officialium due sunt scilicet. Substantial
es et accidentales. Substantiales
significationes. iiij. sunt. ars.
modus. numerus. et positio. Acci
dentales sunt. iiij. sunt. boni. mali.

De significationibus in brevi.

Genera signi- presentium et preteri-
ficationum preteritorum futurorum gene
ra tria sunt. quedam sunt que signi
ficant preteritam rem que iam abi
it et dicitur cognitiua uel agnitiua.
ut uidentes corpus huius cogitamus
quod sudor precessit. ¶ Alia signi
ficat presentia et agnoscitur per
significationes uelud cum inuenimus
pulsus magnus et citatus in
telligimus caliditatem superantem.
¶ Signum et alia que significant futurum
et annectitur agnitio ut cum ui
derimus subtractum labium citari
et propinquus uomitum accidere.
quod postea accrescit uocatur.
precessio significatiua. ¶ Sed
inter signa et accidentia distat.
quoniam est diuisio cum augmento inter ea
quod si unamquamque earum diuinum
scrutari uolumus unam habent ha
bitudinem. Sed in firmo que
sunt accidentia medico autem signi

De significatiue accidentium.

Accidentia autem significationes.
significatiua tria sunt. aliud
enim operatiua uirtus mutata.
sicut indigestio. aliud autem cor
poris qualitas ut ictericia.
aliud exiens a corpore ut urina
nigra. ¶ Virtus operatiua
mutata triplex est. aut enim
est ex toto sicut indigestio.
aut ex parte sicut occulorum

obscuritas uel tarda digestio. aut equalitate inequalitate uelud de bona infirmiosam. ul' accidam fiunt quasi musca uel caligines ul' ligna oculis apparentia.

De significatione qualitatis mutate corporis.

Corporis qualitatis mutate significatio .iij. modis fit. aut enim per sensum sicut peteri cia. morphea. nigredo lingue. et filia. aut per odoratus ut hanc litus fetor ul' fiator. ul' polipp'. i. fetor nasi. ul' yreus. et filia. aut per gustum ut salsum amarum t' acidum aut per tactum ut mol

De significatione exeuntium a corpore.

Exiens a corpore [illegible] dur' et frid' duplicata e significatio una cum sonitu alia sine sonitu. Cum sonitu ut sone ructus ul' intestinorum rugitus uel panni uestus. Est uero que est sine sonitu triplicit' est. alia quantitate ut lienteria alia qualitate ut urina. alia utroque ut sanies fluxus.

De significatione mutationis membrorum.

Membrorum mutatorum significatio bifariam diuiditur intrinsecus uidelicet et extrinsecus. Intrinsecus modis .vj. alia ex diminutione uirtutis in membro. alia ab exeuntibus a corpore. alia ex dolore membro pertinenti. alia ex proprio loco. alia ex innaturali se motione de loco. alia ex patientis inclinatione. Extrinsecus modis tribus. aut per sensum ut nigrum ul' album. aut per tactum ut durum et molle calidum et frigidum. aut per quantitatem ut magnum uel paruum plus uel minus.

De pratica et occasionibus egritudinum et operationis medicine.

Occasiones egritudinum tres sunt. nature mutatio officialium membrorum. incontinens habitudo et uicture sepius. Operatio medicine triplicem habet effectum aut enim custodit sanitatem secundum similitudinem suam. aut facit ex infirmitate. aut ex contrario.

De modo regendi sanorum.

Regendorum sanorum triplex est modus. egrotare parati. incipientes infirmari. defessi. Infirmari paratos superationum .vj. competentium moderatione regimus. Incipientibus infirmari duplicem curam adhibemus aut euchimi superhabundantiam subtrahimus aut nature defectione regendo pro .vj. que necessaria sunt exhibere precipimus. Defessi alii infantes. alii senes. alii ex infirmitate conualescentes.

De diuisione medicine.

Omnis medicina aut uniuersalis aut particularis. Uniuersalis est .vj. precedentium recta

ordinatio. ¶ Specialitatis p con
trariū fit explex. alia ei incon
silib; mēbris. alia in official
ib;. alia in iūctā? sepatōne.
¶ Assimilatiua inbia muta
ta rēdūt sue simitudini ⁊ in
sua qualitate stare colligā
do compescunt. Cōcaua si p̄tē
mod' amphata fuerit ad sui
modū constringunt ⁊ gete?
incluciunt. si minꝰ contrariū.
Inlargis at' sili adducto cērio
cāc uni uitiū accederit. ¶ Fo
ramina strictiora suo modo
si deatitute cōtētiue uirtutis
contigūt fomētis ⁊ catha
plasmis remolliūt. qd' si d' ex
pulsiue desiccē dyaforeticis
⁊ cōfortatiis. si de stiptica cā
mollitīe. si de sicca humectāe.
si de cōstrictōe solōue. ¶ Ea uō
q̄ de n̄rli mutata fuerit p̄e
suo loco restituunt. si de a
postāge apostēā mutāndo sa
nam. si de irnili uictā aut
cum apōzono medicamīe at'
cyrurgia cdsumgūt. si de
q̄li; nascētia ipā delent. si de
lenitate asp̄itate mutant.
si de asp̄itate leitate. ¶ Su
pfluitatē innuō aut tollunt
ex p̄te ut scrofulas aut ex
toto ut cancerū. Separatōem
in mūo si ex supha bundit'

sanguis fuit in oī etate tol
lim. si ex sp̄mate in pueritia
tm̄ sanam. ¶ Paruitate mē
broꝝ motib; ⁊ fomētis ad
modū augmētam. magni
tudine uō cōp̄mēdo minui
mus. ¶ Mutatem de loco suo
reddim loco duob; modis. aū
eni sepatū uigim. aut uictū
sepam. ¶ Necessaria uō ad sepa
toꝝ uictura. iiij. sūt. sepata
uigē. uicta custodire. ne rese
mdant' desēde. nāq loci custod

De diuisis mod opis medicie.

Omnis medicina at' ne.
est corp̄. vj. q. inclum tēpata
cibatio aut potio. aū cyrur
gia. ¶ Operatō medicine ē aut
int' aut foris. Int' uō ea q̄ ore
narib; aurib; siue ano intro
mittunt. Foris ut epythiata. ca
taplasma. empla. ⁊ silia q̄ forᵉ

De opē interioris medicīe.

Medicine interioris opant'.
operatio intrā dāutōē aut solu
ut farmatia. aut cōprimit ut
cota. aut mutat qualitatem
ut aqua frida infrib;. ¶ Eius
aūt effectus quadrup' est. aut
eni minuit habūdātiā ut fā
matia. aut replet inopiā ut
carnē ⁊ sanguinē. aut cōst
ringit solūt ut stiptice.
aut mutat qualitatē ut aq
frida ifrib;.

De cyrurgia.

Cyrurgia duplex est aut eni in carne ut

de modo cog-
nitionis spe[cier]um.

incidere sive re coqu[er]e: aut in
osse ut solidare ulc[er]e redd[er]e.

Species agnitio .v. modis
fit. qualitatis. quantitatis.
temporis. ordinis. boni. ma
liue discretio.

Expliciunt ysagoge Iohannitij
ad tegni Galieni ;—

Incipit liber Theophili de urinis.

De urinarum differentia ne
gotium multi veterum
medicorum aggressi sunt
scribere. quorum primus
omnium ypocras cho
us civis libris insuevit. Post
huius vero tempora .G. mirabilis medicus
aggressus est et scripsit. Dehinc
post hic magnus medicus sophis
ta. Huius ergo viri laudibus digni primi
studuerunt invenire aliquid utile
inmutata nullius tamen urinarum perfectam
et non diminutam doctrinam fecit.
Iam .y. de urinis exponens et aliud
alibi in tractatibus suis sparsim
tangens genera et species et differentias
earum et eius cognitiones et precognitiones
in futuris precium dispositionibus preter in
specie earum urinarum et in sanis cor
poribus et in acutis egritudinibus mini
me integre doctrinam reliquid. Similiter et
post eum .G. in tractatu suo py
criseon opiniones et doctus valde
multa indeclarata et obscura
reliquid. secundum genera et species

et differentias. Consequenter autem
huius superveniens magnus me
dicus qui dicitur ... vero reag
gressus et ipse de eis artem et
secundum divisionem incipiens
et ordinans earum et species considerare
et pronostica signa que ex eis fiunt
aut fuerunt sed tamen multa pretermit
tens ipsorum et ipse disciplinam
tradidit. Unde si multa quaratur
aliis quod postea fuit sed medici
nullo modo solutionem valentes
invenire cogantur querere aliam
doctrinam et non vane. ex his quod
didicerunt obscurare et autem
aut conicere ex ipsis mani
festis obscuras res intellec
tus. Nam urinarum aperta inspe
ctio manifesta non agentes
patientes vel eos cognoscit et
quomodo dispositi fuerunt autem ex
natura constituti. vel preter naturam
dispositi fuit. Eius enim quod san
guinem operatum virtutis quo
modo sit propositum opus impedi
mentus non fallat urinarum
diligens inspectio nata est
esse. Igitur oportunum nobis est
de urinis tractare volentibus
invocare xpistum dominum nostrum
adiutorem et ducem sibi Ihesum dei
doctrina ut mereamur non
diminutam et defraudatam
hanc perficere. Oportet ergo nos

prius diffinire quod sit ipsa urina. deinde manifestare locum in quo nascitur. deinde locum in quo descendit. et deinde sic incipe doctrinam secundum genera et species et differentias earum.

Urina est colamentum sanguinis. Hanc autem alii superfluitatem sero similem uocauerunt. Alii autem aquositatem. Alii putriditatem sanguinis. de nobis gratia nulla est contentio. Nascitur autem urina in ramosa uena circa simam epatis expressa in qua sanguinem faciens uirtus opus suum perficit. Est autem generatio eius talis. sanguine facto et conturbato in eo facta quidem quod leue est quidem superiora petens quod est colera rubea superfluitas natum est esse accipit illud suscepta fellis cistis per suum meatum qui est prope epar posita. terreum autem et ueluti fecem sanguinis trahit splen per suum meatum. reliquum gratia aquosa superfluitas cum sanguine. hanc autem accipientes renes per mediam chili et per suam uenam formant illud in urine constitutionem. Dicat autem aliquis merito uel quod fellis receptaculo et splene ex simis epatis accipientibus sanguinis superfluitatem cur non tibi prope positi acceperint aquosam superfluitatem. Et dicimus propter magnam necessitatem hec natura retinuit. Nam ramosa uena que operatur sanguinem in simis epatis posita constituta per ramos suos chili uene uirtus concauitates epatis explicate per quosdam angustos meatus et rotitudo sanguine gratia sed constitutiones existentes pigrum et non ualente suum impedimento angustas uias pertransire. oportuit esse cum eo aquosam superfluitatem uel subtilitate superfluitatis aquose facile contrasit sanguis ad chili uenam. Quam autem impellit eadem superfluitas ad ramum chili uene qui adiacet spine assumptum usque deorsum et propium ramum et meatum renibus dextrum et sinistra sed laudabiliter positi in parte sua trahit proprios meatus a chili uena renibus superfluitatem. Deinde sic mittentes illam et in essentiam urine transmutantes per urinales meatus transmittunt suscepticem urine ad chilum. Et si quidem sincerus et purus sanguis et perfectus fuerit maxime quoniam ei superfluitas talis erit suum sed aliquando casum sanguinis operans uirtus impedita opus suum perficere huius fit aquosa superfluitas quam et urinam uocamus. Propter hoc gratia alias quidem subtiles urine et alie apparent. aliquando pingues et alie cruchore sanguine facto et imperfecta sanguinem operante digestione facta et ueluti cruditore. Alias autem et super incenso

vuchyo feruente sanguine tal'
et ei superfluitas fiat. Itaque
pp hi cas' 7 uria immutam s' spec.
Ostendamus de uris s' naturam.
g de ea q e s naturam 7 tem
pantiam. Vrina q expssa creat
ione facta e sanguis qualis
oporteat ee. et diffiniem bonam
urinam q s n cristes ngiatur
ut crederet hanc ai mi brute
n s naz s pter naz reputemus.
Est g ei que q e s naz differe
tia tal'. Vrina bona e sic dnt
ypocras albam 7 planam 7 eqle
ypostasim hns. Manifestum e
qm consequnt suba moderata
7 colore oportuno. De diffinitione
Urina e bona sba pfecta urie.
quaz moderata. ypostasi uo al
ba 7 plana 7 equali. colore uo
rufa aut subrufa 7 rubore
paululum participans. Propter sim
ilitudinem 7 tps sunt consequens
. G. siquidem subrufam 7 rubeam
bonam dic ee. Magis uo rufam
7 subrubeam. Nos aut ex co
tepantia utrasque fecimus. ex
cuique autem s albedo. iiij. istorum aut
habundat aut mi hnt hanc non
s naturam dicimus ee. De coloribus
ergo 7 ypostasibus no psentis
dicere tempus subsequens g sermo
docebit. Sectm psens uo dicim
de effusione. qm omis urina

s sulin ipsa e effusio. suba
enim urie humiditas e. Hanc hu
miditate multi sapientum
medicorum effusione uocaue
runt. qm q effusum est in ea
inspicit. Huius aut effusi
onis differ pme due sunt.
subtilitas 7 pinguedo. et ex
his mixta contepantia. Ipa
aut contepantia qm s naturam
est no diuidi. Subtil' g eff
usio aut mingitur tenuis et
manet tenuis. aut mingi
tenuis 7 fit lutulenta 7 pi
guis. Et est pori quide indi
gesta ultime. lutulenta uo
tunc 7 i pinguedine transmut
ata digestionis principium sig
nificat accipe. Simr aut 7 pi
guis diuidi dupliciter aut mi
gitur pinguis 7 manz sic. aut
mingitur quidem pinguis resi
dens aut fit tenuis. Et mos
trat quez pori eductioe incorr
hnior frim uahd. sectm uo
turbatione quez determinatur.
sanguis uo oportoris digest
tione resurgere. Iungamus
g colori subtz 7 dicemus ea
q ex ipsis fiunt coplexionibus
signa 7 in sanis hoibus 7 q
modo h egrotantibus. Et qm
albo colori pcedit alios col
ores 7 tenuis effusio i ef

fusione alias qualitates
componamus prius tenuem et albam
effusionem. De tenui substantia cum
Tenuis ergo albo colore.
et alba substantia urine multa
significat. Urina cum veniens
multum tenuis et alba in sanis
hominibus multam significat potatio
nem cum largo cibo et maxime si est
vinum exile et leve. Urine tales
venientes in pueris mala. nam
aquose urine in pueris sunt
pessime. Urina talis veniens si-
gnificat debilitatem virtutis insen
tite que est secundum naturam, et significat de
bilitatem continuam egritudine
que est appellata a sapientibus me
dicorum ex egritudine senectus.
Urina tenuis et alba multum mic
ta diabetem significat quam sapien
tes medicorum [illegible] voca
verunt. et quidam eorum sapientum ma
ximus invenis diarriam. alii autem
disposicionem secundum naturam habente se
in homine sed preter naturam
disposito sed calidam distemperan
tiam renum. Et inficita gratia at
tractionis dispositionum renum ta
lis urina urina venit. Urina ten
uis et alba multum micta in fe
bribus effimeris deficientem
significat per humores. Et in ea que
secundum naturam frigidiori temperata cap
atis. Tenues et albe urine
minguntur et per euftasim ve
niunt siles ut in nefreticis et
in quartanariis in principiis.
Urine tenues et albe et idropi
cis veniunt per habundantiam crudam.
Urine tenues et albe lesio
nem capitis et humeros gr
atis scotosim et hipocondriam
significant. significant autem et in futuro
tempore et in presenti ut tibi sic dicat.
Sudor multus ex sompno sine
manifesta causa factus significat
corpus quin plurimo cibo utitur. Urina
micta in febribus tenuis et alba
veniens quietem significat. Urina
tenuis et alba in fine earum que
valde acuuntur febrium discessi
um forte significat et in eas par
tes que sunt subtemporis. Urine sic ve
nientes in causon febre annuntiant
ut sic veteri fe[illegible] facta. Urina
non colorata super lata fellea
superfluitate existente excelsum
locum capitis occupavit. Et si quod
amplius locum cerebri flegmonem
faciens omnis que in eo sunt iungens
freniesim facit. Et si que est frenesis
genus per aliquam causam ut influxu
sanguinis praeterea aut plurium
multum in capite sint. Urina
subtilis et alba veniens quietem significat
sive urina talis sed adest et frenesis
permanens ita dispositus moritur.
Tempus est gratia enarrare de colore

Color albus.
Lacteus.
Glaucus.
Karopos.
Subpallidus.
pallidus.
Subrufus.
Rufus.
Subrubeus.
Rubeus.
ypiton.
Erithon.
Inopon.
Kianon.
Fuscus.
Cloron.
Pythinon.
Niger.

differentia et dicetur quot sunt et quales cum quali effusione possunt complicari aut omnis aut quedam. de coloribus

Est igitur de coloribus urinarum. primus albus. et huius latitudo est in eo contenta. Cristallus enim et nix et calx et aqua purissima. alba quidem non in summo sed omnia imperfectior autem huius coloris lacteus qui sic est ex ipsa denominatione. Deinde remissior glaucus est ut cornu lucidum aut lucidiones scilicet cornee tunice oculi. deinde hoc adhuc remissior caropon. est autem charopon qualia camelorum vellera subalba ut lapis onichinus. igitur huius color est albus secundum quantitatem secundum magis et minus sed. si vero infectionem recipiat aliquam fellis alba aqua vel urina secundum quod recte subpallida vero decoctio semicrude carnis. si vero permanserit tempore aliquo decoctio infectionem maiorem faciens pallidum facit colorem sicut habundantius fel post aquosam urinam suscepisse. Post hunc autem ponitur subrufus sibi autem acetica venienti. deinde rufus est secundum veritatem curtzon aurum. deinde subrubeum simile emico. deinde rubeus qui assimilatur vero croco. deinde ypiton factus quidem ab aquoso sanguine et ex albo colore splendore adveniente quem pictores flammeum vocant. quem vero secundum G. finicon supponit ei vel preponit supponet in coloribus non omnes sibi consueverunt arbitrium alii enim preponunt alii supponunt. Erithon vero est sicut ypiton sanguis purus. et sine dolo. iam intensior hoc aut remissior non est sanguis in oculis. Inopon ut nigrus vinum aut ut profundum et purpureus sanguis sic color epatis. Kyanon vero ut putrefactum ex felle rubeo et superadustus. et colore vero garus et ut ictericorum urine. B. egla autem kyanon coloris est secundum G. tabos. rubeum album splendidum adveniens et nigrum plurimum incidens kyanon facit. Fuscus vero ex albo et nigro coniunctis in unum fit sicut biscacha. Cloron vero ut caulis virens et ut gramen. Omnium sed species latitudo autem in eo consideratur. iam violatius et inata gramineus ysatodes dicuntur omnia clora secundum magis et minus. hauriuntur a calore plurimo facta sed. Pythinon vero profundius est fusco ut plumbum et qui sunt ex accidentibus plagis corporis et qui ex quassationibus nigrescentes colores. hic autem a frigore fit aut a plaga. Post

huic aūt ē niger indicans aliū
quodam frigiditate aliū uero uero ca
lorē. Si ē h ex liuido precedente
calore. si uero ex liuido frigidit
atē signt. Est aūt supilla chro
ma omium colorum nigredo et h
latitudinē hns mltā s; ma
gis et min. Multa enim nigra
alia aliis intensiora et diffusiora
sunt. Et de coloribus quidē suffici
ens doctrina collecta ē ex disci
plinis antiquorum philosophorum
et medicorum. Horum colorum q posse
coniungi cū pingui effusione
et cū tenui. et q ex eis sunt sig
nificata siue i sanis corpib;
siue in egrotantib; precedens se
rmo docebit. Quoniā aūt de col
orib; docentes p̄diximus albo in
dissimo distantiā et lacteum
et glaucū et caropos ut nullū aliq
colorē in coniunctū permittam
et tenui effusione coniungam
et ea quod significet exponam.

Tenuis albus tenuis lactea.

Leuis principiis febrium huiu
smodi ueniens mala. Intercinas
tionibus uero si multa sollicita sig.

Tenuis glauca et caropos.

Quoniam g̃ tenuis subindigesta
gesta ē maximum ex his q ante
nos sapientibus fuerunt. Colores
uero hui conuenientes ei q sunt
p̃ albo et sunt indigestionē
significant. Non enim colorati sunt
ab alia quam imbecillitate natural calo
ris. Igitur tenuis cū ipsis colori
b; consistens et indigestionem significat.

Tenuis subpallida et pallida.

Principium digestionis urina
huius significat. Nam sicut qui diffi
cultatē naturalis calor nō potuit de
care. colorem quasi faciliorem
in principio digestionis mutauit.

Tenuis subrufa et rufa.

Hec est melior priori. Nam huiu
s urina calorē naturalē significat
conualuisse eo quod plenum colorē
urine concessit. Quoniam uero nō potuit
materiam densare uocamus et
hanc indigestam. Urina talis ueniens
in ydropicis periculosa ē quemad
admodum aquosa est utilis.

Tenuis ypocirantos et cirantos.

Est tenuis quidem ut ponebam
secundum ypocirantos aut cirantos et hec
tales secundum sicut quidam indigesta
te. Secundum colores uero nō solum
ex nam exiterit si materie indig
entiā demitant. Abstinentie enim
aliquo adholescentie s; naturam et eta
te propter indigentiā materie urine
apparet ypocirante aut cirante eo q
habundat improficuo calor quidem
propter naturam habundantiā fellis generant
quoniam multo calore in fel mutatur
sanguis et maxime prolongata causa
in tempore estiuo in quo et etiam

plurimi supuenimt. Et ei contig urine sut xanthe. et pp has cas̄ vigilie et sollicitudo et labor rubeas urinas demonstrant. Et de cõplexionibus que tenues sunt cũ quibus coloribus possit componi sufficiant que dicta sunt. Reliquum est ut descriptionẽ pp manifestationẽ eas exponamus sic.

Tenuis alba. te. lac. te. glau. te. caropos. te. subpallida. te. palli. te. subrufa. te. ru. te. ypoxantos.

Quoniam ait te. xantos. Quomodo complexiones tenuis sunt cũ qbus coloribus possit cõiungi sufficienter fecim⁹ et qd signi ficent dixim⁹ et in descriptione eas exposuim⁹ transeam ad cõplexionẽ pinguis sunt et dicam cum qbus coloribus possit cõiungi.

Pinguis alba urina.

Talis complexio constat et minat crudũ humorẽ habundantẽ plurimi invasis et diversas diff̃ flegmatis ut ẽ uitreũ fla et salsum et sui qualitate. Hui⁹ uria pinguis multa et alba veniens liberat apostata nata in artubus et cõfert hiis q dolebant eos et hiis qui quodammodo ĩ laboriosa egritudine erant et hiis qui in fuerant in multitudine pinguiũ humorum.

Constat hui⁹ pinguis lactea. Et si ĩ sũt febris tal̃ ueniat lithi asim uesice aut renũ significat. Sola uiscositas lacteitatis facit h si isũc ueniat. Pigũs karopos.

Hec cõplexio cõstat. et si intur bata manet demonstrat malos hu mores in corpe ẽẽ multos. Si uo ĩturbata hi⁹ urie fuerit quales subiugalium demonstrat capitis dolo rẽ aut plesistẽ aut furiam. Quo modo at̃ apparent si turbate sunt residentes manifestant ex tiõ ñg phatur ut eneũ pigne bulliat uria in uitreo uase posita ĩ fer uenti aq posita. Calefacit eni am pullas in superficie demonstrabunt. Alii aũt ea dicunt pinguis exist ens si acciderit tribus ẽẽ ut frus tula carnis sunt in febribus hanc sepius multitudo ut temnis so lent feb significat. Pigũs subrubea.

Talis constat et si est yposta sis hui⁹ diuturniores egritudi nes declarat et sanabiles. Pinguis

Tal constat et declarat rubea. multũ sanguineũ humorẽ in corpore. quadmodo in synochis et iacitus febribus tal̃ mictia paulatim pich significat. Sic hui⁹ uria in talib⁹ febribus ĩ turbulenta mictia cũ surdi tate et capitis dolore et colli et yp condriorũ qd male iudicium ẽ teste y. te. Et hoc in febribus super ytericiũ fore ante septimum di em significat. Pigũs inopos.

Et huiusmodi constat si fuerit in febribus causon caput dolentes et circumdolentes. Pinguis kyanos.

Talis constat et insanus supue non laborem vel aut cursum multum esse factum significat. Senioribus vero supervenientes quibus ex multo tempore talis fuit a malum in mutationem vesice vel in pluribus significat. In fine vero tales facte in lithyasim constituuntur.

Talis constat pinguis viridis. Et in fine huiusmodi venientes yctericiam significat. Pinguis livida.

Talis urina in febribus non residens veniens peripleumoniam significat. Aut aliud. In febribus enim causon talis urina apparens stranguiriam futuram designat. Pinguis nigra.

Et ea complexio constat et declarat purgationem melancolici humoris vel in declinatione quartanarum et solutionem melancolie. Et propter frigiditatem veniunt tales propter exustionem sanguinis. Acutis vero declarata causis significat tales colores cum densitate substantie fieri. Quoniam vero vera est ratio quare tres differentie nigre urine pinguioris, causa que secundum naturam et secundum etiam hic manifestum est. Quartanarum solutio et melancolico humore purificato exeuntes urine apparent pingues et nigre. Similiter et cum egritudo melancolie solvitur et purificatur exit ea que secretat melancoliam. Quoniam vero melancolicus humor terreus et pinguis et niger est propter hoc et urinas pingues facit. Similiter et quando adustione sanguis facta fuerit quemadmodum predictum est densitatem possederit eo quod ea que innate sit humiditate exhauritur adustio et frigiditas manifeste declarat materiam rationem constructionis. Significat autem tales urine in febribus spasmum ex siccitate. Significat autem et aliud. In febribus enim peracutis si tales veniant cum sudore capitis et colli et suspirio male fuit propter adustionem. Significat autem aliud. Talis enim veniens urina in febribus acutis cum fetore nichil habente malum vesica mortem significat. De complexionibus igitur tenuis substantie cum quibus coloribus possint constare conscripsimus et significata eorum declaravimus et causas propter quas facta sunt manifestavimus et in descriptione exposuimus. Hoc modo de pinguibus componentes et coniungentes eos que ea possint colores convenire convenientes scripsimus et significata eorum diligentius disseruimus et causas eorum enarravimus. Reliquum est igitur per descriptionem eas exponamus.

Pinguis alba. Pinguis lactea. Pinguis carops. Pinguis subrubea. Pinguis rubea. Pinguis inopos. Pinguis kyanos. Pinguis viridis. Pinguis livida. Pinguis nigra.

Relinquitur ergo de meione (?) scilicet dicere et manifestare cum quibus qualitatibus et coloribus possit convenire. Ea enim est secundum naturam substantia. Cum hec ergo substantia ut dicit G. in pychiseon subrufus et subrubeus consistit. Magis minus vero rufum et subrufum. Nos autem unos tales et tantos reprehendere videmur. Cum ab utrisque pretermissa complem(?) convenientemque commixtionem medietati substantia coniungentes commisceamus ita quoniam cum mediocris substantia non possit aliquis colorum convenire excepto subrufo et subrubeo. In medio habentibus rufum ut sit manifesta ratio. Reliquum autem et descriptionem exponamus et hec ita.

Quum hec commemorate composuerimus et in descriptione ea manifestaverimus et clara omnibus discernentibus fecerimus de ypostasibus disputemus. Que bona ypostasis. et que sit ab hac sive intensa sive remissa. et que extra sive ex eis possit perfecta. et que periculose vel minores habentur et que ad sanitatem convenientes. Et hanc compositionem et ypostasim et substantia et coloribus mixtam ut perfectum terminum assignemus invocemus Christum deum nostrum ducem fieri ut huius rationis nichil pretermittamus.

Incipiamus ergo primum hoc ypostaseos exponere dicere. Melius autem est a sapientissimo ypocrate hac discere et neque adiectionem neque ablationem aliquam faciamus. Appositio enim et defectus non secundum naturam est. Est enim dictio sapientissimi ypocratis de ea que secundum naturam est ypostasi.

Urina autem bona est quando et alba ypostasis fuerit et lenis et equalis secundum omne tempus. Igitur sapiens et amicus brevitatis existens et ex concepto diffinitionem particulariter continens substantiam atque colorem quasi particularia. Nos autem ab eo pretermissum apponamus ut omnes appropinquantes hec in qualecumque habeant gradum multorum intellectus non perfectam diffinitionem audientes qui insipientem summum expositorem opinantur. Est ergo perfecta diffinitio cuius que secundum naturam urine talis.

Urina bona est cui alba ypostasis fuerit et lenis et equalis per omne tempus. Substantiam vero moderatam ex colore rufo et rubeo et subrufo. parum aliquid participans rubore. Et que diffinitio ita significavit in superiore in urina hec. iiii. scilicet ypostasim et colorem et substantiam et tempus.

dicam⁹ unūq q; unaq̄q; ex equale opz esse. Q(uo)d significet alba ypos. continua et eq(ua)lis.

Que g(ra)d(us) secūdū nām ypostasis habet albū colorē. et inferiorē locū. et est lenis .i. idiuisa. et equal(is). in multos dies tal(is) p(er)manēs. h(ec) ei ē eq(ua)le i(n) t(em)p(o)r(e) seruatū. Que cūq; g(ra)d(us) ex his .iiij. h(abe)t q(uo)d s(ecundu)m nām sed unis cōuenientiū siue unum siue duo h(ec) tale secūdū nō ē s(ecundu)m nām quēadmod(um) cōp(re)hē sup(er)i(us) de subis et coloribȝ fecim⁹ sic et nē oīa cū ypostasi cōponētes exordie habeam⁹. Conuertam⁹ aūt ex his .iiij. q(ue) obseruātur in ypostasi oīū ultim(um) q(uo)d ē equale q(uo)d ē ultim(um) ex tribȝ s(ecundu)m nām manentibȝ inequale sit quartum. Q(uo)d sig(nificet) al(ba) ypos. cōti. et ineq(ua)lis.

Huiusmodi ypostasis infirmitatē uirtutis significat. nō ei potuit digerēre oīa n(on) sed reliq(ui)d indigestū mā(nsit). eo q(uod) oībȝ diebȝ digestio nō fit. sed alī q(ui)dē digestū sed umen alī uō indigestū. Rursus g(ra)d(us) cōuenētam⁹ et cōtinuum ut sint duo cōmixta .s. ut nō sit ypostasis cōtinua neq; equal(is). Hec p(ri)ore mi⁹ digesta ut deficientibȝ s(ecundu)m digēs(tionem) duobȝ. Nō enī solum equale aut sit sed et lene t ut nō sit cōtinua sed discreta. Incidit aūt cōtinuum secūdmis sp̄s incidēs pinguis et nō dimittēs illud esse equale. Prop(ter) has g(ra)d(us) cās reli(quum) cū secūdū ab his duobȝ mi(nus) digestū ē uno. Vertam⁹ aūt rursum in principio concessum. Q(uo)d sig(nificet) al(ba) yposta. nō cōti. et eq(ua)l(is).

Esto secūdū nō lene s(ed) diuisum et eq(ua)le. hec uō tale malū ē. eo q(uo)d multus sp̄s sit et nō possit anatā dyaforesim h(abe)re digestus. Rursus aūt esto uriā n(on) cōtinua et ineq(ua)l(is) s(ed) melior ē p(ri)ore. nō enim cotidie dissipat(ur) q(ue)admod(um) eq(ua)lis ē. sed alī q(ui)dē dispgit(ur) alī uō non et p(ro)p(ter) minorē declarat eē sp(iritu)m diuellētē cōtinuitatē. Hoc aūt ostēdam⁹ in ex(emplo) deficiētis puls(us). si ei deficiēs pl(us)ius ut in multos dies idē p(er)mani mai⁹ malū est q(ua)m cotidie minimū p(er)mutari. h(ec) enī est ineq(ua)lis. Ita g(ra)d(us) meli(us) ē diuulsū ineq(ua)le diuulso equali. q(uo)d stupor ē audiētibȝ. Et de hac q(ui)dē cōpleriōe tāta sufficiāt q(uan)ta

Q(uo)d sig(nificet) al(ba) encorima. ff. continua et equalis.

Esto g(ra)d(us) secūdū albū q(ui)dē. trāsmittetur aūt ut loco sit īmedio q(uo)d uocat(ur) encorima. a uc de u wp u e ai q(uo)d ē pentē. Esto continuū et equale h(ec) et mediocriter

indigestum. nō enim ualuit n̄
digerere ū iferiorē accipere locū.
h̄ ei ē indigestum. Sed parua
partio alicuiꝰ ipsī incidētis eleua
uit illā circa mediā regionem.

Quid sigt. alba nubes cōti. ⁊ eqls.

Si uero multus ipse fuerit im
pellit sedimē ⁊ sup mediā fert
regionē occupās supiorē super
ficiem ⁊ uocabitur nubes ameth
aphora nubiū. et ea nubes que
superiorē locū occupauit alba exis
tens spumosa i febribꝰ colericos
humores sigcat. Sin febre
continua alba uidet nubes spum
osas hūs malū ualde. sigt enī
dextrū ypocondriū dolē. Si uō in
febribꝰ causon nigras nubes habꝰ
i quartanarū trāsmutatā sigficat.
Si uō nō oīo fuerit ipse inferiorē
accipit locū ⁊ teneat pfectā dig
estionē q ē scdm ypostasis. Itaqꝫ
eorū de ypostasi dcā sūt totidē ⁊ de
eneoremate. ⁊ de nube eē dcā oꝫ
arbitrari. hic ei dixi pōt sola tm
dicit. Itaqꝫ manifestū qm ex loco ī
plus nich dicemꝰ quā mēsuram
significatorꝝ. Permutet g albus
color ex ypostasi ⁊ fit niger h' talē
malū. Sꝫ si fuerit qdē ī nube nig
minꝰ malū. Si uō ī eneoremate
maiꝰ malū. Si uō pr̄m ī ypostasi
malū, similr ⁊ malū. Si eī album
et continuū equale fuit ypostasis
bonū. si uō nubes minus
bonū. Si uō in eneoremate mi
ē meliꝰ bonū. Et de tātū qdem
pōne sufficiant que dcā sunt.
Quī aūt dixim' de tpe ⁊ sba ⁊
loco reliquū ē ut apponamꝰ
de colore. Erat aūt scdm naturā
color sedimīs albus hec nō fit
albū sed nigrū aut liuidum
aut pallidū aut subrubeum
aut rubeum.

Quid sit. subrubeum ⁊ rybeū sedimē.

Subrubeū g ab aquoso sā
guine fit ut supiꝰ dcm̄ est ⁊
sigficat ī digestiōē sedm mor
tem. Rubeū uō a sincero fact
sanguine sigficat digestioēm
et sic qdē fuerit moderatū nec
habundātia hūs eꝫ indigen
tiam sine piculo marie. Qm
g subrubeū eꝫ adduc piculū
marie familiare, ppriū uō
marie aqsi sāguis, pr̄m exis
tēs sanguī ut amicū corpi
piculū nō adducit. Qm uō
indigōnē sigt ⁊ ꝑ h ⁊ dep'
ex hoc manifestū ē expectare
humores qdā hūs plus sangu
ine fuit ut flegma ⁊ liquor
hii uō fuit cū sanguine ut ru
bea colera ut melancolicus
humor. Sincer' uō sanguis
in medio amborū ē. Qn g sb
rubea apparet uriꝰ sigficat

aliaquoso sanguine hēt colorē.
Aquosus uō sanguis ꝑ est sā
guine sincero & ꝑpea in digesti
onē significat. Nō ē ꝑfectū apposu
it aq̄so sangui colorē. Manif.m
ē g qm nequaq̄ digestū ē. In
diget g tēpe natura ad digesti
onē aquosi sangs. Rubeum
uō sedimē ētm in .vij. die sig
nificat. Si eī in quarto die sinpius
mitē hēt ur rubeā & alia dige
stionis signa in .vij. die manif
ē qm egritudo iudicabit. Qd
g sigt subrubeū & rube sedi. dicē.
Qd sig. sedim liuidum.
Frigiditatē & mortificationē
manifestat uirtutis. Est aut
dreāli. In acutis eni febribus
uria liuidā ypostasim hātes
in sequenti ete die nō sup dicto.
Qd sig. sedimen uiride.
Viride sedim uō significat
calorē plim & cacoethicā eg
tudinis. Qd sig. sedime sb
Subnigra uria de nigrū.
fiat apsō. In febre enim ca
uson urine subnigre enco
remata hntes excelsa signt
insania & fluxū sanguis plim
superuenient & ictus cū rigo
re et sudore. Qd sigt. sedi
Nigrū sedim alii q̄m nig.
tem indicat frigiditatē. alii qñ
uō calorē. Determinem at id ī.

suqē possit liuid tēn sic sem
est nigrū frigidū hēt significatio
nē. Si uō uiride possit secutū ē
aut nigrū manifest qm a calore
sem est. Qm aut albus color hoc
ypostasis creditur ee signū nosse
opor qm albus color multotiens
deludit artificē quasi bona yp
ostasis cū nō sit. Si & crudo humor
albus in sedimine apparet & ꝑ al
bū decip artificē qi ypostasis bo
na. Si hoc quidē odore discernī
secūdū eni est. sed lūbis ulce
ratis aut uesica aut epate at
aliq̄ particula purias euacuat.
& pus emitti qdom d. y. Si
sanguinē mig aut pus. lūbor
aut renū aut uesice ulceratio
nē sigt. Et rursus. Quibuscūq
in urinali uirga pustule nasc
huius sanie facta & erupta solutio
fit. Manif.m ē qm sanie p eandē
uiā euacuata ē. Crudo uō humore
inequali sba determinat sedimē.
Non e ē continuū ipm sedim cru
di humoris sed uelud dissolutum
in minima uelud arena. Et qdem
d sit ut nō decipiā colore dē discer
nat ypostasim & āsanie & acuto
humore. Si eī sanguinē & pus mi
git & squamas odor grauis ē. aut
lūbor aut uesice ulcerationē sigt.
Sed arenosa in uris sedimina diu
tina uesice aut lūbos lithiasim

hec significat. Et .x. si sanguinem mingit libro? uesice ulceratam significat. hec que dicta sunt non accipiat artifex inspectorem sedimis facta asanie et acuitatem humore. ¶ Et .iiij. quidem differentias sedimis exposuimus. et colorem et locum et substantiam et temporum reliquum est ut secundum partem .iiij. demum in descriptione est.

Hec quatuor sunt descriptionis sedimis differentie. Quoniam sedimen tres diximus habere locos quatuor modos et apparentes manifestat. aut enim inferiorem locum habet et ypostasis nominatur. aut medium et eneorima dicitur. aut superiorem et nefiles uocatur. Et causas omnium per quas ipsos accepit locos et significata eorum diximus et in descriptione eius que inferiorem locum accipit ypostasis dicitur exposuimus. ad eundem modum et in media ypostasi que eneorima uocatur faciam et eius differentias in descriptione ita.

Iste sunt eius eneorimatis differentie quas et in descriptione exposuimus. precedens uero ordo docebit significata uniuscuiusque differentie quid significet. Secundum tertiam uero differentiam sedimis locum superiorem urine tenentem que et nubes nominatur et huius differentias in descriptione exponam et quid significet subsequenti oratione docebimus. hec et significata eius non pretermittam. Est igitur et eius descriptio sic.

Ex tribus complexionibus quidem differentiarum trium generum ypostaseon hic chimum iudicii pretermittentes et in descriptione exposuimus. Quoniam uero humanum corpus ex tribus constat. ex spiritibus et humiditatibus et terreis .i. firmioribus partibus. huius uero corporis constituentia sunt humores et superfluitates. Quecumque quidem putrefactis humoribus purinas exeunt sufficienter exposuimus. dicamus igitur nunc que ex ipsis firmis partibus corporis minguntur ut peccata et non minus huius de urine doctrina fiat. Eorum earum firmarum partium molliores quedam et liquefacta in olei substantiam aliquam aliam formam assimilantur. Quoniam igitur pinguedo et caro molliora firmarum partium sunt et humidiora primum quidem resoluit febris pinguedinem uero omnium firmarum partium solubiliorem deinde resoluit carnem. pinguedinem uero liquefactam in olei substantiam transmutat calor. Et quoniam eadem non sic resoluitur sed habet quandam principium resolutionis et ascensum et statum uideamus temporum eius cognitionem.

Principiū quttē oleaginā ur
inaꝝ olei colorē hn̄tes. aug̃ntū
uō apparentes ut oleū. statꝰ uō
oleaginē. Ergo olei colorē hn̄
tes liq̄factiōis principiū sūt decl
arantes. ⁊ q̄ aquose apparēt.
Que uō apparēt ut oleū tēpis
augmēto fēē mictionē pfectio
rē hn̄t olei ad urinam. Oleag
ine uō fēē q̄ in statu fuūt tote
oīo urie ⁊ in colore ⁊ sb̄a ue
oleū sunt. Urīa ī febbꝫ olea
gina subnigra ueniēs incī
sionē ex spasmo ⁊ mortē sig̃ṫ.
Q̄m aūt pīguedo ulhoꝝ est
s3 plices diuī ptes. aut ei s3 lū
bos circūuolūi ⁊ q̄ opit eos. aṫ
circa lūbos pīguedīe resolu
ta ⁊ p uriās exeūte magis
sil' erit fiet q̄ ea q̄ in toto cō
pore est pīguedīe coqpt
q̄ uriāl's meatus sit hec uō
lōgē ab hīs. y. aūt disertē q
fiteriās scripsit ita ī aphonis.
Quibꝫ pīgue secūm ⁊ mltē
hīs nefreticā sig̃t. Manifē
aūt qm lūboꝝ pīguedīē re
soluta. Et alr. Urīa in causō
pīguē ypostasim hn̄s mōtē
sig̃t. Sine febribꝫ uō senibꝫ
·i· p̄ticula ne dissolo pīguedie
hec tale malū pinophigia
sig̃t. Et de oleaginis quem
uris ex liq̄tiōe pīguedīs fiūt
sufficiāt que dc̄a sunt.

Quoniam q̄ Oleo sig̃t petala ide
solidē corpis ptes hn̄t ypostasis
in scripis ⁊ lōgitudinē ⁊ latitu
dinē ⁊ pfund'. q̄cūq3 q̄dē ī sup
ficie radūntur q̄si q̄dā petala uris
apparentia uesice patiētis talia de
ratura s'. Denoiationē aūt hn̄t
ex hiis q̄ similia sūt petal' q̄ ert
ticis decoctis fiunt. secdm supra
dc̄m uō modū ⁊ ex hiis determinā
tur. Si ei febris fuerit ⁊ urina
petalositas fuiūs hn̄s totū corꝰ
patiē. Si uō nō sit febs uesice ē
passio. h̄ ⁊ in digēe ⁊ digēe deter
minātur. Si ei cū indigōe totiꝰ
corpis malū. Si uō digō sit uesice
Oleo sig̃. furfuree ypostasis malū.
Cum uō febris occupat ⁊ s3
pfundas uasoꝝ ypostases furfu
ree fiūt ⁊ crossiores petalodibꝰ
fiūt. Tales q̄ urine cū p̄dc̄is y
postasibꝫ s3 eūdē mod' sig̃ficat'
sunt ⁊ uesice passionē ex ⁊ to
tiꝰ corpis malū. Si ei adsit febs
totiꝰ corpis malū. Si uō n̄ uesice.
ex liq̄de indigest' sit totius. Si
uō digestū uesice. sic. y. dicit.
Quibuscūq3 in uriā pīgui
furfurea conueniūt hiis uesica
Oleo sig̃. ex modo ypostasis. scabie
Si uero occupat febris s3 tres
corpis dimensiones s3 lōgitu
dinem ⁊ pfund' ⁊ latitudinē
hīꝰ furfureis crossioꝝ fiūt et

uocantur crinoides. sciat autem quod tale
si quis subleuans mouerit mouete
incrossiores partes tunc apparent. et tales
crossiores partes tunc crinoides no
minantur. Ex hiis igitur et ea que in
urinis apparent denotationem
possederunt. Fuit autem urine
huiusmodi crinoides aut per liquefactionem
solidorum uehementem aut per exhu
stionem sanguinis. eis siquidem alte
fuit solidorum est passio. sicut uero rubee
sanguinis. quemadmodum dicit y. In
febribus acutis urina crinoydes et
albas ypostases habens malum est. Et
alibi. In febribus diuturnis urina cri
noidem ypostasim habens albis salu
taribus excitantibus discessum significat. Urina
in febribus encoreima et crinoi
dem habens diuturnam significat egritu
dinem. Et de crossionibus quedam ypost
asibus que in urinis fuerit et apparent su
fficiant que dicta sunt.

De fetidis urinis.

Fetida urina uero diffusam significat.
Urina uero mali odoris et morbi
humidorum putrefactionem significat.
Et rursus. In febribus aquosis et albis
urina malis eneorrematibus
fetidas parocopim secat. Et alibi.
Urina in febribus acutis piguis ni
gra et fetida nisi mali uesica huius
mortem significat. Et alibi. Urina odo
rem habens grauem liquefactionem significat.
Et alibi. Si uero uero et putredinem

et mortificationem nature significat. Et
de his que in urinis sufficiunt que dicta sunt.

Quoniam autem post et tenuis et pi
nguis cum coloribus complexiones
fecimus non coniugamus effusionem
ceterum cum potentibus coloribus et quo
significat horum singulum apparuimus.
Et quia secundum substantiam est pingue in
est quia a digestione tale factum est.
Aut ex habundantia pinguium crudorum
humorum. Et etiam hec cum tenui substantia
secundum conducere non possumus. fugimus
igitur tempus pingue effusionem cum yp
ostasi et subrubeo colore et rubeo.
In complexionibus ei habens indiges
tionem significantes colores conue
nire non possunt.

Incipiamus igitur complexionem facere
cum rubeo et subrubeo colore.
Cum autem hec absque sanguine fit
hoc uero expertus oportet autem cognoscere
quia quedam colores conuici substa
tus effusionis tempus et in ypostasibus
non tamen perfecte quia in subuis fuit et
que in ypostasibus imperfecte.

Secundum pingue subrubeum cum pingui

Hec complexio constat quem subrubeum
ad modum supra dictum est et significat lon
gitudinem egritudinis uelud si fit
urina subrubea et ypostasis sub
rubea continua et cetera.

Secundum pigue rubeum cum pingui ...

Et ea complexio constat et
significat multitudinem sanguinis

et ex substantia et sedimine.

sedimen pin. nigrū cū pin. a g.

Complexio ea constat et mō istrat adustionē et s; stātu et sedimen. sil' et cū colorib; cō tigētib; cōmingi l3 et sedim mi eadē sigficata declarantur su pfluitatis et indigētie excepta mediocritate utrūq; sbe et se dimis cū s; nām colorib;. sal; ruso et sub ruso. Et cū h' sigt g' p fcām digestionē et in sba et i sedimine et colore. Et de uri nar; qdē disciplina s; g'iā et iz' et dit'. cōuenieē exposuimus.

Explicit liber theophili de urinis.

Incipit liber phylareti de pulsibus.

Intentionem habemus in pre senti cōscriptōe de pulsuū negotio compendiosā expo nere tractationem et dicē primū qd ē pls. Et q̄ utilitas pl sus. Et qd sit arteria. Et unde exoriē. Et q̄r dr. Incipiēdū ē g' a pmo. Quid ē puls. Puls est motio cordis et arte riar; q̄ s; dyastolē et sisto len fit ad infrigidationē inati caloris et egestionē fumosarū supfluitatū. Quot sīt efficie tia pulsuū. Tria. Virtus faciēs motionē. Utilitas inducens. Et instrumētū obediēs. Quid est arteria. Corp' oblongū rot undū ad instar canalis duabus tunicis cōsistens a corde incip iens et in oē corpus diuisū aerē et spm uitalē continēs. Unde dr̄ arteria. Aparatopir. i. ser uare aerē uitalē. h' uō assimilē auricula cordis q̄ diuidē et ori tur q̄ subdiuidit' duplr et h' qdē deorsū ferē' p interiora et diuid' dexē' et sinistra ad coxas et usq; ad pedes et digitos. Alterū u' rursu fertur sursum et diuū sit dext et sinistra in man' et corpō et q̄ fertur qdē ad caput fac' arteria que dr̄ pirotide. [i. capitis] Que uō i dext et sinistra uti'sec' fertur tendit ad brachia et cubitos et usq; ad ex tremos manuū digitos.

Intentionē uō habet pñs cōn scriptio dare cogitiones de pul suum motōe et cās. Quotiens mutat' pulsus. Tripli'r. Ab hiis q̄ s; nat'a. Et q̄ cē nām. Et q̄ nō s; nat'a. Uelud etatib; uiror et mu lier; etatib; et aliis conuigatis. Hominū hñt .n. qdē mares hec uero femine. et corp; tpor; hñt qui

caliditores sunt secundum casum hii vero fri
diores. et hii quidem graciles na
hii vero pingues et carnosi. Et
viri quidem mulieribus omnino calidio
res et fortiores secundum naturam sunt. merito
ergo pulsus in eis velociores
et vehementiores sunt. mulier
ut frigidior tardiores et leni
ores. In utrisque vero hominum dico autem
viris et mulieribus interea crasis
intenditur etiam pulsus. In calidi
diore quidem maiores et velociores.
calidum enim velociter mobile est. In fri
gidiores vero minores et tardio
res frigidum enim tarde mobile. Habit
udines vero in utrisque inveniuntur
velud gracile et carnosum. In gra
cilibus enim subiacent multe tac
tui pulsus. In pinguibus vero
et carnosis humidiores.

Considerandum est ergo ad con
iugata velud regiones.
tempora. etates. et particulares
constitutiones. et est dicendum. In temporibus
quidem anni .iiii. existentibus
vere. estate. yeme. et autump
no. horum bene temperata sunt duo
ver et autumpnus. distemperata duo
estas et yemps. merito ergo vere
et autumpno pulsus magni sunt
et fortes valde propter temperamentum
qualitatis. Manifestum quoniam secundum
etates proportionaliter. In estate
vero velociores et spissiores secundum
unaquaque etate necessitate inducen
te propter continentis nos extrinsecus a
eris caliditatem. In yeme vero rari
ores et tardiores pulsus fiunt
propter continentis frigiditatem aut con
strictionem. Similiter autem
et in unaquaque regione secundum
illius crasim et pulsus commu
tantur. calidior siquidem magnos
et veloces facit pulsus et frig
idior econtrario. Dicamus
autem et de etatibus. Si vero etates
differentes sunt pulsus eorum
differentes monebitur. Puer
orum siquidem pulsus veloces sunt
et lenes et spissi secundum magnitudi
nem et parvitatem et fortitudinem
et debilitatem medii et veloces
quoniam secundum se habundat in eis naturalis
calor. spissi vero sunt propter humidita
tem habundantem in eis secundum quantita
tem et qualitatem. Senum vero con
tra tardiores et leniores sunt
quam ad pueros propter imbecillita
tem et frigiditatem que in eis est quoniam in
in eis ipsarum sunt virtutes. Senes
enim dicuntur quoniam ex imbecillitate
virtutis sunt. Augmasticorum
vero magni et fortissimi sunt eo quod
fortes magis in eis sunt virt
utes. Similiter autem et secundum temporis
qualitates commutantur crases
et pulsus. sicut est patens est
continens commutat contentum

ad ppriam eius crasim. ¶ In pregnantib; u° mulierib; pulsus parui sut & ueloces & spissi. parui qde eo q gravatur uirtus ex fetu. spissi uero & ueloces pp inducere necitatem pregnantis et fetus. ¶ In sopno u° pulsus fiunt minores & leniores. Manifestu e aut qm fit nali ingrediente calore ad pfundu. ¶ In pueritib; u° etatib; ad supuemetia m utantur & pulsus. silr & ig cilib;. ut qm aut f; nam uirtus patitur f; sbam alicui⁹ ptis aut ab aliq ca faciente & grauante eam.

Cetiam⁹ g area q no sunt natualia ut gimnasia. balnea. cibus. multi uini potio. aque multe potio. silr & uicis que pret nam h est causis eg uir ualitudinib; accidentib; silr scdm pdca considerare opz. sciend est eni qm q scdm nam si inmoderate fiant in id qd est preter natura uertitur pulsus.

Cum g ingredieris ad egrotu q nuq uidisti attende primu si masculus aut femina est. et si masculus e cosidera pulsus masculi. si u° femina femine. dein nam laborantis & etate ei⁹. et post h tempus anni. et regione. & corpis oia hec & cocectas. quale pulsum oportuit hre laborante qn sanus erat. te cognosces diligenter magnitudine pter natura facte conuersionis pulsus.

Primu gen⁹ pulsuu scdm qntitate dimensionu tium consideratur. i. scdm logitudine. profund. & latitudine. Conuenter g iste augmetatus scdm tres dimesiones trascedes modu dr.

Secund genus pl magnitudinum scdm qntitate motionis arterie dyastol & sistol inquo considerat uelox & tard⁹ & med

Tertiu genus puls uocis. uum e scdm tenore uirtutis in quo cosiderat fortis. debil. & mediocs. freqntia ei accipiens magtudine facit ualid. Qn eni dnatur uirtute cap te magis fit ualidus et econtrario.

Quartu genus pulsuu e scdm subam organi. dico aut arterie corpis inquo cosideratur dur⁹ & mollis et mediocris.

Quintu genus pulsuu e f; qntitate quietis inquo considera spissus & rarus. breue eni tep⁹ quietis fig t spissu. logu uero

Sextu genus pul rarum. sinu e pp equalitate & inequalitatem q cosiderat inuno pl

su et in pluribus. et in uno quidem ut in
capreante. quando uero in pluribus fit dicitur co
sistens in equalitas. ubi uero inequali
tas est ibi et inordinatio. aut in
ordinibus aut decidit una percussio aut
incidit. et hic fit grauata et aff
licta uirtute ab aliqua causa.

Septimum genus pulsuum est secundum
plenum ordinem et inordinem. In
ordinatio enim equali pulsu fit inequal
ter inequali secundum periodos inordi
natus fit. Et ille rursus conside
ratur secundum unam pulsionem et secundum plures
iones plures. genus pulsuum

Octauum est secundum plenum
et uacuum. hoc est secundum arterie figura
quod est enim uas aut plenum aut ua

Nonum genus pulsuum cum est.
est secundum concordiam in quo mensuram
proportio temporis ad tempus unum cog
noscitur deficientes et incide

Decimum genus pulsuum tes.
timum est secundum calorem qui redditur
per totum corpus arterie in quo conside
ratum qualitas perfusionis materie
corporis per tactum uelud dulcepata

Ostensis igitur decem modis
generibus pulsuum dicimus
breuiter paucas causas et differenti
as eorum. si quis enim ad diligentias
eorum peruenire uoluerit sedecim
libri sunt de pulsuum negotio.
Ego non longitudinem petens in paucis
capitulis paucas quidem differentias

et causas pulsuum inbreuiter dicam.

Propter quid enim pulsatur ar
terie. ut seruetur moderatus secundum
naturam calor cordis et omnibus
partibus. Quid differt saltus
a pulsu. Quoniam saltus quidem preter
modum est secundum spiritum fit et in omni
corpore. pulsus uero et in omni opera
tione uirtutis mouetur et in
arteriis solis. Quid mag
nus pulsus a ualido differt.
cum magnus quidem secundum .iii. dime
siones consideratur. ualidus uero secundum
motionem tenorem enim uirtutis
significat. Quid differt
spissus pulsus a ueloce. secundum
continuum et discretum. spissum est
et continuum dicimus. uelox uero
discretum. uelud si currat aliquis
uelociter. Quid differt
tardus pulsus a raro. Quoniam tardus
ex intentionis magis uirtute
fit. rarus est per coadunationes su
nt. Quot differentie sunt in dy
astole pulsus. Octo. Magni
tudo. paruitas. ualitudo. de
bilitas. uelocitas. tarditas.
Duricies. mollicies. Quot
sunt iudicia pulsus. Duo.
Intellectus et sensus. Sensus
quidem iudicat presentia. In
tellectus uero et futura et facta.
Quot sunt efficientes cause
pulsus. Duo. uirtus faciens

opus

opans et mouens corpus vasis. et
inustitas propter quod movet quod movetur.
Quot modis consideratur
moderatus pulsus. Quadrupliciter. secundum magnitudinem. secundum
velocitatem. secundum valitudinem.
et secundum spissitudinem. Quid
differt inequalis pulsus ab inordinato. Quoniam inequalis quidem
in uno pulsu consideratur et in
pluribus. aut enim secundum unam diastolem
et sistolem. aut secundum plura congregata
quorum est consistens inequalitas in multitudine pulsuum considerata.
Inordinatus vero fit secundum ethromon. Quid differt deficientes pulsus ab incidentibus.
Quia deficientes ex infirmiori magis virtute fiunt
gravata enim et deficiente virtute
deficientes fiunt. Incidentes vero
pugnante et resistente. Conatur
enim seipsum excitans volens
repellere contraria et unit contrarii esse deficientes incidentibus.
Quid differt spasmosus
pulsus a tramoso. Quoniam quidem in spasmoso tenditur arteria ad instar
corde tense. In tramoso vero transfertur arteriam et finiuntur. Quomodo fiunt fluctuantes pulsus.
Ex habundantia continenti magis
humoris insurgentis corpori arterie. sicut in ypostasica ydropici.

Quid differt caprizon pulsus ab eis pulsante. secundum quod
caprizo quidem in media dyastole
differentem facit motiones velut
capra sursum saliens salit pedibus in aere. Sic vero fit coacta virtute et gravata ab aliqua causa
tribulante eam. Sic vero pulsus
ab eis secundum eandem pulsat percussionem. hec vero fit propter duriciem
corporis arterie. patiente enim
et rursus currente volente spiritu in
secunda venit percussione ut incude malleus. Quid differt vermiculosus a formicante. Quoniam
vermiculosus quidem pluribus convertitur et venit ad melius et
manifestam habet magis inequalitatem. formicans vero non contenta iam virtute sed dissoluta et deleta fit et mortem significat.
Et hec nobis sufficiant ad presentia.

Opportet quidem utique
et discere et docere
posse res sine nominibus
que sunt in ipsis. ut non cum
longam existendo artem propter
suam propriam contemplationem in
supplicat nobis ea que circa dictiones
est occupatio. Sua vero necesse est pro omnia
ostendere que volumus sophistis quidem compositas hic
et sophismatum et more inutilis aliis vero quique rerum
doctrinam non nominum experientia experientia zelantur
multas quidem. sed tamen ex necessitate accidit propter sophista
rum reatum ea que circa dictiones est occupatio. Nam
optimum quod esset qualiter de nominibus consentientem
ad contemplationem properare. ut in prescripto a nobis de pulsi
bus opusculo fecimus hiis qui introducuntur. hiis
autem qui in nominibus solum sunt versati. in ipsis autem operibus
artis sunt indocibilissimi molestantibus semper et neque
respirare sine reatu concedentibus necessaria fere iam et ea
que est circa dictionem est occupatio. Igitur veteres
quidem simpliciter est invenire nominibus uni solius sollicita
tos semper ut ostenderet quod intellexit. Juniores vero prope
modum sunt iniquique sillam sophismantes et altercantur
et nunc cessant de nominibus litigantes ut puta ex una
particula propositi opusculi hec totam cognoscemus.
Hic quidem quis ait pulsum qui fortiter percutit vehe
mentem esse pertransiens autem alter non huic. Sed quicumque
magnus fuerit et plenus et citus illum esse ait ve
hementem alius autem quidem fortem sit et citum. Et
quis valde honeste increpans hos magnum simul
et citum vehementem esse ait non sufficit sibi absisto quintus
aliquis adhuc alius honestius reprehendens et plenum simul et
citum vehementem esse ait. et utique prone. Deinde sextus
quis alius cum eis magnum sit et plenum huic esse ait
vehementem. Simul vero septimus quidem et octavus affuit
cum eis hic quidem nullo differre dicens a pleno eum. Ille vero
dixit eundem esse quem magnum estimans futuram esse. aut
manifestam est tamen magnam qualem multotiens videmus
in templo pacis et in ipsis infirmis ut quidam medicorum
nec manus egri adhuc disputando decertant in
tamen deficiunt a turpi verbo se abstinere. Et quid
sunt eorum que nunc eos molestant minus versuta et si sint
versutissima que vero sunt eorum qui scribunt de pulsibus tem
peraverunt sunt intelligibilia. Nam prima quidem est utili
tatis huius quoddam redarguitio. hic vero non videtur eam
sed omnes ita scribunt. hic pulsus est vehemens et hic talis
est plenus et hic talis spissus est congruo existente
auferre hoc verbum est. Apponere vero magis quidem
si possibile est verbum vocare et ita iam docere quale quod iudi
care. aptius natus est hic talis pulsus quem forte voca
bunt vehementem. Non enim utique gratia vocandi dictionem
vel nomina imponendi principaliter eam que de pulsibus est ar
tem tractavimus vel alios docere conati sumus. sed ut a
nobis cognoscatur que presentia et pronostica debentia e
venire egrotantibus. Hec autem ex ipsis rebus non ex nominibus
que sunt in eis inveniuntur. Universa enim in rerum quidem
scientia nullo nos proficiunt nomina ad doctrinam vero solum
quam et sine consensu et sine nominibus compleri posse est.
Sed cum ei nequaquam quis nomina ponens rebus et cognos
cere eas sufficiens fuerit et quid significare apte
nare sit certissime sciret et quod nomina nullo minor propter

hoc demum gratia. Quare docere temptans nomina ponat sibi
que placent et ista nullo utique habebit minus.
Igitur michi quidem nunc si dictionem vocare quis velit the
onem vehementem pulsum velis non fallat autem eam
in docendo que cause generant eum vel cuius
dispositionis egritudinis est cognitio et in qua diffinitio
nullo nunc hic videtur fallere. Et quidem utique qui ita dixit
docere quecumque sufficit promulgare adverteres remit
tit illorum consuetudo attendenda sive docenda nichil
rursus nunc hoc scrutare utrum proprie an improprie vo
cantur. vel permutare presumentem vel inculpantem
eos sicut utique agunt sophiste. superflua enim
omnia hec et extra medicinam artem. non enim nominum huius diffini
tionis scientia hec est sed rerum. nunc hos qui non nomina
ut bene ad medicos mittit homines. sed eos sanitate
indiget. quare nunc sermo hic pulsus nominibus assuetis
et nobis et aliis medicis permittit documentatis
sed amabit utique si hoc moderate potiemur. Igitur nunc
primus quidem omnium quos scimus. ypo. et nomen pulsus
scribit et eam que in ipso est artem non igno
rasse videtur non tamen per amplius exercuit hanc partem
huius artis nunc de omni arteriarum motu fert hoc nomen. Sile
vero quidem videtur facere ei et erasistratus. Cum in propriis
deinceps huius sermonibus dicetur et de quo magis
hoc nomen ponunt et quod ad se invicem differunt vel
concordant. Nunc autem eum palmus id est saltibus intitu
latum composuit sive fuit egiminus qui chyos
sive alius quis proprie usus hoc nomine est et multa
consuetudo et apud alios non medicos solum sed ypocr
atas omnem arteriarum motum palmum id est saltum
nominare. parapagore vero et erophilus usque adhuc in
huius dicuntur. pulsum hii omnem arteriarum motum sen
sibilem vocant. Ita vero et post eos omnes et si diffinitionibus
differant hos tenent et hic alibi. Quare et nos seq
uentes optimorum consuetudinem scrutemur
iam quotque omnes pulsuum sunt differentie. quod autem unius cu
iusque eorum est nomen. et nimium et super hanc dictionem
ipsam quam diximus altercantur. hii quidem quasi per
centes proponere quot sunt genera pulsuum. Alii
vero aiunt non genera oportere vocare sed species.
Alii vero qualitates. et alii differentias. et quod quis
unicuique videtur hoc nomen ponens litigat lon
ge et infinite de dictione eius ut de generibus
ita de speciebus et differentiis et qualitatibus non necessariam
inducunt questionem obliti utilitatis problematis solam
veneret in id omnino ut extimo pulsus scrutari vo
lentes qui iudicare apti sunt potius vero non proposue
runt. Et si non ea que de generibus et speciebus questionem potentes
potius omnia magis quam hii agunt. Hec et
nos et hic ambages eorum fugientes et ponere quibus
volunt concedentes et adherebimus ei quidem quod utile
est tamen ad hec pervenientes quod eis quod volunt de diffini
tionibus vel et de nominibus et ipsorum rectitudine que sunt
sed pulsus disserere in huius que post hunc librum
omnia scripta sunt hic libri ipsum solum haberet quidem quod est
utile nullam sophistarum questionem tangens. Quare
et si quis forte male voluit dicere quare illos possit
Verum ad alia e opuscula et id quod dedit notitie
pulsuum et id quod de causis et adhuc quod sive ipsorum pro
nosticatione hic solus necessarius est liber. Illi vero et ad
sophistarum molestiam scripti sunt et assequentium

noia ei ut q

libros aliorum scientes de quo significato ferunt
singulum nominum. Dicamus ergo iam quot quidem
sunt genera pulsuum. deinceps autem differentias eorum.
principium sermoni hoc facientes. De compositione arterie et eius motu.

A Rteria existente corpore cauo et
longus et rotundo et mota semper motu
tu ex contrariis duplicibus particulis. aut enim in
se consideret undique aut distrahi ubique et hoc dup
plici motu nominato pulsu duas necessarium ei accidere
quietes ad alterutra. alteram quidem in distrahendo
antequam contrahatur. secundam autem in contrahendo antequam
distrahatur. Et has duas quietes et exercitatorum
tactus cognoscit et ratio non minus demonstrat.
Antea enim quam quiescat prior motus non utique
incipiet contrarium motum arteria. Si quippe quies
certe stare et pausare est quare quies est in medio
motuum. Necesse est igitur omnis et hoc quid aliquod
tempus ipsum motuum alterutri esse proprium. Alterum
tempus uero esse quietum ipsum rursus est proprium
alterutrius. Quia uero tres dimensiones ar
teria habet quemadmodum et aliud omne corpus longitudinem
et profunditatem necesse est omnis secundum unamquamque dimensionem di
mensionem fieri quandam quantitatem distractionis et sis
tolis .i. contractionis. Et quidem utique et commun .i. mensuram
quodammodo eam habere necessarium est et ut et intellectum
et pumpte uel robuste agere. est autem et ipsam tunicam
eam arterie uel mollem uel duram. sed et spatiositatem
que est intus uel uacuam quodammodo uel plenam.
Et secundum hec omnia quam homolayam .i. equalitatem. quam
uero anomaliam .i. inequalitatem consistere. Et
alia est dyastoles tempus ad tempus systoles necesse est
esse et preter has nullam aliam posse constare summum
pulsum differentiam. Sicut est scrutari si quis motuum
uel quietum siue quantitatem dimensionum
secundum quas mouentur siue qualitatem actionis siue
arterie naturam uel concinuitatis uel huiusmodi quali
ad se inuicem ea que possunt opari. Manifestum autem
est quod possunt homogenea .i. que sunt eiusdem
generis omnia hec que dicta sunt et nichil deficiat sermoni
secundum ullum modum sed sunt omnes que secundum unum pulsum
consistunt differentie generum hec que dicte sunt.

Q Ve uero alie accedunt sunt De differentiis secundum equalitatem et inequalitatem
matice .i. coaequatiue uocantur
secundum quas in multis pulsibus sibi inuicem comparatis
homolaticam .i. equalitatem et anomaliam .i. in equa
litatem uel ordinationem uel inordinationem inuenimus.
Vniuscuiusque uero horum generum hec quam secundum speciem differentie pl
sunt quas iam tractabimus a genere quod est secundum temp
.i. secundum ipsum motuum motum incipientes. De ueloci et tardo pulsu.

N Ecesse enim est hec uel commensuratum
et secundum naturam existere uel uelociorem quodam
modo uel tardiorem fieri ut sint secundum hec genus tres
omnes differentie pulsuum. Citus quidem qui in paruo tem
pore mota arteria sit. Tardus autem qui in multo.
Commensuratus autem qui incommensurato. De differentiis
Q Ve uero secundum quantitatem diastoles sunt differentie secundum quantitatem
pulsuum que quidem secundum unam dimensionem tantum
intelliguntur. viiii. numero sunt secundum unamquamque trium
dimensionum. tres secundum longitudinem quod arterie que
commensuratur in ea et qui utique superhabundans alio uel
qui deficit. Vocatur autem qui quidem superhabundat longus

qui uero deficit breuis. Secundum latitudinem uero et qui
commensuratur in ea et qui incommensurati duo. latus
quidem. latus quidem. qui superhabundat mensuratum.
contrarius autem ei strictus. Secundum hec autem et in
ea que secundum profundum est dimensionem arterie. hic quidem
erit commensuratus ille uero altus. ille uero humilis.
hec quidem sunt. viiii. differentie pulsuum que secundum unam dimen
sionem intelliguntur. Que uero secundum tres dimensiones differentie
pulsuum. sunt. 27. Cognosces autem eos manifeste in
digramate .i. descriptione. Nam unus quidem erit longus
simul et latus et altus. Scribatur autem primus omnium. alius uero
longus et latus et commensuratus secundum profundum et scribatur
secundus. Alius uero longus et latus et humilis et ascribatur
tertius. Deinceps reliqui omnes horum simili methodo .i. doc
trina duabus quidem primis dimensionibus eisdem
manentibus tertia uero ultima permutata ut puta ita
quartus quidem longus et commensuratus latitud
ine et altus. Quintus longus et commensuratus la
titudine et commensuratus profundo. Sextus uero longus
et commensuratus latitudine et humilis. Dein alii
rursus tres deinceps prima quidem dimensione longum
custodientem. secundam uero strictum. tertia uero permutata
ter. hii quidem. viiii. una dimensione que secundum longitudi
nem longa manente aliis uero duabus omnibus permutatis
alii uero deinceps noue dimensione quidem que secundum
longitudinem commensuratam maiorem. Reliquos uero permu
tatis. et rursus. ix. dimensione que secundum longitudi
nem breui manente aliis uero permutatis. De pulsibus
E xistentibus utique. viij. et .xx. pulsuum secundum quantitatem
sibus qui secundum quantitatem tribus simul contrahunt nomina.
dimensionibus consistunt duo quidem ex ipsis habent nomina
ab omnibus concessa et qui primus in eis scriptus est et ultimus.
Nam hic quidem magnus ille uero paruus uocatur. Alia uero
multitudo non habet nomen in eius ischnum .i. tenues
et adrum .i. pulposum dicunt pulsus uerum quos ex diagramate
.i. descriptione uidebant scite pulsibus simul generaliter
predicantur. In quibus enim utique dimensio que secundum
longitudinem est superhabundat reliquis duabus
hos omnes ischnos .i. tenues uocant. In quibus utique
reliqui due omnes huic superhabundant omnes sic
Rursus illos adros .i. pulposos ut is qui est quintus
in dyagramate et sextus et adhuc cum his et octa
uus et nonus et octauus decimus ischni .i. tenues uocantur diagrammate
et eos uero huius adri .i. pulposi. et qui decimus in dya
grammate et nonus decimus et uicesimus et adhuc et secundus
et uicesimus et quartus et uicesimus. quare hec generaliora sunt
nomina plurimum communia. Vocat autem iam ipsos hoc pulsus
et alii. subtilem quidem ischnum .i. tenuem. crassum uero
adron .i. pulposum. Si uero commensurati secundum tres dimen
siones qui solus est qui secundum naturam in .xx. et vij. proprium
habemus nomen. Reliquos uero deinde et hinc iudicamus
aut commensuratum esse dicentes in tribus dimensionibus
aut medium magni et parui aut secundum naturam in quantitate
diastoles. aut qualiter manifestum sermonibus
futurum esse quod dicitur. Ideoque non admirari accidit eos qui
in nominibus resolui sunt uersati. Et quidem si uocare hec
tales pulsum sic querentes non saltem propter hoc ambigue
ambiguatione cessent multos uidentes pulsus
nomenque proprium non habentes. nullo uero et hi doctrina
nocentes cum demum sermone in dicere possit.
breuem denique et strictum et humilem nominare aliquid

De compositione arterie et eius motu

pulsum simile est ac si dicamus animal gressibile pede
stre bipes. sic est ratio hominis que est animal pedestre bipes.
nomen vero rei cuius est ratio hec. ita et pulsus nomen quidem
est magnus ratio vero eius et longus et latus. et rur
sus alterius pulsus ratio quidem est brevis latus
humilis. nomen autem nullum est. Sed de hiis quidem rur
sus dicemus. [illegible]

Nunc autem transeuntes ad tertium genus pulsu
um quod secundum tonum id est mensuram dicemus et hor
dinis. Sunt autem tres. hic quid robustus tonus id est
mensura vocatur. dicitur vehemens. iste vero imbecil
lis quem amudion id est debilem nominant. medium vero
eorum non est proprium nomen sed a hiis ratione iudicamus.

Quartum vero genus pulsuum [de quarto genere]
quod secundum corpus arterie consistit in [illegible]
tres incidit et ipsum divisis et vocatur apud plurimum
morem medicorum et maxime apud iuniores nomine ple
ni et vacui medius autem amborum amoium id est innominatus
et hic apud nos autem non rei illi contrarie quod horum durus
alter vero mollis dicetur et indicant utrumque arte
rie consistentiam. Si vero rectus est iste vel illo
modo notare cui horum cura est per ea que sunt dein
ceps dicetur. nunc autem propositum complendum est.

Aliud genus erat pulsuum omnis
ut aiunt ex manifeste arterie
euchimia id est effusione longo indigens ut
mihi videtur in digno sermone etiam sermone. id autem
quod in presentia utile et introducendis sufficiens
dicetur hic.

Tres intelligi oportet differentias huius generis pulsuum
notari vero hunc quidem plenum illum vero vac
uum medius est amborum nullum proprium habet. itaque
plenus est quidam pulsus ut attingentes extenta
ut quoniam nastoteram id est solidiorem deinceps arteriam
et cavum eius effusive subtrahentem vacuus autem q
apulosam elevationem arterie faciat ut secundum impres
sionem digitorum in vacuum ire videatur.

Et quinque igitur genera pulsuum sunt
motu arterie constitutum et homalicos id est equa
litas et anomalia id est inequalitas que sunt unumquodque
eorum eius differentias dicemus cum et de alia anomalia id est
inequalitate que in pluribus consistit pulsibus dice

Alie vero differentie pulsuum huius quidem [illegible]
qui nequaquam sentire differentiam se sistole [illegible]
consistunt et tempore defectionum. ita enim vocare
est tempus medium sensibilium motuum. Et adhuc constitu
elevatioñ | unt in ratione et tempus ipsius motus et quietis vocant
autem et ita defectionem. Eius vero qui et sistole
sentire differentiam manifestum est quoniam ea que sunt in me
dio duarum quietum quas et silentia et immobilita
tem vocant et aliter consistunt et multo plures sunt.
simul igitur est de alterutris separatim aptum dicere
et quidem et primo de prioribus. deinde qui sola dyastolem
sentire aiunt ut in hiis que primus cognoscunt
exercitati facilius assequantur et que sunt difficillima.
Percussio utique tactus secundum impressionem arterie et alia
que diximus omnia sentimus et tempus converten
tium motum. quod vero rursus motum incipientem
aliud tempus nobis usque est in medio finis primi
motus et principii secundi ut sit duorum temporum
digitis in pulsu complectere priorem quidem motus sit

et percussionem et dyastolem notant. Si vero qui sciunt
quod et defectionem et sistolem vocant. fieri vero secundum potius
quidem temporis quantitatem vel citum vel tardum vel me
dium eorum pulsum. Secundum vero quantitatem secundum temporis spis
sum vel rarum vel medium eorum ut sit citus quidem
pulsus is qui in pauco in pauco tempore arteria di
stracta fit. compulsus autem qui per pauca. Et tardus quidem
qui in multo tempore arteria distracta fit. Rarus quidem
permultum. Et medius quidem citi et tardi hic quidem in co
mensurato tempore distracta fit. Medius autem spissi et rari
is qui in commensurato tempore arteria distincta perficit
dyastole sive distracta dicamus sive elevata sive
[illegible] ut estimo differt. Manifestum igitur est
iam et quo est spissus pulsus per eos et quo acuto est alter
et quo est tarius et quo a tardo differat. De rithmo

Comparatio vero temporis [illegible]
quod percussionis temporis quietis rithmum [de pulsu rithmi]
id est armonia generatur. Non existens temporis percus
sionis ad tempus quietis. dicimus autem quoniam nichil eorum
eos differt dicentes percussionem vel dyastolem vel mot
et gerere vel defectionem vel sistolem. Et quidem utique
ex portione dicendo temporis dyastoles ad tempus sistoles
rithmum esse ordinem quidam dixerunt. alii vero habitu
dinem esse duorum temporum adiunctam eius percussionis ad
eiusque defectionis. Hec igitur est doctrina prioris. De spis

Transeamus autem ad eos qui [solo et tarato quidem]
sentire aiunt sistolem tarditatem. [de illis qui sentiunt de]
quidem et velocitatem simile illis in tempore dyastoles pon [[illegible] onem.]
entes. iam autem et in tempore sistoles non tamen spissitudi
nem deinde et raritatem simile illis. contra spissitudinem quidem
et raritatem secundum alterutras quietes. Rithmum autem
aut secundum tempus dyastoles simul cum quiete que est super ipsum com
paratum tempori dyastoles simul cum tempore que post ipsam quietis.
Est autem quoniam et tempus dyastoles solius tempori sistoles solius
comparantes ita rithmum generari dicunt et cum de spis
situdine quidem quidam eorum ut dictum est. quidam vero
similiter prioribus in tempore dyastoles velocitatem et tardi
tatem quidam dicentes [illegible] omni tempore comparato ex
duabus quietibus et sistole spissitudinem et raritatem
aiunt consistere. Quidam autem similiter prioribus non
pigritantes sunt in ratione temporis et sistole adiecti
quidam universum consistere dicere. non tamen in inventio
nes omnem dyastolem vel sistolem concordant adinvi
cem. Difinit quidem quorum alterutrum. sunt autem qui dyas
toles in ultima sistoles deinde et denominantes litigant adin
vicem. Ut igitur nos in quod nec ipsum delinquamus neque
inutilibus amplius immoremur dicentes nequaquam simul
et utile concedimus nova ponere hiis qui opera nobis
fecerunt. ea vero que fecerunt vere opus artis negligunt.
sunt dyastoles prima in sistoles ultima impleta est. Se
cunda quoniam autem est alterutrius quod sensibile et propter quod
ostendemus in hiis que de ignotione pulsuum. Ma
nifestum autem est quoniam utile est medico quod subsensu
venit itaque et tempore dyastoles vel sistoles quod sensibile
necessarium est cognoscere. Igitur quietem quidem
que sentitur vocatur que est in dyastole ante sistolem
qualiter quis est certissime scire possibile est per tactum.
eamque vero non inferius est non certissime quod accip
alterutraque particulares secundum principium quod finem sistoles
secundum finem vero ea que sunt prima dyastoles. Meminis
se autem oportet temporum horum existere magnitudinem que est

sm nām uniuscuiusqz et etatem que est ad scientiam
uicem et cognoscere posse quantum in egrotando
alterantur et quid ostendat unaqueqz uersio ap
ta nata est. Et quoniam inuenta esse et longa experi
entia suscepimus et de eis nos dicemus alibi:
in presenti uero differentias addentes horum duorum ge
nerum que nondum dicta sunt et eius quod secundum quietem et eius
quod secundum motum uel rithmum non continua sermonis
transeamus. Itaqz quidem utiqz genus quod est
secundum quietem arterie tres differentie consistunt pulsuum
rarus spissus medius. Quorum et rarus antea
diximus. In genere quidem secundum rithmum non simpliciter
ita contingit differentias consistentes dicas. Sed primum
quidem omnis pulsus rithmum habet ostendens ut non
aliquod rithmorum uocatorum pulsuum decipiens putari
estimare faciat ei priuari ut huius hos tales
pulsus. Sic enim informis horrer in sonoris dicta
redus ita et pulsus arrithmos .i. immodulatus
uocatur. Maliciam eius quod secundum naturam rithmi signi
ficante hac priuatione omnino non nuncupatione
et carentis arithmoi .i. modulato. non quod rithmo.
omnis enim pulsus in aliquo rithmo est .i. modu
latione est. Si qui eurithmus .i. bene modulatus
uocatus. Utrorumqz uero horum arithmi dico et euri
thmi commune genus est qui rithmus pulsus.
Igitur eurithmus quidem unus manet et indi
uisibilis. Arrithmi uero tres sunt differentie. parithi
mus. heterorithmus. extrithmus. Qualis autem est
unusquisqz exemplo discens utiqz. Unicuiqz
etatum est qui secundum naturam est pulsus. Horum
ergo quod quidem seruat et eurithmus uocatur. Qui
uero corrumpit arrithmus et corruptus. Qui quidem
rithmum proxime etatis assumit pararithmus.
Qui uero alterius cuiuslibet etatis assumit rithmo
participat heterorithmus. qui uero nullius uni
uersaliter etatis conseruat rithmum extrithmus
nominatur. Ita uero et de naturis et horis et re
gionibus et aliis uniuersis oportet intelligere. Uni
cuiusqz enim eorum est quis proprius rithmus quo
corrupto et arithmum oportet intelligere et differentias
eius differentias. Omnium autem eorum rithmorum hii
quidem in pari ratione consistunt illi uero in impari.
In pari quidem cum dyastoles tempus par exti
terit tempori sistoles. in impari uero cum alterum
superhabundat. Fit autem hoc quoniam quidem in nar
rabilibus quoniam uero in enarrabilibus superhabundan
tibus. Et in narrabilibus quidem duppliciter uel in mul
tiplici ratione uel in ratione numeri adinu
merorum qui et epymorius nominatur. Igitur multi
plex quidem ratio que dupplex uel tripplex uel
quadrupplex uel aliqua earum que deinceps.
Epymorius uero adinuicem est quod magnitudinum duarum horarum
dyastole fuerit tamquam magnitudinum .v. uel .vii. uel
.viii. uel .xi. erit sistoles. In enarrabilibus
autem tripliciter. Superhabundat enim quod dyastoles tempus
inenarrabile aut quod sistoles aut utrumqz. parti
cularem uero horum unusquisqz quoniam quidem paruitatem
adiuncta habent in enarrabilia tempora siue plura
sit siue unum quod primum quoniam uero plus. quoniam uero
plurimum. Quantum autem primum, tempus non ad naturam
ipsam si ad sensum intelligere oportet palam est

tia ei habet et apud musicos. Hec sufficiunt quidem
de rithmismis. quantum enim ex hoc genere pulsuum
et posse quod et utile uel impossibile et inutile et libris
de dignotione eorum et in libris de pronosticatione eorum
dicetur :- De equali et inequali.

Sed adhuc reliqua duo genera transeamus. Iam
alterum quidem in quo et homolotica .i. equali
tatem et anomaliam in equalitatem scrutamur.
alterum autem in quo ordinem. Ergo homaliteis .i. equalitas
quidem et anomalia .i. inequalitas et secundum unum pul
sum et circa plures fit ordo uero et inordinatio
Quia uero grauis et difficilis circa plures solum fit.
Que et contemplabilius est anomalia .i. inequa
litas que est secundum unum pulsum de ea que in pluribus
consistit modo dicentes redeuntes autem cum ea et
rationem que est de ordinatione et in ordinatione
que et adiacet et propria huius ratio est uel et anomalia
que est secundum unius pulsum reddentes omnes eius differentias
temptabimus differentias. Que ergo in pluribus pulsibus
consideratur homalitas .i. equalitas et anomalia
.i. inequalitas quas et sistematicas .i. coaceruatiuas
uocant differentie omnes in comparando quod in
primo pulsu hiis que sunt in hiis que sunt deinceps
et intelliguntur. Iam siquidem pares custodiant per omnia
homalus .i. equalis simpliciter hic talis pulsus uocatur.
Si uero secundum aliquam quidem uel aliquas fuerint pares secundum aliquam
autem uel aliquas fuerint impares secundum quales quidem sunt pares
secundum eas homalus .i. equalis pulsus dicetur. secundum quas
uero impares secundum illas anomalus .i. inequalis. Omnia
tamen uero differt uel homalum et anomalum simpliciter dicere per
singulaqz genus. Iam quidem simpliciter homalus in magnitudine
in uelocitate in aliis quidem in equalis habet. Si autem secundum unumquodqz
est homalus sicut tunc ergo nuncupatione dicere uult secundum magnitu
dinem homalus. secundum uelocitatem. secundum uehementiam. secundum quamlibet aliam
homalus est. Et inmutatur et anomalus tamen secundum magnitu
dinem aut uelocitatem. aut secundum aliud quodlibet est aut quando
et secundum duo horum uel tria uel plura et secundum omnia sit multotiens.
Qui simpliciter homalus uel anomalus dicitur talis quidem sunt
et omalus uel anomalus.

Ordinatus uero et inordinatus
uicissim et anomalo et in eo quod secundum periodos par est
et in eo quod omnimodo impar secundum alterutram in ctiom
generationem habet secundum periodorum paritatem quod ordinatus.
Rursus autem quod secundum omnimodam imparilitatem quod in ordinatus
licet enim utiqz omnem rursus resumentes dicamus ut in
eis immanifestum adhuc effugiat uniuerse quod secundum unum
pulsum sunt differentie hiis que sunt et in hiis que sunt
deinceps pares secundum singulum genus sit homalus. hic talis
simpliciter dicitur pulsus. Sed si omnes omnibus impares
extiterint anomalus hic simpliciter. Sed quando differentie sunt
pares quedam impares secundum quasdam quidem uel quasdam pulsus
homalus erit. secundum quasdam autem uel quasdam anomalus.
Igitur quod quidem simpliciter homalus uel quod secundum aliquam differentiam unam
uel plures est homalus non recipit inctionem. eum
autem qui simpliciter est anomalus uel secundum quasdam species
uel quasdam incidentes in eo quod secundum periodos pari et impari
ordinatum et inordinatum inuenimus uel simpliciter uel secundum
quasdam differentias uel quandam. De ordinatione secundum pe
riodos.
Quod autem secundum periodos par existimo quidem
iam manifestum existere abhuc quod deinceps
paribus deficiat esset tamen ut non quod deficiat secundum ioni

et hec adhuc gratia est nobis proponentibus unum genus pulsuum secundum magnitudinem. Sint enim primum quidem pulsus et sex et totus pares secundum magnitudinem. impar autem eos deinceps sequatur quartus manifestum est quod anomalus secundum magnitudinem. hic talis erit pulsus non tamen iam manifestus si et inordinatus. Si vero expectare alios quatuor ut si quidem tres consequenter sibi invicem et hiis qui ex primo periodo generentur plures pulsus post eos quartus quanto ordinatur hic talis dicitur pulsus secundum magnitudinem et si deinde duas periodos et eas que deinceps universas pares custodierint. Si vero non omnis que ex secunda periodo hiis qui ex primo pares et iam et pulsus inordinatus dicitur secundum magnitudinem. Ita vero et secundum velocitatem et spissitudinem et secundum alias differentias. Est autem quando due quidem vel tres periodi pulsuum impares penitus sibi invicem sunt. Que vero sunt deinceps non adhuc tale pulsuum. Quando quidem non omnino vocantur ordinati simpliciter quando manifestum non tamen simpliciter inordinatur. Si vero et distare neque eorum sit quod secundum periodos ordinatorum. est enim ut tres vel quatuor periodi adinvicem inequales sunt eas que deinceps pares proponis sunt ut si contingat quarta quidem primi quinta secunde sexta tercie penitus sit par. hinc pulsum allicium ordinatum secundum periodos vocare melius erit simpliciter dictorum ordinati et inordinati hoc quidem alterutrum nullatenus actio participat in ordinatus inordinatus in ordinatus ordinatur. Quod autem secundum periodum ordinatus est quidem qui ordinatus est que in ordinatione participat. Ordinatur quidem que in omnibus periodis. inordinatur vero qui secundum unam aliquam. Eam nam qui quidem eidem simpliciter ordinatus pares habet omnes periodos qui autem secundum periodos ordinatus non universas pares habet sed per quendam numerum. Rursus autem quia ordinatur quidem in omnis habet deinceps pares periodos in per quandam numerum. qui vero secundum periodos ordinatus alterutrum quidem eum habet alterutrum non habet et ita medius ambobus fit. id est ordinati et inordinati et hic quidem communem habet alterutrum illud vero non. Possum autem utique quis et simpliciter ordinatos hos tales estimare pulsus non particulares periodos que particulariter numerum huius deinceps sunt pares in unam universam magnam omniabit periodum. Multa vero et qualis varietas et complicatio fiet periodorum in differentiis nimis consistentium non difficile scire et maxime hiis qui exercitati sunt eas que in febribus sunt periodos complicate sibi invicem. non gradus amplius est opus adhuc dicere eorum tractare. Sicut de in anomaliam venientes dicere potiores quidem sistematicas id est coacervativas. Deinceps autem eas que sunt secundum pulsum. De inequalitate com

S istematice quidem utique anomalie pulsu. id est coacervative in equalitatum in coacervatione vero hec plurium pulsuum ut dixi consistunt. Prima quidem habent differentiam secundum quam quidem homalie id est equalis quando vero anomalie id est inequalis fuerit. et in omni varius homalie id est equale aliquid vocamus anomaliam id est inequalitate. habet enim ita non pulsibus solum sed et maliis fere universis quecumque vertentia eam quod ex principio nominum fiunt secundum magnitudinem sive secundum qualitatem. vel homalias id est equales vel anomalias id est inequales faciunt augmentationes. Nam iniquarum quidem vero tum corrupta paritate dicitur utique anomalia. iniquitum vero quod per superfluitatis superacceperint dicuntur utique homalie vero id est equalis. Que vero in eo quod omnia manent in eo quod per divisionis superacceperint similiter anomalia utique quidem et secundum hos pulsus contingit aut par et homalie id est equalis. et solita eorum paritate aut repente sit et secundum magna fiet aut utique in uno genere ut in ex secundo secundum modo

P ost quod sedes quidem pulsus potest erit manifestus. primum minor. tercius autem secundo. Etiam rursus secundum et quartus tercio impari et sic usque plus deinceps fiet hos tales pulsus minutiores et minutos vocant aliquis quod in actum desinit hic nomen transferentes quidem quoque quidem horum spirituum et minuuntur quam quiescunt ab hac passione in immobilitate omnino ad finiunt et vocamus eos deficientes minutos. quecumque vero quiescunt dupplicem habent differentiam. nam quidem quidem eorum in qua post quieverint minorat et paritate hanc secundum custodiunt. Quandoque vero augentur rursus quos rapinos recurrentes vocant. Horum autem ipsorum hii quidem imparem ei que secundum principium recedunt magnitudinem alii vero in minorem. Et quidem quidem in quibus omnia mediari sunt super habundantis in hiis rursus aguntur. Eadem vero maioribus vel minoribus adiectionibus utuntur talis quidem sunt homaleos id est equales. anomaliarum id est inequalium differentie anomaliarum id est in equalium inequalitatem quecumque quidem nullam universalem custodiunt paritatem quecumque autem usque quidem tres vel quatuor vel quinque pulsuum custodiunt corrumpunt autem postea. Finaliter autem eorum vel ordo vel ordinatio consistit. ordo quidem secundum periodos quecumque partes custodiant inordinatio vero si et alias corrumpit. Deficiunt autem et in hiis multotiens motus fiunt et in hiis que homalie id est equaliter moventur. Sed illos quidem minutus deficientes vocamus hos anomaloes id est inequales deficientes in anomalia quam utique est secundum paritatem et magnitudinem valde affluens est medietas hic nomen id est minuum in anomalia vero que est vehementia et amavarotta id est debilitatem et in aliis generibus non adhuc in consuetudine proportio deinque vero secundum singulum genus est eadem. aut enim homalie id est equaliter corrumpunt paritatem aut inequaliter

Et alias particulares dicens eandem habet anomalas id est inequales primas eam secundum partem propositam idest inludentes et deficientes multimodas aliorum est proprium. horum autem quidem et partem prophon id est in tercium et sola anomalia est que est secundum spissitudinem. Quando vero deficiens et in anomalia est quod est secundum raritatem et que secundum paritatem contrarie. Secundum alterutrum in alterutrum modum. Medio quidem qui est in longissimum extendi in eo quod secundum paritatem in eo quod dyastoles in minimum distrahitur. magis autem qualis in paritatibus quidem pulsuum quod in raritatibus vero quod diaphontes id est deficientes sunt adiacent aut dysphysium id est deficientibus pulsibus qui vocantur palindromi id est recurrentes et ad liptes cum duorum vel trium vel ex plurium adhuc pulsus tempore in moll est in illa omnino attenua rursus incepit moveri. Hec quidem sunt essentie que sunt sistematice anomalie. De inequalitate secundum unum

R eliquum autem utique erit anomalie unum pulsum. id est inequalitatis que secundum unum est pulsum dicere diffusius. Est autem et in hac sit et in singulo ge

secundum raritatem in eo quod quod est

nerum et in nobis simul natum huic quidem simpliciter homalon .i. equalem, illum vero simpliciter anomalum. Alius vero secundum utrumque genus in quo contrarii considerabuntur.

Dicamus igitur de genere quod est secundum motus differentias primas. Si enim in hoc exercitati fuerimus facile quidem iam et de reliquis intelligemus anomalie .i. inequalitatis. Igitur que est secundum motus differentias quidem opor primas differentias ponere hanc quidem in una particula generationem ipsiusmet arterie, in pluribus vero alteram. Alteritatum vero earum rursus in plures incidi aptanata est quas utique erit omnes differentias incipientes altera que secundum unam particulam consistit. Manifestum est autem non secundum idem tempus impossibile est enim unam et eandem particulam in uno et eodem tempore non simpliciter apparere moveri. Sed in divisis temporibus unius particule motus non idem apparet multotiens aliquando incipiens quidem velocior, finiens vero tardior et econverso incipiens quidem tardior, finiens vero velocior. Valde multa talis anomalia et multiplices in pulsibus inventa et multa significare apta nata est sicut alibi dicetur.

Ostendemus autem nunc divisionis eius particulares differentias. Sunt autem tres quidem que prime. Quedam quidem qui circa incisum motum particule. Aliaque continuo quidem apparente eo non tamen pariter cito. Quedam autem superexcitante in unoquoque vero eorum particulares alie. *De inequalitate unius pulsus ... motu ... mo...*

De prima igitur que prima dicta est dicamus. *ti-* inqua incisum motum a quiete contingit. Inveniuntur autem in ea differentie pulsuum .xx. modo hec consistentes priori motu veloci existente secundum his tribus iterum conversionibus vel velocior vel tardius vel commoderatus fiens. Tres quidem hec differentie pulsuum. Rursus vero alie tres priori motu tardo quidem existente vel commoderato. Hos vero tripliciter excessus .s.

Pulsuum autem secundum dyastolem *de inequali pl...* qui in motu non deficiunt sed detinentur *iter* incipientes secundum anomaliam habent usque ad aliam *... mo* in mobilitatem. Quidam quidem velociter incipientes moveri tarditer finientes. Alii vero econverso incipiunt moveri quidem tardiuscule accelerantur vero semper et magis. Alterutrius vero eorum vel homalos .i. equalis vel anomalos .i. inequaliter hec talis fit. Propter enim est qualiter homale quidem anomalia fiat. Igitur eorum quidem que homalice consolvunt motum ut intendunt hii quidem ab ultima tarditate ad commoderatum motum veniunt. Quidam vero a commoderato et motu in ultimam tarditatem. Et quidam quidem ab ultima velocitate ad commoderatum motum. Quidam autem ab hoc ad ultimam velocitatem. Alii vero quidam alterutra moderato motu breviter incedente dupliciter. Et hii quidem quidem citius, quidam vero tardius fientes ut sint omnes eorum differentie sex. Et numerum plures excogitari possunt secundum nos eas que apparent dyximus. Non enim invenimus ut ab ultima tarditate in ultimam velocitatem venientem aliquem pulsum eorum qui homalia .i. equalitatem habent neque ex acutissimo motu in tardissimum. Sed thius qui anomalam versionem fecerit raro fit hoc non enim in contingenti dispositione motum arteriam finiens in ultimam devenire velocitatem vel velocissime per principium motum in ultimam tarditatem quietem.

et cum hic fit conversio cum excellentia et anomalos .i. inequalis est et repentina similiter per magnas transmutationes et non paulatim fiens quando excellente arteria cum excellente celeritate in tarditatem transcenditur et rursus velud coacta et ligata et detenta ab aliquo cum ex cito moveri anhelat quando repente similiter intardatur, eam que in medio commensuratatem supervenientes. Igitur que quidem sunt dispositiones et que sunt eorum cause et in quibus deficientibus tales pulsus tunc dicentur cum et de aliis omnibus vel causas vel quid significare apti nati sunt intuebimur. Sed nunc ad differentias solum tractabimus dicentes quod iam sufficienter quando anomalorum secundum unam particulam pulsuum cum homalia facerit anomaliam sex sunt omnes differentie et quos non invenimus ullum tamen ... tum neque a tardissimo motu in celerrimum neque ab ... ... intardissimum desinentem. *De inequali inequalitate sim... motus ... pte.*

De hiis quidem qui anomaliam versionem fecerit iam dicamus in quibus quidem quidem due, quidem vero tres manifeste apparent differentie motus nobis ac et quarta quando obscure ymaginata visa est. Fortassis autem utique quis in motione et assiduus huic ex exercitatus tactu et quattuor cognoscere poterit manifeste. Sed nec de hiis que apparent a parte multotiens et nobis et aliis qui optime artem que est circa pulsus tractant multotiens dicemus.

Quum autem duas differentias sensibiles *De compositione ... et* sensibiles motus arterie aut tres fecerit *anomali...* nam duabus quidem existentibus sex erunt complicationum figure. Tribus ac quattuor et viginti aut utique usque aut tribus existentibus pulsibus in alterutrius diversorum motuum veloci et tardo et commoderato differentias que ex dicta complicatione eorum non novem dicuntur sed sex fit utique differentias. Si cognoveris cuncte pulsum deinceps huius supponens fieri nulla quiete media eis existente vnam omalum opabentis. Et sic ex novem complicationibus tres abscedunt in quibus non adhuc anomalus pulsus sed homalus fit aut citus ac tardus aut commoderatus aut in dyagrammate erit manifestum. Secundus est in eos et quartus et nonus homali fiunt citus quidem et sextus tardus autem quartus commoderatus vero nonus. Si vero aliqua ex hiis ipsorum ad seinvicem est differentia cum ad citum vel tardi ad tardum hec nec dimittatur amphiolemie in manifestationem tribus secundum hiis eisdem et fortassis sibi partibus invicem existentibus pertinens sermo firmatur.

Homalius igitur in hiis tribus fientibus sermo secundum dyagramma et tertiodecimus et septimus et vicesimus citus quidem primus erit tardus ac tertiusdecimus medius autem qui ultimus. Iam autem et alios .xij. pulsus transcendunt in primum dyagramma. Nam primo quidem ex ipso dyagrammate duo utique fient idem quidem hiis que ex ipso dyagrammate primus et quintus et quartus. Hic quidem velocitatis plus ille vero tarditatis huius. Tertio vero idem tertius et nonus hic quidem velocitatis plus ille vero minus commoderationis habens. Quinto vero undecimus et quartusdecimus. Hic quidem velocitatis plus ille vero tarditatis. Sexto vero quintusdecimus et octavusdecimus. Hic quidem tarditatis plus ille vero commoderationis plus huius. Septimo

uero iterum sunt uicesimus sextus et uicesimus quintus. Sed grauitur diuitate superhabundans, ille uero inmoderatione. Reliqui uero duo ex secundo dyagrammate idem sunt octauo ex primo dyagrammate septimo uicesimus sextus. Verum quidem uelocitate superhabundans, ille uero inmoderatione. Et fiet utique conclusio hec. Huiusmodi quidem si duo solum fuerint in diastole diuisi motus in primo diagrammate hos tales pulsus esse ponentibus. Illis uero magnitudines excogitantibus et ita quidem eius existentibus in primum ponentibus, altero uero duplici in fine conaretur autem iudicare hanc breuem et quod magnum uideri separare. Alia uero sufficiente tamen determinare quam quidem alte motum de maiori aufertur diuisione. Quoniam uero alte uel et eiusque ex parte huius quis recolens ut rursus discat quidem significare unusquisque actus natus est inuicem siue mixtum uel in unum uult dyagrammatum post predictos pulsus.

Quoniam autem hic .xii. pulsus qui sunt ex diagrammate quod posita sunt anomali et nullo huiusmodi pulsibus qui in priore dyagrammate continetur quoniam manifestum est in quibus hec ipsum de nouo prescriptum est quod anomalie sunt ut non in aliis .xii. que continentur priori diagrammate non existentibus anomalis sunt eorum. Sed quoniam secundum tres dictos motuum habent anomaliam habent manifestam aliis secundum alias differentias existentibus anomaliam aptam et sunt a primo secundum ordinem nominati. Quintus et sextus et septimus et octauus et decimus et .xii. .xvi. .xviii. et .xx. et uicesimus primus et uicesimus tertius et uicesimus quartus sequuntur. Sufficere michi uidetur et de hiis hec tanta.

Reliquam enim adhuc et tertiam dictam pulsuum secundum unam particulam anomalorum tractationis. Rursus quos Archigenes quidem ut unum scripsit et uocat dicrotum. Sunt autem plures. Quot autem et qui et quales sunt post parum dicemus. Si prius seruati fuerimus utrumque eorum que secundum unam dyastolem arterie consistunt. Est autem duo sunt deinceps adinuicem impares pulsus. Hos autem impossibile est iudicare bene nisi prius certissime discamus quis est pulsus hic qui ab Archigene dicrotus uocatur. Illam quidem quidem fuit eorum qui bis pulsant tactui, quod manifestum est. Sed hec quidem et huius qui deficiunt secundum unam percussionem existit. Et siquis soli percussioni eius attendens duos pulsus eius quibus ferit extimat manifeste peccat. Illam eos qui in media diastole deficiunt nequaquam dicere eos duos esse pulsus. Et nimium hiis pulsant apte est in eis motum partiens quod continuum inmobilitate media incorditur. Sed generaliter quod dicrotorum non ita sed cum compleuerit diastolem omnem confestim ascendit paululum et rursus ferit secundo. Quartum uero qui deficiunt qui ex media est percussionum dicti uero et sistole uel sinodos uel reuersio uel aliquis uocare ut uult uocare. Propterea quidem duos pulsus esse dicunt non unum hec dicrotos. Dicunt autem anomaliae quod non secantur nec intellexit sistolem arterie secundum percussionem et deficientiam pulsuum constare autem. Hii enim post primam admanam mediam inmissionem arterie inmobilitatem breuem dicunt fieri et postea alteram inmissionem et dicunt anomaliam esse hunc talem pulsum secundum spissitudinem. Hos enim anomalos secundum spissitudinem uocant in quibus impar est ea que in medio percus-

sionum est deficientia sicut et post parum dicemus.

Differunt demum hanc et secundum hoc differunt dicroti pulsus ab hiis qui in media dyastole deficiunt temptabimus prius demum concedentes eis supposita illa secundum quam non dicamt sensibilem esse sistolem. Sicut enim aliis dubitatur non in omni deinque apparentibus spatiis ascendentem arteriam nequaquam quis negabit hoc in deficientibus manifeste apparet. Deorsum enim usque incipiens motum arterie demum quiescens prius rursus sanionis unum fuerit prior facit dicrotis non ita percutientibus secunda (con)iunctione ex profundo pulsi et de maiori spatio priore motu auferri uidetur. Istis uero usque secundo. Sed hos quidem contingentes habebimus quod non totum est in media diastole pulsuum uel bis feriunt ut dicrotus non tamen cogere demum eos in uitos esse posse secundum unam percussionem anomalos nominare dicrotos. Dicet enim et Archigenes duas passiones apte sentire in magnitudine pares in tempore. Sed in tono id est mensure et per paucum dicens tempus secundum in primam fieri et anomalam quidem concedunt et hunc talem pulsum non tamen eum quod secundum percussionem unam sed duas que sunt in spissitudine et paruitate et tono ei adaptabit huius et sistole sensu manifeste qui dicrotus expedit assistenatica uocata anomalia assimulatur enim quod in ea fit mallei duplicibus adinuicem percussionibus priori ex multo quidem spatio delata et uehementer feriente. Secundo uero uel de re pulso malleo abincudine non in multo et rursus ei reddente et interuallo quam prius et ex paruo spatio. Tale denique hoc dicte existunt huiusmodi speciem. Scilicet impulsa arteria ad retrorsum secundum inmissionem deinde rursus redeunte quod autem utique maxime et manifestissimam dictorum pulsuum naturam ostendet et separabit assistematica anomalia species successionis est. In eam contrahitur arteria tunc. Sed quodammodo uehemens concussa defertur et dilatatur descensione eius a fine prime dyastoles nulla manifesta quiete diuidit quemadmodum in sistole accidit. Sed simul uel cum quiescere abstensu secessio fit in paruo concussa ea deinde rursus super incidente quale quidem et in attractionibus ramis deinde dimissis fit et enim illi feriunt quidem in eum quod apprime locum non tamen mox in eo manent. Sed rursus secedunt unde delati sunt et iterum parum demum spatium super accipiunt priori secundum minus paruo parum et rursus ab hoc fine ad proprium referuntur locum et secundum deinde a fine incedunt rursus et tertio et quarto et multotiens donec paulatim minuentes uersionem omnimodam definent in quietem. Tale quidem et motum arterie contingit in predictis pulsibus.

Quantum ergo non demum lenius solum redeuntem secundum sed et undique et totum dicens concussionum penitus omnem motum esse dicroti pulsus ut et secundum priorem percussionem quasi eleuata et totum lectum mutatus arteria sursum ferentem magis quam distracta talis est et quod concussum et cum demum uehementer mouentur hec quidem non contingit. Et particule arterie differenter mouentur hec quidem si contingit postea illa uero sed alia uero et cetera. al' secundo

et multotiens quanta et quanta parte eius sursum velanter sursum deorsum ut quasi sunt et idem tempus hii qui ascendere et videantur particule ille uero descendere. Tali g° existente spe dicrotorum pulsuum dicuntur secundum omnia prescripta genera plenitudinis duritiei magnitudinis uehementie uel equalitatis contrariorum et ipso primo motu et intensione post leuiorem potest esse magnus et non magnus. uehemens et non uehemens. citus et non citus et unaquaque aliarum specierum alterutram fieri et aut homalus aut anomalus ut hec tales alterationes multas faciant species dicrotorum pulsuum. ¶ Hec quidem sunt dicta que sunt circa dyastolem dicrotorum pulsuum anomalie que in una particula consistit. Transeuntes autem ad anomaliam que est in diuisis particulis dicemus iam et illius omnia dicenda. De inequalitate unius pulsus que est secundum diuisa

Primas quidem duas secundum positas partes arterie uel continuus est motus uel deficiens secundum quid alias autem particulares ex hac intentione consistentes postea. Iam continua quidem aut anomala. dicimus enim qualiter homala et anomala anomala fit. g° homale quidem ex solum uelocitate. uel in descendendo necesse est series sic parum anda dicimus est. anomale uero plures. plures sunt dicte ascendendo pulsuum uel longum uel breuem uel commoderatum secundum longitudinem. nam duobus quidem digitis subiacendo motum. hi. et dicte uel tribus aut quatuor et uiginti. quatuor uero digitis octo et septuaginta. Igitur qualiter quod si duobus digitis motis subiacendo dicitur. hi. necessarium et si tribus quatuor et uiginti prescripta duo dyagramata docent. Qualiter autem et si quatuor digitis octo et septuaginta dicens itaque si prius cognoueris.

¶ Cum quatuor rerum quarum tres unaquaque duas habeant necesse omnes coniugationes sunt una octuaginta. haud enim non difficile inuenire ex cognoscendo enim eorum que triplici hint duas rationale est una et octuaginta sunt omnium quarum si auferemus tres homales pulsus fuerunt maius quam reliquas octo et septuaginta fient secundum eandem autem huius que prescripta sunt duabus dyagrammatibus maius quam horum. xxiiij. quidem quod et idem primi sex fuerint. Quoniam uero septuaginta octo sunt idem est. xxiiij. pulsibus. et quoniam quemadmodum illos in tribus hic et duo constituit. huius autem quamque ex tenuantibus coiicere sibi inuicem hec dyagrammate. huius autem non. Reliqua autem utique erit dicenda que deficiente motu fiunt enuiare. fiunt quatuor quidem prime particulares non uniuscuiusque earum plures.

Hec quatuor quidem fiunt ita. Equalium autem est primus et tercius digitus sentiunt motum non tamen hic et quartus. Aut primus aut primus et tercius quartus sue autem non. aut primus et quartus non tamen hic et tercius. Igitur quando primus et tercius sentiunt solum nouem fiunt differentie pulsuum secundum singulum genus. ¶ Cum uero primus et tercius et quartus septem et uiginti pares uero nunc huius et cum primus et hic et quartus. Cum uero primus et quartus noue. hec est mixtio que est anomalie que fit secundum diuersas particulas. fiunt autem et mixtiones utrarumque. primarum dictarum ad se in inuicem multiformes ut non solum in diuisis particulis fit anomalia secundum sunt unaquaque. quia utique eius differentia que ex altero genere eas contingit miscere uolumus diuisis que sunt ex altero genere et hec faciens non deficiat antequam compleuerit exercitabitur utique non multiter. extremo autem in difficultate efficere aliquid idem non deficerio sequitur usque huc a nobis scripta sunt et transcurrita quidem utique quis omnes addet que sunt motus in una dyastole fiunt anomalias. De inequalitate

Anomalia uero que secundum quantum diastoles in magnitudine diuisis quam particulis arterie ut uidetur tamen primo plures multotiens et intelligi facile et deficiens et continua que sunt et homale et non homale ex equo genere sunt et quorum minimi uocantur similia dyastolem et quam aquirunt eius corpori suppleant et prime uero corpora nominantur in una uero particula arterie non consistit. secundum hec genus anomalia fuerunt pulsum antequam est in fine deueniat motus. non dum magnitudo manifesta. quoniam solum hoc genus pulsuum in cognitione fine indiget. Iam uehementiam quidem et uelocitatem et etiam horum et media possibile est mota arteria cognoscere. dicta autem que secundum magnitudinem et plenitatem non possibile est antequam quiescat mota. Iam sic cum quieuisse quidem quam magnus est pulsus motus est aut hoc aut adhuc erat in manifestum usque quando commouebitur. ¶ Qualiter g° possibile est secundum unam particulam anomaliam in hoc genere constare pulsum quod enim utique qualiter quis est cognoscatur indiget completo motu secundum qualiter cognoscetur motu adhuc fiente. Anomalia uero que est secundum zatim totum eandem suscipit intentionem eius anomalie que est secundum motum aut est circa eandem particulam aut in diuersis consistit. Circa eandem est plures uel deficiente motu uel continua uel discreta fiente. circa diuisa duriter uel continua manente uel in alio. pares autem secundum utrumque horum generum particulares differentias huius que in motu dicte sunt. Et quidem utique et misceri anomalias que circa unam particulam consistunt anomalie que in diuisis fiunt similiter necesse est. ¶ Anomalia uero que est secundum corpus arterie est secundum quam mollis pulsus et durus fit secundum unam quidem non possibile est fieri particulam. secundum diuisas autem ut uidetur consistere dupliciter et que secundum motum et que secundum tonum. aut continuo manente motu. aut in alio qualiter fiunt hec dicte sunt hoc genus differentias que in illo predicte sunt. una uero particula arterie non possibile est secundum principium quidem dyastoles mollis apparere secundum finem uero dura. Vel e contrario incipiente quidem dura finiente uero mollis. Quare secundum hoc dicta differentur hic huius generis pulsuum quod secundum est et mollicie ad duo anteriora. et quis secundum motum est et quod secundum tonum.

Genus autem pulsuum quod secundum suum infusam concauitati arterie fit in quo et qui plenus et qui uacuus consistit eas etiam recipit quodcumque parum generum quod secundum quod dyastoles uidebitur enim et hoc circa differentias quidem particulas posse constare secundum pulsum anomaliam circa uero eandem non posse longius autem tota hoc genus pulsuum indiget sermonibus et non hic plenius est tempus. dicetur enim in libris de dignotione pulsuum adhuc autem ampliori indiget sermone id quod tamen significat plenitudinis et ab aliis quibusdam et absque circa ambigente dicam. Quare idem rursus pretereatur.

Tantum autem perdis addentes adea que sunt deinceps eamus. secundum arterie locum manifestius cognitio febris calore qualiter quis est quod si secundum aliquam particulam aliam tangens fuerit

De ...

bile visum est esse quibusdam et tale genus pulsuum omnia alius per quod illuminare callous cognoscimus manifestum autem est quoniam huius genus homalia et anomalia consistit secundum diastolen et cum anomalie fiet et in differentibus particulis et que circa unamquamque consistit. Huius autem rursus inceptis secundum prescriptas methodos alie partes.

Aliud genus est anomalie quae secundum pulsum qui est apparere arterie nulli partium subincidentes pulsum ut eius utique hic quidam quidem est particula ad dextram adducta est illa ad sinistram et hic quidem altior est illa vero humilior aut secundum duos locos aut plures tali passione consistente.

Placet autem hic genus secundum fantasiam id est apparentiam anomalie quae est secundum quod distoleos et qualiter ordinare id genus in libris qui fiunt de dignotione pulsuum dicitur.

Aliud genus est anomalie quae secundum pulsum quem fluctuosum vocant cuius speciem iudicat quidem sufficienter et ipsum nomen nil autem malum est per manifestationem dicere quidem et nos non sicut ut secundum hanc anomaliam arterie tota distracta sit quidem eius primum hic autem secundum modum secundum vero tertium aliud vero quartum et sic contingit. Sed eam fiendo elevationem fluctuosam hoc statu superfluitatem te primo et quo differt ab inclino motu. Hic tamen species anomalie vero facile comprehendere diastole eius proprie partis arterie diastole sic partis succedit nulla in medio mobili particula cadente. Et propter immobilitatem quidem habetur fluctuum situs non tamen omnimodam demum comprehendendo utique quietem alicuius particule ea eius que copulat motus in latitudine fluctuose in se ipsum recedens et sic immobilia omnino. Et breuem dem quietem fugiat unit mot.

Differt autem a vermiculante pulsus hic magnitudine. Demum denique fluctuatiuum excogitans minoratum semper intuita quoniam prius deueniet ad speciem sine fluctuosus sicut vermicularis id est non est secundum aliquem modum differt sed secundum quantum. Est autem hic autem hic quidem ambo et utique ipsis ex superfluis ipsorum ambo illud a prima alterutrorum esse hoc quidem aliquo et non alterutris fluctuosus quidem in hoc genere velud ductus secundum latitudinem alterum in alterum vermiculanti vero vermis assimilatur ambulanti omni et species animalis huius fluctuose moti quemadmodum et demostratiuo dicit qualiter de talibus disputans quem fluctus fit et ambulantes plasmantur et manifestum est quoniam principium in superiorionis desuper est secundum definitur autem ad fines arterie. Fruitur hic quidem est esse differentia vero eorum ita qualiter consistunt quidam quidem in rectum fluctuum latum habent quidam autem et in obliquum fluctuum et inclinatum et quidam autem quidem in breui dimensione que secundum longitudinem secundum altitudinem sufficiente et quidam vero econuerso in longiori dimensione secundum altitudinem humilem et huius latum. Alii vero strictum. Et huius quidem parte velocitate huius vero non ita vero et tamen huic quod magis illi minus participatur fluctuum. Quam vero et secundum participans dicitur anomalia consistit. Sicut per aliam particularem anomaliarum ita notatur in eum neutrius eorum in fluctuosis in formiculantibus esse talis per aliam aliquam preter eam que est secundum quod diastoles. Hic enim sola anomalia assumens eam quod secundum prius et posterius particularum motus talis constituitur pulsus ut sit composita generatio eius ex anomalis secundum quod diastoles in differentibus particulis et eciam que non sicut omnis particulas huius arterie motus.

modus tamen inuenta est demum per scripturam talis anomalia ut posterior particula arterie prior appareat mota. Et cum fiat omnino quis ei et aliorum particularum miscentur quod eius absolutum demum est quod superior prius apparet moueri non passionem sensus docet totum eius contrarium est et mentitur aduersus id quod apparet. Dogmatis eius gratia dicunt quemadmodum et alia multa multi dogmata disceptantium fingentes scripserunt ut apparentia nocentium unquam visa apparentia.

Sequitur autem fluctuoso pulsui vermicularis similitudine minori effectio ita et de formicularibus vermiculante formiculans cum perceptibus in multis motibus inuicem et hanc omnino prius definat parva. Sed anomalia ut et si sensibile est ex genere anomaliorum esse. Et propter paruitatem latet anomalia. Vocatur autem itaque formicularis assimilitudine que est ad animal formicam ut quidam quidem aiunt secundum paruitatem sicut alii vero propter modum motus ut sit vermiculanti et consimilari et hic sic vocatus. Nam et illi in similitudine motus qui ad aliam quorum denominationem habent vocatis et huius motus id est formiculantis ita quidam autem et propter ambo autem eius ita notari et propter paruitatem et propter motum speciem. Nos autem et de hiis quidem non est largiens. Quales autem formiculans de.

Est autem pulsus valde quo minor aliquo non est. Erit autem et debilissimus omnium et spissiatus non tamen eciam demum ut quibusdam ut ostenderetur alius hic in libro de pulsuum dignotione. Et ne demum quod deficit adhuc adiciens ad differentiam que est de anomalia secundum unam diastolem pulsibus ad illos transeamus. De conuulsiuo et spasmo.

Sunt et conuulsiui adhuc et spasmosi si ea quidem sibi inuicem non custodiendo arteria vacillat, sic inde quod quasi sursum et deorsum arteria fertur desistens apparere que est similiter. Differentes si et si ipsum quidem breui eciam aliquam hanc tali passione spasmosi participat multum et apto sufficient conuulsiuus existit. Et et in quantum spasmosi quidem alterutrumque extremibus retrahitur et tenditur et spasmati unitur. Conuulsiui vero nil tale existit et adhuc magna quidem multotiens est conuulsiua vero sunt secundum spasmosi particularum arterie. Hic quidem sursum fertur alie vero deorsum secundum unum et id tempus conuulsiuus apparet manifeste. Spasmorum omnino paucis et debilis hec tali accidit. Assimilatur autem dicendum velud corde alicuius tense filo est in spasmo pulsu secundum quod multi aliorum assilire. In conuulsiuo autem nil tale ut marie enim utique quis eorum motus assimilabat iaculis quorum vehementer emissa cito fertur libra. Vocate autem ita spissius eorum et anomaliam conuulsionem quando non existit spasmosis. Sed autem hos pulsus qui extra quilibet prima et secundum unam diastolem anomali fiunt duo hic adueniencia constituunt et species anomalie quod et apparere arterie et tempestiuius et tardius in extre motuum particulas. Etiam quidem quod prius incepisse dicitur esse quod apparere anomalius ipsum hoc solum constitutus. Aliorum quidem autem eorum quidem et alie quidem anomalias aduenientes dicte priorum quinque generum compositione enim sunt et intestine et generationes eorum et fluctuosi et vermiculares et conuulsiui et spasmosi. Formiculans.

autē ut dixim⁹ anomalus quidē est nō tamen
et apparet demū.

Sed et dorcadizās uocatus ab erophilo pul
sus est quidē ex anomalī ꝑ unā dyastolē
compositus at et ipē est neutre appinquās ad
uenītū ꝑmis quinq; generib; anomaliaꝝ qm̄ ꝑ
unā ꝑticulā quādā incidit motu arterie tunc
quā maxiē fiens nō simpl̄r. nō ei totū h̄ gen⁹
dorcadizans est pulsus. sꝫ et q̄ngdē ē ꝑs mot⁹
et uelocior et uehementior priore fuit. hc̄ enim
soli impositū est hoc nom̄ ꝑ similitudinem q̄ ad
animalia dorcades. etenī illa unī saltantia mō. q̄m
duplicē quēdā motū facientia pars et eleuā
tia semp̄ et quēdā estimationē q̄l in ibi motu
quiescere pretenta ꝑ in extimatū impet⁹ mot⁹
faciūt multū priore meliorē quasi sup̄ insilē
tia sint ipis. hec quidē sunt omīs que ꝑ unam
diastolē anomalie. De inequalitate s. spissitu
De anomalia uero que est secundū dinē et rithmum.
spissitudinē et raritatem et rithmū nē
diximus. Vere aūt sistematicas solū fr̄ hos talīs
anomalias illi uō uocāt eas que in plib; pul
sibus consistūt. Diximꝰ aūt puls deh̄ns qui i
euacuande fuit deīn ita ad eas que ꝑ inequalitatē
transibimus tractantes prius ex⁹ g̃rā una h̄eꝫ
eoꝝ que fiunt de spissitudinē que utiq; et mani
festa est circa deficientias pulsionū consistere
extimat h̄ genus pulsuū. qm̄ g⁹ deinceps omīs
deficientie pares ꝑ omīs pulsus fiūt homalīꝫ
huic eē aūnt. Si uero hēt quid maiores hec
uō minores manifestū est qm̄ anomalus ē in
spissitudine et raritate.

Sed et rithmū siīr in rōe temporis paussio
nis ad tp̄s deficientie ↄsistētē. cum dein
ceps idem permanserit tc̄ eē aūt homalū. Si uō tr
ansmutauerit eam que a principio rationem
anomalū fieri quēadmod et si deficientiaꝫ qs
et quietes uocant transcenderit magnitudinēs
eam que ꝑ spissitudinē et raritatē fr̄ anoma
liā. Et. hū quod dictū est et ē apertū hereti ad
alias transeuntē cognoscere homaliā et anoma
liā utrisq; generib; que in plib; ut diximus
pulsib; consistit quā et sistematicā uocant:~

De anomalia uō que ꝑm
unum pulsum q̄ oꝑꝫ delinquere nō adhc
siīr manifestum sꝫ ut nichil deficiat ꝓposito operi
deh̄ns tractabimꝰ in quāt̄ possē est manifeste
differē principiū sermonis hoc faciens.

Particule arterie aūt omīs siīr motus incipiūt
aut hee quidē eaꝝ tempestiuꝰ aliē uero tardiꝰ
Igitur siquidem omīs siīr mouē incipiūt et mo
tē non inparib; tp̄ib; rursus ꝑ diastolē simīr
iterum incipiūt duo gen̄a anomalia ꝑ unū
pulsum consistet. Illā quidē srū ē cogni
tu ꝑ dyastole incipiēte nō tm̄ demū sꝫ existen
tiā hūs quēadmod ↄ rithmus tp̄s ingressū
spissitudinē et raritatē ē gen⁹. Alterū h̄ ꝑ unū quis
pulsum fuisse indigēt ad eos adh̄ ut cognoscāt
secūd. Nam aūt gdē quā incepit h̄ nō possē est
prioris finē cognoscere adh̄c aūt ignoto ma
nente fine. in spissitudinē uel raritatē neq;
rithmū possē ē cognoscē. Alteram uero anomalie
generationē quā diximꝰ nil mirabile expectare
ꝑ dyastoles ꝑxi⁹. nō tm̄ hi⁹ deīn gen̄a sistemati
cam eam oꝫ extimare quocirca antē complectū
sꝫ a dyastole mox incipiente ea cognosci nullo
iꝫ ꝑso in digerētib; nob pulsu iꝫ tercio iꝫ hiis qui
deinceps illi ipsō solo fit ꝓpea g̃ diximus cū simīr
omnib; ꝑticul incipientib; moueri et ꝑ ꝑmam.
et ꝑam dyastolem nō par eis motus fuerit tp̄s du
orū generū anomalias consistere hāc qdē ꝑ spissi
tudinē et raritatē nō in pari deficientiaꝫ. aliam
uō ꝑ rithmū rōe tp̄is paussione ad tp̄s deficientie.
Nam tp̄s quidē ꝑticule que prima oīum ↄceīt
a motu minimꝫ erit maximū uō q̄ ultime. Tempa uō
que in medio ꝓportionalr̄ in ↄgru utiq; aūt
a priō aut ab ultimo desticterī tc̄ eiꝫ temporib; mo
tuū tp̄a quietū. Maiora qdem erunt circa has
que prie quieuerīt minora uō has que postea. Qr̄
temp⁹ quidē ꝑ primam quiescentē ꝑticulā minī
existens maxiō ↄpatur tp̄i quietis que ꝑ eādē
ꝑticulam. Temp⁹ uero q̄ ꝑ ultimā maxim̄ exi
stens oīum motus tempm̄ minimo ↄtis q̄ ē ꝑ
eandē ꝑticulam accēpit mot⁹ adeo q̄ quietis non
idē in omib; manet. Et ꝑrimiꝫ priore diastole
siīr quidē oīm ꝑticulaꝫ principiū motus faciēte
nō par aūt tp̄i omib; sꝫ a dyastole nō siīr omīū
fecit principiū motus. Et priori tc̄ tc̄ quidem
priore quiescente et tm̄ posē quādē prius quieuit.
sꝫa uō sꝫa. et ita deinceps. Anomalia uō que ꝑ
rithmū fiet utiq; ita. ea uero que ꝑ spissitudinē
et raritatē uō adhuc nā q̄ quietis quidē par in
oīb; fiens nullā opatur ꝑ spissitudinē et rarita
tem diffīaꝫ nō tm̄ et ratio eadē erit tp̄is motus
ad tp̄s quietis sic deīn tp̄sꝫ qdē q̄d mot⁹ nō par
fuit oīb; tp̄s uō quietis par. Quare rithm⁹ nō
oīb; idē. Si uō siīr ↄ ꝑticule artie incipientes
moui nō siīr rursus incepint sꝫa dyastolē nō siīr
quieuerit a priore sꝫ q̄r quietis par in omnibus
sꝫm fuerit duplicē in hoc tali dr̄am nācē ē ostdē.

Alia quidē q̄ ꝑ spissitudinē et rari
tatem de alterutra diffīaꝫ anomalia ↄsistēte
non tm̄ eadem que ꝑ rithmū ex nālitate ↄtingit
enī in eadem rōe oīum ꝑticulaꝫ motus tp̄a. ad
tp̄a quietū fieri. Et si hoc ↄtingit et rithm⁹ homal⁹
utiq; erit nō ꝑuata uō eadē rōne ꝑ omīs ꝑticulas
et eī et h̄ ↄ fieri corrūpet̄ utiq; ita et rithmus. Si
uō rursus siīr oīb; ꝑticul incipientib; mouē et
motis in pari tp̄i ꝑe dyastoles nō siīr omīs ꝑti
cule idē principiū fecerūt. Sꝫ hee quidē eaꝝ
tempestiuīs incepiūt hee uō tardiꝫ nō rithm⁹
adhuc homalus in dr̄a que est ꝑ spissitudinē et ra
ritatē. Illā hāc qdē anomaliā fac̄ impilurias quē
rithmū aūt rōnū alterutras oīb; quid ꝑticulis
inpari tēpe motis nō quiescentib; uō pari tp̄e.
Tor quidē drē anomalie que ꝑ unū pulsum
amboꝫ generū cū siīr omīs ꝑticule arterie incep
erint distrahi. qm̄ uō h̄ quidē eoꝫ prius illa uō
ꝑso incepit distrahi quiescentib; qdē oīb; simīr
et rursus ꝑam dyastolē incipientiū siīr ꝑ g̃ alteꝫ
genus qd̄ rithmū solum anomalia nācē ē fieri.
Nam deficientie quid motu ꝑes erit oīb; ꝑticulis.

quare secundum nullam hic dictum genus anomalie consistet. pari vero existente tempore quietis in omnibus particulis in imparibus comparatum tempore motus quod secundum unamquamque earum indifferentibus rationibus uniuscuiusque particule rithmum perficiet. Si vero secundum modum incepit secundum aliquas diastoles arteriam secundum quam et priorem ut secundum alterutram diastolarum eadem particula incipiat tempestivius altera parte et hoc in omnibus particulis custodiatur quiescentibus quidem eis similiter cum priore diastole nature secundum alterutrum generum fit anomalia. Similiter omne quidem tempus quod compositum et ex motu et deficientia par erit omnibus particulis arterie impares vero fiunt rationes motuum ad tardes quietum in eo quod tempus non partitur incidit. Nam primarum quidem incipientium motuum particularum quod vero deficiente minus secundum earum incipientium est tempus quidem motus minus quietis vero magis contrarie nature et rithmum impariter secundum unamquamque particularum et anomaliam que secundum spissitudinem et raritatem consistere in eis necessarium est in quantum deficientiarum tempora differunt.

Si vero secunda diastole principium motus particularum quibus faciebant priori fecerat hoc est ut secundum alterutram eadem particula incipiunt hec quidem prius illa vero posterius motum finis prioris diastoles non pariter omnibus fiat. Due erunt differentie post et multo prius quiescere a motu particula que prior inquam incepit post aut posterius. Similiter siquidem impariter quievit secunda quanto prius incepit secundum ambo genera utique anomalus pulsus erit. Si vero multo quieverit priusquam incepit anomaliam in generabit duorum generum. quiescens vero postea quam prior incepit omnis operabitur duorum generum anomaliam similiter multo contingat quiescens postea sive prius. Si vero in prioris diastoles principio omnibus particulis similiter fiat in se contingit quidem rithmum anomalum fieri. contingit autem et spissitudinis et raritatis genus. Si quidem diversa fuerit motuum tempora ad tempora quietum ut eadem proportio sit anomalo rithmo fiente. Si vero quietum tempora sola paria fiunt anomalia est in altero genere. Quot hec quidem tunc que anomaliarum sufficienter fiunt multi. etenim similiter omnes a motu quiescere particule et non similiter et in non quiescendo. hec quidem quiescendo hec prius hec vero posterius et aut multo prius aut multo posterius quales et quot utique fient anomalie secundum hec speciei utique invenies. Quare nullo oportet prolongare adhuc solum terminantes quod propositum demonstratum est fieri quasdam et secundum unum pulsum anomalias et in genere quod secundum spissitudinem et raritatem et in genere quod secundum rithmum.

Hic quiescere facere tempus iam primum est sermonem. quecumque enim tibi multa hec que fiunt in percussione et deficientiam pulsuum in ea diximus non difficile est ad alias transferre similiter nobis et secundum illas omnes demonstrare volentibus in duobus generibus his in quibus tunc cessavi differentie anomalias que secundum unum pulsum consistentes fierent.

Explicit. Deo gratias Amen.

Incipiunt versus magistri Egidii de pulsibus.

Ingenii vires modicis conatibus impar
Materies honerosa premit perplexa figuris
Arctuaque difficilis nodosa in petrina parvis.
Ardua molimur nulli temptata priorum.
Et tanti prerupta maris transitus vo-
-lentes
Non est ratis officit vel remigii usu.
Sed pedibus metricis excusso calle vatum
Rustica tactu fidei locina recusat.
Verbaque iuncta non articulata decenti
Metrorum artarum metrice compagis oriente.
Quanto res gravior quanto minus apta colori
Ardua tanto perhibuisse merentur.
Si pro rei gravitate si quid peccaverit auctor
Offensam culpe levat absolvitque reatum.

De dispositionibus cordis.

Cor vite fons vitalis sedes caloris [illegible]
[illegible] sol mictocosmi
[illegible] thalami [illegible] penetrale caloris
[illegible]
[illegible] regitur [illegible] adiuvatur
Hic stabilis [illegible] requies.
[illegible] vite.
[illegible]
Et [illegible] germanam [illegible] sedem.
Vix non datur nimbo [illegible] calori.
Inde non confugiat aper [illegible] fundat.
Edificat basis summis leviora ferunt.

Quid sit motus cordis.

Est [illegible] motu [illegible]
Sic adunata thesis [illegible] cellula cor est.

[illegible] motu [illegible] possit adhuc.
Perficeret thenasque sive dispendia motus.
[illegible] [illegible] alumpni.
Multis distinctus [illegible] cordis.
[illegible] spiritalis ore flabello.
Cordis fons [illegible] spirabile.
Cellula [illegible] spiritalia membris.
[illegible] sola gravitate.
[illegible] per se.
Hic regit et celebrat [illegible] regula motum.
[illegible] vigorem.
[illegible] tempus usus.
[illegible] calorem
[illegible] nubis.
[illegible] possit.
[illegible] tali.
Et [illegible] fiat.

De causis efficientibus pulsuum.

In pulsu resonat tenor [illegible]
[illegible] cor.
Intima [illegible] voluntas.
[illegible]
[illegible] minantur.
[illegible] lachesis [illegible]
[illegible] rumpit.
[illegible] pulsus
[illegible] firmitatem
[illegible] reducit
[illegible] nutat.

Continentia scientie pulsus et de generibus et speciebus pulsuum.

Quisquis [illegible] pulsuum.
[illegible] duplicatur.
[illegible] citatum.
Molle [illegible] membris
Et [illegible] fugit.
[illegible] pulsum constituit mora [illegible]

[illegible] est [illegible] expellendi vaporosam fumositatem [illegible] calidi que est in corde [illegible] est [illegible] motus per [illegible] est voluntarius [illegible] motus vero [illegible] non est voluntarius. [illegible] generalis [illegible] est de spiritibus [illegible] duo videamus [illegible] pulsum et [illegible] qualiter illa [illegible] fiat. [illegible] de primo [illegible] pulsum et [illegible] est [illegible] longitudinibus. Alia que constringit [illegible] latitudinibus [illegible] est virtus que...

...retinet post constrictionem [illegible] due [illegible] pulsus [illegible] et non impedita [illegible] virtus [illegible] movet [illegible] calidus cordis [illegible] velocior [illegible] fiat spissior.

Qui pede dactilo pessū d'currit ab alto.
Et q̄ deficiens sug' uiresq; resumit.
Ex collata resū tarde notat'.
Tamq; p capitis adiūcta nouissimā p'mi'.
In quibȝ ē motꝰ discōis ul' cōsonꝰ unius.
Ordo l'adiusꝰ mūi rōne notādꝰ.
Mag' mētata fac' mag' dimēsio t'na.
Simpluū pua mediū mediocre aucta.
In lōgū latū magnꝰ cōfugit ꝛ altū.
Paruus ioccltū str'e cadit atq; recessū
Qui mediū se' mito mediocris habet'
Longus ue'rtulos digitorȝ ·iiij· erit.
Subsistit mutil' mediusq; fit oīb' equ'.
In lat' digitos· latus tem̄ emēt alt'.
Occurrit gracil' str'e residēq; pfundꝰ.
Constituit ualido' secuta freq̄nt' mag'.
Uig' ab opposito spēs cētā cautus.
Arsis lēta fac' tard' festina citatum.
Si pulsē digitos austero dum tigēt'.
Organa dispont' dur' silara rēmissū.
Si cedāt uacuū si ostēt' ꝯgita plenū.
Pulsū disponi calid' calor arterialis.
Frigid' occurrit sbi frigore membri.
Cū reliq̄ spēs aliq̄ mediāte ligent'.
Iungitū in alto fortis discrimē nullo.
Equus in eq̄li tam ꝯpagis huiꝰ.
Soluāt ꝯtinuāt latebsa cum cuncta ret'.
Ero raptū subito mouile discrimē puo.
Resum multiplici serie' iniola tēquēte.
Constituit plsū spēs cētā raturum.
Decoriuus motulꝰ ex fortib' ꝛ maifesti'.
Sēssim d'gnāns tacito ped' tēs' adyma.
Pergit in occult' satagēs euadē' sēsuȝ.
Inde iūi sug' respirat ced' in altuȝ.
Descit occult' ē cōcitat maifestum.
Fitin' ꝛ oppositi fugiēs contraria motꝰ.

Per mam equal' suato uirg' tenoris.
Deneg' instabil' n eode tramite cēdes.
Nutat ineq̄l' dubiis mouat' benis.
Distictis ꝯtib; mutā ꝛ ordie certo.
Transit in oppositū q'n ab ordie sumit.
Q'puatie cēsēē ab ordine leges.
Ordis excedit pceps uagiuus ꝛ sn les'.
Spāgi cēīn gen' in nūo spēr.
Ex ē medicāt pegna uecabla rer.
Quas collatā ratio ē federis unit.
Spasmos' ptisic fōmicās uēmiclaris.
Ramos' fluctuās mārcellulq; caprizās.
Serin' rectus sonētis sui retortus.

De circuitatus ex q'b' uariā plsus.

Hec' cīis· sex'· etas· ꝯtudat' corpri'.
Aer· loc'· ꝛ t'ps· labor· esca· repl'o pot'.
Et q̄ gn̄s morbi· cont'· ēbatio fortis.
Corporeq; sit'· uariāt idiomata plso.

Incip' sa p'ticula de iudiciis plsuū.

Ergo uia p positi pro ē exacta labore.
Natē nc' supē cū distincto certis.
Precetās spes studet' reformare figuris.
Pulsꝰ in arteriis distēni debȝ honestis
Expositis lōgis rectis cōdiq; ppiquis.
Uo n' simul' man' cū sit ꝯtinua cordi.
Inuentio pulsꝰ cogitior cē pbatur.
Est ibi ēta fides ueri ꝯstātia motus.
Pulsus uecidic nc' uēnula fidus.

Quare uiter' manu dexteri n debȝ

Dextera q' ps sēiudio q' plci' illam.
Uiuific' ua pō inducit cōdisq; lucnā.
Altera recip' ubi pui saguīs auctor.
Regit epar blād' ten̄ pstrasor amoris.
Incisura mali q̄ fēuet fellea bilis.
Equocat pulsū tacito ꝯfusa calore.
Implicat errores erum adultāt ātis.

Leua man⁹ me⁹ leuā leuet ⁊ negat eg.
S ustētatis op̃ pūs ītella regit.
Q ue si regēt modico oculsa tremore.
F allēt ātifice fiet(que) erami s error.
S ed caue ne digitos ipugni opmat eg.
A ut nimis ercēdat laris ne mole lacet.
C ōpliis fuit moderati sermatis ordo.
A dsit ut abiguū tollat modito mot.
D ext man⁹ qm sed indagiē pollet.
E t sibi uichoi dat experientia mot⁹.
A pplacet arterie digitos maifesta
A pplic⁹ icit digi. abdo. p(er)tio. ‖ notet
N ec p⁹ absistet doni cēptesia fiat.
M otio. q mūs nature seruit ⁊ hui⁹
I uditio mū claret fiūa ueri.

De significatioib; pulsuum.

M agnū q mūs nūc se moderatur.
Q uē n cā mali nimis sitheāti iugt.
P rodig⁹ instabil⁹ unte cupid⁹ pplaris.
M otua mohē aū secreta reuelat.
H uic comes adiūcta ē ut imisa calo⁹.
C opia spūū spēs ad cōmoda menb.
A d dilatand⁹ pcliuis ⁊ apta mouū.
Q ui nāles pegn̄ abordiē leges.
T rāsuolat ⁊ mag̃ pulsus ō n adoptat.
C onatat hic p̄ueq; mon; ocepēd cause.
S piū seuoi uis ⁊ sinthoīca febris.
A ut labor aū coitus uehēm aī ipēt ire.
V t rata ps ei⁹ mag̃ corodet aptus.
A tque cōtinuū pduc̄ linea motus.
C oncha pūi aui geruata tenorem.
F ertile spūī regim ualidūq; calorē.
I udicat ⁊ ualidū q̄ s adiūcta calori.
Q uē notha cā fhic q uis aliena lacet.
L apsū discēsic notat excessūq; calorē.
S ut adiūcta sat̄ expssa supficialis.
C ui nā suū dat consistētia motum.
S egnities mēs flexibil⁹ ēēis hūdi ads
D issipat arterias buectat nib resolū.
H lā supficies ⁊ sinthomatica chimos
Q ui latet occultus nimis icēt reuolui⁹
D egnū nā regit quē deuia motu.
C laudit cōcept⁹ aīq; secreta sigillat.
P aupit inati regum uitale calorē.
O rgana spūū signat mīn⁹ apta mouū.
Q ui latet enormis gēnq; cataīt feto.
M ēgi inlet n pt pāt in regressum.
T endit in eclipsim qrēs subiēē phisi.
Q ui inutilo motu fertur orgā. segetuali.
C ontbit amagis aī molimia reb.
I nuid⁹ ⁊ cupid⁹ mag̃ defetor auarus.
F ida quē cordis complo spūumq;.
P aupies uis mēbro; intercilia seruit.
C ui rectū mutilat enōis apthopia tū.
A ure uital⁹ studet āmullare calorē.

De gracili pulsu naturaliter.

I n gracili q nūc priuatus obedit.
C ordis sicca ēēis legi cōstātia initio.
P ropositiq; tenor atq; incolla uoluntas.
I n gēcili pzēt nām significatur.
C orporis ariditas cōpactio materie
L inea si fuerit sociata supficiei
R egnat ⁊ aeteus iuastis multa ca huō.
L inea stricte neru uelata fidei.
N ūcia fit colē cursus ignea uenis.
I ncolit ⁊ sedes sibi mendicat i tiore.
F legma plat ūutas regnāc frēqua
I mpuū ērti ūutas āgusta factū.
S ed fortis ualidi inbiū uirtute repellit.
V is regitiua suū tem; ī gcussa uigorē.
S pē exultat cui pcliuiter ictum.
S ustīp ⁊ facile mēb sibi reddit.

Vergit in oppo De debili.
Situm spes contraria signum.
Cor feruens auis precep turbatq; loquela.
Et uehens mente pciites ulc uocis.
Motus festina nullo librata tenore.
Quin n opig rato nec duuis ordo.
Ponderat euentus n eni claus zatat.
Limitibus dubijs mutabil alea finis.
Viuidi spiritum na caloris acumen.
Adiutum cae artificio resolubilis hu.
Natē pulsum uelocē rite secuntur.
At q ppo pulsat uis cholola raptu.
Iudicat acedi pegri icorte calorē.
Velocē tard disformi lege repellit.
Distat abertimis pitibi qq; lāce rced.
Guerie medi fid comes zpaniph.
Vasis duricies cordis rigo arid hum.
Mens austera nimis plus mustia diu.
Duricies pulsus in pleuresi pnicioſa.
Aridi matres ceres ctudi plutur.
Solui difficil eq distuffio morbi.
Protrahit uis exprimit na fatescat.
Victaq; sucubit logo lata duello.
Inpulsu cui molliae na ministrat.
Cordis materie pati slā mollis.
Corpis inmit ctis huida nis mihcis.
Cerea flexibil pia blāda patitq; fideliis.
Auena mollicies q. fithoatic urget.
Impetus humores dissolui mib rmollit.
Copia spiritum p plenu plena notatur.
Sanguis claunes ubrime uasa rplētur.
Inuacuis uene situit uegetabil aure.
Vis obsorta pit uiui fōs sago aret.
Que bibit ariditas pegrini lima caloris.
Et calid cui mōdat puicta pharit.
Continue digitos idex ē febs acute.

Sed calid digitos in eualle urit.
Interuallatis atq; iduciosa notat.
Est etinet tersus calid uacuo sociat.
Spiritu plur occasu uiteq; lucerna.
Celat et extiguit gelid spiracla cordis.

Tertia decisio incipit.

Respirare lib; mouere tuela clio.
Moribus istaurat fessas reclamourtes.
Iā satis ē ne tolle mora sueuge regst.
Arripe si caueas pedib ne scādala fiāt.
Deui est call unulta mcta surpsunt.
Excubat i tuus sōca clā destin hostis.
Inuidie scelata lues furnicla fame.
Pessima pueris spges zizania ignis
Et tu processus securior zte pareat.
Inuid zfatui uites ludibria uulgi.
Verba tunsandum maeāt gnita sapte.
Omnib equoci trouhi ptende salerni.
Presul alphani claro sigta sigillo.

De spiritu.

Qui rplicat rcoltq; sui sepissimi icē.
Secum ethi sygili fortiq; calore.
Cordis adoptiuui uapor ū possit recreati.
Sufficies possit spirati mlorbs aure.
Sed scl'ū dēt qnt ē conuenit aer.
Vis oppssa negat g pplera rependit.
Multiplici nūo qd iam peccat iumo.
Crebraq; defecti qnti repetitio pestat.
Debil intaro calor est istunaq; ite.
Motibus iuacdui pulsus ite repatur.
Captiuata sal fit libera lā gui. toti.
Debil istaurat uires oppssa resurgit.
Vita reformat uicto sūthute in
Exulat accepto brauio na tūphat.
Ad pdecisoui uite iā uespe facto.
Vrgit icotasū splēdo uetablis aure.

E nervata perit virtus parteque fatenti.
Anticopos insultat in vite scopet usum.
I uncta bono paritas bona, set mala iuncta
Extat adultero opagis emula forma sinistro.
I mparitas reprobando bonum laudanda sinistre.
N am tibi propositis quasi optanda duobus
E lige quod firmum stabili bonitate moratur.
E t tibi propositis quasi fugienda duobus
E lige mobilius fuge quod constantius estat.
Q ualiter in spe pulsus paritas reputari
I mparitasque potest, set non equaliter equum.
V nica solius facit observantia pulsus
I n magnis se continuet propriumque tenorem.
S erviet inoffensum, cadit a plena parita
E x specie aliena subit non dicit equus.
S imper est inde quam sit in omnibus equus.
C lauda retortia post mulier in ictu.
I n rebus longuet fit motio tertia lenis.
I nvitio sensus se certa magis manifestat.
Q uita uirgo celi firmans certa uigore.
D e tenebris sensus et de langore abisso.
T endit in expressum quantitati tinnire fuges.
H oc pulsu solitos nam recuperat actus.
F initam suos motus ordine abalto.
S ensim deprimitur declinat nullificatur.
S ed ex parvulo sensus demum in imo.
H ic uicinantis adest plurima mortis.
C ollectis fuge sarcinolo opifex medicine.
N il impensa ualent tua nec suffragia prosunt.
D ampna reficeri nequiunt iam morti propinqui.
A nticopos excludit lachesi uitalia rumpi.
S tamina dissoluit gruphos uitaque relegat.
S alua tamen maneat fructus ut uenerit ualet.
E scere ne pariat tamen mors uiciatur honorem.
M ortiferos tua pronunciat sentencia casus.
O fficium uatis retinens nomenque prophete.

N on semper sanat medicus, ratione poratur.
S ed tamen officium concludit fine supremo.
S ingula quam debent si contingentia seruet.
V ictam uictus uel morte mortuus.
I ndicio data stabili que culpa medentis.
O fficium caret dum curatio morbi.
A ctio corporis in conseuatur ab uno.
D escensu saltu generat capitum in ymo.
M ore capri salient quam bis prius aere pulsat.
Q uam scelus incertam curat defigere gressum.
C edit in hac specie percussio prima secunde.
I n species tali generi dictante resultat.
H oc significat uasis sublata rebellis.
Q uare uitalis uis imbecilla notatur
S ensus habens primo procepto titulo ligue.
Q ue multis inuoluta modis si uerba monentur.
M entis conceptum mutilata uoce resoluit.
I n capitum erit sine lege sub ordine pulsus.
I nterdum est mixtura mali diuisa diecta.
D iscordi materies resolo mixta uaporis.
V t ferit incudem bis malleus et resilire.
C ogitur obiecti massa sua dente metalli.
E t fit duuus inde tamen unicus ictus.
S ic resilit duro membro concussa rigore.
E t digitos spes sic martellina retundit.
N ec redit incertum donec geminauit ictum.
I n febris continua martellino dominante.
C aumate febrium cordis depascitur humor.
S cinditur in ramos ramosisque organa medium.
Q uadam fero feriens digitos petit in ymo.
D esolor in pulsu sic confusa resultat.
V i cythare fidibus inmobilis ordine tactus.
H ec species crasis ipso suadente figurat.
M obile propositum cordis mutabile uocem
I n tali cogente mali similiter anathomate fiat.
M orbi maneo tamen clissam cum repugnando.

Mutat creson ut sithem retinet.
ltra formam metri non refugit | tum.
Expirante mali nebla redit — auta sa
Vasa pcelosos enormi co — currit ictu.
Fluctuans crudas fecit ex — tu adigeta.
Et celos o opsos late — nihil ambit.
Pro ide istud suum pes rec — lari mouetur.
In plur subire uincl — cordisque tumlt.
Sanguis udantis et luti icori mor.
Pusinosus uacu — us egresi fore ti
Fumicabi pusi fallar extenuat | geset.
Corpus nigre solet expulse inanit.
Plenior occurrit spes spasmosa replet
Organa reugrati eius nervi istuod huius.
Laraque natius uidiat tuis uigore.
Sunt gemini plenus formicans uermiculosus
Estiuus potius i febribus et pacutus.
Mortis prompta fidi redolent sepltur.
In febre formicas plus imnelate uenos.
Et reddit admechius sed intra morte sopit.
Sepius has spes excepto caumate febris.
Sed o uegete neus ebilemus sincopi ifect.
Occurrit digito spes secuna prior.
Debilis in reliquis est languidi nulla sequi.
Hic trahit asera cogita uocabla plsi.
Cum cum prunis icfio dentibus acta pinul.
Est grauis itchqs gamor funesta su
Copiosi pulsu fatalis certa uigore.
Amputat et uitam multis letalis obubit.
Fige tuo metas opi sat prta bilere.
Sed etiam lyrumat parua terra colono.
Plenum inacet pigui letamine gaudens.
Et uobis fructus expone diuite uena.
Iam steril cule phylaterii uomis orret.
Explicit uersus egidii de pulsibus :—

Sex sunt lacte. tres sunt in sanguine
teneri. Nouem sex in carne. ter sex in
membra figurat. Et sic constituunt
xlv. dies ang. infudat ana i conceptione.

[illegible]

Incipiunt urine Egidii de urinis.

Distinguntur totus liber iste in duas partes. In prima agit de iudicitus urinarum secundum diversitatem colorum et substantiarum. In secunda agit de iudicitiis urine per contenta.

Dicitur urina quia fit renibus una.

Urina dicitur quasi una renibus quoniam in renibus generatur formatur et discernitur. Et licet prius in epate substantiam et substantiam et colorem sumat, tamen secundum habitudinem in renibus assumit ea secundum ultimum. Vel quia fidelius renum habitudinem denuntiat quam aliorum membrorum.

Aut ab urith greco quod demonstratio fertur.

Urina dicitur ab urith greco quod est demonstratio, quia demonstratio est interiorum membrorum vel ut efficacius de interioribus constituim urine iudicium.

Aut quia quod tangit mordet desiccat et urit.

Urina dicitur ab urendo quia urituram et desiccativam habet naturam. Unde valet contra impetiginem et serpiginem et contra pustulas si inde membra patientis abluantur. Et contra urgentem ulcerationem si cum felle accipitris colligata fuerit. Pannum et maculas post partum mulieris delet. Si potata fuerit spleneticis confert. De similitudine urine ad serum lingua...

Ut de lacte serum limpidus eliquatur humor:

Sic liquor urine de massa sanguinis exit.

Hic notatur similitudo inter urinam et serum ut ex positione illius urine essentia evidentior compertur doctrina. Sicut enim serum de lacte per grossarum partium compressionem et colatur sic et urina de massa sanguinis eliquatur. De diffinitione urine. .2.

Sanguinis est urina serum subtile liquamen.

Humorum quos coquit ars regitiva secunda.

Quid sit urina diffinit. Hec diffinitio que hic assignatur satis consona est diffinitioni quam ponit theophilus et ysaac in libro urinarum que talis est. Urina est colamentum sanguinis et aliorum humorum ex actionibus nature natum. Urina vero non est serum sed quasi serosa substantia a sanguine relicta vel eliquata. Ars regitiva, id est virtus digestiva, quia quodam artificio operatur.

Et princeps operis dum fit cribratio rerum.

Dum fit ab impuris pure discretio partis.

Et princeps operis, id est secunde digestionis dum fit cribratio, id est sequestratio humorum que cribratio humorum fit in epate. Flaumatica namque materia in primo motu ebullitionis generata ad pulmonem emittitur ut in fleuma conuitur. Colerica vero materia ad cistim fellis transmittitur. Melancolia ad splenem derivatur. Sanguinea materia in epate sinceratur et mundificatur. Aquosa vero substantia, id est urina cum sanguine renes nutriente per capillares venas ad renum regionem deportatur et per poros uritides refunditur in vesicam. Iste sunt substantiales et intrinsece considerationes que extra ipsam urinam considerantur. Sunt et quedam accidentales et extrinsece quia ex superioribus substantiarum perspicuitatis veritatem...ne sensualius...sequuntur. Quot sint consideranda in urina.

Quale quid ad quod quali quantum quotiens ubi quando.

Posita generatione urine in hoc loco vult ostendere quot sint consideranda in iudicio ipsius urine. Habenda est enim consideratio coloris. Substantie. Quantitatis et contentorum. Iste sunt naturales et intrinsece considerationes que ex ipsa urina perpenduntur. Sunt quedam et alie accidentales et extrinsece que ex superioribus subsistentiarum eliciuntur ut ex etate complexione sexu et aliis que sequuntur. Quale refertur ad qualitatem, id est colorem. Color enim est qualitas et ille fundatur in luce. Est enim lux ypostasis coloris quoniam in natura lucis fundantur omnes colores et ideo de colore urine non potest haberi iudicium nisi mediante luce. Quid refertur ad substantiam. Duas enim substantia in tenuitatem spissitudinem et mediocritatem. Spissitudo dividitur in omnimodam spissitudinem et remissam. Ad hoc spectat ad diversitatem contentorum. Quantum pertinet ad quantitatem. Quantitas dividitur in multitudinem et paucitatem et mediocritatem.

Quotiens ad numerum effusionis vel inspectionis utrum semel vel pluries effundatur urina. Nam ex frequentia vel raritate effusionis plurimum instruimur et ex frequentia inspectionis plenius certificamur. Ubi ad locum collectionis quia colligi debet in vase vitreo claro et rotundo et alio habente formam vesice ut ex vasis qualitate omnes partes urine fidelius sensui offerantur. Ubi etiam ad locum inspectionis referri potest quia debet in loco nec nimis radioso nec nimis obscuro inspici et si radiosus sit aer potius apponenda est manus ut melior fiat discretio contentorum et ne radiositatis spiritus habeat disgregari. Ubi etiam potest intelligi de positione contentorum utrum contenta in urina infimum aut medium aut supremum teneant locum. Quando ad tempus effusionis quod est in hora matutinali celebrata digestione tunc enim fidelior est et nuntius interiorum membrorum certius. Vel quando ad tempus inspectionis respectu...namque ut mixta est debet inspici si adsit oportunitas et post eius residentiam tunc vase cooperto secundo et tertio inspicienda est. Multotiens namque mingitur tenuis et postea inspissatur et multotiens spissa et postea attenuatur. Et multotiens spissa exit et remanet spissa. Et multotiens tenuis et remanet tenuis ut in ysaach legitur.

Etas natura sexus labor ira dieta.

Cura fames motus lavacrum unctio potus.

Etas quia alia debet esse in iuvene alia in puero alia in sene, et intellige secundum intensionem et remissionem qualitatis, id est coloris. Natura quia hec est differentia inter urinam senis et urinam mulieris sane. Utraque est remissa et spissa sed senis aliquantulum obscura, mulieris aliquantulum lucida. Natura quantum ad complexionem in colerico urina debet esse citrina et tenuis. Citrina ex caliditate tenuis ex siccitate. In flaumatico discolorata et aliquantulum spissa. In melancolico discolorata et tenuis. In sanguineo colorata et mediocriter spissa. Sexus ad differentiam inter masculum et feminam. Labor quantum ad exercitium corporis. In labore namque cum calefit corpus urina coloratur. Per laborem intellige eius contrarium, scilicet quies. Ira, id est fervor cordis quia ad perturbationem attinet, in ira urina mutatur. Dieta quantum ad administrationem sex rerum non naturalium ex quibus omnibus variatur urina. Cura quantum ad sollicitudinem et tristitiam. Fames quantum ad indigentiam ciborum et potuum per que intellige eorum ieiunium. Motus quantum ad qualitatem exercitii. In quodam enim exercitio plus movetur corpus in quodam minus. Lavacrum quantum ad diversitatem balneorum, nam aliud non plus tingit urinam quam sulphureum et marinum, ex dulci et aquatico balneo discoloratur. Cibus quantitate et qualitate immutat urinam. Quantitas multitudinis discolorat et crudificat calorem naturalem suffocando. Paucitas intensam reddit urinam inducendo siccitatem ex cuius...acuitur calor. Qualitate ut si sit calidus. Humidus, siccus, frigidus etiam in substantia subtilis, grossus et mediocris. Unctio quantum ad unguenta ut si unxerit se oleo laurino vel marciato vel oleo violaceo color urine intenditur vel remittitur. Potus quantitate, qualitate, substantia et colore. Ipse immutante urinam quantitate ut si multum bibit vel parum. Qualitate ut si vinum nimium fuit calidum vel frigidum. Substantia si fuerit stipticus vel diureticus. Ex subtili namque substantia diuretica partium tripliciat. Ex stiptica et spissa minuitur. Colore ut vinum si fuerit rubeum vel album. Ex diu...namque multiplicitate vel calidorum rufus...urinam tingit et reddit quasi sanguineam. Et decoctio reubarbari citrinam. Ad quid valeat iudicium urine.

Debeat artifici certa ratione notari.

Dum cupit urine iudex consultus haberi.

Quatuor ex primis cum perspicue discernit.

Debet iudicium potior sententia firmi.

Integritas lapsus victus vitium morbus...

Et status hiis medicus ... certus.

Hic declaratur que utilitas habeatur ex iudicio urinarum. Integritas quantum ad sanitatem. Lapsus quantum...

Liber iste est nove institutionis studiosique optimi omnis artificio de sermonibus antiquorum elicitus in quo phisicalis scientie resultant archana et secreta urinarum iudicia continentur quia quam lectoris animum erigit et extollit in statum iudicatorum in scripsum de iudiciis urinarum et actores in phisicali scientie inventores et maxime cuius operis artifices approbati quod seculum diligenti regularum indagatio circa naturam humane experientie per urinam significandam noverint constituere per sequentia manifeste declarabitur. Unde autem opere metrice describuntur regula et precepta et tradito metrica omnino sunt dicta brevitate discernendi diffinitas in perfectam terminis alligata certitudine. Sermo que confirmat memoriam et celebrat. Prosa vero propria libertate subterfugiens conturbat memoriam et ignorantie parturit confusionem. Liber autem operis planetam et discretiones abstineant. Set locus mis commissa fieri quod gratia hoc opus incomminus hec nove institutionis efficimus. Distinguitur liber iste in duas partes, scilicet in primam et secundam. Et ceteram consequere ut supra a principio incohavimus.

ad egritudinem uel neutralitatem. Virtus. quantum ad perfectionem operationum uirtutum. Vitium. quantum ad ipsarum. minus. quantum ad diminutionem. Plus. quantum ad repletionem. Medius. quantum ad mediocritatem. Examine. i. iudicio urine. Quot sint colores considerandi in urina.

Bis deni urinam possunt variare colores.
Quos ex subscriptis poteris prospicere formis.

In hoc capitulo distinguit quot sint colores urine. Sciendum autem quod triplex est multiplex colorum urine distinctio. Quedam namque fit colorum distinctio secundum qualitates. Quedam secundum naturam digestionis et decoctionis. Tertia secundum proprietatem humorum. Secundum qualitatem fit hec divisio. Colorum alii intensi, alii remissi, alii mediocres. Remissi iudicantur omnes ab citrino inferius, intensi omnes a rufo superius. Mediocres sunt subcitrinus, citrinus, subrufus et rufus in quadam complexione. Secundum naturam decoctionis fit hec divisio. Colorum alii significant mortificationem ut niger, lividus, huiusmodi. Alii secundi significant indigestionem ut albus, lacteus, glaucus, karopos. Tertii significant principium digestionis secundum perfectionem ut subpallidus, pallidus, sub citrinus, pallori uicinus. Quarti perfectam digestionem ut citrinus, subrufus, rufus. Quinti excessum digestionis ut subrubicundus, rubeus. Sexti significant adustionem ut inopos, kyanos. Septimi super adustionem et mortem continuant ut niger. Si quis enim queret a nigro incepimus et in eodem colore distinctionem faciemus. Respondemus quod alius est niger color qui fit a mortificatione per frigiditatem et caloris extinctionem, alius qui fit ex sitima et ultima digestione sive adustione, et ita secundum diversitatem causarum distinguendi est diversitas effectuum. Tertia distinctio secundum humores manifesta est. Nam quidam significant coleram, alii sanguinem, alii flegma, alii melancoliam. Sed ad significandum humorem debet fieri coniunctio humorum et substantie ... prius ... De nigro colore ut fiat processus de coloribus significantibus mortificationem et frigiditatis intensionem ad colores significantes adustionem, et hoc per colores significantes mediocritatem et sic ab una extremitate debet procedere usque ad aliam extremitatem. De nigro colore. ·2·

Nigrior urine facies incommoda febris
Quartane solvit, mortem portendit et urit.

In hoc capitulo ponit auctor post agendo de nigro colore rationem predicta significata urine nigre et causas dicens. Urina nigra potest significare tria. Aut mortificationem, et tunc urina debet esse cum quadam caligine circumfusa propter caloris extinctionem et processit huiusmodi color. Aut significat adustionem completam et ultimam, et tunc debet esse lucida sicut cornu nigrum quemadmodum apparet circa faciem ethiopum quibus propter adustionem quedam lucididas in facie accomodatur ex sanguinis uentositate ad faciem attracti et adusti. Viriditas talis etiam precedens signum est quod nigredo succedens fiat ex adustione. Niger color in urina manet in febre quartana si multa fuerit in quantitate quartane significat solutionem et multi humoris purgationem. Melancolica enim materia nigra est et terrestris, et ideo sive simili admixtione denigratur urina. Multa ideo dixit quod expurgantibus materiei debet urina multiplicari, quod si pauca appareat suspecta esset urina. Littera plana est. Solvit. i. solutionem quartane significat. Mortem portendit. i. significat mortificationem ex frigiditate intensa liuore precedente. Adurit. i. adustionem designat precedente uiriditate.

Si niger ad fundum residens se deprimat humor
Matrix purgatur multi sentina cruoris.

Alia datur regula de nigro colore, et hec regula accommodata est mulieribus, nec ad alia subiecta uagatur. Urina nigra cum nigris sedimentibus in muliere apparens significat purgationem menstruorum et ex eruptione menstruorum nigri et melancolici humoris tota urine facies quadam denigratione respergitur. Sed notandum quod talis urina propter residentiam inferius uix pillatur et superius attenuatur. Matrix purgatur. i. purgationem significatur. Sentina. i. receptiua. Sicut in navi sentinam defluunt

sordes, ita ad matricem per quandam semitam derivatur mulieris superfluitas.

In febre fert mortem niger paucus fetidus pinguis.
Vesice uitio renum prorsusque remoto.

Alia datur regula de nigro colore. Urina nigra in colore, pauca, fetida et unctuosa sive oleaginea circumscripto uitio renum et uesice et humorum in febre acuta proculdubio mortem significat. Circumscripto uitio renum ideo dixit quia talis potest apparere ex uitio renum et humorum, et tunc minus erit suspecta. Et hanc regulam dicimus a theophilo in capitulo de fetida urina in fine sui operis. Dicit enim ibi. Urina in febre acuta pinguis, nigra, fetida, nichil mali uesica habente mortem significat et subiungit. Urina odorem habens grauem signat putrefactionem et mortificationem urine et liquefactionem. In febre acuta fert mortem. i. significat mortem. Fetida. ex corruptione. Pauca. ex consumptione subtilis humiditatis uel debilitate nature impotentis expellere. Pinguis. i. oleaginea ex pinguedinis et humiditatis liquefactione.

De urina cum nube nigra et in febre continua. ·3·

Multa die critico quam nigra et pendula nubes.
Largius obfuscat, sectumque natantis caterve.
Auribus oppressis, turbata pace soporis,
Sanguineum fluxum dictat de nare futurum.

Alia datur regula de nigra urina uel subnigra. Per nigram uel subnigram non enim intelligimus urinam que per totum nigra est sed illam etiam que nigram habet nubem. Vel nigra aut subnigra eneorima ex quo urine facies denigratur. Est ergo talis urina nigra uel subnigra multa in quantitate apparens cum ypostasi nigra per raptum materie superius et excelsa et natanti simila refluente eneoremate in die critica superueniens in febre causon cum uigiliis et surditate significat crisim futuram per fluxum sanguinis de naribus ad salutem si laudabilia signa concurrant ut sunt signa digestionis, ad mortem si illaudabilia ut signa indigestionis. Multa. sic in die critico significat quod materia mouetur in die deputato ad purgandam materiam. Quod autem est eneorima natatile et dependens in medio per hoc significatur motus et dispositio materiei. Quod enim excelsum est eneorima uindicat leuitas materie eiusdem. Quod autem nigra significatur nimietas feruoris conuertentis naturam in quandam adustionem. Sed adustio non nimis uiolenta esse demonstratur cum sit eneorima. Natat. tale. i. excelsum. Nam si esset uiolenta et ultima adustio humiditatem depasceret et nichil resolueret sed totam uentositatem absorberet, qua consumpta potius fieret ypostasis subsidens quam impulsa sicut accidit de lignis cum calor agit in ipsis fumositas eleuatur superius sed cum consumpta fuerit cessat fumus et uapor et ita accidit in humoribus cum non ex toto facta est adustio eleuantur partes et fumi qui faciunt eleuare ypostasim, unde ista appellatur eneorima. Sed illa que est in fundo significat perfectam adustionem in humoribus et adusta non surgit fumositas et ideo manet in fundo et non in medio. Ideo quod adsunt uigilie et surditas. Superueniens. demonstratur quod materia feruida et acuta resoluta in fumum ad caput ascendens uigiliam inquietudinem et auditus impedimentum adducat et ea cum sit acuta et penetratiua frangens uenulas narium et per eas erumpens ad fluxum sanguinis de naribus prouocans sanguinem mouendo et mouendus rebaudo laborat. Eadem materia siccitate sua et acuitate desiccans meninges cerebri in insaniam mouent. Eadem per materiam per poros egrediens neruos in transitu suo pungit et mordicat et rigorem facit perueniens ad cutim eam humectat et sudorem inducit. Inde est quod dicit ysaac in libro urinarum. Urina nigra et multa cum surditate et uigiliis superueniente ypostasi nigra et natanti in die critica sanguinis fluxum significat. Facit cum laudabilibus signis morbi solutionem portendit. Item Theophilus in libro urinarum. Urine subnigre eneoremata habentes excelsa significant crisim futuram cum

q. De urina cum nube nigra et in febre acuta

rigore et sudore in sanguine. quia et fluxum sanguinis de naribus. sed est quod ypocras dixit. causon habente rigor superveniens solvit egritudinem. De nigra urina dicit ypocras in epydimia. impossibile est sanari infirmos in quorum urinis durat nigredo nisi aliquibus per crises urine exeunt. Item ypo. in eodem libro. Si auferuntur menstrua feminis urinis nigris supervenientibus sanantur. Item. G. super ypidimia ypo. aliquibus infirmus in principio morbi nigram facit urinam cum signis molestis et terribilibus et tamen salvatur si contigerit eius virtutem esse constantem et facilem hanelitum. Item quibus in morbi initio urina nigra venit cum timore accidentium et permanet usque in diem septimum si postea superveniente urina cum ypostasi alba virtute se expediente decoctionem morbi denuntiat et egri salutem. Item ettiam est sicut ypo. in amphorismo. Acutorum morborum non omnino sunt certe etc. Sed constantem urinam quod ut dicit G. quod significatio non continetur laudabilis sed angustia hanelitus. sudor in capite solo alienatio mentis. ablatio desiderii. manifesta urine ruina et corporis deperditio declaratur.

Nota quod dicit theophilus invicinius. Si nigrum rubeum habuit significat transmutari in quartanarium. per nigredinem significat materiei adhustio. per rubeum unctuositas declaratur et quoniam non sit tanta adhustio quin aliquantulum de humiditate remanserit que resoluta in ventositatem secundum levat in rubeum. materia ergo causon expulsa aliquantulum ad fon putrescit in eis et quartanam inducit.

Quod si signa necis concurrant sive salutis.
Judicio mortis dampnat vel liberat egrum.
Congrua mixture cum spisso federa servans.
Subtilis consortium refugit nigredo coloris.
Ut tenue toleret quod non sibi convenit color heret.
Impetrat eventus casusque facit violentos.
Non obstrusa parum deductio causa viarum.

Congrua. In hoc capitulo dictiat sive demonstrat cuius substantie sit coniugalis niger color urine et dicit quod cum tenui substantia impossibile est coniugari. et hoc idem testatur ysaac in libro urinarum de cuius fonte hanc doctrinam hausimus. ubi namque nigredo est ibi et tenebrositas et obscuritas que hoc contingere ex partium perturbatione. ideoque ubi est obscuritas non potest esse tenuis. quod contingit ex partium raritate. inde est quod nigredo naturaliter non potest copulari cum substantia tenui. ideo dicit naturaliter quia quoniam recipit eius copulam ex incidenti. sicut per emfraxis. ut quoniam urina nigra naturaliter et spissa transit per locum ubi est emfraxis. que in loco oppilationis remanet grossities. et urina a substantia spissa spoliatur et quandam tenuitatem assumit. Item urina nigra vel significat incensionem sanguinis vel sive humiditatis subtilis consumptionem. ex igneo calore. vel naturalis caloris extinctionem. vel globationem et congelationem ex frigiditate nimia. vel humores melancolicos per crisim expulsos quibus urine substantia inspissatur. et incensionem sanguinis per nimiam ebullitionem ex congelatione sectis ... substantie cum urina corruptione. De livido colore.

Livida si fuerit livor vel particularis.
Vel totalis erit. per totum livida membrum.
Aut membri monstrat humoris mortificatum.

Post nigrum colorem agit auctor de livido colore qui significat preparationem et incohationem et inflammationem mortificationis et differt a nigro in remissione malicie. Lividus color. alius est totalis qui totam occupat urinam. alius particularis qui tantum partem superiorem inficit. Totalis livor autem significat mortificationem humoris et non membri vel membri tantum et non humoris. aut humoris simul et membri. Si humoris et non membri urina per residentiam inferius debet inspissari et humiditatem retinere superius autem clarificari et ab infectione humoris recedere. Si humoris et membri nulla residentia urine latentis humoris post abolere per quod significatur mortificationis vitium non tantum in humoribus esse sed etiam in membris et cetera. huius cognitio littera plana est. Singulis causis ut luet.

Ad sursum livens variis accomoda causis.
Parvus emittentem morbusque caducus.
Asclites synochus vene ruptura catarrus.
Stranguirie lapsus matricis passio fluxus.
Coste pulmonis vitium dolor articularis.
Consumptia ptisis vis extinctiva caloris.
Sunt tibi livoris cause quas collige signis.

Livet sursum. premisso de totali lividitate nunc de particulari subiungit dicens. accomoda. i. deputata variis causis. i. ad significandum varias passiones. Parvus emittentem. Nota quod particularis lividitas urine ex multis causis habet provenire. s. ex mortificatione que designat naturalis caloris extinctionem sicut in emitriteis. vel ex humorum perturbatione sicut influxu ventris et ideo dicit esse paucam. cum quibusdam humoribus et oblongis resolutionibus cum quadam essentie impuritate quod ideo habet fieri quia terrestria et aquosa sibi invicem commiscentur unde lividus color sic cedit. Item fit lividus color ex spiritualium passione sicut in pleuresi et in peripleumonia empimate et ptisi. patientibus namque spiritualibus membra nutritiva. i. stomachus et epar eis compatiuntur. transmittunt ergo spiritum et calorem naturalem adiuvamen eorum. unde spiritu et calore depauperata frigescunt. Unde ex debilitate caloris et ex impuritate sue digestionis urina cum sit eius superfluitas quandam contrahit lividitatem. Vel aliter in pleuresi vel peripleumonia multa est collectio superflue materie spiritualia exprimentis que naturalis calor in sanitosam habitudinem traducere contendit aliquid putridum et contagiosum de mala materia provenit quod quidem derivatur ad epar et ibi sanguinem inficit et sic corrumpitur unde urina tam spirituum quam sanguinis infectione superius livescit. Si queratur quare potius livescit superius quam inferius. dicendum quod vapores et fumositates emissi in urina cum sint levia corpora et aerea superius habito motu levem superiorem optinent locum et ibi suam infectionem lividitatis magis ostendunt. Fit quoque lividitas in epilentia et cum urina fit cum quadam circuli plumbeitate. quod significat infectionem spirituum cum passione animatorum membrorum. In synochide livescit propter sanguinis corruptionem. sanguine enim corrupto multum inficitur. Item livescit in asclite propter corruptionem digestionis et humorum impuritatem. In ruptura vene et in omni effusione sanguinis livet urina propter humorum perturbationem. In stranguiria et catarro. et livet urina. In artetica. non est urina expers lividitatis quod contingit ex spirituum infectione que per loca partium transeuntes ex horum quoque contingit corruptione lividitatis maculam sortiunt. Et in passione matricis per eandem causam urina livet propterea cum matrix lacuna sit et sentina omnium superfluitatum. Parvus emittens. Tres sunt emitritei de quibus alias sufficienter distinximus. Morbus caducus. i. epilentia que alio nomine dicitur ieranoson. pedius convincat. Asclites. tria species ydropisis et dicitur ab ascli quod est uter quia in ea venter repercussus in modum utris semipleni resonat. Sinochus. febris de materia sanguinea putrefacta intra venas. Vene ruptura. s. subtilis vel alterius vene. Catarrus. i. fluxus humorum. Stranguiria. que fit oppilatio colli vesice vel ex humore calido vel ex apate vel frigido humore. Matricis passio. ut si patiatur ex inanitione vel repletione vel ex aliqua precipitatione vel distensione sive superiore parte vel ex declinatione super dextrum vel sinistrum latebrum. Fluxus ventris. Coste. quantum ad pleuresim. pulmonis. quantum ad peripleumoniam. dolor articularis. i. passio artetica que fit in nodis digitorum. Consumptia. que fit cum ulceratione pulmonis. Vis extinctiva caloris. ut in medio emitriteo vel in maiore. Sunt livoris cause. vel potius causis. collige. i. comprehende per his significationibus prosolutione aliquatenus certitudinem earum.

Paucula vix mixta livens oleagina morte.

Hic ponit significationes sive specificationes perditum

urinarum vel aliarum quod habent continuari vel deviari aliis circumstantiis livor namque particularis sibi retinuit vel singularis non deviat passionem nisi collatione aliorum accidentium scilicet ex aliis adiunctis magis veritatis. Pauca. scilicet ex interclusione consumptione quod significat caloris vehementiam consumentis et humorum naturam depascentis. Unde constipata humiditate succo sanguinis redundante ad epar. urina non potest multiplicari. Vix micta. ex meatuum desiccatione vel materie urine indigentia. livens. ex morte diarrhe. oleagina. id est unctuosa ex pinguedinibus eliquatis talis igitur mixta signat. predictam urinam.

Stranguiriam notat livida pauca frequens.

Livida urina cum paucitate et frequentia stranguiriam designat. Stranguiria est guttatim urine effusio ex oppilatione colli vesice vel eiusdem acuitate. In stranguiria est lividitas quia spiritus pertranseunt per loca oppilata et inde trahunt ex corruptis humoribus infectionem. Pauca est quia cum statim urina vesica urina inde non potest se exhonerare sufficienter a urina defectum. Frequens quantitatis simpliciter nimia replicatio urine unde pauca est et frequens mincta.

Livor cum granis scintillis atque minutis.

Cum granis. in circulo manentibus et etiam in urina residente permanentibus scintillis. nam si statim evanesceret ex alia causa fieret potius quam ex causa reumatica. minutis. id est parvis in quantitate.

Constanter loquitur spirituale malum.

Spirituale malum. id est passionem toracis et spiritualium membrorum.

Lividitas athomosa malum probat articulare.

Est quoque reumatici nuntia fida mali.

Athomosa. id est albis rotundis minutis resolutionibus plena. Ubi sit albe rotunde minute in capitulo de contentis sunt albe minutie dicte. articulare. id est passionem articulorum.

Vertebra si matrix oppressit aut dyafragma.

Inficit urine lividus ora color.

Vertebra. id est vitium vel passio matricis que oppressa quando magis solito declinat in alteram vertebram unde fit compressio ex compressione vertebri a matrice fit dolor. ex dolore provocatio reumatis unde urina provocatur et sic fit collectio superflue materie ex quibus livescit urina. Vel si matrix ex sui dilatatione sursum dyafragma compresserit urina livescat. Ex vitio pulmonis livet tribus de causis. Stillicidio. repletione. et compressione. Si ex stillicidio circulus est reumaticus. et grumilosus dolor cordis circa spiritualia. Si ex repletione sentitur gravitas et pondus circa spiritualia dolor partis sinistre. Si ex compressione vel a stomacho vel a splene vel a matrice vel epate. Unde aliquis ex torquetur a spiritualibus ex vi compressionis quod lapsum ad gibbum epatis et inde per capillares venas ad vesicam inficit urinam. et distinguitur talis lividitas tumore membrorum comprimentium et dilatione sui actuum. Ex vitio epatis livet tribus modis. Ex repletione. ex oppilatione. ex debilitate. Cum livet ex repletione distinguitur quia urina spissa est et pondus sentitur in dextro ypocondrio et dolor. Ex oppilatione lividitas non magna nam faceret urinam spissam tenuem vel mediocrem et tamen debet esse in mediocri. Unde urina in opere ea significat vel oppilationem epatis vel maiorem eminentiam vel ruptam vene debet in hoc casu esse distensio circa caput et epar. Ex debilitate livet urina ut qui corrumpitur fiat in ydrope. Ex vitio menstruorum livet quatuor de causis vel ex fluxu ventris sive matris. vel ex emoroidis. vel ex lumbricis vel ex yliaca et colica. Ex fluxu est scilicet ex continua humorum distractione per calidum aliquid corrumpi que in vesica in collo tanquam in cucurbita inficit resudat et inficit urinam. Unde livet quod distinguitur quia qui ex fluxu est turbulenta et intensa est ex sanguine. Si magnus est fluxus ex emoroidis manifestum est ex lumbricis quod continent intus involuti flatu quod est eorum materia cuius flatus corruptio in vesica redundat que distinguitur ex remissa urina et spissa et alba et longis resolutionibus ex frigiditate condensante illas. Vel ex caliditate liberorum. Ex yliaca quod distinguitur ex torsione illarum partium. Ex vitio

matricis livet tribus de causis. Ex humiditate. Ex fluxu menstruorum. Ex retentione eorumdem. Si ex humoribus vel humiditate distinguitur quia urina spissa et remissa et corpuscula subtinentia in modum lactis amittit putrida diffunditur gravedo etiam circa partes illas sentitur. Ex fluxu menstruorum livet ut in emoroidis. Ex retentione menstruorum ex quorum impuritate inficitur urina. Ex vitio vesice triplex. humiditate vel oppilatione. excoriatione vel ruptura. Si humiditate manifeste distinguitur quia urina spissa est et pondus circa pectinem. Si oppilatione vel calculi vel arenei vel ficu. Si excoriatione furfura miscentur cum sanguine. Ex vitio sinthorum vel membrorum livet ut in arthetica prestillatum. In cumminicis ex dissipatione materiei. Ex particulatione humorum ut in continuis. Ex appositione spiritualium ut in pleuresi et empimate. Livet ex adustione nam acutis eiulatibus remanent residua. Livet ex frigiditate. De significationibus albi coloris.

Albo subtilis urina iugata colori.

Splenem. ydropem. crapulam. nefresim. frenesim. dyabetem.

Arteticam. coleram quoque nigram. peticam. scotomiam.

Et partis algorem. cum febris causat mortem.

Insene vim fragilem vel defectum puerilem.

Inlesis humeros attollunt limpothomiam.

Febrem quartanam demere et emphysematiam.

Motus varios notat in muliere querelas.

Hec emoroidas et condilomata signat.

Ut se iudicium fallat non inferat ulli.

Talis cruda potest aut indigesta vocari.

Post tractatum de coloribus significantibus mortificationem exequitur de coloribus significantibus indigestionem. Et primo de albo colore sub coniugatione albi coloris et tenuis substantie. ex quibus causis fiat albus color. et quomodo varietur secundum varietatem subiectorum. et que sit cum tenuitatis adpresens permittimus ne dum prolixi lectoris et introducendi per minas offendamus. Inter autem exemplo distinguimus significationis albe et tenuis substantie urine et colorum significationem speciem ex circumstantiis diligenter potest perpendi. Urina subtilis. id est tenuis instabilis. iugata. id est copulata. significat splenem et est nomen membri et passionis. id est splenem etiam passionem splenetica enim passione urina est alba et tenuis cum quadam radiositate et quadam virgulata protensione. Quia enim radii in urina apparent tales platearius dicebat virgulatam. et ferarius fenestratam. Alba enim urina vitio splenis quia ex multa superfluitate calore naturali debilitato cruditate digestionis et qualitatis fit intensio frigiditatis unde urina albificatur. Albedo est filia frigiditatis est ut dicit G. tenuis est et ita est radiosa ex nimia siccitate melancolie quia subtilitatis spiritibus simplicior et tenuior fit urina. fit tenuis et radiosa quia melancolica superfluitas splenis tonicalium defendens comprimit et coartat meatus venales cum exuberet. quibus coartatis urina subtilior colatur. Ydropem. id est leucoflematiam vel yposarcam in principio passionis et longo tempore talis apparens specifica sit cum quadam lividitate vel lucididate et obscuritate in parte superiori que lucididas sive lividitas et obscuritas contingit ex corruptione et impuritate humorum calor namque naturalis multum debilitatur non potest depurare desiccare et desincerare sanguinem. Ideo dicit. si in principio. Sed in veterata cum maligna materia et passionis tempus multiplicata alba et spissa accurrit. Crapulam. circumscriptis aliis circumstantiis ex multa namque ciborum congerie calor naturalis suffocatur nec potest cumulate circa officium digestionis sic accidit. ex multa enim olei infusione lucerna comprimitur et ex multa lignorum congerie ignis debilis extinguitur. Ex crapula autem multa debet esse urina in quantitate nam ex multis cibis multa fit redundatio siccositatis ad epar que sufficient

calorem naturalem. talis secundum theophilum significat largum usum cibi et potus precessisse et maxime si urina fuerit subtilis et leuis. ¶ Nefresim. i. passionem renum ex calculo ex hoc precedente urina spissa et alba cum quibusdam arenosis sedimentibus et si post talem appareat alba et tenuis multum non facta purgatione cum duris potionibus significat nefresim ex calculo confirmato et talis pessima est quia periculum est quod calculus sit confirmatus quam confirmandus erit diminuendus. hoc concedit ypo. in libro aphorismorum dicens ypo. Vrine limpide et albe omnes male maxime si in nefreticis et freneticis appareant. Alba uero in frenesi est quia tota caloris naturalis actio negotiatur circa locum in quo continetur passio nis. Inde leuis digestionis fit cruditas et urina dealbatur. In nefresi est tenuis quia renibus cum lubricis conspissitiue natura coarctatur et subtilior efficitur et a calore et a sua spoliatur ideo tenuis et alba occurrit. ¶ Frenesim. hic specifica si in frenesi febre acuta precedente urina ru. uel subru. nec precedente aliquo signo digestionis uel decoctionis materiei. et non facta aliqua determinatione cita uel per fluxum sanguinis a naribus uel per sudorem uel per uomitus solutionem aut per aliquam aliam creticam determinationem. si postea appareat alba et tenuis significant raptum materiei ad superiora que actione caloris naturalis leuigata ad piam matrem cerebri exaltatur. fit ergo alba quia contraria membra et spiritualia et alia membra tamquam cum nobilioribus compatientia ad eorum iuuamentum spiritum et calorem delegant naturalem. Vnde spiritu et calore depauperata frigescunt et non calore absente urina dealbatur et discoloratur quia in quorum presentia solebat colorare urinam ipsorum absentia eam facit dispositionem. Et notandum quod si fluxu sanguinis superueniente narium aut multo sudore fit in capite frenesis quiescit et urina alba et tenuis remanet significat quietem ut ait theophilus in capitulo de alba urina et tenui et postea subiungit si urina talis facta est et febris permaneat eger ita despicit et moritur. ¶ Dyabetem. significat alba et tenuis. specifica si multa fuit in quantitate et frequenter micta cum arenosis resolutionibus alba est quia aquositas sic digestionis continue et incessanter ab epate per capillares uenas a renibus sugitur propter distemperantiam caloris et tenuis sic et trahit et aliud in eis uirtus attractiua et ex ea fit ut resolutis et attracta humiditate urina ergo non potest tam morari in epate propter continuum transitum ut recipiat colorem sed cruda et indigesta ad renes deriuatur. In renibus autem non habet colo rem urina precipue cum in eis non faciat moram sed per poros eunde qui ex caliditate calefacti et rarefacti sunt et relaxata statim residet in uesicam et ideo sepe et in multa quantitate mingitur. Est autem dyabetes immoderata effusio urine ex distemperantia in caliditate et siccitate et ti habet ex immodico coytu uel cursu uel labore uel saltu. Vel urina repleta est resolutionibus oblongis quasi filis renum ex uehementia caloris attractiue dissoluitur. Attractio fit ex eo modo sicut dictum est in primo tomo urinarum philareti. ¶ Arteticam. significat alba et tenuis. specifica cum athemosis resolutionibus quasi rotundis et minutis et niueis. causam singulorum in capitulo de contentis assignabimus. Sed quare fit discoloratio in artetica querit. dicendum quia materia non est circa epar uel contenta in epate sed circa extrema ubi est causa passionis. Si queritur quare uel quo ille resolutiones admiscentur urine cum materia sit in pede. dicimus quod uirtute expulsiua uniuscuiusque membri et attractiua assidue per continuos meatus reuertuntur ad uias naturales et admiscentur urine. fit etiam artetica ex descensu materiei a cerebro ad partes inferiores et maxime ad illas que nobiles sunt in quibus ratione nobilitatis fortior est uirtus attractiua. ¶ Melancoliam nigram. i. melancolie excessum. alba et tenuis aliis circumstantiis circumscriptis. alba est ex frigiditate materie s. melancolie. frigiditas namque est dealbare. tenuis ex siccitate. siccitas namque est desiccare et attrahere urinam. Sed nota quod melancolia duplex disponit urinam secundum qualitates et secundum substantiam. Vnde reddit eam albam uel glaucam ex frigiditate et siccitate secundum substantiam et disponit urinam et ex sua commixtione reddit eam nigram tenuem et spissam. sicut patet in solutione quartane. ¶ Fleumon. significat alba uel et tenuis specifica est quasi pluribus et obscuritate subest quia habet si propter compressionem aliorum membrorum discolorata est ex inepilentia quia natura comparticipes est membris aliis et non intendens circa digestionem que est circa epar urina remanet cruda et indigesta. ¶ Scotomiam. i. tenebrositatem oculorum et uertiginem significat. alba et tenuis urina et glauca similiter cum lipida sit et clara cum quadam humiditate uel nitiditate. scothomia namque sepius fit ex humiditate melica ex qua resoluta grossi

fumositas et nigra petens cerebrum inficit spiritum uisibilem et obscurat est ergo alba propter frigiditatem. clara et limpida pre nimia siccitate. ¶ Epatis algorem. i. distemperantiam epatis in frigiditate unde impedita digestione propter nimiam epatis frigiditatem crudi et aquosi generantur humores unde urina albificatur. ¶ Vim febris causonis. i. in febre acuta et causonica significat mortem alba et tenuis urina. Sed distinguitur aut talis apparet in principio aut in augmento aut in statu aut declinatione. Si in principio talis appareat significat cruditatem materiei et debilitatem caloris naturalis et prolixitatem morbi. Vnde non tanta prolixitate morbi afflicta succumbet. unde in talibus causa timenda est egritudinis defectus et uirtutis et hec precipue si adsint alia mala signa. Sed forti existente corpore aliis bonis signis concurrentibus non significat mortem sed salutem et declinationem futuram per apostema futurum sub diafragmate. Si uero talis apparet in augmento uel statu precedente ru. uel subru. potest significare duo aut frenesim aut extinctionem caloris naturalis propter consumptionem naturalis humiditatis uel substantialis que deficiente sibi nutrimento auertitur. Vnde urina discoloratur et hec est mortale utrumque. Sed si in declinatione talis appareat precedente citrina declinatione signum est salutis. ¶ Senium uel fragilem. i. defectum uirtutis ex senectute et imbecillitate naturalis caloris. ¶ Vel defectum puerilem. i. defectum nutrimenti membrorum. ¶ Inlesis humorem aut col lum. i. incipientibus sentire dolorem circa collum et humeros non ab interiori sed ab exteriori cum color subito consurgens talis existens urina significat dispositionem uel dissolutionem grosse fumositatis unde certius potest esse signum future sincopis. ¶ Empthoma. i. significat alba et tenuis sincopim ex grossa uentositate resoluta a crudo et multo humore que respiratione ad spirituales meatus comprimitur et suffocat spiritum uitalem in corde qui complexus sui caloris beneficium non potest impendere uel conferre partibus extremis ex quo non ascendente ad cerebrum cum non temperatum sensus animalis cessat sensus in corpore et motus uoluntarius et corpus quasi mortuum iacet. hanc precipue significat alba et tenuis urina. ¶ Febre quartana. si de mala naturali significat alba et tenuis. sed in die post accessionem sequente debet esse subpallida uel pallida. in die tertio uel in quarto alba uel glauca quod in sequenti die magis apparet colorata hoc est quia materia melancolica cum dura sit et compacta suam fugit indigestionem diu et ignitionem. Vnde in sequenti die magis apparet colorata dumque est in quartana nota rufa uel subrufa apparet uel quasi subrufa occurrit. ¶ Amphimerinam. i. solutionem amphimerie febris. i. cotidiane de uitreo flate significat alba et tenuis. specifica precedente paucam globosa infirmitate. si postea effundatur multa in quantitate et male tenuis in illa urina significat amphimerie solutionem. fleuma enim uitreum dum adhuc crudum esset et compactum resistebat nature uolenti id expellere et quia nulla fiebat eius solutio. pauca erat urina. sed flatu digesto et calore confortato fit eius solutio in extremas et minimas particulas et minutiales et disgregatio unde urina multiplicatur et attenuatur. Et nota quod eius materia in sui digestione inspissat urinam preter uitreum fleuma. huius rei concordantiam habemus a ypo. dicente in amphimeriis in quartana particula. Multum urine alte pauce et globose non sine febribus multitudo superueniens tenuis urina iuuat. Et apud theophilum urina alba et tenuis et multa amphimerinam deficere siue deficientem significat. ¶ Matricis querelas. i. passiones ex quibus conqueruntur mulieres eas maxime que fiunt ex retentione menstruorum. Specifica si apparet cum sanguinis nigris resolutionibus quia significat retentionem menstruorum sanguis qui niger et crassus est. ¶ Vt se iuuamus. Hic ... tur generaliter significat tenuis et albe urine. Si enim solutas iudicauimus non uellemus incurrere per talem urinam defectus significantem indigestionem et debilitatem naturalis caloris. hec autem que indigestionem crudi consueuerunt habere uentositatis intentionem. ypocondriorum et extentionem uentris et laterum inflationem et grauitatem crurium et corporis et pigritiam totius corporis tam ad sensum quam ad motum uoluntarium. et multi dispositionem capitis et precipue sinistre partis. Et conclusio uentositatis fit quia cum calor debilis sic relaxatus humiditate et resoluta non consumit unde uentositas turbulenta generatur que pulsans ypocondria et in ipsis attracta uacuitatis ratione ipsa distendit. Ex eadem etiam fit inflatio uentris et laterum et crurium grauitas accidit quia ipse ex quorum motu leuitas membrorum efficitur.

ex nebulosa fumositate a cruditis humoribus resoluta turbari et obtusi omnes effici in propriis motibus impediuntur. Vel superfluitates que ex defectu caloris in nutritiis generantur motu sue gravitatis inferius defluentes musculi coxarum et tibiarum aggravantur. Unde in eis quedam sarcine senciantur. Fumositatibus autem ad sensuum instrumenta respirantibus aggravatis organis et spiritibus sensus et motus voluntarius impeditur. Ex eadem enim fumositate ad cerebrum respirante que sit grossa et impetuosa fit distensio miringarum et ex distensione et necessitas ex qua sequitur dolor capitis et maxime in sinistra parte racione conformitatis cum ibi sit sedes melancolie. Et nota quod talis apparet urina in sincopi et emorroidibus sed tunc apparent prius et nigre resolutiones cum discoloratione ex fusa cia totius corporis prioris. De glauco colore. ·1·

Spissi si incipiens crescat nulla liquoris.
Est iudicio glaucus color emulus albo.
Ac minus offendit nativa vita coloris.

Post album agit auctor de glauco qui habet significationem eandem cum albo colore non enim differt nisi secundum intensionem et remissionem materiei. Quecumque significat albus color cum tenui substantia eadem significat glaucus color sed cum quadam remissione. Spissi, id est spisse substantie, nulla commercia, id est nulla coniugationem. Glaucus namque color cum sit tamquam cornu lucidum album in coniugabilis est spissitudini. Spissitudo enim ei associata lucididatem aufert sine qua non potest esse glaucus color. Emulus albo, id est consimilis. Ac minus offendit, id est minus impedimenti significat. Nativa, id est eadem vias vel caloris. De glauco colore cum mediocri substantia. ·2·

Sed si fuerit tenuis mediocris aut mediocritas.
Glauca vel alba notat excessum flatis acri.
Glauca mediocritas est conscia testis.

Adhuc prosequitur de glauco colore et ostendit quod urina glauca mediocriter tenuis vel omnino tenuis similiter significat in sicum si si recedat a mediocritate significat excessum flatis acri, id est acetosi. De lactea mediocriter tenui. ·3·

Lactea si sit tenuis vel acute caumate febris.
Litis in gressu signis adiuncta sinistris.
Dampnat et accusat pacientem cum eius motis.

Que signa liberent egrum a morte. ·8·

Fallit urine sententia si tibi certo.
Ordine occurrant que sint vitalia signa.
Mens, sopor, affectus, bona respirat uite.

De lactea mediocriter tenui in febre acuta. ·4·

Lactea si sit tenuis cum large fusa liquore.
Sine mali veniens de fervescente calore.
Solvit et a morbi laqueis emancipat egrum.
In febre quam replicat typicis interpolata error.
Lactea si sit tenuis dictat quod causa sit eius.
Frigida pressura longi factura laboris.

De lactea mediocriter tenui in fine interpolate. ·6·

Lactea si sit tenuis febre deficiente salutem.
Impetrat et corpus relevat utraque reformat.

Post capitulum de glauco colore cum tenui substantia subiungit aliud capitulum de lacteo colore sub coniugatione substantie tenuis. Sed fortasse obici de verborum [illegible] repugnantia. In hoc autem libro dicitur et quod pro regula ponitur quod lactea et caropos numquam tenuis reperitur. Sed hic lacteus color cum tenui substantia coniungitur unde videtur dissonantia. Respondeo quod lactea numquam est tenuis de omnimoda tenuitate intelligendum est. Ad hoc namque ut sit lacteus color aliquantula partium grossities et accumulatio exigitur que omnimode subtilitati derogat. Et propter hoc dictum est quod lactea et karopos sub materia numquam reperitur tenuis, id est omnino tenuis. Cum vero hic dicitur de coniugatione lactei coloris cum tenui substantia intelligendum est non omnino tenui sed remisse vel mediocriter tenui accedente ad speciem aliquam ad latus spissitudinis. Unde et auctor volens vitare periculum obiectionis non dixit simpliciter lactea tenuis sed subtenuis. Sub namque notat remissionem a tenuitate. Si autem invenitur apud Theophilum lacteum colorem coniugatum cum tenui substantia tenuem subtenuem intelligit per subtenuem. De lacteo itaque colore cum tenui substantia talis propter doctrina apud hunc auctorem. Urina lactea cum tenui substantia aut apparet in principio egritudinis aut in fine. Si in principio aut in principio febris acute vel interpolate vel alterius egritudinis. Prosequere de singulis. Si in principio febris acute appareat lactea et tenuis malis signis concurrentibus sicut alienatione desipientia in sompnolentate appetitus languore difficili respiratione debili virtute mortem significat. Propter hoc quod lactea est significatur cruditas materiei et indigestio et lacteus vero digestione esse refrigeratus ex caloris et spiritum ad cerebrum transmissione. Et signum est frenesis. Unde timendum est de consumptione cerebri. Cerebrum enim delicatum membrum est et molle et tenerum. Et caret adiutore habet calorem naturalem non multo ardore indiget sed fervore caloris frequenter consumi. Cor vero membrum est calidissimum. Unde multo calore est assuetum. Et quia motore febris in continuo calore versatur unde est quod impetum advenientis caloris melius sufficit tolerare cerebro. Quia autem tenuis est ex compactione materiei est et cruditate in digestione. Et quia in lactea nupta est ad cerebrum ex parte iam refrigeratio unde nulla fit perturbatio vel resolutio unde urina inspissetur. Cum non inspissatur quia malis signis concurrentibus si talis appareat mortem in corde significat. Sed si bona concurrerint signa predictis contraria licet talis appareat significat habitationem egritudinis non quantum in se est quia per se suspecta est et in fine licet quia bona accidentia ei collaterantur significat prolixitatem egritudinis. Si in fine febris acute talis appareat et sit multa in quantitate febre deficiente salutem indicat. Nam cum est lactea significat quod vim naturalis caloris ad reficiendum. Quia est tenuis hoc fit ex attenuatione et subtiliatione partium materiei. Propter hoc autem quod multa est plena et sufficiens purgationem indicat. Si in principio febris interpolate talis appareat cruditatem flatice humorem in causa esse portendit unde dicitur urina et frigiditatem humoris et caloris vel caliditatem. Quia est tenuis licet fit ex compactione materiei et difficultate resolutionis talis quia croniam egritudinem significat et longum nature afflictionem ostendit. In fine vero interpolate febris si talis occurrit et multa apparet ex lacteo colore et significat caloris destruentiam ex tenuitate materiei significat subtilitatem ex multitudine purgationem sufficientem que egritudinem alleviationem indicat. Si talis appareat sine febre dispositionis ydropisim portendit. Hic diligenter consideratis que dicta sunt litteram non habet scrupulum. De karopos colore. ·1·

Albescens karopos vel lactea spissa figurat.
Ydropisim lapidem, colicam, capitisque dolorem.
Flatis excessum membrorum reumata fluxum.
Talis apostaseos causam complexio solvit.

Hic agit de albo colore lacteo vel karopos cum spissa substantia. Alba namque urina remissior est quam lactea vel karopos. Karopos enim color est similis vellibus camelorum scilicet flavus et cum spissa substantia significat ydropisim, id est leucoflanciam. Specifica ex multo tempore precedente cum quadam obscuritate et perturbatione et apposita materia livida vel subcitrina apparet. Talis leucoflanciam confirmatam significat. Citrinam urinam precedit alba et tenuis cum quadam obscuritate tamen. Et nota quod nec urina que ydropisim significat prius dicitur esse alba in colore quam lactea vel karopos propter maiorem crudificationem digestionis. Ydropisis enim error est digestive virtutis in epate. Karopos vero color vel lacteus non significat cruditatem tantam. Potest tamen lacteus vel karopos

·1· De glauco colore
·2· De glauco colore cum mediocri substantia
·3· De lactea mediocriter tenui
·8· Que signa liberent egrum a morte
·4· De lactea mediocriter tenui in febre acuta
·6· De lactea mediocriter tenui in fine interpolate
·1· De karopos colore

in leucoflegmatia apparere. Si albus color, fidelius eam exprimit ut predictum est. Karopos autem dicitur a karos quod est gaudium et opos quod est sucus, quasi gaudiosus sucus, quia talis urina confert gaudium medico post albam vel glaucam veniens.

Item urina alba lactea vel karopos cum spissa substantia significat colicam vel yliacam passionem ex crudo et grosso et viscoso flegmate collecto in inferioribus intestinis. Unde ex spissitudine flatus secessus egressio denegetur, ex ventositate inclusa tortio sentitur et angustia, ita ut videatur pacienti quod quodam terebello eius intestina perforentur, ut de serpente refert G. In colica passione vel yliaca cum sepe videatur urina alba et spissa, hoc tamen contingit est de vite passionis et proprietate et positione materiei que fixa est in intestinis, potius dicitur esse lactea vel karopos quia cum materia contenta sit in colon intestino vel yleo cum remota sit a viis urinalibus non sic potest permutare urinam quod eam reddat albam. Reddit ergo minus discoloratam, id est lacteam.

Item urina alba vel lactea et spissa significat lapidem. Specifica si in fundo habet sedimen arenosum. Talis color potius est lacteus quam albus, quia licet per se flatus debeat esse urina discolorata propter tamen ebullitionem et decoctionem illius humoris qui in lapidem convertitur, redditur minus discolorata ut lactea et spissa constituatur, et etiam propter liquidarum partium consumptionem. Putrificando namque ex humore aliquo non potest sibi sine aliqua tincttura decoctione ideoque potius lactea quam alba occurrit. Et nota quod generatio lapidis fit quatuor ex causis: ex habundantia superfluitatum et ex viscositate earum et ex angustia meatuum, et ex debilitate virtutis expulsive. Cum hec omnia habet humor, diutius in moris in vesica actione caloris excoquitur, liquidioribus ergo partibus consumptis et terrestribus permanentibus fit induratio et petrificatio et arenarum generatio que sibi unite et adunate lapidem efficiunt, qui si fuerit in renibus dolorem efficiet immoderatum ex distensione partium et fit solo continuitatis. Adest dormitio pedis cum ipso rene colligantiam habens et infrigidatio quia contingit quod pes propter calculum constrictum partibus extremis non potest impendere beneficium sue calefactionis comprimitur enim nervus unde aufertur audacius spiritus animalis, ideoque fit dormitio pedis et infrigidatio. Adest etiam dolor yliacus quia intestina comprimuntur ex calculo existente in renibus et hi propter eorum colligantiam prime digestionis superfluitates retinentur, quia cum non possit emitti redundat ad yleon et inflat et torquet ipsum et inde fit dolor yliacus. Et si lapis fuerit in vesica dolorem in pectine cum pruritu et difficultate mingendi et ardore urine quando urina emittitur. Ventris constipatio fit ex compressione et dolor yliacus ex eadem causa.

Capitisque dolorem presentem vel futurum significat urina karopos vel lactea vel spissa: presentem si diu talis appareat, futurum si de novo incipiat apparere. Hoc autem est physice, cum flatus diu fuerit in corpore calor quia diu in ipsum egit eius partes resolvit in fumos flatus turbidas et vaporosas que petens cerebrum infert dolorem. Si vero flatus noviter incipiat durari in corpore calor agens in ipsum nondum in fumositatem sufficienter resolvit, sed diutius agendo resolvit, et ideo dolorem futurum significat. Huius rei concordantiam habemus ab ypocrate in quarta particula amphorismorum dicit enim: Quibus in febribus urine conturbate velut subiugalium, hiis capitis dolores aut adsunt aut aderunt.

Flatus crassus vel signat al. et lac. et spissa urina sine febre. Urina ergo alba vel lactea et spissa partium cum inequalitate et non pura substantia naturalis flatus habundantiam significat. Alba propter frigiditatem flatus, frigiditatis namque est dealbare quia flatus albus est. Spissa propter humiditatem eius, humiditatis namque est inspissare. Inequalitas substantie perturbationem significat in corpore. Impuritas substantie defectum caloris naturalis impotentis substantiam depurare hoc significat principaliter. Secundario vero habet significare dolorem capitis precipue gravedinem occipitii ubi est sedes flatus vel indigestionem latentem in flatione, oris insipiditatem, salive habundantiam, sensus hebes, motus tardus, pigritia, sompnus, dolor capitis scilicet occipitii. Hec omnia contingunt quod omnia hec contingere ex grosse et crude materiei resolutione, ex qua fumositas resoluta et a debili calore non consumpta ad diversas partes corporis peregrinans eas aggravat et molestat. Petens enim cerebrum ex mitigata distensione dolorem facit. Ad ypocondria inferius inflationem inducit. Ascendens per ysofagum ad linguam cum sit salsa eam in sapiditatem facit et salivam habundantiam. Per nervos diffusa sensum et voluntarium motum impedit. Huius rei concordantiam habemus apud theophilum in capitulo de pingui et alba. Dicit enim theophilus talis continuat

crudi humorem plurimum habundare in vasis et diversas dicunt flatus ut est vitreum et sine qualitate.

Menbrorum reumata, id est fluxum humorum ad aliquod menbrum corporis, sicut in aphoristica collectione de fratris hiis dicitur significat lactea karopos et spissa. Specifica si fuerit pauca et perturbata cum resolutionibus oblongis vel rotundis quod precipue significatur si fuerit granulosa.

Fastidium, id est ventris solutionem significat karopos vel lactea et spissa si fuerit pauca et perturbida cum resolutionibus oblongis et rotundis. Pauca quia per fluxum secessus et humores emittuntur a corpore quia calor in epate debilitatur; pauci ergo generantur humores et pauca urina. Virtus etiam attractiva epatis per fluxum debilitata paucam ab intestinis trahit succositatem, quare pauci generantur humores et ideo pauca urina. Hoc enim dicit ypocras: Urina multa noctu facta modicum secessum significat et econverso. Resolutiones fiunt a flatu descendente per stomachum ad intestina. Turbulenta apparet urina ex humorum commixtione et perturbatione.

Cat. 9, id est talis cum albi vel lactei coloris cum spissa substantia solutus, id est solutum significat. Cum aposta seos, id est metri apostatice collectionis ex purgatione namque materiei que crudi est et flatici urina discoloratur et inspissatur. Unde habemus concordantiam apud ypocratem in fine quarte particule: siquidem enim quibus est spes ad articulos apostasim convertit et ab ypocrate: urina crassa et multa et alba facta. Item apud theophilum: urina pinguis et alba multa veniens liberat apostema in articulis factum hiis qui dolebant eos et quietum infatoriosa egritudine erat. Continue quando diu fuerat in egritudine pinguium humorum.

De substantie urine distantie.

Sepe fit urine distantia substantialis
Dispar ut a medio vel summo discrepet imum.
Summa superficies mediana vel infima spissa.
Summam vel mediam vel partem occupat imam.
Et sibis sibi servit regio regioni.
In reliquis est consimilis ratio generalis.

Notandum quod quatuor sunt regiones humani corporis. Prima est animalium menbrorum sicut cerebrum et ipsi cum ventriculis et durat ab epygloto superius. Secunda est spiritualium et continet cor et pulmonem et tracheam arteriam et fistulas pulmonis et durat ab epygloto inferius usque ad dyafragma. Tertia regio est nutritivorum menbrorum et comprehendit epar stomachum splenem intestina et fel et protenditur a dyafragmate usque ad lumbos et renes et vesicam. Quarta regio est generativorum menbrorum et continet lumbos renes vesicam duos testiculos et virilem virgam matricem testiculos matricis et vulvam.

Quatuor regionibus humani corporis quatuor regiones urine comparantur que similiter sunt quatuor. Prima regio in urina est circulus et ei deservit dispositio animalium menbrorum. Secunda est corpus aereum vel superficies que est in superiori parte contigua circulo et ei deservit dispositio spiritualium menbrorum, que si spissa fuerit et turbulenta attestatur male habitudini spiritualium menbrorum, maxime si granulosus fuerit circulus et significat destinam, asma, empima vel aliquam collectionem intra superficiem circa spiritualia, quia adest angustia hanelandi et strictum pectoris. Spiritualia menbra sunt aerea et emittunt aera et spiritum. Tertia regio dicitur perforatio quia perforatis menbris attestatur epati stomacho et aliis nutritivis, que si nebulositatem contineat et spissitudinem denuntiat impedimentum nutritivorum menbrorum ex superfluis humoribus sicut dolorem ventris et inflationem, rugitum in digestionem facta diu et cetera accidentia que stomachi repletionem concomitantur. Quarta regio est fundus et est inferior pars urine, que si sedimen arenosum in se contineat humores conglobatos significat et molestationem generativorum sicut nefresim, litiasim, stranguiriam, renum et lumborum et partium adiacentium gravedinem significat.

Distantis substantie, id est dissona et inequalis quantum ad eandem urinam. Unde si eadem in parte superiori appareat spissa vel in media vel in inferiori ceteris in similitudine manentibus vel econverso

i. contrarii et molestari significat. singula singulis redduntur. superior regio circuli. summa regio corporis. In reliquis coloribus. consimilis ratio assignatur. Ut si in parte superiori sit spissitudo. vel media. vel inferiori suprema regio corporis molestari significatur. vel media. vel infima. De pallido colore .1.

Pallida cum pingui si sit citrina liquore.
Flatice monstrat periodica signa febris.
Pallida cum tenui coleram declarat adustam.
Pallida si tenuis extat exacti flate febrem.
Pallida cum spissum mediocriter associatur.
Flatice craseos incipiens fida probatur.

Post album colorem lacteum glaucum et karopos subiungit capitulum de pallido colore et etiam per pallidum comprehendimus subpallidum. Agit autem de pallido colore secundum coniugationes spisse substantie et tenuis et mediocriter tenuis quos debes colligere sic. Urina in colore pallida vel subcitrina pallori vicina in substantia per totum spissa significat cotidianam de flate naturali. Remissio vero in colore propter flatis frigiditatem. spissa propter humiditatem. Alia regula. Urina in colore pallida in substantia tenuis colere adhuste dominium significat. id est melancolie innaturalis. sine febre. Alia regula. Urina in colore pallida vel subpallida in substantia mediocriter tenuis significat cotidianam de flate acetoso indigesto. mediocris de eo accedente ad digestionem. mediocriter spissa de eo iam digesto. omnis namque materia in sui digestione inspissat urinam preter quam flata vitreum quod digestio eam attenuat. Periodica frigoris. id est circulares revolutiones vel accessiones que frigore preveniunt. Flatice febris. id est continue de flate naturali. Subtenuis. id est remissa acuitate vel subtilitate. ut sub. notet diminutionem vel remissionem. Pallida. et cetera. Alia propositio regula de pallido colore quam assignat cum mediocriter spissa substantia significat flegmaticum. De pallida urina apparente post glaucam vel lacteam .2.

Si male dispositio precedat tempore glauca.
Lactea vel karopos et pallida post videatur.
Signo palloris vires natura resumit.
Et redit ad proprium vis digestiva tenorem.

Alia datur regula de pallido colore que assignatur secundum collationem eius ad glaucam urinam albam vel lacteam precedentem. Sunt enim quedam urine iudicia simplicia que iudicantur de urina vel absolute secundum substantiam et colorem non habito respectu ad alterum precedentem vel non de consideratione aliarum circumstantiarum. Sunt enim quedam iudicia collativa que habent respectum precedentis status vel complexionis et etatis et aliorum similium. hic ponitur iudicium collationis quod si corpore aliquo distemperato existente in frigiditate urina appareat alba vel lactea vel glauca et post modicum tempus appareat pallida significat naturalem calorem reinvigorare et vires resumere ut fiat transitus de indigestione ad digestionem per. de frigiditate ad caloris confortationem. natura resumat vi. id est calor naturalis vires resumere significat. De pallida vel subcitrina tenui in febre .3.

Ias febre continua lenta sub pallida clara. in febre
Ypocondria apostaseos in dextra parte futurum.
Indicat affectum constante vigore vigente.

In hoc capitulo alia propositio regula de pallido colore quam sic colligere. Urinam pallidam vel subpallidam in colore. in substantia claram et tenuem in febre acuta cum aliis bonis signis significat apostema futurum sub dyafragmate. Urina pallida est contingit propter frigiditatem materie. Cum est tenuis et alba generatur propter compactionem et cruditatem ex quibus morbus protrahitur. natura ergo protractione morbi aggravata ingrossat. et afflicta non potest convenienter et absolutam digerere crisim ut purificet materiam per fluxum sanguinis de naribus vel per sudorem vel per fluxum ventris concomitante albi appetitus et virtute naturali existente forti vel per quamcumque aliam purgationem competentem facit quod est quod potest tamen fatigata. Sed si debilis esset natura nec adesset aliqua boni signi nuntia. Vel si nichil appareret. Vel si virtus esset debilis mortem minaretur. Sed quia adsunt signa boni nuntiativa bonus appetitus et robur virtutis et mentis confortatio et inspiratio facilis presumendum est in tali casu per talem urinam quod debet fieri declaratio per apostema sub dyafragmate. natura namque licet fatigata sit et materia tracta inquantum potest a se liberando natura transmittit quod materiam de nobilibus ad ignobilia. de principalibus adminus principalia. scilicet ad dextrum ypocondrium et ad illud precipue propter presentiam epatis quod est membrum calidum et propter loca ibi vacuitatem viget ibi virtus attractiva. Ypocondria apostaseos. id est apostematum collectionem de gravi et ponderoso humore. in dextra parte. id est in dextro ypocondrio sub dyafragmate. Habitus autem eliciatur aliis bonis signis. vigore. id est robore virtutis adiuvante. vigente. id est ex pre vigoroso permanente. De pallida spumosa .1.

Si fluor absentet ventris non vilia tempore.
Pallida spumosa pinguis lucens cinerosa.
Paucula sit pestis ptisice non absona testis.
Si fluor accedit mors inter vita recedit.

Alia datur regula de pallido colore per quem specificatur ptisis que sic colligenda est. Urina pallida in colore vel subcitrina spumosa cum quadam humiditate superius oleagina et subcitrina in quantitate pauca sola evenientibus circumscriptis ptisim declarat. Et si tali existente urina in ptisi superveniat fluxus ventris. mortale est unde Ypocras qui ait. Ptisici habito diarria superveniens mortale. absentet. quia talis in fluxu ventris ex humorum perturbatione et pauca humiditate redundante aliqui adesse posset apparere idoque excludimus fluxum ventris ad certitudinem specificationis. pallida colore ex debilitato calore nutritiva que spiritualibus compatitur. spumosa. ex passione pulmonis in quo semper est fumositatis extractio. impetuosi motoris. violentia ebullitionis. presentia ventositatis. pinguis. id est oleagina. et magis in principio. ex pingui resoluta. lucens. ex infectione spirituum et sanguinolenta vel apostemata materia que per venam concavam redundans ad epar sanguinem inficit et sic corrumpit. cinerosa. ex partibus a pulmone resolutis est. in pulmone subcitrina colore. paucula. ex consumptione membrorum. pestis ptisice. id est ptisis que corpus depascit. fluxus. id est fluxus ventris. marcescit. multiplicata resolutione. De causis paucitatis urine.

Causa cibi et eufraxis fluxus consumptio pauce.
Indicit urine ratio contraria multam.

In predictis capitulis frequenter posita fuit doctrina de paucitate urine in hoc capitulo causas paucitatis urine auctor assignat que sunt .iiii. Cruditas materie ut in principio febris. effimere. Enfraxis. id est oppilatio meatuum ut in stranguiria vel sciatica. Tertia causa est fluxus ventris. Ut in dissinteria in qua egestione multiplicata urina paucificatur. Quarta causa est consumptio membrorum ut in ptisi. humiditas namque que exprimitur in multiplicatione urine violentia caloris depascitur et annichilatur quod magis est signum in febre acuta mortale. Ex contrariis causis urina multiplicatur ex digestione materie ut in solet effimere cum ei vero alba et tenuis et multa debet accurrere. Item enim causa remota vel vigore nature vel medicamentis diureticis multiplicatur urina. Item ex veneris constipatione virtute attractiva vigente in epate ut in hominibus calidis et siccum epar multa est urina. et in dyabeticis fit propter multam attractionem sucositatis ex crapula ex repletione copiosa multiplicatur et ex potionibus diureticis sive initius assumptis multiplicatur. Multa est urina ex .vii. causis. Prima est multitudo ciborum et negligentia exercitii. Secunda multitudo humorum non cruda vel etiam coctorum ex quibus multa solvitur materia. Tertia est superfluitas crevia. Quarta est consumptio totius corporis. cum corporis humiditas eliquata multiplicat urinam. sicut in ethicis. Quinta ut in dyabete. Sexta est usus diureticorum. Septima causa est paucitas egestionis et aliarum superfluitatum. Pauca fit ex .vii. causis. Prima est paucitas ciborum et nimium exercitium. Secunda est oppilatio meatuum. Tertia acuitas humoris cum vero unde vesica pungitur et se exhonerare nititur. Quarta est vesice mortificatio et defectus expulsionis. unde vesica nec valet in attrahendo nec valet in emittendo. Quinta est paralisis vesice ut in senibus vel pinguibus et flaticis dispositis ad paralisim. nervi enim multa humiditate remolliti non possunt urinam continere vel sustinere donec collecta sit sed paulatim

.1. de pallido colore
.2. de pallida apparente post glaucam vel lacteam
.3. de pallida subcitrina tenui in febre

.1. de pallida spumosa signo ptisis
.2. de causis paucitatis urine

educatur. Sexta est calor in moderatus interius consumens humiditatem corporis ut in acutis. Septima est multitudo que egerium ut fluxus ventris. sudor nimius. crudorum .i. crudialis materiei. emfraxis .i. oppilatio. thlipsis .i. constrictio meatuum.

De citrino colore tenui.

Est multis tenuis citrina refecta figuris.
Flaticum iuvenem si quem iugis afficit humor.
Concipiat tritteo clausam secus impetit annos.
Continua puerum iuvenem cui fel dominatur.
Portendit sanum proprioque karactere signat.
Talem constituit quartana planetica febris.
Autumpno potius vel sub brumalibus horis.
Thoracis splenis epatis delicta fatetur.
Pectoris offensam seu victus obsita gramis.
Splenis si multis radiis vigata coruscat.
Siccum monstrat epar effusio larga liquoris.
In febre continua sub morbi limine talis.
Prolixando malum fert detrimenta vigoris.
In medio frenesim monstrat sub fine duelli.
Designat certe firmari federa pacis.

Post pallidum colorem agitur actor de citrino et subcitrino secundum consequentiam eius cum tenui substantia et etiam cum mediocriter tenui. Urina ergo in colore citrina in substantia prout tenuis ad diversa equivocatur. Ergo namque per diversitatem hominum et etatum aliud et aliud habet significare. Nam in iuvene flatico si talis appareat significat tertianam simplicem non ei est accomoda flatice hominis. cum in flatico corpore sano debeat esse pallida vel subpallida cum punctis et equalis substantia et mediocris. Cum ergo apparet citrina contra legem complexionis significat excessum caloris et colere accessionem. nam si substantia attenderetur ut febre fuerit substantiam inspissaret et colorem remitteret magis. Si media esset [illegible] attendit [illegible] non intenderet. Si sanguis esset in causa substantia spissior esset et calor intensior appareret. Sequitur ergo quod talis urina alius circumstantiis circumscriptis significet in flatico corpore et mediocris teratum. In iuvene autem talis appareret magis flatico vel rubeo significat duplicem. quia tamen etate tum regione magis distat ab ea nam et ideo maiorem distemperantiam portendit. cum in iuvene flatico vel medio debeat esse alba vel pallida vel lactea propter defectum naturalis caloris. In puero talis occurrit usque ad .xiiij. annum continuam significat. licet enim in pueris debeat esse colorata et spissa et ex etate tamen quia meatus sunt angusti non sic possunt humores emitti. quorum commixtione cum urina eius fiat coloratio et inspissatio. Remanet ergo discolor citra quia puer colorata in puero magis significat malum quam multe colorata in iuvene. Vel etiam discolorata est in pueris per inordinatum ciborum et potuum susceptionem et etiam per gulositatem. Si urina citrina et tenuis cum punctis et equali substantia sanum significat ostendit. Eadem longo tempore precedente et maxime in autumpno vel yeme designat certam tertianam vel quartanam et talis apparet post diem accessionis. haec enim de ista naturaliter debeat esse discolorata. et ex febribus distemperantia accensa materia est ubi occurrit citrina vel subcitrina. Si urina citrina cum tenui substantia magis tenuis in superiori parte et perspicue cum ampulla et granulis significat vitium toracis et structuram pectoris et quandam perpati onem ad ptisim physicam sic collige. Quia est tenuis cum tali colore non est ex caliditate quia calor intensior esset et si de distemperantia caliditatis ingereret. Non est tenuis ex frigiditate quia intensio frigiditatis eam dealbaret. humiditas non reddit tenuem quia potius inspissaret. Fit ergo tenuis ex siccitate vel distemperantia siccitatis in situatur in corpore et maxime circa pectus et toracem quia membra sicca sunt et ossuosa

et ideo adveniente sibi distemperantia magis ledit. Sicut e contrariis iuvatur. Quia autem magis est tenuis superius ubi maior defectio circa toracem ostendit. Quia si ampullosa appareat et granulosa toracem siccitate et angustia magis affligi significat. Si vero urina citrina vel subcitrina in substantia tenuis multum limpida et clara si fuerit quasi virgulata et fenestrata splenetica passionem declarat. ubi virgulatio sicut idem est super talis potest significare vitium arteriarum et diffinicatum et emorroidarum. Si urina citrina et tenuis cum [illegible] macilentia corporis et constipatione ventris significat distemperantiam epatis in siccitate. epar namque sucum multum attrahit ab intestinis de succositate unde urina multiplicatur color ad est certum ypocondrii et ubi patienti eius flamma ascendat ex calido et sicco fumo adducitur in spiritu. Si vero urina citrina et tenuis in febre acuta in principio appareat significat cruditatem materiei et ex cruditate superfluitatem morbi et ex superfluitate defectum virtutis minari. ubi natura deficeret in via si in medio morbi et in statu talis appareat precedente et rubea vel rubicunda si fuit aliqua crisi purgatione vel evacuatione frenesim significat ex raptu materiei ad cerebrum. Si precedente crisi evacuatione urina citrina et tenuis appareat cum allevatione patientis convalescentiam et morbi declinationem significat. littera ita plana est. figuris .i. significationibus. iugis humor .i. multa. tritteo .i. tertiana simplici. duplex. i. tertiana. impetit .i. invadit. fel .i. colera. karactere .i. dispositione. quartana. de mensa naturali post diem accessionis. planetica .i. erratica. autumpno. in quibus frigidi humores impetum faciunt. limine .i. in principio. in medio .i. in statu. sub fine duelli .i. crisi celebrata. federa pacis .i. convalescentiam. Urina sic talem constituit etc.

Flegmatis et colere quem conficit unio reddit.
Citrinam tenuem cum terminus humoris
Plus tenuem crudi tenuemque minus resolutus.
In mensam cum febre magis sine febre tene[illegible]

Alia ponitur regula de citrino colore cum tenui substantia. talis urina significat coleram citrinam que generatur ex commixtione colere rubee et flatis naturalis frigiditate et humiditate remittit calorem et siccitatem colere et spissitudinem flatice remittit eius tenuitatem. altera et flatis rubeo cohibetur et ita fit colera citrina ex qua redditur urina minus colorata et tenuis quam ex colera rubea naturali. Sed colera citrina alia est digesta alia indigesta. Ex colera citrina indigesta urina redditur multum tenuis et subcitrina et hic ideo quia cum sui indigestione repugnet nature expellenti non emittit aliquem grossum humorem cum urina cuius admixtione urina possit inspissari. Ex colera citrina digesta fit urina citrina vel subcitrina et mediocriter tenuis quia cum colera citrina digesta non repugnet expulsioni aliquis grossus humor emittitur cum urina et attenuatione remittitur. Si attendatur colera citrina febrium distemperantia urinam magis reddit citrinitatem in mensam. Si sine febre reddit eam regularem naturalem. Colera vitellina disponit urinam remissionem quam colera citrina et minus tenuis quia fit commixtione vitelli flatis et colere rubee que accedit secundum ex colera citrina vel vitellina et ex aliis humoribus. In libro de fisonomia dicitur. humorum unio .i. assimilatur malo etc. vel citrino colori .s. colere humor diu que humorem secum habet. unio flatis et colere. vel commixtio. conficit .i. constituit talis humor reddit urinam citrinam et tenuem. Quia distinguit quia crudi .i. qui est indigestus reddit eam plus tenuem quia magis resistit expulsioni. resolutus .i. indigestus reddit eam magis tenuem .s. qui iam resolvitur et purgatur cum urina. cum febre. quia ex remota febrili accessione calor [illegible] lenescit.

De rufo colore.

Ex citrino verges puri color emulus auri
Equalis purus medius cum se habet unitur.
Corporis eucratici validos denunciat actus.

Post colorem citrinum agit auctor de rufo secundum coniugationem tenuis substantie uel mediocriter tenuis uel spisse uel mediocriter spisse uel mediocris. Et primo ostendit quid sit urina corporis euerata. Urina namque rufa uel subrufa in colore cum pura et equali substantia et mediocri significat corpus bene complexionatum esse. designat namque temperantiam humorum et equalitatem. Talis color fit propter temperantiam caliditatis et siccitatis. talis substantia ex temperantia siccitatis et humiditatis. Uel aliter ex caloris humoribus urina fit colorata ex frigidis discolorata. quia ex distemperantia humorum et equalitate nec colorata nec discolorata redditur sed potius rufa cum quadam rutilanti claritate tanquam aurum citrinum quia color equaliter distat ab extremis et sic est medius. unde mediocritatem designat. Ex siccis humoribus attenuatur et ex humidis inspissatur. ergo ex equali mixtura et concursu eorum fit urina in substantia mediocris ut non uergat magis in tenuitatem quam in spissitudinem. equalitas substantie nullam significat in corpore fieri perturbationem nam quibus dictum est hic in corpore fit perturbatio. Puritas substantie que non est obscura nec feculenta significat caloris naturalis fortitudinem ualentis materiam humorum depurare. Quasi si rufa sit in colore et mediocriter spissa cum pura et equali substantia sanguineam temperantiam significat humorum. Sed in equalitate quod diuinum sanguinis significat. Color urine uigens intensum. uel expresse fit rufus uel rufo emulus. pyropum auri. scilicet quo auro citrinum. id est lenie radiositatis assimilatur. non auro acerbo uenienti quod est pallido. cui. scilicet colori. pars unit. id est copulat et associat. Rehauer. scilicet substantia. equalis. id est sine aliqua perturbatione et est distans secundum omnes suas partes. purus. id est immunis ab omni nebulositate. medius. id est mediocris in extremitatibus. talis inquam denuntiat. id est exprimit. uaria actus. id est perfectam uirtutem et opinionem extemperantiam humorum et qualitatum precedentium. corporis. nempe. Sed ita. id est bene temperati.

In puero iuuene sene flatico muliere.
Rufa manens tenuis notat hic incommoda febris.
Continuam tertianam duplicem sed tempore longius.
Expatitur offensam uel febrem quartanam.

Alia propositio. Rufa de rufo colore cum tenui substantia que in puero significat febrem cotidianam. in iuuene significat tertianam. id est tertianam simplicem. sed in sene flatico et muliere significat duplicem tertianam. Sed tempore longo precedente febre circulatione corporis significat offensam epatis. id est calefactionem uel febrem quartanam. id est febrem quartanam nothiam et maxime in autumpno uel yeme. Rationes horum gaudentium hic breuitati pretermisimus quia in capitulo de citrino colore sufficienter exposuimus.

De rufo colore cum mediocriter tenui substantia. .1.

= Principio cause dum sint noua semina morbi.
Rufa parum tenuis cum summam regionem.
Nubes rara tenet motu generata caloris.
De salso tepidam succendit flate febrem.
Sed tertianam morbo iam precedente figurat.

Alia propositio. Rufa de rufo colore cum substantia mediocriter tenui. principio cause. id est in principio passionis. dum sint noua semina morbi. id est dum passio adhuc est tenera et nouella. rufa. in colore. parum tenuis. id est a tenuitate remissa. nubes rara. id est nebula quedam umbrosa motu caloris generata per resolutionem fumositatum. tepidam. id est intepolatam. tertianam. id est eternam. morbo precedente. id est materia iam digesta. De rufa urina parum spissa in principio.

= Spissa parum iam non tertianam magis inditiosa.
Indicat ex salso uel dulci flate febrem.
Flatis ac salsi mordax exulcerat humor.
.i. sine febre fluit enormes excitat actus.
Extremas pungens feruoris acuit partes.
Et subrufa parum tenuis non nubila fiat.
Et talem seruet constanti tempore formam.
Ydropico talis portenditur ericialis.

Sed si a principio ipso appareat urina parum spissa. id est magis accedens ad spissitudinem quam ad tenuitatem iam non habet se nisi ad significandum cotidianam nam sublata est equalitate. inditiosa. id est intepolata de salso flate si accedit ad spissitudinem. uel dulci. si in spissari incipiat. flatis ac salsi. Alia propositio. Rufa de subrufo colore cum tenui mediocriter substantia quam sic colligere: Urina in colore subrufa in substantia mediocriter tenuis non superius obumbrata cum pura et equali substantia salsum flatum sine febre habundare significat. Sed in superiori parte magis debet esse spissa ex qualitatibus salsi flatis urina redditur in colore mediocriter tenuissima subrufa sed quia per mediocrem calorem flatis mediocris fit ebullitio per mediocrem ebullitionem mediocris color non obumbratur quia non est accensio febrilis caloris. inequalis est substantia quia ex flate debet inspissari ex siccitate attenuari ergo pura quia reddit in equalis superius spissa et inferius tenuis. superius spissa quia cum ipsa urina est ex maxima aliqua fumositate et spiritu. quia leue est petit superiora quod est in urina subtilius et purum spiritum et fumositati ascendentia per formam abit. quod non spississime est per uiam ab eis impellitur quia ad superficiem et ita inspissat urinam. Item ex mediocri colore illius flatis aliqua fit ebullitio per eam aliquae partes resoluuntur ex humore quae leuigate et inspissate petunt superficiem. mordax. id est mordicans membra. et pungens. propter acutam infectionem. enormes actus. sicut pruritum et scabiem. pungens extremas partes sicut manus pedes tibias coxas ascellas enim partes ignobiliores potius attrahuntur et impelluntur superfluitates. Sed distingue quia urina quando significat ulcera pruritum totius corporis. quandoque particulares ut in supremis partibus uel infimis uel in mediis. Si apparent resolutiones in superiori parte urine superiorum partium significatur pruritus. Si in medio nutritiorum. Si inferius coxarum tibiarum et pedum. si per totum appareant resolutiones totius corporis scabiem indicat. subrufa. quia sine febre. non nubila. id est non nebulosa. constanti tempore. unde perseuerantior et perfectior malitia designatur. ydropico. id est leucoflantico. talis. id est rufa uel subrufa. portendit ericialis. id est funesta et periculosa quia significat accendi in humoribus sitientibus ydropisim quam multi sine prius confirmentur similiter sitientis calore febrili quam ipsi materia aliqua corrumpat diminuitur omnes namque in corpore. in acuta egritudine malum ut dicit ypocras in pronosticis. intellectualis est febre grauedine et dolore. et tripplex sinthomatis difficile tempus. Vel id ericialis est ydropico talis urina quia significat spem ydropisis incurabilem. Ascitem uel timpanitem tamen quod ita habemus a sancto theophilo dicente. Urina rufa in ydropico mala quemadmodum aquosa in aliis.

De rufa urina mediocriter pingui obumbrata. .1.

= Rufa parum pinguis retinens umbella nubis.
Indicat accendi febrem de flate dulci.
Infra subsistens color et sibi constet.
Flatis excessus dulcis sine febre notatur.

Expedito de rufo colore cum tenui substantia uel mediocriter tenui. Alia propositio. Rufa de rufo colore cum mediocriter spissa substantia et tenui incipiente quoque inspissari quam sic colligere. Urina rufa in colore cum substantia mediocriter spissa superius obumbrata cum non pura et inequali substantia significat cotidianam de flate dulci. Si autem sit subrufa mediocriter manente eadem substantia significat habundantiam flatis dulcis sine febre. Distingue etiam quod flatis dulcis disponit urinam et inmutat duobus modis sua substantia commixtione et tamen cum sit album et spissum reddit eam albam et spissam minus tamen albam quam naturalis flatis et magis spissam quam flatis salsum cum maiori participet humiditate quia qualitatibus talis est intestinum. uel quantitatibus sanguis est infectus. sed flatis dulce inmutat urinam qualitatibus suis et reddit eam subrubeam seu rufam uel subrufam et spissam cum mediocri calore mediocris fit ebullitio et mediocri ebullitione mediocris color est. et spissa propter humiditatem. inequalitas substantie quia non equaliter per totum spissa significat in corpore fieri perturbationem ex qua perturbatione generatur fumositas sine

1. de rufo colore cum mediocriter tenui substantia
2. de rufa urina parum spissa in principio

1. de rufa urina mediocriter pingui obumbrata

multum et ventositas emissa cum urina divellit et impellit humores per ipsam urinam. Unde fit inequalitas substantie cum magis impelli de humoribus in unam partem quam in aliam. Impuritas substantie significat defectum caloris naturalis purinam depurare non valentis quod sicut actor dulcis flatus vel salsi. In tertio libro de sinthomatibus requires. Rufa per pinguis .i. mediocriter spissa .q. remissa grossitudine incipiens in spissari. retinet umbram .i. supius obumbrata. infra subsistens .i. subrufa. nihil aliter. retineat priorem substantiam.

De rufo colore cum sub(stantia) mediocri tenui vel mediocriter spissa.[1]

Rufa paril tenuis vel pinguis livida constans.
Membra quibus fuit spiramina flate dulci.
Vel salso monstrat certa ratione gravari.
In muliere magis portendit probra monete.

Prima expositio regula de rufo colore cum sub(stantia) mediocriter tenui vel mediocriter spissa quam sic collige. Urina rufa in colore in substantia mediocriter tenuis vel mediocriter spissa longo tempore precedente livida in superiori parte flate salsum vel dulcem in spiritualibus habundare significat. Salsum si mediocriter tenuis, dulcem si mediocriter spissa. Si adsit febris fit de materia in spiritualibus contenta. Flate salsum vel dulce in spiritualibus existens ex calore eorum et motu ebullitione corrumpitur facile quo per totum reddit eam lividam. Sed lividitas per colorem urine subrufe vel sub(rufi) non est distinguibilis nisi subtiliter manus apposite et tunc debent hec accidentia concomitari. Tussis. strictura pectoris. angustia respirandi. Si talis apparet in corpore mulieris significat matricem purgari ex salso flate vel dulci. Sed minus matrix continet in eius meatu cum urinalibus et tunc adduntur quedam resolutiones quedam albe quedam nigre squame samose. Nec etiam est distinguere lividitatem nisi manus apposite. Adsunt et hec accidentia cum materia in matrice continetur dolor sinistro ypocondrio cum extensione et inflatione quadam et mollicie. Constans .i. diu permanens talis. quibus fuit spiri. .i. membra super spiritualia que deserviunt inspirationi. probra monete .i. vitium matricis ex repletione superfluorum. Matrix moneta dicitur quia sicut super incudem moneta typum sic et in matrice puerpera informatur. Matrix plurimum honeratur ex salso flate quia ibi existens per naturam corrumpitur et reddit puerperam concupiscentem ad coitum. Sanguinem inficit et per meatus universales reducitur ad vesicam urinam inficit et lividam reddit ex sua commixtione. Sunt autem universales meatus continuati et alligati matrici et tunc apparent quedam resolutiones quedam albe quedam nigre et squamose. Nec distinguitur lividitas nisi apposita manu quia subrufo colore celatur. Hec accidentia debent adesse. dolor sub ypocondrio cum extensione quadam et inflatione.

De rufo colore cum perfusus.[2]

Si color est rufus pinguis sub felbrem. spissa subi.
Monstrat continuam de flate vasa tenentem.
Debile reumatica membrum fluxione querela.
Disponi poterit pinguis rufique coloris.
Si fit cum recens et summum livor obumbret.
Aut minor inmini aut pleuresis insinuam.

Alia expositio regula de rufo co(lore) cum perfusus spissa substantia quam sic collige. Urina rufa in colore in substantia per totum spissa superius obumbrata et obscura sine lividitate quotidianam significat de flate naturali. Et alia regula. Urina rufa in co(lore) in substantia per totum spissa apposita manui in superficie livida sine resolutionibus furfureis pauco tempore precedente significat minorem emitriteum. Fit autem minor emitriteus ex colera putrefacta extra vasa et flate intus. Ex colera autem coloratur, ex flate discoloratur quo ex utroque in colore fit mediocris .s. subrufa vel rufa et est superius magis spissa propter assignatam rationem. Quam pervenimus quotidianam significat continuatam interpolatam de flate salso propter corruptos humores et mixtos livida in superficie et propter mediocrem ebullitionem in accidentem et quia pinguis est

ille humor corruptus propter intime ipsius rufitatem non potest distingui lividitas sine manus appositione. Hec accidentia debent concomitari .s. frigiditas extremitatum ab hora vespertina et hec propter coleram putrefactam extra vasa autem hec dominum fit ab hora tertia diei tamen appropriis motibus retardatur propter flate putrefactum in vasis et sequitur legem flatis et in suo labore usque mane quia de utraque materia affliguntur et extra usque ad horam tertiam sic in suo labore quia dum altera materia putrefit altera parat ad putrefactionem a tertia hora diei usque ad horam vespertinam sunt ipsi a quiete quia tamen de altera materia affliguntur. Et tunc veri in sinthomata pariter in accessione iacent occultis subclusis et palpebris compressis nec oculos aperiunt nec locuntur nisi urgentes et hoc propter fumositatem resolutam humidam a flate petente caput et relaxante palpebras oculorum nervos et lacertos eorum. Flores hos laterifica sunt ferentes platearii et iohannis de sancto paulo et magistri qui asserebant minorem emitriteum fieri de colera intus putrefacta et flate extra hec eorum sunt sit superiedere et petri musandini auctoritate sequimur.

Item alia regula. Urina in colore rufa in substantia per totum spissa superius livida et turbulenta et recens incipientem pleuresim esse significat quam sequitur hec accidentia. Febris acuta dolor lateris pungens tussis in deficiens respirandi difficultas. Quare hoc fit in regula de urina significante materiam in spiritualibus contentam est declaratum. Si notandum hanc esse differentiam inter urinam significantem minorem emitriteum et urinam significantem pleuresim nam in pleuresi magis distincta habet lividitatem quam in minori emitriteo. Et in pleuresi non est typus quod fit in minori emitriteo.

De rufa distincte livida et per totum spissa.

Si iuvet aschites magis aut empima notam.

Prima regula. Urina rufa vel subrupha in colore in substantia per totum spissa superius livida longo tempore precedente aschitem significat. Vel vitium empimatis cum vitio distemie vel cyasiagmatis. Unde habet livere in aschite requirendum est in poetis. Et alia regula. Urina rufa in colore in substantia spissa superius livida et granulosa significat apostema in inguinibus vel sub ascelle aut membris genitalibus inguinibus vel propter multam venationem vel propter plurimam nervositatem sive nervorum lubricitatem viget ibi subtilitas vel sensibilitas doloris et ex dolore producitur reumatis impetus omnis namque dolor reuma exacuit ut asserit Galienus.

De rufa distincte livida cinericia.[1]

Si spumosa magis fuit cinerisque coloris.
Emula distincte livens sub rufa remissa.
Ad loca pulmonis morbus lateris peregrinat.

Item alia regula. Urina rufa in colore remissa in rufitate tenuis in media regione superius distincte livens et quasi subcinericia multum spumosa precedente pleuresi rufa intensa significat conversionem pleuresis in peripleumoniam. Fit autem subrufa propter translationem a loco sensibili ad locum quasi insensibilem .s. a membro frigido et fleugmatico .s. pulmone. A medio est quasi livida propter incidentem ebullitionem et corruptionem mendam conversionem in saniem cuius partes ad urinales meatus puerperam concavam transmittuntur et purinam purgatur quod per ebullitionem alleviata et purgata et a spiritu impulsa superficiem calliditatis vel vasis tenens reddit urinam talis coloris spumosa est propter motum pulmonis assiduum.

De rufa pingui livida obumbrata.[2]

Pinguis rufa prior livens oleagina cernis.
Obscura fit febris ethice legata fidelis.

Et alia regula. Urina rufa in colore in substantia spissa magis tamen superius quam inferius apposita manu in superficie livida et oleagina et cinoidibus resolutionibus multo tempore precedente significat tertiam speciem ethice febris. Multo tempore precedente ideo adiecit quia in febre cum sit habitudinata non advenit nisi cum cum longo tempore iudicari incipiente. Talis color fit ex calore membris in fixo ex quo cum fiat aliquis ebullitio perdit talis color. Et apparet livida ex corruptione est substantie lividitatis et oleagina ex pinguedine a membris resoluta et

·1· de ruffo co. cum substantia mediocriter tenui vel mediocriter spissa
·2· de ruffo co. cum perfusus spissa subi.

·1· de rufa distincte livida cinericia
·2· de rufa pingui livida obumbrata

urine supnatante. Secundo pot distingui vel ventositas vel liuiditas manu applicata propter paucitatem ipsius pinguedinis et propter rufum [illegible] colorem enoides [illegible] liuiones ex calore intrinseco membrorum et eorum partes dissolue[re]. Haec accidentia concomitantur. nimius calor et continuus propter nimiam et continuam distemperantiam membrorum procedente ex spiritualibus [illegible] lentus qui non fit ex materia .s. [illegible] calor in volis manuum et pedum ex calida [illegible] siccitate procedente a spiritualibus. rubor genarum qui generatur ex calidis fumositatibus et siccitate cum inflamationibus. dolor similiter pectoralis quia cum fit albuginea spiritualibus ex calida siccitate spiritualium desiccatur ex quibus est [illegible] ta spiritualibus quasi contrahi et desiccari. Sonitus ergo continuitas et [illegible] dolor. tussis varia et dolor. quia enim fit sicca propter siccitatem [illegible] propter aliquam superfluitatem contentam in spiritualibus. macies totius corporis ex calore membrorum intrinseco ea membra consumente et dissoluente. Vngues etiam ex exsiccatione [illegible] attenuantur [illegible] in medio propelluntur in lateribus constringuntur. hec tamen est plana ex dicta determinatione. ¶ Pinguis non ventositate sed spissitudine. pingue namque in hac facultate equiuocatur. continua. non quartana sed cotidianam. de flato naturali. reumatica. sicut in apostematibus. empima .i. sputum saniosum ex emoptoica procedere. morbi lateris .i. pleresis. pergrinat .i. transferri significatur. ethicos. que sunt ethnoydes in tractatu de contentis sufficienter exponetur febris ethica .s. quantum ad tuam speciem. De rubeo colore. .i.

Clara rubens tertiam duplicem sepe calefactam.
Quartanamque potest insinuare typum.
Hec mora vel breuitas rubens tempus status etas.
Hec probat infirmi passio forma locus.
Vt stabili pede procedat singula sunt hec.
Omnia iudicio discutienda tuo.

¶ In hoc capitulo ponit regulam de rubeo colore cum tenui substantia et cum spissa et cum mediocriter tenui. Vrina ergo in colore rubea. [illegible] per totum tenuis superius obnubilata et magis spissa quam in parte inferiori tertianam duplicem designat. talis color fit ex intensione caloris. et ex rubeitate colere ipsius. [illegible] talis ex [illegible]. Sed deter sinthomata concomitantur. dolor in dextra parte ubi est domicilium colere. sitis. amaritudo oris. aurium tinnitus. Sed talis signum urine variatur pro varietate subiectorum siue pro diuersitate subiectorum, [illegible] de rufa urina. ¶ In colerico namque et iuuene talis apparens signum tertianam simplicem. In flatico vel in ethico sene vel muliere in nouitate est talis occurrens significat tertianam duplicem. In puero longum ex longo processu temporis circumscripta febre significat calefactionem epatis. tali etiam declaratur quartana notha et hora aperte distinguntur ex circumstantiis solempnis inferius. clara .i. tenuis. rubens. in colore. tertiam .i. tertianam de duplici. in colera in duplo loco putrefacta. simplicem. et debet esse tunc magis tenuis quia unica et singularis materia putrescit colera. Vnde non est tantus impetus ebullitionis et ideo significat duplicem tertianam de duplici. in colera in duplici loco putrefacta. que si descriptas habet accessiones cotidie inuadit patientes sed de tertio in tertium granius. si confusus [illegible] phas tertiane affligit sed grauissimum facit in sultum. propter duplicis materie putrefactionem. In duplici autem magis debet rubescere urina et magis superius inspissari et quasi ad subnigredinem accedere. ¶ Mora tempore ut si longo tempore [illegible] inuenerit egrotantis vel modico. tunc potes [illegible] aut febrem adesse aut calefactionem epatis aut febrem quartanam. nam si de nouo incipiat laborare et talis appareat de febre presumendum est tertiana. Si autem laborauerit diu ex longo tempore et talis urina peruenerit presumendum est aut de distemperantia epatis aut de febre quartana. ¶ Sed distingue quia ex habundantia epatis debet esse obnubilata in superficie et spumosa cum quadam crocitate vel subnigredine vel viriditate debet perfundi. que est signum intensionis. In febre autem quartana sed adest

accidens. nubes .i. nebulositas et tenebrositas in superficie quantum ad duplicem tertianam vel epatis calefactionem tempus autem ex quo modo potest certificari vel specificari. nam si estas fuerit talis significat tertianam vel epatis calefactionem. si yemps vel autumpnus quartanam. status. quantum ad complexionem et regionem est [illegible] quia constante et [illegible] certo non potest. In colerico namque corpore talis potius significat tertianam in flatico et in ethico duplicem. etas. si puer iuuenis vel senex fuerit. passio. utrum veniat de tertio in tertium et de quarto in quartum et utrum cum typo vel sine typo patitur. forma. quantum ad habitudinem corporis utrum sit macilentus patiens vel pinguis vel carnosus. locus. utrum in calida regione vel frigida. Vel ad regionem corporis potest referri ut si patiatur in dextro ypocondrio vel sinistro. singula .s. distinctiua. stabili pede .i. in mobili et certo iudicio. Omnia .i. hec circumstantie que dicte sunt tua scilicet o tu medice. De rubea mediocriter spissa

Turbida spissa parum rubeo perfusa colore.
Continui tertiani notio certa datur.

De rubea urina cum multa liuiditate vel viriditate

Si summum yiror obtineat vel liuida nubes.
Portendit medium pleureticumque malum.

¶ Alia regula ponitur de urina in colore. rubea de mediocriter spissa substantia quam sic collige. Vrina in colore rubea in substantia mediocriter spissa et per totum turbulenta cum impura et inequali substantia. tertianam continuam significat. talis color fit ex colera rubea que ex sua bullitione et rubeitate sufficit ad perfundendum et rubificandum urinam. turbida est per totam perturbationem et ebullitionem factam in uasis et per ebullitionem fit parum aliquantulum in spissatio cum etiam uasa ipsa sint ampliora et partes ipsorum largiores. ipsi sunt etiam partes colere cum subtilibus cum urina emittuntur quare perturbatur et est impura et inequalis substantie. ¶ Turbida .i. turbulenta. spissa parum .i. accedens ad spissitudinem. Summum. alia ponitur regula de rubeo colore cum eadem substantia quod si fuerit rubea cum priori substantia in superficie viriditatis significat medium emitriteum. Si vero fuerit rubea in superficie significat pleresim. In medio namque emitriteo per eo. intus uasa continuo bulliente et flare ex nimia fit adustio emissa ergo eo. cum urina cum sit adhusta ex leuigata acquirit superficiem ingrediente et eam reddit viridem. sed cum fit pauca non distinguitur viriditas nisi cum materia appareat. vel pretendat liuorem in superficie distinctum significat pleresim que dicitur collectio facta in grumis costarum et diafracmatis facta sepius de acutis et calidis humoribus. Vnde ypocras. flandum [illegible] non valde pleuretica sunt. per calore ergo et acuminis materiei quia calor est in membris calidis et valde sensibilibus et que sunt in motu continuo materia ebullit et adhuritur cum ergo venit cum urina cum sit adulterata meatus in quantitate admiscetur urine. que quia adhusta est et leuigata petit superficiem et eam viridem facit. et quia est materia adhusta apparet viriditas ubi non tanta est materia adhustionis vel intensionis. summum .i. superficiem. medium emitriteum pleureticumque malum .i. pleresim est dicta viriditate vel liuiditate De urina spissa rubea cum liuiditate.

Spissa rubens sinochum si summum liuor obumbret.
Sed spissa rubens synochum dempto liuore significat.

De rubea urina sine liuore spissa. .4.

Causonidem si plus tenuis quam spissa reuersa.
Synochidem causon subtilis et ignea monstrat.
Certior est testis rubicundi forma coloris.

¶ In hoc capitulo agitur de colore rubeo vel subrubicundo continetur sub uno circulo secundum coniugationem tenuis vel mediocriter tenuis. In quibusdam enim causis isti colores uniformis sunt iudicii. ponit namque primo ratio de eo. rubeo vel rubicundo cum spissa substantia quam sic collige. ¶ Vrina rubea vel subrubea. in substantia spissa cum turbulentia fuerit humida parte et fetida respiratione ut quidam putrius odor exaltet sinochum significat. Et talis est in colore propter nimium ex calore colere et ipsius sanguinis sanguis enim cum sit ca

lidus et sit rubeus uergens in purpuream significat ad im-
parem urinam. Ex eo enim spissa sit ex fumositate sanguinis cuius
proprium est inspissare. Ex eo enim humida sit ex admixtione putri-
di sanguinis. Ex eo fetida sit ex corruptione eiusdem. Sy-
nochus est febris continua ex sanguine putrefacto in uenis.
Dicitur autem sinochus quasi bonus filius omnis caloris ad continuita-
tem concurrentes que sunt tres, contrarius caloris ebullitio
et putrefactio continua, putrida fumositatis ad cor respiratio,
tertia est impuritas sanguinis. Iste tres cause in nulla fe-
bre sic ita simul adunate sicut synocho unde ab illis denominatur.
Urina rubea uel subrubicunda in colore, in
substantia spissa et turbulenta sine humiditate et fetore sinochum
inflatiuam significat. Sit autem sinochus ex sanguine peccante
et est species febris continue licet fiat ex humoribus. Et est rubea
uel subrubicunda sicut est ex qualitatibus sanguinis ut iam dictum
est. Quod sine humiditate et fetore sit quando est sanguis cor-
ruptus nec putrefactus cum admixtione dictorum humorum uel fumositas
est in uasis. Et nota quod sinochi tres sunt species: epimastice,
augmastice et omotenus [illegible]

[illegible]

tor. Ita eius .i. ex eo modo disposita ut spissa magis quam
tenuis. Certior est textus quia cum sit intensior magis ... iten-
di materiam ... De colore inopos et kyanos.

Si color est inopos fert detrimenta salutis.
In febre continua minus est tamen febris ueneni.
Nam renes uel epar succendit cauthecis humor.
Aut est rupta kilis aut fracto uase resudans
Menstruus emanat mulieris corpore sanguis.
Talem disponit in sano corpore saltus.
Aut nimius coitus cursus labor immoderatus.
Non est degenerans kyanos a lege poreos.

Post tractatum rubei coloris et rubicundi continuat
actor capitulum de quanos et inopos coloribus. Sunt enim uniformis
iudicii et eiusdem considerationis. Est autem inopos color
sicut uini qui uergitur in nigredinem ut est quod uenit
de Kalabria. [illegible]

naã q̃ si ante .vij. in acuta febre supuenit̃ pessimũ signum ẽ.
fit ei ex incontinẽtia materiei que in sinthoçon [illegible] erũpit
uat p toẽ corpus diffusa .q. fluctuando ab [illegible] ad
exteriora diffunditur et sb'cutanea . effi[illegible] se infici
entib; ycterica induat. Q; si ui nature ex[illegible] materia et
post .vij. diẽ ycterica supuenit̃ ⁊ morbi declarat̃ fiẽr.
tal' ẽ urina apparet multotiẽs in sano corpe ex saltu
p rupturã uene in renib; aut in uesica . aut p resuda
tionẽ sanguĩs ex arefactõe uasoꝝ p ĩmodatũ cursum l'
coitũ uł salsorem nimium . capillare hn . collectus ad appõi
faciendum . Kilis uena . spine adiacens . uase .i. uena
aliqua :- De colore prassino uel uiridi.

Agriaca spasmũ maiorẽ ãnũcia mortẽ.
Indicat urina prassino tincta colore.

Post inopos ⁊ kyanos colores s̃ ordĩs consequentiã agit
de uiridi colore . Viridis color in urina significatiuũ est
adustionis. ¶ Adustio uero tripl'. attendit̃ rõ . prĩc
medio. ⁊ complemento . In adustionis principio ũ ẽ
kyanos quadã supi' uiriditate pfusa . In medio fit ui
ridis ⁊ indicat dñium colere prassine l' erugmose . In cõ
plemento denigratur materia . Sc̃o in colore uiridis q̃ni ẽt
inopos q̃nz est pauca uiridis ⁊ pauca mortẽ hẽ signũ
ãte ⁊ mãriẽ si color uiridis ⁊ multa ualde olens ⁊ ue
nenosa sig' rupturã apostẽatis in aliquo nobili mẽbro.
ut in epate. ⁊ m' subit̃ ip'i membri dissoluitur que dis
soluta cum urina emittitur . uñ in prĩo detes morti
cognitiam futurã. ¶ Tal' etiã urina in colore uiridis hy
ctericiã portendit ex colera prassina uel eruginosa que
sui leuitate diffusa, ad supficiẽ corpis cutẽ inficit ⁊ yc
tericiã uiridẽ .i. aguca re[illegible]esẽns efficit. quo fit aui
um miluola interpretatur. ¶ Sunt ei tres spẽs ycter
icie. Est ycterica uiridis de quo modo dcm est . Et
est yctericia nigra q̃ melãchũs dicã melon q̃ ẽ nig
⁊ cyrie q̃d est manus uł chimos q̃st humores . Est ye
tericia citrina que generali uocabulo astricto ad spin̄
ycterica nũcupatur. ¶ Sẽ urina uiridis in febre ac
uta appareñ sig' spasmũ de inanitõe p consũpcõz subtiliẽ
humiditatis ratõe adustionis. Eadẽ maiorẽ emittit
teum sig' ⁊ ĩõ ualde piculosa est. ¶ Agriaci .i. ycteri
ciã uiridẽ . ⁊ spasm̃ . exinanitione . maiorẽ . emitti
teum . denũc . ad complementũ malicie . mortẽ . ad
mendicatiõnẽ nature ⁊ extinctionẽ caloris naturalis
[illegible] . prassino .i. uiridi . prassiũ naq; marrubiũ est
[illegible] prassina [illegible] . prassino tincta colore .i. in
rore .i. consimile colori prassii . ⁊ hic tractatus de colorib;
post uiridem sẽ nigr' colõ sicut dcm est inal' p de colorib;

Incip̃ sa ptcla de contentis .2.

Sepi artifici dñus forma coloris.
Et fuũat plura fid cõsima hequ.
Est in contentis rata lex dicẽtõ cẽta.
[illegible] constans regula uera fides.
[illegible] post ponẽs nate conscius auctor.
[illegible] [illegible] ypocras uii semina firma trahit.
Hunc [illegible] seriatim forma notetur.
Ut teneã [illegible] uarios significata modos.

¶ Execuita [illegible] pticula sui opis in qua egit de or
urinis [illegible] in coloꝝ et subaꝝ aggreditũ auc.
tam pticulã in [illegible] singuitur de contentis quoꝝ
inspectio facit [illegible] discernend hitudies interioꝝ
membroꝝ mag' q̃ã colores uel etiã subẽ. Color ei
uel sba multotiens deuiat nec attestat̃ humori qui ẽ
in cã egritudinis . color [illegible] sigde est accidens ubratile
uel artificiale fuĩc sup[illegible] ideoq; euanescat ppt̃
[illegible] alterationẽ . V[illegible] etiam subã ĩmutat̃
p [illegible] constrictõz uł [illegible] . p materie di
gestionẽ uel in digestionẽ [illegible] ẽ [illegible] esse spci
[illegible] . [illegible] inspiciat.

sed ex diffiniis contentoꝝ certius elicit̃ iudiciũ de pas
sionib; corpm . Contenta siquidẽ urine attestantur pti
ipsoꝝ membroꝝ . Aut ei contenta sunt in ipis mẽbris
aut pticule ipsoꝝ q' firmiorẽ hnt ↄsistentiã ⁊ signi
ficationẽ. ¶ Ut aũt facilior sit noticia contentoꝝ plã
auctoritate ypocratis dñitis in pnostic̃ ⁊ in amplo. ⁊ quamuis
generalem constituentis doctrinã q̃ potius ↄmenta . con
memorat quã sbam ⁊ colorẽ nẽ de furfurib; . nẽ de en
neorib; . nec de pil' . nẽ de squamis . nẽ de lapide . nẽc
de sedimine . nẽ de globo . inferendo sbam et colorem ñ
ↄmemoramus qr magis deluduũt artificẽ . Coloris . qr
supficiale accidens ⁊ assiduorib; inest pcib; que cito
euanescit . nec admittũt scias sbalis que plus in cõposito
⁊ firm' pseuerant . hẽ est uidere in tolia que cito
perdit sua uiriditate uel rosettate uiduari madnet.
videt; cũ in agua fumi [illegible] . uł fumo sulfuris fumi
gatur . censura .i. iudicium . liquoris .i. sube . In
pueris ei urina de est spissa p humiditatẽ excessus ⁊
tñ tenuis appareñ strictã in [illegible] q' opõrte . frau
.i. decipit . fidem nẽ .i. naturã cõcãꝝ sub quib; compre
hendimus que sub lunari globo inferius continet̃
certũ .i. sube ⁊ coloꝝ ecci . post ponẽs .i. tanquã inutile
reputans ad iudicia in r' . contentoꝝ . hinc .i. ex con
tentis . nẽ contentoꝝ . Postquã prerogatiuã de con
tentis suã adduxit auctor s' doctrinã ypocratis ac
cedit ad ponẽd numeꝝ contentorum . [illegible] cum .i. ornata
ratione nõ a semio h a sentore signe [illegible] contentoꝝ . mas .i. distinctos.

De nũatõe contentoꝝ. .1.

Circulus . ampulla . granũ . nubecula . spuma.
Pus . pinguedo . chimus . sãguis . arena . pili.
Furfura . enoydes . squame . ptes athomose.
Spina . cinis . sediũ . spiritus alta petens.

¶ Nunc enumerat auc . contenta scdm ordinẽ et eo
dem ordine mandabit executioni de his que sunt cõ
tente partibus in his quatuor uersibus sedm enum
eratoꝝ singuloꝝ executionem declarabit.

De circulo spisso et alt .

Spissus in urina circulus est ⁊ aquosus.
Cellula posterior flatu pressa dolet.

Secundũ seriẽ enumerationis contentoꝝ p'o agit de
circulo nõ qr circulus sit de contentis . est ei regio supre
ma s; qr incipiũt in circulo apparere contenta ⁊ ĩ cir
culo quedam contenta distinguuntur. ¶ Si queri pot
quare circulus appareat urine cũ etia in liquore quolib;
ut ĩ aqua uino oleo circulus appareat . R' sic . sõa apparet
tñ urine circulus qd ab aliis liquorib; excludat' quib;
namq; liquor in supficie circulum facit ex aquositatib;
ptib; magisq; fluidis s' formã uasis continentis in sup
ficie latãlis gyratum . Uñ in aqua uel uino ĩ uase aliq'
posito supuenit circulus qr aquose ptes ⁊ magis fluide
que plus hnt aeree admixtionis ad supficiẽ tendunt.
nec se optimi agitatorib; patiuntur . pars ĩ liquoris
supior ex uicinitate aerẽ incursa in grossescit p eãz
rationem circulus in urina apparet. ¶ Sed hic non
uł aliqd significat p circulũ de consistentia cerebri alia
oꝝ membroꝝ cũ ĩ circulus cuiuslibet liquori continuari possit.
ad q. dñis sic testat̃ ysaac . Cerebrũ l; sit frigidũ ⁊ humid'
cũ sit de gñe pinguedis ⁊ medullaꝝ tñ actualiter
est calidum . Uñ cũ liquidã hẽt subam sb indiget nu
trimento . In epate aũt fit uaria sanguĩs generatio sm
diuersitatẽ membroꝝ nutiendoꝝ . sanguis g' liqd' alenis
generatur qua sua liqditate transmittitur ad nutrimentũ
cerebri ⁊ petit supiora cũ sanguis supfluitas eius sili
tudini ⁊ pprietati unitẽ . ut q longũ sit liquidior ⁊ le
uior sanguine ipso . ideo cũ urina illa supfluitas effusa
tendit supius ⁊ circulũ facit . Huiditas ei motum
accentis hñ inducẽdo diffusionẽ latitudinis ad circũfe
rentiã sccitas uõ motũ hẽ ad centrũ ad circũferentiã
induccendo coartationẽ . Uñ isti motus contrarii
sunt ⁊ conueniunt ad cerebrũ ⁊ operantur qd' exeat

uel decrescit circulus. augmentatur autem latitudo uel spissitudo circuli uel minuitur secundum quod cerebrum aquosiori sanguine uel sicciori uel calidiori uel frigidiori nutritur. Spissitudo circuli principaliter reducitur consistentia cerebri utrum bene uel male nutriatur. Unde et ad alteram partem pertractetur. desinit namque circulus citatorum inbrodatur tempori cerebri et intrinsecum. Circulus namque in substantia spissus in colore remissus declarat cerebrum agrauari et opprimi ex collisione flatice in siue flatica superfluitate materie circa partem posteriorem .i. occipitalem ubi est sedes flatice. Quod remissus est circulus prouenit ex frigiditate. Unde debilitatur calor naturalis in cerebro nec potest depurare humorum superfluitates unde cerebrum conturbatur. Quod est spissus hoc prouenit ex humiditate que mota habet se ad diffusionem latitudinis. spissus in substantia dilatatus et turbidus .i. aquosus in colore remissus ut quasi colorem aque representet. ·1·

De purpureo circulo et spisso.

Purpureus spissus affligitur sanguine partem.
Leuam felle nigro pallidus et tenuis.

Post spissum circuli et remissi agit auctor de purpureo circulo et spisso. talis uero circulus significat habundantiam sanguinis et per consequens molestiam sanguinis in partem anteriorem .i. in anteriori parte similiter sanguis optinet principatum. Quod enim purpureus est fit ex sanguine feruenti. Quod est spissus dicitur unde materie cerebri inmutatio significatur. Quod est spissus hoc est ex humiditate quia cum debeat nutriri ex sanguine frigido et aquoso ad eius nutrimentum delegatur sanguis feruidus et estuosus. Si rubeus fuerit cum punctione aurium et narium et dolore frontis et plenitudine uenarum et eger putat ante se uidere quedam corpora rubea quod fluxum sanguinis de naribus significat. Leuam felle. hic agit de circulo remisso et tenui qui leuam partem cerebri significat flagellari ex malicia humoris in qua uiget eius dominium. Quod est remissus fit ex frigiditate. Quod est tenuis ex siccitate fit humorum. et sunt hec accidentia. suspicio. pusillanimitas. timor. in sompnis etiam auaritia. si talis peruenerit habet concitari. ·2·

De rubeo et tenui circulo.

Dextra parte fuerit colere feruentis acumen.
Si tenuis fuerit circulus atque rubens.

Sequitur de circulo intenso et tenui qui colam declarat esse incensam et dextram capitis partem affligere. Quod rubeus est hoc fit ex calore. Quod tenuis ex siccitate. dextram partem in qua precipue dominatur. ·3·

De plumbeo circulo.

Designat sensus radicem mortificari.
Plumbeus et asimus hic nocumenta dari.

Sequitur de plumbeo circulo qui significat epilensiam et quasi mortificationem cerebri et materiei adeo tenuis partis corporis separationem. radicem .i. cerebrum quod est radix omnium sensuum et neruorum. ramus .i. neruus a cerebri radice productus. ·4·

De liuente post rubeo circulo.

Deliuente pus si post rubeus uideatur.
Exurgit cerebri natiua uigor reparatur.

Hic agit auctor de rubeo circulo non simpliciter sed per collationem huius precedentis et est potius uiuidum collatiuum quam absolutum nam in apoplexia mortem liuido circulo prius apparente in urina et in secundo die uel tertio post apparet circulus rubeus talis est mutatio decretorie excellenti et fit conuersio a mortificatione ad uite restaurationem. de caloris extinctione ad eius confortationem. natiua .i. uirtus regitiua totius corporis ex significatione .i. significat relucere. ·5·

De circulo uiridi.

Si formam causon in febre uiridus adoptet.
Felleus ad motum frenesis succedit huius.

Sequitur de uiridi circulo qui adustionem significat in acuta febre. unde timendum est de frenesi futura ex colere superfluitate. felleus .i. colicus.

De tremulo circulo.

Si tremulus fuerit spinalia membra grauantur.

Sequitur de tremulo circulo qui significat dolorem posteriorum partium a nucha usque ad caudam.

De circulo nigro.

Si niger extiterit uel mordicat uel adurat
Preueniens nitor aut huius distinguitur uterque.

Sequitur de nigro circulo qui significat mortificationem uel adustionis complementum sed distinguitur quia si precedat uiridis adustionis significat complementum. si liuidus mortificationis indicat detrimentum. ·6·

De ampulla.

Non residens ampulla tumens uentosa coherens.
Morbi dulcificat causam morbumque propagat.
Et nefresim generat cerebrumque dolore molestat.

Expedito tractatu de circulo agit de ampulla secundum ordinem urine contentorum iuxta ordinem enumerationis. Est autem ampulla spuma circulo coherens maiore tumida et distentione propter magis dilatata. Ampullarum uero alia residens alia non residens. Non residens est illa que cito euanescit et talis generatur ex impetu effusionis. Unde ex liquore quolibet sic ex uino uel aqua percipue cadente uasi impetuose infusa generatur ampulla sed postea modico tempore deuoluto euanescit et adnichilatur nec pristinum status uestigia dimittit et de tali ampulla cum sit transitoria et non retinet et de tali ampulla cum non permanens non agit physica quia non est nata ad demonstrandum permanens non agit quia non fit ex aliqua perturbatione humani corporis quia non fit ex aliqua perturbatione nature sed tantum accidentaliter ex extrinseco. Ampulla residens est que post effusionem urine diu perseuerat quod contingit aliquando .i. ab humorum grossitie et inclusa uentositate et de tali ampulla agit hic auctor. quia dispositionem humani corporis declarat. Dicamus de ampulla talis proponit. Ampulla in urina perseuerans humidi dilatatio et distensa ex inclusa uentositate uiscosa et coherens huic in circulo uentositate quasi bacculo spuma inuoluta quasi uasi imposita uir per acircuitu urine remouens talis significat materiei cruditatem et morbi prolixitatem et nefreticam passionem et capitis dolorem. Quod non est residens per hanc causam permanentia et iudicatio designatur. Quod est humidi et in partibus dilatata per hoc grosse uentositatis inclusio significatur. Quod est coherens ex uiscositate materiei progreditur talis materiei portendit cruditatem et frigiditatem cruda namque materia et frigida cum actione caloris non possit plenarie exuri et digeri resolui in grossam uentositatem et fumositatem que resoluta et retenta a calore de facili non asserta partibus humorum includitur et procreatus continuos adeo accedens superfluitati digestionis sic admiscetur et postmodum cum urina purgatur. Eadem significat morbi prolixitatem ubi namque materiei cruditas morbi prolixitas concomitatur. Eadem significat nefresim .i. passionem renum cum enim crudi humores ostenduntur et in eis qui cum renibus similitudinem habent renes enim frigidi sunt et a fonte caloris remoti et cum sit materia frigida sic cum sibi generatione cum pulmonis similitudine cum sanguine renes nutriuntur attamen ulla materia adherens que cum non possit consumi quia multa est et quia calor debilis est in renibus propter naturam superflua eminenter nefresim inducit. Eadem significat ampulla dolorem capitis demittit et uentositatem inclusam indicat.

·1· De purpureo circulo spisso
·2· De tenui rubeo circulo
·3· De plumbeo circulo
·4· De liuente post rubeo circulo

·1· De tremulo circulo
·2· De circulo nigro

quia fumositas acuta materia resoluta cum sui leuitate superius refertur dolorem mouet capitis et meningas cerebri distendit. hanc ergo regulam .i. regularem methodum tribuimus ab ypocrate qui in .vij. parte amphorismorum ait. Quibuscumque in urina ampulle supernatant huiusmodi nefreticam et longam egritudinem significant ferre. nec reliquie .i. diu permanentes post urine effusionem ad discussionem eius effusionis que fit ex impetu quia de illis non est scientia pronosticandi circa corpus humanum. cinnere .i. frigida et inflata. uentosa .i. multa uentositate distensa. orbem .i. circulo inuiscata. propagat .i. protrahit.

De granuloso circulo.

Granula reumatici sepe sunt nuntia cause.
Cum circi serie si granula fixa tenentur.
In cerebro secreta latet confusio morbi.
Si subsistent capiti a parte non mota regressum.
Accelerant capiti loca prima petit humor.
Pronior ad partem fit fluxus debiliorem.

Post ampullam agit auctor de granis. Sunt autem granula quedam spuma intercisa inter se iuncta in circulo in uarias particulas diuisa. et huiusmodi granula attestantur reumati .i. fluxui humorum accipere ad aliquam partem corporis. Cerebrum namque cum sit frigidum et humidum quod de genere pinguedinis medullaris est nutritur frigido et humido nutrimento. Unde multa humiditas aquosa et fluida multociens exuberat in cerebro in cerebro cuius per processus mamillares narium purgatur. alia per sputum et rasationes emittitur. Si ergo contingit in ore superfluam humiditatem habundare fit dolor capitis ex tanta repletione. accumulatis calor subtilians uel in materiam agere contendit ipsam in minutulas partes diuidendo. ille particule ex incontinentia reumatizantur ad partes inferiores et ad eas maxime quas debiliores inueniunt. Si ergo moueat ad fluxum cum urinam fluunt coriizam. Si ad oculos obtalmiam. Si super oculos partis dolorem superalis. Si ad aures tinnitum cum uentositate et surditatis separatione. Si ad uuulam cum relaxationem et tumorem dine fluit. Si ad os et linguam oris et lingue ulcerationem. Si ad maxillares neruos et gingiuas et dentium dolores. Si ad fauces brancos et nodum gulla. Si ad canales pulmonis uel ad trachearum arteriam [illegible]. Si ad pulmonem asma et [illegible]. Si ad intestina lienteriam uel diarriam. Tunc debet esse egestiones spumose. Unde ypo. Quibuscumque egestiones spumose huiusmodi a capite defluxa. Si ad os stomachi dolorem et inflationem et indigestionem. Tunc cum dicitur esse circulus granulosus uere. Huius igitur granuli dissolutionem significant et distillationem reumaticam materie ad corporis partes uicinas et debiliores per eas quas ipse materie impetum repellere non possunt. Quod enim aliqua membra leduntur tres possunt esse cause ut dicit Johannicius. fortitudo .s. membri impellentis et debilitas suscipientis. hec est prima causa. Secunda est habundantia materiei. Porrum largitas est tertia. Sed distingue quod si granula maneant singula in circulo et ex urine concussione depressa reuertantur ad circulum cum in essentia capitis materiam manere ostenditur. Si autem spissa fit et depressa infra circulum nec ad circulum suum recipiat motum pro magis uel minus depressa fuerint iuxta hoc significat dolorem inferiorum partium uicinarum capiti uel remotarum grauamen. circi .i. circuli serie quia si depressa fuerint ad circulum reuertuntur.

De nube aerea. ·2·

Corporis aerei nubecula spiritualis.
Indicat offensum uitium uel corpus calorem.

Post granula continuat auctor de nubecula. Est autem nubecula quedam fumosa et uaporosa superfluitas a calore cuiusque generata per corpus obscuritatis que cum fit leuis et acutum uel aereum et emissa cum urina superius tendit et ipsam obumbrat. talis ergo in urina nubecula apparens distemperantiam significat spiritualium membrorum et occupat urine superficiem que corpus aereum nuncupatur et tunc urina dicitur participare quandam luciditatem. Tali etiam nubecula epatis calefactionem significat seu infirmitatem quod plenius significatur per spumam

corporis aerei .i. superficiei. offense spiritualis .i. passionis spiritualium membrorum. quasi quod formatur et calidum toti corporis. uectoris .i. epatis.

De spuma continua tenui et ampullosa. ·1·

Est uentosa uelud interius spuma caloris.
Et nuntia particulis continuata suis.
Hec probat urine color et substantia spume.
Spuma ingrossat attenuatque calor.

Post nubeculam agit auctor de spuma. hic autem per spumam intelligimus spumam carentem ampullositate. de spuma autem ampullosa auctor premisit. Spuma multiplex est. alia est leuiter et intercisa et quibusdam granulis distincta de qua egit actor in capitulo granorum et hic replicabitur de eadem ex incidenti gratia doctrine. Est et alia spuma uentosa et ampullosa de qua superius premisit in capitulo de ampulla. Est et tertia spuma non granulosa nec ampullosa sed continua. et talis aut significat dominium uentositatis aut uiolentiam caloris et ebullitionis. hec distinguitur per colorem urine et testimonium ebullitionis. Cum uero urina est discolorata argumentum est indigestionis et uentositatis. Et si sit subtilis et nimium tenuis fit ex calore. Si croceitate participet fidele prebet argumentum intensionis. Et spuma uariatur secundum colorem quia alia est nigra alia est uiridis alia crocea. Nigra significat melancoliam aut salutem per sui expulsionem. Viridis agrestem. Crocea ictericiam croceam portendit. uentosa .i. ampullosa. Vel de qua dominetur uentositas, quia est nutria. intensi .i. incensiui. spiritus .i. uentositas. ingrossat. spumam sua inclusione attenuat quando uentositatem intercludit.

De spuma intercisa minuta. ·2·

Intercisa manens granis distincta minutis.
Imbecilla grauique reumate membra ferit.

De spuma nigra uiridi uel crocea. ·3·

Indicat yctericum uel epar porrecto adhuc.
Si nigra uel uiridis uel quasi tincta croco.

Indicat. de hac dictum est. hycticum .i. ictericiam. nigra uel uiridis uel crocea.

De sanie grauis odoris ·5·

Ulcera uesice sanies effusa fatetur.
Aut renum scabiem si grauis adsit odor.

De effusa cum dolore dextri ypocondrii. ·4·

Ex epatis regione fluit secum saniosum.
Hoc dolor et partis actio lesa docet.

In hoc capitulo tractatur de sanie que cum urina effusa significat ulcerationem uesice aut renum et significat epatis passionem ex aliqua materia superflua in eius regione collecta. Sed utrum a renibus uel uesica uel epate emittatur sic distinguitur. nam a renibus pauca emissa grauitatem odoris portendit et in partibus illis locis adiacentibus dolor sentitur. Si ab epate nequaquam et in dextro ypocondrio doloris pulsatio est et quasi pondus percipitur. digestiue uirtutis impeditur. et elegantius ab ypocrate dicitur in fine quarte particule. Si post mingunt et squamas et odor grauis fit ulcerationem uesice significat.

De pingui urina. ·6·

Portendens olei formam resolutio pinguis
Cum tenui [illegible] corporis [illegible] febre.

Post saniem sequitur capitulum de pinguedine. Hic nomine pinguedinis intelligitur quedam pinguis et ex tenuitate quadam resoluta que cum urina emittitur. Urina

aut magis uel minus pinguis uel oleagina apparet secundum quantitatem resolutionis maiorem uel minorem et secundum processum caloris in resolutione precedentis. In principio namque resolutionis ipsius pinguedinis urina oleagina uel quasi olei colorem habens apparet. In augmento uero ut oleum apparet. In statu uero est ipsa pinguedo et ipsum oleum. Separatim colorem olei habens principium liquefactionis declarat et quasi aquosa apparet in colore et substantia ut ipsum olei imixtionem olei proportionem in se habet. Et est talis in augmento et significat processum et augmentum liquefactionis. Sed que est oleagina in colore in substantia quasi ipsum oleum significat resolutionem et ultimatam resolutionem caloris. Tales namque urine febri etice sunt familiares. Sed nota quod talis urina apparet aut cum febre aut sine febre. Si cum febre significat dissolutionem totius corporis. Quippe in prima specie febris ethice pinguedo urine diffusa est per partes in superficie sic in urino carnoso non ualet [illegible]. In secunda occupat totam urine superficiem sicut tela aranea. In tertia diffusa est per totam pinguedo. Unde urina diffusa super lapidem rauce sonat sicut oleum :—

Pinguedo resoluta a renibus tribus modis distinguitur a pinguedine totius corporis quia pinguedo totius non est tanta nisi forte in tertia specie. Secundo distinguitur quia pinguedo renum statim apparet post urine effusionem quia cum sit difficile miscibilis de renibus et sit delata a partibus propinquis non cum ea sociatur. Sed urina in commixta apparet a toto corpore decisa eius decoctione in epate cum urina perfectius admiscetur et non sit minus apprehensibilis quia non cadit in unam partem. Tertio dignoscitur quia pinguedo renum non facit adinquesione urine nisi forte ex parte sit calefactum si ab omnibus membris resoluta sit cum urine intensione et tenuitate. Cum febris morbus sit uniuersalis sic talis sine febre particularem renum resolutionem significat et lumborum. In renibus namque et lumbis multa pinguedo circumuoluitur et operit [illegible] qua pinguedine resoluta et exeunte cum urina copiosior fit emissio uentositatis quasi a toto corpore emittitur. Hec enim propter urinales meatus constituta est. Ideo cum sit multa et prope posita nec adsit calor consumptiuus quia est sine febre ex quo incipit resolui copiosius purgatur. Sed illa que a toto corpore est in minori quantitate emittitur tum quia adest febrilis calor qui eam consumendo eius minuit quantitatem tum quia remota est a uiis urinalibus. Hic autem tenuimus ab ypocrate in ultima particula dicente. Quibus pinguis et globosa est ypostasis his nefreticam significat et acutam egritudinem fore :—

De humore purgato per urinam.

Humor in urina sit summus pendulus ymus.
Menelyaca supprema ledo media uel yma.
Stranguria nefresim resides facit atque renalis modo.
Quotidiana grauat medium dyafragma supremus.

Post pinguedinem agit autor de crudo humore qui cum urina purgatur. Et nota quod tria sunt que in specie sedimentis pretenduntur. Sedimen. putredo. crudus humor. Est ergo discernendum diligenter si mota urina sedimen in partes apostases siue diuisas partes dissoluatur. Ypostasis est autem forma magis equalem non adeo interruptam. Est autem ypostasis superfluitas tertie digestionis. Si uero mota urina in pingues et oleaginas diffunditur resolutiones et ipsa urina fetida sit et mali odoris putridus humor intelligitur. Et tale sedimen saniosum et inequale est et insipidum. Si autem mota urina in quasdam athomosas resolutiones dispergitur cruditas humorum esse intelligitur. Nam crudus humor cum urina emissus aut superiorem occupat partem aut mediam aut infimam. Si superiorem obtineat locum declarat uitium pectoris et spiritualium et compressionem dyafragmatis. Unde asma uel dispnia uel arteriaca passio declaratur. Si medium optineat partem uitium stomachi ex repletione superfluitatis significat tortio uentris et inflatio rugitus intestinorum indicat. Si inferiorem passio renum et lumborum et partium adiacentium renalis et nefretica stranguria tibiarum et genuum dolores manifestat.

De sanguinis mictura.

Eruptio iecoris sine mictum cruoris.
Vesice. renum. uene sic hoc est plenum.
Prouida signorum doctrina facit reliquorum.
Fundit trumbosum uesica graue maculosum.
Et sub sistente mecharaique fetoris habentem.
Mictio sit pura sic eruene crepata.
Et dolor absque grauat pars ultima spine.
Si fluit a lumbis purus manat et sine trumbis.
Renum testatur dolor punctio que comitatur.
Dextra dolor cruciat si fluxus ab epate fiat.
Et sanguis purus manat fomenta datur.

In hoc capitulo agit de sanguine qui quandoque emittitur cum urina. Sanguis autem emissus cum urina procedit ab epate et tunc debet esse purus et sincerus et in dextro ypocondrio dolor sentitur et talis sanguis cum sit calidus urine perfectius admiscetur. Cum procedit a uesica et tunc est tenebrosus et trumbosus in modo globi grauis odoris in fundo residens quia cum frigidus sit ex parte mutamentum frigi membri preuius impurior est et spissior et ponderosior. Receptus etiam intra concauitatem uesice que est membrum frigidum amplius aglobatur et magis corrumpitur quia debilem habet calorem. Unde non potest [illegible] depurari quia ergo frigidus est ideo grauis et globosus ad fundum descendens. Unde et grauis odoris inueniatur et urine commingitur. Unde a uesica originem habere dicitur. Circa pectinem et pyrecon et circa inguine extremitatem in urine emissione punctura sentitur. Et talis sanguis potest petrificari sua globositate et frigiditate et loci continentis proprietate petrificationem facere ex quo multi perierunt ut testatur. G. talis sanguis pinguis in modum sanguisuge emitti. Si a lumbis trahat originem purus est et in renibus dolor et punctura sentitur. Si ex ruptura alicuius uene proueniat purus est sine [illegible] et in inceptione spondilium circa commissuram [illegible] nota per dolorem sentitur uehemens. Huius dogmatis firmitudinem trahimus ab ypocrate dicente. Si sanguinem mingunt et trumbos et stranguriam habent et dolorem in pectine et epigastrico circa uesicam dolor significatur. Item dicit si sanguinem mingat quis et postea purulentum sanguinem ad ultimum purum et post subiungit et squamas quod significat ulcerationem uesice et [illegible] et odor sit grauis ex [illegible] corruptio sanguinis tunc quidem ulcerationem uesice significat. Item dicit ypocrates quibus ex causis precedentibus dum dormiunt sanguinem sponte mingunt his uenarum rupturam significat.

De arenulis rubeis uel albis.

Renum uesice lapidem testantur arene.
Renum si rubet uesice si magis albet.
Emula contentis sit forma suo retinenti.

In hoc capitulo agit autor de arenulis que quandoque cum urina emittuntur et passionibus uesice et renum attestantur et in renibus nefresim et lithiasim in uesica fieri ostenduntur. Sed arene aut sunt rubee aut sunt albe aut nigre aut subnigre. Si rubee et molles arenulis ueniunt [illegible] uenire perpenduntur. Renes enim intrinsecus rubei sunt molles et carnosi et sanguinem significant et continentes. Unde arene [illegible] et in specie [illegible] ubi generantur iuxta formam sui continentis. Si albe potius a uesica procedunt. Uesica namque [illegible] alia est et formam continentis contentum imitatur. Si nigre sunt de [illegible] sunt melancolica et sic aliis peiores quia sunt de uiscosiori materia. Si autem sint albe citius dissolui possunt quia ex flegmaticis humoribus crudis et in

digestis et congelatis generatur. Calculus itaque qui ex longis arenis conglutinatis constatur eorum est pessimus et si magnus fuerit non potest curari nisi per incisionem. Curatur de aliis arenis et de minoribus statim si productus ille non nisi multum adhuc iustus fuerit ex processu temporis exeractus et dissolutus diureticorum beneficio adiuvetorum et de medicinarum de facili potest curari. Et nota quod in pueris fit frequentius litiasis propter humorum viscositatem in eis habundantium. In iuvenibus vero fit nefresis frequentius propter siccitatem renum. Dum sanguis desiccatur cum subtiles partes consumuntur terrestres manent et indurantur.

Nota autem frenesis et spasmus quoniam videris rubeas arenulas in urina non est stati precipites sine arenulis de calculo, quia in patientibus duplicem febrem vel simplicem et maxime in illos renes habentibus arenule rubee apparent propter febrilem dissentiam; Tres sunt cause generationis calculi habundantia superfluitatum et viscositas eorum: angustia meatuum et debilitas virtutis expulsive. Iste cause magis vigent in pueris et ideo huic passioni magis familiares existunt. Ceteribus de causis apparent arene vel ex calculo. Ut arteticam. vel ex longa quartana. In arthetica ex in duratione humorum. In quartana ex milia desiccante et condensante humores ut habetur in alerano de pthisico qui lapidem expuit qui generatus erat in cunalibus pulmonis ex humorum inundatione. Nota quod arene quoniam significant lapidem diminuendum. quoniam confirmandum; Si prius non apparentes cotidie multiplicantur magis et grammis apparent significant lapidem. [illegible] Si prius multis apparentibus cotidie infinitis magis et magis significant lapidem confirmatum [illegible] penitus non appareant cum tamen sint purgate significant lapidem confirmatum :—

de resolutoribus in modum pilorum. ·1·

Forma pilo similis vel erit decisio carnis.
Aut per humoris lima siccata caloris
Inde probes renum vel totius nocumentum.

In hoc capitulo agit actor de pilis. Sunt pili quedam resolutiones oblonge et graciles in modo pilorum cum urina emittentia. procedunt ex dissolutione renum et lumborum vel fiunt ex humoribus desiccatis quod distingui hic. Sensiatur in tali resolutione quod digitis confricatur quod soliditas carnis de substantia renum esse perpenditur et significatur dolorem renum et lumborum ex acuitate caloris eos dissolventis et partes eorum decidentis. Graciles apparent in dyabetica. Unde ypo. in capitulo Ubi modica examinea ut pili exeunt pingui existente urina huius arenulis egrediuntur. Si autem pili isti consistiam digitis cedant compressioni ut stati eis quiescant nec huius aliqua soliditas de humoribus siccitate indurati sunt significatur autem si appareat oblonge resolutiones et aliquantulum grosse significant oppilationem renum et lumborum quoniam dextri renis quam sinistri quoniam utriusque. Si dextri. dormitatio vel formicatio in dextro pede sentitur. Si sinistro in sinistro. Si utriusque in utroque. Ex tali enim oppilatione nervi comprimuntur ex compressione spiritus animalis cui est sua discursione per nervos sensum et motum volutarium extremis partibus impendere vel libere per eos ex compressionis obice non potest pertransire unde dormitatio sive formicatio occurrit. Et nota quod pili apparent in urina quartane cum febre quartane sine febre. Sine febre de renum substantia decisio et particularem iudicium. Cum febre totius corporis dissolutio.

de squamis et furfuribus ·2·

Per squamas tenues et furfurum micta notantur.
Vesice scabies aut si febris comitatur.
Totius fluit integritas corpus attenuatur.

Sequitur de squamis et furfuribus. Sunt autem squame quedam resolutiones late et rotunde quasi a membrorum superficie actione caloris dilacerantur. rotundiores. sunt quoniam parella quam extenta sunt et modicis squamis spissis assimilantur unde squame vel petoloides nuncupantur huius resolutiones a membris decise. quoniam cum urina purgantur et idem dissolutiones totius corporis aut vesice tantum. Si adsit febris et indigestio totius corporis [illegible] dissolutionem significat ut in febre ethica autem [illegible] febre et indigestione particularis dissolutio [illegible] vesice [illegible] scabies deputatur. Hic assignat

ypo. in amphorismo. V autem. Si sanguinem mingant et cum sanguine grumus sit vesice ulcerationes significat. Furfurea sunt quedam resolutiones in modum furfuris disposite et a membris decidentes violentia caloris. sunt albe quoniam et ipsa membra sunt alba. et emittuntur cum urina et sunt grossiores squamis quia ut superficialiter redduntur sic a calore intenso profundius a cibum membris evelluntur. Urina ergo furfureas habens resolutiones aut dissolutionem totius corporis significat aut vesice tantum. quod distinguitur per febrem per digestionem per indigestionem ut ypo. autem in amphorismo. Quibuscumque urina pingui existente furfurea minguntur. hiis vesica scabit. patela et furfurea resolvuntur a vesica. Si non tenuioide quoniam non est soliditas corporis. Si tenuis et petulatiosa perdam corpora fuerint quoniam ab humoribus calore liquidis partes consumente vel frigiditate condensate. Si cum aliis signis in particula febre ethice apparent petaloides. prima furfurea. tertia crinoides.

De crinoidibus. ·1·

Certa fides per crinoides est tertia febris.
Est ethice spes unus inserta latebre.

Superiorum capitulo egimus de squamis et furfuribus in hoc nunc capitulo tractandum de crynoidibus. Sunt autem crinoides quedam grosse resolutiones decise a membris violentia caloris in membris profundis in massa et in clusa et sunt maiores furfuribus et petelaidibus et in etiam dimitione longitudine latitudine et profunditate. grandescunt per quod significatur quod membrorum substantia amplius et plenius dissolvatur. Dicuntur autem crynoides ab ydos quod est forma et crina quasi formam crinium perentes. Sunt autem crines vel crina grossiores particule tritici que in principio molitionis et actionis mole de grani integritate dividuntur. tales crinoydes in urina apparentes tertiam speciem febris ethice designant cum ei sit ita certitudine evasionem non perdendi. vesica minime magis accomodatum resolutionem furfuree et squamarum quarum crinoydes apparent. Cum tales crinoydes rubee et subnigre in febre acuta propter sanguinis infectionem in pessimum. Cum in et passionem soliditatis membrorum. Ypo. namque in ultima particula amphorismi autem. Quibuscumque in urinis in febribus crinoydes ypostasis fiunt longum egritudinem significant ethicam.

de albis minutis. ·2·

Insinuat gutta regnare palla minuta.
Si mulier fuit non alterum tempore decerit.
Quum vel conceptus adsit vel langor incepit.

De achthomatis resolutionibus et albis minutis quidem est sequitur tractatus. Achthomote resolutiones et albe minutium gutte significant tamen in urinis quod in mulieribus si apparuerint in fundo sanguinis gutte inferiorum partium. Si tamen media regione appareant minutum gutte significatur in mediatis partibus a regione generationis usque ad dyafragma. Si in parte superiori superficiem partium guttarum significat. Si per totam urine substantiam diffundantur guttam omnium membrorum declaratur. Tales autem resolutiones si in urina mulieris appareant et sint pingues et maxime in parte inferiori in modum loture carnis in fundo residentes et post modicum tempus conglobantur significant mulierem concepisse. Si apparuerit rufe vel subrufe fortem significant maculam concepisse. Que cum rufe sunt vel subrufe significant naturalis caloris vigorem talem colorem eis dare sufficientis. Si vero appareant albe et quasi liuide et late forme significant feminam concepisse per talem namque colorem significatur debilitas caloris naturalis non sufficientis eis attribuere colorem perfectum. Si vero non concepit mulier et tales apparent significant conceptum dolorem pectorum inequale solum et cum minutum gutte significant vel ostendunt. In muliere ergo tales resolutiones explicantur vel ad conceptum significandum vel ad arteticam vel humorositatem matricis et tunc urina spissior est. Iste sunt urine muliebres que magis deludunt artificem de talibus namque per nos periculosa sententia dictatur. Sed adverti ergo se habet et de talibus urine periculosis ignorant iudicium tamen pro fetu cum per mulierem simulat urine. [illegible] resolutiones et minute secundiores sunt ad iudicandum. In eis apparet videtur in manifesto. Sed urine muliebres credibiles sunt propter duplicitatem fetus et corporis tenentis. Resolutiones hii in urina uterque.

genitum significantes albe sunt et pure et rotunde. Albe sunt quia resolutiones membre que sunt alba ut nervi et immutantur colore membrorum a quibus decidunt. Pure sunt quia naturalis calor non agit in gutte materias ut dissolvat eam et digerit resolute quod distat a membris. Quod enim sit solida et pura sit caloris actio primum est quod resolvitur et ideo pure. Rotunde sunt quia calor agit undique in illam materiam circum fetum aliter resolvendo et non pure apparent et rotunde sunt ea ratione qua et granula sunt rotunde quia materia generalior et totalis congelantur a calore ut in gutta pluvie ali patet que in descensu rotundatur.

De generalibus signis conceptionis. .1.

Matrix sicca · venus sopita · retento fluxus.
Discolor affectus vomitus compressio virge ·
Mamme grossities et perturbatio ventris ·
Femellis certo conceptus signa probantur ·

In hoc capitulo quod est quasi finale et complementum istius operis agitur de celebritate conceptionis. De conceptione namque parvitam significatam precessit intentio in capitulo precedente usque ad conceptionis notitiam pertinet. Hic demum ponit auctor signa conceptionis. Matrix sicca · quia conclusum est in nervis orificium matricis et ita eliminatione menstruorum vulva humectatur. Vel matrix sicca · quia menstrua retenta sunt ad nutrimentum fetus hic autem nomine matricis eius extremitas id est vulva intelligitur. Vel vulva sicca est quia matrice iam repleta in nihil sese interius movet et iam voluptas materie ad venis illecebras non adeo diffunditur nec in lacrimas resolvit venereas experientia est situs eius qui prius sedari non poterat quia iam repleta est et intiori sarcina aggravata minus pruritum pruriginum venereorum. Ex vacuitate namque matricis in ... sensibilitas · ex sensibilitate autem amplior matrix ... tinere veneris amplius mesiatur · Venus sopita · propter decam ... Si obmurmurant sustentatores et lenones assueti dicentes hoc esse sic quia amatur post conceptionem audiuntur et instinct coitus implorant et quam ante conceptionem sive adultis pudoris ... clauderetur sunt conceptione umbilicum et crurum relaxatur. Primo hic ponitur esse securitatis quam ardoris vel voluntatis causa non tamen inficior quin ex situ calore multiplicato renes cale fiant et ex calore pruriginem varios ... gerit pruritus ... accidat sed non adeo voluptuosi sicut quando fuerint ante conceptionem ... matrix se totum ... et applaudens temperantie se mittat vel simulans ipsum spermatizat in monitum conceptionis. Retentio fluxus id est menstruorum · retinentur enim menstrua ut fetui provenientur nutrimenta · et propter conclusionem intioris orificii matricis. Affectus · id est appetitus. Discolor · id est varius et multiformis. modo namque appetit terram · modo fructus acerbos · modo carbones et silla · quod hoc contingit ex sanguine menstruo mestico et ... reducente ad ... et inficiente ipsum appetit sibi sive effectum vel affectionem · Et sic hec sunt magis in novitate conceptionis dum propter retentionem menstrui sanguinis adhuc est in motu · sed tertio autem mense vel quarto fetu iam confirmato cessat talis enormitas appetitus. Vomitus · ex eadem causa et magis in novitate conceptionis · compressio virge · ex coartatione interioris orificii ... virgula ... significatur precipue qui est longuam. Mamme grossities · ex reductione sanguinis ad spongiositatem mamillarum unde distenduntur et ingrossantur · Sed atque meatus continui a matrice mamillis per continuitatem quorum patet transitus derivationis sanguinis ad superiora · Et perturbatio ventris · istud signum ab ypocrate eliciatur namque ... in quarta particula amphorismorum. Mulier si vis scire si conceperit quando est dormitura da ei mellicratum bibere et si torsiones habuerit concepit si vero non non concepit · Sed non est ideo veritas signum hic quia a mellicrato suscepto possit sentire torsiones et alia et alia cum qua ex conceptione · In nutrili corpore siccioris tamen ... torsiones sentiuntur non tamen propter hoc de fetu conceptione arguitur · Si vero in corpore mulieris suscepto mel ... fuerit · accessio et privatio torsionis est signum conceptionis.

De signis conceptionis maris. .2.

Conceptum maris insinuat splendor faciei.
Crebrior aut levitas spissi concretio lactis.
Continuus rubor urine suffusio dextra.
Atque tumor ventris in dextra parte rotundus.
Signum quoque index fetus vigentia partes
Femineum fetum contraria signa figurant.

Premissum est de generalibus signis conceptionis subiungit auctor de specialibus. Splendor faciei. Redit ad consistentiam mulieris. Si autem conceptione soleat esse minus colorata et postmodum sunt conceptione faciei purpurea ... occurrit ex hoc prendit conceptionem masculinum naturalis calor in corpore mulieris viget et ideo bona digestio procreatur · ex bona digestione bonus calor in corpore in ... facie procreatur. Crebrior levitas · ex eadem causa · ex bona digestione bonum fit nutrimentum et bona reparatio spirituum ex quibus sufficienter reparatis robur et vigorositas corporis ... pantur et membra levigantur. Spissi concretio lactis · id est compressio vel coagulatio quia lac magis est excoctum et digestum et absorpta est aquositas virtute caloris · Unde si eius gutta super unguem vel super marmor apponatur non defluit sed laterales partes redigunt in cumulum. Hoc maris cum significat conceptionem · In dextra parte · ubi est locus conceptionis masculorum. Rotundus · quia partes corporis eius sunt firmiores firmius coherent · nec in matrice quadam fragilitate distinguuntur · Omnia signa · namque omnia autem contra dicit esse eis vero.

De spermaticis resolutionibus .1.

Spermatis incepta nota his urina facetur.
Illecebres coitus genitalia membra gravati.
Fermento veneris ludibria vasa sopore.
Sive gomorream vel membri vim resolutam.

Aliud capitulum proponitur quod de spermate inscribitur. Quoniam cum urina emittuntur quedam resolutiones spermatice unde urina apparet cum quibusdam resolutionibus spermaticis · ... cum spermaticis resolutionibus apparens ad fundum tendentibus vel residentibus coitum significat precessisse aut nocturnam illusionem aut concupiscentiam · aut affectum venereorum operum sine actu consequentie / ... genitalium membrorum et didimorum repletionem ex spermate quod habundat intestitialis quia in urina propter incontinentiam erumpit. Significat ei talis urina si frequenter occurrat gomorream sive passionem genitalium membrorum · Est autem gomorrea immoderata et involuntaria spermatis emissio vel effusio et est passio modo pessima / et qua ... aliqua ... quia talem egritudinem confiteri erubescunt ... ... ia magis confirmatur. Fit autem hec passio ex multa sanguinis habundantia vel augmentatur sperma et propter nimiam habundantiam multiplicatur et emitti ... aliqua delectatione et virge erectione · fit quia etiam ex debilitate virtutis retentive · quia ex lenificatione vasorum seminariorum ... vasa seminaria lubricantur et sperma ex tali lubricatione cum non habet coherentiam in receptaculis involuntarie elabitur · ... generatur autem hec passio precipue in illis qui habent paralisim in membris genitalibus sicut est in epilenticis · paraliticis et apoplecticis · urina et semen involuntarie emittitur. Sic et ... propter debilitatem nervorum et propter aliquam aliam causam involuntarie egreditur · Spermatis incepta · id est perfusa et infecta · notis · id est spaciis resolutionibus · Illecebris coitus · id est quia celebravit coitum vel ex reliquiis materie resolute et non sufficienter educte quia debuisset fieri ... impellens ideo talis apparet · Genitalia membra · sunt significata membra dicuntur genitalia in hoc loco precipue testiculi · virga · et didimi · Fermento · id est sperma quia testiculi tumescunt sicut pasta ex fermento crescit et ampliatur · Ludibria vasa sopore · id est nocturnas illusiones de venereis operibus quas ... ingerunt que in profundo more supprema ... Gomorream · id est immoderatam et involuntariam spermatis effusionem · Vim resolutam · id est paralisim que est ex dissolutione nervorum.

De cinereis resolutionibus .2.

Sub forma cineris corpuscula pilsa deorsum.
Infima membra notat mobili languore gravati.

[illegible]

Extractis emorroidibus splenisque tumore
Sepius apparent vel quando mixtus humor.
Temporibus certis sua respiracula nescit.

Proponit aliud exemplum de pulverinis resolutionibus que quandoque cum urina emittuntur et sub forma pulveris in fundo subsistunt. Et talis ratio collectionis. Urina in colore remissa cum pulverinis resolutionibus in fundo residentibus vel colore nigris et lividis signat remissionem menstruorum. Significat etiam aut tumorem sive oppilationem talis etiam urina significat vitium splenis in mulieribus corruptis sicut apparent de [illegible] retentione menstruorum. Emorroyde sunt vene a splene vena procedentes usque ad capitibus extremis terminantur ille vene quando sunt replentur et aggravantur ex melancolico sanguine quod maxime habundat in splene vena que splene adiacet. Oppilata vero frigida est cum sit pars corporis posterior unde propter frigiditatem ipsius partis melius sanguis in illa venis habet situm dominium. Cum ergo predicte vene aggravate fuerint et fuerint replete ex melancolico sanguine distenduntur et tumescunt itaque in capitibus earum quedam mollities apparet. Unde sentitur gravitudo et ponderositas circa partes inferiores et adest pigritia totius corporis et dissolutio. Ille etiam vene quandoque extrumpuntur et sanguinis emittitur in aliquando multa quantitate. Extrumpuntur autem ille vene propter humiditatem et propter incontinentiam vel ex calore nimio propter acuitatem et corrosionem. Vel ex frigiditate exteriori unde hec passio magis est familiaris illis qui in arcioribus intendunt id est sedere consueverunt. Est emorroyde nomen membris nam ille vene dicuntur emorroyde et est nomen passionis nam egritudo que ab illis venis exorta contingit dicitur emorroydes ab emas quod est sanguis et roys quod est fluxus. Unde in emorroidibus urina debet esse remissa in colore quia melancolico sanguine habundante in corpore debilitatur calor naturalis. Unde digestio [illegible] fit. Ex digestionis cruditate discoloratur urina. [illegible] autem cum pulverinis resolutionibus que resolute a melancolico sanguine nigro et fetido et per continuos meatus derivate ad vesicam cum urina emittuntur. [illegible] ponderose et terrestres subsident in fundo. [illegible] sunt alie collectiones [illegible] ex melancolico sanguine agitato in illis partibus rubore[illegible] in ducentes. Fici sunt molles collectiones [illegible] [illegible] in modum granorum ficus. Et condilomata [illegible] dure et [illegible] collectiones et rotunde [illegible] condilomata. Condilo [illegible] [illegible] apud [illegible] inveniuntur [illegible] in con[illegible] [illegible] rotundi. [illegible] [illegible] [illegible] urina apparet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] talem colorem et resolutiones tales ex [illegible] medicus maxime in [illegible] [illegible] urina remissa cum resolutionibus pu[illegible] [illegible] [illegible] retentione menstruorum [illegible] [illegible] menstrua retentio resolutione [illegible] [illegible] sanguine [illegible] [illegible] sanguinose [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infima membra [illegible] renes [illegible] [illegible] [illegible] molestant.

Ex quot et quibus integratur ypostasis.

Informant sedimen color et subli tempus.
Forma locus color est albus [illegible]
Continuata sinus conum sua forma figurat.
Inferior fundus locus est constantia tempus.

De ypostasi laudabili.

Album continuum residens constans pineale
Si sedimen fiat urina fert digestio [illegible]
Fortis nature temperata viget actio motu.
Albificat [illegible] cumulat condensat et unit.
Necnon [illegible] extenuat solidatque vaporem.

Virtus quod bona sunt retinet quod prava repellit.
Nec prava suos secat aut interpolat actus.

Hic autem capitulum proponitur de ypostasi. Unde videndum est quid sit ypostasis et eius proprietas. Est enim ypostasis superfluitas tertie digestionis cum urina infixa. Omnis enim digestio suam habet superfluitatem. Prima vero subductionem et ventositatem. Secunda urinam. Tertia vero ypostasim et sudorem. [illegible] digestio dicitur assimilatio membrorum. Unde cum in omnibus membris fiat digestio et omnia membra nutriuntur et in omni membro a quolibet nutrimento debet dividi ypostasis sed non tota ypostasis que a nutrimento membrorum dividitur cum urina purgatur. Nam vias longitudine et meatuum strictione non potest tota ad vesicam pervenire. Pars enim calore quodam corporis consumitur alia per sudorem minorificatur. Alia pars in fumum et vaporem exprimitur. Alia porro sola que vasis coheret et propinquior est venis urinalibus ad vesicam descendit. Cum enim vasis coheret [illegible] [illegible] ex [illegible] in vasa ingreditur et [illegible] [illegible] [illegible] ad epar. Ab epate vero per capillares venas descendit ad vesicam et cum urina emittitur. In urinis autem sanorum non apparet ypostasis quia fortitudine caloris et virtute illa membrorum superfluitas consumitur. Membra enim in sanis melius nutriuntur et pauce superfluitates sunt ex nutrimento membrorum unde medicinaliter nulla est ypostasis. Quatuor sunt differentie ypostasis scilicet color, substantia, locus et tempus. Ysaac in libro urinarum quintam apponit scilicet est forma et nos Ysaac consentientes quintam apponimus. Naturalis color ypostasis est albus. Omnis namque ypostasis [illegible] debet esse alba. Omnia namque membra consilia [illegible] corporis [illegible] [illegible] naturaliter. Quamvis enim videatur caro rubea non est hic color carnis sed potius est sanguinis diffusi per poros eius. Unde si caro excoquatur vel exprimatur [illegible] humoribus [illegible] albificatur et ad proprium colorem revertitur. Nutrimentum enim non incorporatur membris nisi dealbetur. Est autem nutrimentum assimilatio rei nutrientis in naturam rei nutriende. Ergo nutrimentum est album cum membra sint alba et ypostasis est superfluitas decisa a nutrimento quo debet esse alba. Omnis namque superfluitas debet esse similis [illegible] eius a qua decisa. Ideoque nulla ypostasis laudabilis nisi sit alba. Hic significat perfectam assimilationem nutrimenti [illegible] membrorum et fortitudinem caloris naturalis in digestione prevalentie. Rubea enim ypostasis minus bona est. Significat enim longitudinem egritudinis et cruditatem materiei. Unde virtus digestiva [illegible] prevalet in digestione in faciendo nutrimentum ad [illegible] nutriti. Significat enim egritudinem [illegible] [illegible] [illegible] quia fit de sanguine puro sincero qui humor est amicus nature et [illegible] maxime. Subrubea ypostasis peior est rubea quia fit de sanguine aquoso. Unde nimia ex cruditate sanguinis maiorem [illegible] egritudinis. Livida ypostasis [illegible] est que significat mortificationem. Viridis vel nigra pessima est quia adustionem et mortem significat. Et hec de colore sufficiant. Substantia ypostasis est continuitas quod debet esse sine divisione et interruptione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que non habet aliquam ventositatem que sui presentia [illegible] divellit continuitatem ypostasis. Divulsio autem ypostasis fit ex ventositate [illegible] digestionis. Et hec de substantia sufficiant. Locus proprius ypostasis naturalis est fundus. Debet enim ypostasis esse subsistens in fundo et talis subsistentia significat perfectam digestionem non fuisse turbatam et impeditam aliqua ventositate. Quia si sit digestio fuerit ventosa illa emissa cum urina propellet ypostasim vel in media parte urine vel in superficie secundum quod maior est. Et sunt tres differentie ypostasis secundum locum. Nam si ypostasis est subsistens vocatur sedimen. Si autem sit impulsa ad mediam regionem urine dicitur eneorima id est dependens. Ut si fuerit impulsa ad superficiem urine ex maiori impulsa ventositatis vocatur nephile vel nubes ex [illegible] [illegible] nubium. Et hec de loco sufficiant. Tempus ypostasis est perseverantia et permanentia in talibus differentiis [illegible] [illegible] [illegible]. Talis autem permanentia est equalitas sive [illegible] quod significatur maior fortitudo nature que bene operando non deficit sed suum opus continuare sufficit. Nam si in prima die appareat ypostasis bonis differentiis insita cum [illegible]. Ex talis inconstantia et instabilitate significatur nature debilitas que non potest perseverare in bono opere. Et nota quod equalitas in bono optima est in malo pessima est. Inequalitas in malo bona est in bono mala est. Et hec de tempore sufficiant. Forma ypostasis debet esse conoydes id est in modum coni [illegible]

.1. Ex quot et quibus integratur ypostasis
.2. De ypostasi laudabili

positi ut incipiat a lato et perpendulariter eque tendat in acutum quasi in modum piramidis. tale vero forte vocat ysaac pineatum, id est tendentem in acutum ad modum mali punici. talis vero forma significat digestionem perfectam. vnde contrarie partes ypostasis in fundo subsidentes constituunt eius basim. mediocres autem que non sunt ponderose medium occupant, leviores vero que sunt ignee et aeree supius tenduntur. latum parte sui prius. Cuius continuis, id est suis compaginibus ut habeant partium coherentiam. conum. a lato incipit conum et tendit in acutum in modum galee. locus eius fundus est, id est in inferiori parte consistens. constantia, id est eius permanentia per multos dies. Album continuum. hic ponit descriptionem bone ypostasis et quid habet significare etc. album. ecce color. continuum. quo ad substantiam. residens. quo ad locum. constans. quo ad tempus. tenuis. si non acumini acumineum ad formam refertur. Signat digestionem per album. alterum, id est non sufficeret ad sumendum perfectam digestionem possit namque album esse et repulsum et divulsum. Si bona digestio et perfecta significari ex eo quod est album cum aliis sedimentis differentiis. Vtus. digestio completa iungit actionem. motu. triplex est motus nature in tertia digestione. alteratio que fit in dealbatione nutrimenti. localis que fit in conglobatione et partium transpositione. Et essentialis in nutrimenti mutatione. alterius motus non per album. localis et essentialis per aliud differentias que coniungitur. albificat. ecce alterativus motus. mundat. cumulat. adeplat et unit. ecce localis. essentialis. Sec natura. qui significat per continuitatem et consistentiam ypostasis.

De nephilis et ypostasi divulsa · 1 ·

His claret signis ostensio certa salutis.
Ruecta fit fex. brevis est discessio morbi.
Ledit et includit sedimen quecumque priorum.
Dissonus et vari faciens discrimina motus.
Servatis reliquis si precedat aut petat altum.
Talis ventoso digestio lesa probatur.
Salvo iure loci servata lege prioris.
Vir ventosa movet sedimen compage soluta.

Specificaverat autem bonum et legitimum sedimen suis differentiis proprijs sub loco. colore. substantia. tempus. formam. sed ostendit quod si sedimen peccet aliquam vel aliquas illarum differentiarum est illud vituperabile et preter naturam. Si enim servato colore et continuitate servata mutet locum et fiat eneorima vel nephiles. illud est vituperabile quia significat digestionem nimia ventositate esse impeditam. Si vero servetur locus et color ut sit album et substantia subtilis vero permutetur ut sit in continua et divulsa vituperabile est quia significat digestionis perturbationem sed ex ventositate vel ventositas incidens sediminis continuitatem removet. Ruecta pori, id est quaecumque ... muto suo a porib differentiis. faciens discrimina, id est faciens differentias sedimen laudabile a laudabili sedimine. motus. dissonus et vari per mutationem sedimen in contrarium talis motus sive partium per mutationem ... talis. ledit et includit, id est vitiosum inferre et ostendit. servatis reliquis, id est colore et substantia. si precedat. ut fiat eneorima. aut petat altum. ut fiat nephiles. digestio lesa. Salvo iure, id est permanente substantia et albedine precuentante. Vir ventosa. generative et in digestione. movet, id est divellit in contrarietatem interruptam significatur ne verbi movendi intelligimus impulsionem et non disgregationem subiungit. soluta. contrarietate ...

De subrubeo sedimine · 2 ·

Subrubeum quoniam de sanguine constat aquoso.
Est pejus rubeo quamvis vicinius albo.
Designat rubeum quia longa sed certa febris.
Cum sit enim mali nature filius humor.
Lenis et excoctus resolubilis et moderatus.

Subiungit de sedimine rubeo quod quasi esse naturam quod sedimen ... fit subrubeum vel rubeum vel alterius coloris quam album materie cum sit superfluitas tertie digestionis decisa a nutrimento membrorum nam membra alba sunt et nutrimentum albi et quod a nutrimento deciditur debet esse album quare multum sedimen alterius coloris debet esse quam album. Illud est ergo quod auctores dicunt quod aliquod sedimen est rubeum vel subrubeum. Respondeo si sedimen est superfluitas tertie digestionis concedimus esse album. sed quia nomine sediminis quandoque vage et communi significatione intelligimus quicquid in urine fundo subsidet sive sit humor crudus sive sanguis seu putredo vel sanies vel globus arene et secundum talem intelligentiam aliquod sedimen dicitur rubeum vel subrubeum. Subrubeum sedimen malum est quia significat fieri esse ex crudo et aquoso sanguine unde continuatur prolixitas egritudinis propter cruditatem materie sed tamen non minatur periculum quia fit de sanguinea materia que temperata est respectu aliorum. Sedimentum quare auctor dicat subrubeum esse peius rubeo. nam si album sedimen est bonum et rubeum magis elongatur ab albo quam subrubeum et si subrubeum medium est inter rubeum et album nec habet fieri transitus a rubeo in album nisi per subrubeum ergo cum subrubeum propinquius sit albo quam rubeum est minus rubeum malum quam rubeum. cum autem dicat ipsum esse peius. dicendum quod subrubeum sedimen secundum decoctionis magis elongatur ab albo quam rubeum. non enim fit subrubeum ex intermediata digestione sed potius ex crudo et aquoso sanguine qui propter suam cruditatem non potuit perfecte excoqui et rubificari et sibi oportuit sanguineam speciem adoptari. rubeum autem secundum decoctionem propinquius est albo et affinius quoniam sanguis quidem perfecte decoctus est et exinde facile decoctione possit membrum assimulare. quamvis sit in ... albo. vicinitatem intellige secundum colorem tantum non secundum mediationem digestionis. designat rubeum. de quo rubeo sedimine quod post album inter species sediminis laudabilius et convertibilius significat tamen longam egritudinem propter habundantiam materie non propter cruditatem sed certam et bene terminabilem propter sui temperantiam fit enim de sanguine puro et sincero qui membris est amicabilis nam membra ... et sanguis dulcis et talis sanguine membra nutriuntur. certa, id est bene terminabilis ab eo quod est bonum et certis unde discretam crisim significat. filius nature propter amicabilitatem est membris et est descriptio sanguinis. Lenis. quia molles habet qualitates et sibi ... molle et ... excoctus, id est digestus quo indicatur mediocritas substantiam si enim crudus esset aquosus si adhustus grossus ergo qui est bene excoctus et legitime digestus est in mediocritate. resolubilis, id est aptus resolvi et digi in tertia digestione et hoc propter habilitatem suarum qualitatum est enim calidus et humidus quare qualitates sunt ... digestioni. moderatus. hic per resol... ad temperantiam vel ad moderantiam quantitatis. de qualitatibus constat sed moderantia quantitatis notata est. est autem hic moderantia et proportio in modificatione quantitatis. ... duplo magis fiat de sanguine in humano corpore quam de flegmate duplo plus de flegmate quam de colera. duplo plus de colera quam de melancolia.

De nigro sedimine · 1 ·

Nature funestat opus culmenque rigoris.
Mutat euertit sedimen nigre speciei.
Nam summum tenet aut medium minus est vitiosum.
Hoc tamen offendit in pluribus illud in imo.

Quod sedimen nigrum plus peccat quam nephiles nigra.

Plus imo peccat nephiles nigra ... plus.
Plus peccat sedimen nigrum sed in imo plus.
Defectum multum cause violentia pensat.
Aggravat accumulat mala constat crisis.

Vltimo proposuit capitulum de nigro sedimine quod detestabilius est omnibus quia significat mortificationem. Quod sedimen nigrum si occupet fundum peius est quam eneorima nigrum et tamen sedimen nigrum non peccat nisi in colore tantum tenet enim locum legitimum cum fit in fundo sed eneorima nigrum peccat in pluribus in colore

quia nigrum in loco qui elevatum. So. licet eneorima nigrum precedat in pluribus et sedimen nigrum in paucioribus tamen peius preeminens est nigri sedimentis quam sit pessimum nigri eneorematis licet sint plura quantitas et quandoque ut sit nimium in malicia. nigrum quod sedimen peius est quia significat causam mortis magis habundantem. unde sedimen tale ex habundantia sue malicie et extremitate deorsum comprimitur illud vero quod significat causam mortis nimis habundare sursum impelli potest. Vel aliter nigrum sedimen significat calorem naturalem penitus esse extinctum unde absque nulla potest fieri dissolutio et quia nulla dissolutio nulla generatur ventositas in corpore et quia nulla ventositas generatur nulla est causa qua possit sedimen impelli in superiorem regionem. quam ad pessimum ultima tum naturalis caloris extinctionem ex defectu resolutionis nulla generatur ventositas vel fumositas. mortale est et summum periculum. Eneorima vero nigrum et si ostendat naturalis caloris extinctionem tamen quia impulsa est ista ex ventositate significat aliquantulum vigorem naturalis caloris ex cuius resolutione ventositas processit qua sedimen impulsit. [...]entum plena est non ideo plus iniquitate

Nunc mea completo respiret musa labore.
Stringe rotam cursus cohibe compesce fluenta.
Claude musa chini torrentis fluxus undas.
Non ultra equivoci gazam pretende salmi.
Spargere nec ulterius apices neu dogmata mavis
Sobria claude latem metuens livoris ocellum.
Ne tecum moveat contra secta duellum.
Discolus et mordax vehemens claustris iam.
Que sibi lolio pascit farragine cruda.
Inflat et infatuat mons pesulanus error.
Nec probus frontem lacerent formeque nitorem.
Obfuscet maculis vertecorum clam basia figat.
Lenonum populo faciem ne casta revoles.
Fimbria mereatur quam non est tangere dignus.

Explicuit versus et glose Egidii de urinis:—

Queritur circa librum urinarum egidii. Et primo utrum determinet egidius de urina theorice vel practice. Et videtur quod non theorice quia omnis medicina theorica speculatur res naturales vel non naturales vel contra naturam. Sed ista non est huiusmodi quia urina non est talis. Item nec practice quia non docet modum aliqualiter operandi ergo et cetera. Ad hoc dicendum est quod datur ista sciencia theorice. Et ad id quod obicitur quod non speculatur res naturales et cetera. Dicendum quia urina secundum quod est egrotorum et signum medico sic est res contra naturam. secundum quod indifferens est sani vel egri est res innaturalis. secundum quod est superfluitas alimenti et potus est res naturalis. Item queritur utrum sit quid simplex vel compositum. Et videtur quod sit quid simplex quia duo sunt calores intensi in homine scilicet naturalis et vitalis. Sed aer est ad refrigerandum vitalem et est simplex. ergo et potus ut aqua vel vinum sit ad refrigerationem caloris naturalis erit quid simplex ergo et eius superfluitas scilicet urina erit simplex. Item contra dicit quod elementa non nutriunt quia sunt quid simplex sed aqua non nutrit ergo est quid simplex. ergo et eius superfluitas scilicet urina. Item contra aqua vel potus quibus maxime leditur ydropicus sed urina iuvat si sit scilicet ex fra. ergo est quid mixtum. Item urina potest converti in nutrimentum ut in plumas avium secundum philosophum ergo est quid mixtum. Item cum in corpore sint .4. elementa quare duo illorum ut aqua et terra habent superfluitates et non alia duo. Item queritur quare superfluitas prime digestionis sive digestive est superfluitas elementi terrestris et superfluitas secunde est superfluitas elementi aque. Ad primum dicendum quod consideranda urina per considerare plus in qua est pura aquositas sic est simplex et elementum vel superfluitas elementi. Quantum ad ipsam in quantum est medium in quantum habet coniunctionem humorum et partium terrestrium sic est quid admixtum. Vel aliter dicendum quod est simplex per privationem mixtionis que est composita vel mixta ex elementis diversis sed tamen est quid admixtum id est habet partes aliene nature admixte vel adiuncte. Ad aliud quod obicitur dicendum est principaliter quod inspirandum est quid admixtum sicut urina. Vel dicendum quod non est simile quia aer inspiratus non facit moram in corpore sicut urina ut possit cum ipso fieri admixtio ideo et cetera. Ad aliud dicendum quod est ibi fallacia consequentis quia sequitur ergo ratio sic. Ad argumentum in oppositum patet solo quia urina medicina iuvat et secundum philosophum quod est pura aquositas et ita medicina est quid admixtum ut visum est. Item nutrit non per se sed deferendo nutrimentum solum ideo et cetera. Item medicina tornatur et putrescit et ita est quid admixtum. Item per admixtionem partium alienarum ut vaporum corrumpitur aer et sic dico de urina. Ad aliud dicendum est quod urina secundum sensum et in medicina causatur achimo. sed realiter vel radicaliter et mediate achilo. Vel aliter per viam decisionis causatur achilo sed per viam sequestrationis achimo. Et sic pro solo ad... que est ... plus attestatur chilo qui est albus et ch[i]mus achilo ergo et urina que sequestratur achimo. ... dicitur ut de lacte serum et cetera. Dicendum quod mediate achilo et per viam decisionis sed immediate et per viam sequestrationis achimo. Ad aliud dicendum quod terra et aqua solum habent superfluitates in corpore animalis et non alia quia in puriora sunt sicut per definitiones ut dicit Aristoteles. quia sanguis cum sit quid grossum superfluitatem habet talem et cetera. Sed solum superfluitas terre et aque a corpore expellitur. Vel aliter dicendum quod alia elementa superfluitates habent tales que insensibiles et insensibiliter expelluntur et medicus sensibilium est artifex ideo et cetera. Ad aliam questionem dicendum est quod prima digestio in stomacho fit ubi est ... aliarum digestionum ideo cum terra sit fex omnium elementorum et magis ... debuit superfluitas istius elementi esse superfluitas prime digestive potius quam aliarum. et secundo superfluitas aque secunde digestive. Item prima digestiva procedit subtiliando ideo grossum abicit et magis feculentum. Alia procedit ingrossando ideo quod subtile est abicit et in aquositatem superfluitatem ideo et cetera. Item queritur quid est certius signum utrum urina aut pulsus. Videtur quod pulsus quia sumitur a certissima virtute ut vitali et urina a naturali que est minus certa ergo et cetera. Item pulsus in presentia infirmi ostendit signum suum facit. Item percipi et representatur cum multis aliis signis que ipsum multum coadiuvant. urina non sic ergo et cetera. Item virtus est que omnia facit urinam. Sed pulsus immediate est super virtutem vitalem. urina non sic ergo et cetera. Item iudicium est Ysaac dicens. urina in morbis magis habet significationem ergo et cetera. Item virtus naturalis facit crisim sed urina attestatur super virtutem naturalem ergo super crisim et ita magis super morbum. Item visus est certior sensus et nobilior. et unde tactus est innobilior sed pulsus est obiectum tactus. urina vero obiectum visus ergo et cetera. Item urina est obiectum visus per se quia per suum colorem. pulsus vero obiectum est quia per magnitudinem vel parvitatem. Item urina magis habet ad esse quia est res permanens pulsus res successiva. Ad hoc respondeo et dicendum ... modo vel in sanitate vel in egritudine. Si

Quo urina egidii tractat de urina theorica vel practica.

Quo urina simplex vel composita.

Quo quod est certius signum an urina aut pulsus.

Explicit glose egidii super versibus urinarum.

in egritudine et hic uel quantum ad statum et sic pulsus certius est signum. uel quo ad processum egritudinis quia si digestio est in inicio augmenti. Si non principii. Si completa status. Pulsus uero non sic ostendit processum egritudinis. Sed per comparationem ad terminum pulsus certior. ¶ Vel aliter morbus uel est cum sit motus naturalis contra morbum et morbi contra naturam post ergo considerantur quantum ad morbum et sic urina uel quo ad uirtutem et naturam et sic pulsus certior. et sic patet solutio ad argumenta. ¶ Ad id quod obicitur quod urina in morbis materialibus habet significationem uerum est ex parte materie sed tota significatio uenit propter locum quando peruenit a parte uirtutis. Vel aliter potest dici quod hec intelligitur in morbis intra uasa et per operationem ad illa que a corpore egrediuntur. ¶ Aliud quod obicitur quod urina attestatur uirtuti naturali et illa est que creat morbos. Vnde est supposita tamen uirtute uitali ex parte cuius principaliter significatur pulsus et omnis cum principaliter plus influit etc. Vel aliter dicendum quod ibi sunt uirtutes naturales per uirtute regitiua totius corporis que dicuntur et in illa parte dicitur cuius ortus est ab epate et non uitalem et animalem.

¶ Ad aliud dicendum quod si consideremus ipsam urinam in se sic est certior sed per comparationem rei apprehense per ipsam sic pulsus certius est signum. ¶ Ad aliud quod opponitur quod tactus initium eius certus est in nobis quam uisus dicendum quod tactus habemus ut dicit philosophus certiorem aliis animalibus uisum non ideo male opponitur. ¶ Ad aliud quod dicitur quod urina est obiectum proprium pulsus autem uerum est sed multe sunt conditiones a parte pulsus ipsum certificantes quia uariatur ab aliis signis quia uel facies infirmi etc. et attestatur immediate supra uirtutem uitalem etc. ¶ Tunc queritur quid sit certius signum aut egestio aut urina. Videtur quod egestio quia dicit ysaac quod urina noctis certior est quam urina diei et hoc quia plus moratur in corpore. Si egestio plus moratur in corpore quam urina quia est uel quantum [illegible] antequam [illegible] ergo etc. ¶ Item egestio est signum proprium urina [illegible]. ¶ Item egestio supra primam digestionem attestatur que communis et principalis est ad alias. ¶ In contrarium est ysaac. d. Vrina in morbis etc. ut dicitur. ¶ Item urina accipit impressionem a toto corpore egestio solum a stomacho et intestinis ideo etc. ¶ Ad hoc dicendum est quod possibile loquitur de istis duobus in morbis uel in morbis uniuersalibus uel particularibus et hec in aliis locis aliorum digestionis sic urina certius signum quia in substantia et in [illegible] et tactibus digeritur quam egestio ideo etc.

¶ Ad id quod obicitur dicendum quod illud intelligitur de urina comparata ad egestionem non ad egestionem quando dicitur urina noctis etc. ¶ Ad aliud dicendum quod argumentum est plus ualet ad oppositum. Vnde quia urina a pluribus locis decenditur ideo certius signum est. ¶ Ad id quod obicitur quod egestio significat supra egritudinem et speciem egritudinis. Vrina supra egritudinem unde non distinguitur unam speciem egritudinis ab alia quia una et eadem urina in colore. multa representat dicendum quod immo distinguit sicut et egestio ut patebit post. ¶ Tunc queritur per quod sumitur certius signum uel iudicium an per urinam uel per hanelitum et pulsum. Videtur quod per urinam quia arguitur supra epar et eius dispositiones quod est membrum nobile. hanelitus supra pulmonem quod est membrum minus nobile ergo etc. ¶ Item finis imponit necessitatem eis que sunt ad finem sed tradita est ars de urina non de hanelitu. ergo etc. ¶ Item urina significat supra morbum et speciem morbi hanelitus supra morbum solum. ¶ Contra hanelitus distinguit mortuum a uiuo urina non sic ergo hanelitus certius est signum. et hoc patet in sincopi. ¶ Item hanelitus fit duplici uirtute naturali et uitali. Vrina uirtute naturali solum ergo etc. ¶ Item hoc dicit ypocras in amphorismo. ut ibi. Spiritus bonus etc.

¶ Ad hoc dicunt quidam quod in egritudinibus materialibus urina quo ad processum temporis egritudinis certius signum est. Si per comparationem ad terminum propinquum sic hanelitus certius. Et ad hoc omnem urina quia ypocras loquitur in pronosticis de acutis ubi est propinquus terminus ideo dicit ibi. Ipse est etiam signum. ¶ Ad argumentum dicendum. Vrina significat supra epar etc. dicendum quod aliquod membrum potest dici nobile uel quia regit et sic epar. cor. cerebrum. testiculi. uel quia habet nobilem operationem et sic oculus est nobilis. Vel quia necessarium. et sic meri et trachea arteria et hoc modo ultimo pulmo est membrum nobile quia necessarius est ad refrigerandum cor continue ideo signum ab operatione eius sumptum est magis necessarium. ¶ Ad aliud dicendum quod de hanelitu quia de facili perpenditur et omnis scientia de bono et difficili. Item quia per scientiam de pulsu excusatur quia per eandem doctrinas fiunt, ut dicit auicenna. ¶ Tunc queritur super quos morbos attestetur utrum supra morbos intra uasa uel extra. ¶ Videtur quod super morbos extra quia uirtus naturalis est circa morbos non particularis est in prima nec secunda digestione ergo particularis est in tertia et illa est extra uasa ergo etc. quia super illam attestatur urina. ¶ Item multa sunt in urina contenta ubi materia faciunt significationem et ypostasis a membris decidetur et sic arguitur super morbos extra uasa. ¶ Contra. Vrina in morbis materialibus habet etc. et glosatur. i. in morbis extra uasa. ¶ Item urina descendit in epate ab humoribus et transit per uenas deferendo sanguinem ergo etc. ¶ Item auicenna dicit quod attestatur magis supra morbum intra uasa. ¶ Et uidetur hec questio utrum arguat super speciem morbi. Et uidetur quod sic quia per pinguedinem in suprema eius parte distinguimus unam egritudinem ab alia. Vnde tunc fit ethica etc. ¶ Item urina uelud subiugulum attestatur super dolorem capitis. ¶ In contrarium est ysaac. d. quod super morbum et super speciem morbi attestatur. ¶ Item dicit auicenna. in littera quod urina nigra multa significat ut diuisio specierum morborum. ergo etc. ¶ Ad hoc dicunt quidam quod in morbis utilibus ex parte coloris attestatur supra morbum intra uasa. ex parte contentorum super morbos extra uasa. Vel aliter si morbus sit de materia intra uasa plus attestatur super materiam intra uasa et morbum. Si extra plus supra morbum extra. dicendum tamen cum auicenna quod plus attestatur super morbum intra uasa. ¶ Ad id quod obicitur dicendum est quod digestio non est omnino extra uasa immo interius quia post est ut in quolibet membro est et uenis etc. sed medicus sentit est ideo cum non solum fiat in uenis dicitur quod fit extra. Secundum dicendum est ad quod quia ypostasis autem digestio est et illa intra ut iusum est. ¶ Ad aliud dicendum est quod in propriis signis arguit super speciem morbi in communibus non. quod ergo quod sic dicendum quod uerum est cum aliis signis propriis possunt non. Vt urina lucens super apostema epatis. alba arenosa super apostema uesice. Ruber super lapidem renum etc. Vnde cum suppositione signorum distinguitur non possunt.

¶ Tunc queritur utrum urina sit superfluitas cibi uel potus. ¶ Quia potus uidetur quod sic quia sic sit genita

Sed urina sitis est potui non cibo. ¶ Item decisus attestatur ei a quo decipitur et plus attestatur potui ergo plus est superfluitas potus. ¶ Item ad multitudinem potus sequitur multitudo urine et ad diminutionem diminutio etc. ergo etc. ¶ Contrarium per sensum apparet quia multa urinant que non potant. ¶ Item dicit .G. quod aqua non nutrit nisi mixta cibo nec sicut eam bibat ea humectetur. Quod si sic ab ipsa non fit superfluitas urinalis. ergo erit superfluitas cibi. ¶ Tunc dato quod sic uidetur quod non queritur utrum decindatur a materia morbi uel nutrimenti. videtur quod a materia nutrimenti quia reperitur in sanis ubi non est morbus. Item est colamentum sanguinis qui reperitur in sanis sicut in egris. ¶ Contra. G. dicit quod crisis fit multis modis per sudorem. fluxum sanguinis a naribus etc. quando sic materia morbi euacuatur ergo est per urinam possibile materiam morbi euacuari uidetur quod descindatur a materia morbi. ¶ Item ypostasis arguit super materiam morbi et descenditur a materia morbi. Item et arguit supra morbum ergo etc. ¶ Ad primum dicunt quidam quod urina est superfluitas potus tantum. Alii quod cibi tantum alii quod utriusque plus tamen potus sic dicit auicenna. ¶ Ad id quod obicitur quod sitis etc. dicendum quod quedam est generatio possibile ut hoc ex hoc. et sic uerum est. Alio modo per uiam sequestrationis et sic non oportet et sic generatur urina. Vel dicendum quod attestatur potui sed non omnino. ¶ Ad aliud quod dicitur dicendum quod cibus habet partes fluidas et liquidas et sic potest ab ipso descindi urina. et quasdam grossas et compactas et sic non etc. ¶ Ad aliud Johannes dicit quod potus est uehiculum cibi ergo si non sit potus non erit urina dicendum quod uerum est quod est uehiculum cibi grossi per membra non tamen omnis quod liquidus est. ¶ Ad aliam questionem dicendum quod in egris ab utroque materia descinditur et morbi et nutrimenti et ideo materia habet ibi significationem. ¶ Ad aliud sanguis est materia nutrimenti uerum est et etiam morbi et urina est colamentum sanguinis. Vnde eodem sunt cause sanitatis et egritudinis.

¶ Tunc queritur ubi fiat eius generatio. et uidetur quod in epate per auctores sed contra uidetur quia ex illo fit sanguis in uenis et in uenis est pura aquositas que fit urina ergo etc. ¶ Item queritur dato quod in epate utrum in gibbo uel in sima. Quod in gibbo uidetur quia plus ei attestatur sicut auicenna etc. ¶ Contra descendit et sequestratur ab humoribus sed humores bene generantur alibi quam in epate ut colera prassina in stomacho. flegma in capite ergo et ibi potest urina generari. ¶ Ad primum dicendum est quod in epate generatur principaliter et perfecte. Et ad id quod obicitur quod generatur cum humoribus dicendum quod non sequitur quamcumque generationem humorum sed primariam et perfectam et naturalem que fit in epate accidentalem uero non que fit in principalibus membris. ¶ Quod obicitur sanguis exsudare in uenis sit ex [illegible] residuum sit aquositas a quo urina dicendum est quod sed est secundum immo remanet adhuc flegma sed liquidius. Item dato quod essed aquositas cum sit ualde modica et insensibile et medicus sit sensu non diceretur ipsum esse urina. ¶ Ad illud quod queritur in qua parte dicendum est quod in gibbo secundum rem et in mediate sed in ore stomachi et in messaraicis et in sima potest generari mediate et secundum magis et minus. ¶ Quod obicitur quod attestatur gibbo uerum est sed non est quod plus ibi sed quod immediatius. ¶ Ad aliud quod obicitur quod completur in gibbo generatio humorum secundum est immo in sima et in uenis. ideo etc. ¶ Tunc queritur utrum urina retineatur ut currat cum sanguine ad omnia membra corporis.

hic est dico

[illegible]

Quod autem uel ego certius signum an urina aut egestio.

Quod per quod sumitur certius signum an per urinam an per hanelitum.

mouentur

Quod uidetur utrum attestetur super morbos intra uasa uel extra uasa.

Quod utrum urina arguat super speciem morbi.

Quod utrum urina sit superfluitas cibi an potus.

Quod utrum urina descindatur a materia morbi an a materia nutrimenti.

Quod ubi fiat generatio urine. dato quod in epate utrum in gibbo an in sima.

Quod utrum urina retineatur ut currat cum sanguine ad omnia membra corporis.

Utrum urina transit cum sanguine ad membra vel regrediatur ad epar

Et uidetur quod sic quia urina est signum generale attestans super omnia corporis membra. Sed hoc non esset nisi transiret ad aliquod membrum et nisi transiret cum sanguine ad omnia membra corporis. ergo et cetera. Item hoc asserunt auctores. Theophilus, ysaac et auctor iste. ergo et cetera. Item distinguitur de urina sicut de humoribus, scilicet quedam est urina que est superfluitas impura scilicet et alia que retinetur ut currat cum sanguine. Item secundum quod aqua non nutrit nec irrorat membra et cetera. sicut dicit Galenus. sed si retineretur et curreret cum sanguine irroraret membra ergo et cetera. Item est superfluitas impura non refrenatur sed talis est in statim expulsio ergo et cetera. Hoc apparet in spermate, colericis et cetera quasi statim facta eorum generatione expellitur. Item queritur dato quod currat cum sanguine ad membra utrum uero regrediatur ad epar. Et uidetur quod non quia omne illud quod mouetur ab uno loco ad alium uiolenter habet regredi ad eundem locum a quo uiolenter egreditur. Sed urina uiolenter mouetur cum sanguine ab epate ad alia membra corporis. ergo si regredietur uere ad epar hoc erit motu uiolento. Sed nullus talis motus est in corpore ergo et cetera. Item membra exteriora uilia sunt respectu interiorum. ergo cum membra nobilia habent transmittere suas superfluitates ad ignobiliora et urina sit superfluitas membrorum exteriora non habent transmittere aquositatem urinalem ad epar sed potius econtra. Item contrarium sunt auctores dicentes quod regreditur ad epar et defert secum materiam ypostaticam scilicet superfluitates grossas ibi existentes que non potuerunt egredi uel exalari per poros corporis.

Ad primum dicendum est quod urina retinetur i. aliqua portio eius et hoc triplici de causa ut dicunt auctores. Una est ut reddat sanguinem magis fluidum et subtiliorem ad penetrandum per membra compacta et desiccata. Et alia est ut irroret membra desiccata. Et ut materiam ypostaticam ambabus educat ad epar et postea per uias urinales expellat et talis est illa que apparet sicut aqua in sanguine flebotomatorum. Et etiam concedo quod quedam portio retinetur ut currat ad membra cum sanguine non quod totaliter statim facta generatione ipsius trahatur ad renes et eiciatur sicut dicunt quidam. Ad id quod obicitur quod est superfluitas impura quod statim emittitur sicut fit in crapulatis et diabeticis dicendum quod duplex est eius portio quedam que est superfluitas solum et illa statim emittitur sicut fit in crapulatis et cetera. Alia est que necessaria est uel iuuatiua et retinetur in epate ut currat cum sanguine et faciat que dicta sunt. Ad 2um quod obicitur quod aqua non nutrit et cetera. dicendum est quod corpus desiccatum et priuatum humore indiget humectatione ut patet in ethicis et in una uice. Unde ethicis multum competit balneum sed si sit desiccata per repletionem non competit tamen aqua nec aliqua irroratio sed potius in contrario et hoc est quia aqua est obtuse actionis. Unde cum humor uiscosus est cum sitis uel desiccatiuus plus competit tysana quia incidit et diuidit quam aqua pura que obtuse est sive actionis. Sed contra hoc adhuc arguitur quia frustra fit per duo quod potest fieri per unum. sed colera retinetur cum sanguine ut faciat ipsum penetrare membra ergo frustra retinetur superfluitas urinalis cum colera sufficiat ad hoc. Ad hoc dicendum quod utraque requiritur quia aqua ut humefaciat et reddat sanguinem magis fluidum colera uero ut faciat ipsum penetrare et ita aptat per se. Ad aliam questionem dicendum est quod ipsa urina regreditur ambabus ad epar ut per uias urinales postea expellatur. Ad 1um quod contra hoc obicitur quod non quia hoc esset uiolenter et cetera. dicendum est quod quedam est motus naturalis ut ille qui est in illis que regunt anima et de talibus est uerum quod obicitur talis autem non est motus urine ad membra et econtra. Alius est motus naturalis qui fit anima et a natura ut in illis que reguntur ab anima et natura sicut in animalibus et plantis et talis potest fieri ab uno loco ad alium ut a dextro in sinistrum et econtra. Et hoc naturaliter et ita urina potest moueri naturaliter ad membra ab epate et econtra. et hoc est propter finem ut uisum est. Tunc queritur utrum a tota specie trahatur per kilim uenam ad renes uel a complexione. Et uidetur quod a complexione quia renes calidi attrahunt ipsam et calidas et cetera. nominant complexione. Item superflue calefacta superflue attrahit urinam propter superfluam caliditatem ergo et renes superflue calidi simpliciter attrahent propter caliditatem ergo a complexione. Ad oppositum per eandem uirtutem attrahitur urina ad renes qua nutrimentum ad membra sed illud attrahitur a tota specie ad membra ut dicit Auicenna. ergo et cetera. minor patet quia cum urina delegatur quedam portio sanguinis ad renes ut eos nutriat et sic de aliis membris per quam transit ergo et cetera. Item nullus dicat quod eadem uirtute attrahit uena urinam sicut splen melancoliam uel cistis fellis coleram sed ista attrahit a tota specie ergo et cetera. Contra si hoc esset uerum tunc ibi pausaret sicut ferrum cum adamante nec ultra delegaretur ad uesicam. Ad hoc dicendum est quod attrahit et a tota specie et a complexione sicut membra a tota specie attrahunt nutrimentum ut os osseum et caro carneum sed superfluitates ut urina tenent partes sicut pisces hamum sub cibo et ista uirtus que appellatur tota species non est ad motum nisi in grauibus que a tota specie descendunt et leuia ascendunt. Alio in adiumptiones

Utrum urina trahatur per kilim uenam a tota specie an a complexione

faciendas sicut humores in una quadra lune plus crescunt et mouentur quam in alia et hoc a tota specie influit eius luna. Ad 2um quod obicitur renes si calidi et cetera. dicendum quod hoc est uerum mediante ad complexione et sic ad argumentum. Ad 1um quod obicitur quod a tota specie dicendum est quod abeadem uirtute attrahitur qua nutrimentum ad membra uerum est secundum nutrimentum attrahitur per se sed aquositas urinalis per accidens. Ad 2um dicendum quod eadem uirtute generali uerum est uel eadem uirtute regulante sed eadem uirtute regulata et speciali non. ideo et cetera. Tunc queritur utrum color sit certum signum in urina supposito quod possit colorari colore perspicuo et cetera. Et uidetur quod non quia per exteriora solum res notificatur cum sit exterminus perspicui et cetera. ergo et cetera. Item sapor est sequela complexionis color non ut dicit ysaac ergo non est signum certum de ipsa complexione et cetera. Contrarium uidetur per auctores omnes. preterea hoc queritur quia color non arguit super dicta sicut sapor sed arguit solum super signes urine et sanitatis et egritudinis. Tunc queritur utrum unus color sit in urina uel plures. Et uidetur quod plures quia quod describitur ab aliquo attestatur eidem. Sed urina describitur a .4. humoribus qui habent colores diuersos. Item in urina sunt partes grosse et partes subtiles et ideo color diuersificatur prout adiungit sibi subtili et grosse ergo et cetera. Item in urina sunt tria aquositas que est ueritas urine. liquor qui est portio humoris et etiam ypostasis sed ypostasis non habet colorem liquoris ergo nec liquor coloris aquositatis et sic erunt ibi plures colores. Contrarium sunt auctores. Et ueritas et sensus maxime quantum ad urinam naturalem sentitur. Ad primum dicendum est quod color in urina est certum signum. liquor certius. sed ypostasis certissimum. Et ad id quod obicitur in contrarium dicendum est quod quidam color est tiatus sicut in lacte caseo et cetera et talis color non habet esse in urina. Alius est color prinius uel perspicuus et talis est in urina unde potest uideri intus et extra. Ad aliud quod arguitur per ysaac color non firmat suam speciem dicendum quia intestinis non est semper sigum quo firmat ita bene sicut sapor. uel dicendum aliter quod uerum in corporibus solidis sed in perspicuis bene potest firmare suam speciem et urina est tale corpus. Et hoc patet solo ad se. quoniam quia dicta est solidum corpus. urina uero est perspicuum. Item aliquibus non recipit cum sinis caulis in sensu uel uisu sicut urina ideo et cetera. Ad aliam questionem dicendum est quod unus color est in urina tantum quia tam liquor tam aquositas est corpus fluidum et liquidum et commiscent se et ideo unus color reddunt eis. Ad 1um quod obicitur dicendum quod urina describitur ab humoribus per uiam segregationis solum et ideo non oportet quod attestetur eis. Item dato quod uera descriptione describeretur adhuc non ualet quia non describitur ab illis ut distincti sunt sed prout indistincti. Ad id quod obicitur de liquore dicendum quod sit unus color per permixtionem partium eorum permixta scilicet ex liquore et aquositate. Ad 1um quod obicitur quod plus conuenit ypostasis et liquor quam liquor et aquositas uerum est in forma partium quia utrumque compositum. Sed aquositas ista que est ueritas urine est simplex sed in commixtione uel admixtione plus conueniunt aquositas et liquor quia plus commiscentur uel admiscentur et cetera. Tunc queritur quomodo detur color in urina utrum uia digestionis uel admixtionis. Et uidetur quod uia digestionis quia facilius est dare colorem quam substantiam ut dicit ysaac. Sed substantia urine datur per digestionem ergo et color. Item sicut est de calore intra et extra sed calor extra ut solis et cetera. dat colorem ut in fructibus sicut in cerasis et pomis et est qualitas actiua ergo similiter et calor naturalis in corpore humano. Item accidentia anime habent tingere et hoc per extinctionem caloris interius ergo et cetera. Contrarium sunt omnes medici qui dicunt quod per uiam admixtionis. Item aqua quantumcumque digeratur numquam coloratur nisi aliquid cum ea admisceatur ergo cum ueritas urine sit aquositas simplex ergo et cetera. Item signa humorum habentur per urinam hoc non esset nisi aliquid de humoribus cum ipsa admisceatur et cetera. Ad hoc dicunt quidam quod color datur urine solum per uiam commixtionis quia ex eisdem sunt et nutriuntur et simul composita. Ita nutrimentum oportet esse compositum uel admixtum et urina est pars impura et superflua nutrimenti ideo et cetera. Alii dicunt quod per uiam digestionis quia in urina sunt .4. elementa et cum ueniunt ad epar calitate ipsius epatis ibi digeritur et secundum quantitatem et qualitatem caloris epatis sibi recipit diuersam digestionem et exigunt diuersum colorem et cetera. Alii dicunt aliter quod est quedam urina que est signum ipsi medico et sic datur ei color per uiam commixtionis. Alia est que fugit opinionem nature sicut est in dyabeticis et regulosis et isti datur color uia digestionis quia nulla fit ibi commixtio sensibiliter admixtionis sed restat in qua sit admixtio dico ergo quod omnis color qui datur urine datur ei per uiam commixtionis sed hoc potest esse sensibiliter uel insensibiliter et quia medicus est sensibilis dicat ei dari per uiam digestionis.

Explicit [illegible]

Aliud quod ob affectu(m) gabat (?) e(st) inchoacio (et) factus est dare colorem qua(m) substa(n)tiam (et)c. Et quia iam (?) est loque(n)do de spi(ritibus) coloris ...

Aliud quod est q(uod) quanto adiungit ... adpassiuu(m) no(n) q(uia) aquositas urinal(is) simpl(iciter) est q(uod) est passiuu(m) (et) r(ati)o calor(is) i(n)terioris ... fructus uo(n) co(m)positi (et) cop(or)itu(m) pot(est) colorari p(er) actiuas qualitates s(ecundu)m admixtione(m) lig(uor)is ...

... aqua admixta p(er) digestione(m) pot(est) colorari sic (et) aquositas urinal(is) ...

[illegible]

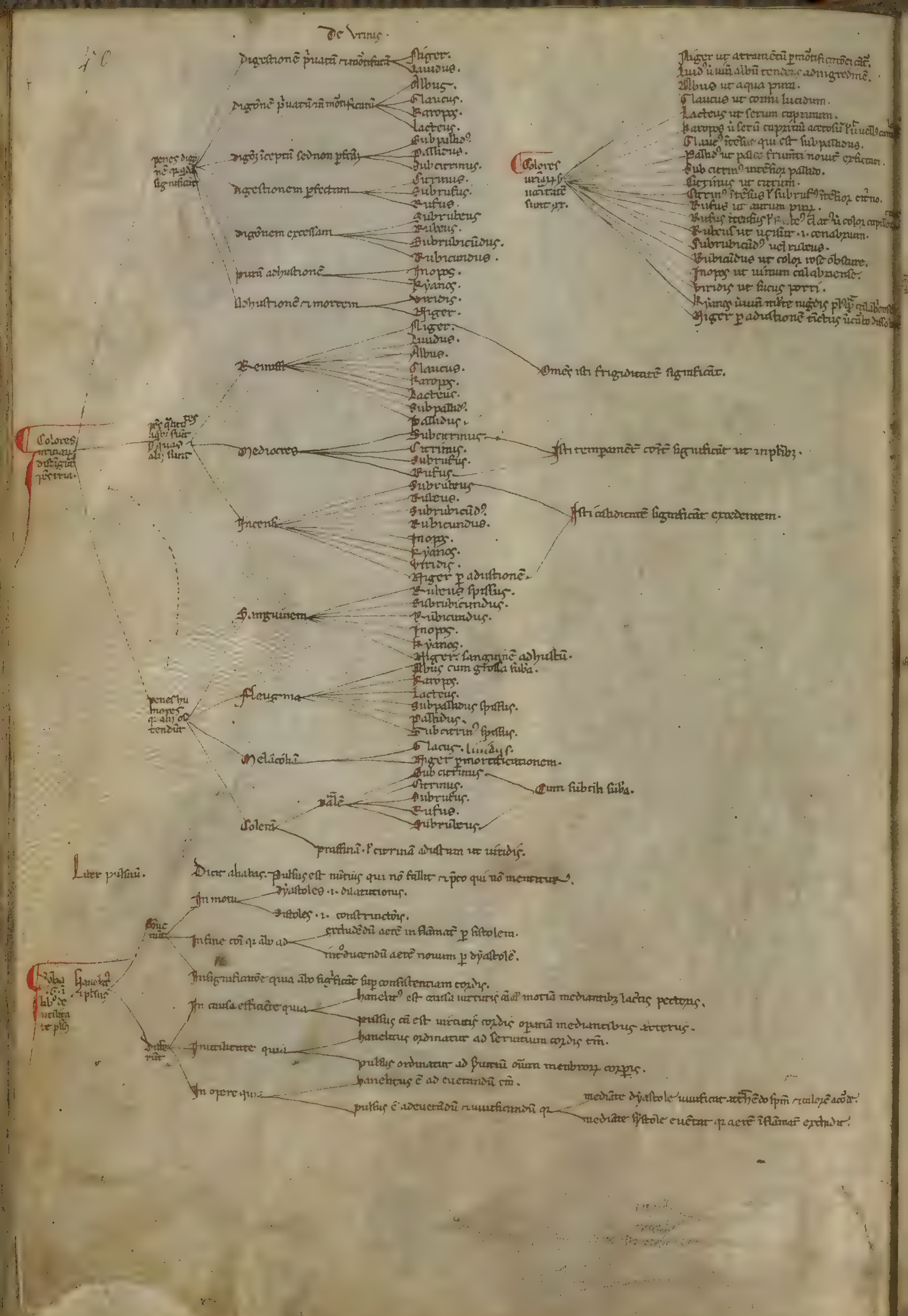
Tunc q(ueritur) utru(m) ...

certius signu(m) in urina liquor aut color. Et u(idetur) q(uod) liquor s(ecundu)m Rasi (et) alios auctores. Contra color e(st) obiectu(m) ... certioris (et) nobilioris ut uisus ...

[illegible]

... ad aptitudine(m) ... uel abigidis mortificante (et) sic non potest distornari ...

Notandum q(uod) urina pot(est) tornari a calido (et) frigido ...

De urinis.
Niger.
Liuidus.
Albus.
Glaucus.
Karopos.
Lacteus.
Subpallidus.
Pallidus.
Subcitrinus.
Citrinus.
Subrufus.
Rufus.
Subrubeus
Rubeus.
Subrubicundus.
Rubicundus.
Inopos.
Kyanos.
Viridis.
Niger.
Colores
Albus ut aqua pura.
Glaucus ut cornu lucidum.
Lacteus ut serum caprinum.
Sub citrinus intensior pallido.
Citrinus ut citrum.
Rufus ut aurum purum.
Subrubicundus uel ruteus.
Inopos ut uinum calabriense.
Viridis ut sucus porri.
Niger per adustionem tinctus.
Remissi
Omnes isti frigiditatem significant.
Mediocres
Isti temperamentum coctionis significant ut in pluribus.
Intensi
Isti caliditatem significant excedentem.
Niger per adustionem.
Sanguinem
Rubeus spissus.
Subrubicundus.
Rubicundus.
Niger sanguine adusto.
Fleugma
Albus cum grossa substantia.
Subpallidus spissus.
Pallidus.
Subcitrinus spissus.
Melancoliam
Glaucus. liuidus.
Niger per mortificationem.
Cum subtili substantia.
Colera
Liber pulsuum.
Dicit alchabas. Pulsus est nuntius qui non fallit et preco qui non mentitur.
In motu
Dyastoles .i. dilatationis.
Sistoles .i. constrictionis.
Hanelitus spiritus
In causa efficiente quia
In opere quia

Sumuntur ab opibus uirtutis. Alia est triplex. Sic triplex est uirtus qua aliud: —

Sumuntur a uirtute animali
- Comprehensiua
  - Occulte ut bona ymaginatio et similia sunt signa bone complexionis interius aut intrinsece.
  - Manifeste ut sunt signa sumpta a .v. sensibus. scilicet uisus auditus gustus et c.
- Motiua ut sunt signa sumpta a motibus uoluntariis et de hiis est motus pectoris et anhelitus.

Sumuntur a uirtute uitali
- Operata ut sunt signa sumpta ab accidentibus anime . scilicet ira . gaudio . et similibus.
- Operatiua ut est signum sumptum a motu cordis et etiam arteriarum et de hiis est pulsus.

Sumuntur a uirtute naturali
- Ministrante tantum ut signa sumpta a bona digestione uel mala et similia
- Administrata tantum ut signa sumpta ab operibus uirtutis generatiue.
- Ministrante et ministrata ut signa sumpta ab operibus nutritiue et augmentatiue.

Signum aliud

Sumuntur a corporis qualitate
- Quantum ad signa sumpta per uisum sunt colores et habitudines et c.
- Quantum ad tactum . duricies . et mollicies . uel mixtio corporis.

Aliud ab esse uirtutis aut operationis triplex ut et sic triplex est digestio quia quedam

- Sunt superfluitates prime digestionis ut egestio et c.
- Sunt superfluitates secunde digestionis ut urina
- Sunt superfluitates tertie digestionis ut sputum et similia

Et hoc modo signa ex hiis:

.G. primo de interioribus.
- Calore ut urina citrina . sudor . egestio . citrina colera significat.
- Sono . ut uentositas.
- Sapore ut uomitus amarus uel acetosus melancoliam et similia.
- Odore quia fetidus exiens putrefactionem significat.
- Quantitate quia omne exiens debet proportionari ei cui est superfluum.
- Qualitate quia si est subtilior debito uel grossior malum significat.
- Tempore exeundi quia omne exiens debet exire post suam digestionem.
- Figura quia omne exiens assimilatur ei unde decidit ut dicit G.
- Ex forma eius, eius quia egestio longa significat intestina.
- Mixtio quia eius mixtio ut egestio est admixta pinguedo.
- Modo exeundi quia exiens non debet exire cum uiolentia.
- Continuatione exitus quia egestio que est debet sequi leuitas.

Magnus quidem a
- Forti uirtute . scilicet operatiua cordis que uehementer mouet arteriam et spiritum impellit . equaliter se habentibus.
- Forti necessitate que incitat uirtutem .
- Forti instrumento . scilicet arteria que de se mobilis est.

Paruus quidem a
- Debili uirtute cordis que uix mouet arteriam et spiritum impellit . equaliter se habentibus.
- Pauca necessitate.
- Instrumenti inobedientia resistentis.

Mediocris qui causatur a mediocritate se habentibus supradictis.

Velox quidem a
- Forti uirtute.
- Fortiori necessitate.
- Instrumenti obedientia.

Tardus quidem a
- Debili uirtute.
- Minori necessitate.
- Instrumenti inobedientia.

Mediocris qui a mediocritatibus supradictis causatur.

Spissus siue frequens quidem a
- Uirtute debili.
- Necessitate multa.
- Instrumenti obedientia.

Rarus quidem a
- Uirtute forti.
- Necessitate pauca.
- Instrumenti inobedientia.

Mediocris qui causatur a mediocribus supradictis.

Fortis quidem a
- Forti uirtute.
- Mediocri necessitate.
- Instrumenti mediocri obedientia.

Debilis quidem a
- Uirtute debili.
- Necessitate pauca.
- Instrumenti inobedientia

Mediocris qui causatur a mediocribus supradictis.

Nota. quod necessitas magna uel parua est ex multa uel pauca calididitate intensa uel remissa circa cor.

Ordo actionis caliditatis est iste nam
- Calefacit . 1.
- Rarefacit . 2.
- Subtiliat . 3.
- Resoluit . 4.
- Vaporat . 5.
- Inflammat . 6.
- Urit . 7.
- Totum uel incinerat . 8.

Ordo actionis frigiditatis est iste nam
- Infrigidat . 1.
- Inspissat . 2.
- Ingrossat . 3.
- Includit . 4.
- Coartat . 5.
- Refrenat . 6.
- Extinguit . 7.
- Mortificat . 8.

Ordo actionis siccitatis est iste scilicet
- Desiccat . 1.
- Exasperat . 2.
- Attenuat . 3.
- Indurat . 4.
- Arefacit . 5.

Ordo actionis humiditatis est iste nam
- Humectat . 1.
- Lenit . 2.
- Separat uel superfluitat . 3.
- Mollificat . 4.
- Suffocat . 5.

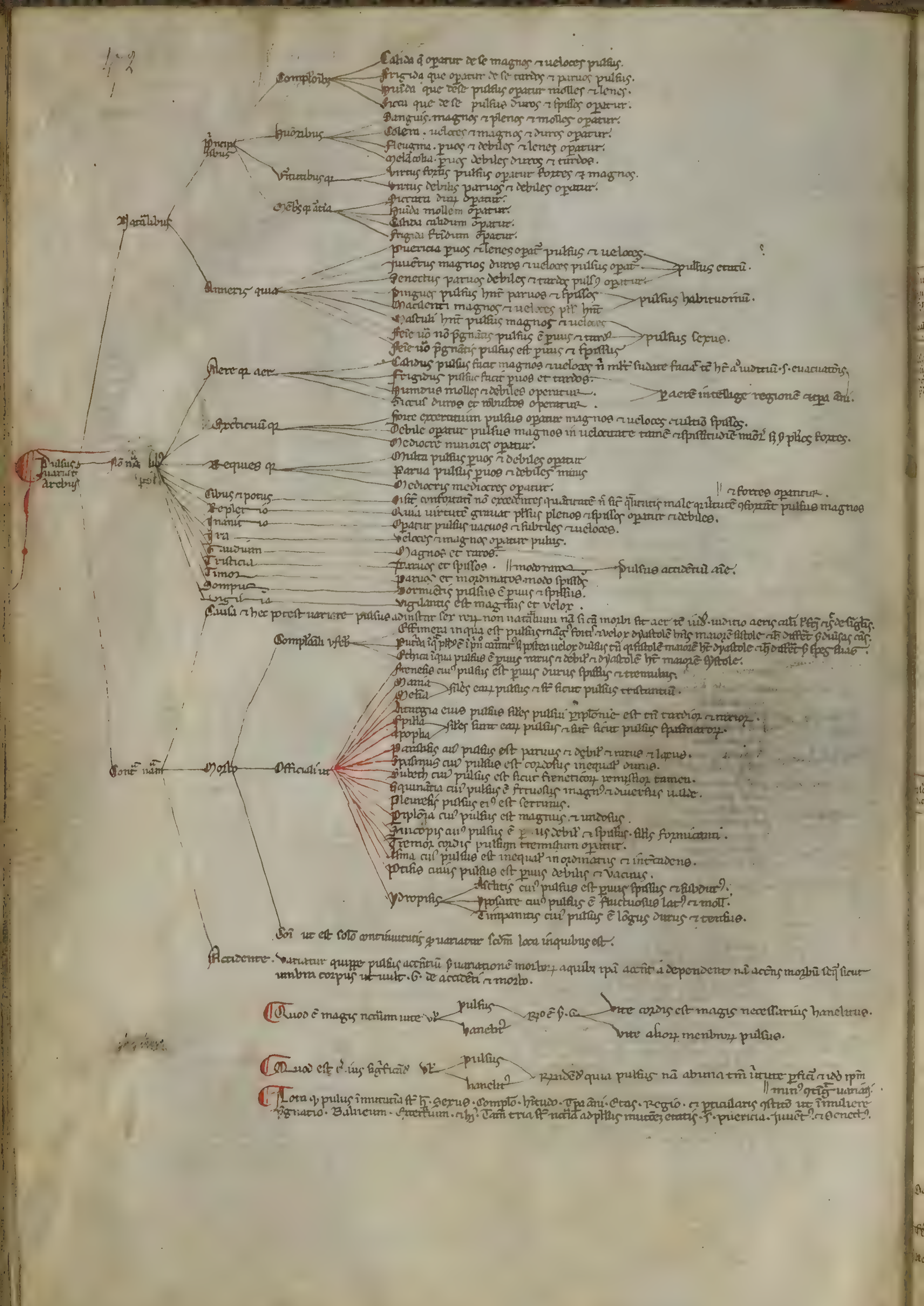
Nota uero quod certius signum ad significandum supra consistentiam cordis . inter anhelitum et pulsum. Nota quod pulsus . quia aliud est querere quod est certius signum et aliud est querere quid certius significat . Iam pulsus est motus cordis quia dependet ab eo . nam spiritus qui facit pulsum procedit ab euaporatione que fit ex ebullitione sanguinis in corde . et arteria seruit cordi seruitio delatorio quia defert sanguinem et spiritum uitalem per totum corpus ad membra uiuificanda sine quo spiritu omnia membra putrescerent et caderent et quo presente omnia membra uiuunt et omni alia uirtute absente et istud iudicium non fit nisi post perfectam digestionem sanguinis et operationem eius in corde . Anhelitus uero non dependet a corde sed a cerebro mediantibus lacertis pectoris et fuit anhelitus cordi seruitio respiratorio et procedit operationem cordis . sic significat perfectam operationem certius est quod quod significat tempus uel spatium quo eius significat prius anhelitu . Preterea pulsus minus nos decipit quam anhelitus . Certum signum licet anhelitus sit per uigorem cordis leuiter non tamen ab eo dependet habitudine et c.

Nota . secundum . G. in libro de introductorio ad pulsus quod arterie pulsant alternatim sibi inuicem et cordi ita ut liceat ex uno sillogizare et argumentari de omnibus: —

Nota . secundum . G. de utilitate pulsus . quod arteria tam facit nam recipit a corde spiritum et aerem ab exteriori mediante diastole et excludit uapores inflammatos per sistolem et defert spiritum ad membra uiuificanda

Nota . secundum . G. 3o. de interioribus et . G. de iuuamentis membrorum quod uirtus qualibet arteria est continua cum una uena per totum corpus. Ubi fecit natura ut arteria per diastolem attrahit sanguinem a uena et per sistolem impellat spiritum uitalem in uenam. —

Nota . secundum ysaac in libro diffinitionum . fuit una tunica arterie et alia uadit . sic causa adfortandi et uiuificandi motum diastoles et sistoles . et est sic causa aduersionem certificandi et est de eorum natura quia non pari admistione alicuius humoris et ideo si non haberent nisi unam tunicam non possent in motum.

Pulsus variatur a rebus
Naturalibus
Principalibus
Complexionibus
Calida que operatur de se magnos et veloces pulsus.
Frigida que operatur de se tardos et paruos pulsus.
Humida que de se pulsus operatur molles et lenes.
Sicca que de se pulsus duros et spissos operatur.
Humoribus
Sanguis magnos et plenos et molles operatur.
Colera veloces et magnos et duros operatur.
Fleugma paruos et debiles et lenes operatur.
Melancolia paruos debiles duros et tardos.
Virtutibus
Virtus fortis pulsus operatur fortes et magnos.
Virtus debilis paruos et debiles operatur.
Siccitas durum operatur.
Humida mollem operatur.
Calida calidum operatur.
Frigida frigidum operatur.
Pulsus etatum.
Pulsus habitudinum.
Pulsus sexus.
Aere
Exercicium
Requies
Cibus et potus
Repletio
Inanitio
Ira
Gaudium
Tristicia
Timor
Sompnus
Vigilie
Pulsus accidentium anime.
Non naturalibus
Contra naturam
Morbo
Complexionalibus
Officialiter
Accidente
Quod est magis necessarium vite vel pulsus vel anhelitus. Responsio est secundum G. vite cordis est magis necessarius anhelitus. vite aliorum membrorum pulsus.
Nota quod pulsus immutatur ab hiis. Sexus. Complexio. Habitudo. Tempus anni. Etas. Regio.

Primū sumitur s(ecundu)m dimisiōes arterie s(ecundu)m q(uo)d est — Magnus / Paruus / Mediocris

Sc(un)d(u)m sumi(tur) s(ecundu)m motū arterie s(ecundu)m q(uo)d sumit(ur) — Velox / Tardus / Mediocris

Tertiū sumi(tur) s(ecundu)m tenorem uirtutis s(ecundu)m q(uo)d est sumptū — Fortis / Debilis / Mediocris

Quartū gen(us) sumi(tur) s(ecundu)m s(ubstanti)am arterie s(ecundu)m q(uo)d sumptū — Durus / Mollis / Mediocris

Quintum genus sumi(tur) s(ecundu)m tempus quietis secundum quod sumit(ur) — Frequens / Rarus / Mediocris

Sextū gen(us) sumi(tur) s(ecundu)m equalitate(m) uel inequalitate(m) i(n) p(re)dictis (et) h(abe)t equalitas uel inequalitas aut consideratur —

In uno (et) eodem pulsu ut qui i(n) p(ri)mo digito est fortis deinde non cessat debilitari in minimo uel e(con)uerso uel utroq(ue) modo ut i(n)cipiat ab uno (et) (con)tinue i(n) minimo se(cun)dum fortis (et) in alio econtrario fiat debilis (et) sic sic fit in pulsu. —

Cauda muris stricta qui incipit a fortis (et) magis (et) tandem cessat in minimo.
Cauda muris retorta que est ecc(ontra)rio . ... in digito alius.
Due caude muris coniuncte ap(ud) eam grossiores extremitates ...
Fluctuans uel undosus.
Caprizans qui duas h(abe)t diastoles antequam h(abe)at unam sistolem.
Serrinus ad modum serre. ‖ Similis sed e(st) durior.
Martellinus qui bis percutit arteriam quando caprizans est
Ramosus.
Spasmosus.
Vermiculosus.
Formicans.
Ptisicus.
Inclinatiuus.

In pluribus pulsibus ita ut qui uno est fortis in alio fit debilis uel e(con)trario (et) de aliis diuersis (et) h(abe)t duplex —
Incidens qui resurgit a mala dispositione in bono.
Decidens qui semp(er) inclinat(ur) ad malum.

Septimū genus sumit(ur) s(ecundu)m ordinem uel eius contrariū in p(re)dictis .v. primis generibus q(uo)d consideratur —
In uno pulsu (et) est ille qui num(erum) (et) ordine(m) motus (et) quietis uniformiter obseruat uel non obseruat.
In pluribus pulsibus ut qui motus plures (et) quietes. numerum obseruat motus et quietis uel non obseruat.

Octauū gen(us) sumi(tur) s(ecundu)m quantitatem eius q(uo)d continetur i(n) arteria (et) s(ecundu)m h(oc) sumi(tur) —
Plenus qui rotundum et plenum reddit pulsum (et) replet digiti uerticulos.
Vacuus qui huic est contrarius.
Mediocris qui est medius inter istos.

Nonū genus sumitur s(ecundu)m pondus (et) p(ro)portionē que accidit inter pulsum (et) illum cui est pulsus (et) s(ecundu)m h(oc) consideratur —
Incidens qui paulatim resurgit donec ad terminū naturalē redeat.
Decidens qui paulatim deficit donec ad defectum omnino accedat.
Intercisus qui intersecat motus (et) ponit sistolē ubi deberet esse diastoles.

Decimū genus sumi(tur) circa qualitate(m) arterie (et) s(ecundu)m hoc sumi(tur) pluraliter — Calidus / Frigidus / Humidus / Siccus

Quia scientie mediane .G. in pluribus suis libris sparsim (et) diffuse tradiderat ... desiderans quod sparsim maluis tradiderat agregari (et) succincte ... libuum tegni composuit qui alio nomine dicitur microtegni .i. ars parua. ... q(uo)d est paruū (et) tegni q(uo)d est ars. ... respectu illi h(ab)et ... megategni . amega q(uo)d est maior (et) tegni . unde in isto libro q(ui) dicitur parua ars ... breuit(er) .q. ... (et) situata (et) ... copta librorum ... Materialis ... que dicitur in libro ... Galienus

Causa — Formalis — Forma tractatus .i. modus agendi qui est terminis diffinitiuus.
Forma tractatus .i. ordo capitulorum (et) tractatuum ad inuicem.
Efficiens: Gualienus.
Finalis — ... — propinqua ... — ... — remota que est lucrū ... hoc.

Corpus —
Sano — Simpliciter — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc.
Egro — Simpl(iciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc.
In p(ri)mo significato — Simpl(iciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc.
Neutro — In sc(un)do significato — Equaliter p(ar)ticipando — Simp(liciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc. / Inequaliter p(ar)ticipando — Simp(liciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc.
In t(er)tio significato — Simpl(iciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc.

Causa — Sana — Simp(liciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc.
Egra — Simpl(iciter) — ut semp(er). / ut multū. — ut nunc.
Neutra — In p(ri)mo sig(nifica)to — Simpl(iciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc. / In s(ecun)do sig(nifica)to — Equaliter p(ar)ticipando — Simpl(iciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc. / Inequaliter p(ar)ticipando — Simp(liciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc. / In t(er)tio sig(nifica)to — Simpl(iciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc.

Signo —
Sano — Simpl(iciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc.
Egro — Simpl(iciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc.
Neutro — In p(ri)mo sig(nifica)to — ut simpl(iciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc. / In s(ecun)do sig(nifica)to — Equaliter p(ar)ticipando — Simp(liciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc. / Inequaliter p(ar)ticipando — Simp(liciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc. / In t(er)tio sig(nifica)to — Simp(liciter) — ut semp(er). / ut mult(um). — ut nunc.

Hoc si uis fuare traditum quale accepisti sedis sibi offeras.

Sani — Simpl(iciter) / Semper — quibus debent(ur) cause conseruatiue p(er) s(imi)l(e)
ut mult(um) / ut nunc — quibus debentur cause ad meliū reductiue

Neutrum simpl(iciter) sine egrotatiua cui debet(ur) regim(en) admixtū (et) reductiuū

Neutrum s(ecundu)m — Decidentie cui debet(ur) cū p(re)seruatiua q(ua)nto p(ar)te respicit p(re)seruatiuē dispositione(m) (et) p(ro)p(ter) futurā.
Conualescentie cui debetur causa restitutiua.

4.4

Tota scientia medicine est de:

- Corpore humano et partibus eius et hiis que in ipso sunt, quarum possit consideratio ut eius partes, et hee sunt multiplices, aut enim sunt ut:
  - Immediate et hee sunt membra officialia de quibus dicuntur potius, tractatur uel que loquitur:
    - a[...] compositio, forma, et de hiis declarauit G[alienus] in tractatu anothomie.
    - et iuuamentum operationum et de hiis declarauit in libro de iuuamentis membrorum.
  - Propinque ut membra consimilia de quibus fecit specialem sermonem in libro de anothomia simplicium membrorum.
  - Longinque ut humores, scilicet: Sanguis, Flegma, Colera, Melancolia — de quorum generatione et essentia in diuersis suis libris fecit mentionem.
  - Longinquiores ut elementa de quibus declarauit in libro de elementis.
  - Materia totius corporis et de hac declarauit in libro de spermate.
  - Principales agentes ut sunt uirtutes et que sunt tres:
    - naturalis de qua declarauit in libro de uirtutibus naturalibus.
    - Animalis de qua declarauit in libro de motibus [illegible] et de iuuamentis [illegible] et de uoce.
    - Spiritualis de qua declarauit in libro de pulsibus et de causis pulsuum.
  - Formales ut complexio de qua declarauit in libro de complexione et in libro de malitia complexionis diuerse.
  - Finales ut sunt operationes et de hiis declarauit in libro de motibus liquidis.
- Causa que triplex est, scilicet:
  - Curatiua que resistit egritudini et morbo, scilicet:
    - Consimili cuius curam ponit .7. 8. 9. x. xi. de ingenio sanitatis.
    - Officiali cuius curam ponit in passionario.
    - Communi cuius curam ponit .1. 2. 3. 4. 5. 6. 13. 14. de ingenio sanitatis.
  - Conseruatiua que in sanitate conseruat corpus et eius partes de qua declarauit in libro de regimine sanitatis [illegible] in libro de alimentis.
  - Preseruatiua que debetur neutris [illegible] et de hac specialiter declarauit in v. de ingenio sanitatis. Et quia curatio et preseruatio non fit nisi de medicinis ideo de hiis declarauit dicens quia medicina aut est:
    - Simplex de qua declarauit in libro de simplici medicina.
    - Composita de qua in antidotario suo declarauit.
- Signo et quia signum et accidens in re idem sunt ideo de accidente multiplex est distinctio:
  - Quedam enim precedunt morbum ut rigor de quo declarauit in libro de rigore et tremore.
  - Quedam concomitantur morbum ut sincopis et huiusmodi de quibus declarauit .12. de ingenio sanitatis.
  - Quedam secuntur ut crisis de qua in libro de crisi declarauit et quia crisis fit in die critica ideo fecit librum de diebus creticis.
  - Quedam inseparabilia et quantum ad suas essentias considerantur de quibus in libro de accidenti et morbo, in quo in generali et speciali declarauit et de accidentibus et eorum causis, de causa uero morbum faciente et de morbo declarauit .i. et .2. de accidenti et morbo. Et quia morbus dupliciter potest considerari, scilicet in abstracto siue in generali et de hiis declarat de accidenti et morbo in primo.
- In speciali consideratur dupliciter uel de:
  - Uniuersali morbo totum corpus occupante ut febris de quo declarauit in libro de febribus.
  - Particulari ut de morbis interioribus de quo declarauit in libro de interioribus.

Circa medicinam simplicem tria attendenda sunt:

- Primum est de hoc uocabulo medicina simplex quod tripliciter dicitur:
  - Primo modo est medicina simplex in cuius mixtione est omnimoda uniformitas in partibus centralibus et superficialibus ut lactuca que intus et extra est frigida et per oppositum omnis illa que huic est contraria est composita ut rosa et alia.
  - Secundo modo dicitur medicina simplex illa que sensui apparet simplex licet per uirtutem sit composita et sic omnis medicina que talis a natura producta est simplex est et omnis que ab arte fit est composita, ut sirupus et cetera.
  - Tertio modo dicitur medicina simplex omnis illa que non est producta per artem et sic hoc est que per artem fiunt sunt composite. Lac uero cum per naturam factum sit erit medicina simplex.
- Secundum est de complexione medicinarum simplicium, que duplex est:
  - Potentialis que in est medicine in qua non mutata est et hec est triplex:
    - Quedam est actiua tamen habet in complemento ut piper quod habet in complemento habitus || corpus calefaciendi.
    - Quedam est passiua que potentia habet aptitudinem ad contingibile uel frigida ad frigidum calida ad calidum.
    - Tertia est que quam medicina est apta nata huius ex parte [illegible] sue mixtionis uel in cuius mixtione fuerit calida elementa dicitur calida et opposita dicitur frigida.
  - Actualis que iam est in medicina in complemento suo et que nunc ad presens ut aqua calida dicitur calida et huiusmodi complexionis tactus est cognitor.
  - Et utraque istarum potest diuidi quia alia est:
    - Temperata que non calefacit non infrigidat non desiccat non humectat corpus humanum.
    - Distemperata et hec est quadruplex, scilicet: Calida. Frigida. Humida. Sicca.
  - Item complexionum medicinarum alia est:
    - prima et est quam acquirunt res ex prima sui mixtione.
    - Secunda et hec est duplex:
      - Que quasi acquisita ab arte ut [illegible] tiriace et [illegible]
      - Que quasi acquirit [illegible] ut [illegible] lactis, caules, [illegible].
  - Item complexionum [illegible]:
    - Quedam est firma ut [illegible] camomille que non per ignem nec per calorem naturalem mutari potest.
    - Quedam uero non est firma que de facili permutatur ut [illegible] caulium, Rose et Endiuie.
- Tertium est de compositione medicinarum [illegible] substantia earum quia alia est:
  - Subtilis et hec est duplex:
    - Quedam est subtilis in actione que de facili penetrat in foramina et per meatus corporis ut || anetum, ciminum et similia.
    - Quedam est subtilis in passione que de facili separatur in partes paruas propter corpus || ut Spica et menta.
  - Grossa et hec est duplex:
    - Queda est grossa in actione que cum difficultate penetrat in poros et meatus corporis ut mirtus et bolus.
    - Quedam est grossa in passione que cum difficultate separatur in partes paruas ut || sandali, rub[...] et cetera.

Operationes medicine calide sunt .xii.:

- Prima est humorem subtiliare sed non facit hoc multum calida quia humorem adurit et ingrossat resoluendo subtile.
- 2a est abstergere sicut illa que secum duces humores quos in uenit in meatibus.
- 3a est exasperare et hoc facit uehementer abstergendo.
- 4a est aperire et hoc potest tripliciter facere:
  - Primo modo abstergendo ut mel.
  - Secundo modo conterendo ut piper et apium.
  - Tertio modo constringendo ut mastix et squinantum.
- 5a est rarificando poros cutis mollificare.
- 6a est resoluere faciendo materiam fumum et uaporem.
- 7a est attrahere quia medicina potest attrahere .4. modis:
  - Primo et sic attrahit sibi simile in complexione ut anacardus.
  - Secundo attrahendo mordicat ut elleborus albus.
  - Tertio modo attrahendo rubificat ut sepe emplastrum.
  - Quarto modo attrahendo inducit pruritum, ut sal.
  - Quinto modo ulcerat et uesicat ut cantarides.
- 8a est consumere totum humidum [illegible] quod est.
- 9a est corrodere sicut que corrodit carnem ut uiride es.
- 10a est putrefacere et mortificare ut realgar.
- 11a est complexioni innate quasi resistere sicut que quasi inducunt morbos repletiones dissoluendo.
- 12a et ultima est excoriare sicut quedam uegetabilia et mineralia faciunt.

Prima est confortare quod tripliciter fit:
- Uno modo substantiam membri constringendo et inspissando, ut medicina stiptica.
- Secundo modo spiritus retinendo et calorem.
- Tertio in qualitatem alterando calidam.

Secunda est repercutere et constrictare quia:
- Primo quia frigiditas membrum constringit et constrictum locum humoribus fluxuris non habet patulum.
- Secundo quia calliditatem membri alterat a qua potius fit attractio humorum.
- Tertio quia alterat calorem consumentem a quo potest causa vacuum.
- Quarto quia materiam ingrossat, unde fit per currere quam ingrossatur:
  - per congelationem ut glacies ingrossatur a frigido quando prius erat aqua incalida.
  - per inspissationem et subtilis humidi consumptionem ut calor resolutivus.
  - per rei grosse commixtionem ut farina mixta aqua.

Tertia est infrigidare [illegible]:
- Calorem debilitando quod patet in interioribus et exterioribus.
- Membrum rarefaciendo ut calor estuat.
- Tertio motum rei digestibilis reprimendo quia omnis digestio fit in quiete.

Quarta est stupefacere quod fit dupliciter:
- Uno spiritus ingrossando unde redduntur immobiles.
- Secundo complexionem membri alterando.

Quinta est mortificare quod fit quadrupliciter:
- Uno modo membra vitalia oppilando unde calore vitali privatur.
- Secundo calorem naturalem alterando.
- Tertio spiritus congelando.
- Quarto humores naturales vitalis incurrendo.

Operationes medicine humide sunt v:
- Prima est inflare sed inflatorum ventositas quedam:
  - consumitur in prima digestione ubi contrarium continet humiditatem propriam admixtam.
  - durat usque ad secundam et tertiam digestionem ut fabe et ciceris et non valent ad coitum.
- Secunda est lavare. Humidum enim facile est currere et penetrat facile et secum ducit id cui admiscetur.
- Tertia est putrefacere et sordidare quia obtundit calorem et est facile convertibile.
- Quarta est lubricare quia partes huiusmodi inde et materiam inde exsiccatam remollit.
- Quinta est applanare vel lenire ut apparet in cannal pulmonis quod cum exasperatur propter siccitatem per apphilatam medicinam lenitur, ut liquiritia, fucus et pinguia et dragagantum et similia.

Operationes medicine siccative sunt quatuor:
- Prima est constringere fluxum aggregare propter quod humido corpore partes membri exprimit et exsiccat. Humidum autem amphabat.
- Secunda est consolidare nam membri continuitas per humiditatem in medio vulneris impeditur quod prohibet in ipsum conglutinari.
- Tertia est carnem generare quod fit dupliciter:
  - uno modo humiditatem impedientem desiccando.
  - alio modo sanguinem advenientem ingrossando et conglutinando lenitive.
- Quarta est sigillare sive cicatrizare id est cutem generare que tamen tanto debet esse siccior medicina generativa carnis quanto cutis siccior est carne. Ut scribitur G. [illegible] de ingenio sanitatis.

Siruppi quos quilibet apotheca debet esse sunt x scilicet:
- Syruppus acetosus
- Orizatum
- Siruppus de fumo terre
- Syruppus de absinthio
- Siruppus rosarum
- Syruppus violarum
- Syruppus nenupharis
- Oximell simplex
- Oximell compositum
- Oximell squilliticum

Possunt autem ex artificio boni medici fieri syruppi infiniti ad diversas corporis passiones.

De rosis fiunt vi:
- Syruppus rosarum.
- Electuarium de succo rosarum.
- Oleum rosarum.
- Zuccarum rosarum.
- Mel rosarum.
- Aqua rosarum.

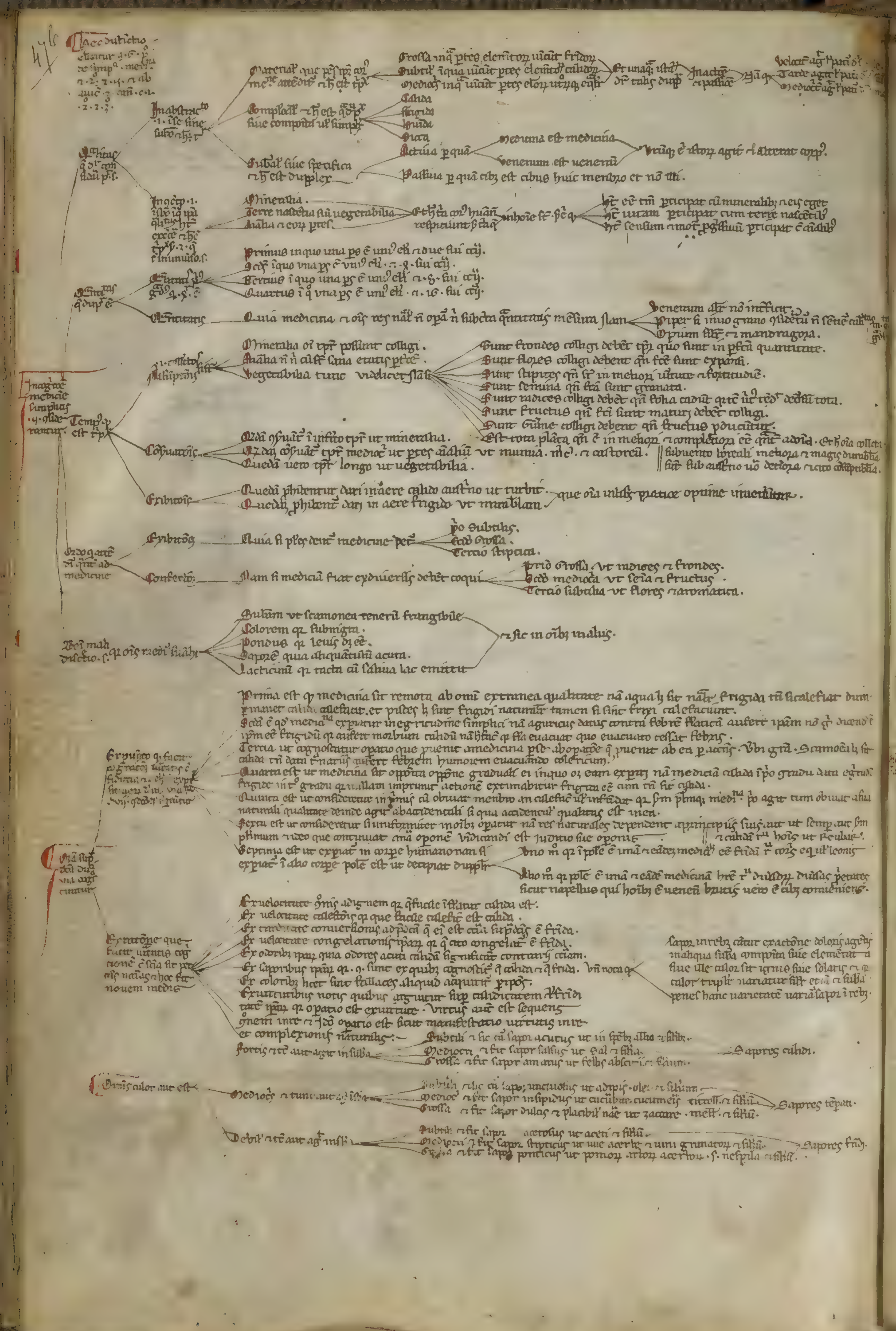
Hec ex ordine fiunt embroce ex rosis in multis casibus. Et sic eodem res fiunt ex violis per ordinem.

De nenufare fiunt:
- Zuccarum nenufarinum.
- Siruppus nenufaris.
- Oleum nenufaris.
- Aqua nenufaris.

Mel bonum ex vi cognoscitur:
- Ex tempore quia mel vernale melius est ceteris propter florum multitudinem et rorem.
- Ex colore quia mel rubeum melius ceteris. G. A. de ingenio sanitatis.
- Ex situ suo alvearis quia quanto terre propinquius tanto melius.
- Ex sapore quia quanto dulcius tanto melius est.
- Ex substantia quia quanto densius et equalius tanto melius. G. A. de ingenio sanitatis.
- Ex origine unum mel apium et carnie meliora sunt aliis.

Utilitatem subtilium duabus de causis:
- Prima est ut cito penetret ad membra remota ad que cito penetrare non posset alias.
- Secunda est ut cito alteretur quia nisi alteraretur non alteraret corpus nostrum.

Utilitatem grossarum duabus de causis:
- Prima est ut diu moretur in loco et ibi operetur ne ad remota penetret.
- Secunda est ut non cito evanescat sed diu duret.

Glutinum ut scamonea teneram frangibilem
Colorem qr subnigra.
Pondus qr levis debet esse.
Saporem quia aliquantulum acuta.
Lacticinium qr tacta cum saliua lac emittit
et sic in omnibus malus.

Prima est quod medicina sit remota ab omni extranea qualitate nam aqua licet sit naturaliter frigida tamen si calefiat dum permanet calida calefacit. et pisces licet sint frigidi naturaliter tamen si sint frixi calefaciunt.
Secunda est quod medicina experiatur in egritudine simplici nam agaricus datus contra febrem flaticam aufert ipsam non quia dicendum est ipsum esse frigidum quia aufert morbum calidum nam ideo facit quia flegma euacuat quo euacuato cessat febris.
Tercia ut cognoscatur operatio que prouenit a medicina per se ab operatione que prouenit ab ea per accidens. Verbi gratia. Scamonea licet sit calida tamen data tercianariis aufert febrem humorem euacuando colericum.
Quarta est ut medicina sit opposita oppositione graduali ei in quo oportet eam experiri nam medicina calida in primo gradu data egrotanti frigide in quarto gradu quia nullam imprimit actionem extimabitur frigida esse cum tamen sit calida.
Quinta est ut consideretur in primis cum obuiat membro an calefaciat vel infrigidat quia secundum plurimas medicinas primo agit cum obuiat a sua naturali qualitate deinde agit ab accidentali si qua accidentalis qualitas est inea.
Sexta est ut consideretur si uniformiter in omnibus operatur nam res naturales dependent a principiis suis aut ut semper aut secundum plurimum et ideo que continuat eandem operationem videndum est iudicio sue operationis. || et calida recte hominis ut piper.
Septima est ut experiatur in corpore humano non si experiatur in alio corpore potest est ut decipiat dupliciter
Uno modo quia in potestate est una et eadem medicina esse frigida respectu corporis equi vel leonis
Alio modo quia potest esse una et eadem medicina habere respectu diuersorum diuersas potentias sicut napellus qui hominibus est venenum brutis vero est aliis conveniens.

Ex velocitate combustionis ad ignem quia que faciliter inflamatur calida est.
Ex velocitate calefactionis quia que facile calefit est calida.
Ex tarditate conuersionis ad ignem quia ei est causa siccitatis est frigida.
Ex velocitate congelationis quia que cito congelatur est frigida.
Ex odoribus quia odores acuti caliditatem significant contrarii etiam.
Ex saporibus quia .9. sunt ex quibus cognoscitur que calida et que frigida.
Ex coloribus licet sint fallaces aliquid acquiritur ...
Ex virtutibus notis quibus arguitur siccitatem caliditatem ...
Virtus autem est sequens ... et complexionis naturalis.

Subtili et fit cum sapor acutus ut in speciebus allio et similibus.
Mediocri et fit sapor salsus ut sal et similia.
Grossa et fit sapor amarus ut fel ... et similium.
Sapores calidi.

Omnis calor aut est
Mediocris et tunc aut agit in substantia
Subtili et fit cum sapor unctuosus ut adipis oleum et similium.
Mediocri et fit sapor insipidus ut cucurbita cucumeris et similia.
Grossa et fit sapor dulcis et placibilis ut zuccare mellis et similium.
Sapores temperati.

Debilis et tunc aut agit in substantia
Subtili et fit sapor acetosus ut aceti et similium.
Mediocri et fit sapor stipticus ut uue acerbe et vini granatorum et similium.
Grossa et fit sapor ponticus ut pomorum arborum acerborum sicut nespila et similium.
Sapores frigidi.

Quod sit medicina composita — Et est illa in cuius mixtione partes diverse et contrarie sunt. Quia aut mixtio fit — Arte ut tyriaca. / Natura ut lac et similia.

Primum est — Aliquid minus quo indigemus. Ut miscemus zinzib turbith ut ipsius confortet et vigoret operationem.
Secundum est — Aliquid corrigibile quod est nocivum. Ut admiscemus mastice scamonee ut auferat nocumentum quod est stomacho. | Superfluitates.
Tertium — Aliquid plus quam oportet cogimur nec sibi miscere quod minuat illud ut scamoneam coquimus et citonia ut sit minus superfluum.

Secundum quare compositum — Quia cum morbi plures simul coniunguntur cum una non poterunt medicina curari. Oportuit ergo plures componere.

Tertium — Passio est in membris utrisque ut ulcus tunc medicine simplici que curaret ulcus illuc pervenire non posset cogitur ergo tunc miscere quod deferat ipsas ut diuretica et que provocant urinam.
Passio est in capite et indigemus medicinis que virtutes medicinarum purgativarum ad caput deferunt sicut ruta et omnia || fumum ad caput ascendere facientia — ut.

Quo est sciendum in compositione medicine — Principale et hoc est medicina que directe opposita ei quod removet intendit sive sit contra sive morbus sive accidens et hoc appellatur basis id est fundamentum quia sicut fundamentum est super quo omnia alia fabricantur ita basis medicine est fundamentum super quo omnes alie fundantur et istud nulla debet in medicina deficere nec loco eius aliquid debet poni.

Coadiuvans et hec medicina que additur ad iuvamentum basis et hec est multiplex —
Quedam admixtus ad abasi ut scamonee additur succus citoniorum.
Quedam ad aliqud supplens ei ut zinzib. turbit.
Quedam ad corrigendum ut spicam reubarb.
Quedam ad deferendum ut diuretica medicinis [illegible].
Quedam ad confirmandum ut mel opium et zuccarum.
Quedam ad retardandum operationem ut tufam medicinis vomitivis.
Quedam ad horribilitatem removendum ut mel et zuccarum.
Quedam ad bene operandum et confitiendum ut omnia que in corporibus medicine [illegible].

Et modo de cognitione graduum in medicina composita — Aliquid sciendum est quod cognitis partibus calidis frigidis humidis et siccis medicinarum simplicium in composito leviter est scire gradum in ipsis. Nam si partes calide —
Superant frigidas in duplo medicina est calida in primo gradu.
Superant frigidas in quadruplo medicina est calida in secundo gradu.
Superant frigidas in octuplo medicina est calida in tertio gradu.
Superant frigidas in sexdecuplo medicina est calida in quarto gradu.

Formi medicine habent multiplex —
Per os — Syrupi / Decoctiones / Sorbitiones / Pillule / Electuaria / Laxativa / Pulveres / Trocisci / Opiate et similia
Per nares — Pulveres ad sternutandum / Liquida ad cerebrum purgandum / Unguenta ad ulcera et [illegible] / Medicamina ad fluxum sanguinis astringendum.
Per aures — Fomentationes et ea que auribus immittuntur ad curandas egritudines aurium.
Per oculos — Collirria / Pulveres / Unguenta
Per virgam — Ut ea que mittuntur per siringam ad ulcera vesice et ad lapidem et ceteras passiones.
Per vulvam — Ut pessaria ad diversas matricum passiones.
Per anum — Clistera / Suppositoria
Exterius — Balnea / Stufe / Emplastra / Epithimata / Embroce / Cathaplasmata / Pulverizationes / Fricationes / Ventosationes / Scarificationes / Ustiones / Incisiones / Punctiones / Ligationes / Depilitationes / Unctiones / Sternutationes / Sanguisugationes / Flationes / Flabellationes

Omnis dieta est — Sana in hora post infebricare crisis et est illa in qua cum completa presens est adhuc competit solacivatio que est remotio cause continuitate et alteratio dietarie et sit premedia pri—. ut febris
Sicut ut qui pati egritudine in corpore platam eis est in tempore quietis et hec est composita — medicina recepta adhuc debet curatio. / distinctio facta que latet in cum antecedente et hoc debet preservatio vel purgatio indiget ergo cum curativa et preservativa fiunt.
Sicut et hoc est composita ex — Sanitate quia est debetur conservatio. / Longinqua dispositione que latet in causis primitivis ad ea in impinguantibus manentibus tunc adhuc debet preservatio vel purgatio indiget ergo simul cum sua conservativa et preservativa.

Nota quod debetur — Sanitati conservatio. / Morbo curatio. / Cause purgatio vel preservatio. — Ut dicit G. in commento illius aphorismi. Quem et plenitudine replebis locis lib. de ingen. sanitatis.

Nota quod cause — Primitive debetur dieta. / Antecedenti debetur potio. / Coniuncte debetur cyrurgia id est quedam operatio particularis.

Nota quod sensus est susceptivum specierum sine materia ut cera speciem et figuram sigilli sine sigillo. Ut sensus est id quo aliquid est id quod est id est unde aliquid est sua anima sensibilis.
Visus est vis ordinata in nervo concavo ad apprehendendam formam cuius quod informatur in humore cristallino ex similibus corporum coloratorum venientibus per corpora radiosa ad superficiem.
Auditus est vis ordinata in nervo expanso in superficie concavitatis auris tersis; nervi aptus ad apprehendendum id quod advenit ei ex commotione aeris constricti inter percutiens et percussum tali percussione violente ex qua pervenit sonus et pervenit motio illa usque ad aerem quod ille continet in concavitate nervi aptia et movet ipsum ad illud sive motus et motio illa tangit nervum.

Attrahunt / Aperiunt / Consumunt / Solvunt — Hoc utrum quod est —

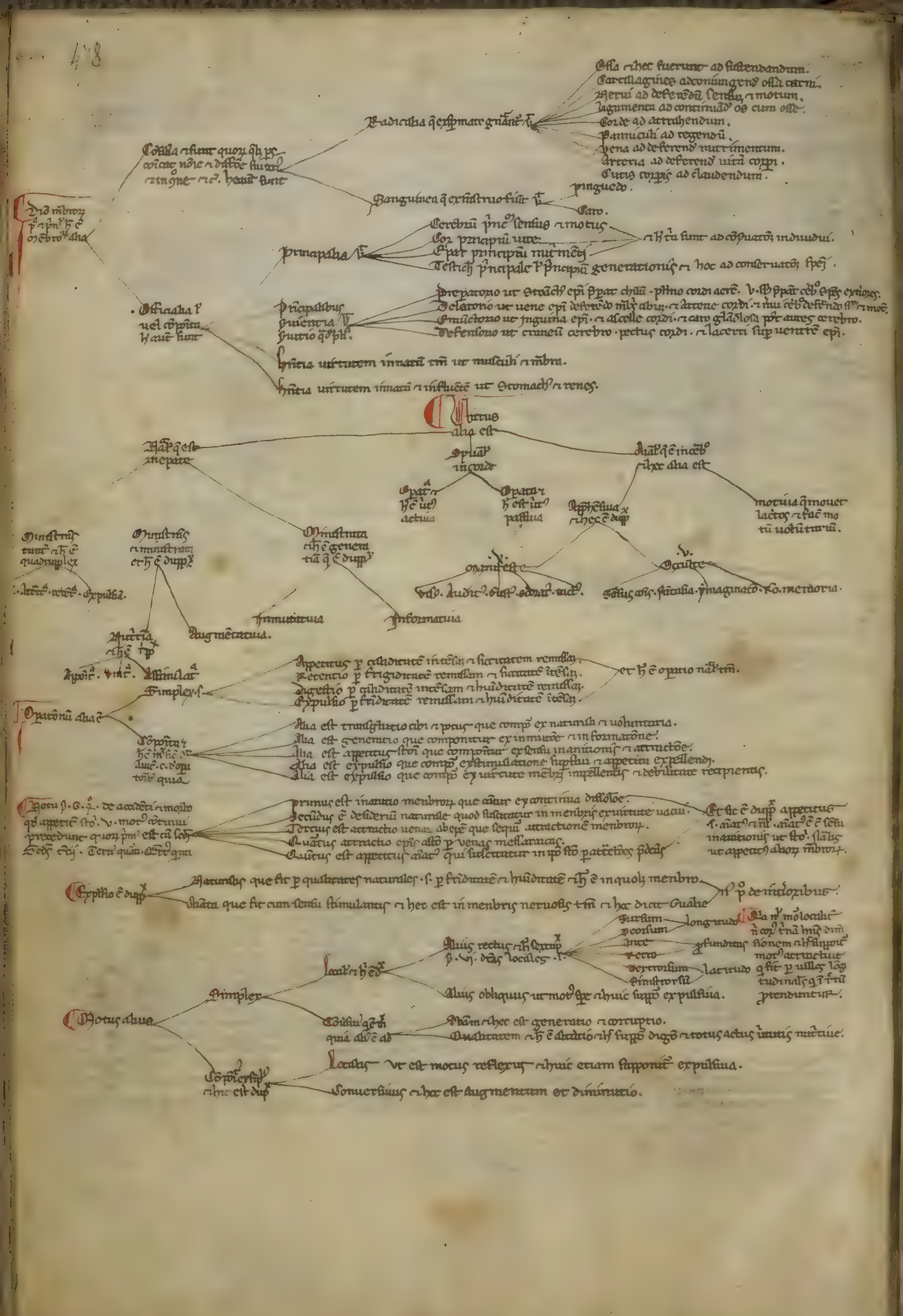
Utrum sit possibile compositum equale inveniri.
Pro — Contra

Quia invenitur per compositionem.
Quia est quod contrarium est fieri maius et minus et equale.
Quia est quod aut intelligit ergo est cum intelligitur ut usque.
Quia est antiquior et senior ut dicit G.
Quia est triplex de extremo ad extremum tantum per medium.
Quia huius quod non est equalis ad pondus sicut est prima.
Quia est per se dimitti sive per se potest.
Quia excepto actus est per se quod dicitur equale.
Quia non deficit agens ut virtus corporum superiorum celestium sicut est in quod est in per aliorum [illegible] tam equalis quam inequalis ergo possibile est reperiri compositum equale.

Quia non haberet locum proprium nec motum.
Quia sic esset non fieret permutatio.
Quia non semper innovaretur.
Quia non fieret actio.
Quia exiguit generatione sicut in natura.
Quia agunt ex similibus existentibus actu sive non actu.
Quia sic et aliquid in medio sive ad sua natura.
Quia sicut est equale ad pondus tunc in ea esse contrarie qualitates quibus agentis tantum [illegible] et dicit Aui. fen. 2. de causis permutationis plus eiusdem agit caliditas illius frigiditate et humiditas quam siccitas illius caliditate et siccitate ergo possibile compositum equale ad pondus per se quod est in esse.

Odoratus est vis ordinata in duabus carunculis anterioris partis cerebri similibus duobus capitibus mamillarum ad apprehendendum id quod affert ei aer attractus de odore quia inuapor mixto cum aere vel de odore impresso in eo ex mutatione que fit in aere a corpore odorifero.
Tactus est vis ordinata in cartibus et nervis totius corporis ad apprehendendum id quod tangit et afficit ipsum contrarietate immutante complexionem et alias omnis.

Gustus est vis ordinata in nervo expanso supra corpus lingue ad apprehendendos sapores resolutos ex corporibus contingentibus ipsum quod permiscentur cum humore ventuoso ipsius lingue per mixtionem in mutante ipsum. Et nota quod solus sensus tactus facit adesse animal. Alii vero sensus faciunt ad bene esse sicut vult philosophus secundo de anima.

478
Ossa et hec fuerunt ad sustentandum.
Cartilagines ad coniungendum ossa carni.
Nervi ad deferendum sensum et motum.
Ligamenta ad continuandum os cum osse.
Corde ad attrahendum.
Panniculi ad tegendum.
Vena ad deferendum nutrimentum.
Arteria ad deferendum vitam corpori.
Cutis corporis ad claudendum.
Pinguedo.
Caro.
Principalia
Officialia
Virtus
Motus alius
Simplex
Localis
Compositus
Localis ut est motus reflexus et huic etiam supponitur expulsiua.
Conuersiuus et hec est augmentum et diminutio.
Naturalis
Manifeste
Occulte
Informatiua
Augmentatiua
Expulsio est duplex

Etas mundi

A medio: Racione egritudinis et hec est vij. fere

- Infantia.
- Dentium plantativa.
- Puericia.
- Pubescentia.
- Iuventus.
- Consistentia.
- Senectus.

Etas est superficialis apertura temporis periodo mensurata. Etas est dispositio vite naturalis secundum proportionem caloris naturalis ad humidum radicale. Etas est dispositio animali attributa secundum varietatem seu proportionem humidi radicalis et caloris naturalis temporali periodo mensurata. Triplex est humidum. Radicale. ligativum membrorum. et nutrimentum. Radicale acquiritur in generatione. ligativum est adhesivum seu ligat partes membrorum ad invicem. Set nutrimentum acquiritur per nutrimentum.

Racione proportionis humidi radicalis ad calorem naturalem et hec est quadruplex:

- Aut humidum superat calorem et sic est adolescentia.
- Aut calor superat humidum et sic est iuventus.
- Aut se invicem equant et sic est consistentia.
- Aut utrumque deficit et hec est duplex:
  - Aut occulte et sic est senectus
  - Aut manifeste et sic est senium

Racione operationum et hec est triplex que variatur:

- Naturalis que in principio est fortis. in medio equalis. in fine debilis.
- Vitalis que in principio debilis. in medio fortis. in fine debilis.
- Animalis que in principio debilis. in medio fortis. in fine debilis.
- Spiritualis que in principio debilis. in medio fortis. in fine deficit.

Ab astrologo:

- Consideratum in fluxu planetarum in hiis inferioribus. vel stellarum coniunctarum cum planetis et secundum hoc est. A.
- Luna preter humiditatem excedentem et ideo motus impeditur et calor consopitur in infantibus. || stare non possunt — Infantia.
- Mercurius membra facit respirare et ideo dentes oriri facit et capud multum dilatatur et facit dentium plantationem — Dentium plantativa.
- Venus dat pulcritudinem et delectationem et ideo membra puerorum formam pulcritudinis acquirunt et omnia uidentur desiderare et in uno loco — Puericia.
- Sol planeta temperatus homines luxuriosos facit et spermatica humiditate habundare et ideo tunc appetunt coire — Pubescentia.
- Mars planeta superbos homines facit iracundos et ideo tunc scilicet etas in qua homo querit dominari et impatiens esse. et ideo magnum reputatur — Iuventus.
- Iuppiter planeta pulcrum et honorificum hominem facit et modestum unde tunc homo querit honores habere et divitias cumulare et manere — Consistentia.
- Saturnus planeta terrestris homines terrestres. melancolicos facit. agricolas. cupidos avaros flentes primo. postea cogitat et de se non confidet — Senectus.
- Luna completo hoc circulo redit et instituit vires pueriles ut primo. et ideo ut pueri operantur et hec est etas senis || in qua mors sequitur naturalis — Senium.

sicut. A. scilicet planete et qualiter luna est nobis propinquior ideo primo influit et ideo ei attribuitur prima etas et sic deinceps

Ex hiis vite principia sunt tria.

- Anima que est principalis in omni operatione vite. vivificando actu primo omnia alia vite principia movetur et hec utitur membris officialibus ut instrumentis.
- Natura que est principium rei in esse non dans esse tamen et hec utitur quatuor qualitatibus ut instrumentis.
- Virtus que est quedam potentia procedens ab anima principaliter et hec est duplex:
  - Alia que membris habet sensum et motum voluntarium et nutrimentum.
  - Alia que membrorum habet esse tamen que sufficientiam scilicet quatuor qualitatibus primis.
- Corpus quod preparat membra ad receptiones forme substantialis.
- Spiritus qui defert virtutes anime et nature ad omnia membra.
- Calor naturalis quo utitur anima et natura ut instrumento sine quo nulla vite opera exercetur.

Capilli generantur ex vapore mediante calore et secundum quod calor variatur etiam est capillus qualis secundum.

- Intensius et hic duplex aut:
  - Adhurens et sic fit capillus niger.
  - Superfluus non adhurens et sic fit capillus rubeus.
- Mediocris et sic flavus color fit in capillis.
- Remissus et hic duplex aut:
  - Ex defectu caloris vel frigiditate humoris victo et sic fit canities.
  - Ex habundantia multi humoris et sic fit glaucus.

Avicenna. 2. c. fen. 3. Capillus est vapor siccus a corpore animalis resolutus per poros capitis exiens in longum rotundumque productus ab exteriori aere desiccatus. Vel aliter. Capillus est vapor siccus ex superfluitate tertie digestionis resolutus.

Pili:

- Quidam faciunt adesse tantum et hii omni tempore generantur et in omni sexu ut palpebrarum et superciliorum.
- Quidam faciunt ad bene esse ut pili barbe qui fiunt ex intentione nature ut distinguant sexus et hii fiunt determinato tempore et cetera. || sexu quia non in maribus tantum.
- Quidam sunt ex necessitate materie ut pili corporis et hii omni tempore nascuntur tamen possunt naturaliter dici.

Sic philosophus vult impressiones in aere fieri multiplices ex vaporibus ascendentibus a terra. Qui aut vapor:

Est humidus qui est divisus in aquam secundum diversitatem locorum ad que defertur quia defertur aut:

- Ad superiorem aeris zonam et permanet in extremo superioris et summo infimo inferioris et tunc quia superior est calida ex vicinitate ignis media vero est frigida. ex caliditate superioris frigiditatem et ad invicem et frigiditate medie comprimentis generatur aut:
  - Fumando per arsuram prius inferioris medie et calida || suprema fit cineres.
  - Ros secundum caliditas superioris vincat frigiditatem medie.
- Ad mediam et hic aut:
  - Ad supremum medie tunc exprimit subtile et grossum comprimitur et fit nubes.
  - Ad medium eiusdem quia ille locus est fortis frigiditatis et temperatus magnarum prius generatur.
  - Ad infimum eiusdem et tunc quia caliditas inferioris tunc vicinatur repercussa ipsum si quia frigiditas || medie ipsum condensat generatur res media et cetera.
- Stat in infima et tunc ex revolucione radiorum solarium ipsum calefacientium dissolvitur et in pluviam convertitur.

Est siccus qui est divisus ubi diversitatem est eius impressionum nam aut elevatur:

- Ad speram ignis et hic:
  - Quedam pars inflammatur et tunc aut:
    - descendens sursum sub aliqua radiosa stella et secundum modis || defert et videtur stella cadere.
    - descendens includitur in nube aquosa et generatur tonitruum et coruscatio quia ibi extinguitur ideo sonitus fit.
  - Quedam pars adurit et quod subtile est consumitur et quod grossum est et terrestre impetuose descendit || et aerem agitat et fit ventus.
- Aut includitur in visceribus terre et cavernis et querens exitum et non inveniens generat terremotum.

Aeris zone sunt tres:

- Superior que principatur ab igne et ideo calida est.
- Media que frigida est ex multa elevatione et agitatione et ibi generantur nubium.
- Inferior que calida est ex reverberatione radiorum solarium qui elevati ad aerem ipsum calefaciunt.

Est extrema et eandem media ad istas zonas elevata diversa generantur.

Nota quod venti sunt. xij. nam ab oriente flat subsolanus et ex latere eius meridionali est eurus. ex latere vero septentrionali flat vulturnus. Ab occidente flat favonius et ex latere eius meridionali est circius. ex latere vero septentrionali est zephirus. A meridie flat auster et ex latere eius orientali est nothus ex latere vero occidentali est affricus. A septentrione flat aquilo et ex latere eius occidentali est boreas. ex latere vero orientali est chorus. et hoc denotant isti versus:

Sunt subsolanus vulturnus et eurus eoi.
Circius occasum zephirusque favonius afflant.
Atque die medio nothus heret et affricus auster.
Seduentit aquilo boreas et chorus abarctico.

Ventus est vapor siccus a terra resolutus ad superiora ascendens et ad inferiora cum magno impetu descendens.

Immutatio aeris via generalis in se duplex est. s.

- Alteratur ipsius qualitas eius
  - Mutatur ad contrarium et ex hac mutatione morbi epidimiali generantur ut dicitur .ij. particula .3. amphorismorum.
  - Intenditur vel remittitur et ex hac mutatione diversi morbi generantur non tamen est epidimia.
- Substantia ipsius alteratur s.
  - A fumositatibus resolutis a terre visceribus
  - A fumositatibus resolutis ab aliqua re putrida intus.
  - Ab aspectu corpori alicuius supercelestis corporis cum spiritui inimicatis.
  - Ex hac mutatione morbi pestilentiales generantur. Vide Avicenna .2. can. ca. de fe. pestilentiali.

Considerantur habitabiles ex parte regionis mundi scilicet

- Tres sunt zone sive partes
  - Affrica calida et humida meridionalis.
  - Asia ex occidente calida sed temperata in qualitatibus passivis in oriente incipiens usque ad meridiem se extendens.
  - Europa septentrionalis temperata ad frigiditatem declinans et siccitatem.
- Sunt .vij. climata
  - Primum incipit a meridiei extremo et recipit orientales plagas ut indos et est ultime caliditatis.
  - Secundum tartaros et persas et sibi adiacentes et est in caliditate post istos.
  - Tertium armenios et turcos et sibi adiacentes et est in caliditate post istos.
  - Quartum egiptios et affricos et est temperatum.
  - Quintum grecos et ytalicos et sibi adiacentes.
  - Sextum gallicos et yspanos et sibi adiacentes.
  - Septimum in extremo septentrionis positos sicut scotos. dacos. et ybernios.
  - Est autem clima ut dicit anticlaudianus spatium in quo non est varietas astrolabii permutati:—

Quatuor sunt cause propter quas in estate et in vallibus fit fortior calor.

- Multitudo radiorum solarium quorum unus super alium multiplicatur.
- Reverberatio eorundem quia unus alii obviat.
- Motus vaporum in vallibus quia minime evacuantur.
- Obtusio angulorum unde magis calefiunt quia plus de terra occupant.

Exercitium est motus voluntarius per quem anhelitus fortis et frequens fit in motus. ad quem quidem per agendum exercitius in hora sua nullo corpore indiget iuvamento quem in malalabiis naturalia sunt egritudinibus et que eas sequuntur et quia causa est cum reliquum eius regimen. conveniens est et rectum. Avicenna po. can.:—

Tria sunt iuvamenta exercitii secundum Galienum

- Primum quia calorem naturalem dilatat et confortat quia omnis motus calefacit.
- Secundum quia corpus corroborat victum calefaciendo.
- Tertium quia sic depurat superfluitates excludendo et virtutem appetitivam. digestionem. et expulsivam bonas facit.

Exercitium variatur

- Sive essentiam
  - Aliud est temperatum quod calefacit et humectat
  - Aliud est distemperatum quod in principio calefacit et tunc infrigidat et desiccat quia tunc inducit lassitudinis species — ulcerosam. extensivam. apostolam.
- Sive quantitatem
  - Aliud est universale quod cum toto fit corpore ut ambulare et similia quod tamen fortibus competit.
  - Aliud particulare quod cum uno fit membro ut texere fabricare scribere quod competit membro existenti sano non egro vel debili.
- Sive qualitatem
  - Aliud est forte ut exercitium currentium et agonizatorum et similium quod calefacit et desiccat. subito refrigidat et desiccat
  - Aliud est debile ut exercitium mulierum et sacerdotum quod quieti vicinatur et non parum calefacit.
  - Aliud est mediocre ut viatorum et multum et hic calefacit et humectat.
- Sive modum
  - Aliud fit luctando
  - Aliud fit currendo
  - Aliud fit cum pila
  - Aliud fit cum arcu
  - Aliud fit cum bubulis
  - Similiter sunt species huius modi exercitiorum et non per magis appropinquant forti vel debili vel mediocri calefaciunt vel infrigidant, desiccant. vel humectant.
- Sive horam
  - Aliud est ieiuno stomacho vel tertia digestione celebrata et hoc est illud quod habet tantum per se iuvamenta. motus hic michi placet.
  - Aliud fit ieiuno stomacho tamen celebrata secunda digestione et hoc adiuvat ad cibi penetrationem, ad epar et hoc loco dicit. Avicenna est .3. Rufus in quo
  - Aliud fit prima digestione incepta. et tale si est debile adiuvat ad descensum per cibi ad stomachi vel fundum stomachi. et de hac loquitur phisicus de deambulare post cenam est bonum. est forte quod impedit digestivam et facit cibum indigestum exire.

Somnus videlicet

- Ad illos debet habere has conditiones
  - Ut fiat in nocte
  - Ut non impediat dies
  - Ut fuerit ordo secundum quem est ut prius decubat homo super latus dextrum, postea quod revolvat ad sinistrum, et quod iterum se revolvat ad dextrum. Avicenna .3. p. can.
  - Ut post horam debitam et post cibum descendat ad fundum stomachi
  - Ut servet quantitatem debitam et hoc est quousque digestiones compleantur vel saltem prima.
  - Ut servet situm debitum et hoc est ut non super ventrem nec supinus sed super latus aliquod.
  - Ut non fiat corpore famelico existente
- Et habet somnus .vij. iuvamenta.
  - Primum est quia cibum digerit
  - Secundum est quia corpus impinguat
  - Tertium est quia laborem solvit
  - Quartum est quia animum confortat
  - Quintum est quia calorem naturalem auget
  - Sextum est quia humores temperat
  - Septimum est quia mentem clarificat
- Innaturalis — Ut fit superioribus ... ita consuetudine et non eius effectus ... corpori per accidens efficientibus.

Coitus alicuius

- Innaturalis — Quia deo innaturales sunt horribiles relinquantur ad presens.
- Naturalis quantum regitur in dieta naturalis
  - Ut fiat in debita sive decenti etate quia in maribus est .xiiij. septennium, in mulieribus est cum incipiunt menstruare. Avicenna .3. q. de animalibus.
  - Ut fiat hora debita scilicet post tertiam digestionem cuius sperma est superfluitas.
  - Ut non fiat tempore famis valde nec immediate post cibi assumptionem.
  - Ut non fiat in tempore egritudinis ne virtus deficiat.
  - Ut non fiat a convalescente ne recidivet.
  - Ut non post balneum vel aliquam evacuationem.
  - Ut frequenter fiat vel raro secundum naturam hominis quia coitus variatur
    - Sanguineus multum appetit et multum potest spermatizare.
    - Colericus multum appetit et parum potest.
    - Flegmaticus parum appetit et multum potest.
    - Melancolicus parum appetit et parum potest.

Nota quod posuit deus summam voluptatem in coitu ne semel abhominatio species deperiret.

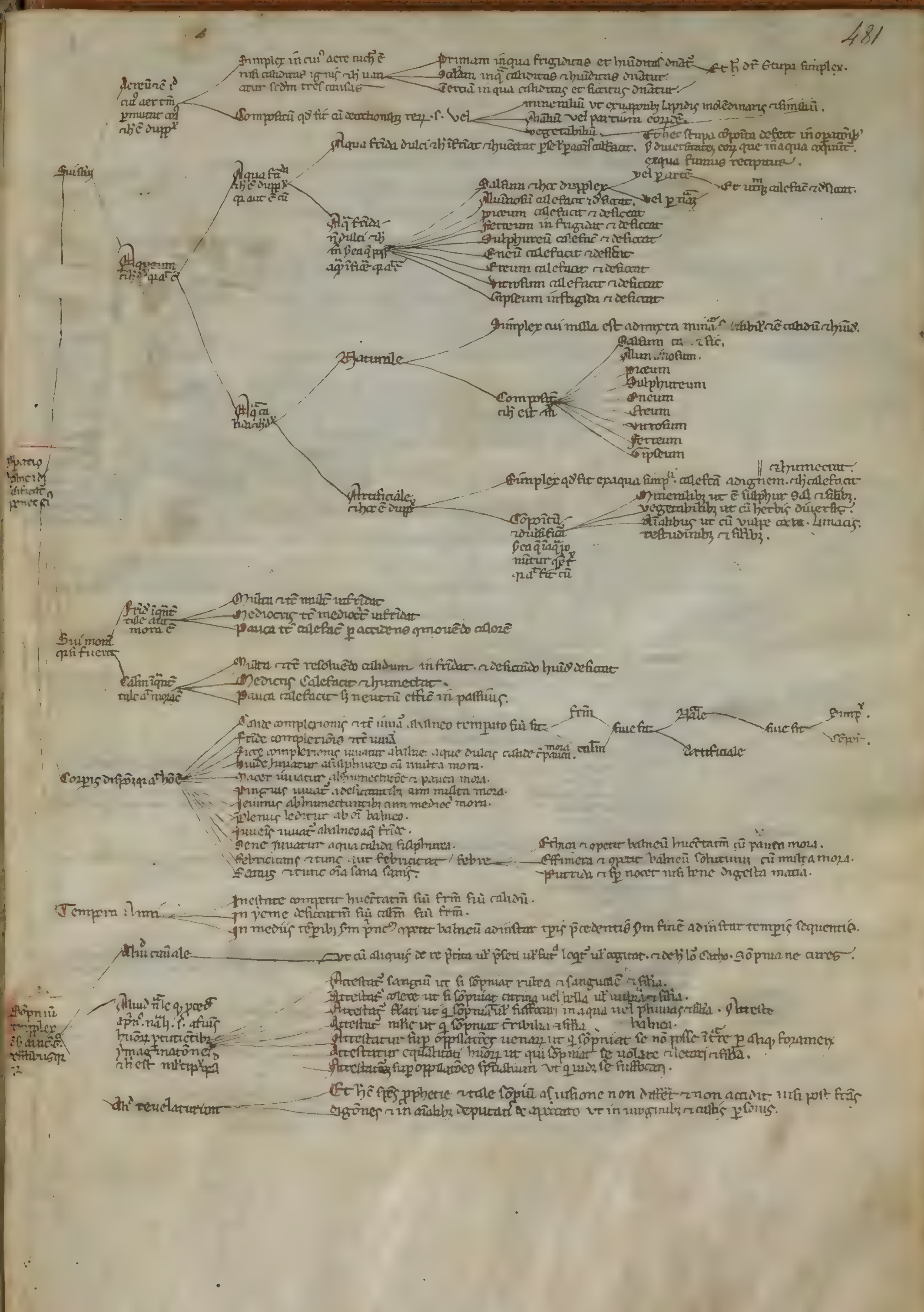
Coitus quos convenit abstinere

- Pueri
- Senes
- Egri
- Convalescentes
- Evacuati per quamlibet purgationem
- Forte laborantes
- Multum pingues
- Vehementer graciles
- Stricta habentes membra
- Tristes ex causa forti

Naturalis coitus septem iuvamenta prestat fumum mentium.

- Corpus allevat
- Sanitatem corroborat
- Cogitationes malas removet
- Iram mitigat
- Membra purgat
- Appetitum excitat
- Multos morbos curat
  - Scothomiam
  - Capitis repletionem
  - Maniam
  - Melancoliam
  - Amoriosos
  - Et omnes morbos similes qui ex spermatis retentione causantur possibile.

Nota quod in expulsione superfluitatis spermatice .2. bona perveniunt quod ipsum prius expellit aliam superfluitatem — corpus mundificat. species propagat.

Simplex in cuius acre
Primam in qua frigiditas et humiditas dnatur
Et h dr Stupa simplex.
Compositum
vel
mineralium ut cruappnt lapidis molendinaris et similium.
vegetabilium
Balsam
Aluminosum
Piceum
Sulphureum
Eneum
Ereum
Vitriosum
Ferreum
Gipseum
Naturale
Simplex cui nulla est admixta
Compositum
Artificiale
Simplex
Compositum
Mineralibus ut est sulphur sal et similibus.
vegetabilibus ut cum herbis diversis.
Animalibus ut cum vulpe cocta. limacis.
testudinibus et similibus.
Multa
Mediocris
Pauca
Medicus Calefacit et humectat.
Corporis dispositio
Frm
Calm
Naturale
Artificiale
Tempora anni
In yeme
Animale
Ethica
Effimera
Putrida
Sompnium triplex
revelatorium

Triplex est potissima eorum consideratio, scilicet quantitas et qualitas etc.

Grossi dupliciter:
- Viscosus ut caro porcina — et unusquisque aut nutrit:
  - multum ut caro porcina.
  - parum ut caseus et caro leporina.
  - mediocriter ut lagana et cibi de pasta.
- Terrestris ut caro vaccina

Subtilis:
- Subtiles triplices:
  - Parum nutrit ut ius ciceris et alia.
  - Multum nutrit ut gallorum testiculi et vitella ovorum.
  - Mediocriter ut pulli avicule et extremitates pullorum.
- Mediocres — Et hi mediocriter se habent ut caro edina, gallinarum, fasianorum, pullorum et similium.

Quantitas quoque attenditur:
- Multa quantitas
- Parva quantitas — secundum G. superfluitas et defectus ad calorem ducunt debilitatem: Rara quantitas corpus deficiunt et debilitant; Multa vero acrimonia repletionis generant.
- Decens quantitas et recta aliis bonis conditionibus concurrentibus sanitatem custodit.

Qualitas quoque attenditur:
- Calefactivus et hic est aptus coleram vel sanguinem generare. Sed quod tempore firmatur competit calidis preparatum.
- Infrigidativus et hic est aptus flegma vel melancoliam generare. Sed quod tempore firmatur competit frigidis preparatum.
- Desiccativus et iterum dupliciter:
  - Siccitas cibi est iuncta caliditati et iterum generat coleram.
  - Siccitas est iuncta frigiditati et iterum competit melancolie.
- Humectativus et iterum dupliciter:
  - Humiditas iuncta est caliditati et iterum competit sanguineis.
  - Humiditas iuncta frigiditati et iterum competit flaticis.

Et hoc intellige in regimine sanitatis corporum.

Diversitas cibo et diversitas de cibis collecti quibus cibus immutatur corpus ratione:

Cibi quoque qualitate varia multa fiunt cibi diversi et ordo cibus:
- Subtilis cito digestibilis penetrativus et talis semper debet precedere ut caro edina et pullina.
- Grossus tarde digestibilis et penetrativus et talis debet sequi ut porcina caro.
- Mediocris qui ad utramque se habet mediocriter et talis medium tenet ut caro anatis.

Et hoc intellige nisi artificium contradicat.

Temporis quoque attenditur:
- Completis cibi digestionibus et evacuatis capitis fecibus et facto exercitio temperato solito et hic est cum sanitate.
- Completa prima et secunda et non dum tertia et talis sanitatem paulatim impedit quia eius impedimentum sentitur.
- Completa prima sed non secunda nec tertia et talis post paucum tempus ledit quia plurimis generat ydropisim.
- Nulla completa sed statim cibum post cibum sumit et talis cum est hic cum mortis festine dignoscitur.

Ex cibus quoque varietas ciborum est ex:
- Animalibus et hoc dupliciter aut:
  - Ex volatilibus et hoc dupliciter aut: terrestribus et horum nutrimentum est bonum et cito mutabile; aqua degentibus et horum nutrimentum est peius et malum.
  - Ex natatilibus et hoc est dupliciter aut: ex aqua dulci et talia cito convertibilia; ex mari et talia non sic cito convertuntur — competunt. Sed utrumque dupliciter scilicet: Squamosi et talis sane parum superfluitatis; Vestiti et talis viscosi multum superfluitatis.
  - Ex reptilibus vel ex spetiebus ut anguillis et talia nutrimentum habent malum, sed loco medicine quibusdam competunt.
  - Ex repilibus et talia quibus competunt ut testudines et cancri et quod non competunt ut lacerti.
  - Ex gressibilibus et hoc potentius competit humano usui quia eius nature magis similes. Nutriunt quam quantitatem ex talibus.
- Ex vegetabilibus — ut panis et olera et fructus quorum quedam plus quedam minus nutriunt sed indifferenter minus nutriunt.
- Ex mineralibus — ut sal, talia namque non nutriunt sed loco medicine sumuntur.

Artificii diversificatur et quo diversimode potest cibus preparari scilicet:
- Elixatus qui corpus laxat et humectat.
- Assatus qui contrarium efficit.
- Frixus qui multum calefacit et desiccat et non competit pestilentie.
- Conditus sepe cum aceto qui appetitum confortat.
- Dulcoratus et melle conditus qui impinguat.
- In corticibus
- In intestinis — qui prevenit sed ea que sibi miscentur.
- In diversis aliis condimentis qui diversimode permutat corpus.

De quibus corpus nostrum igitur aut agit:
- Agitur, et quoque aut:
  - Calefacit ut piper
  - Infrigidat ut opium
  - Desiccat ut bolus armenicus
  - Humectat ut malua
  - Et habent .4. gradus scilicet:
    - Primum in quo est una pars vel .1. et .2. partes sui contrarii.
    - Secundum in quo est una pars vel .1. et .4. partes sui contrarii.
    - Tertium in quo est una pars vel .1. et .8. partes sui contrarii.
    - Quartum in quo est una pars vel .1. et .16. partes sui contrarii.
- A materia — Et quia materie est proprie pati et non agere ideo hoc est proprietas cibi vel iam convertitur.
- Appetitur specifica — ut actio peonie contra epilensiam et operatio scamonie est ad attrahendam coleram et magnetis ad ferrum.

Eorum que sunt calida frigida sicca et humida quedam sunt talia:
- Absolute vel in suo genere et specie suo:
  - Ignis calidus in summo.
  - Aer humidus.
  - Aqua frigida.
  - Terra sicca.
- Respective et hoc est triplex dicitur scilicet:
  - Respectu temperati in suo genere vel specie ut cum dicitur homo est calidum vel temperatum in specie humana et leone vel leonis.
  - Respectu alterius extra se ut cum dicimus leonem calidum respectu hominis vel cane respectu speciei. || temperatum in specie leonis.
  - Respectu sue operationis que efficit et sic dupliciter dicitur quedam enim sunt calida:
    - Potentia ut sunt omnia que non agunt nisi primo alterentur a calore nostro et hec sunt duplicia quedam enim sunt:
      - talia primo propinqua ut furfur, absinthium, piper et similia.
      - talia primo sopita ut piretrum, piper, spica, cynamomum et similia.
    - Actu ut sunt omnia que agunt cum obviant statim et hec sunt triplicia scilicet:
      - Corpus ignis non eius sed elementum.
      - Corpus animalis vivi.
      - Aer calefactus a sole.

Distinctio .s. 6. 2. de simplicibus et avic. 2. canonis fen .2.

Mutat corpus et mutatur ab ipso et hoc dupliciter.
- Corpus mutatur ab ipso in principio sed ipsum postea mutatur et quietatur in fine et hoc dupliciter.
  - Convertitur in corporis similitudinem, ut sirupus acetosus et similia.
  - Non convertitur in corporis similitudinem et hec est medicina absolute.
- Corpus mutat ipsum in principio et tandem corrumpitur, mutatur ab ipso et est medicina laxativa et quedam medicina venenosa.

Hoc quod corporibus nostris ingreditur.
- Mutat corpus et non mutatur ab ipso et hoc est venenum absolute.
- Mutatur et non mutat et hoc dupliciter.
  - In corporis convertitur similitudinem et est nutrimentum absolute.
  - In corporis non convertitur similitudinem et hec est medicina temperata.
- Nec mutatur nec mutat. ut ossa ceraso et similia. et ut denarii et similia transglutiva.

Preterea
- Cibi est ut addat ullam corporis nostri et ideo cibus est substantia solida apta nata in corporis transire substantiam.
- Medicine est ut alteret qualitates corporis nostri et ideo medicina est omne id quod est aptum natum corpus alterare.

.G. po de regimine sanitatis .c. 1. dicit.

Cum corpora nostra sint in continua dissolutione et consumptione ordinavit natura ut ea restauraret que consumuntur. Et ea que consumuntur in corpore nostro sunt tria, quorum et que restaurantur sunt tria. s. spiritus. humores. et membra et quibus fiunt diotribus hoc est quod corporis nostri ingrediuntur aut ordinatur ad restaurationem.

- Spirituum. hic est aer qui spiritus et restituitur.
  - Anelitum mediante pulmone et pectore.
  - Pulsum mediante dyastole et systole.
  - Poros corporis mediante pororum largitate.
- Ad regimen sanitatis et hoc duo de aere ei opponit ut.
  - Potus tamen que nec est quedam.
    - Fontalis ad orientem currens et septentrionem laudabilis. ad alias regiones illaudabilis.
    - Puteorum laudabilis si non quantum prima.
    - Cisternarum stiptica et reumatica.
    - Vallarum putrefactibilis et stiptica et splenes generans.
    - Fluviorum
      - cum impetu currentium laudabilis. super arenam munda vel super lapides.
      - aut de fluentium illaudabilis propter fecum collectionem.
    - Torrentium illaudabilis.
    - Pluviarum cum tonitruis laudabilis sed cito putrescit.
    - Reliqua aque abiectis loco potus non competunt.
  - Potus et cibus ut vinum quod est varia. s.
    - Respectu coloris quod dicitur est.
      - Album et hoc dupliciter aut
        - Subtile aqueum quod parum nutrit et urinam provocat.
        - Grossum et tale magis nutrit et minus provocat urinam.
      - Rufum calidum multum ... generare habet.
      - Citrinum generat coleram.
      - Rubeum sanguinem temperatum.
      - Nigrum sanguinem multum generat.
    - Respectu substantie.
      - Subtile sed quod tale parum nutrit.
      - Grosse multum nutrit.
      - Mediocris mediocriter nutrit.
    - Respectu odoris.
      - Aromatici et tale est spirituum multiplicativum.
      - Acuti et tale fortiter penetrativum.
      - Orribilis et tale est spirituum corruptivum.
    - Respectu saporis quod dicitur est.
      - Dulcis et tale nutrit multum sed oppilationes generat.
      - Acuti et tale est colere generativum.
      - Acetosi et tale pectus exasperat infrigidat. desiccat et parum nutrit.
      - Pontici et tale appetitum provocat et stomacum corroborat et parum nutrit.
      - Amicabilis et tale omnia bona facit.
    - Respectu vinositatis quod dicitur.
      - Valde vinosum et tale multum nutrit sed mentem pervertit.
      - Valde aqueum et tale parum nutrit sed mentem sanam reddit.
      - Mediocre se habens et tale mediocre se habet in his.
    - Respectu temporis quod dicitur est.
      - Novum quod parum nutrit et oppilationem generat.
      - Vetus quod parum nutrit et oppilationes aperit et multum calefacit.
      - Mediocre quod omnia bona facit aliis bonis concurrentibus.
  - Quandoque et hoc est potus cum necessitate dupliciter est.
    - Infirmitate egritudinis et hoc est triplex quedam est.
      - Digestivus et hoc duplex quedam est ordinatur ad digerendum.
        - Frigidam ut oximel et hoc est duplex quia quedam ordinatur ad digerendam materiam frigidam.
          - Viscosam ut oximel squilliticum.
          - Compactam et terrestrem ut dyalonga mentum.
        - Calidam ut oxizaccara et sirupus acetosus simplex.
      - Evacuativus et hoc est multiplex similitudine eorum ex quibus habet fieri et eorum que habet purgare et evacuare.
      - Quandam ei evacuat.
        - Coleram ut scamoneatum potio.
        - Flegma ut turbit.
        - Melancoliam ut elleborus niger. et lapis lazuli.
      - Alterativus et hic duplex nam quedam alterat.
        - Calidam ut sirupus violarum. julep. rosarum. nenufaris. de prunis de prunis. Trociscus de camphora. et similia.
        - Frigidam ut syrupus de calamento. de sticados. zinziberi conditum. mellicratum. et sepa. et similia

Membrorum solidorum et hec est cibus cuius dictiones alibi queras. s. Avicenna p. ca. fen. 2. et a. 6. libro de cibariis. et ab Ysaac in dietis, ubi liber etiam immediate precedenti pagina insignis.

Oppilationes fiunt
- In venis non pulsatilibus et iste sunt male.
- In arteriis et iste sunt peiores.
- In poris et iste peiores quia prohibent exhalationem vaporum malorum ex eis.
- In nervis et iste adhuc peiores saepius.
- In membris ut accidit cerebro ex epilepsia. et apoplexia. et pulmoni et accidit ex squinantia. et cordi ex pulvere. vel aere putrido in quo fuit genitum et iste sunt pessime omnium.

[illegible] ... rietis est mala
[illegible] calida et sicca. cum autem
mala complexio est accidens
accidentis accidere est inter
subiecto. propter eius varieta
tem [illegible] ... et hinc vari
[illegible] accidentia sicut probat. G.
in libro de malicia com
plexionis diverse et quia sunt
duo ... in corpore ... corpus ... commune
extra que non est resolucio
corporum ... et membris
spiritibus et humoribus ideo febrium
... variatur per ista
... hoc febris

Alia fit in spiritibus et vocatur effimera
- Ex angustia
- Ex tristicia
- Ex cogitacione
- Ex ira
- Ex vigiliis
- Ex sompno superfluo
- Ex tranquillitate
- Ex gaudio
- Ex labore
- Ex evacuatione
- Ex dolore
- Ex sincopi
- Ex fame
- Ex siti
- Ex oppilacione
- Ex nausea facientem
- Ex apostemate
- Ex pororum coartatione
- Ex ... pancreas
- Ex frigore
- Ex soliditate
- Ex balnea

Et ista sunt motus animales.
Et ista sunt alteres motus.
Dispositiones intrinsece.
Dispositiones extrinsece.

Alia fit in solidis ... ethica ... complex ... aut est
- Inflamatur Ros et hec est prima species ethice que est difficilis cognitionis et facilis curationis.
- Inflamatur Cambium et hec est secunda species ethice et est difficilis cognitionis et difficilis curationis non tamen impossibilis.
- Inflamatur gluten et hec est tercia species ethice et est facilis cognitionis et difficilis curationis.

Alia fit in humoribus quia ... et est duplex, quedam est sine ... que fit ex aliquo ... humorum ...
- Sanguis qui potest peccare scilicet sive
  - quantitate et ex hac fit febris synocha
  - qualitate quia putrescit et tunc fit synochus
  - Et utraque fit continua.
- Colera que potest peccare quia putrescit intra venas et hoc duplex quia aut
  - In venis ... precordiis epatis et cordis et ex hac fit causon que est febris continua acutissima
  - In venis totius corporis et ex hac fit continua.
- Extra venas et hec duplex aut
  - In uno loco corporis tantum et fit terciana simplex.
  - In duobus locis et fiunt due terciane.
- Melancolia que potest esse putrefacta aut
  - Intra venas et facit quartanam continuam.
- Extra venas et hoc duplex quia aut putrescit
  - In uno loco corporis et facit quartanam simplicem.
  - In diversis locis et facit duas vel tres quartanas.
- Flegma et hec est duplex quantum ad situm materie que est putrefacta
  - Intra venas et facit cotidianam continuam.
- Extra venas et hec multiplex fit autem tunc quod putrescit est
  - Flegma dulce
  - Flegma salsum
  - Flegma naturale
  - Flegma acetosum
  - Ex hiis fit cotidiana interpolata.
  - Flegma vitreum et hec ... putrescit
    - In interioribus et facit epialam.
    - In exterioribus ... et facit liparia.

Que vero composita quia humores ex quibus est componitur et hec fit dupliciter
- Aut humores fiunt mixti et hec multiplex quia vel fit
  - Composita flegmatis sive ... est colera ... et fit emitritheus notha.
  - Composita flegmatis ... et colere ... et cotidiana notha.
  - Aut sanguis cum ... ut ... et melancolie cum colera ut flegmate eiusdem speciei.
  - Et hec iterum ... possunt fieri intra venas et extra.
- Aut erunt humores eiusdem speciei et tunc fiet ... cotidiana interpolata.
- Aut separati quia unus intra et alius extra venas et hec duplex quia aut
  - Aut erunt duo sive in emitritheo quia ... variatur ... colera
    - Putrescit ... flegma intra venas et facit parvum emitriteum.
    - Putrescit intra ... flegma ... et facit medium emitriteum.
    - Putrescit ... melancolia intra ... et facit maiorem emitriteum.
  - ...
  - Parvus emitriteus in vasis flegma ...
  - Et tercia medius coleram sibi colligit ...
  - In magno colera foris est fex sanguinis intus.

verba G. in libro de differentiis febrium et huius.

Nota quod ... sunt cause putredinis in humoribus
- humorum multitudo
- humorum grossitudo
- humorum viscositas
- humorum caliditas
- humorum aquositas
- humorum inclusio sive privatio respirationis et hec causa potens.

Verba G. ... de ... de febribus ... de febribus et huius ... ... tamen differentia sit ... G. ... epimalthia dumalthia et homoteron ... ethica ... calor accidentalis ... magis
- Putrescit de materia quam resolvatur et tunc febris cotidie augetur.
- Resolvitur de materia quam putrefaciat et tunc cotidie declinat.
- Equaliter resolvitur et putrefacit et tunc febris per totum est equalis.

Febris
- Effimera
- Ethica
- Putrida
- Conveniunt quia in omnibus cor sive ... calefit et per consequens totum corpus ita quod ex calefactione leditur.
- Differunt
  - Subiecto quia subiectum
    - Ethice est humiditas
    - Effimere est spiritus
    - putride est humor
  - Causa quia causa
    - Effimere sive est primitiva
    - putride ... antecedens ... lapsa ad coniunctam.
    - Ethice vero ... profunditas ... in humiditatibus que in est.
  - Effectu quia effectus
    - putride ... in ... humores corporis.
    - Effimere est membra et spiritus inflammare.
    - Ethice est corpus ... arefacere ... consumere.

Sicut uult G. in alio ... ex causa ... efficiens putredinis est calor. materia humiditas. Ideo qui uult scire causam diuersitatis paroxismorum febrium ... retardatio acceleratio uel continuatio ... onis febrium ... dispositionem materie uel eius in dispositione ad fortem calorem uel debilem. Et hec ... fit distinctio talis quia causa efficiens ad putredinem.

Caliditas fortis ... uel ... agit et fortis ... potest ... continue ... corrumpit.

Humiditati que quidem facile patitur et facile dilatatur ad exteriora et hec facit continuum motum ... agentis fortis et patientis obedientis et hec duo reperiuntur in sanguine ... etiam ad hec materie ... ex sanguine fit continua.

Siccitati et quia siccitas est qualitas que difficile ... mobile ideo si uno die agit caliditas affligendo sequenti die resistit siccitas putrefactioni quiescit ... colera ... febris colerica uno die affligit alio quiescit ... materia cito est resolubilis ... subtilitatis ideo longius est tempus quietis tempore afflictionis quia ... affligit ad plus .xii. horis si quolibet .xxxvi. horis.

Humiditati que quidem facile mouetur et facile dilatatur ... esset ... continuum faceret paroxismum ... quia caliditas est debilis non potest eam continue resoluere et firmos facere ... facit effectum contrarium colere ... triplum tempus interpolatur et quartum affligit ... xviii. horis ... horis interpolat ... materia est uiscosa tarde resolubilis ideo tempus afflictionis maius est tempore quietis.

Caliditas debilis que ... sua est tarde mobilis ... potest ... coniungi.

Siccitati que quidem tarde mouetur et que in melancolia est ... ex toto oppositum sanguini nam sicut in sanguine erat utraque causa faciens putredinem et continuum motum ita in melancolia est utraque resistens ... oppositum ... fit duplum tempus interpolationis ... simplex tempus afflictionis ... tempus est sue afflictionis ... xxiiii. hore et duplum tempus afflictionis ... colera est in ultimo subtilitatis et melancolia in ultimo grossitudinis ... fit duplum tempus resolutionis ... utraque qualitas resistit ... putrefactioni ideo est duplum tempus interpolationis quam afflictionis ... xlviii. hore. ... adiuuat materie paucitas et grossities.

Nam si G. illud ... sanitas secundum tempus ... existens est egritudo ... naturali ... egreditur ... cum ... sit sanitas ... erit ... egritudo ... naturalem ... sanitas ... egritudo uno modo fit. complexio alia est

- Simplex
  - cum humoris uno ... qualitas alia ... calida / frigida / sicca / humida
  - ... humoris ... calida / frigida / sicca / humida
  - Et magis ... qualitas alia est — diuisa / equalis — Et magis ... qualitas alia est — fluens / ... — ... — actualis.
- Composita
  - cum humoris ... qualitas alia ... calida et humida ... / calida et sicca ... / frigida et humida ut paralisis / frigida et sicca ut cancer
  - ... humoris ... calida et humida ut ... / calida et sicca ... / frigida et humida ut ... / frigida et sicca ut ...
  - ... diuisa / equalis — ... fluens / ... — ... actualis.
  - ... diuisa / ... — ... fluens / ... — ... actualis.

Scribit auicenna ... canone fen ... de apostematibus ... de ... in apostematibus calidis ... apponendum repercussiua ... in augmento ... resolutiua ... et maturatiua ... aptum ...

- Quando materia est uenenosa ut attractus materia ... est repellere ipsam.
- Quando corpus est plectoricum nisi ... non poterit repelli.
- Quando materia est frigida tunc ... repercussiua maxime nocent quia materiam ...
- Quando apostema est creticum tunc enim impeditur motus nature.
- Quando est apostema emunctorio membri principalis ... ad membrum principale.
- Quando uirtus membri apostemati est ualde debilis ... dubitatur amplius.

- Sanguis et uocatur flegmon
- Colera et uocatur erisipila
- Flegma et uocatur ...
- Melancolia et uocatur cancer
- Ventositas ut ... uentosa ...
- Aquositas ut ydropisis ...

... fen ... de egritudinibus.

Congestio ... paulatim humorum ... aggregatio ... credibiliter. membri aggregatur ... replet ... ipsa.

Deriuatio ut quando ... uel de loco ... mutato ... modis:
- humorum multitudine
- fortitudine uirtutis expellentis membri
- debilitate membri suscipientis
- situ directo membri expellentis ad recipiens ut ...
- amplitudine ... de uno ad aliud.

Simplex quod ... est ... est ... est.

Compositum quod est ex pluribus materiis et hec est multiplex ... nomen compositum ... unde cum componitur

- Colera cum sanguine ... flegmone ...
- Sanguis cum colera ... uocatur ... erisipilas ...

... prima ... antecedens et coniuncta ...

- Conueniunt inter se nam queuis
  - primitiue
    - Antecedente quia antecedens non inducit dispositionem sine medio ...
    - Coniuncta quia sicut coniuncta inducit dispositionem sine medio ...
  - Antecedens cum coniuncta quia ambe stant intra corpus ... a corpore.
- Differunt inter se nam differunt
  - primitiua a causa
    - Coniuncta quia — Primitiua ... extra corpus / Coniuncta ... intra corpus — ... differt — Coniuncta ... sine medio / Primitiua ... medio ...
    - Antecedente quia — Primitiua ... extra corpus / Antecedens ... intra corpus
  - Antecedens a coniuncta quia
    - Antecedens ... dispositionem ... medio.
    - Coniuncta ... inducit nisi sine medio.

Morborum
Alius acutus absolute cuius t(er)minus est iiij. dies.
Alius acutus conuersiue cadens in cronicum cuius t(er)minus est in .xl.
Alius cronicus cuius t(er)minus est ultra .xl. dies. ita a .xl. incip(it) cronicari.
Alius acutus paciuus est cuius t(er)minus est in .vii. uel .x.
Alius acutus pacuissimus cuius t(er)minus est in quarto uel infra.

Dietarum
Alia tenuis ut est ptisana. far. ius ciceris et similia. et hec competit acutis absolute.
Alia tenuior ut mellicratum. syruppus et similia. et hec competit pacutis.
Alia tenuissima ut nichil dare nisi iulep fortasse aqua et hiis. et hec competit pacutissimis.
Alia grossa ut olus minutum. ius ciceris et similia. et hec competit acutis conuersiue.
Alia grossior ut parue uolucres. extremitates pullorum. et hec competit cronicis.
Alia grossissima ut uita sanorum et hec competit sanis.

Cenuis prostituti de hora mortis. Illius qui in mora crastine egritudinibus confidens qua hora diei uel noctis in egritudine consueuit deterius se habere. in tali hora in die creticam morietur. uel paulo ante expirabit uel paulo post ponet.

Notandum quod in quolibet morbi tempore non contingit egritudine in sola declinatione morbi sed non contingit mori et ideo nullum signum potest apparere in ipsa morti nisi post.
Sompnus quod inferens nocumentum potest significare mortem in aliquo triu(m) temporum. scilicet principii uniuersalis. augmenti sed, et statu uel. et sompni in quolibet tempore sed sit pla tempora particularia et nota quod in illo tempore particulari sompnus est signum mortis nisi in declinatione quia si solentia uiuere non uiuat procul dubio mala est eorum significatio. ut ait G. in commento illius aphorismi. In quo morbo sompnus laborem et cetera. et est forma talis distinctionis.

Sompnus
In principio morbi sed et cetera apparet
In principio portionum
In augmento portionum
In statu portionum — Malum signum est sed non mortale.
In declinatione portionum et tunc est mortale quia si solentia uiuare non uiuat et cetera.

In augmento morbi sed et cetera apparet
In principio portionum
In augmento portionum
In statu portionum — Malum signum est sed non mortale.
In declinatione portionum et tunc est mortale quia si solentia uiuare et cetera.

In statu morbi sed et cetera apparet
In principio portionum
In augmento portionum — Malum signum est sed non mortale.
In statu portionum
In declinatione portionum et tunc est mortale quia si solentia uiuare non uiuat et cetera.

In declinatione morbi uniuersalis nullius morbi et ideo nullum signum potest apparere mortale.

Venter fit humidus in iuuentute propter pauciatem humiditatis que transit de stomacho ad epar quod sic ait
Propter multam comestionem que fit propter frigiditatem omnis stomachi. Si quo deuenit ad senectutem infrigidabitur magis stomachus quia non appetet et sic siccabitur uenter quia omnis intensa qualitas destruit operationem.
Propter uelocitatem descensionis cibi quod accidit
Propter multam coleram ad intestina et stomachum a felle transmissam. In senectute uero non calidum et sic uenter siccabitur quia superflua humiditas continua propter calididatem.
Retinebitur colera quare uenter fit siccus.
Propter debilitatem retentiue stomachi et intestinorum
Que est propter humiditatem stomachi et intestinorum et tunc humiditas augmentatur.
Frigiditati et sic augmentatur frigiditate remanebit sic prius quod terra quod (?)
Propter debilitatem epatis attractiuam que accidit propter frigiditatem eius. cum quo ad senectutem deuenerit augmentatur frigiditas epatis et remanet uenter humidus sicut prius fuit quo ad illud .y. quia debilitas retentiue uigens frigiditati.

Venter siccus est in iuuentute propter humiditatem attractam ad epar de stomacho et intestinis quod contigit
Propter paucam comestionem que accidit a calididate omnis stomachi. Si quo deuenerit ad senectutem infrigidabitur stomachus quare appetitus multum erit et multum cibum sumet et sic uenter humectabitur.
Propter tardam cibi descensionem que accidit
Propter paucitatem colere fluentis ad intestina. Colera plus mittetur et epatis frigiditas non augmentabitur et fiet siccus sicut prius. Fiet humidus.
Si quo deuenerit ad senectutem aut
Propter fortem attractiuam epatis
Frigiditas augmentabitur quare non attrahet sicut cibi ne siccabitur stomachus et intestinorum quia in senectute siccabitur magis
Vel contentiua stomachi que accidit a
Deficiet contentiua stomachi quod uenter humectabitur quia omnis intensa qualitas destruit effectum proprie uirtutis.
Forti existente epatis quod accidit ut
A repletione epatis
A caliditate epatis
Sed quo deuenerit ad senectutem infrigidabitur epar et attrahet et uenter fiet humidus.

Morbi acuti dicuntur
Alius est cum febre
Alius est sine febre

Acutus dicitur triplex
Ratione quantitatis ut synocha.
Ratione qualitatis et hec est duplex
Ratione uenenositatis ut antrax.
Ratione furiositatis ut pacutissimi morbi.
Ratione situs ut quedam continua.

Morbus dicitur acutus
Alius continuus et uelox
Vel quia ualde malignus ut causon.
Vel quia magnus ut sinochus.
Alius acutus et uelox
Vel ratione impedimenti nobilis operationis ut squinantia.
Vel ratione sensibilitatis sibi ut spasmus.
Vel quia uirtutem deiciat ut colica passio.

Vel remittit
In iuuentute calitas et humiditas.
Estate calitas et siccitas.
Autumpno frigiditas et siccitas.
Hyeme frigiditas et humiditas.

Morborum alius est
Ex epydimia generantur morbi indifferenter sed heres ad salutem uel ad mortem.
Epydimialis et hic predit ex mala dispositione aeris acquisita ex intensione et remissione qualitatum in aliquo tempore anni ut cum ire et aliis et cetera cum fen. f. ex(?) de fe. pestilentiali.
Pestilentialis et hic attribus quod hunt corrupte ipsam substantiam aerisque accidit a
Corpore aliquo celesti dominante in illo anno immutante.
Alicui climati uel speciei.
Vaporibus procedentibus ex cadaueribus uel paludibus uel inde acierei ipsum inficiat.
Vaporibus uenenosis procedentibus ex uisceribus terre et inficientibus uegetabilia que comesta ab animalibus inficiunt ipsum. Signum est huius rei cum animalia sub terra ut mures et cetera petunt superficiem terre cum subsistentiam sentire non possint illesa.

Lepra
Morphea
Impetigo
Serpigo
Conueniunt
In materia quia omnis fiunt ex humore adhusto.
In fine quia omnes in cute apparent.
In pure quia omnes fiunt ex parte assimilatiue uirtutis.
In effectu quia omnes in ficiunt cutem.

Differunt
In lepra materia magis profundatur in carne quam in aliquo illorum
In morphea non fit ulceratio si simplex macula alba uel nigra uel rubea.
In serpigine ulceratur cutis sola et est aspera et serpit de loco ad locum ad modum spatio.
In impetigine ulceratur cutis sed non est aspera et ... tamen aliquantulum
Et non mouetur de loco ad locum.

Epydimia est mutatio aeris in putredinem et pessimam qualitatem.
Vel epydimia est putrefactio que accidit aeri sibi putrefactio ad putride.
Morbi epydimiales dicuntur esse simpliciter subitus uno eodemque tempore multis in gentibus hominibus.

Iudicativi in quibus crisis iudicatur ... et isti sunt quidem in quadris lune.
Indicativi in quibus ostenditur quod futurum sit de egritudine in quadra et cadunt in medio eiusdem.
Intercidentes in quibus quandoque fit crisis ratione motus materie sue.

Dies cretici quidem s. hora scilicet ex duobus dependent scilicet ...

Ex parte medici et assistentium necessaria s.:
- Obedientia ex parte egri et assistentium.
- Potentia medici potentis egritudinem recte curare.

Cui diei crisis sit attribuenda. Nam si evacuatio materie per sudorem incipiat in uno die et fiet in alia quandoque contingit quod crisis occupet tres dies vel duos. Tunc considerandum est motus egritudinis quia si egritudo de natura sui motus plus de tertio interim tunc crisis attribuenda est tertio et non quarto. Si vero plus in quarto tunc attribuenda est quarto et sic de aliis.

Ratio autem hec duplex quia quedam:
- Agitabilis et variabilis non adherens unquam uni ordini uni et hec est in morbi qui cum de se sit variabilis ponit crisim per sui naturam. Illa si materia motu de tertio interim facit crisim in tertio cum crisis fiat in negotio ut scribit G. et si motu de quarto in quartum tunc ponit crisim in quarto et sic de aliis et secundum hanc variantur dies intercidentes qui sunt 3. 5. 9. 13. 15. 21. 23. 25. et alii plures.
- Firma adherens ordini uni et viae uni et hec est influxus sive impressio corporis supercelestis s. lune / solis.

Luna quippe quia ad eius motum moventur humores leves ut colera et sanguis ideo ponit crisim brevem in morbis et ideo per ipsam terminantur morbi decurrentes usque ad quartum quadrantem lune. Et quia luna est in quadris suis fortior ideo materie crisis contingit in quadris eius materie in primis duabus. Nam in illis consequitur fortitudo nature et impressio fortius in istis vero duabus licet sit impressio ex parte lune tamen virtus egri per morbi longitudinem debilitatur et ideo non fit in eis crisis adeo radicalis licet fiat frequentissime. Et quia motus lune est cum crisis medicalis in morbis acutis luna autem triplicem habet motum s. consecutionis cum redit ad eundem puncto recedens a sole et accedens ad idem et hoc tempus vocatur ver ... mensis consecutionis et durat autem xxix diebus autem 30 de quo nichil ad nos. Secundus motus est motus peragrationis per circulum suum s. zodiacum in xii signorum in quo luna currit xii signa et hoc tempore durat xxvii diebus et vii horis et appellatur mensis proprie impressionis et quia in hoc tempore per diversa signa influit hiis illis ita quod illi non. Sed tertius eius motus vocatur motus manifeste visionis et est cum distat a sole per iii gradus ante vel retro ut dicunt astrologi et hoc tempore luna lucet manifeste et vocatur mensis communis impressionis eo videlicet quod eius impressio non variatur ad hoc individuum plusquam ad illud. Et per hanc impressionem habet luna calefacere ut humectare ut infrigidare ut desiccare et tales omnes impressiones facere ut materie menstrua provocare et cetera. Et hoc tempus durat 26 diebus et 12 horis. Ergo quia corpus humanum habet regulari ab ipsa luna ... quod utramque impressionem ab ipsa recipiat eadem qualitate est unum de orbibus mundi in quo ipsum continet influit et propria quia homo aliam proprietatem acquirit quam alia ... quam pla. Et ideo ars que est de corpore humano s. medicina tempus predictum mensis ... ex duplici tempore agregatur et tale tempus est mensis medicinalis quia constat ex medietate mensis utriusque ex 26 diebus et 22 horis naturalibus qui si dividitur per medium erit quilibet pars dies xiii et xi hore et ideo fit crisis in xiiii die habebat in medio ... 2 septimana incipitur a xiiii et non a xv quia a xiiii habebat in 2 septimana xiii horas ... 6 dies et xvii horas et mediam ... et ideo fit crisis in vii et non in vi et ideo prima septimana ... quia secunda septimana in parte non habet nisi vi horas et mediam prima vero habet mediam xvii horas et mediam et non secunda septimana incipit ab viii die et quia media septimana est media quadra lune et luna in medio quadre imprimit medium sui fluxus hinc est quod natura que regulatur ab ipsa in quartis vel ... si crisis futura est ad bonum ... ideo in quarto die ... apparet omnis quod futurum sit in vii si crisis futura sit et vel apparet in alia quarta si crisis futura est in alia quadra. Et nota quod si in quaque sive in die cretico occurrat ascendens patientis patiens liberatur. Si vero occurrit descendens patiens moritur. Si vero annum medicinalis scire volueris multiplica xii menses medicinales. Similiter scire ex quot horis constat dies medicinalis divide septimanam medicinalem in vii partes equales et habebis eum.

Sol quidem ad cuius motum moventur humores frigidi et graves s. flegma et melancolia tales namque humores quia sunt frigidi et pacti indigebunt forti motore et quia sunt tardi motus ideo egritudines ex eis sunt longe et ideo regulantur motu solis et propterea cotidiana extenditur ad vii menses et quartana ad vii annos et quandoque ad xii de quibus alias dicetur.

- Ad bonum:
  - Quia materia fuit digesta potuit expelli.
  - Quia obviavit natura die illo suo fortunio.
- Ad malum:
  - Quia materia fuit ... digesta.
  - Quia natura obviavit illo die infortunio suo.

Et hec crises sunt in acutis morbis cum febre continua.

- Diminuta:
  - Quia pars materie fuit digesta.
  - Quia pars materie fuit indigesta.

Et ideo completur in pluribus horis et hec crisis fit in interpolatis secundum plurimum licet quandoque contingat in continuis.

- Dubia sive permutatoria: Quia materia fuit grossa et natura debilis et hoc potest contingere in cronicis et in acutis.
- Nulla: Quia materia non fuit digesta et ideo natura expectat alium diem creticum.

Annus medicinalis constat ex 323 diebus. Superatur a naturali anno in 42 diebus.
Mensis medicinalis constat ex 26 diebus et 22 horis. Superatur a naturali in tribus diebus et mediam.
Septimana medicinalis constat ex 6 diebus et 16 horis et mediam. Superatur autem a naturali in vii horis et mediam.
Dies medicinalis constat ex 23 horis et quartadecima alterius et parte minus superatur a naturali in 1 hora minus quartadecima et parte plus.

Subitre alterationis que fit per aliquam sensibilem evacuationem ut per sudorem et cetera et hec meretur nomen crisis absolute.
Permutationis que fit per apostema derivativum et hec non meretur nomen crisis absolute sed dicitur crisis diminuta.

Nota quod in quolibet morbo ubi sunt quattuor tempora s. principium, augmentum, status et declinatio. Et in quolibet istorum temporum sunt pori et quibus porismi habet ista quattuor tempora.

Ex parte cibi et hoc tripliciter:
- vel quia cibus multus est et hoc dupliciter
  - vel secundum sui naturam ut lac vel ... acumina.
  - vel pactionis ut ex malitia artificii.
- vel quia cibus malus.
- vel quia inordinate sumptus.

Ex parte virtutis et hoc:
- vel ex malitia complexionis sine humoris vitio et tunc indiget alteratione ut de calido in frigidum et cetera.
- vel ex malitia complexionis cum humoris vitio et tunc indiget evacuatione.

Sex conditiones debent concurrere ut aqua frigida valeat in febribus scilicet quod:
- Materia sit digesta.
- Viscera omnia sint sana.
- Calor innaturalis sit fortis et maturus.
- Qui eam bibit sit consuetus.
- Tempus morbi sit calidum.
- Virtus sit fortis.

Nota quod quattuor sunt que impediunt medicum dare ... in existente furiosa.

Impedimenta sunt hec:
- Viscositas humorum.
- Extensio diafragmatis.
- Nimius calor exsiccans ... febra.
- Apostema in visceribus.

Dolor:
- vulnerosus ex malitia ...
- ... ex nimia pleuritic.
- ... apostemas ...

Lumbrici et
Longi et rotundi qui generantur in gracilibus intestinis et quandoque ascendunt ad stomachum.
Longi et lati .i. ascarides generantur in grossis intestinis et hii differunt sicut superiores. || est species
Lati et curti et isti vocantur cucurbitini quia fiunt secundum modum seminis cucurbite et hii differunt sicut superiores tamen egeruntur mille numero quandoque.

Sciatica quadruplex
Albi quorum una est sciatica
Albi ad citrinitatem declinantes quorum una est colica minuta.
Albi ad lividitatem tendentes quorum una est sciatica colica.
Nalti albi quorum una est sanguis diminute decoctus.

Complexio
Etas — coequatur per similia
Consuetudo
Morbus
Tempus — contrariatur parum
Regio

Cum in omni morbo virtus aut est
Fortis et tunc duplex specie aut cum morbus est
Ex plenitudine et tunc oportet ut cibus parum et raro detur.
Ex evacuatione et tunc oportet ut parum et sepe detur.
Debilis et tunc duplex aut cum morbus est
Ex plenitudine et tunc oportet ut parum et paulatim detur.
Ex evacuatione et tunc oportet ut parum et sepe detur cibus.

Spasmus est egritudo nervosa qua membra versus suam originem || contrahuntur.

Apoplexia et epilepsia
Conveniunt
In materia quia utraque fit ex materia flegmatica ut dicit G. in commento illius amphorismi. Epilenticon puerilibus.
In situ materie quia utraque invenitur in ventriculis cerebri continentibus ut dicit Avic. 3 canonis c. de epilepsia.
In lesione eiusdem virtutis quia animalis ut dicit G. Q. de accuti et morbo.
In non accidentibus quia in utraque cadit homo et surgere nequit quousque prius recedat. et hiis patet ad sensum. In epilepsia
Differunt
In gradu lesionis quia in apoplexia leditur sensus et motus et omnino totaliter, tollitur sensus. ut Avic. 3 canonis c. de apoplexia.
In quantitate materie quia in epilepsia oppilatur tantum ventriculus cerebri. in apoplexia oppilatur et repente. Avic. 3 can. c. de eg. apoplexia.
In materie lesionis quia epilepsia est contractio vel spasmus, et apoplexia est sicut mollificatio sive relaxatio. ut dicit G. Q. de accuti et morbo.
In lesione spiritualis virtutis quia apoplexia est accensis virtutis motive. Epilepsia vero sentitur ut dicit G. Q. de accuti et morbo.

Epilepsia triplex est. G. 3 de interioribus et Avic. 3 canonis et Rasis. et secundum quod dividitur expertum
In qua materia est tantum in cerebro
Flatica humiditas oppilans ventriculos cerebri et facit epilepsiam absolute sic vocatam et de hac loquitur. y. Epilepsia.
Vapor ab inferioribus elevatus ad cerebrum ipsum percutit et facit cathalentiam vel analentiam.
Sive materia est sita in
In cerebro et facit epilepsiam.
In stomacho et facit cathalentiam.
In quocumque alio loco ut in manu vel pede digito et facit analentiam.

Virtute forti corpore plectorico in yeme minuitur multum et raro.
Virtute forti corpore macilento in autumpno minuitur et sepe.
Virtute debili corpore plectorico in vere parum et raro.
Virtute debili corpore macilento in estate parum et sepe.
|| cum privantur menstruis.

Cura sit accutima cum fuerit
Prefocatio matricis que cognoscitur per propria sua signa que fit in mulieribus; precipue viduis a coitu abstinentibus vel talibus.
Lumbricorum punctura in ore stomachi. que secundum plurimum fit in pueris et cognoscitur per pruritum vomitum vel factidum.
Epilepsia que in differentia in qualibet etate et quolibet sexu fieri habet et cognoscitur per sua signa:

Sanguis procedit
A cerebro et tunc cognoscitur quia per excreationem emittitur.
A faucibus et ab hiis per ad vocalem ulceratio earum. || narium.
A naribus et cognoscitur quia erit niger aliquantulum et purus et spissus fluxus.
A stomacho et tunc non erit sine vomitu.
Ab epate et cognoscitur per egritudinem epatis precedentem.
A splene et cognoscitur quia erit niger et grossities splenis est.
A pectore et tunc erit cum tussi tamen non est spumosus.
A pulmone et tunc erit cum tussi et est spumosus.

Sudor signatur
Tactu si est calidus aut frigidus
Visu si est crassus aut liquidus
Gustu si est acetosus vel amarus
Odoratu si est fetidus vel suavis
Quantitate sua si est multus vel parvus
Modo suo si est continuus vel interruptus
Hora sua scilicet in principio vel statu
Successione si sequatur levitas aut contrarium
Figura sua si est subtilis vel viscosus
Loco si est cum toto corpore vel particularis.

Ceterum in nutrimentis et Avic. de virtutibus que quidem ampliori
Primum est quod corpus in quo fiat experientia sit sanum et non infirmum quia non fuerunt in eo operationes generales.
Secundum quod corpus in quo fit hec experientia sit ieiunum indigens nutrimento.
Tertium quod fiat experientia in pluribus corporibus omnia esse equalia in conditionibus
Quartum est quod cibaria duo inquantum in quibus experientiam vult facere equalia esse parata
Quintum est quod cibaria esse purgata extraneis qualitatibus.
|| sic conditiones fiunt experimentum corporum:
sic conditiones due sumuntur experimentum ciborum.

Philosophia in medicina primum
Quantitate sicut est illud cui nichil deest ad suum perfectum. ut celum.
Qualitate ut est corpus dicitur esse perfectum in sua scientia.
Bone finis sicut ultimus dicitur perfectus ratione beatitudinis.

Nocumentum dentium signis .1.v. signis
Ex destructione sive auctificatione dentium.
Ex motu sive stridore dentium.
Ex aninositate eorum.
Ex amasticatione.
Quia ex auriditate dualis.
|| est signa morbi in febre acutis.

Apostema
In evacuatio
In ventre toti corpore et tunc facit febrem continuam.
In membris propinquis
ad stomachum
cordi
epati
pulmoni
Et tunc facit causonem.
Ex evacuatio
In parte aliqua corporis collecta et facit erisipilam.
In partibus pluribus et facit febrem simplicem.

Nota. Epithima fit de succis quibus infunduntur panni.
Cathaplasma potest de succis et potest de siccis.
Emplastrum fit de gummis in solidis siccis.
Embroca dicitur in fusio alicuius liquoris et spongia plana et talibus.
Sinapisma est aspersio pulveris super aliqua unctione.

Nota putrefactionis et tunc duplex. aut cuius motus et uictus
cute et tunc est aut pectori
sine cutis ulceratione et facit ytericiam.
Cum cutis ulceratione et facit desudationem.
Stomachum et facit vomitum et dulcia accutima sicut
Intestina et tunc duplex cum excoriatione et facit dissinteriam a.
Sine excoriatione, et facit diarriam.

Dolor generatur et xv. secundum Avic. primo canonis f.
Pruriosus quando fit ex humore parum pacato aut salso.
Asperitivus cuius causa est humor sicut crassus.
Pungitivus cuius causa est humor panniculum extendens aut in latitudine aut in longitudine. vel simplex.
Compressivus cuius causa est humor latalis occupans locum alicuius membri.
Extensivus cuius causa est ventositas vel plurimum aut humor valde membrum extendens.
Concussivus cuius causa est materia que inter musculum et panniculum eius separatione facit ut quod pre laxatudine excitatur.
Frangitivus cuius causa est materia separatione faciens inter ossa et panniculos ipsa tegentia.
Laxativus cuius causa est in musculo vehementer gravans et vocatur laxativus non alatorie si quam musculum reddit magis lapid. i. longius.
Perforativus cuius causa est materia grossa aut ventositas que intervenit inter tunicas membri nervosi duri.
Acualis cuius causa est materia subtilis minuta sparsa in membro sensibili.
Stupefactivus cuius causa est aut forte frigus
Pulsativus cuius causa est apostema calidum fortis siccitatum plurimum spiritum pregnante. || arterie.
vel elevatione vaporum sive humorum calidorum ad membrum in quo est intus
Gravativus cuius causa est apostema molle in membro etiam sensibili.
Fatigativus cuius causa est humor dissolutus ad musculos per forte exercitium. vel per aliquam causam.
Mordicativus cuius causa est humor acutus ut est colericus humor.

Materia autem est aer per anhelitum respiratus cum impetu.

Efficiens quae est quadruplex: Primum movens et haec est motus lacertorum pectoris qui causant anhelitum. Primum perficiens et haec est epiglotis quae alio nomine dicitur lingua fistule. Primum informans et haec est canna pulmonis. Coadiuvans admodulans vocem ut uvula de qua dicitur est quae sic fistulatur. Coadiuvans adretinendum aerem ut palatum. Coadiuvans ad diversos sonos litterales exprimendos ut labia, lingua, dentes. Coadiuvans ad sonorum vocem faciendum ut nares.

Causa quae dicitur digitus ... Sensibile quod haec est id quod percipitur ut color. Definitum quod haec est proprie omnibus coadiuvantibus ut tot oculis. Desiratum quod haec est principalis per quam fundatur sensus ut nervus obticus unde venit ad oculum cristallinum in oculo. Densus quod haec est potentia sentiendi ut virtus visiva sedet quae venit ad oculos.

Causa: Terciana brevius est inde non habet brevia tempora per quae pervenit statum propinquum. Cotidiana est longa et non habet longa tempora per quae consequitur statum longum. Quartana est longior et non habet tempora longiora per quae consequitur statum longiorem. Sed in longinquum et propinquum statum dicta est grossitudo vel subtilitas.

Tempora anni quae: Estas sui caliditate dissolvit et acuitur consumit morbi materiam et non morbus breviatur quia per consequens statum facit propinquum. Tempus sui frigiditate coartat poros et congelat et ideo morbi materia non plagatur morbus et per consequens statum facit longinquum. Intermediis temporibus vel medio modo. Sed si approximatur ad estatem vel yemem non iudicatur eorum desicet auditio extremorum.

Circuitus ad invicem relati: Quantitate est quod: Subsequens est longior quam praecedens et tunc est morbus in augmento. Subsequens est brevior et tunc est in declinatione. Subsequens est equalis praecedenti et tunc distinguitur quia aut apparuerit signa digestionis et sic est in statu, non apparuerit signa digestionis et tunc est in principio.

Qualitate quod: Subsequens est fortior quam praecedens et tunc morbus est in augmento. Subsequens est debilior et tunc in declinatione. Subsequens est equalis praecedenti et tunc subdistinguitur quia aut signa digestionis apparuerit et tunc est in statu, signa digestionis non apparuerit et tunc est in principio. Subsequens citius incipit et tardius finitur et tunc est in augmento.

Ex principio temporis quod: Subsequens tardius incipit et citius finitur et tunc est in declinatione. Equaliter incipit et finitur et tunc distinguitur quia aut signa digestionis apparuerit et tunc est in statu, signa digestionis non apparuerit et tunc est in principio.

Causa: Multitudinis. Frigiditatis ut in palsi. Grossitiei ut in quartana. Modi ut in epilla quae multum durat. Oppilato splenis quae causat morbi cronici. Morbi: Ex errore medici. Ex errore infirmi. Erroris: Ex mala approximatione rerum non naturalium.

Res quae fiunt: Supra naturam ut quae fiunt sine motu et transmutatione ... nec tamen corrumpuntur per hoc naturae principia sed addit adeo ... Secundum naturam ut quae fiunt ex propriis et intrinsecis principiis rei et haec fiunt cum motu ut quod oculus videat et ignis calefaciat. Contra naturam ut quae fiunt per violentiam ex extrinseco principio ut quod lapis moveatur sursum hoc corrumpit principia naturae. Non secundum naturam id est praeter naturam ut quae per aliud extrinsecum principium fiunt secundum quod fiunt a natura ut res ea quae fiunt ab arte.

Doctrinae ordinatae tres: Prima est resolutiva cuius processus est ab effectibus resolvendo in suas causas sive principia in mediata. Secundum hoc exemplum nobis appareat iste effectus quae est lunae eclipsis et si volumus habere plenam notitiam sui scilicet de eclipsi statim investigamus causam est immediatam nec cessabimus hoc facere transcendo per medias causas quousque devenimus ad primam et immediatam causam dicimus quod eclipsis lunae est quia sol eam non illuminat. Si non illuminat sol non emittit radios in eam et si non emittit radios est quia impedit interpositio ... inter ipsum et lunam. ... et talis corpus est terra. ... interpositio terrae inter solem et lunam est causa prima et immediata eclipsis lunae quae sitam generatur secundum per doctrinam resolutivam. Et haec doctrina invenitur ... in libro ... et in multis libris suorum. Et est doctrina medico necessaria tota die ut sciamus ... morbos et etiam accidentia ... et ... medico ... et secundum hanc doctrinam faciet demonstrationem ut dicit haly ... in libro posteriorum.

Secunda est doctrina compositiva cuius processus est a causis ancillantis in effectibus ... ut ... quod si terra interponitur quod est corpus opacum obliquum inter solem et lunam ... sol non convertit in eam radios suos. Si non emittit radios quod non illuminat eam. Si non illuminat ... quod sit eclipsis lunae. Et sic pervenimus ad notitiam eclipsis per suas causas componendo eas ad effectum istum perducendo et ista doctrina est utilis medico ... quod praecognoscit morbum futurum per causas praecedentes ... Et secundum hanc doctrinam sunt demonstrationes ... quod ... potius ...

Tercia doctrina est dissolutiva ... sive diffinitionis et est ut accipias diffinitionem alicuius rei ... resolvas eam in genus ... in mediatum et suas differentias ... genus in suas species ... et species in individua ... et ... omnia quae ... continentur ut ... tibi ... materia ... ponit de diffinitione medicinae integram.

Diffinitio, Terminus, Ratio: Haec sunt idem sed differunt modi accipiendi: Diffinitio dicitur quia a diffinito excludit omne quod est ei extraneum et non pertinens. Terminus dicitur quia includit inde omnia quae propria sunt diffinito. Ratio dicitur quia exprimit totum esse diffiniti sicut nomen in phisica ... .

Calor sive ...: Corpus quod aliquo qualem ... sic equalis est in radice in puero et iuvene quod ... ignitum remanet in utroque sed in puero est ... aeri et aquae. In iuvene est ... et ... in puero lenior in iuvene acutior invenitur et ex hoc ... distinctio quam ponit ... de ... dicens quod calor pueri et iuvenis sunt equales in radice scilicet in elemento unde acquisitus est eorum calor. Sed pueri calor est lenior ... acutior ... qualitas et quantitas est ... et accidens ... in aquo recipit esse ... dicitur calore maiore vel minore ... minoritate subiecti humidi ... et subiecti sui. ... et ... humiditatis radicalis et influens ... in corpore illo calorem maiorem vel minorem esse ... quantitas vel minor ... humidi ... quia ... radicalis. ... in iuvene ... de humido influenti et ideo calor ... admixtus radicale ... maior in puero ... maius est subiectum ... humidum influens est maior in iuvene ... quia humidum influens ... est humido radicali ... sanguis calidior est lacte ... et ideo ... calor fundatur ... humido est acutior calore fundato in humido radicali. Ille vero econtrario mollior et lenior. ... de calore fundato in ... dicit quod si duo vasa inequalia impleantur scilicet humidum radicale pueri et iuvenis aqua equaliter calida ... calore ... est equalis in radice ut ... quia ... pueri scilicet humido radicale est maius radicali iuvenis quo adhoc calor pueri dicitur esse maior calore iuvenis. ... Et solo dicitur quod si duo vasa equalia scilicet humidum radicale pueri et humidum influens iuvenis impleantur aqua tamen in uno sit calidior quam in alio ... quo ... iuvenis est maior quia acutior ... humidi influentis quod est magis calidum. ... humidum radicale quod est aqua et vinum quod est humidum influens et sit mixtio inequalis ... est equalitas ... quia ... plus de vino id est de humido influenti ... de radicali ubi calor est acutior ... de puero ad iuvenem non ... comparatio ... de iuvene ad iuvenem ... Sed si sit equalis mixtio aquae et vini id est humidi radicalis et influentis ... sit inequalitas ... dicimus quod in iuvene ... est vas minus quo ad influens est maior ... acutior ... In puero vero ... mollior ... ratione humidi radicalis maior.

Vita brevis ars vero longa etc. Sicut per se Galienus [illegible]. Quoniam aliqua agentia in actione sua elevantur ad ea que propriam naturam excedunt, impossibile est eorum actionem compleri nisi per aliquid excitetur superadditum eis. Hoc autem plane patere potest in ferro, lapide et naturali calore. ¶ In ferro primo patet, nam cum ferrum frigidum sit impossibile est quod calefiat nisi per virtutem ignis sibi superadditam, quod liberius calefiat in igne etc. calefactum. ¶ Secundo patet in lapide, nam lapis naturaliter movetur deorsum, sursum autem non movetur nisi per violentiam, et tam diu movetur sursum quamdiu durat virtus impellentis ipsum, et tunc naturaliter inclinatus redit deorsum. Et hoc est quod philosophus manifeste scribit tertio celi et mundi, secundo ethicorum. Et hoc idem ipse dicit secundo de proprietatibus elementorum et planetarum, dicit enim quod ignis eterne comburit, absumentes sibi lapides et combusti natantes in mari quia corpora gravia sic alleviantur fiunt levia. Hoc autem totum fit virtute ignis et non virtute corporum gravium. ¶ Secundum patet quod dictum est in naturali calore, nam calor naturalis convertit et digerit cibum per quem sustentatur vita. Hoc autem numquam facere posset sine adiutorio anime, nam vita est forma anime non naturalis caloris, et hoc est quod expresse dicit philosophus secundo de anima capitulo de potentia vegetativa. ¶ Cum igitur ad prelens ad virtutis inquisitionem intendamus veritas autem humana naturam excedit, impossibile est nos ad ipsam elevari et ipsam plene cognoscere nisi per aliquid nobis superadditum prius. Quod autem veritas humanam naturam excedat patet quia ipse deus est veritas et sua veritas, ut ipse in evangelio de se ipso testatur: Ego inquit sum via veritas et vita. Et tertio hoc idem patet per philosophum secundo metaphysice capitulo primo: Forsitan autem difficultatis veritatis cum duos existentes modos non in rebus sed in nobis est eius causa, nam sicut noctilucarum oculi etc. Quod igitur nobis superadditum virtute declarabit nisi illud quod est verissimum, nam sicut scribit philosophus secundo metaphysice: Unumquodque enim et idem aliorum est maxime per quod in est aliis univocatio, ut ignis calidissimus, ipse enim aliis est causa caloris. Quare igitur verissimum esse causam omnibus veris, nam sicut res se habet ad esse sic et ad veritatem. Sed ipse deus est maxime ens et eternum habet esse, ergo maximam habet et eternam veritatem. Ad ipsum igitur recurramus dicentem: Venite ad me omnes qui laboratis et honerati estis et ego reficiam vos. Dicit: Venite vos qui laboratis, supple labore ignorantie. Nam sicut dicit Augustinus: Qui vult verum dicere non laborat. Et honerati estis, supple principiis. Nam sicut graue honus proterit laborem, sic falsa principia deprimunt intellectum. Et ego reficiam vos, supple melle veritatis. Nam sicut scribit Galienus primo de simplici medicina capitulo ultimo: Sermo verus est cibus anime et testatur etiam, sicut alimentum corpus reficit. Et ideo invocemus ipsum deum cum propheta dicentes: Domine labia mea aperies etc. Vita brevis ars vero longa etc.

Sicut .2. sententiarum etc. distinctione .26. et Augustinus super genesim ad litteram. Quod post primi peccati transgressionem humana natura per corpus quadruplicem defectum incurrit, scilicet ignorantiam, obmutescentiam, indigentiam et mortalitatis sententiam, quorum opposita in statu innocentie possidebat. Huic autem quadruplici defectui volens deus homines ex toto eripere quadruplex remedium adinvenit. Nam contra ignorantiam adinvenit philosophiam per quam homo de ydiota fit sciens. Contra obmutescentiam adinvenit trivium per quod etiam eloquentiam magnifice decoratur. Contra indigentiam ordinavit mathematicas per quas acquiruntur ea que sunt necessaria ad victum. Contra quartum vero defectum directum et oppositum remedium non adinvenit, nam cum in statu innocentie, ut Scotus et Hilarius scribit, deus fecit hominem penitus ex suis principiis immortalem tamen ita ut si non peccasset non mori potuisset, quia peccavit in mortalitatem penitus prodidit induens mortalitatem. Hoc autem sic factum extitit quia sicut elementa ex quibus componitur genus humanum erant incorruptibilia ante peccatum, sic post peccatum facta sunt eius elementa corruptibilia et agitabilia, et propterea homo agitabilis et non perfectam extremam habet sanitatem. Et hoc est quod Galienus primo de regimine sanitatis refert dicens quod certissima sanitas etc. Licet igitur solum remedium adinvenit contra quartum defectum scientiam quandam mirabilem, videlicet medicinam, per quam hec agitabilis vita nostra et sanitas uniformiter prout cuilibet complexioni et etati et regioni et tempori competit regulatur. Et hoc est quod Galienus 4 de regimine sanitatis scribit dicens: Quales autem non magna et mirabilia sunt huius artis opera etc. per hanc enim corrupta sanitas ad eminimum reducitur naturale. Et hoc est quod Avicenna primo canonis capitulo primo scribit: Medicina est scientia etc. Considerans igitur Ypocras hunc quartum defectum sine perfecto remedio consistere in initio conatus est scribere verbum nobis propositum. Circa quod quidem verbum quatuor breviter sunt videnda. Primo enim videbimus quid est vita. Secundo quot sunt cause et que vitam brevem facientes. Tertio quomodo ars est longa. Quarto verba predicta nostro coaptabimus proposito principali.

Ad evidentiam autem primi notabilis est sciendum quod sicut in libro de pura bonitate scribitur qui liber de causis alias nuncupatur, formalium sunt quatuor in materia quatuor sunt genera: prima forma est forma mineralium, secunda forma vegetabilium, tertia vero est sensibilium, quarta est forma intelligibilium. Prima forma dat esse tantum, secunda supra esse addit vivere, tertia supra esse et vivere addit sentire, quarta supra esse vivere et sentire addit intelligere. Adhuc prima forma habet unitatem et salvatur in uno, numquam enim lapis generat lapidem. Secunda vero scilicet forma vegetabilis salvatur in alio et est multiplicabilis in multis, unde planta generat plantam. Tertia vero scilicet forma sensibilis que est forma animalium brutorum salvatur in alio et est multiplicabilis in multis, et adhuc habet plus quam in materia operatur licet in ea habeat esse, unde licet visus habeat esse in oculo tamen non percipit colorem cum subiecto suo secundum intentionem colorum. Quarta vero forma scilicet forma intellectiva que est propria forma hominis et est multiplicabilis et salvabilis et adhuc habet plus quam non est in materia corporali, immo nullius corporis est actus et in materia operatur, et ideo corpore deficiente ipsa remanet incorrupta. ¶ Adhuc amplius est sciendum quod secunda forma supponit primam et tertia primam et secundam, et ultima omnes precedentes, et ideo prima destructa destruuntur etiam sequentes. Secundum eas quia prima forma est esse ut probatum est, omnia debentia habere vitam habent esse tanquam fundamentum in quo fundantur omnes alie forme. Et quia vita supponit esse ut patet esse possumus dicere: Vita est consistentia que esse dat consistentiam. Verumtamen quia esse tantum est forma nature, alie vero tres sunt forme anime. Ideo ergo debet habere vitam omne quod esse habet animam quia ab ipsa est vivere. Et hoc est quod philosophus primo de anima scribit dicens: Animatum igitur ab inanimato cognoscimus per vivere. Possumus igitur dicere quod vita est consistentia per animam. Sed quia potentie anime sunt plures omnes quod specificaretur illa potentia cui potentia et proprie competit, alias dictio insufficiens esset quia esset valde communis ut probat philosophus .6. topicorum. Si igitur diceremus quod vita est consistentia per intellectum tunc soli homines viverent, animalia autem bruta et plante non viverent quod est falsum. Si autem diceremus quod vita est consistentia per sensum adhuc ista dictio falsa esset quia tunc soli homines et animalia viverent in quibus est sensus, sed plante in quibus non est sensus non viverent. Dicimus igitur vitam esse consistentiam per vegetationem. Sed quia vegetatio est actus potentie vegetative, potentia autem vegetabilis tres habet virtutes scilicet generativam, augmentativam et nutritivam, ideo per quam istarum sit hec consistentia videamus. ¶ Si enim dicamus quod vita est consistentia per generationem tunc postquam embrio formatus esset non amplius viveret et sic modico tempore forsitan diebus .l. vel parum amplius perduraret. Si autem diximus quod sit consistentia per augmentum adhuc est falsum quia tunc non contingeret aliquod vivens nisi quamdiu cresceret, sed post etatem iuventutis quis non crescit tamen vivit, non igitur vita est consistentia per augmentum. Relinquitur igitur quod sit consistentia per alimentum. Dicemus igitur quod vita est consistentia per alimentum quemadmodum scribit philosophus 2 de anima. Nec est mirum, nam generativa et augmentativa sunt temporales quia certo tempore operantur, nutritiva vero toto tempore viventis operatur, et hoc est quod philosophus primo de generatione et secundo de anima scribit dicens: Usque adhuc infinite vivimus quousque nutrimur. Huius autem ratio est quia cum omnia corpora humana et alia viventia in quodam continuo fluxu sint et continue consumantur, nisi succederet aliquid quod illud quod dissolvitur restauraret vita modico tempore subsisteret, ut Galienus .3. de virtutibus naturalibus scribit. Hoc autem restaurans est alimentum. Sic igitur patet quid est vita quia est consistentia per alimentum.

Circa secundum vero notabile scilicet de causis vitam brevem facientibus est sciendum quod causarum brevem vitam facientium duo sunt genera scilicet necessarie et contingentes. Cause vero necessarie alie sunt supernaturales alie vero naturales. Supernaturales vero cause sunt divina iudicia que unicuique terminum prefixerunt iuxta dei mandatum. Unde in Iob legitur: Constituisti terminos eius qui preteriri non poterunt. Sed de his causis theologicis declarare quarum nobis relinquatur ad presens. Cause vero naturales in genere sunt sex. Prima est ex contrariis compositio. Secunda debilis et infirma nostri corporis coagulatio. Tertia est continua dissolutio. Quarta est nutrimenti restaurantis retardatio. Quinta est aeris dispositio. Sexta est constellatio. ¶ Prima dico est ex contrariis compositio, nam corpora nostra composita sunt ex istis contrariis elementis que quidem continue pugnant et se adinvicem destruere et corpus nostrum continue derelinquere querunt. Nam ignis querit aquam ad se convertere et ipsius qualitates alterare, aqua vero ignem conatur extinguere, aer et terra eodem modo. Hoc autem perfectissime Galienus primo de ethicis scribit.

Hec aut pugna eleo͞r int se e͞ actio cā breuis uite q͞r ut d͞r phs primo de generatione. Omīs actio magis fcā ad abicit a͞suba sui g͞ elā cc͞ sensiuiē continue agāt actio finalr se consumunt. Sz ultius dico q͞ ipā elemēta continue conātur nrm̄ corp͞ derelinquere nec est mirz nā elementa dū sūt in nob sunt ligata et incarcerata ex͞ ppriū ubi ut d͞r phs in 2o quartoz. et boeti9. Cu mīis. Oz unumquodqz ex nāli inclinatiōe ubi alien͞ deserere appetit et appetit ubi ppriū in quo conseruat͞ et generatur ut phs. 4o. de celo et mūdo scribit. Patz g͞ q͞ ipā elā sūt cā necīa nri corpis et ngit breuis uite. ¶ Sz si tu quereres ubi sunt ista elā ī nob. ubi est ignis aer et aqua. Dz hic. G. 2o de elē. et phs etiaz aliquid tangit. 2. gn͞oio. Elā sūt in nob uirtute et nō actu. Vn͞ d͞r. G. q͞ in corpore nro nō queras ignē sz sic ignē. et h9 est naturalis calor. et nō queras aerē sz sic aerē et illud ē spūs. nō quas aquā sz sicut aquā et sūt huōres. q͞o nō qras terrā sz sic terrā et sūt mēbra solida. et ido d͞r ysaac in li. diff. q͞ tpe mortis calor nālis ad ignē. spūs ad aerē. huōres ad aquā. membra solida ad terram conuertunt ex nāli inclinatiōe. Sic g͞ patet cā pma breuis uite. s. ex contrarus corpo. ¶ Scda cā breuis uite ē isirta et debilis nri corpis coagulatio. nrā ē corpa ex duobi seib͞ . s. masclī et feminē materialr generāt quoz duoz sub͞a frigida est et mollis q͞ p actionē formatiue uirtutis in nro͞ membroz lineis figurāt. Coz tn̄ induratio nō puen͞ ad dē sitatē et duriciē corpm alioz. Videns enī q͞ mineralia et uegetabilia aliā durissima hūt constātiā et coagulationē nā q͞ metā nisi ab igne pmat numqū p se dissoluunt. nā ūt corpa p se et continue consumūt. ut d͞r auic. p. canois. c. de etatib scribit et ppea dicebat auic. 6o. de nālibus. Utinā corpa nrā fuissent metallina uel uitrea ut nō dissolueremur tn̄ nra coagulatio nō puenī ad tātū illū. quēadmod͞ auic. scribit p. cani. fen. 3. cā. p. et h etiā maifeste apparet ad sensum. Videm͞ enī h9 metalla et uitrū et lapides q͞ nisi diu steterit in igne non dissoluūt nrā ā corā ex uili et debili febre arescūt et attenuantur et nō solū a febre sz aliq͞ ieiunio a minio exercitio a minio aiē acciñ forti ut ē fortis tristicia que corp9 nrm uehemēt deficcat ut auic scribit fen. 3. c. 2. 1c. Sic g͞ patz cā 2a. breuis uite. s. debilr coagulatio que si bene consideretur ex prima sumit origine.

¶ Tercia causa breuis uite est continua dissolo q͞ sin̄ dubio ex pa nascitur cā ut aliqualr tactū est. Hanc autem tciā cām sic intelligere debetis. Corp9 nrm potest assimilari mito candele ardenti uel lāpadi ut auic. refert p. canī. In candela ardenti sunt tria. ignis. corp9 licinij in quo fundatur ignis et cera circūuolata que pascit ignē ne cito consumat licinium. Sed sic uidetis q͞ candela defic in breui q͞n sp accensa remanet sic nō est mirz de corpe nro si cito deficit cū continue consumat͞. nā in corpe nro sūt illa tria. est ē calor nālr nr qui tenet locū igis ut pbat ē p. G. Est huid9 q͞ ex pmis contrahimus nris parentibz q͞ appellā huid9 radicale q͞ ide d͞r radicale q͞r radix uite nre nālr ut scribit. G. in libro de sp̄mate quo durante pot uita durare et eo deficiente nccīo desicit et h9 tenet locum licinij. Et est nutrimentum quod continue sumimus q͞ tenet locū cere. q͞r g͞ calor nr naturalr continue humid depascit nec desinit die uel nocte nō desinit in sopno nō in uigilijs ido necīo deficim9. Sic g͞ patz. 3. cā breuis uite. s. continua dissolutio.

¶ Quarta cā breuis uite est nutrimenti retardatio. Sic ēī audiuistis ex ipīs nris principijs continue dissoluim et consumim n g͞ ād succederēt loco eius q͞ de nob deperditur in posse esset nrām uitā diminue etiam breuissimo tempe sicut d͞r. G. p de uirtutib nālibz. sīā sicut pbatū est. Vita est consistentia p alimētū. et io q͞lz nē p9 presuppōnit uegetat͞. ut d͞r phs 2o de aīa. nec est mirz nam semp ultima fōma presuppont pmā et ad supaddit complā ut ī anī pbat est. et ubi plus uiget uegetatiua ibi uita ē longior. et q͞r plāte ppue arbores sūt affixe tre et recipiunt nutrimētū sine medio modica conutione indigentes io uidetis q͞ diutius uiuunt. In nob at non sic est in nō nutrimetū ualde retardat͞. H at retadatio uel est ex pte ciboz quos sumimus uel ex pte corpis nri non potencis conuertere. uel ex pte utriusqz. ¶ Sed ex pte ciboz est uel q͞r eoz substa est mala. uel q͞r eoz qualitas est incongrua. Vel q͞r quantitas eoz est excedēs uel est subita hora sumēdi. vel q͞r ē malus ordo. vel q͞r pparād artificiū eis deest. Oīa eī hec restaurationē impediūt nutrimenti. quēadmod. G. 3o. de accidē et morbo. et auic. tcio canois fen. 13. d͞r. Sz ex pte corpis deficit si aliquod

ex membris in actiōe sua deficiat. deficit restauratio. sic ē pbat. G. et auic. Rasis. et ysaac. ixtitia. Tria loca occupat primū nutrimētū b tres supfluitates quibus hēt q͞lz nutrimētū ut. G. scribit. 4. de ingē. sani. 2. 3. et 4. de iuuamētis membroz. s. terrestrē q͞ in stō. sequestranda desponitur. aquosa q͞ in epis uenis depuranda p pat. et fumosam que in quolz pticulari membro sensibilr resoluitur. uel in sensibilr exprimit. Si g͞ prima digō deficiat nūqū corrigitur in 2a et si 2a deficiat nūqū digō corrigit 3a quēadmod. G. manifeste scribit. 4. de regie sanitatis c9 ult. quot et quantas oz recipe alterationes ipm cibū ut pfcte corpi assimiletur. et quotmodis et uarijs pot h assimilatio impediri que oīa q͞r lōgū esset enarrare relinquatur ad presens. Sic patz. 4. cā breuis uite. s. nutrimenti retardatio. ¶ Quinta uero cā breuis uite est aeris dispo. aer enī ipē nō solū est nob cām constituens sz nō alimētū et fomentū osuans et hoc est q͞ auic. p. cā. sa fen. c. de aere scribit et quaterius in libro de motu cordis. et. G. in lib9 de iuuamētis hanelit9 et de utilitate pulsus et phs in libro de respiratiōe et inspiratiōe. et h intelligend est de aere mūdo ab omnib infectionib et extraneis qualitatib depuratō. ut auic. in sallegacio. cō. Sz h aer rarificē in uentū nē frigid9 nē calid9 nē siccus nē huid9 nē fumosus nē uentosus nē pluerulentus nē fetidus ido q͞ huāna nā requirit cotidie respiratur qui perueniens ad cordis uentriculos calor resoluit sp̄s intros ut auic. fen. 2. frigor uō coartat eos ut. G. in libro de utilr. pulsus. siccior uō nimis exasperat ut. G. in lib9. de uoce dixit manifeste. huidior uero reumatismos et catarros et morbos a bcie frigida generat ut. y. t. alr. pticula. et. G. p. de compōib seruū. fumosus uō angustias. uentosus capita replet et instrūa sensuū si modū excedant quēadmod. G. in plib g͞ 3e. pgc. manifestat. Infectus uō et putridus aer ipos spūs euāt acorde ut auic. fen. 2a. 2o cāti. cā. de causis debilitatis membroz et cū ī huidit cordialis cirualdātes corrūpit ut auic. 4. cani. c. de fe. pe. et. G. p de fe. Non g͞ est mirz de eo q͞ scripsit nos solicitatis amiabilis et doctissimus ypo. in phemio pnostā. dicens. Est etiā q͞dā celeste in quo ipm medic pruidere oz et c. p celeste intelligit aeris dispōne ut. G. in qnito refert. et h est q͞ q͞ manifeste scribit 2o cani. fen. pa auic. cao. de omnib etatz. Nec mirandū si h abiere patimur nā continens immutat et alterat contentū ad ppriā eius crasim ut philaretus in libro de pulsib et ppt h bn d͞r albt9 in libro de locis et locatis q͞ una ex causis longioris uite antiquis quā in modernis erat aeris puritas quē habitabant. habitabāt enī i campestrib et libris locis et h est q͞ manifeste boeti9 scribit 2o de consolatiōne cāo. illo. Felix nimiuz prior etas. nūc at inclusi ad mod gregis habitamus in locis ubi nō est aeris puritas immo impuritas quēadmod patet p auic. fen. 2a. doctrina. ij. cao ... q͞ g͞ cā. 5. patz. s. aeris dispō. ¶ Sexta et ultima causa breuis uite est constellatio. Ad cuius intelligentiam est sciend q͞ corpa h inferiora regulāt et regūtur motu corpm supioz quēadmod alphagranus in libro de spera et ptolomeus in cētiloquio. et thimeus in libro de circulis. et. G. 3o. de diebz creticis. manifeste asserit. q͞ siquis de hoc dubitet aspiciat motus solis et lune quoz motus et nubilias et agricol sunt manifesti. Videt eī q͞ sol p diuersitatem motuz in circulo zodiaco cāt diuersa anni tpa. nā dū est supra cenith capitū nroz q͞d ē in pricō. cācri cāt estatē dū aūt ē in loco sibi opposito. s. in principio capricornij cāt yemem. dū uō ad nos redit in pricō. arietis cāt uer. dū uō recedit a nob in medio sui. cāt autūpnū. s. in pricipio libre. In quibz tēpibz diuersa cānt in mundo et in generantib et in aīalibz et mineralibz. nā in diuersis tempibz diuersi huōres in hoībus generantur diuersi fructus generantur et in uiteribus tre diuersa pullulāt et sic h uulgo patent. Credenda sūt altiora que patent sapientibz. ¶ Hec g͞ in confessionē deducto sciend est q͞ quēadmod pdci sapientes asserūt in generatōe cuiuslz rei que generatur in hoc mundo oz pōnari aliq stellam que hēt rem illā adiuuat ad generand sic fuit ad consuand. et h quād stella ab himete et ptholomeo uocat alhecel a. G. uero uocatur in fortunium. et ppt h d͞r. G. 3. de

[illegible] meb. q̃d si contingat aliq̃ egritare sub signo dom⁹ sue fortune [illegible] impedientibus [illegible] fx q̃sta inuas sic [illegible]. Et si contingat egritare sub signo tercius suo infortunat̃ [illegible] morbus egri [illegible] cum difficultate. Sic g̃ patet [illegible] breuitati [illegible]. Videmus g̃ ars breuis [illegible] ta [illegible] quam etiam naturales. De contingentibus aũt casis [illegible] esse nõ pot̃ cum sint mũo infinita [illegible] pcam. fen. [illegible] c. p. [illegible] quemadmodum phs scribit .2°. phisi[illegible] cũ sint mũo infinita relinquatur ad presens. Sic g̃ [illegible] de notabili .2. s. de artis breuitate [illegible].

Sequitur aũt [illegible] notabile tertiũ s. quare ars est longua. Ad cuius euidentiam est sciendum q̃ [illegible] ad artium inuentionem primordialiter conarrent sicut scribit phs̃ p̃ metha[illegible]. s. admiratio. experimentum et tp̃. quorum primũ fuit ad artes inueniendas. Vñ phs̃ p̃ metha[illegible] dr̃. Ex admirari ceper̃ nũc et prius primi philosophantes philosophari. qd̃ [illegible] in scia astrologie dicens videntes eñ eclipsim solis et lune mirari ceperunt [illegible] causam p rationem inuestigauerunt quia inuenta cessabat admiratio. Admirari enim [illegible] quam [illegible] cognoscere [illegible] ignorare [illegible] scribit. Et g̃ cũ rei [illegible] cognoscitur nõ est [illegible] admiratio [illegible] phs̃ .2. [illegible] dicit q̃d si [illegible] supra lunam tempore eclipsis [illegible] de ipsa [illegible] manifeste uideres q̃ [illegible] solem et lunam terram obicitur [illegible] non possit [illegible] ratio completur. Sic g̃ patet primũ s. admiratio q̃d fuit motiuũ. Sedm̃ uero et tercium fuer̃ [illegible] p [illegible] ars completur [illegible] est [illegible] ut manifeste. G. tangit [illegible] dicens. Singulas artes [illegible] ad actum ducere [illegible]. De istorum aũt duorum primũ est experimentum [illegible] phs̃ p̃ methaph[illegible]. Experientia [illegible] artem fecit [illegible] experientia [illegible] exempli [illegible] in arte medicine. Videns eñ aliquis [illegible] aliquam conferre petro iacobo et martino et aliis [illegible] constituta ẽ ars una memoria [illegible] memorius fit [illegible] ẽ prĩc artis et scie. Hec [illegible] nõ [illegible] est nisi qñ experimentum [illegible] rationis obtime uentilatur. [illegible] est [illegible] scribit. G. de ingenio sani. dicens. Sicut [illegible] experimentum certificatur sic experimentum ratione comp[illegible]. Quis enim arte unam [illegible] possit complere [illegible] de nouo inuenire [illegible] artes artem [illegible]. [illegible] almãsoris c. ultio de platone [illegible] doctrinam [illegible] hois [illegible] credere et [illegible]. [illegible] sic scribit auerrois in princ°. sue theorice. [illegible] rabi moyses in [illegible] amphorismorum. Ea que sunt necia sciri in arte medicine sine quibus non potest ad finem me[illegible] attingere [illegible] sciri [illegible] finem intentum [illegible] instrumenta cum quibus adducitur [illegible] uel [illegible]. [illegible] breuiter ostendamus aprio. s. [illegible] incipientes.

Subm̃ aũt de quo [illegible] est scia medicine est corpus humanum [illegible] simplices quam composite quas qua [illegible] oportet cognoscere rabi moyses [illegible] amphi[illegible] ostendit dicens. Quis eñ poterit [illegible] cognoscere [illegible] menbra [illegible] in longum [illegible] poterit cognoscere proportionem humorum inter se et [illegible] generationem. quis eñ menbra tam simplicia quam composita et eorum [illegible] nõ solũ scripto sed etiã usu certe [illegible] non potest [illegible] tempore longo. [illegible] cognoscere sanitatem [illegible] et egritudinis [illegible] particulares et uiles et accidentia que contingere possunt [illegible] [illegible] signa hec ẽ difficillimum [illegible] longũ.

[illegible] scire adducere finem intentum [illegible] sanitatem uel eam conseruare q̃ quidem [illegible] in sic scire. G. [illegible] de ingenio manifestat ubi [illegible] sequaces [illegible] doctores [illegible] spatio [illegible]. Sed o quanti [illegible] hodie [illegible] in mundo [illegible] doctore artem [illegible] ignorantes plus nocent quam prosint quorum

maior pars hominum [illegible] est. Vt damascenus in amphorismis suis manifestatur dicens. Medicorum [illegible] et [illegible] dicit .G. demnã sani. Qd̃ mali medici sunt peiores homicidis [illegible] nocent quam prosint [illegible] .xj. [illegible]. In eodem dic̃ in quo pauper [illegible] nõ potest habere medicum beneficio dei [illegible] morbo liberatur diuites [illegible] mali medici artificium sepeliuntur tales g̃ medici [illegible] nõ sunt quia [illegible]. G. 2°. de [illegible] dicit. Tales g̃ sunt [illegible] et [illegible] qui [illegible] loco stare nõ possunt ne [illegible] eorum [illegible] detegantur. qui [illegible] ordinant cantilenas. Tales aũt redarguit damascenus dicens. [illegible] Aliud ẽ de [illegible] et aliis rusticis imperitis hanc artem nobilissimam sophisticantibus qui [illegible] manibus se [illegible] diuersis tormentorum generibus [illegible] ut. G. .6°. de inge. sani. c. j.

Tertium erat scire instrumenta cum quibus adducatur finis intentus in [illegible]. Et ad hoc sciendum multa est difficultas. nam oia quibus utimur aut sunt ex mineralibus aut ex aialibus aut ex plantis in quibus tribus oz nos cognoscere figuram. [illegible] operationem nõ solũ in [illegible] sed in particulari [illegible]. [illegible] qua [illegible] triplex opus inuenitur. opus que sequitur [illegible] opus que [illegible] formam nõ solum [illegible] qua [illegible] quod eñ scire [illegible] longo. [illegible] in breui [illegible] scire proportionem [illegible] et corpora [illegible] menbra [illegible] sunt que sunt cibi [illegible] uenenum [illegible]. G. testatur [illegible] et napellus turdis est cibus conueniens [illegible] coturnici. hominibus aũt sunt uenena [illegible] pulcipulus [illegible] c. [illegible] sen. [illegible] tangit. Multe eñ plante sunt que sunt [illegible] ad [illegible] sicut [illegible] rabi moyses scribit. Et quis poterit tam diu uiuere ut oia [illegible] cognoscit et eorum operationes [illegible] ad [illegible] certitudinem [illegible] [illegible] humano corpori certe [illegible] nõ sufficit [illegible] manifeste [illegible] damascenus in amphorismis suis dicit [illegible] Et [illegible] dici [illegible] q̃d ars medicine non solũ longua [illegible] longissima dici potest sic g̃ patet [illegible] s. Vita breuis [illegible] completum notabile tertiũ.

Hiis g̃ patet per notabile quart̃ [illegible] adaptatio [illegible] postquam [illegible] est [illegible] uita hois breuis est [illegible] artis [illegible] omnio [illegible] eam scire [illegible] in alio duo [illegible] modo [illegible] phs̃ [illegible] de sensu et sensato dicens. [illegible] inuenire nouum [illegible] inuentionem [illegible] est [illegible] est eñ scire [illegible] defficit uita hois [illegible] doctrinam [illegible] doctrinam aũt habere pot̃ [illegible] G. [illegible] de [illegible] haly tangit plures [illegible] uel [illegible] istorum modorum duorum efficatior est [illegible] G. [illegible] dicens. Sola exercitatio que [illegible] exercitationes doctrinam [illegible] artifices [illegible] [illegible] uisus [illegible] doctrinam [illegible] de sensu et sensato. [illegible] auditum [illegible] doctrina [illegible] [illegible] [illegible] doctrinam [illegible] medicus [illegible] que [illegible].

Humana natura multis modis ancillata est. [illegible] primo metha[illegible]. [illegible] ad huius [illegible] notitia ueniam [illegible] de sermone de [illegible] in libro me[illegible] c°. [illegible] in expositione [illegible] au[illegible] c°. [illegible] fen. [illegible] gratias agamus [illegible] [illegible] in qua [illegible] sine quo [illegible] [illegible] Ratione aũt [illegible] ille [illegible] [illegible] oẽ bonum ac oĩs scia emanat. [illegible] ploratorum. Maior aũt est [illegible] manifeste [illegible] ac p[illegible] p. G. [illegible] .2. c. p. dic̃ eñ. [illegible] et [illegible] oĩ [illegible] adheret uni [illegible] et uni ordini [illegible] [illegible] sapientie nõ ẽ [illegible] desursum hic. dico g̃.

In nomine patris et cetera. Et eius nomine implorato ad propositum propositionis noticiam veniamus. Ad huius propositionis evidentiam duo breviter videamus: primum est sua verificatio, secundum sua appropriatio ad propositum. Huius autem verificatio consistit in tribus sicut et humane nature ordinatio. Humana enim natura est mirabili ordine constituta quia ordo ab eius connexione et unionibus emanare videtur. Convenientia sunt duo scilicet anima et materia intellectiva per quam a bestiis ab illis separatur et corpus et exterius constituit eius unionem. Sic ergo humana natura tribus ordinibus ordinatur et totidem ancillam habet, unum enim ordinem ad superiorem, habet ad inferiorem et habet ad se ipsum ut ex dictorum secundo plene colligitur. Sed ordo eius ad superiora triplicitus esse videtur. Ordinatur enim ad deum creantem, ad intelligentiam influentem et ad virtutem celestem imprimentem. Dico quod ordinatur ad deum quantum ad intellectum creatum quia intellectus est immediate productus a deo et non ab angelicis creaturis in eius essentie productione sicut Aristoteles xvi. de animalibus dicit quod anima intellectiva non est ab aliquo efficiente existente in semine. Ergo enim sequitur dicere quod intellectus intrat ab extrinseco et quod ipse solus est divinus quia eius opus non habet participationem cum corpore. Sic dicit Dionisius quod deus omnibus equaliter adest sed non omnia equaliter sibi adsunt eo quod non equaliter bonitates suas percipiunt quia aut extra percipiunt et nobiliori modo sicut illa que sunt sibi propinquiora et similiora. Unde intellectus divinus multa humane nature largitur per similitudinem intellectus ad ipsum et ideo vere dei reputatur ancilla. Habet iterum ordinem ad intelligentiam separatam quia ab ea videtur recipere influentiam. Dicit enim Alfarabius in libro de causis: anima quia suscipit impressionem intelligentie ideo est inferioris operis quam sit ipse intelligentie. Sic Avicenna xi. sue methaphysice ponit ordinem inter substantias separatas dicens quod sunt xi. quarum prima est motor totius orbis. De aliis .x. prima movet celum universi quod est primum mobile, secunda movet speram stellarum, alie vii. movent speram vii. planetarum per ordinem, decima dicit quod est intelligentia a qua fluunt super mundum anime et vocatur intelligentia mundi terreni. Iterum humana natura ordinatur ad celestia corpora et sine eorum impressione constare non potest ut dicit philosophus physicorum 2. quod homo generat hominem et sol, et intelligitur per solem influentiam omnium corporum superiorum. Et quid tribuitur ex dictis Galieni 2. creticorum. Sic dicit Ptolomeus in centiloquio ultimo: hoc quod vultus huius seculi sunt subiecti vultibus celestibus et ideo sapientes ymagines faciebant stellarum introitus in celestes vultus aspicientes, ita expoliantur quo verba eorum exponens dicit quod vultus in huius seculo vocat species animalium et plantarum ita quod omnibus istis speciebus dominantur. Ex quibus patet quod humana natura corporibus superioribus est subiecta. Secundus ordo humane nature est ille quem habet ad illa que sunt inferioris essentie ut sunt elementa et elementis composita quod ordinem videtur magis ratione corporis inspicere. Qui ordo duplex inspicitur quorum primus respicit elementa, secundus respicit elementata. Unde natura humana respicit elementa sicut sua principia quorum necessitate cogente corrumpi eum ex elementis contrariis sit constituta. Oportet enim quod execuus compositi elementis in illa resolutionatio ex quo patet ipsam dominio esse subiectam. Alius est ordo elementata respiciens. Humana enim natura indiget in diversis cibis et potibus sine quibus consistere non potest ut dicit Avicenna Galienus in tegni de causis. Plenissime scriptum est omnia enim ista ad eius ordinantur necessitatem et hoc est quod dicit philosophus primo politicorum: plante sunt animalium gratia et alia animalia sunt gratia hominum. Sic ergo nichil aliquid in perfectis facit natura nichil aliquid frustra. Necessarium est hominum gratia omnia fecisse naturam. Unde nobilissimum est hominum omnium elementorum in quantum omnia ad ipsum tanquam ad finem ordinantur, sed est quodammodo natura eius subiecta in quantum sine eis esse non potest. Tertio ordinatur ad se ipsum quia corpus est ad animam ordinatum et ancilla servatur in eo et hoc est quod dicit philosophus in primo de anima quod ipsa recedente a corpore corpus expirat et marcescit, quare corpus anime est ancilla. Est enim ista quadam conceptione ligata que eam conservat et regit et ideo dicit Augustinus quod anima est amicicia corporis obligata quia eius gravitate gravatur, tamen in estabili gaudio diligit cum eius et eius doloribus vehementer afficitur ut dicit philosophus primo de anima, quia ipsa est corporis convictu quadam armonia et ab Avicenna primo canonis fen. i. capitulo .6. de virtute spirituali qua stante stat anima in corpore et qua recedente recedit anima. Ex quibus omnibus manifeste relinquitur propositionis verificatio evidenter. Sed ad propositum plurimum dirigendo, medicus scire debet et cetera. Hec propositio scripta est ab Avicenna de etatibus et cetera. Ad cuius evidentiam tria videbimus: primo dicemus aliquid de defectu humano, secundo de artis nobilitate, 3. postremo aptabimus ad propositum. Dico ergo de primo quod defectus est duplex scilicet ex parte corporis et ex parte anime. Defectus ex parte corporis sunt vii. cause quarum prima est debilis coagulationis spermatum

de qua dicit Avicenna in 3. de membris et fen. 2. de causis, non dicatur quod creati sumus et ex spermate maris et ex spermate femine que sunt sicut liquide fluide, et propter hoc corpora humana adtractam soliditatem non devenerunt quemadmodum mineralia et lapides. Unde dicit Avicenna quod si corpora nostra essent mineralia nichil ex eis vel parum resolveretur, corpus enim humanum continue dissolvitur. Unde dicit Galienus in tegni de causis c. 9. quod si corpus humanum esset et cetera. Secunda causa est contrarius actionum quia sicut dicit philosophus quod corruptibile ex contrariis componitur. Contrarietas enim est causa corruptionis et proprietas est causa conservationis. Unde vita est per distantiam a contrarietate, sic dicit Aristoteles 6. de naturalibus. Corpus autem humanum ex .4. elementis componitur que sibi contrariantur et agendo inter se patiuntur ad invicem, eorum passio magis sua abicit alia se [illegible]. Tertia causa est consumptio humidi radicalis a calore naturali non a se ipsum extinguitur propterea quod suum ipsius consumit materiam sicut in eodem capitulo scriptum est per Avicennam. Unde calor nostri corporis est sicut lucerna que alios illuminat et se ipsam extinguit consumendo licinium sic etiam ex dictis G. in commento illius amphorismi: Qui crescunt. Unde ipsum humidum extra consumitur sic in predicto capitulo scriptum est per Avicennam de etatibus scilicet a calore interiori et exterioribus rebus et ex nutrientibus cotidie patitur. Quarta causa est contrarietas deferentis ad delatum. Corpus enim humanum sic scriptum est compositum ex .4. elementis enim ipsorum gravia dominantur et propter hoc naturaliter tendunt ad centrum. Quinta causa est elongatio nutrimenti a nutritiva quia sic dicit Ysaac in dietis universalibus: non inveniuntur cibaria nature nostri corporis omnino similia, immo oportet quod per digestionem ipsius .3. et .4. digestionis a in quam nutritur sic dicit G. de virtutibus naturalibus: nutricatio est perfecta assimilatio rei nutrientis cum nutrito, sic dicit Avicenna de membris, et propter hoc in corpore humano multa fit deperditio et propterea ex istis cibis cotidie superfluitates consurgunt sic dicit G. in commento illius amphorismi: constitutiones anni que corpus humanum destruunt et corrumpunt. Sexta causa est aer nos continentis continua mutatio. Continens enim mutat contentum sic dicit Egidius in suis versibus urinarum. Unde quia aer subtilis est ideo de facili impressionem assumit et propter hoc est tunc mortifer sic dicit in illo amphorismo: In autumpno acutissime egritudines fiunt et cetera. Septima causa est ex rebus exterioribus sicut casu, percussionibus et morsibus animalium venenosorum et de istis non est scientia aliqua licet sanentur sicut dictum est prius de causis. Octava causa est a rebus superioribus sicut ab influentia planetarum sicut habetur .3. de creticis. Sepe enim quod potest quis egrotare in tali signo et cetera. De defectu autem anime ne tedium audientibus inferatur nichil dicimus et hec de primo.

De secundo dico quod nobilitas huius scientie ex .4. causis perpenditur: materiali, formali, efficienti et finali. Materialis sic: Omnis scientia que de nobiliori subiecto declarat est nobilior, sed medicina est huiusmodi ergo et cetera. Maior patet per philosophum. Minor patet per G. in commento primi amphorismi et per Avicennam primo canonis fen. prima doctrina .3. capitulo 2. de membris. Quia considerat autem dicit quod ego donavi deus homini et cetera. Ex parte cause formalis ostenditur esse nobilior quia procedit per effectum et demonstrative propter quod, unde dicit Ysaac in dietis particularibus: hec est actuum cum cellitudine et cetera. Ex parte autem cause efficientis dicitur nobilior nam sicut dicit philosophus in maiori: nichil in humanis perfectionibus esse perfectum et propter hoc ista scientia a fortioribus auctoribus est inventa. Primus autem inventor sic dicit G. primo de creticis fuit Apollo.

Bonum aliquod divitiarum et virtute maius oportunum inventum est ars medicine. Sanitatem enim operari et conservari promittitur et cetera. Sermonem hunc scribit commentator sectarum huius G. in prohemio libri illius in quo tangit duplicem finem artis medicine scilicet unum per se et ad practicum et attingit etiam utilitatem quandam et necessitatem ipsius. Sed cum series verborum que tenet primo tangit finem per accidens scilicet per hoc quod dicit: Bonum aliquod divitiarum est adinventa ars medicine. Finem autem per se tangit cum dicit: sanitatem operari. Et hec duo primo declarentur et post declarabitur quomodo tangit utilitatem et necessitatem eius circa finem per accidens duo sunt declaranda scilicet quod medicina sit bonum aliquod divitiarum et quod divitie sint finis per accidens medicine. Primum declaratur sic licet satis appareat ad sensum. Sed quia cognitio sensitiva non se extendit nisi ad hic et nunc et non ad universale omni ratione sic. Omnis ars per [illegible] operationes laboriosas facit magne retributiones per pecunias et alia huiusmodi bona fortune aut boni aliquod divitiarum scilicet per quod divitie acquiruntur. Ars medicine est huiusmodi ergo. Maior apparet quia divitie consistunt in pecuniis et aliis huiusmodi bonis fortune aliis et ista sunt bona que sunt divitie.

appareat ex primo politicorum et primo rethorice. Dico autem propter eius operationes laboriosas sic propter [illegible] practice non debet sine recompensatio in pecuniis quia totum de mundo non equatur [illegible] practic. scilicet solum debet fieri recompensatio per honores [illegible] sine laboris corporalis debet fieri recompensatio in pecuniis ut apparet ex .8. ethicorum. Sicut per operationes medicine que sunt [illegible] sanitatem et operari ipsam [illegible] et non debet fieri recompensatio in honores quia [illegible] non potest adequari sanitati sed [illegible] laboris corporalis in quibus exercentur operationes medicine debet fieri recompensatio [illegible]. Apparet ergo maior in ratione [illegible] ad hoc quod debeat esse ita declaratur quia exercendo operationes medicine multus labor corporalis et Avicenna primo canonis fen. 2. dicit quod [illegible]

[illegible] tudines transeunt de uno in alium ut lepra et scabies et variole et alie plures immo quelibet egritudo [illegible] que ledit in aliquo illum qui infirmo appropinquat quia [illegible] in quo est materia que [illegible] agit [illegible] quod [illegible] quia omnia activa et passiva [illegible] approximata agunt naturaliter. Est etiam labor corporalis in studio quem oportet facere in [illegible] recompensatio ergo debet fieri propter huiusmodi labores corporales. Apparet ergo minor [illegible] quod sit et fieri debet. Maior [illegible] quia ars medicine est boni aliquod divitiarum [illegible] quomodo declaratur quod divitie sint finis medicine per accidens [illegible] que per se [illegible] ordinatur ad sanitatem non ordinatur per se ad divitias [illegible] quia sanitas non ordinatur ad divitias per se quia melior est divitiis [illegible] per effectum [illegible] medicine operationes [illegible] finis medicine non est pecunia sed sanitas quod tangebatur in sermone predicto.

Conuenientie declarant paroxismum:
- Ratione fuisse superiora
  - Rigor tertianam paroxismum
  - Frigus cotidianum paroxismum
  - Crepitatio quartanam paroxismum
  - Dolor lateris, punctiones, febris continua et similia passionem pleureticam
  - significat, et intelligitur de aliis.
- Ratione quantitatis
  - Quanto plura fortiorem paroxismum
  - Quanto pauciora debiliorem paroxismum
  - significant et sic per ceteris mediocribus inequalitatis et similia.
- Ratione qualitatis
  - Quanto intensiora fortiorem paroxismum
  - Remissiora debiliorem paroxismum
  - significant
- Ratione temporis
  - Hodie quod ipsa apparent an ut post vel circa tempus sic declarant paroxismum adesse.
  - Et anticipant et postponere vel sic et sic presens augmentum statum et declinationem paroxismi.

Paroxismi declarant consistentias [illegible]
- Quantitate paroxismi
  - Maior significat
    - presens augmentum.
    - vicinum statum.
  - Minor significat
    - presentem declinationem.
    - statum preteritum.
  - Equalis
    - significat
      - Statum presentem
      - Declinationem preteritam
      - si precessit signa digestionis.
    - significat
      - Principium presens
      - Statum remotum
      - si non precesserint signa digestionis.
- Qualitate paroxismi
  - Acutior significat
    - Augmentum presens
    - Statum vicinum
  - Remissior significat
    - Declinationem presentem
    - Statum preteritum
  - Equalis significat
    - Statum presentem si precesserint signa digestionis
    - Statum remotum si non precesserint signa digestionis
- Tempore paroxismi
  - Principii
    - Absolute
      - Si citius incipit paroxismus presens status vicinus.
      - Si tardius incipit declinatio presens et status preteritus.
      - Si eque cito incipit primus ut secundus, sic ut ceterus.
    - Respective.
      - distingue
        - Si precesserint signa digestionis significat statum presentem
        - Si non precesserint signa digestionis significat statum remotum
  - Finis
    - Absolute
      - Si citius terminatur
        - declinatio presens
        - status preteritus
        - significat.
      - Si tardius terminatur
        - Augmentum presens
        - Statum vicinum
        - significat.
      - Si equaliter distingue si
        - precesserint signa digestionis status presens
        - non precesserint signa digestionis principium
        - significat.
    - Respective
  - Medii
    - Fortior solito augmentum presens et status vicinus.
    - Debilior declinatio presens et status preteritus
    - Equalis distingue si
      - precesserit signa digestionis declinatio presens
      - status preteritus
      - si non precesserit signa digestionis principium et status remotus
      - significat.

Paroxismi consistentias et circuitus ad inuicem declarantur
- Species egritudinis sic
  - Continua ut causon uel sinochus et similia significant paroxismum continuum et statum magis vicinum.
  - Interpolata
    - Terciana significat paroxismum terciana et statum vicinum.
    - Cotidiana significat paroxismum cotidianum et statum remotum.
    - Quartana significat paroxismum quartanum et statum remotissimum.
- Materie egritudinum ut sanguis facit paroxismum continuum et statum magis vicinum et similiter de aliis.
- Tempora anni
  - Ver facit paroxismum continuum et statum magis vicinum
  - Estas facit paroxismum tercianum et statum minus vicinum
  - Yemps facit paroxismum cotidianum et statum remotum
  - Autumpnus facit paroxismum quartanum et statum remotissimum

Pro quod dicitur in eo sanitatem eius operari et conseruare promittit. Sed hoc idem dicit philosophus primo ethicorum et etiam Galienus. Rationis in prohemio sui libri per [illegible] · h et me · c · p · x · in de sectis · dicit ei · medicine artis quidem intentio est sanitas. finis uero eius acceptio est. Et hic arguitur sic quod omnis ars que sic ordinatur ad sanitatem sanitas est post finis medicina. si ideo que ordinatur ad sanitatem. sed medicine sanitas est post finis. minor est post sic no. minor apparet per operationes medicine operationes. sed etc. Hec etiam sunt dicta de finibus medicine quos Galienus ille tangit in auctoritate preposita. dum tangit in ipsa utilitatem quidem ipsius et necessitatem. utilitatem tangit cum dicat. Bonum absque diuitiarum · diuitie sunt bonum utile sic agitur. et et [illegible] et ideo poli et medicina. in ad diuitias acquirendas ut declaratur. quod medicina est utilis. Necessitatem autem tangit cum dicit quod medicina est inuenta propter bonum uite nostre oportunum quod ipsa docet conseruare et inducere sanitatem ut posse est. vita probis dicit in primo sui colliget. Sanitas autem est utilis arti et operantibus naturalem naturam non sine sanitate non possit carpentarius operari in as aliis artifex ut in commento declarat. sicut natura potest operari suas operationes sine ipsa quod sanitas est bona compositio in membro qua agit suas actiones quas habet agere secundum naturam. et patitur suas passiones quas habet pati secundum naturam suam ut dicitur alias dicit in · L · z · z · sui colliget. propter quod medicina est et natura. Sic quod aliqualiter apparet proportionaliter utilitas et intellectus ipsius. Ex hiis et apparet quod ars medicine ratione sue utilitatis et ratione necessitatis sue et ratione sui post finis sine quo nullus artifex compo net nec potest phones et ceteri est multum et multum appetenda et quod non potest eam quis adipisci nisi per magnum studium et cetera.

pro quod febris est alterationis caloris [illegible]
ad calorem [illegible]

Aut significat oppilationem splenis si radiosa et virgata fuerit cum circulis in resolutionibus
Aut ydropisim id est leucoflegmanciam si obscura vel livida fuerit spumis propter calorem sive ventositatem
Aut Erisipilam si multa fuerit cum quantitate
Aut nefresim si spissa vel alba cum harenis rubeis in fundo calculum in renibus
Aut frenesim si in acuta fuerit rubea vel rubicunda vel similia cum colorem aduriditate [illegible]
Aut dyabetem si multa fuerit in qua fuerit frequens mixtura cum cutaneis in resolutionibus
Aut acteticam si fuerit cum atteriis resolutionibus albis rotunditatibus et minutis
Aut inediam quod tunc sue quando litteram reddunt urina glauca vel albam in subsequenti spiracione
Aut podagram id est epilentiam cum quadam plumbositate et obscuritate [illegible]
Aut stotomiam si multa limpida et clara fuerit cum quadam viriditate
Aut epis algore quod nunc quandoque propter frigiditatem epatis et ydropisim urina albescit
Aut morte cum salute febrium que sicut apparet in principio sit debitum vel ut plurimum morbi
Et in augmento vel in statu precedente nigra vel rubea significat frenesim a contrario vel vel in fine // in salutari est
Aut defectum caloris in senes et [illegible] dealbatur urina
Aut defectum virtutis in pueris propter defectum instincti in [illegible]
Aut ypotomiam et sincopim propter grossam suam [illegible] resolutam corrupto et multo [illegible]
Aut quartanam que sit decima que si radiosa et virgata et fenestra et longo tempore
Aut amphimerinam si colorata fuerit cottidiana si prima sit prima in fundo globosa post multa et tunc in fine
Aut emorroydes et condilomata et glandulas in ano si sit cum minutis in resolutionibus
Aut ventositatem quod si sit cum spumis et in renibus quod sit [illegible] condita [illegible] quod al.
Et [illegible] sit indigestionem et [illegible] cal. quod cum indigestione [illegible]

Aut significat [illegible] cum [illegible] mediocri [illegible]
Aut [illegible] [illegible] cum tamen [illegible] [illegible]

Aut significat mortem ut in acuta in principio et expolata cum [illegible] signis malis
Aut salutem si urina fuerit in fine morbi [illegible] et in [illegible] liquore
Aut prolixitatem morbi si [illegible] in fine acute in multa quantitate fit [illegible]
Aut sit [illegible] et [illegible] obscura et [illegible] lunaris [illegible] [illegible] [illegible]
Aut coleram [illegible] si [illegible] fuerit et [illegible] [illegible] in fundo acuosa
Aut lapis si spissa sit et habeat [illegible] in fundo [illegible] [illegible] turbida [illegible]
Aut dolorem capitis [illegible] [illegible] futuram si [illegible] apparent [illegible] turbida [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible] si spissa et si in febre [illegible] [illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] reumate [illegible] si spissa sint et [illegible]
Aut solutionem [illegible] [illegible] si pauca sint et turbida cum in resolutionibus oblongis
Aut sit febre cottidiana [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible]
Aut coleram adustam cum [illegible]
Aut febrem [illegible] cum [illegible]
Aut [illegible] cum liquore mediocriter spisso
Aut [illegible] urina [illegible] colore glauco vel lacteo vel [illegible]
Aut [illegible] [illegible] acuta cum [illegible] [illegible] bonum signum
Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Aut mortem in [illegible]

Aut sit [illegible] in quo urina [illegible] et mediocriter spissa in [illegible]
[illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] usque ad xx annos in quo [illegible] urina propter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] in yeme et autumpno [illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] si sit [illegible] limpida [illegible]
Aut [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
Aut [illegible] in [illegible] febre acuta [illegible] morbi [illegible] si in principio morbi appareat
Aut frenesim [illegible] [illegible] morbi [illegible] apparent [illegible] urina rubicunda vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] precedente [illegible]
[illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum febre [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sba si inest urine ...

Aut sit sanguineum sanum si in eo spissa sint cum puta et equali subst.

Aut sit fe. continua cum rubro vel rufo

Aut tertiana interiorem

Aut hidropisia falsi sicut cum sba mediocriter et non obumbrata cum puta et equali sba sit fe

Aut duplex tertiana cum rufo et tertiane

Aut quod nota si corpus calefactum sit fe.

Aut sit fe. copulata cum falso sicut cum sba mediocriter et turbulenta in principio morbi

Aut in tercii si apud morbi magis accedat ad spissitudinem quam ad ruinitatem

Aut in copul. cum falso sicut vel dura si accedat ad spissitudinem

Aut a dolore ventris in quibus homines qui ante essent in impanissem

Aut tertiana de sicca densa cum sba mediocriter spissa sicut obumbrata cum puta et equali sba

Aut manifeste clare quod sit hidropisia sicut dura sine fe

Aut hidropisia per accidens in epaticis si sit in eo spissa et sine febre dum lucida propter i[illegible]

Aut sit materia corrupta si sicut [illegible] sit mediocris tenuis et lucida propter i[illegible]

Aut alia de nate sicut si sit cum sba obumbrata obscura sit lucide

Aut morbus in sba sit spissa supius lucida apparet manifeste

In pleuresim si in sba sit spissa supius spissa turbulenta si infirmitas in pulmonibus

Aut asclites epatis in sba spissa sic pre predicta lucida sint

Aut apostema a quinque ventribus vel aspellis vel genitalibus si sint in sba spissa supius lucida [illegible]

cum in puncta rufa intensa precedente supius lucida discrete quasi sba

Aut tertia spuma ethice si rufa et sba spissa magis in [illegible] inferius apparet manifeste lucida aut

elcacum cum [illegible] precedente

Aut sit simplex tertiana in ethico et ethico sine subsidentia in principio

Aut sit tertiana interiorem [illegible] laborant si sit in sba [illegible] obumbrata spissa magis

Aut corpus calefactum [illegible] dum durant [illegible] obumbrata cum puta [illegible] sic esset sint

Aut quartana mixta si diu laborant [illegible] constantis si [illegible] aut [illegible] sint

Aut tertiana [illegible] cum sba [illegible] spissa turbulenta cum sba in puta inequali

Aut medium [illegible] cum sba [illegible] in [illegible]

Aut pleuresim qui sit ex calore et acutis [illegible] lucida spissa

Aut sit [illegible] cum sba spissa et turbida fetida et fetens lucens

Aut [illegible] in [illegible]

Aut [illegible] que sit [illegible] cum sba magis quam spissa

Aut [illegible] cum [illegible] in pulmone

cum sba [illegible] lucide ut [illegible] apparet ut sit magis spissa quam [illegible]

Et [illegible] sanguinis [illegible] sit [illegible]

Aut sit morte ut in febre acuta si sint [illegible] urina [illegible]

Aut sit [illegible] urina [illegible] et [illegible]

Aut morte in acuta febre in [illegible] magis [illegible] urina [illegible]

Aut [illegible] cum [illegible] et [illegible]

Aut [illegible] si urina sint sanguinea aut [illegible]

Aut [illegible] in acuta febre [illegible]

[illegible] urina [illegible] ruptura vene in renibus [illegible]

[illegible]

Aut [illegible] si pauca sit urina [illegible] magis vel [illegible]

Aut morte [illegible] infra [illegible] sit ruptura [illegible]

Aut [illegible] agitata [illegible] cruginosa

Aut spasmi [illegible] adustionis

Aut maior [illegible]

Aut sit morte [illegible] urina [illegible] lucide precedente

Aut adustionis [illegible] precedente

Aut [illegible] si multa sint [illegible]

Aut [illegible] spissa et [illegible] attenuata

Aut morte in fe. acuta si pauca sint [illegible] fetida [illegible]

Aut soluta [illegible] si multa sint [illegible]

Nigra in media regione cum aliqua dorso fuscus

Nota quod urina ante fit [illegible] sanguinis et cum [illegible] compositione [illegible]

Aut talis est ex [illegible] propter frigiditate vagante aut ex [illegible] humor [illegible] propter [illegible]

[illegible] et [illegible] talis urina cum spissa [illegible] et [illegible] cum [illegible]

Aut fit mortificatio humoris et [illegible] et [illegible] per residentia [illegible] spissa

totat — Aut morte humoris [illegible] membri ex [illegible] et illa residentia sit hic humore [illegible]

Color lividus — Aut fit [illegible] emittens et [illegible] pauca [illegible]

Aut medium

Ptes — Aut epilentiam cum quadam [illegible] plumbea quod fit [illegible] spiritu ex passione membrorum [illegible]

Aut asthmate propter corruptionem sic [illegible] et humor in pectore

Aut syncopim propter corruptionem sanguinis quo corrupto [illegible] infra spiritus

Aut rupturam vene — Ex infectione spiritu qui [illegible] plora parva ex humore corruptione [illegible]

De [illegible] lividus [illegible] aut plumbeus et [illegible] color lividus — Aut cataractam — humores [illegible]

Aut [illegible]

Aut passionem matricis

Aut [illegible] ventris ex humore turbido

Aut [illegible] aut [illegible] aut [illegible] aut ptisim

[illegible] — Spissa in colore [illegible] fit [illegible] ex [illegible] compositis

Spissus et [illegible] fit [illegible] capitis [illegible] humore [illegible]

[illegible] et tenuis fit [illegible] capitis [illegible] humore

[illegible] fit epilentiam et mortificatio [illegible] et nervorum et sensuum

Tenuis et [illegible] fit [illegible] capitis [illegible] humore [illegible]

Lividus [illegible] fit [illegible] effectus

De ampulla [illegible] — Viridis fit adustio [illegible] colera

Tremula fit [illegible] [illegible] ad caudam [illegible]

Tremula et [illegible] viridi fit [illegible] adustione

Tremula et [illegible] lividus fit morte [illegible] spiritus [illegible]

[illegible] — Dissolutio et mortificatio [illegible] et ibi fit tremor

Aut fit [illegible] et debilis [illegible] in [illegible]

Aut [illegible] morte [illegible] et [illegible] quiete

Aut [illegible] passus [illegible]

Aut dolor capitis et [illegible] ventositatem [illegible] soluta [illegible] defacente

De [illegible] — Aut ad [illegible] et fit [illegible]

Aut ad aures et fit [illegible] ad surditatem

Aut [illegible] et fit dolor [illegible]

Aut ad oculos et fit obtalmia

Aut ad [illegible] et fit dolor dentium

Aut ad fauces et fit [illegible]

Ad [illegible] et fit [illegible]

Aut ad [illegible] guttis et fit [illegible]

Aut ad [illegible] et brachium [illegible] et fit [illegible]

Aut ad pulmonem et fit asma et dissinteria [illegible]

Aut ad dyafragma et [illegible] et fit [illegible]

Aut ad stomachum et fit dolor et [illegible]

Aut ad intestina et fit [illegible] et dissinteria [illegible]

[illegible] — Aut fit [illegible] membrorum [illegible] lividus

Aut [illegible] per [illegible] declaratur

Aut [illegible] et [illegible] spiritus [illegible]

Aut [illegible] vetositate et in [illegible] urina [illegible]

Aut melancholiam si [illegible] sunt nigra

Aut [illegible] si sunt [illegible]

De [illegible] ampullosa [illegible] — Aut [illegible] si [illegible] sunt [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

Aut significat alteratam vesicam
Aut [illegible] renum si granis sint ordo urine
Aut [illegible] [illegible] apostema [illegible] in epate [illegible] si [illegible] [illegible] dextro ypocondrio pulsatio dolor [illegible]
virtutis digestiue impedimentum

De [illegible] sanie [illegible] | Aut dissolutionem totius corporis cum [illegible]
[illegible] | Aut [illegible] pinguedo [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] crasso
[illegible] | Aut occupat totam superficiem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] | Aut [illegible] diffusa per totum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] | Aut nefresim sine dissolutionem renum et pinguis [illegible] [illegible] [illegible]

De [illegible] | Aut [illegible] dissolutionem renum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] | Aut dissolutionem totius corporis cum febre
[illegible] | Aut dissolutionem humorum [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] | Aut [illegible] et [illegible] et dolor sub dextro ypocondrio
[illegible] | Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] globosi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] vene [illegible] et dolor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] | Aut nefresim [illegible] si sint rubea et mollis
Aut [illegible] [illegible] si sint albe [illegible] [illegible] [illegible]
Aut si nigre sint [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lapis [illegible] [illegible]
Aut in calculo [illegible] [illegible]
Aut in gutta artetica [illegible] humorum
Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De [illegible] | Aut dolor [illegible] pectoris et [illegible]
Aut [illegible] | Aut apostema [illegible] [illegible] asma
Aut mors [illegible] | Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dispnea
Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Aut in [illegible] | Aut [illegible] [illegible]
Aut [illegible] renum [illegible] [illegible] ad [illegible]
Aut [illegible]
Aut nefresim
Aut [illegible]

De [illegible] | Aut [illegible] vesice [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] significat
Aut dissolutionem totius corporis cum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] | Aut significat [illegible] gutte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] urine
Aut guttam [illegible] [illegible] [illegible]
Aut guttam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gutta [illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] si sint [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] si sint [illegible] [illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] si [illegible] albe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] urine [illegible] [illegible]
sunt

Signa masculi | Splendor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolor [illegible] [illegible]
[illegible] membrorum [illegible] [illegible] [illegible]
Coagulatio et spissitudo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gutta [illegible] [illegible]
[illegible] dextre partis [illegible] [illegible] masculi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Signa femine | Contraria [illegible] [illegible] femina

Sig[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Aut si albus et dulcis [illegible] digestio [illegible] et [illegible] [illegible] membrorum [illegible]

Aut rubeus et sit [illegible] [illegible] et [illegible] digestio [illegible]

Color ypostasis — Aut [illegible] et [illegible] fit de aquosa [illegible] [illegible] morbi.

Aut [illegible] et sit morte

Aut nigra et [illegible] sit morte

[illegible] et fit digestio [illegible] quod [illegible] [illegible] ypostasis

[illegible] [illegible] fortitudo [illegible] operandi

Aut sit debilitate [illegible] [illegible] [illegible] mala digestio

[illegible] [illegible] bono [illegible] mala

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] digestio [illegible] Mediocris [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Laudabilis [illegible] [illegible]

Aut ad [illegible] ypostasis

[illegible] ypostasis [illegible] digestionis [illegible] Aut [illegible] [illegible]

Laudabiles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] bona digestio [illegible] [illegible] sit [illegible]

forte [illegible] nature [illegible] [illegible] morbi

Si color [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] victoria

Color [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] victoria

[illegible] [illegible] mala [illegible] [illegible] [illegible] ypostasis

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] morte [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Aut sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

Aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Aut sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Aut sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Aut sit [illegible]

Aut sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Explicit liber magistri Egidij cum commento

500
Linea Corpor calidor
Sanum
Semper
Linea Corpor humidor
Semper
Sanum
Linea Corpor siccor
Linea Corpor frigidor